

Gētilis de febribus

Expositio subtilissimi iterpretis
gētilis in prima Fen quarti canonis Auicēne nouis
sime recognita atq3 diligētius mēdis omnibus
expurgata cu3 receptis eiusdem que de-
prauatiora fuerāt emēdatis: necnō
indice tam capita oīa quā insi
gnes huius operis que-
stiones commom-
strante.

¶ Liber canonis quartus est de egritudinibꝰ que cum accidunt non appropriantur vni mẽbro continens septem Fen.

¶ Fen prima est de febribꝰ: ⁊ ꝯtinet q̃ttuor tractatꝰ. s. ephimera putrida ethica ⁊ pestilẽtiali.

¶ De febre effimera. Tractatus. .j.

¶ De diffinitione ⁊ gñibus febris. Caplm. .j.

Febris est calor extraneus accẽsus in corde: ⁊ procedens ab eo mediantibus spiritu ⁊ sanguine per arterias ⁊ venas in totum corpus: ⁊ inflãmatur in eo inflammatione: que nocet operationibus naturalibus: non sicut caliditas ire ⁊ laboris cum non vltimatur. ⁊ impedit operationem ita vt retineatur.

Excusati ab his: que in librorũ pncipijs dici cõsueuerunt: qr sup pnᵒ pmi cañ. dixi: ⁊ qr nõ intẽdimus ad puerilia: sed ad necessaria prime fen huius quarti dicemꝰ. Quia postq̃ in tertio libro determinauit Auic. de egritudinibus appropriatis determinatis mẽbris organicis proprie: placuit sibi in hoc quarto libro determinare de particularibus egritudinibꝰ: que vni mẽbro nõ appropriant: ⁊ etiã de decoratiõe. Et dico sicut ipse dixit in phemio cañ. q͛ hoc placuit sibi: qr etiã potuisset sciam de febribus: ⁊ de apatibus anteponere scie de morbis appropriatis mẽbrorũ: sicut etiã fecit Halyab. in octauo ⁊ nono theori. ⁊ in tertio ⁊ qnto practice. Prio ergo vt sibi placuit determinat de egritudinibus: que non appropriant vni mẽbro. Scdo de decoratiõe. ibi scda. (Capillus in pnᵒ fen septie.) Prima in quattuor: sicut q̃ttuor sunt iste egritudines: siue dispões pticulares: nõ tñ appropriate vni mẽbro. s. febris apostema: solutio cõtinuitatis: ⁊ dispositio venenosa. pmo ergo determiat de febribꝰ. scdo de apatibꝰ. tertio de solone ꝯtinuitatis. quarto de dispõibꝰ venenator. ibi scda in pncipio sen tertie. (Jam locuti sumus.) ibi tertia in principio quarte. (Jam diximꝰ.) ibi quarta in pncipio sexte fen. (Qui timet.) Prima in duas. pmo determinat de febribꝰ q̃tum ad essentiã: cãs: ⁊ signa: ⁊ curã. scdo quãtum ad terminationẽ. ibi 2ᵃ. (Crisis intẽtio.) vel ibi. (Nos dicemꝰ.) Prima in duas. pmo determinat de febribꝰ in generali magis. scdo in spãli smone. ibi scda. (Cause oium spẽruz feb. effimere.) Gñalia que cõsideramus de febre sunt eius esse: ⁊ distinctio in gña: ⁊ eius inesse subiecto sm subiectorum aptitudinẽ: ⁊ eius tẽpora. Primo ergo ponit diffõnẽ febris ⁊ diuisionẽ. scdo ostendit corpa patiora ad illam. tertio determinat de febriũ tpibus. ibi scda. (Dixerunt.) ibi tertia. (Febriuz hore.) Prima in duas. pmo ponit diffinitionem. scdo diuisionem. ibi scda. (Et sunt quidã.) Prima in duas. pmo ponit diffinitionẽ. scdo declarat quedã. ibi scda. (Et inflãmatur.) lz posset dici q͛ totum: qd ponit vsq3 ibi. (Et sunt quidã.) sit diffinitio.

Egritudo multis modis dici cõis. ¶ Cõsiderandũ autẽ gñaliter circa totũ quartũ librũ: q͛ egritudines: de quibus hic determinat: sunt particulares: qr quedã spẽs generũ pmorũ dictorũ fen scda pmi cañ. sunt etiã cões: vel qr nõ appropriate vlli vni mẽbro organico: vel qr quedã sunt cões: qr toti inherentes: vt febris: quedã cões qr colligunt plures morbos: vt apostema. quedã cões: qr in nã cõi: vt solut a continuitas: quedã de his dispõibus sunt cões: qr totũ corpus ledentes: vt venena: lz quedam venena plus hoc q̃ illud membrũ. ¶ Circa diffõnem febris considerandum pmo q͛ multe dant de ea diffões ab auctoribus. s. a Gal. prio de differentijs febriuz: ⁊ in com. afo. Humide dicte: ⁊ qui crescunt: ⁊ in cõmẽto pulsuum: ⁊ scdo de accñti ⁊ morbo: ⁊ inq̃ multis locis. Diffinit etiã a Joannicio: ⁊ ab Auer. 3ᵒ colliget. ⁊ in cãtica canticorũ: ⁊ ab Haly. in tegn. de signis cordis. ⁊ Halyab. octauo theorice. ⁊ ab Ysaac in primo de feb. ⁊ in summa a quolibet auctore de febribus tractãte: ⁊ oẽs sunt diffinitiones bone. Sed qr magis cõpleta est ista Auic. ⁊ diffinitiões sibi similes: sicut est diffinitio Ysaac et Halyab ⁊ Auer. declaremus hanc. ¶ Febris ergo dr a feruore. grece enim vocat pyretos a pyr: qd est ignis: vt dicit Cõciliator dif. 87. ⁊ ideo febris dicit calor de nã ignis: vt pmo regiminis acutorum cõmẽto. 43. ¶ Est calor. Dubitat Cõciliator. vtrũ feb. sit calor: cuz reperiant febres frigide: vt statim dicit Auic. ⁊ multa alia argumẽta puerilia inducit: ⁊ dicit quosdã dixisse q͛ febris est calor materialr. s. est in calore: ⁊ fuit Thadeus in glosis Joãnitij volẽs saluare: q͛ febris sit calor: qd est corpus calm. ¶ Alij dixerunt: q͛ febris est calor causalr. i. cãta a calore. ¶ Nos autẽ dicamus cũ Gal. in pmo de differentijs febriũ: q͛ febris eẽntialiter est in genere caloris preter naturã: q͛ ostendit operationũ lesio. s. preter naturalitatẽ: caliditatẽ autẽ ostendit tactus. Et si a priori vis inuestigare hoc: vide qõnẽ nostram de subto febris. vbi deduximus: q͛ in corde ⁊ corpore toto est dare morbũ calm ledentem oẽs totius opationes: ⁊ q͛ istum morbum opz te noiare febrẽ cũ non sit aliud nomen aptius: est aũt febris calor: q est q̃litas ⁊ non corpꝰ. Est. n. feb. morbꝰ in cõplone. vt 8ᵒ ter. pᵒ caplo. si. n. eẽt calor corpus iã esset morbus in nuõ. Cũ g͛ dr: q͛ febres aliq̃ sunt frigide intelligit: vel quia causa est frigida: vt flegma: vel melancolia: vel quia sequitur accidens cum frigore: vt rigor.

¶ Extraneus. Oẽs couenimt q͛ extraneitas caloris est duplex: vna totalr opposita vite: sicut est calor mortuorum: ⁊ sic febris nõ est calor extraneus: qr cum febre fiunt opa vite: ⁊ apparent in feb. operationes alicuius nãlis caloris. Extraneitas caloris est 2ᵉ.
¶ Alia est extraneitas opposita sanitati: qr remouet perfectionẽ operationũ: ⁊ ponit in eis maliciã ⁊ impedimentũ: ⁊ talis est calor febrientis. ergo appet q͛ in febriẽte est calor cõpositus ex nãli ⁊ pter nãm. ¶ Et addũt bononienses: q͛ cũ febris sit calor extneꝰ ⁊ sit egritudo: ⁊ est egritudo vt nũc ⁊ id dicit extraneꝰ respectu eius: cuiꝰ est. s. respectu sor. vel plonis. Et iferũt ex hoc: q͛ feb. nõ põt accidere ex pncipijs generationis: sicut nec aliqua egritudo nũc. ¶ Istos smones pertractauimus in tegn. vbi 3 plusq̃ Cõniẽrato. defendimus: q͛ egritudo nũc a generatione esse potest. Qõ. I.

Nos autem paruper diuertentes dicimus: q͛ iaz disputauimus plixe duas questiões: vnã. an febris sit extraneus calor: aliaz. an sit additꝰ calor nãli calori. ⁊ dicemus illarũ summas. ⁊ est q͛ cum ad omnẽ nãm: cũ qua stat sanitas possit fieri morbus per additionẽ ⁊ diminutionẽ i nã cõplonali cordis ⁊ totiꝰ corpis: põt talr aduenire morbꝰ: febris igit cuz sit morbꝰ in cõplone cordis ⁊ totiꝰ erit morbꝰ p additũ calorẽ: q addit calor est extraneꝰ ⁊ inãlis. Cõsideramus igit in corpe febriente duos calores q sũt due forme absolute: vnus calor est nãlis hñs in se certã mẽsurã diuersaz sm diuersa corpa. Aliꝰ calor ⁊ alia forma est calor malus aduẽtitiꝰ: ⁊ iste est febris: ⁊ diuersitatẽ manifestã istarũ formarũ ondũt nõ solũ opationes diuerse. s. maligne ⁊ bone: sed opatio ⁊ intẽtio medici: qr nãlẽ ꝯseruat: ⁊ accñtalẽ corrumpit: calor eni colerici

corpis aliud indicat: ₇ aliud calor flegmatici: ꝗ̄uis vtriq₃
sit additus vnus gradus mali caloris: vt subtiliꝫauit Ga/
lenus in fine octaui ter. Questio. II.

Utrū aūt si calori presenti nāli remanēti in sua men
sura adueniret aliq̄ mensura caloris mali
esset febris vel nōrb₃ dubiū. Et credo ꝙ esset febris sicut si
qnq₃ digitis adueniat sextus est morbꝰ: licet de facto illud
nō ꝯtingat: q̄a calor febris stati resoluit spūs ergo qui dicit
ꝙ febris sub a est in gn̄e caloris p̄ter nām melius dicit: ₇ ac
cipit febrē pro illo calore additore facit p̄dicationē eēntia/
lē: sed q dicit febris est calor naturalis mutatꝰ in igneū: fa/
cit p̄dicationē denominatiuam: ₇ tunc itellectus iuuenilis
subtilicās poterit defendē: ꝙ calor ex̄neus: q est febris eēn
tialr est extraneus extraneitate vite opposita: lic₃ nō q̄lib₃
actu occidat: ₇ l₃ non q̄libet feb. sit mortalis: tn̄ sui tn̄ rōne
inquātū extraneus non ꝓhibet: q̄n occidat: sed ꝓhibet in/
quātū tante mēsure: sicut napellus in sui nā b₃ calorē mor
talē ex toto vite oppositum: ita ꝙ in tanta mēsura necessa/
rio p̄uat vitā: sed non quelibet quātitas napelli occidit. im
mo cū ea stāt vite opa. Si ergo de rōne caloris p̄ter nām: q
est calor febrilis formalr est: ꝙ impediat cordis opatiōes.
ergo additus gradualr addet in nocumēto: ₇ iterū additꝰ
iterū addet in nocumēto quousq₃ cordis opatiōes p̄uent.
Si eni per tātū gradū ₇ ꝓportionē tn̄ ledit. g̃ p duplum
ledet duplū ₇c̄. sed calori p̄ter nām cuicūq₃ inquātu₃ calor
p̄ter nām nō ꝓhibet additio vltimata: ₇ sic facit p̄uationē
opationū. Si autē ꝓhibeat talis additio est iquantū talis
calor. Ubi g̃ra inquātū effimere calor: vel iquātū talis ter/
tiane in tali ₇ tanta m̄s. Difficultates aūt arduas circa pre
dicta cadentes require in predictis questionibꝰ nostris.

¶ Accēsus in corde. Nos ia₃ declarauimus in q̄ōne ꝓlixa: ₇ diximꝰ: ꝙ in toto corpe est vna calitas nālis: que est p̄nm
dium opationū totius corpis: p̄nm dico imediatū: ₇ ista est
sanitas cōplonalis totius: ₇ diximus ibi: ꝙ ipsiꝰ calitatis
cor est p̄nm p̄mū: a quo alia recipiūt illā: saltē quātū ad vnā
partē illius calitatis. Et diximus ꝙ isti calitati accidit di/
stemperamētū per calitatē additā extraneam: que calitas
addita extranea est febris. ¶ Et diximꝰ ꝙ ex his sequit: ꝙ
febris sit p̄ma passio cordis: deinde totius corpis reliqui.
¶ Et diximus ꝙ sequit ex hoc: ꝙ febris ledat oēs opatio
nes totius lesione per se ₇ imediate. ¶ Et declarauimꝰ: ꝙ
snia Auer. ex hoc est valde bona: cum dixit: ꝙ febris ledit
oēs opationes. ¶ Et apparet ibi declaratu₃ ꝙ antiq̄ rō: q̄
ꝓbat ꝙ epar pōt esse p̄mū subm febris nō soluit a p̄ceden/
tibus magistris: sed soluit p p̄dicta: q: calor epatis datus
mēbris nō est p oibus opatiōibus totiꝰ corpis: ₇ ideo distē
perātia data a calore epatis: lic₃ possit totius corpis opa/
tiones ledere per se ₇ imediate: nō tn̄ pōt ledere oēs opatio
nes totius. s. sed oē genus operationū. Et hoc dico per se ₇
imediate qđ requirit ad morbi rōnē: ₇ in illa q̄ōne moui/
mus sex difficultates difficiles: q̄s ibi lege. ¶ Albertꝰ bo
bononiensis ex hoc qđ dixit. Accensus. vult ꝙ in omni fe/
bre putrida humores cordis sunt in calefacto esse. Si eni₃
in omni febre calor est accēsus in corde. g̃ in putrida febre
calor est accēsus: ₇ nō est ibi in accendi: sed vel in mēbris: ₇
tunc esset ethica: vel in spiritibus: ₇ sic effimera. relinquit
igit ꝙ in humoribꝰ cordis calor putride febris sit accēsus.
¶ Nos autē iam ostendimus cōtra eum in q̄ōne nostra ꝙ
oēs rōnes sue bn̄ itellecte sunt ꝯ eū: ₇ cū hoc etiā nihil con/
cludūt pro semā si calor extraneus hic in diffōne positꝰ est
qualitas: que est morbus: vt ipsemet ꝯfitet: tunc accensum
esse in humoribus: nō est qđ in hac diffōne ponit: q: calor
in humoribꝰ accensus nō est morbus: sed causa morbi. Er/
rat etiā in hoc vocabulo accēsus: q: nō dicit oio factū esse:
sed respectu ethicarū: ₇ forsan effimerarū: in q̄bus calor in
corde est in accēso esse. s. in mēbris in ethica: ₇ forsan in spi
ritibꝰ cordis in effimera: respectu aūt putridarum. di accē/
sus. i. q: accēdit in fieri. i. i p̄tibꝰ vinctibꝰ cordis: de calore
aūt q accēdit pōt dici: ꝙ est accēsus respectu eius: qđ erat
p̄us: sicut ardētibꝰ lignis in foculari dicimꝰ ignis est accen
sus in foculari: ₇ tn̄ est in fieri. ¶ Procedēs ab eo in totu₃
corpus. Cōia dicta sunt hec. ꝯ instāt q: non vr̄ ꝙ ꝓcedat in
totū q̄a inueniunt extrema frida q̄n̄q₃. ¶ Ampliꝰ. Si per
arterias ₇ venas. g̃ q̄libet fe. erit ꝯtinua. ¶ Ampliꝰ. San
guis: ₇ vene ₇ arterie nō vadūt ad oēm p̄ticula₃ corporis.
¶ Dicūt ꝙ corde iflāmato deferī febris in totū mediante
spū ₇ sanguine: q sunt in arterijs ₇ venis: ₇ sic per venas ₇
arterias: ₇ cā estimā cor per ista mādat calorē ꝓportionatū
₇ ꝯuenientē. g̃ per eadē mādauit calorē iꝓportionatū: et
addit Dy. ꝙ febris cū sit calor inālis plus ꝓcedit ad corpꝰ
per spūs ꝙ p sanguinē: sicut etiam calor nālis plus ꝓcedit
per spm̄. ¶ Ad ꝯria dicūt ad p̄mū: sicut Auic. ifra ꝙ itelli/
git ꝙ vadit febris ad totū nisi fuerit ꝓhibēs: sicut lapis de
scēdit deorsum nisi ꝓhibeat. ¶ Ad scđam licet ois fe. por/
tet a corde ad mēbra per arterias ₇ venas: nō tamē ois est
ꝯtinua: q̄a calor febris a cā efficiente vt a putredine nō est
semp q̄a putredo fit in venis: sed q̄n̄q₃ in venis: q̄n̄q₃ extra
venas. ¶ Ad tertiā dicunt ꝙ arterie ₇ vene totū p̄nt iflam
mare: quia partem mediante parte. Questio. III.

Nos aūt solēniores dubitatiōes h̄emus q̄₃ iste sint.
Et prima est. vtrū quādo hō est ꝓpe mortē
ex febre occidēte per viam resolōnis spūum a corde. vnde
habet extrema frigidissima: ₇ anhelitū frigidū dicat febri/
re: ₇ hēre morbū calidū in manibus: q̄ frigidissime sunt: ₇
in corde: in quo facta est ia₃ extinctio nālis caloris: cui cō/
mensuratur accītalis: ₇ iam iste est minus calidus in gra/
du caloris q̄₃ quādo erat sanus. Et diximus in q̄ōne ꝓlixa:
ꝙ iste ſm oēm partē corpis pōt dici febriens: ₇ cū hoc po
test dici ꝙ habet morbum frigidū p̄uatione nālis caloris.
Et diximus ꝙ potest teneri: ꝙ extrema nō febriant: sed ha
beant frigidum morbum solum. Questio. IIII.

Secunda est. vtrum delatio febris possit fieri solo
spū: vel solo sanguine altero istoꝝ nō ha/
bente febrē delatiue: cū Aui. dicat. Spiritu ₇ sanguine. et
fecimus ibi istas rōnes. ¶ Prima: cā ab extra. Agens pōt
trāsmutare cor ₇ spūm solū: sed nō humores vt cū fit effi/
mera: vel solū humores: vt cū fit febris pestilentialis. ergo
cor poterit solos spūs trāsmutare absq₃ sanguie: ₇ ꝯ̄ria.
q: nō maioris virtutꝫ est cor febriēs sup illa duo q̄₃ cā extri
seca super cor. ¶ Amplius. Pōt in spiritibꝰ venarū ₇ arte
riarū esse dispō ad iflāmādū: ₇ vt q: subtiles calī: ₇ in sangui
ne non erit illa dispositio. ergo spiritus portabunt febrem
₇ nō sanguis. ¶ Amplius. Corde nunc iflāmato inflāmat
spūm ₇ sanguinē: sed spūs p̄us vadunt ad membra q̄₃ san/
guis querit igitur: an in illo p̄ori febriat: certum est ꝙ sic.
¶ Amplius. Nō vr̄ delatio in febre necessaria: ₇ supponat
ꝙ ab extra occurrat qđā calor extraneus gradati occupās
totum: ₇ vltimo totū cor: accipio vltimū nunc iflāmati cor
dis p̄us q̄₃ super mēbra calor portet. Et quero an febriat
certu₃ est: ꝙ sic: q: h₃ calorē extraneū in toto corde: sed nō/
dum est facta delatio. g̃. ¶ Iste rōnes sunt apparētes ₇ so
lute a me i nr̄a q̄ōne: ꝯcludūt eni ꝯ̄riū eiꝰ: qđ credo eē verꝫ.

¶ Et inflāmat. Declarat hic: ꝙ febris sit calor extraneus:
₇ hoc q: nocet operationibus nālibus. i. que ſm nām no/
bis isunt vt animales nāles: ₇ et vitales: vt dicit Ysaac in de
claratione huius diffōnis. Et dixit Dy. ꝙ dicit naturalibꝰ
accipiēdo nāles vt distinguunt ꝯtra aiales ₇ vitales: ₇ q: l₃
oēs ledant tn̄ magis vr̄ ledi nāles: ₇ q: cor est magis illa/
rū p̄nm: ₇ tu ꝯsidera hoc: q: h₃ ipugnationē pendentē₃ ex
p̄ncipijs medicine: ad que redire nolumus: ₇ ꝙ Auic. in/
nuerat: ꝙ non quelibet iflāmatio est febris: sed inflāmatio
que operationibus nocet: ideo subdit ꝙ non est iflāmatio
caloris febrilis: sicut inflāmatio laborātis hois ₇ irati: q: in
flāma in istis nō vltimat. immo isti calefiūt: ₇ tn̄ sūt sani.

¶ Et ipedit. Hic iterū declarat quoddam fm expōnem cōmunē: q͂ dixerat: q͂ ledat opationē vult ondere qua lesione: q͂ corruptione vel diminutiōe: nō q͂ ꝑdet oēs corporis opatiōes: imo retinent: licet male vel diminute fiant: ⁊ verificat hoc dictū de oibus opationibus simul: q͂ non oēs auferri pñt a febriente: q͂ esset mors: sed aliqua vel alique pñt auferri. Xbi gr͂a. destruit qnq͂ꝫ appetit⁹: aut nō videt. ¶ Nos autē fecimus aliā expōnē huius passus: ⁊ est q͂ calor pendēs a causis ꝓmitiuis nō dicit febris: nisi sit impressus ⁊ retentus. ita q͂ nō amplius depēdeat ab illa cā ꝓmitiua: ⁊ ibi in hoc Auic. cōplacet Gal. p̄ de differētijs febriū: cū dicit. Et si mot⁹ steterit ⁊ remanēt hec ꝑter nām calidat: tūc febrire necesse est hominem. Et rō huius est: q͂ sicut sanitas est dispositio in nobis pure quiescens nō pendēs eēntialiter a cā exteriori. imo si pēdet ab aliqua: pēdet ab his que sūt ptes in nobis vt mēbra spūs ⁊ humores: ita morb⁹ dꝫ dici dispō in nobis: que nō sit oino pēdens a cā ꝓmitiua extra. Si eñi ab illa eēntialr pēdeat: nō dicit morb⁹: q͂uis opatiōes tollant vel impediant: verbi gr͂a hñs digitum ⁊ brachiū ꝯctū a spasmo: ⁊ hñs hoc a fune ligante: qlibet hꝫ idē ipedimētū opationis: ⁊ eandē malā figurā: ⁊ tñ qui hꝫ a spasmo hꝫ morbū: sed qui hꝫ a ligatura funis nō hꝫ proprie morbū: q͂ nō hꝫ dispositionē retentā. imo pure dependentē a cā ext: ⁊ hoc intellexit etiā Gal. p̄ de interiorib⁹: q͂n nō vult: q͂ stomachus sit infirmus: q͂uis nō digerat ossa cerasoꝝ. ¶ Cōtra. Habēs lapidē vel frustū plumbi in vesica hꝫ morbū: ⁊ tamē pēdet a lapide: q est cā ꝓmitiua. ¶ Amplius. Lapis est cā opilationis: q est verus morbus in via. ¶ Istorū solōnē ⁊ declarationē regre in qōne nr͂a: an sanitas possit induci ꝑ artem. ¶ In summa tñ verus ⁊ ꝓprius morbus est: qui est q̄litas in corꝑe retenta nō stans in depēdentia a cā ꝓmitiua. imo Gal. in tñi ꝓcessit q͂ verū morbū vocat solū morbū factū: q a nulla cā pendet in fieri: vt apparet tertio de acci. ⁊ morbo: ⁊ sic posset poni exemplū de sanitate: si enim digiti mei opatio eēt stringere aliqd: ⁊ eēt mollificatus ⁊ tu cum tuo digito associato meo faceres: q͂ meus digitus caperet: nō ꝓpterea diceretur sanus.

Quis ꝓprie dicat ver⁹ morbus.

¶ Et sunt qdam hominuꝫ: qui diuidunt febres in duas diuisiones primas. s. in febrem egritudinem: ⁊ in febrem accidens: ⁊ ponunt febres apostematum de genere febris accidentis.

¶ Incipit determinare de febribus diuisiue: ⁊ ꝓmo fm aliorum sniam: scdo fm suā ⁊ cōsuetam. ibi 2ᵒ. (Et ꝓcedam⁹.) ꝓma in tres. Primo ponit istorū sniam. scdo exēplificat eā. tertio instat ꝯ eam. ibi scda. (Et intentio.) ibi tertia. (Et cōtradicenti.) Dicit ꝓmo: q͂ quidam hominum sunt. scilicet Rasis. 16. continentis scdo caplo. ⁊ 17. quinto capitulo.

¶ Et intētio qdem sermonis eorū est: q͂ febris egritudinalis est illa iter quā: ⁊ cām que nō est egritudo: nō est mediū sicut febris putredinis. Putredo enim est causa eius absq͂ꝫ medio: ⁊ nō est putredo in seipsa egritudo. imo est causa egritudinis. Febris v͂o apostematis est accidens apostemati existēs: dū est apostema sequēs ipsiuꝫ: ⁊ apostema est egritudo in seipso.

¶ Declarat qd isti per hoc intelligunt: ⁊ vult q͂ illa febris est egritudo: cuius imediata cā nō est egritudo. Xbi gr͂a. febris sequēs putredinē hꝫ pro cā coniuncta ipsam putredinē: ⁊ tñ putredo. s. humoris nō est egritudo in se: sed illa febris dr̄ accidēs: cuius imediata cā est morbus. Xbi gr͂a febris: cui⁹ cā est apā. nā febris ꝯñs apā seq̄t aliqd: qō ē morbus. s. apā. nā apā morbus est: ⁊ hoc est qō i vltimo dixit. febris apostematis est accidens apostematis: dum est apā q͂ existēte actu apāte febris: sequitur illud: ⁊ hoc dixit sequēs ipm. s. apā: ⁊ post. i. ⁊ cū hoc apostema est egritudo.

¶ Et contradicēti quidē inest: vt dicat: quoniaꝫ si propterea q͂ febris apātis sequit caliditateꝫ eius: ⁊ sequitur ex dolore ipsiuꝫ: est simile vt sit febris accidens: tunc opꝫ vt sit plurium febriū effimeraruꝫ accidēs: ⁊ si ipsa sequitur putredinē: que est in apostemate: tunc apā non est causa eius prima. vnde est apostema. imo q̄ntū ad putredinē: q̄ est in ipso. Cā igit eius: q̄ est eēntialis est putredo: ⁊ apā nō est cā eius nisi ꝑ accidens. Et dicimus q͂ si nō significauerint per febrē accn̄s hoc. imo nō intellexerunt per eaꝫ: nisi q͂ ipsa seqtur apā hoc: ⁊ iuenerūt eā ꝑ intentionē apātis. Similr ergo est dispositio febriū putredinis per comparationē ad putredineꝫ.

¶ Hic dat instantiā cōtra diuisionē. seꝫ contra hoc qō dicit q͂ febris apostematū est accidēs: ⁊ ꝓmo hoc: scdo ostendit quid tenendum in hac cōtradictione. ibi veruꝫ. ¶ In ꝓma parte dicit: q͂ ille qui vellet cōtradicere argueret sic. Si febris apātū est accidens: hoc est altero trium modorū: vn⁹ est: q͂ sequat calorē apostematis vel dolorē: ⁊ ex hoc dicetur: accidēs: sed hoc est incōueniēs: q͂ tunc multe effimere essent accidēs. s. ille que fiunt ex dolore ⁊ calore. Xbi gr͂a: ex ira: potu rei calide: labore: ⁊ similibus causis calefaciētibus: qō tñ est falsum. ¶ Scds modus est qō febris apātuꝫ dicat accidēs: q͂ sequit putredinē apātis. sꝫ ex hoc nō dꝫ dici accidēs apātis: q͂ apā vt apā: qō est totū aggregatū cāt illā febrē per accidēs q͂ per putredinē: que est pars illius tumoris apostemosi: sed q͂ per partē causat: causat ꝑ accidēs: vel accidit apostemati q͂ causet febrē: q͂ causat ꝑ putredinē: que est qd extrinsecū apāti: vt apā est morbus: ⁊ sic apā causat mediate nō imediate. ¶ Terti⁹ modus ē: q͂ febris apostematū nō dicat accidens aliquo modoꝝ dictoꝝ: sed alio modo: ⁊ est q͂ febris apostematis ex hoc dr̄ accidēs: q͂ per ipsam febrē venit in noticiaꝫ apostematis: ⁊ inuestigamus per febrē eius noticiā: sicut accidentia ducunt in noticiam egritudinū: ⁊ hic etiā tertius modus non valꝫ: q͂ per febrem putredinis inuestigamus ipsam putredinem: ⁊ in noticiam eius deuenimus: ⁊ hoc intelligit cuꝫ dicit: si non significauerit per febrem accidēs hoc. scilꝫ fm alterū duorū dictorū modorum. imo non intellexerunt per eam. scilꝫ febrem accidens: nisi q͂ ipsa sequit apostema. i. nisi q͂ ipsa est accidēs apostematis per hoc: ⁊ pro: idest vel pro q͂ inueniunt per eam febrē intentionē apostematis. i. veniunt in noticiaꝫ apostematis. ḡ similr est dispositio ⁊c̄. ¶ Dubitat aūt de hoc: q͂ instantia nō videt valere. nam si per febrē inuenio apā: tunc per eā iuenio morbū: ⁊ ex hoc pōt dici accidens: sed si per febrē inuenio putredinē nō inuenio morbū: sed cām: q͂ putredo est cā: ⁊ sic talis febris sequēs putredinē sine apāte est morb⁹. ¶ Dōm q͂ Auic. dereliquit notā solōnē istius ex hoc qō dixerat: hñs etiā pro noto: qō per febre sequentē apā non iuenimus proprie nisi modū putredinis apātis nō apā fm se. Xbi gr͂a apostema epatis colericū nō ꝓprie iuenit ꝑ febrē: sed cum ex febre: ⁊ alijs signis est datū indiciū: q͂ sit apā in epate: tunc tu iudicas: q͂ materia sit colerica illa que putrefit: q͂ ista febris ē tertiana cōtinua: iuenis ḡ putredinē apātis per febrē: tunc similiter est dispositio febriū putredinis sine apostemate.

¶ Verum occupatio in hmōi ꝯtradictionibus est illud qō nō cōfert in scia medicine aliqd: et facit medicum ꝓcedere ex arte sua ad inqsitio

nes: que fortasse impediunt ipm ab arte sua.

Vult qd̄ nō occuperis ī hac ꝯdictiōe: q2 nihil ꝯfert in medicina solū eni est qd̄ in hoc iam febris sequēs apa possit dici accidēs: sed si tu cognoscis illi⁹ febris nām ⁊ etiā apatis: ⁊ scis canones cure: siue illā voces accn̄s: siue sub'am: siue morbū: nihil tibi ꝯfert: vel nocet in medicina: nō eni de noi/b⁹ debem⁹ disceptare: vt sup̄ lib. p̄ fen p̄ᵃ caᵒ de v̄tute aiāli.

Et facit eum procedere ⁊c̄. Quia conabitur velle inquirere an idem possit esse morbus ⁊ accidens: an apa per rationē totalitatis sue possit cāre febrem. an putredo in apate: que cāt febrem sit morbus in se: ⁊ multa alia: ad que cū procedit ponit multum tempus: ⁊ sic impeditur.

Fortasse. Nisi sit homo qui bonitate intellectus ⁊ exercitio cito ab his quesitis se expediat: ⁊ forte oportebit eum transgredi medicinam. Questio. V.

Dubitatur an diuisio febris in febrem accn̄a: ⁊ febrē morbū sit bona: di qd̄ sic: q2 Gal. innuit eā septima particula afo. sup afo. Si febris nō habeatur a colera. Itē Rasis. 16ᵒ continentis scd̄o caplo. vbi dicit: dico qd̄ hoc est verum ⁊ visibile ꝙ quotiēs diuidimus febres bipartite sunt: vnde dicem⁹: ꝙ febres aut ex morbo: aut ex accidente erunt. Idē ponit lib. 17. 5ᵒ. ca. versus finē. Amplius Auenzoar. Rn̄. Dr. febris dupl'r

Febris 2' siderat.

cōsideraṫ: vel in sui essentia: ⁊ sic nō diuidiṫ ī febrē morbū: ⁊ in febrē accn̄s: q2 eēntial'r est morbus: ⁊ iō eēntial'r non pōt esse accidens: cū iste sint rōnes distincte: vel consideraṫ febris in cōparatione ad medici noticiā ⁊ operationē: ⁊ sic pōt febrē diuidere. nā illā febrē vocabit accidēs: que seqṫ morbū aliū. nā curabit illā febrē cura accidēs. s. intendendo ad morbū: ad quē sequiṫ febris. Alia r̄sio est quā ego alias dedi: ꝙ hec diuisio est bona: q2 vtilis medico: sꝫ eni eā variat curā: ⁊ iō Auic̄. statim cōcedit istā diuisionē sicut ꝯsuetā. sꝫ nō dꝫ dici bona: q2 sit p̄ncipalis ei⁹ diuisio. nā p̄ncipalis ⁊ ꝓprior diuisio eius est in p̄ma ei⁹ gn̄a tria.

Procedamus ergo s̄m id: qd̄ cōsuetum est. Dicamus ergo ꝓpterea ꝙ febres apatū ⁊ opilationū sunt febres accidētes: ⁊ alie febres sūt egritudines: tunc conueniens est vt dicam⁹:

Hic ponit diuisionē s̄m suam sn̄iam: ⁊ p̄mo ponit diuisionē genera p̄ma ⁊ p̄ncipalia. scd̄o ponit diuisionē non principalē: ibi scd̄a. (Et diuiduntur.) p̄ᵃ in duas. p̄ affirmādo diuisionē p̄dictā premittit fundam̄ quo diuidit feb. in genera p̄ma. scd̄o diuisionē facit ibi. (Nā si.) Per febres opilationū intelligit: q̄ immediate sequunṫ opilationē: nō q̄ mediāte putredine: per febres apostematū ⁊ opilationū intelligit sequētes etiā alios morbos: vt vlcus pulmonis: ⁊ ꝙ dicit: ꝓcedamus s̄m illud qd̄ ꝯsuetū est: refert ad diuisionē dictā ⁊ ad dicēdā: ad dictā quidē: q2 ꝯsueta est: ⁊ vtilis medico: ideo nō obstante ꝯdictione facta affirmemus eā dicētes: ꝙ febres sequentes morbos sunt accidens: ⁊ alie sunt egritudines. Sed rōnē contradicentis Auic̄. nō soluit: q2 verum concludit ex natura rei: medico tamen concediṫ ꝙ egritudinē vocet accidēs: ⁊ hoc affirmato tūc ponam⁹ diuisionē p̄ncipaliorē. Et appꝫ ꝙ ad dicendā ēt referṫ: q2 est ꝯsueta. s. ꝙ febris diuidaṫ in p̄ma tria genera: q̄ diuisio nō hꝫ minus de ꝯtradictiōe q̄ꝫ diuisio p̄us dicta. sed q̄si dicat: q2 consueta cōcedamus eam: ⁊ tunc prosequitur dicens.

Quōm ꝓpterea ꝙ oia: que sunt in corpe hois sunt tria genera. s. mēbra continentia illud: qd̄ est in eis de humiditatibus ⁊ spiritibus: quoꝝ cōparatio parietuꝫ balnei. Et humiditas recōdita: ⁊ ei⁹ cōparatio est cōparatio aque balnei. Et spūs aialis vitalis ⁊ nālis ⁊ vapores effusi ⁊ cōparatio eoꝝ est cōparatio aeris balnei: et aer balnei quādo īfrigidaṫ illud: qd̄ est vicinū eis: nō opꝫ vt ipse extinguaṫ: immo poſſē est vt remaneat ⁊ redeat ⁊ calefaciat illud: qd̄ ei vicinū est. Simil'r est vnū istoꝝ triū generū: extra qd̄ nō inueniṫ in hoie genus corporeū. Nam si accendaṫ febris in mēbris radicalibus accēsione prima: sicut accendiṫ adustio. v̇bi grā. vt in parietib⁹ balnei: aut per folleꝫ ferrarij: aut per ollā coci: tūc illud genus febrium nominaṫ febris ethica. Et si accendiṫ febris accēsione prima in humoribus: deīde accēdaṫ ex eis in mēbris: sicut accidit: vt accēdatur aqua calida in balneo: ⁊ igneantur lateres eius cā ei⁹: aut ius caliduꝫ in olla: ⁊ accendaṫ olla causa eius: ⁊ tunc illud genus febriū noiaṫ febris humoris. Et si accendaṫ febris accēsione sua prima in spiritibus: ⁊ vaporibus: deinde accēdatur ex eis in mēbris: ⁊ humoribus. Sicut accidit vt perueniat ad balneū aer ignis: q accēdatur in eo: ⁊ calefacit aerē eius: ⁊ perueniat ad aquā ⁊ parietes: tūc genus illud febris nominatur febris effimera: quoniam est accensa in re subtili: q̄ resoluiṫ cū velocitate: ⁊ raro ptransit diē cū nocte sua nisi cōuertaṫ ad gen⁹ aliud febriū. Hec ergo diuisio febriū est per modum propinquū diuisioni euenienti p differentias.

Et quasi argu. Sicut Gal. p̄mo de differētijs febriū. prime partes corporee in nobis: ⁊ prima subiecta nālis caloris sunt tres vel tria. s. membra: humores ⁊ spūs. ergo tria sunt genera febrium s̄m diuersam accensionem in altero trium subiectoꝝ. P̄mo ergo ponens antecedens declarat per simile in partibus balnei: secūdo ponit consequēs generale: ⁊ declarat reducendo exemplum follis ⁊ balnei ⁊ olle coci. ibi scd̄a. (Nam si accendatur.) Sed dubitaṫ: q2 plura alia videnṫ in nobis: vt pili superfluitates elementa et alia. Dōm qd̄ tria solū sunt in nobis que sunt fundamēta immediata caloris nālis: ⁊ ptes in nobis. scꝫ humores spiritus ⁊ mēbra. ⁊ ideo penes hec tria distingueṫ cal'm preter nām. el'nta ergo sunt potentia in nobis ⁊ mediatū subꝫ pili aūt sunt extrinseci ⁊ non ptes ꝓprie. superfluitates etiam non sunt proprium subiectū caloris nālis: nec ꝓprie ptes: nisi per reductionē quandā. Ex quibus potest inferri ꝙ febris accensa in sanguine verius hꝫ esse q̄ꝫ febris accensa in colera: ⁊ proprie in colera superfluica cistis fellis.

Humiditas. Non dixit humor: vt comprehēderet humores ⁊ humiditates: ⁊ forsan chilum.

Vapores effusi. Dixit pro vaporibus: qui nondum sunt spiritus: vt in sinocha sine putredine: vel qui sunt corrupti spiritus: vel non veri spiritus.

Et aer. Per hoc vult Auicen. ostendere ꝙ sicut vna pars balnei: de qua forsan minus videṫ: potest calefacere alias: vt aer calidus potest īflāmare parietes ⁊ aquā balnei vicinātes aeri: q̄uis essent frigide. scꝫ paries ⁊ aqua: ita eodē modo vna de istis partibus nostris. verbi gratia spūs potest īflāmare alias partes: ⁊ sic etiā mēbra: ⁊ sic humores: ⁊ hoc est quod subdit simil'r ⁊c̄. genus corporeuꝫ: q2 bene inueniṫ genus incorporeum: vt complexio ⁊ virtus.

Nam si. Declarat cōclusionē siue cōsequēs: ⁊ dat moduꝫ

cuiuscunque generis febrium: et per ethicere dicitur si accendatur accensione prima: quia primo in membris: et hoc dixit ut daret exemplum de hac febre sola: et non complicata alteri generi febrium: et ita dixit de quocunque alio genere semper replicans hoc accensione prima ethica. i. habitudinalis: quia habitudinaliter inest. vel quia habitum corporis et fixas partes possidet. Deinde dedit exemplum de febre humorali: et dixit: si accendatur etc. et dixit: febris humoris: ut comprehenderet putridas: et non putridas: licet Gal. ix. ter. primo capitulo ponit sinochas sine putredine: quasi medias inter febrem putridam et effimeram. Deinde dedit exemplum effimere: et dedit causam nominationis: quia perdurat una die, et raro pertransit. Dicitur ergo effimera ab effimeron pisce qui una die vivit: ut Ysaac secundo febrium. primo capitulo. et dedit etiam causam parue perdurationis: quia calor accenditur in re subtili. s. spiritibus: vel vaporibus: qui sunt corpora velocis resolutionis et experientia est inuentum: quod hec resolutio complectitur una die: aer et ignis. i. aer ignitus. ¶ Considerandum autem ex vario modo loquendi Auic. quod ad esse ethicam sufficit calorem esse accensum in membris: nec requiritur quod accendatur calor in humoribus vel spiritibus: et ideo absolute protulit: quod ethica est: si calor accendatur in membris radicalibus: que proprie membra sunt contra distincta pinguedini et adipi: et forsan carni salteni alicuius modi carnis. ¶ Sed tu dices quomodo ethica defertur. ¶ Dicendum quod regreditur: quod calefiant spiritus et humores non ad esse febris: sed ad deferri: sed deferri non est de essentia febris: sicut nec de essentia grauis est esse deorsum: sed posse esse: sed post primum delatum esse in ethica non requiritur aliud deferri: quod non contingit de putrida et effimera ut notum est: cum sint fientes in membris: sed ad esse putridam humoralem vel effimeram non sufficit accendi calidum in humoribus vel spiritibus: sed oportet quod exinde transeat ad membra: aliter non esset febris: cum membra sint que viuant: et ideo dixit: si accendatur in spiritibus, deinde accendatur in membris: quamuis addiderit et humoribus: quod non erat necessarium ad esse febris effimere: licet necessario sequatur. Deinde conclusit hec etc. quod declarabitur in questione.

¶ Et diuiduntur febres alio modo. Dicitur enim quod de febribus sunt feb. acute. Et de eis sunt non acute. Et de eis sunt cronice. Et de eis sunt non cronice. Et de eis sunt nocturne: et de eis sunt diurne. Et de eis sunt salubres recte: et de eis sunt habentes accidentia horribilia. Et de eis sunt dimittentes. Et de eis sunt inseparabiles. Et de eis inseparabilibus: sunt: quedam quibus sunt remissiones. Et de eis sunt: quibus sunt intensiones. Et de eis sunt quibus sunt exfortiationes. Et de eis sunt similes. Et de eis sunt frigide habentes rigorem: aut horripilationem. Et de eis sunt simplices. Et de eis sunt composite.

¶ Ponit aliam vel alias diuisiones alio modo. s. non sic proprio vel non primo. scilicet non ad primam: et ponit diuisiones septem. Prima. Febres alie acute. s. absolute: alie non acute. s. acute conuersiue: alie cronice: et aliter posset intelligi. Hec diuisio non est prima: ut patet: nec principalis: quia potest inesse acuitas ex diuersitatibus quibusdam accidentalibus ut subtilitate: calitate: et multitudine materie: et loco. ¶ Secunda diuisio. Alie nocturne: alie diurne. Hec etiam diuisio est accidentalis ab hora motus sumpta: et potest reduci ad naturam humoris: vel ad quantitatem: ut posterius erit manifestum in suo capitulo. ¶ Tertia diuisio est. Quedam sunt salubres recte. i. dinoi quedam in quibus dubitatur propter praua accidentia: hec etiam diuisio est ab accidentibus et prauatione eorum: licet radicaliter sequatur materiem febris. s. malignitatem suam vel bonitatem. ¶ Quarta diuisio est per continuam et interpollatam: que diuisio nec prima: nec essentialis est: ut patet. ¶ Quinta diuisio est sub diuisio: in qua innuit tres species sinocharum. s. semper diminuentes: que dicuntur per augmasticae cum dixit. Quibus sunt remissiones: et semper addentes: que dicuntur augmasticae cum dixit. Quibus sunt intensiones. Et quia additio vel est in essentia caloris: vel in accidentibus: ideo dixit: intentiones vel intensiores quantum ad calorem febris: fortiores vel fortiationes quantum ad accidentia. Tertia differentia est homotenus dicta equaliter stantes: et ideo subdit. De eis sunt similes: et talis diuisio non est primo. Forsan quod voluit per hoc aliam diuisionem continuarum. s. quod continue quedam sunt proportionales interpollatis: quia remittuntur: et iterum intenduntur: et fortificantur: et quedam continue sinoche: et ideo de eis sunt similes: idest sinoche: siue sunt similes in addendo: siue similes in diminuendo: siue equaliter stando. ¶ Et forsan cum dixit: de eis sunt similes: vult ponere aliam diuisionem sextam: et est quod febrium alie sunt similes. idest non habentes typum: alie sunt habentes rigorem etc. ¶ Et de eis. Ponit diuisionem septimam: et patet. ¶ Ex dictis superius sumptis volo esse notam solutionem ad questionem. An febris sit calor: et an calor preter naturam: et an additus: et an sit cordis passio. Questio. VI.

Dubitatur hic. utrum febris sit morbus unus: videtur quod non: quia est mala complexio calida et sicca. ut in commento afforismorum. humide dicete: et in practica canticorum. 68. cantico: et in pluribus medicine locis. ¶ Item quia subiectum est multiplex et non unum. s. corpus. ¶ In contrarium. Quia Auic. dixit: est calor. ¶ Respondet Anto. quod febris a modo sue compositionis est morbus unus sicut aqua: et ideo siccitas stat sicut manet calido: etiam ex hoc habet unam diffinitionem: sed a suis componentibus est morbus compositus. scilicet calidus et siccus: accipe istam solutionem: si placet. ¶ Alia est responsio Dy. quam bononienses sequuntur: et est quod feb. est morbus unus: quia febris est fiens: vel facta: sed fiens est morbus unus: quia mobile unum. s. cor: mouens unum. s. corpus calefaciens: si fiens est morbus unus, ergo facta. ¶ Item. Quando aliqua sic se habent quod sequuntur se in aliquo effectu: unum per se: reliquum per accidens: unum non est de essentia alterius: sed cum febrem sequatur per se calefactio: siccitas autem sequitur ad calorem. ergo siccitas non est de illius essentia. ¶ Contra. Primum mobile est duplex. s. cor ut calefactibile: et ut exiccabile: mouens duplex scilicet agens calefaciens: et exiccans. Verbi gratia colera quandoque. ¶ Contra secundum. Exiccatio colere non sequitur necessario calefactionem. ¶ Amplius: licet siccitas sit per accidens in consequendo calorem: tunc magis faciet unum per aggregationem cum eo: et licet accidat calori: non tamen accidit ei. s. siccitati per se ledere operationes. ¶ Dicamus igitur tria. Primum quod fe. essentialiter est morbus unus: ratio: febris est distemperamentum in calore naturali: sed ad esse distemperamentum sufficit sola qualitas calida omni alia qualitate circumscripta. s. humida vel sicca. igitur etc. ¶ Secundum quod febris in re non reperitur secundum plurimum nisi compositus morbus: et non est una: sicut si diceremus albedo est una qualitas: sed non reperitur in esse una: sed semper coniuncta alteri. Verbi gratia calido vel frigido: vel alteri qualitati: ratio quia calor excedens statim exiccat: et una exiccatio: que statim febri coniungitur est per spirituum resolutionem: quam statim facit. Oportet autem imaginari: quod in omnibus membris est modus humiditatis naturalis siue sanatiue per presentiam corpulentie spirituum: qui sunt corpora humida de natura aeris: ab hac igitur exiccatione non videtur febris absolui nisi raro. non solum autem fit hec a sicco: sed fit a calido siccante humiditates alias membrales: et quandoque fit exiccatio: quia causa faciens est sicca: ut colera vel melancolia. ¶ Tertium quod dicimus est: quod sic est posse imaginari esse febrem solam distemperiem in calore absque distemperie in sicco est: quia non quelibet siccitas morbus est. Si igitur sit homo habens multos spiritus et eos grossos adueniente febre stabit aliquo tempore distemperies in calore antequam exiccetur spirituum resolutione: etiam si sit aliquis superfluine humidus: febris non faciet statim illum cadere in morbum siccum: nec etiam cum febris. ¶ Auctores igitur qui viderunt essentiam febris dixerunt: quod est morbus calidus: qui autem viderunt illud: quod plurimum de facto contingit: dixerunt quod est morbus calidus et siccus. ¶ Ad rationem

dēntiq; questio nō querit de vnitate vel multitudine ex pte subiecti: qz esset questio de vnitate partium aialis: sed querit de vnitate in essentia febris: an sit vna qualitas vel plures.

De preparatis ad febres. Caplm. ij.

Dixerūt qdā q corpora vehementius preparata ad febres sunt corpora calida et humida: et pp̄ter cum humiditas est fortior caliditate: et isti quidem sunt fetidi sudoris et vrine et egestionis. Et corpora calida et sicca iterū sunt pparata ad febres calidas: et incipiunt prius effimere: deinde festināt ad putredinē et adustionem: et qñq; faciūt cadere in ethicā. Et sequunt eā ambo: q equāt̄ i humiditate et siccitate: et dñatur caliditas: et ista sūt de gñe eoꝝ: in qbus icipit febris vaporis calidi: deinde pmutat̄ ad febrē humoris. Postea illa in qb⁹ equant̄ calor et frigus: et multiplicat̄ humiditas: et istis qdē febres putredinis accidūt fm plurimū icipiētes. Et corpora frida et humi. et frigi. et sicca sūt lōginqora corpa a febrib⁹: et pp̄e ab effimera.

Cum posuit diffōnē et diuisionē feb. ondlt q corpora sūt magis parata ad febrē: et h̄ p. scdo q non parata. ibi 2ª. (Et corpora frida.) Ponit g̃ p̄ qttuor ordines. In primo sunt corpa cal'a et humida ppria qñ humiditas est abūdātior caliditate. Dixerūt. s. Gal'. p̄ de differētijs febriū. c. 18. ter. et Rasis. 16. ɔtinētis. 1° ca°. cā est qz hñt mām et efficiēs putredinis: q sunt calor et hūiditas: vt in com. affo. 3ᵉ pticule.

De horis vero siquidem hyems sicca. Questio. I.

Dubitāt qz dicit si hūiditas est fortior. nā multitudo humidi p̄seruat a putrefactione 4° metha. Dī q multitudo hūidi: q sic multiplicat̄ tēt multiplicat̄ cal'm regulās nō ɔculcatū est cā defendēs a putredine: sic appet in multitudie aq̄ maris vel fluuiōꝝ regunt̄ cal'o ɔtinēnoisz multitudo hūidi: q cal'm regēs suffocat̄ est cā putredinis: sic appet in hūorib⁹ ifis: et iō hō cal's et humidus cū hūiditate multa act⁹ est putredini. vñ fetēt exeūtia eius. vt hic Aui. et Gal'. 8°. ter. 7° ca. In scdo ordine sūt corpa cal'a et sicca q acuitate hūoꝝ sūt apta icurrē colicas febres: qz tñ sūt corpa facilr inflāmabilia. et spūs hñtia igneos: iō pri⁹ effimerā icurrūt: et qz sūt resolubilia exiccatiua: iō etiā pata ad ethicas. et ɔsidera q Auic. nō ponit ordinē in forā loqndi int̄ ista corpa: qz nō dixit h̄ corpa cal'a et sicca sunt p⁹ illa: qz forsan difficile ē indicare: q de eis sūt magl dispositaical'a eni et hūida sūt magl disposita putredini: s; cal'a et sicca icēdio. In 3° ordie sūt corpa cal'a tēpata in hūido et sicco: rō: qz hñt spūs aptos icēdio et multos pp hre multā caliratē cū tēpamēto hūiditatꝫ: q ɔformis ē spūuz multiplicatiōi qz sunt pp̄rie spūs cordis plus calidi q̄z sūt humidi. In quarto ordine sunt corpora excedentia in humido. tēperata in calido et frigido. Questio. II.

Sed dubitat̄ qz cal'a et humida cū multa humiditate erāt corpa int̄ oia magl parata: qz p̄ᵃ corpa de paratis ponūt̄ et s; corpa hūida supflue tēpata in calido magis illis appropinquāt. g̃ et c. Dōm q corpa cal'a tēpata in passiuis sūt parata magl ad febres effimeras: a qbus incboātes pmutant̄ ad putridas: qz excessus etiā caloris facit putredinē cū sufficient̄ hēat de sanguine in corpe et alijs humorib⁹ cuz illo. sed corpa supflue humida tēpata in actiuis sunt magis parata ad putridas: et ideo dixit q talia corpa cal'a tēpata in humido incboarī ne nō sunt parata ad febrē putridā: qz icboāt plus cū effimerios: sed humida corpa in actiuis tēpata icboāt cū putridis. Hec oia Auic. inuit. Corpa aūt idisposita sunt frida et hūida: et frida et sic. Sz tu dices q de istis corpib⁹ sunt magl idisposita. dōm q ad effimeras corpa frida et hūida p se sūt magl idispo'ᵃ: qz magl remota ab icendio simplicit: s; ad putridas sūt magl idispo'ᵃ corpa fri. et sic. Sz tu dices omisit de ɔ̄ne tpata: et de ɔ̄ne fri. tm̄ et de sic. tm̄. dōz. q dedit intelligē q ɔ tēpata plus resistūt cause egritudinis. frida aūt tm̄ itelligit ordiari post fri. et sic. et vltio siccā tm̄ i resistē°. vl' forsan eɔ̄rio. et Gal'. ēt ordiauit illas sic. i 8° ter. Et cū q̄rit̄ q corpa sint magl parata ad fe. dicēte Auic. q cal'a et hu. s; ifra. c° de effimerl q ca. et sic. et Gal'. h̄ affirmauit 8° ter. Rñdet̄ vna voce a pcedentib⁹: q in fe. cōsideram⁹ lapsuz et cām lapsus: lapsū aūt ɔsideram⁹ in gñali: s; q fe. est calor ētnē⁹ cū siccitate: et vt sic patiora corpa sūt cal'a et sic. deinde cal'a et hu. et tu subsequenter ordina: et rō est: qz talia corpa ɔformiorē hñt ɔ̄nē fe. vt fe. Cōsideram⁹ ēt lapsuz i spāli q̄ztū ad pria gña: et tūc in putridas feb. magis cadūt cali et hu. s; in ethicas et effimeras cali et sic. Cōsideram⁹ ēt lapsū adhuc magl spāliē: et tūc in sanguineā fe. cadē patiores sūt ca. et hu. i colicā cal. et sic. in mlicā fridi et sic. i flaticā fridi et hu. Si aūt ɔsideram⁹ cām lapsus cū sit vt freq̄nti⁹ dupl'x. s. extrīseca: q vt plimū ē calor et res calefaciētes: et vt sic corpa ca. et sic. sūt magis para: s; cā itrīseca ē putrefactio et ad istā patoria st ca. et hu. corpa. Ista aūt dcā multas hērēt istātias: quas vt breuis fiam omitto. Et forsan qz h̄ q̄sitū est de fe. vt fe. et tūc rñ° nō ē de fe. vt fe. s; de h̄ gñe vel illo: qz rñdere de fe. vt feb. nihil de facto ponit in re: et rñdere de vno quoq; gñe et quacūq; spē nō hz dubiū quesitū: et iō Aui. dixit dixerūt: et tu cōsidera.

De horis febrium. Caplm. iij.

Febrium hore sunt sicut reliquarum egritudinum: principium et augmētum et status apud vltimum: et declinatio. Et sunt quandoq; particulares cause cuiusq; paroxismi: et timor est a principio vsq; ad statum: apud declinationem ꝟo nō moritur eger ex ipsa febre: nisi per id: quod dicemus de causa cōmuniter.

Cum determinauit de paratis ad fe. determiat de horis ca. et tribus: et p̄ notificat ea. 2° pōit signa: ibi 2ª (Cognitio). p̄ᵃ in tria. p̄ ponit diuisionē. 2° declarat. 3° addit cañ. cōpletiuos. ibi 2ª (: et pn̄ᵐ.) ibi 3ª (: et stat⁹ qdem diuersificat̄.) Considerandū p̄: q determinatio de tēporib⁹ morbi pp̄e ptinet ad tractatū de febribus humoralibus: qz illis pp̄rie debent̄ tpa cū sint feb. hētes pp̄rie: tñ qz iproprie cōpetere pñt ethice et ephimere: s; magis improprie ethice q̄z ephimere: iō sermonē de horis febriū posuit hic in gñalib⁹ sermonibus. Cōsiderandū etiā q̄dā hic disputare: an ois morbus hēat tpa: et an ois feb. nos aūt excusamur ab h̄ p sciam principioꝝ medicine: disputauimus. n. fen scda lib. pmi: et ibi ostēdim⁹ quō successiuis applicat̄ tp̄s: et quō p manētibus. Cōsiderādū est etiā: q declinatio q̄dā ē ꝟa: et in hac nō ɔtigit mori: vt pbat Gal'. iij. de crisi. 5° cap°. et h̄ qz ipo'e ē egrū mori hora: q ꝟtus pfecte vicit: sed vincit in declinatiōe ꝟa. Ampli⁹. In fortiori hora nō deficit. s. in statu: nō igit̄ i debiliori poterit deficere. Si aūt declinatio sit fl'a ɔtigit in ea morit̄ h̄ est qz subtile māe resolutū est et remāsit grossum praui⁹ qñq;: vt multuz in emitriteis accidit: vt infra fen 2ª. cap. de signis diuersoꝝ generꝫ: vel est pp conatuz ꝟtutꝫ pp̄e mortē: vt accit ei q cū erigit caput: mo/

Declinatio ē 1ª et qdo in declinatiōe cōtīgat egrū mori.

rit.iij.cañ.fen.xj.cap.de sinopi:vel ꝑꝑ permutationē mãe: cū.n.est in ꝑmutari:vt alteratio:sic accidit cū signātic⁹ fit ꝑipleumonic⁹:vel est falsa:q: calor nãlis est resolut⁹:⁊ vĩ cessare feb.cū poti⁹ cessauerit nãlis calor:vel q: q̃uis vtus multã mãm euacuerit:⁊ parū de morbo remãserit:equaliter tñ ꝯsumpta est vtus:⁊ resolo est fcã in pugna: q simul cū illo pauco morbo:q remãsit calor:deficit:fuit g̃ victoria vtutis victoria cadmica:vt ꝯciliator diia.cvij.de q̃ fit mentio ꝑ de creti.viij.cap.⁊ exponit lib.secta ꝑ 2°.xij.cōmēto. ⁊ fm hūc modū ꝯcessit Auer.3° colliget in declinatiōe vĩ posse infirmū mori:q aūt extrinsece cãe.⁊ noui morbi superuentus possit eē cã mortis:nō est dubitañ.⁊ hoc intellexit Auic.cū dixit ꝑꝑ id qd dicemus.s.fen scda huius caplo de horis mortis.De cã cōiter.i.de cã mortis cōiter ꝯtingente in declinatione:que etiam in alijs tꝑibus ꝯtingere potest.

¶ Et ꝑncipiū gdē est hora:q̃ clamor nãlis ꝑfocat a mã submersa in mēbro tãdiu: donec nō appeat maturatiõi:aut diuersitati ei⁹ ꝯrie maturatiõi vestigiū. ¶ Et ꝑncipiū gdē est iuētū in oi egritudine. Uerꝫ qñqꝫ occultat:sicut est ei⁹ occultatio i sinocha:⁊ eplia ⁊ apoplexia. ¶ Et qñqꝫ ꝑncipiū est occultū paucoꝝ accñtiū:⁊ existimat q nō sit ꝑncipiū i ea. Et silr qñꝫ in dic.i. feb.acutarū vñr nubes:⁊ signū maturitatis:⁊ existimat:q non sit ei ꝑncipium:⁊ non est ita.

¶ Et hec ps hꝫ q̃tuor:sicut q̃tuor sūt tpa. ¶ Cōsiderandū: q hec notificatio ꝑncipij pōt eē cōis ꝑn° vĩi ⁊ particulari: vtrobiqꝫ.n.suffocat calor a mã:sic ignis pauce flãme submissis lignis humidis:vt Gal. secundo de differentijs febrium loquens de principio paroxismi dicit. Qō. II.

Sed contra q: ꝑoxism⁹ pōt aduenire in statu:in q̃ mã est digesta:⁊ ipse dic̃: q in ꝑn° nō appet vestigiū maturatiōis ⁊c̃. ¶ Dōm tripl'r ꝑ:q ista notificatio debet ꝑn° ꝑoxismi q̃rū ad hãc pte: q̃ dicit ꝑfocat a mã:B.n.appet in ꝑn° ꝑoxismi:vñ ex B accidūt typi in ꝑn° vĩi morbi mãlis ꝑpte feb.accidit etiã subcuicatio caloris sub mã:cū nondum sit a calore nãli:nec accñtali expãsa:⁊ iō pulsus ꝑfundatior est:⁊ i qbusdã apparēt typi:vt in ꝯtinua statica dcã lactica. Ex quo appet: q puerilis est expō eoꝝ:q dicūt calor ꝑfocat a mã.i.apparet nocumentū ꝑpōnū:q: egritudo est in actu:vt dixit Auer.3° coll'ꝫ:hec.n.notificatio ꝑncipij gñalia est scita ex ꝑ lib.fen 2°:sed B oportebat notificare ꝑn^m feb.mãliū:⁊ notificat ex habitudine caloris ad mãm:vt hic fecit. ¶ Scdo dōm: q lꝫ mã in statu vĩi sit digesta:tñ eius mot⁹ in ꝑn° ꝑoxismi est suffocatiuus caloris ⁊ ꝯclusiu⁹:tali'r q etiã apparet in pulsu ꝑfundatio: ⁊ in vrina subtilitas. ¶ Tertio dōm est: q plus mihi plꝫ: q mã faciēs paroxismū in statu vĩi nō est illa:que est digesta:sed noua mã:q̃ mouet:⁊ tu hec ꝯsidera. Questio.III.

Dubitat an in ꝑn° totius fe.possit appere signū ꝯriū digestionis:vĩ q sic:q: pōt appere vrina nigra vel viridis. ¶ Amplius. Pōt hō in ꝑn° mori sed B est ex mãe malicia oino. ¶ In ꝯriū Auic. ¶ Dōm:q signū digestioni ꝯriū qdã dĩ crudidatis signū:⁊ illud est ꝯriū actu nō aptitudie:vt vrina cruda:qdã est signū vere ꝯriū digōni ꝑuãs illã actu ⁊ po^a:vt vrina mala nigra:aut viridis indicãs mãm eē talē actiōe caloris putredinalis ꝯria actioni nãlis. Dicem⁹ g̃ q in ꝑn° fe.mãliū putridarum nō appet signū oino ꝯriū digestiōi:nec digestiōis:lꝫ appeat signū cruditatis:⁊ rō est:q: ex quo est in ꝑn° nōdū calor malus potuit facē manifestã ĩpressionē in mã:nec etiam calor nãlis: He.n.febres vel a ꝑn° habēt signa ideterminata salutꝫ vel mortis:⁊ tūc nōdū appet in mã ĩpressio bona vel mala:vel hñt signa determinatiora ad salutē:⁊ tūc etiã nōdū manifestū signū appet ĩpressiōis caloris in mã ꝑpter tꝑis breuitatē:⁊ cū appebit separabit ꝑn^m ab augmēto:⁊ incipit augmentū:vel hñt signa ad mortē:⁊ tunc ēt nōdū appuit manifesta impressio calidi putredinalis in mãm ꝑpter paucum fuisse tꝑs in actione:⁊ cū appet incipit augmētū mortalis morbi. ¶ Cōtra ꝑmū dictū. In augmēto morbi sunt indeterminata signa salutis:⁊ pōt cū hoc appere signū digestionis apparens. ¶ Cōtra scdm. Si feb.in ꝑncipio hꝫ signūꝫ ad salutē:hoc vĩ esse ex digestiōis signis: hec.n.sunt dãtia fiduciã sanitatis:vt sepe scribit Gal'. ꝑ° de crisi.⁊ in cōmento afo. Paroxismos. ¶ Cōtra tertium. Si a ꝑn° febris est determinata ad mortē:ergo signa digestioni ꝯria apparēt: q: mã est vltime maligna. ¶ Ad ꝑ^m potest dici: q in augmēto:in quo apparent signa digestionis:manifesta sunt determinata signa salutis:⁊ q in illo augmēto homo nō poterit mori ex cã morbi:nec etiã ex tali morbo homo nō morietur:si mã sit vniformis vincibilis vniformiter:sicut icipit: lꝫ hoc raro contingat inuenire. ¶ Ad scdm dōm:q quando a ꝑn° febris indicamus eã salubrē est iudiciū extimatiuum nō collectū ex signo digōnis aliquo:sed ex alijs signis multis in vnū collectis. ¶ Ad tertiū dōm:q signa mortis non sumunt ex signis digestioni ꝯrijs:sed ēt ex alijs:mã.n. pōt a ꝑn°.occidere sola quantitate:q̃uis non sit maligna. ¶ Ad ꝯria. Pašo ad ꝑmū. Dicendum q lꝫ vrina nigra appareat in ꝑncipio febris eo instanti: q̃ incipit nigredo:vel viriditas incipit augmētum:⁊ sic ꝑn^m fuit manifeste occultum breuitate. ¶ Cōtra. Pōt aliqua febris incipere a materia nigra:vt felle nigro vĩ colera prassina:vt sensit Ysaac febrium lib.v.cap.de tertiana:sed tunc pro quocūqꝫ instãti incipiet fe.pro eodē appere:poterit talis tinctura vrine. ¶ Dicendum:q talis digestionis signum.s.talis vrina nigra:vel viridis non apparet ex malicia inducta in mã actione putredinalis caloris:sed ex malicia:quã hēbat añq̃ faceret febrē:⁊ iō hoc nō dꝫ proportionari ad feb.sicut nec ꝯrium:verbi grã:icipiat aliqua febris ab aliqua mã digesta saniosa:posito q appareret in ꝑn° signū aliqd digestionis nō esset ex actiōe caloris nãlis coniuncti febrili: sed ex dispōne añ febrē. ¶ Ad scdm dōm. Q: si hō moriat in ꝑn° febris non morit ex additione malicie manifesta facta vi caliditatis febrilis:q: iam esset mors augmenti ⁊ nō ꝑncipij:sed pōt mori ex alijs multis causis ex mã ⁊ vtute nōdis. ¶ Potest dici ⁊ aliter vt innuit in lra: q in ꝑn° febris non pōt apparere signū digestionis vel cōtrariū ex nã fe.q̃ tūc inchoat vel virtutis pugnãtis ꝯ febrē:sed ex nã mãe:quã hēt ante feb. ¶ Et sequit ex hoc:q in ꝑn° febris pōt mã eē indigesta nullã potēs recipere digestionē: ⁊ hoc nō erit ex nã febris:q: nondū corrumpit mãm:sed ex nã mãe ante febrem:⁊ ideo si febris icboet a colera eruginosa queratur. vtrum in ꝑn° huius feb.mã sit digesta vel cruda. ¶ Dicendum:q est cruda q̃tuꝫ ad hoc:qd est posse digeri: ⁊ posse ꝯrium digestionis recipere:q: ipossibile est eã digeri a potētia alicuius virtutis cuiuscūqꝫ hoīs:sꝫ dĩ cruda ex B qd nondū manifesta est actio caloris febrilis:qui nō est:neqꝫ actio aliqua virtutis resistentis illi febri: lꝫ sit manifesta actio alterius male dispōnis:ex qua gñata fuit ista colera erugiosa:actio tñ caloris febrilis manifestabit:cū trãsmutabit illa mã ad peius:⁊ tūc incipiet augmētū morbi mortalis:sed actio nãe non poterit manifestari: cūꝫ impole sit istã mãm rectificari. Sed dicim⁹ q si esset possis euasio ab hac febre de colera eruginosa eo tꝑe:quo incipit augmētū per additionē corruptionis in mã in eo: q dꝫ mori:inciperet digestio in eo:q deberet liberari: lꝫ sit ipossibile liberari. ¶ Sed tunc ponat q aliqs incipiat febrire de mã tãte malicie:q non possit sibi addi malicia:qñ incipiet augmētuꝫ huius morbi mortalis? ¶ Dicendū q ille moriet in principio febris sine augmento. Aliter potest dici:⁊ tu ꝯsidera. ¶ Et ꝑn^m. Dicit post:q ꝑn^m est inuentuꝫ in oi egritudine.s.

Signū digestiōis cōtrariū 2ᵐ.

Sola q̃titas magis interficit ꝑ

Principiū egritu. in hoc cãis occultat.

mãli loquẽdo de pn°hic notificato. ¶ Cõsidera hic: ꝙ tribus ex cãis occultat pnᵐ: lꝫ p°cã ⁊ scða faciãt vnã in gñe: pma cã est breuitas tpis pncipij: vñ statim vr esse egritudo in vltimo: sicut apparet in paroxismo epilẽ ⁊ aplẽ ⁊ sinoche: que statim trãsit in statum: vel declinationẽ: vel additionẽ fm tres spẽs sinoche. ¶ Scða causa est debilitas accidentiũ principij: vnde nõ priuant hominẽ ab actibus cõuersationis cõsuetis: qr est fortis: vt pmo de creticis. vij. c. ¶ Tertia causa est cita apparitio signi excludentis pnᵐ. s. digestionis vel indigestiõis v̄e: cum est mã subtilis pauca ⁊ fortis virtus: statim apparebit nubes: ⁊ signum maturationis: vel digestionis ficte. Accidit. n. quãdoqꝫ flegmaticas quasdã materias eadẽ die: qua febris incohat carminari ⁊ pelli cum vrina in corporibus quibusdam ociose viuentibus: vnde faciunt in vrina q̄ddã hypostasim fictã que vr laudabilis ⁊ nõ est. Et iperitus medic⁹ iudicat morbũ salubrẽ: cum tamẽ qñqꝫ directa ⁊ ꝓcedente malicia mors accidat: de hac autem hypostasi ficta ⁊ modo nõ errandi circa eã diximus pmo lib. fen secunda cap. de hypostasi.

¶ Et augmentum quidem est hora: in qua commouetur caliditas innata ad resistendum materiei motu manifesto: ⁊ apparent signa digestionis: aut signa contraria digestioni.

¶ Innuit certificationẽ augmẽti ex accidẽtibus ⁊ alteratione mãe. Ex accidentibus qdem cũ dixit: ꝙ est hora: in qua mouet calitas innata ad resistendũ. ¶ Et ex hoc vult nos intelligere ꝙ calor: q pus erat submersus in mẽbro. i. in loco mãe modo expãdit: ⁊ apparet sicut ignis: qui pus sub lignis viridibus suffocat modo vincit ⁊ in altũ surgit sua flãma. ergo ad tactũ est calor maior ⁊ apparẽtior ⁊ pulsus manifestior ⁊ fortiora accidentia apparẽt. ¶ Scðo notificat augmentũ ex alteratiõe mãe cum dixit. Apparẽt signa digestiois: ⁊ intelligit signa digestiõis apparentia: siue manifesta: qr talia sunt: que separãt augmentum a pncipio: signa. n. digestionis occulte possunt iueniri in pncipio: vt dixit Gal. p de crisi. xvij. ca. ⁊ ideo dixit motu manifesto. ⁊ itelligit p hoc nõ solũ apparitionẽ manifestã signorũ digestiõis vel ↄtrarij: sed etiã apparitionẽ manifestã accidẽtiũ pdictorũ. ¶ Dubitat. Si caliditas innata mouet ad resistendũ mãe motu manifesto: qũo ergo appebit signũ digestioni ↄ̃riuꝫ. ¶ Dõm ꝙ mouet ad resistendũ: nõ tñ resistit: imo sibi resistit qñqꝫ per additionẽ gradus putredinis in materia. ¶ Uel dicendũ ꝙ caliditas innata hic sumit pro innata calitate febrientis: que non est vna: sed duplex. s. naturalis ⁊ ↄtra naturã: ⁊ ambe surgunt a suffocatione pncipij: cum igit expergesit ⁊ iam vincit totũ hoc aggregatũ calidum: siquidẽ vincat nãlitas caloris naturalis: tunc penetrat in mãm ⁊ inflãmat eam flãma pfectiua. s. digestiua: vt possibile est. Et apparet ex hoc signũ digestionis: verbi grã: incipit appere nebula alba. Si autẽ vincit malicia ⁊ flãma innaturalis caloris: tunc ꝓcedit malicia in mãꝫ ⁊ additur corruptio maligna in ea motu manifesto: vt appeant signa digestiõi ↄ̃ria: verbi gratia: incipit vrina denigrari.

Caliditas innata febrientis ẽ 2ᵉ.

¶ Et status est hora: in qua vehemens est pugna inter nãm ⁊ mãm: ⁊ apparet victoria vni⁹ ambarum earũ super aliam: ⁊ est hora pugne: ⁊ eius spacium est in habẽtibus paroxismos acutos paroxismus vnus: ⁊ non cognoscit nisi per illũ: qui sequit ipsuꝫ: aut duo paroxismi: ⁊ cognoscit in tertio eius: ideo ꝙ nõ addit super illos ambos in pluribus nisi egritudinib⁹ macronoxijs: fortasse. n. assimilant paroxismi plures in oĩbus iudicijs suis: ⁊ illic apud statũ cõplet vestigiũ digestiõis: aut contrarij eius.

¶ Innuit notificationẽ status. Et p° ex accñtib⁹: que sequũt vehementiã pugne: ⁊ iõ dixit est hora pugne: hec aũt accidentia sunt dolores: inqetudines: ⁊ alienatiões: ⁊ alia frequẽter numerata ab auctorib⁹. Scðo ex alteratiõe mãe cũ dixit. Apparet victoria: si. n. in pugna hac calor nãlis compleuerit inductionẽ forme pfectiõis digestiõis: apparẽt digestionis signa pfecta: si vero calor ext̃ne⁹ ipressserit: apparebũt ↄ̃ria signa in vltimatis malicijs vrinarũ. ¶ Sed instabit qa ↄ̃ dicta. Primo: qr in pn° vel augmẽto põt dici talis status: in quo fiat talis pugna vehemẽs cũ victoria morbi supra nãm: vt cũ tunc occidit. ¶ Dõm: ꝙ sicut vera crisis ad salutẽ fit in statu ꝓcedentibus digestiõis signis: sic crisis illi opposita. s. ad mortẽ: que põt dici v̄a crisis: fit in statu ꝓcedentibus signis ↄ̃rijs digestiõi: fm quã imaginationeꝫ dixit Hyp. in febribus. Idẽ termin⁹ his ad salutẽ: his v̄o ad mortẽ: hec tñ alibi sunt discutiẽda. ¶ Scðo dicet quis. Accñtia: que Aui. itellexit debuit scðo ponere: cũ sequant post digestionẽ factã iã nã tentãte expulsiõem. ¶ Dõm ꝙ nõ est curãdum de postpõne aut antepõne sermõis. Uel dicendũ ꝙ accñtiũ vltimatio: ⁊ vehemẽtia nõ solum fit ex pugna diuisiua fm locũ: ⁊ expulsiua mãei: q̃ pugna fit post digestionẽ: vt innuit Gal. in cõmẽto affo. q̃rte pticule. Egritudinibus: quibuscũqꝫ incipiẽtibus: sed ẽt ex pugna cõplemẽti digestiõis: ⁊ ꝓprie si in mã addit putrefactio sic digestio: vt nos alibi discussim⁹. Est ergo vehemẽs pugna: q̃ siue sit morbus salubris: siue mortalis est in maiori suo eẽ: ⁊ quãtũ ad hoc dixit: vehemẽs fit pugna: ⁊ etiã vehemẽs pugna: qr accñtia fiunt cretica: ⁊ q̃tũ ad hoc dixit: est hora pugne. ¶ Tertio notificat statũ ex tpe ꝓdurationis: ⁊ est ꝙ in morbis acutis nõ multũ durat status in plurib⁹ vno vel duobus paroxismis: sed in macronosis. i. cronicis põt durare pluribus paroxismis: qui fortasse sunt siles in suis dispõnibus: ex eo ꝙ sunt oẽs paroxismi status: ⁊ dixit fortasse pp ↄtingẽtes i hoc varietates. ¶ Dubitãt prio rudes qũo dicit ꝙ in statu appet victoria vni⁹ sup altero: cũ h̃ fit in declinatiõe. ¶ Dõm: ꝙ in declinatiõe. s. i morbo salubri apparet victoria virtutis actu per euatioñe mãe: sed in statu appet iudicio ꝓnostico p signa digestionis certificata: ⁊ sic appet iudiciũ sup salute: aut per ↄ̃ria signa: ⁊ apparet super morte. ¶ Dubitãt scðo qũo stat⁹ est finitus in vno paroxismo cũ paroxismus hẽat declinationẽ: ⁊ in declinatione morbus sit debilior: in statu aũt dꝫ esse fortior. ¶ Amplius. Dicunt in seq̃nti pɔxismo erit declinatio: sed in declinatiõe morb⁹ dꝫ esse debilior: ⁊ lꝫ hoc nõ erit: imo fortior saltẽ in statu pɔxismi q̃ꝫ fit in declinatiõe ꝓcedẽtis pɔxismi: q fuit in statu: in declinatiõe ergo quãtũ ad aliquã prẽ morbus erit fortior q̃ꝫ in statu. ¶ Dubitant tertio: qũo dicit ꝙ cognoscit in pɔxismo q sequit: cũ Gal. in p de crisi doceat cognoscere statũ qñ est: ⁊ qñ futurus est. ¶ Ad pᵐ dõm: ꝙ cũ stat⁹ sit hora molestior nõ põt in acutis qui sunt molesti multũ durare: in croni. aũt põt. ⁊ tũc dicem⁹: ꝙ si febris cõtinua sit: ꝙ in hora declinatiõis pɔxismi stat⁹ morb⁹ est fortior q̃ꝫ in statu pɔxismi declinatiõis: si aũt febris sit iterpollata: idẽ forsan possem⁹ itelligẽ: tñ securius est dicere ꝙ status in illo discernit magis ex alteratiõe mãe: ⁊ lꝫ etiã pɔxismus illarũ interpollataꝝ: q est in statu sit difficilior in accidẽtib⁹ q̃ꝫ pɔxismus declinatiõis cõparãdo totũ paroxismũ toti pɔxismo: ⁊ ꝓportionabilr partẽ parti: vt pnᵐ pn° ⁊ augmentum augmẽto ⁊c̃. ¶ Ad vltimũ dicendum: ꝙ lꝫ status cognoscatur in presentia quando est: tamẽ tunc est certificata noticia: quãdo transiuit ⁊ apparet declinatio.

¶ Et illic. Hoc addit ad declarandum quod dixit. Apparet victoria vnius ambarum ⁊c̃.

¶ Et declinatio quidẽ est hora: in qua calor innatus iaꝫ dominat materiei: ⁊ vincit eã: ⁊ exi-

stit in congregationis eius separatione.s.rei
post rem:ꝛ tunc alleuiatur caliditas caloris oc
culti:ꝛ expellitur ad extremitates donec resol
uitur:ꝛ multotiens ingrossatur.
¶ Considerandū ꝙ aliū modū seruat in notificando decli
nationē:qꝛ non ex parte alterationis māe:cū iā sit alterata
pfecte in statu:ꝛ ideo sibi ꝛ statui cōicat:ꝙ sit mā digesta:
ꝛ qꝛ declinatio est in morbo salubri:ꝛ ideo nō pōt in ea esse
dispō digestionis ꝯria:notificat ergo eā ex eo:ꝙ est sua cā.s.
victoria caloris sup māᷓ:hec autem victoria est in actu ex
pulsionis ꝯueniētis:expulsio.n.cōuenienter fit cū separat
nociuū a iuuatiuo:retento iuuatiuo ꝛ nociuo expulso:
ꝛ iō dixit existit in ꝯgregationis eius separatiōe.i.expulsio
nibus:in expulsiōibus.n.malis sintomaticis calor nālis
non stat in separatione cōgregationis : imo totum aggrega
tū ex bono ꝛ malo p̄cipitat ꝛ expellit:in hac aūt separatio
ne fit gradata expulsio.s.pris post partē:sicut gradatī pars
post partē separat. ¶ In expulsione igit cretica conuenienti
ꝯsideramus tria.Primo debitā formā expulsiōis:q̄ est re
gulata gradata separādo bonū a malo:qđ nō fit in sintho
matica:ꝛ q̄ntum ad hoc dixit:existit in separatiōe ꝯgregatio
nis:in separatiōe dico rei post rē.i.māe post māᷓm:vt dicatur
expulsio ꝛ nō p̄cipitatio. ¶ Consideramus scđo effectū:q
ex hoc sequit.qꝛ alleuiat calor viscerū:vbi tenebat mā:ꝛ
iō dixit calitas occulti. ¶ Tertio ꝯsideram⁹ locū:ad quē
expellit:qꝛ ad extremitates.i.ex corp⁹:ꝛ h̄ est ꝙ dic:donec
resoluit.i.ex toto recedit se.vel resoluit.i.finit mā in hac
euacuatione:iā.n.alias ostendim⁹:ꝙ hoc vocabulū resol
uit ab Auic.cadit in multis varijs signationibus:vn̄ scđo
cañ.capᵒ.4.cū loquit de medicina stupefactiua dicit ꝛ re
soluit cōplexio mēbri.i.destruit complexio mēbri:ꝛ quia
aliquādo nō expellit ad extremitates : ita ꝙ resoluat.i.ex
toto finiat mā:imo retinet in aliquo mēbro:ꝛ fit crisis per
mutatiōis.s.apostematis:ideo subdit:ꝛ multotiēs igrossa
tur.i.apat para aliq̄ in expulsiōe māe:ꝛ est modus loq̄ndi
hic Aui.ꝯsuet⁹ alibi.Alij tñ exponūt ingrossat.s.mā p ex
pulsionē subtilis ꝛ remanentiam grossi. Questio.IIII.

Sed si quereret an notificatio augmenti status.ꝛ
declinationis p̄dicta competat
his tēporibus paroxismi:de p̄ncipio.n.iā apparuit ꝙ sic.
¶ Dicendū ꝙ oēs he notificationes integre ꝯueniūt tēpo
rib⁹ vlibus q̄ntū ad aliquas ptes : et cōpetē pñt tēporibus
paroxismi:in augmēto.n. paroxismi caliditas cōmouetur
supra māᷓ:sub q̄ iacebat suffocata in p̄nᵒ:in statu et poxis
mi est pugna:ꝛ vltima inflāmatio in mā:ꝛ i declinatiōe iā
calor dominat māei.Sed qꝛ hi modi loquēdi nō sunt ita p
prij in tpibus pticularibus sicut in vlibus.Auic.in seq̄nti
cap.ponet modū bndi calorē in tpibus poxismi:nos etiā
diffuse dedim⁹ diuersitatē in q̄ne nr̄a de plongatiōe feb.
¶ Et status qdem diuersificat in egritudinib⁹.
¶ Egritudinū.n.valde acutarū lōgingor sta
tus est vsq ad.iiij.dies:ꝛ feb.ephimere sūt de
hac sūma:veꝝ tñ ipse nō numerant acute:qm̄
nō sufficit in acuitate egritudis:vt sit stat⁹ eius
primus:imo sit de egritudinib⁹ habentib⁹ ti
morem. ¶ Et sequūt eas febres acute absolu
te nō valde:ꝛ sūt ille:quarum stat⁹ puenit vsq
ad.xiiij.dies:ꝛ qđ est supra id. ¶ Et cognitio
qdē egritudinū acutaꝝ in ordinib⁹ suis:ꝛ cro
nicaꝝ est iuuatiua in regimine cibi egri:fm ꝙ
dicemus in seq̄ntibus. ¶ Et plures qdem fe
briū cōplent principium ꝛ augmentū ꝛ statū

In expulsione cretica pueniēti tria cōsiderant.

in paroxismo vno:ꝛ faciunt paroxismū alium
declinādo. ¶ Et febres qdem diuersificantur
in his tpib⁹:de eis qdē sūt:quarū augmētū p
longat:ꝛ de eis sūt:quarū declinatio plōgat.
¶ Hic vt compleat sciam ponit q̄tuor cañ.in p̄mo vult in
nuere diuisionē morboꝝ:quā ponit Gal.iij.de creticis:ꝛ i
cōmēto tertij pño.xij.cōmēto:ꝛ in multis locis.s.ꝙ morbi
qdā sunt pacuti:q terminant in prima q̄rta:ꝛ lꝫ ephimera
terminet q̄nq in q̄rta die:vt q̄ est ex opillatiōe vel añ:non
tñ est acuta pp cāᷓm:quā dic ꝛ est fmo Gal.in cōmēto affo.
acutoꝝ morboꝝ.qdā aūt sunt acuti absolute:de qb⁹ dicit
Hyp.ꝙ terminant in.14.dieb⁹:ꝛ ꝙ est supra : qꝛ large su
mēdo acutas extēdi pñt ad.xx.ꝛ si sumant iproprie p acu
tis tropicis terminant in.xl.dieb⁹:vt dixit Gal. pño.pño
xxvij.cōmēto.ꝛ inuit ꝙ sunt aliqui morbi cronici:q exten
dunt se ad mēses ꝛ annos. ¶ Scđo cañ.est notus ei q sit
ꝙ regimē vliter ordinat ad statū:vt Hyp. itelligit p affo.
cū dixit.Quib⁹ ergo ꝯtinu⁹ est status:dixit aūt in ordinib⁹
qꝛ acute sunt ordinū diuersorū:quedā terminabiles in q̄r
ta:q̄dā in septima:q̄dā in.14.ꝛ sir varie sunt cronice:ꝛ q̄li
bet indiget sua cibatiōe:vt apparebit in capl̄o de cibatiōe
febricitantiū. ¶ Tertius cañ.est fmo etiā Gal.in p̄ de cri
si.ꝛ iam dict⁹ supra:ꝙ plures.i.q̄dā cōplent in paroxismo
vno.i.hñt p̄ncipiū augmētū:ꝛ statū in vno paroxismo:ꝛ
in secundo declinant:vel plures.i.multe cōplent:qꝛ in vno
paroxismo est status:sed alia tempora sunt in pluribus pa
roxismis ante illum paroxismū status. ¶ Quartus cañ.
est quedā febres hñt longum augmētū : ꝛ quedā longam
declinationem:sicut apparet in augmasticis:ꝛ paugmasti
ca se.ꝛ sic intelligit:ꝙ quedā hñt longum p̄ncipium:ꝛ que
dam statum:hic autē cañ.expectat declarationem in capi
tulo infra illo.Febris que est propter putredinem ꝛc̄.

¶ De cognitione horarum vniuersalium egri
tudinis ꝛ proprie status. Cap. iiij.

Ognitio horaꝝ egritudinis vliū:
q̄nq est ex spē egritudis:nā spasm⁹
siccus ꝛ epilepsia:ꝛ appoplexia:ꝛ sq
nantia sunt ex acutis valde. ¶ Et ter
tiana pura:ꝛ causon de acutis nō valde. ¶ Et
quartana ꝛ paralysis de macronoxijs.

Am determinauit de horis febrium ostenden
do qđ sint:hic docet illas cognoscere:ꝛ qꝛ sta
tus est tp̄s:cuius noticiam maxime opꝫ medi
cū hēre:vt p̄mo de crisi.ꝛ prima pticula affo.
ideo dixit ꝛ ꝓprie status:p̄mo docet cognosce
re tpa vlia.scđo pticularia:ibi scđa:(cognitio aūt):cogno
scunt aūt tpa morbi:vel p signa que vocat Gal.ꝛ Hyp.p̄
apparentia:vel per signa post apparentia:ꝛ iō p̄mo p p̄ia
signa.s.p̄apparētia docet illa cognoscere.scđo per post ap
parentia:ibi scđa:ꝛ q̄nq cognoscunt ex parte digestiōis:
vel ibi:ꝛ q̄nq cognoscunt ex dispositione euacuationum.
¶ Cōsiderandū autē ꝙ signa:q̄ vocant preapparētia sunt
tria.s.spēs egritudinū circuituū incrementa tpa anni cum
sibi silib⁹:vt appet ex affo.ꝛ cōmēto. Paroxismos.primo
ergo docet cognoscere tpa vlia per spēm egritudinū.secun
do per circuituum incremēta:ꝛ imiscet de tpibus anni:ibi
scđa:ꝛ q̄nq ex motu. ¶ Considerandū ꝙ noticia:que ex
hoc habet :est valde ꝯfusa:solum.n.scio ꝙ status est prin
cipio ppinquus vel longinqu⁹:si.n.scio ꝙ morbus est acu
tus:scio ꝙ status p̄ncipio ꝓpinquus est:ꝛ tpa sunt breuia:
sicut spasmus est acutus:qꝛ cito occidens.s.vlis spasmus.
¶ Sed querit Tha.qđ dicendum sit de spasmo humido.
¶ Rñdet:ꝙ est magis acutus : qꝛ magis subito aduenit:

Signa p̄apparētia sunt tria

nõ aũt intẽdimus in hoc insistere:qꝛ ꝯsiderãs esse istoꝝ spasmoꝝ:cũ iã sunt actu:videbit ꝙ ẽm̃o Tha.nõ est oĩo vtus.

¶Et ephimera.Contra:quia Rasis.xv.ꝯtinẽtis.7.caplo ponit ephimerã morbum longum: dicẽdum ꝙ hic est sermo de ephimera paroxismi vnius non de tota ephimera.

¶Sed ꝯ:qꝛ hic docentur cognosci tempora vniuersalia.

¶Dicendum ꝙ vtitur loco exempli in hoc sermone.

¶Appoplexia.Cõtra:qꝛ de materia frigida grossa:dicendum ꝙ quedam appoplexia fit de mã calida:vel dicẽdum ꝙ dicitur morbus acutus ex parte mãe:qꝛ fit calida: ⁊ talis nõ est appoplexia ẽm plurimũ:vel ex parte accidentiũ:siue nobilitatis loci:⁊ talis est appoplexia: ⁊ etiã sg̃nãtia: cito.n.prauitate accidentium occidunt: vel cito accidit liberari.¶Tertiana.Proprie continua:vel interpollata.

Videt ꝙ Gen.habuẽit effimera:vbi ter.hꝫ epilepsia:sed credo textũ Gen.corruptũ:qꝛ et alij expositores habẽt epilepsia: ⁊ nec allegatio Rasis repit dat:sꝫ forte est 18.cap.x.

¶Et qñq3 ex motu egritudinis: naꝫ si paroxismi sunt breues significant:ꝙ status est ꝓpinqu⁹: sicut tertiana pura:tp̃s.n.paroxismoꝝ eius est ex tribus horis vsqꝫ ad.xiiij.horas:⁊ si sint ꝓlixi significant:ꝙ materia est grossa ⁊ status lõginquus:sicut in tertiana non pura.¶Et si nõ fuerint illic paroxismi:imo mã eius fuerit acuta:sicut sinochi:tunc egritudo erit acuta.¶Et si fuerit signa ei⁹ signa mãe frigide grosse: aut declinis ad grossitudinem:tunc egritudo erit non acuta.¶Et si remanserit cum dispositiõe sua:tunc egritudo non erit illius acuitatis.

¶Incrementa circuituũ:siue cõditiões periodorũ:siue paroxismorum sunt quattuor:longitudo ⁊ breuitas:⁊ docet per hoc cognoscere tp̃a morbi:secunda est columnitas ⁊ incolumnitas eoꝛ:⁊ docet scd̃o ꝑ hoc cognoscere:ibi scd̃a(:et qñqꝫ ex virtute).tertia anticipatio ⁊ postpositio:⁊ docet ꝑ illa cognoscere:ibi tertia:(⁊ cognoscunt̃).quarta multitudo ⁊ paucitas accidentiuꝫ:⁊ docet ex hoc cognognoscere.quarta ibi:(⁊ sil'r).¶Considerandum ꝙ Aui.sumit hic tẽpus late.s.ad magnum ⁊ paruũ:ad qd̃ se extendere põt tertiana:⁊ ideo dixit a tribus horis ad.xiiij.qñqꝫ tñ auctores sumũt tp̃s qd̃ cõiter euenit:⁊ vt plurimũ:sicut Gal'.scd̃o d' crisi.cũ dicit ꝙ est.12.horarũ:⁊ Auic̃.infra. Questio.I.

Dubitatur vtruꝫ ex breuitate paroxismoꝝ arguamus statũ ꝓpinquũ:⁊ ex longitudine statum remotũ.Videt̃ ꝙ nõ:qꝛ Gal'.iij.de crisi.iij.cap̃.Ex lõgitudine partiũ paroxismi arguit ꝯtinuari febrẽ: vel fe. esse ꝯtinuã.siue hec appropriat ꝯtinue:sꝫ breuitatẽ appropriat interpollate:febris aũt ꝯtinua breuior est:qꝛ acutior q̃ꝫ interpollata.18.ꝯtinẽtis.vj.ca.¶Amplius.Cũ paroxismi sunt lõgi:tũc est status:qꝛ in statu labores ⁊ accñtia vltimant̃.¶In ꝯ'riũ est Auic̃. Dicẽdũ ꝙ in eadẽ egritudine nõ significamus ẽm hũc modũ:sed cũ paroxismi sunt longi:tunc est status vt argutũ est.In diuersis autẽ cõparatis adinuicẽ põt accidere lõgitudo ⁊ breuitas:vel ex nã mãe: ⁊ tunc significamus.vt Aui.dicit:lõgi.n.paroxismi vt flegmatice:vel quartane:vel tertiane non pure significant statũ longinquũ:sed breues significant statũ ꝓpinquũ:vel potest accidere ex mõ motus:siue loco mãe: vnde est ꝯtinua: vel interpollata:⁊ tũc etiã nõ iudicamus vt Aui.dicit:⁊ qꝛ hoc iudiciũ datũ ex longitudine ⁊ breuitate paroxismi est ꝯfusum:⁊ nõ verificat̃:nisi conspecta nã mãe: id̃ Auic̃.dixit:significant ꝙ mã est grossa:ꝑmum ergo qd̃ cadit de iudicio ex longitudine paroxismi alicuius est:ꝙ morbus sit lõgus:sed tunc certificat̃ hoc iudiciũ:ꝙ tunc erat ꝯfusum: cũ vides:ꝙ mã est grossa:ex quibus contraria cessant.

¶Et si nõ fuerint.Hic sermo põt esse sermo per se:vt dicat̃: si vides signa grosse mãei: qñ vides paroxismos ꝓlõgari: tunc morbus nõ erit acutus:⁊ totuꝫ hoc dixit vt faceret te scire:ꝙ certitudo huius signi pẽdet ex certificata nã mãe. Et põt esse sermo.q est alteꝝ mẽbrum diuisiõis:vt dicam⁹ ꝙ egritudines mãles:vel hñt paroxismos:vt feb.iterpollate ⁊ ꝯtinue ꝓportiõales:⁊ sunt paroxismi lõgi; vel breues: vel nõ hñt paroxismos:vt sinocha ⁊ hydropisis: ⁊ tũc vel hñt signa mãe acute.i.calidẽ:⁊ erit morb⁹ acut⁹ breuis vel signa fride grosse:vt hydropisis:⁊ nõ est morbus acutus.

¶Et si remãserit.Hec lr̃a põt ꝑmo exponi sic.i.si paroxismi eadẽ hora inuadãt:vt sit sermo illius affo.quarte ꝑticule. Quib⁹ exacerbatiões aut parox. ⁊ nõ vꝫ hec expositio ad mẽtẽ Aui.cũ hic nõ loquat̃ de anticipatione vel postpõne nec ꝑ ꝯñs de eq̃li inuasiõe.Scd̃o mõ exponit̃:vt velit dicẽ si egritudo in ꝑmo ꝑiodo nõ hꝫ aliquã ꝑmutationẽ creticã siue aliqd̃ vestigium crisis nõ erit acuta: sed lõga vt sit ille affo.ꝑticule q̃rte.In febrib⁹ apa nõ solutũ ad ꝑmas crises ⁊c̃.⁊ dicte expõnes sũt Dy. 3°põt sic expõi;si paroxism⁹ remãserit cũ dispõne sua.s.media iter lõgitudinẽ ⁊ breuitatẽ,tũc morb⁹ erit medie dispõnis,vt fe.statica respectu colerice ⁊ melãcolice.Quarto mõ ⁊ si remãserit.i.signũ significãs cũ dispõne sua.s.media inter signa materiei grosse:⁊ materiei subtilis:qꝛ significat mãm:quasi mediam egritudo nõ erit illius acuitatis:⁊ he due expositiones sunt nostre.

¶Et qñqꝫ est ex virtute egri:qũ velociter aduenit debilitas:quare est egritudo acuta: aut nõ apparet illud:⁊ est egritudo non acuta.

¶Hic docet cognoscere tp̃a morbi ex virtute: ⁊ qꝛ virtute apparẽte forti paroxismus põt dici incolumis:sed eadem cadente di prauus:⁊ id̃ diximus: ꝙ docet cognoscere tp̃a morbi ex columitate ⁊ incolumitate. Et ꝑmo hoc.secũdo ex qbusdam alijs:ibi scd̃a:(⁊ qñqꝫ est ex etate.) Qõ.II.

Dubitat̃ an ex debilitate virtutis arguamus morbum breuẽ:vel longũ:ꝙ longum ex scd̃o de dif.fe.vlt.ca.¶In ꝯtrarium hic Aui.Si vis hui⁹ dubitationis ꝯfusam ⁊ ꝓlixam solutionẽ vide Thadeuꝫ sup affo.q̃rte particule.Quibus vrine cõturbate velut subiugaliũ.Solutio aũt clara mea ⁊ Dy.est:ꝙ morb⁹ vel ẽ mortalis:⁊ tũc virtus q̃to debilior:tãto morb⁹ breuior:⁊ vt notũ ẽ:⁊ sic Aui.loq̃t hic:vñ dixit qñꝫ:qꝛ in morbo mortali: vl ẽ salubris:⁊ tũc q̃to debilior:tãto lõgior:⁊ sic loq̃t Gal'.

¶Et qñqꝫ est ex etate:⁊ tp̃e:nã in tp̃e calido et etate calida festinat status egritudinũ:⁊ in tp̃ibus frigidis:⁊ etatibus frigidis tardat̃ status egritudinum:⁊ simil'r est dispositio regionuꝫ.

¶Hic ponit alia signa:⁊ apparet:ꝙ si qs vult mendicare vocabula Hyp.⁊ Gal'.qbus vtunt̃ i affo.Paroxismos: ⁊ consistentias:⁊ ꝑ°de crisi.aliter ⁊ clarius diuidet istas ꝑtes:vt dicat̃:ꝙ ea qbus cognoscunt̃ tp̃a morbi vñ̃a sunt.ꝑ spẽs egritudinis.scd̃o q̃ltitas paroxismoꝛuꝫ.tertio virtus fortis vel debilis.quarto etas.qnto tp̃a anni.sexto regiones.septio pulsus.octauo rigor ⁊c̃.Et dico istã viã esse clarioreꝫ:qꝛ difficile est saluare significata vocabuloꝛũ Hyp. ⁊ Gal'.qbus dicunt:ꝙ signa quedã sunt ꝑapparentia:qdã sunt post apparentia:male.n.ista sic distinguunt̃: vt alias diximus:tamẽ est credendum ꝙ apud grecos hec vocabula proprius significant,q̃ꝫ apud nos:⁊ quod dicit pater.

¶Et ex pulsu:nam si est velox: frequens:magnus:tunc egritudo est ad acuitateꝫ declinis: ⁊ si non:tunc non est acuta.

¶Causa est:qꝛ pulsus:velox:frequẽs:magn⁹ significat forte incendium:⁊ ideo cito erit crisis:dixit aũt ꝙ si nõ:nõ est acuta: ⁊ non dixit est longa:qꝛ posset esse breuis secura.

¶Et ex rigore:nã si est ꝓlixi spatij:tunc egritu-

do est declinis ad plixitatē: ⁊ si est breuis spatij: tunc egritudo ad acutatez tendit. Et qñqz nullo mō est rigor: tūc abbreuiatˀ eius extēsio.

¶ Causa est: qa plixus rigor significat mām grossam tarde inflāmabilem: ⁊ ecōtra breuis rigor dicit: post ꝙ qñ nullo mō rigor: abbreuiatur eius. s. febris: retētio. i. remanētia. ¶ Sed cōtra: qa tertiana nō vera est plixior ꝙ̄ vera: ⁊ tamē qñqz nō incipit cū rigore: vt infra ponit Aui. ¶ Dicēdum ꝙ rigor hic sumitˀ large p oī typo: siue sit ꝓprie rigor: siue horripillatio: vel horror: vel circū ifridatio: vel frigus. Accidit aūt ꝙ febris nō habet typum: vel qa continua: ⁊ tūc breuis est: vel qa mā benigna vt in dulci flegmate: ⁊ tunc etiā est breuis. Ad id qđ Auic. dicit ifra: dicēdum ꝙ lz nō sit rigor: est tñ ibi aliqs typus: vel pōt dici: ꝙ si nō sit rigor vel typus: posset ꝯtingere ex grossitie talis māe: que tarde mouetˀ: ⁊ sicut mouetˀ ita calefiat: ⁊ non faciat typum: tunc talis feb. erit plixa: ⁊ de hac non est hic sermo Auicē.

¶ Et cognoscuntˀ hore egritudinis qñqz ex pte horarū paroxismorū. Nam si fuerint ꝓcedentes fm antecessionē superfluentē: ita vt vnus antecedat superfluitatē alterius tendēs ad additionē: tunc egritudo erit in augmēto: qm̄ de egritudibˀ sūt que currūt vsqz ad finē horarū suarū fm augmētū: ⁊ sunt qñqz de genere tertiane: ⁊ de genere assidue: si aūt steterit ãtecessio: ⁊ steterint supfluitates: tūc sine dubio erit egritudo i statu. Et fuās horā vnā ē lōgi spatij: ⁊ si postponūtˀ: tūc egritudo ē i declinatōe.

¶ Considerandū fm Gal. pmo de crisi. ⁊ Ras. 18. ꝯtinētis. 7. caº anticipatio paroximorum quedā est absoluta: vt ꝙ scđs antecedit pmū per vnā horā: ⁊ tertius scđm p vnā horā: ⁊ sic deinceps: ⁊ talis anticipatio non significat augmētum: nec postpositio declinationez. ¶ Et rō est: qa hoc pōt esse ex nā egritudinis: inueniūtˀ. n. aliqua febris: que semper anticipat a pnº vsqz ad finē: ⁊ aliqua que semp declinat: ⁊ h̄ est ꝙ Aui. dic. Qm̄ de egritudinibˀ sūt ⁊c. Alia est anticipatio nō absoluta: sed supfluens: verbi gratia: añcedit scđs paroxismˀ pmū in vna hora: ⁊ tertius scđm in duabus vel tribus: ⁊ q̄rtus tertiū in tribus vel q̄tuor: ⁊ talis anticipatio signat augmētū: ⁊ opposita postpositio significat declinationē: ⁊ h̄ est qđ dicit Auic. Nā si fuerint ꝓcedentes fm añcessionē superfluētē. i. excedētē mutuū: ita vt vnus antecedat p̄cedentē in sua antecessione: ⁊ addat: ⁊ hoc est qđ dicit tendēs ad additionē: tunc est in augmēto: ⁊ ꝙ talis antecessio significat augmētum: ⁊ nō quecūqz apparent: qm̄ sunt alique egritudines: que currūt vsqz ad finē. ⁊c. ¶ Cōsiderandū scđo ꝙ lra que dicit: ⁊ si iam steterit: pōt duplr exponi. Primo si stat anticipatio nō solū absoluta: sed anticipatio eiˀ qđ supfluit: ⁊ hoc est qđ dicit: steterint supfluitates: tunc egritudo erit in statu. Alio mō ꝙ Auic. ē nō fit securus in dādo iudiciū de augmēto per anticipationē q̄ tumcūqz sit supfluens: nisi cū hoc accñtia addita ⁊ reliqua: ⁊ similr non datur iudiciū in statu per remanentiā paroxismorum inequali inuasione: nisi sint vltimata accñtia: nam equalis inuasio absolute pōt significare pnᵐ morbi: ⁊ morbum lōgū: vt apparet ex affo. q̄rte particule. Quibus exacerbationes: ⁊ ideo dixit: si steterit anticipatio ⁊ superfluitates. i. accñtia in sui vltimitate: ⁊ refertˀ hic sermo ad illud: qđ dixit: vt vnus antecedat superfluitatem alterius. i. vnus antecedat supra illud: qđ addit supra alium tendēs ad additionem. s. accñtium: ⁊ licet de hac noticia temporum morbi ex parte accñtiū statum distincte sit locutus: hoc tñ dixit de ea vt certificaret noticiā ex parte anticipationis ⁊ postpōnis.

¶ Et seruās horā vnā. Hic est affo. ille. Quibˀ exacerbationes aut paroxismi. Et indigeret multa discussiōe: cōiter. n. di ꝙ equalis inuasio paroxismoꝝ. s. cū signis cruditatis: ⁊ accñtibus remissis significat egritudinē longā: qz existente in pnº cū mā grossa vel cruda. Gal. aūt in cōmento eius affo. vult ꝙ fixio ⁊ stabilitas inuasiōis significat materiā indigentē lōgo spacio ad digestionē: quasi velit: ꝙ sit pugna eq̄lis iter nām ⁊ māni: ⁊ est fm̄o ꝯsilis. iij. pno. 7. cōmento. ⁊ hec eq̄lis pugna est: qa mā se hz eodem mō in suis dispositiōibˀ respectu virtutis: ⁊ ideo nec victa vt fiat salus: nec vincens vt fiat mors: ergo morbˀ longus: sed cū h̄ iordinatio ē signat: vel pōt signare morbū lōgū. Q. ō. III.

Et est dubium an equalis inuasio paroxismorum significet morbū lōgiorem q̄ inordinatio: ⁊ forsan oporteret dicere: ꝙ inordinatio q̄ fit casu virtutis significat breuiorē finē ad mortem: sed inordinatio ex diuersitate māe pōt significare longiorem morbum in q̄tum significat māe diuersas: ⁊ tu ꝯsidera. ¶ Dubitant primo: quare anticipatio supfluens significat augmentū: postpō declinationē: equalis statio pnᵐ vel statum.

Propter qđ anticipatio supfluens significat augmētū postpō declinatōez.

¶ Et dicunt ꝙ mā existente vniscami de se: semper equali tēpore inuaderet: cum ergo nā manifeste mouetˀ ꝯtra māz: sicut est in augmento: tunc accelerant paroxismi: qñ autem nā despicit eā: tunc postponūt poxismi: ⁊ hoc est in declinatiōe. Hic sermo est multū diminutus: vt apparet: ⁊ vī ꝙ ad duas cās possit reduci. Prima est equalitas ⁊ inequalitas pugne: in pnº. n. ⁊ statu pugna vī satis equalis: in pnº qdē equalis: qz nō aucta: sed stat mā cruda: in statu v̄o eq̄lis: qz non augmentabilis: ⁊ ideo poxismi q sunt poxismi pugne sunt in horis inuasionis equales. In augmēto v̄o ⁊ declinatione vī inequalitas quedā pugne: in augmento quidē per agitationē: quā facit nā in mām: ⁊ ideo mā festine mouetˀ: siue sit agitatio bona: quā facit nā in mām: siue sit mala: quā facˀ mā in nām: vel calor putredinalis malus in materiā. in declinatiōe vero ꝓpter victoriā. Scđa cā est: quantitas ⁊ motus māe cū sui dispōne qualitatū: que est in pnº ⁊ statu: qđ. n. mouetˀ pmo ⁊ scđo in pnº ⁊ statu est par in q̄titate ⁊ qualitate: sed in augmēto ⁊ declinatione est impar ⁊ dissimile: vt notū est. Et qa hec sunt possibilia altr herere: ideo ꝯtingit in pnº fieri anticipationē: ⁊ etiā postpōnē: ⁊ in augmēto postpōnē: ⁊ in declinatione anticipationē: ⁊ tu cōsidera. ¶ Dubitatˀ scđo quare feb. alique ꝓcedunt semper addēdo: sicut quedā tertiane ⁊ quotidiane: ⁊ quedaz semp postponendo: vt etiā quedā tertiane ⁊ quotidiane. Dicunt isti. s. Thadeus: ⁊ oēs sequuntˀ eū: ꝙ cā est māe difformitas i grossitie ⁊ subtilitate: si. n. icipiat pˀ putrefieri mā subtilis: ⁊ successiue grossior: in illa semp paroxismi ibūt postponēdo: qz mā grossior tardius mouebitˀ: si aūt icipiat mā grossior: ⁊ ꝓcedat ad subtiliorē: ibunt semper anticipādo. Sed tunc instat Tha. quō potest prius moueri mā grossa q̄ subtilis. ¶ Dicendum propter propriā aliquā dispositionē: sicut in aliquo putrefit flegma ⁊ nō colera. ¶ Si autem cōsideras istoꝝ sermones: isti non pñt dare cām istam nisi in febribus: q̄ transeūt de grossis māebus ad subtiles: vel eˀ. Sed iam sensus ōndit q̄sdaz tertianas satis puras ⁊ de mā in substātia satis vniformi ꝓcessisse semper anticipando: ⁊ in qbusdam semp postponēdo: ⁊ sunt paroxismi sibijpsis satis ꝯsiles. Nos aūt dicemˀ hic posse eē cās multas: de qbus aliquas dicemus ex pte corpis: ⁊ aliq̄s ex pte māe. Et ex parte qdē corporis accidit: ꝙ hō est satis sensibilis in suis mēbris: sed sanguineitati ꝓpinquus ⁊ humidus in eis: ⁊ in pnº mā colerica occurrit eis tectis: cum aūt ꝓcedunt poxismi semp magis detegūtˀ: ⁊. magis ⁊ citiˀ a mā noua mordentˀ: quare festinant poxismi: in quodā aūt alio corpore mā: q̄ paroxismalr mouetˀ: posset gradatim addere sensus obtusionē: quare postponēt paroxismi. Ex parte aūt māe: nā ꝑ multas cōtingentes cās pōt inchoare feb.

Propter qđ febres q̄dā ꝓcedunt semper addēdo: quedam postponēdo.

in primo paroxismo cū aliqua mãe q̄ntitate: ⁊ ɔtingēs est oēs scōam mām esse p̄ma ampliorē vel mordaciorē: ⁊ si sit digesta: vel sit in declinatiōe: ⁊ sic semꝑ anticipabūt paroxismi. ¶ Sed. tu. d. ſm hoc in declinatiōe posset fieri paroxism⁹ de mā ampliori q̄ꝫ in statu. ¶ Dicendum dupliciter: primo ꝙ ille vltimus paroxismus fuit status ⁊ declinationis: vel dicendū: ꝙ non est inconueniēs: sed lꝫ materia sit amplior: erit obedientior virtuti: ⁊ tu considera ꝙ multe cause pūt accelerare motum paroxismalē: q̄uis fe. sit in declinatione.

¶ Et similiter cognoscit̄ dispositio horarum ex augmēto accidētiū febris: ⁊ statione eorum: ⁊ declinatione ipsorū: ⁊ ex additiōe paroxismorum eius: in longitudine ⁊ breuiatione ipsorū: ⁊ fortasse diuersificantur ⁊ non assimilantur.

¶ Considerandum ꝙ accidentia hic intelliguntur dolores: calores: sitis: vigilie ⁊c̄. ⁊ patet quod dicit.

¶ Et fortasse. Quasi dicat in febribus de māeb⁹ etherrogeneis nō est ordo inuasiōis: ⁊ iō ex dictis signis de anticipatiōe: ⁊ postpōne: ⁊ lōgitudine: ⁊ breuitate nō possumus cognoscere tpa morbi. Et forsan vult ꝙ diuersificatio inquātum significat mās diuersas significat morbum longum.

¶ Et q̄nq̄ꝫ cognoscunt̄ ex dispōne euātionum: nam cum accidit in paroxismo aliquo sudor: aut ventris fluxus: ⁊ paroxismus scōs: qui est post ipm: est in similitudine vehemētie primi: ⁊ fortitudine eius: aut supra ipsam: tunc euacuatio eius est propter multitudinem: nō propter fortitudinē: ⁊ egritudo iudicatur longa.

¶ Docet cognoscere ex alio signo. s. euōne: ⁊ ɔsidera ꝙ ē lōga talis egritudo: si oꝫ eē salubris: qꝛ pōt eē fe. breuis mortalis: ⁊ includitur in hoc ille afo. quarte ꝑticule. In febribus sudor multus superueniens non deficiente febre ⁊c̄.

¶ Et quandoq̄ꝫ cognoscūtur ex parte digestionis: ⁊ contrarij digestiōis ſm ꝙ diximus: verbi gratia: quando apparet sputū cum digestione aliq̄: aut vrina: in qua est nubes aliqua: tunc est principium augmenti: deinde quando multiplicatur illud: ⁊ apparet: aut contrarium ei⁹: tunc est stat⁹: ⁊ iterū quādo apparet digestio: aut cōtrarium eius velociter ex sputo: aut nube: tunc scias: ꝙ status est propinquus: ⁊ si tardatur: tunc scias: ꝙ status est longinquus.

¶ Hic vt dicunt docet cognoscere tpa morbi ex signis post apparētib⁹: lꝫ posset ibi incipe: ⁊ q̄nq̄ꝫ cognoscit̄ ex dispōne euōnis. ¶ No. ꝙ signa post apparētia sunt signa crisis: de qb⁹ est euō: ⁊ iā dixit de hoc: ⁊ signa digestionis: ⁊ ɔ̄rij: ⁊ dicit: hec signa aūt salutis ⁊ mortis lꝫ sint post apparētia nō posuit ea ad cognoscēdū tpa morbi: qꝛ signa mortis cū sint cōia tribus tēporib⁹: dant̄ intelligi ex premissis. Et cōsidera: ꝙ sumpsit signa digestionis in sputo ⁊ vrina. intelligens de alijs: ⁊ docuit cognoscere tempora morbi: quādo sunt ⁊ q̄n erūt vt apparet in lra: ⁊ noticia ex his signis est certa: sed ex signis dictis supra nō sic certa: vt p̄mo de crisi.

¶ Cognitio aūt horaꝝ particulariū sic accipit̄: nā hora p̄ncipij paroxismi est hora: in q̄ coarctatur pulsus: ⁊ tu iaꝫ sciuisti intētionē eius: ⁊ plūbeus fit color extremitatū: ⁊ infrigidant̄ extrema: ⁊ ꝓprie extremitas auris ⁊ nasi vsq̄ꝫ ad horam: in qua sentit̄ sparsio caliditatis. Et q̄nq̄ꝫ associant̄ p̄ncipio alteratio coloris: ⁊ pigritia: ⁊ angustia: ⁊ tarditas motuū: ⁊ ꝓfunditas somni: ⁊ mollificatio palpebraruꝫ ⁊ grauitas ſmonis: ⁊ orripilatio iter spatulas: ⁊ in dorso: ⁊ fortasse accidit in eo rigor fortis: ⁊ quandoq̄ꝫ accidit cursus saliue: ⁊ saltus temporum: ⁊ tinitus aurium: ⁊ sternutatio: ⁊ cōmotio mēbrorū corporis. Et vehemētius qdē debilitatur virtus ꝓpter debilitateꝫ: que est in principio aut statu.

¶ Hic docet cognoscere tpa ꝑticularia: ⁊ p̄mo facit h. scōo dat cām ꝓlongationis ⁊ abbreuiationis paroxismoꝝ. ibi scōa. (Et scias.) p̄ma in duas. primo facit hoc. scōo ponit exēplum. ibi. (Et si tibi videt̄. p̄ma in q̄tuor ſm ꝙ q̄tuor tpa notificat. ¶ Cōsiderandum ꝙ accidentiū p̄ncipij paroxismi oia sequunt̄ motū suffocatiuū caloris nālis sub mā: ⁊ iō coartat̄ pulsus: ⁊ sciuisti h̄ ꝑ li. fen 2ª. ⁊ īfra ca. d̄ signis feb. putridarū: ⁊ ex hoc qꝛ fugit calor fit color plumbeus ⁊ infrigidant̄ extrema. Diuersificant̄ tn̄ hec accītia ſm diuersitatē materierū: ⁊ ſm diuersitatē corporum: ⁊ partium in qbus appet impressio: vn̄ infrigidant̄ extrema ꝓpe ⁊c̄. qꝛ sunt frigida pauce carnis ꝓno. p̄mo. ⁊ iō q̄nq̄ꝫ multum alterat̄ color. ⁊ hoc dixit alteratio coloris: sicut in sincopalibus pigritia in flegmatica angustia q̄n mā monet̄ circa partē stomachi ⁊ spūalia. tarditas in flegmatica: ⁊ etiam ꝓfunditas somni ⁊c̄. vnde quedā flegmatice inchoāt paroxismos cū subeth. horripilatio q̄n mā aliqualr̄ est colerica: cursus saliue: motā mā in stomacho vel capite: cōmotio membrorū. i. ɔcussio: vt in memore typi ⁊ reliquoꝝ accītiuꝫ. cā pꝫ.

¶ Et vehemētius. Cōsiderandū ꝙ debilitas accidit ꝑ viam suffocationis: ⁊ hoc magis fit in p̄ncipio paroxismi: ⁊ ꝑ viaꝫ fortis iflāmatiōis: ⁊ ista magis fit in statu paroxismorū: ⁊ ideo mors fit plus in p̄n° ⁊ statu paroxismi q̄ꝫ in augmēto vel declinatione: vt īfra fen scōa cap. de horis mortis: ⁊ 3° de crisi. 4° ca. in declinatione ṽo accidit mors ⁊ debilitas ꝑ viā resolutiōis: ⁊ hoc est rarius: vt ibidē Gal. ⁊ h̄ voluit hic Aui. cū dixit. (Et vehemēti⁹ ⁊c̄.) i. plus euenit: ꝙ v̄tus debilitat̄ in p̄n° ⁊ statu q̄ꝫ in declinatione paroxismi: in augmēto enī si deficiat v̄tus est ꝑꝑ additionē caliditatis: sicut in statu: ⁊ hoc fit plus in statu. In declinatione ṽo frequētius contingit: ꝙ alienato calore febrili homo alleuietur q̄ꝫ ꝙ calor suus nālis simul cum accidentali resoluatur.

¶ Et hore augmenti medietas p̄ria est hora: in qua pulsus icipit apparere ⁊ magnificari ⁊ velox fieri: ⁊ spargit̄ calor in toto corpe ſm eq̄litatē. Et medietas eius altera est hora: in q̄ nō cessat hec caliditas ipsa cū eq̄litate augmētari.

¶ Considerandū: ꝙ qꝛ augmētum est hora affinis p̄ncipio: in quo est suffocatio ⁊ affinis statui in quo est iā expansio facta ⁊ vltimatio caliditat̄: ideo augmētū in duas partes diuisit: ⁊ nō fecit hoc qꝛ sit lōgior ps parox. vt dicit Albertus qꝛ ɔtingēs est esse breue augmētū ⁊ lōguꝫ: p̄nᵐ ⁊ statū: vt posterius appebit: sed dixit hoc ꝓpter difformitatē ei⁹.

¶ Scōm equalitatem. Idest proportionabiliter.

¶ Et hora status est hora: in qua remanet caliditas sparsa cum equalitate: ⁊ accidentia cum dispōne sua ⁊ pulsus fit maior q̄ꝫ vnq̄ꝫ: ⁊ fit vehementius: velox ⁊ frequens.

¶ Iō dr̄ stat⁹: qꝛ stāt accītia in sui vltimate: ⁊ iō vltimate addita calitate fit pulsus velocior ⁊ frequentior. Qō. IIII.

Sed tu dices non videtur ꝙ sit maior: quia virtus magis debilitatur in statu q̄ꝫ

in augmento. ¶ Dõm q addita necessitas cogit virtutem ad magnificãdũ pulsuz plus q̃z in alijs tpibus: z lz in alijs ↄtingat eam esse fortiore: virtutes tñ nãles necessitatez ali/quem assumentes operant vehementius: vt Gal. in cõmento pulsuum: tractatu quarto pmo cõmento.

¶ Et hora declinationis est hora: in qua incipit diminutio: z incipit pulsus temperari z equa/tur. Deinde illa in qua incipit corpus sudare z perducit ad eradicationem.

¶ Dubitat: q2 dicit q sudor fit. deide imo tunc declinat cum sudat. ¶ Dõm p q lz deinde nõ dicit ordinẽ: sed innuit duos modos declinationis vnũ sine euõne manifesta: z aliũ cuz euõne manifesta. 2° q cuz mã incipit ↄsus cutim ppelli: lz nõdũ sudor appareat: põt incipe alleuiari cãlas occulta.

¶ Et multotiẽs qdẽ accidit apud mortẽ dispõ: que est sicut declinatio: z est q̃n eger euaserit: z non opz vt tu occuperis in hoc: imo cognoscas dispõnez pulsus: z an magnificet z fortis fiat.

¶ Est sermo Gal. 3° de crisi. 4° ca. intere g pulsui ad cogno/scendũ veram declinationez a falsa: in vera enim pcedit ad melius: sed in falsa finlet versus formicantem.

¶ Et si tibi videt ponã tibi exẽpluz de tertiana. Attẽde ergo q cũ tertiana in plurib⁹ dispõni/bus icipit horripilatio: deinde frigus z rigor: postea sedat rigor: z minorat frigus: z icipit ca lefactio: postea eq̃t calefactio: deide addit po stea stat: deide icipit minui vsqzquo eradicet.

¶ Dubitat quo appropriat tertiane horripilationẽ: cuz oẽs dicãt in ea fieri rigorẽ: vt Gal. 2° de crisi. Dõm q p horripi lationẽ: frigus z rigorẽ intelligit gradatũ pcessum de puo rigore ad magnũ. pmo eni in tertiana icipit q̃dã cutis hor/ripilatio: z seqt aliqd frigus: q2 icipit itus tẽdere calor: cũ aũt fortit fert ebolá sup mẽbra sensibilia: tũc erit rigor ma nifest⁹: ista ãt vocabula horripilatio: frig⁹ z rigor sũt i mlt/ta varietate vsus apd auctores: vt dicet ifra in suo caplo.

¶ In pluribus dispositionibus. ¶ Quia reperit tertiana non vera: in qua non fit rigor: vt infra ponet Auicen.

¶ Et scias qd egritudo q̃nqz plongat: aut pro pter multitudinẽ materiei: aut ppter grossitiẽ eius: aut ppter frigus eius. Et q̃nqz adiuuant ad illud tẽpus frigidũ z regio frigida z debili/tas caloris inati: z soliditas corporis.

¶ Scilicet tertiana vel porism⁹: vel qcunqz morbus mãlis fit. ¶ Dubitat: q2 alie sunt cãe plõgatiõis pter istas: q̃s po nit ifra de putredine p cap. s. qes mãe z debilitas sensus: z error regimis: z fen 2° cap. de signis plõgatiõis: ponit cãm grossitiẽ in viscerib⁹. ¶ Dõm q assumauit: z tu ex dicẽdis cõple hãc sciam: nõ. n. oia pñt in vno loco scribi: z si ↄside/ras qes mãe z grossities in iterioib⁹ reducit ad grossitiẽ: z friditatẽ mãe: malitia regimis ad cãs extrisecas reducit: q̃s hic ponit loco exẽpli. s. tps fridũ: debilitas sensus redu cit ad debilitatẽ v̄tutis. ¶ Sed tu dicis: q̃re dixit adiuuat ad illd debilitas v̄tutis: vel caloris inati: imo est pncipalis cã. ¶ Dõm q ois cã q̃ est ẽx nãm morbi z nãm sue cãe põt dici extriseca in plõgatiõe z abbreuiatiõe: cãe aũt q̃ sumũt ab ipso morbo: vel sua cã sunt magis pp̃e z intrinsece: z iõ ille pñt dici coadiuuãtes: iste ↄo pncipales. Q°. V.

Dubitatur vtr̃ sit idẽ modus distinguẽdi tpa par/ticularia. s. porismoꝝ: z tpa vlia totius morbi: videt q sic: qz sicut tpa vlia distinguunt z notificã tur per hoc: q est pulsum esse submersum z obsessum esse calorẽ z expãsum. vt sup̃ appuit. ita ẽt tpa pticularia poris/moꝝ: vt h Auic. ¶ Amplius. Hippo. eisdẽ qb⁹ docet co/gnoscere tpa vlia: docet ẽt cognoscere porismos: vt appet per asso. Paroxismos z ↄsistẽtias. ¶ In ↄriuni Auic. q di/stincte loquit de distõne tẽpoꝝ pticulariũ z vlium: z distin cta adducit signa. ¶ Dõz q q̃dã distõne gñali z silitudina/ria sili mõ distinguunt hec tpa: sicut. n. in pn° vli morbi ca/lor dĩ suffocatus: q2 mã est cruda: postea manifestatur am plius in mã: postea vltimat. postea declinat. ita accidit in pn° augmẽto: statu: z declinatione porismi: distõne tñ spãli z appropriata. diuerso mõ distinguunt: vt cõiter dẽa dicũt nam tpa morbi vlia distinguuntur vel penes alterationem mãe: vel penes accidẽtia: vt appet pmo de crisi. z tertio re. acu. z supra Auic. innuebat: sed tpa porismoꝝ particularia: nec penes alterationẽ mãe distinguunt: nec penes acciden tia: sed penes modũ se hñdi caloris in expãsione vel subciti sione. Qd aũt tpa paroxismoꝝ non distinguant penes alte rationẽ mãe: z actionem nature apparet: q2 põt esse tps: in quo actio nãe in mã nõdum est: z tñ paroxismus habebit oia sua tpa: sicut paroxismus pncipij: ẽt est possibile q pa/roxismus habeat suã declinationẽ: z tñ non erit declinatio morbi: imo poterit homo mori in declinatione paroxismi: qd non ↄtingit in declinatione morbi totius facta ex actio ne nature in mãm: cũ. n. virtus vincit z expellit eaz: nõ põt infirmus mori: vt pbat. G. 3° de crisi. qnto ca. sed in decli/natione paroxismi põt accidere: q simul cũ mã resoluat ca lor nãlis: z moriatur eger. Nec etiam tpa paroxismi distin guunt penes accñtia: sicut tpa vlia morbi: z hoc pbat Dy. Primo q2 tpa morbi distinguunt penes accidẽtia calidita tis extranee: vt extranea est z ↄtra naturã: z ideo dĩ distin/ctio penes accidẽtia morbi: sed distinctio tẽpoꝝ paroxismi est penes motũ caliditatis: vt caliditas est: motum dico ad intus z extra: z penes additionez vel resolutionem ipsius. Secundo q2 status paroxismi non est status quo ad acci/dentia: z ita q accidẽtia in ipso sint intensa: q2 põt esse q aug mentum z status paroxismi sunt leuia: z pncipium paro/xismi erit difficillo accidentium: ita q in tali pncipio mo riet eger: si sit egritudo mortalis: vt accipit a Gal. 3. de cri si. ¶ Et ex hoc infert Dy. q distinctio tẽpoꝝ paroxismi pe nes accidẽtia est eis accidẽtalis: sed penes motuz calidita/tis est essentialis: q2 pncipiũ paroxismi est q̃n caliditas est coarctata: z extrema sunt frigida: augmentũ est q̃n expan/dit: sed status est q̃n est expansa: declinatio q̃n resoluit: nõ sic aũt de tpibus vlibus distinctis quoad accidẽtia: q2 tunc erit status q̃n accidentia morbi sunt intẽsa: z declinatio q̃n sunt remissa: z ideo põt coincidere status morbi quo ad ac cidentia cũ principio z augmento paroxismi: z declinatio totius morbi quo ad accidẽtia cũ statu paroxismi. ¶ Ad/dit tñ Dy. est intelligendũ: q quedã ↄuenientia est iter tem pora paroxismi z tpa morbi distincta quoad accidẽtia: q2 tam in declinatione morbi quoad accidentia: q̃z in declina tione paroxismi põt homo mori: nã possibile est q accidẽ/tia morbi appareãt esse remissa: z hoc q2 nã est superata z vi cta: non resistẽs: nec oppugnãs morbo: z ex hoc accidẽtia morbi apparent remissa: z tñ eger tendit ad mortem: z lz tñ ista sit declinatio morbi quoad accidẽtia: non tñ est declina tio quoad morbi essentiã: z vt est aliqd extra nãm cõpara/tum ad virtutẽ z actionez ipsius. Et ideo rõnes Gal. qbus probat. 3. de crisi. q in declinatione non morit eger: pbant de declinatione quoad operationẽ nature: non aũt de decli natione penes accidẽtia: z hoc etiam voluit Auic. cum di/xit. Et multotiens qdem: lz sermo Auic. referat ad decli/nationem paroxismi: põt tñ referri ad declinationez morbi quoad accidentia: q2 declinatio morbi quoad accidẽtia po test coincidere cum declinatione paroxismi.

¶ Nos aũt ad clarificationẽ istius questi z multoꝝ pmitte mus ppõnes sex. Primo q ois morbus hñs quattuor tpa

Nū penes quam distinguū/tur tēpora vlīa tā in ɔtinuis q̄ in iterpol/latis q̄ ꝛ q̄ lis sit.

vlia vt salubris vel tria vt mortalis pēdet ab aliqua mā: p cuius dispōnem varia distinguuntur eius tpa: hec ꝓpō apparet: q2 vna distinctio temporū vlium morbi est ex pte materie. ¶ Scda ꝓpō est: ꝙ qlibet paroxismus hz suaz mām a qua dependet: ꝛ est ꝓpō nota. ¶ Tertia est: ꝙ mā: per cuius dispōnem variantur tpa morbi vlia: est vna a principio morbi vsq3 ad finē declinationis in morbo simplici: sz in cōposito due a pncipio vsq3 ad finē. Rō q2 auctores distiguūt tpa vlia p hoc: q̄ illud ꝙ in pncipio est crudū mō icipit digeri. s. in augmēto: sz in statu est digestū vel ɔtiū digestioni: in declinatione hoc digestū pus crudū expellit: ita Gal. in libello de vlibus tēporibus morbi: ꝛ pmo de crisi. ꝛ supra Aui. sz hoc nō esset: si mā eēt alia ꝛ alia. ¶ Cōtra in tertiana iterpollata nō pōt eē vna mā: q2 i die getis nō ē. ¶ Amplius. Qūo in q̄rtana: que duraret quatuor annis: posset a principio vsq3 ad finē ꝓcedere mā vna. ¶ Dicēdū ꝙ in iterpollatis nō sic ꝓprie distiguunt tpa morbi ex pte alterationis mãe: sicut in ɔtinuis: nō. n. sic sunt vna ɔtinuitate in suis partibus: ꝛ si distinguant tpa penes mãe alterationez: erit penes alteratione mãe: q̄ est cā ano stans in venis. signū g digestionis qō ɔsideras in die getis: nō est cōparatū ad cāz cōiūctā: cū nō sit: sz ad cām aūcedētē: nō tn̄ ꝙ illā oporteat esse vnā a pn° totius febris vsq3 ad finē: cū igit cā ane anq3 moueat ad paroxismū ē cruda: tūc illi paroxismi sunt poxismi pncipij: cū ē mollior sunt poxismi augmēti. ¶ Ex quibus inferas correlaria: pmo ꝙ tpa morbi vlia ꝓprie distinguunt in morbis ɔtinuis: i qbus vna mā currit a pn° vsq3 ad statū reseruata ad crisim: ꝛ lō in febribus ɔtinuis plongatis: i qbus ɔtingūt ples crises: valde ɔfundunt tpa morbi: vt postq3 iā appuerint signa digōnis ꝛ modi crisis respectu illi⁹ mãe: iterp pdant signa digōnis: ꝛ iterū reappareāt: ꝛ iterp fiāt crises: ꝛ hoc totū ē pp pcipitationē multarū nouarū mãerū ad locū putredis: vt nō dicat vna fe. imo pōt dici plures hūtes pnm ꝛ augmētū: ꝛ statū ꝛ declinationē: ꝛ hoc induxit Gal. ad ponendū morbos acutos ɔuersiuos: postq3 vidit Hyp. dixisse ꝙ fe. acuta absolute durat. 14. diebus: illa igit q̄. 14. diebus durat existēs satis vniformis i suis exacerbationibus si est de exacerbatiuis: vel tota vniformis si ē de sinochis: ꝛ q̄ an hoc tpe termiant. s. in. xj. vij. vel. v. est vere ɔtinua vnā hns manifestā distinctionē tpoꝝ morbi: cū aūt plongant amplius ꝓprie ad. xl. est p ɔuersionē: ꝛ q̄si recidiuationē. vt Gal. inuit i cōmēto. amphorismi. Acute egritudines: ꝛ de creti. ¶ Scdm correlarium est. ꝙ modernis tpibus ppter ingluuiē hoiuz ꝛ multiplicationē mãerū: q̄ pcipitātur frequēter ad putredinē pter mām primā: q̄ icipit febrē facere: valde ɔfundunt tpa morbi penes alteratione materie: ꝛ mō apparebit dieb⁹ aliqbus digō in vrina: ꝛ iterū postea reuertet cruditas: sicut reinchoāte altero morbo: ꝛ fm hoc vidimus febrē ɔtinuā durātem. 80. diebus: cū tn̄ antiquis nrīs satis fuerit: cū dixerūt eā durare. xl. ¶ Quarta ꝓpō est: ꝙ q̄libet mā: q̄ facit paroxismum vel exacerbationē: est in se vna distincta numero ab alia: q̄ facit aliū paroxismū. Rō est: q2 mā q̄cūq3 facit poxismū inchoat inflāmari: ꝛ postea resoluit ꝛ finit: vt nō possit ampli⁹ portare caliditatē extraneā: ergo si iterū paroxism⁹ reuertit: opz ꝙ mā sit alia: ꝛ sic intelligit a Gal. ij. de di. feb. ꝛ ab Auic. infra. ¶ Quinta ꝓpō est: ꝙ mā q̄ a pn° morbi vsq3 ad finez disponit dispōne: qua distinguunt tpa morbi vlia: nō est illa: que oi die vel tertia die paroxismat vel q̄rta: sed ista q̄ paroxismat illi cōcumulat: rō est q2 vna remanet. s. mā p quaz tpa distinguunt: ꝛ alia expellit omni die vel tertia. vel quarta die. ¶ Sexta ꝓpō ē: ꝙ si fit aliqua fe. continua de mā vna a pn° vli vsq3 ad finem. s. ad declinatione totalē: ꝛ hec feb. habeat exacerbatiōes: mā que facit exacerbationes non est illa eadez numero: que currit per ois tempora morbi: sed est alia: ꝛ est tot numero: quot sunt exacerbationes: ꝛ licet plures harum propositionum possint in vnā reduci: tn̄ vt clarius loquamur in multas diuisi eas.

Febris cō/tinua ē tri/um modo/rum.

¶ Ex quibus propositionibus primo infero: ꝙ feb. cōtinua est trium modorum: vna in qua principio sui materia vnica mouetur ad putredinem: siue occupatur a calore innaturali tota: ꝛ ipsa tota a principio vsq3 ad finem feb. s. ad pncipiuz declinationis remanet nulla sibi facta additione alterius materie: ꝛ talis est sinocha vera putrida vel non putrida.

Questio. VI.

Contra Quia in synocha: ꝟbi gra: putrida nō esset successio in calore: si pars aliqua sanguinis cōtinue nō adderet ad priorē: q pus putrefactus ē. ¶ Amplius. G. ix. terapē. cap. 3° distiguit spēs synoche ex hoc ꝙ illud qō euaporat de sanguine ē par ei: q̄ accēdit: aut plus aut minus. ergo in sanguine fit noua accessio. s. sanguinis nouiter accensi: qui in pncipio fe. nō erat accēsus: aliter nō fieret illa varietas. ¶ Amplius a sanguie fit ɔtinua resolutio in fe. ergo si nouus sanguis nō accēdit feb. ois sanguinea semp iret declinādo. ¶ Amplius. Ponat vna feb. sanguinea: in qua fit euaporatio tāte mēsure: q̄ minor nō faceret fe. si igit in pma euaporatione sanguinis nō fieret accēsio alterius sanguinis succedētis in euaporatione illa: fe. in p⁹ euaporatiōe cessaret: ꝛ sic aliq̄ fe. sanguinea cessaret i minus q̄z in 6ª pte hore. ¶ Amplius. Oi die fit gnātio sanguinis a cibo: quē comedit ꝛ ille miscet sanguini calefacto. g calefiet. ¶ Nos dicamus ꝙ possum⁹ imaginari vnā quātitatē sanguinis putridi: cū quo icipit fe. ꝛ nulla extrinseca quātitate illi addita vna ɔtinua erit a pncipio fe. vsq3 ad finē. ꝟbi gra. icipit feb. cū vna libra sanguinis putridi. Dico ꝙ cū illo sanguie nihil sibi addito ab ex̄ de sanguine stabit hec feb. sed successio in calore ꝛ euaporatione est: q2 lz tot⁹ sanguis ille sit calefactus quātum ad oēs partes formales nō tamen quātum ad māles: ꝛ ideo calor occupādo tales partes māles in principio faciet euapōrationem continuā: ꝛ tunc si plus est: qō de vaporibus resoluit q̄z illud: qō de partibus mālibus accenditur: erit feb. sanguinea declinatiua: si equalis: erit homotena: si minus: erit augmētatiua ꝛ sicut imaginamur hec in vna libra sanguinis: ita imaginari possumus in sanguine totius corporis: vel in sanguine: qui ē in magnis venis dorso applicatis: ꝛ imaginemur ipsum totum calefactum quantum ad partes formales: et succedere quātum ad māles. Si autem vis imaginari: ꝙ omnes partes māles ꝛ formales sint calefacte: ꝛ ꝙ successio fit penes gradus caloris: poteris hoc imaginari. Hic possunt adduci difficultates multe: quas omitto. ¶ Secūdum hanc viā cessant instātie: quia conceditur addi noua pars sanguinis in accensione: que est pars fm mām totius sanguinis inflāmati: vel est pars fm formam motaz ad vlteriorem gradum caloris extranei. ¶ Ad vltimum argumentum dicendum est: ꝙ licet illud de facto contingat: nō tamen est necessarium in esse istius fe. Uel dicendum ꝙ sanguinem generatum de nouo cibo non est necessarium recipere illum calorem extraneum: quo possit facere feb. licet quādoq3 recipiat: vnde q̄si comedit carnes additur synocha. ¶ Ex hoc dicamus secūdo: ꝙ possumus imaginari in principio fe. sanguinee vnā certā quātitatez sanguinis putridi: ꝛ ꝙ illi fiat continua additio: non quidem in tempore determinato: vt tertia die: vel quarta die: vel omni die: ꝛ cēt enī ɔtinua exacerbatiua: ꝛ hoc hz sanguis de sui natura. ergo illa prima quātitas: que pmo die siue in principio synoche putruit: currit a principio vsq3 ad finem si debet esse vera continua: ꝛ ista pars sanguinis alia: que cōtinuo sibi additur illi prime concumulatur: ꝛ ille modus declarabitur: cum dicemus fm modum continuitatis fe.

synoche spēs tres.

¶ Secūdus modus fe. cōtinuaꝝ est: que a pncipio icipiunt cum certa quātitate materie: ꝛ ista mā a principio vsq3 ad finē ꝓcedit: vt diximus in sanguinea: ꝛ cum hoc oi die si est fla: vel in tertia die si est chol'a: vel in q̄rta si est melia: aliq̄

pars mãe

pars mãe mouet᷑ 7qñ fit exacerbatio. Q̃ő. VII.

Sed dubitatur Quia hec febris non videtur vna:sed duplex:vna cõtinua:7 alia interpollata. Questio. VIII.

Secũdo dubitatur an talis modus ꝯtinue fe.fiat a sanguine vł ab alio hũore. ℭ Dicendũ est:ꝙ si imaginemur vnaꝫ quantitatem cholere putride in venis potẽtẽ tenere fe. vsqꝫ ad diẽ crisis. Xbi gr̃a.ad qntã diẽ:tunc imaginati erimus vnã fe. vere cõtinuã cholericã habẽtẽ vnũ paroxismũ solũ:in quo distinguunt᷑ vniuersalia tẽpora illius febris. Et ſm hanc imaginationem ꝓcessit Gal'.2° de differẽtijs fe. ſcðo ca.qñ quasdã fe. de cholera rubea posuit veras sinochas.i.cõtinuas diuisas in augmasticas:7 perau gmasticas:7 homotenas:lꝫ quidã expositores illũ textũ corrũpant:7 si cũ hoc imaginemur:ꝙ de tertio in tertiũ. Xbi gr̃a.in tertio 7 qnto die aliqua pars cholere intra venas mouet᷑:tũc imaginati erimus exacerbationẽ. Et q2 hec pars chole:e qua exacerbatio fit:mouet᷑ in eodẽ loco:7 addit᷑ illi mãe:que facit cõtinuã:iõ nõ dicunt᷑ iste due fe.sed si illa mã cholerica:que i tertiũ exacerbat moueret᷑ ad extra venas:tũc ille haberet duas febres:vnã cõtinuã 7 aliã iterpolatã. ℭ Et posset quis subtilr̃ dicere:ꝙ si cholera:q̃ facit exacerbationẽ in illa cõtinua est tãta:ꝙ de se posset accẽdere febrẽ:ꝙuis nõ eẽt illa cholera:que totã cõtinuã vsqꝫ ad diẽ qntũ tenet:essent due fe.vna vere cõtinua:alia nõ vere cõtinua:sed cõposita illis pluribus exacerbationib⁹:que est cõtinua de tertio modo quẽ dicemus:si aũt illa cholera sit tã pauca ꝙ illã cõtinuã:lꝫ cũ mouet᷑ fortiorẽ faciat:sed nõ possit aliquã fe. facere:tũc est vna fe.cõtinua vere:nec videt᷑ longinquũ:ꝙ aliqua res possit augere fe. 7 tamẽ illã totã nõ possit causare:7 sic aliq̃ pauca cholera putrida poterit augere illã feb rẽ:que tamẽ nõ posset febrẽ causare. Istaꝫ possibilitatẽ plasiꝫ Cõmẽtator intẽdit tractatu 3° in tegni. ℭ Ad scðm dicẽdũ:ꝙ talez modũ continue imaginari possumus de oi humore.s.flegmate 7 melãcholia:sicut de cholera diximus:7 de sanguie sed est differẽtia:q2 mã exacerbans in alijs humoribus hꝫ motũ determinati diei:vt cholera in tertium:flegma omni die 7c̃.7 causa huius dicta ẽ alibi a nobis:sꝫ sanguis si superaddatur illi cõtinue nõ habet motum determinate diei sed continuũ:7 hoc q2 talis est sua natura. ℭ Sed dubitatur vtrũ possit illa vere cõtinua absoluta fortificatione per tertiũ diẽ:7 sic continua de flegmate:7 continua de melancholia possint absolui a suis fortificationib⁹:7 dicemus ꝙ possibilitas est res ampla:7 ego non video ipossibile:imo sicut vna quãtitas cholere mota extra venas facit vnũ paroxismũ:quo stante:7 postqꝫ possibile est nullam cholerã moueri aliã:7 durabit.xviij.vel.xv.vel pluribus:vel paucioib⁹ horis:ita vna quãtitas cholere põt intra venas putrescere 7 tenere fe.trib⁹ dieb⁹ vel quinqꝫ:nulla alia cholera mota ad putredinẽ in hoc toto tẽpore:sed sicut illud raro est:ita hoc est rarius:imaginãdũ ergo est:ꝙ aliq̃ quãtitate cholere intra venas mota ad putredinẽ fiat particularis dispositio:qua per ipares mouebit᷑ aliqua cholera exacerbans:7 q2 hoc ꝯcedit:ꝙ ex alio humore a sanguie possit fieri vera cõtinua fe.sinocha:ideo quere cõplementũ infra capitulo de putredine:7 capitulõ de sinocha.

Vere cõtinuã posse ex alio humore quã de sanguine fieri.

ℭ Tertius modus ꝯtinuaꝝ febriũ est per ꝯiũctionẽ pluriũ ꝑoxismoꝝ:siue exacerbationũ:vñ anqꝫ mã pma resoluat᷑:scða accẽdit᷑:vñ 7 talis cõtinuatio plus aduenit in putredine intra venas:vt infra cap.de putredine ponet Aui.7 hũc modũ ꝯtinuatiõis Gal'.multotiẽs appropriat fe.alijs a fe. sanguineis:vt appet itelligẽti ſm li᷑ᵐ de dif.fe. Q̃ő. IX.

Sed dubitatur an aliqd de mã mote p⁰ die remaneat vsqꝫ ad crisiꝫ. ℭ Dõm ꝙ possibile est crisim esse ita ꝓpinquã:vt in septima die:ꝙ aliq̃ pars cholere:verbi gr̃a.vel flegmatis remanebit:que si ſm se solã non possit causare fe.causat tamen cũ alios vel alijs materiebus subsequẽter motis. ℭ Nostri igit᷑ auctores hec duo indeterminata dimiserũt:7 hoc q2 per veritatẽ sunt indeterminabilia certe:vnũ est quãto tpe potest durare vna feb.de humore alio a sanguine moto intra venas ad putredinẽ taliter:ꝙ nulla noua materia sibi adiũgatur de cholera enim extra venas dixerũt:quia durat a q̃tuor vsqꝫ ad.xij.vł.xiiij.horas:7 ð flegmate ꝙ.xviij.horas:7 ð melã ꝙ.xxiiij.sed de eis intra venas putrescentib⁹ non dixerũt:7 hoc fuit q2 viderũt:ꝙ exacerbatio secũda superuenit anteqꝫ prima finiat᷑.nõ ergo potes certe scire quãtũ prima durasset:sed si ponamus multã chole quãtitatẽ prope cor putrescere 7 nullã aliã cholerã moueri post hanc erimus imaginati vnã vere cõtinuã cholericã:sicut est vnus paroxismus vnius feb.de mã extra venas non habente ante se nec post se:nec secũ aliũ paroxismũ. huius aũt continue fe. certũ spaciũ nõ posuerũt:nisi dicamus istũ esse causonẽ:cũ tamẽ sciamus causones inuẽtos:vt plurimũ exacerbari:lꝫ occulte. ℭ Aliud est ꝙ dimiserũt idcterminatũ quãto tpe durat in corpore materia:que remanet a prima exacerbatione fe.ꝯtinue:que mã associat᷑ alteri materie:que secũdã facit exacerbationẽ. Scias enim ꝙ ille reliquie materie:7 alie mãe:que corrũpunt᷑ in febricitãtib⁹ sunt:que faciũt multas excẽtiũ varietates:ꝙuis nõ sint ille:que faciunt fe. principaliter. ℭ Est aũt dubitatio circa predicta.an stante vna materia.verbi gratia.cholerica faciẽte vnam vere cõtinuã:ita ꝙ sibi ab extra nihil addatur:possit talis mã de tertio in tertiũ exacerbare:7 hoc per eius agitationeꝫ:vel nouũ modũ putredinis:quẽ de tertio i tertiũ suscipit.mẽs enim Gal'.7 Auicẽ. fuit ꝙ nouitas paroxismi vel exacerbationis fiat ex noua materia nouiter aggregata 7 mota. de hoc infra dicemus:7 diximus in questione de prolõgatione fe.aliqd. ℭ His habitis secũdo ifero solutionẽ questionis in tribus ꝯnibus. ℭ Prima. Si fe. habet solũ vnũ paroxismũ:vt sinocha:vel tertiana vnius paroxismi eadẽ est distinctio totius morbi 7 tẽporũ paroxismi:q2 idẽ sunt:licet cõueniẽtius sit dicere:ista esse tẽpora totius fe. qꝫ tpa paroxismi. ℭ Secũda cõclusio. Si fe. sit cõtinua per vnaꝫ mãm currẽtẽ a principio vsqꝫ ad fineꝫ totius fe.7 ꝓter hoc habeat paroxismos vel exacerbationes ex alia mã illi superuenientes:licet sit eadẽ in specie distinctio temporũ totius fe.cõtinue:7 distinctio tẽporũ vnius paroxismi:nõ ẽ eadẽ:sicut paroxismus:vel exacerbatio nõ est totus morbus:7 est hĩ similis:q2 sicut tota mã a principio ad finẽ aliter 7 aliter disponit᷑ in principio:augmẽto:statu:7 declinatiõe.sic materia vnius paroxismi:7 sicut mã totius fe. a principio est cruda suffocatiua:in augmẽto xo incipit possideri a caliditate:vel digestiua.vel putredinali:in statu est possessa 7 in declinatione euacuatur:simili mõ mã que vnã facit exacerbationẽ:in principio opprimit calidũ:in augmento occupat᷑ calore:in statu est occupata 7 hoc vel a calore nãli:si est ꝑoxismus:a quo debeat euadere:vel melius hẽre post eũ:vel a calore preter nãm:si est ꝑoxismus:a quo dꝫ mori vel peius disponi. Est ẽt similis distinctio:quoad accidentia:q2 sicut in principio totius morbi accidẽtia sunt remissa:in augmẽto addunt᷑ 7c̃. sic in principio ꝑoxismi accidẽtia sunt remissa:vel ꝓua:in augmẽto addunt᷑ 7c̃. 7 itelligo de accidentibus:que sunt ꝑoxismi:vt morbus febrilis:q2 accñtia eius vt principij solius. verbi gr̃a.frigus extremitatũ:7 profundatio pulsus remittunt᷑ in augmẽto:sꝫ accidentia:que sequunt᷑ gradũ caloris:vel maliciẽ procedunt augẽdo a principio ad statũ:sicut in toto morbo mortali:7 salubri. ℭ Tertia cõclusio est. Q, si fe. est cõtinua exacerbatiua propter prolongationẽ paroxismorũ idem est iudicium fere sicut de interpolata:7 de hac videt᷑ querere questio. Sic ergo vna interpolata:que habeat principium in tribus paroxismis:augmentũ in tribus:statum in tribus:

Spacium quo humores itra venas putre scũt icognitũ esse.

⁊ declinationem etiã in tribus paroxismis: exempli gratia ⁊ accipiat' vnus de istis. xij. paroxismis: dico ꝙ distinctio tẽporũ totius fe. ⁊ distinctio tẽporũ vnius paroxismi nõ est eadẽ: sed dico ꝙ est similis per omnia. dicemus enim tres primos paroxismos esse ꝑncipij: q2 in omnibus illis sunt accidẽtia remissa: ⁊ mã cruda respectu alioꝝ triũ: qui sunt paroxismi augmenti: ⁊ etiam tres paroxismi dicent' status q2 mã tunc: que mouetur est digesta: ⁊ accidentia sunt vltimata: eodem modo quocunq3 vno paroxismo accepto de istis. xij. in ꝑncipio illius mã est suffocatiuioꝛ caloris q̃3 in augmẽto. In augmẽto caloꝛ occupat materiã3: in statu occupauit ipsam totã: caloꝛ in declinatione euapoꝛat. etiã3 in ꝑncipio accidẽtia sunt remissa: in augmẽto augẽtur: in statu sunt in vltimo: in declinatiõe vero declinãt: in salsa posset eger moꝛi. iã3 igitur apparet: ꝙ distinctio tẽpoꝛũ moꝛbi vniuersaliũ ⁊ ꝑticulariũ est similis: ⁊ sic eadẽ. ¶ Rationes Dy. contra hoc soluunt' cũ dicitur: ꝙ tẽpoꝛa paroxismoꝛũ nõ distinguunt' penes alteratione materie: negoꝛ cum probat': q2 in ꝑncipio totius mã est cruda: ⁊ tamẽ paroxism⁹ habebit oĩa tpa: dicẽdũ est ꝙ mã paroxismi ꝑncipij est cruda respectu mãe paroxismi augmẽti ⁊ statusi ⁊ tamen illa materia cruda: que facit paroxismũ ꝑncipij: aliter se habet in ꝑncipio paroxismi: aliter in augmento: aliter in statu in quibus dispõibus similatur materie totius fe. licet hec dispositio nõ sit illa: vt dixi. ¶ Ad secũdam cum dĩ. paroxismus potest habere suã declinationem: ⁊ tamẽ moꝛbus nõ declinabit. dicendum ꝙ ratio arguit: ꝙ hec declinatio non est illa: s3 ꝙ nõ fiat simili modo. s. per similẽ dispositionẽ in mã: nõ ꝓbat ratio ⁊ dico similẽ ⁊ nõ eandẽ: q2 vt diximus supra declinatio vlis est ꝑncipalius a virtute: sed particularis potest fieri caloꝛe putredinali euapoꝛãte: vtraq3 ergo ẽ similis: q2 est euacuatio materiei. ¶ Ad rõnes qbus ꝓbatur: ꝙ distinctio hoꝝ tẽpoꝛũ nõ fit quoad accñtia. dõm est ad ꝑmã: ꝙ sicut accñtia in tẽpoꝛib⁹ vlib⁹ sequunt' actionẽ calidi preter nãm ꝙ est in mã agẽtis in mẽbꝛa: ita in tpib⁹ paroxismi. ¶ Ad aliam cum dicitur. ꝙ in statu paroxismi nõ sunt accñtia itẽsioꝛa: dico ꝙ imo. s. accñtia moꝛbi vnius febꝛis augmẽtabilia in toto paroxismo. Et cũ dĩ ꝙ in ꝑncipio potest moꝛi. dõm est ꝙ ẽt in principio vli põt hõ moꝛi: dicamus ergo ꝙ sicut qui moꝛit' in principio vli: si vixisset vsq3 ad statum difficilioꝛa fuissent accidẽtia status: sic qui moꝛit' in ꝑncipio paroxismi: si vixisset: difficilioꝛa accidentia habuisset in statu ꝑoxismi: suffecerunt aũt sibi ad moꝛtem accidẽtia ꝑncipij paroxis. quidã cñ foꝛtioꝛ eo moꝛtuus non esset in principio. Hec sunt in hoc quesitoꝛ que debent compleri per alias nostras questiones.

¶ Sermo vlis de febꝛib⁹ effimeris. Cap. v.

Cause oĩum specierũ febꝛis effimere sunt cause ꝑmitiue calefaciẽtes eẽntialr: ⁊ calefaciẽtes ꝑ accñs de sũma occurrẽtiũ ⁊ assũptoꝝ. s. i cibo ⁊ i potu: ⁊ passionũ coꝛpoꝛearũ: ⁊ aĩaliũ: ⁊ ex doloꝛibus ⁊ aꝑatibus apparẽtibus: ⁊ sunt de eis ex opilationibus: quarũ causa nõ est primitiua.

¶ Iã3 determinauit q̃dã cõia de fe. distinguẽdo illas in tria ꝑ gñia. hic exeqtur de vno quoq3 illoꝝ: ꝑ° de effimeris. 2° de putridis. 3° de ethicis. 4° cõplet ſmonẽ de putridis ⁊ annexis quibusdã3 in vno tractatu. ibi. 2ª. (Putredo.) ibi. 3ª. (In ꝑn° tertij trac.) ibi. 4ª. (In ꝑn° quarti tract.) prima in duas. Primo ponit q̃dã gñalia de epl. siue dat sciẽtiam gñalẽ: secũdo spalẽ. ibi. (In febꝛibus.) ꝑma in duas. Primo ponit quedã3 magis cõia ꝑscienda. 2° q̃dam cõmunia minus. ibi. 2ª. (De ꝓꝑietatibus). 3° ponit curã gñalẽ. ibi. 5ª. (In omnib⁹.) Hoc dicit rubꝛica. (Sermo vlis.) ¶ Hec aũt gñalia ⁊ ꝑscienda ꝑñt dici de effime. Primo qd sit ipsa ⁊ iam patuit ꝑ ca° 2° que sunt gñales cause eius: ⁊ h̃ vtile est ad curã ⁊ noticiã. 3°. quãtũ est tp̃s ꝑdurationis ⁊ trãsit⁹ ⁊ confert ad curã ⁊ noticiã. 4° qualr se hñt in facilitate: ⁊ difficultate cure ⁊ noticie: ⁊ ẽt vtile ad curã3 ⁊ noticiã. 5° q̃ sint coꝛpoꝛa aptioꝛa ad illã: ⁊ est vtile ad curã ⁊ noticiã. qt' tuoꝛ g̃ facit. ibi. 2ª. (Et iste qdẽ febꝛes ſm plurimũ.) ibi. 3ª. (Et hec qdẽ3 febꝛis.) ibi. 4ª. (Et homines qdẽ velocius.) prima in tres. Primo ꝑmittit modos illarũ causarũ. 2° q̃dam declarat. 3° ponit quoꝛũdam erroꝛes. ibi. 2ª. (Et nõ.) ibi. 3ª. (Et sunt.) Questio. I.

Dubitat' primo: q2 nõ vĩ ꝙ effi. habeat cãm: q2 effi. est moꝛbus factus: vt primo de fe. dicitur: ⁊ 8. ter. sed factũ nõ pẽdet a causa. ¶ Respondet quidã3 ꝙ effime. in fieri h3 cãm: q2 est effectus de nouo ꝓductus: sed in facto eẽ nõ h3 cãm: q2 in facto eẽ est calefactũ esse in spiritibus: hoc aũt nõ pẽdet a cã nisi in fieri. Nos autẽ aliter diximus ꝙ effimera est vera febꝛis fiens. s. in mẽbꝛis ⁊ sua causa coꝛꝑalis est spũs inflãmatus. Questio. II.

Dubitatur secũdo: q2 dicit ꝙ cause effi. sunt primitiue: ꝯ3. q2 fit effi. ab opilatione: ⁊ a bubone: ⁊ similibus. ¶ Dicũt ꝙ vere effimere fiunt a causis primitiuis. rõ q2 in talibus est simplex inflãmatio in spiritibus durãs vna dietalis aũt pura inflãmatio fit a causis inflãmãtib⁹ sicut ira ⁊ silib⁹. nõ vera autẽ põt fieri a causis coꝛꝑalibus. ¶ Dicunt ẽt ꝙ cause coꝛꝑales: vt bubones faciũt effime. sicut si eẽnt cause ꝑmitiue: ⁊ hoc q2 nihil coꝛpoꝛale ꝑuenit a bubone ad coꝛ: s3 simplex q̃litas. ¶ Nos aũt dicamus ꝯ ꝑm: ꝙ si effi. est inflãmatio in spũ apta ꝑdurare vna die: ⁊ hec sit vera rõ effimere. manifestũ est: ꝙ põt fieri a causis coꝛꝑalibus: vt a bubone: ⁊ opilatione: vñ Auer. tertio coll'3. Et si amplius ꝑduret h̃ est ꝑ accñs, sicut ꝑꝑ suã cãm: sicut effimera facta ab ira ⁊ caloꝛe solis posset sic perdurare multis dieb⁹: stante solis vel ire calefactione. Dicemus igit' ꝙ vt plurimũ vera effime. fit a causis primitiuis: raro autẽ a coꝛꝑalibus: q2 faciũt frequentius fe. putridas. ¶ Cõtra scdm aũt apparet: ꝙ nõ intelligit iste vir qd sit cã coꝛꝑalis: ẽ. n. cã cõplexionalis: ⁊ cã cõpositionalis: siue cõmunicẽt iste rẽ coꝛpoꝛeã vel rẽ incoꝛpoꝛeã: caloꝛ. n. epatis malus est cã male cõplõnis stomachi: ⁊ ẽ cã coꝛꝑalis l3 nõ cõmunicet mã3. Dicemus igit': ꝙ apud medicũ nõ sic ẽ effi. vera ea: q̃ ex bubone ⁊ opilõne: vt illa q̃ ab ira: ⁊ h̃ q2 aduenit sibi tẽtio alia cu... q2 de facto plus ꝑdurat. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ calefaciẽtia q̃dã sunt ꝑ se siue talia sint formalr siue virtualiter: quedã per accñs ⁊ mediate vt opilatio. Cã coꝛꝑalis dupl'x

¶ Apostematib⁹ apparentibus. Dicemus ꝙ iã posuit causas ꝑmitiuas a qbus plurimũ fit effi. hic ponit causas coꝛpoꝛales: ⁊ dixit apparẽtibus: quia intrinseca aꝑata faciũt putridã. ¶ Dubitat' q̃re dixit distinctim de doloꝛibus. Dicendũ ꝙ dubiũ est an sit cã primitiua vel coꝛpoꝛalis.

¶ Opilationib⁹. Idest quedã opilationes faciẽtes effi. hñt cãs ꝑmitiuas: vt facte a balneo ⁊ frigiditate aeris: q̃dã ꝯo hñt coꝛꝑales: vt opilõnes hũoꝛales: ⁊ ab vtrisq3 fit effi.

¶ Et nõ ꝑueniũt cãe eaꝝ cũ vehemẽtia sua ad hoc: vt ptrãseat illud: qd inflãmat spũm: nã3 si ptrãseat: illud faciũt cadere in ethicã: aut i spẽ3 febꝛiũ hũoꝛũ: quã dicem⁹. Cause. n. primitiue plerũq3 mouent añcedẽtes: ꝙ si mouerint eas ad putredinem: erũt febꝛes putredinis.

¶ Quia aliqs q̃reret: an cause ꝑdicte possint facere alĩs fe. q̃3 effi. dicit ꝙ sic: si ptrãsit earu3 causarũ vigoꝛ calefactionis: ⁊ calefaciat. s. in facto esse mẽbꝛa: vel hũoꝛes. Si enim cũ vehemẽtia calefactionis earũ nõ pertrãseunt: sed solum spũs ponũt in calefacto eẽ: est effi. Questio. III.

Sed querit Thadeus an cã hec calefaciẽs possit facere ethicã primsq3 putridã vel effi,

¶ Respondet ꝙ sic propter dispositionem ⁊ aptitudinem. Sed ista questio cadit in cap. de ethica.

¶ Et sunt qdam hominū q existimāt: ꝙ febris effimera non fit nisi ex labore spūs ⁊ corporis: ⁊ illud est error.

¶ Forsan hoc dixerunt: qꝛ tales motus ⁊ labores puras inflāmationes frequētius inducūt. Sed est error: qꝛ vinū ⁊ medicina calida ⁊ sol pn̄t purā inflāmationem inducere.

¶ Et iste qdē febres scd̄m plurimū recedūt in die vno: ⁊ raro ptranseūt tertiū diē. Naz si pertrāseāt illā q̄ntitatē: existimat̄ de eē eaꝝ: ꝙ ipse pmutant̄. Et intētio qdē pmutatiōis est: ꝙ retētio caliditatis ptrāsit spūs: aut ad corp⁹: aut hūorē. Licet sint de hominib⁹: q dicāt ꝙ ipsa quandoqꝫ remanet sex dieb⁹: ⁊ cōsumit̄ integra cōsumptione: cui nō eēt similis: si pmutaret̄ ad genus aliud. Qō. iiij.

Contra qꝛ Ysaac feb. 2°. dicit effimera potest durare quattuor diebus. ⁊ Gal. 8. ter. ¶ Dōm ꝙ vera effimera nō durat vltra diem: qꝛ calor eius est retentus in spūs quo cito resoluit̄ ⁊ euaporat: nimo ipse spūs cito ēt renouat̄: fere eniꝫ ſꝫ qualīꝫ cibi assūptionē: vt 2° terr. p̄ ca°. ſꝫ nō vera multis dieb⁹ pōt durare ſm cause durabilitatē.

¶ Existimatur. Idest extimabile est: sed non certum.

¶ Retētio. Idest caliditas in scō eē talis. s. ꝙ retinet̄ in humorib⁹ vel mēbris: ad q̄ ptrāsit: ⁊ iō dixit notāter retētio.

¶ Licet. Voluīt dicere: ꝙ nō semꝑ est verū ꝙ si ptrāseunt tertiū diē: ꝙ sit factus trāsitus: qꝛ qdā dixerūt ꝙ effimera durat diebus sex. ⁊ cōsumit̄ integra cōsumptione: q̄ effimere ptinet: ſꝫ si trāsisset in genus aliud: nō sic fuisset cōsumpta.

¶ Cui Scilicet febri terminate in sexta die.

¶ Nō eēt silis ⁊c̄. Qꝛ plus duraret. ¶ Sꝫ ꝯ potuisset esse ꝑmutata ad tertianā. que ēt in vno paroxismo posset finiri.

¶ Amplius. Pōt pmutari in ꝯtinuā terminabilē i qnta die: sed effimera occupauit vnū. igit̄ recedit in sexta die a pn°. effimere. ¶ Dōm ꝙ Auicē. loquit̄ in eo: qō plurimū euenit: ⁊ loquit̄ illoꝝ auctoritate. Euenit aūt plurimū ꝙ se. ethice: aut putride in q̄s pmutat̄ effi. non finiunt̄ in sexta die a pn° de ethicis est certū: ſꝫ de putridis ēt apparet: ꝙ frequētius sunt ꝓlixiores q̄ꝫ qnqꝫ dierū ēt ille: que accidunt ex effime. accidūt corpib⁹ aliq̄liter idispositis: qꝛ si fuissent parata corpa illa: tūc cā pmitiua non pus fecisset effi. ⁊ posset dici ꝙ per hoc ꝙ dicit integra cōsumatioie intelligit vniformē terminationem absqꝫ accidētibus creticis: ⁊ diuersitatib⁹ accidentiū qō non contingeret si esset putrida.

¶ Et hec qdē febris ē facilis curatiōis: ⁊ difficilis cog̃nis: ⁊ silr pncipiū ethice. Qō. v.

Dubitat̄ an effimera sit difficilis cognitionis: videt̄ qō nō p Gal. primo de differentijs febriuꝫ vbi vult qō cognitio eaꝝ est facilis: qō p experiētiaꝫ cōfirmat pcipiēs in pma exacerbatiōe locum ⁊ dietā reuerti ad cōsueta: vt non debens amplius febrire. s. qꝛ fuerat effimera. ¶ In hoc est multiplex modus dicēdi. Quidā dixerūt ꝙ effime. sola est facilis cognitiōis: ſꝫ cōplicata alijs difficilis. ¶ Alij dixerūt: ꝙ cognitio respectu cure est difficilis nā cura est tā facilis: ꝙ cognoscere est difficile respectu facilitatis cure. ¶ Alius modus dicendi est Dy. ⁊ meus: ꝙ effime. est difficilis cognitionis: qꝛ accn̄tia sua nō sunt manifesta multū: ⁊ ꝓprie in pncipio: ⁊ hoc apparet: qꝛ nec vrina nec pulsus ē multū pmutat⁹ ab eoꝝ ſm nām nec ēt q̄litas corporis: non enim in effime. est calor acutus: ⁊ forsan qnqꝫ nō ipedit ꝯuersationes hūanas. ¶ Ad ꝯtrariū dōm dupliciter. pmo ꝙ Auic. loquit̄ hic in pn° i Gal. in pcessu paroxismi: ⁊ est solo Thadei. Aliter ꝙ cognitio effime. in pn° nō est facilis. ſꝫ eo existēte ⁊ finito pōt faciliter cōprehēdi: ꝙ fuerit paroxismus effime. ⁊ ꝙ hō amplius febricitare non debebit. Questio. VI.

Dubitat̄ 2°. an ethica sit facilis curatiōis: ⁊ difficilis cognitionis vł ꝙ nō: qꝛ est dispositio fixa: vt habitus, ⁊ pmutatio magna. ¶ Dōm ꝙ pn^m ethice est difficilis cognitiōis: qꝛ nō sunt accn̄tia in pn° sui vehemētia: ⁊ ꝓprie corporis exiccatio. ¶ Alij dixerūt: ꝙ ē difficilis cognitiōis respcū aliaꝝ spēꝝ ethice. ¶ Thade⁹ dixit ꝙ est facilis curatiōis: qꝛ in pn° nō est facta ꝯsumptio hūiditatis. Sꝫ velut q̄dā ebulitio in hūiditatibus: vt appet p̄ de differētijs febriū: ⁊ imo ponit Gal. ꝙ ē facilioris curationis q̄ꝫ putrida. ¶ Moderni aūt qdā pauperes expīētia ⁊ scia: valde mirant̄ de h: qꝛ dicūt ꝙ ethica est fixa in mēbris duris: ⁊ iō difficilioris curatiōis est q̄ꝫ putrida. Sꝫ sermo hic est rudis. nā in ethica est simplex intētio: ⁊ in pma spē cū nōdū sit facta in humiditatib⁹ ꝯsumptio: modic⁹ labor in infrigidādo pducit ad caloris remotionē ⁊ curā pfectā: nec est difficile hoc: q̄uis mēbra radicalia sint calefacta: nō eniꝫ calefactū eē dicit magnū periculū. sed dicit caloreꝫ in termino: qui vt alibi ostēdimus: pōt eē minor q̄ꝫ calor qdā in motu: in putrida aūt cū sit intētio cōposita: nō sufficit alteratio: sed oportet euacuare: qō non leuiter fit.

¶ Et homies qdē veloci⁹ cadētes in febres effimeras ⁊ q vehemētius ledunt̄ ab eis si erret̄ in eis sunt illi in qbus calor ⁊ siccitas sunt magis vincētes. qm̄ pueniūt velociter ad ethicas ⁊ tertianas. Deinde illi in qbus calor ⁊ humiditas vincunt. qm̄ perueniunt velociter ad febres putredinis. Deinde illi in qbus calor est plus. Deinde illi in quibus est plus siccitas.

¶ Isti sunt sermones Gal. 8. ter. penultimo capl'o: ⁊ cōsidera: ꝙ hic ordo corporū nō solū paratorū ad effime. ſꝫ eorū qui cū h nocent̄ ⁊ timent̄ de trāsitu in aliā febrē. Primum ergo in hoc ordine ē corpus calidū ⁊ siccū. Scd̄m ē corpus calidū ⁊ humidū. Tertiū est corpus calidū tm̄. Quartū ē corpus siccū tm̄. Est ordo alius istoꝝ corporū: vt nocent̄ a ieiunio. Et p^m ē calidū ⁊ siccū. Scd̄m siccū. Tertiū calidū. Quartū calidū ⁊ humidū: vt qdā dixerūt. ⁊ tu cōsidera.

¶ Et cū illis q habent complexionem siccam ⁊ calidam accidit fames: ⁊ adueniūt cū ea vigilia: ⁊ labor animalis: ⁊ labor corpore⁹: festinat ad ipsum febris effimera cū horripilatiōe quadam. Qō si nō succurrat̄: ⁊ cibet̄: statiꝫ festinabit ad ipsum febris putredinis. Qō. vij.

Dubitat̄ qūo effime. aduenit cuꝫ horripilatione cū non incipiat cum typo. vt in sequenti ca°.

¶ Dōm ꝙ effim. de sui nā nō hꝫ horripilatione: qꝛ est se. nō pendēs ab hu. ſꝫ accidētal'r ex nā corporū: in qbus sunt hūores acuti: vt in cholericis qui laborauerūt ⁊ ieiunauerūt aliq acuti vapores surgūt: q faciūt horripilationeꝫ. vñ illa inchoāte Gal'. cibauit hoiem decimo ter. 3°. capitulo.

¶ Signa ꝓpria febriū effimeraꝝ distinguētia eas ab alijs. Cap. vj.

De proprietatibus earū est: ꝙ ipse nō fiūt a causis antecedentibus.

¶ Iam dedit sciam gnālē magis: hic dat sciētiā gnālē min⁹. respectu illius. ⁊ primo signa qbus effime. ab alijs distinguimus. 2°. determinat de pmutatione eius. 3°. ponit signa pmutationis. ibi. 2ª (Cum expedit.) ibi. 3ª (Significatio.) Prima in tot quot ordines signoruꝫ ponit: ⁊ videntur

in summa decē. sꝫ ad ampliorē numerū pōt reduci sumēdo q̄dcūq̄ signū. ibi 2ᵒ (Neqꝫ incipiūt.) ibi 3ᵒ. (Et est inflāmatio.) Et cetera patebūt. ¶ Considerādū ꝙ cā antecedens hic sumit᷑ p cā corporali: ēt si sit cōiuncta. effime. n. nō fiunt ꝓprie causis corpalibus. s. vere effime. vt dictū est. ¶ Sed tū. d. Auerro. quarto colliget ponit: ꝙ oīs effimera sit a cā primitiua. sꝫ nō cōuertit᷑. ¶ Dōm q̄d loquit᷑ de vera effi.

¶ Neqꝫ incipiūt cū coartatione: licet ꝙ ipse nō incipiūt scdm plimū cuꝫ rigore ⁊ frigore extremitatū: ⁊ ꝓfundatiōe caliditatis ⁊ declinatiōe ad pigritiā ⁊ sōnū ⁊ submersionē pulsus ⁊ subtilitatē eius ⁊ diuersitatē eiꝰ: ⁊ puitatē ipsius.

¶ Immo fortasse accidit in principio earū similitudo frigoris ⁊ horripilatiōis ⁊ punctio: cuius causa est vapor chimi mali: ⁊ remouet᷑ velociter ⁊ accidit sed raro rigor propter multitudinem vaporū ledentiū lacertos propter pūctionem suam superflua multitudine.

¶ Hec est scd̄a collectio signorūꝫ sumpta ex mō sue inuasionis: ⁊ vult ꝙ cū fe. putride incipiāt cū coartatione caloris. vnde fit rigor ⁊ frigus: submersio pulsus ⁊c̄. hoc non fit in effi. cum non pendeat a materia.

¶ Immo fortasse. Declarat ꝙ sꝫ plm̄ fit ꝙ dixit. q̄r q̄nq̄ accidit silitudo frigoris ꝓp vaporem malignum. ¶ Dubitat᷑ quare dixit similitudo frigoris. imo videt᷑ verū frigus factum ex ꝓuatione calidi in extremis: ⁊ retractione intus sicut in tertiana. ¶ Dōm ꝙ forsan vocat similitudinem frigoris frigus ꝓuatiuū quale est in tertiana respectu flegmatice. ⁊ forsan ꝙ frigus validū fuga caloris inductū non fit in effi. q̄r talis fit ꝓpter punctionē: vnde calor fugit. sꝫ punctio facta in effi. licet sit vera: non tñ est magna perdurans sicut in tertiana: vel in rigore causonis: ⁊ iō nō fit validum frigus: ē ergo similitudo frigoris: sꝫ possit eē pūctio vera: ⁊ ideo Auic. nō dixit pūctionis similitudo. sed punctio vera facta a vapore calido acuto: sed tamen non perdurat.

¶ Et horripilatiōis. Qr ēt nō fit vera horripilatio sicut i humoralibus: sꝫ similitudo horripilationis: q̄r vapor caloris calefacit: ⁊ pūgēdo retracto calido infrigidat: ⁊ ista nō dī vera horripilatio sic̄ illa q̄ fieret ex chol'a flegmati mixta.

¶ Cuius cā. Scilꝫ frigoris: ⁊ horripilationis ⁊ punctionis.

¶ Et accidit sꝫ raro rigor ꝓpter multitudinē vaporū. Intelligit p rigore typū cū frigore ⁊ motu qualis fit in tertiana q̄nq̄. sed raro in effi. reperit᷑ talis vaporū calidorū multitudo. esset enim iā potius hūoralis caloris tūc q̄ꝫ effime.

¶ Et est eius inflāmatio nō mordicatiua aspera imo bona sic̄ calitas corpis laborātis ⁊ ebrij.

¶ Hec est tertia collectio signorum ex tactu caloris. dicit pᵒ ꝙ caliditas non est mordicatiua: non aspera. ¶ Contra. q̄r calor eius fundat᷑ in substātia subtili. ¶ Dōm ꝙ non mordicat sicut putredinalis. ⁊ sꝫ substātia sit subtilis: ex hoc cito imprimit: non tamen multum imprimit.

¶ Aspera. id est non aspera: quia non arida.

¶ Bona. id est mitis ad tactum.

¶ Et ebrijmō bona respectu sanorū: sed respectu aliarū feb. ⁊ hoc apparet q̄r dixit: ⁊ ebrij. Calor enim ebriorū malus est q̄nq̄ occidens: vt in cōmento affo. apparet. Si inebriatus aliquis ⁊c̄. Est tamen caliditas mitis ad tactum. s. vaporosum. s. vaporibus vinosis.

¶ Laborantis. id est exercitati.

¶ Et cū est vrina in primo die digesta ⁊ pulsus bonus. tūc indica ꝙ est febris effimera ⁊ illud ideo q̄m vrina nō alterat᷑ in ea iquantū ipsa est effimera. ⁊ est sedimē eius digestū nō decliue ad colorē humoris ⁊ est q̄nq̄ nubes eius pendens q̄nq̄ est natās boni coloris: ⁊ q̄nq̄ accidit vt non equet᷑ color eius tamen eius substātia est equalis ⁊ nō alterat᷑ color eius nisi propter id q̄d associat᷑ ei de causa alterationis vrine. quāuis non sit illic febris effimera ex eo q̄d dicemus in tertiana. ⁊ similibus ei.

¶ Hec est quarta collectio signoꝝ. ¶ Considerādum ꝙ per hoc signū maxime distinguit᷑ a putrida vt apparet ex eadē sententia Gal'. pmo de differentijs feb. posset eciam in principio ethice apparere digestio in vrina: ⁊ forsan subiunxit pulsum bonum vt differret ab ethica incohoante in qua nō sic est bonus pulsus. Questio. I.

Dubitatur an per vrinā digestam significemus in effimera. videtur ꝙ non: q̄r non est febris nālis: digestio autē est materie. ¶ Dōm ꝙ per signū digestionis non significamus in effi. directe. sed quasi indirecte: q̄r significamus. s. alterationem malā non esse in mā: nec corpus esse trāsmutatuꝫ in suis humoribus ad aliquā corruptionem: q̄d per suā hypostasim possemus significare: ⁊ has duas rationes innuit. Auicē. primā ꝙ alteratio vel corruptio non fit nisi in humoribus ponit: cuꝫ dicit: nō alteratur nisi inquātum est effi. i. est alteratio in spiritu nō in humoribus: secundā. s. ꝙ humores non sint inficientes vrinā ponit cuꝫ dicit: non est decliue ad colorē humoris. i. non sunt corrupti vel putridi humores. vnde fiat hypostasis illis similis sicut in fe. cholerica potest fieri citrina hypostasis: ⁊ in flegmatica alba viscosa. ergo qualis erat hypostasis antequā esset effi. talis fere est modo. ¶ Ex quo apparet ꝙ si in sua sanitate non habeat vrinā crudā absq̄ hypostasi: ꝙ talē oportet expectare in principio effi. ⁊ hoc intelligēs Auicē. dixit: quādoq̄ est sedimē ⁊c̄. q. d. nō semper. Sed si homo in sanitate habeat ⁊ apparet ꝙ trāsmutatio in colore vrine ab effi. versus tincturam non bonam promptior est q̄ꝫ trāsmutatio in substātia: q̄r sola flāma pōt esse cā tincture: licet non sit cā male hypostasis: ⁊ ideo subdit: ⁊ quādoq̄ accidit vt non equetur color ⁊c̄. talis autē coloris alteratio non est appropriata effi. imo pōt euenire a coloribus associatis alijs fe. vt tertianis: ⁊ similibus. Et forsan intelligit alterationē in colore ex flāmis mēbrorum interiorum. verbi gratia. ex calefactione epatis: contingit enim in febre effi. apparere vrinaꝫ igneā: non propter cām ex effi. sed propter flāmā epatis: que posset esse: ⁊ si non eēt effi. ⁊ posset esse in tertianis: ⁊ similibus: vel quandoq̄ est non calor bonus: q̄r homo est aptus inflammari in epate plusq̄ꝫ sit in frenesi. Questio. II.

Dubitat᷑ an per signum digestionis apperens prima die in effi. distinguamus eā a putrida. ¶ Videtur ꝙ nō. q̄r prima die in fe. putrida aliqua potest apparere signum digestionis vt supra. tertio capᵒ. ¶ Amplius Non videtur ꝙ in prima die appareat signum digestiōis in effi. q̄r potest fieri ex nauseatiua sacietate: ⁊ cruda erit vrina. ¶ Amplius. Digestio fit maxime per spūm: sed ille est factus extraneus. ergo sua operatio ledetur: febriēs enim est eger: ⁊ eger est lesus: vt infra Auicē. ¶ Dicēdum ꝙ in effi. inquātū sunt effi. statim apparet digestio in vrina idest vrina bona non solū in prima die: sed in principio diei scilicet cum inuadunt. Ratio est. q̄r effi. vt effi. non includit corruptioneꝫ humorum: sicut putrida includit: ⁊ in effim. est spūs calefactus non maligna multum calefactione. sed satis suaui ⁊ miti: ⁊ has rationes Auicē. ponit in litteras quāuis tamē inquātū effi. ⁊ sic in veris effimeris appareat vrina mox digesta. per accidēs tñ ⁊ ꝓpter causas: que hoc

faciunt: etiā si non esset effi. potest vrina apparere cruda: indigesta: vel mala in colore ⁊ substātia: sicut si cū effi. coniūgat malitia epatis: vel stomachi vel aliqui mali humores in ptibus epatis versus venas motiꝫ: que cause non sunt ab effi. vt effi. q: si nō esset effi. sed esset tertiana vel alia dispō faceret illā malā vrinā. ⁊ hoc mō pōt exponi litaque dicit. ⁊ nō alteraᷓ color eius. s. vrine ⁊ hypostasis: ⁊ sic nō alteratur suba nisi ꝑpter aliud. ℭ Ex quibus supradictis colligē: ꝙ multe possunt eē cause: qbus accidit ꝙ in principio effi. nō appēt digestio l vrina: siue sit vera effi. siue nō vera effi. ℭ Ad cōtrariū dicēdū qḋ in prima die in feb. putrida. bñ pōt apparere signū digestionis: sed nō mox in ꝑncipio dicit sicut in ꝑncipio effi. ℭ Ad secūdā apparet solutio: q: illud est ꝑpter nauseatiuā satietatē: que faceret illud: etiā si non eēt effi. ℭ Ad tertiā dicēdū: ꝙ lꝫ spiritus sit distēperatus: non tamē ex hoc sequitur humores habere corruptionē ⁊ putredinē: q: hypostasis nō appareat: vel appeat mala: sicut in putridis fe. ℭ Sꝫ tu. d. habēs effi. nō bene digeret cibū in suo stō nec chilum in epate. ℭ Dōm ꝙ nō ꝑꝑ hoc apparet. cruditas in vrina: q: defectus ille est paucus. vt Ysaac secundo feb. vel propter hoc non erit in humoribus epatis ⁊ venarum corruptio sicut in putrida feb.

ℭ Et pulsus est declinis ad spissitudinē ⁊ fortitudinem ⁊ magnitudinē: nisi in ea que est a passionibus debilitantibus: ⁊ nisi fuerit in stomacho humor mordicatiuꝰ: aut frigidus: aut causa alia de his: que mutāt pulsum preter febrem. ℭ Et raro quidē diuersificatur: si vero diuersificeᷓ erit et ordo. Nam si diuersificetur illud: tūc erit ꝑpter causam aliam antecedētē febrē: aut vicinātē ei: sicut est labor vehemēs: aut mordicatio vehemēs i viscerıbꝰ: ⁊ similia his. ℭ Et qñq: accidit vt induretur pulsus ꝑꝑ frigus vehemēs: ⁊ inspissans ⁊ infrigidans: aut ꝑpter caliditatē solis vehementem exiccantē: aut ꝑpter vehemētem laborem exiccantē: aut famē: aut angustias: aut vigilias: aut euacuatiōes. ℭ Et qñq: festinat in eo dilatatio: ⁊ tardatur cōstrictio: ⁊ nō festinat plusq̄ nālis nisi raro ⁊ cū velocitate pauca: qm̄ necessitas euētatiōis in eo est vehemētior q̄ꝫ necessitas educendi vaporē corruptū: vapor nāq: in eo non est corruptus cōparatione sui ad equalē. Immo est bonus comparatione sui ad eum.

ℭ Hec est quinta collectio signorum ex pulsu. ponit autē signum ex pulsu secundum sex genera. primo est spissus propter aditā necessitatē: ⁊ sequiᷓ ex hoc ꝙ sit velox vt apparet ex can. Aui primo libro fen secunda capitulo de pulsu eratum. Tertio est fortis. Questio. III.

Contra. Q: est virtus debilis cū sit eger. dicendū ꝙ apparet fortis: q: pulsus velox ⁊ magnꝰ apparet fortis: lꝫ nō sit. vt in introductorio pulsuū: vel dicēdū est: ꝙ est fortis respectu pulsus aliarum fe. in qbus magis deficit virtus: hic enim pulsus parū deficit a pulsu sani: vñ Ysaac fe. secūdo capº de signis fe. effi. dicit. Pulsus patientium effi. nō differt a pulsu sanorum nisi in velocitate dyastolis: ⁊ tarditate cōstrictionis. s. respectu velocitatis sistolis: ⁊ tunc Auic. ponit casus: quibus in effi. nō ꝑpter effi. effi. potest fieri pulsus paruus ⁊ debilis ⁊ rarus: ⁊ est passio debilitās: vt restrictiua vl' euō ⁊c. quarto pulsus est equalis ⁊ non diuersus: ⁊ si diuersus est: est ordinatus q: nō est ibi materia grauans: sed si est: est vaporosa.

ℭ Nam. pro sed. Si diuersificetur. s. ab equalitate ⁊ ab ordine: q: fiet diuersus inordinatus erit propter causā: que accidit anteq̄ꝫ sit fe. vt q: nimis laborauit. vel que accidit cum est fe. ⁊ hoc est: ꝙ dicit vicinātē: sicut mordicatio ⁊c. vel etiā labor animalis potest accidere cum est fe. ⁊ non sic corporeus: cum febricitantes debeant in lecto quiescere vt in cōmento asso. Febricitātibus non omnino in superficie. Quomodo autem labor ⁊ mordicatio diuersificēt: ⁊ inordinent pulsum: sciatur ex scientia causarum pulsus.

ℭ Et similia. Ut superflua cūo vel assumptio ciborū malorū: ⁊ in suma omnis causa: qua potest fieri pulsus inequalis: ⁊ inordinatus. ℭ Dubitatur: q: dicit ꝑpter cām antecedentē. cū tñ dixerat supra effime. nō fieri a causis antecedētibus. ℭ Dōm ꝙ causa antecedens sumiᷓ dupliciter. qñq: pro causa corporali distincta ꝯtra causam primitiuā: ⁊ sic sumebaᷓ supra cū dixit: ꝙ effimere nō fiunt a causis antecedentibus. Qñq: sumiᷓ pro cā veniēte ante feb. vel aliā dispositionē: ⁊ distinguiᷓ cōtra cām vicinātē: que ven. t simul cū feb. ⁊ hoc mō sumiᷓ hic: labor enim corporeus vel alalis est cā primitiua ⁊ nō antecedens ꝑmo modo. ⁊ siue sit vicinās: siue antecedēs secūdo mō. i. ante febrē veniens: potest mutare pulsū: ⁊ quinto mō pulsus est debite lenitatis nō durus accidit autē ꝙ induratur ꝑpter causas: quas ponit. Cā añs fu mut dupl'

ℭ Et quādoq: festinat. Hic ponit signum comparādo sistolem ad dyastolem: ⁊ vult ꝙ dyastoles festinat. i. est velox: ⁊ sistoles tardat respectu dyastolis: imo sistoles nō festinat. i. non est velox supra naturalem sistolem: nisi raro ⁊ parum: ⁊ illuḋ est quādo essent multi vapores: ⁊ tūc assignat cām cōmunem notā: ⁊ ponitur ab Haly. in tegni tract. secundo lxxviij. cōmento: ⁊ a multis alijs. Questio. IIII.

Dubitatur Q: dixit quādoq: festinat: imo semꝑ ē hoc. vt Gal'. innuit primo de differētijs feb. ⁊ Ysaac secundo feb. ℭ Dicēdum primo: ꝙ est improprius modus loquendi: secundo ꝙ illud est in veris effi. ⁊ inquātum sunt effi. raro autem reperiuntur vere: ⁊ vt plurimum cum eis coniunguntᷓ alie cause: que permutāt sistolem permutatione multa. Tertio potest respōderi: vt alias diximus: ꝙ dyastoles est maior sistole: ⁊ hoc est semper: sꝫ velocitas in eis ambabus supra naturalem: vel spissitudo non semꝑ est manifesta: q: debet compleri necessitas addita cum magnitudine: cum non sit multū magna necessitas: est enim calor eius vt laborantis ⁊ ebrij. Si autem multū addatur calor: ꝙ non fit semper: tūc apparet distinctio manifesta in velocitate dyastolis ad sistolem: licet tres solutiones sint nostre: prime due sunt magis conuenientes ⁊ tertia pōt defendi: lꝫ nō sit consona ꝟbis Gal'. scḋo de crisi cū dicē ꝙ i effi. pulsus addit i velocitate: ⁊ minoriēs i magnitudie.

ℭ Et cum ambiguus sit tibi pulsus ⁊ cōstrictio ipsius: tūc scias ex anhelitu: ⁊ pulsus qdē redit post eradicationē eius ad ꝯsuetudinē eius naturalē in illo corpore: ⁊ hoc est signū bonū.

ℭ Hec ē sexta collectio signoꝝ ex pulsu ⁊ anhelitu: ⁊ q: pulsus potest esse ambiguus in sui sistole: q: nō cōprehenditur ſm Ras. xvj. continentis in fine ⁊ in. xvij. primo capitulo ⁊ decimo libro Almansoris: ⁊ nos sumus in hoc cum eo ⁊ contra Gal'. vt ꝓbauimus super ꝑmo can. fen secūda ideo considera anhelitū: cuius sistoles apparebit tibi ad visū.

ℭ Pulsus redit. Quia faciliter resoluiᷓ calor ille. Et in hoc signo ad distinguendum effi. a putridis valde cōfidit Gal. in 3º ad Glauco. tertio capitulo dicens. Nulla aliarū feb. ad id ꝙ ſm naturam reuertitur: neq: si multum tempus inter mediū finis primi ⁊ principiū secundi fuerit paroxismi: sicut in tertianis ⁊ quartanis: in illis enim semper remanet feb. signum: in effi. vero totum deletur paroxismo cessante: ⁊ hoc intelligit Auicē.

¶ Est signum bonum scilicet in significando ꝙ sit effi. licet etiam sit bonum ex alio.

¶ Et scias penitus: ꝙ quotiens vrina ⁊ pulsus sunt boni: significant ꝙ febris est effimera: et quando non sunt boni: non oportet: vt non sit effimera. Multotiens enim est in ea vrina tincta: pulsus diuersus: ⁊ debilis: ⁊ paruus.

¶ Hec est septima collectio signorū ex pulsu bono: ⁊ vrina: que in alijs feb. plus permutant̄ q̄ȝ in effi. ideo pulsus bonus: ⁊ bona vrina effi. significant: non tamē pulsus malus ⁊ vrina mala significant: ꝙ nō fit effi. q̄ȝ posset pulsus ⁊ vrina mala esse: ⁊ esset effi. quorū malitia esset nō ꝑpter effi. sȝ propter aliā cāmꝫ vt supra apparuit: ⁊ hoc est ꝙ dixit. Qñ nō sunt bonus pulsus ⁊ vrina: nō opȝ vt nō fit effi. ⁊ tūc ꝓbat ꝙ bonus pulsus: ⁊ bona vrina significent effi. q̄ȝ cum effi. multotiens reperit̄ bona vrina ⁊ bonus pulsus: ⁊ hoc est qd̄ dixit: multotiēs nō ē in effi. vrina tincta ⁊ pulsus ⁊c. sed vrina bona ⁊ pulsus bonus. ergo signū effi. erit pulsus bonus ⁊ vrina: ⁊ innuit per hoc ꝓbationē alterius sui dicti. s. ꝙ nō sequitur: est vrina mala ⁊c. ergo nō effi. q̄ȝ q̄ñq; est effi. cū vrina mala: sȝ multotiēs nō fit mala: ⁊ sic saluat̄ littera: que dicit multotiēs enim est. i. accidit aliq̄ñ: ꝙ ē ⁊c. Hic autem fuit facta instātia nobis: ad cuius esse sequitur hoc: ad eius nō esse sequitur ꝯtrariū: vt Mesue de consolatione scdo caplo. Si igitur vrina bona significat effi. ergo quādo nō est bona significat ꝙ nō est effi. ¶ Dōm ꝙ ꝓpositio illa verificat̄ in causis ⁊ effectibus cōtrarijs equatis.

¶ Et de illis que significāt: ꝙ ipsa est febris effimera est vt sit principium eius facile ⁊ leue ⁊ sit augmentum eius non addens supra duas horas: ⁊ neqȝ associentur statui accidentia vehementia: et vt nō accidāt in ea accidētia praua: ⁊ non sit in ea ebullitio caloris vehemens: ⁊ minorētur cum ea dolores: ꝙ si cum ea dolor fuerit capitis: aut dolor alius non sit fixus inseparabilis post eradicationē eius: ⁊ hec quidem significat ꝙ ipsa est effimera.

¶ Hec est octaua collectio signorum.

¶ Principium facile. Per priuationē accidentium dictorū in pn° paroxismi putridarum. ¶ Leue. In calore: vel. i. leuiter ab infirmo portabile. ¶ Contra q̄ȝ. xvij. continentis primo caplo effi. in pn° non leuis est. ¶ Dōm ꝙ intelligit nō leuis. i. nō obtusi caloris: ꝑ typū frigoris vel rigoris.

¶ Augmētū nō addēs supra duas horas. Hoc est inuētū ꝑ experiētiam: nec posset ꝓbari nisi ꝙ cito ⁊ breui tpe venit ad augmētū sui esse: siue ꝑ augmētū intelligam⁹ calorē vltiᵐ in spū impressū a cā extrīseca: ⁊ de hoc nō credo ꝙ fuerit mēs Auic. siue intelligam⁹ vltiᵐ caloris ꝙ spūs calefacti ponunt̄ in mēbra: ⁊ de hoc credo ꝙ sit sermo: spūs enim inflāmati velociter mouent̄ ꝑ mēbra ⁊ illa inflāmant dando vltimū caloris: ꝙ possunt licet nō in facto esse: q̄ȝ esset ethica.

¶ Accn̄s vehemētia. i. itēsione: aut nūo. Praua. In malitia.

¶ Dolor nō fit fix⁹ post eradicationē ei⁹ effi. Q̄ȝ siue sit dolor a mala cōplone: siue a vaporib⁹ statī recedit ⁊ ꝑfecte qd̄ nō sic ꝯtingit in eradicatiōe poxismi putridarū. Qō. V.

Dubitatur Utrū effi. hēat quattuor tpa: videt̄ ꝙ nō: q̄ȝ est morbus factus. viij. terap.

¶ In ꝯtrariū ē Aui. hic q sibi iponit pnᵐ leue: augmētū citū ⁊ statum nō prauū: ⁊ declinationē perfectā. ¶ Dōm pᵒ ꝙ hic est sermo de veris effi. de qb⁹ ampli⁹ dubitat̄: ⁊ ex h appebit qd fit dōm de nō veris: et de illis: que fiunt a bubone ⁊ similibus. 2° ꝙ hec effi. non hȝ tpa penes mām: que in tota morbi duratione alteret̄ ⁊ expellat̄ vltimo sicut in feb. putridis: q̄ȝ effi. nō pēdet ab hūore. 3° ꝙ effi. vera ꝓprie non hȝ poxismos piodicātes. Rō q̄ȝ piodicatio: vel poxismatio est ex motu mãe: ꝫm varietatē sue ꝯgregatiōis ⁊ expulsionis de pte ad ptē: vt 2° de dijs feb. hȝ ḡ vera effi. solū vnū poxismū: siue poxismū: siue qd aliud velis noiare: in quo assignabimus sua tpa. Differt aūt effi. hic vnū poxismū ⁊ tertianā hic vnū: q̄ȝ tertiana pōt de sui rōne hr̄e plēs poxismos piodicātes: ꝯtingenter aūt hȝ vnū: sȝ effi. de sui rōne hȝ vnum poxismū ⁊ nō plēs piodicātes. ꝯtingēter aūt hȝ plēs piodicātes: vel nō piodicantes. Rō pmi: q̄ȝ mā cholica sel' mora hȝ in sui rōne: ꝙ possit disponere mēbra ad reaggregationē noue mãe: accidit aūt ꝙ q̄ñq; h nō facit paucitate: habilitate: ⁊ subtilitate. Rō scdi est: q̄ȝ effi. hȝ suū ꝓductum a cā extrinseca. vbi gr̄a. calore sol'. accidit aūt ꝯtigēter ꝙ hō iterū reuertat̄ ad solē: ⁊ iterū fiat effi. ¶ Quarto ꝙ in h vno poxismo effi. dupl'r possum⁹ imaginari tpa ⁊ successionē: vno modo quātum ad dispōnem. s. calorem procedentem in spū a causa extrinseca calefaciente: ⁊ quātum ad hoc nō habet tempora: q̄ȝ talis calor est factus in spiritu retētus. ¶ Sed. c. d. nōne sicut stante calefacto esse in humore dicimus putredinem ⁊ corruptionem humoris esse in fieri ꝫm suam opinionē. ita stante calefacto esse in spū poterit spūs corruptio eē fiens. Amplius. Aū calefactū eē est calefieri. ¶ Dōm ꝙ licet ista sint ex natura rei: nō sunt tamē a medico bene distinguibilia: nec sibi manifesta. ¶ Alio mō possumus imaginari tpa fieri in paroxismo effi: quantum ad illud qd̄ de calore pendet in membris a spiritu calefacto: ⁊ vt sic possum⁹ ponere tpa in effi. nā stāte spū in calefacto eē mēbra diuersimode disponunt̄: eo. n. istāti: vl' tpe quo spūs sunt nūc i calefacto eē: ⁊ nō pus. mēbra icipiūt calefieri: ⁊ h est pnᵐ effi. ⁊ q̄ȝ hoc nō est a mā: ⁊ iō nō sunt accn̄tia pncipij poxismoꝝ putridarū. nisi ꝫm moᵐ accn̄talē supra declaratū. In 2ª pte tpis auget̄ calor in mēbris: ⁊ est tps augmēti: ⁊ cito finit̄. In 3ª durat vltiᵐ: ad qd̄ est deuētū ī gradu caloris in mēbris: ⁊ est deuētū nō ꝑ calefactū eē: sȝ ꝑ calefieri nō plus intēdit. In 4ª parte recedit calor a mēbris refrigeratis ⁊ euaporatis spiritib⁹ ⁊ vaporib⁹: ⁊ q̄ȝ corpora subtilia sunt non remanet de eis vestigiū post paroxismū sicut de humoribus putridis: ⁊ sic Auicē. distinguit tempora.

¶ Ad rōnem cum dr̄. effi. est morbus factus. verum est in spiritu: ⁊ quātū ad illud nō habet tpa mēsurātia: sȝ quātū ad fieri qd̄ pēdet in mēbris a facto spūꝫ sic. Qō. VI.

Dubitatur 1° an effi. possit habere prauitatē: que occidat. Q; nō: q̄ȝ nō ponitur morbus de quo fit dubietas: esset enim acutus: vt supra dicit Auic.

¶ Amplius. Credit̄ cōmuniter ꝙ interpollate fe. non sint mortales. ergo multo minus effi. ¶ In cōtrariū q̄ȝ effi. est passio in spiritu: qui est nobilis pars in corpore: non igitur videtur incōueniēs ꝙ occidat. ¶ Cōmunis respōsio est: ꝙ effi. nō possit eē mortalis: q̄ȝ fe. nō est mortalis: nisi vl' multa malitia q̄litatis: vel multa mãe quantitate: que non sunt in effi. ¶ Cōsiderādum tn̄ ꝙ fe. putride ꝑꝑ tres cās videntur maxime inferre mortem. ⁊ hoc de eaꝝ rōne: vna est excessus q̄litatis calide: scda venenositas in mā putrida vt in pestibus ⁊ in fe. de cholera eruginosa si fit ab ea. tertia resistētia materieꝝ ad euōnē: ⁊ hec cā finalr̄ reducit̄ ad q̄litatē vel malitiā: ꝫm ꝙ mā retenta est: ⁊ ad hanc cām reducitur cā pticularis: quā ponit Gal. pmo pno. 27. cōmento. Feb. putri. ꝑpter tres causas maxime inferunt mortem.

¶ Dico ḡ ꝙ effi. de se vt plurimū nō occidit altera istarum causaꝝ. spūs enim nō trāsit ad acutū ⁊ vstū calorē: nec permutat̄ ad dispōnē venenosam ꝑ suas trāsmutationes: ⁊ cōbustiōes iteratas. sicut humor sit: cholera eruginosa: vl' nigra maligna: nec resistit expulsioni. his tamē frequētissime existētib⁹ nō est incredibile quoddā possibile longinquū scȝ ꝙ effi. q̄ñq; fit mortalis: dr̄ enim q̄ñq; morbus mortalis nō in se. sed huic cōparatiue: vt Gal. sentit in libro de quat/

suo: tēpoib⁹ morbi: excessus ꝗ q̄litatiuus cuiusdā effi. cū tali ꝓportiōe pōt eē huic boi mortalis. Sicut.n. sunt alie ꝛ alie sanitates idiuiduales: sic alie ꝛ alie ꝓportiones vite in diuiduales. ℭ Ampli⁹. Etbico existēte in vltimo caloris: cui si fiat additio excess vite ꝓportionē essime. supueniens erit mortalis. declaratū est aūt in q̄dā nr̄a q̄one. ꝙ ois gradus caloris pter nām a pncipio: quo bō est febricās vsq; ad vltimū: quo statī sequit̄ mors: pōt poni in fcō eē. ℭ Ampli⁹. Nō est icredibile ꝙ spūi calefacto possit associari ꝓprietas venenosa: qua occidat. ℭ Sʒ tu.d. hoc est ex̄ rōne effi. ℭ Dōm ꝙ verū est effi. vere: vel dōm est logice, veruʒ est effi. absolute: ſʒ nō h⁹. Sicut ex̄ rōne ʒ putride: vt putrida ē q̄ fiat venenoso humore: ſʒ nō ex̄ rōne hui⁹ q̄ uis ꝓpi quo: sit dispōni putredis venenositas q̄ dispōni caloris effi.

ℭ Et plurimū q̄dē eradicatiōis ei⁹ fit p sudorē ꝛ hūorositatē filēm sudori nāli non hūorosos: et nō fit vehemēs supfluitas itez in q̄titate sua. Immo appropinq̄t sudori nāli in q̄titate sua: sicut est ꝓprimus ei in q̄litate sua. Si.n. videris sudorē plurimū: tūc febris erit nō effimera.

ℭ Hec est nona collectio signoꝝ. ℭ Dubitat̄ q̄ō effi. termi nat̄ p sudorē cū spūs nō fit mā sudatiua. Q̄ō. VII.

Rn̄det Ysaac fe. z°. ꝙ h̄ ē pp hūiditates: q̄ sunt in mē bris: q̄s calor effi. eliq̄t: sicut et facit balneū: q̄d sitis aufert q̄nq̄ hūiditates eliquādo. Alr̄ pt dici ꝙ vapores effusi p mēbra calefacti ꝓpulsi ad cutim ibi o ꝯ sant̄: ꝛ fit sudor: ꝛ iō nō est hūorosus nec mult⁹: sic in hūoralibus ſʒ pauc⁹: stratuis: sibi hūorosos: non hūorosus: ꝛ sibi sudori nāli. ℭ Sʒ ʒ. ois sudor ē ex̄ nām: vt ʒ° d accīdi: ꝛ i 2° pme pticule affo. vetres. ℭ Dōʒ ꝙ dī nālis huic boi sano i hac dispōne. ꝶ. g. exercitū ꝯueniētis: ſʒ nō simplr nālis respectu optime sani debētis insensibilr pellere sua superflua.

ℭ Et de eis de qb⁹ febris effi. expit̄ est vt igrediat̄ balneū hn̄s eā. Cūq; mora fecerit euenire in eo quasi horripilationē nō ꝯsuetā scitur ꝙ febris est febris putredinis et egrediat̄ habēs eā ex balneo ilico et si nihil alteratur a dispositione sua: tūc est febris effimera. Q̄ō. viij.

Hoc est signū io. ℭ Dubitat̄ de hoc: q:. xi° terap. vltimo ca°. in febre putrida docet balneare ꝛ vult ꝙ si nō fiat rigor: nec sit mēbrum debile: nec crudorum humoꝝ multitudo: iuuabitur a balneo. ℭ Dōm ꝙ in putrida fe. in pncipio nō ꝯcedit̄ balneū: hic aūt in pncipio fe. de qua est suspitio an sit putrida: vel effi. ꝯcedit̄ tēptatiue. Si eni; est putrida euaporātib⁹ ꝛ colliq̄tis multis ꝛ crudis hūorib⁹ fiet horripilatio: siue typus: ſʒ in effi. nō. Et apparet ꝙ hoc signum nō distinguit ab ethica. dixit autē nō ꝯsuetā: quia quibusdā ꝯsuetudo est statim cum balneū. idest stuffam: sue tinā intrāt: ꝙ horripilantur: vel ꝓpter mutationē subitā cuʒ multa sensibilitate cutis: vel q; statim mouet aliquas superfluitates acutas.

ℭ De permutatione febris effi. Cap. viij.

Cum expedit vt febrem effimerā patiēs cibet̄: ꝛ errat medicus sup eā: ꝛ nō cibet ipsuʒ: pmutat̄ febris in corporib⁹ cholericis ad ethicā incēdentem: ꝛ in corporib⁹ carnosis ad sinocham: que est absq; putredine: ꝛ fortasse permutatur ad illam: que est cum putredine.

ℭ Hic ponit cās trāsitus effi. in alias: ꝛ pmo vnā: ꝛ fcd̄o aliam ibi. (Et similiter.) Questio. I.

Dubitat̄ an in calido ꝛ sic. pmutet̄ ad putridā. Videt̄ ꝙ sic per Gal. io° terap. ʒ. ca. ℭ Dōm ꝙ ex abstinētia icōgrua cibi pt ex effi. nō solū fieri ethica: ſʒ putrida: ſʒ cali ꝛ sicci sunt aptiores ad ethicā q̄ cali ꝛ hu. abstinētes et a cibo: ꝛ iō cōparatiōe hoꝝ loquēs dixit hic. calidi aūt ꝛ humidi iflāmari abstinētia: siue fame incurrūt sinocbā ꝓmpte: ꝛ iō sermo: q sequit̄ cū dixit: ꝛ fortasse ꝑmutat̄ ad illā. s. fe. cū putredine: pōt referri ad vtraq; corpora ſʒ calida ꝛ sicca ad illā: q̄ ō putredie cholerice: ꝛ calida ꝛ humida ad illā: q̄ de putredine sanguinis. Quidā tū ponunt istam sic ad ethicam ꝛ incensiuam. i. cholericam.

ℭ Et similiter quādo necessarius est adiutoriūʒ in aperiendo poros: ꝛ rarificādo corpus: ꝛ nō fit: fit inflāmatio in humoribus retentis in corpore inflāmatione eius: q̄ō calefacit cū fortitudine eius: q̄ō putrefacit.

ℭ Cōsiderādū ꝙ nō aptis poris ꝓhibet̄ euentatio: ꝛ hec est cā putredinis: vt. xi° terapē. ꝓhibita ḡ euētatione: pmo fit inflāmatio calefactiua absolute: deinde fortificato calore extraneo fit putredo: ꝛ hoc est q̄ō dicit: inflāmat̄ inflāmatiōe eius: q̄ō calefacit. i. iflāmat̄ primo: vt solū calefaciens sup. ꝛ iflāmat̄ post cū fortitudine ei⁹: q̄ō putrefacit. i. iflāmatiōe putrefacit: ꝛ iō pōt exponi: inflāmat̄ cū fortitudine caloris ei⁹: q̄ō. i. pp q̄ō putrefacit: ꝛ innuit: ꝙ prio possʒ fieri sinocha sine putredie, ꝓinde cū putredine: ꝛ explicat duas causas transitus effime. in alias feb. que sunt ex errorib; enim sint alie: iste plus eueniunt.

ℭ De signis permutationis febris effimere ad febres alias. Cap. viij.

Significatio illius est: ꝙ ipsa declinat absq; sudore: aut humorositate: aut cū sudore absq; mūdificatiōe p sudorē: ꝛ est declinatio longa difficilis: ꝛ absq; mōdificatione pulsus. Immo remanet in pulsu aliq̄d: ꝛ remanet dolor capitis si fuerit ꝛ hoc totum significat permutationē ad febrē putrefactionis humoris: aut ethicam.

ℭ Ponit hec signa primo in generali. fcd̄o in spēciali. ibi secunda. (Nam.) Questio. I.

Dubitatur q̄ō declinatio absq; sudore significet trāsitū: cū hoc isit vere effi. q: de se non hʒ sudorē in suo fine. sed p accidens vt supra de intentione Ysaac. ℭ Dicēdū ꝙ ista signa debēt simul colligi: siue eniʒ absq; sudore: siue cū copioso: ſʒ fit absq; mundificatione: ꝛ declinatio est lōga: significat effi. non veram: ꝛ illa est apta pmutari in alias fe. Vel dicēdū ꝙ q̄dā ex his signis significant: ꝙ pmutat̄ q̄dā ꝙ est pmutata: recedere. n. sine sudore: ꝛ sine aliqua humorositate: imo cum asperitate cutis significat: ꝙ trāsit vel trāsiuit in ethicaʒ. ℭ Sed tu dices: ex quo iudicabimus recessuʒ prioris fe. ℭ Dicēdū ꝙ ex alio modo caloris: ꝛ posset recedere sine sudore p subingressuʒ paroxismi putride cū typo ꝓhibēte sudorem: sed aduenire sudore: ꝛ nō dimittere feb. aut lōgā eē declinationem: ꝛ accidētia nō recedere: totū hoc indicare pōt trāsitū: aut transitum esse in aliā fe. ethicā humoralē vel putridā: quas distingues cum signis dicendis. ꝛ ideo subdit.

ℭ Nam si cause fuerint vehemētes: aut ꝓlongetur mora eius permutabit̄ ad ethicaʒ. Q̄ si ad ethicā permutetur videbis tactum arteriarum calidum valde: ꝛ videbis febrem similem vel fixā: ꝛ in omnibus membris additur cale

factio sup repletionē: ᷑ in tēpoꝛe acceptionis cibi: aut videbis pulsum seruare equalitatē cū duritie ᷑ paruitate. Et videbis signa reliqua: que diximus de signis ethice.

¶ Pꝛimo ponit signa qñ pmutat̄ ad ethicā. scḋo qñ ad humoralez. ibi scḋa. (Et qñ.) ¶ Dubitat̄. Quia cāe fortes ᷑ perdurātes pñt ēt facere putridā. ¶ Dicēdū ꝙ verū est. nā cause pmitiue pñt mouere añtes: vt supra dixit: subiūxit ꝙ si ad ethicā ᷑c̄. qñ dicat pol'e ē ꝙ ex illis causis nō pmutet̄ ad ethicā. Uel dōm ꝙ cāe iste sunt pmitiue: ā vrplim faciūt effi: vel ethicam: que sunt flāme simpliciores: deinde ponit signa ethice: que debēt declarari in capitulo de ethica.

¶ Et qñ pmutat̄ ad genꝰ febriū: qḋ noiat̄ sinocha absq̨ putredie videbis additionē ᷑ repletionē calitatis: ᷑ iflāmationem faciei. ¶ Et qñ pmutat̄ ad febres putredis appent hoꝛripilatio ᷑ diuersitas pulsus: ᷑ puitās: et coarctatio: et est calitas moꝛdificatiua sicca: et vehementia accñtiū. In vrina aūt foꝛtasse remanet digō ex subā: ᷑ in pluribus nō apparet in ea digō.

¶ Hic ponit in summa breui signa feb. sinoche ᷑ fe. putride ergo require capla ꝓpria de his. Questio. II.

Dubitat̄ aūt de suo dicto. In vrina foꝛtasse remanet digestio. Cōtra. Quia hoc est pncipiū feb. putride: sȝ in pncipio feb. putride vrina nō ē digesta. ¶ Dicendū pmo. ꝙ remanet. i. nō est digestio: ᷑ in pluribus ᷑c̄. ¶ Si tu dices: q̄re dixit in pluribus: cū semp fitq̨ adueniēte putredine cessat digestio. ¶ Dicēdū ꝙ pncipiū qñq̨ est ita breue illius putride: ꝙ occultat̄: ᷑ hoc est raro. in pluribus ḡ nō occultat̄. Uel dicendū ꝙ putrida aliq̄: ad quā ex effi. deuenit̄: nō est maligna multū. Ubi gr̄a. sinocha aliq̄: ᷑ tūc vrina in subā nō apparet mala: sȝ bona: ᷑ q̄si digesta: sȝ in coloꝛe ᷑ hypostasi nō est bona: nec digesta: ᷑ iō dixit in pluribꝰ aliꝫs. s. a substātia: vt coloꝛe ᷑ hypostasi nō appet digestio. i: nō appet sic bona: imo in hypostasi nō erit digō: q̄ vel nō erit hypostasis: vel nō erit digesta: vel in pluribꝰ. s. putridis: in quo fit pmutatio ex effi. ᷑ hoc q̄ humoꝛes añ erāt parati putredini: ᷑ iō qñ trāsit effi. in putridā vehemēter putrescūt vt plurimū: ᷑ iō vrina nō ē digesta: sȝ si humores nō erāt dispositi: remanebit aliqua digō in vrina.

¶ De curationibus febris effimere ſm modū vniuersalem. Cap. ix.

In oibꝰ spēbꝰ febris effimē opꝫ: vt auferant̄ sup coꝛpa patiētiū cas ea: q̄ nutriūt eos nutrimēto bono cū velocitate digōnis: qm̄ febriēs ē eger: ᷑ eger ē lesus. ¶ At qbusdā coꝝ ꝯcedit̄ dliciari i coꝛ: sic patiēti ex labore ᷑ āgustia ᷑ fame. Et illis: i quoꝝ coꝛpibꝰ cholera plurima ē. ¶ Et q cōquerit̄ se pati hoꝛripilationē in pncipio deglutiat cibūz infusum in aq̄ aut vino: vt sit magis penetrās. Et isti q̄dē cibant̄ ēt in pncipio febris. ¶ Et qbusdā p̄hibet̄ deliciari in coꝛ ᷑ inuit̄ eis: vt fiāt subtiliatiua. sicut in patiēte ex opilatiōe: ᷑ soliditate: ᷑ ex apāte. ¶ Et melius qdē ē. vt postponat̄ cibatio vsq̨ ad declinationē: nisi i illis: quos excepimꝰ. ¶ Et aq̄ frida qdē opꝫ vt nō ꝓhibeat̄ in pncipio rei: qm̄ vtꝰ ē foꝛtis: q̄re nō timet̄ debilitas eiꝰ. ᷑ ē melioꝛ cura ifridādo. Uez si fuerit illis dbilitas in visceribus. ᷑ febris iā extenditur. aut fuerit vehemens. tunc melius est vt de ea non multum sumatur.

¶ Hic ponit cañ. generales cure: pꝛimo per ea: q̄ assumunt̄. scḋo per exterius apposita. tertio p cūonē. ibi scḋa. (Et cōcedit̄.) ibi 3ª. (Cūone.) Accipe ḡ p pmo dicto: qbus cōceditur deliciari in cibo: ᷑ qbus nō: ᷑ qbus in principio paroxismi dat̄: ᷑ qbus attenuat̄ dieta: ᷑ qbus nō: ᷑ qbus aliqua aq̄ frigida cōcedit̄: ᷑ qbus nō. Questio. I.

Dubitat̄ Quia habētibus effi. cū virtus sit foꝛtis ᷑ moꝛbus breuis ex toto dꝫ cibus ꝓhiberi. ¶ Amplius. Nō est in effi. intētio ad virtutē. vt. 8° terap. ¶ Amplius. Ex eo ꝙ dicit Auic. in oi feb. cōpeteret cibꝰ: q̄ q̄libet est lesus. ¶ Dicēdū ꝙ moꝛbi breues cū accidētiū difficultate: in qbus intēdimus ad māam ꝓhibēt cibum vt pꝛimo affo. sed moꝛbus breuis facilis: q̄ in eo nō intendimus ad mām nō ꝓhibēt cibū: sed nō in quocūq̨ tēpoꝛe: sed in declinatione nisi nimis duraret: vel nisi pp aliq̄s cās: q̄s Auic. ponit: ᷑ cibus dꝫ eē facilis digōnis: q̄ eger est lesus: ᷑ ad hāc intētionē Auic. inducit illū sermonē: ᷑ nō vult q̄ tu cibes: q̄ sit lesus. Questio. II.

Dubitat̄ quare hñtibꝰ cholerā plurimā damꝰ cibū cū sint coꝛpa nō pura. ¶ Dōm ꝙ habentibus effi. qbusdā statī ꝯcedimus cibū timoꝛe ethice vl' sincopis ex debilitate: sicut ꝯsumptis ex laboꝛe ᷑ fame ᷑c̄. qbusdam timoꝛe sincopis ᷑ casus in putridas: sicut cholericis. Nā adueniēte eā effi. vel effi. mouet̄ cholera: vñ hoꝛripilant̄: q̄re si fluat ad stōm sincopizāt moꝛdicatiōe quā remouet cibus: sȝ si iflāmetur putrescet: ᷑ fiet putrida: cibo ḡ quietāte acuitatē chol'e fit securitas chol'e ab istis: nō pura aūt coꝛpoꝛa coacti cibamus: ᷑ pꝛopꝛie cibo medicinali.

¶ Uino. s. cum aqua: ᷑ in quibusdam pꝛohibetur: q̄ intentio est ad repletionem. Questio. III.

Et aqua frida. ¶ Dubitat̄ q̄re ꝓhibet eā qñ febris fuerit vehemēs: cū tūc securiꝰ possit cōcedi. ¶ Dōm sȝ quosdā vehemēs. s. calor debilitās: vl' vehemēs scilicet in accidentibus: q̄ ex hoc non est vera effi. sed suspitio est de putrida: vel de transitu in eam.

¶ Et ꝯcedit̄ eis balneū cū eoꝝ poxismꝰ ꝯsumit̄ in febribꝰ effimeris pp accñtia. d qbꝰ ē hūectatio. ᷑ d qbꝰ ē sudatio ᷑ rarificatio poꝛoꝝ: ᷑ d eis est ifridatio iq̄eta dispōne. ᷑ ꝓhibet̄ vbi timet̄ casus putredis. ¶ Et nō opꝫ vt euitet balneuꝫ nisi hñs eā ex opilatione: ꝓpea ꝙ balneū gñat egritudinē putridā. ᷑ sili patiēs eā ex sacietate nauseatiua nisi i fine rei: ᷑ cū dilatant̄ poꝛi: ᷑ descēdit nauseatiua sacietas. Illic. n. opꝫ vt balneet. ¶ Et hñs cataꝝ si balneet̄ nisi sit adustiuꝰ.

¶ Ponit curā p extrinseca appꝛoximata. s. balnea: embꝛocationes ᷑ fricatiōes. Cōcedit autē balneū. s. dulcis aque pp accidētia. i. ꝓpter illa: que ex balneo accidūt: ᷑ sunt q̄tuoꝛ humectatio: sudatio: rarificatio: ᷑ infrigidatio.

¶ In q̄eta dispōne. Dixerunt qdā. i. qḋ fiat cū aq̄ tepida vel tēperate calida: vel ꝙ fiat balneū: qñ dispō est q̄eta: ᷑ nō sunt īdicatiōes ꝯrie balneū ꝓhibētes. Alr̄ dicimꝰ ad mētē Aui. ꝙ ifridatio q̄ fit a balneo nō fit stati: sȝ q̄escēte dispōne: tūc aq̄ reuertit̄ ad sui friditatē: q̄ stās i poris ifridat: vt p cañ. fen. ij. p caº. Quidā oꝛnate loq̄ndū ᷑c̄. vl' in q̄eta dispōne. i. qñ dispō ē q̄eta: q̄ sit ꝟa effi. nō hñs signa putridē.

¶ Dixit post qḋ hñs catarrū nō balneet̄. Qō. IIII.

Contra Q̄ balneū maturat māas fridas crudas: vt pelle. caº. ¶ Quidā dicūt ꝙ balneū qḋ resol-

uit ⁊ calefac nō ↄuēit i mā frida: ſʒ balneū: qð tm̄ calefacit. ¶ Sʒ h ē ↄ Aui. ibidē: dic. n. ⁊ eſt cū balneū reſolōne cale facit ⁊c̄. ¶ Dōm ğ ꝙ mā catarri exiſte frida: cruda: multa balneū dulcis aque nō ↄpetit: q2 agitat illā. Sed ſi eēt pau ca poſſet illā maturare: ſecurius tm̄ eſt poſt maturationem: vt. 8°. terapē. Sed in catarro acuto: q2 eī⁹ acuitatē mitigat competit: lege pro his 3°. cañ. fen q̄nta.

¶ Et oēs habētes febres effimeras opʒ vt non plongēt morā in aere balnei. imo in aq̄ eī⁹ q̄ꝫ tm̄ volūt: niſi habētes eaʒ ex ſoliditate. ⁊ ex ſpiſ ſitudine. eis enīʒ cōuenit vt plongent morā in aere balnei. donec ſudent.

¶ Quare: q2 q̄rif īfridatio ⁊ hūecta°: ꝙ fit pl⁹ p aq̄: q̄ꝫ p ae rē: ſʒ hñtes acutā ſoliditatē ⁊ ſpiſſitudinē factā a reb⁹ fridis vl ſtipticis idigēt mīta poroꝝ aptiōe: qð pl⁹ fac aer calīus.

¶ Embrocatio autēʒ ſi fuerit infundēdo. aut li niendo tantū opilat poros. Qō. .v.

Contra. Q2 ēbroca ē medicamē ↄgruū ei: qð opʒ diſ ſolui vt p cañ. fen 4ª. ¶ Dixerunt rudes: ꝙ logf de ēbroca fcā ex liq̄re actu: vel po° frido: ſʒ p cañ. logf de ēbroca fcā ex liq̄re actu vel po° calo. ¶ Dyn⁹ conaf ſal uare textū 2ᵐ. p ꝙ hñtes cutis ſoliditatē debēt ſtare in aere: nec balneari in aq̄: nec ēbrocari aq̄: q2 addit eis opilōneʒ. Alr dic ꝙ in h vult inuere: ꝙ pri⁹ fricatio fiat: vt apiat po ros q̄ꝫ detur embroca: q2 ēbroca non dilatat ita poros: nec ſic ipꝛimit: ſicut ſi fricatio pcedit in eis. eſt ğ ſmo cōtinuus illi: q hñt feb. ex opilatiōe poroꝝ ſine dēſitate. ¶ Et quā uis modi dicti a Dyno ſint boni. Nos alr cum his dicem⁹ ꝙ in effi. in q̄ ↄpetit balneū aq̄ dulcis cale ad reſoluendum ⁊ poros apiendos toti⁹ meli⁹ ē balneare q̄ꝫ facere ēbrocaſ ⁊ rō q2 ēbrocatſiue pijciēdo fiat ſiue cū petijs cito ifrigida tur ſup toto corpe: ⁊ cito opilat ex h ⁊ non ita aperit poros in actu ſue calfatiōis: ſic cū hō iacet ſub copioſa aque q̄titate: q̄ſiq̄ꝫ tm̄ pelegim⁹ embrocare: vt caʒ eēt in capite aduſtio vt itelligit aſſo. ſeptime pticule. Si fe. nō a cholera habea tur: ⁊ ponif. 17. ↄtinētis. pñio caplo. Thadeus tm̄ dixit: ꝙ embroca mouet mā3 ꝟſus cutim: ⁊ ſic opilat.

Vide tex. ⁊ Joā. ber. hūc in curatione.

¶ Et in acutiore ois febris effimere: que eſt ab opilatione extriſeca: aut itrinſeca fricatio ape rit poros habētis eaʒ: deide ſi obuiat humidi tati plurime reſoluit eam. ⁊ ſi obuiat humidi tati parue exiccat eā. ¶ Euacuatiōe autē nō in diget aliqs coꝝ: niſi hñs opilationeʒ replōna leʒ: ⁊ habēs nauſeatiuā ſacietateʒ: ⁊ qui hñt fe brē effimerā: ex ſoliditate cui⁹ corp⁹ ē repletū.

¶ Acutior fe. ex opilatione eſt: q̄ ex fortiori fit opilōne: ſiue fit extriſeca opilō. ſ. poro: ⁊ vocaf dēſitas: ſiue fit in orifi cijs venaꝝ: ⁊ vocaf a qbuſdā obſtructio. ſi ğ fricatio debil apit poroꝝ opilatiōes: ⁊ obſtructiōes multo magis fortis.

¶ Reſoluit Dy. exponit. i. paulatim illā finit ⁊ cōſumit.

¶ Exiccat. ſ. cito ⁊ forſan Auic. vult: ꝙ multa exiſtente mā: lʒ fricatio aperiat poros. non tm̄ finit mām: ſed dilatat eam ⁊ ideo opʒ euonē pmittere: ſed ſi ſit pauca poteſt illā finire: ⁊ hoc eſt ꝙ dic: ſi obuiat humiditati plurime: ⁊ reſoluit. i. diſſoluit ⁊ dilatat eam. igif indiget euone: ⁊ parue. ſ. ſtanti circa ptes cutis exiccat. i. reſoluit ⁊ euaporat eam: vt euone nō ſit op⁹: ⁊ pp dicta ſubdit. Euacuatione ⁊c̄. ¶ Sed Tha deus dicit: q̄ñ ego euone poſſuʒ fricare corpus anteq̄ꝫ eua cuē. ¶ Dicēduʒ ꝙ lʒ tuti⁹ ſit prius euacuare: tñ ſi poſt ſunt opilati: aliqua fricatio non multū fortis eſt vtilis in illoruʒ apertione: vnde materia melius euacuatur.

¶ Spēs febris effimere. Cap. x.

E febrib⁹ effimeris ſūt: q̄ dis ↄparāf ad diſpōes aiales. Et d eis ſūt: q̄ ↄpa rant ad diſpōes corpeas. Et d eis ſūt q̄ pportionāf ad res: q̄ eueniūt d forꝫ.

¶ Hic in ſpāli determinat de effi. ⁊ primo pmittit illarum ſpēs ſm cās. ſecūdo exequimur de vnaquaq̄ꝫ. ibi ſcōa. (Et de cōparatis.) ¶ Cōſiderādum ꝙ accipimus ꝙ feb. effi. hʒ ſpēs: ⁊ ꝙ hʒ eas ſm ſuas cās: eſt tamē ſciēdū ꝙ iſte nō ſunt pꝓe ſpēs: ſʒ ſūt diuerſitates q̄daʒ diuerſificātes curaʒ me dici: ⁊ ex hac diuerſitate cauſarū poteſt medicus intellige re ſpecies effi. diuerſas ⁊ pprias ſi eas habet: dicemus ta men ꝙ ſi pprie ſpecies dant effi. ſicut dantur putridis erit ppter diuerſitatem ſpūum incēſoruʒ in diuerſis effi. eſt eniʒ quedam effi. cuius calefactū eſſe erit primo ⁊ maxie ⁊ for taſſe ſolū in ſpū aiali: quedaʒ in ſpū vitali: ⁊ quedā in nāli: vt poſteri⁹ apparebit in pprijs caplis: ⁊ intellexit h Auic. ſupra cū tres ſpēs numerauit: ⁊ īfra caplo de fe. effi. ex ci bis calidis: ⁊ ante in qbuſdam alijs caplis. Qō. I.

Dubitatur Quia omnis effi. vera cum fiat a cauſa pmitiua cōparabif ad rem: q̄ venit de foris. ¶ Dōʒ ꝙ cā pōt dici de foris. i. pmitiua cōtra diſtin cta aīal ⁊ cōiuncte: ⁊ ſic nō ſumif hic. Alio mō poteſt expo ni de foris. i. a cōtinēte aere: vel eo mediante: ⁊ cibo ⁊ potu que dicūtur de foris reſpectu coꝝ: que ſunt in nobis: vt diſ poſitio ale vel corporis: ⁊ hoc mō ſumif hic: vnde acciden tia aie nō dicūtur de foris: ſed de intus ſecundū hoc.

¶ Et de ↄparatis ad diſpōnes aiales eſt illa. q̄ fit ex anguſtia: ⁊ illa que fit ex triſtitia: ⁊ illa que fit ex exiſtimatiōe: ⁊ cogitatione: ira et vigilijs: et ſomno: et trāq̄llitate: et timore: et gaudio.

¶ Habet tres partes ⁊ pʒ. ¶ Ubi ↄſiderādum: ꝙ iſte diſpō nes dicūtur aiales: q2 ↄiūcto inſunt per aiam: lʒ in hoc ſunt gradus: q2 q̄dam ſunt plus diſpōnes corporis: lʒ nō inſū: vt aiati: vt ſanitas: ſomn⁹: ⁊ vigilia: ⁊ iō nō inſunt niſi p aiam. Quedā autē magis tendūt ad diſpōnem aie: ſicut acciden tia anime: vt intelligitur ſexto de nālibus penulti. caplo.

¶ Et de pportionatis ad diſpoſitiōes corpeas ſunt ille: que ↄparanf ad res: que ſunt actiōes et motus: et de eis ſunt: que cōparanf ad non actiones: et mot⁹: ⁊ ad cōtraria coꝝ. ¶ Et cō parate ad res: que ſunt motus: eſt que fit ex la bore: et illa que ex tranquillitate: et illa q̄ fit ex euacuatiōe: et de eis eſt febris effimera ex do lore: et de eis eſt febris effimera: que eſt cū ſin copi: et de eis ē illa: q̄ fit ex fame. et de eis eſt il la: q̄ fit ex ſiti. ¶ Et de cōpatis ad ea: q̄ nō ſunt actiōes ē illa: q̄ fit ex opilatiōe: et de eis ē illa: q̄ fit ex nauſeatiua ſacietate: et de eis eſt illa: q̄ fit ex aſtate: et de eis eſt illa: que fit ex ſoliditate.

¶ Hic primo ponit ſubdiuiſioneʒ quādam. ſecūdo declarat ibi ſcōa. (Et cōparate.) ¶ Cōſiderāduʒ ꝙ per motū intel ligit: maxime localē: per actionē intelligit motuʒ: ⁊ ſi nō ſit localis. ¶ Conſiderandum ꝙ placuit Auic. iſtos motus ⁊ actiones vocare diſpōnes corporeas: quia ſunt diſponētes corpus materialius ⁊ minus ſubleuate ad gradus imma terialium diſpōnum: lʒ ſint quedā de iſtis: que nō inſunt cor pori: niſi vt aiatū ē: vt dolor: labor: ſincopis: ⁊ fames ⁊ ſitis: ſunt tm̄ iſte opatiōes vel diſpōnes virtutū magis nāliuʒ: q̄ꝫ triſtitia: ira: ſomn⁹: ⁊ vigilia ⁊ alia ſupradicta. Qō. II.

Dubitatur q̄ñ hic ponit trāquillitatē cum ſupra poſuerit inter diſpōes aiales. ¶ Am

plius. Trãquillitas nõ est motus: ⁊ tñ dicit: ⁊ cõparate ad res: que sunt motus. ¶ Dicẽdũ ꝙ tranqillitas quedam est aie: ⁊ de hac dicit supra: quedam est corporis: ⁊ de hac hic. ¶ Ad scdm dõm per suppletiones ĩtera de comparatis ad res: que sunt mot⁹. supple ⁊ ɔtrariũ motui: dixerat Auic. notãter supra nõ actiones ⁊ ɔ̃ria: qr aliquid est non actio: ⁊ tñ nõ est contrarium motui. ¶ Sed tu dices. quõ sincopis est motus: dicẽdũ ꝙ est motus spũum ad cor. Uel dicendũ ꝙ reducitur ad contrariũ motui. Qõ. III.

Dubitatur Qr opilatio vĩ actio: cum possit esse in fieri ⁊ motu. ¶ Dicẽdum ꝙ non est actio: sed actione íducitur: vel non est actio. i. opatio virtutis nec reducibil' ad virtutis actionẽ: sicut defect⁹: vt sincopis.

¶ Cõparate aũt ad res: q̃ accidũt de foris sunt: sicut illa q̃ fiũt ex adustiõe: quecũqʒ adustio fuerit ⁊ sicut q̃ fit ex frigore ⁊ soliditate: ⁊ ex ablutione dicã itaqʒ vnãquãqʒ earũ cũ curatione sua.

¶ Hic opʒ supplere causas extrinsecas effi. que sunt cibus ⁊ potus calidi. ¶ Sed tu dices supra dic̃ de soliditate. ¶ Dicendum ꝙ soliditas potest fieri a causa intrinseca corporali: ⁊ de hac supra dixit: ⁊ a causa de foris veniente: vt balneo alluminoso: ⁊ similibus: ⁊ de hac loquitur hic. Sũt aũt omnes iste cause. 24. vt apparet in figura.

¶ De febre effimera ex angustia ⁊ signis eius. Cap. xi.

Uandoqʒ accidit ex motu spiritus ad iteriora ⁊ occultatione eius in eis ꝓpter superfluitatẽ angustie febris spũalis.

¶ Exequitur de vnaqnaqʒ specierũ effi. ⁊ primo de eis: que comparãtur ad dispositiones animales: secũdo ad corporales. tertio ad res: que veniunt de foris. Ibi secũdã. (Labor.) Ibi tertia. (quandoqʒ accidit ex calore aeris.) Prima pars habet octo: sicut octo sunt iste cause animales. Et primo determinat de effimera ex angustia. ¶ Oportet autem
Angustia tristitia: cogitatiõe quõ differãt. primo scire: in quo differant angustia: tristitia: ⁊ cogitatio: ⁊ scias ꝙ ista vocabula currunt multum ad placitum: ⁊ vĩ ꝙ sm diuersas linguas sint diuersa: ⁊ iaʒ in hoc est magna ɔfusio. ¶ Quidã ergo magistri dicunt: ꝙ angustia est dolor aie de p̃terito malo: sed tristitia est dolor aie de futuro malo. ¶ Alij dicũt: ꝙ angustia est dolor vel passio anime ex cogitatiõe de aliquo dãno p̃terito: vt morte amici: vel filij: vel amissa pecunia: sed tristitia est dolor vel passio aie ex hoc ꝙ hõ nõ põt asseq̃ qõdaʒ bonũ: qõ q̃rit: ⁊ ideo dixit Auic. pp rem q̃sitã. ¶ Alij dicũt: ꝙ angustia est quasi subita tristitia: vñ q̃si subito reuocat calorem: sed tristitia est paulatim accidẽs: ⁊ iõ paulatĩʒ reuocat. ¶ Ras. 7o 17°. ɔtinẽtis p̃ capl'o dicit: ꝙ tristitia est qñ qs cogitat cuʒ dolore de re amissa: ⁊ sm hoc vĩ: ꝙ tristitiaʒ ⁊ angustiã simul ɔp̃hendat. ¶ Sed Ysaac scdo feb. ⁊ Gilbert⁹ in hoc capl'o dicũt ꝙ angustia p̃tinet ad v̾tutẽ spũalem cordis: sed tristitia ad rõnẽ in cerebro. Aggregatus 7o in hoc capl'o ɔ̃riuʒ istoꝝ dicit. nã dicit: ꝙ ãxietas. i. angustia p̃tinet ad v̾tutem cerebri cogitatiuã: sed tristitia ad v̾tutem vitalẽ cordis. ¶ Isti igit' modi oẽs sunt diuersi: ⁊ hoc ꝓpter variuʒ modũ ɔp̃hendẽdi vocabula. ¶ Et nos dicamus illud: qõ vĩ nr̃e lingue magis domesticum: ⁊ est ꝙ he tres passiones: angustia: tristitia: ⁊ cogitatio côicãt in hoc ꝙ est moueri calidum intus pp passionem in aia. Sed angustia vĩ dolor siue passio aie pp deperditionẽ rei: sup cui⁹ reacq̃sitione non sperat': vt est dolor de morte filij vel amici: ⁊ qr cadit cũ cogitatione desperatiõis: iõ angustiat' homo ⁊ iflãmant' spũs ei⁹ ɔstricti in ĩferiorib⁹: ⁊ q̃si seq̃tur ex hoc angustia corpalis: que est non quiescere in aliq̃ figura in qua se situat. ¶ Tristitia aũt est passio ex deperditiõe rei: super cui⁹ rei habitiõe non cadit desperatio: vt q̃si tristat' qs de pecunia ꝑdita: de cui⁹ reacquisitione sollicitat': qr nõ desperat. videt' g̃ ꝙ angustia sit fortior tristitia: ⁊ ideo incendit' in angustia cor plusq̃ʒ in tristitia: ⁊ ecõtra posset itelligi. ¶ Cogitatio 7o est ꝓfunda meditatio in aliquo non ꝙ cadat ibi angustia vel tristitia: sed sit cogitatio simpl'r cuʒ abstractiõe quadã: vt est cogitatio de deo: in q̃ ꝓfundant' qdã fideles: ex qbus apparet: ꝙ hec sunt satis ꝓpinqua: ⁊ iõ q̃nqʒ in vno ponunt' capl'o: vt ab Halyab. 3° practice. Ex qbus etiã apparet lra.

¶ Quãdoqʒ. Quia in corporibus paratis.

¶ Febris spũalis. idest effi. vel. i. in spũ vitali: cui plus appropriatur angustia sm Ysaac.

¶ Cuius signa sunt igneitas vrie: ⁊ acuitas eiuʒ ita vt habens eam sentiat acuitateʒ ipsius propter dominiuʒ siccitatis in ea: ⁊ est motus oculi ad clausioneʒ decliuis: ⁊ est oculus submersus ꝓpter resolutionem cum quiete: ⁊ subclusione: ⁊ facies est tendens ad citrinitatem propter profunditatem claritatis: ⁊ pulsus est ad debilitatem ⁊ paruitatem decliuis: ⁊ forte declinat ad duritiem.

¶ Igneitas. Propter dñium siccitatis. s. a calore exiccante: conclusus enim calor in corde: ⁊ ibi agitatus in angustia inflammat epar: ⁊ acuit vrinam.

¶ Acuitas ei⁹. s. vrie. vel ei⁹. s. caloris sui ad tactũ cũ febrit.

¶ Motus oculi ⁊c̃. Quia hic est profundatio caloris intus absqʒ repulsu ad extra: cum sit desperatus.

¶ Ad citrinitatẽ. idest fuscedinẽ: vel viriditatem: sic. n. q̃nqʒ arabes dicũt de citrinis: ⁊ itelligit q̃si virides: vt ꝓlixe discussim⁹ 3°. cañ. fen. iij. tractatu scdo capl'o vltimo.

¶ Pulsus ad paruitatem. Profundato calore.

¶ Fortasse ad duritiem. Dubitatur quare fortasse. Dicendũ ꝙ est modus loquẽdi: vel loquitur de duritie multuʒ notabili: que apparet cuʒ multa est exiccatio.

¶ De cura. Cap. xij.

Oportet vt habens eam multiplicet introitum tine: ⁊ ponat plurimuʒ sue intentionis: in balneatione cuʒ aqua balnei absqʒ aere eius. ¶ Et multiplicet eam iunctionem cum fricatione post illud. Oleum enim aliquod est magis iuuatiuũ ei q̃ʒ balneũ. ¶ Et vtatur lenificantibus ⁊ odoriferis frigidis. ¶ Et ponat super pectus suuʒ epithimata ĩfrigidãtia ex mucillaginib⁹ ⁊ succis ⁊ aquis bonis. ¶ Et sumat in potu vinum ꝓlime cõmixtionis: est. n. bonuʒ medicamẽ ei.

¶ Hic ponit curã nunc cum his: que respiciunt causaʒ: sicut sunt letificantia nunc cum his: que respiciunt feb. s. inflammationem cum infrigidantibus nunc cum his: que respiciunt accidens. s. exiccationeʒ cum humectantibus.

¶ Cum fricatione. Ad penetrandum.

¶ Oleum enim aliquod. s. onfacinum vel violarum vel camomellinum: vt tua extimatiua iudicat.

¶ Q̃ʒ balneũ. Qr in p̃ occursu balneũ calefac': reliq̃ sunt nõ.

¶ Recepte Gentilis.

Uclinatus mltoꝝ ꝑ̃cib⁹: vt sup sm ã 4' canonis receptas formarem vobis: ⁊ mecũ in laborib⁹ studij isudastis post. 34. ãnos mee practice: ⁊. iõ. mee lecture ceterisqʒ in vniuerso studere volentib⁹ visus sum scribere sciẽtiora sciẽtie medicine: ꝙ si aliquis subti-

lis insudare voluerit: rogo nō negligat: et si me inuidiose mē ciatur in illo: quare mecum semper prouideatis in nomine patris et filij et spiritus sancti. Amen.

¶ Super tractatum effimerarum. et est tractatus primus.

¶ De effimera causata ex angustia. Capitulo. I.

Quia hec feb. quātum est ex sui natura indiget alterātib⁹ iō cōsueuerūt aliq facere pomū qḋ seqṫ. ℞. ro. rub. electarū istius āni florum viol. florum nenufa. aā. ʒ. i. sandal. ru. et al. aā. ʒ. s. cāphо. gr. ij. cere q̄ntū suffi cit: misce oīa malaxādo cum aqua ro. electa: et fiat pomum perforatū: qḋ odoret. ¶ Q̄ð pomū dico nō valere: q: virtus alteratiua nec odor habet effectū: quē deberet: ratione mixtionis: ideo q: cera est viscosa: ideo fiat alio modo: sicut sequitur. ℞. ro. rub. istius anni. ʒ. iij. florum viol. nenufa. aā. ʒ. ij. vtriusq̄ʒ sandali. aā. ʒ. i. cāpho. gra. iij. se. papa. conquassatū. ʒ. i. puluerizent omnia: et de isto puluere fiant due partes: quarum vna ponatur in panno lineo delicato: et ligetur in modū pile: et de alia medietate fiat vnus paruus saccus in modum cordis delicatus bastatus: et tam pila q̄ʒ sacculus madefiāt in epithimate: qḋ sequitur. ℞. aque ro. electe aque nenufa. aā. lib. s. aque aceto. aque endi. aque cucume aque cucur. aā. ℥. i. aque buglo. ℥. ij. aceti al. ʒ. s. sandal. al. et rub. aā. ʒ. ij. succi pomorum acetosorum scā residētia. ʒ. i. cāpho. gra. ij. et fiat epithia: in quo nō pono mucillaginē: q: rōne viscositatis opilaret: et in isto epithimate madefacta pila: et etiā sacello: et ēt mediocriter expressa odoreṫ pila tenendo eam in manu: et sacellus suppōaṫ in regiōe cordis. ¶ Itēm alteretur aer cuʒ aceto et aq̄ mixtis: qb⁹ aspgaṫ camera: et parietes camere cū eisdē madefiāt. ¶ Item sternaṫ camera cum folijs vitis albe: et folijs cāne vitis salicis: et sūmitatib⁹ populi et papaueris: et fiat q̄lisq̄ʒ camera fuerit arōatica. ¶ Itē pōt alterari aer: vt fiat catapla cum aq̄ in vase pforato valde subtilr in fundo: qḋ vas suspendaṫ in camera: et ipleaṫ aq̄: et subt⁹ illō vas sit peluis vel aliō vas sine istis: in quo recipiaṫ aq̄ pdicta distillās: et vbi aq̄ pdicta recipiṫ: sit predictis folijs plenuʒ. ¶ Ista oīa pñt fieri in estate magne calliditatis nō solū ad curaʒ effimere. sed ēt ad alterādū aereʒ pro magnatibus et nobilibus.

¶ De febre effimera ex tristitia. Cap. xiij.

Quandoq̄ʒ accidit ex multitudine tristitie pp rē quesitā motus laboriosus spūuʒ: calefaciēs faciēs cadere in febrem. ¶ Cuius signa sunt similia signis eius: que ex angustia: nisi q: motus oculi cū pfunditate sua ppter resolutionē: que est ad partē extrinsecā: et pulsus non est dimissus depressus: imo est in eo cum debilitate: sed est cuʒ cosaltus. ¶ Et curā ei⁹ est sicut cura eius: que est ex angustia.

¶ Hic apparet: q tristitia est dolor aīe ex hoc: q quesitū aliquod bonū nō pōt assequi. vnde dicit.

¶ Quando rem quesitā. s. nō potest assequi.

¶ Motus laboriosus. Quia tristitia mouet intus calʒ et in quātum est sollicitudo de habēdo quodāmodo moueṫ ex.

¶ Nisi q: motus oculi est ad ptem extrinsecā cū pfunditate sua. i. q̄uis sit profundus.

¶ Propter resolōnē. Aliter habēt qdā. Propter resolōnem que est ad ptē extriseçaʒ. sup. est. et vult q lʒ oculus sit exiccat⁹ et pfundus pp resolōnē et exiccationeʒ in motu calidi: et inflāmatione et vigilijs: q̄ oīa sunt in tristitia: tñ q: in istis est sollicitudo prosequendi aliquod calidūʒ mouetur extra et sic oculus apparet.

¶ Pulsus nō est dimissus et cetera scilicet sicut in angustia.

¶ Immo cū debilitate. i. cum remissione depressionis in eo.

¶ Sed est salt⁹. i. iectigatio q̄dam ex subito q̄nq̄ʒ motu caloris ad extra: vel salt⁹. i. mutatio de pfunditate ad apparitionē: q̄n subito appet sibi via: q hanc reʒ sic pōt psequi.

¶ Cura patet.

¶ De febre effimera ex cogitatiōe. Ca. xiiij.

Quandoq̄ʒ accidit ex multitudine cogitatiōis in reb⁹ febris similis illi: que est ex tristitia: nisi q: mot⁹ oculi ē eq̄lis nō ad clausioneʒ: neq̄ʒ ad exitū decliuis: et est decliuis ad pfunditateʒ: et pulsus est diuersus in dilatatiōe et cōstrictione: et plm qdē est eq̄lis. et facies ē ad citrinitatē decliuis.

¶ Et cura eius est cura illius: q̄ est ex tristitia.

¶ Quia simili modo ex iflāmatione spūs: et sic forsan tingiṫ vrina: cogitatio aūt multa in reb⁹: in qb⁹ cadit speculatio et non accidit pprie desperatio: vt in angustia: nec spes stat vt in tristitia: disponit oculos equiformiter: et q̄si stant isti vna forma ituitus: licʒ in summa oculi plus declinēt ad intus: q: itus trahiṫ calor: et iō dixit est ad pfunditatē: sed pp nō esse ibi angustiā vel tristitiā: nō est motus ad clausioneʒ mōt: et mō ad apparitionē: in maximis. n. speculationib⁹ pprie nō tristamur vel gaudem⁹: sicut in alijs: que psequimur rōne boni vel mali: vt intelligitur pblematum. 3°. 6° pble.

¶ Pulsus diuersus. ¶ Dices quō est diuersus et plm equalis. ¶ Dōm q est diuersus cōparādo dyastolem sistoli: vel est diuersus pp aliquā diuersitatē in motu caloris: quod accidit ex hoc q mō appet sibi cogitatū vel speculatuʒ q̄si cōprehensuʒ et itellʒ: mō nō sic: hec tñ diuersitas est pauca re⁹ ei⁹ q̄ est in tristitia et āgustia: et iō respcū illi⁹ pōt dici eq̄lis.

¶ Ad citrinitatē. ppter vigilias et aliud supra dictū: et considera ēt q p cogitationē possem⁹ itelligere cogitationem solā de aliquo psequendo: preter q ibi esset tristitia nō solum cogitationem spiritua: et patet ibi.

¶ De febre effimera ex ira. Cap. xv.

Quandoq̄ʒ accidit ppter supfluitateʒ mot⁹ spūs ad exteriora in dispōe ire calefactio supflua adurēs spūm et febris. ¶ Cui⁹ signa sūt rubedo faciei nisi pmisceaṫ ei timor: q̄m citrinaṫ: et iflatio faciei filis ei: q iflaṫ in dormitiōe: et sunt oculi rubei tēdētes exteri⁹ pp vehementiā motus spūs ad exteriora. ¶ Et q̄nq̄ʒ accidit quibusdaʒ corpuʒ tremor pp motū hūoris: aut pp debilitateʒ nāp. ¶ Et est aq̄ rubea acuti tact⁹ pp acuitatē suā. ¶ Et q̄nq̄ʒ est cuʒ ea aliquātuluʒ claritatis.

¶ Et pulsus ē grossus: plenus: pulsans freq̄ns.

¶ Quia ira est feruor pp appetitū vindicte: ideo inflāmat et rubificat facieʒ: nisi cum ea sit timor: et q̄si est illata iniuria a maiori: q̄re nō sic copiose calm ex moueṫ: et ideo non fit profunda rubedo: sed clara: et hoc vocat citrinum.

¶ Timor. i. timetur de alia febre. s. hūorali: lʒ iudei hʒ tremor: q appet cōiter in multū iratis in manib⁹ et pedib⁹ tūm mo in labijs: q: debilitaṫ v̄tus motiua mēbrorum ppter malū in spū motū: et supfluū exitū ad exteriora: et hoc est qḋ dicit pp debilitatē. vel q: aliqs hūor acut⁹ moueṫ mordicās stōm vel mēbra: et h vult cū dixit: pp motū humoris.

¶ Inflatio ppter vapores multos ad faciem motos.

¶ Urina acuti tactus. ¶ Contra Ysaac in hoc caplo ponit q vrina nullum hʒ acumen: et pbaṫ: q: calor cito itus et ex moueṫ. ¶ Dicendum q itelligit respcū febris ex angustia.

¶ Quãqꝫ est aliquãtulũ claritatis: q̃ñ est inflãmatio non faciens fortẽ ebullitionẽ. ⁊ quãdo multũ trahitur calidum extra: ⁊ ꝓpter oppositũ põt apparere turbida.

¶ De cura. Cap. xvi.

Fac eos quiescere: ⁊ fac vt occupẽtur letificãtib⁹: ⁊ narratiõib⁹: ⁊ vocibus bonis: ⁊ ludis mirabilibus: ⁊ fac eos igredi balneũ in aq̃ tepida nõ plimi caloris: ⁊ inungant̃ plurimũ cũ aliquo oleo plurimo. Illud enĩ est magis ꝯueniẽs eis q̃ aq̃ calda: ⁊ cibent̃ eis: que ifrigidãt ⁊ humectãt: ⁊ ꝓhibeãtur a vino oĩno. nõ est eis via ad ipsum.

¶ Hec cura conuertitur ad causam cum quiete ⁊ letificantibus. Conuertitur etiam ad dispositionem. scilicet calorem transpirando ⁊ remittendo acuitatẽ cũ balneo. scilꝫ paucẽ caliditatis: quia si esset manifesti caloris noceret: ⁊ sic tollitur contradictio ad Serapionem: ⁊ conuenientius cum oleo aliquo vt violato: ꝙ melius est vt patet: ⁊ ideo dat frigida ⁊ humida: ⁊ ꝓhibet vinũ ne inflãmet: ⁊ q2 auget irã: vt Serap. ⁊ tu considera ꝯsuetudinem.

¶ De febre effimera ex vigilijs. Cap. xvij.

Quandoqꝫ ẽt accidit ex vigilijs febris effimera. ¶ Cuius signa sunt antecessio vigiliarũ ⁊ grauitas palpebrarũ: q̃ñ fortasse nõ aperit eas: ⁊ ꝓfundatio oculi ꝓp resolutionẽ: ⁊ iflatio palpebrarũ: ꝓp corruptionẽ cibi: ⁊ multitudinẽ vaporis. ¶ Et ꝯturbatio vrine ꝓp priuationẽ digõnis ⁊ debilitas pulsus: ⁊ citrinitas faciei ꝓp maliciã digõnis: ⁊ iflatio ei⁹ ꝓp excitationẽ ex malicia digestionis: sꝫ nõ est cum rubedine: sicut in illa: que est ex ira.

¶ Notificat modũ fiẽdi febrẽ effi. ex vigilijs: cum multum moueant calorẽ: vt satis dixit ꝑ libro sen. ij. ⁊ sen. iij. Qõ. I.

Inflatio palpebrarũ. ¶ Contra. Quia hoc fieri videt̃ in somno multo: vt supra. ¶ Amplius. Quomodo oculi sũt profundi ⁊ iflati. ¶ Dicendum ꝙ ex multo somno inflat̃ facies: ⁊ palpebre ꝓp retẽtionem vaporum: ⁊ ꝓhibitionẽ resolõnis: sed in multa vigilia ꝓp corruptionẽ digõnis: vñ surgũt vapores multi: ⁊ mali ad oculos ⁊ q2 ipsi oculi ⁊ palpebre sunt fatigati ⁊ debilitati plusq̃ illuc tẽdunt vapores: ⁊ cũ hoc totus oculus põt esse ꝓfundus ꝓp exiccationẽ hũiditatis bone. Qõ. II.

Conturbatio vrine. ¶ Contra. Quia vigilia incrudat vrinã: ⁊ sic fit tenuis ⁊ clara. ¶ Dicẽdum ꝙ per conturbationẽ intelligit priuationẽ luminositatis: que accidit ex digestionis defectu: non dico ꝙ fit priuatio digestionis: vt innuit Auic. ꝑ libro sen. ij. ca°. de signis colorũ vrĩe. Uel dõm ꝙ ex vigilijs fit vrina turbida: si sint mãe mote: ꝙ si nõ: fit tẽdẽs ad claritatẽ. Uel dõm ꝙ vigilia tingit ꝓp motũ caloris: quãdoqꝫ discolorat ꝓpter defectũ eius ex multa resolutione: ⁊ hanc discolorationẽ vocant conturbationem.

¶ Citrinitas. ꝓp maliciã: q2 q̃ñ ꝯburit̃ vel acuit̃ sanguis: ⁊ iõ citrinant̃ facies nõ potẽtium dormire: vt Auer. 2° collꝫ.

¶ Inflatio eius. s. faciei.

¶ Propter excitationẽ. excitatio est vocabulũ arabicum ⁊ significat duo. s. cõgelationẽ: ⁊ nõ sic sumit̃ hic: ⁊ replẽtionẽ flegmaticã sitẽ cacchie: vt. 13° ꝯtinẽtis. ca°. de apatib⁹ flegmaticis: ⁊ hoc mõ hic itelligit̃: quasi dicat. inflatur facies: q2 sunt cacetici ex mala digestione.

¶ De curatione. Cap. xviij.

Curatio autẽ ei⁹ est ociari ⁊ qescere ⁊ dormire ⁊ embrocare caput cũ eis: q̃ ifrigidant ⁊ humectãt: ⁊ balneũ humiduꝫ ⁊ cibi bonorũ chimorũ: ⁊ iunctiones humectãtes. ¶ Et vinũ est ex reb⁹ magis conferentibus eis: ⁊ sumãt in potu ipsum sine timore: nisi fuerit dolor capitis.

¶ Conuertit intẽtionẽ ad cãm ⁊ ad feb. ⁊ ad excitationem. Sumant vinũ in potu. s. ad hũectãdũ ⁊ iducẽduꝫ somnũ: ⁊ lõ limphatũ: ⁊ dꝫ eẽ vinũ mediocre: ⁊ nõ antiquũ purum ⁊ nõ copiose sumptum: q2 mortẽ iduceret multiplicãdo vigilias: sicut accidit huic notarij 3° de iterioribus. 5° cap.

¶ Super capitu de effimera ex vigilia. Cap. II.

In effimera ex vigilia opꝫ somnũ ꝓuocare vt seqt̃. ℞. succi semperuiue: vel crassule maio. aut barbe iouis: succi lactu. suc. portu. suc. cucume. suc. cucur. oĩuꝫ facta resi°. añ. ℥. s. aq̃ cucume. aq̃ ro. aq̃ nenu. añ. q̃rtã. i. vtrorũqꝫ sandal. añ. ʒ. i. se. papaue. albi fortiter conquassati. ʒ. iij. fũmitatũ solatri. ℥. s. ⁊ si vis fortꝰ facere adde succi foliorũ mand. ʒ. ij. ⁊ si iterũ fortius opij puluerizati ʒ. s. misceant̃ in mo^m epy^{ms} ⁊ applicet̃ temporib⁹ ⁊ pulsib⁹ brachiorũ cũ pãnis inde madefactis. Et nõ ꝙ aliq addunt acetum: ꝙ si addat̃ fit valde parũ: q2 ꝓuocat vigilias: ⁊ q2 nõ est sp̃ ꝓp oportunũ: si succos facere nõ posses vtaris aq̃s ⁊ si oĩa nõ poteris hẽre: cape qd̃ potes: q2 ista mixta ad hec ꝑ se valẽt. ¶ Nota ꝙ sup oẽs herbas: que ad hoc valent est memita. i. celidonia agrestis: ⁊ est secretũ: ⁊ ẽt valet in phrenesi: ⁊ sit fortiter conq̃ssata ⁊ tẽporibus illinita. ¶ Item ad illud facit vng^m: qd̃ seqt̃. ℞. olei nenufa. olei mand. olei de papa. se. papa. al. fortiter ꝯq̃ssati. ʒ. ij. opij thebaici. ʒ. s. cro. ℈. i. ad remouẽdum maliciã opij cere al. ʒ. i. fiat vng^m bene cursibile: cũ quo bene liniantur pãni linei: ⁊ applicent̃ temporibus: ⁊ supra venas subethicas: que sunt supra frontẽ vel collũ vel etiã iungatur pãnus lineus ⁊ applicet̃. ¶ Itẽ aliqui primo fomentãt frontẽ ⁊ timpora ad aperiẽdum poros cum spongia ifusa in aqua decoctionis nenufa. ⁊ se. papa. al. quo facto supponũt illud. quod seq̃t̃: vel remedia antedicta. ℞. cassie lig. opij. añ. ʒ. i. cro. ℈. s. fiat puluis: ⁊ incorporet̃ cum syr° vel succo papaue. vel cũ aliquibus succis vel oleis antedictis applicet̃ super frontẽ ⁊ timpora. ¶ Itẽ odoret pomũ mand. folia salicis: ⁊ folia cãne viridis ⁊ supradicta. ¶ Itẽ ꝓuocat̃ som⁹ cũ cibis ⁊ potibus: vt si fiat lac amigd. pul. excorticatarũ: que sunt capiẽde cũ q̃rta. s. seis papaue. albi: ꝯterant̃ cũ aq̃ frida: q2 ipsa opilat: ⁊ fiat hoc ⁊ approximet̃. ¶ Itẽ addẽdo vinũ in cibũ ꝓuocat somnũ: q2 vinũ multiplicat vapores ascẽdẽtes ad caput: q̃bus multiplicatis fit opilatio venarũ subethicarũ: ⁊ illud non oꝫ dari in se. neqꝫ in passionib⁹ doloris capitis. ¶ Itẽ dissoluat̃ opiũ in vino: ⁊ bibat̃ illõ vinũ: ⁊ sic vtunt̃ deceptores ⁊ latrões: q volẽtes accipe bõa aliẽa: faciũt potionẽ socijs ⁊ dãt bibere eis ⁊ sonũ cãnt: ⁊ cogunt eos dormire: ⁊ dum dormiũt: capiũt bona sua. ¶ Item si bibat̃ succ⁹ iusq. aut succ⁹ mãdra. ¶ Itẽ excitatiuũ somni est odorare acetũ fortissimũ: q2 fortis odor aceti mordicat ⁊ titillat carũculas ⁊ ascẽdit ad ptes cerebri ãteriores: ⁊ cãndo ibi motũ excitat: ⁊ ẽt veniẽdo ad venas subethicas: ⁊ rõne sue friditatis ⁊ subtilitatis sube repruit illos fumos ibi existẽtes: ⁊ somnũ cãntes: q̃re si ministres acetũ cũ somnifero fit valde in pauca quãtitate solũ: vt ꝓfundet vtutem rerũ frigidarũ. ¶ Itẽ fortis ligatio extremitatũ: ⁊ fortis fricatio ipsarũ valet in ꝓuocãdo vigilias. ¶ Itẽ potes ꝓuocare somnũ cũ approximatis ad extra cauẽdo ꝙ nõ ꝓuoces ad itra.

¶ De febre effimera ex sõno et quiete. Ca. xix.

E Spiritu quandoqȝ resoluunt̃ vapores calidi per vigilias et motus. Cuȝ ergo prolongatur somnus et tranquillitas et nõ resoluuntur: accidit ex eis calefactio spiritus et febris ei⁹. ¶ Cuius signa sunt ista: significãt eniȝ eam antecessio somni et tranquillitas plurima et ppꝛie que nõ est incõsuetudine: et cadit cõtrarium cõsuetudinis: et significat ipsam resolutio vaporosa pulsus.

¶ Considerãduȝ q̄ licȝ supra dixerit de tranquillitate corporea et aiali: eas tñ ambas hic cõprehẽdit simul cũ somno qꝛ somnus quieti vehemẽter est similis.

¶ Qñqȝ resoluunt̃. Dices imo semp. Dõm q̄ hoc dixit pp eos a qb⁹ multi vapores resoluunt̃: q reteñ faciũt fe. sed h nõ est in oibus: sed qbusdã: et signat hoc cuȝ dixit quãdoqȝ

¶ Resolutio vaporosa pulsus. id est apparens in pulsu: quia videntur inde exire vapores: vel pulsus. i. iectigationes.

¶ De curatione eius. Cap. xx.

C Uratio eius est sudatio in aere balnei: et ablutio equalis cum aqua calida: et paucitas cibi: et declinatio eius ad id: ad qđ infrigidat et hũectat ipm et exercitiũ tẽperatuȝ: et nõ opȝ vt bibat vinum.

¶ Infrigidat et hũectet. ¶ Cõtra: qꝛ ista iducunt somnum.

¶ Exercitiũ temperatũ. ¶ Cõtra: qꝛ ꝯseruat calm̃ et nõ ifrigidat. ¶ Dõȝ q̄ ifrigidãtia et humectãtia dant̃ pp febrem et nõ q̄cũqꝫ: sed que cũ hoc teneãt eum vigilẽ; vt balneum et exercitiũ. ¶ Ad 2ᵐ dicitur tẽperatũ di debile exercitium: qꝛ iste nõ posset multũ exercitari: cũ sit febriẽs: hoc exercitiuȝ excludẽdo vapores iñãmatos ifrigidat et hũectat. ¶ Et nõ opȝ vt bibat vinum. Uinum timet̃ vel ne vapores moueat ad caput: vel ne ꝯgitet hũores ad putredinẽ: vel ne dormire faciat: sed pp alia posset quibusdã ꝯcedi.

¶ De febre effimera ex gaudio. Cap. xxi.

Q Uandoqȝ accit ex gaudio febris: sic illa q̃ fit ex ira. ¶ Cui⁹ signa sunt proxima signis eius: q̃ est ex ira: nisi qꝛ forma oculi est forma gaudẽtis: non forma irascentis. et est frequentia in pulsu minor.

¶ Et cura ei⁹ est pxima curatiõi ei⁹: q̃ ẽ ex ira.

¶ Hec similitudo est generalis: qꝛ vtrobiqȝ fit inflammatio ex motu ad extra: lȝ in gaudio fiat magis paulatim q̄ in ira: nisi sit gaudiũ magnũ subitum.

¶ Frequẽtia minor. Quia calidum nõ sic incẽditur.

¶ Cura est pxima. Nõ oino similis. nam in ira sunt letificantia: sed in gaudio tristantia.

¶ De febre effimera ex timore. Cap. xxii.

Q Uandoqȝ accidit ex timore febris s̃ȝ semitã: q̃ accidit ex angustia. ¶ Proportio nanqȝ timoris ad angustiã est pportio ire ad gaudiũ ex hoc: q̄ motus timoris est ad interiora: et ire ad exteriora: et fit subito. et alioꝝ modoꝝ fit gradatiȝ. ¶ Cuius signa sunt pxima signis ei⁹: q̃ fit ex angustia nisi qꝛ diuersitas in pulsu est vehemẽtior: et forma oculi ei⁹ est forma territi. ¶ Curatio ei⁹ est pxima curatiõi ei⁹: q̃ fit ex angustia: et opȝ vt securet̃ a timore: et veniat̃ ad euȝ cũ nuncijs gaudere faciẽtibus et letificãtia sunt iuuatiua ei.

¶ Primo habes dĩam iter angustiã et timorẽ. et ẽt pportionẽ: q̃lis est iter gaudiuȝ et irã: in timore. n. subito itus calm̃ mouet̃: et iõ qñqȝ incurrũt fluxũ vẽtris et vrine et sitiunt: vt Arist. pblematum. 27°. p̃ et 2° pblemate: et qꝛ subito fit in timore mot⁹: iõ magis diuersificat pulsum. Tu autẽ attende: q̄ in gñalibus scie medicie: vt in p̃ canoñ. fen. 2ᵃ dixim⁹ accñtia aie raro reperiunt̃ pura: sed vehementer cõmixta.

¶ De febre effimera ex labore. Cap. xxiii.

L Abor qñqȝ puenit ad sũmum in calefaciẽdo corpus et spũm: ita vt fiat febris nocẽs opationib⁹: et est plurimi nocumẽti: et grauitas ipsi⁹ super vitalẽ et aialem. ¶ Signa sunt antecessio laboris: et additio calefactiõis iuncturaꝝ sup alia: et tact⁹ lassitudinis: et siccitas corpis. ¶ Et qñqȝ accidit in fine eius humectatio: si fuerit labor tẽperatus in eo. i. q̃ñ nõ est in eo exiccatiũ: aut frig⁹ phibẽs sudorẽ. Si ãt labor fuerit supflu⁹: minoratur hũectatio et sudor. ¶ Et qñqȝ sequtur ipm tussis sicca pp cõitatẽ pulmõis: et qñqȝ declinatio cõplonis est: et pulsus eius paru⁹ debilis: et qñqȝ declinat ad duritieȝ. ¶ Et vrĩa est citrina calida pp motũ subtilẽ: et ppter resolutionem.

¶ Determinat de effimeris cõparatis ad dispõnes corporales: et p̃ ad eas: q̃ sunt motus: et actiões: et ꝯ̃ria. scđo que nõ sunt. ibi secũda. (Opilationes.) Prima in sex: lȝ fuerint ille cãe septẽ: tamẽ trãquillitas iam cecidit in capitulo de effimera ex somno: primo igitur determinat de effimera ex labore. ¶ Dubitat̃. q̃re dixit nocẽs opatiõib⁹. Dicendum q̄ placuit sibi hec forma loquẽdi: vel dixit: qꝛ singulariter vȝ ipediri opatio cõuersationis humane ex imoderato exercitio: et forsan vult ꝯtinuari lr̃aȝ sic. (Nocẽs opationibus et est et̃c.). i. ipedimẽtũ in opationibus est nocumẽtũ: qđ facit in spũ vitali et animali: qꝛ isti duo spũs maxime sunt principium motus s̃m impetũ siue voluntarij.

¶ Signa tactus. i. pceptio lassitudinis: siue sit vlcerosa: siue extenuatiua vel apostemosa s̃m corpoꝝ diuersitatẽ.

¶ Tẽperatus. ¶ Cõtra. qꝛ nõ faceret febrẽ. ¶ Dicenduȝ q̄ di tẽperatus. i. nõ supflue excedens. cũ igit̃ est talis labor: et nõ est in eo exiccatiuum. i. non fit circa mãm exiccantem: vt ignẽ: aut arenã: aut frigus nõ prohibet sudorem: accidit in fine talis effi. aliquis sudor.

¶ Si autem sudor. s. in labore: aut labor fuerit et̃c.

¶ Tussis. Nocito pulmone ex inflãmatione.

¶ Ad duritiem. ppter exiccationem.

¶ Urina citrina et calida pp motum subtilẽ. et pp resolutionẽ. Quidã dicunt: q̄ hoc refert̃ ad vrinam et ad pulsum: vt sit sensus: vrina tincta pp motũ cholere pulsus ẽ debilis pp resolutionẽ: alr̃ vrĩa tingit̃: et apparet cal'a pp motuȝ hũorũ subtiliũ calidoꝝ: et pp resolutioneȝ. i. pp calm̃ resoluens vel. i. pp dissolutionẽ hũoꝝ calidoꝝ: qui pñt associari vrine Alia lr̃a hȝ citrina. i. tincta pp motũ cholere: et clara pp resolutionẽ. i. subtilis clara: qꝛ in istis est facta exiccatio.

¶ De cura. Cap. xxiiii.

C Uratio eoꝝ est trãquillitas et balneatio in tina: et iunctio fricãdo ppꝛie super iũcturas. ¶ Et acceptio cibi bo/

ni chimi humectantis ſm quãtitatẽ: qua digerat de genere carniũ pulloꝝ ⁊ hedi: ⁊ piſcium paruoꝝ. Et quoniam virtutes eoꝝ ſunt debiles: tunc nõ opꝫ vt cõfidãt de ſe poſſe digerere: qđ digerebãt in diſpõne ſanitatis: imo minus illo. Et pp hoc cibent eis: quoꝝ paucum nutrit pluri mũ: ſicut ea q̃ dixim⁹: ⁊ ſicut vitelli ouoꝝ ſorbiliũ: ⁊ teſticuli galloꝝ ſũt eis boni. ¶ Quidã tñ exiſtimauerũt: ꝙ opꝫ vt patientiũ laxitudine exregimẽ plus ſubtilietur q̃ alioꝝ. Sꝫ illud nõ eſt rectuꝫ. ¶ Et opꝫ vt ſumãt de fructibus humidis: ⁊ ſumant in potu vinum plime cõmixtionis: ſi fuerint aſſueti: aut iulep: ⁊ aliud ſi nõ fuerint cõſueti. ¶ Et opꝫ vt eoꝝ inunctio ſit plima q̃ iunctio alioꝝ cũ oleo aliquo: vt humectentur eoꝝ membra: ⁊ iuncture ex ſiccitate: ⁊ iterum vt mollificet illud: qđ accidit eis de tenſione. Et oleũ viol. eſt de oleis melioribus eis. ¶ Et opꝫ vt cõmunicet inunctio eoꝝ corporiꝫ ⁊ proprie capiti: ⁊ collo: ⁊ ſpondilib⁹ dorſi: ⁊ iuncturis omnibus: ⁊ ꝓprie poſt balneationeꝫ. ¶ Et opꝫ vt ſternantur ſtrata eorũ: ⁊ aromatizentur indumenta eorũ: ⁊ ſedilia eorum: ⁊ ſi indigent iteratione balnei ꝓpter reliquias iterẽtur oĩa: que ſcripta ſunt in capitulo ſuo.

¶ Primo ponit curã. ſecũdo ĩterponit quorũdam ſniam. 3° cõplet curã. ibi ſcđa. (Quidã.) ibi 3ª. (Et opꝫ.) Eſt autẽ intentio Aui. hic ad tria ſ. ad cãm: que eſt labor: ⁊ ad laſſitudinem inductaꝫ ꝓprie humectãdo: ⁊ ad rectificationẽ diete: que etiam ipſi feb. conueniunt. ¶ Queſtio. I.

Sed tu dices Gal. ponit 3° de reg. ſa. ꝙ in laſſitudine apoſtemoſa valde minuant cibus: ſꝫ talis põt eẽ ex labore. ¶ Dicẽdum ꝙ pũma laſſitudo: q̃ cõiũgit huic febri eſt areſactiua: ⁊ iõ Halyab. 3°. practice vtit ſuã intẽtionẽ ad eã ⁊ Aui. hic. Qui ergo dicũt ꝙ regimẽ plus ſubtilietur vel itelligũt ꝙ regimẽ alioꝝ. ſ. patietiũ fe. acutas: ⁊ eſt ſermo falſus: vt appꝫ: vel alioꝝ patientiũ alias effi. ⁊ ẽt eſt falſuꝫ: q: põt hic eẽ fortis vtus ⁊ neceſſitas cibi eſt pp ſiccitatẽ: ⁊ iõ Halyab ibidẽ dicit: Fercula ſepius multiplicet: ⁊ ẽt pluꝫ ſubtiliabim⁹ i fe. effi. ex opilatiõe ſꝫ ſi laſſitudo ſit vlceroſa ⁊ apoſtẽoſa opꝫ itẽdere ad curam fe. effi. cũ h̃ itẽdẽdo ad illas laſſitudines: ⁊ q: in vlceroſa ⁊ apoſtemoſa non ſic copioſe cibo idigemus: ⁊ ꝓprie in apoſtemoſa: ⁊ iõ nõ ſic copioſe nutrimus: ⁊ de hac itẽdit Gal. ſꝫ Auicẽ. de ea intendit: que plus cõiungitur exceſſiuo labori. ſ. areſactiua. Uel dicendum eſt ꝙ intelligit de areſactiua ſiue plus illi cõiungatur: ſiue nõ. Qõ. II.

Contra Prius cõceſſit cibaria multi nutrimẽti: ⁊ paucaꝝ ſupfluitatuꝫ: ſicut teſticlos galloꝝ: ⁊ hic cõcedit ea pauci nutrimẽti: ⁊ mltaꝝ ſupfluitatuꝫ: vt fructus hũidos. ¶ Dõꝫ ꝙ iſtis exhibentur cibaria vel ad reſtaurationẽ cõſũptaꝝ hũiditatũ: ⁊ ſic dant cibaria multi nutrimẽti: vel ad humectãdũ ⁊ madefaciẽdũ ſiccitatẽ ⁊ tẽperandũ calorẽ: ⁊ ſic dant fructus hũidi vt mala: ⁊ mala granata vt Yſaac: ⁊ ſic ceſſat cõtietas: ⁊ ſi qua appꝫ iter auctores.

¶ Aut iulep ⁊ aliud ſi nõ fuerint aſſueti. Timet percuſſionẽ mẽbroꝝ a vino in hoib⁹ nõ cõſuetis Halyab. vero paꝝ de eo cõcedit: nec in h̃ eſt diſcordia nõ cõcordabilis: q: ꝫ eniꝫ cõſiſus eſt ſua eſtimatione.

¶ Cõſiderãdum: ꝙ ſi cõplexio corpis eſt frida. Serap. docet iungere oleuꝫ de keyri ⁊ camomille: ⁊ ꝓprie dicitur ſermo Serap. ſi aliqua mã humoralis mota eſt.

¶ Proprie capiti ⁊c̃. Quia hec magis leduntur per motum.

¶ Poſt balneationẽ. Ut retineatur aqua in poris.

¶ Aromatizetur. ſ. frigidis: vt roſis ⁊ ſandalis ad tẽperandum calorem: ⁊ quia confortant.

¶ Propter reliquias. ſ. laſſitudinis.

¶ Omnia. de bonis cibis ⁊ vnctione.

¶ De febre effimera ex euacuatione. Cap. xxv.

Quandoq; accidit ex cõmotione humorum poſt ventris ſolutionẽ motus ſpirituũ ſuperfluus: ⁊ iflãmans in ipſo febrẽ propter multitudinem laſſitudinis: que ſequitur ipſam. ¶ Et quandoq; faciunt eam medicine ſolutiue: ꝓpterea ꝙ calefaciũt. ¶ Et qñq; ſeq̃t ſõmiaꝫ: ꝓpterea ꝙ redire facit humiditatem vaporũ: ⁊ ſanguinitatem eoꝝ ad furioſitatem cholericam.

¶ Quatuor ponit cauſas: pp q̃s euõ facit febrẽ effimeram.

¶ Prima eſt motus ſupflu⁹ in ſpũ: fit. n. i motibus humoꝝ mot⁹ ſpũum: ⁊ agitatio fortis: ⁊ eſt cã cõis vomitui ⁊ ſolutioni ventris: ⁊ forſan curſui ſanguinis. ¶ Scđa cã eſt laſſitudo: q̃ põt ſeq pp multũ ſurgere ad aſellam: vel pp hoc: q: hũores mouentur circa muſculos: ſꝫ modi laſſitudinum ſunt modi dolorũq; inflãmant: ⁊ forſan ꝙ Auic. intellexit duas cãs dictas: vt vnã: ẽt eſt ꝙ euõ ſupflua. ſ. flux⁹ mouet ⁊ inflãmat ſpũꝫ pp laſſitudies ſurgẽdi ad aſellã. ¶ Scđa cauſa vel 3ª eſt: q: medicina eſt calia ⁊ ſicca. ¶ Tertia vel q̃rta cã eſt furia cholere pp phlebotomiã: ⁊ põt ex h̃ fieri putridas vt appꝫ: ſꝫ vt appropriaret eaꝫ ꝑ hũc ad effi. dixit humiditatẽ vapoꝝ. i. hũiditatẽ aliq̃ꝫ aptã euaporare. Facit redire ad furioſitatem cholericam. i. ad incendium ⁊ inflãmationem: ⁊ hoc eſt in abundãtib⁹ cholera: ⁊ cholerico ſanguie.

¶ Curatio. Cap. xxvi.

Oportet vt ſubtilietur in retinẽdo vrinam per ea: que ſunt ordinata in capitulis ſuis. ¶ Et vt cibetur eger cuꝫ eo: qđ confortat plus: ⁊ ſm quãtitatem: qua digerat de eis: que infrigidãt ⁊ humectant: ⁊ ſint in eo pontica ſtiptica. ¶ Et ponantur ſuper ſtomachuꝫ emplaſtra: ⁊ embroce: confortantia calefacta non tepefacta. Nam omne tepidũ ẽ mollificatiuũ: ⁊ reſoluit vtutẽ. Et de hac ſũma eſt lana iſuſa in oleo nardino: aut oleo frigidiore eo aromatizato: ⁊ exprimatur adeo: donec ſeparentur ab ea ptes olei. ¶ Et ponantur ſuper cor ⁊ epar ea: que ĩfrigidãt.

¶ Signa ſunt nota. ſ. ipſa euacuatio. ¶ Conſiderandum ꝙ itẽtio in hac feb. eſt ad tria. ſ. ad cãm ipſi⁹: q̃ eſt fluxus ſupfluus: ⁊ p hoc recurre ad tertiũ librũ: ⁊ cõſideraſi opꝫ illuꝫ retinere vel nõ. Scđa intẽtio eſt ad caſuꝫ virtutis: ⁊ fit cum cõfortantib⁹: ⁊ q: cũ hoc opꝫ intẽdere ad fluxuꝫ ⁊ diſtẽperantiã febrilẽ: ideo iſta cõfortantia debẽt eſſe frigida ⁊ humida propter febreꝫ: ⁊ imponit in eis aliqua ſtiptica propter fluxum ⁊ erit iſte cibus. verbi gratia. ſuccus carnium pulle vel perdicis: cum pauco vino granatorum ⁊ citoniorum. Tertia intentio eſt ad febrem: vt pꝫ.

¶ Et de hac ſũma. ſ. confortantium ſtipticorum.

¶ Frigidiore. id eſt min⁹ calĩ: vt maſticino: eſt. n. min⁹ calĩ q̃ nardinuꝫ: vt Gal. 6°. de regi. ſanitatis penultimo caplo.

¶ Aromatizato.id est aromatico boni odoris:vel dixit hoc pp alias res:que ibi ponūt. Tu āt ɔsidera hor oleoꝝ ɔpositiones:quia multum varie sunt fm varias ciuitates.

¶ Et exprimatur. Assignant causam quidam rudes:quia si nō exprimetur fieret frigidum ꝛ opilaret: isti ignorant olei naturam:quia resistit multum infrigidationi:imo cum calorem acquisiuit multum tenet. Causa ergo est: qꝛ Aui. timet actualem lenitatem oleorum:ꝛ ideo vult eorū virtutez ꝛ non laxitatem actualem. ¶ Questio. I.

Dubitatur vtrum tepiduz sit mollificatiuum ꝛ resolutiuum virtutis:videtur ꝙ nō:quia sua caliditas est ꝓpinqua naturali cōformis sibi. ¶ In cōtrarium Gal. 7° terapē. ꝛ hic Auicēna. ¶ Quidam dicūt aliud eē tepidū:ꝛ alio tēpatū:vt vꝫ posse colligi īfra cap. de cura tertiane pure:vbi postq̄ȝ docuit balneare cū aq̄ tēpata docet postea tepidā supasperger. Dicūt igit: ꝙ tēpatū calꝫ ɔfortat sꝫ tepidū debilitat. Hic fmo nō pōt tolerari:qꝛ tepidum īfra temperatū remittit calorē:ꝛ quasi debiliter stringit poros:sed hoc non debilitat. ¶ Dicendum igitur ꝙ tepiduz:qđ est suaue calidum: ꝛ temperatū debilitat per accidens ꝛ pse cōfortat.s.inducendo conformez calorem:sed qꝛ apit poros:ꝛ eos apertos tenet: ꝛ cōmouet calidum ad extra.ideo debilitat: ꝛ qꝛ humiditates mouet ꝛ eliquat:sꝫ calidum occurrens fortius:sꝫ per se deberet plus debilitare:tñ per accidēs cōfortat respectu tepidi:qꝛ quasi quadaz mordicatione poros claudit: maxime aūt hoc verificatur circa ventrē.s.stomachum:ꝛ intestina:qꝛ sūt membra neruosa frigida:vnde plus ɔfortant a calido:non sic a tepido: ꝛ ideo Gal. ibidē dixit. Exsoluūt oīa tepida robur vētris.

¶ Super capm̄ de cōsy cāra ab euōne supsiua. Capim. IIII.

Constipetur venter ꝛ constringatur cū cibis ꝛ potib⁹ ꝛ medicaminibus tam simplicibus q̄ȝ compositis. ¶ Cibaria facta sint de farina volatili: idest valde subtili cum lacte amigđ. ꝛ postea simul buliant. Item amidū paratū eodē modo. Itez panis albissimus agitatus. Itez medulle. Item oīa cibaria fcā de pasta in q̄ nō sit furfur. Itē oīa ciberia fcā de carnib⁹ electis boni nutrimēti fortiter tritis:cū qb⁹ misceat amidū. ¶ Esset bonū cibare sepe:in pauca tñ q̄ntitate:ne grauet vtutē ɔtētiuaȝ. ¶ Et si sit in pn°. vt nā ɔfortet ꝛ adiuuet:coquantur cū carnibus:siue sint galli:siue galline:siue capōes:siue alie res:vt sunt coctana sorba:mespila:corna imatura:sumach berberis:acatia:hypoqstidos san. dra. semia citonio. vel cortices mirab. a qbus est gūmositas expssa:pōt ēt decoq corallus bñ ablutus q̄ter vel qnq̄es cū aq̄ tepi. cuꝫ carnibus ādictis. ¶ Itē oua dura cū aceto stringūt vētrē. ¶ Item coquant cibaria cū aq̄ cisterne vel pluuiali: in qua buliat spodiū electū. ¶ Itē pot⁹ ad hoc est aq̄ ferrata:q̄ fit extinguēdo ferrū nouies ignitū i aq̄:ꝛ postea colet:ꝛ calibs melius valꝫ ¶ Itē vinū stipticū grossuz de torculari. in quo imponat pāis aꝫim⁹ bñ tost⁹:vl assatus:vl coctanū. ¶ Item syr. de ribes det cū aq̄ ferrata ꝛ nō cū vino. ¶ Item spāq̄ȝ comedat cibū aliquē capiat de fructibus stipticis coctis:vt eēt coctanū:vl pirū in pua quātitate. ¶ Q, si fruct⁹ nō habeas: accipe crustā panis torrefacti aꝫimi ꝛ fundat in vino:ꝛ cuꝫ icipiat vino inebriari: abijciat ꝛ ponat extra sup scisorio:ꝛ postea aspgat pluis q seqt. ℞. iterioris cinamomi elec. ʒ. ß. coriādri ꝑpara. ʒ. ij. pāis succ. ʒ. vij. fiat puluis subtilis:ꝛ postea de illo pōat sup crustā ꝛ comedant in introitu mēse q̄ttuor:vel. vi. boli:ꝛ post bibat valde parum. ¶ Itē potest admistrari vitellus oui ieiuno stō: in quo infundatur puluis q seqt. ℞. mast. ʒ. ij. sang. dra. boliar. añ. ʒ. j. interioris cinamomi electi. ʒ. ß. fiat puluis subtilis:đ quo sumat cū trib⁹ digitis q̄ȝtū potest:ꝛ ifundas in ouo ꝛ trāsglutias. ¶ Itē emplm̄ ad idem. ℞. masti. ʒ. i. corallo. ru. ʒ. ij. corti. citri:fiat emplm̄ ad mo:m̄ scuti qui extendi sup petiā.

¶ Medicine simplices: que valēt ɔ̄ fluxū vētris. ℞ coagulū leporis:vel hedi sumat. ʒ. i. cū. ℥. i. aq̄ plātagi. tepide:ꝛ det in potu stō iciūo. ¶ Itē 2° case⁹ ātiqu⁹ dur⁹:a quo tota salsedo sit remota:qđ sic fit lauet caseus cum aq̄ tepi. incidat in pua frusta:ꝛ lauet. 8. vel. 9. vicibus:ꝛ iste caseus mistret cū cibis factis de pasta:vt ꝑus dcm̄ est. ¶ Itē 3° tyriaca recēs pp opium:q̄ si nō recens reperiat sumat de ipa. ʒ. i. opij gra. v. ꝛ misceat cū aq̄ plātagi. tepida: ꝛ vino grosso de torculari. ¶ Itē 4°. sunt lētes excor̄t. qꝛ ille cū corticibus sunt laxatiue ꝛ fortissime bullite:ꝛ postea in patella assate cum pinguedine mōtonis:ꝛ mistrate cum pauco aceto. ¶ Item 5m̄ est sanguis montonis bene ꝛ fortiter decoctus sine sale ꝛ sine aliqua pinguedine cum brodio montonis. ¶ Itē 6m̄ est sanguis turturis antiq̄ dat⁹ in potu cuꝫ vino g̃sso de torculari:ꝛ nō coquat sanguis. ¶ Item 7m̄ est semē nasturtij assatū integrum in sartagine ministratū cum lacte butiroso:in quo ferrū vel lapilli sint extincti:cuꝫ quo cum coquit etiā adde de stipticis iam dictis:addant flores camelcōte. ʒ. i. vel. ij. ministretur stō ieiuno. ¶ Item alia applicant ad extra:ꝛ ꝑmo facio lauari plantas pedū:ꝛ volas manuuꝫ:ꝛ sub vmbilico:ꝛ supra renes cum dissolutione floꝝ camelleonte:q̄ dissoluit cuꝫ aqua plātag. ꝛ vino de torculari. añ. ꝛ si nō habeant flores capiatur radix: ꝛ cum isto lauetur. ¶ Itē 2m̄ applicatū ab extra est magna ventosa: si patiens eaꝫ tolerare pōt sine scarificatione super vmbilico. Aliqui ponūt ab vtroq̄ȝ latere vnā de cōmunibus ventosis:vel de paruis:si virtus tolerare pōt:ꝛ illud nō approximo si virtus sit debilis:qꝛ grauat sensibilia membra. ¶ Item 3m̄ est lauare extrema cum decoctione ro. ru. electaꝝ:ꝛ folioꝝ salicis viridis:ꝛ post extremitates lotas bñ ꝛ sufficiēter in ista decoctione bene calīa fiat absterfio cū pāno lineo albo: ita ꝙ nihil remaneat madidū in porositatibus:ꝛ hoc vt mā deriuetur:ꝛ post intret lectum ꝛ habeat linteamina ai. ex quibus cuꝫ fricatione ꝛ calefactione sit remota actualis frigiditas linteaminū:ꝛ sint tepida linteamina:ꝛ sit bene coopertus vt si potest sudet. ¶ Item 4m̄ est:ꝙ aliqui faciunt suppositoria:q̄ sunt Rasis in 9°. almās. in fine cap. de fluxu ven. qđ sequit. ℞. thu. albi oliba. licij cro. gūmi ara. añ. ʒ. i. opij. ʒ. ß. informent collitia:ꝛ supponantur:ꝛ illud est expertuꝫ sepe ꝛ nō inuenio effectum rōne soliditatis ꝛ duritie istius. ¶ Item pōt ab extra applicari emplm̄ primum. ℞. succi coctanoꝝ mespiloꝝ. sorbaꝝ:plātag. ꝛ aliq volūt nō cū resi⁹:qꝛ in ea est aliqđ stipticitatis: ꝛ iō valet in ꝓposito. añ. q̄r. i. aq̄ ro. fcē de stipitib⁹ ꝛ anteris. i. seie ro. lib. ß. thu. masti. añ. ℥. ß. san. dra. boli ar. añ. ʒ. vi. floꝝ cameleon. ʒ. iij. acatie:hypoq. añ. ʒ. iij. ro. ru. ℥. ß. ꝙ si sit fe. addātur de sandalis al. ꝛ ru. ʒ. ij. puluerisent: ꝛ misce cū succis ꝛ aquis p̄dictis. Q, si fe. nō fuerit adde mētbe:absin. añ. ʒ. ß. ꝛ postea sume medullaꝫ panis fm quātitatē:fm quā facere volueris emplm̄ illum calīn paneꝫ infunde in predictis:ꝛ postq̄ȝ sumpsit q̄ȝtum potest:exprime paꝝ panem:ꝙ si vis addere vinū de torculari addas ꝛ superasperge istum panem madefactū puluere masticis:ꝛ ca:m̄ applica super stomachum ꝛ intestina gracilia inter duos pānos lineos:ꝛ potes addere farinam lentiū:si nō habes panem ad inspissandum emplm̄. ¶ Item potes facere emplm̄. ℞. thu. masti. stora. calami. añ. ʒ. ß. sang. dra. boli ar. terre sigili. hypoqst. añ. ʒ. ii. coralli rub. ʒ. i. iterioris cinamo. elec. ʒ. i. ß. terbē. ʒ. ß. picis naua. q̄rt. ß. fiat emplm̄ cum pistello calīo addēdo olei nardi. olei mast. añ. q̄rtā. ß. qđ extendat sup vmbilicum in for° 4ᵗᶦ ad longitudinē ꝛ latitudineꝫ:q̄ vꝫ sufficere patienti:qđ ponat sup vmbilicū ꝛ ventrē. ¶ Itez aliq faciunt suffumigationes ab ex cuꝫ sella pforata: vt fumus recipiat panū cū aceto fortissimo:in quo ꝓiciant prune ignee inflāmantes:vel lateres antiqui igniti. ¶ Itē etiam ad idem. ℞. corticū citri cum succha. cōditoꝝ minutim incisoruꝫ carnium citonioꝝ cōdito. ɔserue ro. antique. añ. ℥. ß. cōserue buglo.

antique.ʒ.ij.iterioris cinamo.elec.florũ camelon.añ.ʒ.i.s. coralli al.⁊ ru.fortissime abluti novies vel decies cũ aquis exiccativis.añ.ʒ.ij.san.ora.ʒ.ij.sandal.al.⁊ ru.coriãdri pre para.acatie:hypoqst.añ.ʒ.i.pãis succ.lib.s.aq̃ bugl.succi citõio.añ.q̃r.s.fiat electariũ per bolos:q̃ si vis tere de eo me dio mõ:vel in toto:vel in pte. Itẽ dicebat coralli fortissime abluti:q̃ si nõ abluant͛ hñt pessimũ saporẽ ratiõe terre mi neralis:in qua inveniunt͛:q̃ terra est in porositatib⁹ coral lo⁊.iõ debẽt poni in aq̃ tepi.p pausam:⁊ postea fortiter la vari:⁊ postea tergi cũ pãno aspo: ut terra mineral͛ ⁊ sapor eo⁊ exeat:⁊ qd̃ dico d̃ corall͛.idẽ dico de alijs mieralib⁹: ut de iacincto ⁊ saphyro. ¶ Itẽ nõ q̃ potus aque prunello⁊ ⁊ sorba ⁊ mespila comesta ante prãdiũ mirabilr̃ stringũt. ¶ Itẽ nota q̃ in tenasmõe:quando patiens surgit de assel la lavãdo pudibũda cũ aq̃ frida:⁊ postea bõbacẽ superpo nẽdo in eo:qd̃ seq͛ i tex. ℞.olei ro.antiqui.ʒ.i.vitelli ovo. fortiter cõquassato⁊ duo:opij pulverisati.ʒ.i.misce ⁊ tepe fiant:⁊ hoc tepore facto inungatur bombix bene carmi͛:que ponat͛ itra pudibũda quãtũ põt. ¶ Itẽ in fluxu vẽtris possunt dari clisteria.pmõ lẽitiva ita q̃ nihil ponat͛ de sale ⁊ possũt in pcessu dari clisteria restrictiva:que possunt fieri de succis ⁊ medicaminibus antedictis.

¶ De febre effimera ex dolore. Cap.xxvij.

Dolor quandoq̃ calefacit spiritum adeo:donec inflãmet͛ febris. ¶ Signa. Dolor in capite:aut oculo:aut aure:aut dente:aut iũcturis:aut ex tremitatib⁹:aut colica:aut hemorroidib⁹:aut alijs de doloribus furunculo⁊.

¶ Quare dolor calefaciat est smo plixus alibi.

¶ De cura ei⁹ q̃ fit ex dolore. Cap.xxviij.

Regat͛ dolor est eo qd̃ op⁊ i capitulo suo:deinde curet͛ cura ei⁹:que fit ex labore. ¶ Nõ si timeat͛ ex potu vini motus doloris nõ detur in potu.

¶ Intendit autẽ in cura ad dolorem per ea:que sciuntur in suis capitulis:⁊ ad febrem cũ infrigidantib⁹ ⁊ humectã tibus balneis ⁊ inunctionibus sicut dixit in ea que ex labo re accidit:q̃ lassitudo est doloris modus.

¶ Motus doloris. Ubi gr̃a.in capite vel iuncturis:sed si sit dolor ventosus:possibile est ex hoc curari.

¶ De febre effimera ex sincopi. Cap.xxix.

Quandoq̃ accidit ei cui supervenit sincopis propter cõmotionem spiri tus diversa calefactio ⁊ cõvertit͛ in febrem:⁊ qñq̃ remanent de ea post ablationem timoris in sincopi reliquie. ¶ Si gna. Vicinitas sincopis.⁊ casus v̉tutis absq̃ signis febriũ aliarũ:q̃ nõ sunt ex febrib⁹ effime ris.⁊ pulsus in ea est diversarũ dispositionũ. Qñq̃ enim cadit ⁊ destruit͛:qñ vincit frigus. Et qñq̃ fit velox apparet qa dñatur caliditas: ⁊ similat͛ pulsui patientiũ extenuationẽ exicca tivam in duritie cum verminatione.

¶ Dubitat͛ cũ sincopis pducat ad frigiditatẽ ⁊ casum pul sus:quomõ põt esse cã fe. ¶ Dõm q̃ pp subclusionem spi ritus in corde ⁊ phibitionẽ respirationis accidit iflãmatio. ergo pmo a sincopi accidit fe.itus deinde cũ surgit a sinco pi appet magis cã.⁊ ideo dixit accidit diversa calefactio:⁊ accipimus q̃ põt eẽ fe.sincopi stãte ⁊ etiã recedẽte vñ dixit reliquie. ¶ Sed tu dices:nõ debuit dicere reliquie: immo debuit dicere ipsa febris cũ maiori sui duratione:q̃ sinco pis nõ durat una die naturali:sed forte min⁹ q̃ hora. Dõm q̃ hec febris accidit cum sincopis frequentatur sepe in die vel diebus:⁊ ideo possibile est q̃ ille occupent magnũ spa tium diei:vel dierum duo⁊:vel pluriũ ut cum sunt causa sto machi frequentes.ergo pa⁊ extra illas durabit febris nisi venerit in ultima sincopi. Et ideo dixit Avicen. post abla tionem timoris ⁊ nõ dixit post ablationem sincopis:q̃ plu res sincopes precesserint:⁊ nõ dubitet͛ amplius de eius eṽe tu:ablato eniz timore de sincopi nulla spatur venire.sed ab lata una sincopi sperari põt alia evenire.

¶ Signa ⁊c̃.

¶ Quando vincit frigus.s.extra.

¶ In duritie.i.quando vincit frigus:vel quando esset exte nuatio propter sincopes.

¶ Cũ verminatione.i.cũ vermiculis in actu sincopis qñq̃.

¶ Curatio. Cap.xxx.

Cura eius est cura sincopis: dare ci bos velocis digestionis boni chi mi:de illis quos scivisti:⁊ si indigue ris ut des in potu vinum:fac:⁊ non cures de febre. ¶ Cum ergo liberatur ex sin copi ⁊ remanet febris similis ei:que est cũ ex tenuatione:curetur cum eo:quod est in cano ne de infrigidatione ⁊ humectatione.

¶ Vertit͛ itentio ad sincopim cum cibis ⁊ potu.s.vini non ti mẽdo fe.ut etiã.xij.terapen.

¶ In canone.s.de cura extenuato⁊ fen.vij.⁊ de ethica.

¶ Super capitulum de ephi⁹ causata ex sincopi. Capitulum.IIII.

Curatur cibis ⁊ potib⁹ cũ alijs medica minib⁹. ¶ Cibi qui maxie va lent in sincopi ⁊ in omni defectiõe v̉tutis est aq̃ carnis que sic fit. ℞.caponẽ bene pinguẽ ⁊ per dicẽ bonam:⁊ fasianum cũ perdice:q̃ si vẽter fit nimis lassus adde turtures.ij.vel.iij.⁊ fac bulire ⁊ expu mare in olla illas carnes: ⁊ postq̃ fuerint spũate excipiant͛ ab olla ⁊ pinguedo tota removeatur:⁊ minutim incidant͛; ⁊ frusta in amphora vitrea ponant͛ ⁊ si febris affuerit po natur aque ro.q̃rt.s.⁊ si fe.nõ fuerit ponat͛ loco dicte aque vini al.elec.q̃rt.i.ad pondus. O: si dives fuerit ponatur li gni al͛.ʒ.i.floreno⁊ de flo⁹.30.vel.20.sm possibilitatẽ suã.q̃ valde ipondere suo diminuunt͛ ⁊ obturetur amphora for titer:⁊ postea liget͛ desuper.ista ampho.ponatur in caca bo pleno aqua ⁊ teneatur q̃ non natet:sed stet infra aquã postea illi cacabo supponat͛ ignis: ⁊ tota nocte buliat:vel per.12.horas:⁊ ordinetur q̃ alia aqua calida sit in alio lebe te iuxta cacabum:ita q̃ si deficeretur aqua cacabi possit ca cabus illa alia aqua impleri:⁊ in crastino subtrahat͛ ignis a cacabo:ita q̃ sine eo q̃ amphora excipiatur a cacabo:aq̃ cacabi remaneat tepida.postea extrahe a cacabo:alias frã geretur amphora:post quidem reponat͛ ampho.⁊ carnes erunt ibi liquefacte ⁊ ɔverse in aquam: ⁊ ordinetur q̃ ista aqua per se ponatur in vase mundo:⁊ cum volueris ministra re sume partẽ.i.⁊ põe in cipho argẽteo:⁊ pone super prũas ⁊ fac calefieri:vel misce cũ parte.s.alteri⁹ brodij. ¶ Sciẽ dum q̃ qñdo carnes ponuntur in olla frustatim q̃ debẽt poni ⁊ ossa cum medull͛ fortiter ɔtritis. ¶ Item 2°.valet in sincopi maxime usus pulveris qui sequitur maxime cũ ci bis administratus:⁊ de quibus cibis pa⁊ nutrit multum ut sunt testiculi gall͛.qui non diu calcaverũt ova sorbilia:per dices:fasiani ⁊ alia cõtrita:⁊ mollia:ex quibus fiunt sor bilia cibaria:de quibus dicit hippo.facilius est repleri po tu quam

Modus pficiendi aquam carnis.

in q̄3 cibo. ℞.coralli al.⁊ ru.in aqua tepi.abluti ter ⁊ desic cati.ʒ.ij.ligni al'.ʒ.i.san.al.⁊ ru.⁊ muscatelli.añ.ʒ.ß. karabe:sirici crudi.añ.℈.ij.iacinthorum,smaragdorū3,saphyrorum.añ.ʒ.ß.⁊.℈.i.ossis de corde cer.interius ⁊ exterius mundati.℥.ß.margaritarum orientalium perforatarū ⁊ nō perforatarū fortiter ablutarū.ʒ.iij.pānorum.i.petiarū3 auri puri ⁊ argenti puri.añ.xv.numero panis zuccha.ad pō dus omnium terātur lapides in mortario marmoreo ⁊ cribellentur per sindonem multiplicatā3 ⁊ alia vt decet:⁊ fiat puluis subtilissimus ⁊ conseruetur in pixide bene munda. Iste puluis vocatur puluis cordialis:q2 confortat mēbra principalia ⁊ regñat spiritus: ⁊ facias ꝙ teneatur in apothecа:ꝙ si patiens fuerit potens: adde ambre grise: ligni al.añ.℈.i.vel.ß.auri puri florenorum de florentia subtiliter limati:argenti de venetijs nimium subtiliter limati:⁊ cibaria superaspergantur isto puluere. ℭ Etiā3 de isto puluere pōt fieri electuariū cordiale:vt seqtur.℞.pulueris cordialis dicti.ʒ.ij.vel.ʒ.i.corticū citri cū zucch.cōditorū.℥.ß.conserue ro.cōserue borag.cōserue buglo.añ.ʒ.ij.se.acetose.ʒ.j.panis zuccha.q'ātū.s.⁊ fiat electuariū in modū zucch.⁊ aromatiçetur cū aqua ro.de damasco ⁊ deauret cū3 petijs auri:qñ volueris. ℭ Nota ꝙ aq̄ ro.nō ɔuenit in sincopi de replōne spirituū ɔculcatorū ad intus ſm Auic.3ᵒ can.cap. de sincopi. Et scias ꝙ Aui.loquitur nimis stricte:q2 potest competere:sed ab extra fortiter facies:⁊ mēbra aspergantur ⁊ percutiātur. ℭ Sed in isto casu competit fortis fricatio extremitatū:⁊ ligatura fortis. ℭ Itē in sincopi pōt competere sacculus ab extra approximatus cordi in regione eius:vt seqtur.℞.seminis vtriusq3 ocimi.añ.ʒ.ß.se.citrangulli.ʒ.ij.corian.prepara.se.aceto.añ.ʒ.iij.citoniorum.ʒ.ij.ro.ru.illius anni electarum.florum melli.añ.ʒ.ß.florū bora.⁊ buglo.ana.ʒ.ij.fiat sacculus delicate interbastatus in forma cordis:qui super aspersus aqua rosa.⁊ vino electo. ana.quart.ß.tepidus applicetur.

ℭ De febre effimera ex fame. Cap.xxxj.

Quandoq3 acuunt vapores i corpore qñ non inueniūt nutrimentū:⁊ generant febrem. ℭ Et eius pulsus est debilis paruus et qñq3 declinat ad duritiem. ℭ Curatio. Cibatio quide3 in febre est sicut ex sorbitionibus factis ex kist ordei cū oleribus:⁊ post illas cum cibis bonis confortantibus:⁊ balneetur: ⁊ effundatur super caput eius aqua plurima tepida.⁊ sedeat in ea ⁊ humectetur corpus eius cū eis que sunt sicut oleum violatum ro.⁊ cucurbitinum.

ℭ Cum cibus habeat inter sua cōmoda temperare calore3: oportet ꝙ fiat ex fame incensio.
ℭ Quando non inueniunt.s.corporem vel vapores.
ℭ Nutrimentum.i.id ex quo generatur.
ℭ Ad duritiē ꝑpter exiccationem dixit qñq3:q2 prius apparet qñq3 febris q̄3 exiccatio ⁊ induratio ex priuatione cibi.
ℭ Cibatio. Cōsiderandū ꝙ ponit cibaria:q̄ dantur stāte fe. ⁊ sunt ifrigidātia:vt ptysana ordei:⁊ q̄ dantur post febrem sicut cibus de carnibus:⁊ iō lra dicit post illā.s.fe.sed si lra dicat post illas.s.sorbitiones:tūc lra vult ꝙ stante fe.ꝑmittas cibaria frigida nō corruptibilia:vt kist ordei:ne a stomacho ignito ⁊ auido corrūpātur cibaria alia:⁊ subsequēter si indigēt pñt dari cibaria magis cōfortantia vt de carnibus ⁊ colligatur hic cañ.ex generali quoda3 cañ. primo lib.fen.tertia capitulo de regimine per cibum.
ℭ Aqua tepida.i.debite calida.⁊ intendit Auicen.totū corpus humectare.

ℭ De febre effimera ex siti. Cap.xxxij.

Ec prima est ei:que est ex fame ⁊ est dignior:vt accidat propter defectu3 eiᵘ:quo sedaƭ de aqua caliditas fortis in vaporibus. ℭ Curatio. Dare in potu aquā frigidā:⁊ aq̄s fructuū frigidoꝝ ⁊ ꝑprie granatoꝝ.⁊ humectare corpus cū tuna:⁊ si possibile est ei balneatio cū aq̄ frigida fiat.

ℭ Hic vult.A.innuere ꝙ magis accidit inflāmatio in vaporibus ⁊ spiritibus ꝑꝑ sitim q̄3 ꝑꝑ fame3:q2 in siti deficit sedatio caloris:q̄ sedatio fit ab humido aqueo:que est maior sedatio q̄3 illa:q̄ fit a cibo:⁊ h̄ est qō dicit:est dignior:ꝙ accidat caliditas fortius in vaporibus.i.in spiritibus ⁊ vaporibus ꝑꝑ defectū eius:qō sedaƭ de aqua.i.ꝑꝑ defectum sedationis facte ab aq̄:siue aquoso humido sn.q̄3 ꝑꝑ defectū sedationis a cibo. ℭ Cōsiderādū aūt est:ꝙ in siti corpus magis iflāmaƭ q̄3 in fame vt al's oñdimus:⁊ appet.q2 i siti appetiƭ frigidū:seu aliqd extinctiuū.⁊ iō difficilius ⁊ tediosius est tollerare siti3 q̄3 famē:vt Ar.q̄rit ꝑblemat3.28.ꝑblemate.7ᵒ.l3 aliā det cām ⁊ in hoc innuit Aui.hoc:vt arguaƭ vbi est indigētia maioris extinguētis:ibi fit maior iflāmatio ⁊ freq̄ntius ē̄ sit:sed i siti est idigentia maioris ⁊ magis extiguētis. ℭ Cōsiderādū ꝙ hic ꝑ aquā fructuū nō intelligit aquā decoctiōis cassie ⁊ tamaridoꝝ:vt cōiter itelligunt medici ꝑ aquā fructuū:s3 itelligit aquā fructuum fridoꝝ ⁊ hūidoꝝ vt maloꝝ:⁊ maloꝝ ĝnatoꝝ dul.⁊ citrāglo'ꝝ ē̄ huius:s3 ꝑprie aquā.i.succū granatoꝝ.q2 remotior a corruᵗⁱᵉ.
ℭ Si possibile. Quod non fit extenuatim.

ℭ De febre effimera ex oppilatione.

ℭ Capitulum. xxxiij.

Oppilationes fiūt in poris cutis ꝑꝑ spissitudinem eius ⁊ paucitatem ablutionis:⁊ multitudine3 ciboꝝ ⁊ ꝑꝑ frigiditatē.⁊ propter ablutionē cū aquis frigidis stipticis.⁊ ꝑꝑ adustionem solis. ℭ Et quandoq3 fit in vijs venarū ⁊ meatibus earū:⁊ orificijs ipsarum:⁊ cursibus:⁊ vijs earum.

ℭ Quatuor erāt spēs effi.facte ex rebus:q̄ sunt corporales ⁊ sunt nō actiones:nec motus.s.ex oppilatione:⁊ nauseatiua sacietate,apate,⁊ soliditate: ⁊ iō de his quatuor determinat.⁊ ꝓ de effi.ex oppilatione:⁊ ꝓ quātum ad causas:2ᵒ signa.3ᵒ curā:vt p3:ꝑma in q̄tuorꝑ ponit cās oppilationū. 2ᵒ applicat ad prouentū effimerarū ostēdēs:de qua hic intelligit.3ᵒ ostēdit cās esse.4ᵒ ponit cañ.quosdā scie cōpletiuos.ibi 2ᵃ.(Et cū di.) ibi 3ᵃ. (Et huius.) ibi 4ᵃ.) Et hec.)
ℭ Considerādum:ꝙ innuit duos modos ĝnales oppilationum.s.pororū ⁊ assignat cās quinq3.vna priuatio ablutionis.vñ teneƭ sorditics ⁊ hoc est ꝙ dicit ꝑꝑ spissitudinem.
ℭ Et pro.i.scdā cā est multitudo ciboꝝ.vñ fiūt multe superfluitates oppilātes:alia,cā est friditas aeris ⁊c̄.alia cā ē oppilatio in venis:⁊ fit in vijs ⁊ meatibᵘ q̄tū ad ɔcauitatē: ⁊ orificijs q̄tū ad extremitatē:q̄ termināƭ ad mēbra:⁊ cursibus ⁊ vijs q̄tū ad poros:qbus cōicant:aut dixit vijs quātum ad paruos:⁊ cursibus quātum ad maiores ramos.

ℭ Et cū dicit febris effimera ex oppilatione nō innuitur nisi ad hanc speciem.

ℭ Hic applicādo cām ad effi.eligit primo de qua intelligit. 2ᵒ ɔat modum prouētus.ibi secūda.(Nam plerūq3.)
ℭ Ad hāc spēm. Scilicet q̄ fit ex oppilatione orificiorū3 vel cursuum,vel venarū.vel viarum:q2 ista proprie dicitur ex oppilatione.que enim fit ex oppilatione pororū cutis dice/

Gentil.de febri. C

tur posterius: et dicitur prius ex densitate, vel soliditate.

¶ Nam plerumq; accidit vt minoretur resolutio: et multiplicet repletio: et coartatio et priuet respiratio. et aggregetur vapor plurimus et non resoluitur: et tunc eueniet caliditas superflua: et dum perseuerauerit eius inflammatio in debiliori ex corporibus: quod est spiritus, erit febris effimera cum ergo inflammat in sanguine, est species famosa sinoche: quam diceremus et est illa, que est de summa febrium humorum: et non est propter putredinem: imo est propter inflammationem et ebullitionem. Quod si pertranseat illud ad putredinem: quam facit oppilatio et priuatio respirationis: permutatur ad febres putredinis.

¶ Hic accipitur causa generalis istarum oppilationum: quia repletio addita supra solutionem. i. quamcunq; euacuationem manifestam vel occultam. 2° accipitur causa cõis aduentus f. b. quia accidit caliditas superflua secundum modum, quem dicit. tertio quomodo fit effi. et quomodo humoralis putrida: vel non putrida: fit autem effi. cum calor stat in spiritu: qui est debilius corpus. s. in modo subiecti: quia subtilis rarus.

¶ Et huiusmodi quidem oppilatio aut fit ex multitudine humorum et sanguinis: aut ex grossitudine eorum: aut ex viscositate eorum: aut propter casum rei de causis oppilationis in instrumento, non in cursu: imo sicut frigus constringens: aut apostema coarctans: aut nascentia rei: aut aliud de illis: quarum te oportet rememorari.

Tres modi oppilationis.

¶ Assignat cãs huius oppilationis viarum venarum et cursuum et tangit tres modos oppilationum secundum tria genera causarum. s. oppilationem quam dicunt medici attenuatoriam propter materiam in viis: que materia pot peccare multitudine, grossitie, vel viscositate. Coarctatoriam ex constrictione parietum ex frigore vel apate carnosam exnascentia rei in vena. ver. g. verruca: et ista oportet rememorari ex fen. 1ª primi li. fen. 14. tertij li. ¶ Sed tu dices in qua vena potest nasci. ¶ Dicendum in aliquo magno ramo intus vel super magna parte orificio vel extra: vt in pdentibus magnam partem cutis propter vlcera, vel combustionem: longinquum autem est quod hoc fiat et si fiat quod sit causa effi. proprie essentialis. cum enim illa causa sit inseparabilis: esset feb. effi. inseparabilis: tamen alie cause vt ira: et que coniuncte huic oppilationi carnose excitant effi. magis quam si illa oppilatio carnosa non esset. ¶ Secundo dices iste cause sunt extrinsece. s. frigus constringens. ¶ Dicendum quod loquor de facto a causa intrinseca, vel dicendum quod oppilatio viarum est de causis intrinsecis: quamuis corporales: sed cause earum possunt esse extrinsece: quamuis sic possit dici de soliditate que tamen dicitur causa extrinseca et dicta est supra: vel dicendum quod sermo hic Aui. est extensus ad causas omnes oppilationum: quarum vult reminisci ex primo lib. non quod omnes ille oppilationes sint causa effi. et proprie effi. de qua est sermo in hoc capitulo: sed oppilationes a materia: quod apparet per illud: quod subdit. (Quoniam corpus in ea est plurime materiei.)

¶ Et hec quidem febris de febribus effimeris parum permutatur ad ethicam: quoniam corpus in ea est plurime materiei. ¶ Et in hac febre iterum est sitis: et inflammatio: et adherentia caliditatis: et vrina media inter igneam. ¶ Et hec febris est difficilis ad cognoscendum, cuius similitudo est proxima similitudini febrium humorum. ¶ Et hec febris quandoq; remanet vsq; ad diem tertium: et in eo quod est post ipsum si sunt oppilationes plurime fortes. Et sunt inspissantes: et non condensantes de foris et si sunt pure, festinat eius eradicatio, si non fuerit error. ¶ Et hec febris inter febres effimeras quoniam quia accidit et redit propter fixionem oppilationis: que est causa, quare fiunt ei paroxismi. ¶ Et hec quidem febris multotiens permutatur ad frigus et horripilationem, et significat quod ipsa sit putrida. ¶ Et cum illa, que est ex oppilatione, facit accidere dolorem post flebotomiam in latere sinistro, non est excusatio iterationis flobothomie, precipue cum sedatur febris. et perseuerat dolor.

¶ Ponit. 7. can. primus est notus cum ponat causam: quoniam corpus est plurime materiei: et ex hoc aptius ad putridam etiam non paratum incendi sic secundum membra.

¶ Secundus can. ponit accidentia quedam.

¶ Adherentia. i. continuitas: sicut continua est inflammatio stante oppilatione.

¶ Media inter igneam. ¶ Dices vbi est aliud extremum: dicunt quidam quod vult dicere inter igneam et rubeam: quia inter citrinum et rubeum. Aliter inter igneam. i. inter gradus igneis qui non est debilis igneitatis: sicut in effimeris parum calidis nec fortis sicut in cholericis putridis.

¶ Tertius can. est notus.

¶ Circa 4m can. dubitatur: quia si sunt oppilationes plurime fortes: nunc talis effi. transit in putridam: vt Gal. 8. terap. ¶ Dicendum quod si sunt fortes in vltimo: ita quod tam vie venarum quam pori extra in cute sint oppilati: tunc transit in putridam: et de hac Aui. non intelligit. vnde dicit non sunt inspissantes: intelligit ergo quod non sint fortes in vltimo: sed satis fortes quidam tamen dicunt non sunt inspissantes. i. non sunt a causa extrinseca. verbi gratia. frigore aeris: quia talis effime. non est longa: imo faciliter remouetur.

Questio. 1.

Circa 5m can. dubitatur quomodo effi. habeat paroxismos: cum sit feb. facta. ¶ Amplius. propter fixionem oppilationis debet dici: quod figitur non quod accidat et reuertatur paroxismaliter. ¶ Dicendum quod vere effi. que fiunt a causis puris primitiuis. ver. g. calore solis non paroxismant. i. non pendent a materia immobili. ¶ Sed tu. d. Sicut vnus humor putridus disponit alium vt ex hoc paroxismus reuertatur sic spiritus modo inflammatus disponit alium. ¶ Dicendum quod putredo est dispositio fiens in humore ex dispositione prioris humoris: et ideo non generatur putridus humor: sed post generationem putrefit vestigio mali caloris. Spiritus autem non disponit taliter cor: quod eo spiritu qui prius fecit effi. recedente vel euaporante vel temperato generetur alter spiritus inflammatus sicut primus: nec imprimunt spiritus malam dispositionem: sicut faciunt humores: quia grossi. ¶ Effi. autem dicte non sic vere: vt que fiunt ab oppilationibus possunt paroxismare: et hoc quia paroxismet oppilatio tota: quia tota modo stat: et tota modo recedet: vel quia stante vna oppilatione fixa vapores in certo spatio multiplicati euaporent: et deinde iterum accumulentur: vel quia oppilatio licet sit stans: tamen varietur secundum additionem et diminutionem: et hic erit secundum quod humor oppilans regeneratur, et resoluitur: et hoc intelligit cum dicit. (Accidit et redit propter fixionem oppilationis). i. licet oppilatio stet fixa vel pot exponi: propter fixionem oppilationis. s. accidit et stat et sup. recedit propter recessum.

¶ Sextus can. est notus.

¶ Can. autem septimus 2° pot intelligi propter primum sciendum quod flobothomia quam in ista effi. faceremus esset de basilica sinistra: quia propter ipsam remouetur repletio vaporosa. vt 3° can. fen. li. capi. de canonibus generalibus curationis complexionum cordis malarum. Et hac autem flomia accidit quod febris curatur remotis vaporibus: sed accidit quandoq; quod commotio fit in sanguine partis sinistre vel dextre: et inde pot sequi dolor: et tunc non est excusatio flomie: nec ex illa sequitur apostema precipue etc. quia signum

est ꝙ repletio est sanguinea: vnde contulit flobotbomia: et manet aũt cõsiderationi tue: an de eadẽ parte vel opposita: et sic exponitur textus: facit accidere dolorẽ. s. in aliqua parte post flobotbomiã factã in latere sinistro. i. de basilica sinistra. ¶ Secũda expositio est ꝙ flobotbomia de quacũq; parte fiat: qñq; facit accidere dolorẽ in parte sinistra: qr sanguis ille melãcbolicus agitatur ex flobotbomia: et nõ educitur in pᵃ flomia: et tunc opʒ ꝙ iteretur ẽm modũ qui tibi vĩs: et forsan intelligit in latere sinistro. s. pectoris cuʒ precessit flobotbomia dextre partis facta cõmotione sanguinis: et nõ eductione. In iteratione aũt flobotbomie opʒ te attendere tpᵒ. s. an eadeʒ die vel sequenti: an de eadem parte vel alia: et an aliud premittatur subtilians vel adaptãs sanguinem vel non: et totum hoc oportet ꝙ aliunde scias.

¶ Signa. ¶ Qñq; accidit febris effimera non ex causa primitiua: et est longe declinatiõis: tũc existima ꝙ ipsa est oppilatio: et proprie quãdo declinat sine euãtione cum humectatione.

¶ Primo ponit signa extimatiuã noticiã dantia. 2º verã. ibi 2º. (Et verificatur.) tria ponit signa. s. fieri non a cã primitiua. s. extrinseca ꝓprie dicta primitiuam, sicut calor solis: et hoc inducit extimationẽ lõginquã: qr alia ab effi. ex oppilatione potest fieri nõ a causa primitiua. Scdm̃ signuʒ est longa declinatio: et hoc ẽt nõ sibi soli cõpetit. Tertiũ est declinare sine euõne. s. debita febris effi. vere q̃ est sudor illis nãli. et hoc ẽt alijs febribus posset cõpetere: sʒ multũ competat eiq; que ex oppilatione fit: et ideo dixit. extimari. et ideo subdit.

¶ Et verificant existimationẽ tuam signa repletionis: et in corporibus plurimi sanguis et generantibus eũ: aut grossoꝝ humoꝝ viscosoꝝ. ¶ Et dr̃ia qdẽ inter ea ambo est: qm̃ si oppilationes in eis sunt pp grossitudinẽ humoꝝ, et viscositatem eoꝝ, significant ea signa nota eis: et nõ est illic inflãmatio corporis, et rubedo, et extensio: et ad sũmuʒ signa multitudinis. Et illis in qbᵘˢ est repletio sunt signa repletionis ex rubedine faciei exuberatione venarũ, et inflatione, et tensione et alia apparentia. ¶ Et si superfluunt oppilationes, pulsus est paruus: et si nõ superfluũt: non oportet vt minoretur pulsus.

¶ Et ponit signa repletionis de humoribus crudis grossis viscosis: et repletionis sanguinee cũ dicit. Et in illis quibus est causa repletio. s. ex sanguine. Et ista volunt sciri primo canõ. fen. 2ª capitulo de signis dominij humorum.

¶ Pulsus est paruus. Dicũt qdã hoc est qñ trãsit in putridaʒ. Sed si ↄsideras: superflua oppilatio et multitudo materieruʒ antequã in putredinẽ transeant pñt facere pulsum paruũ.

¶ Cura. ¶ Cũ cã est multitudo humorum, et repletio: tunc opʒ vt in principio properes ad flobotbomiã et euõnem. Et vt flomes euãcũ iã nõ febrit: tũc est meliᵘˢ. Et qñ febrit, si nõ fuerit necessitas, tũc statio est magis ↄueniẽs: flobotbomia eni facit humores currere et ꝑmiscet inter eos. Si autẽ nõ fuerit excusatio, tũc non opʒ vt postponatur, et tardetur flõmia, et euãtio.

¶ Primo ponit curã magis in ꝑnᵒ. 2º in ꝓcessu euãtione facta. ibi 2ª. (Deinde opʒ.) pᵃ in tres. ꝑ ponit curaʒ eius: que fit ex oppilatione facta a repletione et multitudine. 2º eius, que fit ex humoribus grossis viscosis. ibi 2ª. (Et si non sentis.) 3º ponit regimen ꝑ cibos. ibi 3ª. (Et cibᵘˢ.) pᵃ in duas. primo ponit curã per euãtionẽ. 2º per aperiẽtia. ibi 2º. (Deinde fiat.) ¶ Precipit ergo euãtionẽ et horã dat cõuenientem. ¶ Sed. i. d. q̃re dixit multitudo, et repletio, et euãtio. ¶ Dõm, ꝙ dixit multitudo, et repletio. i. multitudo replẽs in qua directe cõpetit flobotbomia: sed euõ erit cum clysterijs, aut alijs mũdificantibus sanguinẽ: de qbᵘˢ est pulpa cassie, vel dixit multitudo quãtũ ad pctm̃ solius sanguinis in quãto: qđ accidit in synocba sine putredine: et in hoc cõpetit flomia: repletio quãtũ ad pctm̃ alioꝝ humoꝝ in sanguine: et in tali cõpetit ꝑ flobotbomia. 2º euõ illius humoris: et ↄsidit Aui. te scire oia hoc ex quarta fen primi li. Horã autẽ innuit flomãdi et farmacãdi si expedit farmacia vlis in ꝑnᵒ. et particularis in hora qetis: fiat aũt euãtio i ꝑnᵒ timore casus in putredinem. vigorata. n. natura facilius dñatur residuo: vt in cõmen. affo. Incboãtibus morbis. Non stamus hic ad soluendas ↄditiones de flomia ꝑ fienda: de hoc eniʒ satis scripsimus in ꝑ cap̃ de flobotbomia. Et 3º canõ. fen. 9. cap̃ de sqnantia. In hora aũt qetis: qr tunc humor aliquis cũ sanguine peccãs vel peccare aptus minus est a sanguine separatus: et magis per flomiã educibilis: qñ aũt actu est paroxismus humor aliqs ꝑ flomiã magis aptus est dñaris et sic corrũpere sanguinẽ: et mala mixtiõe. s. corruptiua se illi miscere. Si tamen esset magna necessitas. verbi gratia. timoris suffocationis ex timore raptus flobotbomemus etiam in paroxismo eligentes minus malum. de farmacia autem ꝙ tunc magis conueniat notum est.

¶ Deinde fiat occupatio in eis: que aperiũt oppilationes, et mũdificant meatus. ¶ Et nõ properes añ euãtionẽ ad mundificandos meatus et apertionẽ. Illud. n. fortasse fit cã ad attrahendum humores subito ad quosdã meatus: et in viscãdum in eis: et illud est res, i qua sunt errores plimi: et fortasse addit i oppilatiõibus si fuerint grossi, et ꝓprie si meatus i creatiõe sua fuerint stricti. ¶ Cũ flõmia iterum et euãtio qñq; educãt superfluitates viscosas fumosas faciẽtes coarctatione sua hãc febrẽ, et ꝓhibeãt vt ꝑmutetur ad putredinẽ: et proprie cũ ad vltimuʒ facis eã ꝑuenire, et facis approximare sincopi.

¶ Vult canõ. gñalẽ de hoc Gal. 8. terapẽ. et innuit duas rationes: qbᵘˢ vult ꝙ apitiua et abstersiua ab extra nõ dentur añ flomiam vel euõnem multitudine stante. pᵃ est ꝙ añ euõnẽ ex aperitiuis abstersiuis. v. g. syrupo de radicibus fit commotio mãe: et addit oppilatio: multũ. n. subito fluẽs nõ minus oppilat q̃ʒ grossum viscosum. 2º cã vel rõ est: qr possibile est, ꝙ per solã flomiam fiat curatio talis effi. et hõ nõ cadit in putridã: vnde non expedit incipere a diureticis: dixit aũt proprie cũ ad vltimũ ⁊c. qr talis flobotbomia fit i effi. ex oppilatiõe de sola sanguinis multitudine, q̃ nihil aliud est q̃ʒ quedã synocba vera: sʒ hec sola flobotbomia põt curari: et nullo alio remedio fit opus: et vt Gal. 9. terapeutice. et in hac vsq; prope syncopim possumus euacuare.

¶ Et si nõ sentis multitudinẽ humoꝝ: imo sentis oppilationes, et ꝙ ipse sunt accñtes a grossitudie eoꝝ, et viscositate ipsoꝝ: tũc fortasse nõ indiges flõmia superflua et euõne superflua: imo indiges aptione. ¶ Et apitio qdẽ est cũ abstergẽtibus ex medicis et cibis. ¶ Et propterea ꝙ egritudo est febris: non est possibile vt redeas in aperiẽdo ad abstergentia calida: imo ad illa que sunt inter syrupũ acetosum puruʒ vsq; ad

illum: que est cum seminibus: et aqua endiuie vsq; ad aquam feniculi. ¶ Questio. II.

Et si non. Dubitatur, quia in modo loquẽdi fortas/sis &c. innuit q flobotbomia debeat fieri: sed boc vĩ incõueniẽs: si sunt bumores grossi viscosi: vt 4° de re. sa. et p cañ. fen. 1°. ¶ Amplius. Innuit q nũq; potest fieri flomia supflua, q vĩ incõueniens. ¶ Dõm. q si visco/si et grossi bumores sunt a sanguine separati: nõ indiges flo/botbomia: sed põt indigere farmacis ad minorandũ: cũ nõ est oĩmõ cruditas: vt apparet i canonib⁹ gñalibus. p cañ. fen. 4° 3° cap. et infra in cap flegmatice feb. dicetur in cura. Si aũt sunt mixti cũ sanguine: cõpetit flomia minoratiua: et fortasse qñ indiges forti euõne: et forti flomia. s. iam dige/stis mãebus, vel ex alijs causis, q pñt super accidere. v. g. ti/mor apationis nobilis mẽbri. In bac ergo feb. pncipalius îdiges aptione: et qñ euacuas: vt possis aptionẽ facere sine nocumẽto. modificat aũt aperitiua et abstergẽtia: que iã de/berent esse fortia pp grossitiẽ bumor et viscositatẽ: tñ qr fe/bris inest: dat in eis gradũ a debili ad fortem vt patet.

¶ Et cibus sit ille: in quo est ablutio: et non in q est viscositas: sicut kist ordei. ¶ Et zuccharum cum hoc: quod ipsum est propinquuz cibo: et est in ipso apertio et abstersio: non est ergo maluz si misceatur cum kist ordei.

¶ Et cibus kist ptisanam: et nota de zuccbaro.

¶ Demũ opz vt consideres: cum euaueris sine cessaria fuerit euatio eius: et apparuerit sicut di/ximus: an minuatur febris et deficiat. et an si pa/roxismos babuerit: frãgatur et debilitetur pa/roxismus eius secundus a primo. Et conside/ra vrinam: et si inuenis eam nõ priuatam dige/stione. Et in pulsu: et si inuenis cũ nõ significa/re putredinem. procedens sm hoc regimen. ¶ Et intromitte egruz in die tertio post paro/xismum in balneuz hora mollificationis paro/xismi expectati: si fuerit febris vsq; ad qnq; ho/ras. et inunge eũ. Et frica ipsum cum rebus, in qbus est abstersio equalis: sicut qd est inter fa/rinam fabar vsq; ad farinam orobi et farinam radicum lilij: et aristologie emollite cuz aliquã/tulo mellis et aque. Qd si fueris ausus vti for/tiori hoc: tũc vtere spuma baurach. ¶ Et si exi/stimas q balneum alterat naturam eius in ali/quo: et facit accidere quasi borripilationez: nõ moretur in eo ictu oculi: oppilationes eniz iste non sunt de genere earũ quas aperit balneuz.

¶ Ponit curam in processu maxime per balneuz et fricatio/nem. Et p ostendit, que cõsideranda sunt vt balneũ appro/ximemus. 2° quid in exitu fiendũ. ibi 2°. (Cuz ergo.) ¶ In pma parte tãgit. 7. conditiones in vsu balnei. pma q iaz eua/cuaueris &c. et innuit: q qr fe. est ex oppilatiõe: necessaria est apertio plus. s. pncipaliter: vt pncipaliter intẽtũ. ¶ Secũ/da conditio est q fe. sm totum declinet: vel saltez paroxis/mus a paroxismo: licz adbuc posset babere paroxismos tñ oẽs erunt in declinatione: si enim non esset in declinatione vel iudicata per paroxismũ vnum: vel in pluribus balneũ posset agitare materiaz. ¶ Tertia conditio, q vrina sit dige/sta: et bic reperiuntur varie litere: et oẽs in vnã tendũt. vna dicit: si inuenis eam non priuatã &c. alia dicit si inuenis eaz priuatam sit. aut nõ priuatam. Textus aũt Gal. in. 9. tera/pentice qui buic correspondet est iste. Neq; inuenis signa indigestionis. ¶ Quarta conditio, vel consideratio est in pulsu. ¶ Dis cõsideratis procede boc regimine. s. intromit/te eum in balneũ: et innuit conditionem quintam. s. q sit in die tertia et nõ est alia conditio a predictis nisi q est tẽpus quo extimabile est, q sit in declinatione, et q feceris q opor/tuit de euacuatiõe. ¶ Sexto q fiat. 5. boris et paucioribus si non est aliud spatium ante paroxismum futurum: si credi/tur statim paroxismi reuersio: et ideo exponitur si fuerit. s. esse debeat feb. vsq; ad. 5. boras. s. si tñ est spatiũ: et tandez precipies vnctionem et fricationẽ: et sunt sermones omnes Gal. 8. tera. ¶ Septima cõditio est: q si faciat accñtia ma/la: ex qbus timet putredinẽ fieri nõ moret: qr iste oppilo/nes sunt apte trãsire in putridã non apte remoueri balneo.

¶ Cũ ergo egredit de balneo: nõ opz vt appro/ximet cibo: neq; vino, nisi post securitatẽ ex pa/roxismo. Si aũt exigit dispõ: vt cibetur aliquã/tulũ et nõ tollerat: det in potu id, in quo est ap/tio: sicut aq ordei subtilis: plime aque pauci or/dei: plime decoctionis decocta cũ apio. ¶ Qd si poxismus non iterat ei: tũc balnea cũ scdo: si desiderauerit illud: et ciba ipsum. ¶ Et si fuerit paroxismus diminutus a poxismo pmo: et vri/na fuerit bona: tũc cõfide in veritate curationis, et paucitate oppilationis, et cura eũ post erradi/cationẽ eius: sicut curasti, et ciba ipsuz. ¶ Et si venerit poxismus, sic fuit: aut fortior illo: et vri/na nõ fuerit sicut opz: tũc egritudo est tẽdẽs ad putredinẽ: et curatio eius est curatio putredis.

¶ Vult q differat cibum quousq; transit bora suspecta pa/roxismi: sed si expedit cibari in boc dispositio, et non tolle/rat, quia non tollerat esse absq; cibo.

¶ Et si fuerit &c. i. tu bñ curasti et cura sic p⁹ eũ balneo et cibo

¶ Et si venerit et vrina fuerit, non sicut oportet: qr fuerit cru/da tunc transit in putridam.

¶ De efimera causata ex oppilatione. Cap. V.

Oppilationes actuales possunt cu/rari cuz syrupo ace/toso: syrupus acetosus est duplex. s. simplex et cõpositus. in simplici intrant tñ tria. s. acetum aqua et zuccharũ: et iste est duplex: qr alius est multe acetositatis: et in isto intrat tñ de aceto quantum de aqua, vt. Rx. aceti aque electe partes. viij. boni zuccha. par/tes. xij. ¶ Alius est syrupus acetosus: parue acetositatis, vt. Rx. aceti part. iij. aque part. v. zucchari partes. xij. alius est cõpositus, sicut videbitur inferius in cura febrisũ in tex/tu. ¶ Nota q vbi est oppilatio non debes dare zuccbarũ in quãtitate notabili: et si des zuccbarum, debes dare cum alijs abstersiuis: vt cum ordeo: et caue ne des cum oppilati/uis, vt cum amido. ¶ Itẽ aqua or. alia est multior. et plus nutrit: vt sic. Rx. ord. mundati partem. i. aque partes. x. bul/liant quousq; ord. incipit crepare. Alia est mediocris or. et mediocriter nutrit. Rx. ord. partem. i. aque partes. xvij. bul/liant quousq; ord. incipit crepare.

¶ De febre effimera ex nauseatiua sacietate et repletione. ¶ Capitulum. xxxiiij.

Qandoq; accidunt ex nauseatiua sa/cietate vapores mali: ex quibus ac/cidit caliditas: et inflammantur spiri/tus: quare accidit febris.

¶ Hic determinat de febre effi. ex idigestione siue ex nauseatiua sacietate. Et primo ponit modum sui prouentus et canones. secūdo ponit signa. 3° curam: partes patent. prima in tres. primo ponit modum euentus. primo in generali. 2° in speciali. 3° ponit cañ. ibi 2ª. (Et proprie.) ibi 3ª. (Et in illis. ¶ Considerandum q indigestio siue nauseatiua sacietas pōt esse ciborū in stomacho corruptio: et eorū diminuta digōe: hic accipitur pro corruptione ciborū siue ad acetosum siue ad fumosum. ¶ Sed dubitatur q̄re non ponitur effi. fieri. ex corruptione digōnis epatis. ¶ Dōm q talis ē humoralis putrida: sed qr kilus est corpus lōgiquius a nobis q̄z humores: et pōt quodāmodo reduci ad causas primitiuas: ideo ex eius corruptione dr̄ fieri effi. et hoc ꝓprie qñ vapor est solū inflāmatus, et nō putridus: et hic cadit locus speculationis: de quo diximus supra de differētijs feb. Gal. et super 2ª fen primi cañ. capi. primo de causis.

¶ Et ꝓprie in corporibus cholericis: et in illis q non habēt amplos poros. Nā plurimuz superfluitatum eorum vaporat vaporationes fumosas: et nunoratur in eis eructuatio acida.

¶ Primo ostēdit corpora disposita. 2° idisposita. ibi 3ª. (De mā vo.) pma in duas. p° ostēdit corpora disposita ex dispositione nāli. 2° accñtali. ibi 2ª. (Et de illis.) ¶ Considerādū q hō cholericus sm̄ stōchū pōt habere habitudinē tortus frigidā. vñ poros habebit nō amplos: pp aūt corruptionē digōnis stomachi euaporabit euaporationes fumosas nō acetosas: et pororū strictura non poterunt extra duci.

¶ Et de illis qui sunt vehemētius dispositi ad illam: sunt illi qui incipiunt post nauseatiuam satietatem vti exercitio, et motu, et ire sub sole: et balneatione: postquam accidit eis hoc: multiplicantur enim in eis vapores fumosi: et ꝓprie quando habuerint in corporibus suis dolorē: et proprie in visceribus eorum.

¶ Causa huius est, qr ista facta statim postquā accidit corruptio cibi in stomacho. mouēt materias: et prohibent ab euacuatione per ventrē vel vomitū: et calefaciūt magis: et ꝓprie sunt vehemētius dispositi: vel et proprie supple multiplicant vapores fumosos. Quando rē. qr dolor est cā corruptionis cibi in stomacho: et est causa inflāmationis.

¶ De materia vo eructuationis acetose et in habentibus eam raro ꝯtingit, vt generet̃ febris. Si aūt generet̃, erit debilis, imo non generat̃. Et existimamus: qd̄ generat̃ ab eructuatione acetosa, non est nisi sacietas nauseatiua.

¶ Considerandū, q in corruptione cibi ad acetosum consideramus mām cibalem: et ꝯsideramus vaporem acetosuz: et ideo duo dixit de mā. (Et in hn̄tibus.) Qō. I.

Dubitatur qr si generat̃: videtur q sit fortis: qr putrida: qr pp putredinē vapor acetosus facit febrē: qr pp putredinē inflāmabitur. ¶ Dōm, q corruptio cibi in stomacho ad acetosuz. vnde fit corruptio acetosa: et vt plurimum fit a frigore: et ideo nec illud corruptum scz materia: nec vapor facit feb. sed potius calorē obtundere: nec ēt alios vapores si essent apti moueri permitterēt mouere: et ideo dixit forsan, et in hn̄tibus. Quandoq̄ mā talis corruptio fit a calore debili bulliente: vt 3° cañ. fen. 1 3. et sumitur tertio colliget. et tūc poterit fieri effi. que erit debilis: sicut calor erit debilis: et cum speculatus est Aui. q talis fe. poterit verius dici putrida: qr ex kilo putrido dixit. imo non generatur. s. effimera pura. vel est modus loquendi. i. tam rara generatur, q potest dici non generari.

(Et existimamus.) ¶ Questio. II.

Dubitatur qr videtur sz hoc q effectus sit causa. ¶ Quidam dicunt textum corruptuz. ¶ Alij habent litteraz extra, que dicit q si effi. fiat a materia eructuationis acetose est ꝓpter cām aliquaz accidentalem illi corruptioni ad acetositatē. ver. g. ꝓpter nouū calorem super additum illi materie. ¶ Aliter dici pōt, q vapor ille acetosus est cā additionis nauseatiue sacietatis infrigidando, quasi inuat q effectus illius vaporis non est facere febrem: sed suo diminuto calore addit ad debilitatē stomachi ifrigidādo, hoc est qd̄ dicit. Existimamus q gñatū ab eructuatione acetosa. i. vaporibus illis acetosis non est rē.

¶ Et isti qdem cum eorū soluitur nature iuuātur valde: et remouetur febris eorū propter expulsionez superfluitatis superflue fumose. Et diuersificatur quidem curatio eius: cuius retinetur natura ex illis, et cuius soluitur.

¶ Hic ponit cañ. et sunt q̄tuor. Et isti. s. habentes effi. ex nauseatiua sacietate. secundus etiam cañ. est notus.

¶ Et si nā illius, qui febrit ex nauseatiua sacietate leniatur duabus assellationibus: aut trib⁹: deinde stōmet̃: fortis fit super eam fluxus vētris et fortasse fiet fluxus epaticus: quē significabūt pulsus cordis, et nigredo lingue.

¶ Dicunt quidaz q ex hac stobothomia debilitatur virtus cōtentiua omniū membrorū: et proprie epatis: et ideo fit talis fluxus. ¶ Hec verba sunt insipida. ¶ Sed cōsiderādū, q habens nauseatiuam sacietatem cū febre effi. que est cū corruptione ad fumosuz potest esse in duplici dispositione: vna qua in epate est sanguis multus inflāmatus, vel inflāmationi aptus: et tunc cum assellauerit corruptum cibum, qr ante nō esset cōueniens stobothomia stobothomamus: et tunc alleuiata nā: si que male mãe sunt circa partes illas expellit eas: et fit fortis fluxus, et bonus. Alia dispō ēēt multa corruptio in partibus stomachi: et intestinorū: et cholera acuta circa epar. vñ tinctura vrine te decipit: et facis stobothomiā: pp quā trahit̃ corruptū cibi: qd̄ non potuit mūdari in tribus assellis: et corrumpit mãs in epate et mali vapores ascendūt ad cor. vnde fiunt accñtia, que scribit: et reuertūtur mãe corrupte ab epate ad itestina cū manifesta acuitate: et tūc est fluxus epatis: non dico epaticus iotiuus: sed ex corruptione materierū circa epar: et posset totus sermo referri ad stomiam ēt decenter factā cum homo assellauerit tribus vicibus: et creditur corruptio ciborū esse finita: et fit stobothomiā: tunc seq̄tur fortis fluxus, et epaticus.

¶ Et similant̃ accidentia febris effimere ex repletione accñtib⁹ febris ex ira: rubent. n. oculi et facies valde: et fit inflammatio vehemens: et magnificat̃ pulsus: et fit velox: et rubet vrina.

¶ Forsan q ponit hoc vt ostendat q homo decipitur ex his accidentibus credens esse repletionem indicantem stobothomiam: cum tñ non sit. Accñtia effi. ex repletione. s. nauseatiue sacietatis: et totum hoc fit ex illis fumis callidis.

¶ Amplius. Cum plus remanet non excedit tres dies.

¶ Et scias q febris effimera ex nauseatiua sacietate quandoq̄ venit cuz periodis quatuor aut septem: et cum hoc est febris effimera verū pulsus eius est sanus.

¶ Tres dies. Quia in tanto spatio credēdū est digōnez esse rectificatā euātas esse illos mãs malas stomachales.

¶ Et sciás. Istos periodos credo esse de literatis corruptionibus ciborum quotiens bonum sumit cibum .s. cenam vel prandium. Et innuit quod usque ad .7. corruptiones cibi posset stare effimera quod ostendit pulsus sanus .s. non indicans putredinem: tamen ulterius transiret in putridam corruptione cóicata humoribus imaginari autem de corruptione cibi in una cibatione surgere periodos difficile est: licet sit possibile.

¶ Signa. Signa eius sunt alteratio eructuationis ad acetositatem, aut fumositatem. ¶ Cum ergo alteratur eructuatio ad sanitatem, indicat sanitatem. ¶ Et urina quidem istorum est privata digestione aquosa. ¶ Et quando causa nauseatiue sacietatis est vigilia, est in facie: et faucibus eorum inflatio: et in palpebris eorum est gravitas.

¶ Contra quod supra dixit quod imo non generatur ab eructuatione acetosa. ¶ Dicendum, quod innuebat quod raro generaretur. ¶ Urina privata digestione aquosa. ¶ Contra quod supra dixit rubet urina. ¶ Dicendum quod hec signa sunt illius que fit in eructuantibus acetose. supra .n. iam posuit signa effimere. eius que eructuat fumose: cum dixit assimilantur accidentia etc. vel intelligit quod sit aquosa .i. subtilis in substantia: licet sit tincta.

¶ De cura. Cap. xxxv.

Patiens hanc nauseatiuam sacietatem non euacuatur: quia aut sit natura eius non soluta, aut sit soluta. ¶ Quod si natura eius fuerit non soluta: tunc proculdubio oportet: ut soluas eam: et si fuerit aliquid cibi, aut fecis, aut grauitatis remanens in stomacho tunc oportebit, ut facias vomere ipsum: deinde solue eum.

¶ Primo ponit quandam diuisionem secundum quam diuersificatur cura: huius febris: ut .G. 8° terap. 2° exequitur. 3° ponit quosdam canones curam intendendo ad accidentia, ibi 2°. (Quod si non.) ibi 3°. (Quod si perseuerat.) Prosequens autem curam primo ponit curam quando non est soluta. 2° quando non est soluta, ibi 2°. (Quod si natura.) primo in duas. primo ponit curam per medicinam. 2° per cibos. ibi 2°. (Et tollet.) primo in duas. primo in generali: vel cófuso magis ponit curam. 2° in spáli. ibi 2°. (Et considera:) dicit autem lecis .i. grosse partis: que nihil saluat de cibi non bona: que possit rectificari.

¶ Deinde solue. ¶ Contra imo prius oportet soluere. ¶ Dicendum, quod si he máe sunt in stomacho versus supius tendentes: si non ecet aliquid quod prohibet, oportet fieri vomitus: et si interim aliquid descenditur: credendum est, quod sic oportet postea prouocari venter.

¶ Et considera ubi inuenit grauitatem. Et considera tunc: an sit rectius euacuare illud cum clysteribus: et suppositoriis, aut cum aliquo: quod bibitur desuper: ut soluat, aut deponat, aut digerat: et significat illud, quod rectius est, de hoc dispositio eructuationis: fortasse .n. necessarium erit: si fuerit cibus stans fortiter: et sit difficilis vomitus, ut non aspiciatur ad febrem: sed administretur diapipereon ut precipitetur et descendat cum digestione, aut administretur, quod est debilius eo. ¶ Et administrentur embroce: et emplastra digestiua cognita in capitulo digestionis: et solutiua cognita in capitulo solutionis. Cum ergo descenderit tunc: aut egredietur per seipsum: aut iuuabitur cum suppositorio. ¶ Et tolletur fames sup eum tandiu donec non remaneat hesitatio in destructione sacietatis nauseatiue: deinde sumat cibum leuem velocis digonis boni chimi: et sit intentio ad famem et somnum tamen: quod excusat sollicitudinem in alleuiatione repletionis.

¶ Hic specialiter innuit, quando debemus clystericare, vel vomitum prouocare, aut aliquod lenitiuum per superius dare: et est hoc secundum quod materia est in stomacho: vel in intestinis gracilibus, aut grossis: et secundum diuersitatem corporis ad has euacuationes. ¶ Considerandum quod quamquam una euacuatione totum deponitur, quamquam in debilibus paulatim minuitur: aliquando si aliqua pars cibi est apta rectificari procurabitur cum auxiliantibus digestiui. Quid autem rectius sit in hoc cognoscitur per eructuationem, que signat quod cibus stat in stomacho: et signat quanta sit eius corruptio: accidit ergo quod cibus cognoscitur esse in stomacho: et non potest fieri vomitus ex natura huius hominis: nec clysteria pertingunt: dat igitur aliquid de diatrionpipereon, quod facit descendere: et minuit de materia mala et rectificando partes non multum malas. et si times feb. administra debilius. v.g. aquam calidam cum melle vel zuccharo. et iuuetur cum extrinsecis adiuuantibus ad digestionem et lenificationem: ut decoctio spice, assari, camomille et se. oliue. et ideo rosata nouella, que datur a quibusdam non conuenit huic: cum queritur descensus cibi a stomacho. Cum ergo descenderit .s. a stomacho vel intestinis superioribus suppositorio sine clysterio: ut .G. Tu autem considera varietates clysteriorum, que Gal. precipit in 8° terapen. ¶ Dubitatur an diatrionpipereon cóferat in hac febre effimera. Videtur quod non, quia ista est ex corruptione cibi ad fumosum: que fit a calido: sed in tali debemus infrigidare stomachum: ut 3° can. fen. 13. cap. de cura digestionis. ¶ Amp. 4° de regi. a. Gal. dat in crudis humoribus. ¶ In contrarium Ga. 8° terap. qui cócedit diatrion in feb. effi. ex indigestione: sed talis est: et ut plurimum ex indigone fumosa. ¶ In contrarium est Aui. ¶ Leuiter possit respondere dicendo, quod datur quando corruptio est ad acetosum: licet raro eueniat, vel aliter quod in corruptione ad fumosum vel intenditur ad qualitatem alterando malam cóplexionem: et tunc non competit talem alterationem non facimus in principio cum cibus stat in stomacho: sed iam eo euacuato: ut in fine capituli apparet, vel intenditur ad cibum corruptum, et hoc est dupliciter, vel ad deponendum: et hoc potest facere diatrionpipereon simpliciter virtute chimi, vel ad rectificandum, et sic potest est imaginari partes aliquas cibi corrupti, que sunt magis grosse, quia sunt diminute digonis et quanto subtiles fuerint corrupte ad fumum: ille tamen grosse potuerunt tedere versus diminutam digonem quas iuuabat ut cópleatur digo diatrionpipereon simpliciter: et forsan eo debiliori indigemus. ¶ Alexander autem de hoc precepto reprehendit Gal. ut apparet. capi. de corruptione cibi: potest tamen Gal. modo predicto saluari.

¶ Et tolleretur fames et somnum. Ut materia consumatur et rectificetur: si quid eius potest rectificari. et considera de quantitate somni et hora.

¶ Et quod .i. quod iste excusant te ad sollicitudinem quam oportet habere ad alleuiandum repletionem cum clysterija. et aliis euómib. somnus .n. super abstinentia cósumet máa illas multum.

¶ Quod si non fuerit soluta: considera an res: que euacuatur sit illud, quod est corruptum. Et si fuerit illud non retineatur: donec totum euacuetur: et usque ad postremum eius expecta declinationem paroxismi: et fac ingredi ipsum tunc balneum: et ciba ipsum nisi fuerit illic superfluum destruens fortitudinem. tunc .n. non facias ipsum ingredi balneum. imo ciba ipsum. ¶ Et conforta stomachum eius cum rebus quas scies, et quedam scripte sunt in capitulis de solone ventris: et

de illis est lana infusa in oleo: in quo est virtus absinthij: aut est in oleo nardino: postꝙ fuerit expressa ⁊ sepata fuerit ab ea maxima ps olei.

¶ Etiā nō fuerit supfluū. Scʒ illud: qḋ est de fluxu. vnde bō sit debilitatus: ⁊ hoc est quod dicit destruēs fortitudinem.

¶ Et conforta. Potest continuari cum precedenti sermone. vt tria precipiat. s. balneum, cibum ⁊ inunctionē. ordo erit ꝙ primo balneum. secundo inunctionem. tertio cibum: et potest continuari ad illud: quod statim dixit. s. ꝙ si non fa cis balneū propter debilitatē, ⁊ superfluū fluxuʒ: debes tñ stomachū cōfortare: de quibus est lana infusa ⁊c. ⁊ hoc ꝑceptum fuit supra capitulo de effime. ab euacuatione.

¶ Et si perseuerat solutio ⁊ inuenis id: qḋ egreditur absqʒ genere eius: quod corruptū est: administra oleum de cydonijs tepidum recens ſm hunc modum: ⁊ oleum de mastice: ⁊ nō est iterum in oleo nard.no cōtrarietas eis. ¶ Et fortasse administrabimus cerotaria, ⁊ propter: quādo non suffert dispositio stricturā eorū super ventres eorꝫ. ¶ Et qñqʒ indigemꝰ emplis fortioribus: hoc est emplis ꝑdictis in cholerica passione: ⁊ da eis in potu aqs fructuū si tollerat eas: ⁊ da ei ad comedēdū illud: cuiꝰ alleuiatꝰ nutrimētuʒ: ⁊ facilis sit digō sicut testiculi galli: ⁊ pisces aradrach ⁊ ꝑmitte sup illud aliquid de fructibus ⁊ succis ⁊ robub stipticis.

¶ Hic ponit cañ. completiuos cure: ⁊ intendit ad duo accidentia. s. ad fluxum superfluum ⁊ casum appetitus: ⁊ habʒ tot partes quot ponit cañ. primus cañ. est ad constringendum fluxum supfluū, cum euatum qḋ non est corruptuʒ ⁊c. Tepidū. i. calidum vel si est insto sit tepidum ſm hunc modum. s. infundendo lanam, ⁊ exprimendo.

¶ Cerota. Vide a Gal. 8° terapē. in hoc cap̄ qr ista sunt olea eius ibi. aliqñ enim nō suffert infirmus superungi lana infusa oleo. ⁊ iō cerotū facimus: qḋ se ipso applicari potest.

¶ Fortioribus. Scʒ ad stipticādū i cholerica. 3° cañ. fen. 16. ⁊ dat eis ad tēperandū calorē aquas fructuū. vt vinuʒ granatorū. ⁊ citoniorꝫ si fluxus supfluit: ⁊ dat pisces aradrach id est petrinos coctos in iure ambo ſm Gal. ibidem.

¶ Et si abscindit de appetitu aliquid admoue ipm cū eis: que sciuisti: ⁊ ꝓprie cum eis: q̄ fiunt ex cydonijs: ⁊ cū euatū est: non est malū vt administres ei electuariuʒ forte de illis: q̄ digerūt ⁊ cōfortant stomachū ⁊ aperiūt oppilationes: ⁊ illud post ablationē febris ⁊ accidentium.

¶ Et si abscindit. Admoue. Scilʒ ꝙ abscindit. Sciuisti 3° cañ. fen. 13. Et cū euatum est. i. finita euōne. Electuariū forte. i. stāte euōne. i. potēs vt diacalamētū: de quo 4° de regi. sa. vel cū euōne. i. stante euōne. Iuuatiʒ quod vis facere penetrare in membra: ⁊ qr diacalamentuʒ calidum est: timet Aui. fe. Et accidētia. s. inflāmationum: esto ꝙ non esset fe.

¶ Et iter qdem ad flōmiaʒ est: vt non fiat in ea donec declinet: tunc eniʒ fiat. ¶ Et illud: quod prius datur i potu est aqua ordei. ¶ Et cibus sit sicut ille qui fit de agresta cum cucurbita et amigdalis paucis. ¶ Et ifrigidetur locus eiuſ ⁊ odoramentum eius ⁊ trocisci de camphora: in quibus non ponitur reubarbarum.

¶ Declinet scʒ paroxismus: ⁊ sit facta euacuatio corruptorum ciborum a stomacho ⁊ intestino.

¶ Et illud quod prius. s. ꝙ̄ fiat flobotbomia vel prius ꝙ̄ fe. declinet: indiget. n. aliquo potabili ꝑpter sitim fortem.

¶ Cibus scilʒ stante feb. in principio vel augmento vel statu vniuersali: si habet hec tempora.

¶ Et infrigidetur ⁊c. in quibus nō ponit reubarbarū. quia sunt magis frigidi: ⁊ ꝯsidera ꝙ iā voluit Aui. euōnē aliquā corrupti esse factam: qū tu infrigidas si possibile est.

¶ De effimera cāta ex nauseatiua facietate. Cap. VI.

Uia indigemus stomachū ꝯfortare: cpōt confortari cum medicinis applicatis ab extra ⁊ ab intra. ¶ Ab extra fiat primo sacculus: qui sequitur. ℞. mēte sicce absinth. succi maiorane: florum mellis. añ. ℥. s. ro. ru. electoruʒ. M. i. aliqui ponunt camomillam. quā non laudo: qr resoluit Aui. moratri caruí ameos dauci fisel. añ. ʒ. i. mast. ʒ. ij. coriandri preparati. corallí ru. añ. ʒ. i. cōquassetis omnibus fiat sacculus interbastatus in forma scuti: qui ponatur super stomachum: ⁊ sit quantitatis decentis ſm ꝙ ille, pro quo fit, paruus vel magnus. ¶ Item scḋo emplastrum: quod sequitur. ℞. laudani puri mast. añ. ℥. i. gaian. ꝫedoa. sme. gariof. añ. ʒ. i. ⁊ si dites fueris pone de ligno al. ʒ. s. mente sicce absin. sicci. ana ʒ. ij. cinamo. stora. calami. añ. ʒ. iij. terbenti. ʒ. s. picis naua. olei nardi. olei masticini. añ. quart. s. fiat emplastrum cum pistello calido in mortario. ¶ Item aliud si pauper est. ℞. suc. mente. succi absin. añ. quart. s. aceti. ʒ. s. medulle panis assati bene quart. i. infundatur panis calidus in succis dictis: ⁊ adde pulueris thu. mast. añ. ʒ. ij. applicetur inter duos pannos lineos super stomachum ⁊ ligetur ibidē. ¶ Itē possumus facere cerotaᵐ. ℞. olei nardi. masticini de absinth. añ. ℥. s. thu. masti. añ. ʒ. s. cere. ʒ. ij. fiat in modum vnguenti bene fluxibilis: ⁊ quando erit ab igne depositum adde gariofi. subtiliter puluerizatorum. ʒ. i. ¶ Ad hoc etiam valet traꝫea grossa que sequitur. ℞. ꝫinꝫib. albi. ℥. i. gaian. ℥. s. ⁊ si patiens non dubitet amara ponantur ꝫedoa. ʒ. iij. gariofi. macis nucis mus. añ. ʒ. iij. granoruʒ paradisi. ʒ. i. s. coriandri ani. confecti. añ. quartam. s. fisticorum pinearum. añ quart. i. misce. ⁊ si vis adde panis ꝫucchari minutim incisi. ℥. i. cinamomi. ʒ. iiij. ⁊ habebis traꝫeam perfectaʒ: qua vtatur sepe sine potu.

¶ Item ad confortationem stomachi valēt potus diuersi vt vinum maluaticum vernacinum, vel vinum de cypro, vel salniatum bonum, vel aqua ardens, vel claretuʒ: cuius recepta sequitur, detur in modica tamen quantitate. ⁊ si feb. non adsit. ℞. ꝫinꝫi. al. electi. ʒ. ij. gariofi. gaian. añ. ʒ. iij. spice nar. ʒ. i. folij squinan. añ. ʒ. i. s. cardamo. cube. añ. ʒ. i. fiat puluis subtilis: qui conseruetur in sacculo de aluta. de quo puluere sumatur. ʒ. vi. cum vino subtili medie quarte: ⁊ panis ꝫuccha. ponatur quart. s. ad grossum pōdus: ⁊ fiat claretum in manica. i. in sacculo colando: ⁊ potest addi piper long. ʒ. iij. nucis mus. ℥. i. ¶ Nota ꝙ si vis facere claretum optimum: debes ponere gariofilos ad parteʒ. ⁊ infunde in manicam postquam claretum erit mediocriter clarificatū. ¶ Nota ꝙ saluiatum est duplex, aliud simplex. aliud compositum: quod fit ex saluia ⁊ vino ⁊ alijs speciebus aromaticis. ¶ Saluiatum simplex sic fit. ℞. vini elec. sextaria. v. saluie non viridis: sed mediocriter exiccate in. ij. ponatur illa saluia in vase: ⁊ ligetur illa saluia lapidibus: vt pendere possit in medio vase. ⁊ obturetur bene vas. ⁊ sic stet. xij. diebus. ¶ Nota ꝙ saluia nō debet esse viridis: qr esset nimis amara: ⁊ cuʒ hoc humiditas sit consumpta a tali exiccatione. ¶ Item non debet esse sicca multum: ne humiditas sua ⁊ virtus exhalauerit. ¶ Saluiatum compositū sic fit. ℞. galan. elec. quart. i. gariofi. capill'. vene. añ. ℥. i. spice nar. ℥. s. puluerizentur subtiliter ⁊ cribrentur: ⁊ ponātur in sacco

de panno lineo: ⁊ non restringatur in panno nimis: ⁊ cum istis pulueribus ponantur lapilli: qui teneant saccū in medio vase. ¶ Nota etiam q̄ puluis non debet simul poni cū saluia: sed postquam saluia fuerit posita per decem dies vel circiter. ¶ Item nota q̄ illi pulueres sufficiunt ad saluiatū nisi velles magis artificiare quod si vis adde thimi epithi. añ. ℥.i. ¶ Item potes ponere alia habentia virtutem ad membra diuersa si sit lapsus in aliquo membrorum interiorum: sicut in lepra potes ponere anguillas nemorum siue serpentes: si sit lapsus in cerebro betonicam: si in epate endiuiam, si in splene scolopendriam. ¶ Item in eadem effimera, quia cōfert vomitus, ideo oportet q̄ prouocetur vomitus in corporibus dispositis vel consuetis, facilius q̄z in alijs: ⁊ in talibus prouocetur mittēdo digitos in os vel cū immissione plumarum intinctarum in liquore: qui sequitur ℞. seminis attriplicis fortiter conquassati: buliat fortiter quatenus ad medium aque veniatur ⁊ coletur: ⁊ colature infundatur olei oliuarum aceti. ana. ℥.i. ⁊ bibat patiens de isto tepido quātū bibere pōt sine ābelitus respiratiōe: ⁊ q̄ istis tpib⁹ raro vtunt̄ vomitu, idō nō pono vomitiua fortia.

¶ De febre effi. ex apāte. Cap. xxxvj.

Febres sequentes apostemata interiora sunt putride. Et quandoq; associatur eis ethica ⁊ non sunt de numero febrium effimerarum.

¶ Hic determinat de febribus effi. ⁊ apostemate. Et p̄mo dat modum prouentus. Secundo signa. Tertio curā partes patent. Sunt autem effimere diuerse s̄m diuersitatem apostematum: diuersificatur aūt apā loco ⁊ cā. Primo igitur determinat de effi. s̄m diuersitatem locorum apātum: in quo sermone cadit sermo de alijs febribus. Secūdo s̄m diuersitatem cārum. ibi 2ª. (Plurimum.) prima in duas. p̄mo ponit que febres sequūtur intrinseca apostemata. 2° q̄ extrinseca. ibi scđa. (Apostemata vō.) Questio. I.

Dubitatur. Quia non vr̄ q̄ feb. sequentes apāta intrinseca sint putride, q̄ vel cōtinue: ⁊ hoc non, q̄ continuarum materia est intra venas. vt 2° de crisi: ⁊ 2° de differentijs feb. ⁊ p̄ non interpollate: vt Gal. in cōmē. affo. (Febres quecunq;.) ¶ Dōm q̄ feb. interiorum apātum vt p̄lm sunt continue, q̄ cōtinue materia fumat ad cor propter causas tres. s. p̄pter multitudinē materie: ⁊ p̄p p̄pinquitatē, ⁊ p̄pter latitudinē venarū: ⁊ pñt esse q̄nq; interpollate: imo et inordinate, vt apparebit tractatu 4°: nec est inconueniens, q̄ mā fe. cōtinue sit extra venas. s. in apostematibus. ¶ Dubitatur q̄ō fiunt ethice, cum nō habeāt cām corporalem. ¶ Dōm q̄ apāta intrinseca p̄p fortē febrē putridam: ⁊ lesionem membrorum nutrimenti possunt facere ethicam ⁊ cā illius erit corporalis in fieri, non in facto esse. An autē possibile sit effime. sequi apostemata hec intrinseca omittamus: credimus enim non esse impossibile.

¶ Apostemata vō apparentia: sicut sunt furunculi ⁊ exiture vel bubones: que eueniunt in eis ⁊ proprie apostemata magna: que fiunt in mēbris glandulosis: ⁊ in carnibus: que vocantur molles: sicut illa que fiunt in inguinibus a superfluitatibus epatis: et in assellis a superfluitatibus cordis: ⁊ sub aure a superfluitatibus cerebri quandoq; sequuntur febres: et non euacuātur: quin aut sit illud quod peruenit ex eis ad cor non ecigneat ipsum calefactio sola: aut cū putredine: q̄ si fuerit calefactio sola. tūc erit de genere febriū apātum intrinsecorum.

¶ Idest apostemata parua calida. Exiture apostemata calida ad cuspum tendentia. Uel bubones proprie apostemata calida in locis emunctorijs: sed large pro quacunq; exitura exteriori: ⁊ ita sumitur hic. ⁊ ideo dixit vel que. s. feb. effimere veniunt in ea. s. exitura: q̄ tunc fit inflatio, continuetur sic littera. Apostemata apparentia quandoq; sequūtur febres. Et considera q̄ non dixit sequuntur feb. effime. q̄ possunt sequi putride: ⁊ ideo distinxit. Erit de genere feb. apostematum. i. effimerarum, que sequuntur apostemata: ⁊ ita habet vna translatio iudaica. Ex hoc ergo apparet q̄ ⁊ si ad putredinem sequetur feb. vt ad apostemata non tamen est putrida nisi putredo ad cor pertingat. primo de differentijs febrium quinto.

¶ Et plurimum quod accidit de istis febribus sequentibus apostemata sequentia causas primitiuas ex vlceribus ⁊ scabie et doloribus et percussionibus ⁊ casibus: ad que expelluntur materie: ⁊ retinentur in vijs: apud carnes molles: est de genere febris effimere. ¶ Et plurimum quod accidit de istis febribus sequentibus apostemata. quorum cause sunt antecedētes: sicut repletiones ⁊ oppilationes preterite: sunt putride: ⁊ s̄m plurimum febres sunt radices ⁊ apostemata sequentia: l3 quandoq; accidat econtrario. Hippocrates nominauit has febres malignas: que ex eis sunt effimere: ⁊ q̄ non sunt effimere. ¶ Et febres quidam sequētes ea s̄m plurimum sunt effimere: ⁊ si nō sunt effimere: sunt male. ¶ Et plurimum quidem harum sequitur apostemata sanguinea: ⁊ quādoq; accidūt sequētes herisipillas ⁊ similia ei.

¶ Ponit diuersitatem febrium s̄m diuersitatem apostematum diuersificatorum ex modis causarum. Et primo ex modis causarum diuersificatarum s̄m genus. Secūdo s̄m speciem. ibi scđa. (Et plurimum quidē harum.) prima in tres. Primo ostendit que feb. sequuntur apostemata sequentia causas primitiuas. Scđo sequentia causas corporales. ibi scđa. (Et plurimū.) ibi 3ª. (Et febres.) Questio. II.

Dubitatur. Quomodo vlcera ⁊ scabies sunt cause primitiue, cum sint cause corporales. ¶ Dicendum q̄ intendit per vlcera causas primitiuas vlcerationem facientes, vt incisio cum ense. per scabiem etiam intelligunt excoriationem. dolor autem in vna parte: vt in pede trahit quādoq; apostema inguinis, cui comparatur causa primitiua. Uel dicendum q̄ cause dicte non dicuntur proprie primitiue: sed respectu oppilationum vel repletionum, que licet mediate: tamen directiue faciunt apostemata: cum igitur apostemata ista fiunt a causis primitiuis dictis significatur dispositio bona in humoribus. vñ non sunt parati putredini: quare plus fiet inflāmatio. pura ⁊ effi. cum autem fiunt a causis antecedentibus, tunc paratiora sunt ad putredinem. quare plus fiunt ab eis putride.

¶ Et feb. hic est affo. q̄rte parti. In bubonibus. Qō. III.

Dubitatur q̄ vr̄ contradictio ⁊ prius dixit, q̄ feb. que sequuntur apostemata extrinseca precedentibus oppilationibus, ⁊ repletionibus sunt putride: h̄ dicit absolute, q̄ sequētes apāta extrīseca: vt plurimū sunt effi. ¶ Dicendum dupliciter primo q̄ forsan textus p̄cedens vult aliter exponi. s. plurima apostemata exteriora respectu interiorū fiunt a causis primitiuis, ergo plurimū apāta exteriora sequunt̄ ex effi. sed plurimum apāta interiora respectu exteriorū fiunt a causis corporalibus, ergo plu

rimus illarum est sc. putrida. ¶ Secūdo dicit q absolute cōside rādo apostemata extrīseca plus ad ea sequunt essi. q̃ putride. ⁊ si sunt putride, sunt male, vt Hip. dixit: sed cōparādo q̄dam apostemata extrinseca ad q̄dam alia extrīseca est qd supra dixit. ¶ Et plurimum. Quia sunt humores calidi.

¶ Signa earum sunt ea que diximus, de antecessione apostematum ante eas: ⁊ facies est inflāmata ⁊ rubea: ⁊ est additū in ea super dispositionem sanitatis: ⁊ non est caliditas vehemēter mordicās: quāuis sit multitudo eius i eis: qm̄ hec apostemata sunt sanguinea: nisi sint febres sequentes herisipillam. ⁊ tunc istis febribus succedit humectatio: ⁊ est pulsus in eis velox, magnus, frequens propter repletionem: ⁊ caliditatem: ⁊ est vrina aquosa alba propter cursum materierum ad apostemata ⁊ vlcera.

¶ Succedit humectatio .i. sudor multis vaporibus vel aliquibus subtilibus humiditatibus dissolutis ad cutim: aquosa alba non intelligatur omnino: sed non multum tincta: quantum calor corporis ostendit.

¶ Cura. Oportet antecessio fiat in ea cum flobothomia ⁊ fluxu ventris. ¶ Et curetur apostema cum eo quod opz in capitulo suo. ¶ Et subtilietur regimen: ⁊ non bibat vinum omnino: et non cibetur nisi post declinationem cōpletam. ¶ Et necessaria sunt ei extinguētia ⁊ infrigidātia humectantia: ⁊ emplastra infrigidata cū niue super mēbrum infirmū apostemosum: ita vt nō noceant apostemati: neqz faciant ipsum crudum: imo infrigidetur via inter ipsum ⁊ cor infrigidatione penetrante in profundum.

¶ Timet ex vino cōmotionem. non cibetur nisi post declinationem .s. particularem. Super .i. supra versus partem: que respicit cor. ⁊ non intelligit, q nō ponatur super apostema particularia: q2 hoc est contrarium ei: quod dictum est supra lib. primo fen quarta: ⁊ infra fen tertia huius: ⁊ maxime sit cum materia iam fluxerit ad partem: vt recte Thadeus hic glosauit, ⁊ causam assignat Aui.

¶ De feb. effimera ex terrestreitate .i. qn̄ cutis fit dura vt testa. Capi. xxxvij.

H Ec febris iterū sequtur prouationem resolutionis propter oppilationes nō profundatas. ¶ Et plures quidem hominum cum dimittunt consuetudines suas balneandi febriunt. ¶ Et plures eorum sunt illi: in quorum corporibus generatur vapor cholericus propter cōplexionē corporum eorum: ⁊ ciborum ipsorum: ⁊ aquarū ipsarū malarum: ⁊ propter dispōnes eorū aptites ex vigilijs.

¶ Curatio eius. Est extinctio ⁊ administratio balnei: ⁊ sudare in eo post declinationē. Et fricari cum eis: que sunt sicut furfur ⁊ farina fabarum ⁊ amigdal. amaris: ⁊ semen melonis ⁊ aliquid de alusen ⁊ baurach. ¶ Et sit cibus eius extinguens humectās ⁊ vinū eius sit plurimē cōmixtionis: ⁊ iteret balneum multotiens.

¶ Capitulum est satis notū: ⁊ plures eorū .s. qui febriūt dimisse cōsuetudine balneandi. Sunt illi ⁊c. propter cōplexionē cholericam ⁊c. propter dispōnes eorum in vigilijs, propter cās calefaciētes de exercitijs in artibus: vel in alijs alusen .i. cinis al kali, vel cera vel aqua: qua saraceni lauant pannos.

¶ De effimera causata ex apostemate. Cap. VII.

C Uratur primo in apostemate resolutiuis cum hoc vnguēto: quod etiā valet ad herniam ventosam. ℞. orig. calamenti, paritarie, saluie, pimpinel. añ. M. i. anisi, aneti, mara. cimi. añ. ʒ. i. camomil. hyspanice, melis. ana. ℥. s. coquantur omnia: ⁊ fit decoctio vsqz ad lib. iij. Deinde coletur ⁊ colatura inspissetur addendo mel. quar. i. sepi hyr. ʒ. ij. vini al. ℥. i. aceti. ʒ. s. fiat vnguentum molle: ⁊ cum eo resoluatur in principio apostema. ¶ Secūdo pōt curari apostema cum vnguēto qd sequitur. ℞. medul. panis albissi. quar. s. olei ros. aque fontis. añ. quar. s. misce fortiter agitando: ⁊ ponatur supra lentum ignem continue agitando: bulliat vsqz ad cōsumptionem aque: ⁊ fiat emplastrum bene molle: ⁊ valet maxime in bubonibus. ¶ Itē possunt maturari apostemata cū vnguēto: qd sequitur. ℞. malue senetionis .i. cardi benedicti viol. añ. M. i. radicū lilij bismal. añ. ʒ. i. fenugr. farine. se. lini: añ. ʒ. s. butiri recētis quater abluti: ⁊ fungie por. recentis. añ. ʒr. s. ad incorporādum misce: ⁊ fiat emplastrū molle: quia cū eo melius maturatur apostema. ¶ Itē postquā maturatum fuerit apostema, si nō per se soluatur: solue secure cum flobothomo: q2 melius est q̄ si cauteriū apponas: postea applica plumaceolos factos cū albumine oui: cui admisce parū vitelli ⁊ olei ro. ⁊ intinge parum de stupa canapina: ⁊ fiant plumaceoli. vt missa tēta primo locus stet apertus: dum tñ fluat multū sanguinis. Q si manauerit habeas puluerem: cuius ℞ta sequtur: quē ponas in albumine oui: ⁊ misce ibidē ⁊ intinge plumaceolū: ⁊ intinge, sine tentam applica. ℞. sang. dra. boli ar. ter. sigil. añ. ʒ. s. psidie. i. corticū grana. balaust. acatie, hypoq. mumie. añ. ʒ. ij. thu. masti. cū corti. añ. ʒ. i. s. fiat puluis: ⁊ si vis sanguinis humani vsti. pilorum leporis cōbustorū. añ. ʒ. s. nota q sine puluere non oz stare cyrurgicus, vel saltem oz habere in apotheca. ¶ Item si mūdificatione indigeat teneat desup mundificatiuum: qd sequtur. ℞. farine frumēti volatilis ⁊ mellis elec. añ. ʒ. vj. suc. apij. ʒ. s. ponatur sup ignē, ⁊ bulliant continue agitādo donec fiat aliqua spissitudo in modū vnguēti bene fluxibilis. vñ preseruat a fistu. ¶ Quo mūdificato bene cōsolida ⁊ cicatriza cū vnguēto de litargirio bñ mixto: cuius ℞ta sequtur. ℞. litargirij. ʒ. ij. olei ro. aceti rub. bene grossi. añ. lib. s. ponatur in mortario de plūbo: ⁊ ibi bene agitet per tres cōtinue. ita q fiat vnguentum in modum mellis spissi: q si non sufficit acetum ⁊ oleū ro. q2 forte agitādo resoluitur addé de ipsis cōtinue agitando de isto pulmēto pone solūmodo bis in die: ⁊ ita curabis apostemata, maxime bubones .i. que sunt in emunctorijs: ⁊ spāliter que sunt per viam prauiatine cōgestionis: ⁊ illa apostemata sunt cā effi.e, vt dicit Aui. ¶ Item tertio pōt curari per cōuersionem ad scilrosim: ⁊ hec cura ab auctoribus negligitur. ideo eam non pono. quare ⁊c.

¶ De febre effi. ex calore. Cap. xxxviij.

Q Uandoqz accidit ex calore aeris et calore balnei ⁊ similiū febris effimera. Et plurimum illius non accidit: nisi ex vehementia caloris solis.

¶ Determinat de effi. cōparatis ad cās siue res que veniūt de foris, ⁊ sunt qnqz: primo determinat de ea, que fit ex calore: ⁊ primo ponendo causas enumerat eas. secūdo ondit diuersitatem: in paroxismis illarum. ibi 2o. (Et est.) primo dicit ⁊ similium vt calore ignis exercentibus artes circa eum. (Et plurimum ⁊c.) q2 plus cōmuniter nobis occurrat.

¶ Et est prima suspensio eius cuȝ spũ aiali: cum primũ qȯ eo leditur fit caput. calefit. n. aer eius ⁊ puenit ad cor: ⁊ fit febris: deinde spargitur in totum corpus. ¶ Et qñqȝ fit eius suspẽsio cum corde pp caliditatẽ anhelitus: ⁊ qñqȝ custoditur caput a calore. ¶ Sed illa q̃ ex sole accidit plurimũ icipit in cerebro ⁊ capite: ⁊ pp illud qꝛ nõ est mũdus iplet̃ caput eius. ¶ Et illa q̃ nõ fit ex sole: sed fit ex diebꝰ canicularibꝰ: ⁊ ex balneatione. ⁊ ex alijs impressionem facit in cor.

¶ Primo ostendit, que causa de predictis magis alteret cerebrum. Secũdo que cor. ibi 2ᵒ ⁊ illa dicit. (Et prima ⁊c̃.) id est effime. a calore solis primo incipit ⁊c̃.

¶ Aer eius. i. spiritus qui est de natura aeris: quo postea calefit vitalis, qꝛ spiritus animalis est continuus vitali: vt 3ᵒ cañ. Fen prima cap̃ de melancholia, vel aer. i. qui vadit ad cerebrum ad temperandum suum calorez, vt 3ᵒ cañ. Fen 5ᵃ p̃ cap̃. ⁊ talis aer potest cordi cõmunicari: vel aer. s. caput circundans: ⁊ ne tu crederes ꝙ semp feb. a calore solis pncipiet cum capite dicit. (Et quãdoqȝ ⁊c̃.) propter caliditatem anhelitus. i. aeris, qui vadit cuȝ anhelitu: ⁊ propter illud. i. apparent signa repletionis: ⁊ grauitas capitis: si nõ est mundum: ⁊ frequenter est non mundum. mouentur eni ⁊ dilatantur humiditates ille capitis a calore: vt Ysaac in hoc cap̃. Et considera ꝙ iam dixit Auicẽ. ꝙ p̃ est feb q̃ȝ in corpus fiat expansio: ita ꝙ expansio non est de essentia febris. (Et illa ⁊c̃.) Dubitatur: qꝛ calor canicularis est a sole, ⁊ stellis. ergo magis in caput iprimet. ¶ Amplius. Serap̃. tractatu sexto in hoc cap̃ idem vult. ¶ Dicendum ꝙ calor canicularis quidam est a sole ⁊ stellis actu radiantibus: ⁊ iste plus in capite imprimit: ⁊ de hoc intelligitur dictuȝ Serapionis. Alius qui fit a vaporibus exustis malis mixtis aeri: qui vocantur venenosi 3ᵒ cañ. fen tertia capitulo de cõseruatione sanitatis oculi: ⁊ talis calor attingit magis cor. ⁊ attingit etiam homines in vmbra stantes. Et aliter posset tolli contradictio: si consideras.

¶ Signa. Signa sunt eã eueniens ex vehemẽtia inflãmationis capitis ĩ parte solari cerebri: ⁊ fortasse est cũ grauitate ⁊ replõne: si non fuerit corpus munduȝ ⁊ magnitudo anhelitus in pte cordiali. Et illud qȯ apparet de corpore vehemẽtis calefactionis calˀius iteriore eius. Et de illis qbꝰ scit̃ illud est: ꝙ sitis eiꝰ est minor siti illiꝰ: cuiꝰ calitas est illa caliditas: ⁊ est in hac habitudine ꝯria vel diuersa ei q̃ est ex densitate.

¶ In parte solari vel in parte sola. i. solo capite: vel in parte solari. i. in parte, que occursuȝ habuit radijs solaribus. In parte cordiali. i. multum mouetur pectus: ⁊ proprie forsitan sentitur in parte cordis calidius interiore. ¶ Cõtra. qa calor cordis est maior. ¶ Dixit Bartholõ. ꝙ extra maior: ⁊ signum est ꝙ Auicen. inducit: ⁊ dicit ꝙ per se feb. est maioris caloris in corde: sed per accidens nõ. ¶ Aliter ꝙ h̃ sermo verificatur respectu aliarum febrium non simpliciter: ⁊ hoc declarat paruitas sitis in considerando calorez extra. Nam feb. que haberet calorem extra similez calori qui est in hac feb. ⁊ proportionabiliter correspõderet intus calor induceret magnam sitim: ⁊ tamen in ista non contingit: qa non multum sitiunt: ⁊ est in hoc contrariũ ei: que fit ex densitate cutis a frigore: quia extra est minus calor q̃ȝ intus: ⁊ magis sitit q̃ȝ appareat extra calor.

¶ Cura. Est necessariũ vt incipiatur in curatione eius: cum eo quod ifrigidat ex embrocis super caput ⁊ pectus: ⁊ ex oleis frigidis: ⁊ ꝓprie oleo ro. infrigidato super niuem: quod fundatur super caput ⁊ pectus ex loco longinquo: ⁊ detur in potu aqua frigida: ⁊ que currunt cursu eius: ⁊ sine cessatione eiuȝ fiat illud vsqȝ quo declinet feb. Quũqȝ aufertur. igrediatur tinã. ⁊ non tãgat eũ tina. si fuerit cuȝ eo febris: ⁊ balnea eũ cũ aqua tepi. ⁊ non permittas aerẽ eiuȝ calefacere ipsum: ⁊ non timeas ex effusione aq̃ calide super caput eiuȝ: qm̃ ipsa humectat ⁊ resoluit febrẽ: ⁊ necessitas ad balneandum plus est q̃ȝ necessitas ad vngendũ. Cũ ergo egreditur. tunc frica caput eius cum oleis frigidis. sicut est oleum rosaceum ⁊ de nenufare.

¶ Non tangat ⁊c̃. timet calefactionez necessitas ad balneãdum: quia duo facit. excludit vapores: ⁊ ifrigidat. sed oleũ non excludit eos ⁊ patet.

¶ De febre effi. que accidit ex frigore ⁊ balneatione. Capitulum. xxxix.

Uãdoqȝ accidit ex frigore ⁊ balneatiõe cũ aqs frigidis vt ꝯdẽsentur pori appentes. ⁊ coarctent̃ vapores fumosi ƒm ꝙ dictũ est in illa: q̃ fit ex testuositate: q̃re accidit feb. ⁊ multotiẽs pducit ad putridã. Et nõ pducit ad illã fe. nisi qñ vapor ƥfocatus est acutus nõ suauis. Suauis. n. nõ gñat eam.

¶ Hec est effi. ex cõdensatione pororum facta a frigiditate vel ⁊c̃. non perducit ad illã. s. febrẽ putridaȝ, vel illa: qꝛ nec putridam: nec effi. qꝛ vapor suauis nõ inflãmat: sed potius retentus est causa cuiusdam plectorie: ⁊ si multuȝ multiplicetur faciet modum synoche: ⁊ ȝ etiam posset effi. facere.

¶ Signa eius sunt cause ⁊ corpus in ea in primis cum tãgitur nõ est vehemẽtis caliditatis. Cũqȝ figit̃ manus. sentit̃ calor eleuari. ¶ Et pulsus non est in paruitate in qua est i illa: que fit ex angustia ⁊ tristitia. ⁊ fame: qm̃ nõ est illic resolutio. Sed est velox ꝓpter necessitatẽ. s. attrahẽdi aerẽ: nisi sit frigus vehemẽs: ⁊ fortasse declinat ad duritiẽ. ¶ Oculus non est profundus: imo qñqȝ est inflatus pp vaporẽ coarctatum. ¶ Et vrina qñqȝ est alba: qm̃ caliditas est ƥfocata: ⁊ qñqȝ est tincta: qm̃ caliditas: que resoluitur ex poris. expellitur ad viam vrine.

¶ Propter conclusionem pororum non statim apparet vapor posita manu. Ratio est: qꝛ si multum multiplicaret: faceret motus synoche: ⁊ ȝ posset etiam effi. facere. Non est in paruitate. i. non est ita paruus: ⁊ ȝ fit paruus. vt dixit Ysaac. Non est illic resolutio. i. debilitatio virtutis, sicut in illis. Urina qñqȝ est tincta. qñ caliditas, que resoluta fuit. s. plus q̃ȝ mõ nõ resoluitur. (Expellit̃ ⁊c̃.) vt plurimuȝ. ergo est alba, qꝛ caliditas est obtusa ab exteriori frigore: ⁊ sic intelligatur Ysaac in hoc capitulo. ¶ Sed tu dĩ. p̃focatio vel obtusio caloris quõ põt stare cũ hoc, ꝙ est esse feb. ex illis vaporibus. ¶ Dõm ꝙ obtusio ĩ gradu ⁊ multiplicatio ĩ quãto faciunt feb. Uel dicẽdum ꝙ est obtusio in nutritiuis non in corde: ⁊ hic esset locus speculationis.

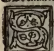
¶ Curatio. Cooperiant in febre donec sudēt: cū ergo declinent, ingrediātur balneū: & balneentur cum aqua ad caliditatem decliui: & cum aere calido: & embrocentur super ipsos aque, in quibus decocta sunt: sicut amaracum & anetum & fisimbrium & fricetur cum eis, que diximus: que abstergunt poros: & mollificāt eos: & postponatur in eis inunctio vsqꝫquo sudent, & fricentur, & balneentur cū aqua calida valde. Et opꝫ vt antecedat balneatio cū aqua balneationem cum aere: deinde inungatur cū aliquo ex oleis dilatantibus poros, & fundatur super capita eorum: sicut oleū de aneto, et keiri, & de camomilla. ¶ Et cibētur cibis leuibus & aromaticentur. ¶ Et sumant in potu vinū albuꝫ subtile cōmixtum: & est melius eis q̄ꝫ aqua: propter qđ est in eo de sudatione & prouocatione. ¶ Et inūctio cū oleo aliquo patiētibus ex labore est magis iuuatiua q̄ꝫ patiētibꝰ ex soliditate.

¶ Ad caliditatem decliuis non qꝫ mordicet: q: poros stringeret vt 7° terap. & ita exponatur qꝫ dicit balnectur: cum aqua calida valde: non tamen mordicatiua.

¶ Amaracum. i. maiorana: que dicitur alacboen.

¶ Postponatur inunctio. Quia timet oppilationeꝫ: & quia isti sunt indurati: prius oportet eos mollificare cum aqua balnei: etiam quia aer postea facit resolutionem aque: & ne infrigidet si remaneret in poris: deinde inūgatur scilicet cū sufficienter in aere sudauerit keiri, viola seracenica. Reliqua patent.

¶ De effime. causata a sole & a frigore. Cap. VIII.

Sudor in hac febre ab aliquibus sic prouocatur. vt. ℞. florum camomil. vtriusqꝫ sticad. ambos puri. añ. quar. s. origa. calamen. añ. ℥. i. ani. ℥. s. bulliant omnia in vino elec. & aqua. añ. quar. s. ponatur ista decoc. in cucurbita sicca. i. vel. ij. si non habeas cucurbitā: ponas in tinis vel barillis ligneis, & obturetur bene: & iste cucurbite vel ista vasa ponantur in lecto sub pānis: ita qꝫ non tāgant patientem: sed patiens possit se voluere de latere in latus: & patiens sit bene coopertus tenendo caput ad extra pannos & sudabit. ¶ Potest etiam sudor prouocari cum vnguentis & oleis aperitiuis. vt sequitur. ℞. olei de aneto, olei mel. añ. lib. ij. bulliant in istis oleis ista que sequunt. ℞. origa. calamen. pulegij. ana. ℥. s. exprimantur & colentur: & inungatur spina tota ab occipite vsqꝫ ad caudam et cooperiatur bene patiens. Item alij volunt, qꝫ patiens inuoluatur folijs ebuli.

¶ De febre effi. ex soliditate ex aquis stipticis.

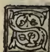
¶ Capitulum. xl.

Quandoqꝫ accidit illis q balneant in aquis stipticitatē facientibus: sicut super aquā vincit virtus aluminis: aut draganti: vt vehemens fiat spissitudo pororuꝫ apparentiū. quare cōprimuntur eorū vapores & accidit eis qđ diximus aliquotiens: & multotiens quidem perducit ad putredinem.

¶ Draganti. i. vitrioli. Multotiens ad putredinem: etiaꝫ si non veniret repletionem: cause. n. primitiue mouent antecedentes: & multum facit hoc, q: est fortis densitas cutis.

¶ De signis. Cap. xlj.

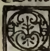
Significant eā cause: & quod significatur de nigredine cutis: quasi ipsa extensia sit preparata pparatione: qua preparantur coria: & sicut si tangatur cutis infusa in aqua draganti. ¶ Et est dispositio in additione caliditatis post tempus. i. non statiꝫ ex tactu cutis: sicut in alijs de illis, que accidūt ex oppilatione pororuꝫ. ¶ Et pulsus est debilior & minor: & vehemētior velocitatis. ¶ Et vrina est vehementius alba & tenuis: sicut vrina mulieris, & nō est in corporibus eorū diminutio, neqꝫ in oculis eorum profundatio.

¶ Cura. Opꝫ vt curetur cū propinqtate curationis eorū: q sunt añ eos. ¶ Uerūtñ eis non datur in potu vinū nisi post fiduciam vehemētie amplitudinis poroꝝ: nisi sit ꝯdensatio parua: fortasse. n. tūc apit eā vinuꝫ. ¶ Et opꝫ vt subtiliatio regiminis ipsoꝝ sit maior: & mora eoruꝫ in aere balnei: & balneatio eorum cū aqua cali. maior: & opꝫ vt tardetur inunctio eorū plus.

¶ Urina &c. Propter multam obtusionem caloris ex constrictione.

¶ Cura. Timet vinum Aui. si est fortis oppilatio: q: vinuꝫ non aperiret illam. & ideo faceret cōmotionem: & quia ista est fortis densitas, que fit ab istis rebus fortiter stipticis: & plus phibet resolō a corpore ppter eā. & ideo subtiliat regimen plus: & plꝰs aperit poros & tardat olea ne opilēt.

¶ De febre effimera ex vino. Cap. xlij.

Quandoqꝫ accidit ex vino febris effi. ¶ Et cura eoruꝫ est cura ebrietatis. Et fortasse indigent solōne cū aqua fructuum & similibus, & flōmia: & vomitu & proprie qñ pseuerat dolor capitis eoꝝ. Et opꝫ vt ingrediat balneū post declinationē.

¶ Uinum superfluum in corporibus repletis & inconsuetis minatur periculum ſm diuersitateꝫ repletionis: & ideo potest esse indigētia flobotbomie vel pharmacie: & redi ad curam ebrietatis libro 3° Fen prima. & primo Fen tertia. & q: lenitas ventris est eis vtilis ad subducenduꝫ cōmotos humores & vinum & vapores: ideo laudat aquam fructuum scilꝫ solubilium vt cassie prunorum, & tamarindorū: hic ergo alio modo sumitur aqua fructuum: q̄ꝫ supra proprie qñ perseuerat: ne materia vadat ad caput.

¶ De effimera causata ab ebrietate. Cap. IX.

Ebrietas curatur. v. modis. ¶ Primo cum stupefactiuis & narcoticis: & hoc non approbo. ¶ Scđo cū vomitu: & hoc approbo in dispositis vomere & cōsuetis. in alijs nō. ¶ Tertio cū alterātibus caliditatem vini, vt cū potu aque frigide: vel cū succo citranguli, vel cū succo pomi alterius. ¶ Quarto cū prohibētibus vaporeꝫ fumosum ad caput, vt cū coriandro citoniis & piris viridibus & alijs stipticis. ¶ Quinto cū valentibus in hoc proprietate vt sunt emperica. i. sine rōne. vt tenetur cum succo caulium rū. ¶ Iteꝫ qui comedit carnes porcinas pingues: tota die nō inebriatur. ¶ Itē. ℞. cum modico vino bibat puluerē hirūdinuꝫ: que cōburātur in olla bñ lutata in furno: & illud valet multū ad preseruandum ad ebrietate.

¶ De febre effi. ex cibis calidis. Cap. xliij.

Ibi calidi faciunt febrem effimeram: ⁊ sicut illa que est ex sole ſz plurimũ est cerebralis ⁊ in spiritu animali: et illa que fit ex balneo est cordialis in spiritu vitali. similiter illa que fit ex cibo ē epatica: ⁊ in spiritu naturali.

¶ Hinc accipe veras species effi. ⁊ curã perficit Avi. subducẽdo cibaria ista ⁊ mãs inflãmatas: ⁊ hoc dixit ꝓuocatio scz ventris, que melius fit cũ leuibus vt siracosti: ⁊ est spẽs mãne ⁊ perficit secũdo curã cũ alterãtibus siue infrigidantibus: ⁊ appropriatis ẽt quibusdã epati: ⁊ patet ⁊c̃.

¶ De effimera causata ex cibo. Cap. X.

Epithima quod valet ad caliditatem epatis alterandi. ℞. aque endi. aque ro. aque nenufa. añ. lib. s. aque cucurbi. aque cucume. añ. quar. s. ro. electarum ℥. s. sandal. al. ⁊ ru. añ. ʒ. ij. spod. fini. ʒ. i. camphο. ʒ. s. aceti alb. ℥. i. fiat epithima: ⁊ potes addere summitates solatri: si vis fortius infrigidare. Nota ꝙ aliqui ponunt succum solatri: sed in casu desperato ponunt solatrũ cum toto: quia in substantia solatri est aliquid stipticũ: per quod reprimitur virtus sceua solatri ⁊c̃.

¶ De cura. Cap. xliiij.

Cuius curatio est prouocatio cũ infrigidantibus notis: ⁊ solutio nature ē melior cum siracosti ⁊ tamarindis: ⁊ rectificare epar cũ eis: que sunt aqua endiuie ⁊ oleũ: ⁊ syrupus acetosus: ⁊ emplã infrigidãtia ex sandalis, ⁊ cãpho. ⁊ aq̃ ro. ⁊ oleo, ⁊ succo eius: ⁊ ex succo olerũ infrigidãtiũ actu. Et extinctio cũ cibis frigidis ⁊ humidis. Pricipiũ sermonis de febribus putridis: ⁊ cõplementum sermonis est i febribus sanguineis ⁊ cholicis.

¶ Tractatus secundus. Sermo vniuersalis de febribus putridis. Capitulum. I.

Putredo accidit aut propter cibũ malũ: cum est preparatus vt putrefiat illud: qd̕ generatur ab eo ꝓpter malitiã sue subẽ. Aut propterea ꝙ velociter recipit corruptionẽ: quãuis sit bone subẽ sicut lac. Aut qm̃ est aquosus, nutrimẽti mali: cuius aquositatem recipit san. sicut illud qd̕ generatũ a fructibus tardis humidis valde. Aut qm̃ est ex illis, qui non cõuertũtur ad sanguinẽ bonũ: imo remanet humor malus frigidus quẽ abhorret calor inatus: ⁊ succedit ei extraneus: sicut ille q generatur a cucumere ⁊ citrullo ⁊ piris ⁊ similibus. Aut malitia artificij eius: aut hora ipsius, aut ordo eius ſm ꝙ scis.

Post sermonem de febribus effimeris determinat de putridis: ⁊ erit in hoc complementum sermonis i febribus sanguineis ⁊ cholericis: qr in sermone de effimeris aliqualis ⁊ incompletus sermo fuit de febribus ex vaporibus retentis cholericis ⁊ sanguineis. hic ergo erit complementum: ⁊ hoc dicit rubrica. Et primo determinat de febribus putridis in generali. 2° in speciali. ibi. (Febres cholerice) ꝑma in tres. causa eniz imediata febris putride est putredo: ⁊ ideo primo ponit sermonem de putredine. secũdo ponit signa in putridis febribus. 3° curã. ibi 2ª. (Significãt.) ibi 3ª. (Scias.) ꝑmo ponit cãs putredinis. 2° diuersitates putredinis. 3° qũo ex diuersitate putredinum: fit ẽt diuersitas putridaruz febrium. ibi 2ª (Putredo qdem qñqꝫ est cõis.) ibi 3ª (Putredo cholere.) Sunt aũt quatuor modi cãrum putredinis: quedã ex parte cibi, quedam ex parte dispositionis, que est oppilatio, quedã ex parte aeris, quedaz ex parte humoruz: qui putrescunt. ibi 2ª. (Aut oppilatio.) ibi 3ª. (Aut ꝓ dispositiones extraneas.) ibi 4ª. (Et plurimũ causarum.) ¶ In prima parte ponit septẽ causas, propter quas cibus paratur, vt putrefiat. vnde dicit cibus malus. ¶ Prima est malitia subẽ. verbi grã. tubera. ¶ Secunda cã est aptitudo ad corruptionẽ sicut lac. ¶ Tertia aquositas vt plica cerasa ⁊ similia. ¶ Quarta est frigiditas eius. vnde fit sanguis malus vt citruli. ¶ Quinta est mala decoctio eius ⁊ preparatio. ¶ Sexta est mala hora qua sumitur. ¶ Septima est malus ordo: vt cum premittitur, quod postponi dꝫ vel ecõtra: ⁊ totum hoc est scitũ 3° lib. Fen. 13ª cap̃ de corruptione digõnis: ⁊ ꝑmo lib. Fen 3ª. ⁊ qr in his locis locutus est de quantitate cibi: quod possit esse causa corruptionis: ideo vult, ꝙ illud intelligas hic.

Quatuor sunt modi cãrum putredinis.

Septem sunt cause ꝓpter quas cibus paratur vt putrefiat.

¶ Tardis humidis. dupliciter exponitur. primo tardis in euẽtu. sicut sunt vue, citrulli, cucumeres ⁊ vniuersaliter hortarij fructus vel tardis. s. ad digõnem propter humiditatẽ superfluam: ⁊ apparet in quo differt causa hec tertia a causa quarta. Et dõm ꝙ lꝫ appropinquet in subiecto: tñ tertia cã refertur ad tarditatem digestionis vel malitiaz propter humiditatem multam: sed quarta causa est propter frigiditatem: ⁊ si vis facere ex eis vnam causam poteris.

¶ Malitia artificij. dicit Thadeus: sicut si preparetur mel vel lac cum sinapi: sed in veritate per malitiam artificij intellige omnem modum male preparationis: per artem, ordo, vel odor, ⁊ potest saluari littera. Considerandum autẽ ꝙ Avic. non posuit diffinitionem putredinis: qr vult ꝙ tu intelligas eam ex primo libro Fen 2ª caplõ de causis calefacientibus. Quidam autem disputant hic pueriliter: an putredo possit in nobis fieri: cum dictum sit primo de anima ꝙ anima defendit nos a putrefactione: ⁊ nos de huiusmodi argumentis vilibus non curamus.

¶ Aut propter oppilationem prohibentem respirationem ⁊ euentationem propter complexionem corporis malam: cum non potest digestionem facere bonam. Et sunt iteruz virtutes de illis, que nõ faciunt in cibo, aut humore aliquid ꝓpter priuationẽ respirationis humorũ: quare dimittunt eum crudũ: Et huiusmodi quidem complexio aut generat humorem maluz: aut corrumpit id quod generat ꝓpter abbreuiationẽ suã in digestione: ⁊ qr mouet cũ motu pigro. Et iste cause sunt iuuãtes in generatione oppilationis generãtis putredinem.

¶ Istud est etiã 2m mẽbrum diuisionis principalis: vt dicat putredo aut ꝓpter cibũ, aut ꝓ oppilationẽ. Cõsiderandũ ꝙ per oppilationẽ intelligit omnem oppilationem. siue venarum, siue poroꝝ cutis. ⁊ apparet per hoc, quod subdit. ꝙ oppilatio prohibet respirationẽ. i. introitũ ⁊ exitũ aeris: ⁊ euentationem. i. eductionẽ materieꝝ ⁊ maloꝝ ⁊ superfluorum vaporum. Aliter potest dici respirationem quãtũ

ad pulsum: ⁊ euentationem quantum ad anhelitum: vel econtra.

¶ Et propter complexionem. Quidam sicut Dy. dicunt supple: oppilatio fit per complexionem corporis malam. ¶ Omissis expositionibus duabus: quas alias fecimus: super hoc dabimus vnam: ⁊ est ꝙ Auicen. duo vult declarare. primum que est causa, propter quam prohibitio respirationis ⁊ euentationis propter oppilationem facit putredinem: innuens ꝙ oppilatio prohibens euentationem est causa putredinis propter malam complexionem, que sequitur ad talem oppilationem, vel ad prohibitam transpirationem. Ex qua mala complexione non potest fieri in humoribus bona digestio: ⁊ ex hoc sequitur putredo. Secundo oppilatio est causa putredinis prohibendo euentationem propter defectum nature ex hoc. vnde non agit actionem bonam: ⁊ tunc resumit modum quo mala complexio: que sequitur prohibitam euentationem est causa putredinis: ⁊ dicit ꝙ hoc facit aut generando humorem malum, aut corrumpendo generatum vel illud quod ipsa generat corrumpit: aut illud quod corrumpit preparat preparatione propinqua ad corruptionem propter diminutam decoctionem, vel quia pigro motu mouet illum humorem ad suum finem: quare tardatus arripitur a calido extraneo ⁊ putrefit: ex quo virtus non dispensat illum: ⁊ videntur differre ista duo que facit illa mala complexio. nam aliud est ꝙ ipse generet humorem malum ⁊ aliud est ꝙ generatum disponat propinque ad corruptionem. Dico dispone propinque: quia si generat malum humorem ex hoc ꝙ malus debet dici dispositus: non tamen dispositione propinqua, oportet ꝙ sit dispositus: ⁊ forsan textus tollerat aliam expositionem: vt dicatur ꝙ generet. i. cum mala complexio fit causa putredinis generando malum humorem: dicemus ꝙ generat malum humorem propter diminutionem. i. propter diminutam decoctionem: ⁊ hoc est quod dicit propter diminutionem ⁊c. ⁊ intelligit vel propter alios modos male digestionis: dicemus etiam ꝙ cum mala complexio sit causa putredinis corrumpendo generatum: ⁊ disponendo humorem generatum ad corruptionem ꝙ hoc facit mouendo pigro motu: quia debilitatur virtus mala complexione. ¶ Secundum quod Aui. vult declarare est, ꝙ licet oppilatio sit causa putredinis propter malam complexionem: tamen iste cause iuuant sese: ⁊ sese multiplicant reciproce. nam oppilatio est causa male complexionis ⁊ male complexiones sunt causa malorum materierum: ⁊ materie male sunt cause oppilationis: iterum ⁊ malarum complexionum ⁊ putredinum. ¶ Dubitatur autem in quo differt causa putredinis: que est mala complexio sequens oppilationem: ⁊ defectus virtutis sequens oppilationem: cum videatur ille defectus sequi malam complexionem. ¶ Dicendum ꝙ aliud est humorem dimitti ⁊ non digeri: ⁊ aliud est ipsum alterari propter malitiam qualitatis agentis in illum: ⁊ sic poteris hec alia considerare. ¶ Dubitatur secundo, que mala complexio est, que sequitur prohibitam respirationem ⁊ euentationem. ¶ Dicendum ꝙ potest esse calida ⁊ frigida secundum diuersitatem temporum: immo secundum vnum tempus in diuersis partibus: vt alias declarauimus in scientia principiorum.

¶ Aut propter dispositiones extrinsecas ex aeribus malis: sicut est aer pestilentie: ⁊ aer lacunarum ⁊ locorum infusorum: in quibus madefiunt res vt linum ⁊ aspaltum. ¶ Et quandoque aggregatur de eis numerus rerum plurimus.

¶ Continuetur hoc aut cum sermone sic, putredo accidit, aut propter cibum malum, aut propter oppilationem, aut propter dispositiones extrinsecas vel extraneas. Est ergo hoc tertium membrum diuisionis generalis.

¶ Aspaltum. Est quedam herba de qua in Hispania fiunt funes, sicut de canabe apud nos.

¶ Quandoque aggregatur de eis numerus. i. quandoque adunantur multe cause ad faciendam putredinem: siue sint multe cause ad faciendum putredinem secundum genus: siue secundum hanc speciem causarum, que sunt extrinsece.

¶ Et plurimum causarum putredinis humorum est: aut propter multitudinem humoris: aut grossitudinem suam: aut viscositatem sui. Et cause multitudinis humorum ⁊ viscositatis: ⁊ grossitiei humorum sunt note: ⁊ inceptio oppilationis est nota. ¶ Ergo quando fecerint oppilationem accidit putredo propter euentationis priuationem proprie cum fuerint succedentes motibus in non sua hora super repletionem ⁊ nauseatiuam sacietatem. ¶ Et balneationes similiter: aut sol calidus: aut sumere calefacientia super repletionem. ¶ Et dimissio cautele obseruationis digonis in stomacho ⁊ epate: ⁊ succurrendi defectui si accidit. propter calefactionem amborum in epithimatibus ⁊ vaporationibus.

¶ Hic ponit causas putredinis antecedentes humorales: ⁊ complet sermonem in causis primitiuis: ⁊ quasi conatur ostendere quomodo de facto contingit quod aggregatur numerus causarum: quibus fit putredo in feb. ⁊ dicit: ⁊ plurimum i. plurima aggregatio causarum putredinis est: quando congregatur multitudo humorum. (Grossities ⁊c.) Ex quibus fit oppilatio: ⁊ subsequitur malus motus super repletionem: vel sequitur balneatio: aut sequitur sol calidus: aut sitis ⁊c. ⁊ dimissio cautele succurrendi in epithimatibus cum epithi. s. frigidis succurrendi dicto defectui: si acciderit propter calefactionem. vel Auic. innuit: ꝙ dimissio cautele qua homo epithimatibus calidis ⁊ huiusmodi stomaticis consueuit suum stomachum calefacere: ⁊ est causa putredinis: inceptio oppilationis est nota ex signis oppilationis Fen 1a primi canonis.

¶ Succedentes motus. al's motibus. Et verificatur hec littera: quia repletiones ⁊ oppilationes post motus sunt peiores: ⁊ hoc quando sunt isti motus super repletionem ⁊ pro. i. nauseatiuam sacietatem: ⁊ innuit in hoc Aui. hunc ordinem: homo aliquis fit plenus nauseatiuam sacietatem: postea moueantur superflue: postea succedat repletio in venis ⁊ balneationes similiter. s. super repletionem: aut sol ⁊c.

¶ Questio. I.

Dubitatur an putredo possit fieri absque prohibita transpiratione: ⁊ videtur ꝙ non per Gale. xj. terapeu. ¶ Oppositum arguitur: quia multe sunt alie cause superapposite. ¶ Dicunt Antonius ⁊ Dy. ꝙ putredo si est a causa imediata pendet tantum ab vna causa. s. a caliditate extranea: sed cause mediate possunt esse multe: aut ergo putredo fit a causis extrinsecis: ⁊ sic potest fieri absque prohibita transpiratione: vt ab aere putrido: aut fit a causis extrinsecis: ⁊ sic non fit absque prohibita transpiratione. ¶ Nos autem dicamus ꝙ si fiat putrefactio a causa intrinseca, scilicet ex dispositione corporali potest fieri absque prohibita transpiratione: que sit sua causa: licet vt plurimum fiat a causa: que est prohibita transpiratio. nam mala complexio: qua humores alterantur ebulliendo: potest esse causa putredinis: sicut hoc modo putrefit cibus in stomacho: ⁊ erit hec causa per se extraneitatis caloris omni circumscripta causatione: quam faceret prohibita transpiratio. vt plurimum tamen concurrit oppilatio ⁊ prohibitio transpirationis: vt causa agens large sumendo: agens etiam pro impediente aliquam actionem. nam humores qui corporaliter disponuntur vt putrefiant vt plurimum sunt peccantes: quia multi, vel quia grossi, vel viscosi: ex quibus sequitur statim oppilatio in locis: in quibus sunt: ⁊ prohibitio euentationis: ⁊ quamuis quandoque sit possibile fieri putredinem: cuius causa non est prohibita transpiratio ⁊ tamen

semper concurrit cum ea: vt communicans vel vt congens. nã statim cũ humor incipit calefieri: inconuenienter stat in particulis: ⁊ sua euentatio incongrue fit, q2 tractus aer nõ temperat eum: sicut oportet: cũ sit in calore distemperatus: ipse etiam incipiens malignari partes: quas attingit inconuenienter tenet: ⁊ sic potest dici φ oppilat.

Et putredo quidem quandoqz est cõmunis corpori: ⁊ quãdoqz est in membro propter debilitatem suam, aut propter vehementiam caliditatis sue extranee ⁊ sue actiuitatis, aut doloris eius.

Hec est diuersitas putredinis ex parte loci. Et considera, φ non dicitur putredo cõmunis: quia totũ ⁊ quãlibet partem occupat: sed dicitur cõmunis: q2 in venis cõmunibus: ⁊ dicitur in membro quando est in vno particulari loco: vt verbi gratia: materia apostematis. Accidit autem φ in vna determinata parte congregatur materia propter debilitatem partis. s. in expellendo, aut propter caliditatem attractiuam, siue sit caliditas multa, siue acuta: aut propter dolorem. quomodo autẽ dolor trahat dubitabile est: ⁊ discussimus hoc secundo de differẽtijs feb. Gal. Aliter potest exponi vehementia acuitatis. s. sensus particule. vnde a q̃libet causa cito patitur. Considerandum autẽ, φ locus iste patiens potest esse non solum membrũ vnum consimile: imo multa simul in vno loco: ⁊ potest esse vnum organicum habens concauitatem manifestã. verbi gratia. potest materia putrefieri in concauitate stomachi ⁊ pectoris, ⁊ vẽtris, q2 ista sunt loca potẽtia has materias recipere: vbi ẽt non recte a natura poterunt subire putredini: ⁊ exinde cõmunicari fumus ad cor: ⁊ fieri febris putrida. que erit continua vel interpolata ẽm continuationem effumationis: ⁊ hoc diuersificabitur ẽm loca ⁊ materias.

Et humor recipiens putredinem est aut cholera talis modi: vt ab ea vapor egrediatur: qui sit subtilis fumosus valde: aut sang. talis modi: vt euaporet ab eo vapor subtilis: aut flegma talis modi: vt illud quod euaporat ab eo fit vapor spissus: aut melãcholia talis: vt illud qd̃ euaporat ab ea fit vapor fumosus purulentus.

Hec est alia diuersitas putredinis ex parte materierum. Dubitatur quare non dixit de humiditatibus: cum ex illarum putredine fiat febris: vt Auerro. tertio colliget. Credunt quidam φ febris humiditatum sit ethica: tamen quamuis ex earum consumptione a calido facto in membris distinguãtur modi ethice: possunt preter hoc putrefieri ⁊ euaporare ad cor. ⁊ facere feb. putridas. ⁊ Auic. intelligit de eis: quia sunt de summa humorũ: ⁊ sunt vel in venis vel extra venas.

Humiditates vide facere fe. putri.

Questio. II.

Dubitatur an spiritus possit putrefieri ⁊ facere putridam. Videtur φ sic: quia aer possit putrefieri: vt primo can. fen secunda ⁊ infra. ergo ⁊ spiritus. Amplius. Putrefactio est corruptio mixti: sed spiritus mixtus est. Et dicunt, φ spiritus potest putrefieri: cum sit mixtum quoddam: sed non putrefactione, que faciat febrem: ⁊ causa est: q2 est in continuo motu. vnde a putrefactione preseruatur. ⁊ ideo si poneretur in loco determinato quiescens: sicut ponitur caro, vel os posset putrefieri: sed licet putrefieret, non faceret feb. q2 inde surgere nõ posset vapor putridus, qui est putrida fuligo: cũ sit quid grossum. ⁊ spiritus est subtilis. Et si tu. d. saltem surgeret vapor subtilis. Dicunt φ iste cito resoluetur antequã attingat ad cor. Isti autem sermones possent molestari redeundo ad principia. iam enim tenent quidam spiritus quosdam esse quietos ⁊ cõplantatos in corpore: quibus ex hoc poterit accidere putredo. Amplius. Si spiritus putrescat in arterijs prope cor pigrefactus in oclatione: non taz cito suus vapor resoluetur, quin possit facere febrez. Videtur autem φ medici per putredinem: quam dicunt cãm putride feb. non intelligant oẽm dissolutionez: que mixtioni opponitur: que est cõiter putredo opposita simplici gñationi. Sed intelligunt illam, que est cũ quadaz ebullitione ⁊ ex eleuatione fumorũ vel vaporũ: que hz fieri in corporibus magis aqueis siue grossis: ⁊ hoc mõ non putrefit spũs nec aer: sed eis miscẽtur corpora putrida: sed aqua est conformior huic corruptiõi: que similat putredini vere.

Quid intelligant medici p putredinem facientem feb.

Dubitatur quare locutus est de vaporibus humorũ: qui putrefiunt. Et dicũt multi, φ per hoc innuit, φ cã coniuncta feb. putride nõ est humor: sz vapor ab humore putrido surgens: ⁊ in hoc nõ ꝯcordo cum eis: declaraui eñi in qõne de hoc, φ cũ coniuncta febri putride est putredo cõis humoris ⁊ vaporis: ⁊ ideo ex nã rei humor putridus i corde existens sine vapore põt facere febrem: ⁊ vapor putridus sine humore. Aliter ergo dõm. ⁊ prout alias dixi: φ hoc iõ posuit Aui. vt ostẽderet ꝯformem dispõnem esse in vapore putrido, ⁊ in humore, a quo surgit. Vñ quãuis qd̃ tangit cor nõ sit humor ẽm manifestã formam: est tñ hñs nãm humoris a quo venit. ⁊ iõ dicẽ feb. cholerica: lz cholera non tangat cor: sed vapor eius hñs de nã cholere. Et forsitan dixit hoc vt non intelligas, φ putrefactio humoris: que facit fe. sit dimissio humoris a regimine nãe: lz semp cõcurrat: possunt. n. humores aliq esse dimissi: vt flegma, gypseum ⁊ vitreum actu infrigidãs: ⁊ tñ nõ sunt putridi putredine: que ad febrẽ regrit: sed sicut dicimus putrefieri q̃dã extrinseca, vt caro aut vinũ, aut pisces. ⁊ hõ. in qua putrefactione eleuãtur mali vapores, ⁊ terminãtur putrefacta ad corruptionem: ita putrefiunt vera putrefactione humores in nobis: ⁊ sic causatur putrida feb. notũ enim est φ vapor cholere sit subtilis valde: ⁊ sanguis subtilis respectu flegmatis ⁊ melancholie. Et hoc intellige comparando totaz speciem humoris toti. cuiusdam enim flegmatis vapor posset esse subtilior vapore cuiusdam sanguinis.

Et putredo quidem cholere facit tertianam. Et putredo sang. facit continuaz. Et putredo melancholie facit quartanaz: ⁊ que currũt cursu eius. Et putredo flegmatis sitt vt multũ facit quottidianam, ⁊ que currunt cursu eius.

Hic inuestigat diuersitatem febrium putridarum ẽm diuersitatem putredinis. Et primo ẽm diuersitatem materierum. secũdo ẽm diuersitatem loci putredinis. ibi secunda. (Et sanguis.) Et que currunt cursu eius. i. cõtinuã proportionalem: vt quidam exponũt: ⁊ hoc oz referri ad choleram. Vel dixit hoc propter sextanam, ⁊ septimanã: q̃ currunt cursu quartanarum in natura materie: ⁊ sic etiaz sunt quedam febres: que currunt cursu flegmaticarum: vt diurna. nocturna, ⁊ syncopalis, humorosa, ⁊ epialia. Et quia he due feb. s. quartana ⁊ quottidiana habent multas alias feb. que currunt cursu earum. cholerica autez non hz eas, aut paucas. ideo nõ dixit: cholera facit tertianã: ⁊ que currunt cursu eius: tamen si voluisset poterat dicere: q2 reperitur syncopalis ⁊ minuta subtilis: quãuis ipsa in motu paroxismi non diuersificetur a tertiana: sicut diuersificantur multe melãcholice a quartana ⁊ multe flegmatice a quottidiana: vt postea apparebit. Sed dubitatur quare appropriauit continuam feb. sanguini: cum etiam alij humores possint facere continuam. Dõm φ feb. de sanguine est verior ⁊ vniformior cõtinua non habẽs periodos: sz cõtinue de alijs humoribus hñt periodos ⁊ exacerbatiões. ⁊ ideo cũ Aui. dixit, φ cholẽa facit tertianã intellexit tertia

Propter quid continua feb. appropriat sanguini.

nam interpollatã ꝛ ꝯtinuã:ꝛ sic de alijs humoribus melã/cholice ꝛ flegmatice. Cõiter tñ dicit ꝙ sanguis facit conti/nuã: qꝛ multus:ꝛ qꝛ cal'ꝰ ꝛ humidus paratus putredini cõ/secutiue: ꝛ qꝛ ꝓpinquus cordi: ꝛ qꝛ ꝯtinet in venis. ¶ Du/bitãt aũt q̃re mouet chol'a de 3° in 3m: ꝛ melia de 4° in 4m: ꝛ flegma de oie in oie. ¶ Quidã reduxerũt cãs motus hu/morũ in q̃litates ꝛ quantitates humoꝝ. ¶ Quidã in nãs elementares ꝛ cholerã appropriauerũt igni: sanguinẽ aeri: fle/gma aq̃: melãcholiã terre. ¶ Quidã reduxerunt in corpa celestia appropriãtes sanguinẽ ioui: flegma lune. cholerã marti: meliam saturno. ¶ Et cũ bñ consideraueris omnes sunt sermones vl'es remoti nihil plus rhetoriçãtes: nisi ꝙ melãcholia est tardi motus: flegma vo citi motus. ¶ Nos autẽ in q̃one nr̃a de ꝓlõgatione febriũ diximus: ꝙ cã hoꝝ periodoꝝ est ꝓprietas mãe relate ad calorẽ nãlez: que pro/prietas sequit nãm hoꝝ hũoꝝ cũ determinata q̃ti'te ꝛ loco:

Propter qd cholera de 3° in 3m mou. ꝛ melia de 4° in 4m.

¶ Et sang. locus est intra venas. Cholera autẽ ꝛ flegma melancholia quãdoqꝫ putrefiunt in/tra venas: ꝛ quandoqꝫ extra venas.

¶ Et sanguis locus. Hic ponit diuersitatẽ febriũ putridarũ ex loco putredinis. Hec aũt diuersitas est: qꝛ quedam cõti/nua: quedã interpollata: ꝛ p̃ facit hoc. secũdo qꝛ alie diuer/sitates spãles reperiuntur in febribus putredinis: ponit il/las: ꝛ assignat illas cãs. ibi 2°. (Et ille quidem.) Prima in tres. p̃ premittit loca illa. scdo ponit: que febres sequuntur fm illarũ diuersitatẽ. 3° ꝓbat. ibi 2°. (Qñ vo.) ibi 3°. (Et fe/bres putredinis.) Questio. III.

Dubitatur vtrum sanguis putrefiat qñqꝫ extra ve/nas. Videtur ꝙ sic vt in phlegmõe san/guineo. ¶ In cõtrariũ Aui. ꝛ Gal. innuit 2° de differẽtijs: ꝛ Auer. colliget 3°. ¶ Dñt quidã ꝙ sanguis extra venas nõ putrefit sub propria forma. rõ qꝛ extra venas corrũpit ma/gna corruptione: sed ex magna corruptione transit in nãm alterius humoris: ꝛ hoc voluit Gal'. 2. de crisi. ¶ Ampliꝰ. Sanguis vel exit venas nãliter. ꝛ tũc nõ manet sub forma sanguis: sed trãsit ad formã humiditatũ: vel exit p̃ter nãz. ꝛ tunc ẽt non manet sub forma sanguinis: qꝛ cõuertitur in saniẽ. vt dixit Hippo. in aphor. Si sanguis p̃ter naturã ꝛc. ¶ Nos aũt dicamus. ꝙ lꝫ vtplurimũ sit: ꝙ Aui. dicit: non tñ est incõueniens: ꝙ sanguis extra venas putrefiat: ꝛ ꝛ stet sub forma sanguinis aliquo tẽpore. Et hoc apparet p̃mo i sanguine faciente phlegmonez. ¶ Amplius. Ad quãcũqꝫ partem corporis sanguis vadit nãliter: ad illã potest ire p̃/ter naturam: sed ad loca extra vadit fm naturam. ergo il/lic potest pelli cõtra naturam. ꝛ sic ibi putrefieri. vnde etiã quidam sudant sanguineam superfluitatem. vt 3° de parti/bus animalium. ¶ Amplius. Humiditates habent formã sanguinis: sed ille putrefieri possunt. ¶ Amplius. Ad con/cauum pectoris põt cadere verus sanguis: ꝛ ibi putrefieri: sed cum est in putrefieri: adhuc est sanguis: ꝛ qꝛ extra ve/nas non multum stat sub forma sanguinis: sed cito transit in aliam formã. ideo forsan dicit cõmuniter: ꝙ sanguinis lo/cus est intra venas: ꝛ ibi putrefit. ¶ Ad ꝯtraria pꝫ solo: qꝛ contrarium concludunt argumenta: si perpendis.

¶ Et qñ putrefiunt extra venas: si non est cau/sa alia: neqꝫ est putredo in apostemate intrinse/co: quod det cordi putredinẽ continuã: faciũt periodos: quos diximus. Sed vnicuiqꝫ acci/dunt ꝛ eradicantur: quãuis flegmatica nõ era/dicetur: quin ibi sint reliquie occulte.

¶ Primo ponit quis sit modus febris de putredie extra ve/nas. Secundo quis de putredine intra venas. ibi secunda. (Et qñ putrefiunt.) Cõsiderandum ꝙ Auicen. innuit duo. Primo que febres fiunt qñ materie putrefiunt extra venas innuendo materias: que materie sunt flegma, cholera, me/lancholia: ꝛ vult ꝙ fiant febres interpoliate: que accedũt ꝛ recedunt fm periodos statim dictos. s. tertianos ꝛ quoti/dianos ꝛ quartanos. Scdo ponit ꝯditiones duas. vnã in confuso: ibi. (Nõ est alia cã). v̇. grã. multitudo paroxismo/rum. vñ ꝯtinuatur febris vno adueniẽte priusq̃ alter rece/dat. aliã ponit ibi. (Neqꝫ est putredo ꝛc.) Et in hoc innuit ꝙ aliquo putredo extra venas: vt putredo apati: cuius mã est in poris, vel in cupo põt facere ꝯtinuã feb. ꝓp ꝓpinq̃ta/tem ꝛ ꝯnem fumoꝝ: vt quando est apa intrinsecum.

¶ Quãtis. Quia dixerat: ꝙ febres de mã extra venas acci/dunt ꝛ eradicãtur: ideo ostendit ꝙ hoc, qd̃ est eradicari di/uersimode competit eis. Nam melãcholica ꝛ cholerica ꝑ/fecte eradicantur: sed flegmatica propter sue materie visco/sitatem ꝛ citum superuentũ alterius paroxismi non eradi/catur eradicatione itegra: sed habet occultas reliquias ca/loris. iste autem reliquie forsan non sunt actu feb. sed dispo/sitio quedam neutra: vel non febrilis: quicquid tamẽ sit nõ mundificatur ab ea corpus in hora quietis: sicut in quiete aliarũ. ¶ Sed tu dices: cum concessum sit sanguinem pos/se putrefieri extra venas quem periodũ tenebit. ¶ Dicẽdũ ꝙ qꝛ incipit transire in alterius naturam. ideo seruabit mo/tuꝫ fm naturã illius humoris. verbi gratia. cholere. ita. n. accidit pleureticis: cuꝫ rubea sputa spuunt. vt Gal'. secũdo de differẽtijs feb. ꝛ forsan erit cõtingentia in paroxismo fꝫ naturam eius, ꝛ quãtitatem, ꝛ qualitatem, ꝛ dispositionez particule mittentis ꝛ recipientis. Et tu hoc considera.

Quãtz paroxismus faciat sanguis cum putrefit ex venas.

¶ Et quando putrefiunt intra venas: faciũt ad/herentiam febris: ꝛ non eradicãtur: neqꝫ est ꝓ/xima ei: que eradicatur: imo est assidua: insepa/rabilis. Sed ei inest vehementia per quam co/gnoscit paroxismus: qui ei est. ¶ Et qñ putre/do est itrinseca dñans super venas oẽs: aut su/per plurimũ eius: qd̃ sequtur ex eis: nõ sunt for/sitan additiões, ꝛ diminutiões apparẽtes. Cũ aũt ẽ fm ꝯtrũ eiꝰ: apparẽt alteratiões mãifeste.

¶ Considerandum ꝙ innuendo etiam materias. s. sanguinẽ. vel alios humores. duos: innuit modos putredinis intra ve/nas: vnus absolute intra venas. s. corpori cões: ꝛ ex hoc fit ꝯtinua, que non eradicatur, sicut eradicatur vera tertiana iterpollata: nec est proxima ei, que eradicat', sicut est quot/tidiana interpollata: quamuis habeat fortificationes: per quas cognoscitur paroxismus. i. periodus eius: qꝛ ꝯtinua tertiana in tertiũ magis affligit: ꝛ qꝛ tales modi putredinis intra venas absolute sunt cholere flegmatis, ꝛ melãcholie. ideo iste feb. faciunt continuas inseparabiles hñtes vehe/mentias periodicas: ꝛ si referat' ad sanguinẽ dicet' ꝙ inest ei vehemẽtia. s. vniformis ꝯtinua: per quã cognoscitur pa/roxismus. i. suus periodus siue motus large sumẽdo perio/duꝫ. Unde infra ponet: ꝙ vnicuiqꝫ humori inest periodus: qui sibi conuenit. Alius est modus putredinis intra venas determinatas. s. cões: qꝛ maiores vt a furcula vsqꝫ ad ingui/na: vel in venis ꝓpinq̃ssimis cordi: vt in ascendente ab epa/te ad cor: vel in ea, que est a corde ad pulmonem. ꝛ tunc est febris continua vniformis non hñs additiones ꝛ diminu/tiones. ¶ Et dixit forsan: qꝛ lꝫ talis materia frequẽtius sit sanguis. vnde non habet paroxismos: tñ põt esse cholera. vnde fiet causon hñs aliquam lꝫ paruã: additionẽ, ꝛ dimi/nutionem de 3° in tertiũ. Et id̃ cum sunt fm ꝯtrium: qꝛ fit pu/tredo in quibusdam venis nõ sic cõibus ꝛ nõ sic prope cor. tunc esset continua habẽs manifestas alterationes in addi/tione ꝛ diminutione. ¶ Questio. IIII.

Dubitant autẽ vtrum de quocunqꝫ humore possit fieri fe. conclusa cõtinua: que non habet

additiones:neq3 diminutiones. ¶ Et videt̃ q̈ sic:q2 super
plurimas partes cordi propinquas potest quilibet humor
putrefieri:q2 ibi pōt reperiri tam cholera q̈3 flegma q̈3 me/
lancholia. ¶ In cōtrarium:q2 non dicunt cōiter conclusaz
nisi causonem ⁊ synocham. ¶ Dixit Thadeus:q̈ ad febrē
esse conclusam:vel habere periodos nihil facit natura spe
cifica humoris q2 diuersarum specierū humores vt chole/
ra ⁊ sanguis possunt facere febrem conclusam. Sed qua/
tuor dicit esse:que hoc faciunt.s.substantia quātitas,qua/
litas,⁊ situs.cum ergo aggregantur hec:q̈ humor sit sub/
stantie conuenibilis putredini:⁊ qualitate etiā ad hoc cō/
uenientis ⁊ sit multus:⁊ cordi propinquus:tunc fit 9tinua
conclusa. Hec autem maxime reperiuntur in sanguine:sed
in flegmate tres de illis causis reperiuntur.s.quantitas:q2
est de eo plus post sanguinem:qualitas.s.humiditas ⁊ si/
tus:q2 potest esse propinquus cordi. In cholera aūt due.s.
sub̃a ⁊ situs.⁊ ideo flegma de die in diem mouetur:chole/
ra aūt tardius:melancholia aūt:q2 h3 oppositas causas.s.
paucitatem,⁊ frigiditatem,⁊ siccitatē,⁊ grossitiem ⁊ eius
situs a corde est lōginquior.iō tarde mouetur:⁊ s̄m hoc ab
ea nō pōt fieri 9clusa. ¶ Nos aūt dicemus q̈ effectus de/
terminatus h̄ns euentū semper vel vtplurimū:op3 q̈ redu
catur in cām essentialē determinatā:cū3 ergo appareat no/
bis cholerā in tertiū moueri:melācholiā in quartum:fleg
ma in diem ⁊ sanguinē3 vniformiter:videt̃ q̈ aliqua causa
per se sit huius effectus:sed nulla videt̃ alia nisi nā humo/
ris:⁊ alie cāe sunt variabiles in infinitu3. Unde dixit infra
Auic. Unicuiq3 humori inest periodus qui sibi cōuenit.cō
tingit aūt variari hos periodos ꝑpter cās accñtales ex lo
co quantitate ⁊ sub̃a. ¶ Dicemus ergo q̈ vera conclusa fit
de sanguie:q2 de nā humoris sanguinei est vniformiter suc
cedere in sua putredine:nec fortificari in tertiū:nec in quar
tum,nec in diem,⁊ quātitas,⁊ substantia,⁊ qualitas,⁊ lo/
cus ad hoc coadiuuāt.⁊ q̄n̄q3 permutāt motu3 eius. Et sic
vera periodica cū determinatione periodi s̄m diem vel ter
tium vel quartū fit ab alijs humoribus:q2 talis est eoꝝ na
tura. Accidit aute3 q̈ ex alijs humoribus.verbi gratia.ex
cholera fit cōtinua 9clusa actu non periodica:sed potentia
periodica vel occulte periodica.humor.n.cholericus pu/
trescens iuxta venas cordis quantum in sui nā h3 de tertio
in tertium superaddi.⁊ sic de alio tertio in tertium diminui
vel remitti:sed propter nām loci ⁊ quātitatis accidit q̈ pri
ma materia non festinat resolui.⁊ sc̄da festinat ad putrefa/
ctionem.ergo mā secūde exacerbationis iam aduenit:ꝑma
adhuc habēte statu3. Et sic apparet 9tinua 9clusa:quāuis
s̄m sui nā h3 additiones ⁊ diminutiones.⁊ s̄m hunc modu3
possumus imaginari hāc cōtinua3 9clusa3 in mā ex venas.
vbi grā.ꝑposito pro possibili q̈ aliqs haberet octo tertia/
nas interpollatas ꝑoxismos:quālibet in suo paroxismo:sed
hoc est valde lōginquum. Illud autē potest satis accidere:
sc3 conclusa de cholera,que erit apparēter conclusa:sed ex
natura materie erit h̄ns additiones,⁊ diminutiones. Et iō
Auic. dixit. Non sunt forsan. Et apparet:q2 post sanguinē
humor,qui facit hāc conclusa3 est cholera:q2 reperitur de
ea multum:siue de sanguine cholerico circa cor.⁊ prope.s.
in venas:que vadit ad nutriendum pulmonem.⁊ post chole
ram imaginabile est de flegmate:q2 etiā multu3 reperitur
de eo circa pulmonis partes.l3 non sit prope cor s̄m natu/
ralem situm. Et nos iam vidimus cōtinuam:cuius mā cō/
cessa est flegmatica predominans.⁊ nō habebat aliquā ad
ditionem vel diminutionē manifesta3. Et ex hoc iudicaui/
mus eā prope cor habere materiam.⁊ fuit in dn̄o Andrea
de tridento.ergo melācholia longinqua est:q̈ faciat istam
cōclusam:l3 nō sit demōstrabile:q̈ nullo modo possit. Et si
medici per cōtinuam cōclusam intelligunt febre3 9tinuam
vniformem cū multo calore:manifestum est,q̈ talis fe.erit
de sanguine vel cholera:l3 etia3 flegma salsum sui acuitate
faciat modum causonis:sed si intelligunt conclusam ⁊ con
tinuam vniformem non habentem manifestam declinatio
nem ⁊ reuersionem.quātum est ex natura humoris multū
est apta fieri a flegmate:⁊ l3 flegma non sit sic aptum multi/
plicari circa partes cordis sicut cholera.

¶ **Et febris putredinis quide3 extrinsece non eradicatur ⁊ redit:nisi quoniam materiei:que putrefit:superuenit putredo in tempore paroxismi:⁊ sunt eius humiditates:ex quibus pendebat caliditas:⁊ resoluūtur ⁊ egrediuntur ex corpore:quoniā nō sunt retente in venis:ita vt prohibeat eas illud a complemento resolutionis.⁊ remanet cinereitas eius.⁊ ipsius terreitas.que non sunt vehiculu3 feb.⁊ caliditatis:sicut videtur de dispositione cumulorum stercorum paulatim donec fiat cinis totum:deinde non remanet caliditas. Et quando non remanet in humore adusto per putredinem caliditas:destruitur febris quousq3 aggregetur vice alia ad locum putredinis.**

¶ Hic probat. Sustētatur aūt sermo ꝑcedens sup duas pro
positiones. Prima est q̈ putredo extrinseca facit feb.inter
pollatam.2° q̈ intrinseca facit cōtinuam.primo probat pri
mam.2° sc̄dam.ibi 2°.(Cū aūt putredo.) Prima in.d.ꝑmo
probat:q̈ quādo putredo est extrinseca:febris recedit.sc3
nō continuatur.secūdo dat causas propter quas reuertit̃.
ibi sc̄a.(Et iam.) Cōsueui q̄n̄q3 dicere q̈ ꝑmo ponit cau/
sam vnā:ꝑpter quā paroxismi recedunt ⁊ reuertunt̃. Se/
cundo aliam cā.ibi sc̄a.(Aut ꝑpter inuentionē.) Prima
in tres.ꝑmo ponit cām q̄re eradicat̃.2° quare reuertit̃.3° q̄
restat:eradicatur.⁊ reuertitur.ibi 2°.(Et ia3.) ibi 3°.(Aut
propter.) Et quilibet modus diuidendi pōt saluari. ¶ In
prima parte vult probare:q̈ quādo putredo est extrinseca
fe.eradicatur:⁊ arguit sic. Cū finit̃ mā putredinalis:⁊ ve/
nit ad hoc,q̈ non potest inducere fe.finitur siue eradicatur
fe.s3 q̄n̄ putredo est extra venas finitur:⁊ venit ad hoc ⁊c̄.
probat q2 materie:que extra venas putrefiunt non sunt re/
tente in loco cōcludente eas:⁊ prohibente a resolutione:et
remanet cinerulentum terrenū:quod nō potest ferre calo/
rem ⁊ fe.i.calorem:quo inducat̃ febris. Questio.V.

Considerandum q̈ ex hac l̄ra ꝑ soluitur q̄/
stio:qua cōsueuit queri. an
mā feb.interpollate:que venit a venis icipiat putrefieri in
venis vel extra:q2 dōm q̈ extra venas:q2 putredo sibi ad/
uenit tēpore paroxismi:sed tempus paroxismi est cū est ex/
tra venas.⁊ hoc verificatur q̄n̄ interpollata nō sequitur cō
tinuam:q2 posset esse crisis continue:⁊ vel in crisi continua.
⁊ tunc eius putredo ꝑus fuit intra venas:sicut accidit:vel
accidere potest cū habenti causonem superuenit rigor ⁊ su
dor:q̄n̄q3 etiā accidit q̈ mā mouetur extra venas:⁊ nō sta/
tim occupatur putredine,imo q̄n̄q3 non occupat̃:sicut ap/
paret de frigore eius:qui non calefit:de quo habetur sc̄o
de diffe.feb.a Gal.⁊ infra:⁊ quarto tractatu Almansoris.
¶ Cōsiderandum sc̄o:q̈ cinis ⁊ terreitas non sunt intelli
gende oino vt Gal.deducit sc̄o febrium.sed vt ita absol/
uuntur ab humore euaporatiuo.q̈ nō p̄nt inducere calorē
febrilem:sicut apparet in cumulis stercorum paulatim ef/
fumantium ⁊ finientium.⁊ est exemplum Galeni.

¶ **Et iam remanserit in ea relique caliditatis ex putredine prima:quāuis non remaneat mā.**

¶ Assignat cām reuersionis paroxismi:quāuis materia sit
finita.⁊ causa est reliquia caliditatis:que remāsit ex putre/
dine

dine prima. ¶ Considerandū ꝙ possumus dicere ꝙ Auic. premiserat generalē cām reuersiōis paroxismi cū dixerat. Quousq₃ reaggregetur mā vice alia ad locū aliū putredis. hic ergo declarat p cās reaggregationis māe. ¶ Dubitaf quō a q̃litate mala aggregaf noua mā. ¶ Dicēdū ꝙ cū locus māe putride faciētis paroxismū sit locus extra venas: opʒ imaginari ꝙ ista caliditas sit remanēs extra venas: ex ea. igif aggregatur mā per viam corruptionis nutrimenti venientis: ⁊ per viam: qua calor ille attrahit materias: vt non permittat eas alterari naturali alteratione in vijs: sed festinat eas.

Qõo a q̃litate mala aggregat noua materia.

¶ Questio. VI.

Dubitatur Secundo an ista mala qualitas posset esse intus in venis in locis generatiuis humorū. ¶ Dicēdū ꝙ caliditatē nō sequētē putredinē humoris: q fecit paroxismū q iā recessit possumus leuiter videre ꝙ posset esse in locis intrinsecis: vt ꝙ epar ⁊ vene per aliquā malā cōplōnē aggregauerit cholerā: que statim cū fuerit aggregata: fuit pulsa ad extra venas: ⁊ i alio spacio iterū aggregauit: ⁊ iterū fit expulsa. Sed ⁊ caliditatē a putredine possumus etiā imaginari ⁊ difficilius: vt dicamus ꝙ humor putridus tempore paroxismi: licet steterit extra venas: tamen potuit inficere loca venarum ⁊ epatis: ⁊ de relinquere caliditatem malam. vnde de nouo fit humoris aggregatio.

¶ Questio. VII.

Dubitatur Tertio si qualitas sola remanēs in locis extra venas pōt eē cā aggregatiōis humoris. ¶ Videf ꝙ nō. Quia non est rō q̄re reaggregat humor de specie pmi: ⁊ nō alius humor. ¶ Quidā dixerūt qō semp remanet aliqd de pmo humore qō est sicut fermētū scdo aduenienti. ¶ Hic sermo est contra Auicē. hic vt videtur intēdere. ⁊ ɔtra Ga. in 2° de differētijs fe. ⁊ in cōmēto affo. Quibus quotidie rigores. videntur .n. velle ꝙ sola q̃litate possit fieri reuersio. ¶ Amplius. Quid facit qō remanet. cū illud: qō aduenit sit lōge plus: ⁊ ēt quod remanet est plus terreū vel melācholicū q̃ʒ cholericū vel flegmaticuʒ. ¶ Et ideo dicemus ꝙ qualitas que remansit non est sola caliditas: sed caliditas talis ꝓprietatis: qualis fuit humor. ⁊ iō corrūpit materias versus humoris nām. Nec volo molestari per questionē de loco generatiōis humorū: ⁊ qñ huic corrideret in venis dispositio: ⁊ in ēpe multiplicatiua humoris illius: vt in ipso sanguine sit actualiter talis humor: tunc certius apparet: ꝙ secundus paroxismus est in specie primi: cum ista autem contingat variari: contingit etiā variari formas paroxismorum.

Questio. VIII.

Dubitatur Autē statim quomō caliditas pōt esse causa reaggregationis flegmatis vel melancholie cum sint humores frigidi. ¶ Et dicenduʒ ꝙ hoc forsan nō erit nisi in venis sit dispositio sanguinis correspondens qualitati extra venas. ¶ Vel dicendum ꝙ ille modus caloris est causa: ꝙ cūte sanguine ad loca extra venas cōuertaf in melācholiā putredinalē non in melācholiam nālē vel flegma: sed simul actuantur ⁊ intēduntur: q₂ in parte sanguinis: que ē flegma: vel que est melācholia fit corruptio a tali mō caloris q remāsit.

Qō. IX.

Dubitatur Quarto si inter pxismum ⁊ paroxismum nō remanet qñq₃ nisi sola qualitas: quomodo illa tota fe. habebit vnitatē: ⁊ distinctioneʒ per quattuor tpa vlīa. ¶ Quidam credunt ꝙ semper aliquid cinerulētū remaneat: in quo ista fe. vnitaf: sed iaʒ apparet ꝙ nō est necessariū. ¶ Alij dicunt ꝙ materia: que est cā antecedens: est que saluat vnitatē huius fe. ¶ Sed hic sermo non sufficit: primo q₂ stante cā antecedente cōtingit scdm paroxismum non venire. ¶ Amplius. Nulla existente materia: que de sui ratione sit cā antecedēs: pōt reuerti fe. q₂ caliditas remanens de nouo eam generabit. ¶ Dicendum igitur ꝙ si inter paroxismum ⁊ paroxismuʒ nō remanet nisi sola qualitas: que est totalis causa aggregationis noue materie. nulla res est: in qua febris illa possit vnitari nisi illa mala complexio. ⁊ per illam dicemus: ꝙ iste hō hʒ vnam tertianam tot paroxismoruʒ: que tertiana est magis vna q̃ʒ duo paroxismi: quorum vnus esset flegmatice: alter cholerice fe. ⁊ q̃ʒ due tertiane: quarum vnā haberet in hyeme: ⁊ alteram in estate. Nolo tamen ꝙ tota fe. mēsuref vt vnū cōtinuū febrile: q₂ iaʒ ponif interpollata. ⁊ scdm ꝙ virtute illius caliditatis aggregabuntur māe primo pauciores: postea plures: ⁊ iterum plures. deinde pauciores erūt pn^m. augmentuʒ. status ⁊ declinatio vlīs. ¶ Sed tu dices in hora quietis: cū nō sit materia: non erit distinctio temporū morbi penes alteratiōnē materie. ¶ Dōm ꝙ distinctio forsan erit solum penes accidentia paroxismo comparato ad paroxismū scdm modum dictum: vel etiam penes alterationem materie scdm ēt modū dictū. ⁊ q₂ modum illum aggregationis materieruʒ de paucis ad plures ⁊ postea pauciores contingit variari. iō videbis interpollatas quasdā variari in paroxismis: vt cū iam apparuerunt paroxismi: qui videnf declinationis: iterū resurgāt paroxismi augmētum indicantes. ⁊ si volumus per signa digestionis in tempore quietis determinare tempora fe. in hac iterpollata in qua nulla mā est in tpe medio: dicemus ꝙ erit scdm hanc cōsiderationē: q₂ q̃litas illa sola: que remāsit: disponit mēbra tali ⁊ tali dispōne: ꝙ digestio fit in eorū mēbris bene aut male. ¶ Et ex hoc verifica multa apparētia de facto: q₂ videbif qñq₃ in primis qtibus paroxismoruʒ priorū digestio: ⁊ in secūdis: ⁊ postremis cruditas: ⁊ qñq₃ ecōtra scdm ꝙ qualitas illa hʒ plus de virtute nocēdi digestioni epatis: ⁊ venaruʒ vt in alijs ɔtinuis. ergo nō poteris sic ordinate distinguere tēpora febris. Et tu considera.

Questio. X.

Dubitatur An inter paroxismum ⁊ paroxismum alicuius iterpollate possit homo reuerti ad dispositionem sibi sanē stantē in latitudine sue sanitatis. ¶ Et dicemus ꝙ scdm plurimum non contingit. nā māe putredinales inficiunt mēbra: quāuis corpora materieruʒ recedant. ⁊ ēt frequenter alique de fecibus materieruʒ remanet ēt plurima aggregatio materierū: que sunt cāe coniuncte: est propter dispositiones corporales. s. repletiones quātitatis ⁊ qualitatis. Et ideo Gal. negauit in terapētica ad Glauconē interpolatā febrem sic mūdificari: sicut mūdificatur effimera apud intellectuʒ vero speculantem non videf impossibile: ꝙ homo habeat paroxismos febriles. ⁊ inter paroxismos sit sanus sibi. ⁊ ratio super hoc est. In homine cholerico per aliquā dispositionē existētē in latitudine sanitatis sue potest multiplicari aliqua cholera: que poterit pelli ad extra venas: ⁊ facere paroxismum. ⁊ iterū reuertēte eo ad suā sanitatem: iterum poterit fieri. Et apparet illud si recordamur hominis: qui latitudine pori fellis ad stomachū euomebat cholerā scdm vnāquāq₃ diē: de quo est sermo. 2° de cōplexionibus: ⁊ in tegni: ⁊ in cōmento secundi regiminis acutorum. cōmento. 29. ¶ Sed tu dices. ergo aliquis tota vita poterit febrire. ¶ Dicendū: ꝙ si talis motus cholere est per dispositionem mobilem existentem in extremo latitudinis sue sanitatis. verbi gratia: per gradum siue mensuram aliquam caloris: tunc semper cuʒ erit in illa cadet de sanitate sua in fe. ⁊ sua sanitas dicetur cum illis causa: vel concausa contingentie casus in feb. Si autē dispositio illa sit imobilis. verbi gratia. latitudo pori fellei: vel opilatio naturalis aliqua tunc semper iste poterit febrire idest quousq₃ duraret sibi vita posset paroxismare paroxismis cholericis: vt exemplo dicatur: nec aliquis miretur de hoc: si enim cholera que omni die euomitur pelleretur omni die in quodam alio ad ambitum corporis: omni die tota sua vita febriret: ⁊ que diximus habēt multum confiteri illi: qui dicunt ꝙ a generatione homo nō potest esse eger vt nunc: quod tamen nos negauimus in questione nostra de hoc.

Questio. XI.

Dubitatur Sexto an qualitas derelicta a putrido humore intra venas possit eē causa reversionis paroxismi intra venas. ¶ Et dicendum q̄ sicut humor putridus extra venas relinquit qualitatem malā quādoq̄ sine materia sola3. vnde reaggregatur noua mā. ita possumus imaginari: q̄ aliquo humore itra venas moto ad putredinē3. verbi gratia. cholera vnius vncie aliqua pars istius vncie. verbi grā. ʒ.i. resoluat. ⁊ q̄litas remanēs disponat: vt noua aggreget. ⁊ de hoc dicetur parum post.

¶ **Aut propter inuentionē3 cause prime putredinis in materia prima: ⁊ inflammatur in materia secunda ꝑm semitam putrefactionis.**

¶ Hic dat aliā cām ꝓpp quā reuertit̄ se.l3 paroxismus ꝑmus recedat. ⁊ primo facit hoc. scđo ꝯcludit totū sermonē. ibi. (Res ergo.) Primo dicit q̄ cā ꝑdicta reuersionis erat reliquia caliditatis: aut supple cā reuersionis est ꝑpter inuentionē cāe ꝑme putredinis. i. cāe ꝑncipalis putredinis i mā prima. Differūt ergo due cause: q2 ꝑma est cā cōplexionalis remanēs in mēbris. vñ noua mā reaggregat̄: sed causa scđa est caliditas materiei actu putrescētis: qua mā aliqua alia actu existēs disponit̄ ad putredinē3. Et hic recte cadit exēplū de stercore colūbino: qđ Gal̄. ponit: erat eni3 cumulus stercoris illius: cuius vna pars ꝑmo putruit: ⁊ fumauit: ⁊ ea fumante disponebat̄ secūda pars eiusde3 cumuli.

Qx cinis ꝑcedētis mãe putrefcē pōt ⁊ eē cā reditus poxismi.

¶ Dubitat̄ ꝑmo: q2 omittit cām reuersionis scđi paroxismi: que est ex cinere vel residuo ꝑcedētis materie. ¶ Dicēdum q̄ forsan dedit intelligi in ꝑma cā: ⁊ q̄ est q̄litas remanens: illa. n. siue sit pura siue cu3 aliquo cinere residuo pōt attrahere nouā mām ad locū putredinis. Ista autē secūda cā stat in hoc q̄ ꝑma mā putrida disponit secūdā ad putredinē. ⁊ iđ etiā ad hāc secūdā cām posset reduci.

Qđo mā ꝑ. putrida dispōit secūdā: ⁊ secunda tertiā ad putredinem ⁊c̄.

¶ Dubitatur: q2 si cā scđa hec differt a prima: op3 imaginari q̄ si se. h3 centū paroxismos: tota mā prius sit cumulata in forma cause antecedētis. ⁊ semper pars post partē moueat̄ ad putredinē ꝑm suū periodū prima ꝑte disponēte secūdā. sic. n. est exēplū fimi colūbini qđ in agro Gal̄. ꝑspexit. Et si ꝑma materia generaret secūdā: iā cā ista esset eadem qđ prima. ¶ Dicēdū q̄ cōtingēs est q̄ñq̄ oium paroxismorū debentiū fieri mām ꝑexistere sub forma cause antecedentis: ⁊ isti paroxismi credēdi sunt esse pauci. nō tñ est impossibile sic esse. verbi gratia. sit superfluēs cū sanguine libra vna cholere: que gradatim expellat̄ extra venas: ⁊ quelibet vncia faciat paroxismū: ⁊ semꝑ ꝑma disponat scđam. ¶ Sed tu dices: quare prius mouet̄ vna vncia cholere q̄3 alia. ¶ Dicendū ꝑpter vnā esse alia actualiorē: ⁊ magis distantē a nā sanguinis. ⁊ hoc qđ dictū est: forsan nō est frequēter. Accidit tamē frequētius q̄ precedēs paroxismus suo calore putredinali disponit ad generationē secūde materie: generationem dico corruptiuā. ⁊ tunc differt ꝑma cā a causa scđa: q2 ꝑma ponit actionē qualitatis remanētis post resolutionem mãe ꝑme. Ista aūt ponit actionē a calore putredinali materie: cū actu putrefit. vnde mā secūda disponit̄: siue illa materia prius fuerit: siue mō de nouo generetur.

Qño materie s̄ruāt ꝑiodos: ⁊ ꝑpter qđ vna febr. muret̄ in aliam.

¶ Dubitatur quomodo he materie saluabunt motus periodicos tertianos: vel quartanos: vel quotidianos. cū motores earum sint q̄ñq̄ male cōplexiones derelicte agentes in hora quietis: vel malitie qualitatis putredinalis: que agunt tēpore paroxismi. ¶ Dicēdū q̄ licet iste cause formaliter sint diuerse frequēter simul ꝯcurrūt: ⁊ q2 materie que mouent̄ sunt tales. s. precedēte cholera mouetur postea cholera. iđ seruāt periodos. ⁊ q2 pñt variari ista. nam mala qualitas derelicta a cholera putrescente: vel sua actualis q̄litas putredinalis potest mouere nō solū cholerā: sed flegma. ideo cōuenit variari periodos. vnde factis multis incinerationibus ⁊ quartane fiūt: ⁊ in homine calidi epatis ⁊ flegmatici stōchi tertiana attrahit q̄ñq̄ staticā ⁊ c̄ā. ⁊ tu ꝯsidera.

¶ Dubitatur autē quare dixit ꝑm semitā putredinis. ¶ Et dicendū q̄ qualitas: que acquirit̄ in mā secūda a materia prima vt dicit secunda cā. imo etiam a qualitate derelicta a materia: vt dicit prima nō est actualis putredo: sed est dispositio quedā ad putredinem: sicut prolixe declarauimus in questione nostra de prolongatione fe. Dicamus ergo q̄ si prima materia actu putrescens actu putrefacit secundā: tunc continuat seipsam febris per hoc. nec per hoc habet reuersionem periodicam secundi paroxismi. Si autem disponat aliquā materiam ad putredinem dando sibi qualitate3: qua tali die mouebitur motu: quo eueniet sibi putredo: vel complebitur sibi putredo: tunc fiet reuersio periodica secundi paroxismi. ⁊ ideo Auicen. dixit ꝑm semitam putredinis. ¶ Est autem vltra hoc considerandū q̄ dispositionem in secunda materia inducta3 a prima materia: vel a qualitate remanente possumus imaginari dispositione3 esse tam propinquam putrediui q̄ statim cum materia illa mouebitur ad locū putredinis occupabitur a putredine ⁊ possumus imaginari gradū putredinis qui nō apparet adhuc: aut ꝑpter gradus remissione3: aut ꝑpter paucitatem multā mãe: que talem gradū recipit: sed tā gradus debilis q̄3 paucitas materie pñt dici semita respectu subsequentis putredinis potentis actu facere fe.

¶ Considerandu3 ēt q̄ ista: que dicit. Cause putredinis prime. Pōt dupliciter exponi: vno mō q̄ ꝑmā putredinē ⁊ eius calorē vocet cām ꝑorē respectu sequētis: ⁊ tūc inuētio cāe putredinis ꝑme. i. inuētio caloris putredinalis est: qui ē in materia prima: ⁊ vt sic ly prime componitur cum ly putredinis. Alio modo q̄ per causa3 putredinis: primā itelligit causam imediatā ⁊ per se putredinis: ⁊ tūc dicetur: aut reuertit̄ paroxismus ꝑpter inuentione3 cause prime. i. cause per se ⁊ imediate putredinis: que primo inuenitur in materia priori. deinde accēditur in secunda ⁊c̄. ⁊ sic ly primo componit̄ cū ly cause.

Quid mouet scđa3 materia3 ad actualē putrediněm.

¶ Dubitatur aūt quid mouet scđa3 materiā ad actualē putredinem: q2 iam recessit prima mā: ⁊ secunda materia est solum in semita. ¶ Dicendum q̄ calor pauiatim disponendo procedit. vel ergo calor seipsum intendit vt alias tenuimus: q̄ idem possit agere in se. vel ex hac dispositione ampliori materia cōcumulata completur putredo a calido cōtinentis.

Dispō particularu3 gnāntiu3 mãs: ⁊ mittētiu3 ad loca putredis pōt esse cā reuersionis poxismi.

¶ Dubitatur: q2 videtur defectiuus in ponendo causas reuersionis paroxismoru3: q2 preter has est dispositio particularum generantiu3 materias ⁊ mittentium ad loca putredinis: vt dixit Gal̄. ¶ Dicendum q̄ paroxismus qui recessit iterum reuertitur: aut per malam complexionem derelictam a materia putredinis priori: siue sit cinis cum hoc: siue non: aut propter alterationem: quam facit materia putrida prima in materia secunda. Et iste sunt due cause reuersionis: que sunt cause sumpte ex hoc: q̄ homo febrit: vl̄ februit: ⁊ sic sunt sumpte ex parte humoris putridi: ⁊ eas posuit Auicē. solas: quia sermo suus continuus fuit de recessu ⁊ reddito fe. putredinis interpolate: ⁊ de continuitate continue. ¶ Sed preter dictas causas reuersionis causa est noua generatio facta a particulis mittentibus: ⁊ hec causa non pendet necessario a putredine: imo omni circūscripta putredine fieri potest. verbi gratia. epar ⁊ vene huius hominis in tanto tempore multiplicauerunt tantam ⁊ talem choleram: que in tanto tempore pellitur extra venas: ⁊ faciet paroxismum vnū tertiane ⁊ tandem iterū hoc epar ⁊ vene determinato spacio facient eandem cholere quantitatem: vel propinquam ⁊ reuertetur fe. ⁊ manifestum est q̄ si de qualitate putredinali prime cholere nihil remanserit: nec etiam putredinalis calor aliquid egerit in materias vicinas: adhuc reuertetur fe. manente eadem dispositione epatis ⁊ venarum: ⁊ eodem modo nutricationis: ⁊ hanc causam Auicen. non posuit: q2 ista nō est causa reuersionis: que reduci possit in putredinem fe. ¶ Sed tu dices. Nōne illa mala qualitas

potest inesse epati ⁊ venis vel alteri particule ꝓpter actionem factam a putrido humore: manifestum est ꝙ sic. ¶ Dicendum ꝙ tunc ista causa non est alia a prima causa quam Auicen. ponit. Questio. XII.

Dubitatur Quia hec secūda causa videtur necessario inducere: ꝙ paroxismus cholere citius reuertatur ꝙ̄ paroxismus flegmatis: si enim putridus calor prime materiei disponit materiam secundam ad putredinem: tunc materia que est citius disponibilis a prima materia citius mouebitur. Sed cholera cōparata precedenti cholere citius est apta dispositioni ꝙ̄ flegma comparatum precedenti flegmati. Et hoc probatur: quia qualis est putredo ad putredinem comparata: talis est dispositio comparata ad dispositionem: videtur enim ꝙ ille dispositiones sint debiles putredines: sed putredo cholere citissime procedit in materia cholerica sicut ignis i lignis siccis. putredo autem flegmatis tarde sicut ignis in viridibus lignis: ⁊ in tm̄ ꝙ Rasis. 28. continentis ca. de quartana credit augmentum paroxismi flegmatice esse longius ꝙ̄ melancolice. igitur dispositio ad putredinem citius fiet in cholera ꝙ̄ in flegmate. ¶ In hac difficultate diximus multa i questione nostra de prolongatione febrium. Dicamus aūt hic iterum: ꝙ materia prima ⁊ scd̄a vel sunt in vno cumulo: vel de secunda materia nihil est actu: sed debet generari vel actuari. siquidem prima ⁊ scd̄a materia sunt in cumulo vno: a quo propter causam superius dictam separetur primo vna pars secunda remanente. dico ꝙ quantū est ex substantia ⁊ qualitate: cum habeat vt presupponitur quātitatem debitam ad causandum febrem: est magis parata putredini cholera ꝙ̄ flegma. Et non video ꝙ si in corpore petri. verbi gratia. sint due vncie flegmatis: de qbus est mota vna vncia hodie: ⁊ in corpore martini sint due vncie cholere: de quibus est mota vna vncia hodie ꝙ citius non reuertatur paroxismus cholere ꝙ̄ flegmatis: quia cholera longe habilior est vt inflāmetur. Nec valet ꝙ quidam dicunt ꝙ durat plus calor flegmatice ꝙ̄ cholerice: nam durat. 5. horis plus: sed intensio caloris cholere videtur plus facere ad actionem: ꝙ̄ perduratio obtusi caloris flegmatis: aut saltem non minus. Dico autē ꝙ ex parte substantie ⁊ qualitatis: quia si reseruatur ad tertium diē motus illius cholere nō erit nisi a proprietate insequente naturā talis humoris. ¶ Amplius. Reperitur vnus paroxismus tertiane durans tribus diebus. Si autem secunda materia debet generari vel actuari: tūc paroxismizat tardius cholera ꝙ̄ flegma: quia de proprietate talis humoris: vt cholere est sm̄ tertium diem habere cōplementū sue generationis vel actuationis vnde putrefit: vel putrefieri potest: sed de proprietate flegmatis est ꝙ citius fiat hoc: licet posset ita variari ꝓpter causas: vt dicet: ⁊ ideo diximus subtiliter in questione nostra: ꝙ in periodicatione illa inquātū periodicatio: in qua materia secūdi paroxismi: opz generari vel actuari: siue de nouo cōcumulari ⁊ separari: in tempore quietis non acquiritur per se dispositio putredinis: imo per se acquiritur dispositio ad formam talis humoris generādi vel actuandi: que dispositio pōt esse non putredinalis. Et accidit sibi ꝙ sit putredinalis: vel si sit putredo: tm̄ nō prius facit febrem ꝙ̄ mā habeat quātitatē sufficientem: quā nō hz nisi in tanto spacio temporis: nec videtur dubium ꝙ in minori tempore aggregetur flegma. Et tu considera.

¶ Res ergo putredinis resoluitur sm̄ inuētionem caliditatis non deficientis putrefacientis ⁊ resoluentis: ⁊ facientis cinerem ⁊ pertrāseūtis ad vicinum: donec abscindat terminum ⁊ finiat materiam: ⁊ non inueniat vicinum aliud: ⁊ remaneat febris expectans materiam aliam: ⁊ attrahat ad locum suum.

¶ Hic est assumptio sermonis: ⁊ vult primo abbreuiare quare sc. de mā putrida extra venas deficit: ⁊ est quia res putredinis. i. mā putrida resoluit: quia in ea est inuentio caliditatis: que nō deficit putrefacere: quousqꝫ stat paroxismus ⁊ resoluitur ⁊c̄. Etiam caliditas ista pertransit ad vicinum: ⁊ in hoc quod dixit. Pertranseuntis ⁊c̄. innuit causam reuersionis idest periodicationis. potest autem dupliciter exponi primo: ⁊ ideo verificat̄ lr̄a: que dicit resoluit̄. ꝙ per ly vicinū intelligit partes cōtinuas eiusdem humoris: que omnes faciunt vnū paroxismū. ⁊ tūc exponat̄ ptranseūtis ad vicinum. i. procedentis successiue de parte ad partem: donec abscindat terminū id est totā quātitatem mãe mote ad vnū paroxismū: ⁊ iō subdit. ⁊ finiat mãm: ⁊ nō inueniat vicinū aliū. s. cōtinuum: quo paroxismus posset perdurare: sed bene inuenit vicinū pro alio futuro paroxismo. ⁊ ideo subdit: ⁊ remaneat. i. cesset vel desinet febris expectās materiā: ⁊ que trahat̄ ad locū vbi fuit prima: siue stet loco prime. ⁊ hoc est qd̄ dicit attrahit ⁊c̄. vel remaneat sc. s. virtualiter in calore dimisso ab humore: qui iā resolutus est: quo calore expectat̄ alia mā: que stabit loco eius: que recessit. Alio modo per vicinū possumus intelligere humorem debentē facere scd̄m paroxismū: ⁊ tūc erit sensus ꝙ calor accensus in mā prima est indeficiēter resoluēs ⁊ faciēs cinerē. ⁊ cum hoc pertrāsit ad vicinū. i. ad humorē: qui debet facere scd̄m paroxismū. Hec aūt resolutio cineris ⁊ pertransitio ad vicinū fit in toto tempore: quo tota mā finit̄: ⁊ non inuenit̄ vicina mā continua: qua possit plus durare paroxismus. ⁊ hoc est qd̄ dicit. Donec abscindat terminum. i. quātitatē mãe. Et finiat ⁊c̄. i. ista resolutio putrefactio ⁊ incineratio ⁊ ptransitio fit: donec. i. tēpore quo finitur mā abscissa sua quātitate per resolutionē: in qua finitione nō reperit̄ vicina mā: qua possit plus durare calor illius paroxismi: bene tm̄ reperiri poterit mā vicina pro alio paroxismo. ⁊ in hoc tollit̄ ꝯtradictio: q̄ apparet in sermone Auicē. cū prius dixit ptranseuntis ad vicinū ⁊ mō dicit. Nō inueniat vicinū. Sunt. n. vicini diuersi. ⁊ apparet ꝙ nō opz destruere lr̄am: que dicit: nō deficientis. quā qdā volunt esse affirmatiuam: nam per hoc qd̄ dicit nō deficiētis intēdit Auic. actionem continuā: ⁊ calorem ꝯtinuum vnius paroxismi: in quo toto paroxismo calor indeficienter resoluit materiam.

¶ Cum autem putredo est intra venas: tūc accidit: vt sit resolutio completa difficilis. Et nō resoluitur putredo per continuitatem: que est in quibusdam venis cum alijs: ⁊ putrefit omnis res: que vicina est ei: deinde resoluitur ad vicinū aliud. Et iterū illud quod cōprehēsum est i venis: ē vehemētioris ꝯtinuitatis ad cor.

¶ Hic probat ꝙ putredo intra venas faciat cōtinuā: ⁊ arguit sic. Tunc cōtinuatur sc. quādo vapores putridi ⁊ materia putrida non resoluitur: nisi cum difficultate: sed hoc est quādo materia putrida est in venis. Et in hoc dat duas causas. prima est quia vene sunt continue. vnde materie: que sunt in venis: sunt sibi inuicem proxime: quare putredo statim transit de vna materia ad aliam: tam ad aliam: que est pars materie mote pro vna exacerbatione: ꝙ̄ ad aliā: que est materia pro alia exacerbatione. Et ideo Auicen. dixit duo. primo ꝙ putrefit res vicina. secundo ꝙ resoluitur ad vicinum aliud. vel resoluitur. i. vadit vel transit. Secunda causa tarde vel difficilis resolutionis vaporum ⁊ materierum putridarum est: quia materie iste cordi cōtinuantur per medias concauitates venarum. ¶ Sed tu dices quid facit prima causa ad difficultatem complete resolutionis. nō. n. videtur aliud probare. nisi ꝙ materie cito putrefiunt post primam materiam: que putruit: ⁊ hoc quia materie sunt inui-

cēm propinque sibi. ¶ Amplius. Quid facit scda causa ad difficultatem complete resolutionis: imo ex hoc videtur ꝙ ad contrariuz faciant: qꝛ loca illa sunt calidiora: ⁊ sic magis resoluentia materias. ¶ Amplius. Quare dixit cōtinuationem esse in quibusdam venis: ⁊ non in omnibus: sicū omnes oriantur ab vno trunco. ¶ Ad primam dicenduz: ꝙ per resolutionem vaporum ⁊ materie intelligo absentiā vel diminutionem eoruz tali modo ꝙ febrem non faciant: sed cesset ex hoc fe. cum autez prima pars materie mota est ad putredinem intra venas: tūc qꝛ alie materie sunt sibi vicine: procedit putredo continuando super vicinā materiā: vt priusquā prima finiatur: succedat alia: sed quādo putrefit extra venas in poris ⁊ locis: in quibus non est humoris copia finitur prima materia: ⁊ expectatur alia. Quidā aūt voluerunt: ⁊ nos iam sic exposuimus ꝙ in hoc Auicen. innuit causam difficilis resolutionis triplicem: vnaz ex parte densitatis siue soliditatis venarum ⁊ aliam ex parte vicinitatis materierum: ⁊ tertiam ex parte continuitatis ad cor. ¶ Ad scdam dicendum: ꝙ lz maior calor resoluat: tñ ⁊ putrefactionem coadiuuat: vult tamen Auicē. ꝙ fumus putridus in vena cogitur ire versus cor: qꝛ cōcauitates venarum sunt continue cordi: siue sint a corde: vel sint cōtinue mediante epate: vel mediantibus arterijs: que venis associantur. Caderet autem hic dubitatio vbi vehemētius putrefiāt materie: vel in venis: vel extra venas: ⁊ prolixe scripsimus in questione de hoc. ¶ Ad tertiam dicēdum: ꝙ dixit hoc: qꝛ loquitur de venis: in quibus est putrida materia: vt non curet loqui de venarum continuitate: nisi fm ꝙ materie continuantur in eis: ⁊ ideo posset exponi propter continuitatem scilicet materierum putridarum: que continuitas est in quibusdam venis cum alijs: scilicet materiebus non putridis.

Marginal notes: Quomō cōtinuitas materiā in venis ē cā difficil resolutionis mãe putride. — Quomō cōtinuitas venaꝝ ad corē causa diff cil resolōnis mãe putride i eis.

Questio. XIII.

Dubitatur si materie in venis sunt ꝓpinque. ergo cuz incohat febris cholerica debet statim transire in sanguineam vel flegmaticam: qꝛ iste materie dominantur in venis. ¶ Et dicemus ꝙ cum incipit aliqua continua fe. de materia que putrescit in venis: debemus imaginari totum sanguinem. vel fm illa loca venarū habere dispositionem fm illum humorez. verbi gratia. incipit continua cholerica. tūc sanguis ad cholericitatez tendit. ⁊ ideo successio putredinis est plus in cholera. ¶ Amplius. Cholera putrida conformius se habet ad choleram q̄ȝ ad flegma. ⁊ qꝛ in venis humores sunt sibi vicini. ideo non perdurant febres continue in simplicitate: quin associent sibi alias materias alterius speciei. ⁊ in hoc considera multas varietates perturbantes mentes medicorū: qui cum viderint vnum infirmum cum vna continua: cuius signa satis apparent vniformia in primis diebus. verbi grā ostendentia choleram ⁊ illam non malam. ⁊ vident signa digestionis: ⁊ laudabilem pulsum. ⁊ egestiones debite digestas: ⁊ in exacerbationibus sudores laudabiles: imo in primis creticis: vident postea vrinas non bonas ⁊ varietates multas in exeuntibus ⁊ alijs. vnde prius crediderunt infirmum euasurum: ⁊ postea coguntur mutare sententiā. Hoc frequēter accidit propter motus ⁊ ruinam materierū diuersarum ad putredinem. Et accidit plus modernis hominibus q̄ȝ hactenus: qꝛ corpora sunt vehementer plena: ⁊ accidit per multum errorem in dieta medicis volētibus implere febricitantes.

Questio. XIIII.

Dubitatur an sanguis possit facere periodicaȝ febrem: videtur ꝙ sic. Quia vnicuiqȝ humori debetur periodus qui sibi conuenit: vt Auicē. ponet ca. de febribus apostematum. ¶ Amplius. Ex dispositione particularum mittentium ⁊ recipientium materias fit periodicatio: vt Gal. dixit: sed hoc potest sanguini accidere: epar. n. in tēpore determinato posset multiplicare de eo. ⁊ ad aliquam partem tunc mittere in tempore determinato: ⁊ probatur: qꝛ fluxus sanguineos videmus fm periodos in quibusdam. ¶ In contrarium est Gal. 2°. de differētijs febriū. Sententia Ga. est in fine libri de differentijs febriū: ꝙ qꝛ putredo sanguinis est cōmunis in venis: aut in maxima vena nō habens precipuam particulā mittentē: aut attrahentē: iō sua putredo accendit febrē vnā cōtinuā a principio vsqȝ ad finem. ⁊ satis Auicē. hic ⁊ Auer. 3°. colliget consentiūt: sed sicut ibidē diximus cōtra Gal. lz hoc sit frequēter: nō tñ semꝑ necessarium est. ¶ Amplius. Si febres que fm periodos exacerbant̄ fiunt ex dispositionibus particularum mittentium: vel suscipientium: vel generantiuz: vel attrahentium superfluitates: vt ipsemet Gal. concedit: tunc sanguini potest hoc inesse: lz vt cōmuniter dicunt non possit in forma propria perseuerare multum extra venas. Est autē opinio plusquā Cōmētatoris tractatu. 3° tegni super illa parte (ferunt. n.) ꝙ sanguis non sit substantia q̄rta: sed sit qd cōpositū ex flāte cholera ⁊ melācholia. ⁊ ideo cū putrefit declinat vel ad choleraȝ: vel ad flegma: vel ad melancoliā. ⁊ tunc periodus sanguinis non erit nisi fm periodos illorum humorū. ⁊ satis alludit sibi Auer. in practica canticorū. 68. cōmēto cū dicit. Probabilius est ꝙ cum putrefit sanguis generentur inde tres fe. ⁊c̄. Et cōplendo sermonem plusquā Cōmētatoris est intētio sua: ꝙ si cogatur dicere quā fe. faciat sanguis ille: cum non declinat ad alterum trium humorum. Respondet dicēs tria: primum ꝙ nō periodicabit periodo alicuius illorum humoruȝ: qꝛ nō cōuenit cū aliquo illorum. scdo ꝙ vero similius est ꝙ periodicet ad modū periodicationis flegmatis magis q̄ȝ cholere: vt ostendit prolixe ex sermone Gal. 2° pronosticorū super illo verbo. Q. si vrina transierit ad rubedinem. ⁊ probat: qꝛ flegma leuiter transit in sanguinem etiā: qꝛ sanguis sic flegmaticus magis multiplicatur in corpore. tertiuz est ꝙ eius periodicatio est fm distemperantiaȝ quā acquirit: qꝛ putredo primi sanguinis moti ad putrefactionem fecit distemperantiam. ⁊ ideo regeneratio secūdi sanguinis debentis ire ad mineram: erit fm illam distemperantiam acquisitam: ⁊ sic fiet periodicatio cholerica vel flegmatica: vel melancholica. ¶ Non intendimus procedere cōtra eū in hoc qđ dixit de natura sanguinis: qm̄ alibi pertractauimus dicta illa: sed cum primo dicit: ꝙ si putrefit non habebit periodum alicuius illorum: veruȝ dicit quodāmodo: sed tamen non se declarat quē periodum. Et cum secundo dicit: ꝙ magis habebit periodum flegmatis q̄ȝ cholere ⁊ hoc etiam poterit dicere verum fm quēdā modū tñ absolute sermo intellectus hȝ impugnationē. nā nō minus humori videtur attribui nā periodicationis illius humoris: in quē est aptius trāsmutari. q̄ȝ illius qui in ipsuȝ trāsmutari est aptus. ergo nō minus tribuet̄ sibi periodicatio cholere q̄ȝ flegmatis. Et cuȝ tertio innuit ꝙ regeneratio sanguinis fiet fm distēperātiā que ꝑcessit. Dicet aduersarius: ꝙ hoc non est verum: sed epate alicuius generante sanguinē bonum in qualitate: sola quātitate superfluum: expellet illū ad extra venas: vbi putrescēs faciet febrē. ⁊ tunc lz in particula: in qua putrefit remanserit mala qualitas: tñ epar in tēpore medio poterit reuerti ad suā complexionē naturalē: que faciet eundē sanguinē: ⁊ inequali tēpore pellet ad particulam: ⁊ sic iterato vnde fiet periodus. ¶ Dicemus igit̄ sermonē breuē: ꝙ periodus est duplex: vnus qui sequitur nām siue proprietatē humoris. ⁊ ista est determinata ⁊ finita: qꝛ sequitur nām finitaȝ: ⁊ est qua dicimus ꝙ cholera mouetur de tertio in tertium: ⁊ flegma de die in diē: ⁊ melancholia de quarto in quartum: ⁊ sanguis vniformiter: ⁊ hoc modo si questio erit: vtꝝ sanguis posset facere periodicā fe. dicemus ꝙ sic periodo qui sibi conuenit: non dico ꝙ faciet periodicā cholere: nec flegmatis: nec melācholie: sȝ periodicā suā: que est vnum continuum habere paroxismū: siue durationem siue motum. vñ Auer. 4° colliget. Hec febris

Marginal notes: T. c. 38. — Duplex periodus siue duplex periodicatio.

non hʒ nisi vnum paroxismuʒ: quēadmodum igit̄ sanguis
sua proprietate hʒ suum paroxismū: qui est cōtinue affligere: ⁊ nō habere supercrescētias de tertio in tertium: nec de
die in diē: nec de quarto in quartum. Ita quilibet humor
per sui proprietatē hʒ certū paroxismum. s. cholera tertianum ⁊c. ⁊ iō dixit Auicē. ꝙ quisqȝ humor hʒ periodū: qui
sibi conuenit: ⁊ apparet ꝙ ꝑiodus sanguinis improprie dī
periodus: sʒ potius dʒ dici priuatio ꝑiodicādi. ℭ Alia aūt
est ꝑiodicatio: que sequitur dispositionē particularuʒ mittentium ⁊ attrahētiū ⁊ generātium materias: ⁊ in hoc sequitur quātitatē: qualitatē mācrum: ⁊ locū ⁊ dispōnē particularum mittētium ⁊ recipiētium: ⁊ talis ꝑiodicatio fere
variabilis est in infinitū: ⁊ ꝭm hoc quilibet humor nō per
nām humoralē hanc specificā: sed per dispositiones dictas
Quilibet humor q̄cūqȝ ꝑiodo pōt ꝑiodicare. — pōt periodicare. ℭ Et cū hoc quilibet quacunqȝ periodo:
hoc aūt probatur. nā cuicūqȝ humori pōt accidere: ꝙ alicuius particule dispositione generatur vel concumulat̄ in
determinato tempore. ⁊ pōt accidere ꝙ pellitur tēpore determinato. Igitur cuilibet pōt accidere: ꝙ ꝑiodicabit: illud
aūt primo apparet in sanguine. nā videmus quosdā habere fluxū sanguinis omni die per plures dies: ⁊ quosdaʒ oī
mēse: hoc aūt non est nisi: q̄ epar eius: vt in exēplo loquamur: generat tātum sanguinē in tāto spacio mirabilē ad nares vel anū. ergo si sanguis ille tēpore: quo pellitur teneret̄
in venis: aut extra venas putrefieret ⁊ faceret fe. Uel possibile est ꝙ faciat proportionalē habētē ꝑiodum illi ꝑiodo
fluxus sanguis: ⁊ sic imaginādū est de cholera: ⁊ d̄ flegmate: ⁊ melācholia. Q͛ aūt q̄libet humor possit habere quālibet ꝑiodum cū consideratur cāe ꝑdicte apparet. nā cum
imaginabile ⁊ possibile sit de facto: ꝙ epar hui⁹ hominis
omni die multiplicet sanguinē: ⁊ epar cuiusdaʒ alterius oī
mēse vł omni anno multiplicet: qui sanguis cuiuscūqȝ diei
⁊ sanguis cuiuscūqȝ mēsis pōt extra fluere. vel retineri. vñ
fiat fe. sic imaginabile: immo possibile ⁊ eueniens est: ꝙ in
quocūqȝ spacio temporis vel mēsura: que est a die ad annū
possit hoc cōtingere ꝭm diuersa indiuidua: ⁊ sic est de alijs
Recidiua differt a ꝑoxismo. — humoribus. ℭ Ex quibus pʒ: ꝙ recidiua vera est aliud a
paroxismo: q̄ paroxismare est redire egritudinē cū ordine
tertiane vel quartane. Sed recidiuare est redire egritudinem. non tñ necessario cū ordine: lʒ possit contingere cū recidiua: ⁊ alia ex hoc videre potes. ℭ Sed dubitatur quare nō accidit hoc frequēter: sicut frequēter videmus periodos sanguinis continuos: ⁊ cholere tertianos. ⁊ flegmatis
quotidianos: ⁊ melācholie quartanos. ℭ Dicēduʒ ꝙ frequētius accidit in rebus nālibus: qđ est ꝭm naturā forme
rei nālis q̄ʒ qđ est ꝭm violētiā forme. periodicatio autē in
tertiū est ꝭm nām cholere cōparate ad calidū mouens: sed
moueri cholerā omni die: vel in quartū diē est per quādaʒ
violētiā ꝓpter quātitatē valde supfluā: aut valde paucā cū
subtilitate: aut grossitie multa: ⁊ cū pauca vel multa caliditate: vel sensibilitate partis pauca vel multa. vnde violētatur a motu sibi debito. ⁊ anticipat tertiū: aut postponit eū.
Ga. nō recte inuestigauit cās periodicationis. — ℭ Et iā apparet tibi: ꝙ quādo Ga. credidit inuestigare cās
periodicationis: nō inuestigauit nisi causas recessionis fe.
⁊ reuersionis que diuersificant̄ ꝭm diuersitatē materieruʒ
⁊ particularū: sed causas determinate ꝑiodicationis cholere: vel flegmatis: vel melācholie non est perscrutatus. q̄
semper intellexit: ꝙ esset ex nā humoris vt apparet etiam:
si quis attēte consideret sermones suos. Et ideo auctores
confisi in hoc: qñ volūt probare ꝙ febris sanguinis habet
periodū tertianū: probāt per hoc: q̄ sanguis trāsit in nām
cholere: ⁊ volēs probare ꝙ inordinate fe. vadunt in quartanas: probāt q̄ humores tūc transeunt in nām melācholie. Cum ergo cholera excrescit in corpore: vel parat̄ exuberantie siue excrescētie: ⁊ hʒ quātitatē: ⁊ modū substātie.
⁊ locū correspondētē sue nāe. tunc paroxismat de tertio in
tertium: ⁊ sic melancholia in quartuʒ. ⁊ sic flegma in diē. ⁊
sic sanguis continuato paroxismo ⁊ non replicato. Cū aūt
istis humoribus eueniant varietates extranee multum ex
qualitatibus ⁊ quātitatibus ⁊ modis substārie ⁊ dispositionibus particularū ⁊ locis: valde variant̄ in eorū periodis: vt iam vidisti. ℭ Dubitatur autē que est illa quātitas
cholere: ⁊ substārie modus: ⁊ locus que correspōdere debent sue ꝓprietati: vt fiat paroxismus de tertio in tertium.
ℭ Dicenmus ꝙ nō pōt dari determinate: sʒ arguibile est ꝙ — Quātitas mod⁹ sbe ⁊ loc⁹ humoris ad motū ei⁹ correspondētes nō pūt sciri determinate sʒ imaginari.
sicut in rebus nālibus formis earū respondent quātitates
⁊ alia: cū debet effectus ꝭm formā ꝑuenire. sic forme cholere debēti moueri in tertiū: ⁊ qñ cholera erit ꝭm illā dispositionē: tūc mouebit̄ a calore nostro in tāto: ⁊ tali tēpore: ⁊
quēadmodū entia nālia non agūt qđ eis debet̄ a determinata forma ꝓpter violentiā factā a q̄litate extranea. verbi
gratia. cū reubarbarū euacuat sanguinē: ⁊ turbit ēt ꝓpter
quātitatē supfluā: aut dispōnē corporis. sic cholera substātia q̄litate ⁊ quātitate sensibilitate particularū poterit permutare motum suū ꝑiodicū. ℭ Dubitat̄: q̄ ēt nos inuenimus choleram ⁊ sic alios. s. flegma ⁊ melācholiam dupliei dispōne cōtradictoria paroximare eodē mō. nā existente
cumulo cholere paroxismat de tertio in tertiū: ⁊ si nihil sit
eius: vt postq̄ʒ primus paroxismus recessit: etiā periodicat
de tertio in tertiū. Quārū aūt est tēpus: quo cholera q̄ non
est generat̄ tñ ipsa deberet postponere paroxismū: respectu cholere: que actu reperitur postq̄ʒ primus paroxismus
recessit. ℭ Et dicenmus primo solutionē apparētē cōfusam:
ꝙ hoc non mutat ꝑiodū: sʒ stat cū latitudine tertie diei: Nā
cholera ꝑexistēs postq̄ʒ alter paroxismus recessit: paulatiʒ
disponet̄ ⁊ mouebit̄ ad 3ᵐ diē. ⁊ alia q̄ non ꝑexistit paulatim gn̄atur: ⁊ mouet̄ in tertia die. ℭ Alia solutio est: ꝙ prime cholere. s. q̄ actu reperit̄ inest posse moueri in die eadē:
vel in scđa: vel i tertia. Si q̄dē mouet̄ in eadē die vel sequēti fiat duplex tertiana. si aūt in tertia die: erit tertiana vna.
Hāc solutionē vide in q̄stione nostra de ꝓlongatiōe febriū.
ℭ Alia solutio est ꝙ cholera: que est in vno cōmuni cumulo: cū ea q̄ facit paroxismū priorē: non est eiusdē dispositionis omnino vel valde ꝓpinque cū cholera: q̄ prius mota ē.
Et ratio est q̄ fuisset mota eo tēpore: quo illa aut cōtinuasset paroxismū illius: hʒ ergo diuersitatē ab illa: ⁊ tūc in medio tēpore disponit̄: ⁊ ex proprietate hʒ: ꝙ in tertia die erit
disposita: ⁊ parata vt agitetur calido putredinali: ⁊ calido
naturali. eodē mō: lʒ de cholera secūdi poxismi nihil ꝑexistat in cumulo: calor ꝑīcuie generat: ⁊ gn̄ando disponit: ⁊
finit̄ hoc ēt in tertia die. ℭ Alias profunditates hic omitto: q̄ras illas in q̄one nr̄a ꝑdicta. Questio. XV.

Dubitatur vlterius: vtrū mala q̄litas: que ī venis
derelinquit̄ a mā putrida: que cōtinuo
resoluit̄ sit cā reuersionis alterius exacerbationis. sicut eē
venas qualitas est cā reuersionis paroxismi. ℭ Et dicem⁹
ꝙ gn̄aliter eodē modo fieri hʒ reuersio paroxismi extra venas. ⁊ reuersio fortificationis vel paroxismi intra venas.
Ideo. n. redit poxismus interpollate: q̄ remansit qualitas
mala in locis: in quibus mā putruit: vel q̄ mā in actu poxismi disponit aliā mām: que stat in forma cause aūcedētis
eodē modo. n. mā putrefit in venis: ⁊ mala qualitas: q̄ ab
illa acquirit̄ in parietibus venarū: est cā reaggregationis
māe: quāuis prima procedat cōtinue: ⁊ ex toto resoluēdo.
Etiā mā actu putrescēs disponit aliā: que non est putrida.
vnde putredo sibi supuenit ꝭm determinatū diē: ista aūt dispositio est vel in mā vniformi ⁊ cōtinua: ⁊ ista cōtinuatur
⁊ ꝓlongat poxismū. Alia est dispō in mā: q̄ indiget quodāmodo actuari: q̄ lʒ sit: est tñ in potētia q̄dā in sanguine vel
cū sanguine: ⁊ ista facit reuersionē exacerbationis siue paroxismi: sicut reuertit̄ feb. ꝑ mām de nouo generatā: qñ sola
remāsit q̄litas. Quāuis aūt gn̄aliter eodē mō se hēat reuersio paroxismi interpollate ⁊ cōtinue: sunt tñ preter hoc diuersitates spāles: quas Auicē. innuit. nam mā que in ve-

nis putrefit: est associata copiositati humorali. vnde potest calor magis continuari applicando sibi partem māe post partē. vnde prius secūdus paroxismus reuertitur ꝙ̄ prior mā resoluat: ⁊ mā primo mota ad putredinē non est parata incinerari: sicut si eēt extra venas: ⁊ hoc est qḋ dicit Aui. Et non resoluatur putredo. Jmmo manente sua corpulentia sub forma humorali transmutatur per actum digestionis vel oppositi: ⁊ currit vsqꝫ ad statum. Si febris nō multum prolongetur: ⁊ hoc est qḋ consueuit dici: ꝙ fe. cōtinue seruant mām ad vnicā expulsionem: cū materia putrefit in venis. ℭ Sed tu dices. ꝙ̄ signa digōnis non poterunt continuari: qꝛ semꝑ mā noua mota ad exacerbationem erit in principio motus talis: qualis prima māi ꝗ in ꝑncipio ꝑmi paroxismi fuit. ℭ Dōm ꝙ non est dubiū ꝙ semper in principio cuiuscūqꝫ exacerbationis superuenientis in febre continua apparet vrina cruda respectu eius qḋ apparet in tempore quietis: siue remissionis paroxismi: que cruditas est proprie ꝑ viā cuiusdā suffocationis caloris sub mā pro illo tēpore. Et iō quāuis in aliqua ꝯtinua tu videris ꝑus signa digestionis: non tamē turbari debes. Si infirmus mingit vrinā crudā quomodo in principio sue exacerbationis: in quo igitur est differentia inter mām facientem exacerbationem in statu febris salubris: ⁊ facientē primam exacerbationē: in qua iste febrire incipit: ⁊ cōsidera ꝙ differētia videtur: qꝛ primo fuit ex toto cruda cum qua. s. morbus inchoauit. Jsta aūt mā que facit exacerbationē status hꝫ digestionē: que sibi debetur: vel quā acquisiuit: cū stabat sub forma cāe añcedentis: si. n. tota mā: que facit vnam veram continuā primo ⁊ a principio stat sub forma antecedentis cāe: lꝫ vna pars prius alia moueat ꝑꝑ causas superius dictas: tamē a ꝑncipio tota hꝫ aliquā ineptitudinē: sed procedente febre morbo existente salubri procedit super eo digestio aliqua ⁊ actio. ⁊ sic etiam super eo: qḋ putrefit procedit digestio. Q. autē mouetur in augmēto vel statu morbi salubris: anteꝗ̄ moueatur habet preparationem laudabilem siue digestionem: n. non dico oppositam actuali putredini: sed cum actu putrefit: tunc digeritur etiam digestione opposita sue putredini. ℭ Sed tu dices. Si fe. continua de materia intra venas non habeat a principio suaꝫ totā materiam sub forma cause antecedentis: sed successiue generetur: quomodo poterūt signa digestionis cōtinuari. ℭ Dicemus ꝙ aut non continuabuntur: aut si continuabuntur erit: qꝛ scḋa materia generata erit digestior cū mā actu generet ꝙ̄ ꝑcedens. Quomodo autem possit hoc contingere non possumus in presenti discutere. ℭ Considera tamē ꝙ raro inuenies continuas fe. que cuntes ad salutē continuēt signa digestionis omni die: ⁊ qualibet hora diei: ⁊ que vere continuant sunt de materia vna. ℭ Et preter predicta est alia differentia specialis materierum: que putrefiunt in venis ⁊ extra. nam fumus putridus a materiebus intra venas: quasi violētia cogitur petere cor. non habens viā ita aptam sicut est cōcauū vene: qḋ cōcauū versus cor est latius ⁊ accessibilius: sed materie extra venas habēt poros multos versus cutim: quibus resoluuntur. Questio. XVI.

Ex quibus apparet solutio ad questionē. Ad materie extra venas possint facere continuam. ℭ Quia dicendum ꝙ sic propter multitudinem vel grossitiē māe. vnde prius aduenit paroxismus secūdus ꝙ̄ primus resoluatur. Questio. XVII.

Et an materia intra venas possit facere interpollatam. ℭ Et dicēdum ꝙ possibile est ꝙ fiat: lꝫ raro: qꝛ pauca materia primo mota: ⁊ tardante secunda materia poterit prior resolui priusquā secūda veniat ad putredinem: ⁊ sic discontinuabitur febris: ⁊ ⁊ ideo Auicen. dixit resolutio completa est difficilis: ⁊ nō dixit est impossibilis: ⁊ non resoluitur putredo scilicet vt plurimū. q. d. nō venit ad icinerationē: sicut qū ē ex̄ venas.

Quo feb. ꝯtinua signa digestionis cōtinuent ⁊ quādo non.

ℭ Est iste quidem febres: quibus sunt paroxismi eradicationis ⁊ temporis quādoqꝫ dimittunt ordinem suum propter diuersitatem materierum in multitudine ⁊ paucitate ⁊ grossitudine: ⁊ tenuitate. Et propter diuersitatem in eis in generata vt permutentur quedam materie et fiant de genere materiei alterius: que diuersificantur in eis in specie non in multitudine ⁊ paucitate ⁊ tenuitate ⁊ grossitie tantum. Et quandoqꝫ fit ex malitia regiminis egri aut propter debilitatem eius: aut propter multitudinem sensus eius.

ℭ Jnuestigat quasdam speciales diuersitates in febribus putredinis: ⁊ primo ea que sunt ꝭm motus paroxismales. secundo comparat continuas ⁊ interpollatas. tertio assignat causas quasdam diuersitatis in pulsu. ibi secūda. (Et deteriores.) ibi tertia. (Pulsus ⁊c.) Prima in quattuor sicut quattuor sunt ille diuersitates. primo ergo assignat causam inordinationis paroxismorum: ⁊ sunt in genere quattuor. ⁊ prima subdiuiditur. ℭ Considerandum ꝙ Auicē. signanter dixit. Eradicationis. quantum ad interpollatas. Et tēporis. quantum ad continuas: que tepescunt: ⁊ si non eradicentur. Alia littera habet temporis: scilicet afflictionis siue motus ⁊ eradicationis. i. quietis. Que diuersificātur ⁊c. vt ex hoc innuat: ꝙ quando materia transit de genere in genus. verbi gratia de cholera ad melancholiam nō fit mutatio ordinis paroxismorum: quia materia differt a materia solum in multitudine vel paucitate: ⁊ grossitie vel subtilitate: sed qꝛ differt in specie siue forma speciei: siue forma specifica: ⁊ ideo dixit: ꝙ materie diuersificātur in eis. s. generibus ꝭm que mutantur in specie. i. in forma speciei. ℭ Non ⁊c. quasi. d. non mutatur modus periodicus. propterea ꝙ sint mutate materie in sola quātitate vel substantia: sed etiam qꝛ sunt mutate in specie. ℭ Secunda causa est malum regimen: ⁊ est nota causa. ℭ Tertia est debilitas egri: nam quando virtus est fortis motus sunt ordinati: vt tertio de crisi quinto ca. ⁊ ideo vituperat inordinatio paroxismorum. vt Auer. 4. colliget. ℭ Quarta causa est multitudo sensus: qꝛ quādo est multa sensibilitas carniū qualibet aggregatione pauca materie excitat virtus. imo ꝙ̄si quolibet motu vaporis: ⁊ ex hoc fit inordinatio. Alij dicūt ꝙ multitudo sensus est multitudo doloris. vnde trahitur materia.

ℭ Et paroxismi quidem qui eradicantur incipiunt ꝭm plurimum cum horripilatione: aut frigore: aut rigore: ⁊ resoluuntur per sudorē.

ℭ Et non incipiunt cum frigore: aut horripilatione ꝭm plurimum. Nisi aut propter frigus humoris: aut propterea qꝛ humor mordicat lacertos: aut propter profundationem caliditatis ad interiora redeuntis ad partem materiei: aut propter debilitatem virtutis: aut propter frigus aeris sicut contingit tempore hyemis.

ℭ Et illud quod fit ex mordicatione caliditatis est dignius vt proportionetur ad horripilationem ꝙ̄ ad frigus. Et plurimum: quod accidit de eo: est vt sit sicut punctio acuū in omni membro. ℭ Verum resolutio materiei cū sudore est: quoniam caliditas putrefiens vel pu/

trida resoluit humiditatē: ⁊ remanet cinereitas. cū ergo sit illa humiditas non obsessa in venis facilis fit expulsio eius per sudorē in poris.

¶ Hic secūdo assignat causam inuasionis cū typo: ⁊ finitionis cum sudore in interpollatis. Et causam quare hoc non fit in continuis. ⁊ causam quare quedam inuadunt cū frigore ⁊ quedam cū horripilatione. Et tandem ostēdit quomodo accidit interpollatam continuari. ibi 2ª. (Paroxismant.) ibi 3ª. (Et in quibusdam.) ibi 4ª. (Et quandoq3.) Quid intelligat per rigorem ⁊c. require in suo cap. hic tamen sumit rigorem distinctum contra horripilationem. 2° pro eodem sumit. ¶ Considerandum autem ꝙ due de causis quas ponit appropriantur interpollatis. s. frigus materie ⁊ mordicatio: quia loca extra venas sunt sensibilia: sz vene non sic: vt Gal'. quinto de accidenti ⁊ morbo: tres aūt de istis causis sunt cōmunes interpollatis ⁊ cōtinuis: imo causa que est profundatio caliditatis ad partem materie plus accidit in continuis. profundatur enim calor q2 materia multa: vel mala: vel in loco nobili: sicut multotiens euenit in febribus apostematum intrinsecorum: debilitas autem virtutis intelligitur ex etate: vel natura: vel morbi malitia resoluentis: ex quibus infrigidatio fit exteriorū. ¶ Considerandum ꝙ mordicatio per accidēs infrigidat. ⁊ ideo dicit̄ propriius horripilatio siue rigor q̄3 frigiditas.

¶ Paroxismi autem inseparabiles minuunt̄: ⁊ non eradicantur per sudorem: neq3 incipiūt cum frigore nisi propter debilitatem virtutis: aut propter ꝓfundationē caloris innati: tūc. n. infrigidant̄ extremitates: ⁊ illud ē signū malū.

¶ Paroxismi minuuntur. i. rarius fit continua q̄3 interpollata: q2 est vehementior passio: vel minuuntur. i. non ex toto recedunt: sed minuunt̄: vel minuuntur. s. in inuasione cū typo: q2 raro cum eo inuadūt: licet quandoq3 inuadant. vt in continua flegmatica dicta lactica: hic considera quare in continuis apparet frigus: q2 vel propter defectum resolutionis vel suffocationis: ⁊ vtrūq3 est malum.

¶ Et quibusdam febribus componūtur frigus ⁊ horripilatio: qm̄ materia que putrefit est cōposita ex frigido ⁊ mordicatiuo.

¶ Et in quibusdam. Patet.

¶ Et quandoq3 componuntur quedam febres putredinis tali compositione: quā fiant in forma inseparabilis: ⁊ illud ē. verbi gratia: quādo incipit humor putrefieri in loco: ⁊ cum superuenerit ei putredo: putrefit tota ⁊ consumitur ab ea: deinde incipit humor de genere eius: aut non de genere eius putrefieri: tunc obuiat paroxismus secundus tempori eradicationis paroxismi primi: deinde continuatur res ita. Et quandoq3 componuntur febres putredinis modis alijs compositionis: quos distinguam in capitulis suis.

¶ Hic accipe. quō febres de materia extra venas pñt facere continuam: ⁊ ideo dixit: incipit putrefieri in loco. s. aliquo extra venas. ⁊ sic etiam intra.

¶ Et paroxismi quidem febrium prolongantur quandoq3: ⁊ abbreuiantur: prolongatio eorū est ergo aut propter grossitudinem materiei ⁊ viscositatem eius ⁊ multitudinem eius: aut ipsius quietem: aut propter debilitatē virtutis: aut propter debilitatē sensus: aut propter spissitudinem pororū: quare non resoluit̄ humor: ⁊ eorū abbreuiatio est propter contraria eorū.

¶ Et periodi. i. paroxismi: aut quietem. i. frigiditatem: vel etiam tardam lationem super membra: vel non motionē: aut debilitatē. s. expulsiue vel digestiue resolutiue: aut propter debilitatem sensus: membra enī3 obtusa in sensu stant cum materijs. ⁊ quiescunt cum eis.

¶ Et paroxismi iterum festinant ⁊ tardantur: ⁊ tarditas eorum est: aut propterea q2 eorū materia est pauca: aut tardi motus ad mineram putredinis propter grossitiem suā ⁊ hoc quidem est sicut materia quartane. Et velocitas eorum est: quoniā ipsa est multa sicut flegma nisi sit vitreum: quoniam paroxismi eius quādoq3 tardantur: aut subtilis sicut cholera.

¶ Hic considera cautelosum modum loquendi Auicē. cum dicit. sicut materia quartane: ⁊ nō dixit est materia: que facit motum de 4° in 4m: sed dixit sic: ⁊ dixit ꝙ tardat: dixit etiam sicut flegma: ⁊ non dixit: q2 materia multa mouetur omni die: ⁊ hoc vt ostenderet vt ex quātitate materie ⁊ nō subē non potest argui nisi festinatio vel tardatio paroxismi in eadem feb. specie: vel i diuersis: non tamen potest determinate argui dies motus: dixit aūt. Aut est subtilis sicut cholera: ⁊ ex hoc nihil arguit: quia subtilitate non festinat vt flegma: nec paucitate tardat vt melācholia. lz alia littera dicat. Et quandoq3 festinat: quando est subtilis vt cholera. Ex hoc ergo considera: ꝙ motus determinatus fm numerum dierum. s. de 3° in 3m: vel de 4° in 4m: vel de die in diem: oportet ꝙ tribuatur non quantitati: nec subē sed alicui proprietati. Cui autem tribuantur motus quintani ⁊ sextani: ⁊ quō: non op3 multiplicare formas specificas: diximus in q̄stione nostra de prolongatione ⁊c.

¶ Et deteriores q̄dem febres sunt inseparabiles in q̄bus putredo est intra venas. Deinde ille que eradicant̄: in quibus est putredo in toto corpore: aut in partibus cordis.

¶ Hic est asso. 4ª par. Febres quecūq3 ⁊c. ⁊ est causa non in toto corpore idest in habitu corporis versus cutim: aut in partibus corporis. quasi dicat. hoc qd̄ dico esse in toto est potius esse in partibus scilicet in locis extra venas: vel in partibus cordis: ⁊ oportet litteram coniūgi superiori: que dicit. Deteriores febres sunt ⁊c. aut in partibus cordis.

¶ Et paruū quidem accidit senibus febris valde accensa: propter frigus complexionis eorū: ⁊ paucitatem carnis ipsorum.

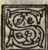
¶ Est cā. posita in asso. Qui crescunt frigus complexionis quantum ad speciem: vel quantum ad gradum caloris ⁊ paucitatem ⁊c. mēsuratur enim extraneus calor fm mēsuram proportionabilē3 naturalis vt alias declarauimus fm mentem Auer. 7° colliget.

¶ Pulsus xo dispositiōes diuersificant̄ in febribus putredinis fm diuersitatē3 earū in generibus suis: ⁊ fm diuersitatē spēi vniꝰ eaꝝ in vehemētia ⁊ debilitate: ⁊ in fortitudīe accidētium ⁊ debilitate eorū. ¶ Et q̄nq3 accidit ei duritiēs aut propter apa calidum vehemētis extensionis: aut propter apa calidū3 in mēbro

duro: aut propter vehementiam siccitatis: aut cuꝫ dominat̄ frigus in principijs. ¶ Et quñqꝫ fit lenis propter materiam lenem flegmaticaꝫ ꝛ sanguineaꝫ. Et propterea ꝙ apa est in membro leni: sicut illud: qđ est in epe: ꝛ peripleumonia ꝛ lethargia: aut propter humorositateꝫ cuꝫ expectat̄: qñ vult vt sudet. ¶ Et pulsus qdeꝫ fit in principio paroxismorū debilis coartatus propter aduētū virtutis super materiā: ꝛ occupationem eius in mūdando ꝛ euentando.

¶ Quia pulsus alius est in flegmatica: alius in cholerica ꝛ specie ꝛc. qꝛ vna terciana potest esse altera remissior ꝛ paucio rum accidentiuꝫ. In principijs. i. in extremitatibus vel idest in principalibus: vel. i. in principio aduentus febris, verbi gratia. qꝛ fit effimera a frigore. vt primo de differentijs pulsuum: lꝫ hoc non sit ad propositum: qꝛ effimera nō est putrida: tamē potest trāsire in putridā: vel quōcūqꝫ fiat frigus: quo arterie corpus induretur. ¶ In mundando. i. fumos multos euentando. s. per tractum frigidi aeris euētando t tamen calidum: qđ iacet suffocatum ꝛ subclusum: sicut ignis sub multis lignis.

¶ De sermone vniuersali de signis febriū putredinis. Capitulum. ij.

Significant febres putredinis aduētus cārū añcedentiuꝫ eas: ꝛ proprie qñ non est in eis cā primitiua. ¶ Et pulsus ꝛ anhelitus: cuius cōstrictio est velox: qm̄ necessitas est ad mūdificandum vehemens valde. ¶ Et est caliditas mordicatiua nō suauis: sicut ē caliditaꝫ effimere febris.

¶ Jam precessit sermo in putredine ꝛ diuersitatibus febriū sm̄ illam: deinceps ponuntur signa febrium putridarum. Et primo hoc. Secūdo ex omnibus signis ꝛ accidentibus collectis ponit generalem moduꝫ significandi illorū. Tercio ponit causam quorundam accidentium. ibi secunda, (Scias.) ibi tertia. (Hortipilatio.) prima in duas. Primo ponit signa significantia febres putridas. Secundo signa quibus inter se distinguuntur. ibi secunda. (In continuas.) primo ponit. xj. collectiones signorum. vltimo ponit duos casus. ¶ Prima collectio est: ꝙ putrida aduenit absqꝫ causa primitiua sm̄ plurimum: quandoqꝫ enim cause primitiue mouent antecedentes: vt supra dictum est in sermone de effime. cum ergo preuidisti signa repletionis ꝛ grossitiei: ꝛ vel viscositatis humorum ꝛ opilationis ꝛ semifebris sine causa primitiua suspicandum est esse putridam. ¶ Secunda collectio signorum est a pulsu ꝛ anhelitu: in quibus sistoles est maior: quia est maior necessitas educendi fumos putridos ꝛ alios: vt dixit Haly. tractatu secundo cōmento. 7. ꝛ. 8. ꝛ est in lectione hodierna. ¶ Tertiū signum est notuꝫ.

¶ Et plurimū qdem febriū putredinis añcedit almelilotu: ꝛ almelilotu qdē est dispositio: cui admiscet̄ caliditas non perueniens ad hoc vt sit febris: ꝛ associat̄ ei lassitudo ꝛ pigritia ꝛ alices ꝛ saltus ꝛ cōmotio sōni ꝛ vigilie: ꝛ constrictio anhelitus ꝛ tensio venarū ꝛ hypocūdriorū: ꝛ dolor capitis ꝛ pulsatio capitis: cuꝫ ergo prolongat̄ facit cadere in febres putredinis: aut facit accidere debilitatem: ꝛ citrinitatē coloris: ꝛ quñqꝫ associant̄ almelilotu antecedenti febres multitudo superfluitatis ꝛ mucus nausea ꝛ vrina plurima: ꝛ egestio plurima putrida ꝛ grauitas capitis ꝛ excitatio.

¶ Considerandum ꝙ lꝫ feb. non inuadant subito vt fulgur. vt. G. primo de crisi. 17. capitulo: tamen quedam satis subito inuadunt. ꝛ plurime feb. non sic: sed premittunt accidētia: ꝛ ideo dixit plurimum. ¶ Considerandū ꝙ accipimus quid est almelilotu: qꝛ dispositio quedam mixta calori non
Almelilotus quid sit.
bono. non tamen ꝙ sit febris: quasi dicat: stat homo inter febrem ꝛ sanitatem. Rasis tamen continentis. 16. secundo capitulo versus finem dicit: ꝙ almelilotu est febris: ꝛ tamē propter paucitatem eius non sentitur. ꝛ dicit ꝙ aliquando est anteqꝫ sit febris: ꝛ aliquando post febrem. ergo Rasis intelligit per almelilotu quendam malū calorem t qui potest vocari parua febris: ꝛ potest dici: ꝙ non est febris proprie: quia talis modicus calor potest post feb. remanere. ideo almelilotu potest non solum ante febrem: sed post accidere. ¶ Accipimus etiam ex intentione Auicē. ꝛ Rasis preallegato cap. que accidentia coniunguntur huic calori antecedenti feb. Sunt enim accidentia quedam t que vt plurimum ꝛ statim sibi coniunguntur. Sicut laxitudo ꝛc. que omnia fiunt ex humoribus iaꝫ superfluis ꝛ vaporibus eorum. vnde dixit Hyp. Labores spontanei narrāt morbos: ꝛ idem primo li. Fen. 3. scriptum est. Tensio venaruꝫ ꝛ hypocūdriorum ex cōmotione materierum ꝛ vaporuꝫ in eis: imo ex digestione non bona. dolor autem ꝛ pulsatio capitis ex vaporibus illuc ascendentibus: cuꝫ iam incipiat materia cōmoueri: ꝛ tangi calore malo lꝫ occulte: pauca autē sunt preter hec accidentia t que coniunguntur almelilotu. ¶ Cum ergo prolongatur: qꝛ cum prolōgatur additio caloris fit febris: vel citrinitas corporis: quia ꝛ si nondū aduenat feb. sed prolōgatus calor ille debilis ledit digestioneꝫ epis lesione: qua aliqualiter sanguis acuitur. Unde citrinatur facies: debilitatem. s. maiorem qꝫ sit laxitudo: vel debilitatem. s. digestionis stomachi ꝛ epis. ¶ Sunt 3° accidentia: que quandoqꝫ associantur: sicut multa euacuatio materierum per mucos ꝛ per vomitum: ꝛ per vrinam ꝛc. Hec autem accidunt quandoqꝫ: qꝛ quādo in partibus istis sunt repletiones de materiebus: a qbus contingens est qñqꝫ ante febrē euacuari causā multitudinis ꝛ nā disponente eis sm̄ aliquā partē: grauitas. s. ex multitudine māe: excitatio. i. inflatio in facie: ꝛ dispō similis cacexie ppter motum digōnis.

¶ Et accidit frequētia in pulsu nō a cā ex intrinseca: ex labore: aut ira: aut alijs. Cū ergo acciderit in eo coartatio. tūc iā venit paroxismus. ꝛ coartatio qdem est submersio pulsus: ꝛ paruitas diuersi: in quo accidūt pulsationes magne fortes: ꝛ non est velocitas eius fortis.

¶ Hic sermo posset eē separatus vt apparet: ꝛ cōiter dr̄: tñ videt̄ ꝙ sit cōiūctus sermoni p̄cedenti: ꝛ accidit. s. cū almelilotu frequētia in pulsu pp distēperantiā caloris: lꝫ non adsit cā primitiua vel labor vel ira: ꝛ ideo exponit̄: imo p sicutte forsan intendit ꝙ a labore sibi cōsueto: cū illū tentat agere: statim permutat̄ pulsus ad frequentiam ꝛ velocitatē: permutat̄ etiā ab ira. s. qꝛ isti vltra eorū cōsuetudines irascunt̄. ꝛ de qualibet re multū turbant̄ sicut male dispositi. vocat igit̄ cās extrinsecas cās non cōsuetas: a qbus nō est mirum si mutet̄ pulsus: sed istorum pulsus mutat̄ absqꝫ illis: imo mutantur a labore cōsueto: ꝛ qñ volūt illum tentare ab ira: qꝛ freqnēter incurrūt illā: ꝛ alijs. s. leuibus causis: q̄ nō permutassent pulsum in tp̄e sanitatis: ꝛ mō mutant illū in hac dispositione almelilotu. Ergo de isto homine adhuc nō dicemus ꝙ febricitet. iō dat signū incohationis feb. putri

de in eo: ⁊ q̄ iam est in pncīº poxismi: ⁊ est coarctatio pulsus. Et subseq̄uēter declarat quid est coarctatio pulsus: quia dicit̃ submersio: ⁊ paruitas diuersi. i. paruitas cū diuersitate: ⁊ hec omnia fiūt ꝓꝑ mām putridā: que mouet̃ motu aggrauatiuo ⁊ suffocatiuo: cum est in pnº poxismi: sed exite hoc pulsu submerso ⁊ paruo diuerso appent quādoq̄ ꝑcussiões magne. iam. n. dixit. G. in commēto pulsuum. cōmen. 14. q̄ aggrauata v̄tute fiunt pulsus diuersi: inter quos sunt percussionis alique fortes. s. ⁊ magne: ⁊ hoc est ꝓꝑ v̄tutis bellum: ⁊ si multū sit aggrauata: pauce fiunt fortes percussiones ⁊ magne: in v̄tutibus autē dissolutis semꝑ ꝓcedit pulsus ad debilitatē. Nō est velocitas fortis. Q̄z nondū est addítio facta multa in calore: ⁊ intelligit q̄ hoc ꝓprie in dyastole.

¶ Sed diuersitas in principio ⁊ augmento est ex ꝓprietatibus significantibus putredinem quāuis nō appareat in tertiana plurima aperitione propter leuitatem materiei.

¶ Posset poni hec pars per se vna stante sniā. ¶ Cōsiderandum aūt in pnº ꝓꝑ suffocationem caloris: ⁊ in augmēto ꝓꝑ nō esse materiam vniformiter calefactā: est in pulsu maior diuersitas q̄ȝ in statu ⁊ declinatione: lȝ quādoq̄ accidentia cretica vehementer diuersificent pulsum: ⁊ talis diuersitas pulsus minus apparet in tertiana: quia materia est leuis in tertiana vniformiter ⁊ cito inflāmabilis.

¶ Et de signis quidem q̄ febris sit putrida est euacuatio piodi primi sudoris ⁊ hūectationis. effimera. n. est ecōtrario illius: lȝ in initio fit in tertiana ꝓꝑ leuitatem predictā: vt sit simul effimere: que tñ effimera nō permutat̃ ad putredinē. Et quādo fuerit augmētū eiº nō ꝑmixtū nō ꝓportionatū: nō simile. ¶ Et ꝓlixitas augmenti iterū significat q̄ ipsa est putrida. ¶ Et additio pulsus in magnitudine ſm ꝓcessionē significat augmentum.

¶ Hec est 7ª vel 6ª collectio signoꝝ: vbi ſm Dyniū ⁊ Mūdinum vult: q̄ si primus paroxismus febris recedit absq̄ sudore ⁊ humectatione est signū putride: q̄ effime. cōtra habet. naȝ in primo paroxismo recedit cum sudore: ⁊ ratio nem assignat Mundinus: q̄ materie putride a pncīº sunt crude nō apte per sudorē resolui: effime. statim est apta sudore terminari. ⁊ ideo dicit de signis ⁊c̃. euacuatio sudoris ⁊ hūectationis paroxismi. i. poxismi primi: in quo nō fit sudor nec humectatio. effi. v̄o est econtrario: q̄ in primo paroxismo recedit cum sudore: ⁊ ista expō est similis siue cōformis sniē Rasis. 16. cōtinentis capitulo 2º. ⁊ q̄ dixerat q̄ putrida febris in pmo paroxismo recedit absq̄ sudore: ostēdit q̄ nō equaliter est hoc cōmune omni febri putride. minus eñ ꝯuenit hoc tertiane pure: q̄ cū sit eiº substātia subtilis leuis apta in vaporē cōuerti: potest in primo poxismo accidere sudor: ⁊ hoc est qđ dicit lȝ fit. s. sudor in tertiana in initio. i. in primo paroxismo ꝓꝑ ⁊c̃. Alia littera habȝ: lȝ fit minutio in tertiana. i. minus fit in tertiana q̄ȝ in alijs febribus putridis illud qđ dictū est: q̄ nō recedit primus paroxismus cū sudore. hoc enim minus est in tertiana: quia frequētius cum sudore recedit paroxismus primus ꝓꝑ leuitatem ⁊c̃. q̄ ꝓꝑ subtilitatē materie. ¶ Aliter exponitur a me q̄ de signis putride est: q̄ paroxismus primus euacuatur idest recedit cū sudore ⁊ humectatiōe q̄ cū sudore humoroso copioso: cuius ꝯtrariū facit effi. que tñ ephimera nō permutatur ad putredinē q̄ nō recedit cū sudore copioso: sed cū sudore rosido: sicut sudor sani. Tñ tertiana minus hȝ sudorez hūorosum q̄ȝ alie putride ꝓpter materie subtilitatem quia ſm ambas expositiones tertiane paroxismus similatur effi. q̄ recedit cū sudore: ⁊ nō cū sudore multū humoroso. ideo distinctionē ponit inter poxismū pmum effime. ⁊ tertiane: ⁊ dicit effime. nō permutat̃ ad putredinem idest effime. hȝ sibi signa ꝓpria: q̄ nō sunt signa putredinē. signa enim putride sunt q̄ augmentū paroxismi est distinctū a pnº. nō autē est sibi ꝑmixtū: ⁊ dicit̃ ꝑmixtum augmentum cum pnº: q̄n modus caloris principij se. ⁊ augmenti valde modicū differunt: sed calor augmēti putride: ⁊ calor principij differūt. ⁊ ideo nō est augmentū permixtū: vel dicit̃ ꝑmixtū quādo subito ascēdit: vt nō faciat aliquā diuersitatem vel morā. Similr augmentū paroxismi putride nō est ꝓportionatū: imo disproportionatū. dicit̃ aūt disproportionatū ꝓpter dictā cām: q̄ valde est maior calor augmenti q̄ȝ principij: imo in principio appet frequenter frigus: ⁊ in augmento calor. ⁊ ideo ēt augmētū nō est simile. s. pnº. silr nō est simile: q̄ non sic vniformiter ascendit calor putride: sicut calor effi. q̄ quilibet hūor est magis etherrogeneº q̄ȝ spūs: ⁊ ſm hoc dicet̃ ⁊ sū. se. putrida est q̄n non fuerit ⁊c̃. ¶ Aliter aūt pōt exponi: q̄ inuat signa effi. que stat ⁊ non transit: vel nō vadit ad putridā: lȝ similet̃ ꝑ paroxismo tertiane in forma sudoris. in effime. n. que nō trāsit in putridā augmētū nō est permixtū. s. ex dispōne principij: que erat ꝑfundatio ⁊c̃. ⁊ calore ꝓcedēte: que sunt in feb. pu. Augmētū etiaȝ nō est nō ꝓportionatū: sed est ꝓportiōatū. s. suo pnº: q̄ sic pncipiū effi. est a calore: ita ꝓcedit cū calore: augmentum etiam nō est nō simile: imo est sile ⁊ cōforme pnº: qđ nō ꝯuenit in putrida fe. ⁊ hoc est q̄ dicit effi. nō ꝑmutat̃ ad putridam: ⁊ quādo. i. ⁊ tūc appet q̄ effi. nō ꝑmutat̃ ad putridam: quādo nō fuerit augmētū eius ꝑmixtū: ⁊ q̄n nō fuerit augmentū eiº nō ꝓportionatū: ⁊ quādo nō fuerit nō sile. igr̃ semper repetat̃ illa negatiua. ⁊ est modus Auic. in multis locis. Putrida ergo febris hȝ augmētū poxismi permixtū habȝ augmentū nō ꝓportionatū. hȝ etiam augmentū dissimile: sed effi. hȝ augmentū nō ꝑmixtū: hȝ augmentū ꝓportionatū. habet augmentū simile. hȝ etiam augmētū nō ꝓlixum: ⁊ ideo subdit. ⁊ prolixitas ⁊c̃.

¶ Amplius est iterpollata incipiens cū rigore ſm horripilationē: ⁊ dimittit: ſm plurimū cū sudore ⁊ hūorositate. ⁊ resoluit̃ cum poxismis: aut inseparabilis cum tempore. ⁊ non similis effimere in vrina ⁊ pulsu ⁊ complemento mūdificationis: ⁊ quiete accidentium.

¶ Hec est 6ª collectio signoꝝ: vbi vult q̄ feb. siue sint continue: siue interpollate habent distincta signa ab effi. cum tepore idest quia lȝ nō separetur: sed sit continua: nō tepescit: alias tēpore. i. continui temporis.

Ubi dicit resoluit ⁊ Joan. Her. hȝ reuoluit ⁊ vbi dic cū tpe Jo hȝ cū tēpore.

¶ Et plurimū quidē putride sunt accSitia plurima ex siti: ⁊ dolore capitis: ⁊ nigredine lingue ⁊ ꝓprie apud statū: ⁊ multiplicat̃ inquietudo ex angustia ⁊ agitatiōe vehementi: quam facit pugna materiei ⁊ virtutis. quādoq̄ enim eleuatur materia: ⁊ quādoq̄ ꝯsurgit virtus.

¶ Hec est septima collectio: ⁊ patet.

¶ Et pulsus similr quādoq̄ tēdit ad magnitudinem ⁊ fortitudinē: ⁊ quādoq̄ ad paruitatē: ⁊ debilitatem ⁊ coarctationem.

¶ Hec est 8ª. magnificatur autē pulsus in horis expulsionis caloris: ⁊ in horis alleuiationis post euacuatiōes materierum. paruificatur aūt in horis suffocatiōis sub materiebº ⁊ in horis resolutionis virtutis.

¶ Duritiees autē fit quādoq̄: ⁊ nō opȝ semꝑ vt fit nisi sit cū febre apa duꝝ in quocūq̄ mēbro.

sit. Aut apostema in mẽbro duro q̃uis nõ sit durũ. Aut iam acciderit potus aque frigide: aut aliquid aliud de illis: que indurant pulsuz: ꝛ de illis: que dicuntur in libro pulsuum.

¶ Hec est pars nona: in qua vult ꝙ pulsus durus non appropriatur febri putride: sed accidit ꝑter causas quas ponit. ꝛ ponit eas Gal. primo de differentijs febrium.

¶ Diuersitas autez in principio ꝛ augmẽto est ex ꝓprietatibus febris putride. ꝛ de significationibus eiꝰ fortibus: q̃uis nõ appeat in terttiana plurimũ ꝑꝑ leuitatẽ mãei. ¶ Et dũ nõ sit pulsus fortis: ꝛ nõ sit velox velocitate ꝑdicta. tũc fe. adhuc ẽ effi. ꝛ nõ pmutat ad putredinẽ.

¶ Hec est 10ª ps. iaz autẽ paruit ꝙ diuersitas tam pulsus q̃3 modi caloris fit in putridis febribus in pnͦ ꝛ augmẽto ꝑꝑ motũ in mã de suffocatione ad caloris expulsionem: vel de cruditate ad digestionem. Et dum non sit pulsus fortis ꝛc. ¶ Dubitatur: qꝛ videt intelligere ꝙ in feb. putrida pulsus fiat fortis ꝛ velox: qḋ videt falsuz: nã in effi. est ṽtus fortior. ergo pulsus fortior. Quidã faciũt ifaz affirmatiuã. ꝛ dicũt ꝙ cuz pulsus est fortis ꝛ nõ velox. tũc est effi. vñ supra in signis effi. dixit: ꝙ pulsus est declivis ad fortitudinem. Alij dicũt ꝙ lz ṽtus sit fortior in effi. tñ qꝛ nõ est ita necitata: sicut in putrida nõ sic facit pulsum forte. Alij dixerũt ꝙ fortitudo pulsus in effi. feb. est vera fortitudo: sed in feb. putrida est fortitudo ficta. nã pulsus magnus ꝛ velox facit quãdaz inarticulatam phantasiam fortis pulsus: vt ponit Gal. in cõmento pulsuum secũdo cõmento.

¶ Et est vrina in principio indigesta: aut paruz digesta ꝛ fortasse est acuta.

Principiũ non excludit signuz digestiõis occulte. ¶ Hec est xiª collectio signoꝝ: ꝛ vide ꝙ pnᵐ non excludit signuz digestiõis occulte. sicut etiã vult. G. ꝑ de crisi. 17. ca. Cadit autẽ deceptio in hoc q̃nq3 ex loco mãe: vt cum mã putride febris non est in locis venaꝝ: tunc q̃uis sit in pnͦ potest apparere digestio in vrina. cadit etiã deceptio ꝑꝑ apparitionẽ hypostasis ficte: que ẽ aliqḋ phlegma digestum: vel calore carminatũ: qḋ statim a pnciͦ alicuius putride apparebit in vrina: ꝛ cadit deceptio ꝑꝑ breuitatẽ principij: vt. ẽ. diximus. Cũ ergo mã putride fe. est in locis super que signat vrina sicut loca cp̃is ꝛ venaꝝ cõmuniũ tũc q̃ pnͦ sue putredis hz cruditatẽ: qꝛ nõdũ ṽtus egit in ea actione digestiõis: nec corruptionis digestioni opposite. Et fortasse est acuta. i. valde tincta vrina: vel acuta. i. acuti odoris. vel acuta idest cite designationis super salutem vel mortem.

¶ Et scias ꝙ a febribus acutis interficientibus raro sit euasio: nisi cũ ꝯtractione mẽbri.

¶ Primus cañ. est ꝙ si aliqua feb. est acuta: in qua appent signa mortalia. si infirmus euadit: hoc erit p crisim apatis: ꝛ
Cõtractio mẽbri sumit multipliciter. hoc est qḋ dicit cũ ꝯtractione mẽbri. i. apate. ꝯtc: o. n. sumitur quãdoq3 p ꝯtractione a spasmo: q̃nq3 p tẽsiõe tetani. sicut appet Fen. 2ª tertij lib. quãdoq3 sumit p ꝯtractione dicta asemeique est phibitio gressus: vt 3ͦ cañ. Fen. 22. quãdoq3 sumit pro apate. vt p lib. Fen 2ª cap. de cãis apatuz: ꝛ ita sumit hic. Huius aũt cã est. nã quãdo morbꝰ est acutꝰ ꝛ in eo vidisti signa mortis. hoc erit maxie: qꝛ vidisti ṽtutez in tuo iudicio debilẽ: ꝛ mãm crudã nõ aptaz e bonitꝰ nec virtutem posse dñari ꝑꝑ acuitatẽ morbi tanto tp̃e: quo digõnẽ possit complere. si ergo iste euadat nõ erit: nisi quia ṽtus stimulata toto suo conatu vtẽs expellet mãm illã ante digestionez: ista ergo expulsio non poterit esse ꝑfecte ꝑ̃onis ꝑꝑ cruditatez mãe: sed erit per extiturã: ꝛ raro aliter accidit. forsan. n. ꝯditiones idiuiduales mirabiles quãdoq3 ostẽdũt effectus: vt sine digestiõe fiat crisis per ꝑ̃ones ꝑfectas: vlz nõ fiant il

le crises sine terribilibus accidẽtibꝰ. iõ dixit raro. ꝛ appet ꝙ potest exponi cũ ꝯtractione. i. curtatiõe vel depditione pris siue spasmo illiꝰ mẽbri: qꝛ illud apostema erit de mã malas que corrũpet ꝑticulã: quã apostẽat: ꝛ est in h̃ ꝯmo similis illi qui ponitur 2ͦ ꝑno. illo ꝟbo. Ac si calor. hic ꝛ in illo ꝯm trãslationẽ arabicã. Exiture autẽ que in pedibus ꝛc. ꝛ dyrnus sniam illoꝝ textuũ intellexit hunc passum.

¶ Et quãdo alleuiat febris post quietem apostematis in pleuresi ꝛ similibus. tũc scias ꝙ de materia remansit aliquid: ꝛ ꝙ mã declinat ad locum: vbi apparet dolor.

¶ Istũ secũduz cañ. quidã nõ itelligẽtes destruxerũt ponendo lr̃am negatiuaz. ꝛ quãdo nõ alleuiat feb. Nos aũt itelligimus sicut iacet: ꝙ apata iteriora aliquãdo qescũt: non ꝙ recedãt perfecte: sed aliqua pars resoluit. vel aliqua pars permutatur ad aliũ locũ: ꝛ hoc vocatur quies siue sedatio apostematis ꝯm vsum vocabuloꝝ Aui. ꝛ sicut quiescit apa ita febris alleuiat: sicut apparet in anexiõe: de quo frequẽter loquit. G. qꝛ ergo apa. ꝟbi gratia pleuresis qescit: ꝛ nõ ex toto recessit. ergo de mã remãsit in loco vbi ẽ pleuresis. alia aũt ps pmutata est ad aliqḋ mẽbrũ: qḋ poteris cognoscere si videris in eo dolorẽ ꝟbi gratia: iste pleureticus alleuiatus a feb. ꝛ quietatus aliqualr ab accntibus apatis dolet in pede: signum est ꝙ illa pars mãe aliquo modo recessit: ꝛ nõ est resoluta: imo rẽdit ad pedẽ: vbi apparet dolor scilicet apostematis: qḋ icipit. q̃si. d. lz apa sit qetatũ: tñ adhuc fluet materia ad eũdẽ locũ apatis: ꝛ addet apostema: ꝛ accidẽtia eius ꝑꝑ nouum in materia motum.

¶ De signis inseparabilis. Cap. iij.

IN cõtinua est diuersitas pulsus: que est ꝯm febrez apparens valde. ꝛ est in plurimo eius non habens ordinem, neq3 pondus.

¶ Cuz posuit signa putridaꝝ in gnãli magis hic ponit ea in generali minꝰ. vl cũ posuit signa gnãlia qbus cognoscimus febres putridas: hic ponit signa: qbꝰ iter se distincte cognoscunt. Distinguunt at gnãliter: vl qꝛ cõtinue: vl qꝛ iterpollate: vel qꝛ cholerice flãtice sanguinee ꝛ melãcolice. Primo igit ponit signa: quibus cogscimus ꝙ sit ꝯtinua: ꝛ per ꝯñs ex illoꝝ ꝑuatione ꝙ sit interpollata. 2ͦ ponit signa quibus adinuicez differũt ꝯm gnãa: ꝛ cuz hoc qbus cõicãt. ibi scdõ. (Febris.) ¶ Ponit igit p̊ quattuor signa: quibus cognoscimus ꝯtinuã febrẽ. pmum est ex pulsu: ꝛ est ꝙ diuersitas est apparens plus in cõtinua: ꝛ hoc propter magis ledi cor ꝛ arterias: ꝛ dixit ꝯm febrẽ: vel quia potest fieri diuersitas ab alijs causis ꝯtingentibus preter febrẽ: vel dixit: quia est illa diuersitas: ꝙ sistoles sit maior dyastole nõ habens ordinem ꝑpter etiam magis grauari ꝛ ledi ṽtutez: neq3 pondus q̃uis pondus possit sumi p põdere musico. Hic tamẽ leuiter trãseundo sumet pondus pro ꝓportione pulsus ad eũz: cuius est vt multi auctores itelligũt. Febris autẽ continua plus faciens distare hoiem a sua sanitate q̃3 interpollata: plus etiam facit distare pulsuz. Vocatur autem a Rasi. 16. continentis hoc pondus trutina.

¶ Et perseuerat febris: ꝛ non separatur post viginti quattuor horas.

¶ Hoc est scdm signum. est aũt extimãdum post q̃3 tu indicasti febrem esse putridam: ꝛ iam durat vltra. 24. horas: nõ videt ꝙ sit tertiana interpollata: que durat in periodo. 12. horis: nec quotidiana interpollata: que durat. 17. horis: nec q̃rtana: que durat. 24. horis. vt igit ꝙ sit ꝯtinua: ꝛ h̃ signũ hz extimationẽ nõ certitudinẽ. posset. n. tertiana nõ pura durare hor. vltra. 30. vt post dicet. ꝛ iõ Auicẽ. ad roborãdũ hoc signum febris continue subiungit tertium dicens.

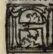
¶ Et nõ associat ei qḋ diximus de dispositionib⁹ eradicabilib⁹ ex antecessiõe rigoris:⁊ alijs.

¶ Et alijs vt frigoris horripilatiõis. Uel alijs: idest profundatione pulsus ⁊c. euacuatione cum sudore:⁊ euacuatione cum mundificatione a febre ⁊c.

¶ Et de illis que significant eam: est eius assiduitas:⁊ vehementia diuersitatis dispositionis eius apud augmentum. minuitur. n. quãdoq3 ⁊ augetur vice alia.

¶ Hoc est quartum signũ:⁊ posset in duo diuidi vt dicatur assiduitas. i. continuitas: q2 non recedit:⁊ quasi idẽ est hoc signum:⁊ significatum vel assiduitas eius scilicet diuersitatis ⁊ vehementia diuersitatis sc3 pulsus vel caloris. diuersitas autẽ pulsus est assiduior:⁊ est vehementior:⁊ hoc fit propter pugnam maiorem materiei ad virtutem: cum fit in locis nobilioribus: ⁊ patet.

¶ De rebus in quibus differunt febres putredinis. ⁊ in quibus cõmunicãt. Cap. iiij.

Febris que est propter putredinẽ cholere motus est tertianus: siue sit motus principij paroxismi: aut principij vehementie: nisi species eius que dicitur adusta: cuius motus est occultus valde:⁊ est sicut inseparabilis conclusa. ¶ Et tertiana quidem pura est acuta propter subtilitatem materiei:⁊ eius caliditas est magna mordicatiua propter fortitudinẽ cholere. Sed est salutifera: propterea quod cholera est leuis super naturam:⁊ quoniã ipsa facit quietẽ. ¶ Tertiana vero non pura est longioris spacij q̃3 pura. ¶ Et pura quidem raro pertransit septem periodos: nisi ab errore. ¶ Cõtinua quãdoq3 cõsumitur in ebdomada.

¶ Hic ponit gñalia: quibus adinuicẽ differunt febres putredinis ṡm prima gnã. ⁊ hoc facit primo: scdo ponit quedã in quibus cõicant: vt rubrica dicit. 3°. ponit cañ. ibi 2ª. (Et quartana.) ibi 3ª. (Et scias.) Sciunt aũt in quib⁹ differũt febres: cum sciunt signa ꝓpria vel res cuiuscunq3 generis. primo ergo ponit res proprias cholericis. secũdo sanguineis. tertio flegmaticis. quarto melancolicis. ibi 2ª. (Et illa.) ibi 3ª. (Flegmatica.) ibi 4ª. (Quartana autẽ.) Notificat autẽ febres cholericas ex diuersitate earum innuens: ꝙ sunt tres. s. tertiana interpollata: tertiana continua dicta proportionalis ṡm vocabulum Gal. ⁊ se. dicta causon vel adusta. Secundo notificat eas modo motus: quia de tertio in tertiũ: siue sit interpollata: siue continua:⁊ causon h3 illum motũ occultum valde:⁊ assimilatur cõclusẽ. i. sanguinee. tertio spãliter descendit ad tertianã purã interpollatã: ⁊ dicit ꝙ est acuta. i. velocis motus vel breuis ⁊ magni caloris sc3 in gradu:⁊ acuti ꝓp fortitudinem cholere. i. fortẽ calorẽ: quia est in gradu additus ⁊ cõiunctus siccitati. Et salutifera: q2 leuis est ⁊c. ⁊ intelligẽ: ꝙ hec leuitas est ex parte subtilitatis ⁊ habilitatis ad resolutionem. ex parte enĩ qualitatis materie sanguinee ⁊ flegmatice dulces sunt meliores q̃3 cholerice:⁊ sic tollit ꝯtradictio ad sermonẽ. G. 2. ꝓno. cõmẽ. 46. Et hic ponit affo. Hyp. cum sua conditione qui dicit: Tertiana vera ⁊c. ¶ Cõtinua quãdoq3 ꝯsumit in ebdomada. Intelligit de causone: quia iste feb. sunt valde acute:⁊ ꝙ tertiana facit in periodo: cõtinua facit in die. vt Gal. in cõmẽ. affo. Et quia ante. 7°. dies posset terminari vehementis acuitatis. dixit quãdoq3. imo etiã q̃nq3 post 4ᵐ.

¶ Et illa que est ex putredine sanguinis est cõtinua inseparabilis. ⁊ eius calor est plurimus cõis cum lenitate. nõ cũ mordicatione cholere: ⁊ quãdoq3 ꝑuenit ad statũ in quatuor diebus.

¶ Notificat sanguineã febrẽ ex tribus. s. ꝯtinuitate: modo caloris ⁊ termino status. posuit terminũ qui etiã semꝑ nõ adueñit. S3 cõicat sibi plus. s. ꝙ in 4° fiat status: in q̃ fiat crisis. raro. n. visa est crisis 4° die: vt infra sen 2ª ⁊ 3° de crisi.

¶ Flegmatica accessionẽ faciens omni die est lenis caliditatis per comparationem ad cholericam. longa propter viscositatem materiei ⁊ frigus eius ⁊ multitudinem eius: ⁊ est magni timoris: quoniam habet paruum spacium interpollationis ⁊ quietis: ⁊ quoniam ipsa associatur corruptioni ⁊ debilitati in ore stomachi: que non excusatur:⁊ illud est de illis: que attrahunt accidentia mala ex sincopi ⁊ pulsu cordis ⁊ casu appetitus. ¶ Et que de ea est inseparabilis:⁊ est res magis similis ethice. si non esset lenitas pulsus: quãuis quandoq3 fiat durus etiam. Et quãtum est minus pura: est minoris ⁊ breuioris paroxismi: nisi declinet cum paruitate sue puritatis ad melancoliã.

¶ Hic primo ponit tres appropriatas phlegmatice interpollate. secundo cõtinue. ibi secũda. (Et que.) Quatuor autẽ res huic flegmatice interpollate appropriat. Prima: quia est leuis caliditatis ⁊c. Secunda: quia est longa ꝓpter tres causas notas. Tertio: quia est magni timoris ꝓpter duas causas. Quarum prima: quia habet paruum spaciũ quietis. Secunda: quia associat corruptioni ⁊ debilitati in ore stomachi: a qua non excusatur scilicet quin sit cum ea: vel que nõ ⁊c. Et causa est: quia stomachus est minera flegmatis:⁊ plurimum qḋ in eo multiplicatur est flegma: vt dixit Mesue in suo de appropriatis capitulo de soda. ⁊ Auicen. 3°. cañ. Fen. 13. capitulo de egritudinibus stomachi. ⁊ ideo cõsimiliter dicere possumus: ꝙ febres cholerice ledũt epar propter kistim fellis:⁊ feb. melancolice splenem: vt sepe dicit Rasis. 16. ⁊. 17. continentis. Ex his autem nocumentis stomachi sequuntur accidentia mala: que ponit. ⁊ in hoc potest haberi quartana res. Quomodo autem stomachus sit causa horũ apparet 3° cañ. fen. xi. ⁊. 13. ¶ Et que ⁊c. assimilatur febris continua flegmatica dicta lactica ethice in tribus primo in forma caloris in primo occursu: quia non est acutus. secundo in assiduitate quadam caloris. tertio in extenuatione: que cito cõsequitur ex multo defectu stomachi: pulsus nõ sic est durus: sicut in ethica:⁊ hoc ꝓpter phlegmatis mollitiẽ. ¶ Dixit hic Thadeus ⁊ bene: ꝙ reperit ethica cũ pulsu molli: sicut que fit cũ sanie multa in pectore ⁊ tunc indiget alia distinctione: in flegmatica etiã quãdoq3 fit pulsus durus: vt ꝓpter causas multas indurantes: que possunt accidere: que superius dicte sunt. ¶ Dixit postea ꝙ flegmatica quanto purior tanto longior:⁊ quãto minus pura tanto breuior. Et hic sermo est communis flegmatice tam continue q̃3 interpollate:⁊ causa est: quia flegma mixtione cum cholera vel sanguine calefit ⁊ subtiliatur:⁊ preparatur ad resolutionem:⁊ ideo fit febris breuior in temporibus vniuersalibus ⁊ particularibus. Sed quia melãcolica addit flegmati grossitiem ⁊ fixionem. ideo cum flegma fit impurũ permixtione melancolie: facit febrem longiorẽ q̃3 si esset phlegma purũ. vt dixit Auic. Et in his ser

monibus est multa ambiguitas: et contradictiones multe appa-rentes: quas oēs plixe discussimus in questione nr̄a. An fe-bris flegmatica pura sit plixior impura.

¶ **Quartana autem est nō acuta propter frigus materiei: longa propter illud: et fortasse exten-ditur que de ea pura est anno vno: et non pura est breuioris spatij: verum in ea non est timor: quoniam quietem facit in spacio longo: et quo-niam ipsa non est talis acuitatis: quam sequū-tur accidentia vehementia.**

¶ Res que appropriant̄ febri quartane interpollate vel cō-tinue sunt primo: quia nō est acuta.i.non acuti caloris: vel nō est acuta idest nō est acuti vel velocis motus: et 2° ꝙ est lon-ga.extenditur autem nō solum anno: immo annis: vt infra ponet. Questio. I.

Non pura est breuioris spacij.cōtra: qz posset fieri nō pura per flegma: ꝙ iuiscat melanco-liam: et phibet a resolutione. ¶ Dōm ꝑ ꝙ flegma non phi-bet a resolōne: immo remouendo a fixione terrea et ducen-do ad aqueu₃ parat ad resolōnem.ex toto.n.gn̄e melanco-lia est irresolubilior flāte.s.resolutionis tardioris. Uel dōz ꝙ loquit̄ de quartana non pura.i.facta de melancolia adu-sta: que melācolia potest dici nō pura quodāmodo. Unde et apostema factū de melancolia adusta dicit̄ apa cōpositū siue etiā ab alio hūore adusto: vt itelligit̄ ab Haly.in tegni tra.2.14.cōmēto tertia est qz nō est in ea timor: et cām ponit.

¶ **Et quartana quidē et tertiana assidua: et inter pollata ꝯsumuntur per vomitu₃ et resolutionē ventris: aut sudorem: aut prouocationem vri-ne. Incensiua autem consumitur per huiusmo-di: et per fluxum sanguinis narium.**

¶ Hic ponit q̄da₃: in qbus cōicant q̄dā ex eis febribus pu. vl' plures: et apparet qd̄ dicit de tertiana et quartana in mo-dis terminationis: per febrē autē incensiuā possumus itel-ligere febrē causonem: que pter dictos modos crisis potest terminari sanguine narium: cū cholera est sanguini mixta. vn̄ phlebotomia et in eis ē ꝯueniēs: vt ifra appebit. ¶ Sed tu di.sic in tertiana et q̄rtana possent terminari. ¶ Dōm ꝙ ve℞ est: s₃ non explicauerit. Uel dōm ꝙ plus accidit mate-riam causonis misceri sanguini.s.cholerā ppter loca: circa que ḡnant̄: sicut ptes cordis. Et per febrē icensiuā possem⁹ itelligere febrē sanguinis: in qua pōt fieri crisis nō solū flu-xu sanguinis nariu₃: sed sudore vria vomitu: et fluxu vētris cūato sanguine.per illas ptes: ꝙ.n.sudor possit esse sangui-neus appet per Ari.3° de pribus aialium in cap. Habitu āt vtriqz est rc̄. Urinā et vomitū et fluxum vētris testat̄ Aui.3. can̄.Fen.13.et.14.et.16.et.19.et sm̄ pre Ga.7.terap. ¶ Ter-minationem autem flegmatice febris dedit intelligere.est enim quoda₃ modo media in acuitate inter quartanam et tertianam. Et forsan ꝙ in flegmatica multum accidit con-summi paulatiue absqz euacuatione manifesta perfecta: et secundo de differentijs feb.cap.de quartana dicit euacua-tiones plures sunt in melancolico humore q̄₃ in flegmatico quāuis loquatur de euacuatione sm̄ paroxismos.

¶ **Et scias qd̄ principium prolongatur in ter-tiana: et status in conclusa: et declinatio in incē-siua: et status et declinatio in continua: et status et declinatio in quottidiana. ¶ Quāuis raro inueniatur quartana continua: et quottidiana integre eradicationis.**

¶ Hic ponit duos can̄.ibi secunda.(Et febres.) Prima in duas. Primo ponit can̄. Secundo remouet dubium.ibi se-cunda.(Quāuis.) Questio. II.

Dubitatur de singulis dictis.primo non videt̄ ꝙ principiu₃ plongetur in tertiana: quia ipsa est febris breuis in temporibus vlibus et pticularib⁹. igit̄ principiū ta₃ paroxismi q̄₃ totius egritudinis erit bre-ue. ¶ Amplius. Humor cholericus est cito accēsibilis ve-lut ligna sicca.igit̄ cito ad augmentum et statu₃ deuenit: vt scdo de differentijs febrium. Questio. III.

Dubitatur scdo.quia dicit ꝙ status plongatur in cōclusa. ¶ Cōtra: qz est aliqua cōclusa que procedit semp declinādo: et aliqua que procedit semp augēdo.ergo in aliqua est longa declinatio: et in aliqua lon-gum augmentum. Questio. IIII.

Dubitat̄ de 3° dicto se₃ ꝙ declinatio plongat̄ in in-cēsiua. ¶ Contra: qz feb.incensiua est cau-son.vel tertiana ꝯtinua: sed iste febres sunt pacute: que subi-to terminātur.ergo declinatio breuis. Qō. V.

Dubitatur de 4° dicto.pmo sm̄ vna₃ lrām: que di-cit. Stat⁹ et declinatio in quottidiana.

¶ Contra primo Aui.infra caplō de flegmatica ponit: ꝙ longior ptium flegmatice est augmentum. ¶ Amplius.3° de crisi ponit Gal.3° capl.in fine ꝙ quādo febris est longi status: ipsa est acuti motus: et quādo est breuis status: ipsa est tardi motus: sm̄ hoc ergo videtur ꝙ egritudo tardi mo-tus non possit habere longu₃ statum: qz si haberet longu₃ statum: esset velocis et acuti motus. Questio. VI.

Dubitatur etiā sm̄ aliā litterā: que dicit. Et status et declinatio i continua: li₃ ista littera apud paucos reperiat̄. ¶ Cōtra: qz morbus longior hab₃ sua tempora longiora.sed fe.interpollata respectu sue con-tinue est longior: vt.16.continentis vltimo caplō. Cōtinuu₃ omne breuius est interpollato sui generis.

¶ Isti sermones Aui.sumpti a Rasi: vt appebit: sunt valde extranei et multos laudabiles viros fatigauerunt. de qui-bus primo Thadeus dixit: ꝙ quando dicimus principiu₃ plongatur in tertiana: et status in conclusa: et declinatio in incensiua o₃ intelligi de istis temporibus comparatis ad Thadeus alia tempora verbi gratia.in tertiana principiū est longius alijs temporibus.s.augmento statu et declinatione eiusde₃ tertiane. cām autē assignans dicit: ꝙ in tertiana siue sit inter-pollata: siue continua cholera putrescit in locis remotis a corde. et ideo natura nō curans de ipsius putredine nō cito perducit eam ad statum: et sic principiu₃ prolongat̄. ¶ Di-cit etia₃ quod in conclusa prolongatur status propter tres causas: vna est habilitas sanguinis ad putrefactionē. quia enim est calidus et humidus: cito venit ad putrefactionem. Secunda causa est obedientia sanguinis ipsius nature: qz obediens est: cito natura pducit eum ad statu₃. Tertia cau-sa est dilectio nature circa sanguine₃. vnde qz nā diligit san-guinem cito perducit ipsum ad statum: vt ipsum digerat et a putrefactione resoluat: et est simile de feb. accensa in san-guine et de igne accenso in stupa vel paleis. ¶ Dicit etiam Thade. ꝙ i incensiua.i.in causone prolongatur declinatio: quia propter vehementem caliditatem et incensionem ciba-ria: que comedunt̄ et bibuntur: cito ad caliditatem vel cho-leram conuertuntur. vnde tarde tale corpus mundificatur a cholericis superfluitatibus. et propter hoc declinatio est longa. ¶ Et si tu di. ꝙ similiter in tertiana est declinatio longa: quia cibaria conuertuntur ad choleram. ¶ Dicen-dū ꝙ sine dubio causa assignata non est sufficiens: sed cau-sa completa est: quia causon fit ex cholera putrefacta in lo-cis ꝓximis cordi. vnde facta est inflāmatio in corde et par-tibus proximis cordi: propter quam inflāmationem et cali-ditatem remanet corpus in declinatione morbi sub illa di-spositione generandi choleram. in tertiana ℞o nō putrefit cholera iuxta cor. et ppterea illa dispositio cito recedit: et fit declinatio breuis. ¶ Dicit vltio: ꝙ in quottidiana plōga-

tur status ꝑpter causam iam dictam in sanguine: qꝛ flegma ꝑpter humiditatem cito venit ad putredinem: ꝛ etiã est amicabile nãe. vnde interdũ subit loco sanguis: sed declinatio ꝓlongatur in ea: ꝓpterea qꝛ humor est viscosus. vnde phibet citã resolõnẽ eius a corpore. ex quo fit declinatio lõga. ℂ Hec sunt dicta Thadei. ꝛ si ꝯsideras sũt dicta rhetorica nõ satisfacientia intellectui. ꝛ ideo reprobare omitto.

Dynus. ℂ Post eum conatus est Dy. in declarõe huiꝰ passus dicẽs: ꝙ iste sermo põt dupl'r exponi. vnoº. ꝙ referat' ad tempora ꝑticularia paroxismi. alioº. ꝙ referat' ad tẽpora vniuersalia. referendo autẽ ad tẽpora ꝑticularia dicit: ꝙ aliqd tꝑs ꝓlongari vel breuiari in aliquo morbo potest dupl'r itelligi. vnoº absolute per respectũ ad alia tꝑa illiꝰ morbi: ꝛ hoc modo est verũ illud: qd dicit. G. 3. de crisi: ꝙ febris est acuti motus cuius status ꝓlongat' iqm talis fe. qsi tota est statꝰ: ꝛ in tali febre cõtinua ex ꝑnº sequit' status. talis aũt feb. est morbus acutus: ꝛ3 illa cuiꝰ statꝰ abbreuiat' est tardi motꝰ: qm talis fe. nõ hab3 accñtia vehemẽtia vnde nõ est ꝙ in ipa multũ sit statꝰ. Alioº potest intelligi aliqd tꝑs ꝓlongari in aliqua febre per respcm̃ ad alia tꝑa nõ absolute: sed cõparatiue ad al's febres: vt dicat' ꝙ ꝑnm in hac febre ꝓlongat' respectu alioꝝ temporꝝ: plusq̃3 in alia febre ꝓlonget' ꝑnm respectu alioꝝ tẽpoꝝ: ꝛ sic de aliis: ꝛ isto modo Auic. itellexit hic. ꝛ totũ hoc d3 referri ad tẽpora vt accidẽtibus sunt distincta. ꝑnm .n. ꝓlongat' in tertiana respcũ aliorũ tẽpoꝝ: plus ꝓportionabil'r q̃3 in aliis febribus ꝓlonget' respectu alioꝝ tẽpoꝝ: ꝛ ratio est: qꝛ tꝑs principij est tꝑs: in quo accidit occupatio nãe a'mã morbi ꝛ ideo est tꝑs passionis nature: sed tꝑs augmẽti ꝛ status est tẽpus: in quo iã icipit fieri resolutio mãe. Et qꝛ cholera est multe passionis. i. multã inferens passionẽ ꝑp acuitatẽ ꝛ horribilitatez eius ad nãm ꝛ est facile exhalabilis ꝛ resolubilis. ideo ipsa cholera ꝓlongat ꝑnm: non autẽ tẽpora alia. Incõclusa autẽ ꝓlongat' status: qꝛ ipsa est q̃si tota statꝰ: cũ q̃si subito ad statũ ꝑueniat. Sed in incẽsiua. i. tertiana dicit' ꝓlongari declinatio nõ absolute: sed ꝓportionabil'r plus respcũ alioꝝ temporꝝ q̃3 in aliis febribus. Et hoc ideo: qꝛ cũ cholera de se sit facile expulsibilis ꝛ euaporabil' ꝛ exhalabilis q̃tũ est rõne cholere in ipsa deberet eẽ declinatio breuissima. Sed qꝛ cholera cõtinet' in loco solido: ꝛ denso: sicut in venis in qbus difficile fit exalatio. hinc est ꝙ respectu materie in incensiua ꝓportionabiliter dicit' declinatio ꝓlongari plus respectu temporum aliorũ q̃3 in febribus aliis. Unde ipsa declinatio. s. ꝑticularis perseuerat vsq3 ad tempus alterius paroxismi: cum in febricitãte nõ desinat anteq̃3 superueniat alius paroxismus. qui distat a principio primi ꝑoxismi: per spatiũ. 48. horaꝝ includendo tẽpus primi paroxismi: nõ sic autẽ ꝓlongat' in tertiana interpollata: cu3 desinat in infebricitationẽ: nec in conclusa: qꝛ nõ habet nisi vnicum paroxismũ. In quotidiana autẽ ꝓlongatur status: ꝛ declinatio status quidem: qꝛ cum eius materia sit viscosa: inflammatio que peruenit ad summũ multũ retinet' in ipsa. Unde non sic cito declinat: etiam declinatio longa est: qꝛ ꝑpter viscositatẽ flegmatis accidit: ꝙ tarde transpirat caliditas ab ipso. Et ꝓpterea raro inuenit' quotidiana. vt dicit Auicen. integre eradicationis. sicut raro inuenitur quartana continua: nõ ergo ad idem vadit sermo. G. 2º. de crisi: ꝛ sermo Auicen. hic: ꝯm enim intellectum. G. ibi non esset verum: ꝙ in quotidiana esset status longus: cum in ipsa alia tempora plus tempus occupent q̃3 solus status. ℂ Ex his etia3 Dy. vult ꝙ appareat solutio cõtradictionum Auicen. hic. ꝛ infra capitulo de febre flegmatica: quia hic loquitur de temporibꝰ particularibus. infra vero loquitur de temporibus vniuersalibus: ꝛ ꝙ hic loquatur de temporibus particularibus apparet per hoc: quod dicit: quãuis raro inueniatur quartana continua: ꝛ quotidiana integre eradicationis. nam iste sermo ad paroxismos refertur. ℂ Postq̃3 aũt Dy. hos sermones expostuit referẽdo ad tẽpora ꝑticularia exposuit ea referẽdo ad tẽpora vniuersalia vt accñtibꝰ sunt distincta ꝛ ẽt alteratiõe mãe. nã ꝓlongat' ꝑncipiũ in tertiana plus q̃3 alia tẽpora: qm̃ cholera ꝓpterea ꝙ horrida est nature: difficilius icipit digeri q̃3 cõpleat' eiꝰ digestio ꝛ expulsio. ꝛ iõ longius perseuerat' in ipsa cruditas proportionabiliter q̃3 alie dispositiones. Similiter quia est humor valde subtilis positus in loco: quo cito resoluitur: quando incipit accidentium difficultas: citissime ad summum peruenit. Sed in quotidiana ꝓlongat' status ꝛ declinatio ꝓportionabiliter plus: propterea qꝛ humor est ꝑpter suam viscositatez. in quo difficulter completur maturatio ꝛ expulsio: ꝛ ideo etiam ꝓlongantur accidentia ꝛ status ꝛ declinationis. in conclusa vero ꝓlongatur status: quoniam ipsa ꝑpter multam sui acuitatem fere nõ videt' habere principium: sed statiz videtur esse in statu. ꝛ hoc est ratione loci: in quo est materia situata. Si in incensiua vel tertiana cõtinua ꝓlongat' declinatio plus proportionabiliter ꝑpter similem causam: que dicta est supra sc3 quia cholera continetur in loco solido ꝛ denso. vt supra dictũ est. Et ex his tollit' contradictio Auicen. hic. ꝛ Gal'. 3. de crisi: quia hic Auic. loquitur de tẽporibus vniuersalibus. sed. G. ibi loquitur de temporibus particularibus paroxismi. Sed ꝯtradictio Auicẽ. hic ꝛ infra capitulo de flegmatica tollitur per hunc modũ. s. intelligendo ꝙ hic loquit' de temporibus ꝛ vniuersalibus. nã status febris flegmatice est longior: ꝛ ẽt declinatio q̃3 alia tempora respectu aliaꝝ febrium. quia. s. plus ꝓlongat' status ꝛ declinatio respectu alioꝝ temporꝝ q̃3 ꝓlonget' status ꝛ declinatio respectu alioꝝ temporꝝ in aliis febribus: ꝛ sic intelligit hic. Auic. sed infra cap. de flegmatica loquitur absolute. s. ꝙ augmentu3 est longius aliis temporibus in febre flegmatica: ꝛ hoc absolute loquendo. nam augmẽtũ est: q̃si incipit digeri: ꝛ terminat': q̃si incipit ꝯpleri digestio: nũc ãt hec mã ꝑpter viscositatẽ difficillime digerit' quãdo icipit digeri. i. difficillime ꝓcedit sup ea3 digestio. ꝛ iõ augmẽtum est longũ: sed non sic difficillime incipit digeri vel alterari: ꝛ sic ꝑnm nõ est longu3: nec ẽt sic difficillime complet' eius alteratio vel digestio: postq̃3 incipit complete digeri vel alterari: ꝛ sic status nõ est ita longus: ꝛ sic intelligit ibi Aui. Hec sunt scripta Dyni in ꝓpria forma fere. in quibus considera quãtũ laborauit: ꝛ quot sunt dicta: que possent impugnari: que propter breuitatem omitto.

ℂ Post autẽ istos viros Frãciscus de pedemontiu3 vel Bartholomeus de varignana laborauit in hoc loco: ꝛ primo dicit: ꝙ ꝑnm prolongat' in tertiana intelligendo de ꝑnº vlĩ: nõ de ꝑnº ꝑoxismi. nam principium paroxismi tertiane est valde breue: ꝛ cito recedit frigus eius ꝛ ascendit calor: sed ꝑnm vl'e est longũ. s. quãtu3 ad alterationem mãe: ꝛ hoc qꝛ cholera est inobediens digestioni rõne multe caliditatis ꝛ subtilitatis: ꝛ quia iste q̃litates sunt fortes a ꝑnº. ideo principiũ tertiane multũ durat postq̃3 autẽ incipit obedire velociter recipit correctione3: ꝛ hoc declarat rhetorice: quia aliqui homies sunt qui a ꝑnº sunt multũ rebelles regi: sed postq̃3 incipiunt obedire: ex toto obediunt. sic ergo in tertiana ꝑnm quãtum ad alterationez mãe ꝓlongatur: ꝛ sic ẽt dicit ꝙ d3 intelligi de ꝑnº ꝛ reliquis tẽporibus quãtum ad accidẽtia. ℂ Secũdo dicit: ꝙ status ꝓlongatur in cõclusa: ꝛ primo in hoc ponit cãs Thadei: ꝛ reprobat eas. Sunt ãt ille cause habilitas sanguinis ad putredine3: ꝛ obedientia sanguinis ad naturã: ꝛ dilectio nãe circa sanguinem: sed dicit ipse: aptitudo vel habilitas sanguinis ad putredinẽ est causa ꝯtinuationis feb. ꝛ nõ est causa: ꝙ status sit longior: esse enim aptum ad putredinẽ cõicat omni tempori. s. principio augmẽto declinationi ꝛ statui. ℂ Dicit etiam ꝙ illud qd dicit' de obedientia ꝛ dilectio sanguinis ad natura3 arguit oppositũ. nam si sanguis diligit' a nã: ꝛ est obediens: natura d3 mouere sanguinẽ motu: quo abbreuiet tẽpus il-

Franciscꝰ de pedemõtiũ vel Bartholomeus d varignana.

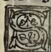
ladi: qd̃ est nãe magis molestũ: ⁊ hoc est tẽpus status. Dicit
ergo ꝙ per ↄclusam debemus intelligere febrez homote//
nam. Ista.n. proprie oȝ dici cõclusa. nam febris cõclusa est
ex vniformitate afflictionis: ꝫ talis vniformis afflictio ma
xime fit in cõclusa hõtena. in qua non appet additio: nec di/
minutio. in hac autẽ ꝓlongaƭ status: imo quasi tota est sta/
tus: q: equalis fit resolutio ⁊ putrefactio ꝓpter aptitudinẽ
materie ad putredinẽ. ¶ Tertio dicit: ꝙ lr̃a illa. ⁊ declina/
tio in incensiua: est lr̃a corrupta: ⁊ dicit ꝙ fuit vnũ vel ꝙ sta
bat extra. ⁊ stabat sup hac lr̃aȝ dicit: status in ↄclusa vel in
cẽsiua: q: ab Auicẽ. febris de sanguine cõclusa vocaƭ: ⁊ sic
q̃nq̧ incensiua. Silr̃ dicit ꝙ lr̃a: que repiƭ: que dicit ⁊ stat⁹
⁊ declinatio in ↄtinua est corrupta: ⁊ est vnũ alias: ⁊ debet
stare eẽ sup hoc qd̃ dixit: status ⁊ declinatio in quotidiana
al's in ↄtinua. Et dicẽ ꝙ exponẽdo litterã sicut iacet rõ: que
daƭ a Thadeo: nõ est bona. Thadeus.n. dixit: ꝙ declina//
tio prolongaƭ in incensiua: q: cibi cõuertunƭ in choleram.
Sed ex hoc põt argui: ꝙ status vel aliud tẽpus prolonge//
tur: in quo caliditas est fortis magis cõuertens ad chole//
ram: ⁊ dicit ꝙ alij dixerunt: ꝙ declinatio ꝓlongatur in incẽ
siua propter debil tatem multam virtutis in spiritualibus:
ex qua virtus nõ potest conualescere. Sed dicit ꝙ hoc non
valet: quia lȝ in declinatione virtus sit debilior: respectu ei⁹
quod erat in sanitate: vel respcũ eius quod erat in ꝑn⁰ egri
tudinis: tamen respectu egritudinis ipsa est fortificata. ⁊ iõ
dat alium modum scȝ ꝙ debemus intelligere de incensiua
feb. que paulatim terminatur: sed sermo iste valde longin/
quus est a vero: ⁊ mente Auicen. raro enim accidit causo//
nem paulatim terminari: ⁊ plus accidit alijs febribus. ⁊ iõ
de eis debuit hoc dicere. ¶ Quarto dicit: ꝙ in quotidia//
na prolongaƭ declinatio nõ respcũ augmenti: imo augmẽ/
tum est longius: vt infra dicet Aui. sed prolongatur respcũ
status ⁊ respectu principii: de quibus fecerat mentionem.
Iste ergo vir sic ordinat istum textum. Principium prolon
gatur in tertiana. status in cõclusa vel incensiua. declinatio
in quotidiana: al's in cõtinua. ¶ Alij autem quidam mo/
derni doctores fecerũt expositiones non dignas memorie.
Gentilis ¶ Nos autẽ dicimus: ꝙ textus iste. Auicẽ. acceptus est a
Rasi. 16. cõtinentis. 2⁰. capitulo. vbi stat in hac forma: ptes
temporũ febrium diuerse fiunt. in tertiana prolixuȝ est prin
cipium: in sinocha status ꝓlixus: in causone declinatio pro
lixa. sed illa tria tempora prolixa erunt in quartana feb. Et
dicamus ꝙ Aui. loquitur solum de tribus temporibus:
nõ autem de augmento: q: cõsuetudo est Auic. frequenter
diuidere augmentum in duas partes: ⁊ primam partẽ con
iungit ꝑncipio: ⁊ secundam statui: sicut supra fecit quarto
capitulo. Et quecunq̧ dicuntur de principio statu ⁊ decli/
natione: vera sunt de temporibus vniuersalibus: ⁊ etiã par
ticularibus: ⁊ sunt vera hec dicta comparando has egritu
dines adinuiceȝ in his temporibus hoc modo. In tertiana
principium paroxismi: vel principium vniuersale est longũ
comparando eam ad sinocham homotenaȝ: cuius princi//
pium est occultum in cõclusa scȝ homotena prolongaƭ sta/
tus respectu dicte tertiane: quia status tota est. Sed diceret
ꝙ poterat dicere in tertiana: ꝙ declinatio est longa respe/
ctu homotene. Dõm ꝙ veruȝ est: sed nõ placuit sibi omnez
particularẽ cõclusionem ponere: in incensiua declinatio est
longa respectu declinationis homotene: ⁊ etiam tertiane
continue vel interpollate. Incensiua est causon in qua eua/
cuata materia per crisim remanet longiori tẽpore flamma
circa spũalia q̃ȝ in alijs cholericis ⁊ q̃ȝ in sanguinea homo
tena. vt notum est. ⁊ hoc est ex intensiori caliditate incensi/
ue q̃ȝ sit caliditas aliarum cholericarum: ⁊ q̃ȝ sit caliditas
homotene sanguinee. Sunt ergo tres proportiones: quas
Aui. sumpsit a textu Rasis. Prima. Principiuȝ tertiane est
prolixum cum comparabitur ad sinochaȝ. Secunda. Sta
tus homotene est prolixus: cum cõparabitur tertiane. Ter
tia. Declinatio causonis est ꝓlixa comparata predictis fe/
bribus. ¶ Dicit postea status ⁊ declinatio in quotidiana
idest in flegmatica. Considerandum ꝙ tempus notabilis
prolixitatis in flegmatica est augmentum vt infra: ⁊ causa
est: q: humor difficile accensibilis. ⁊ ideo si sermones Aui/
cẽ. hic fuissent de augmento distincto ab alijs temporibus
dixisset: augmentuȝ ꝓlongatur in flegmatica: sed sequendo
Rasim nõ loquitur de eo hic: sed partitur augmentum in
duas partes sic de eo intelligit: vel placuit sibi tacere de
eo: cum notissimũ sit augmentum quotidiane esse longius
reliquis temporibus ei⁹. ¶ Et placuit sibi dicere: ꝙ in fle/
gmatica status ⁊ declinatio sunt prolixa respectu principij
flegmatice phlegma enim cum recipit calorem: diu tenet: ⁊
de difficili declinat: immo sicut a viridi ligno semper aliqd
effumat: vt intellexit. G. in secundo de di. fe. Si autem vel/
les comparare flegmaticam in hoc ad tertianaȝ ⁊ sinochã
homotenam ⁊ causonem: posses: sed laborabis in distin//
guendo maioritatem absolutam: ⁊ maioritatem proportio
nabilem. ergo melius est dicere: ꝙ stat⁹ ⁊ declinatio i quot
tidiana sunt notabiles partes in ea: ⁊ maiores principio.
Littera aũt que dicit. Status ⁊ declinatio est maior in ↄti⁹
oportet ꝙ comparet continuam ad interpollatam: ⁊ est ve
rum ꝙ proportionabiliter continua habet prolixum statũ
⁊ etiam declinationem respectu sue interpollate. si eniȝ vna
continua cholerica terminatur in. 7⁰. diebus: ⁊ interpolla
ta in. 12. vel. 13. hẽbit continua statum ⁊ declinationeȝ occu
pantes quattuor dies: difficilia. n. accidẽtia in cõtinua mul
tuȝ tempus occupant: ⁊ flamma maior tardius recedit: sed
interpollata hẽbit statũ ⁊ declinationeȝ occupantes quin/
q̧ dies vel quattuor: vt in exemplo: sed quattuor respectu
septem est maioris proportionis q̃ȝ quinq̧ respcũ. 13 ista ta
men littera nõ reperitur cõiter. ¶ Nos auteȝ iam secuti su/
mus expositionem Dy. ⁊ addebamus sibi: ꝙ principiũ ter
tiane diciƭ ꝓlixum ꝓpter istam effumationem: quã sibi ap
propriat. G. 2⁰. de di. fe. ⁊ multa alia: que nunc nobis vide/
tur puerilia addebamus. Quare visum est nobis modo
istum textum subtiliari non debere: sed grosso modo per//
transiri: sicut Rasis voluit. Inuenimus autẽ in dictis Ras.
multas cõtradictiones in. 16. 17. ⁊. 18. continentis. quando
loquitur de ꝓlixitate ⁊ breuitate temporum febrium: quas
soluere disposueramus: sed propter longitudinem omitto.
¶ Ad cõtraria pȝ solutio ex iam dictis. Ad primã dõm: ꝙ
tertiana comparaƭ ad homotenam. ¶ Ad secundam dicẽ
dum: ꝙ loquiƭ de sinocha homotena. ¶ Ad tertiam dicẽ/
dum: ꝙ licȝ subito fiat crisis in causone. tamen durat calor
post crisim. ¶ Ad quartam dõm: ꝙ si hic voluisset loqui
de omnibus temporibus dixisset augmentum prolixum in
quotidiana. sed voluit loqui de trib⁹ temporibus. primo
de vnoquoq̧ seorsum: postea vero de duobus simul: ⁊ hoc
quia sibi placuit. ¶ Ad quintam dõm: ꝙ febris longi sta/
tus est motus acuti respectu eius: que habet statum breuẽ
⁊ ideo omnis continua est acutior interpollata sibi compa
rit: ⁊ continua: quia habet statum longum respectu princi//
pij est acutior q̃ȝ continua: que proportionabiliter hoc non
habet. ¶ Post hec auteȝ omnia: in que deuenimus: ⁊ que
inuenimus ẽm vias quas alij inceperunt. videtur nobis ꝙ
volens deuenire ad intellectuȝ harum ꝓportionum ⁊ simi
lium illis dubitare hẽat: ꝙ tempus febris sit magis aptuȝ
prolongari ẽm naturaȝ cuiuscunq̧ humoris reliquis alijs
conditionibus existẽtibus paribus. ver. gratia. Sint quat
tuor paroxismi vnus cholere: alter flegmatis: alter melan/
colie: alter sanguinis ⁊ omnia alia vt possibile est sint paria
ꝙ ergo tempus longius est in paroxismo cholerice mate//
rie quod in paroxismo flegmatice: ⁊ sic de alijs: non enim
est dubium: ꝙ omnia tempora paroxismi melancolice sunt
longiora. deinde omnia tempora flegmatice: deinde omnia
tempora paroxismi cholerice. Si autem febris sanguinea

tota est vnius paroxismi. sicut vnus paroxismus quartane vel tertiane: vel quotidiane: etiam eius longitudo est maior longitudine paroxismorum aliarum feb. ¶ Dicamus ergo aliquid ad excitandum posteros. ⁊ est: quod nostri auctores satis sunt concordes in dicendo quod in feb. flegmatica tempus augmenti est longius reliquis temporibus flegmatice. nam flegma difficulter venit ad accensum esse calorem: immo plures habet super accensiones caloris: ⁊ plures quandoque remissiones propter frigiditatem ⁊ viscositatem humoris. ¶ In febre aūt sanguinea nō sunt determinati. nā reperit ex ea homotena: in qua status est longior: ⁊ augmastica: in qua augmentum est longius: ⁊ perugmastica: in qua plus plongatur declinatio: sed que istarum plus eueniat ex nā huoris sanguiei nōdū est inētum: aut certe affirmatū. ¶ In febre aūt cholerica: q̄ durat. 12. horis in paroxismo: nō videt affirmatum: q tempus in paroxismo sit longius ex nā humoris: ⁊ forsan q nō est inuentum per experientiam adhuc: sed cōtingit mō vnum tempus: modo aliud inueniri plixius: ⁊ ideo Rasis aliquando dixit. 16. cōtinentis: q in tertiana prolixum est principium: ⁊ cū dixit. 18 lib. 7°. caplo: q in tertiana status est lōgior: velle autē per rōnem hoc demonstrare non credo esse possibile: quia non inuenitur mediū: quo necessario possit concludi: si tamē aliquid suadet est: q principium paroxismi tertiane est prolixius pter causas supius a nobis ⁊ ab alijs dictas. ¶ In feb. autē quartana nō inuenio determinatum certitudinaliter: qd̄ temporum notabiliter sit longius: sed quasi habent adinuicem quādam ɔuenientiam in longitudine: vt non ita notabiliter augmentum quartane excedat alia tempora: sicut augmentum flegmatice excedit alia tempora: licet principium in ea videatur breuius q̄ alia tempora vtplurimū. Et forsan hoc voluit Raf. 18. continentis primo capitulo vbi dixit: q tempora quartane sunt media ⁊ tertiane breuiora ⁊ tempora flegmatice sunt longiora. Si enim textus ille non est corruptus. voluit Raf. q tempora tertiane sunt conformia in breuitate: sed tempora quotidiane sunt valde difformia in longitudine: quia habet augmentum valde longum. tempora autem quartane sunt medio modo: ⁊ tu considera. ¶ Deinde dixit. (Quamuis.) q Auicen. nominans cholericam ⁊ flegmaticam diuiserat eas in continuam ⁊ interpollatam. non autē ita fecerat de febre melancolica. s. quartana. ideo assignat causam huius: ⁊ est q rato inuenitur quartana continua. ⁊ ideo licet sermones dicti verificentur de vtraque: tamen in primo intellectu intelligimus de quartana interpollata: que plus iuenitur. vt dicet suo capitulo: quāuis etiam quotidiana diuidatur in continuam ⁊ interpollatam: tamen illa que nominatur interpollata vtplurimum non integre eradicat. ⁊ ideo phlegmatica interpollata hʒ vtplurimum quietē non omnino veram.

¶ Et febres quādo non curantur fm q opʒ: ⁊ ppie apostemose cōuertunt ad arefactionē: ⁊ ppie in febribus acutis: in quib⁹ opʒ: vt patientes eas cibent: ⁊ nō cibantur pter intentionē vt perueniat natura super māmm: aut opʒ vt detur in potu aqua frigida: ⁊ nō datur i potu pter intētionē: vt nō fiat cruda: ⁊ non succurrit cū extinctiōe alia. Qm̄ si fuerit alia itentio: quā dicturi sumus in cibatione: ⁊ dādo in potu aquā frigidā: fortior duarū itentionū predictarū premittat super eas ambas: ⁊ dimittatur obseruatio illarum duarum.

¶ Hic ponit quēdam alium casū. Considerandum q existente febre acuta ppie cum apostemate cōcurrūt quādoque in mēte medici contrarie intētiones: quarū vna est intentio cibandi: q apparet virtus debilis ⁊ corpus est de resolubilibus: alia est intētio infrigidādi ⁊ extinguendi potu frigide aque ⁊ epithimatibus frigidis: q apparet fortis inflammatio colliquatiua ex opposito in eadem febre: ⁊ in eodem infirmo consurgunt intentiones opposite dictis: ⁊ vna est intentio non cibandi: ex hoc q morbum opinamur breuem: ⁊ de materia multa: vt virtus vacet digestioni materie. alia intentio est nō infrigidandi: vt nō incrudetur materia: medicus ergo stat in hoc ambiguo: ⁊ si fm veritatem nō preualet intentio cibandi ⁊ extinguēdi ⁊ omittit eas sic infirmus consumptione marasmatur vel ethicus fit premittant igitur. Tacuit autem Aui. reliquum nocumētum qd̄ sequi potest pualentibus oppositis intētionibus: ⁊ omissio eis nam erat notum: q sequitur plongatio morbi incrudata: ⁊ multiplicata materia: vel sequitur cita mors. In his igitur ambiguis iudicijs preualent medici scientifici: ⁊ exercitati: ⁊ bone extimationis alios medicos nō tales ⁊ iō bene dixit Gal. 8. ter. circa finē. Exercitatū ⁊ nā prudētē oʒ eē medicū.

¶ De significationib⁹ accñtiū febriū. Cap. v.

Cias q acceptio significationum febrium est ex regimine antecedente: ⁊ quō fuit. Et ex dispositionibus antecedentibus: ⁊ presentibus: ⁊ ex regionibus: ⁊ temporibus: ⁊ ex etate: ⁊ complexione: ⁊ ex pulsu: ⁊ vrina: ⁊ vomitu: ⁊ egestione: ⁊ fluxu sanguinis narium: ⁊ ex dispositione febris in rigore: ⁊ sudore: ⁊ qualitate caliditatis: ⁊ ex paroxismis: ⁊ ex dispositione appetitus: ⁊ sitis: ⁊ ex dispositione anhelitus: ⁊ ex cōiunctis sicut dolore capitis: ⁊ vigilijs: ⁊ alienatione: ⁊ inquietudine: ⁊ alijs.

¶ Hoc est caplm de capitulis gnālibus signorum febrium: in quo ponunt significata accidētium febriū. Unde rubrica dicit de significationibus accidentium febrium. i. de eis: que significantur in feb. per accidentia febrium. cum ergo ex capitulis precedentibus tu cognouisti hanc febrem esse putridā: ⁊ de summa cholericarum verbi gratia. tu aggrega oia accidētia: que in ea sunt: ⁊ vide quid ipsa significent: videbis enim q oium accidentium in febribus non est idem significatū: quedam. n. significant febris malignitatē vel contrarium: quedā digestionem vel cōtrarium: quedam naturā siue spēm: siue genus: ⁊ sic de alijs: ⁊ tūc per scientiam istius capituli cōplebit scientia siue cognitio vere alias nāe ⁊ oīs dispositio febrium putridarum. Primo ergo Auic. enumerat omnia hec accñtia. 2° ostēdit illorum significationes. ibi. 2°. (Febribus enim.) ¶ Cōsiderandū circa primam partem q accidens sumit large pro omni eo: qd̄ in febre potest significare: siue sequat febrē: siue non: sicut etiā etas: ⁊ regio potest dici accidens: ⁊ q Aui. dixerat in rubrica de significationibus accidentium febrium: ⁊ ideo prosecutus est in enumerando sub forma hac. Acceptio significationum febriū idest accipimus significationes in febrib⁹ ex regimine ⁊c. sumitur ergo accidens pro quocunque signo: vel significatione. ¶ Considerandum etiā q omnia ista accidentia: siue signa: a quibus accipimus significationem aliquam possunt reduci ad ordinem: q vel sunt res extrinsece: vel intrinsece: siue ab intrinseco procedentes: si extrinsece: sic est regimen preteritū gnāle: ⁊ quomodo fuit in speciali: ⁊ regio: ⁊ tempus: si intrinsece: sic sunt vel res naturales ⁊ annexe: vt complexio: etas: vel preter naturam: ⁊ sic sunt qualitates mutate: excitia mutata ⁊ mutate actiones. ¶ Considerandū q dixit: ex dispositionibus antecedētibus: pōt dupliciter intelligi

Accidēs pro oī qd̄ pōt significare in febre.

ligi.primo.i.ex egritudinib⁹:quas habuit in preterito:vel quas est consuetus habere:q: ex hoc significamus aliqua de presenti fe.⁊ presentibus:id est quas presentes eo febricitante hz.i3 non sit febris:sed aliud:verbi gratia:q: habz multas pustulas:quas habebat etiã ante febrẽ. Secundo mõ potest exponi.ex dispositionib⁹ añcedentibus.i.ex rebus nõ naturalib⁹ ⁊ naturalib⁹:que cũ hoc q añcedũt sũt etia3 presentia cu3 feb.vt regio:etas:⁊c̃.⁊ tunc hic sermo ⁊ regio est declaratiuus eius:qd̃ dixit añ. ¶ Considerãdũ q dixit ex coniunctis q dolor capitis:vigilie ⁊ alia vt profunditas somni vocãtur ɔiuncta:q: sunt accidentia coniuncta qñq3:non tamen necessario sequentia. ¶ Sed tu dices.nec etiã sanguis narium est necessario sequens. ¶ Dicendũ q omnia predicta accñtia sunt magis sequela feb.putridaꝝ q3 ista.ista.n.s.mutatio pulsus vrine:⁊ egestiones ⁊c̃.sunt magis sequela q3 dolor capitis ⁊ alienatio:⁊ tũc sumemus simul quod dicit vomitu:⁊ egestione ⁊c̃.id est aliqua euacuatio:⁊ nõ sumemus fluxum sanguinis solum.

¶ Febribus enim adsunt accidentia:ex quibus significantur dispositiones eaꝝ:de quib⁹ sunt accñtia significãtia magnitudinẽ earũ/⁊ ipsaꝝ paruitatem:sicut qualitas caliditatis:⁊ quãtitas ipsius. Et de ea est:que est mordicatiua vehementer:ex quo prius inuadit vsq3 ad finem suum. Et de ea est:que mordicat in primis:deinde minuitur propter resolutionem materiei ⁊ lenitur. Et de eis sunt que mordicant. Et de eis sunt:quarum caliditas est humida. Et de eis:quarum caliditas est sicca.

¶ Hic ɔsequitur ⁊ ostẽdit signa:que ex his accidentibus accepta sunt:⁊ sunt octo. Primum est febris magnitudo ⁊ puitas. Secundum est genus febris an sit phlegmatica:vel cholerica. Tertiũ est febris malicia. Quartum est mãe digestio:vel oppositu3. Quintũ crisis eius. Sextum salus ⁊ mors. Septimum modus materie.s.an subtilis:vel grossa. Octauum hore se.⁊ fm hoc sunt partes octo:sed in fine cap.ponit alia3 partẽ vt apparebit. ¶ Cõsiderandu3 circa primam ptem:q magnitudo feb.est sua intensio.s.sui caloris augmentu3 qualitatiuũ:vel etia3 q̃ntitatiuũ:⁊ quia hoc comprehendit̃ tactu:ideo distinxit modos caloris fe.que sunt qualitas.i.acuitas:⁊ incẽsio:⁊ modus in hoc:⁊ quãtitas idest calor in multa humiditate.cuius signum est multa euaporatio:vel pauca:⁊ hoc voluit cum dixit quarum caliditas est humida ⁊c̃.modi autẽ acuti caloris sunt:quia toto tẽpore apparet mordens:vt in febribus icẽsiuis:vt in causone:vel pmo mordet:postea lenitur:sicut in tertianis leuib⁹:vel primo apparet leuis:postea mordet:vt in phlegmaticis febrib⁹.ideo dixit de eis sunt:q̃ mordicãt.s.post primã man⁹ imissionẽ:⁊ de causa harum diuersitatu3 ɔlixe diximus in primo de di.fe.febris ergo ɔprie est magna:que habet acutam caliditatem semper perseuerantem:aut multam etiam perseuerantem.

¶ Et sunt accidentia:que significant genus earum:sicut accidentia ɔpria cum tertiana:sicut principiu3 paroxismi cum punctione:⁊ horripillatione:⁊ mordicatione caliditatis in eo.

¶ Hec est pars secunda:in qua ostendit scd̃m significatu3 accidentium febrium:quod est genus febris:⁊ ponit exẽplũ de hoc:quod est notum.

¶ Et accidentia significantia malitiam earum sunt:sicut inquietudo:⁊ alienatio:⁊ vigilie.

¶ Hec est pars tertia:in qua ponit tertium significatum accidentium fe.qd̃ significatum est febris malignitas:⁊ per oppositum istius eius incolumitas:⁊ patet:⁊ intellige de his accidentibus non creticis.

¶ Et accñtia signãtia digõnẽ aut indigõnem sũt sicut illud:qd̃ dicem⁹ de dispõnib⁹ vrine.

¶ Hec est quarta pars:in qua ponit quartum significatum sc3 digestionẽ ⁊ eius oppositum:⁊ patet.

¶ Et accñtia q̃ significãt crisim:q̃ dicemus:

¶ Hec est quinta pars:in qua abbreuiat significatu3 quintũ quod est crisis expectans ponere scientiam prolixam fen.2ª huius quarti cañ.

¶ Et accidẽtia significãtia sospitatẽ:⁊ cõtrariũ eius:et dicemus omnia illa.

¶ Hec est sexta ps:in qua ponit sextũ significatũ:qd̃ est salus vel mors:⁊ accñtia:que hoc significãt dicet fen.2ª huius.

¶ Et forme ĩsunt iudicia plurima:sicut ille cuius conuertitur color ad plumbeitatẽ ex albedine:et viriditate significat frigiditatẽ humoꝝ et paucitatẽ caloris inati:aut excitationẽ:et inflãmationẽ:sicut accidit ei:cuius cã est sacietas nauseatiua:et sicut velocitas de tumitionis faciei:et tornatilitas ei⁹:et tenuitas nasi:et significant aut vehemẽtiã caliditatis:aut subtilitatem humoris:et velocitatẽ resolutionis eoru3 pp amplitudinẽ poroꝝ:et motus in seipsis.et exitus coꝝ a cõsuetudine.aut casus coꝝ hñt signiones,⁊ res de illis,quas dicemus.

¶ Et forme.idest habitudini ⁊ colori faciei. Hec est septima pars:in qua ponit significatum septimum scilicet grossiciẽ vel subtilitatem humorũ:sed cogitur cum hoc ponere alia significata.nam si febrientis color est plumbeus factus ex albo ⁊ viridi:⁊ habitudo faciei est cacetica:significat frigiditatem humoꝝ:q: hũores crudos flegmaticos ⁊ multos ⁊ melãcolicos grossos viscosos:vnde tales fiunt colores:⁊ tal' faciei habitudo:si aũt facies sit tornatilis significat ⁊c̃. De hac facie:⁊ cãis eius ɔlixe notauimus sup pmo ɔposti coꝝ. ¶ Cõsiderandũ q excitatio:vt.s̃. dixim⁹ apud Aui.⁊ Ras.13.ɔtinen.est qdam modus cacesie apparens circa faciẽ.q̃lis appet frequẽter patiẽtibus idigestione3:ex multa comestiõe:⁊ dicit̃ inflo. Lra g̃ põt dupl'r exponi pmo:q ponit duo significãtia grossos hũores:vnu3 est color plumbeus:aliud est excitatio ⁊ inflo:⁊ dicat̃ cuius color ɔuertitur ad plumbeitatẽ:aut excitationẽ:⁊ inflationẽ sicut ⁊c̃. significat frigiditatẽ ⁊c̃.scd̃o modo:q ex colore plũbeo significet:aut frigiditatẽ:hũorũ ⁊c̃.aut cacesia3:q̃lem hz hñs effimerã ex nauseatiua facietate.prima expositio est melior. ¶ Cõsiderandum:q: dicit mot⁹ ipsoꝝ in seipsis potest exponi dupl'r. Primo q velox resol'o fit pp amplitudinem poroꝝ:⁊ pp motũ in seipsis.i.pp hũorum subtilitatẽ:vnde in seipsis sunt parati resol'oni. Secũdo extenuatio fit velox in febribus ɔpter motu3 in seipsis.i.q: febrientes mouent̃ idest ingerant:⁊ vigilãt vel sumpserũt pharmacũ solutiuũ:vel habuerũt hunc motũ.i.fluxũ spontaneũ. ¶ Considerãdum q dicit ⁊ exitus erit homo a ɔsuetudine vt qui cõsueuit exercitari paꝝ comedere:⁊ vel ecõtra:casus coꝝ idest cõsuetudinũ.vt etia3.simile scribitur cap.de emitriteo:cadit ɔsuetudo:quãdo vna dimittit̃:⁊ alia capitur:vt ɔsuet⁹ ieiunare modo multum repletur.sicut accidit religiosis factis epis:significant significatiões.i.dispositiões in humorib⁹:vt apparet in cap.de emitriteo:⁊ res alie ⁊c̃.vt aer tẽpus etas sexus ⁊ similia:ex quib⁹ iudicam⁹ de nã hũoꝝ faciẽtiũ febrem. Dicemus in fine capli:⁊ in capitulo de emitriteo.

¶ Et

¶ Et accñtiū febriū q̄dā sūt: quoꝝ hora est hora stat⁹: sicut alienatio ⁊ cōmixtio mētis pp inflationē capitis. Et de illis sunt: quoꝝ hora est pricipiū: sicut horripilatio ⁊ frigus: ⁊ sicut ꝓfūditas somni: q̄ ꝯsequitur plurimū principioꝝ febriū pp debilitatē cerebri: ⁊ declinatio caliditatis ad interiora corporis: vbi est mā: ⁊ multitudo vapoꝝ eleuatoꝝ ab eo p cōmixtionē incipiētē in corpore vsq̄zquo resolunt eos iflāmatio: ⁊ adiuuat illud frigus cerebri in seipso: ⁊ frigus humoris: qui vult putrefieri: ⁊ calefit.

¶ Hec est octaua pars: in q̄ ponit octauū significatū. s. tēpus ⁊ vult φ quedā accñtia plus eueniūt in statu ⁊ ⁊ est notum. ¶ Considerādum φ ꝓfunditas somni sequit̄ plurimū pn̄cipioꝝ. i. plurima pn̄ᵒ. s. pn̄ᵒ febriū interpollataꝝ ꝓpriē: et pn̄ᵒ exacerbationum: ⁊ cā eius est cerebri debilitas: ⁊ huic debilitati assignat q̄ttuor cās: q̄ cāe debilitant debilitate: q̄ fit somnus: ⁊ ideo dr̄r etiā cause somni: ⁊ sup. vna cā debilitatis somnolētis est declinatio caliditatis. 2ᵃ est vaporum multitudo propter cōmixtionē. s. calidi putredinalis cum mā: vel pp cōmotionē. s. māe a calore. 3ᵃ cā est frigus: qr cerebrum cum sit fridu: retracto calore infridat̄ magis. ⁊ iō si homo in nā sua est frigidi cerebri: magis accidit profunditas somni. 4ᵃ cā est frigiditas māe: ⁊ ideo ꝓpriē fit hoc in mā flatica. si ergo in colericis febribus q̄nq̄ eueniat. s. profunditas somni: erit solum ꝓpter reuocationē caloris itus.

¶ Et res ex qb⁹ scit̄ dispō febris: ⁊ ex q̄ spē sit: sunt dispō febris in acuitate sua: ⁊ sua leuitate. ¶ Et dispō febris in h̄: φ ipsa accit a cāis p̄mitiuis: ⁊ añtib⁹ ẜm ꝯditionē p̄dictā. ¶ Et dispō febris in adherētia sua: ⁊ eradicatiōe. ¶ Et dispō febris i acuitate sua cū rigore: ⁊ frigore: ⁊ orripillatōe: aut ei⁹ ꝯtrio: ⁊ qð ē ex eo. ¶ Et dispō febris i dimissiōe sua cū sudore plimo: aut pauco. ¶ Aut dispō p̄terita regis: ⁊ etas: ⁊ forma: ⁊ tempus: ⁊ ars: ⁊ dispositio pulsus: ⁊ vrine.

¶ Quia Aui. breuiter pertrāsiuerat de accñtibus significātibus gen⁹: siue spēm fe. Et iō hic in gñali ẜmone perfecti⁹ ⁊ summati ponit res: ex qbus scitur: ex qua spē sit febris: ⁊ sumit spēz large ēt p gñe: ⁊ dicit: φ res ex quibus hoc scit̄: sūt dispō fe. in acuitate sui caloris: qa significāt materiā magis colericā ⁊c̄. Et in hoc: φ accidit a causis p̄mitiuis: qr significat̄: φ nō est putrida: ⁊ añtib⁹: qr significat̄. φ est putrida ẜm conditiōes p̄dictas primo capitulo de effimera: possent. n. cause p̄mitiue mouere causas antecedentes.

¶ Et dispō febris in adherentia. Pōt dupl̄r intelligi. p̄ φ febris aliq̄ñ adheret: ⁊ nō separat̄: ⁊ sciemus tūc φ est ꝯtinua vniformis: aliq̄ñ eradicat̄ ⁊ sciemus: φ est interpollata: ⁊ tepore. i. aliq̄ñ tepescit: ⁊ tūc est ꝯtinua ꝓportionalis. Et ex his existimo spēs febris: nā febres ꝯtinue vniformis adherētie sunt sanguinee: febris iterpoliate sunt de alijs humoribus: ⁊ etiā ꝯtinue ꝓportionales. Scðo mō pōt exponi dispō febris in adherētia. i. cuz aduenerit ⁊ adheret corpori: ⁊ hoc est: qð declarauit dispō fe. in acuitate. i. ex acuitione: ⁊ reuersiōe paxismi cū rigore: ⁊ frigore ⁊c̄. qa significat interpollatā: ⁊ aliā ẜm diuersitatē hoꝝ. s. frigoris: ⁊ rigoris ⁊c̄. vt scietur ex caᵒ seq̄nti: aut eius cōtrario: qa sine typo aliquo inuadit: ⁊ significat̄ ꝯtinua: ⁊ tunc aut est ꝓportionabilis: aut nō ẜm qð diximus⁹: ⁊ qð est ex eo. s. rigore: ⁊ horripilatiōe ⁊c̄. Illud autez qð ex hoc est. est pulsus ꝓfundatio ⁊ paruitas: ⁊ reliq̄ dispōnes scite ex quarto capᵒ. huius fen.

¶ Et dispō febris. hoc dcm̄ declarat illud qð dixit de eradicatione ꝓcedendo ẜm expōnē scðam cum sudore plurimo significat febrē humoralē: aut pauci. s. rorido nō humoroso: ⁊ significat̄: φ nō est humoralis: ⁊ ẜm hāc expōnē scðm remanet declaratū illud qð dixit: ⁊ tepore. i. dispōne teporis. s. q̄ tepescit i sudore: signat̄ mā subtilis: ⁊ attestat̄ plus colerice febri: vel tepore. s. inuasionis: an sit de 3ᵒ in 3ᵐ. an sit de die in diē: vel de q̄rto in q̄rtū: ex his. n. iuuamur in cognitiōe spēꝝ fe. vt notū est: nec Aui. ampli⁹ curauit h̄ declarare. ¶ Aut dispō p̄terita. i. ⁊ res ex qbus scit̄ spēs feb. sunt dispō ⁊c̄. si. n. regimē eius fuit in cibis colericis ⁊ ⁊ multo labor ⁊c̄. ⁊ etas est iuuēt⁹: ⁊ forᵃ. i. habitudo macra colerica ⁊ tēpus etas: ⁊ ars fabrilis: ⁊ pulsus dispō est cū multa velocitate ⁊ freq̄ntia: ⁊ vrina multum tincta signat̄ febris de mā colerica. ¶ Cum igit̄ ꝯsiderās Aui. in hoc capᵒ. dedit tibi viā ad faciendū habitū ad ꝑfectā noticiā febrium putridaꝝ: ⁊ est vt colligas oia accñtia: ⁊ res ex quibus potes aliquid iudicare ⁊ cognoscere: ⁊ oibus illis collectis. p̄mo scias: si hec feb. est magna: vel parua. 2ᵒ. de quo gñe: vl spē sit. 3ᵒ. an sit maligna vel icolumis. 4ᵒ. an mā sit digesta: vel nō. 5ᵒ. scias eius crisim. 6ᵒ. salutem vel mortē. 7ᵒ. motum māe. 8ᵒ. tēpus febris. ¶ Et oia ista preter q̄ntuz ⁊ sextum particular̄ docent̄ in seq̄ntibus capl̄is hui⁹ fen. quintū aūt ⁊ sextū docent̄ in fen scða hui⁹. Cū ergo sciueritis oia hec: eris ꝑfecte sciēs febres humorales putridas: ⁊ hoc est ⁊c̄.

¶ Sermo de rigore: ⁊ frigore: ⁊ horripilatione: ⁊ fractione. Cap. vj.

Horripilatio est dispō: in q̄ iuenit corpus diuersitatē in frigore: ⁊ pūctiōe in cute: ⁊ lacertis: ⁊ añcedit eā pigritia: ⁊ fractio: ⁊ quasi fractio est maneries eius.

¶ Cū posuit significatiōes accñtiū. Hic determinat de accñtib⁹ qbusdā: q̄ multū iueniunt̄ in febribus: de qb⁹ in locis alijs nō dederat ꝑfectā sciam. lz in gñali locut⁹ sit de illis p̄mo can. fen. 2ᵃ caᵒ. de causis motuū nō ;nāliū: ⁊ aliq̄d in ca. de putredine. hec aūt accñtia sunt horripilatio frigus ⁊c̄. Primo ergo notificat vnūq̄dq̄z hoꝝ. 2ᵒ ponit eoꝝ causas ⁊ signata. 3ᵒ. addit cañ. ibi. 2ᵃ (Et de causis.) ibi. 3ᵃ (Et commotio anime.) Prima in q̄ttuor: sicut q̄ttuor sunt hec accidentia. p̄mo dicit: φ horripilatio est dispō ⁊c̄. ¶ Cōsiderādum φ hec notificatio horripilationis pōt eē vna: ⁊ pōt eē duplex. vna vt simul ad eā pertineat diuersitas in frigore ⁊ etiā punctiōe. Dr̄ diuersitas in frigore dupliciter. primo diuersitas a nāli dispōne: qa illud quo homo iudicat se eē diuersum a sua sanitate est quoddam frigus superficiale. 2ᵒ. diuersitas in frigore: qa nō paruz frigus: ⁊ non equale sup membra. sed q̄si qðdā: frigus delatum ac si portaret̄ ⁊ curreret sup membra circa cutim: ⁊ hoc est ẜm motū vaporis: cū hoc etiā ad horripilationē ꝑtinet pūctio: vt frigus seq̄t̄ pūctionē: ⁊ ẜm hāc diffinitionem horripilatio fit proprie a mā calida pungitiua: ⁊ est conforme dictis Aui. supra caᵒ. de putredine: cū dixit φ fit ex mordicatione caliditatis est dignius vt proportionet̄ ad horripilationez ⁊ libro p̄ fen 2ᵃ. caᵒ. de causis motuum nāliū cuz dixit φ horripilatio est quando mā nocet punctione. Questio. I.

Scd dubitatur qa ẜm hāc diffōnē non distinguit̄ horripilatio a rigore tertiane. ¶ Dōm φ rigor tertiane: in quo etiā est sensatio frigoris: ⁊ pūctiōis differt ab horripilatiōe dicta p̄ qa in horripilatiōe ista sunt remissiora. vnde nō est vehemens punctio: ⁊ ꝑ ꝯñs nō vehemens fuga caloris intus: ⁊ sic non est vehemēs frigus. Scðo qa in horripilatione non est motus concussionis: sicut in ṽo rigore: ⁊ hoc qa mā non ita fortiter mouet̄ sup sensibilia mēbra: ⁊ hec oia innuit infra cum dicit horripilatio fit ex causis paucioribus causis rigoris.

Tertio quia iste sensationes in horripilatione sunt circa cutim et loca propinqua illi. s. in partibus lacertorum versus cutim: et in rigore sunt profundiores: et hoc innuebat Avi. cum dixit in cute et lacertis. s. quantum ad partes cuti propinquas: et ideo Gal. in libro de rigore et tremore penultimo cap. dixit. Si superficies eius movetur motu inordinato: et intersecatur in hoc paroxismi preter hoc quod totum corpus moveatur: simul vocatur horripilatio, et horror: et est accidens quod accidit soli cuti su. et in partibus propinquis: et habet se ad cutim. sicut rigor ad totum corpus: et secundum hoc Arist. 7ª par. problematum 9° problemate vocabat horripilationem passionem superficialem: dixit autem Gal. quod in horripilatione hirsuta fit cutis: et hoc quia pili eriguntur: ut Ar. problematum. 8. 21. problemate. et. 14. et causa huius melior est quia fugiente calido et infrigidata cuti et carne fit condensatio: et sic condensata et contracta carne pili eriguntur: sicut si quis in terram figat clavum: et aggreget circa illum terram: stat magis erectus. ¶ Considerandum etiam quod hoc accidens fit in rigore: et quia talis pilorum erectio fit propter dictam causam: et ideo apparet in cuti istorum dispositio: qualis est in depilatis pilis: contracta enim et aggregata carne vel cuti ad radices pilorum apparet in uno loco altior: et in aliis locis densior. Questio. II.

Secundo dubitatur utrum horripilatio differat ab horrore: qui est accidens emitritei. ¶ Dicendum quod horror potest intelligi sub horripilatione per hoc quod horripilatio est sensatio remissi frigoris: et remisse punctionis: et sic etiam potest dici horror: tamen horror non est necessario passio superficialis: immo est profunda: quia fit in tertiana interpolata coniuncta continue flatice: ut 2° de diffe. febrium: materia ergo illa cholerica etiam profundius pungit: sed non sic fortiter: sicut si esset pura non coniuncta ei flegmatica febre. ut infra cap. de emitriteo. Iam ergo apparet quod hec diffinitio potest esse una. ¶ Secundo hec diffinitio potest esse due. nam horripilatio est minor dispositio quam rigor: et minor dispositio quam frigus purum. s. validum: sicut ergo est aliqua horripilatio: que non est aliud quam parvus rigor: sic est aliqua horripilatio: que non est aliud quam parvum frigus: et ideo sic fiet una diffinitio. Horripilatio est dispositio, in qua corpus invenit diversitatem in frigore in cute et lacertis. frigus autem purum est, in quo homo invenit frigus etiam in profundo corporis: et est frigus validum: sicut in quartana et phlegmatica quibusdam. Alia diffinitio est ista: horripilatio est dispositio: in qua corpus invenit punctionem in cute et lacerti. Rigor autem est, in quo homo invenit punctionem profundius. et maiorem punctionem. ¶ Considerandum secundo quod horripilationem antecedit pigritia: quia nocumento facto in lacertis homo piger fit: et fractio id est lassitudo, que immediate antecedit. Et per hoc Avi. innuit quod horripilatio est debilior dispositio quam frigus et rigor: nam materie que paucitate et debilitate faciunt pigritiam: et aliceos et lassitudinem addite faciunt horripilationem: et plus addite faciunt rigorem et frigus, ut declaravimus ex intentione Gal. 5° de acci. et morbo. Questio. III.

Dubitatur utrum in horripilatione sit malus motus. ¶ Dicendum quod non est in ea malus motus concussivus: sed quidam malus motus circa cutis partes ex malo motu expulsive: unde etiam in pruritu Gal. imaginatur malum motum 5° de acci. et morbo. ¶ Et quasi fractio. Considerandum quod has dispositiones est difficile per signa exprimere: fractio enim idem est quod lassitudo: quomodo ergo lassitudo est maneries horripilationis: et dicitur a quibusdam quod est eius maneries, quia est quasi genus ad omnia ista: unum in frigore, et rigore, et horripilatione est lassitudo. Alii dicunt quod est maneries eius: quia fit ab eadem causa: a qua fit horripilatio. Alii dicunt quod est maneries eius quia est dispositio ante horripilationem: et ideo di. q. maneries eius. Nos autem oportet imaginari lassitudinem: ad quam sequitur febris. que non est lassitudo ab exercitio: sed a se veniens: et illa est cui incipit misceri aliquis modus occulte punctionis, vel occulti frigoris: et cum debet sequi tertiana, vel quartana. vel phlegmatica: et cum gradatim ascendit: prius fit horripilatio que est debile frigus, vel que est debilis punctio: ergo fractio ista non est aliud quam quedam occulta horripilatio coniuncta lassitudini, sive lassitudo coniuncta occulte horripilationi: et ideo dixit quasi fractio. i. non pura fractio, vel quasi maneries. i. quasi modus eius: quia non vere modus inquantum lassitudo non est vere modus horripilationis.

¶ Frigus autem est ut sentiat in membris suis et dorsis lacertorum suorum frigus purum.

¶ Considerandum quod ex tribus notificat frigus. Primo quia homo sentit frigus in membris suis. s. in manibus pedibus et aliis extremitatibus: et in hoc differt ab horripilatione: quia non sic sentitur in ea frigus in extremis, ut homo querat illa calefieri: sed solum circa cutim: et quasi extrinsece sentit frigus vel dicit. In membris suis. i. in toto corpore sentit frigus. Secundo quia homo sentit frigus in dorsis lacertorum. i. in grossis partibus lacertorum. s. in locis carnosis: illud enim vocatur dorsum: et ideo multo magis sentiunt in aliis partibus: et per hoc etiam differt ab horripilatione: ut patet tertio per hoc quod dicit purum. Dicitur autem frigus purum quadrupliciter. Primo quia non permixtum calori: et per hoc differt a frigore rigoris: qualis est tertianarii: quia ibi sentitur calidum intus: ut Gal. in libro de rigore et tremore etc. 2° dicitur purum. i. non permixtum punctioni: et in hoc differt ab horripilatione et rigore. 3° dicitur purum quia non est in eo concussio, sicut est in rigore. 4° dicitur purum quia valde intensum: et in hoc etiam differt ab horripilatione et rigore proprie dicto qualis est in tertiana. ¶ Dubitatur sub quo de istis comprehenditur circuminfrigidatio, que est extremorum frigus: qualis fit in flegmatica: de qua loquitur Gal. in secundo de diffe. febrium: et Avic. infra capitulo de flegmatica. ¶ Dicendum quod circuminfrigidatio est frigus: licet non sit omnino intensum: et ideo comprehenditur sub frigore quantum ad hoc quod dixit sentiat in membris suis frigus purum. i. non permixtum calori, nec punctioni, nec concussioni. Vel dicemus, quod comprehenditur sub prima diffinitione horripilationis de duabus: quas ponit secundum expositionem secundam supradictam.

Frigus dicitur purum quadrupliciter.

Circuminfrigidatio quid intelligatur.

¶ Rigor vero est ut non possit continere membra sua ex commotione et tremore eveniente in eis: et motibus involuntariis: et fortasse est frigus forte. ¶ Et non fit rigor fortis: sicut in febribus flegmaticis et quartana.

¶ Hic primo ostendit quid est rigor. ¶ Considerandum quod rigor qui hic notificatur: non est aliud quam motus concussivus ex delatione materie supra membra sensibilia causatus: et hoc est non posse continere membra propter tremorem et commotionem: qui sunt motus involuntarii: quia voluntate non corrigibiles: et quia talis concussivus motus potest fieri delata materia calida pungitiva: ut in tertiana et materia frigida, ut in quadam flegmatica et quadam quartana: ideo rigor qui hic diffinitur, fit in materia calida, vel a frigida. Iam ergo apparet quod apud Avi. est motus concussivus rigor: frigus est ipsa frigiditas pura sensata in membris horripilatio est dispositio: in qua etc. et eius maneries est fractio. ¶ Et fortasse. Hic secundo extendit nomen rigoris: quia aliquando sumitur pro forti frigore: quamvis non sit ibi concussio: quomodo sumitur a Gal. secundo de diffe. fe. ca. de quartana, vel forsan Avi. vult per hoc, quod licet in rigore sit concussio et frigus: tamen rigor principalius debet dici forte frigus quam concussio per hoc quod motus concussivus causatur sive sequitur frigiditatem illam ut prolixe declarat Gal. in libro de rigore etc. et nos prolixe deduximus quinto de acci. et morbo: et ideo Gal. ibi dixit. Rigor est frigiditas fortis corpori subito adveniens: et necnon trahens ipsum a dispositione naturali ad innaturalem. ¶ Et non fit. Hic tertio ostendit quibus non fit: vel quibus fit

rigoꝛ fortis: ⁊ poteſt dupliciter exponi ꝑ in febribus talib⁹ ſicut eſt phlegmatica ⁊ quartana: nō fit rigoꝛ fortis.i.nō fit iſte fortis motus concuſſiuus: ratio eſt qꝛ niſi materie forti ter ferantur ſuper ſenſibilia mēbꝛa non cauſant motū huiꝰ ſed materie frigide non poſſunt poꝛtari fortiter earū groſſi tiem: nec pñt venire ad tantam ſubtilitatem: ad quantā venit cholera: vt 5° de acci. ⁊ moꝛbo in tranſlatione greca: ⁊ tunc ſermo Aui. eſt idem qđ ſermo Gal. ibidē cū dicit talis tre moꝛ.i.talis rigoꝛ q eſt motus cōcuſſiuus non gñatur ex fri gidis humoꝛibus: qꝛ ꝑꝑ ſuā nimiā groſſitiē: nec velociter nec fortiter mouent. Scđo exponitur ꝙ nō fit ita fortis ri goꝛ in aliqua fe. ſicut in phlegmatica fit ⁊ q̄rtana: ⁊ tūc per rigorē intendit frigus forte: in nulla enim febꝛe ſentitur ita fortis frigiditas, ſicut in febꝛe phlegmatica, ⁊ melancholi ca: qꝛ iſte mãe ſunt per ſe frigide, vel poſſemus dicere ꝙ lo quitur de rigore q eſt motus cōcuſſiuus: q eſt foꝛtioꝛ i phle gmatica, ⁊ quartana duratione: ⁊ qꝛ pluri tempoꝛe durat: vt poſterius dicetur. ℭ Cōſiderandū circa dicta ꝙ hec vo cabula hoꝛripilatio ⁊ rigoꝛ frigus ⁊c̄. ab auctoꝛibus val de varie aſſumuntur: aliqñ enim hoꝛripilatio ſumitur pro prie vt hic ab Aui. aliquando ēt ſumitur pꝛo rigore vt ſu pꝛa capitulo de putredine cum dixit ꝙ ex moꝛdicatione fit hoꝛripilatio, accipit hoꝛripilationem vt etiam ſignificat ri gorem quod apparet, qꝛ pꝛius rigorem poſuerat: ⁊ Raſis in diuiſionibus cap̄ de tertiana. Aliquando ſumitur hoꝛri pilatio pꝛo frigore: vt Raſis in diuiſionibus capitulo de fe. phlegmatica. Frigus aliquādo ſumitur pꝛopꝛie, vt contra diſtinguitur hoꝛripilationi ⁊ rigoꝛi, vt hic ab Auicē. Ali quando ſumitur pꝛo rigore, qui eſt motus concuſſiuus: vt a Gal. in libꝛo de rigore, ⁊ tremoꝛe ⁊c̄. cū dicit. rigoꝛ eſt foꝛ tis frigiditas. Aliquādo ſumitur pꝛo hoꝛripilatione: vt ſe cundo de diff. feb. cum dicit friguit ⁊ hoꝛruit: rurſus rigoꝛ etiam ſumitur pꝛopꝛie pꝛo cōcuſſiuo motu: vt hic ab Aui. aliquando ſumitur pꝛo omni typo ſiue fit hoꝛripilatio, ſiue frigus, ſiue rigoꝛ, vt in affo. Quibus quottidie rigores ⁊c̄. aliqñ ſumitur pꝛo foꝛti frigore: vt cum dixit: foꝛtaſſe eſt fri gus forte: ⁊ hoc modo ſumitur ab Auic. libꝛo ꝑ fen ſecūda cap̄ de cauſis motuum nō naturaliū, cum dicit ꝙ materia ſui frigiditate facit rigorē ⁊ ſui acuitate facit hoꝛripilatio nem: ibi enim ſumit rigorē pꝛo frigiditate, vt in ſecūdo de fe. cap̄ de ſignis quartane: ⁊ hoꝛripilationē ſumit, vt ſe ha bet cōmuniter ad hoꝛripilationem ⁊ rigorem tale: qualis eſt in tertiana: ⁊ ideo non opoꝛtet illum textum ſecūde fen. pꝛimi cañ. tranſponere: vt faciunt ipſum non intelligētes: aliquando ſumitur pꝛo frigore cum punctione, ⁊ cōcuſſio ne, ſicut eſt rigoꝛ tertiane quomodo ſumitur ſecūdo de criſi capitulo de ſignis tertiane. Exiſtētibus igitur his vocabu lis in tanto abuſu: medicus debet omiſſis nominibus ve nire ad res.

Borripi- latio fri- g⁹ ⁊ frigꝰ multoties ab aucto- ribus ad- uiſue con funditur.

ℭ Et de cauſis vehementie rigoꝛis eſt vehemē tia virtutis expulſiue i lacertis: ⁊ pꝛopter illud quanto eſt cauſa rigoꝛis viſcoſioꝛ: eſt rigoꝛ ve hementioꝛ.

ℭ Hic ponit cauſas harū diſpoſitionū: ⁊ pꝛimo rigoꝛis ⁊ fri goꝛis: ſecundo hoꝛripilationis: ibi 2ª. (Hoꝛripilatio vero) dat cauſam fractionis: vt apparebit intelligi. Dat autē ſi mul cãs rigoꝛis ⁊ frigoꝛis: qꝛ vtrūq3 di friguꝫ: frigus fit ſine concuſſione vt diſtinguitur cōtra rigorem. Laboꝛauit autē quidam in diuidēdo has partes: ſed nos dicamus: qđ Aui. voluit hic vt oſtendit modus eius loquēdi cum dicit: ⁊ de cauſis. Habet igitur hec pars tot partes: quot cañ. di uerſos ponit: in quibus vult complere ſciētiā cauſaꝝ rigo ris ⁊ frigoꝛis. Ultimo vo ponit cañ. in quo docet ſignifica re ex rigore ⁊ hoꝛripilatione: ibi. 2ª. (Et qñq3 ſignificat ri goꝛ.) Sunt ergo cañ. pꝛincipales qbus inueſtigātur cauſe rigoꝛis ⁊ frigoꝛis qnq3 vel. 6. ⁊ alij ſunt annexi quattuoꝛ vel quinq3. ℭ Pꝛimus cañ. eſt ꝙ vehementia virtutis expulſi ue in lacertis eſt cauſa vehementie rigoꝛis: ⁊ eſt hec vna cō munis cauſa rigoꝛis ad plures modos: ⁊ ⁊ ex hoc infertur, ꝙ quanto rigoꝛis cauſa eſt viſcoſioꝛ: tāto eſt rigoꝛ vehemē tioꝛ. ℭ Conſiderandum pꝛimo, ꝙ vehementia virtutis ex pulſiue, i. conatus vehemens in expellendo eſt pꝛopꝛia cau ſa rigoꝛis: qui eſt concuſſiuus motus: ⁊ quia ex tali conatu ⁊ violentia expulſionis fit concuſſio vt notum eſt: eſt etiam cauſa frigoꝛis inquantum in hoc conatu eſt malus ſenſus ⁊ fuga coloꝛis intus: ꝑpꝛopꝛie tamen hec cauſa eſt cauſa cō cuſſiui motus. ℭ Conſiderandum ſecundo (In lacertis) di xit hoc qꝛ he ſunt partes ſenſibiles: ⁊ in quibus maxime fit iſte conatus expulſionis. Queſtio, IIII.

Dubitatur qꝛ dicit ꝙ vehementia virtutis expulſi ue. i. foꝛtitudo virtutis: vnde conatur: eſt cauſa rigoꝛis vehementis. ℭ Contrariū ponit Gal. 10. tera. 4. cap̄ vbi dicit, ꝙ rigoꝛ eſt pꝛopter virtutis imbecilli tatem: ⁊ pꝛobat hoc qꝛ virtus exiſtens foꝛtis ꝯtemnit, ⁊ ſu ſtinet oia: imbecillis vero virtus contriſtatur quibuſlibet. ℭ Dicitur ad hoc pꝛimo, ꝙ ſi mã eſt ſubtilis: foꝛtis virtus non eſt cã rigoꝛis: qꝛ illam expellit inſenſibiliter: ſed virtus debilis eſt cã rigoꝛis: qꝛ mouet illam ſenſibiliter per mem bꝛa ſenſibilia ſicut loqtur Gal. Si autē mã eſt groſſa: foꝛtis virtus eſt cauſa rigoꝛis: qꝛ mouet illam ſenſibiliter: ſed de bilis cum non poſſit illam mouere: non eſt cauſa rigoꝛis: ⁊ hoc voluit Aui. hic cū dixit, quāto cauſa rigoꝛis eſt viſco ſioꝛ: tanto rigoꝛ eſt vehemētioꝛ. ℭ Hec ſolutio eſt apparēs: ſed in veritate non eſt aliquid: qꝛ ſicut datur virtus foꝛtis inſenſibiliter reſoluens materias ſubtiles: ita datur virtus foꝛtis inſenſibiliter reſoluens vel paulatim euacuās groſ ſas. ℭ Dicitur ſecūdo ꝙ virtus poteſt eſſe foꝛtis in pꝛofun do: ⁊ talis eſt cauſa rigoꝛis, qꝛ extra pellit materiā: vel eſt foꝛtis circa cutim: ⁊ loca cuti pꝛopinqua: ⁊ talis nō eſt cau ſa rigoꝛis: qꝛ non pellit materiā extra. Iſta ſolutio vt vilis omittatur. ℭ Nos aliter dicimus ⁊ pꝛimo, ꝙ foꝛtitudo vir tutis expulſiue eſt duplex: vna ſimpliciter que ſuperflulta tes inſenſibiliter expellit: ⁊ iſta contemnit ⁊ ſuſtinet omnia intriſtanter: ⁊ de hac loquitur Gal. alia eſt foꝛtitudo: qua fit expulſio ſenſibiliter: ⁊ iſto caſu ſtante. ſ. ꝙ expulſio ſenſi bilis fiat: quanto expulſiua foꝛtioꝛ, ⁊ magis conatur tanto rigoꝛ foꝛtioꝛ: qꝛ materia vehementius mouetur: ⁊ quanto debilioꝛ: tanto tardius mouet: vnde rigoꝛ fit debilioꝛ: ⁊ ſic loquitur hic Auicē. Secundo dicamus ꝙ in rigore concur rit triplex virtus. ſ. expulſiua ſenſitiua vitalis. ſ. motiua ſpi ritus intus ⁊ extra: quecunq3 ſit virtus hec expulſiua: quā to eſt foꝛtioꝛ: vt. ſ. velocius feratur humoꝛ: tanto rigoꝛ ve hementioꝛ, qꝛ in hoc fit velocioꝛ ⁊ maioꝛ ſenſus: ⁊ fit maioꝛ expulſiue conatus: ⁊ expꝛeſſio: dico autē vt velocius fera tur: quia ſi expulſiua eſſet ſimpliciter foꝛtioꝛ: ⁊ inſenſibili ter expelleret: non fieret rigoꝛ: ⁊ ſic loquitur hic Auicen. ⁊ Gal. 10. terapentice. ⁊ 5° de accidenti: cū dicitur, ꝙ rigoꝛ fit velocitate delationis: hec enim delatio eſt actus expulſiue: que exiſtente foꝛtioꝛi velocius depoꝛtatur humoꝛ: ſenſitiua vero virtus lacertoꝛum quanto eſt foꝛtioꝛ. i. minus paſſibi lis a rebus impꝛimentibus: vt a moꝛdicatione materie: ſit tanto minus vel minoꝛ fit rigoꝛ: ⁊ magis fit rigoꝛ: quanto eſt impꝛeſſibilioꝛ: ⁊ ſic loquitur ibi Gal. Uirtute autem vi tali exiſtente foꝛti cum multo ⁊ copioſo ſpiritu non fugien te intus a qualibet mala ſenſibilitate fit minoꝛ rigoꝛ: ſed ea exiſtente debili ex qualibet cauſa confugit ſpiritus intus: ⁊ fit infrigidatio: ⁊ de hac etiam loquitur Gal. Qõ. V.

Fortitu- do virtu- tis expul- ſiue ē du- plex.

In rigo- re triplex virtus cō- currit.

Dubitatur a qua cauſa fiat foꝛtioꝛ rigoꝛ: an a cau ſa calida, vel frigida. ſ. a materia cali da, vel frigida. ℭ Uidetur ꝙ a frigida per Aui. hic. Quā to cauſa rigoꝛis eſt viſcoſioꝛ, tanto rigoꝛ eſt foꝛtioꝛ, vel ve hementioꝛ. ℭ Pꝛobatur ratione quam innuit Aui. Quia quanto vehementioꝛ motus expulſiue, tanto rigoꝛ foꝛtioꝛ:

sed quanto viscosior materia: tanto expulsiue motus vehe
mentior: quia maior est expulsiue conatus: sed mãe viscosiores
sunt frigidiores. Idem sentit libro p° fen scda: vbi dicit q̃ ri
gor fit a mã frigida, et horripilatio a mã cal'a. ¶ Ampli⁹.
Per Auer. colliget 3°. vbi contra medicos dicit, q̃ rigor
qui fit a frigidis humoribus est fortior et inducit duas rõ/
nes. pma est, quia aer frigidus nobis occurrẽs est plus cã ri
goris q̃ calidus: imo calidus nõ facit nos rigere: sed facit
horripilationẽ. Scda ratio: quia cã fortis rigoris, siue tremo
ris est ɔclusio in interioribus: vt dixit Gal. in lib° de tremo
re et rigore: et hoc quia tũc mouet̃ natura ad expellẽdũ suum
ɔ̃riũ: sed frigus magis est ɔ̃riũ: et magis ɔcussiuũ cali/
di in interioribus. ergo magis erit cã rigoris. s. concussiui
motus q dĩ tremor. ¶ In ɔ̃riũ est Gal. 5° de acci. et mor/
Rigor fi dui for/ tior r°. bo. ¶ Solutio cõis est q̃ rigor põt dici fortior dupl'r. intẽ/
siue et extẽsiue, siue perduratiue. Intensiue dĩ q̃ fortior fit a
mã calida q̃ a frigida vt intellexit Gal. 5° de ac. et morbor
et Aui. hic cũ dixit ₛm vnã expõnem, q̃ in febre phlegma/
tica et quartana: nõ fit fortis rigor: rõ huius. rigor ẽ motus
ɔcussiuus factus a vehemẽtia motus expulsiue: expulsiua
mouet̃ nocumẽto percepto, q̃ ergo est cã nocumẽti maio/
ris et magis subito occurrẽtis: est magis causa vehemẽtis
motus expulsiue: sed mã calida est hm̃. nã vehemens nocu/
mentũ et cã que magis expulsiuã incitat est dolor factus in
mẽbris sensibilibus. dolor aũt sequit̃ magis ad solutionem
ɔtinuitatis: et maxime quãto magis subito fit: sed mãe cali
de actu sunt magis parate soluere ɔtinuitatẽ q̃ mãe frigi/
de: faciunt ẽt illã solutionẽ ɔtinuitatis magis subito: quia ve
locius psũt moueri per mẽbra sensibilia q̃ mãe frigide. er/
go mãe calide fortiorẽ faciunt rigorẽ q̃ frigide. Extensiue
aũt mãe frigide faciũt rigorẽ maiorẽ. i. perdurantẽ magis:
sicut pluri tpe durabit latio materiẽ frigidarũ sup mẽbra
sensibilia. cũ incedãt tarde: et difficilius expellãtur. et p ɔse/
quens pluri tpe durat rigor ab eis factus: et sic videmus i
phlegmatica et quartana. s. longo tpe durare rigorẽ. in ter/
tiana sed parum duret tñ illo tpe, quo durat est vehemẽtior:
vnde Gal. in lib° de rigore dicit, q̃ rigor cãtus a phlegma/
te nõ est fortis nec rigidus sed duret sepe dieb⁹ pluribus. ex
his soluit̃ rõ Aui. quia intelligit q̃ sit fortior. i. plus durans.
¶ Et cũ dĩ q̃ mã existente viscosiori conatus expulsiue est
maior. ¶ Dõm q̃ est maior, quia magis durat: non tñ inten/
sior. Et rõ est. quia non stimulat ita fortiter expulsiuam mate
ria grossa viscosa, sicut mã acuta, subtilis, mordicatiua, q̃
soluit ɔtinuum et subito: si ergo cũ aliqua mã grossa visco/
sa cõiungeretur tãta stimulatio expulsiue, quãta cõiungit̃
cũ mã calida subtili: fortiorẽ faceret rigorẽ viscosa grossa.
¶ Ad pmã rõnem Auer. dõm q̃ non est simile de rigore a
cã extrinseca et intrinseca humorali: non enim reperitur in/
terius humor frigidus mordicatiuus: sicut reperitur cali/
dus humor: sed exterius reperitur aer frigidus mordicati
uus: et cũ ẽt sit corpus subtile penetrans: et ideo frigidus aer
põt mordicationẽ et subitã facere: aer autem non reperitur
habitabilis inflãmatiuus, siccus, mordicatiuus. sed repe/
ritur medicina calida ab extra occurrẽs magis mordicati/
ua q̃ frigida, sicut viride eris. ¶ Ad scdam dõm ad mino
rem, q̃ frigidũ priuatione calidi concludit interius calidũ
nõ minus q̃ frigidũ positiuũ. i. frigidũ a materia frigida:
sed vtrũq; frigidũ sit positiuũ: vt alias diximus: sed cã ponens
frigidũ, qd̃ appellat̃ priuatiuũ, sit cã occulta. Et cum dĩ q̃
frigidũ magis ɔ̃riatur calido nãli q̃ calidũ. Dõm q̃ calm
per accñs. i. per frigidũ priuatiuũ magis ɔ̃riatur calidor et
rõ est quia ppter magnã mordicationem a mã calida fit ma/
gna fuga caloris ad interiora: et sic fit extra magna infrigi/
datio. Uel dõm q̃ magna frigiditas humor̃ frigidor̃ ob/
tundit sensum: et sic nõ ita stimulat expulsiuã: sed cum mor/
dicatione facta a cholera saluato sensu stat maior sensibili/
tas rei stimulantis: saluatur aũt sensus magis: quia cũ rigore
cholerico stat notabilis calor in interioribus: et vñ Gal. lib°
preallegato dicit tertianarij multũ sentiunt et sentiũt in pro
fundo corporis cholerã in hora rigoris: quorũ nullũ inue/
nitur in quartenarijs in hora rigoris. ¶ Alia via soluendi
hanc ɔ̃dictionẽ est, q̃ tremor. i. rigor ɔcussiuus põt fieri vel
conatu expulsiue, vt dixit in 5° de accidẽ. et morbor: et sic for
tior magis fit ab humoribus calidis: quia magis stimulant
eor̃ mordicitate. Uel põt fieri ppter malũ motum in calore
naturali obsesso a frigore: vt dixit Gal. in li° de rigore: et sic
fit magis fortior ab humoribus frigidis. Cũ ɔsiderata fue
rit mens Auer. et forsan Auic. sentiũt, q̃ intẽsior rigor con
cussiuus fit ab humoribus frigidis q̃ a calidis: et hoc quia
magis stimulãt expulsiuã cuius conatus fit maior propter
resistentiam expellibilis humoris grossi viscosi: et quia magis
cõcludant calidũ intus: q̃ aũt magis stimulent: et ẽt magis
cõcludãt calidũ frigidi humores apparet: quia frigidum ma
gis ɔtrariatur: nõ enim solũ excitatur fortissime expulsiua
a re: que soluit ɔtinuum: sed a re: que sua qualitate ɔ̃riatur
nobis, sicut res frida: et ẽt phlegmatica frigida acetosa mo
ta in forma vaporis valde subito psũt moueri per sensibilia
mẽbra: et ẽt melci humores: et facere fortissimos rigores.
Nos aũt testamur fortiores rigores vidisse in quartanis et
staticis quibusdã q̃ in tertianis. Et forsan hoc est. quia rarissi/
me inueniunt̃ cholere pure acute propter multas indigestio
nes: quas patiuntur moderni ex repletione superflua.

¶ Et sanguis submergit̃ cũ rigore ad iteriora.

¶ Hic est primus cañ. ãnexus et secũdus in numero: in quo
datur cã ppter quã oĩs rigens infrigidat̃: quãuis cã sit ca
lida: et est: quia sanguis submergit̃ cum rigore. i. qñ fit rigor.
Dubia que hic cadũt querãtur in nostris dictis quinto de
accñti et mor. s. quis est motor sanguinis et spũs euntis in/
tus: et q̃re fugit intus sanguis: imo si rigor fit a mã pungen
te: deberet ire ad loca pũctionis. s. ad loca lacertorum.

¶ Et scias q̃ humor frigidus est getus: quem
iam consueuit mẽbrũ: in quo est: et quiescit pas/
sio eius ab eo: quare nõ sentit frigus eius. Cũ
ergo mouetur: et spargitur sparsione plurima
aut pauca ppter aliquã causarũ. s. propter cali
ditatem separãtem: aut aliud patitur ab eo mẽ/
brũ: qd̃ erat nõ occurrẽs ei: et sentit frigus eius
ppter cãm cõplexionis diuerse: et tu quidẽ sci/
uisti in radicibus vniuersalibus scie medicine.

¶ Hic est scdus cañ. pncipalis et tertius in numero: in quo po
nit scdam cãm rigoris: et est cã spãlis: et vult q̃ humor frigi
dus causet rigorẽ motus et sparsus sup sensibilia mẽbra: sed
prius q̃ spargeret̃ quiescebat factus ɔsuetus: et iõ nõ pcipieba
tur eius fridas. ¶ Cõsiderãdũ q̃ frigidus humor est cã fri
goris: vt distinguit̃ ɔ̃ rigorẽ vt notũ est: et cã rigoris. i. ɔcus/
siui motus: et hoc dupl'r. p° quia cogit expulsiuã lacertorum ad
expulsionẽ: et hãc cãm dat Aui. itelligere ex dicto in p° cañ.
2° quia fugat et ɔcludit intus calm: vñ fit in calore collisio siue
malus motus: vt plire deducit Gal. in lib° de rigore: et nos
declarauimus in 5° de acci. et mor. ¶ Cõsiderandum 2°, q̃
humor frigidus anteq̃ moueret̃. nõ sentit̃ ppt duas cãs: q̃s
Aui. ponit. pª quia est getus et res nociue quiescẽtes localr mi/
nus ledũt: vt Gal. dixit 5° de acci. et morbo. Et nos ibidem
disputauimus: secũda cã est, quia est assuefactus. et ab eo qd̃
ɔsuetũ est nõ fit passio. ¶ Sed tu dices iste humor venit cũ
motu locali: vbi quiescit. ergo debuit sentiri. ¶ Amplius.
Que assuefactio est ista. ¶ Dõm q̃ locus, in quo quiescit.
verbi grã sta ante paroxismos est locus intra venas: et for
san extra aliqñ: et itra nõ sentit̃ ppt eorũ sensum obtusum: si/
ue quia nõ sentiũt: vt aliq dñt: et tunc erit hec alia cã tertia: sed
siue sit intra venas: siue in loco aliquo extra añ paroxismũ.

¶ Dicemus q̄ ibi est paulatim, vel ꝯgestū, vel localiter portatū: ⁊ iō nō sentit̄ eius portatio: ⁊ hoc est eius assuefactio: ⁊ in hac assuefactione: si bñ cōsideras: nō inducit tm̄ frigidus in parte, cui assuefit. quātum inducit postea in partem ad quā in pͥncipio paroxismi mouet̄. stat. n. istud fla: ⁊ mēbrum. cui est assuefactū: sub quodā cōi calore: ⁊ in profundo phlegmatis latet friditas: ⁊ ꝯcesso pro possibili: q̄ in assuefactione: ⁊ paulatino ꝓuētu ad mēbrū, cui assuefit: induxisset tm̄ frigus: quātū inducit in mēbra: ad que subito mouetur: tm̄ illud frigus assuefactū nō sic ꝑcipiet. ¶ Cōsiderādum tertio, q̄ sparsio multa vel pauca pōt intelligi ex quantitate sparsi: ⁊ est nota vel ex q̄litate. i. itēsione sparsionis: qd̄ est vehementer spargi: ⁊ fit fortis rigor: ⁊ debiliter spargi: ⁊ fit rigor debilis: ⁊ cā separās. i. spargēs: est calor vt balnei: solis exercitij: ⁊ h̄ӯ: vnde in hoib᷒ repletis phlegmate isti calores excitāt rigores, ⁊ frigora. aut aliud vt expulsiua: q̄ incipit grauari illo humore prius assuefacto. ¶ Cōsiderādum 4°, q̄ hic reperitur quadruplex lr̄a: vna ꝓpter cāz repletionis diuerse. Cū. n. humor frigidus. q erat mēbro assuefactus mouet̄ velociter: tūc occurrit ptibus mēbrorū: ⁊ mēbris qbus nō occurrebat prius: ⁊ si bñ ꝯsideras: ēt partes huius humoris tangūt mēbra. q̄ partes erāt ꝓfunde: ⁊ nō tāgebāt: ⁊ iō pn̄t infrigidare partē, i qua erāt: ⁊ h̄ est ac si vnū frustū glaciei qd̄ teneres in manu rūperes: ⁊ tangeres in loco rupture: ibi inuenies frigiditatē maiorē non repressam a calore tue manus. hic ḡ humor frigidus dilatus subito: ⁊ tāgēs mēbra qbus ꝑus nō occurrebat: facit frig᷒ sensibile. ꝓpea q̄ ista repletio est diuersa a priori: q2 ista est inconsueta: ⁊ p᷒ erat ꝯsueta: ⁊ ideo dixit propter cām repletionis diuerse: hoc ēt frigus sentit̄: q2 iste humor repit subito ⁊ prius nō repebat: imo qescebat: ⁊ si fuerat motus cum venerat ad mēbrū: cui assuefactū ē: illud fuit paulati. hec ergo reptatio est diuersa ab illa: ⁊ iō saluatur scd̄a lr̄a, q̄ dicit ꝓpter cām reptationis diuerse. Huius ēt humoris frigiditas sentit̄: q2 infrigidat subito motu suo: ⁊ q̄li explicato frigore iterioris humoris: sed mēbrū cui erat assuefactū nō infrigidabat: sentit̄ ergo frigus eius ꝑꝑ cās cōplonis fride: ⁊ sic saluat̄ 3ᵃ lr̄a, q̄ dicit ꝑꝑ cās cōplonis frigide: ⁊ qa hec friditas pōt dici mala cōplo diuersa frigida: que facit malum sensū: ⁊ iō sentit̄ illud frigus ꝑꝑ cām cōplonis diuerse: ⁊ sic saluatur q̄rta lr̄a, q̄ dicit ꝑꝑ cās complonis diuerse: ⁊ hec sunt scita sen 2ᵃ ꝑmi cañ. cap de causis doloris.

¶ Et multotiēs qdē accidit a phlegmate vitreo sparso in corpore rigor nō ꝑducens ad febrez: ⁊ qñq3 sunt ei periodi: ⁊ non est fortitudo eius fortitudo rigoris perducentis ad febrem.

¶ Hic est quartus cañ. in ordine: ⁊ est secūdus cañ. annexus secūdo pͥncipali cañ. exiens ab eo: ⁊ est q̄ humor frigidus difficulter putrescibilis qualis est fla vitreuz potest facere rigorē ad quem nō sequitur febris: ⁊ de hoc locuti sumus in secūdo de diffe. febrium: ⁊ quinto de acci. ⁊ morbo. ¶ Cōsiderandū q̄ hic rigor pōt esse rigor, qui est frigus vt notū est: ⁊ hoc quādo solum fla frigidū paulatim motum infrigidat: ⁊ pōt esse rigor qui est cōcussio: ⁊ hoc quando cū vehementi conatu expulsiue pellitur: ⁊ quando subito facta infrigidatione intus colligitur nālis calor: quod aūt periodice pōt venire notū est. ¶ Considerandū secūdo, q̄ rigor factus a phlegmate vitreo quādo seq̄tur febris est fortior q̄3 quādo febris nō sequitur: nam quādo seq̄tur feb. mouetur illud phlegma velocius ꝓpter caliditatem putredinalem liquefacientē que incipit: ⁊ hoc est qd̄ dixit nō est fortitudo eius fortitudo rigoris perducentis ad febrem.

¶ Et materia que facit lassitudinem rigoris per paucitatem suam facit rigorem per suam multitudinem: antequam putrefiat: naz si non putrefit non perducit ad febrem.

¶ Hic est q̄ntus cañ. in ordine: l3 sit pͥncipalis cañ. q2 innuit̄ hic causa fractionis: tm̄ est annexus sermōi de rigore: ⁊ pōt sce dici pͥncipalis, q2 ponit cām rigori. s. multā mām tm̄ erit melius, q̄ sit annexus cañ. ¶ Cōsiderandū q̄ accipiemus' que cā facit lassitudinem. i. fractionem: nā ille cause que faciunt rigorem: faciunt ēt lassitudinem, cuz sunt pauce. ergo sumitur hic rigor large ēt ad horripilationē: nā mā faciēs lassitudinem cū additur: facit horripilationem: ⁊ hec nota sunt quinto de acci. ⁊ morbo. Questio. VI.

Considerandum scd̄o, q̄ Thadeus ex hac lr̄a sumit q̄ rigor ⁊ qcunq3 typus nō est de essentia febris: nec de tp̄e febris: ⁊ iō nō est de tp̄e paroxismi: nā fit rigor anteq̄3 putrefiat. s3 feb. non fit, nisi cū putrefit. ¶ Sed dubitat̄ q2 rigor pōt fieri qñ mā putrefit: nā calor putredinalis mouet fla vitreuz: vñ fit fortior rigor ab eo, vt dictū est. ¶ Amplius. Procedēte exacerbatione emitritei fiūt aliqñ infrigidationes q̄daz vt videātur esse alii paroxismi, vt apparet 2° de diff. fe. ¶ Dōm q̄ bene dixit Tha. q̄ frigus nō est de eēntia fe. nec de v̄o tp̄e febris i. de tp̄e mensurante fe. l3 fiat aliqñ cum fe. ⁊ sit simul. s. cuz febre in eodē tp̄e. nō est q2 febris essentialr̄ est calor. Sciendum tm̄ q̄ distinctū aliqñ est tp̄s infrigidationis ab humore frigido a tp̄e calefactionis: silr̄ aliqñ cōcurrunt: q2 pars putrefit: ⁊ pars nō putrefit: ⁊ qñq3 calor putredinalis icipit in mā, ⁊ est debilis: vñ non fit feb. sed eliquatio iuuans ad infrigidationē. Cum ergo Aui. dicit q̄ mā frigida facit rigorem anteq̄3 putrefiat intelligit de rigore puro. s. cum puro frigore non permixto calori. ⁊ intelligit de putrefactione multa vel completa. s. que tāgit totum humorem.

¶ Et qñq3 accidit frigus ⁊ rigor ꝑꝑ submersionem caloris in corpore cā cibi: ⁊ q̄ sunt ei silia.

¶ Hic est sextus cañ. in ordine: ⁊ est tertius cañ. pͥncipalis: i quo ponit tertiā cām rigoris, que est submersio caloris naturalis ad interiora causa cibi, ⁊ q̄ sunt silia: vt accn̄tis anime vel frigus aeris: ⁊ hec similitudo est lata. di aūt q̄ monetur iterius cā cibi vt digeratur, vel mouet̄. i. quasi suffocatur a cibo: q2 in primo aduentu est ꝯ̄rius suffocat calidū naturale: postea resurgit calor: ⁊ vigoretur sup cibo: ⁊ ista cā est magis conueniens dictis Auer. colliget quarto.

¶ Et rigor ⁊ frigus antecedunt febres: qm̄ humor crudus effunditur ad lacertos in primis: ⁊ nocet frigore suo ꝑ cōparationez ad lacertos deinde cū incipit putrefieri incipit calefieri.

¶ Hic est septimus cañ. in ordine: ⁊ est q̄rtus cañ. annexus. ¶ Cōsiderandu3 q̄ humor dr̄ crudus. i. frigidus vt fla vel mella que sunt frigida per cōparationē ad lacertos in primis cū effundit̄. sed postea ledit ꝑ calorē q2 putrefit: ⁊ cum incipit putrefieri icipit calefieri, vt notū est ex cap̄ de eo q̄d comeditur ⁊ bibitur p̄ cañ. fen secunda. ⁊ s̄m hanc expositionez textus hic est clarus: ⁊ pars q̄ seq̄tur loq̄tur de rigore facto a mā calida: q̄si diceret q̄ rigor ⁊ frigus añcedunt febres: vel q2 mā nocet in primis frigiditate, q2 est frigida: ⁊ postea nocet calore, q2 putrefit, vel q2 nocet mordicatione ⁊c̄. Iste ergo cañ. est annexus, q2 ia3 in gn̄ali dixit q̄ humor frigidus facit frigus: ⁊ frigus accipiebat̄ cōiter ad frigus ⁊ rigorem. Alio mō dr̄ humor crudus cruditate opposita putrefactioni. de qua habetur libro primo fen secunda caplo de causis infrigidātibus: ⁊ hec frigiditas est cōmunis humoribus calidis ⁊ frigidis in pͥncipiis paroxismu3: idest tp̄ū añq̄uā putrefiant: ⁊ tūc sensus est q̄ humor non putridus in pͥn° paroxismi effusus ad lacertos nocet frigore suo. s. positiuo: vt cū mā est frigida, vel frigore priuatiuo s. seq̄ūte ꝑūctionē. Deinde cū incipit ⁊c̄. i. frigus cessat cuz aduenit calor putredinalis. ¶ S3 tu dices bñ video: qua

re cessat frigus phlegmatis: cum aduenit calor putredinalis: sed nõ apparet quare cesset frigus qđ puenit a pũctione cholere. ¶ Dico ꝙ putredo non est cã ꝙ cesset a cholera mordicatio: signũ huius est: q: cũ causon terminat̃ p sudorez añte rigorē: expellitur cholera putrida super sensibilia membra, que vehementer mordicat: quãuis sit putrida sed dico ꝙ qñ cholera fortiter mouet̃ super mẽbra sensibilia tũc fit sensata pũctio: qua fit fuga caloris: quãuis.n. cholera exuberet: si vo fortiter nõ moueatur: nõ fit sensata punctio: ⁊ sic non fit rigor. iam.n. icterici oẽs rigerent ⁊ vt Gal. dicit i libro de rigore. ¶ In pncipio ergo paroxismi cholera mouetur fortiter: postea q: assuefit mẽbris ⁊ mouet̃ calido faciente eam euaporare: ⁊ cũ hoc calidum multiplicatum extra expanditur: ⁊ tu hoc considera.

¶ Et qñq; añcedit rigor febres pꝑter mordicationẽ humoris ⁊ fortitudinẽ v̓tutis expulsiue q̃ est i lacertis: sicut excutit̃ hõ ex effusione aq̃ calide valde super cutem: ⁊ proprie cum est salsus. ¶ Et fortasse fit nocumẽtũ eius: qđ mordicat eã vt refugiat calor inatus ad interiora: ⁊ dominetur frigus: quare fit cuz mordicatione caloris frigus: quasi frigus dominetur. ¶ Et mordicatio quidem caloris est apud panniculum tegentem interius.

¶ Hic est octauus cañ. in ordine ⁊ est quartus cañ. principalis: i quo ponit cãm rigoris: q̃ cã est humor mordicatiuus et q cogit expulsiuã ad excutiendũ: ⁊ inducit exẽpiũ de excussione: ad quã excitat aq̃ calida .s. fortiter: vñ mordicat: ⁊ h vocabulũ ꝯcussio est trãsumptũ a ꝯcussione: quam facit canis, aut equus: ⁊ aialia multa. ¶ Dubitat̃, q: illa cã rigoris vĩ comprehẽdi sub pma cã, que est conatus expulsiue. ¶ Dõm ꝙ cõprehendit̃: ⁊ iõ illa cã posita: est cã quedã cõmunis ad plures. Expulsiua.n. extimat̃ expellere pp rem pũgentẽ vel infrigidãtẽ. Uel dõm subtilius, ꝙ lȝ cum punctione mãe ꝯcurrat conatus expulsiue: vñ Aui. dicit pꝑter mordicationẽ ⁊ fortitudinez expulsiue: tñ distincte cãe sunt p. q: aliud est mãm pungere ⁊ aliud est expulsiuam expellere: scđo q: posito ꝙ expulsiua non tentaret expellere: tñ si mã calida fortiter pungeret: fieret rigor propter fugam caloris interius ex timore pũctionis magne ⁊ subite. Et proprie cum est salsus. Questio. VII.

Dubitatur q: vĩ ex hoc, ꝙ humor salsus plus faciat rigorem cõtinuando sermonẽ Auicen. cũ dicit: añcedit rigor fe. propter mordicationẽ humoris pprie cũ est salsus. ¶ Dõm ꝙ forsan h Aui. voluit naz intellexit ꝙ rigor pprie añcedit cũ est salsus, vel ꝙ mordicatio añcedit pprie cũ est salsus: humor.n. salsus salsedine mordicat non minus q̃z cholera: ⁊ ineptitudine expulsione cogit expulsiuã conari fortius q̃z faciat: cum mã est cholerica: ⁊ huius signum est praua dissinteria: ⁊ praui tenasmones a phlegmate salso, Si vis tenere ꝙ h phlegma salsum minorem faciat rigorẽ intensiue: sed maiorẽ durationem: dicas proprie: cũ est salsus su. fit rigor prolixior. ¶ Et fortasse. ¶ Dubitatur q: dicit fortasse: dõm ꝙ mordicatio aliqñ est parua: ⁊ ideo vel fit sola lassitudo vlcerosa, vel horripilatio, ⁊ nõ fit rigor: cũ autẽ qđ mordicat nocet forti mordicatione: tunc trahitur vel fugit intus calor: ⁊ ita fortiter riget hõ: ⁊ qđ plus iudicat se frigescere q̃z mordicari: ⁊ iõ dicit quasi frigus dñetur: ⁊ q: pãniculus tegens lacertos est sensibilior pars: ideo Aui. de eo plus expressit dicẽs: mordicatio caloris .i. mordicatio materie calide. ¶ Dubitatur quare nõ dĩ ꝙ mordicatio fit ẽt a materia frigida: cũ ẽt frigidũ sit mordicatiuũ, vt quarto de simplici medicina. ¶ Dicendũ ꝙ nõ reperiũtur materie in nobis ita subtiles: ꝙ penetrantes subtilitate possint mordicare. lȝ.n. reperiant̃ frigide mãe acetose: ipse tñ grosse sunt: est autẽ mordicatio effectus rei penetratiue subtilis valde, vt est acetum de rebus frigidis, vt Aui. secundo cañ. capitulo quarto.

¶ Et quãdoq; accidit rigor: propterea quia refugit calor ad interiora: sicut fit in apostematibus intrinsecis.

¶ Hic est nonus cañ. in ordine: ⁊ est quintus principalis: in quo ponit qntã cãm rigoris: ⁊ est fuga caloris intus pꝑter apũ: ⁊ differt hec cã a cã secunda: q: illa cã est submersio caloris pꝑter cãs nãles vel non nãles: vt cibũ, ⁊ aerem, ⁊ similia: sed ista est propter causam vehementẽ pter naturam .s. apostema magnum: iam ergo posuit Auicẽ. quinq; cañ. principales in quibus posuit quinq; causas rigoris .s. rigoris vel frigoris. prima causa est conatus expulsiue. secũda causa est frigiditas humoris. tertia cã est submersio caloris a causa cibi. quarta cã est mordicatio mãe: qnta causa est fuga caloris ad intus pꝑter magnum apostema.

¶ Et quandoq; significant rigor ⁊ horripilatio sanitatez in febribus inseparabilibus: quoniã significant ꝙ materia expellit̃ ex venis: ⁊ egreditur. Uerum quando nõ est cum digõne: ⁊ in hora cretica: ⁊ non sequitur eam leuitas: est significatio ꝙ expulsio illius quantitatis nõ est: qñ virtus est vincens: imo quoniam materia multa expellitur pꝑter multitudinem suam.

¶ Potest dici p ꝙ ponit cañ. in quo ex rigore docet pronosticare: ⁊ innuit ꝙ duplex est rigor .s. creticus laudabilis: ⁊ alter non creticus, sed malus: ⁊ hic est duplex vnus factus a mã multa: alter factus a casu initi caloris per viã resolutionis ⁊ cõsumptionis, ⁊ signa sunt nota, ⁊ apparebunt in 2ª fen. Alr põt dici, ꝙ hic est decimus cañ. ⁊ est de ãnexis: vbi ostẽdit ꝙ rigor factus ab expulsiua virtute mouẽte mãm, de quo dixit post cañ. aliqñ fit ab expulsiua operãte regulariter: ⁊ cũ ordine post signa digõnis, ⁊ in die cretica: ⁊ iste ẽ bon⁹, de quo loqtur affo. A causone hito. Aliqñ fit ab expulsiua opante syntomaticã eũonẽ: q: stimulat̃ a multitudine mãe ⁊ ẽt malitia: ⁊ talis rigor nõ ẽ post digõnis signa, nec in cretica die: lȝ ꝯtingere possit ẽt ꝙ in die cretica fit. Duplex rigor.

¶ Et de rigore est qui significat mortem: ⁊ est ille quem sequitur debilitas virtutis: ⁊ casus caloris innati: ⁊ siccitas.

¶ Hec pe põt simul legi cũ pcedẽte: ⁊ vt appet ex dictis: ⁊ põt ẽẽ .11. cañ. in ordine: ⁊ sextus cañ. pncipalis: in quo oñdit sextaz cãm rigoris, q̃ cã est vltimatus defectus caloris nãlis in fe. acutis: vt in appropinquãtib⁹ morti: ⁊ vides post istũ rigorẽ debilitatẽ virtutis dixi ⁊ casum caloris, quaz signat casus pulsus. ¶ Et siccitas. Hoc appet i tornalitate faciei: ⁊ asperitate corporis: ⁊ quãuis Aui. dicat, ꝙ ista apparẽt post istũ rigorẽ: tñ ⁊ ante est casus caloris inati ⁊ pꝑñs virtutis defectus ⁊ cõcauatio oculoꝝ: ⁊ nasi acuitas ⁊c. tñ qa sunt manifestiora post istum rigorẽ: ideo dixit quẽ sequit̃ ⁊ iste est vnus rigor de illis: de quibus dixit affo. Si rigor incidit feb. non deficiẽte iam debili existente corpore mortale. Quõ autẽ hoc sit verũ apparebit fen secũda huius: ⁊ diximus super illo affo. ¶ Cõsiderandũ ꝙ iste rigor põt esse frigus defectu nãlis caloris: ⁊ potest esse rigor .s. concussiuus motus, q est motus expulsiue mẽbroꝝ deficiẽtis prope mortẽ vt imaginat̃ Auer. colliget 3°. ⁊ credo ꝙ p expulsiuã intelligit ꝯtẽtiuã mẽbroꝝ in suis nãlibus sitibus: qua deficiente fit agitatio nõ proprie a cã agente pp finem: sȝ a defectu virtutis, sicut est in motu palpitationis deficientis flãme: ⁊ in motu casus foliorum arboꝝ: ⁊ in hac agitatio/

ne eueniat aliqñ māe expelli: vel intelligit per expulsiuā p̄priā: que mouetur ad actū per impotētiam sustentandi mēbra.i.q2 mēbra non sustinent, siue nō ptinent māe. Hic aūt esset locus speculationis, quem alijs omitto credentibus Auer. intelligere. ¶ Dubitat̄ q2 deficit vna cā frigoris.s. eradicatio subita materierū calidarū: de qua apparet sen scđa cap̄ de narratione signorū bonorum: vbi dicit, q̄ horripilatio post euonem est de signis bonis: & intelligit p̄ horripilationem frigus: sicut apparet ex eo qđ subdit ibidem. ¶ Dōm q̄ illa infrigidatio si fit ab aere cōtinente datur intelligi per illud, qđ dixit in tertio cañ. principali: & que sunt eis similia. Credet aūt aliquis insolubiliter arguisse: cū dicit q̄ tpe estatis fit h̄ infrigidatio, sed hoc omittimus.

¶ Horripilatio vero fit ex causis paucioribus causis rigoris.

¶ Hic assignat causas horripilationis: & dicit q̄ fit a causis paucioribus.i.debilioribꝰ causis rigoris: hoc appet ex his q̄ diximus in diffōne horripilationis. Questio. VIII.

Sed dubitatur. an qñ a lassitudine & pigritia itur ad febrē trāseatur p̄ oēs has dispōnes: ita q̄ p̄ fiat pigritia: postea fractio.i. lassitudo: postea horripilatio: postea frigus, postea rigor, postea febris. Ui.n. talis ordo intelligi a Gal. 5° de acci. & mor. & ab Aui. p̄ cañ. sen 2ª cap̄ de causis motuū non nālium. ¶ In ptrium, q2 non sic de facto videmus euenire. ¶ Dōm q̄ aliqua febris aliqñ inuadit sine aliquo typo, vt apparebit de phlegmatica ex phlegmate dulci, aliqua inuadit cū oibus predictis, vt cum aliqua cholera incipit dominari. vnde fit lassitudo vlcerosa & pigritia ad motū, que cū amplior fuerit: & plus mouetur: non tñ fortiter facit horripilationem. ¶ Amplius v̄o mota facit frigus & tremorē. euenit tamē aliquādo ita subito ista fieri, q̄ non distinguūtur, vt aliqs transeat ad febrē cholericam solum cum manifesto rigore alijs dispōnibus occultatis. Cōsimiliter euenit in febribus frigidis, s. in phlegmatica & melācholica, q̄ aliquādo preuenit pigritia: postea lassitudo, postea debile frigus & supficiale, postea frigus magnū, postea tremor, postea febris: aliquādo aūt ista confundūtur: l3 minus eueniat confundi in febribus de materia frigida q̄ de materia calida p̄pter tarditatem motus frigidarum materierum.

¶ Et cōmotio aĩe periodi indicat periodum.

¶ Hic ponit sex cañ. p̄mus sic d3 stare. Cōmotio aĩe.i. imaginatio paroxismi indicat reuersionem paroxismi. Alij commotio aĩe.i. accidentia aĩe, vt q̄ infirmus incipiat irasci vel cōtristari indicat modū periodi.i. reuersionē paroxismi: cū enim incipiūt moueri māe, incipit patiens male disponi s3 aĩam: vt fiat iracundus & tristis s̄m māam & locum eius. Et quamuis he expōnes bone sint: nos tñ aliter exponimus. Aui.n. per aĩam qñq3 intelligit os stomachi, vt apparet capi. de q̄rtana: & 3° cañ. sen 13ª. cōmotio ergo oris stomachi indicat periodū.i. reuersionē periodi.i. p̄oxismi: accidit.n. multū in p̄ncipijs paroxismoꝝ fieri cōmotionē3. In tertiana.n. p̄pter cholere leuigationē. In quartana p̄p cōitatem multā splenis ad os stōachi. In phlegmatica v̄o p̄pterea q̄ stomachus est phlegmatis receptaculū, vt Mes. caº. de cura sode. Post hoc inueni Dy. q̄ aliā dat expōnē & bonā. Et est cōmotio aĩe.i. p̄turbatio, que accidit in virtute aĩata verbi gr̄a. p̄funditas somni & pigritia in motibus qñ eueniunt s̄m periodū: indicāt euentū3 paroxismoꝝ s̄m periodum, vt dixit hic Aui. q2 sunt alique febres: quarū paroxismi reuertunt̄ sine typis his positis: sicut febres cōtinue: in qbus fiunt exacerbationes, siue fortificationes: & ideo voluit ostendere, que sunt accñtia, que in principio illarū fortificationū3 eueniūt: quāuis nō sit aliqs typus.s. nec rigor, nec frigus, nec horripilatio: & dicit, q̄ est cōmotio aĩe.i. perturbatio in virtute aĩe.s. de p̄funditate somni & pigritia.

¶ Et senum quidem febris sunt sepulte.

¶ Hic est scđs cañ. Cōsiderādū q̄ febres senū intus latēt ex nā calidi eoꝝ nālis, qđ est debile nō copiosum in extremis: & iō calim accñtale: qđ ramificatur illi, vt Auer. 7° colliget. nō expāditur extra: & sic itellexit Hip. in affo. cū dixit. Senibus nō sil'r fieri febres acutas: q2 frigidū corpus hñt: latēt ēt intus ex natura humorū grossorū non aptoꝝ expansioni & euaporationi: & iō saluatur lr̄a, que dicit longe.

¶ Et quandoq3 est causa in longitudine febris grossitudo in visceribus: quare resupinetur febriens: & extendat pedes suos & tangantur viscera sua.

¶ Hic est tertius cañ. & dixit: quādoq3: q2 alie possunt eē cause, vt infra sen secunda cap̄ de causis longitudinis egritudinis, grossitudo.i. oppilatio: q2 multe materie in vijs retinētur & congregantur, & calor debilitatur non potens p̄ vias libere moueri ad transmutandas materias, vel grossitudo id est apostemata de materiebus grossis resupinētur: quia hic est bonus situs: quo laxatis musculis bñ palpet̄ epar, stomachus, splen, & reliqua.

¶ Et quando denigratur lingua febriētis cū alleuiatione febris: tūc febris eius est sepulta.

¶ Hic est quartus cañ. in quo notificat febrē sepultam qualem dicit esse febrē senū: & cā dicta est, q̄ nigredo lingue significat febrem intus: & alleuiatio febris.s. extra significat, q̄ non expanditur extra. ergo est intus sepulta.

¶ Et quādoq3 associatur febri paralysis: ergo curetur febris in primis. Et de eis que conueniunt illis est syrupus acetosus permixtus cū geleniabi: & aq̄ ciceris cū oleo si tolerat febris.

¶ Hic est q̄ntus cañ. qui est positus libro p̄ vltimo cap̄: licet ibi dicat synochus & paralysis: curatur autem febris in primis: q2 est maior morbus: timetur enim cita mors ex ea s3 non sic in paralysi.s. partis alicuius extreme: si eni esset paralysis vniuersalis, vel musculorum mouentium membra anhelitus p̄ius illi intendimus q̄ febri: si esset possibile: q2 stātibus his intentionibus cōtrarijs: quantū medicus pōt: d3 ad vtrūq3 intendere: et iō Auicē. cōcedit syru. acetosum: & hoc gratia febris putride, vt apparebit in sequēti ca. Cum geleniabi.i. melle ros. vñ scđo cañ. que ex ea.s. rosa est nutrita cum melle &c. & est geleniabi: l3 etiā zuccharū ro. dicatur geleniabi. sumitur autē hic pro melle ro. & ratione mellis confert paralysi. & alia h3 iuuamenta, que hic non op3 dicere. Aqua ciceris.s. rubei cōfert febri i suo tpe, vt apparebit p̄ cap̄ de tertiana non pura: & ēt paralysi subtiliando materias, & prouocādo. ¶ Cū oleo. hic ponitur oleū loco condimenti: & est cōdimentum: quo saraceni multū vtunt̄: ita q̄ cū carnibus ponunt oleum: & sumitur 5° collige. & li. 26. ciboꝝ Açarauij: & lib. de ferculis gegeosse Algaçelis. ¶ Si tolerat feb. Quia non sit febris multe inflationis: & refertur hoc non solum ad oleum: sed ad aquam ciceꝝ: qua non debemus vti in febribus multe inflationis. Gelenia bin.

¶ Et rasio capitis est ex eis: que inspissant cutim eius: quare reuertuntur vapores: & fit fortis febris.

¶ Hic est cañ. sextus iteratus infra sen secunda capitulo de regimine conualescentium. Questio. IX.

Sed dubitatur de hoc, q2 libro 3° sen prima i cañ, generalibus curationis egritudinū cerebri: & cap̄ de cura sode conceditur abrasio. ¶ Amplius. In 3° terap. vltimo cap̄ dicit: radentē vel tondentem. ¶ De his opationibus circa capillos multa diximus sen 3ª tertij cap̄ de cura ophthalmia. Et dicamꝰ q̄ si ca/

sam aliquaȝ digestione facta in febre moritur infirmus. ergo incipimus a dispositione: cura autē coacta. secundo modo est, q: medicus videt: ꝙ si obsistit cause nocet dispositioni: ꝛ si dispositioni auget causam: tunc meditatur, ꝙ est minus nocumentum: an ꝙ fit si incipit a dispōne: quāuis noceat cause in aliquo: an ꝙ fit si incipit a causa: ꝛ tunc coacta cura ab eo incipit: cuius intentio in mente est prior: a cuius inceptione ꝛ prioritate minus sequitur nocumentū. ℭ Cōsiderandū aūt ꝙ preter regularitatē cure, que est a modo existendi morbi sunt regularitates alie: sm̄ quas cure pn̄t dici regulares, vt regularitates ordinis ꝛ magnitudinis, ꝗ qūo regularitates sunt ꝛ qūo habeant regularitates: si habent oppositas, non est presentis inquisitionis. ℭ Ad contraria pȝ solutio. prima auctoritas forsan non est ad propositum. Uel dōm ꝙ cura regulari .i. sumpta a modo existendi morbi incipimus operari circa causaȝ: ꝛ illa est nobis ꝑor intentio: quādo tn̄ non possumus hoc ꝓpter irregularitatem, que sequitur .s. propter nocumentū magnū: vnde intendimus irregularitatem minorem .i. facimus qḋ minus malum est. ℭ Ad Gal. apparet solutio. ℭ Ad ꝫium dōȝ, ꝙ ratio verum cōcludit: q: primū quod intendit medicus: ꝛ primū qḋ medicus vult in rōne finis est sanitas opposita fe. non tn̄ est hoc ꝑmum qḋ intendit idest nō est primus modus cure vel primus actus curationis quo procedit: ꝛ per ꝯn̄s nō est primus actus: quem intēdit vel ꝑmus a quo inchoat curā: īmo primus actus: ꝛ ꝑma intētio est cura .i. operatio ad cām: exēpla vō naturalia ꝛ artificialia in hoc sunt multa ꝛ tu illa considera. Questio. II.

Secunda dubitatio est. an digestio debeatur cause coniuncte vel antecedenti. ℭ Et vi ꝙ cōiuncte: ꝛ per Aui. infra, qui vult, ꝙ sedimen laudabile nihil est aliud ꝗ̄ humor faciens egritudinē. ℭ Amplius. Digestio facit cessare putredineȝ in techni trac. 3°. sed humor putridus est cā cōiuncta. Uidetur ꝙ debeatur cāe antecedenti: q: cā ꝯiuncta est humor, q per putrefactionē aduritur: sed huic debetur eūo: ꝛ talis sollicitudo est circa eūo: ꝛ nō digestio vt vi sonare tex. Gal. ꝑ regi. acutorū sup illo verbo. Ptisana ordeacea ꝛc̄. ℭ Thadeus voluit i sua practica disputata, ꝙ digestio debeaꝫ cāe antecedēti: ꝛ nos protelauimus sermonē in hoc in qōne nostra de maioritate morbi. ꝛ iō abbreuiemus hic: ꝛ dicamus, ꝙ tam cāe ꝯiuncte ꝗ̄ antecedēti ꝯuenit digō: qḋ apparet: q: nā sic facit. digerit eni ꝛ repellit humores putridos: q faciunt febreȝ: simil'r digerit ꝛ expellit humores: q faciunt corpus neutrū: si oȝ naturā illum eripere a casu in febrē: ꝛ sil'r humores neutralitatem faciētes ꝑcipit Gal. in tech. 3° tract. digeri ꝛ euacuari. ℭ Amplius. Nos videmus in gēre febrium interpolatarum nō est actu feb. ꝙ medici cōsiderant signa digōnum: ꝛ ꝫ qn̄qȝ fit hoc: ꝛ si nulla sit mā sub forma cāe cōiuncte: vt supra diximus capitulis de putredine: ꝫ tamē si mā sit in forma cause antecedētis: qḋ vt plurimū est: īmo necessario ante alium paroxismū: licet nō sit materia ex alio paroxismo: vel precedens oēm paroxismuȝ medicus vult scire: qualis est dispō illius materie i cruditate vel digōne: ꝛ q: materie febrium interpolatarū verarū, que sunt cāe coniuncte euaporant. vnde finitur paroxismus: ꝛ iō nō attenduntur signa digestionis in illis materia: vt in mā: que remanet expellibilis postea nā vel pharmaco: in febribus aūt continuis ꝛ ꝑ pūe acutis absolute vel peracutis: q: mā seruatur ad vnā expulsionem: attēdimus digōnē eius: ꝛ ei debeꝫ digōē ēt si qua mā stat sub forma cause antecedentis. illi etiā debeꝫ digō. ℭ Ad Aui. dicenduȝ, ꝙ licet dicat ꝙ hypostasis laudabilis est de mā: que facit egritudinem: nō excludit quin mā, que est cā antecedens debeat digeri arte ꝛ nā. Uel dicēdum, ꝙ cā antecedens facit in potentia cōiuncta actu: ꝛ tn̄ sm̄ veritatē hypostasis digesta: que in die indicatiua apparens significat crisim in cretica est decisa a cā cōiuncta: q: illa est, que expellitur i crisi: ꝛ per ꝯn̄s, ꝗ predigesta est: natura .n. plus pugnat cōtra cām cōiunctam. sicut ab ea plus pugnatur, ꝗ̄ ꝯtra cām antecedētē: qūo autem digesta vna mā alia expellaꝫ cretice est dictū in qōne nostra de maioritate morbi. ℭ Ad 2m dōm, ꝙ digō cause ꝯiuncte facit cessare putredinem actu .s. vt non fiat materia putrida: sed digestio cause antecedētis facit cessare .i. prohibet antecedētem transire in ꝯiunctam. ℭ Ad rōnē scḋaȝ, ꝙ humor adustus dī euacuari: q: digestio eius ē ad finē: q est eūatio: sed q: cā antecedens pōt corrigi plus ꝛ pluries ꝗ̄ cōiuncta: iō dicunt cōiter auctores, ꝙ cause antecedenti debetur digestio cause vō cōiuncte debetur eūo. Questio. III.

Digō tam cāe añcedentī quā cōiūcte debetur.

Tertia dubitatio, an sit idem digestiuū. verbi grā. idē syrupus q digerat cām ꝯiunctā ꝛ antecedētē. ℭ Et dicendū ꝙ inquantū causa antecedens ꝛ ꝯiuncta est in vna dispōne: in tn̄ conuenit vnus syru. verbi grā. phlegma non putridum sub forma cāe añcedētis est grossum vel viscosum: ꝛ phlegma putridū existēs cā ꝯiuncta etiā est grossum ꝛ viscosum: ideo vtriqȝ cōuenit syru. vnus .s. incisiuus subtiliatiuus. verbi grā. de radicibus acetosis, nisi sit prohibens aliqḋ: inquantū vō causa antecedens ꝛ cōiūcta habent diuersas dispōnes: opȝ diuersificari syru. digestiuum. verbi grā. nō putridum phlegma est frigidū: ꝛ sic pōt concedi syr. de radicibus addito. verbi grā. calamento, vel de radicibus qnqȝ, ꝛ mellinus: putridū aūt phlegma est calidum: ideo ex hoc daꝫ securius syru. zuccharii ꝛ de duabus radicibus, ꝛ sine calamento. Si ergo febricitāti phlegmatica febre das syru. in hora qetis, potes dare syru. caūdiorem ꝗ̄ si das syru. i hora afflictionis caloris. Hec erūt magis nota in ꝓcessu huius capituli, ꝛ in causis spālibus.

ℭ Et digestio quideȝ in grossa est equatio eius cum subtiliatione. In subtili est equatio eius cum ingrossatione.

ℭ Cum premiserit generalē canō. in quo ponit duas primas itētiones curatiuas febris putride: ꝛ ꝙ qn̄qȝ reddit al'. vergit medicus magis ad vnam intentionem ꝗ̄ ad aliam. hic incipit proseq curam putridarum sm̄ has generales intentiones. ꝑmo declarat alterā istarū intentionū. scḋo ostēdit ꝗre qn̄qȝ vergit ad vnam: quandoqȝ ad aliam qn̄ est. tertio cum qbus: ꝛ qūo perficiunt has intentiones .s. quomodo: ꝛ cum qbus vna, ꝛ quomodo: ꝛ cum qbus alia quādo ad eam redimus: ibi 2°. (Et qn̄qȝ sunt ꝫria.) ibi 3°. (Et cū infrigidas.) ℭ Cōsiderandū circa primā partē ꝙ q: Aui. dixerat, ꝙ intētio in medicādo has feb. quādoqȝ vertitur ad partē febris ꝛc̄. habebat volēs proseq curam tria predicta declarare .s. qd intentio ad feb. ꝛ qd ad cām: ꝛ quando est, ꝙ nos vertimus ad vnā: ꝛ quādoqȝ ad aliā .s. qd cogat ad hoc: ꝛ cum qbus fit quodcūqȝ ꝛ qualiter: ꝛ tunc erunt integraliter habite generales intentiones curationis febrium putridarum: ꝛ cōpletum erit hoc capitulum: ꝛ ideo totum fundatur super isto ꝑmo canone. ℭ Cōsiderādū secūdo, ꝙ Aui. nō ostendit qd sit intentio ad feb. que est infrigidatio vel qua infrigidamus ꝛ humectamus, q: notum est qd est infrigidatio, ꝛ qd humectatio. est .n. infrigidatio ꝛ humectatio alteratio facta a re infrigidāte ꝛ humectāte. nec ostēdit ꝙ sit intētio ad materiam, que intentio est euacuatio: q: notū est, ꝙ eūatio est humoris a corpore extractio: ꝛ ista ꝑsupponunꝫ nota ex se. ꝛ ex primo canō. remanebat igitur in super Auic. vt declararet nobis quid sit digestio. Jā enim dixit, ꝙ necesse est, ꝙ materia digeratur vel matureture: vt igitur vocabuloꝝ diuersitas non faceret te errare i dicit ꝙ per digestionē intelligit humoris equationem .s. vt fiat expulsioni aptus: ꝛ si est subtilis, ingrossetur ꝛ ecōtra .i. ꝙ remittatur subtilitas per ingrossationē: ꝛ grossities per subtilitatē, non ꝙ moueaꝫ de extremo in extremū: ꝛ ideo dixit in grossa est equatio cum subtilitate. ergo per digestionem

intelligit preparationem ad exeundum, siue dicatur digestio siue maturatio. Questio. IIII.

Dubitant hic cōiter vtrū digestio ꝓcedat igrossando ⁊ istam q̄ōnē ꝓlixe disputauimus ⁊ notauimus in lib° ꝑncipio⸗ ⁊ q̄r est q̄ō ad principia ꝑtinēs vñ exit hec q̄ō a 4° metheo⸗. Cōciliator aūt diffuse eā ptractat. ℂ Cōitas aūt practicātiū transit cū hac solutione, ꝙ digestio in iuuatiuo semꝑ ꝓcedit igrossando: ⁊ itelligūt ꝙ digestio humo⸗, qua digōne fit pars mēbri: semper ingrossatur: q̄r mēbra sunt qd grossum respectu humorū: dicunt qua fiūt ꝑs mēbri: q̄r digestio qua humores transeūt in spiritus, ꝓcedit subtiliādo, cum spūs sint subtiliores humoribus: digō aūt ī nocitiuo, que est ꝑparatio nocitiui expulsioni q̄nq̄ ingrossat, q̄nq̄ subtiliat. ℂ Philosophātes autē q̄dā ⁊ nos cū eis sepe diximus, ꝙ digō vt est ꝑfectio humidi. s. aquei a calo circūstāte sicco terreo semꝑ ingrossat: humidū. n. per siccū terreū ingrossat: vt aūt est sicci terrei trāsmutatio, vt terminet humidū semꝑ subtiliat: q̄r siccum terreū subtiliatur mixtione humidi: ⁊ ꝓpter hoc q̄dem indigesta apparēt grossiora, q̄r in ꝑmordio habuerūt multū aq̄: sicut nucleus amigdale cū cōsideratur q̄n est sub forma aque cū iusdā: ⁊ q̄n est cōpletus, ⁊ sicut sapa: quedā aūt apparent subtiliora: vtputa q̄ a ꝑn° sunt vt lapis ⁊ pontica: ⁊ postea fiunt sucuiēta. Hec est abbreuiatio eo⸗, que alias diximus prolixe. ℂ Cōsiderandū ēt, ꝙ s̄m nostrā opinionē nulla digestio a nā facta est per se: ⁊ ꝑncipaliter equatio ad expulsionem: imo est dispōnū ꝯueniētiū inductio pro actu nutricationis, si posset: ⁊ hoc est, ꝙ per se tentat nā viēs suis virtutibus: conat. n. assimilare q̄ōcunq̄ pōt fieri benignum ⁊ quantū est capax huius benignitatis: tm̄ sibi dat de illa: ⁊ ꝙ nō pōt vltimo fieri benignū expellit, vt sentit Gal. 2° de dif. fe. ꝑ ca. ⁊ signū huius est, q̄r nāe putride dat albedinē: vñ fit sanies: ⁊ illa alteratio est a virtute digestiua solidorū mēbro⸗ ⁊ primo⸗, vt Gal. intellexit ꝑ ꝓnost. vltimo cōmēto. digō ergo nāe nocitiue facta a virtute ī nobis est factio ⁊ acq̄sitio aliquā⸗ dispōnū ꝓcedentiū actū nutricationis. Ex hoc accidit, ꝙ mā disponit expulsioni: vel q̄r fit substātie magis apte: vel q̄r fit magis appropriatū obiectū: ⁊ l3 in mō substātie fiat magis inepta. ℂ Pro declaratiōe vltima horū require q̄ōnem nostram de maioritate morbi.

ℂ Et quandoq̄ contraria sunt illa: que requirit febris de infrigidatione: ⁊ illud quod requirit humor de digestione ⁊ euacuatione ⁊ resolutione. Quandoq̄ enim est digestiuū ⁊ euacuatiuum calidum: immo est s̄m plurimū: ita ⁊ tunc oportet vt obseruetur magis timorosa ex vna duarum rerum.

ℂ Hic ostendit quare est ꝙ hec intentio q̄nq̄ cōuertitur ad partē febris: ⁊ q̄nq̄ ad partē aliam. s. ad mām: ⁊ q̄n est ⁊c̄. Cā aūt huius est ꝯrietas, que est q̄nq̄ in istis intētionibus q̄r cōferens vni nocet alteri. ꝑ ergo ostendit istas ꝯrietates in generali: ⁊ ad quā intentionē medicus magis d3 se conuertere. Scdō ostēdit q̄n̄ aliquādo non est ꝯrietas: immo ꝙ vni cōfert ⁊ alteri. Tertio declarando dictū in generali ostendit ad quid d3 se vertere medicus stante ꝯrietate. Ibi secunda. (Et multotiens.) ibi 3ª. (Et scias.) Prima in duas. primo ostēdit ꝙ cōtrarietas quandoq̄ cadit imo vtplurimum inter illud, quo mā indiget de euacuatione ⁊ digestione: ⁊ illud quo feb. indiget de infrigidatione: ⁊ hoc q̄a eūatiuum ⁊ digestiuū est calidū: ⁊ istud nocet feb. Secūdo ostendit, que ꝯrietas cadit inter id q̄ō cōuenit ad infrigidādū: ⁊ illud quo indigemus de minoratione materie: q̄a frigidum prohibet materiā minorari. Tertio ex hoc secundo cañ. infert alium cañ. ibi secunda. (Et fortasse.) ibi tertia. (Et sit sollicitudo.) ℂ Considerandū aūt ꝙ ex dictis Aui. habetur: quare est: ⁊ quandō est ꝙ medicus vertit suā intentionem ad vnam partem. s. feb. vel materiā. Causa enī est contrarietas illa⸗ dua⸗ itētionū: ⁊ tunc se vertit: quādo stat illa contrarietas. si stat contrarietas: ꝙ illud quod facit cause nocet dispositioni: vel ecōtra necessario. op3 eligere vnam istarum intentionum ⁊ operationum: eligis autem illā, que est magis timorosa. i. que si omittatur est de ea maior timor: ideo si teneatur ⁊ obseruetur, est de ea maior vtilitas ⁊ minor timor, ⁊ minus nocumentū: ⁊ hoc est quod dixit obseruetur magis timorosa: ⁊ in hoc Auicen. ostendit cañ. generalem: ad quam duarum intentionum et operationum medicus debet se magis vertere: an ad intentionem ⁊ operationem circa causā, vel circa dispositionē, cum iste intentiones sibiipsis repugnant: ⁊ contrariantur ⁊ cañ. est obseruatio ⁊c̄. ℂ Considerandū secundo ꝙ Auicen. specialem contrarietatem ostendit inter intentionē digestionis, ⁊ euacuatiōis ex vna parte ⁊ infrigidationis ex altera parte, per hoc quod digestiuum ⁊ euacuatiuum est calidum: ideo nocet feb. Questio. V.

Dubitatur vtrum euacuatiuū sit calidum: ⁊ vī ꝙ nō. Quia cassia tamarindi, ⁊ mirabo. sunt frigidi. ℂ Amplius. Hic sermo erit de eūatione etiā per vrinam: ⁊ per quācunq̄ partem corporis: ⁊ vt post apparebit fuisse de intentione Aui. sed eūans per vrinā non est necessario calidum: vt semina cōia frigida. ℂ Dicendū ꝙ eūatiua leuia, vt que euacuāt leniendo vel labificando vel cōprimēdo nō sunt calida. sed ea que ponūtur in gradu fortiori. s. euacuātis, exoluēdo sunt calida: virtus. n. attractiua in eis est fortis: ⁊ hoc iuuat calido: imo plus est ei attributa: vt itelligitur 5° colliget. ⁊ Aui. nō dixit absolute eūatiuum calidū: sed q̄nq̄, q̄r aliquod eūatiuū. ℂ Dubitat q̄re dixit plurimum. ℂ Dicendū ꝙ hec pluralitas nō est, q̄a in mundo reperiantur plures spēs rerū, que eūant exoluēdo: q̄ȝ sint spēs rerū: que euacuant leniendo ⁊ labificando ⁊ cōprimendo: ⁊ s̄m hoc non sunt plura euacuantia per vētrem calida q̄ȝ frigida de spēbus mūdi, que sunt nobis medicine. Sed dixit hoc q̄r plurimum euacuatio materierū in febribus, que est appropriata euacuatio, fit cum rebus euacuātibus exoluendo. Dico euacuatio appropriata minoratiua propria vel eradicatiua, q̄r eradicatiua cōis, que est quedam exiccatio dicta apud arabes fit cū rebus, que euacuant leniendo, ⁊ labificādo, vt apparet. Cū ergo Auicē. cōsiderauit solutiua, que euacuant exoluendo s̄m ꝙ in entibus mundi sunt pauca respectu eo⸗, que euacuāt leniēdo ⁊ labificando dixit: quandoq̄: q̄r aliqua ex solutiuis. s. pauca numero vel dixit: q̄nq̄ q̄a determinato tempore vtimur illis. Cum autē considerauit solutiua euacuantia exoluendo ex parte vsus eorum ad veram minorationē vel eradicationem q̄r tales euacuationes vtplurimū fiunt cū medicinis euacuantibus exoluendo: dixit: imo ⁊ plurimum. ℂ Sed tu dices. Debuit dicere, imo semper. ℂ Dicendum ꝙ accidit aliquādo veram minorationem materierū fieri per medicinas, que euacuant leniendo: nō ꝙ ipse vere exoluant: vel ꝙ inquantū leniunt exoluant: sed q̄r cōmota materia circa intestina: accidit mām propriam feb. simul cum illa sequi in euacuatione. de euacuātibus ꝟo per vrinā. s. ꝓuocātibus vrinā est notū, ꝙ plurimū sunt calida: ⁊ imo aliquando aquosum sanguinis hoc faciunt: ⁊ inquātum hoc agunt sunt calide: ⁊ vt intelligitur ex 5° de simplici medicina vt sunt seniculus, petroselinum: ⁊ similia: que ꝟo ꝓuocant vrinā: q̄r ipsa sunt aquea apta labi ad vrinā: sicut aqua melonis ⁊ cucumeris ⁊ vinum aquosum: ⁊ similia nō sunt calida, sed frigida ⁊ humida. ℂ Sed tu dices. Semina cōia frigida prouocant vrinā: ⁊ tñ sunt humida nec sicca: imo siccanec calida nec frigida. ℂ Dicendum ꝙ talia semina cōmunia. s. melonis cucumeris ⁊ similiū vel saluant aquosum virtuale suo⸗ fructuū: ⁊ vel hñt partes occultas calās

vel habent ꝓpꝛietatẽ ꝑ q̄bus cessant ꝯꝛia. Q.ō. VI.

Dubitatur vtrum digestiuū materierū fe. putridarū sit calidū. Et vi᷑ ꝙ non. Quia aqua frigida digerit mās cholericas: vt infra dicit Aui. ℂ Amplius. Sunt mãe, que indigēt ingrossatione, ⁊ hoc fit a frigido. ℂ Amplius. Feb. que plurimū accidit est cholerica, vt 2° de crisi 9° ca. ideo ⁊ pⁱma digestiua sunt frigida. ℂ In ꝯꝛium est hic Aui. ⁊ intelligitur in techni ab Haiya. tract.

Digerens est triplex. 3° ⁊ 9°. ℂ In hac q̄one est solutio Thadei i practica disputata, ꝙ digerens est triplex. s. virtus: ⁊ ista, nec est calida, nec frigida. Secūdum: est calor nālis, qui est calide ⁊ humide cōplexionis. Tertiū ē dispositio inducta per cibos ⁊ medicinas ⁊ hec est duplex: vna est viarū apertio. ⁊ talis fit ꝑ res calidas: ⁊ sic digestiuū est calidum: qꝛ frigidū non dilatat. Alia est materie permutatio de qualitate: per quā erat inobediens: ⁊ sic digestiuū potest esse calidū vel frigidum: ſm ꝙ mā h₃ qualitatē, per quā erat inobediēs: cui qualitati opponitur qualitas digestiui. Hec opinio vera est cū bene intelligatur. ℂ Alia est solutio Trusiani, qui di᷑ plusq̄ Cōmentator in techni trac. 3° sup illo verbo. Sed dicta qui

Cō.3b. dem spēs alterationis: ⁊ vult ꝙ digestiuū cause cōiuncte sit frigidū ⁊ siccū: in hoc tñ sunt habēde ꝯsiderationes: quas ipse inducit: ⁊ cā est: qꝛ qḋ putruit calidū est ⁊ humidū: vnde hauster putredines generat. opponit᷑ igitur ei frigidū ⁊ siccum: nisi aliud prohibeat. Sed digestiuū cāe antecedētis. s. cause putredinis est calidū ⁊ siccum: ⁊ de hoc dicit, ꝙ loquitur hic princeps cū dicit: digestiuum est calidum. s. digestiuum cause putredinis: que cā putredinis est oppilatio indigēs apertione. ℂ Nos dicimus ꝙ dicta huius viri vera sunt: sed nō sufficiunt hic. Si enim itelligit᷑ ꝙ digestiuū putredinis. i. qḋ ꝯtrariatur calori extraneo putredinali est frigidū verum dicit: sed hoc nō sufficit: non solum enī₃ humor actu putridus h₃ malitiā caloris: cui nos op₃ opponere: sed h₃ malitiam substātie: cui plus debetur digestio medici: ⁊ per talem digōnem magis parat᷑ expulsioni: q̄₃ per alteratione ſm frigidū. Querēdū silr̄ est an pꝛeparās substātiā putridi humoris ad expulsionē sit calm̄ vel frigidū: ⁊ quare dixit, ꝙ plurimū est calm̄. Silr̄ si intelligit hic vir, ꝙ digestiuū cāe putredinis sit calidū. i. aperitiuū oppilationum est calm̄. verum dicit: tñ hoc non sufficit, nobis in hoc q̄sito. pn̄t enim in humore, q est cā antecedēs: ⁊ ē alie dispositiones: per quas paratur putredini: que dispōnes indigēt infrigidatiōe: vt qꝛ est nimis subtilis, vel nimis iflāmatus. ℂ Amplius. Sup̄ ꝑ de diff. fe. ondimus: ꝙ l₃ ois putrefactio sit aliquo mō ꝯiūcta ipedite vel ꝓhibite trāspirationi: non tñ ois putrefactio fit necessario ꝑꝑ prohibitā trāspirationem. Silr̄ non omne putridū indigebat aperitiuo calore vt remoueatur oppilatio ꝓhibēs trāspiratione, vt eius causam. ℂ Dicamus igitur illud, qḋ de facto contingit: ⁊ est ꝑ ꝙ materie humorales, que causant febrē. si digerant᷑ actione membrorū: ⁊ sine auxilio digerūtur calido i qꝛ membra cum calido naturali agunt. ℂ Secundo dicamus, ꝙ materie iste si digerātur digōne proprie dicta, que est permixtio humidi cum sicco digeruntur a calido: quecunq₃ mā sit. talis enī₃ ꝑmixtio est actio calidi: vt 2° colliget. ⁊ 4° meteororū. agens aūt hanc permixtionē pōt esse calor nālis diuersus ſm diuersa mēbra: vt 2° colliget i ⁊ calor tēperatus medicinarū agentiū ad ꝯfortationē₃ caloris naturalis: ⁊ tunc mediate digerant, vel agētiū imediate in materia: ⁊ de his prolixe notauimus super 4° cap̄ secundi cañ. ℂ Tertio dicamus, ꝙ digestio. i. remotio cuiuscūq₃ male dispōnis: per quā humor impedit᷑ ab euātione: pōt fieri a calido ⁊ a frigido ⁊ ab aperitiuo ⁊ ab inspissatiuo: ſm ꝙ male dispōnes materierū reqrūt: ⁊ ſm hoc dixit Aui. ꝙ digestio est equatio. ⁊ in scđo cañ. huius capituli: ⁊ in cap̄ harum dispōnū cōprehenditur diminutio mãe: quāuis antē hoc digestiuū possit esse calidū: vt ꝙ subtiliat ⁊ aperit: ⁊ possit esse frigidum: vt ꝙ inspissat vtplurimū tñ est calidū: qꝛ vtplurimū māe feb. reperiūtur grosse: ⁊ oppilationes reperiuntur vtplurimum ꝯiuncte cū putredinibus ⁊ grossitiebus ⁊ viscositatibus materierū. ⁊ hoc accidit ꝓpter multā hominum gulositatē ⁊ indigēnem: vnde generātur grossi ⁊ viscosi humores, siue sint frigidi, siue calidi. ℂ Ad primū in cōtrariū dicendum, ꝙ raro fit illa cura per frigidā aquam: qꝛ reperitur raro, ꝙ illa cholera ⁊ alie cōditiones reperiuntur: frequētius autē reperiuntur māe ⁊ conditiones, que indicant dari digestiua alicuius caliditatis. ℂ Ad secundu₃ dicitur ꝙ ille sermo est valde extraneus: quem: posuit plusq̄ Commentator in techni tract. 3° super illo. §. Ferunt, ⁊ dicit Ga. voluisse: ꝙ qñ sanguis est calidus cholericus: delatio eius in oēs venas est facilis: ⁊ hec dispositio nō videtur adherere itellectui: ⁊ nos dicamus, ꝙ forsan Ga. voluit, ꝙ humor cholericus est multū aptus inflāmari ⁊ putrefieri ex hoc: ⁊ associari omni alij febꝛi: ita ꝙ quartanarij ⁊ quotidianarij ex calore coꝝ faciunt exacui ⁊ intendi aliquam choleram: vnde apparent in talibus feb. excūtia quādoq₃ cholerica: non autem accidit sic in febꝛibus cholericis statim associari putredinē phlegmatis, vel melancholie siue autē qḋ diximus sit illud: qḋ Gal. voluit siue non, Dicamus soluendo ad rōnem, ꝙ si concedatur Gal. ꝙ feb. que plurimum accidit sit cholerica: plus tñ reperitur cholerica cū aliqua grossitie ⁊ cum oppilationibus ꝯiuncta q̄₃ reperiatur pura subtilis: ⁊ cum dispositione apertionis viarum.

ℂ **Et fortasse contrarium est illud: quod conuenit febꝛi de infrigidatione cum eis: que sunt sicut melones indi: ⁊ reliqua olera ei: qḋ ꝯuenit materiei de minoratione, quare prohibet illud dare ea in potu: nisi vbi non est mã subtilis.**

ℂ Ostendit ꝙ illud qḋ ꝯuenit febꝛi infrigidādo ꝯꝛiat᷑ aliqñ ei qḋ cōuenit mãe de resolutione: ⁊ sicut qḋ aliqñ conuenit febꝛi infrigidādo cū aqua melonis indi ⁊ silibus: vt cucurbite, vel cucumeris, ⁊ citrulli: ⁊ aqua maloꝝ vel prunoꝝ: ⁊ infrigidatio talis ꝯꝛiat᷑ ei: qḋ cōuenit mãe de minoratione ⁊ ꝓhibētur ex hoc iste aque istoꝝ melonū: ⁊ silium dari in potu: nisi vbi nō est mã: differt igitur hec ꝯꝛietas intētionū a ꝑdicta: qꝛ in hoc ꝙ ꝯuenit febꝛi nocet mãe: sed in ꝑcedenti ꝙ ꝯuenit mãe nocet febꝛi. ℂ Considerandū ꝙ melon in- Melon indus.
dus est qui apud nos melon viridis vocat᷑: reliqua aūt olera sunt reliq fructus ꝯsiles: vt citrulli, cucurbita ⁊c̄. hoc ergo vocabulū olus apud arabes est latius q̄₃ sit apud nos. Nam apud nos significat solas herbas: sed apud eos significat ē fructus: ⁊ ita inuenitur sepe ab Aui. scriptum ⁊ inuenies huic simile 3° lib° sen prima cap̄. de cañ. curationis cerebri: ⁊ scđo colliget. ⁊ infra cap̄. de cura tertiane: ꝙ autē in oibus his sit virtus infrigidans notū est: ⁊ per hanc ifrigidationē prohibet mãs ab euōne getādo eas. Q.ō. VII.

Sed dubitatur qꝛ melon nō multū infrigidat: vt ꝓhibeat ab euōne. ℂ Amplius. Euacuat qꝛ multum prouocat vrinā. vnde infra cap̄ de cura quartane vult ꝙ lactuca est frigidior q̄₃ sit melon: ⁊ vbi ꝓhibet᷑ lactuca ꝑꝑ infrigidationē: nō ꝓhibet᷑ melon vult ē ꝙ in melone est vehemēs ꝓuocatio vrine. ℂ Dicendum ꝑ, ꝙ hic loquitur de melone viridi non maturo: ⁊ sibi sili vt sunt cucumeres: ⁊ cucurbite tenere: ⁊ citrulli non maturi. Sed in cap̄. de quartana loquitur de melone dulci: vnde di᷑ ibi, non est inuentu₃, sicut in melone dulci: sed melon dulcis est melon maturus: q di᷑ apud nos pepon. i. pēpasi₃ passum: qꝛ aliqs crederet ꝙ possemus vti melone dulci eo ꝙ prouocat vrinā. ideo Auic. subdit generalē cañ. de eo ⁊ alijs similibus: ꝙ oēs tales fructus: ⁊ eoꝝ aque postponātur: qꝛ nocent febꝛicitātibus cū ebullitione sua ⁊c̄. ℂ Nolumus aūt hic nobis adduci ꝯdictiones de his vocabulis

melon, pepon, citrullus, cucumer. i. anguria: s3 arabes: lo
quimur. n. hic cũ his vocabulis sm q̃ sunt ex lingua ara/
bum. s. Aui. Auer. ⁊ Raby Moy. quorũ vocabula in his
fructibus sunt cõformia nostris i significatis hoꝝ fructuũ:
qui aũt plura querit de noibus melonũ peponũ ⁊ aliorum
legat qd̃ scripsimus 2° cañ. cap̃ de batbeca. hi ergo oẽs fru
ctus dicti: ⁊ alij consimiles infrigidãt: ⁊ iõ ↄueniunt febri.
Sed ↄ̃triatur ei, q̃ ↄuenit mãe de minoratione: ⁊ hoc dĩ. pri
mo. q̃ infrigidãdo prohibẽt eã a resolutione, ⁊ incrudant
eã. Scd̃o. q̃ propter eoꝝ aptitudinẽ ad corruptionẽ multi
plicant malas mãs putrescibiles vt ↄcordant auctores in
capitulis eoꝝ. ¶ Considerãdũ nisi vbi est mã. s. aliqua for/
titer calida subtilis: in qua plus foret iuuamentũ p̃ citrul/
los ⁊ melones infrigidãdo q̃ȝ aliud nocumẽtum, qd̃ fieret
ab eis: ⁊ Halyabas 3° practi certitati in pri° tertiane: ⁊ i die
accessionis cõcedit melones indos: vnde Auer. 5° colliget.
Succus angurie. i. cucumeris saraceni ↄ̃triatur cholere cũ
tota sui substantia: ⁊ idem Aui. 2. cañ. tñ subdit. Eius chi/
mus est malus p̃paratus ad putredinem ⁊c̃. vel nisi vbi est
mã: de cuius prouocatione per vrinã cõsideres virtute me/
lon. alia ista h3. Nisi vbi nõ est mã. vt in feb. ethica vel effi/
mera vera: ⁊ tunc possent ista cõcedi sub intentione infrigi
dationis: ⁊ non prohibet eam retentio materierum.

¶ Et oino sollicitudo sit: vt postponatur aqua fructuũ vsq̃ȝ ad hebdomadam: ⁊ sit contẽtus aqua ordei. ¶ Et omnes fructus nocent febri/citantibus cum ebullitione sua: ⁊ corruptione sua in stomacho. Questio. VIII.

Dubitatur de hoc cañ. nam aqua fructuum. i. aq̃
decoctionis prunorũ violarũ iuiubaꝝ:
cui similẽ scribit Mes. in antidotario dist. septima est leni/
tiua vẽtris suauiter: ⁊ reprimit cholerã: sed talis lenitio lau
datur: q̃ ante septimũ statim Aui. ↄcedit syrupũ violatũ.
¶ Amplius. Cõiter operãtes dant illũ: ⁊ q̃nq̃ dant pulpã
cassie ante septimũ. ¶ Quidã corrigũt istũ textũ dicentes:
nõ p̃ponat aqua fructuũ. ¶ Alij sunt q̃ dicũt, q̃ aqua fru/
ctuũ añ septimũ dari non d3: q̃ talis aqua est soluẽs: vnde
Mes. dicit, de ea cholerã rubeã cũ facilitate educit. Hi aũt
parũ exercitati sunt in opationibus artis: ⁊ Halyab. cui est
dãda fidẽs in opere: incipit in tertiana cũ aqua mãnę tama
rindoꝝ ⁊ cassie prius q̃ȝ digestio appareat. ¶ Dicamus q̃
aq̃ sumit̃ in libris arabũ pro succo vel pro decoctione: ⁊ cũ
hoc dicamus q̃ aq̃ fructuum est triplex: vna est aqua leniti
ua vẽtris, q̃ fit ex prunis, ⁊ cassia ⁊ manna ⁊ violis ⁊ tama
rindis ⁊ iuiubis ⁊ alijs q̃busdã, vel ex oibus istis vel aliq̃
bus ex eis: ⁊ istã describit Mes. in antidotario: ⁊ tibi inest
cõponere eam sm mãm reꝝ ⁊ proportionẽ, que tibi videt̃ i
dũmodo intentio sit in ea lenificatio vẽtris, ⁊ temperies ca
liditatis cum hoc: ⁊ de hac aqua fructuũ loq̃tur Ras. 18°
ↄtinen. vlti. cap̃ vbi dicit. Si conualescens est debilis: ⁊ nõ
poterit sustinere eũonem, da ei aquã fructuũ: ⁊ ego dedi ei
quolibet mane talẽ aquã: ⁊ eduxit ipsum bis: de hac loqui
tur Aui. supra cap̃ de effime. ex vino. vbi dicit: indiget so/
lutione ex aqua fructuũ: ⁊ loq̃tur de ea Ras. in diuisioni/
bus cap̃ de cura tertiane ⁊ causonis: ⁊ hec aqua fructuum
nõ prohibetur a p̃ncipio putridarũ febriũ: imo cõiter cõce/
ditur intẽtione lenitionis vẽtris: vnde statim dicit Auič. sit
vltimitas lenificatio: ⁊ vides q̃ cõitas medicoꝝ dat in p̃n/
cipio in febribus putridis cassiã. ⁊ alij dant syru. violatũ:
⁊ dissoluunt cũ decoctione violarũ ⁊ prunoꝝ ⁊ similiũ: ⁊ si/
milia lenitiua dant: vt ⁊ apparebit ab Aui. in particulari/
bus capitulis. Et rõ super hoc est. q̃ vtilissimũ est inchoã/
tibus febribus putridis, q̃ vẽter leniat̃ ⁊ prohibeat̃ feb.
acuitas. ⁊ hoc faciũt lenitiua p̃dicta: que oia cõprehendun
tur sub hoc vocabulo aqua fructuũ. i. aqua lenitiua ⁊ seda
tiua caliditatis: ⁊ dĩ ita: q̃ plurimũ fit ex fructibus lenitiu/
uis, sicut sunt cassia pruna: ⁊ tamarindi: ⁊ iuiube: ⁊ cũ hoc
ex viol. ⁊ mãna. ¶ Sed tu dices. Multa ex istis euacuant
cholerã a propietate, igitur op3 q̃ expectetur in eorũ vsu
digestio. ¶ Dicẽdũ q̃ in his medicinis virtus lenitiua vẽ/
tris est efficax: virtus autẽ dissolutiua cholere est debilis
valde: ⁊ ideo si cholerã inueniãt paratã in primis venis si/
ne molestia aliq̃ educũt illã, q̃ si nõ inuenirent eam paratã
nõ propterea agitant reliquã choleram, si est febris chole/
rica: hoc autem vtile est sine nocumento: quecunq̃ febris
sit, siue cholerica, siue sanguinea, siue phlegmatica, siue me
melãcholica: l3 diuersas oporteat esse cõpones harũ medi
cinarũ lenificantiũ sm diuersas febres, sic̃ sciunt p̃iti medi
ci plus tñ vtimur eis ⁊ purioribus in febribus calidis q̃ȝ i
frigidis, vt inferius apparebit. Cõsidera ẽt q̃ si ab his me
dicinis velles nõ minus virtutẽ attractiuam cholere q̃ȝ le/
nificationẽ, adderes dosim illaꝝ. ¶ Alia est aqua fructuũ
acetosoꝝ resistentiũ putrefactioni, vt aqua. i. succus agre
ste limonis, arancioꝝ, granatorum acetosoꝝ: ⁊ aliorum si/
milium istis. de q̃bus aquis freq̃ẽter inuenies sermonem
ab Aui. vt infra de regimine febriũ acutarũ: ⁊ supra loque
batur de ea in cap̃ de febre effimera ex siti cũ dicebat. Cu
ra est dare in potu aquas fructuũ frigidoꝝ proprie grana/
torum: ⁊ hanc aquã fructuũ possumus dare in principio fe
brium putridarũ: in quibus volumus resistere malignita/
tibus putredinũ: vnde in pestilẽtialibus est vsus eius val/
de laudabilis, vt postea apparebit. ¶ Tertia est aqua fru
ctuum, que cõi noie noiatur cũ herbis, siue oleribus apud
arabes: ⁊ sunt fructus de horarijs, sicut cucumeres, qui di
cũtur anguria. i. cucumer saracenicus: ⁊ melon viridis co/
loris: ⁊ q̃nq̃ versus citrinũ tendũt solidi intus: ⁊ dicunt̃ me/
lones indi ⁊ citrulli: quoꝝ quidam sunt virides: ⁊ plurimi
sunt citrini: ⁊ cũ his intelligunt̃ mala ⁊ pira non acetosa: ⁊
istam aquã fructuũ Aui. hic intendit: ⁊ prohibet eam vsq̃
ad hebdomadã. Cõsuetudo aũt Aui. est intelligere per he/
bdomadam tempus digõnis, vt apparebit in cap̃ de cura
emitritei: vult igit̃ q̃ aqua citrinoꝝ, melonũ, cucumerũ: ⁊
hõ nõ detur stante indigõne mãe. ¶ Sed ↄ̃. Quia Halya/
bas in p̃ncipio tertiane cõcedit aquã melonis indi. ¶ Am
plius. In regimine acutaꝝ ad ĩfrigidationẽ dat Aui. aquã
citrulli, aquã melonis ⁊ cucumeris: l3 extinctionis nec̃itas
põt esse añ digõnẽ. ¶ Amplius. Aui. multotiẽs collaudat
melonẽ. cucurbitã ⁊ cucumeres in tertiana feb, nõ determi
nãdo t̃ps digõnis. ¶ Amplius. In cura febris syncopalis
minuta dat panẽ in aq̃ fructuũ: ⁊ vĩ intelligere de aq̃ melo/
num cucumerũ ⁊ malorum, que dicũtur poma: ⁊ pirorum
qd̃ apparet, q̃ non intelligit q̃ panis detur cum aqua cas/
sia: nec cum aqua granatorum, ⁊ arancioꝝ: q̃ iam dixerat
de his statim in illo capitulo. ¶ Amplius. Cassius felix in
causone multotiens se iuuat cum succo cucurbite. ¶ Dica/
mus ad hoc intentionẽ Auič. est q̃ aqua fructuũ idest me/
lonis indi ⁊ cucumeris, ⁊ similium, vt malorum. i. pomoꝝ
⁊ pirorum in feb. putridis h3 vtilitatem: ⁊ q̃ extinguit ⁊ in
hoc est bona: ⁊ quantum ad hoc dixit Auicen. q̃ melones
indi: ⁊ reliqua olera, vt cucurbita ⁊c̃. cõueniunt febri infri
gidando. Sed quia aqua eorũ est corruptioni parata val
de propter humidum aqueum aptum ebullitioni ⁊ putre/
factioni: q̃ a p̃prietate quasi generat materias malignas,
vt intelligitur ab auctoribus arabie oibus: iõ dixit te eẽ sol
licitum: vt postponas vsum eius vsq̃ ad hebdomadam. i.
quousq̃ digestio appareat in mã. ¶ Sed tu dices. Nõ mi/
nus erit corruptibilis ista aqua fructuũ post digõnis signa
q̃ȝ añ. ¶ Dĩm q̃ iam facta digõne non est putredo ita aug
mentabilis, sicut antequam non sit facta: ⁊ ẽt intelligitur; q̃
sit facta mãe minoratio: ⁊ ideo si op3 te extinguere calidita
tẽ securius dabis aquã fructuũ post digõnẽ, ⁊ minoratio/
nem mãe. nã ante illud addit in putrefactione plus q̃ȝ post:

Ex quo apparet q̃uo aqua fructuū.i.aqua melonis ẜlat ei:qȯ cōuenit mãe de minoratione.nā facit hoc frigiditate ingrossando illā:⁊ ꝓhibēdo eius euaporationē cōstrictis vijs. Scđo q: addit mãs putridas:⁊ iȯ Aui.cū ↄsiderauit aquā melonis indi nocere in hoc:ꝙ ꝓhibet minorationē mãe:⁊ hoc nocumentū est magnū.fecit de aq̃ melonis.⁊ de alijs sibi sīlibus cañ.⁊ dixit. Sollicitudo fit vt postponat aqua fructuū.i.aqua melonū ⁊ cucumerū:⁊ reliquoꝝ oleꝝ vsq; ad hebdomadā ⁊c̃.⁊ tunc assignauit cām q̃re opꝫ illā nullo mō dare:vel saltē postponere:q: oēs fructus.s.melones indi,cucumeres:⁊ h̾ nocent febricitāti cum ebullitione ⁊c̃.i.q: bulliunt ⁊ corrūpūtur in stō. ℭ Cōsiderandum aūt,ꝙ q̄nq; tanta necessitas pītis extinctionis ⁊ acuitatis cholere instat:ꝙ ↄsidimus fieri ꝑ h̾ melones:ꝙ icipimus cū eis:sicut fecit Halyab. Et cū toto hoc Halyab. ꝑmittit lenitionē vētris ante aquā melonis,vt apparet 3° sue practice cap̄ de cura tertiane:⁊ sic intelligant sermones Aui. infra. Si autē possumus cū alia re extinguere nō vtamur eis:aut postponamus:⁊ totū hoc intellexit Auer.colliget 7° q ponēs ordinē medicinarū infrigidātiū ꝑ ꝑmittit aquā ordei ⁊ iulep ⁊ syrupū cum zuccharo:⁊ aq̃ ro.ẜm aliquos nouos medicos postea ponit succū cucurbite ⁊ melōis ⁊c̃. ⁊ hoc voluit Aui.cum dixit. Postponatur aq̃ fructuū:⁊ sis contentus aqua ordei. De aqua ordei infra multa discutiemus:ex quibus contraria cessant. Questio. IX.

Sed dubitatur nā īter hos fructus quos opꝫ postponere noīasti poma:que apud nos hic cōīter vocātur mala ⁊ noīasti pira:sꝫ h̄ nō cōcordat cū operātibus:q cōīter dant poma cocta febricitantibus:q̄n volunt attenuare dietam. ℭ Et nos dicamus:ꝙ illa est dieta:in qua deuenerunt italici ꝓpter lasciuiā febricitantiū:poma.n.cocta.i.mala minus nociua sunt:q: euaporat ex decoctione ab eis humidū aquosum:per qȯ parabātur corruptioni:decoctio aūt eorum fit assando ⁊ elixando:vt Gal.inuit.2.alimentorū. Laudo aūt in febribus assata plusq̄ elixata intētione:qua sint remota magis ab ebullitione ⁊ corruptione. Sed intētione īfrigidationis ⁊ aquose humectationis:⁊ ẜꝫ hoc citioris descēsionis laudabiliora sunt illa:que in aqua coquunt̾. Diuersitatē autē istorum maloꝝ ⁊ piroꝝ in acetositate dulcedine ⁊ grossitie carniū eorū:⁊ subtilitate lege ab auctoribus:⁊ scies eligere.quod opꝫ magis dare tuo febricitāti. ℭ Attendēdū est aūt ꝙ sapientibus arabis apparuit,ꝙ ex comestione pomoꝝ.i.malorū magna accidit malitia:vñ Auer.colliget 5° postq̄ laudauit poma in cōfortādo cor ⁊c̃.dixit. Poma generāt grossam ventositatē in secūda digestione:⁊ tertia ita ꝙ dictum est est a sapientibus ꝙ pñt generare ptisim ⁊ ethicam: ⁊ ꝙ venti qui generātur ex eo hñt malam ꝓprietatem ⁊c̃.⁊ hic est sermo Raby Moy.2ᵃ partic.affo.auctoritate filij Zoar Malū sui odore corroborat cor ⁊ cerebrū:⁊ eius odor est vtilis ptisicis ⁊ melācholicis:sed cibatio eius est peior omnium cibatione fructuum:q: sui spālitate ⁊ ꝓprietate generat vētositatē in neruo ⁊ lacerto:que nō resoluitur nisi cum difficultate. ℭ Cōsiderandū autē ꝙ q̄n cogit necessitas ad vsum aque fructuū:⁊ h̾ fructuū medicus dꝫ conari corrigere eoꝝ malitiam cū decoctione:sicut coquimus cucurbitam in pasta ordei:⁊ cū cōmixtione aliarū rerum:sicut apparebit prudētie medici:⁊ ex his excusamur a remotione expositionū alioꝝ,qui non ierunt ad intentionem Aui.

ℭ Et multotiens quidem inuenitur res:que digerit:⁊ subtiliat:⁊ infrigidat cum euacuatione sicut syrupus acetosus.

ℭ Hic ostendit,ꝙ aliquādo nō est hec cōtrarietas:q: reperitur aliquid,qȯ vtrīq; pōt prodesse, vt syrupus acetosus infrigidat ⁊ digerit materias. ℭ Considerādū autem,ꝙ ꝑ syrupū acetosum debemus intelligere simplicē:qui fit ex aqua aceto ⁊ zuccharo:in quo est virtus infrigidans per aquā ⁊ acetum:⁊ virtus subtilians,per acetum:acetum enim diuidendo mām disponit euācuationi,⁊ zuccharum abstergit:⁊ ideo dī ꝙ euacuat:⁊ q: nos fecimus tractatum singularē in syrupo acetoso:vbi diximus de omni eius diuersitate:⁊ de omni mā in qua cōuenit:ideo non prosequimur plus de hoc. Sed tu cōiungas illum tractatum huic canoni.

ℭ Et scias ꝙ febris quandoq; est tante vehementie ⁊ acuitatis: ꝙ non licet vti regimine cause:immo indiget infrigidatione vltima: et proprie cum non inuenis virtutem fortem resistentem tollerantem.

ℭ Cum iam declarauit, quare medicus vertit se magis ad vnam intētionem q̄ ad aliam:qa est propter cōtrarietatē intentionum illarum exequendo illas. hic ostendit ad quā illarū duarū intentionū debet se cōuertere:sꝫ hoc generaliter dixerit in isto verbo. Obseruetur magis timorosa duarum rerū:⁊ ideo isti canoñ.declarant illum scꝫ que intētio est magis timorosa:⁊ per ↄsequens magis obseruanda:⁊ primo ostendit quādo est ꝙ medici intentio quādoq; vertitur ad partem feb.secūdo ostendit quādo vertitur ad partem materie.tertio addit cañ.sequentē ex his duobus cañ. ibi secunda.(Et si.) ibi tertia. (Quod si.) ℭ Cōsiderādū, ꝙ primus cañ.est Gal.10.terapen.in principio cū dicit. Si intolerabilis fuerit laborāti magnitudo feb.nō opꝫ ꝑ ea ꝑ que causam abscindimus:augere feb.simul enim interimeremus vtrūq; ⁊ febrem ⁊ hominē:⁊ hoc est qȯ dicit Aui. quandoq; febris est tanti:⁊ tam acuti caloris:ꝙ si tu velles digerere cum calidis,vel prouocare,vel soluere ventrē cū calidis pauca additione facta in calore:perderet̾ īfirmus. igitur infrigida vltime.i.forti īfrigidatione per potū aque frigide:vel alium potum extinguentem ⁊ per epithimata:⁊ si etiam non adderēt digestiua vel euacuatiua in gradu caloris:tamen cum illo gradu non posset perdurare vita tanto tempore:quanto requiritur ad operationem illā circa causam:expedit te infrigidare ⁊ dimittere regimen cause. ℭ Considerandum secundo,ꝙ tunc medicus est certus:ꝙ opꝫ eū festinare ad infrigidandū:q̄n nō inuenit infirmum fortē resistētē dissolutioni facte a vehemētia caloris febris:⁊ etiam q̄n nō inuenit eum fortē tolerantē esse absq; cibo. Si enim medicus inueniret infirmum cū forti febre:sed inuenit eum fortem in pulsu resistentē dissolutioni:q: est homo grossoꝝ humoꝝ,densoꝝ poroꝝ.⁊ similiū dispositionū:⁊ inuenit eum tolerantē esse absq; cibo:q: fortis oris stomachi nō aptus syncopi,cōsuetus ieiunare,phlegmatice complexionis:nō curabit infrigidare infrigidatione vltima. immo cum abscisione cibi intendet ad causam:⁊ vtetur leuibus extinctiuis:vel vtetur digestiuis,vel alijs ↄuenientibus ad cām:⁊ ideo dixit Aui.⁊ proprie.i.ꝓprie tunc:cū non inuenies virtutem ⁊c̃. ℭ Dubitatur. Quia iste cañ.videt̾ cōtra Gal.10.terap.primo cap̄:vbi dicit primum predictorū s.sanare febrem,⁊ cōtemnere cām non laudamus. ℭ Dixit Franciscus de pedemōtiū ꝙ Gal.vult ꝙ nō intendatur ita ad vnum:quin intēdatur ad aliud. ℭ Hec solutio nō est ad intellectū Gal.q: hoc est tertium mēbrū sue diuisionis.s. intendere plus ad vnū:reliquum autē non omittere. Alij cōīter dicunt,ꝙ Gale.non laudat,ꝙ medicus intendat ad dispositionē ⁊ augeat cām:vnde ex hoc augeatur dispositio.⁊ ideo dicit. Si enī quibuscūq; sanauerimus auxilijs id febrile qȯ semper generatur. hec auxilia nobis augebūt cām,que facit eā ⁊c̃.hec expositio pōt saluari si intelligat̾ sic:ꝙ medicus infrigidans febrem non debet infrigidare:⁊ cum aliquo:ꝙ simul infrigidādo augeat putredinē:q̄ simul augēdo putredinē auget calorē febrilem:⁊ ideo quantum ex vna parte remittit de calore febrili: tantum ex alia

parte regeneratur de calore illo per putredinis augmētū:
ꝛ hoc est qđ ibi subdit. Neqꝫ interimemus ꝛc̄. ¶ Sꝫ tu di/
ceres q̄ esset ista infrigidatio: q̄ hoc faceret. ¶ Dōm, ꝙ hec
esset cum aliquo frigido extrinseco oppilando, vt aqua fri/
gida, vel intrinseco: vt aqua frigida bibita nō ſm rationē.
ex qua statim febris extingueretur: sed ꝯculcata multa mā
statim post horā cōsurgeret in maiorem vel minorē putre/
dinem: ꝛ hoc dixit 9° terap̄. 7° cap̄ vbi loquens de aqua fri
gida inconuenienter data dicit sic. Confestim quidem non
paruam cōfert alleuiationē extinguēdo febrē iam demum
natā: sed manente cā rursus aliā accendit febrē multotiēs
difficiliorē priore. Hoc ergo vult Gal. Auicē. aūt vult ꝙ tu
extinguas vehemētiam febris nō taliter, ꝙ augeatur ex ħ
putredo. ¶ Nos autē diximus ibidem, ꝙ Gal. noluit tam
vile quid: sꝫ sicut homo melioris iudicij in particularibus
medicine aliquo fuerit: voluit intentionem curatiuam mor
bi sentis: scꝫ febris comparate intentioni ad causam. s. cō/
temnendo dispositionem ꝛ intentioni ad dispositionem cō/
temnendo cām ꝛ q̄ꝛ in hoc prolongarem: omitto hic.

¶ Quod si inuenis eam resistentem tolerantē
abscinde causam: ꝛ expelle humores: ꝛ abscin/
de cibū: ꝛ non infrigides infrigidatione: que
prohibeat resolutionem.

¶ Hic est cañ. scōs: in quo ostēdit ꝙ qñqꝫ medicus intentio/
nem suā cōuertit ad cām. s. ad mām: ꝛ negligit feb. aut paꝛ
tū intendit. Cōsiderandū aūt ꝙ intentio ad cām est dige/
stio: ꝛ de hac tacuit dans intelligere, ꝙ alia intētio est etiā
euacuatio: ꝛ hec est duplex sensibiliter per ventrē, vel pro/
uocationem: ꝛ hanc intellexit cum dixit, abscide cām: ꝛ ex/
pelle humorem: ꝛ occulta per resolutionē: ꝛ hanc expressit
cum dixit, abscinde cibum. Si ergo inuenis virtutē fortem
resistentem calori febrili: vnde infirmus non curat de eius
mala sensibilitate ꝛ dissolōne ab eo, q̄ꝛ calor est debilis: vel
q̄ infirmus est valde fortis: ꝛ inuenis eum tollerantē esse
absqꝫ cibo remanet super te: ꝙ cures cura regulari. scilicet
intendendo ad causam: ꝛ abscindendo eam ꝛc̄.

¶ Et non infrigides. quasi. d. ꝛ non dico, ꝙ si febris est for/
tis, ꝙ nullo modo infrigides: sed stantibus cōditionibus
dictis nō cogeris infrigidare infrigidatione prohibente re
solutionem materie: sicut est infrigidatio cuꝫ aqua frigida
vel cum syrupo de papauere, ꝛ similibus.

¶ Qđ si inuenis virtutē deficientē: sis occupa/
tus in equando complexionem contrariam ei
quare infrigida eam: ꝛ viuifica virtutem cuꝫ ci
bo. Cumqꝫ sit fortis per viuificationem suam ꝛ
vincit contrarium suum: redi ad causam.

¶ Hic ponit tertiū cañ. qui oritur ex dictis. nā duabus posi/
tis intētionibus vna ad febrē. alia ad mām: ꝛ ostēsis ꝯtra/
rietatibus illarū: ꝛ qñ medicus ad vnā se determinat plus
q̄ꝫ ad aliā apparebit, ꝙ indicatio sumpta a virtute multū
ad hoc facit: p̄mus enim cañ. cōsiderauit febris vehemen/
tiam: ꝛ virtutē non fortē ad tollerandū, nec ad resistendū.
secūdus vero cañ. cōsiderauit virtutem fortem resistentē et
tollerātē. ergo tertius cañ. ꝯsiderat virtutē debilē: pro qua
agimus totū, ꝙ agimus pro qua infrigidamus: quia suus
defectus pōt esse ex calore resoluente: ꝛ cibamus, q̄ defe/
ctus pōt esse ex resolutione ꝛ diminutione spūum ꝛ humo
rum a quātitate necessaria: ꝛ tūc fortifica virtutem per ci/
bum: ꝛ hoc est qđ dicit. per viuificationē, ꝛ fortifica eā per
alterationem caloris innaturalis: ꝛ hoc est qđ dicit, ꝛ vincit
cōtrarium: ꝛ redi ad cām. s. digerendo ꝛ euacuando ſm ꝙ
tibi videtur. ¶ Sed dubitaſ, in quo differt iste cañ. tertius
ꝛ cañ. primus. ¶ Dicēdū ꝙ ille cañ. sumitur principaliter
a febris vehementia, ꝛ virtus coindicat. Sicut non potens

plus tollerare: sed iste cañ. tertius sumitur ab ipso actuali
casu virtutis. vnde dicit, deficiente: ꝛ forsan ꝙ iste canon est
idem qđ ille primus cōpletus, per hoc qđ dicit: redi. ¶ Cō
siderandum p̄, ꝙ si dixisset Aui. viuifica virtutē cum cibo:
quāuis addas in calore: sicut cum damus vinum, recte di/
xisset: vt apparet. 12. terap̄. ꝛ 3° cañ. fen. 11. Sed tūc iste cañ.
non fuisset de ordine cañ. hic ponendoꝝ, in q̄bus precipiſ
cura fundata in duabus intentionibus: vel altera earuꝫ. s.
ad mām ꝛ ad febrem: ꝓpter hoc dixit: infrigida eā. s. febrē
vel eam. s. virtutē. i. corpus ꝛ q̄ viuificare virtutē actu defi
cientem nō potest fieri per cibū: ꝛ tūc actu euacuari: vel sal
tem nō fit conuenienter: ideo non dicit: ista simul fieri: sed di/
xit, redi ad cām. ¶ Cōsiderandū secūdo, ꝙ isti tres cañ. lꝫ
sint generales in curatione febriū putridarū: non tamē ha/
bent alios cañ. spāles sub se: qui sint sciētiales: sed soliū sunt
extimatiui: nō enim iā modo egemus nisi istos cañ. appli/
care ad quācūqꝫ febrem: ꝛ quācūqꝫ causaꝫ eius: ꝛ ad quā/
cūqꝫ virtutē infirmi: ꝛ tūc iudicare de quantitate virtutis ꝛ
quātitate caloris febris: ꝛ scire ad quā opꝫ te itēdere plus
mēsura aūt hec nō est cognita per cañ. doctrinales, nec sciē
tiales: vt specialiter dixit Gal. in terapeu. ad Glauconē li/
bro p̄. ꝛ gn̄aliter dixit hoc in libro de phlebothomia: ꝛ ter
tio libro de ingenio sanitatis: ꝛ ideo non expectes, ꝙ Aui.
in p̄ticularibus capitulis repetat: nec determinet hos cañ.
sed operatur: vel operatione p̄cipit Aui. sub istis cañ. mo/
do sub vno, modo sub alio: sicut modo vnam propositionē
per extimatiuam suam sumpsit sub vno, modo sub alio: et
ex hoc intellectu soluuntur multe contradictiones in cañ.
particularibus non solum Auicen. sed aliorꝫ auctoꝝ, ista
tamen non sunt verba pro hoībus debilium capitum.

¶ Et cum tu infrigidas de istis febribus: tunc
non infrigides eam cum eo: in quo sunt stipti/
citas ꝛ exiccatio: sicut sunt trocisci infrigidan/
tes: nisi post purgationem ꝛ euacuationem.

¶ Et scias ꝙ cura febris putride est diuersa
a curatione febris ethice. Curatio enim ethi/
ce est contenta super contrarietatem egritu/
dinis: ꝛ curatio febris putride non est conten/
ta super contrarietatem egritudinis tantum: i/
mo super abscisionē causе eius: quāuis illud
quod est conueniens egritudini ꝛ cibationi sit
amicum virtuti ex parte sui: scilicet virtutis: ꝛ
inimicum virtuti ex parte: quoniam est amicus
inimico eius: ꝛ est materia quare est adiuuans
vtrunqꝫ earum: quamobrem indigemus in re
gimine eius canone. Et nos singulare capitu/
lum ei si deus voluerit faciemus.

¶ Jam declarauit Auicen. duas intentiones curatiuas vni
uersales in cura febrium putridarum: ꝛ ostendit quare est
ꝛ quando est ꝙ vertit medicus intentionē suā ad febrē: ꝛ
quare ꝛ quando ad causam. hic ostendit qualiter, ꝛ cū qui
bus dicte intentiones fiunt: ꝛ primo ostendit cum quibus
ꝛ qualiter fit infrigidatio: secundo cum quibus ꝛ qualiter
fit euacuatio innuens de digestione: reuertens etiaꝫ ad po
nendum cañ. quibus docet infrigidare. ibi secūda. (Et sci/
as ꝙ non est tibi possibile) p̄ma in duas. primo premittit
cañ. secundo probat. ibi scōa. (Et scias.) ¶ Considerandū
ꝙ trocisci isti sunt troc. de rosis: de quibus in fine capituli
dicetur: ꝛ trocisci de camphora ꝛ trocisci de berberis et de
spodio: exiccando enim et stipticando retinent et ingros/
sant materias etiam si essent digeste: et ideo oportet mate/
rias esse digestas ꝛ euacuatas: ꝛ tunc est eorum vsus secu/

rus: infrigidant enim ⁊ reaggregant membra lassa ab euacuationibus siue nālibus siue artificialibus precedētibus in febre ethi. si est aliquid materierum: residuū illud ↄsumūt: vt dicemus in capitulis spālibus: ⁊ hoc est qḋ Auicē. probat per cañ. qui seqtur. nam infrigidatio ethice posset fieri q̄cunqȝ vis cum his tro. quia cura eius est contenta super contrarietate egritudinis: sed in putrida opȝ te intendere ad abscissionem cause. isti autem trocisci prohibent abscindi causam: ⁊ tunc Auicen. extendit parumper sermonem suū, ⁊ vult, ꝙ non solum infrigidatiua stiptica nocent in feb. putrida ex parte materie. imo ꝙ cibatio ⁊ infrigidatio nocēt in putrida febre habita consideratione ad materiam. nam infrigidatio figit materiam: ⁊ prohibet solui. ⁊ cibatio etiā multiplicat materiaȝ ⁊ hoc non est in ethica. Et hoc est qḋ dicit, ꝙ est conueniens egritudini .i. infrigidatio. ⁊ ꝙ est cōueniens cibationi .i. cibi exhibitio: q̄uis sit amicum virtuti: qꝛ infrigidatio rectificat complexionem: ⁊ qꝛ virtus confortatur ⁊ cibatio auget spiritus ⁊ humores: quibus cōfortatur virtus ex parte sui .s. virtutis .i. virtuti ſm se. est tamē inimicum virtuti ex parte: quoniaȝ est amicū inimico eius. ⁊ est inimicus virtutis materia quare adiuuat .s. infrigidatio ⁊ cibatio vtrūqȝ eorum: scilicet virtutem ⁊ materiaȝ. ergo indigemus cañ. scȝ in cibatione febricitantiuȝ: vt faciamus illam cibationē quanto magis possumus absqȝ nocumento: ⁊ hec est sñia illius affo. 7ᵉ particule. Cibum quem accipiūt febricitātes sanis est virtus ⁊c. exponendo illū ſȝ nostram expositionem: ⁊ non sicut Gal. qui illū affo. male intellexit cum alijs sequētibus ibi. Questio. X.

Dubitauimus hic aliās: vtrū zuccharum rof. competat in principio febriū putridarum. ¶ Videtur ꝙ sic, qꝛ omnes medici communiter dant infundentes illud ī aqua frigida. ¶ Amplius. In capitulo de cura flegmatice a pn° ante septem dies dat Gal. infra geleniabin quod est conditum de rosis: ⁊ hoc est zuccharum rof. vel mel rof. ¶ Amplius. Rasis. 16. continentis cum loquitur de almelilotu concedit zuccharuȝ rof. ergo multo magis in pncipio febris. ¶ Amplius. Ipsuȝ cōfortat stomachum vt Mesue in antidotario. ¶ Amplius. Quinto cañ. trac. 7. dicit ꝙ iuuat ad feb ¶ Amplius. In frigidando cōfert ⁊ leniendo per rof. .s. soluēdo ventrē. hoc enim facit rosa vt sumitur a Mesue cap. de rosa ⁊ ab alijs. ¶ In contrarium hic Auicen. Non infrigides cum eo in quo est stipticitas ⁊ exiccatio: sed in zuccharo rof. sunt ista ratione rosarum. ¶ Itē Rasis. 3. trac. Almansoris loquēs de zuccharo rof. dicit. Qui patiuntur calorem ⁊ ardorem nullo modo comedere debēt: maxime si estas fuerit: calefacit enim ⁊ sitim affert: licet Simon ianuensis dicat ꝙ translator errauit: qꝛ loquitur Ras. de melle rosa. ¶ Dicenduȝ primo ꝙ premisso quid sit zuccharū rof. ⁊ est conditum ex rosis recentibus ⁊ zuccharo cōpositis adinuicem: ⁊ decoctis ad solem non ad ignē: vt mali aromatarij faciūt: ⁊ causam diximus super lib. 5°. 2° ꝙ virtus zucc. rosa. est frigida infra primū gradum ⁊ sicca in primo vel plus parum: rosa enim ponitur cōiter frigida in primo gradu, ⁊ sicca in scdo gradu: ⁊ de zuccharo autē est discordia: an sit temperatū vel calidum in pmo: ⁊ an sit humidum parum, an siccuȝ in primo: remanet igitur ꝙ zuccharuȝ rof. sit vel quasi temperatum vel frigidum parum: ⁊ ꝙ sit siccum. cadit autēȝ in hoc diuersitas ſm rosas albas vel rubeas: ⁊ ſm modum zucchari albi vel rubei: sed virtus zucchari rof. est aliqualiter stiptica: ⁊ cum hoc etiam aliqualiter abstersiua. ¶ Dico ꝙ in nulla feb. fortis inflāmationis, vt est feb. cholerica: conuenit zuccharum rof. ratio primo: qꝛ non est proportionatum extinguens. 2°, qꝛ inflāmatur in eis. nam si aqua cucumeris in eis īflāmatur q̄sqȝ vt in quinto colliget. ergo multo plus zuccharum rof. Et si tu diceres, dabo cum multa aqua frigida. Dicemus ꝙ illa est operatio aque. Dico etiā generaliter ꝙ in febribus putridis a principio ante digestionem ⁊ euacuationem non competit quantum ad duas generales intentiones: ⁊ pmo non ad infrigidandū: quod apparet: qꝛ Auic. docet infrigidare cum aqua ordei. cū syru. violato cum syru. acetoso: ⁊ quādoqȝ vt ibi non est materia cum aqua melonis. nihil autē de zuccharo rof. dicit. imo etiam nec de syrupo rof. dicit. ¶ Amplius. Halyabbas tertio pra. cap. de regimine febricitantium per victum enumerat multos potus. ⁊ nihil de zuccharo rof, vel syrupo rof. dicit. ¶ Amplius. Rasis in diuisionibus capitulo de febribus compositis non primo, sed secūdo procedit ad zuccharum rof. ¶ Amplius Auerro. 7. colliget non multum laudat syrupum ex zuccharo ⁊ aqua rof. quo vtebantur suo tēpore quidam noui medici: ⁊ nō laudat propter stipticitatem aque ro. ergo multo minus vbi est substantia ⁊ corpus rose: nec etiam competit zuccharum rof. quantum ad secūdam intentionem, que est materie eūatio: qꝛ a pncipio non debet fieri euacuatio cum re, que succedat cum stipticitate ⁊ exiccatione. vnde ꝓhibētur mirabolani: vt post apparebit. ⁊ ideo Aui. pcepit hic ꝙ ēt non infrigides cum re, que stipticet. ¶ Ex qbus potest formari rō hec in principio febrium non competit infrigidatio cum re, que materias coarctet sui stipticitate. vnde etiam prohibetur absinthium vt infra capitulo de emitriteo: hoc autem facit zuccharum ro. vt ex dictis patet. Et potest hoc confirmari ex dictis Mes. qui vult ꝙ zuccharuȝ rof. coarctet materias in pectore vt apparet capitulo de cura ptisis, nisi velles ꝑteruiendo dicere, ꝙ zucchari rof. virtus stiptica vadit ad pulmonem. ⁊ pariter abstersiua. Et ego dicam ꝙ contrarium est, vel quod non est quod tu dicis. Nos autem inuenimus per experiētiam, ꝙ etiam abstersiua eius vadit: sed vincit virtus stiptica ⁊ plus in antiquo. Ego autem nō laudo vsum zucchari rof. nec noui nec antiqui: ⁊ propter hoc anti qui in principio feb. nec ante digestionem: ⁊ euacuationes ad duas intentiones generales dictas. Dico tamen ꝙ potest competere gratia alicuius intētionis specialis: que est stomachi confortatio ⁊ abstersio aliqua, qua indigemus in febre flegmatica: ⁊ tunc est melius ꝙ sit mellinum: nisi aliud quod prohibeat: ⁊ misceatur cum alijs medicinis ſȝ ꝙ tibi videtur: competit etiam magis in finibus febrium. ⁊ sic tolluntur contrarietates. ¶ Ad Rasim dicendum, ꝙ loquitur de almelilotu quadam, que accidit in fine febriū. vel loquitur de illa: in qua possunt concedi mirabolani: sed hi non conceduntur in principio febrium putridarum: vt notum est: ⁊ post apparebit.

¶ Et scias quod non est tibi possibile curare febrem: nisi cognoueris eam.

¶ Jam posuit cañ. in curatione febris putride quantum ad intentionem, que est infrigidatio, que est intentio ad dispositionem. hic ponit cañ. quibus intendit ad materiaȝ: lȝ ēt concurrat in eis quandoqȝ intentio ad dispositionem. Et pmo ponit cañ. qbus intendit ad materiam cum pluribus: quorū si medicus operetur in pncipio: facit cōmunem minorationem que dicit exiccatio, ⁊ operatio cum illis cañ. est magis in pncipio febrium. 2° redit ad complemētū cañ. in infrigidatione. 3° ponit cañ. quibus intēdit ad materiaȝ magis in processu: lȝ ex consequentia preponat etiam cañ. quibus in principio. ibi scḋa. (Et nō prohibeas ei aquam frigidam) ibi 3ª. (Et cuȝ administraueris cañ. predictos.) Prima in duas pmo ostendit quid expedit volenti curare febrem. secūdo prosequitur cum cañ. qbus intendit ad materiam euacuando ⁊ digerendo. ibi scḋa. (Q, si ignoraueris.) ¶ Cōsiderandum ꝙ lȝ nulla cura possit fieri propria febre ignorata: maxime tñ intelligit de cura, que est per abscisionem cause, que est vera cura febriū putridarū. ⁊ ideo hic cañ. cadit hic. Ignorantia autem de febre: de qua hic

loquitur:non est ignorantia de ea: ꝙ sit febris nec ꝙ sit febris putrida:qa iā ꝓsupponit te eam cognoscere gn̄aliter. Sed est ignorantia de mō cāe:an sit de summa colericarū vel flegmaticarū ⁊c̄.nō enī de hoc est scia habita nisi ꝯfusa. ⁊ sic ponit iste cañ.16.ꝯtinētis. ℭ Cū aūt medicus cognoscit:ꝙ febris est putrida vel humoralis:sed nescit distincte a qua cā sit:nō pōt recte curare scʒ ꝓpria cura illi febri: qa cura erit ꝓprie per res:que respiciūt illā mām.⁊ ideo bene precipit Gal'.primo de febribus ad Glauconē.⁊ primo regiminis acuto.prius esse intendendum ad cognoscendum egritudinem:que fit in causa.⁊ postea ad medicandum.

ℭ Quod si ignoraueris tunc subtilia regimen.

ℭ Hic ꝓsequitur cañ.quibus intendit ad mām febris ⁊ primo ponit cañ.q̄bus intendit ad mām intentiōe magis generali:⁊ indeterminata.scd̄o ponit cañ.q̄bus intēdit ad illā determinate magis.ibi 2ª.(Et dōs.) Primi cañ.sunt tres. ꝑmus ē ꝯtinuus ei q̄ ꝑcessit:⁊ vult ꝙ nō ꝓcedas cū digestiuis ⁊ euacuatiuis:⁊ in summa cū rebus: que determinate respiciūt cāʒ fe.qa nō est tibi hoc possibile:nisi cognoueris cā:⁊ qa aliquis diceret quid faceres interim.respondet:ꝙ subtiliat regimen. ℭ Causam huius q̄dā dicunt esse:qa cū incognita fuerit egritudo:preceptū est ꝙ relinquaᷓ nae:qꝛ aut eam curabit:aut eā tibi manifestabit:vt ꝑmo lib.fen.4 sed nāe dimittitur:quādo nā potest vacare egritudini.⁊ nō impediᷓ a cibo. ℭ Aliter dicunt quidam:⁊ ego etiam hoc alias dixi: ꝙ in hac febre incognita sumitur indicatio ſm ꝙ est morbus:qui non indicat cibationem:vt infra.⁊ ꝑmo re.acu. ℭ Nos autē dicamus aliter ⁊ maturius:ꝙ febres ignorate in sua causa sunt:que non habent accidētia vehementia:nec in tactu:nec i exeuntibus:nec i pulsu:sed remissa de quorum accidentiū remissione sumus in ambiguo: an sit ꝓpter paucitatem:⁊ benignitatem materie:que incipit putrefieri.⁊ cuʒ hoc ambigimus:an plus lateat de materia:de qua suspicamur.verbi gratia.qa fuit mali regiminis:⁊ in tali fe.cōpetit subtiliare regimē:an sit ꝓpter grossitiē materie:qua febris ista erit de ꝓlixis:⁊ etiā in ꝑncipio cōuenit subtiliare stante ambiguitate.Cum enim transierit dies.si verum est:ꝙ mā sit grossa.⁊ febris ꝓlixa poterit reingrossare regimen:sicut apparebit capitulo de febre phlegmatica. ℭ Sed dubitaᷓ ꝙ est illud subtile regimen. incipiam ne cum ptisana:vel farre: vel pulla parua. Item quot diebus sto in illo regimine. ℭ Dicendū ꝙ in hoc certus nō potest dari cañ.sed relinquitur tue extimationi.precipit autē Rasis.16.cōtinentis secundo cap.ꝙ stetur quattuor diebus. ℭ Considerandum etiam:ꝙ iste cañ.est quo intendit medicus ad materiam per cibi minorationē:quia cognoscit mām ⁊ non cognoscit quā:ideo nō intendit ad illā cum determinata re.Sed cum eo:quo prohibeᷓ mā augeri:⁊ est subtiliatio regiminis:⁊ nihil aliud facias: qd̄ sit appropriatū:sed cognita febre: licet subtilies regimen:tamē cum hoc alia facis.dico autem ꝙ sit appropriatum:qa cum subtiliatione regiminis potes vti aliquibus clisterijs. si expedit:⁊ similibus leuibus:⁊ cōmunibus remedijs.

ℭ Et prouide ne occurrat paroxismo nisi ventrem habeat vacuum.

ℭ Hic est cañ.secundus: in quo vult ꝙ paroxismus occurrat ventri vacuo idest stomacho vacuo a cibo:⁊ de hoc dicetur in sequenti capitulo:vel vacuis intestinis a fecibus:⁊ hoc ne calor febrilis eleuet malos vapores ab eis:⁊ addat in materia:⁊ in corruptione eius.

ℭ Et nō moueas in die paroxismi aliquid quātum possibile est tibi:neqʒ cures febrem.

ℭ Hic est tertius cañ.qui est ad materiam dans tempus:in quo non debes eam euacuare:⁊ est cum hoc ad febrem cū dicit.Et non cures febrem. ℭ Questio. XL.

Dubitatur vtrum in die paroxismi possumus mouere materiaʒ idest euacuare. ℭ Videtur ꝙ sic.aliqua febris est:⁊ in ea potest esse necessitas phlebothomie:vel farmacie ⁊ clysteriorū: ergo in die paroxismi fiet talis euacuatio. ℭ Amplius.Si paroxismus debet occurrere ventri vacuo a fecibus: igitur in die paroxismi oportet euacuare cuʒ clysteri. ℭ Rursus.In quartana precipitur vomitus in hora paroxismi vt infra. ℭ Amplius. Cum materia magis est mobilis melius fit euacuatio:sed in paroxismo mā est magis mobilis. ℭ Amplius.Maurus in cōmento secundi affor.prime particule precipit hora motus humorum dari euacuatiuum. ℭ Amplius.Natura facit creticam euacuationeʒ in hora paroxismi:vt tertio de crisi.ergo ars. ℭ Amplius.Multi medici inchoante principio paroxismi quartane dederunt solutiuum:⁊ liberati sunt infirmi. ℭ In contrarium est Auicē.hic ⁊ infra. ℭ Considerandum ꝑmo: ꝙ per diem paroxismi intelligimus tempus paroxismi ⁊ non diem.s.in qua inuadit:quāuis occupet partem eius:posset enim paroxismus incipere in sero ante occasum:⁊ tamē cōueniens tempus posset esse ad euacuandū in mane. ℭ Dicendum igiᷓ vt cōmuniter dicitur:ꝙ cura regularis:que est minus nocere vel non nocere:non debemus euacuare in hora paroxismi.De phlebotomia est cañ.ꝑmo lib.fen.4ª.De pharmacia apparet primo:ꝙ nō debemus simul ꝯiungere duos fortes motus cōtra virtutē:quales sunt motus paroxismalis:⁊ motus euacuatiuus per pharmacū. Secundo:qꝛ cuʒ pharmacia vel euacuares cām ꝯiunctā:⁊ hanc nō:qꝛ ipsa est in via expansionis ⁊ euaporationis ⁊ motus eius est cōtrarius motui: quē debet facere pharmacū:vel euacuares cām antecedētē:⁊ hanc nō debes euacuare in hora paroxismi: qui facit nimis magnā cōmotionē in corpore.cū corpus cōmoueaᷓ nimis a paroxismo:melius est ergo expectare quietiorem horā.Etiā ipsa inquantum causa antecedens nō necessitat: nec festinat euacuationem.⁊ hec est rō Thadei ⁊ bona eo acta tamē operatiōe:que est nociua manifeste. Sʒ pro minori nocumēto in hora ꝑoxismi euacuamꝰ.ꝑmo ꝑ phlebotomiā:si ex paroxismo facta inflāmatiōe in sanguine timeremus hoiem fieri phreneticū phlebotomamus stante paroxismo etiā si febris est cōtinua:tñ eligimus quietiorē horā si possumus.Sic etiā de pharmacia damus eam stante paroxismo ꝓpter has duas causas:aut qa subitū periculū est.si dubitatur:de subita morte vel cita:qꝛ mā furiosa:aut quia febris hēt paroxismos nō dimittētes:sed semper continuātes adinuicē. ℭ Considerandum aūt:ꝙ iste necessitates raro eueniunt.s.necessitas timoris subiti apostematis vel mortis ꝓpter furiositatē māe.⁊ ideo raro in ꝑoxismis ꝓpter illas causas phlebotomamꝰ vel purgamus:freq̄nter tamē stāte febre facimus hoc:qꝛ frequenter inueniunᷓ fe.ꝯtinue:tñ in eis eligimus horā similem hore quietis interpollatarū. ℭ Considerādum scd̄o:ꝙ Rasis.16.ꝯtinētis vltimo caplo imaginaᷓ ꝙ euātio:que non debet fieri in hora paroxismi:est euātio per fluxum ventris.sed euacuatio per vomitum debet fieri vel pōt fieri:⁊ assignat cām in his verbis.Vtendū est euacuatione in temporibus paroxismorum per superius:⁊ in tēporibus quietis per inferius:qm̄ in tēporibus paroxismi humores sunt conturbati declinātes ad superius:⁊ in maiori parte fit vomitꝰ:⁊ fluxus sanguinis ex naribus euacuatiōe idest declinatione facta per superius:cum tūc leuis fit declinatio humorū ad illā partem scilʒ narium vel stomachi superius:verum in tempore quietis:eo ꝙ natura quiescit valdererit euacuatio per vrinam ⁊ egestionē.Et nos dicamus in expositiōe eius:ꝙ vomitus cum pharmaco vomitiuo nō debet fieri per ratiōes superius dictas.Sed facere vomitum cum re leui: vt cum aqua calida:vel sirupo acetoso:vel similibus est cōueniēs vt plurimum in ꝑncipijs paroxismorū.⁊ rō est quā Rasis

assignat

assignat⁊q: in principio paroxismorū mãe cõmouētur frequenter circa stõm. ⁊ leuigantur sursum a calore. De cholera non est dubium vt diximus. De flegmate est certū cuz abundanter reperiatur in stomacho⁊ ⁊ in flegmaticis febribus multum fit minera eius in stomacho. De melācholia etiā ppter cõitatē splenis ad partem superiorē stomachi in vena manifesta. etsi in principio paroxismi vel alio tempore paroxismi mā cõmouetur ad partes intestinorum. nō est dubium⁊ q: oportet nos iuuare naturā tunc per illā partez cum colirio vel leui clysteri: ⁊ cum abstergētibus vt aqua ordei. ⁊ aqua zuccharata ⁊ syrupo violato. etsi expediret transire ad pulpam cassie⁊ ⁊ hoc dicet statim Auicen. infra cum dicit. Q. si inueneris humorez declinare ad stomachū fac vomere ⁊c. q: si fuerit declinatio ad intestina ⁊c. ¶ Ex quibus dictis colligitur practicabilior ⁊ dulcior solutio q̃z predicta cõmunis. ¶ Cum enim queritur an in hora paroxismi debeā euacuare per ventrem vel vomitum. ¶ Dicēdum q: aut natura dirigit materiā versus stomachum⁊ vel versus intestina: siue mā illuc pellitur⁊ aut videt̃ apta versus illam partem declinare⁊ ⁊ tunc debemus vomituz prouocare: ventrem lenire: sicut accidit: ⁊ tales euacuationes fiunt cum rebus leuibus: vel nulla est talis inclinatio⁊ ⁊ tūc regulariter non debemus euacuare ſm q: supra diximus. ¶ Ad contraria argumenta dicendū⁊ vt apparet ex dictis. ¶ Ad illud qd̄ dicitur de quartana. ¶ Dicendum q: illud fit cum re leui. s. ille vomitus: ⁊ conceditur propter cõmotionem melācholie in partibus stomachi cõmunitate splenis vt ibidē dicet̃. Si autem quartanariuz velles euacuare cum lapide lazuli: vel epithimo vel eleboro: ⁊ sibi similibus: non euacuares in pn° paroxismi: nec in hora paroxismi. Quid ergo fecerunt aliqui medici qui dederunt in principio quartane farmacum: ⁊ liberauerunt infirmū fuerunt recti ab errore⁊ vt in cura quartana dicetur. Maurus autem lz det farmacum in hora motus humorum: non dat in hora paroxismi: que est hora motus contra naturā: ⁊ sed in hora motus naturalis faciendo de die quattuor partes: in quarum qualibet. 4ª parte mouetur vnus humorum: sicut etiā dixit Alexādrinus cõmentator epidimi⁊ lib. primo super illo capitulo. Quo feruntur autūno ⁊c. hec autē non intēdimus modo discutere. ¶ Ad rõnem que dicit⁊ q: in hora paroxismi mā est magis mobilis. ¶ Dicendum q: in illa mobilitate valde ledit virtutem: ⁊ ideo debet timere cum farmaco amplius eam ledere⁊ ⁊ etiā illa mobilitas est contra partem motus medicine: est etiam supra musculos versus cutim: q: si pars moueatur ad stomachum vel intestina. inde euacuamus eā⁊ vt diximus: ⁊ in hoc non requiritur farmacū: qd̄ euacuat ex soluēdo. ¶ Ad aliā. Natura euacuat cretice tempore paroxismi. igitur ars. ¶ Dicunt quidā: q: sequitur si nā non euacuat in tempore paroxismi qd̄ est tempus: in quo debet euacuare qd̄ medicus in tempore paroxismi potest euacuare qd̄ dicit apparere per textum infra. Et cum non mouet moue tu ⁊c. Istorum error postponatur vsq3 ibi. Nos dicamus q: consequētia illa est ffa. nam virtus euacuat hora paroxismi cretice vtendo spiritu ⁊ villis membrorum: sed ars euacuat vtendo medicinis: que nām debilitāt. Quare autem nā egit crisim hora paroxismi. etsi alia hora melius agat: est sermo extra propositū. Propositio igitur: que dicit: ars sequit̃ nām⁊ est vera. in quibus põt cõueniēter imitari. nō aūt potest ars ꝯuenienter euacuare in hora fortis motus. in qua hora nā cõueniēter euacuat. Quid aūt fit de eūone per phlebotomiā dicet̃ post. ¶ Dicit postea. Neq3 cures febrem. i. nō vtaris infrigidātibus in hora paroxismi. Hic aūt cañ. postponat̃ vsq3 infra per illud: quod ibi apparebit.

¶ Et oportet vt obserues in omnibus illis dispositionē virtutis: quod si fuerit fortis: ⁊ fuerit illud qd̄ vincit sanguis: aut cū humore: qui vincat san. tunc flobotomia est magis conueniens ⁊ proprie: quum vrina est rubea grossa nō citrina ignea: ex qua timeatur apud flobothomiam victoria cholere ⁊ acuitas eius.

¶ Hic ponuntur cañ. curationis febrium putridarum quibus intendimus ad mām intentionibus magis determinatis⁊ ⁊ magis spālibus: q: descendit ad spāles modos euacuationis ⁊ digestionis mãerum. ⁊ spāles medicinas. Intentio autē ad mām non solum est euacuatio ⁊ digestio in mã. imo intentio ad eam est prohibitio eorum que impedirent mām ab euacuatione ⁊ digestione. Prio ergo dat cañ. in euacuatione mãe includēs etiā cañ. in digestione. Scđo dat cañ. in prohibitione eorū: que prohibent materias euacuari ⁊ digeri. ibi 2ª. (Et prohibent eum a somno.) Prima hz. 5. cañ. principales ſm q: 5. sunt euacuationes: quas canonizat. s. phlebotomia euacuatio per vētrem: prouocatio vrine: prouocatio sudoris. vomitus. ¶ Considerādum circa primum cañ. q: sermo: qui dicit in omnibus illis: potest dupli͛r exponi. primo in omnibus illis. s. tribus cañ. dictis: subtilitas enim regiminis: quam precipit primus cañ. de illis debet fieri ſm virtutem: q: paroxismus occurrat stomacho vacuo vt precipit cañ. secundus etiā debet fieri ſm virtutem vt infra apparebit: q: ēt feces mundētur clysteri vel colyrio vel aliq̄ re potata debet fieri ſm virtutē: ⁊ similiter abstinere a motu in hora paroxismi ⁊ ab infrigidatione vt precipit cañ. tertius debet fieri ſm virtutem. i. virtutis indicationez in hoc: vt si non tollerat q: fiat infrigidatio abstineat̃. Scđo mõ põt fieri expositio in oībus illis. s. q̄ dicent̃ de eūone: de q̄ nūc ponet̃ cañ.

Questio. XII.

Ad intellectum cañ. dubitat̃. vtruz in oī febre putrida cõpetit flobothomia. ¶ Videtur q: sic per Gal'. xj. terapē. 5°. cap. vbi dicit optimum qdē est venā incidere non soluz in sinochis febribus: sed in oibus alijs: que ex putredine humorū sunt. ¶ Amplius. Auicē. ponit quarta fen primi cañ. cap. de flobothomia: q: flobothomia lz non sit necessaria: est tñ fienda: efficit. n. vt natura super mām fortis fiat: sed hoc est bonum in omni putrida. s. q: nā fiat fortis supra mām. ¶ In contrarium Auicen. hic q: existēte vrina citrina ignea timet flobothomiam: ⁊ in capitulo: de cura flegmatice nō facit flobothomiā: nisi quādo facit vrinā grossiorē ⁊ rubicundiorem. ¶ Auicen. soluit hic hāc questionē: dicēs: q: si febris est de mā sanguinea vt sinocha: aut est de mā alia vt cholerica: flegmatica: vel melācholica: tñ peccēt in sanguine siue sunt mixta sanguini: tunc flobothomia est cõueniēs. ⁊ hoc est qd̄ dicit. Si fuerit q: vincit sanguis quātū ad sinocham: aut cū humore. i. cū cholera: vel flegmate: vel melācholia: qui vincat id est q ē cā febris sanguinis. i. fuerit: q: illi sunt sanguini mixti: siue in sanguine peccantes. De modis autē horū mixtionū ⁊ peccati eorum cum sanguine prolixe diximus super lib. primo fen quarta. Verior autez modus mixtionis aliorum humorum cuz sanguine est appropinquare eos ad naturā sanguinis: ⁊ est modus mixtionis q magis indicat flobothomiam. Signum autē q: humor in sanguis: vel cum sanguine mixtus: est vrina rubea grossa. s. rubedine quadaz sanguinea. ⁊ grossitie debita vel media qñ peccat sanguis. rubedine autē magis remissa quando peccat flegma vel melācholia in sanguine: ⁊ tamē magis grossa: nisi prohibeat opilatio: sed rubedine magis clara ⁊ minus grossa quando cum sanguine peccat cholera: ⁊ totum hoc intellexit cum dicit. Cum vrina est rubea grossa. ¶ Si autem febris putrida fit de alijs humoribus a sanguine: cū quibus non peccet sanguis: nec sint sanguini mixti non cõpetit flobothomia: q: facit cholericos furere: ⁊ incrudat

Vrida

Vrīa phlebotomiaз significatio.

frigidos. Signum autem ꝙ cholera sit a sanguine separata: ⁊ non peccet cum illa sanguis: est vrina citrina ignea. i. subtilis in substantia cum sua tinctura. ⁊ ideo si fiat flobotomia timetur ꝙ cholera vincat: ⁊ exacuatur nimis: ⁊ tacuit Auicen. signa ex vrina que significant: ꝙ sanguis non vincit cū flegmate vel melancholia: qꝛ vides vrinas albas vel liuidas subtiles in substantia propter opilationem: aut etiā si essent grosse: non tamē tincte: ⁊ tūc flobotomia si fiat nocet: ⁊ timet̄ dominium flegmatis ⁊ melācholie ⁊ cruditas eorū: ⁊ hoc Auicen. dedit intelligere ex his: que dixerat de signis cholere. ⁊ ex sciētia p̄mi libri fen 2ª. capitulis de signis sumptis ab vrina: ⁊ fundatur hoc preceptum sup canō. 4. fen p̄mi libri. Caue ne egrum ad viā duarū rerum perducas ⁊c̄. Intelligitur iste canō. 4. de re. san. per id autē ꝙ Auic. dixit de virtute itellige ēt alia: que opꝫ in hac euacuatione attēdere: sed dixit de virtute. vt de re magis cōsiderāda in euacuatione. ¶ Considerādum autem ꝙ differt flobotomia in sinochis ⁊ in alijs: qꝛ in sinochis ē copiosior nec expedit ꝙ tardet̄ i vt apparebit post. ¶ Sed dubitat̄: pone ꝙ in vno sit febris de cholera i vel de alio humore a sanguine: qui sit a sanguine separatus. ⁊ nō peccet cum eo sanguis: ⁊ cum hoc habeat aliā febrem de eodem humore vel de alio: ⁊ cū illo peccet sanguis: an faciā flobotomiā vl̄ non. ¶ Dicendū. ꝙ hic est contraria indicatio de flōmia. ⁊ sicut contrariātibus indicationibus opꝫ ad illā intendere: in qua est timor: ita hic: remanet igit̄ tue extimatiue. Cum autem attendes: ⁊ cōsiderabis: ⁊ videbis: ꝙ alijs nō cōtradicentibus melius. i. minus malum est flōmare ⁊ plurimū de facto sic occurrens est. ⁊ extraneū est ꝙ nō fiat flōmia. ¶ Ad contraria ad Gal. dōm per expositionem optimū est in sinochis febribus. i. in sanguineis ⁊ de alijs omnibꝰ idest de materiebus alijs sanguini mixtis. ⁊ hoc apparet p id qō subdit. Alleuiata. n. mā ⁊c̄. Sed si febris putrida est de mā alia malignabili per sanguinis extractionē. tunc nō alleuiat̄ mā: ⁊ hāc expositionem intellexit Rasis. 16. continentis. Longā autē expositionem Dy. lege si placet super capitulo de flōmia. ¶ Ad Auicē. dicendū: ꝙ flobotomia dicit̄ non necessaria. p̄mo qꝛ omnino nō est necessaria: ⁊ lō non debet fieri. alio modo qꝛ non est necessaria simpliciter sicut necessitas est eius in sinochis. est tn̄ necessaria sm̄ qd: vt in febribus alijs. Et de mātebus que non sunt sanguinis mixte: in quibus flōmia non est tā pure vtilitatis. ⁊ per cōsequens nec tā pure necessitatis: sicut in sinocha vt notum est. ⁊ in istis vtilitatem facit: qꝛ aliqualiter diminuitur de mā. Et de his loquitur ibi Auicē. sicut apparet considerāti sermonem suum. ⁊ ibi nos diximus. Dy. autem prolixe ibi loquitur sermones alios ab istis.

¶ Deinde fac sequi flobotomiam solutionem ventris subtilē: proprie si fuerit illic siccitas cū eis: que sunt sicut aqua ordei ⁊ alsiracost pauco: ⁊ aqua ordei cum syrupo acetoso. Et si natura nō fuerit lenis: adde in eo: qō est sicut siracost: qō fit sicut syrupus vio. ⁊ sit vltimitas lenificatio nō fluxus vētris: ⁊ nō solutio laboriosa.

¶ Iste est canō. in euacuatione per ventrem: ⁊ est secundus. ⁊ p̄mo docet lenire cum rebus acceptis per os. secūdo per clysteria. tertio qualiter cum lenificatione est prosequendum. ibi 2ª. (Et magis dilectū apud me.) ibi 3ª. (Cū ergo.)

¶ Questio. XIII.

Dubitatur nam lenificatio ventris debet antecedere flebotomiam sm̄ canō. generalem capitulo de flobothomia. Quidam construunt textum ad hunc intellectum: fac ꝙ flōmia sequatur post solutionem. Et nos dicamus: ꝙ lenitio ventris est res: que debet precedere flōmiam ex generali canō. scripto lib. p̄mo fen. 4. capitulo de flōmia. ⁊ istum Auicē. presupponit te scire: extinde lenitio vētris debet etiam sequi in febribus. s. facta flōmia p̄mo: qꝛ flōmia trahit ad contrarium. ⁊ sic stipticat. secundo qꝛ natura dirigit post flōmiā materias aliquas corruptas versus intestina: que debent abstergi. ¶ Considerādum ꝙ licet Auicē. dicat: deinde: ⁊ in hoc innuat. ꝙ ista lenitio fiat post flōmiam: tamen ⁊ si flōmia non fiat: qꝛ nō cōueniat: opꝫ in febre omni putrida medicū intendere ad vētris mundificationem. Ratio est primo: qꝛ cōmuniter in febribus putridis feces exiccantur propter febris calorem. Secundo: qꝛ corrūpuntur ⁊ inflāmantur in illis locis materie non solum fecales: sed etiā humorales: quāuis nō sint de materia principalis febris: sunt enim intestina loca: in quibus suffocantur: ⁊ concludūtur vapores calefacti a febre: ⁊ māe ipse inflāmatet ⁊ ideo bonum est illas mundificare. Tertio: qꝛ materie: que circa meseraicas calore febris corrumpuntur: resudant versus intestina. etsi non resudarent est bonum: ꝙ dirigantur versus carne sint causa apostemationis: ⁊ inflammationis epatis i corruptionis kili euntis ad epar. Ex his ergo laudo lenitionem ventris: ⁊ ꝓprie cū clysteri: vt dicit Auicen. ⁊ placet mihi ꝙ quāuis febriens de se asellet horis: quibus in sanitate consueuit: tamē vtat̄ his lenitionibus cum clysterijs ⁊ rebus potatis. ¶ Considerandum secūdo ꝙ Auicen. precipit istam lenitionem subtilem. i. lenem. hec. n. solutio ventris dicitur esse lenitiua ⁊ mundificatiua māerum: quibus obuiat in partibus intestinorum: non autem est proprie acceptiua siue minoratiua materiei: que ē cā fe. putride: lꝫ possit sibi accidere hoc: nō tamē ꝓncipaliter ad hoc Auicē. intēdit: sed solū intēdit ad mundificandas ptes intestinorum cū aliqua re lenitiua vel leniter absterfiua: que materias intestinales ⁊ partiū primarum meseraicarum mundificent i ⁊ temperent calorem illorum partium: ⁊ prohibeant corruptionem materierū: ⁊ ꝙ talis lenificatio fieret in febre flegmatica ⁊ melācholica. lꝫ minus ꝙꝫ in febribus magis inflāmatiuis i in quibus plus accidit siccitas nāe: ⁊ ideo dixit proprie si fuerit illic siccitas: cum in quibuscunqꝫ febribus est ventris siccitas: tunc proprie lenificamus. ¶ Considerandum etiam tertio: ꝙ Dy. vult ꝙ Auicē. intelligit hic de lenificatione minoratiua. i. de euacuatione minoratiua materierum. lenitio enim secum debet precedere flōmiam: sed euacuatio minoratiua sequi debet flōmiā in febre. de qua Auicē. locutus est: ꝙ apparet vrina rubea grossa. Et nos dicamus ꝙ licet verum sitqꝫ euacuatio minoratiua potest fieri a principio: tn̄ intentio Auicen. est hic per has medicinas solum lenire. i. mundificare partes dictas intestinales i licet cum hoc ista habeant aliam vtilitatem: saltem i qꝛ temperant calorem febrilem alterando non autē intendit Auicen. proprie minorare minorationē: que est determinata materie euacuatio. s. diminutiua materie: que est causa feb. nam iste medicine nullam propriam euacuant materiam. s. aqua ordei ⁊ syrupus acetosus: nec etiam siracost paucum. i. pauca māna: lꝫ enim māna euacuet choleram: hoc est cum est multa: ⁊ non pauca: ⁊ leniter euacuat. vnde datur ante digestionē. vt Auer. 5ª. colliget capitulo de māna: omnes tamē cōmunicant in lenificationis operatione. i. subductione ventris. De hac autem queretur in fine horum canō. ¶ Considerādum quarto: ꝙ quattuor res dat ad ventrem leniendū. prima est aqua ordei. secunda siracost id est māna i pauca etiā aqua ordei: vt dissoluatur māna cum aqua ordei. 3ª est syrupus acetosus. s. cum aqua cōmuni. Non debet componi littera sicut aqua ordei: ⁊ syrupus acetosus: qꝛ infra prohibet mixtionem aque ordei: ⁊ syrupi acetosi. 4ª res est māna predicta addito sibi syrupo violato. verbi gratia māne. vncia media: syrupi violati vncia. i. vel. ij. ⁊ hoc est quando per aliquam dictarum trium non fit subductio ventris. ⁊ hoc est qō dicit: ⁊ si natura fuerit lenis. i. si non leniatur per

aliquam trium rerum predictarum: da bene quartā: qꝛ est res lenitiuior ꝙ̃ aliqua illarum: vt notum est: vel aliter: ⁊ si natura non fuerit lenis. i. si febriēs non fuerit ex natura sua stipticus: tunc non des aliquam illarum trium: qꝛ non lenificabitur ab eis: sed statim da māna cum syrupo violato. ⁊ hoc est qđ dicit in eo ꝛ qđ est sicut siracost. i. māna: adde ꝙ sit sicut syrupus violatus: ⁊ per hoc ꝙ dicit sicut siracost: intelligit etiam ei similia: vt cassiam. ⁊ per syrupum violatum intelligit de violis recentibus: vt postea declarabitur. ℂ Considerandum quinto: ꝙ dicit. Sit vltimitas lenitio. quidam exponunt ꝙ lenitio sola debet fieri: quando prepares ad flobotomiam: qua lenitione sole feces purgentur. Alij dicunt ꝙ euacuatio statim post flobotomiam debet esse sola lenitio. Alij ꝙ in principio ante digestionem solū debes vti medicina lenitiua. Et nos dicamus: ꝙ Auicen. vult: ꝙ vltimata siue finalis operatio: que intenditur p has quatuor medicinas dictas est lenificatio ventris: non fluxus ventris: qui minoret materiam: vel eradicet non solutio eradicatiua laboriosa vel minoratiua: qꝛ si tu intenderes solutionem laboriosam fortem: ⁊ fluxū de materia appropriata vtereris alijs medicinis dicēdis: ⁊ hoc est qđ dicit. Sit vltimitas. i. vltimata intentio quā intēdis per has medicinas: lenificatio non solutio laboriosa: nō fluxus: qꝛ si intenderes ad fluxū: oporteret transire ad alia. verbi gratia: scamoneam: vel agaricum: vel reubarbarū. ℂ Considerandum sexto: ꝙ licet hec lenitiua sint euacuatiua. tamē cum hoc sunt digestiua aperando materiā: vt syrupus acetosus: ⁊ preparando vias etiam.

ℂ Et magis dilectum est apud me administratio clysteriorum ꝯm vltimitatem: qua indigetur in virtute. Et de clysteribus cōmunis iuuamenti lenibus est clystere factū ex oleo violato. ⁊ succo foliorum sicle: ⁊ vitello oui: ⁊ zuccaro ru. ⁊ baurachi.

ℂ Hic docet lenire ventrem per clysteria: ⁊ ponit ex quibus fiunt ista clysteria. ℂ Considerandū: ꝙ clysteria sunt magis dilecta: qꝛ minus virtutem debilitant. ⁊ hoc est qđ dixit ꝯm vltimitatem: que indigetur in virtute. i. ꝯm vltimā intentionem: quā hꝫ ad virtutem: que est eius conseruatio; ⁊ ideo Hippocrates in hoc libro de farmacijs precepit vti clysterijs quādo volueris vel ꝯm vltimitatem qua indigeres in virtute. i. potentia. s. euacuatiua ꝯm vltimum in hoc erat lenitio non fluxus: sed ad leniēdū adhuc clysteria sunt magis dilecta: qꝛ securiora sūt. ⁊ nō dixit collíria: qꝛ illa solum excitant: ⁊ non leniunt. ℂ Considerandū secundo: ꝙ licet clysteria sint in hoc magis dilecta: tamē si indiges alio sumendo per os facias siue lenitiuo: siue etiam alio euacuatiuo vt posterius apparebit: etiam quibusdam plus nocēt clysteria ꝙ̃ si per os sumant lenitionem. ℂ Considerandū tertio ꝙ Gal. xj. terapē. clysterizat cum mellicrato: ⁊ cum oleo: Rasis vero. 16. continentis secundo capitulo clystere facit hoc. Vitelli oui vno olei ro. cocti. ℥. ij. vini cocti. ℥. iij. aqua or. quantum sufficit: melius autem videtur mihi clystere Auicen. in quo est absterſio per succum blitis: quem vocat sicla: ⁊ est blitis minor: que ē calida: ⁊ sic. Alia blitis dicitur olus lamenum ab Auicen. ⁊ est frigida. ⁊ est blitis lata. Et si vis infrigidationē: vtaris illius succo. vnde etiam Gal. in duobus capitulis loquitur de blita secundo alimentorum. In zuccharo rubeo etiam est absterſio in vitello oui: ⁊ est lenitio: in oleo violato īfrigidatio ⁊ lenitio: in baurach. i. sale ē excitatio ad exitū: ⁊ quasi absterſio. Nos autem vtimur clysteri ex decoctione malue ⁊ pulpa cassiet ⁊ oleo vio. ⁊ zucchero rub. ⁊ sale. Qō. XIIII.

Dubitatur vtrum in febribus acutis sit licitū vti clysterijs acutis. ℂ Videtur ꝙ sic: qꝛ in apostematibus epatis Gal. clystere facit cum decoctione colloquintide: ⁊ centauree vt apparet. 13. terapen. penultimo capitulo. In contrarium est Auicen. hic. ℂ Dicendum ꝙ cura regulari in principio febrium putridarum non debemus vti clysterijs acutis. ratio: qꝛ ista non cōferunt feb. immo nocent: qꝛ inflāmant. vnde libro primo fen. 4. dixit Auicen. de eis: que perducunt ad febrem. Nec ratione materie: qꝛ in principio sunt crude: non sunt euacuāde regulariter: vt dicemus. vnde etiā in vsu clysteriorum acutorum Auicen. voluit: ꝙ māe essent digeste vt apparet tertio cañ. fen. 16. capitulo primo in cura cholerice. Digestis autē materiebus possumus vti clysterijs acutis: sicut ⁊ medicinis alijs euacuantibus exsoluendo: ⁊ propie cum materie sint digeste in partibus aptis ad intestina inferiora declinare: sicut alique materie in cōcauo epatis: ⁊ proprie cū sint difficilis motus ⁊ sic facit acutum clystere Gal. 13. terapē. quū aliquid durum apostematis epatis remāserat. Cura tamē coacta ex aliquo accidentali fe. putride possemus vti clysteriis acutis siue in principio: siue in processu: cū illud accidens nostram intentionem ad se conuerteret. verbi gratia. Si esset multa fecum siccitas in intestinis: ⁊ opilatio: q̄ per clysteria vnctuosa non posset remoueri. vnde indigeremus fortibus in hoc casu: sicut polipodio ꝛ cartamo: turbit: ⁊ similibus additis cū alijs: vt apparet tertio cañ. fen. 16 Sicut etiam si timeremus casum in subet: vel appoplexiam: aut si homo esset multorum crudorum humorum in partibus inferiorum intestinorum euaporantium grossas ventositates ad caput: ⁊ per partes vētris: ⁊ multi sunt alij casus: quibus cogimur clysteria facere cū decoctione agarici: ⁊ similibus febribus putridis. Auicē. ergo posuit cañ. in clysteri competenti in cura ordinaria vel regulari fe. putride. ⁊ ideo etiam dixit cōmunis iuuamenti: qꝛ cōmuniter iuuat in omni putrida febre: cuꝫ est intentio sua lenitio: nō fluxus ventris: non solutio laboriosa.

ℂ Cum ergo lenieris hac lenificatione: fortasse indigebis eo debiliore ꝙ̃ illud: quo indiguisti in principio. Et illud est quando natura est obediens.

ℂ Hic ostendit qualiter prosequendum est cum lenitiuis: ⁊ vult ꝙ si natura obedit per hoc: qꝛ homo ex his factus fiat fluxibilis ventris: potest tandē vti leuioribus. ℂ Considerandū ꝙ hic sermo potest referri ad medicinas: ⁊ ad clysteria. primo potest referri ad medicinas: qꝛ in principio febris putride tu indigebas ad leniendū. verbi gratia: māna: syrupo violato. Cum ergo tu dedisti hoc semel: vel bis: vel ꝯm ꝙ tibi visum est: si natura sit obediens: qꝛ de se infirmus postea bene assellat: non expedit ꝙ des hoc amplius: sed sufficit tibi res debilior. verbi gratia. sola aqua ordei: vel solus syrupus acetosus. Et innuit per hoc Auicē. ꝙ si lenitiuum qđ dedisti in principio est debile inter omnia lenitiua. verbi gratia. aqua ordei subtilis: ⁊ ex ea respondet tibi lenitio: potes etiam desistere ab ea: si tibi videtur. Dixit autem fortasse aut qꝛ tu incepisti in principio a lenitiuo ita debili: ꝙ nō reperitur eo debilius: ⁊ tunc nō posset permutari ad debilius: nisi per minorem dosim: aut dixit hoc per occultas dispositiones sola extimatione comprehensibiles: verbi gratia: lꝫ dato lenitiuo natura fuerit obediēs hodie: tamen potest cadere extimatio medici: ꝙ si cras: vel post cras non detur iterū: iste fiet durus venter: ⁊ non procedet ista lenitio; que videtur incepisse: stabit ergo hoc in exercitati medici arbitrio. Eodem modo hic sermo refert ad clysteria: in quibus potest fieri ꝑmutatio de magis abstersiuo: ⁊ lenitiuo ad minus: vnde poteris dimittere succū blitis ⁊ baurach. ⁊ zuccharum rubeum. ⁊ esse contentus aqua ordei ⁊ oleo violato. Questio. XV.

Consuetum fuit nobis hic dubitare: an stãtibus duabus indicationibus .s. flobothomie ⁊ medicine debeat ꝑmitti flobothomia: vel farmacia. ¶ Et dicamus ꝙ si hec questio q̃rit de farmacia: que euacuat ex soluendo sermo in hoc est prolixus in scientia principiorum. ⁊ ibi discussimus. Si queris de lenitiuo: vt syrupo violato. ⁊ mãna: ⁊ cassia: vel etiam de clysteri consimilis isti quorum intentio est fecum ab intestinis eductio: ⁊ materierum ibi corruptarum. Dico ꝙ premitti debet lenitio cum clysteri vt magis dilecto: vel re potata: q2 flobotomia fieri non debet fece existente sicca in intestinis: ⁊ existentibus huiusmodi materieb9 corruptis: sicut accidit eis: qui indigestionem passi sunt primo cañ. fen quarte capitulo de flobothomia. ⁊ Gal. xj. tera. Unde Zoar i febre sanguinea premittebat ventris lenificationem cum re potata: facta m̃ phlebotomia vtimur his lenitiuis: licet Zoar fecerit illud forsan propter quasdam alias materias peccantes alias a sanguine cõmixtas sanguini.

¶ Deinde fac ipsum lequi ea: que vrinam prouocent: sicut syrupus acetosus decoctus cum radice apij ⁊ similibus.

¶ Hic est cañ. in euacuatione per vrinam: ⁊ est cañ. secũdus. ¶ Considerandum hic. deinde dicit ordinem. naz antequã dentur prouocatiua: opz precessisse flobothomiam si expediret lenificationem de flobothomia ẽt probatum est. 8°. capitulo de cura ephimere ex opilatione: ⁊ 8°. tera. ꝙ autẽ oporteat lenificari ventrem est notum. Si enim prouocatiua inuenirent materias malas corruptas in intestinis exuberantes: mouerent ipsas versus epar ⁊ venas. ¶ Considerandum secundo: ꝙ licet per hec prouocatiua fiat euacuatio: tamen fit principaliter digestio .s. diuisio ⁊ subtiliatio materierũ grossarum: que plus reperiuntur: ⁊ apertio viarum tam venarum q̃z pororum: ⁊ hec est quedam digestio .s. vias preparare: vt intelligitur ex cõmento affo. scde particule. Corpora vbi quis vult purgare cum hoc tamen euacuant materias precipitantes eas in vias vrine: ⁊ educendo eas per illas. ¶ Considerandum tertio: ꝙ hec prouocatiua sunt diuersa ꝫm diuersitatem materierũ. Si eniz materie sint grosse viscose prouocatiua sunt calida ⁊ sicca. ⁊ in hoc diuersificata ꝫm diuersitatem materierum in illis: vt quibusdam sufficiat radix petroselini: vel feniculi: quibusdaz cum eis radix apij ⁊ sparagi ⁊ brusci: in quibusdaz opz transire ad meu. ⁊ similia. Si autem materie sint cholerice: cum syrupo acetoso simplici dabimus decoctionem seminum cõmunium frigidorum: ⁊ totuz hoc Auicẽ. innuebat cum dixit ⁊ similibus. dixit autem decoctione .i. cũ decoctione: vel .i. ꝙ fiat syrupus acetosus compositus cũ his radicibus. ⁊ similibus. ¶ Considerãdum quarto ꝙ de intentione Auicẽ. apparet qd̃ diximus in tractatu de syrupo aceto. ⁊ intelligitur ꝑticulariter in ꝑticularibus capitulis cure infra: ꝙ vsus syrupi aceto. simplicis est prior ad ventris lenitionem: lz etiam ad digestionem. Sed vsus syrupi acetosi compositi: vt est ille: qui decoquitur cũ radice apij est posterior: factis lenificationibus: ⁊ quasi aliqua preparatione in materia precedente. ⁊ hoc inquantũ ipse est prouocãs fortiter: lz ipsemet syrupus compositus sit etiã preparans materiam euacuationi: vt prediximus.

¶ Deinde fac ipsum sudare ⁊ aperi meatus cũ illis: in quibus non fit calor fortis sicut cũ inunctione ex oleo camomellino ⁊ fricatione cum vino albo: ⁊ cum aqua dulci tepida.

¶ Hic est cañ. in euacuatione ꝑ sudorẽ: ⁊ est quartus. ¶ Cõsiderandum ꝙ Auicẽ. dicit deinde ⁊ vult ꝙ prouocatio sudoris non fiet: nisi precedentibus omnibus predictis. Et primo flobothomia si flobothomia indicatur. nam stante plenitudine euacuabili per flobothomiam medicina prouocans sudorem dissoluendo illam augeret: ⁊ poneret corpus in periculo. Debet etiam precedere lenitio ventris: ⁊ hec est: que quasi semper est necessaria: ⁊ hoc ne prouocãs sudorem materias intestinales corruptas moueat versus venas.

¶ Questio. XVI.

Dubitatur vtrum medicamen prouocans vrinaz precedere debeat ante prouocationem sudoris. ¶ Et dicamus hic breuiter: ꝙ medicamen prouocans sudorem est duorum modorum: vnũ ab extra approximatum: qd̃ facit illud tẽperata caliditate aperiendo poros ⁊ leniter trahens materias ad exteriora: sicut fricatio debita: coopertura pannorum: inunctio ex oleo camomellino: ⁊ similibus: aliud est prouocatiuum sudoris ab intra approximatum: qd̃ facit illud eliquando ⁊ subtiliãdo materias: ⁊ mouendo illas versus cutim: Et ꝫm hoc medicamen potest esse prouocatiuuz vrine ⁊ sudoris ꝫm diuersas aptitudines corporum in viis vrine ⁊ in alijs membris: ⁊ ineptitudines. Nam radix feniculi subtiliando sanguinez ⁊ quasi eliqñ in hominibus aptis in renibus ad receptionem materierũ. ⁊ habentibus fortẽ attractiuã in renibus. prouocabit vrinã: in alio vero homine faciendo eliquationem vaporosam debiliũ renũ in trahendo. ⁊ raro in poris versus cutim prouocabit sudorem: ⁊ multa cõsimilia istis potes in hoc considerare. ¶ Ex quibus apparet ꝙ medicina prouocans sudorẽ sumpta per os est fortior q̃z prouocans vrinã. cũ cõparatur ad eandẽ nãm. Nã prouocans vrinam subtiliat humores ad aquositatem: ⁊ facit eos transire ad renes: ⁊ iuuatur in hoc a renibus trahentibus aquã: q2 propriũ est eorum aquositatem trahere de humoribus. Medicina prouocãs sudorẽ sumpta p os ẽ fortior q̃ prouocãs vrinam. Sed medicina prouocans sudorem subtiliat ad aquositatem quasi vaporosam vel subtiliorem debentem penetrare ad loca strictiora: q̃z sint vie vrinales: ⁊ cum hoc non iuuatur ab attractiua membrorum sudandium .i. cuti affinium: sicut iuuatur vrinatiua medicina a membris vrinalibus. ¶ Dicamus igitur: ꝙ medicina prouocans sudorez ꝑmo: scz vias dilatãdo occurrens ab extra licet possit cadere in vsu statim facta aliqua minoratione: vel lenificatione: securius est tamẽ ꝙ euacuationes ⁊ prouocationes vrine precesserint: si erant materie debentes precipitare in vrinam: vel si erant in venis opilationes indicãtes huiusmodi prouocatiua vrine non vt prouocatiua: sed vt apperitiua viarum. Prouocans autem sudorez modo secundo conuenientius est vt precedat etiam illud: qd̃ vrinam prouocat .s. ꝙ prouocatio vrine detur anteq̃z illud sicut debilius: ⁊ motiuum materierum ad vias vrine: quas mouere ad vias sudoris esset difficile. natura autem quando vult potest melius prouocare sudorem: q2 melius distinguit nãm a mã. Cum ergo Auicen. considerauit ordinẽ predictum in arte. dixit. Deinde fac ipsum sudare: ⁊ explicauit de sudatione leui cum dixit. Aperi meatus .i. aperi poros. etsi hec prouocatio sudoris debet sequi predictas euacuatiões. igitur multo magis prouocatio sudoris fortis. Gal. autem. xj. terap. prouocatione sudoris voluit posse fieri facta euacuatione. vnde dixit. Euacuatio enim corporelz rarificare farmaco tepidum habente calorem: quale est oleũ camomellinum. ¶ Considerãdum tertio post hoc: ꝙ sermo hic potest dupliciter exponi: primo ꝙ Auicẽ. velit te debere inungere corpus ⁊ fricare cum medicamine composito: ex oleo camomille: vino albo: aqua tepida. q̇ mixta simul ꝫm proportionem: que tibi videtur aperiunt poros: ⁊ mouent materias versus cutim ⁊ sudorem: ⁊ hec expositio consonat superficiei textus: ⁊ intentioni Rasis. 16. continentis. Alio modo potest exponi: ꝙ Auicen. precipit prouocationẽ sudoris ⁊ apertionem pororum cuz tribus auxilijs. Primũ est inũctio ⁊ fricatio ex oleo camomellino: ⁊ hoc est qd̃ dicit. Sicut inũctio ex oleo camomellino ⁊c̃. ⁊ fricatio ⁊ ab-

rtertio fiat in hoc vnctione⁊ hoc q: timet ex viscositate olei opilationem: si non fiat fricatio: qua subtilietur oleuꝫ:⁊ cū fricatione abstergatur:⁊ qui est domesticus Auicen. intelligit hoc. Frequenter enim Auicen. dicit. Fiat inunctio abstergēdo:⁊ hoc quādo vult ne olei viscositas opilet:⁊ propter alia que nunc omitto. Secundum auxilium est potus vini:⁊ hoc est: qḋ dicit Auicen. Cum vino albo. s. potato limphando illud s̄m ꝙ videtur conuenire. Tertium auxilium est balneum siue fomentatio cum aqua dulci tepida:⁊ hec expositio est conformior dictis Gal'. xj. terap. vnde dicit. Totum corpus antequā euacuetur rarificari nō opꝫ: euacuatio autem: lꝫ rarificare ⁊c̄. Per oleuꝫ camomellinū ⁊ hoc tempore vinum aquosum. i. album subtile bibitum vniuersas mouet excreationes. i. euacuationes: ⁊ balneuꝫ eucratum ex dulci aqua:⁊ sermo Auicen. est idem: qḋ sermo: Gal'. eucratum sic componitur. Deinde facta euacuatione fac ipsum sudare:⁊ aperi meatus. i. rarifica cuꝫ oleo camomellino:⁊ cum potu vini albi subtilis:⁊ cum balneo aque dulcis tepide.

¶ Et si febris fuerit acuta: non inuenis excusationem ab inunctione ⁊ embrocatione.

¶ Hic cañ. est coniunctus dictis statim: nam inunctio cum rebus calidis: licet temperatis non debet fieri in omni febre. immo si febris fuerit acuta. s. multe flamme. vnde corpus dissoluit. ⁊ tendit in ethicam non inungas cuꝫ oleo camomille. immo cum vnctionibus. s. frigidis vt oleo violato:⁊ nenufarino:⁊ similibus:⁊ embroca. i. epithima cū epithimatibus frigidis. s. vt aqua ros. spodio sandalis:⁊ camphora:⁊ succis frigidis si expedit. Qꝫ autem embrocatio possit exponi. i. epithima: apparet in primo libro fen quarta capitulo de embrocis in littera Gerardi extra. ⁊ hic cañ. apparebit infra capitulo de regimine febrium acutarum.

¶ Quod si inuenis humorem in primis declinare ad stomachum: fac vomere cū eis: in quibus non sit diuersitas consuetudinis. imo cuꝫ eis: que sunt sicut syrupus acetosus cuꝫ aqua calida: quum natura mouet humorem ad vomitum:⁊ non diuersifices eam. Quod si fuerit illic declinatio ad intestina:⁊ senseris rugitum ⁊ descensum fecis: tūc adhibe qḋ soluat vētrē.

¶ Hic est cañ. in euacuatione per vomitum: ⁊ cum hoc loquitur etiam ex consimili iudicio: de euacuatione per ventrem. ⁊ vult ꝙ si materia declinat ad stomachum. s. per superius fac ipsum vomere: si. n. non declinaret: non oportet prouocare nisi ex alia causa. vnde Gal'. xj. terapen. si a casu quandoqꝫ impetum ad os ventris ferant per vomituꝫ: aliter autem non oportet preter naturam prouocare: etsi declinat ad intestina solue ventrem. ¶ Considerandum primo: ꝙ hic non dixit: deinde ad ostendendum ꝙ talis prouocatio vomitus: aut lenificatio ventris habeat ordinem ad predicta: sed siue ante flobotbomiaꝫ: siue post vides incitationem ad vomitum prouoca illuꝫ:⁊ sic de auxilio per ventrem: siue ante dationem syrupi: siue post:⁊ siue ante sudorem siue post sudorem. ¶ Considerandum secūdo ꝙ dicit in primis dupliciter exponitur primo. i. in preparatione ad vomitum ⁊c̄. secundo: in primis. i. in principio vniuersali vel particulari: quāuis nulla alia facta sit euacuatio. si videas eum nauseantem: non prohibeas. imo prouoca vomitum. igitur multo magis in processu iam factis euacuationibus. ¶ Considerandum tertio: ꝙ res dicuntur non diuerse a consuetudine: q: non diuersificantur a rebus: quibus sani vtuntur: sicut syrupus acetosus simplex. nā aqua: saccharum:⁊ acetum non sunt diuersa a consuetudine sanorum: vel dicuntur sic q: non diuerse a rebus quarū vsus consuetus est multum febricitantibus:⁊ talis res etiam est syrupus acetosus. est enim conformis rebus: q̄bus vtimur in febricitantibus. s. aque ordei:⁊ vino granatoruꝫ. ⁊ similibus: ipse etiā est: quo consuete in febricitantibus vtimur:⁊ quomodocuqꝫ exponatur dixit hoc. vt vomitus non fiat cum re forti: sed leui non diuersa a consuetis. ¶ Considerandum quarto: q: dicit: cum aqua calida: cum natura mouet humores ⁊c̄. q: si natura non moueret humores ad vomitum: non esset intentio ad vomitum:⁊ tunc posset dari syrupus cum aqua frigida. Sed cum vis ex eo vomituꝫ: aqua frigida prohiberet illum:⁊ quāuis cum ea fieret: non sic lauaret stomachum: sicut lauatur cum aqua calida: ⁊ dixit hoc vt determinaret sermonem cum dixit. si inuenis humorem declinare ad stomachuꝫ taliter. s. ꝙ natura moueat ad vomitum:⁊ hoc est: cum declinat ad stomachum superius non ad stomachum inferius: ⁊ non diuersifices eam naturam. s. a parte sue euacuationis. quo. n. repserit natura inde ducere oportet. vt dixit Hyp. ¶ Considerandum 5° ꝙ in signis declinationis materiei ad intestina posuit rugitū: ⁊ est notum. ⁊ descensum fecis. i. sentit: ꝙ materia mouetur versus inferius infirmo narrante vel. i. sentit mordicationem circa finem intestini recti: tunc adhibe ꝙ soluat. s. vel per os: vt cassia: vel manna: vel similia: vel cum clysteri: vel cum collirio.

Questio. XVII.

Ad intellectum dictorum ⁊ dicendorū est dubitandum: vtrum medicus q̄ processit in cura putridarum: febrium cum quinqꝫ cañ. dictis: imediate: qui sunt cañ. in quinqꝫ modis euacuationuꝫ minorauerit vel euacuauerit mām putride febris. ¶ Videtur ꝙ sic: q: omnes sunt cañ. in euacuatione fienda: sed non fit euacuatio nisi materiam a corpore educat. ¶ Amplius. De his cañ. est cañ. in phlebothomia: quando materia est sanguis: sed flobothomia sanguinē euacuat. ¶ In contrarium arguitur: ꝙ saltem de his cañ. aliquis non sic euacuet materiam febris: primo q: cañ. secundus est in lenificatione ventris a fecibus ⁊ materiebus in intestinis repertis: que non sunt necessario causa febris. ¶ Amplius. Prouocatio vrine: que hic precipitur non est ad finem purgandi per vrinam: sed ad finem digerendi materiam: quia prouocans vrinam vt prouocans est euacuans per viā vrine: sed euacuans per vrinam prohibetur ante digestioneꝫ: q: est cōmotiuum materie illius: vt notum est. ¶ Nos pro dissolutione huius questionis primo ponemus casum de facto. ⁊ quo modo cū dictis cañ. medicus practicat. tu medice superueniens febrienti incipienti febre putrida: si videris indigentiaꝫ flobothomie: flobothoma per primū cañ. ⁊ habeas in hoc menti cañ. in flobothomia: quos oportet scire ante istum cañ. ex lib. primo: sequenti nocte vel sequēti mane lenifica ventreꝫ cū cassia ⁊ syrupo violato vel mānna: etsi lenitionem sufficientem videbis posse fieri cum clysteri. vt magis dilecto facias: etsi credis ꝙ syrupus acetosus: vel aqua ordei: vel ambo. s. vnum post reliquum: vt syrupus ante:⁊ post aqua ordei: vt apparebit in alio capitulo lenter ventrem facias: ⁊ cōsequeris ex hoc digestiui exhibitionem ⁊ lenitiui ventris:⁊ hoc fit per secundum cañ. His factis cum duobus primis cañ. iam transierunt super tuo febriente aliqui dies. verbi gratia. tres:⁊ tēpus est procedere ad syrupum digestiuiorem ⁊ potentiorem: cum iam intestina sint munda: ⁊ incipiam dare in aurora syrupum compositum factum cum radice apij vel feniculi: ⁊ similibus: nec cum hoc obliuiscatur secundi cañ. de lenificatione. imo continuo volo ventrem esse lenem cum clysteri vel alio s̄m ꝙ conuenit: etsi videtur mihi aperiam poros cum vnctiōe ex oleo camomille: aut alio sudatorio: quo magis vtor:⁊ iam processi cum quatuor cañ. ⁊ quocūqꝫ tempore video materiam declinare ad vomitum iuuabo naturam ad illum. Unde si ante flobothomiam vel si post illam: vel

si illa non sit facta videro istum febrientem nauseare affe/
ctantem vomere: potabo cum syrupo acetoso: vel alio cum
aqua calida: ꝛ inducam vomitum. iam igitur febricitans
tuus est rectus cum 5°. cañ. ¶ Secũdo pro solutione que/
stionis clariori specialiter dicemus de euacuatione per flo
bothomiam secundum primum cañ. Et dico ꝙ flobotho/
mia statim a principio facta: si febris sit sinocha: euacuat
materiam vere de illa minorando. immo de illa aliquando
eradicando: cum per flobothomiam homo statim libe/
ratus est. si autem febris sit de materia alia a sanguine. sit
tamen sanguini mixta. Dico ꝙ medicus flobothomãs ac/
cidentaliter minorat materiam illã. Ratio est qꝛ per se mi/
norat sanguinem: ꝛ quia ille humor: qui fecit febrem: alius
a sanguine est sanguini mixtus. sequitur sanguinem in eua
cuatione: ꝛ exit simul cum eo. ꝛ sic minoratur. ¶ Remanet
igitur questio de cañ. quarto an medicus operans cum eis
euacuet siue minoret de materia febris putride. ꝛ pona/
mus duas distinctiones. Prima est que latuit expositores

Minoratio mãe febriũ putridarũ ẽ duplex.

sermonum Auicen. ꝙ minoratio materie febrium putri/
darũ est duplex. vna propria que abscindit ꝛ euacuat par/
tem humoris: qui est causa febris separando eum. ꝛ eligẽ/
do ab alijs humoribus: vt purgans cholerant. verbi gra/
tia. scamonea in tertiana: vel purgans flegma: vt turbit in
flegmatica febre: ꝛ lapis lazuli in quartana: ꝛ hec euacua/
tio cum per eam euacuatur pars materie: ꝛ pars tanta re/
manet: que potest tenere febrem: vocatur minoratiua eua/
cuatio propria. Cum autem hec euacuatio totam educit
materiam saltem totalitate: qua tollitur febris absq; suspi
tione recidiue per notabile residuum materie vocatur era/
dicatiua. ꝛ hoc significant ipsa vocabula. Alia est euacua/
tio minoratiua non proprie: quia non est euacuatio mate/
rie appropriate febri: sed est euacuatio materierum com/
muniter ꝛ necessario coniunctarum. ¶ Attende igitur di/

In febribus putridis necessario ẽ duplex modus mã.

ligenter pro distinctione secunda: ꝙ in febribus putridis
necessario est duplex modus materie. vna est materia ap/
propriata. verbi gratia. fla quotidiane: ꝛ cholera tertiane:
siue iste materie sint cause coniuncte: vt cholera actu putri
da tertiane siue sint cause antecedentes necessario: vt fle/
gma non putridum. tamen peccans taliter: ꝙ si maneat:
necesse est illud putrefieri. ꝛ fieri causa coniũcta. ꝛ euacua/
tio: que euacuat istum appropriatum humorẽ dicitur eua/
cuatio vere minoratiua: vel eradicatiua. Dixi autem: siue
sint cause antecedentes necessario ad differentiam causarũ
quas accidit esse causas antecedentes: ꝛ hoc derelinquo
subtiliter intelligenti: cum protelare non possuz. Alij sunt
modi materierum in febribus putridis: qui non sunt ma/
terie proprie febris: nec coniuncte: nec antecedentes neces/
sario: sed quedam sunt necessario coniuncte vel reperte in
febricitantibus. In omni. n. febre putrida: cum sit distem/
perantia caliditatis in toto: ꝛ spargens vapores putridos
per corpus necessario circa partes intestinorũ ꝛ stomachi
facta inflãmatione ꝛ latione putridorum fumorum fit ali/
qua corruptio vel alteratio: vel quomodocũq; nominare
vis in fecibus ꝛ chilo ꝛ muscositatibus ibi repertis: ꝛ in
materiebus etiam circa meseraicas. Unde etiam imagina
ri debemus vapores grossos ꝛ malos ab eis ꝛ in eis con/
surgere: ꝛ hec corruptio materierum circa membra nutri/
tiualz fit necessario fiens in omni febre putrida: est tamen
in hoc diuersitas ſm febres: ꝛ loca materierũ in eis: ꝛ ſm
diuersitates hominũ in dispositione partium stomachi ꝛ
intestinorum. ꝛ hec diuersitas non est parua. ¶ Necessa/
rio etiam scd̃o in omni febre putrida vnctuosum ꝛ serosuz
siue aquosum sanguinis recipit aliquam infectionem pro/
pter eandem caliditatem ꝛ putridos vapores: ꝛ qꝛ ille par
tes sanguinis sunt apte inflãmari ꝛ ifici. Nec volo per hue
rilles instantias molestari. Dicẽtes igitur in omni febre pu
trida esset vna alia feb. de illo aquoso: ꝛ seroso inflãmato
ꝛ infecto. Dicemus. n. ꝙ talis infectio sanguinis: que fit in
omni febre: ꝛ necessario consequitur in omni febre: non est
inflãmatio ꝛ permutatio sufficiens ad faciendum febrem:
nec est retinibilis amota feb. putrida: sed habet esse depen
dens: hoc intelligunt: qui nostra dicta viderunt super pri/
mo de differentijs feb. ¶ Dico 3° ꝙ necessario in omni fe/
bre putrida opz vapores: qui insensibiliter per poros a sa/
nis egrediuntur ingrossari: multiplicari: ꝛ malignari: qꝛ
vapores putridorum humorum sparsorum ad ambitum
corporis grossiores ꝛ peiores sunt his qui insunt homini
ſm naturam: ꝛ ſm hanc considerationem in omni putrida
febre ex illorum vaporum grossitie est pororũ aliqua opi/
latio: ꝛ prohibitio transpirationis per eos: ꝛ quãuis isti va/
pores consurgentes a putridis humoribus comparati in/
ter se habeant diuersitatem multam in grossitie ꝛ subtili/
tate: ꝛ alias differẽtias proportionales humoribus a qui/
bus consurgunt. ¶ Sed tu dices: isti vapores debẽt redu/
ci ad causam coniunctã fe. ꝛ non debent dici de summa ma
terierum necessario coniunctarum febribus. ¶ Dicenduz
primo: ꝙ vapor qui reducitur ad causam coniunctam fe/
bris: est vapor putridus surgens ab humore putrido: qui
est causa coniuncta: sed preter illum vaporem sunt alij va/
pores in febriente: qui surgunt ab alijs humoribus nõ pu/
tridis: qui sunt vapores mali: ꝛ sunt ex eis grossi: ꝛ qꝛ forti ꝛ
innaturali calore etiam pars grossa subleuatur ꝛ ingrossa
tur ex mixtione putridorum vaporum: ꝛ de his est sermo.
Scd̃o modo dicendum: ꝙ vapor surgens ab humore pu/
trido: qui reducitur ad causam coniunctam febris est va/
por: qui ad cor pertingit: ꝛ iste si pertingat ad cor: potest tñ
per concaua venarum ꝛ arteriarum exire. s. cum expiratio
ne s. pars eius: ꝛ pars potest transire per arterias cum cor
pellit in illas: sed vapor qui surgit ab humore putrido: qui
non pertingit ad cor: sed fertur ad ambitum corporis non
est causa febris: sed necessario coniunctus febri: vel quasi
necessario vel saltem vtplurimum. Hoc dico propter mole
statores remouẽdos: ꝛ propter quedã nostra dicta in que/
stione de prolongatione febris: etsi subtiliter cõsideras va/
por: qui imprimit in cor caliditatem putredinalem. i. fe. pu
tridam. si gradatim pellitur a corde in mẽbra per arterias
vel per arterias ꝛ venas: vel quocũq; modo in mẽbra fe/
ratur post actionem suam in corde: est de summa materie/
rum necessario coniunctarum febribus: ꝛ non est causa fe/
bris. non. n. causatio febris putride a corde in membra est
per vaporem putridum: imo est delatio quedã per sangui/
nem ꝛ spiritum: quãuis nullus vapor putridus cuz attige/
rit cor in membra portetur: sed accidit istuz vaporẽ. s. par/
tem eius necessario portari. Hec sunt prolixe declarata in
questione nostra de prolongatione febris. ¶ Cõcludamus

Preter humorẽ putrescẽtem sunt alie mãe q̃ febres putridas consequunt necessario.

igitur in homine omni febriente putrida febre reperiri ne/
cessario tres modos materierum inconuenientium preter
materiam propriam: que est appropriatã cã febris. Unus
modus est materierum circa partes stomachi: ꝛ intestino/
rum: ꝛ propinquarum partium: que materie sunt fecales: ꝛ
kilose. ꝛ mucose: ꝛ vapores grossi ibi reperti: ꝛ cõsimiles
istis. Scd̃us modus materierum est vnctuositates: ꝛ visco
sitates siue serositates sanguinis in omnibus venis. ex quo
contingit etiam humiditates membrorum immutari. Ter/
tius modus est vapores grossi: ꝛ incõuenientis qualitatis
sparsi per corpus volitantes per concaua venarum ꝛ arte/
riarum: ꝛ transmeãtes per vniuersos poros corporis ver/
sus ambitum: ꝛ he materie lz non sint causa appropriata
febris: nec coniuncta: nec antecedens necessario: tñ virtutẽ
impediunt: ꝛ grauãt: ꝛ earũ minoratione: ꝛ eductione for/
tificatur: ꝛ alleuiatur virtus. Has igit̃ materias voco ma/
terias necessario: vel quasi necessario sequentes: vel reper/
tas: vel coniunctas febribus putridis. ¶ Diximus etiam
supra aliquas materias contingenter coniungi febribus

putridis: ⁊ iste sunt: que non reperiuntur in omni febricitā te febre putrida: sed contingit in aliquo reperiri. verbi gratia. ꝙ in aliqua febre putrida: vel cholerica: vel flegmatica vel melancholica aliquis humor cholericus mouetur ad os stomachi: vel aliqua mā flegmatica bulliendo inflāmet ⁊ ascendat etiā ad stomachum: vel isti humores prorūpāt ad intestina: ⁊ multos alios modos particulares materierum inuenire poteris ſm omnes tres modos materierum dictarū: qui modi pticulares materierū erunt contingēter coniuncti febri putride: licet isti sint manifestius apparentes ſm stomachū: ⁊ intestina: ⁊ tu considera. ¶ Cū ergo iā apparuit nobis: ꝙ sunt alique materies: que necessario cōiunguntur in febribus putridis: quāuis nō sint cause antecedentes necessario: nec cause cōiuncte: ⁊ relique etiā: que contingenter coniunguntur. Dicamus ꝙ euacuatio istarū materierū posito pro possibili: ꝙ ex toto euacuarentur: nō debet dici vere euacuatio eradicatiua: q: non eradicat ex hoc febris. Posito. n. pro possibili: qḋ est impossibile: ꝙ totum corruptū vel permutatum circa intestina tolleretur: ⁊ tota sanguinis infectio pendēs a vaporatione putrida tolleretur etiā si totum illud aquosum siue serosum ⁊ vnctuosum infectū euacuaretur: ꝙ totus vapor malus sparsus in ambitu₃ corporis trāspiratione tolleretur: ⁊ solus humor putridus: ⁊ vapor solus: q cor attingit: remaneret: adhuc iste esset febriens feb. putrida. igit minoratio istarum materierum infectarū nō ꝺ₃ dici euacuatio minoratiua ꝓprie: q: nō est minoratio proprie materiei feb. sed est minoratio materierū cōmuniter necessario coniunctarū febribus putridis: vel contingenter. ⁊ ideo proprius nomē est corporis exiccatio. Et ideo Auicē. vocauit eā minorationē ⁊ exiccationem. i. minorationē: que est quedā exiccatio. Et videtur ꝙ apud arabes vocabula hec simul iuncta. s. minoratio ⁊ exiccatio significāt istā euacuationem minoratiuā istarum materierum coniunctarū febribus necessario vel contingēter. Ego autem solebā vocare istā euacuationem cōmunē₃ ad differētiā minoratiue proprie: que minorat appropriatam māṁ febri putride: ⁊ voco istā euacuatione₃ cōem: q: est euacuatio materierū cōiter cōiunctarū oībus feb. putridis. In oībus. n. putridis reperiunt ille mā̄triū modorum: ⁊ cōtingit repiri materias cōtingenter cōiūctas: l₃ in hoc sit multa diuersitas ſm diuersitate₃ putride febris: vt diximus: ⁊ ſm corporis diuersitatem. ¶ His distīōibus ⁊ cōsequentibus ex eis ꝓmissis ponamus nouē ꝓpositiones. Prima est ꝙ. Quousq₃ stat feb. pu. stat intentio expugnationis harū materierū. Ratio q: quousq₃ stat febris pu. cōtinuo he materie reperiunt: que aggrauāt ⁊ impediūt virtutem. ergo stat medici intētio ad eas. ¶ Scḋa ꝓpositio ē. Euacuatio est minoratio materierū intestinalium ⁊ ꝓpinquarū illis est cū lenitione vētris ſm quā intētionē clysteria sunt magis dilecta: euacuatio materierū aquosarū infectarum in venis est per vrinā: ⁊ cū hoc possunt etiā sudore educi. euacuatio vaporosarū est per trāspiratione. s. pororū rarificatione: qḋ etiā faciunt medicine sudatiue. ¶ Cōtra. ergo in ethica ⁊ in habēte effi. essent he intētiones: ⁊ possemus dare has medicinas ⁊ opari cū eis. ¶ Dōm ꝙ tales corruptiones materierū nō sic sūt in effi. ⁊ ethicis: sicut in putrida ꝓpter multas esse putredines: ⁊ cōcesso ꝙ in ethico esset infectio a quositatis ⁊ vnctuositatis sanguinis talis qualis est in habēte putredinē: ⁊ in vtrisq₃ eade cōsurgeret ratio vel intētio cōtrarietatis: tñ nō sic potest fieri apte puocatio ⁊ sudatio in ethico: sicut in hñte putredinē: imo timeremus illud in eis timore exiccationis. ¶ Tertia ꝓpositio. Si medicus agat in ꝓn° aduētus feb. putride cum ꝓdictis quatuor cañ. euacuat materias: que necessario vel contingenter cōiungunt feb. ratio appet ex dictis: q: euacuat materias illas intestinales: aut aquosas: aut vaporosas: ⁊ intelligo per principiū vnu₃ de quatuor tēporibus morbi: in quo mā est cruda: vel occulte h₃ aliquā digōnem: vt in fine principij. ¶ Quarta ꝓpositio. Cōtingit medicū in ꝓn° febris putride euacuātē per flobothomiā vt ꝓcipit primus cañ. euacuare māṁ cōtingēter complicatā illi febri putride: ⁊ non aliā. Ratio aliqs sit hñs febrē putridā ex aliquo a ꝑte. verbi gratia. cholerico vel flegmatico: ⁊ totius corporis habitudo sit repleta sanguine: que nō cōpeteret huic a ꝑti. vt cā cōiuncta: nec vt añs: tñ inflāmatur iste sanguis ⁊ aggrauat: ita ꝙ nō ꝑmittit nām vacare regimini a ꝑtis. tūc phlebothomamus ⁊ minuimus de illo sanguine: ⁊ silr imaginabile est in aliqua febre putrida de alio humore a sanguine nō a ꝑante: in qua facimus qñq₃ flōmiā nō ꝓpter illū humorē euacuādū nec minorādū. Sed ad minorādu₃ superfluū sanguinē: quē superfluū cōtingit reperiri cū illa febre putrida. ⁊ ideo phlebothomiā facta nulla pars putridi humoris. verbi gratia. cholere: nec ⁊ cholera: que necessario est cā antecedēs euacuabit: vl pone ꝙ nō euacuet tñ flōmia est bñ facta. ¶ Et si tu di. imo cholera ex hoc fureret. ¶ Dōm ꝙ nō est veru₃ in casu nr̄o: q: ꝓsupponimus repletionē superfluā sanguinis. vñ flōmia euacuat a quātitate sup̄flua ⁊ nō a quātitate necessaria siue iuuatiua: ⁊ posset dici: ꝙ aliqñ plus eligeremus alicuius cholere furiā q̄₃ nocumētu₃: qḋ sequi posset ex flōmie dimissione. ¶ Quinta ꝓpositio est. Medicus euacuās febrientē febre putrida in ꝓncipio cum quatuor cañ. añ dictis nō eūat per se eūone vere minoratiua: que abscindat de cā cōiūcta siue de cā necessario añte. Rō ꝓma sumit ex tēpore in quo fit ista actio: q: fit in ꝓn° cū mā est indigesta: sed cū mā est indigesta non eūatur regulariter: nec minoratiue materia minoratione: q̄ partem notabilem de humore crudo euacuet: nec eradicatiue: tamen tam totum q̄₃ pars sit euacuationi inobediens: ⁊ hoc est: qḋ dixit. Sit vltimitas lenificatio nō fluxus: nec euacuatio laboriosa. i. non euacuatio vere minoratiua nec vere eradicatiua. Secunda ratio: q: ista euacuatio non fit cum medicinis: que appropriantur humoribus: sed indifferenter euacuant: cui obuiāt: qḋ sit educibile faciliter: qḋ apparet discurrendo per cañ. nam linitio cu₃ clysterijs: vel agua ordei: vel syrupo viola. vel māna: vel simplicibus: vl cōmixtis est euacuatio lenitiua non appropriata ad māṁ: ⁊ talis lenitio potest fieri in omni febre. vnde in flegmatica ⁊ cholerica possumus intestina lenire cu₃ aqua or. ⁊ cū māna. Similiter prouocatio cum radice apij nō est appropriata vni humori in euacuando per vrinam: sed vt subtile aquosum faciat precipitare in vias vrine in quacūq₃ febre detur. Similiter rarificatiuum pororum cum oleo camomille facit trāspirare vapores cuiuscūq₃ febris: nec etiam euacuat determinatum humorem: qui est cā cōiuncta. Similiter prouocatio vomitus cum aqua cali. vel syrupo acetoso non euacuat per se māṁ appropriatā. ¶ Contra predicta primo: q: māna euacuat cholerā a proprietate. s. dissoluēdo. ¶ Amplius. Viola eūat cholerā a proprietate. s. dissoluendo. vt Mes. in cap. de violis. ⁊ per consequens syrupus vio. ¶ Contra ſm dictum. Prouocatio cum radicibus apij appropriatur humoribus frigidis: sicut prouocatio cum seminibus appropriatur humoribus calidis. ¶ Ad primum dicendum: ꝙ māna cassia ⁊ syrupus vio. dātur hic solum vt lenitiua non vt eūatiua ex proprietate: ⁊ dabit medicus taliter istas medicinas: ꝙ solum leniāt ⁊ non soluent a proprietate: quāuis in eis sit aliq̄ proprietas soluendi. verbi grā. si datur māna in quātitate vncie vnius ⁊ vigoretur cum deco. hyssopi: eūabit cholerā ex soluēdo cum hoc debiliter. Sed si dabo de ea vnciā mediā cum aq̄ ordei vel syrupo violato solu₃ lenificabit. vnde dixit Auicen. cum siracost pauco: ⁊ sic de cassia dicimus: sic etiā de syrupo vio. preter hoc syrupus vio. debet esse de violis recentibus ⁊ non siccis: in sicca enim viola. est aliqua virtus euacuatiua dissoluēdo: q: cōsumpto humido manifestatur

De violis ⁊ syrupo violato: ꝙ sunt lenitiui ⁊ sola tiui.

eius caliditas ꝛ amaritudo. vnde hꝫ virtutē eūandi exsoluendo aquam. vt scribit Mesue capło de violis. ¶ Sed tu. Omnis syrupus violatus eūabit dissoluendo: q̄ humidum violarū tā per decoctionē q̄ꝫ per morā erit cōsumptū. ¶ Dicendum q̄ syrupus viol. factus de violis recentibus est lenitiuior: q̄ꝫ factus de violis siccis. ꝛ factus de violis siccis est euacuās plus exsoluendo q̄ꝫ factus de recētibus: q̄ lꝫ decoctio ꝛ mora consumāt de humiditate violarum: nihilominus reseruat̄ tāta: que sufficit ad lenificationem. vnde dicemus q̄ cum fit syrupus vio. de violis recētibus non fit cōsumptio omnino humiditatis iubaicātis: imo fit illius quātū ad ptēꝫ notabilē dlgō ꝛ trāsumptio in zuccharo ꝛ aqua ꝛ cum illis conseruatur. ¶ Ad 2m dico: q̄ syrupis prouocatiuis: quibus vtitur Auic. nō vtitur ad prouocāduꝫ per vrinā vel sudorem mām hāc vel illā: que est causa coniuncta: vel necessario añcedens putride febris. vñ nō vult in principio cholerice febris mā existente cruda dare q̄ prouocat cholerā: nec in febre flegmatica dare q̄ prouocet per vrinā: vel per sudorem flegma: vel ꝯsilr: nec in melancholica. rō q̄ iste māe in pn° cum sunt indigeste: sicut sunt inobedientes eūoni p vētrē: ita ēt per vrinā: sed vtit̄ Auicē. in principio his prouocatiuis ad duas intētiones. Una est eductio per vrinā: vel sudorē illius materiei aquose siue serose: que cōiter in febricitātibus feb. putrida inuenit̄. Nec ista in eūone per vrinā indiget digōne: q̄ de se ē apta eūari inde: ac ēt per sudorē. vnde videmus ēt nām frequenter sudores mouere in febricitātibus multos: qui nō sunt de mā propria feb. ꝛ cum vrina etiā debemus credere eūari illud aquosum infectum: qd̄ est cum vrina ipsa precipitabile sed plus. Alia intentio est digestio māe. ꝛ iō in flegmatica vtitur radice apij: sed in cholerica seminibus cōibus vel decoctione endiuie: nō q̄ ꝓpter hoc velit appropriatum vrinatiuū appropriare māe: sed vult appropriare digestiuū. Cū aūt vellet appropriare vrinatiuū: q̄ erit iā facta digestiōe. tunc si in flegmatica dedit in pn° pro digōne ꝛ minoratiōe materiei aquose cōis radicem apij cū syrupo acetoso dabit facta digestione ad minorāduꝫ mām propriā. s. flegmaticā digestā. syrupum de. v. radicibus: qui est fortior. Et in terciana dederit in principio aliquid de endiuie aq̄: dabit digesta mā aliquid de seminibus cō ibus. s. eorꝫ emulsionē. Illud autem qd̄ mihi semper fuit dubium est: an sicut inuenimus medicinas soluentes per vētrem: quas damus digestis materiebus: ꝛ he euacuāt cholerā vt scamonea. he ꝓo flegma. he ꝓo melācholiam: ita sint diuerse medicine prouocātes per vrinā materias digestas: vt he appropriētur a forma specifica flegmati. he melācholie. he cholere. non. n. inuenimus hoc ample dictū ab auctoribus. ¶ Sexta propositio: cōtingens est: q̄ in principio feb. putridarū per has eūones factas sm̄ hos cañ. eūetur aliqua mā humoralis: que est humor proprius: qui potuisset esse causa coniuncta vera: vel añs illius feb. ratio in principio alicuius febris putride cholerice cōtingit aliquā partē cholere pelli ad stomachū vel ad intestina: que cholera fuit de cholera mota ad putredinem: vel fuit talis: q̄ si remāsisset recepisset putredinem: ꝛ sic imaginabile est per vrinaꝫ posse euacuare: ꝛ per sudorem. ¶ Sed tu di. si nā mouet aliquādo has materias in principio ante digestionem: ꝛ bene facit: quare etiā medicus non moueret. ¶ Dicendū q̄ medicus non pōt eas ita distinguere ꝛ separe sine nocumento: sicut facit nā: nec eas ita cognoscit. Quid autēꝫ sit de eūone proprie materie febris fiendum: vel non in principio dicetur post. ¶ Septima propositio: cōtingēs est ꝛ raro ꝛ in febribus quibusdā putridis extranei modi: q̄ medico agēte in principio cum aliquo de cañ. q̄tuor totā cām coniunctā febris abscindit: ꝛ liberat infirmū. verbi gr̄a. sit feb. putrida a vermibus in intestinis: vel a putrida fece: vel chilo putrido: vel aliquo humore putrido natante ꝛ applicato non imbibito. exhibitio solius lenitiui vel leuis vomitiui poterit istum liberare ab hac feb. Et has febres dignius est reponere in summa febrium putridarum: vt alias diximus. Ex his omnibus apparet q̄ medicus procedens cum quatuor cañ. dictis in principio febrium putridarum non minorat: nec eūat de mā propria febris: nisi quandoqꝫ accidentaliter. ¶ Octaua ꝓpositio est: q̄ quātitas harū lenitionū ꝛ prouocationum ꝛ rarificationū pororū quātū ad tps cōtinuationis: ꝛ quātum ad virtutē rerum: cum q̄bus fit: est de opere extimationis medici. ¶ Nona propō est. si medicus cum dictis q̄tuor cañ. ꝛ dictis rebus: quibus vtebatur in principio procedat in ꝓcessu digesta mā. Contingit aliquādo eūari mām propriā febris: non q̄ ista habeāt vim illius euacuatiuā: sed q̄ mā facta apta euacuationi seu incitatione facta quādoqꝫ eūatur virtute mouēte. ¶ Ex his essent contraria. ¶ Ad primū cū dī q̄ oēs isti sunt cañ. in eūone fienda. ¶ Dicendum q̄ verum est in eūatione māerum illarū cōiter cōiunctarū feb. s. quatuor cañ. ꝛ primus cañ. etiaꝫ q̄nqꝫ in casu supra posito: ꝛ sic apparet ad scōm. ¶ Ad argumentum scōm contrarie partis cum dicitur q̄ cañ. prouocationis vrine non est ad prouocādum vrinā ꝛc. ¶ Dicendum q̄ verum est: q̄ non est ad prouocādum vrinam appropriate: sed ad expellendum communem aquositatem: ꝛ virulentiam venarum: que proportionatur sedi prime digestionis quodāmodo.

¶ Et prohibe eum a somno in principijs febriū proprie quando est horripilatio: aut frigus ꝛ rigor: quoniam prolongatur super eum frigus ꝛ rigor: ipsa nāqꝫ exprimūt materias: si fuerint euntes ad quedam viscera: ꝛ prohibent digestionem humorum. Apud declinationem vero ē iuuatiuus valde: ꝛ fortasse nō nocet apud statum.

¶ Hic est cañ. quo medicus vertit suam intentioneꝫ ad materiam: vt resoluatur ꝛ prohibeatur prohibens resolōneꝫ.

¶ Questio. XVIII.

Dubitatur vtrum somnus noceat in pn̄cipio paroxismi: videtur q̄ non per textum infra Fen 2a. capitulo de signis ex somno. ¶ Amplius. In regimine rigoris Auicen. administrat medicinas: que somnum inducunt.

¶ Questio. XIX.

Dubitatur 2° an iuuet in declinatione paroxismi: videtur q̄ non: quia somnus materias mouet intus: ꝛ prohibet eas a resolutione: que debet fieri in declinatione.

¶ Questio. XX.

Dubitatur 3°. an in statu iuuet: videtur q̄ nō: imo noceat per Auicen. Fen scōa huius libri: vbi dicit. In statu paroxismorum somnus est deterior.

¶ Questio. XXI.

Dubitatur 4o. an hec dicta verificētur de temporibus vniuersalibus febris: sicut de tēporibus p̄ticularibus p̄oxismi. Hoc quesitū eēt nimis ꝓlōgādum: sed q̄ multa diximus super affo. ꝑ° 2e p̄ticule. hic abbreuiabimus. ¶ Et dicemus: q̄ in principijs p̄oxismorum. ꝛ proprie q̄ñ est typus: q̄ signat calidū intus suffocari nō cōuenit somnus regulariter. Rō est multiplex: quam ponit in lra prima. naꝫ ex somno isti typi. i. frigus ꝛ rigor prolongātur: q̄ nō permittit calidū occupare materias ꝛ expādi: q̄ua occupatione ꝛ expāsione cessat frigus ꝛ rigor. Scōa cā est nāqꝫ ipse. i. somnus ꝛ hi rigores in pn° p̄oxismi exprimunt materias ad quedam viscera. scꝫ āpata: vel apta āpari. vnde est cā augmenti illorū āpatūꝫ hoc est qd̄ dicit. Si fuerint euntes. i. si isti humores sint currentes ꝛ mobiles ad illa viscera: ꝛ hoc q̄ illa sint āpata. Et hec est Ad pm.

intentio Gal'.affo.pdictor ⁊ est textus Rasis.16.cōtinētis. vltimo caplo. Tertia causa est: quia somnus in principio paroxismi prohibet digestionem. Ratio est: q2 nō permittit calidū expandi in materia: imo suffocat eū sub ea. ¶ Dicēdum tamen q in pncipio paroxismi coacti aliquādo concedimus somnū: ⁊ hoc in corporibus multe sensibilitatis in musculis: ⁊ propⁱe si cū hoc materia est subtilis ⁊ acutissima: que ex nocumento rigoris sunt in periculo. vnde ad se vertit curā: ⁊ sic soluuntur duo: que cōtra hanc conclusionē

Ad scdam adducūtur. ¶ Dicamus scdo. q in declinatione virtus est debilis per resolutionē: ⁊ materia est paucificata: ⁊ ex somno fortificatur calor naturalis: ⁊ ideo paucū quod remāsit de materia expellitur: vel cū sudore: vel insensibili euaporatione. ¶ Ad rationem contrariam cum dicitur: q somnus prohibet materiā a resolutione. Dicendū q per se hoc est verū trahendo intus calidū: sed confortando virtutez eius

Ad tertiā est iuuamentū. ¶ Dicamus 3°. q de conferentia sōni in statu paroxismorū sunt sermones ambigui ⁊ varij. Auic. enī hic dubitanter loquitur cū dicit: ⁊ fortasse non nocet apud statum. ¶ Rasis vero.16.continentis.vlti.cap.dicit. Somnus qui fit in statu paroxismi cōferens erit. Auicē. vo ifra Fen. scda loquens de somno dicit totuz illud in statu paroxismo p febris est deterius. ¶ Sed Conciliator differentia 108. conatur sedare contradictionem per hoc: q accipit statu finem ⁊ pncipiū: ⁊ vult q est deterius somnus in principio status: sed in fine status iuuat. ¶ Dynus vo ⁊ nos cuz eo quādoq3 diximus: q somnus in statu paroxismi: qui est somnus moderatus est bonus per viaz cause: q2 confortat virtutem: ⁊ iuuat ad digestionem materie: sed somnus: qui ab Aui. in statu vituperatur est: somnus diuturnus: qui est quasi quidam subeth. Hic profundus somnus est malus p viam signi: ⁊ deterior est in statu q̄3 in principio paroxismi: q2 somnus profundus in pncipio paroxismi cōsequitur naturaz pncipij paroxismi: ⁊ ideo nō sic est vituperabilis: sed in statu paroxismi: si fiat somnus profundus: nō fit sine causa magna. cū tunc ex modo caloris expansi homo sit dispositus ad vigiliam ⁊ non ad somnū. Alie vo expositiones illius textus dantur a Dyno ⁊ ab alijs: quas ibi diximus. ¶ Nos autem dicamus: q in statu paroxismo p febris est duplex dispositio. quarū vna nocetur somno: ⁊ alia iuuat. Est enim debilitas virtutis pter resolutionē: que precessit tēpore toto augmēti: ⁊ in hac cōfert sōnus: q2 virtutez a resolōne pbibet ⁊ resolutā cōfortat. Est etiā ibi multa multitudo vaporū in toto corpore: q2 calor totā materiā occupauit: ⁊ sup tota est expansus: nec in pluri quātitate exeunt isti vapores a corpore q̄3 sit q̄3titas eop: qui a materia surgunt: ⁊ qui retinentur intus: q2 tunc non esset status: sed declinatio: somno ergo puocato: vapores isti qui sunt in multa multitudine coarctantur: ⁊ versus intus mouent. Contingit ergo aliquē hoiem plus iuuari in statu per virtutis cōfortationē. qua cōfortatiōe facta copiosius expellit illos multos vapores ⁊ materiā: q̄3 fecisset si non fuisset per somnum confortata. ⁊ tunc somnus prodest huic homini in statu: ⁊ erit hic homo. vbi gra. cholericus: macer: rarus: resolubilis: habēs humores plus peccātes acuitate q̄3 quātitate. Contingit etiā aliquē alium hominē contrarie dispōnis sam dicte in statu paroxismi plus noceri ex multis vaporibus statim in pncipio somni cōstrictis: q̄3 iuuari per virtutis confortationē: immo nō indigebat ea: ⁊ ille nocebit a somno in statu. ⁊ ideo Auicen. prudenter loquutus est. ⁊ dixit. Et fortasse non nocet apud statū. ¶ Sed tu dices: ita posset dici de pncipio paroxismi: q fortasse iuuat: ⁊ etiaz in declinatione pxismi: q fortasse nocet pter easdem causas. ¶ Dōm q nō est simile. somnus enim in declinatione paroxismi est determinatus plus ad iuuandū q̄3 ad nocendū: q2 virtus est multū resoluta: ⁊ vapores sunt pauci. Sed in pncipio paroxismi somnus est plus determinatus ad nocēdū q̄3 ad iuuandū: q2 tota materia ⁊ vapores sunt intus clausi: quos somnus magis claudit: nec virtus est resoluta adhuc. ¶ Dicamus quarto. q augmentū est tēpus: qd quātuz ad partem suā versus pncipium h3 iudiciuz ex somno sicut pncipium: ⁊ reliqua pars sicut status. ⁊ ideo Auicē. tacuit de

eo: ⁊ sic etiā intellexit Rasis.16.continentis: sed Rabi moyses cōsiderauit: q in principio paroxismi somnus plus nocet q̄3 in aliquo alio tempore. Et q in omnibus alijs tēporibus vel iuuat: vel non nocet: vel minus nocet: ⁊ totuz hoc vocauit iuuamentū respectu nocumenti magis: qd facit in principio paroxismi. ⁊ ideo dixit in cōmento pmo scde particule affo. per nos translato ex arabico. Tempora in quibus iuuabit somnus sunt: post q̄3 erit cōpletum principium paroxismi: ⁊ apostemationis: ⁊ multo magis in tēpore status: ⁊ vtilius qd est de somno est in tempore declinationis. Gentilis translatit rabi moysem super aphoris.

¶ Quartā dubitationē omittimus: q2 timemus hic prolixitatem. cōmunitas tñ loquentiū idem dat iudiciū de somno in declinatione vniuersali morbi ⁊ particulari: immo vt alias declarauimus super aphori. qui dicit. In quo morbo somnus laborē prestat mortale: maxime verificatur de declinatione vniuersali morbi: que est declinatio mēdosa siue falsa. debet enim somnus in declinatione pprie vniuersali iuuare. Et cōsimiliter dicū: q in pncipio vniuersali febris. calor est submersus sub materia. ⁊ ideo nō tanto tpe debet homo dormire in pn° vniuersali morbi: quāto d3 dormire in declinatione: sed parū. in temporibus aūt medijs medio modo. Et tu considera q in febre cōtinua: in qua tempora vlia nō sunt distincta a tpibus pxismi: expectat in mā digestio: que est alia a digestione: que expectatur in mā vni⁹ paroxismi interpollate. est eniz digestio māe paroxismalis vt actu paroxismat quasi quedā cōtinua euaporatio: ⁊ expansio caloris super eam. Et in hoc aliqualr pōt esse diuersum iudiciū somni in pn° paroxismi vel acerbationis ⁊ pncipio totali feb. continue. Et considera q in statu continuap acutarum possunt esse diuersitates dispositionum ad diuersas crises: in quibus potest somnus iuuare: ⁊ in quibusdam nocere forsan. Scias ergo illud. Ad q̄rtā

¶ Et non prohibeas ei aquam frigidaz: nisi fuerit humor: qui est in eo crudus ⁊ grossus: tunc enim prohibet digestionem.

¶ Quoniam Auicen. dixit supra quando tu infrigidas non infrigides cum eo: in quo est stipticitas in principio haruz febrium. Volebat per hoc dare cañ. in infrigidatiōe: quando medicus conuertit intentionem suam ad partem febris: ⁊ vt apparet iste cañ. est generalis multum ⁊ indeterminatus. Et ideo vult reuerti ad loquendum de determinato infrigidatiuo. s. aqua frigida: quā multotiens febrientes affectant: ⁊ ostendetur de ea quando ⁊ in quibus febribus competet bibita ⁊ extra apposita. Et primo ponit cañ. in eius vsu per totum. scdo per balneum. ibi secunda. (Immo causa ⁊c.) Prima in tres. primo dat cañ. quendam generali in concessione: vel non prohibitione aque frigide. secundo quod dixit probat. tertio cañ. illum particularius distinguit. ibi secunda. (Et scias.) ibi tertia. (Nisi sit stomachus: aut epar.) ¶ Considerandum q aque frigide vsus per potum posset esse vel syrupum cum ea limphando. Et omnem suum potuz: vel de ea pura bibendo: ⁊ quomodocunq3 intelligatur vult Auic. q nō prohibeas febrienti frigidam aquā: nisi sit humor grossus: ⁊ cū hoc sit crudus: ⁊ causam assignat notā. Et quia iste cañ. statim ab Auic. declaratur. ideo non est hic super eo insistendum.

¶ Et scias q quando phlebotomia iuuat: deinde vteris via mala: tunc non purgabitur.

¶ Hic probat qd dixit: ⁊ est q concedatur aqua frigida febrienti: ⁊ adducit duas rationes. prima est q aliquando

potus aque frigide complet curam: ⁊ si ipsa non detur non curabitur infirmus. hoc autem sic dicit: quia aliquando medicus facta phlebotomia: quia videt alleuiationem infirmi non curat amplius de eo: ⁊ ipse non curatur: ⁊ tamen si dedisset de aqua frigida in potu fuisset curatus. Et hoc est: quod dicit quando phlebotomia iuuat: deinde vteris via mala. s. non dando aquã frigidam: que dari debet non purgabitur. i. non curabitur. Et totum hoc dicit Auicen. quia febres: in quibus possumus vti secure aqua frigida: sunt febres synoche: ⁊ illis phlebotomia est maximum auxiliũ ⁊ maxime alleuians. medicus igitur quia aliquando facta phlebotomia vidit infirmum multum alleuiari: non curat amplius de eo: ⁊ non dat aquã frigidam: que esset complementum cure eius: immo facit redire ad vinum limphatum, ⁊ tunc non liberatur iste febricitans: immo peiorabitur. ¶ Aliter iste canõ. etiaʒ a me exponitur: ꝙ existente aliquo humore grosso phlebotomia aliquando facta iuuat: ⁊ tu credis ex hoc ꝙ febris sit sanguinea. s. illa que est causa cõiuncta febris: ⁊ vteris via mala: quia das aquaʒ frigidam quã non debes dare: quia magis ingrossat illam materiam: ⁊ tunc non purgabitur illa materia: nec sudore: nec alia euacuatione: immo magis ingrossabitur: ⁊ hoc probat per canõ. predictos. ¶ Sed dubitatur de hac expositione: quomodo est possibile: ꝙ phlebotomia conferat: ⁊ tamen aqua frigida ingrossat materiã. ¶ Dicendum: ꝙ licet plures modi dicendi possint dari: vnus tamen est qui intelligit ex preposi/tione quarta questionis superius mote: ⁊ est ꝙ ponamus istum casum sic: ꝙ aliquis febriens de cholera grossa: vel flegmate separato a sanguine: ⁊ cum hoc habeat multam repletionem ex sanguine: qui statim incipit inflãmari: cum incipit cholera illa grossa: vel flegma putrefieri. vnde cogimur ad phlebotomiã non solum: quia timemus de inflammatione illius sanguinis: ⁊ de suffocatione ex eo: vel cursu ad principalia membra: ⁊ suffocantia loca: sed quia natura grauata ista plenitudine nõ potest vacare digestioni illius cholere: vel flegmatis: nec ex phlebotomia illa cholera peiorantur: vt supra diximus: immo melioratur: quia natura potest illi degerende vacare alleuiata a repletione. Facta ergo phlebotomia ⁊ alleuiato infirmo credit ignarus medicus istam esse febrem sanguineã: quia contulit phlebotomia: ⁊ quia est fortis flãma caloris: propter calorẽ cholere vel phlegmatis profunde putridi deceptus in hoc dat aquã frigidam que illam cholerã grossam crudam magis ingrossat. vnde non purgabitur visus. ergo fuisti via mala. ¶ Tertia expositio est etiã mea: ꝙ Auicen. te confortat: ꝙ licet facta phlebotomia iuuet: tamen non dimittas facere post phlebotomiã ea que expediunt de lenificatione ventris: ⁊ prouocatione: ⁊ rarificatione: quia his omissis vteris via mala: ⁊ non purgabitur: ⁊ non liberabitur infirmus. Et hoc dixit propter medicos blanditiuos: qui videntes facta phlebotomia infirmum multum alleuiatum: statim dimittunt regimen reliquum laudabile: ⁊ assentiunt lasciuie febrientis de non clysterizando: nec sumendo syrupum: immo nec dietando: sed ampliant se ad carnium exhibitionem ⁊ vini. ¶ Quarta expositio est Dyni ⁊ Francisci de pedemontiũ: ⁊ dicunt ꝙ Auicen. vult canõ. Gal. nono terapẽ. ⁊ est: ꝙ aliquando in feb. synocha est indigentia phlebotomie ⁊ medicus non facit illam: aut propter errorem: aut propter formidinem laborantis vel astantium. ⁊ tunc debet dari frigida aqua. Et ideo dicunt: ꝙ littera vult dicere via alia: ⁊ cõstruitur sic. Et quando phlebotomia iuuat. i. de se esset iuuatiua ⁊ non purgabitur. i. non phlobotomatur propter ignorantiam medici vel formidineʒ laborantis ⁊c. deinde vteris via alia. i. dabis in potu aquã frigidaʒ: ⁊ hoc est quod Gal. dicit nono terapeu. Si vero coactus fueris quandoqʒ curare infirmum: a quo non solum quando relictum est auxilium phlebotomie: sed ⁊ nunciaut propter inscientiã medicorum: aut laborantis: aut famulantiũ formidineʒ in presenti tempore prohibitus fuerit auferre sanguinem ad frigide aque dationem veniendum: ⁊ dicit Dynus. Si littera dicit via mala. i. propter aliquem erroreʒ non purgabitur . i. non phlobotomabitur. supple: tu da aquã frigidaʒ: hec expositio est violenta: vt apparet.

¶ **Humoris autẽ cholerici digestio est: vt conuersus a sua subtilitate fiat spissus: ⁊ aqua quidem frigida facit illud.**

¶ Hec est secunda ratio ad probanduʒ canõ. premissum quantum ad id quod generaliter ⁊ in cõfuso intendit: ⁊ est ꝙ aliquando conceditur febricitantibus aqua frigida materia non existente grossa sed subtili: hoc probatur: quia si materia est subtilis cholerica: aqua frigida conuenit. nam digerit illam: cum eius digestio sit inspissatio: ⁊ in hoc Auicen. innuit ꝙ quando medicus conuertit suam intentionem ad febrem ⁊ ad causam in quadam febre vt cholerica de cholera subtili: potest perficere vtrãqʒ intentionem cum potu frigide aque: quia infrigidat ⁊ digerit materiam: quã postea natura confortata expellit vt ponet.

¶ **Nisi sit stomachus: aut epar debile: aut frigidum: aut sit in visceribus apostema: aut sit in visceribus dolor: aut sit cõplexio eius pauci sanguinis: aut caliditas eius innata debilis: quare debilitatur post potum aque frigide. Aut si non sit consuetus potare aquã frigidã: sicut illi qui sunt de regione calida: isti enim spasmantur velociter ⁊ associatur eis singultus: ⁊ extenuatus est de hac summa.**

¶ Hic canõ. exhibitionis aque frigide particularius distinguit: licʒ enim bene sit dictum: ꝙ aqua frigida detur nisi materia sit cruda: ⁊ grossa: ⁊ detur si materia est cholerica subtilis: hoc tamen non sufficit: sed alia cum his oportet attendere: ⁊ que prohibent aquam frigidam dari: ⁊ que consentiunt. Primo ergo ostẽdit: que sunt illa que prohibẽt aquã frigidã dari. Secundo que sunt illa: que consentiunt: ⁊ indicant dari eam. Tertio quid sequitur ex datione frigide aque: quando datur vbi conuenit concurrentibus eis: que dari indicant. Quarto quid fiendum quando indicationes iste sibi aduersantur. Quinto ostendit nocumenta: que sequuntur ex potu frigide aque: cum datur vbi non licʒ bibere eam: quia contrariantur nobis indicationes. ibi secũda (Ubi autem materia.) ibi tertia. (Multotiens.) ibi quarta. (Et quandoqʒ iterum.) ibi quinta. (Et cum non licʒ ⁊c.) ¶ Considerandum circa primã partem: ꝙ Auicẽ. tangit octo conditiones prohibentes in febribus putridis: ⁊ in alijs dispositionibus dari aquã frigidã. Prima est debilitas alicuius nobilis vel principalis membri: quod intellexit cum dixit si sit stomachus: aut epar debile: ita etiã si sint membra auhelitus: vel viscera: vel renes: vel intestina ⁊ alia. hec autem debilitas est propter texture laxitatem: de quo loquitur in primo Fen. scd̃a capl'o de causis debilitatis: ⁊ possunt poni et debilia ex alijs causis. Ex potu ergo aque frigide ista mẽbra percutiunt frigido penetrante in illa. vnde destruuntur in eorum operationibus: ⁊ sic iste de quo loquitur Gal. 7. terapẽ. ex frigide aque potu propter meri debilitatẽ nõ potuit deinceps deglutire. Et etiã Auicẽ. statim ponet. ¶ Scd̃a conditio est mala complexio frigida in stomacho vel epate vel alio nobili membro vel principali. vnde vt dictum est ex frigide aque potu addito frigore poterit destrui eorum operatio. ¶ Tertia conditio est apostema in aliquo viscerum. ¶ Contra. quia in nono terapeu. dicit herisipilam aliquis non aliter sanabit quam potu aque frigide. ¶ Dicẽdum

ꝙ apostematio membri interioris prohibet aquā frigidaꝫ
propter duo. Primo quia membrum apostematum est debilita
tum ꝛ distractum in suis partibus. vnde aqua frigida subi
to occurrens vehementer ipsum percutit: non autem sic fie
ret in apostematibus sub cuti exteriori: propter cutis duri
tiem: ꝛ densitatem respectu laxitatis ꝛ raritatis membro/
rum interiorum ꝛ eorum panniculorꝫ. Secundo quia aqua
frigida prohibet resudationem: que ab apostematibus in/
terioribus fit saltem: quia materias constringit potis clau
sis. Aliquando tamen est tanta inflāmatio apostematis: ꝙ
timemus de consumptione infirmi: ꝛ de apostemati mem//
bri dissipatione ꝛ combustione. ꝛ ideo damus aquam frigi
dam coacti: potius volendo membrꝫ debilitari in aliquo
si debilitabitur. ꝛ volentes pro illo primo occursu materiā
constringi ꝙ velimus infirmum fornace apostematis com
buri. Et ppter hoc preeligimus: quando apostema est cho
lericum de cholera subtili propter causam notam: ꝛ sic in/
tellexit Gal. ¶ Quarta conditio est dolor: quia potest mē/
brum passibile esse ꝛ receptibile vehementis impressionis
ab aqua frigida. ¶ Quinta conditio est sanguinis pauci/
tas: ꝛ intellexit paucitatem ex egritudine prolixa: vel ex na
tura: vel ex alia causa. vnde mēbra sunt frigida nuda calo/
re naturali: ꝛ vehementer percutibilia ab aqua frigida.
¶ Sexta conditio est innata caliditas. i. radicalis debilis:
ꝛ intelligit per istos homines: qui a principio generatio//
nis generati sunt cum debilitatione omniū principalium: ꝛ
paucitate spirituum in eis: vel sunt tales ex etate vt senes: ꝛ
isti differunt ab illis: qui sunt pauci sanguinis: quia pauci/
tas sanguinis potest esse solo defectu eparis: iste autem ha/
bet omnia principalia debilia ex natura vel etate. ¶ Sep/
tima conditio est inconsuetudo potandi aquam frigidam:
sicut illi qui sunt de regione calida: quia habent aquas cali//
das: vt dicunt quidam. Nos autem habuimus scholarē:
qui fuit vt asserebat in partibus ethiopie: ꝛ dicit ꝙ omnes
bibunt aquas calidas: ꝛ nullus vnquā bibebat aquꝫ nisi
aliqualiter calefactam. aliter autem crederet mori. isti enīꝫ
sunt consueti bibere aquaꝫ calidam: si bibunt frigidā spas/
mantur velociter: quia adueniente aqua frigida inuenit mē/
bra rara ex continuato potu calido. vnde percutit ea subi/
to: ꝛ congelat: ꝛ quia frigidum est infnetum magis ei nocet: ꝛ
ex hoc fit spasmus: ꝛ fit singultus propter nocumentum a
frigido in ore stomachi: quomodo autē frigidū sit causa
singultus vide lib. 3. Fen. 13. caplo de singultu. ¶ Octaua
conditio est extenuatio: ꝛ est nota quomodo sit de summis
prohibentium dari aquā frigidā: quidaꝫ autē sunt: q istas
conditiones reducunt ad numerū cū ordine diuidendo res
naturales non nāles ꝛ contra naturā: nos autē excusamur
ab hoc: quia est locus ad introducendos.

**¶ Ubi autem materia calida aut grossa iam di/
gesta est: ꝛ corpus est carnosum: ꝛ caliditas in/
nata exuberans: ꝛ virtus est fortis: ꝛ viscera
sana non frigida: eorū cōplexio radicalis nō in
sueta aque frigide: imo assueta aq̄ frigide: val/
de tūc aqua frigida est melior res.**

¶ Hic ponit conditiones vel res: que consentiunt: vel indi//
cant dationē frigide aque: ꝛ sunt conditiones octo. ¶ Pri/
ma est ꝙ materia sit calida. s. subtilis: indicatur autem ex
parte caloris fortis: ꝛ ex parte subtilitatis indigentis in//
spissatione. ¶ Secunda conditio est: ꝙ sit digesta: si mate/
ria est grossa: ꝛ hoc est quod dixit: aut grossa iam digesta:
ꝛ est sermo Rasis. 17. continentis capitulo vltimo. ¶ Sed
dubitatur: que materia grossa digesta est ista: in qua da//
mus frigidam aquaꝫ. ¶ Dicemus ꝙ per hanc materiam
grossam intelligimus illam: cum qua quāuis sit digesta: cō
iungitur fortis flāma febris: vt indicet extinctionem cum
forti frigido: quale est frigidum aque: talis autem materia
est aliqua cholera grossa: vel sanguis qui dicitur grossus
respectu materie cholerice. Si ergo cholera sit grossa ꝛ di
gesta: ꝛ fortis flāma indicet frigidam aquā aliis sentienti/
bus potest dari: quia extincto calore virtus confortabitur: ꝛ
expellet materiā: quā inuenit digestam. Si autem cholera
esset indigesta: quāuis calor febrilis extingueretur: ꝛ con/
fortaretur virtus: ex hoc non posset tamen materiā indige
stam expellere: quare magis adderetur putredo ꝛ constri/
cta a frigido peioraretur. Similiter in febre sanguinea sine
putredine: quia materia est digesta: potest dari frigida aqua.
si autem sit cum putredine: que digestioni opponitur: indi/
candum erit de ea. vt dicetur in hoc capitulo. ¶ Tertia cō
ditio est: ꝙ corpus sit carnosum: ratio est: quia membra ner//
uosa carne cooperta minus percutiuntur a frigida aqua.
vt nono terapeu. ¶ Quarta conditio est: ꝙ caliditas inna/
ta exuberet: quia sit homo multi caloris: vel multe caliditā//
tis ex natura ꝛ etate: ꝛ causa est nota. ¶ Quinta conditio
est: ꝙ virtus sit fortis. s. principalium: ꝛ iam apparet hoc
ex oppositis conditionibus. ¶ Sexta conditio viscera sa/
na. s. apostematis priuatione: ꝛ priuatione alterius deter//
minate debilitatis facientis ea percussibilia a potu aque fri
gide: non enim possunt dici vere sana: cum iste sit febriens.
¶ Septima conditio non frigida complexio eorum radi/
calis. i. innata complexio eorum non est frigida. vnde non
sunt nerui percussibiles a frigido: quia sunt in summa ner/
uorum calidorū: ꝛ in hoc etiam innuit ꝙ sint copiosi san//
guinis. si exponatur radicalis. i. naturalis inata ꝛ influens:
lꝫ multitudinem sanguinis potuerit dare intelligi per mul/
titudinēꝫ carnis. ¶ Octaua conditio est consuetudo potus
aque frigide: cum igitur materia feb. ꝛ calor febrilis indi/
cant aquā frigidā ꝛ omnia alia consentiant eā dari ꝛ nihil
eam prohibeat: ipsa est melior res.

**¶ Multotiens enim adiuuat ad expellenduꝫ
materiam cum solutione nature: aut per vomi
tum: aut per vrinam: aut per sudorem: aut per
omnia illa. quare fit statiꝫ vt sanet. ¶ Et quan
doqꝫ dat in potu medicus de aqua frigida in/
firmo quantitatem plurimam adeo donec co/
lor eius fiat viridis ꝛ tremat: que sit saltem per
ueniens vsqꝫ ad eminā vnaꝫ ꝛ dimidiaꝫ. ¶ Et
fortasse cōuertitur febris ad flegmaticā: ꝛ for/
tasse confortat nā: ꝛ expellit materiā cuꝫ sudo/
re ꝛ vrina ꝛ fluxu ventris: ꝛ est sanitas.**

¶ Probat ꝙ sit melior res: ꝛ hoc est ostēdere vtilitates que
ex eius datione sequuntur: siue potetur in quantitate non
multa: siue in quantitate valde magna. ¶ Considerandūꝫ
ꝙ hoc iuuamentum est: quia virtus confortatur sedata flāma
febris. vnde mās expellit per loca apta euacuationū fm di
uersitatē materierū ꝛ aptitudines corporū. ¶ Sed dubita
tur si ista feb. est sanguinea: qualis erit mā: que expellitur
ꝓbas p̄teserit ne sanguis. ¶ Dōm ꝙ si feb. nō est sangui/
nea: sed est. vbi gra. cholerica expellet illa cholera: ꝛ alie
māe. si sint cū ea corrupte. Si aūt febris sit de sanguine: con
tingit multotiēs cū eo reliquas plures mās corrumpi: q̄ cūs/
te vomitu: vel vētre: vel sudore: vel vrina ostendent ꝓprios
colores. mā autem sanguinea aptius euabit sanguine na/
rium: vel per menstrua: vel per emoroidas: lꝫ Auicē. non
faciat de hoc mentionem: ꝛ si illum sanguinem contingat
pelli vomitu: vel ventre: vel vrina: vel sudore: ostēdere eū
poterit propriū colorem. Qꝫ autē virtute pellente sanguis

possit vomitu iuuatiue euacuari apparet.3.ca.Fen.13.⁊ 7° terapē.ꝙ per fluxum ventris: apparet.3.canō.Fen.14.trac.4.ꝙ per vrinam:apparet.3.canō.Fen.19.ꝙ per sudorem:dixit Arist.3° de partibus animaliū:possibile tamen est ꝙ febris sit sanguinea:⁊ cessabit per euacuationem materierū que non erunt sub forma sanguinis: ⁊ hoc erit q2 sanguis in illas corrumpitur. G.autem.9.terapen.sentit ꝙ natura accipit bonū sanguinem pro nutricatione:⁊ materias alias malas expellit. Unde dicit: ꝙ ex aque frigide potu calore extincto natura particularū roborata solidarum animalis humoribus qui sunt presubtiliati opponetur: ⁊ vt quicunqꝫ suaues ⁊ nutrire sufficientes.hos quidem attrahit ad eas. inutiles ꝯo abijciat:aut per ventrem:aut per cutim. ¶ Cōsiderandū scdo.ꝙ q̄titas que datur in potu de aqua frigida:est diuersa ſm diuersitatē inflāmationis febris.est enī magna latitudo in calore huius feb.arsiue:que indicat dari aquā frigidam:vt bene dixit Auer.7.colliget:⁊ diuersificatur etiam quantitas exhibitionis eius ſm multa alia ⁊ per te considerata: non ergo omnibus qbus concedimus aquā:concedimus in quātitate vltima:que est quātum potare possunt.vnde inde preueniant ad tremorem:⁊ quādaꝫ liuiditatem coloris:quā vocat Auicen.viriditatem:⁊ hoc propter multam ⁊ subitam infrigidationem. Sed facimus hoc quādo flāma febris est valde vltima:⁊ hora calida: ⁊ omnia consentiunt potest dare bibere quātū vult.alijs aūt potest sufficere q̄ntitas minor:vt mensura vasis ſm tuam extimationem. Per minā autem videtur intelligere hic copiosam quātitatem.vnde.G.9.terapen.non determinat se ad quātitatem mensure:sed dicit:ꝙ debet bibere quantum laborans voluerit:⁊ hoc est ſm diuersitatem in hominib9. quare bene fecit Gal.ꝙ ad mensuram non se determinat: mina etiam non est magna quantitas: q2 est.xx.vncijs.vel xviij.lꝫ in hoc pondere inueniatur diuersitas: ⁊ forsan per minā intelligit mensuram alicuius vasis. ¶ Considerandū 3°.ꝙ potus aque frigide: qui conuertit febrem quandoqꝫ ad flegmaticam:est proprie potus iste multe quātitatis:vltra quē non itur in quātitate:⁊ hoc q2 materiā illam.verbi gratia.sanguinem valde infrigidat ⁊ ingrossat: vt non est possibile virtuti post infrigidationem illum expellere:quare remanēs putrefit:⁊ fit febris de sanguine phlegmatico: ⁊ aliter potest imaginari febrem fieri phlegmaticaꝫ ex hoc potu:⁊ medicus aliquādo preelegit hanc febrem conuerti in phlegmaticā:potius q̄ꝫ velit subito ex ardenti flāma infirmū mori.vt dixit Auer.7.colliget:⁊ Rasis.17° cōtinentis.ꝙ autem virtus confortata hoc vltimo potu possit materias per suas vias expellere:notum est.

¶ Et quandoqꝫ iterum sunt quedaꝫ prohibentia:deinde timetur malitia caliditatis ⁊ sitis:⁊ existimas ꝙ peruenitur per eam ad ariditateꝫ vel extenuationem:non prohibeas aquam frigidam.nam additio apostematis ⁊ cruditatis eius melior est q̄ꝫ extenuatio. ¶ Et syrupus quidem acetosus quandoqꝫ etiaꝫ sedat sitim: ⁊ incidit ⁊ soluit:⁊ nocumentuꝫ ipsius apostemati non est plurimū:sicut nocumentū aque:⁊ non est ei vis aggregandi mām: ⁊ inspissandi eam. Et sit iulep plurime cōmestionis.

¶ Hic vult:ꝙ quando non omnia concordāt in indicādo frigidam aquā:intēdas ad fortiores indicationes.verbi gratia.aliquis febrit febre cū apostemate epatis:apostema prohibet dari aquā frigidā:q2 addit in illo constringendo materiam in cor⁊ ingrossando incrudat:sed vehemētia febris:⁊ molestia sitis:⁊ timor extenuationis vltime indicant dari frigidam aquā.tunc non prohibeas aquā frigidaꝫ.nam melius est.i.minus malum:ꝙ apostema aliqualiter augeatur ⁊ materia īcrudetur q̄ꝫ ꝙ moriatur arefactus. ¶ Considerandum aūt:ꝙ Auic.oppositū iudiciuꝫ dat intelligi.s. ꝙ aliquādo sunt quedam indicantia dari aquā frigidam: sed timetur augmētū apostematis:aut aliquod aliud graue periculū ex potu frigide aque.vnde non damus eam: ⁊ hoc totū remanet in iudicio assumentis:⁊ deliberantis medici per bonitatem extimationis sub canonibus scientialibus ⁊ habitu experimentali. ¶ Considerādum 3°.ꝙ quādo stant iste contrarie indicationes Auicē.vult:ꝙ si in meliorem ⁊ securiorē viam potes ducere:facias illud.vt si sufficit dare syrupum acetosum cū aqua:aut iulep plurime cōmixtionis:cum aqua enim pauce cōmixtionis est plus nutriens:⁊ minus extinguēs:⁊ dare ista cū aqua est securius q̄ꝫ dare aquā purā:q2 cum hoc ꝙ isti potus extinguunt calorem ⁊ sedant sitim non sic nocent apostemati:vt notū est. ⁊ iste canō.est positus.17.cōtinentis 4° caplo. ¶ Sed tu dices. Dabo hos syrupos cum aqua frigida:vel cum calida. ¶ Et dicendum:ꝙ si processus tuus ad dandum hos syrupos est:cum est fortis indicatio de aqua frigida timore extenuationis ⁊ sitis:tamen audaciam tuam refrenat apostema:vel cruditas aliqua in materia:vel oppilatio dabimus eos cum aqua frigida:q2 damus eos vt malitiaꝫ illam minuant frigide aque:quā dare volebamus. Si autem in tua estimatiua caderet hec omnia posse melius perfici:si aqua detur cum predictis syrupis:non frigida facias.

¶ Et cum non licet bibat aquam frigidaꝫ: ⁊ fit audax super eā:timeatur ꝙ non faciat accidere constrictionem pororum: quare fit causa febris alterius cū euentu oppilationis alterius: ⁊ fortasse erit vehementior prima.

¶ Hic considera:ꝙ ei non lꝫ bibere eam in febre:in qua omnia contradicunt huic potui: aut vehementiora.si ergo illud: quod prohibet est grossities:⁊ cruditas materie addit in grossitie ⁊ cruditate:⁊ facit alium graduꝫ oppilationis: ⁊ possibile est:ꝙ plures pices oppilet:⁊ ex hoc fit noua putredo ⁊ noua febris propter innouatam esse materiam: ⁊ seꝫ in dispositione vel in actu potu aque frigide:non extinguitur febris:sed remittitur:⁊ tunc reuertit intensior q̄ꝫ prius. ¶ Amplius. Ex hac infrigidatione possent generari materie alie ſm speciem a materia: que febrem faciebat: ⁊ fiet alia febris Gal.vero breuius se ab hoc expediuit.vt apparet.9.terapenti.

¶ Et quādo obuiat membro debili: corrumpit operationem eius:⁊ multotiens facit deglutitionem difficilem:⁊ facit difficultatem anhelitus:⁊ facit accidere tremorem:⁊ spasmū:⁊ debilitatem vesice:aut renis:aut colon. ¶ Et ille quem plurimū oportet ex eis prohibere a potu aq̄ frigide est:cui nocet i sanitate sua. ¶ Immo cum videris calefactionem fortem:⁊ complexionem calidam ⁊ siccam: ⁊ euacuaueris. tunc quandoqꝫ concedes infusionem fieri in aqua frigida apud declinationē; ⁊ apparitionem digestionis ⁊ euacuationem humorꝫ:⁊ non est malum vt administretur balneum: ⁊ potus vini commixti subtilis: ⁊ inunctio cum oleis lenificantibus.

¶ Hec sunt notata ex. 7. terapen. ⁊. 9. ꝙ autem frigida aqua percutiat neruos: ⁊ possit esse cā tremoris vel spasmi notū est habenti sciētiā Fen. quarte tertij cañ. aut colon. i. intestini quodcūqȝ sit: sed expressit de colon: q͛ multum appropinquat stomacho fm̄ situm vt anothomia ostēdit: lȝ monstruose ɔtrariū viderimus in anatomia: quā hoc anno fecimus. ¶ Considerādū ꝙ aliquis est: qui non est ɔsuetus aquā frigidā bibere: taliter ꝙ quotiens eā potauerit: nocetur ab ea: ⁊ de isto certum est indiciū: ꝙ potus frigide aq̄ est ei nociuus: alius est qui insuetus est frigida aqua: ⁊ est assuetus calida: ⁊ isti etiā certe aqua frigida est nociua: alius est qui lȝ non sit ɔsuetus potare aquā frigidā: non tamē est nocitus ab eaſ aliquādo eā potauit. Et de isto argumētat Gal. 9. terapen. ꝙ si iste aliquādo coactus est ad potuȝ frigide aque non nocetur. ergo minus nocebitur ille: qui consuetus est potare aquā frigidā sine nocumento. De hoc aūt lege hystoriā a. G. in libro de virtute cōsuetudinis loquente de quodam Ari. mitilenceos p̄natum tenente in omni peripatetica theorica ⁊c. imo loquitur de vsu aque frigide ab extra per moduȝ infusionis. i. balnei: ⁊ gratia huius loquitur de balneo aque calide: ⁊ sibi similibus in virtute. ¶ Cōsiderādum ꝙ per infusionē possumus intelligere ꝙ ponantur extremitates in aqua frigida. vt apparebit cap̄. de cura tertiane: vel ꝙ totū corpus ponatur in aqua frigida: ⁊ hoc est ɔsonum dictis. G. xj. terapē. cap̄. 9. Tangit aūt ɔditiōes que ad hoc requiruntur quattuor. p̄ma ꝙ sit fortis inflammatio. scd̄a ꝙ complexio sit calida ⁊ sic. tertia ꝙ euacuaueris. i. lenificaueris ventrem: si expedit. quarta ꝙ sit in vera ⁊ manifesta declinatione feb. ⁊ hoc scitur: q͛ precesserunt signa digestionis: ⁊ euacuatio materie per naturā vel artē: ⁊ iste ɔditiones omnes sunt note: nisi illa que vult ꝙ corpus sit calidum ⁊ siccum: cū tamē superius docuerit dare aquā frigidā calido ⁊ humido ⁊ carnoso: dicendum: ꝙ aqua frigida ab intra securior est carnoso: cum obuiet membris rarioris: sed ab extra intentione infrigidādi ⁊ remouendi calidū quod febris putrida imprimit vel impressit melius conceditur calido ⁊ sicco corpori. forsan. n. in carnoso timeretur de additione calefactionis intus ɔcluso calore. ⁊ ideo cessat corruptio litere: quā quidā hic faciunt dicētes: ꝙ vult dicere complexionē calidā ⁊ humidā. ¶ Sed textus. G. videtur contrarius his dictis. xj. terapē. vbi dicit. Si vero ⁊ bene carnosus fuerit ⁊ ɔstitutio calida ⁊ sic. ⁊ si in piscinaȝ natatoriā cum immiseris frigidā: non nocebitur: q͛ fm̄ tale tempus proijciente eos in aquā frigidam omnino mox sudatur: ⁊ venter eoȝ est: quibus erupit cholera. ¶ Et nos dicamus certum esse ex principijs Gal. 3° de complexionibus: ⁊ in cōmento aphoris. 21. quinte p̄ticu. Est autē vbi in tetano: ꝙ aqua frigida ab extra occurrens in corporibus carnosis vigorat intus caloreȝ. ergo cum. G. dicit bene carnosus intelligit ꝙ non sit multum macer: ita ꝙ ex balneatione in frigida aqua percutiatur in neruis taliter ꝙ spasmetur: vel aliter praue noceatur: ⁊ forsan hic est qui ante febrem erat bene carnosus: ⁊ febris eum ita macrum fecit: ꝙ ex frigide aque vsu ab extra nō inflāmabitur: sed infrigidabitur quantum sibi expedit. ¶ Aliter dicere possumus: ꝙ ex balneo aque frigide medicus vult vel caloris extinctionem: ⁊ istam facit in corpore calido ⁊ sicco: in quod penetrat: sed suspitio est de superflua infrigidatione: ne solidas particulas animalis percutiat: vel vult quandā caloris naturalis ɔfortationeȝ ex reuocatione ad intus: ⁊ reflexione ad extra: ⁊ cum hoc quandā debitā infrigidationem non profundā multum: nec peruenienteȝ cum substātia frigide aque: ⁊ hoc sit conuenientius in carnoso. vnde. 10. terapen. Gal. Juuenis quidā bene carnosus hora estatis in statu febris sine phlegmone in frigidam se ipsum emittens aqua sudorem mouebat: lege litterā Gal. q͛ hec fuit intentio eius. procedit igitur Gal. cum suo iudicio extimatiuo: ⁊ balneat carnosum febrīentem in tempore status: ⁊ vult ex hoc caloris nālis cōfortationem. vnde materia expellitur. Sed est suspitio in hoc: ne calor intus reflexus ⁊ vapores constricti noceant plus q̄ȝ calor naturalis vigoratus assurgat cōtra materiā: sed q͛ videmus ꝙ hoc aliquibus profuit: igitur aliqua dispositio est: in qua conuenit. vt arguit Gal. stabimus igitur in quibus carnosis hoc competat iudicio Gal. j. periti medici Auicē. autē procedit cū suo iudicio extimatiuo ⁊ balneat cholericum calidū: ⁊ siccum non carnosum vt sanguineus vel temperatus est: ⁊ balneat cuȝ aqua frigida: non in statu. vt. G. fecit: sed in declinatione vera iam euacuata materia: ⁊ infrigidat residuum caloris qđ remansit: ⁊ cum hoc etiā confortat calidum nāle ex hoc: sed est suspitio ne excaruatus nimis a frigido spasmetur: vel incurrat ethicam senectutis: stabimus igitur iudicio Auic. i. prudentis medici: qui considerat quātitatem carnis nō sic esse paucā vt dicta particula sequatur. non igitur contradicunt duo viri. s. Auicē. ⁊ Gal. sed dicunt duo: quoȝ vnum quodqȝ potest ɔtingere. ¶ Considerādum aūt ꝙ nostris tēporibus medici non sunt ausi in febribus vti balneo aque frigide: ⁊ hoc propter laborem extimationis vere: ⁊ nō minus: quia remedium est notatum a vulgo: timet ergo ne si aliud accideret infamaretur medicus: cuius infamie radix plus est in medicis adinuicem q̄ȝ in vulgo. De balneo autē cum aqua calida ⁊ potu vini dicemus. De vnctione autem cum oleis lenificantibus idest rarificantibus poros siue dilatantibus vt est oleum camomillinum iam diximus.

¶ Questio. XXII.

Dubitatur circa premissa. p̄mo an in febribus cōpetat frigida aqua. ¶ Uidetur ꝙ non ex Auicē. j. cap̄. Fen. 13. caplo de anxietate stomatica dicit. Non oportet ꝙ bibatur in febre nisi aqua calida. ¶ In contrariū Auicē. hic. ¶ Istam questionē Tha. ⁊ Conciliator prolongāt ⁊ formant multitudinem argumentorum: ⁊ extra propositū in difficultatibus eoȝ: nos igitur dicamus ꝙ potus aque frigide quidam est in quantitate pauca: vt quando miscemus eam cū syrupo: vel in hora cibi: vel cum vino granatorū: vel cū vino: vel cū zuccharo: vel aceto: vel aliter: vt contingit potare infirmo hora cibi: ⁊ cum huiusmodi potibus: est quando dant coclear zucchari rosati: vel violati: vel alicuius confectionis cordialis: quam medici construxissent pro infirmo. cum huiusmodi etiam potibus est quādo aliquādo blādimur egrotanti propter gutturis ariditatem ⁊ calorem: ⁊ concedimus aquā teneri in gutture: ⁊ si furtim parū de ea trāsglutiat infirmus: sed circa exhibitionem potus aque frigide pauce: medicus generaliter debet duo attendere. vnū est ꝙ febris non sit de incensiuis valde indicātibus de ea dari multaȝ quātitatem. vnde si detur pauca: timeatur de eius inflāmatione: quod Auic. innuit infra caplo de cura pestilentialis cū dicit. Aqua plurima frigida subito est iuuatiua. valde autem pauca consequenter exhibita fortasse excitat caliditateȝ: ⁊ iste sunt feb. inflāmate valde: in quibus aqua angurie ⁊ melonis cōuertitur ad choleram. vt Auer. 5° colliget penultimo caplo ⁊ fm̄ hunc modū potest saluari sermo hipocratis. 3. reg. acutorum cū dixit: ꝙ aqua mutatur in choleram in cholericis: ⁊ in quibus dyafragmati cholera dominatur: lȝ sermo hipocratis multis possit vijs verificari: tamen vna via est ꝙ aqua in quātitate modica incenditur ⁊ inflāmatur in feb. ardentis multū: in quibus requiritur maior extinctio q̄ȝ sit illa: que potest fieri per paucam aquā. Aliud quod medicus debet attendere in dando paucos potus aque frigide predictos est examinare conditiones quas Auicen. ⁊ alij ponunt. postq̄ȝ enim firmauit: ꝙ febris non est que indicat extinctionem cum copioso ⁊ subito potu aque frigide: ⁊ non dubitat ꝙ pauca aqua frigida incendatur: ⁊ per incensionem noceat: considera si bonum est ꝙ detur cum syrupo in

mane⁊ cum potu in cibo aqua frigida vel calida: ⁊ scies ex predictis conditionib⁹. verbi gratia. est hora estatis: ⁊ consuetus est semper in sanitate potare res actu frigidas ⁊ nō noceri ab eis: ⁊ mā est satis cholerica: ⁊ in stomacho nō est materia grossa infixa anxietatem faciens de cuius malo ri infixione per aquā frigidā timemus: ⁊ cum alijs multis conditionibus: quas tu cōsiderare potes. Dico ꝙ isti pos/ ses aquā frigidā dare in mane cum suo syrupo ⁊ in hora ci bi ⁊ alijs predictis modis. si autē sint ꝯtraria predictis da/ bis aquā calidam cū syrupo ⁊c. ¶ Sed tu di. pono casuz: ꝙ aliqua feb. sit fortis incendij indicans dari aquā frigidā in quātitate multa: ⁊ si daretur in pauca incēderetur: ⁊ nō est tempus modo dandi illam: qꝛ certificatuz est in iudicio meo: oportere prius lenire vel digerere. quero quā aquam dabo cum syrupo ⁊ in cibo: non frigidam: qꝛ ista pauca in/ cenderetur: ⁊ multa nondum competit: nō calidam: qꝛ multo magis incenderetur. ¶ Dicendum ꝙ dabis eam frigidā: sed associatam cū aceto vel succo limonuz vel aliqua re prohi/ bente ab incendio. Et posset dicere exercitatus medicus: ꝙ si postpositio multe aque frigide in hac febre est propter aliquā expectationez digestionis: qꝛ cholera est grossa: po terit dare cum syrupo aquā calidam ad digestionez grosse cholere: ⁊ cum cibo etiam vt non incrudet materiā: ⁊ nō se quitur: aqua pauca frigida inflāmatur. ergo aqua pauca ca lida: propter duo. primo: qꝛ aqua frigida figitur: ⁊ nō tran sit cito. scd̄o: qꝛ vbi figitur: ibi facit quādā calidi congrega tionem ⁊ vigorationem per cōtra resistentiā: ⁊ ex his fit in/ flāmatio. de aqua autez calida hoc non accidit. Hec igitur dicta sunt de potu aque frigide vel calide: quibus quotidie vtimur cum syrupis: ⁊ in hora cibi: ⁊ per hoc volo ꝙ sit in, tellecta littera Auicē. 3° cañ. fen. 13. caplo. de anxietate sto/ machi. ¶ Dicamus scd̄o: ꝙ quidam est potus aque fri/ gide in quātitate multa cuius quātitatis multe mensuram quidam auctores nō aliter accipiunt: nisi ꝙ detur quātum infirmus vult bibere: ita ꝙ satietur: vt Gal. dixit: ⁊ Cassius felix ⁊ multi cum eis: ⁊ quandoqꝫ est tantus potus ꝙ facit tremorem ⁊ coloris liuorē: vt dixit Auicē. ⁊ an talis aque frigide potus ꝯueniat in putridis febribus vel humorali/ bus: nō posset melius dici q̄ȝ dicat per Gal. ⁊ Aui. ⁊ alios ⁊ est ꝙ stantibus indicationibus omnibus audacter det: oibus ꝯdicentib⁹ nō detur. Quibusdā autē cōsentientibus ⁊ quibusdā non: obseruetur magis timorosum: vel timoro sa indicatio: ⁊ de his oibus iam perfecte expediti sumus. De aqua autē frigida in ephi. dictuz est supra: in ethica ꝯo dicetur infra.

Questio. XXIII.

Dubitatur secundo: an in febre cū damus aquam frigidā: debeamus expectare digestio/ nem. ¶ Videtur ꝙ sic per Gal. 9°. ter. q vult: ꝙ q̄uis phle botomia in synocha omni tp̄e ꝯueniat: tamen frigide aque potus ꝯuenit apparentib⁹ digestionis signis. ¶ Amplius Auer. 7°. colliget ꝯtinuans sermonē suū in synochis: dicit ꝙ prima conditio attendenda in potu aque frigide est: ꝙ materia sit digesta. ¶ In contrarium idem Auer. ibidem dicens. Est melius exhibere aquā frigidam in pncipio sine apparitione signorū digestionis: ⁊ non curare ex dictis ali/ quorum ꝯtra hoc. ¶ Nos autē dicamus: ꝙ febres in qui/ bus copiosus potus aque frigide competit sunt sanguinee ⁊ cholerice: longinquuz enim est: ꝙ in phlegmaticis ⁊ me/ lancholicis cōpetat: si ergo febre existente sanguinea: vt de tur aque frigide potus copiosus digestio sit expectāda: du/ bium videtur habere. Cōciliator enim non expectat dige/ stionē in mā sanguinea: vt detur aque potus: vt apparet dif ferentia. 171. Gal. autē expectasse videtur: vt apparet ex di/ ctis. 9. terap. ⁊ pōt dici: ꝙ si sanguis est nō putridus cū sta/ tim materia sit digesta ⁊ ꝓpterea si sanguis nō hȝ peccatū nisi ⁊ qualitatis sequētis quātitatē non expectata alia digestio ne potest aqua frigida dari. Si autez sanguis sit putridus: considerare oportet: si est grossus in substātia incrudabilis per aquā frigidā: ⁊ melius est expectare digestionē aliquā: si autē sit subtilis: digestio eius erit inspissatio per frigidaz aquā: cholera autē si est subtilis: dabitur ꝯuenienter frigi/ da aqua ante digestionē: qꝛ digestio eius fiet per aquā frigi dam: si autem sit grossa: melius est digestionem expectare. ¶ Dubitatur de eo: quod dictū est primo de mā sanguinea non putrida. Nos enim videmus: ꝙ natura in euacuatiōe eius expectat digestionem: vnde crises synocharuz verarū fiunt in determinatis diebus creticis. ergo in dando aquā frigidā expectabitur digestio: vt infrigidatione facta natu ra possit expellere materiā. ¶ Dubitatur secūdo: qꝛ in cau sone: qui est feb. de cholera subtili: expectatur digestio: vt aqua frigida detur ab Halyaba. 3°. practice cap. de regimi ne feb. per victum: ⁊ a Cassio felice in cura causonis in fine vbi postq̄ȝ pēpasim. i. digestionē fecerit egritudo: dat aquā frigidā cum alijs conditionibus. ¶ Ad primā dicendū du pliciter. Primo ꝙ lȝ non sit omnino necessariuz in synocha sine putredine expectare digestionem: vt detur aqua frigi/ da: tamen vtile esset: vel aliter ꝙ non est curandum expecta re: ⁊ si natura expectat est propter lesionem a calore febrilis vnde expectat auxilium sm̄ lune aspectus. Sed extincta feb. cum frigida aqua: virtus confortata expellet quan/ cunqꝫ hora aqua erit bene data: siue sit dies cretica: siue non.

Questio. XXIIII.

Et ex hoc soluitur. 3ª. q. quā alias mouimus: vtrum diem creticā debeamus eligere: vt demus istum potum ⁊ dicamus ꝙ si in die cretica talis potus de/ tur: vtile est: si bene examinasti eum cōuenire: ⁊ tunc multa ꝯcurrunt in vnum: vt virtus euacuet mām. s. ꝯfortatio eius per extinctionē caloris: ⁊ ꝯfortatio per aspectum. Sed q̄ȝ/ uis in die non cretica detur iste potus: poterit in eadez die non cretica liberari infirmus per euacuationem ꝯuenien/ tem: ⁊ ista euacuatio erit quedam crisis facta per violētiaz virtutis violentantis materiā ⁊ euacuantis eam: nō sm̄ or/ dinem motus materie in feb. qui est ordo indicatiuus ⁊ cre ticus. Et erit similis ista crisis crisi facte per impetum me/ dicine solutiue: quādo nā non euacuat materiā digestaz in die cretica: ⁊ nos euacuamus in die quietis post illā: ⁊ libe ramus a febre: ⁊ tu ꝯsidera hic. ¶ Ad scd̄m dōm ꝙ causon in quo digestio expectatur: est causon de mā grossa choleri ca. Et aliquādo causon sumitur pro fe. sanguinea. dȝ autez diligenter ꝯsiderare circa predicta: ꝙ in febribus acutis: que indicant potum aque frigide ⁊ in qbus ꝓpter aliquā cruditatē māe videtur expectāda digestio: medicus dȝ bo/ ne extimationis habere latitudinem nā si videt ꝙ ex dige/ stionis expectatione preueniat mors infirmi: ⁊ digō fiat ad malā formā. verbi grā. ad corruptionē māe. vñ apparebit hypostasis nigra: que si sine dubio nō dicetur digestio: me/ lius est dare aquā fridā: ⁊ nō expectare digōnē ⁊ nō curare si mā illa icrudetur ⁊ feb. ꝓlongetʼ. hec enim debent magis eligi q̄ȝ mors infirmi: ⁊ hoc intellexit Auer. 7°. colliget. ⁊ hic Auic.

Questio. XXV.

Dubitatur quarto: an balneum aque dulcis cali/ de competat in febribus putridis an/ te digestionem. ¶ Videtur ꝙ sic: qꝛ sm̄ vnam expositionez supra factam cum dicit. Cum aqua dulci tepida: intelligit de balneo: ⁊ illi sunt cañ. quibus vtimur in pncipio. ¶ Am plius. In tertiana ante digestionem non videtur ex toto ne gari infra ab Auicē. ¶ Amplius. Balneum est rarificans: sed rarificatio cōceditur ante digestionem. ¶ Contrarium sumitur a Gal. xj. terap. ⁊ a Rabi moyse. 19. ꝑticula apho. vbi vult ꝙ balneum est vtile post digestionem materieruz. ¶ Dicamus ꝙ non intendimus loqui de partibus omni/ bus balnei. sufficienter enim dixit Gal. de eis in. 10. terapē. sed volumus soluz loqui de balneo in tina aque calide dul cis. Et non est dubium ꝙ post digestionez ⁊ euacuationem

est vtile:si quid residuum mãerum est in corpore: ꝛ proprie aptaꝝ per poros educi. Existētibus autē alijs dispōnibus de alio indicātibus: vt sorditie cutis: ꝛ opilatione poroꝝ aut aliqua asperitate corporis: ꝛ consuetudine balneandi: ꝛ nō existētibus cōditionibus alijs ꝓhibētibus eius vsuz: de quibus dixit Gal'.xi.terra. vltimo cap. secure possumus balneare in tina ꝛ pluries: vt etiam Gal'. assentit in terap. ad Glauco. cap. de terciana. Facta autem digestione materie ꝛ non facta euacuatione: lz possemus eo vti: ꝛ hoc cum crederemus illaz materiã posse per poros dissolui: tamen apud me nō videt' mihi oino securꝫ eo vti timore dissolutionis: ꝛ motus materie ad partē nō ꝯuenientē sue euacuatiōi. ¶ Ex quibus apparet: ꝙ si mãe sint crude ꝛ proprie multe balneum in quo stet: nocet dilatando: ꝛ mouēdo materias euacuationi ineptas. Et q2 humor cholericus q̃uis sit crudus est tamē subtilis aptus euaporationi: ꝛ est siccus quez corrigit aqua dulcis tepida: ideo balneū ante digestionem minus nocet in terciana. Dixi autē balneuz: in quo stet q2 si balneatio eēt solum quedã ifusio: ꝛ quasi aspersio aque calide absq3 mora: posset in aliqua febre cōpetere ante digestionem: q2 esset digerēs tēperata calefactione ꝛ humectatione. vt in materia melãcholica: ꝛ nō dissolueret: vñ Auic. cap. de cura q̃rtane. Ingrediat' balneū: ꝛ si non fuerit digestio. nō fiat nisi effusio aque calide quãtitate: q̃ delectat corpus: ꝛ humectat minus q̃3 perueniat ad hoc: vt liquefiat ex ea humor. ¶ Post hoc aūt scias: ꝙ in hac nr̃a patria: quia homines nō sunt consueti balneis: ꝛ q2 euacuatio materierū putridaꝝ per balneuz nō est absq3 resolutione ꝛ euãatiōe spūuz: quã spūuz resolōnez superfluaz facit fe. ꝛ q2 mãs ēt cōmouet: ꝛ si sunt ꝓfunde difficile est eas mouere ad cutim dico quia ita est paucam inuenies vtilitatē cōiter in vsu balneoꝝ. i. tinarū ex aqua dulci: ꝛ cum hoc ēt multus labor accidit infirmo tam in corpore q̃3 in aīa in positione ꝛ statione ꝛ extractiōe ab eo: ꝛ in mēsura qualitatis aque: ꝛ in mēsura tp̃is more frequēter erratur: ꝛ ꝓpter hec oia non curo: si nō est in vsu balneum dulcis aque in cura fe. putridarum: ꝛ ꝓpter hoc forsan. Rasis non inuenit in eo magnam vtilitatē. vnde dicit. 16. cōtinentis. penultimo caplo. De cura putridaꝝ non vidi febricitanti balneum esse vtile in aliqua dispositione. ¶ Ad primum cōtrarium ꝛ tertiū dōm: ꝙ rarificatio in principijs febrium putridaꝝ debet esse cuz rebus leuibus: siue sit inunctio: siue sit lotio: ꝛ non cum rebus fortis dissolutionis: ꝛ debet fieri in febribus: quibus ꝯuenit vt ad hoc de his determinabit'. Q̃ō. XXVI.

Dubitatur an vinū cōpetat in habētibus feb. putridã. ¶ Videt' ꝙ sic: q2 in acutis fe. de quibus minus videt': datur vinū: vt Gal'. 8. ter. auctoritate Hyppo. 3. de re. acutoꝝ. ¶ Amplius. Vinum digestionem materieꝝ opatur: vt primo de re. sanitatis ꝛ cōfortat virtutem: vt oēs dicūt. ¶ Amplius. Vinū datur ad rarificādum ꝛ aperiendū poros: ꝛ hoc fit in principio. igit' in p̄n° pōt vinū cōpetere in putrida fe. ¶ In ꝯ̃riuz est Gal'. 8. ter. Cauete a vino fe. existete. ¶ Hic primo sciēdum: ꝙ reperit' quoddam vinū qd̄ est frigide ꝯplexionis: q̃uis sit vinū de vite: ꝛ hoc est vinū: qd̄ in ptibus nr̃is reperit' album ꝛ rubeum gustu acerbū: q̄si ꝓpinquū sapori vini granati acetosi: vel sapori agreste: ꝛ experiuntur homines remitti in calore ab eo: ꝛ si nō sūt stomachi fortis ledunt' ab eo: sicut a rebus frigidis subtilibus. ꝛ Gal'. in paucis libris fecit mentionē de isto vino: ꝙ opponitur alijs vinis in complexione. Cum enim vina sint calida in cōplexione. hoc vinuz est frigide cōplexionis ꝛ nō frigide: sicut diceremus ꝙ cepe albū est frigidum respectu rubei: ꝛ tñ est calidū respectu hois: sed dicit' illud vinum sic acerbū: vel bruscū dictū apud nos ita frigidū sicut dicimus ꝙ lactuca est frigida ꝛ ifrigidat nos: ꝛ h̄ est qd̄ dz in libro de euchimia ꝛ cacochimia ca° de vinis. Est aūt in vinis maxia qdē diia fm spēm ꝯsiderãtib⁹ vt visuz est: modica ho in alijs: nūq̃3 eniz iuenies lentē aut caulē humectãtem: sed minus qd aliū alio seccãtē: humectãtē aūt nullum. Adhuc aūt magis nequaq̃3 iuenies aliquã ceparū vel poroꝝ vel alleoꝝ ifrigidãtē: s3 magis vel minus calefactionē iducere: nec ēt lactucã calefacere ꝛc̃. nec ēt qd̄ magis ꝛ minus magnã h3 in ipsis diiaz. Inter vina aūt antiqssima qd̄ dixi a latinis noiari cocineū in tãtū ab albo simul ꝛ ab austero iueni differre: vt hoc qdē sufficiēter calefaciat illa vo ifrigidēt sensibiliter. Et nō credas: ꝙ semp cū Gal'. nominat vinū aquosuz: de hoc vino itelligat: s3 aliqñ de eo itelligit: ꝛ aliqñ nō: qd̄ rōne distinguere nō possumus: ꝛ dico ꝙ hoc vinū pōt ꝯcedi in febrib⁹ in p̄n° ꝛ ꝓcessu. Nec est timēdum de eo nocumētū vinoꝝ in lesione capitis: nec in calefactiōe: nec in cōmotiōe mãe p dissolutionē a calido: ꝛ cōprehēdit' ēt hoc vinū in sermonib⁹ Hip. 3. regiminis acutoꝝ ꝛ Gal. in cōmēto. ix. ꝛ. x. imo qñq3 vidi quosdã febriētes cōqueri de nocumēto stomachi a friditate hui⁹ vini nō minus q̃3 a frigiditate vini granatoꝝ. Nō stemus aūt hic ad disputandū an sint eiusdē spēi spãlissime oia vina. ¶ Alia autē sunt vina: que sunt cōplexione calida: sed est in eis diia magna: vnde qdã sunt dicta aquosa: que modicū calefaciunt: vtilia tamē sunt digestioni ciboꝝ ꝛ distributioni: ꝛ hec sunt alba subtilia paucifera. Et quãuis oia talia vina aquosa forsan nō calefaciunt omnē hoiem: tñ fit noster sermo de vinis in quibus est aliqua calefactio cōparata ad eum: qui illa potat: q̃uis sint vina aquosa. Quedã autem sunt vina vinosa manifeste calefaciētia: ꝛ ista sunt etiam multe diuersitatis. ¶ His premissis pono hos cañ. practicales. Primus ꝙ vbi est timor de phrenesi: tutius est dimittere omne vinū calefaciens. s. tam aquosum q̃3 vinosum. Ratio q2 vinū aptuz est facere materias euaporare ad caput: quãuis hoc aquosum minus alijs ledat mentē. ¶ Secundus cañ. ꝙ vbi est syncopis: aut timor de ea: si nō obstat multa vehemētia fe. potes cōcedere vinū: vt. xij. terap. q2 est maxime de cōfortantibus virtutē: vnde saracenis cōceditur in syncopi: quib⁹ tamen ex lege nō est licitū bibere vinū: vt colli3. 7. quale āt debeat esse in syncopi accipe. xj. terap. ꝛ tertio cañ. fen. xj. tu tamē mensura illud fm vehemētiã febris ꝛc̃. ꝛ fm tp̃a eius vnde in p̄n° syncopaliū febriuz ex mã frigida dat vinū aquosum Gal'. xij. ter. x. ca. l3 in actu syncopis: si eēt causon posset cōcedi vinū. sed hoc hic omittimus. ¶ Sed tu dices. Aliqs posset actu eē cū phrenesi: ꝛ simul cū syncopi: quid ergo faciam de vino. ¶ Dicēdū ꝙ facias sicut in alijs dispositionibus cōplicatis sibi aduersantibus: indicatione ḡ sumpta a dispōnis magnitudine dabis vinuz p syncopi: sed miscebis cū eo: qd̄ tibi videbit': vt minus capiti noceat. ¶ Tertius cañ. est: ꝙ in nulla febre de mã cholerica ante digestionem ꝛ a p̄ncipio cōpetit vinū aliqd̄: ratio est: q2 inflãmat ꝛ mãm cholericã agitat. vnde Halyab. 3. practice cap. de febribus putridis. Vinū febricitãtib⁹ ex cholera minime conuenit: ideo in p̄n° feb. cholericarū si vis rarificare: nō facias illud cum potu vini. sed cuz leui fricatione vel vapore aque tepide: vel oleo camomille. ¶ Quartus cañ. est: ꝙ in febribus cholericis digesta mã ꝛ multo magis digesta ꝛ euacuata pōt cōcedi vinū: q2 facit illã trãspirare per poros existentez aptam per digestionē: ꝛ multo magis cū est apta per paucitatē: ꝛ dirigit illã p vrinã: ꝛ h̄ est qd̄ dixit Gal'. Vinum mouet vniuersas excreationes. Eius aūt iuuamēta alia habes in ca. de cura tertiane. ¶ Quintus cañ. ꝙ in febrib⁹ frigidis. i. de mã frigida digestiōe apparēte in mã secure potest cōcedi vinū. qd̄ etiã sit vinosuz: eo qd̄ conceditur in febribus calidis. Et ratio hui⁹ est apparēs. ḡ bene clamauerūt oēs auctores: ꝙ vinū d3 dari digestione apparente in mã. ¶ Sextus cañ. est: ꝙ in principio febriū putridaruz frigidarū minus dubitanter pōt concedi vinum q̃3 in principio calidarū febriū. p̄mo q2 non timetur de eius inflãmatione. secūdo q2 pōt eligi vinum debilis caloris: in quo erit leuis

Uinū frigide complexionis

Canones sepē i exhibitione vini.

virtus puocatiua ⁊ apitiua meatuū. vñ nõ faciet in materia agitationē aliquā nocētez: ſed quādā ſuauē caleſactionem digerētem materias frigidas: ⁊ dilatātem poros. Et expertus medicus ſciet hoc arbitrari. In materia aūt calida hic idem calor vini poterit inflammare: ſi eſt multe caliditatis. ¶ Septimus cañ. eſt: ꝙ in ꝑtib⁹ italie ꝑꝑ vehemētē cōſuetudinē: quaꝫ hñt hoīes ab ipſo ꝑn° natiuitatis ad vinū pōt ſecuri⁹ cōcedi vinū febricitātib⁹ ꝙ̄ꝫ in ꝑtibus alijs: ⁊ ꝙ̄ꝫ fuerit ꝯceſſuꝫ in tpibus alijs. Et ideo ꝓcepta ꝙ̄ inuenis ex libris ſaracenoꝝ: nō ſunt ſic coarctāda apud nos in vſu vini: quia eis nō eſt licitum bibere vinum: ⁊ ſunt valde diſſueti ab eo. Et precepta que inuenies a libris grecoꝝ: quia voluerunt ꝙ homines nō biberent vinū vſqꝫ ad. xiiij. annū ſue etatis: vt narrat. Rabi moyſes in libro de regimine ſanitatis: ⁊ colligitur a Gal. primo libro de regimine ſanitatis in hocꝙ in prima etate vinū nō cōceditur: ⁊ conſidera cum hoc cañ. ꝙ diuerſitas vinoꝝ ſcḋm climata eſt cauſa multe diuerſitatis i iudicijs: ex quibus ceſſant cōtraria. ¶ Ad ꝑᵐ dōm: ꝙ in acutis debet dari vinū tpe debito: ⁊ vinum qḋ cōuenit. ¶ Ad 2ᵐ dōꝫ: ꝙ vinū cooperaꝛ digeſtioni ſemicrudoꝝ humorū: humores aūt multū calidos poſſet inflāmare: ⁊ multū crudos agitare: ⁊ precipue vinuꝫ aliquod potens. ¶ Ad alia patet ſolutio. Has v̄o duas queſtiones Conciliator aliter tractat: ⁊ tu accipe eas ſi placet.

¶ Et cum adminiſtraueris canones predictos in principio accidentium febris: tunc oportet poſt illud: vt tu occuperis in digeſtione ⁊ euacuatione: que non eſt ſcḋm ſemitam minorationis ⁊ deſiccationis: ⁊ iam diximus eam: immo ſcḋm ſemitam abſciſſionis cauſe.

¶ Iam Auicē. poſuit cañ. in curatiōe fe. putridoꝝ: quibus intēdit ad māmꝫ: quibus. ſ. pluribus operans medicus in principio fe. facit euacuationē cōēmꝙ̄ vocaꝛ exſiccatio. Hic ponit cañ. quibus intēdit ad mām: ⁊ medicus operās cum illis intēdit cauſe abſciſſionē: ita Auic. ſeipſuꝫ cōtinuat. Poteſt aūt ſaluari cōis cōtinuatio: que dicit: ꝙ prius poſuit cañ. in euacuatione: que competit in principio. hic ponit cañ. in euacuatiōe: que cōpetit poſt ꝑncᵐ. ⁊ quādo materia eſt digeſta. Primo ḡ cōtinuat Auicē. ſeipſuꝫ. Scḋo pſequitur. ibi. ſcḋa. (Et nō euacues.) Qō. XXVII.

Dubitatur vtrum in principio accidētie. i. euentus feb. debeat ꝓcedere cuꝫ quinqꝫ cañ. dictis. ¶ Videtur ꝙ non. Primo de phlobotomia quia eſto ꝙ ſit neceſſaria quādoqꝫ: nō ſit in ꝑncipio: ſꝫ poſt poniꝛ: vt poſterius dicet: ⁊ ſumiꝛ in primo li. ſen. 4. ca. de phlōmia. ¶ Secūdo de ꝓuocatione videꝛ ꝙ a principio nō debeat fieri: qꝛ niſi ſit euacuata materia ꝓuocatiua nō cōueniunt: vt nono terra. ⁊. xi. ⁊. xvi. con. auctate Oribaſij: ⁊ Ruffi clarius ꝙ̄ꝫ alibi poniꝛ. ſed in principio non eſt facta euacuatio in fe. in quibus nō cōpetit phlebotomia. ¶ Eodē mō ꝓbatur de eūatione ꝑ ſudorē: ⁊ fuit itētio Ruffi: ⁊ Oribaſij. xvi. con. ¶ In ꝯ̄trium Auicē. ¶ Ad ſolutionē huius cōſiderandum primo: ꝙ principiuꝫ accidētium: vel accidentie febris eſt principiū vniuerſale diſtinctuꝫ quo ad oīa accidētis: de quibus ſunt ſigna cruditatis. ergo iſti cañ. ſunt ꝓprie intellecti in vſu pharmacie. Poſſet etiā itelligi ꝑncipiū accidentium abſolute in omni fe. ſiue ſit digeſtio in illo ꝑn°: vt in ſinocha febre: ſiue nō: vt in alijs. ¶ Scḋo cōſiderandum: ꝙ Aui. non dicit: ꝙ tu vteris dictis cañ. in principio accidentium: ſiue accidentie fe. ſꝫ dicit: ꝙ ſi tu adminiſtraſti eos: feciſti eūationeꝫ minoratiuā: que eſt exſiccatio: ⁊ iō vult ꝙ conſideres quib⁹ cañ. ꝑdictis vteris ⁊ qualiter. nā ſi febris eſt in principio accītie. i. euent⁹ ⁊ materia eſt cruda nō cōpetit phlōmia: vł cōpetit phlōmia minoratiua: ſi eſt ibi repletio ſanguinea: vt ſupra diximus. ¶ Tertio conſiderandum vt ſupra diximus: ꝙ eūo in febribus putridis eſt duplex: vna cōmunis eſt euacuatio materieꝝ cōmuniter ⁊ neceſſario cōiuncta fe. ⁊ iſta vocatur exſiccatio apud Aui. vt ver. gratia. mundificatio inteſtinoꝝ: ⁊ vaporatio vapoꝝ: ⁊ aliquarum materieꝝ aquoſaꝝ iſectarum vrinario. Alia eſt euacuatio ꝓpria que accipit humorē qui facit febreꝫ. ¶ His habitis dicamus: ꝙ intelligēdo ꝑncipiū large ad febres ſanguineas: ⁊ alias febres de alijs humoribus: ſi tu exercuiſti te in principio cuꝫ phlōmia. talis eūatio potuit eſſe minoratiua vere: ⁊ vere abſciſſiua totalr̄ cauſe: vt ſupra dictū eſt: ſi aūt exercuiſti te cum alijs cañ. ⁊ non cū phlōmia: quia ſunt febres cholerice phlegmatice: vel melēce: in qͥbus nō cōpetit flōmia aut ſi cōpetit: cōpetit minoratiua: vñ poſt flōmiā ſtat fe. ⁊ eſt intētio tūc ad mām aliaꝫ a mā ſanguinea. ſ. cholericam: vel phlegmaticā: vel melancholicā: dico ꝙ ſi es vſus cañ. ꝑdictoꝝ alioꝝ a canonib⁹ phlōmie factoꝝ in ꝑncipio: tu nō minoraſti ꝓprie mām appropriatā. ſed eūoneꝫ cōem feciſti: que cōis eūatio vocatur exſiccatio: ⁊ ideo nō ꝓprie ſoluiſti vētrē: ſed lenificaſti: nō fortiter ꝓuocaſti: nec vrinaꝫ nec ſudorem: ſed leuiter valde. ¶ Ex quibus ceſſant cōtraria: non eniꝫ Auic. cogit te ad phlebotomandū in ꝑncipio ſꝫ ſi expedit: nec ad ꝓuocandū vrinā: nec ſudorē: ſꝫ ſi in ꝑn°. tibi videꝛ: fac cum leuibus valde: ⁊ ꝓprie mundificatione facta. Queſtio. XXVIII.

Dubitatur ſecūdo: vtruꝫ vtendo cañ. predictis in ꝓceſſu febriū abſcindamus materiā: ⁊ qͣliter debeamus vti illis. ¶ Cōſiderādū ꝙ ſicut ſupra diximus ad claritatē doctrine opꝫ diſtinctim loqui de canonibus phlebotomie: ⁊ alijs cañ. lenitiuis ſiue fluxus ventris ⁊ ꝓuocationis: ſudoris: ⁊ vrine. ¶ Dicamus ḡ ꝙ euacuatio per flōmiam duplr̄ pōt abſcindere cām: qñqꝫ ſiue ꝑmo vna vice totalr̄ abſcindens cām: vt in ſinocha: in qua vna flōmia liberaꝛ homo: ⁊ hec maxime ſit in principio: cum enim poſtponiꝛ: nō ſic copioſe poteſt fieri: vt poſteri⁹ dicetur. ¶ Et quādoqꝫ ſiue ſecūdo iteratis vicib⁹ poſſet abſcindere: cauſaꝫ ſicut ſi alicuius ſanguis eſſet malus: vñ febricet ⁊ pauſatiua phlōmia iterato ⁊ iterato facta ille totus ſanguis rectificatur: vt poteſt intelligi gnāliter q̄rta ꝑmi ca. de flōmia: ⁊ ſcḋm hūc intellectū poſſet ſaluari Dynus: q phlobotomiam eradicatiuā intellexit poſſe fieri poſterius digeſta materia: ſubtiliter tñ intelligēdo complemētū illius rectificatiōis nō ſit per euacuationē neceſſario. ¶ Quādoqꝫ āt euacuatio per flōmiaꝫ minorat māꝫ: ⁊ hoc 3ʳ. Primo ꝓpria minoratiōe qꝛ ſi febris eſſet de ſanguine. ⁊ fieret flōmia minorans: eſſet tūc per ſe illiuꝫ māe minoratio. Secūdo aliqñ minorat ꝑ accñs: qꝛ accidit materias febrē facientes eſſe ſanguini mixtas. ſꝫ ſanguis per ſe non peccet: nec per ſe faciat febrē. accidit ergo illas mās ſequi ſanguinē in euacuatiōe. Aliter aūt ⁊ 3° flōmia minorat ſoluꝫ repletionē cōem: ⁊ vocabiꝛ tūc euacuatio per flōmiaꝫ eūo quedā cōis māe: vt eſt flōmia intēdēdo ſanguis plenitudinē remouere: q̄ꝫuis nihil de cauſa cōiuncta: nec, ꝯ̄tīte fe. ꝓpria minoraretur: vt apparuit in caſu ſuperius poſito: ⁊ iſta vocaꝛ minoratio materie accidentalr̄ coniuncte feb: i. ¶ His dictis in flōmia dicamus in eūone cum alijs ⁊ reſumētes diuiſionē: vt compleamus illā. dicamus ꝙ eūo quedaꝫ eſt cōis: ſiue nō appropriata: vt ſciēū eſt: ⁊ vocaꝛ exſiccatio. vñ Auic. ſcḋm ſemitā minorationis: ⁊ pro. i. exſiccationis: quedā aūt eſt appropriata: ⁊ iſta eſt duplex: vna abſcindens totalr̄ materiam: vt que totam choleram facientē febrē eūat: ⁊ ex toto ceſſat febris: alia eſt ꝑtem materie abſcindens: vt ſi peccet cholera. v̄bi gratia. in libra. i. ſi pharmacia euacuat de hac libra. ℥. i. vel. ij. vel aliquā portionē: que tibi vꝫ. vñ de febre remittiꝛ ab eo qḋ eſt vel ab eo qḋ ꝑ directū eē poſſet. Aui. igꝛ cū dixit ꝙ opꝫ te occupare in eūone ſcḋm ſemitā abſciſſionis cāe: itelligit ſcḋꝫ ſemitaꝫ eūonis appropriate: que eſt abſciſſio totalis vel ꝑtialis: ⁊ hoc eſt ꝙ decipit expoſitores: nō eniꝫ Auic. per abſciſſionem

Eūo per flōmiā ſe 2ᵒ abſcindere cām.

Duplex eūo cōis ⁊ appropriata ⁊ quo vtilitas

sciſſionem intelligit ſolā eradicatiuā euōnē: que totā mām euacuat. ſʒ intelligit pris ēt illius māe abſciſſionē. ḡ ſūma intellectus eius eſt: ꝙ ſi tu bene adminiſtraſti can̄. p̄dictos lenificationis ꝛ p̄uocationis in principio accidētiū fe. tu feciſti quādā euationē: q̄ apud Aui. vocat̄ exſiccatio: tu non ꝓprie eduxiſti māmnquea ꝓpropriatur: opʒ ergo quodāmō vt tu intēdas ad euōnē appropriatā ad māmē ꝛ iſta eſt euatio ſm̄ ſemitā abſciſſionis: ſiue totalis abſciſſiōis māe: ꝛ ſorſan ꝙ Aui. notāter dixit ſm̄ ſemitā abſciſſionis: vt daret intelligere vtrāqʒ abſciſſionem: opʒ autem nos ponere diſtam inter has euōnes. ℭ Differt quidem euō cōis dicta exſiccatio: ꝛ euō ꝓpria: que dr̄ abſciſſio. primo ex pte tpis: q2 euō que eſt abſciſſio fit poſt principiū mā digeſta regulariter operādo: ſed euō que eſt exſiccatio fit ſtatim in principio: q2 ſtatim clyſterizamus: vel ſi expedit lenitiuū potādum damus. ℭ Sed dubitatur: q2 ſaltē in p̄n°. di non poterimus vti prouocatiuo ſudoris: nec etiā prouocatiuo vrineq2 quedā febris eſt: in cuius p̄ncipio nō cōpetet euō nec per flobothomiā: nec per pharmaciā. imo in nulla in p̄ncipio regulariter cōperit euō per pharmaciā exoluentē: ſʒ nō facta euōne nō poſſumus vti ꝓuocantibus: nec ſudatiuis: vt dictum eſt. ℭ Dubitat̄ ſecundo: an iſtis can̄. etiā poſſumus vti in proceſſu poſt digeſtionem. ℭ Ad p̄m dōm: ꝙ ſi febris fit in qua ſit facta minoratio per flōmiā: non eſt dubium: ꝙ ſecurius poſſumus: vti a principio ſudatiuis ꝛ ꝓuocatiuis vrine: in q̄bus intētio p̄ncipalis eſt viarū aptio: ꝛ ſic digeſtio māe: vt ſupra dicebatur: ꝛ in hoc ſequit̄ māe cōes euari. Sed ſi febris ſit de materiebus alijs: in quibus nulla a p̄ncipio ſit fienda euō minoratiua propria. tunc nō poſſumus vti ꝓuocātibus ſudorē: nec vrinā alicuius fortitudinis: q2 agitatio fieret materierū. ſed faciā ſudationem idest apertionē poroꝝ leui fricatiōe debita pānoꝝ coopturaꝛ prouocationē. i. viarū apertionē cum ſyrupo acetoſo ſimplici: vel cum aqua ordei: aut cū ſyrupo de duabus radicibus. ſ. petro. ꝛ feniculi in aliqua māi ꝛ dabo de ea paꝝ ꝛ iſta leuia nō agitāt mām: quāuis non ſit facta minoratio ꝛ aperiēdo vias ſunt cā ꝙ infirmus bn̄ trāſpiret ꝛ ꝙ bene vrinet. ℭ Sed tu dices pono caſum ꝙ repletio māe crude phleg. ſit multa: in qua non competit flōmia: nec farmacia ante digeſtionem: quero an hic facias ſudare vel prouoces vrinā a principio. ℭ Dicēdū ꝙ non cū re: que agitet ſed fricabo: ꝛ ſubtiliabo mām: ſicut i ſyncopali humoroſa: ꝛ iſta dici poſſunt prouocantia ꝛ ſudātia: ꝛ hoc totum ſtat in tui extimatiōe. ℭ Ad 2m̄ dōm: ꝙ etiā iſtis can̄. vtimur in proceſſu: ſicut apparet de linitione: ꝛ ſudatione: ꝛ prouocatione: ꝛ hic plus declarabitur. ℭ Secūdo differunt iſte euōnes ex parte rerū: cū quibus fiunt: nam euō que eſt abſciſſio ſit cū re: que mām eligit in euōne. i. que mām propriam febris euacuat: q̄uo autē fiat iſta electio per pharmacū ſolutiuū eſt notum. Sed euatio que vocat̄ exſiccatio non ſit eligendo: ſed vias euationi preparādo: ꝛ educēdo mās habiles: quibus obuiat: ꝛ hoc eſt manifeſtū in lenitiōe cū clyſteri: ꝛ ſic eſt cōprehendendū de prouocatione: ꝛ ſudatione leuibus: quibus a p̄ncipio vtimur. ℭ Sed euō abſciſſiua totalis: ꝛ abſciſſiua pris. que ꝓprie dn̄r euōnes minoratiue: ꝛ eradicatiue differūt p̄mo q2 quāuis in vtraqʒ expectet̄ digeſtio: minoratiua ſolā ptem accipit: ſed eradicatiua totū accipiunt. ℭ Scdo q2 minoratiua poteſt fieri ſtatim cū aliqua pars māe eſt digeſta: ſi videt̄ medico illā debere accipere: ſicut in flegmaticis fe. vt poſt declarabit̄: ſed eradicatiua ſit cum tota mā eſt digāi ꝛ hoc regulariter. ℭ Tertio q2 minoratiua euō pōt fieri cum leuiori re q̄ʒ eradicatiua: ꝛ iſta leuitas eſt per gradū virtutis: vel p doſiʒ minorē. Vbi gr̄a. de primo minoraſti aliq̄d de mā cum reubarbaro: vel odore turbith: poſtea eradicas cum ſcamonea: vel corpore turbith: exēplū ſecundi: ad minorādā das paruā doſim de ſcamonea vel turbith: ad eradicādā das integrā. Accidere tamen poſſet: ꝙ aliqua eradicatiua eſſet leuior multis minoratiuis p̄cedētibus: ꝛ hoc qn̄ illud: qd̄ remanſit eradicādum eēt valde parū. ℭ Ex q̄bus omnibus dictis appet: ꝙ euōnes minoratiue ſunt ſicut q̄dā p̄parationes ad euōnē eradicatiuā fiendā per artē: vel p nām: ſiue euō minoratiua dicatur illa: quā ego voco cum Auic. exſiccationē: ſiue dicatur minoratiua: que eſt pris abſciſſiua: ex vtriſqʒ eniʒ virtus alleuiatur: ꝛ vie preparant̄. ℭ Sed tunc eſt dubitatio: an per medicinas ſudatiuas vel vrinatiuas poſſet fieri euō abſciſſiua. ℭ Et dōm notū eē p ſe: ꝙ per medicinas ſudatiuas pōt appropriata mā euari. Et notū eſt ꝙ ꝓuocās forte per vrinā in febre melica mām illā facit exire: cuʒ vrina nigra eſt abſcindens mām melācholicā: ꝛ ſic faciens vrinare flegma in flegmatica: ꝛ cholām in cholica. ℭ Et eodem mō fortia ſudatiua: q̄lia eēt tyriaca antiq̄: ꝛ medicina d aſar ꝛ alia q̄ dicent̄ in caplis ſuis mouētia mās per ſudorem: ꝛ omnia iſta ſunt euantia ſm̄ ſemitā abſciſſionis māe. ꝛ iō in vſu iſtorū ſudātiū: ꝛ ꝓuocātiū expectamus digōnem: ſicut in vſu ſolutiuorū pharmacorū: vt poſtea in proprijs caplis dicet̄. imo vt declarabit̄ ſecurior vſus eſt p̄cedētib⁹ pharmacijs. Sʒ an in euōne facta p iſtos ſit electio talis q̄lis in pharmacijs eſt dubiū. ſ. motū hic nō diſcutiendum. ℭ Ex his ſoluitur. q. 2°. ſ. motā: nā in ꝓceſſu febriū poſſum⁹ vti can̄. iſtis lenificationis ꝓuocationis ꝛ ſudationis eiſdē modis: q̄bus in p̄ncipio vtebamur: ꝛ cū eiſdē rebus: ꝛ tūc cuʒ eis per ſe ſit cōis minoratio māe: q̄ dr̄ exſiccatio contingenter: tn̄ poſſet fieri māe abſciſſio: vt. ſ. diximus. Si aūt i ꝓceſſu vtamur iſtis can̄. nō cū rebus leuibus: ſed fortib⁹: tūc nō erit ꝓprie lenitio: ſʒ fluxus vētris: ꝛ erit ꝓprie ꝓuocatio ꝛ ſudatio: ꝛ poterit cum eis fieri abſciſſio māerū. ℭ Cōſiderādū vltimo: ꝙ ſi tu ꝑpendis de mō loquendi Auic. ipſe vult ꝙ occupatio in dictis can̄. in principio accn̄tiū febris ſit faciēs digeſtionē māe: ꝛ minorationem: q̄ eſt exſiccatio. Ergo mā ꝓpria: q̄ opʒ abſcindi p can̄. dictos digerit̄: aut in ſe: aut quātū ad viarū p̄parationē: ſʒ ipſa p ſe nō minorat̄: ſed minorat̄ cōis mā: vt ſepe eſt iteratū in ſermone. Et ex eodē modo loquēdi vult: ꝙ occupis in poſterū in digōne ꝛ euōne: que ſunt ſm̄ ſemitā abſciſſionis: ſcias hoc.

Scdo minoratiua et eradicatiua differūt

Euōnes minoratiue ſunt p̄parantes ad eradicatiuam.

ℭ **Et non euacues materiam indigeſtam in calido: aut frigido: niſi propter neceſſitatem.**

ℭ Hic ponit can̄. in hac euōne. Scdo ponit quatuor medicinas euacuatiuas. ibi. 2°. (De ſolutiuis vo.) Prima i tres. Primo ponit can̄. Scdo declarat illum. Tertio ſubiungit can̄. curationis putridarū: vt q̄buſdā accn̄tibus cōiūgunt̄. ibi. 2°. (Fortaſſe.) ibi. 3°. (Scias ꝙ non aggregat̄. ℭ Conſiderādū primo: ꝙ can̄. iſte eſt de euōne: nō de ea: q̄ eſt exſiccatio: q2 iā cōceſſit eā in p̄ncipio accn̄tiū febris: ꝛ per ꝯñs mā exiſtēte idigeſta. Et hoc eſt rōnabile: q2 euō illa non attingit ꝓpriā mām febris: niſi ſit flōmia ꝛ in illa non expectat̄ digō: q̄ expectat̄ in ſolutiuis. ℭ Amplius. Lenitio ꝛ ventris prouocatio ꝛ ſudatio leues nō attingunt mās proprias febriū: vt iā declarauimus: mō igit̄ opʒ ꝙ cū euōne illa q̄ vocat̄ exſiccatio: cōcurrat digō ꝓprie māe qn̄ ſit lenitio ventris ꝛ prouocatio vrine: ꝛ ſudoribus leuibus. i. rarificatiōe leui ꝛ aptione leui viaꝝ. Relinq̄tur ḡ ꝙ iſte can̄. ē de euōne abſciſſiua duplici ſiue eradicatiua: ſiue minoratiua que ſit cū pharmacijs euantibus exoluēdo: vel fortiter ꝓuocādo ſudorē vel vrinā: ꝛ iō ſermo ē ꝯtinuus: vt dicat̄: cū trāſierit p̄n̄m itēdēs ad digōnē māe: ꝛ euōnē abſciſſiuā toti⁹ vel pris: ſed neutrā earū facias: niſi mā ſit digeſta. ℭ Conſiderādū ſecūdo: ꝙ vt inciperet remouere erroreʒ: dixit in calido: aut frigido. i. ſiue materia ſit calida: ſiue frigida: ꝛ ſub hac comprehenditur omnis feb.

ℭ **Fortaſſe enim multiplicatur euacuatio humoris non peruenientis ad ſtatum per digeſtionem: vt euacuetur.**

¶ Hic declarat can. dictū & pᵐ quātū ad pᵐ pceptū: quo dī nō euacues mām idigestā. Scdo quātum ad fm: qd dixisti apud necessitatē. ibi. 2ᵒ. (Cū aūt mā ē plurima.) Tertio ponit quēdā can. rectificātē hāc eūonē: quē pcipit. ibi. 3ᵒ. (Cū ergo exerces.) Prima in duas. Primo inducit tres rōnes ad probādum ppositū. Scdo quorūdā errorem remouet. ibi 2ᵒ. (Et tu.) ¶ Prima ratio est. Si mā euacuetur ante digestionem: multiplicat eūo humoris nō puenientis ad statum &c. ¶ Et exponit Dy. i. cuius eūo est cā: vt mā nō possit prouenire vsq3 ad statū digerendo mām: vt in statu per crisim ipsam euacuet: & hoc qz eūatur humor bonus. ¶ Alia expositio est nr̄a: q̄ est eadē in effectu: pp quā considerādu3 q̄ eūo ante digestionem est cā: q̄ bonus humor euacuet: & iste bonus humor nō d3 venire ad statum per digestionem vt euacuet: imo vt nutriat & cōuertat in spūs. Cū autē q̄re euacuet humor bonus est: qz ipse ex pte sube est aptior ad eūonē. dixit aūt fortasse pp casus cōtingentes extimabiles qui dicent. ¶ Tertia expositio est nr̄a: q̄ per eūonem ante digestionē eūatur mā subtilis: q̄ de se fuisset eūata siue resoluta: & nō peruenisset ad statū cū digestione. ergo non expediebat te eūare eā cū pharmaco resolutiuo. Cā aūt quare subtile māei nociue eūatur est: qz est pars aptior eūoni.

¶ Et fortasse nocet euacuatio maturationi.

¶ Scda rō. Illa eūo nō est fienda: q̄ nocet maturationi: sed eūo an̄ digōnem est h̓: qz debilitat virtutē: & qz eūat subtile de mā: vn̄ grossum remanens non bn̄ digeritur: & vt dixit halyab. 3ᵒ practice. c. de eūone humoris putridi.

¶ Et fortasse permiscetur cum ea malignu3 cū bono: propterea q̄ mouetur malignum absq3 digestione sua.

¶ Tertia rō: illa eūo nō est fienda q̄ malignū humorē multiplicat: sed hoc facit eūo an̄ digōne3: qz agitat mām: & cōmiscet eā cū bono: & sic bonū corrumpitur & malum multiplicatur: & est sermo Auicen. libro primo. fen. q̄rta cap. 4. ¶ Sed tu dices. Ista mixtio d3 rectificare mām istā malā: qz attingitur a bona. ¶ Dōm q̄ mixtio q̄ fit per virtutis actionē rectificātis mām: ista est bona: s3 mixtio que fit per agitationē humoris mali distantis a nā sanguinis: ista ē q̄ plus nocet: qz plus ex hoc fit bonorū humorum corruptio q̄3 mali rectificatio. ¶ Dubitat q̄re Auic. vsus est hoc mō loquēdi fortasse. ¶ Dōm pmo: q̄ hoc facit pp eūonē coactā minoratiuā. vel eradicatiuā in mā furiosa: que fit aliqñ an̄ digestionē: & nō accidūt ista nocumenta: vel si accidunt: sunt minora nocumēta: eo q̄ sequeretur ex dimissione euacuationis. ¶ Vel dōm: q̄ hoc dixit pp̄ter casus cōtingētes extimabiles: in quibus accidit finis laudatus operāti cōtra can. ver. gr̄a. aliqs medicus psumptuosus dedit pharmacum solutiuū ante digestionē in febre cholica: vel flegmatica: & nō erat mā furiosa: nec erat mā superflue quātitatis: vnde necessitaret aliquā minorationē an̄ maturitatē. ergo ista medicina est data oino ꝯ can. & debēt sequi tria pdicta nocumēta. s. eūo humoris q nō d3 eūari: & impedimētū maturationis: & multitudo humoris mali: & fortasse cōtingit q̄ nullū istorū euenit: cōtingit enim esse hoiem in nā robustū: vn̄ virtus bonos humores defendit tractu medicine solutiue: & iuuat se impingēdo & expellēdo mās malas: quāuis sint indigeste: & eam totam euacuabit: vnde non impeditur digestio. nec multiplicabitur malus humor: & erit liberatus infirmus medico male agente: & hoc inferius adhuc declarabitur ibi. (Et opinor.)

¶ Et tu non auscultes viru3 qui existimabat q̄ intentio in digerendo est subtiliare: & humor calidus est subtilis: quare nō est necesse vt subtilietur.

¶ Primo ponit errorē. Scdo reprobat. ibi. 2ᵒ. (Res enim.) Ponit dictum eorum & causam dicti: iste autē vir fuit Rasis: vt habetur. xvj. continentis. cap. 2ᵒ. vnde etiā. x. Almāsoris statim in tertianis concedit mirabolanos. & non solu3 Rasis fuit audax ante digōnē cholericoꝝ hūorū eūare: qz fm veritatē credit: q̄ eūo eorū nō est an̄ digestionē: cu3 sint digesti: eo q̄ sunt subtiles: s3 in humoribus frigidis ꝯcedit euacuationem debere fieri ante digestione3: vt apparet eodem. 16. continētis: & vidi illū passu3 Auer. vt apparet. 7. colliget. Quid autem sit de hoc posterius dicemus.

¶ Res enim non est sicut dixit: imo intentio in digerendo est equare substantia3 materiei: ita vt fiat preparata ad expulsionem facilē: & subtile imbibitū: & grossum fixum: & viscosum adherens: totum illud non est preparatu3 ad expulsionem facilem: imo est necessarium: vt inspissetur subtile: & subtilietur spissum paulati3: & incidatur viscosum.

¶ Primo arguit rōnibus cōtra eū: & in hoc soluit rō eoru3. Scdo arguit auctoritate. Tertio ostēdit que potuit eē cā quare isti posuerūt hāc opinionē & motiuū opinionis. ibi. 2ᵒ. (Et esset melius.) ibi. 3ᵒ. (Et opinor.) Prima in quatuor sicut quatuor rōnes adducit ꝯ eū. ¶ Prima rō sic pōt formari: ois humor eūoni ineptus d3 digeri ante eūonem: & qz digestio est eq̄tio substantie māe: vt expellat: s3 ois humor siue grossus: siue subtilis: est ineptus eūoni: nā subtile imbibit & grossu3 figitur & imobilitatur. viscosum rōe sui tenacitate: siue viscositate adheret mēbrorū parietibus: q̄re op3 humorem subtilē ingrossare: siue inspissare: & spissum subtiliare paulatim: ne pforte & subitam subtiliationē fiat lapis. Super isto passu prolixe scriberē: nisi qz expositus ē subtiliter in questione nostra de maioritate morbi.

¶ Et si vir iste non audiuisset in sermone antiquorum de digestione aliquid: antequā dixissemus illud: & rememoraret dispositionis digestionis humorum fixorum. s. quia qui de eis subtilis est: indiget vt inspissetur: & qui de eis spissus est indiget vt subtilietur: oporteret: vt sciretur hoc per illud.

¶ Scda rō. Iste vir cōcederet humores fixos. s. grossos viscosos ineptos eūoni debere digeri. ḡ p hoc deberet ꝯcedere humores subtiles debere digeri. Et tenet ꝯn̄a virtute pcedentis rōnis: hoc est qd dicit: si iste vir. s. Ras. nihil audiuisset ab antiqs d̄ digōne anteq̄3 nos dixissemꝰ: & anteq̄3 rememoraremur dispōnes humoꝝ fixorū. s. p grossitiē: deberet p illū. s. qd scit de digōne fixorū scire hoc. s. qd de eis qui subtilis est &c. ¶ Considerādū autem: q̄ Auic. vituperium dicit huic viro in hoc: q̄ si iste nūquā ab aliquo ante Aui. audiuisset aliqd de digestiōe &c. quasi dicat si an̄ hec nostra dicta & an̄ hāc nostrā rememorationē nihil audiuisset: deberet scire q̄ humores grossi sunt inepti eūoni: & per hoc debebat scire: q̄ etiā subtiles sunt inepti pp̄ter oppositam dispositione3 oino. ¶ Alia lr̄a h3 rememoratur. s. iste vir. Aliter posset exponi: q̄ hec sit declaratio pmisse rationis: & dicit iste vir a se ipso deberet scire aliqd de digestiōe quāuis nullus diceret. ¶ S3 notū est: q̄ hūor fixus. i. ineptus eūoni d3 digeri. ergo tā subtilis q̄3 grossus d3 digeri. d3 ergo scire hoc. s. subtilē humorē & grossu3 debere digeri per illud. i. p dispositionē humorū fixorū: & eūoni ineptoꝝ. Apparet ergo q̄ fixū sumit dupl'r. Vno mō pro imobilitate terrea: vt sunt grossi humores fixi. & hoc mō sumit fixu3 superius: cū dixit grossu3 fixū: & hoc quātū ad pᵐᵃᵐ expositionem. Alio mō sumit fixum large ad esse ineptu3: & hoc modo sumit hic quātum ad secundam expositionem.

¶ Et q: non oportuit: vt in seipso consideraret: ꝛ diceret: quare vrine in febrib⁹ acutis nō hn̄t in principijs earū sedimē: deinde fiunt habentes sedimē: ꝛ an sedimē laudabile est aliquid: nisi humor faciēs egritudinē: q iā digestus est. ¶ Quare ergo nō expellit in pncipijs egritudinis ad salutē: si est subtilitas vltimū: qd̄ intēditur in digestione. ergo necessariū est: vt sit in principio, se. san. ꝛ cholere sedimē laudabile.

¶ Tertia ratio. Si mãe subtiles essent digeste: tūc in pn° febrium acutarū: que sunt de mã subtili: appareret hypostasis laudabilis: hoc est falsum ad sensum. ꝯn̄a est nota: quia hypostasis in istis febribus acutis nihil aliud ē: quã hūor faciēs egritudinē: qui est digestus. ergo nã illuȝ expellit. ḡ necessariū est ꝙ sit hypostasis laudabilis in pn° febris sanguinee. Nescio aūt quare Dynus p pn̄m. hic intelligit: non pn̄m. qd̄ est vnum tp̄s: nec qd̄ est spacium trium dieruȝ: nec punctū quo incipit: sed intētionē cōem istis: ꝛ vt intelligit ēt hippo. pmo re. acu. cū dicit. Opȝ vt def infirmo in pn°. ꝛc. bene enim verificaf sermo Auic. de pn°. qd̄ est vnū tp̄s de quatuor tp̄ibus vlibus. Dicit ḡ sic qn̄ interrogatiue. Quare iste nō cōsiderauit in seipso et diceret ꝛc. ¶ Considerãduȝ ꝙ dixit se dixisse laudabile: q: sedimē non laudabile potest esse mēbrale: sed laudabile opȝ ꝙ sit de mã: q̄ est cã cōiūcta in acutis: in quibus seruatur mã ad vnicã expulsionē: ꝛ p consequens tota cã añs est sub cã ꝯiuncta: vel erit vsq3 ad statū: ꝛ iō digesta expellit. Et huius digestionis signuȝ est laudabilis hypostasis: in febribus aūt nō cōtinuis pōt venire hypostasis a mã: q̄ est cã añs: ꝛ ꝛ similiter in continuis tropicis in hoc non prolōgamus propter dicta in questione nostra: an cause coniuncte debeatur digestio.

¶ Si autem nãc nō est possibile expellere illã superfluitatē: nisi post horã: in qua fit preparatio ad expellendum in vrina: tūc similiter opȝ: vt sciatur ꝙ arti euacuare humorem ante illaȝ horam: in qua apparet digestio in vrina: est inconueniens: aut difficile malū. Et fortasse mouet ꝛ non operaf vltime: ꝛ fortasse miscet malignum cum bono.

¶ Hec est q̄rta rō. Natura in febribus acutis nō euãt mãm: nisi post signa digōnis: q̄ appent in vrina: ꝛ hoc est qd̄ dicit. Nisi post horã ꝛc. i. nisi post appītionē signorū digestionis: in vrina. ergo eodē mō medicus non dȝ curare nisi digōne facta: ꝛ reperit dcã. s̄. ad vigorē rōnis hui⁹. Qō. XXIX.

Dubitatur q: nō vȝ ꝯn̄a ho᷑. nã nō expellit. ḡ neq3 medic⁹. imo ītra pcipit: ꝙ si ipa nō euacuat: ꝙ tu euēs. ¶ Dōm ꝙ si nã non expellit, pp̄ter defectū: ꝙ tu debes expellere: sed si natura ordinatim agens nō expellit q: humor est ineptus, tu ordinatim etiaȝ agēs debes etiam ita facere expectare. s. ꝙ sit aptus.

¶ Et esset melius homini huic: vt bene opinaretur de illis: qui fuerunt: sicut Gal. ꝛ Hyp. in eis que scripserunt de hoc: ꝛ valde attēderet: ꝛ tunc rediret ad contradictionem: ꝛ q: omnis contradictor in primis cum est super veritateȝ est excusatus. Verū melius esset ei: vt non cōsideraret in consideratione sua.

¶ Hic per auctoritatē arguit cōtra istuȝ: ꝛ dicit ꝙ iste Rasis deberet credere Gal. ꝛ hippo. ꝛ hoc est qd̄ dicit bene opinaref. i. ꝙ bonã de eis opinionē hr̄et. s. ꝙ fuerint boni viri: quibus est credendū in his: que scripserūt. s. vtriq3 in pmo affo. cū dixit. Digesta medicari: ꝛ in affo. In acutis passionibus. Sed si iste vir nō vult credere hippo. ꝛ Gal. debebat primo valde attendere: ꝛ multū cōsiderare: ꝛ examinare: ꝛ tunc contradicere Gal. ꝛ Hip. q: contradictor cum est super veritate. s. ꝙ sm ꝙ sibi apparet post bonã discussionem: ꝛ esto ꝙ nō sit veritas est excusatus. verū melius eēt ei: vt cōsideraret consideratione sua. s. Hip. ꝛ Gal. vel in consideratione sua. s. propria. q. d. si bene considerasset nō ꝯdixisset: als nō ꝯsideraret. i. vel nō cōsideret nō crederet sibimet. sȝ Gal. ꝛ hippo. ¶ Considera hic magnã laudē quaȝ dat Aui. Gal. ꝛ hippo. in ope medicine. Considera vituperium qd̄ dicit Rasi: q: vult ꝙ si cōsideraret in seipso: apparuisset sibi veritas p̄dicta. s. ꝙ eiio non dȝ fieri nisi materia digesta: quãuis sit subtilis: ꝛ ꝙ subtilis non pp̄terea est digesta: sed parū intuens: ꝛ ad pauca respiciēs de facili enūciat. Vult ergo Aui. ꝙ ista rō est tam euidēs: ꝙ statiȝ Raf. vidisset eam: si considerasset in se: ꝛ si non potuisset videre. imo cōtrariū apparuisset sibi verum: tūc fuisset excusatus. homo. n. qui ꝯ vnã veritatem instat ratione fortissima sibi insolubili est excusatus. est ergo vituperiū qd̄ dicit d̄ Rasi: quia non attendit ad illud: qd̄ dicit.

¶ Et opinor ꝙ raro huic viro acciderunt experimenta: que profuerunt in hoc capitulo: ꝛ acquieuit in eis. Et hmōi quidem experimentis: que nō sunt sm canones accidit eis: vt nec vnū valeat. Et accidit eis: vt nec vnuȝ eorum sit signum: hoc nãq3 est conueniens.

¶ Rasis fuit magnus practicus ꝛ experimentator: ꝛ ideo in vsu sue practice dedit multas medicinas solutiuas ante digestionē materie: ꝛ ex hoc bn̄ sibi successit: ꝛ iō acquieuit his experientijs: ꝛ purgauit materias in febrib⁹ acutis statim in pncipio ante digestionē: ꝛ continue sic est p̄secutus. ꝛ hoc qd̄ dicit profuerunt in hoc capl̄o. s. cure febriuȝ putridarum ante digestionem: ꝛ hoc Auicē. remouet ꝛ dicit: ꝙ huius experimēta: q̄ sunt contra cañ. nihil valent: nec vnū est signum. s. ꝙ ita debeat fieri in alijs infirmis: ꝛ licet ergo in vno infirmo: vel in pluribus hoc eueniat: non est signuȝ ꝙ sic debeat fieri: ꝛ per consequens non est signum: ꝙ possit de illo opere fieri cañ. generalis. nãq3 hoc est cōueniēs. s. ꝙ ita sit. Questio. XXX.

Dubitatur vtrū viso per experientiaȝ in pluribus infirmis: ꝙ medicina data añ digestionem liberetur febriēs. an debeamus ex hoc accipere cañ. generalē ꝙ pharmacū solutiuū possit dari ante digestionē. ¶ Videtur ꝙ sic. Primo q: multa sunt sola experiētia credita: vt operationes a forma specifica: nec habemus aliud per qd̄ faciamus cañ. curationis nisi cōfirmationē per experientiam: vt sumitur nono de simplici medicina cap̄. 5°. ¶ Amplius. Ex effectu sequente operationes confirmaf nostrum operari: vt sumitur ex cōmento affo. 17° 1ᵉ particule. ¶ In contrarium Auicen. ¶ Dicenduȝ primo: ꝙ qñ experimentum est contra rationem veraȝ: non potest ex eo fieri cañ. generalis: q: tunc esset falsus cañ. Qȝ autem ratio sit vera cognoscimus: q: habet propositiones manifestas: ꝛ q: est confirmata iudicio plurium sapientuȝ. Ex hoc cessat: ꝙ arguitur de forma specifica. operatio enim: que est a forma specifica: est comprehensa sensu: nec habet rationeȝ efficacem contrariam. Secundo dico: ꝙ experimentuȝ cōtra rationem est eueniens vt in paucioribus. ꝛ ideo Auic. dixit. Nec vnum loquens in singulari. ¶ Sed dubitatur quomodo potest esse: ꝙ sensus cōtradicat rationi. ¶ Nos dicamus: ꝙ hoc sensatum qd̄ est iuuari febricitantē a pharmaco exoluente ante digestionē materie aliquando est verum. i. contra qd̄ non decipitur iudicās medicus: ꝛ hoc est

Rão feni sus cōtra dicat rationi.

duplicíter. primo quia materia erat furiosa : vnde ante di/
gestionem euacuatione facta curatus est febriēs: ⁊ hoc sen
satum nō est cōtra cañ. imo cum cañ. suo. Sunt igitur duo
cañ. vnus ꝙ non eūes mās crudas: ⁊ non furiosas ante di/
gestionē. Alter ꝙ euacues mās furiosas ante digestionē:
⁊ hi duo cañ. nō cōtradicunt in rōne intellectus: nec sensus
cōtrariat rōni. Alio mō hoc sensatū est verū ꝑpter cōditio/
nes indiuiduales: atque vetāt nobis ꝑfectionē in hac arte: ⁊
voco cōditiones indiuiduales nō solū dispositionē: vel cō/
ditionē vnius indiuidui demonstrati: cui similis ab eterno
nō fuit: nec alius erit: inter quē ⁊ medicinā solutiuā potest
currere singularis ꝓpletas : vñ materie crude sequunt in
eūone absqȝ nocumēto. Sed voco cōditiones idiuiduales
oēs occultas dispositiones rarius contingētes: ad quarū
determinatā noticiā medicꝰ nō pōt ꝑuenire ex aliquo signo
certo: ⁊ in tali dispositione pōt contingere pharmacū exol/
uens datū ante digestionē iuuare. Vbi grā. Sit vna febris
flegmatica in principio cum vna vrina subtili cruda: ⁊ mā
hec sit circa primas meseraicas latens: ⁊ in se grossa visco/
sa: sed in superficie sua lubrica: ⁊ vt sic loquar vnctuosa: da
ta medicina solutiua vt agarico : iste statim liberabitur in
ipso principio: ⁊ qꝛ aliquis posset molestare istum casum:
dicendo ꝙ materia ista est digesta: ⁊ dicendo ꝙ est cogno/
scibilis: ideo tu dispone casum taliter ꝙ non possit cogno/
sci: ⁊ ꝙ lȝ sit cruda: tamen pharmacum illam euacuet. non
obstante ꝙ vrina subtilis cruda apparuit. Hec iuuamenta
ex euacuatione facta contra rationem nō sunt in rei verita/
te contra rōnem: qꝛ ratio illa erat vera : vt in pluribus: vel
in dispositionibus cognoscibilibus a medico per artem. ⁊
has dispositiones videmus sepe euenire. Sed iuuamētum
illud est in dispositionibus indiuidualibus occultis ardi: ⁊
raro cōtingētibus: ⁊ idō nō possunt redigi in cañ. qꝛ nō pōt
formari cañ. generalis: cū ille sint dispositiones quedā in/
diuiduales raro cōtingentes: nec potest formari cañ. parti
cularis vel indiuidualis in illis indiuiduis: dicēdo in om/
ni homine hñte dispōnes indiuiduales: quibus māe crude
possunt euacuari ante digestionem: purgatio fiet cū phar/
maco ante digestionem materie. Hic cañ. est medico inuti/
lis: vel non scientialis: qꝛ formans cañ. non potest dare no/
ticiā istarū dispositionū indiuidualiū. Apparet ergo quō
hoc sensatum: ꝙ est iuuari per pharmacum solutiuū datū
añ digestionē in mā nō furiosa nō cōtradicit rei: nec verita/
ti in se: ⁊ tamen non potest formari cañ. ⁊ ideo nō est signū
sufficiens ꝙ sic debeamus operari in alijs hominibus : vt
bene dixit Auic. Aliquando hoc sensatum est deceptiuū:
qꝛ comprehenditur in opposita ratione eius: ꝙ debet com
prehendi. verbi gratia. aliquis contra rationem: ⁊ cōtra id
qō debuit fieri liberatus est ab aliqua febre. s. dato phar/
maco ante digestionem: ⁊ ꝛm veritatem debebat dari dige
sta materia: accipit igitur medicus istam sanitatem: quam
iste acquisiuit ⁊ dicit: ꝙ causa fuit medicine. Et ꝛm verita/
tem causa fuit sua virtus: que irritata fuit a medicina : sed
ipsa vigorosa pugnauit contra medicum: ⁊ cōtra suā medi
cinā ⁊ contra febrē: ⁊ victoriā obtinuit. nō igitur hoc im/
ponas medicine: qꝛ si medicina nō fuisset data: iste citius ⁊
cū leuioribus accidentibus fuisset liberatus : ⁊ remāsisset
in sua conualescentia ⁊ sanitate modo post illā meliori mo
do: igitur hoc experimentum: qꝛ non est ꝛm cañ. non valet
aliquid: vt dixit Auic. ⁊ hoc erroneum posset frequenter
contingere: non debet tamen generalem cañ. facere: ⁊ hoc
est de quo dicetur cap. de quartana: ꝙ est rectuȝ ab errore.
¶ Ad 2m argumentum dicendum: ꝙ iuuamentum: qō no/
strum operari confirmat: est iuuamentū sequens suā actio/
nem. ¶ Sed tu dices: Ras. dicit. Iste est liberatus opere
medicine purgantis: ⁊ ego dico ꝙ Gal. ⁊ Hippo. negabūt
hoc: ⁊ illis duobꝰ viris. s. hippo. ⁊ Gal. magis credemus.
¶ Et si tu dices Ras. posset dicere: ego vidi per experien/
tiam: ꝙ mille hominibus infirmatis febre acuta data fuit
medicina a principio quingentis ex eis ⁊ multi fuerunt li/
berati: ⁊ pauci mortui: ⁊ alij quingenti non fuerūt purgati
a principio: de quibus plures fuerunt mortui. ¶ Respon/
debit hippo. ⁊ Gal. ꝙ hoc fuit: qꝛ illi oēs: vel plures egro/
tabūt fe. acuta de materia furiosa proprie dicta: vel de ma/
teria peccante quantitate plurima: vnde ante digestionem
debebat minui de ea: ⁊ sic operatio non fuit contra cañ. sed
cum eo: quare ⁊c̄.

**¶ Cum autē materia est plurima mobilis per/
mutabilis de membro ad membrum: ⁊ existi/
mas: ꝙ non est spaciuȝ in digestione eius: aut
fortasse accidit ex ea apostema pleureticū: aut
aliud si dimittatur: faciet cadere i timorē: ante
tempus : in quo expectatur digestio equalis:
proculdubio tūc est necessaria euacuatio eius.**

¶ Iam Auicē. declarauit cañ. canonicum : vel quantum ad
illud: qō erat canonicum: ⁊ erat ꝙ non euacuares materiā
indigestam. Hic declarat illum cañ. quantum ad secundaȝ
suam partem: que dixit. Nisi propter necessitateȝ: ⁊ primo
ponit causas quibus propter necessitatem euacuas statim
a principio non expectando futuram digestioneȝ. Secūdo
qō dixit confirmat per auctoritatem hippo. Tertio verifi/
cat illud per simile. ibi. 2a. (Et hoc est illud.) ibi. tertia. (Et
talis est euacuatio.) Prima in tres: sicut tres ponit casus:
in quibus euacuamus ante digestionem futuraȝ. ibi. scda.
(Et scias.) ibi tertia. (Et similiter.) Prima in duas. Primo
ponit casum ⁊ tangit causam. Secundo specialiter probat
rationibus. ibi secunda. (Timor enim.) ¶ Considerandū
ꝙ casus iste: in quo Auicē. precipit euacuationē fieri ante
digestionem: potest intelligi sciuȝ in materia furiosa: ⁊ tūc
exponatur plurima mobilis: id est plurima in mobilitate:
qꝛ sit vehementer mobilis : ⁊ sit vehementer furiosa ⁊ ve/
hementer mala. Et assignat Auicen. duas causas: propter
quas est necessaria euacuatio eius: tunc. s. statim in princi/
pio ante digestionem. Una causa est : qꝛ non est spacium in
digestione eius ꝛm suum iudicium extimatiuū. ⁊ hoc quia
nō est digestibilis sua malicia. Scđa causa est: quia esto ꝙ
ipsa per digestionem esset rectificabilis: tamen qꝛ mobilis
est vadens de membro ad membrum: timeri potest aposte/
ma in membro: ad qō vadit: vt pleuresis: aut aliud. s. apo/
stema: aut aliud. s. periculum: sine apostema : vt mors subi/
ta: quāuis non apostemet: ⁊ hoc est: qꝛ toto tēpore: quo di/
mittit ⁊ expectat eius digestio: qō est lōgū tēpus: cū sit pra
ua: est timor. Dixit aūt digestio equalis. i. digestio equans
suā substātiā: ita ꝙ si nihil aliud velis in hac mā furiosa fa
cere nisi equare illā: est tempus longum: qꝛ valde distat ab
equalitate substātie. ¶ Alio modo casus iste potest intelli/
gi in materia furiosa ꝓprie: ⁊ in materia plurima: que lȝ nō
sit vere furiosa: tamē propter superfluā quantitatem de ea:
timemus ꝙ suffocetur ante statū: vel nō subijciat digestio/
ni. Et ex hoc minoramus abscindendo de eā ante digestio/
neȝ: ⁊ tunc exponatur. Cū autē materia plurima est. s. quā/
titate sua: ⁊ cum materia est mobilis. i. furiosa: quāuis nō
sit multa: ⁊ tunc iste cañ. comprehendit cañ. quem spāliter
ponit ibi: ⁊ similiter si times: ⁊ tunc cause: quas assignat re
feruntur ad vtrāqȝ materiam: cum enim dicit. Non est spa/
cium in digestione: hoc potest esse: qꝛ multa: vel qꝛ furiosa.
Accidit apostema ⁊c̄. quia multa: vel quia furiosa: lȝ qui/
dam expositores referant hoc solum ad materiam multaȝ:
⁊ non ad furiosam facit cadere ⁊c̄. scilicet multitudine: vel
furiositate.

**¶ Timor. n. in hac est minor : ꝙ̄ȝ timor in illa: ⁊
cū hoc nā mouet ad expellendum eā ꝑꝑ mul/**

titudinē sui nocumēti. Cū ḡ adiuuat nā: cōue/nit ei adiutoriū vltimū: q̄re nō ē excusatio eius.

¶ Hic inducit tres rōnes: et primo adaptamus eas ad materias furiosas. Primo arguit sic. Timor in euacuatione ante digestionem materie furiose est minor q̄ timor in illa materia furiosa si dimittatur. ergo euacuatio materie furiose statim a principio debet fieri: consequentiam Aui. hz vt notam: sicut enim in operationibus s̄m vitā operamur: qđ melius: q: minus malum eligimus: sic circa laborantē: vt dixit Gal. xj. terap. primo cap. antecedens Auicē. habet pro noto ei qui audit dicta sua dicat: timor enim de materia furiosa. si dimittit: est timor mortis: sed si fit euacuatio añ digestionem: est infirmi anxietas et conturbatio ex difficultatē euacuationis. Igitur hoc est eligibilius: et sic potest applicari ratio ad materiam plurimam: de qua timemus: q non possit digeri nisi minoretur. vnde si dimittat̄ de ea: est timor mortis. ¶ Secunda ratio. Materiā furiosam natura conatur statim ante digestionem euacuare propter multitudinem sui nocumenti: quare ad illius exēplar medicus debet agere: et eodē mō ista ratio potest applicari ad materiam multitudine peccantem. Questio. XXXI.

Sed dubitatur q: si hec ratio sit vera de materia multa. ergo omnē infirmū a principio sudantem: vel habentē ventris fluxum deberemus euacuare ēt añ digestionē: q: videmus q natura a p̄ncipio laborat in materie euacuatiōe. ¶ Dicēdū q euacuationes a p̄ncipio febriū apparētes signū sunt multe repletionis: vel male materie: vt sen scđa declaratū est a nobis: et tūc si medicus vidit q natura minorauit tātū de materia q residuū sperādū est: posse digeri dimittēda est euacuatio minoratiua abscissiua scilicet partis: et hoc remanet iudicio medici. si autem cū euacuationibus remanet repletio multa. de qua dubitas debet dari pharmacia proprie: cū infirmus solū sudauerit: et in hoc nō prolōgamus. ¶ Tertia ratio. Cum medicus iuuat naturam: debet illam iuuare adiutorio vltimo. s. in sufficiētia: q: medicus est nature adiutor: sed in materia furiosa nullum est adiutorium: q sufficiat nisi euacuatio. igitur nō est excusatio ab euacuatiōe.

Ultimū sumitur tripliciter.

¶ Considerādum q vltimū in sermonibus Auicē. sumit̄ pro vltimo in tempore: sicut si dicitur q in apostematibus vltimo cōpetit resolutio. Aliquādo sumitur pro vehemēti remedio: qđ non dz tentari nisi alia precesserint: sicut dicimus q vltimū remediū est operatio cū ferro. tertio modo sumitur vltimū pro sufficiēti et appropriato remedio: ita q nullū aliud valet nisi hoc: et isto modo sumitur hic: q: in cura morbi pendētis a materia furiosa adiutoriū sufficiēs q est vltimū in sufficiētia: sic q nullū aliud sufficit: nec aliud est tentandum: est euacuatio: q nullum aliud sufficiat: nec aliud sit fiendum probatum est cum dixit: et extimas et c. et ideo hec ratio tenet virtute predictorū: et propterea Auic. quasi in modum conclusionis infert eam cum dicit. ergo. ¶ Considerādum tertio: q ratio pōt adaptari ad euacuationem materie fiendā ante digestionē propter superfluā multitudinem: q: non est aliud sufficiens auxiliū nisi de illa minorare. Questio. XXXII.

Dubitatur primo: vtrū mā furiosa sit mā calida: vel frigida. Uidetur q frigida: q: iste materie sunt proprie furiose cum associant sibi motum vētositatis: vnde primo de crisi nono capitulo Gal. mutuauit hanc dictionem. s. furiosam egritudinibus: que mouentur motu furioso velociter: et proprie cum eis inest ab humiditatibus et ventositatibus motus diuersus: idem sumitur a Ras. i⁹. continentis: sed mā vētose sunt frigide. s. phlegma et melācholia: vt sumitur tertio can. fen prima. capitulo de qualitate accidenti sode. ex materijs. ¶ In contrarium: q: febres que fiunt ab his materiebus sunt acute: vt intelligit̄ ex affo. quarte particule Medicari in valde acutis: sz acute febres sunt de materiebus calidis. ¶ Dōm q mā furiosa debet habere duas cōditiones: vna q sit mobilis de mēbro ad mēbrū. Scđa q sit multi nocumēti actionē nature vehementer disturbans: vt intelligitur ex cōmēto affo. Digesta medicari: et ideo quidā sapientes vocant eā mām tumultuātem: q: mō hic: mō ibi tumultū facit. Alij vocāt eā arrogātē: siue furiosam p̄pter cām notā. Pōt aūt hec mā eē multi nocumenti duabus de causis: vel q: sit multum male qualitatis cōtraria vite: q: hz quasi de nā venenosa p̄p suā multā maliciā et tendentiā ad puritatē elemētalē: vel quia licet non sit male qualitatis tamen motus subitus eius ad mēbra nobilia: vel principalia facit eā causare accidentia mala. verbi gra. dolores et sensibilitates malas in mēbris ad que mouet̄. vt ꝫ. g. vt nūc febriens doleat in capite: nūc in gula: nūc in pectore: nūc sentiat nocumentum anhelitus propter eius motū ad pulmonē: nunc doleat in epate: nunc in stomacho: et sic nulla sit infirmo quies et hoc esse poterit: quāuis mā nō sit venenosa. ¶ Sed dubitatur. Si ista mā ē sic mobilis. ergo febriens mō deberet apparere cū febre et modo sine. ¶ Dōm q imaginabile est totā istam materiam moueri: et tūc quocūq̄ moueatur semper ab ea surgunt fumi mali inflāmati petentes cor: et sic est semper febris: lz cū hac febre sit mala diuersificatio: q: modo plus calet et iflāmatur in vno mēbro: et mō in alio: et ideo possibile esset eā subito propelli ad aliquod mēbrū extremū et longinquum vt pedem: et subito cessare se. et sicut subito materia reuerti poterit iterum: ita subito reuertetur febris. Alio mō possumus imaginari mām hanc stare in venis: sicut in loco cōmuni: et s̄m suas partes moueri: vt vnū eius frustū modo vacillet: et modo aliud eius frustū: pars autē eius grossior quiescat. ¶ His premissis apparet p̄mo: q he materie sunt humores: et nō sunt puri vapores: vel pure ventositates: q: ipse resoluerentur a natura in tali motu: vel si non resoluerentur a natura: resoluerent̄ arte: et nō indigeremus pharmacijs soluentibus. ¶ Secūdo apparet: q tales materie sunt calide: vt plurimū: q: esse mobile de mēbro in mēbrū attestatur calori: q: frigus imobilitat et quietat. ¶ Tertio apparet: q iste sunt calide cholice maligne: q: tales sunt: q̄ sunt mobiles et venenose qualitatis: quā venenositatē acquirunt propter fortē calorē et male proprietatis. ¶ Quarto apparet: q nō sunt cholera eruginosa: q: lz sit venenosa: tñ non habet istā agibilitatē et mobilitatē: q: tenet de terreo propter vicinitatē adustionis. ¶ Quinto apparet: q multum subtilis propter cholere adustionē pōt dici mā furiosa: q: est mā mobilis multū: et multi nocumenti: non per venenositatem: sed per multā mobilitatē: vnde subito currit ad mēbra: et ledit illa. ¶ Sexto apparet: q non est impolē inuenire aliquā mām furiosam: q̄ tñ sit frigida in virtute: et tamē superueniat sibi putredo: et post hoc faciet febrē: et qui vult imaginari hanc mām frigidam furiosam: imaginetur aquosum sperma mulierum: aut aquosū sperma virile: qđ emittitur in tactu mulieris sine coitu: et imaginetur illud p moram et congelationem conuerti ad naturam venenosā: sicut fit in suffocatione matricis: et post hoc adueniat sibi sopitus calor et faciat in eo subtiliationem: et vapores in eo remanentes qui cōmoueant hanc materiam: et eā per corpus possent agitando: erit hec materia mobilis et venenosa et frigida in radice: hoc autē rarissime euenit. ¶ Septimo apparet: q raro inueniuntur huiusmodi materie furiose: q: raro est q materie furiose cholerice veniant ad subtilitatem et mobilitatem multam et maliciā qualitatis: quia hoc non fit nisi propter multam extraneitatē et elongationem a natura humorali: et a natura hominis: et talia raro in nobis fiunt cum habeant extraneam cām: nec ēt frequēter reperitur vnus sanguis valde subtilis: et multum p corpus mobilis. s. modo ad vnum mēbrum: modo ad aliud: et

rarissime reperitur etiã materia venenosa talis: quales ve scripsimus. ergo bene dixit hippo. cum dixit. Multa ro non sunt furiosa. At Gal. per venenositatem intelligit vapores aliquos: qui associant materiebus calidis: r faciũt eos mobilissimos ipse subtiliate multũ similes sunt vaporibus: r tales materie sunt calide: vel illa ventositas surgit ab alijs humoribus frigidis: r miscetur cũ istis materiebus calidis. Questio. XXXIII.

Dubitatur vtrũ mãe furiose possint apare mẽbrũ. Videt' q non. Quia sunt mobiles non figibiles in mẽbro: sed qđ non figitur nõ apostemat. In cõtrariũ Aui. cũ dixit. Accidit apa pleureticum. Franciscus de pedemontium in expõne affo. Digesta medicari vult q mã furiosa non facit apa: r q timor: ex ea non est timor apatis: sed mortis sine apate: r dat causam dictaʒ. Ad Auic. respondet cuʒ dicit: accidit ex eo. s. materia plurima r non intelligit de furiosa. Nos dicamus mãs furiosas posse apostemare mẽbra. Et hoc intellexit Gal. in cõmento affo. quarte pticule. Medicari si expedit: cũ pcipit purgari has mãs furiosas: ne ipse moueantur ad pncipalia mẽbra: r ea impleant. Si ergo Gal. timet impleri mẽbra nobilia ex mã furiosa timet ea apari. Amplius. Uẽtositates possunt apare membra. ergo mãe iste furiose: que materie furiose nõ sunt minus corpulẽte q̃ mãe ille vẽtose: nec sunt magis mobiles. Amplius. Videmus apa in cerebro fieri ex cholera adusta impura calida multum: r prauatque furiosa potest dici apostema mobile. Ad rõnẽ dicẽdũ q quãuis sit mobilis põt facere apa mobile. i. q modo in hoc mẽbro: modo in illo facit apationẽ per viã delitescẽtie: r motũ de mẽbro ad mẽbrũ. Questio. XXXIIII.

Dubitatur vtrum mã furiosa statim pma die: vel scđa: vel ante sit euacuãda. Videtur q nõ: per rõnes qbus probauit supra: q mã indigesta: siue calida: siue frigida nõ oʒ euari. Primo. q: euãbit iuuari uum vel euacuabitur subtilior pars r remanebit grossa. Scđo. q: nocet maturationi. Tertio. q: agitãdo miscet malignuʒ cum bono. Amplius. materias subtiles q: imbibũtur Auic. precipit digeri. ergo ẽt materias furiosas. In cõtrarium est cõitas medicorũ. Dicendũ q statim non expectata digõne mã furiosa debet euacuari. Ratio q: si dimittatur est periculũ mortis: vt declarauit Aui. In euacuatione autem eius fit preseruatio ab hoc: r non sequunt' nocumenta: que sequuntur in alijs materiebus indigestis. nã mã furiosa sui furiositate. s. mobilitate nõ sic est inepta euacuationi: sicut materie fixe stãtes: vnde Gal. primo de crisi. quinto ca. dicit. In istis egritudinibus. s. de mã furiosa opʒ vti medicina solutiua in principio earum: q: motus humiditatũ dominantium in corpore est iuuatiuus medicine vt facile eas attrabat: sed quecũq̃ humiditates sunt: que cuʒ hoc q non digerunt' omnino: sunt fixe stantes: nõ obediũt medicine solutiue. ergo illa tria nocumenta: que Auic. dicit fieri in euacuatione materie ante digestionẽ nõ sequunt' in euacuatione ante digestionem furiose materie: ipsa enĩ euacuatur affectante natura materie: r non euacuatur furtiuum: nec pars subtilis eius sola euacuatur: q: tota est subtilis: nec impeditur matur atio: q: non est apta maturationi: nec volumus eam maturare: nec miscetur malignuʒ cuʒ bono: imo educitur: r si aliquid de predictis accidit est parum: r magis eligimus hoc q̃ velimus hominem mori impetu furiose materie. Ad scđm dõm: q materie subtiles non sic mobiles: sed iacentes qere imbibite in mẽbro: quas medicus extimat posse digeri in tanto tempore sine periculo: non sunt ante digestionem mouende. Ex qbus apparet: q medicus ab ipso principio fe. acu. debet habere potentem extimatiuã: qua iudicet hunc infirmuʒ debere mori furiositate materie vel multitudie materie nisi purgetur ante digestionem. hunc vero alium febrientẽ de materia etiam calida posse euadere: si dimittatur absq̃ euacuatione. Questio. XXXV.

Dubitatur vtrũ euacuans materiã furiosam eradicatiue debeat eã euacuare. Et dicendum: vt cõiter dicunt: q debet eradicatiue euacuari cũ pharmaco euacuante exoluente dato in dosi sufficiẽti alijs concedentibus vt virtute etate r consimilibus: ratio quia materia furiosa vere tota est digestiõi inepta: r ideo si partem dimittis non est spes q digerat'. Amplius. De parte eius quãuis sit parua etiã sit timor de morte: q: cum sit multum maligna: parum de ea potest hominem occidere: r hoc dixerunt aliqui fuisse preceptum Auic. cum dixit. Cuʒ ergo. euacuatio enim eradicatiua est adiutorium vltimum r ideo Ras. purgat in acutis ante digestionẽ cum scamonea: r hʒ medicus prouidere me solutiuũ cuʒ sit calm r siccum inflammet: vt. 19. continentis Ras. r Gal. in cõmento affo. In acutis passionibus rc. Et hoc facit miscẽdo cũ solutiuo frigida cõsolãtia. vt notũ est. Qõ. XXXVI.

Dubitatur vtrũ mãm furiosam possemus euacuare per phlobotomiam. Videt' q nõ. Quia Gal. in euacuatiõe eius semp vi nominare pharmaciã: vt appet in cõmẽto affo. In acutis. r illo. Digesta medicari illo. Medicari in valde acutis. In õrium. Quia doloribus trãseuntibus a dorso in cubitos flõmia cõuenit vt hippo. in sexta particula affo. sed illa videt' mã furiosa. Amplius. In carbunculis phlobotomia precipitur a Gal. 14. terap. sed illa potest poni mã furiosa. Dicendũ q mã furiosa dicitur dupli'r. primo pprie: q: sit mobilis r venenose qualitatis: vt aliqua cholera valde mobilis: r istã opʒ euacuare pharmaci a: ratio q: mãque est multum male qlitatis r hincinde mobilis non potest esse sanguis: nec mã propinqua nãe sanguinis: nec sanguini multuʒ mixta: imo est distãs r extra illum currens. ergo opʒ q euacuetur nõ phlobotomia: sed aliorqđ eã attrabat a ppietate. scđo modo posset dici mã furiosa non sic pprie: sed sola mobilitate: r sic aliquis sanguis posset esse talis: r forsan q posset euacuari phlobotomia õnia cessant. Dubium autẽ caderet quid est illud: qđ dat humori istã mobilitatem: an sit forma in eo: an vapor: r si vapor quid facit vaporem esse mobilem ad diuersas dĩas põnis: r hec qđ est physica: r metheorologica: r ideo hic omittatur.

Mã furiosa dr duplr.

Et scias q flõmia qđ est intentio sanguinis nõ est ex genere eius: in quo expectat' digõ expectatione: que est in solutiuis: r non expectatur digestio nisi in humoribus alijs.

Hic est scđus casũ. in quo euacuamus ante digestionẽ que posset in posterum fieri in mã. Et primo premittit casum r innuit rõnem. 2° probat. 2° ibi. (Et cũ postponit'.) Vel põt dici: q hʒ partes tres: sicut ponendo dictuʒ tres rõnes adducit. ibi scđa. (Et cum.) ibi 3ª. (Et fortasse.) Casus quem Auic. intelligit est iste. Aliqs hʒ febrẽ ex sanguine: r talis febris est in principio: r nondum mã est digesta digestione quã habebit cum erit in statu: qd faciendũ Auicẽ. innuit casũ. r est q tu statim in principio phlebotomes: r nõ expectes digestionẽ: r innuit Auicẽ. hãc rõnem: q: ista phlobotomia in hac febre: cum sit mã: que est sanguis: intẽdit ad sanguinis eductionem. Sed quãdo per phlobotomiã intẽdimus educere sanguinẽ nõ opʒ expectare digestionẽ: sicut regulariter expectemus in euone cũ pharmacho: eũ digõ nõ expectat': nisi in humoribus alijs a sanguine: r per õnia in euacuationibus alijs a flõmia. ergo statiʒ opʒ phlebotomare scʒ in ipso pncipio feb. Qõ. XXXVII.

Dubitat' vtrum in flõmia fienda sit expectãda digestio. Et videtur q sic. per Gal. 9° terapen. 7° cap. r xi°. r. 14° cap. vbi precipit flõmandum esse sine indigestione: que est sm ventrẽ. Amplius. Existentibus

humoribus grossis antiqui dabāt ante flōmiā digestiuū: vt syrupum cū hyssopo: vt Auic. primo can. cap. de flōmia ⁊ generalr̄ cōprehenditur in cōmento affo. septime particule. dolores oculorū. Et Gal. in libro de flōmia noue trāslationis hoc affirmat. ℭ Amplius. Aui. in cap. de flōmia in feb. sanguinea precipit: ꝙ flōmia fiat superflua cū affuerit maturatio. ℭ Amplius. Sanguis potest peccare subtilitate ⁊ grossitie. ergo opꝫ illum digeri. ℭ In contrariū Auicē. hic. Quidā dicunt: ꝙ in flōmia minoratiua non dꝫ expectari digestio: sed in flōmia eradicatiua debet expectari digestio. Et videtur sumi ex Auic. cap. de flōmia vbi dicit: ꝙ in febribus sanguineis nō fiat flōmia superflua a pn̄cipio: sed cum affuerit maturatio: fiat superflua flōmia: qꝛ remouetur multotiēs febris in hora flōmie. Iste sermo potest reuerti ad bonum intellectum: ⁊ est ꝙ in pn̄° fe. in quibus flōmiā facimus minoratiuā: qꝛ est aliorum humorum peccatum in sanguine ⁊ non peccatū in sanguine per se facimus illā non expectātes aliquā digestionem: ⁊ in feb. sanguineis veris nos flobothomamus statim eradicatiue: cū est digestio: qꝛ statim est in eis digestio. ℭ Dynus vero dixit: ꝙ in flōmia facta rōne plectorie. i. repletionis omnium humorū proportionaliter in sanguine augmentatorūꝫ non debet expectari digestio: sed si flōmia fiat ratiōe peccati solius sanguinis: qui est humor ab aliis distinctus potest in ea expectari digestio. ℭ Nos dicamus sermones: qui dictis Auic. sunt conformes. ⁊ sunt ꝙ in flōmia aliquādo est intentio sanguinis. i. intēdimus sanguinis eductionē. aliquando est intentio aliorum humorum a sanguine: ⁊ in flobothomia intentio sanguinis est quando febris est de sanguine abundāte in venis: qui vere est sanguis stās sub forma sanguinis. Est autem dupliciter intelligibilis iste sanguis: vt dixit Haly. tractatu scd̄o. tegni vel p massa humorum in venis: quā cōitas medicorūꝫ sic vocat: vel pro vno humore distincto: qui dr̄ sanguis solus: primo modo accipiendo sanguinem: augmentum eius est augmentum omnium humorum simul proportionabiliter: ⁊ ideo est in hoc peccatum solius quātitatis per se: lꝫ possit sequi in hoc peccatum qualitatis: vt in synocha sine putredine: ex qua etiam pōt fieri synocha cum putredine: sed accipiendo sanguinē scd̄o modo augmentum eius est eius crescentia super alios si hoc fieri contingat: qd̄ forsan nō contingit: vt bene dixit Dy. ℭ Dico igiť ꝙ si febris fiat de solo sanguine vero peccante in sola quātitate primo ⁊ per se: licet scd̄o modo possit peccare in qualitate: tunc flōmia intendit in ea solū sanguinem euacuare: qꝛ iste solus peccat. Et qꝛ sic est statiꝫ in principio huius fe. dꝫ talis flōmia fieri ⁊ non expectari digestio: sicut expectamus in solutiuis. Declaremus igiť primo: que est digestio: quā in solutiuis expectamus: ⁊ est qꝛ quādo intentio pharmacie: est eūo humorū habentiū proprias formas extra sanguinē: vt in febre cholerica pura vľ in flegmatica pura: vel melācholica pura: a principio harum febrium regulariter non damus pharmacum solutiuū: cuius intentio sit euacuatio illorū humorū: sed primo digerimus mām: postea euacuamus: ⁊ si a principio euacuamus ante digestionem est coacte: qꝛ mā est furiosa: vel multa: vt dictū est supra ⁊ diceť: vel euacuamus pharmaco: in quo nō est intētio illorū humorū: sed est intētio eductio fecū: vt cum damus a principio cassiā. Sed de flōmia est totum cōtrarium ei: qd̄ dictū est de pharmacia: qꝛ quando in flōmia est solius sanguinis eductio: vt in febre de ꝯo ⁊ multo sanguine: sicut in febre synocha sine putredine: statim a principio dꝫ fieri flōmia: ⁊ citius ꝙ̄ pōt fieri: ⁊ nō expedit ꝙ digeras mām. Hoc Aui. pbat tribus rōnibus. s. ꝙ in febre sanguinea: flōmia statiꝫ a pncipio sit fiēda. pma est. Cū flōmia est ad sanguinis abūdātis eductionē: que flobothomia est intentio sanguinis: nō dꝫ digestio expectari: sicut in solutiuis: imo statiꝫ fieri debet in principio: si in fe. sanguinea est intentio flobothomie sanguinis eductio: ⁊ fit ad abundantis sanguinis eductionem. ergo statim debet fieri: ⁊ nō differri: vt premittatur digestio: sicut in solutiuis. Primā propositionem: in qua stat virtus rōnis Auic. habet pro nota ex hoc: qꝛ sanguis in quāto peccās habens sanguinis formā est de se aptissimus euacuationi per flobothomiā: vnde aperta vena statim currit extra. ergo nō debet digestio expectari: ⁊ hoc est: qd̄ dicit. Et scias ꝙ flōmia quādo est intentio ⁊c̄. non est ex genere eius. s. euacuationis: in quo ⁊c̄. idest ad eā fiendā non debet expectari digestio. ℭ Dubitatur. Quare sanguis peccās in quāto est ita aptus euacuationi: ⁊ alij humores non sunt apti suis euacuationibus in principio. ℭ Dicendum ꝙ augmentum sanguinis non sequitur extraneitatem complexionis in corpore: nec in substantia sua: eo habēte formā sanguinis veri: ⁊ ideo est aptū cursui: sed alij humores distincti a sanguine: quos sic distinctos ⁊ separatos solutiuum respicit vt trahibiles non possunt crescere nisi cuꝫ malitia qualitatis in corpore: que est causa multiplicationis humorum malorum: vel que associatur in eorum multiplicatione: ⁊ que consequitur: verbi gratia. frigiditas in excrescentia phlegmatis. In hac autē malitia huius qualitatis malignatur humor: ⁊ fit incōuenientis substātie: quāuis habeat formā humoralem: vt fit verbi gratia. flegma nimis viscosum: ⁊ iō inobediens euacuationi: nisi disponatur ⁊ digeratur. Cum ergo alij humores a sanguine incipiunt facere febrem: iā acquisiuerūt malitiā: per quā succūbunt putredini: ⁊ non regulati sunt eorū malicia a nāt: ⁊ illa malitia qualitatis in eis est: per quā fiunt inconuenientis substātie: ⁊ ipsa inconuenientia substātie est etiā vna malitia: sanguis autem augmentatus in quāto saluās verā formā sanguinis non potest in substātia fieri extraneus: ita ꝙ euationi non obediat. ⁊ cursui vena apta: qꝛ illa est ꝓpria sua eūo ⁊ nō alia.

Propter qd sanguis peccās in quāto est apt⁹ euationi: nō aūt alij humores.

Qō. XXXVIII.

Dubitatur scd̄o. Si Aui. dicta ⁊ dicenda concludunt de febre sang. putrida. ℭ Et dicēdū: ꝙ si sanguis sit putridus non longinquus a forma sanguinis: sicut est in synocha putredinali a principio: ꝙ etiā digestio nō debet expectari: quia ipse de se euacuationi est aptus: ⁊ ista synocha putredinalis est proprie illa: que est propinqua synoche sine putredine: qꝛ sanguis multa quātitate putrefit: si autem sanguis putridus esset longinquus a nā veri sanguinis: vt grossitie vel subtilitate: qbus putruit: posset aliqua digestio expectari.

Questio. XXXIX.

Dubitatur si sanguis vt dicit humorē separatum ab aliis solus multipliceť: an phlebothomia debeat fieri digestiōe expectata. ℭ Hic Dy. credit expectari debere digestionem: qꝛ iste sanguis non multiplicatur nisi malitia q̄litatis: vn̄ fit male subē. Sed Dynus dubitat an solus sanguis possit augmentari: ⁊ credit ꝙ non. ℭ Et nos dicamus: ꝙ si contingat soluꝫ sanguinē crescere in quāto: ⁊ cholām: ⁊ fla: ⁊ melā nō multiplicari in eo: imo diminute quātitatis eē in eo: ⁊ sanguis ille stat sub ꝟa forma sanguinis: ꝙ ipse est aptus cursui per flōmiā: ⁊ non dꝫ digestio expectari. Sāguis. n. stās verus sanguis nō sustinet magnum distemperamentum: vt dixit Auer. 3° colliꝫ. cum dixit. Excessus vel exitus sanguinis in q̄litate dꝫ dici paucus. ℭ Iā ergo appet p̄° rō Auic. ⁊ est ꝙ flōmia statim a pn̄° dꝫ fieri cum est intentio sanguinis: ⁊ nō expectari digestio māe sanguinee euacuāde: qua digestiōe preparetur eūoni: sicut expectať in eūone per pharmaciā: ⁊ dixit hoc: qꝛ digō ciborum in stomacho dꝫ expectari ⁊ ꝙ si in stomacho sit indigestio: non debet flōmia fieri: ⁊ per hoc cessant auctoritates Gal. ix. ⁊ xj. terap. ℭ Scd̄a ratio Auicē. est probās dictum premissum: ⁊ probat conclusionem principalem sic. Flōmia: in qua est intentio sanguinis cum postponitur a pn̄° non est ei intentio. ergo statim a pn̄° ē fiēda. ℭ Tertia ratio. Flōmia statim a pn̄° est fienda: que si post-

ponatur: potest interficere per aduentũ debilitatis sed flõmiãin qua est intentio sanguinis ꝛ eũo indicata a pn° si non fit ꝛ postea flõmes: fortasse occides per aduentum debilitatis virtutis. he due rões vltie dclarabunť post. ℭ Apparet ꝙ ꝙ si i flõmia ẽ itẽtio sanguis nõ oȝ expectari digõni aũt in flõmia est intẽtio alioꝝ hũoꝝ a sanguie: qñqȝ medicus expectet digõnẽ: ꝛ qñqȝ non. nã flõmia fit ꝓpter alios. humores a sanguine: q: alij humores peccãt in sanguie: vñ sanguis in se nõ hȝ peccatũ nisi q: alij humores infecerunt. sanguinẽ. Et iõ flõmia fit vt illo sanguine corrupto exeunte: alij humores secũ mixti cũ in eũone sequãtur. ergo si illi humores sunt multuȝ extnei in modis subc: non sequenť in eũone: nec ipse infectus sanguis bñ exibit: q: ab eis ẽ fact°. in suba ineptus: sȝ potius apta vena exibit sanguis bonus: ꝛ spũs exalabit cũ eo. ꝙ opȝ ꝑparare eo: ꝛ illũ sanguinẽ: ꝛ sic facere flõmiã postq: est eius indigẽtia: ꝛ illã viã ꝑceperunt antiq: ꝛ ẽt Gal. ꝙ humorib° grossis exñtib° cũ sanguine siue sanguine exñte grosso digerať prius cuȝ syrupo de hysopo: postea flõmeť. Et sub hac consideratione precipit Aui. ꝙ in pn° egritudinũ de humorib° cũ sanguine dimittať flõmia ꝛ postea fiat si expedit: vnde in flatica febre flõmiã in pn° dimissam facimus: cuȝ vrina appet rubea grossa: vt infra. Si autem illi humores sint cum sanguine mixti ꝛ in suba non sint multum extnei: ita ꝙ spes sit: ꝙ sequãtur in eũone apta vena: tũc non indigemus digõne: sed flõmamus. ℭ Cõsiderãdũ aũt hic: ꝙ gradus pñt esse in mixtione aliorũ humoꝝ cũ sanguine: vñ flõmia ꝯcedit. possent. n. a pn° esse mixti tãta mixtione: ꝙ sufficiat ad flõmiã minoratiuã. Et procedente febre est poẽe mãm saltẽ: q̃ est cã añs ita digeri ꝛ rectificari: ꝙ conueniet flõmia copiosior q̃ȝ in pn° qua facta multum diminuta mã saltẽ: q̃ est cã añs residuo: ꝛ cãe coniuncte nõ hñti renouationem ab añti virtus dñabiť: ꝛ liberabitur patiẽs se. in hora. i. citox q: eadẽ die. Et sic exponiť sermo Aui. cap. de flõmia: qñ precipit in se. sanguinea. i. alijs humoribus sanguini mixtis fieri puã flõmiã in pn°: sȝ in processu copiosiorẽ: lȝ iste sermo Aui. alijs modis a me exponať ibi. ℭ Ex oibus iã dictis appet que est dñia inter flõmiã: cum est in ea intentio sanguinis eũo: ꝛ flõmiã cũ est intẽtio aliorũ humorũ a sanguine. nã cum in flõmia est intẽtio sanguinis: fit copiosa: ꝛ quãto isti itẽtioni magis appropinquat: fit copiosior: sicut in synocha sine putredine potest copiosior fieri q̃ȝ in synocha cũ putredine nã in synocha cum putredine sanguis est plus longinquus a nãlitate sanguinis q̃ȝ in synocha sine putredine: ꝛ non solum in se: sȝ etiã q: putredo statiȝ incipit associare alios humores in distemperãtia: vñ incipit excitari chola. Et iõ nõ potest sic copiosa fieri flõmia: lȝ fiat in ea quãdoqȝ vsqȝ ad syncopim: vt Gal. fecit. 9°. terap. tñ vt ibidẽ declarauimus qui hȝ synochã putredinalez minori syncopiçat flõmia: q̃ȝ hñs synochã sine putredine. Sed qñ in flõmia est aliorum humorũ intẽtio inficiẽtiũ sanguinẽ: vel est intẽtio sanguinis multũ corrupti: qui iã non põt dici sanguis: fit nõ copiosa sed pauca minoratiua: vt notum est. Accidit tñ qñqȝ ꝙ flõmia minoratiua iterata in plurib° vicibus stat loco vnius copiose eradicatiue. ꝛ potest dici eradicatiua. ℭ Contraria oia iam apparent soluta.

Questio. XL.

Dubitatur scdo principalr: vtrũ flõmia: in qua est intentio sanguinis facta in pn° dȝ dici facta esse añ digõnem. ℭ Et vr ꝙ sic. ꝑ q: iste cañ. est exceptiens a regulari: vbi fuit ꝑceptum: ꝙ nõ euacues añ digõnem: ꝛ ꝑceptuȝ est: nisi mã furiosa fuerit: ꝛ nisi eũo fiat flõmia: in q̃ est intẽtio sanguinis eũo. ℭ Ampli°. Supra habuit ipse ꝑ icõuenieñti: ꝙ in pn° feb. sanguis eẽt sedimẽ laudabile. ℭ Ampli°. Febres in qbus hec flõmia fit: hñt quatuor tẽpora. ergo hñt pn^m qd ab alijs distinguiť ꝑ signa indigõnis. s. cruditatis. ℭ In ꝯrium. Si hec flõmia est facta ante digõnẽ. igiť est coacta: qd est falsum: q: nulla vi regularior flõmia in egris: q̃ȝ illa q̃ fit in hñte synocham ꝓpriẽ sine putredine. ℭ Huius dubitationis difficultatẽ Dynus perpendit: ꝛ q: hec dubitatio non querit aliud nisi vtrum in pn° febris synoche mã sit digesta pro vltimata respõsiõe dicit: ꝙ nõ dȝ dici digesta: nec indigesta: sed similis digeste ꝛ dicit: ꝙ nõ opȝ expectare sedimẽ in vrina: q: vt dicit Gal. in fine primi pronostic. Res que refugit operationem nãe apud cõuersionem: quã facit in sanguine est sedimẽ residẽs in vrina: nũc aũt in febre synocha sine putredine: cum non sit malitia q̃litatis in humoribus: nõ est res illa: q: hũores tales de se sunt apti nutrire corpus. cũ non sit in eis nisi peccatum multitudinis per se: ꝛ ideo in tali dispõne nõ opȝ sedimẽ expectare. Dynus in pluribus dictis hȝ bonã itẽtionem: lȝ se male explicare sciuerit. ℭ Nos dicamus ꝑ manifestum esse per se: ꝙ sanguis sola quãtitate peccãs per se: ꝛ sanguis veniẽs ad peccatũ putredinis inchoãtis est aptus euacuari per flõmiã. vt in synocha sine putredine ꝛ cuȝ putredine pauca. ergo sanguis ẽ digestus digestione: que sufficit pro hac euacuatione. imo si tardetur plus corrũpitur ꝛ fit plus ineptus cursui per flõmiã. Secundo iste sanguis in processu: si febris tendit ad saluteȝ: digeri poterit: ꝛ ostẽdetur sua digestio in vrina rubea habente sedimen album pineatum: post cuius apparitionem faciet crisim fluxu sanguinis narium: aut alr. Sed si debet esse mortalis poterit apparere hypostasis nigra nisi preueniat suffocatio. Apparet ergo solutio ad radicem quesiti an in pn° febris sanguinis. s. synoche mã sit digesta. ℭ Dicenduȝ ꝙ est digesta digestione sufficienti euacuationi per flõmiaȝ: ꝛ nulla alia est ita sufficiens: si synocha est verissima ꝛ purissima: sed nõ est digesta digestione. [illegible]uam adhuc in statu poterit habere.

ℭ Questio. XLI.

Sed tunc dubitatur. vtrum in isto principio synoche vrina habeat digestionem per alicuius nebule: siue hypostasis apparitionem. ℭ Dicenduȝ ꝙ quãuis ab auctoribus famosis nihil habeamus scriptuȝ. Auicen. n. capitulo de synocha non ponit signa ab vrina. Gal. vero 9° terapeu. considerauit vrinam iuuenis habentis synocham sine putredine: ꝛ prospexit in suba ꝛ in colore non valde distare a naturalitate. Et ex hoc possumus suspicari signum digestionis habuisse: qd maxime in hypostasi ostenditur. In alio autem iuuene febriente se. cũ putredine ispexit putredinis signũ ex vrina ꝛ alijs. ℭ Et ex hoc aliqs posset arguere non habuisse hypostasim: q: cum putredo inchoat: nõ põt appere digõnis impressio contra eã. Haly. tñ ꝛ Açarauius putredinem sanguinis in synocha a fetore vrine indicãt. ℭ Nos dicamus: ꝙ oia signa siue in vrina: siue in habitudine ꝛ pulsu: que demonstrãt humorẽ peccãtem esse sanguineũ in quãto solo peccãte: ꝛ si in quali peccet: ꝙ illud est parũ: sunt signa istius digõnis. ℭ Dico scdo: ꝙ hypostasis facta ex actiõe nãe sup mãm sanguineã: cuius actio incipit a pn° febris: nõ appet in pn°: q: nõ esset pn^m: sicut nec in alijs febribus: sed non vr posse absolui: cũ iste sanguis sit benignus: ꝛ nã añ febrẽ egerit in eius parteȝ: imo pres: ꝙ eo puncto: quo febris incipit: nã actionem illã cõpleuerit: ꝛ tunc in pn° febris exeať cũ vrina tali alba hypostasis: ꝛ hic eẽt locus inuestigationis: si h̃ sit poẽe q: possibilitatẽ cõfirmat benignitas humoris: ꝛ continua actio parietũ venarũ in istũ sanguinẽ: ꝛ nã febris: que in pn° sui corpus parũ ꝑmutauit: cũ ẽt sit ſm partẽ: ex summis febriũ ephi. s. illa q̃ est sine putredine: ꝛ erit locus ꝯsiderationis si in alijs febribus: vt melicid: ꝛ flaticid: ꝛ continuis posset ꝑ similẽ modũ fieri hypostasis digõnis in pn° earum: aut per modũ ꝓpinquũ illi: vñ medicus posset decipi per illas vrinas in ꝑncipijs illarum febriũ: ꝛ nos nõ possumus hoc hic dicere. ℭ Si ergo vis tenere: ꝙ in pn° synoche cuȝ putredine vel sine putredine possit appere digestio in vrina per apparitionem hypostasis. Solue sic ad rõnẽ Dyni cum di-

xi:ꝙ in sinocha sine putredine nõ est re⁊:que effugiat operationẽ nature apud.i.post ⁊c. ¶ Dicendũ ꝙ immo est talis re⁊ cuz ꝓbatur ꝙ nõ:q̃ hũores peccant multitudine. ¶ Dicendum ꝙ hoc arguit opp^m : q̃.n.ibi est multa multitudo boni sanguinis:nã egit in partez eius : ⁊ assimilauit mẽbris spermaticis.s.parietibus venaꝝ ⁊ arteriarũ de albandore q: nõ idigebat tãto nutrimẽto:quantum dealbantideo ꝑtez trãsmisit cuz vrina etiã in ipso pn°. ¶ Dubitaſ 2° si natura expectat digõnẽ in sanguie:⁊ postea expellit.ḡra oz facere ars. ¶ Amplius. Si sanguis est digestus in ipso pn°:quare nã nõ expellit illũ. ¶ Dõm ꝙ nã agit sine intellectu : ⁊ ideo mãs que nõ stimulãt ipsam tẽptat digerere:⁊ postea expellit. Si igiſ vtereſ syllogismo ⁊ diceret:hic sanguis est cursilis ⁊ aptus eũoni:⁊ si plus stat:posset occidere ⁊ fieri lepmosũe statiz a pn° expelleret:⁊ lõ aliqñ stimulata in pn° multitudine sanguinis facit euacuationẽ nõ expectans aliã digõnem:quã hz in pn°. Appet igiſ ꝙ flõmia in febre sinocha ꝓprie sine putredie est facta añ digestionẽ futurã in statu:sed nõ ante digõnẽ sufficientẽ eũoni. ¶ Ad ꝯtraria. Ad p^m dõz:ꝙ iste cañ.excipit a cañ.regulari i hoc ꝙ ista eũo fit ante digestionẽ:que veniret post : si digereretmã:⁊ ideo nõn sic excipit:sicut tertius cañ.⁊ primus ẽt ẽm aliquẽ itellectũ. ¶ Ad 2^m dõm:ꝙ a pn° Auic.nõ vult ꝙ sit laudabile sedimẽ factũ ex alteratione illius sanguinis qui incipit facere febrẽ:quia prius incipit digeri q̃z sit digestus digestione ostẽsa per hypostasiz laudatã. ¶ Ad 3^m dõm:ꝙ hz quatuor tẽpora forsan nõ distincta penes cruditatẽ ⁊ digestionẽ:vel hz ea:vt dictũ est : quia iz sit de materia cruda in pn° respectu eius:qð in ea est futurũ:de digestione tñ nõ est cruda respectu eũonis per flõmiã. ¶ Sed dubitaſ ex dictis:q̃ ratio Aui.4ª ꝯtra Rasim nõ vĩ tenere:q̃ sic arguo. Natura cũ liberat a feb.sanguinis expectat digestionẽ taliẽ:q̃lẽ in pn° nõ hñt febres sanguinis.ḡ artifex oz hoc facere. Hic sunt multe vie quas alijs dimitto:⁊ z do magis cõneam negãdo añs:⁊ imo natura in pn° nõ expectãs q̃ñq3 aliud ꝑhemorosagiã multã mouet : ⁊ subito liberat a sinocha proprie sine putredine:sed nõ sic facit in alijs febrib⁹. Hic esset magnum dubiũ ⁊ multa discutienda:que omitto.

¶ Et cũ postponitur flobothomia in principio egritudinis:non amplius est ei intentio:⁊ fortasse interficit per aduẽtũ debilitatis virtutis.

¶ Hec est secũda rõ que ꝓbat principalẽ ꝯclõnem:ꝙ in pn°. flõmes in febre vera sanguinea : rõ q̃ cũ postponiſ non est ei intentio. Q.ó. XLII.

Dubitatur vtꝝ quãdo flõmia nõ fit i pn° sit ampli⁹ ei intentio. ¶ Uꝛ ꝙ sic.q̃ Aui.lib.p̃ ca.de flõmia:⁊ Gal. 9° ter.c.xi.⁊ in lib.de flõmia:vult ꝙ flõmia fiat quocunq3 tẽpore est eius necessitas:siue in pn°:siue in.xl.die. ¶ In cõtrariũ Aui.hic. Quidã rudes dixerũt : cum flõmia oz fieri a pn° ꝑp mãm furiosaz:⁊ nõ fit:nõ potest fieri postea : quia fortasse materia furiosa interficit. ¶ Dynus dicit ẽmonem istũ posse intelligi in flõmia min oratiua:cui⁹ cũ est idigentia in pn° oz fieri:q̃ virtus est fortior:⁊ nõdum fuerũt accidentia ifirmũ molestantia:sed posterius nõ põt sic fieri proprie in morbis:in quibus crisiz expectam⁹:q̃ idigem⁹ virtutis robore:vnde sanguis ẽ recõdẽdus ꝓ thesauro. ¶ Nos dicamus ꝙ hic est sermo de flõmia:in qua est intentio sanguinis:vt est in febre sinocha:ꝙ cũ ipsa postponiſ:non est ei intentio.s.illa que erat in pn° : in pn°.enim erat intentio sanguinis hñtis formã sanguis ⁊ paꝝ ꝑmutati:⁊ ideo poterat fieri copiose:sed post pn^m sanguis est corruptus factus magis distans a forma sanguinis:⁊ aliqua colã põt eẽ excitata.ergo flõmia non potest fieri sic copiosa sicut in pn°:⁊ sic nõ hz itẽtionẽ.s.nec finẽ:nec vtilitatẽ.s.quã in pn° debet nõ ergo debuisti eã postponere. ¶ Ex his cessant ꝯtraria: q̃ in quocũq3 tꝑe video flõmie idigẽtiam : fac eã cũ flõmia quã in pn° debes facere:cuius itẽtio est sanguinis paꝝ peccãtis eductio:si postponiſ nõ est ei illa vtilitas:imo occidit fortasse:q̃ infirmus est debilitatus prauitate egritudinis ꝑcedẽtis dimisso auxilio magno. Et ideo flõmãs potest tãtã debilitatẽ addere : ꝙ ex hoc morieſ infirmus:hoc tamẽ non est necessariũ.⁊ ideo dixit fortasse.

¶ Et similiter si times victoriã humoris:magis necessaria cautela est euacuatio. Et si nõ est digestus:non moueas nisi in principio.

¶ Quidã dixerunt istũ cañ.esse de eũone mãe furiose:sed iã Aui.dixerat de hoc. Quidaz vt Dy.in parte videſ sentire ꝙ iste cañ.quãtũ ad vnã partẽ est ꝯtinuus ꝑcedẽti:sz q̃tuz ad aliã excipiſ a cañ.supradicto in eo:qð itelligebaſ ab eo scz ꝙ mã digesta euacueſ : h ergo nõ oz fieri nisi nã nõ euacuante. ¶ Nos dicamus ꝙ hic est terti⁹ cañ.in quo ꝓbat:ꝙ apud necessitatẽ nõ debemus expectare digõnẽ : imo in pn° eũare q̃uis mã sit cruda:⁊ p̃ cañ.⁊ casuz ponit.2° qdẽ declarat ibi 2°.(Apõ statũ.) Casus ẽ iste aliq̃s febrit febre de tãta q̃titate mãe:q̃ tã supflua q̃ times nãm vinci:⁊ hũorẽ vincere. Ꝟ.g.est flarica se.de multo flate : ⁊ tante exuberãtie:ꝙ nulla spes est mãm digeri posse ꝑp supfluã multitudinez:⁊ ideo infirmus morieſ.ergo statim in pn° tu debes eũare ⁊ nõ expectare digõnẽ ⁊ hoc est qð dič. Si times victoriã hũoris.s.ꝑp suã multitudinẽ.magis necĩa cautela est eũo scz minorãs de illo hũore. ¶ Et ꝯsidera qr dixit hũoris ⁊ per hoc intelligaſ victoria alioꝝ hũoꝝ a sanguie. Iã.n.in cañ.ꝑcedẽti istũ dixit de multitudine supflua sanguis:ꝙ statim erat eũanda flõmia.hic ergo expediebat dicere exuberãte alio hũore a sanguie:an sit stati fiẽda eũo:⁊ dicit ꝙ sic. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ dixit tẽꝑs:in quo hec eũo oz fieri : quia in pn° q̃uis nõ sit digestus:Et hoc est qð dixit:⁊ si nõ sit digestus.non moueas ⁊c.i.in prin° eũa:q̃uis non sit digestus. ¶ Cõsiderandũ ꝙ tres casus hẽm⁹ hucusq3 : in quib⁹ statim a pn° eũam⁹:nec expectam⁹:ꝙ mã vlterius digeratur. Primus casus est:si mã ẽ furiosa.2⁹ casus ẽ:si mã ẽ sanguis stãs sub for^a sanguinis peccãs p̃ in q̃ti^te sola. Et in his duobus casibus eũamus copiose in p̃ casu cũ farmacia.⁊ in 2°. cum flõmia. In scðo casu mã est digesta:iz ẽt in p° casu materia aliqualr possit:dici digesta:q̃ materia furiosa habilitatez aliquaz hz ad eũonẽ. Tertius casus est:ꝙ aliq̃s alius humor a sanguine est superflue quantitatis:vt in febribus cholericis:flaticis:⁊ melicis:vñ nõ speramus humorẽ posse digeri nisi farmacia minoreſ. Et ista eũo est minoratiua:⁊ humor qui educiſ:non est digestus digestione:quã habebit pars eius:que remanet. Questio. XLIII.

Dubitatur vtꝝ materia existente cruda in pn°.febris possit dari pharmacum solutiuũ. ¶ Uidetur ꝙ nõ per tres cãs:quas supra Auicẽ.assignat. ¶ Itẽ Hippo.dixit. Digesta medicari:⁊ 4° regi.acu.dixit. Quicunq3 flegminãtia hypocundria ⁊c. ¶ In ꝯtrariuz est hic Auic.⁊ Hippo.scðã ꝑticula affo.cum dixit. Inchoantibus morbis.ille enim apho.est:qui hic ponitur. ¶ Quidam p̃sumptuosi medici in febribus putridis statim a pncipio omni die dant dosiz solutiui syrupi credẽtes sequi preceptuz Auic.in ca.de febre flegmatica. Ipsi tamẽ vt apparebit ibidẽ. Auic.nõ sequũtur:sed valde p̃sumptuose operantur.naz euacuatio cũ farmaco solutiuo in pn° febriũ putridaruz nõ est regularis:sed coacta.nõ ergo in omnibus:nec omni die fieri oz. Amplius. Potest hec eũo facta oĩ die occurrere diei cretice. ¶ Quidaz alij sunt vilissimi predictis oppositi.qui nũq̃ in aliqua febre putrida a pn° darent medicinã solutiuã euacuãtez exoluẽdo:imo videſ eis magnũ quid:si dant paꝝ pulpe cassie cõsentientes dicto. Hip.ꝙ digesta opz farmacare:⁊ de quo plus miror est quod plus q̃ Commentator vir multe scientie non fuit ausus in purgãdo in principio febriũ:nisi cuz clysteri ⁊ lenib⁹ medicinis:sed

Propt' qd nã expectat digõnẽ in sanguie ⁊ aravit non. Propt' qd si sanguis ẽ digestus in pn° nã nõ expellit ipsam.

In febri/bus putri/dis cum apostema/te euacuā/da est in principio.

per leues intelligit cassiam : ⁊ similia. vt apparet in techni trac. 3°. illo cap. Euones vero. ¶ His omissis dicamus ꝙ febres putride vel sunt cum apāte: vel sine apostemate. Et dicamus parū de febribus apostemosis: ꝙ de fluxus mate/rierū ad loca apostemosa plurimū est cū sanguine: ⁊ ideo a principio plurimū facimus phlebotomiā: tñ fit defluxꝰ aliarū materierū: quarū eductio nō posset fieri phleboto/mia. Dicamusꝙ a principio hoꝝ apatū possumus vti far/macijs euacuātibus ex oluēdo: in quibus fit virtus eūandi māz: que fluit: siue que est in cursu: siue in fluxu: nō aūt māz: que est in parte. Ratio ꝑmi est: quia mā que fluit dꝫ diuerti ⁊ vt ꝑsupponit: nō potest fieri hec diuersio flōmia. ğ farma/cia opꝫ fieri. s. qꝛ est alius humor a sanguine qui fluit: ⁊ cuꝫ hoc est valde superflue quantitatis : vnde nisi minoret fiet apostema tam magnū: ꝙ ifirmus moriet: necessariū est er/go pharmaco minorare māz ⁊ diuertere: ⁊ sic suadet Gal. 13°. terapē. in apātibus ꝑtium capitis: ⁊ sic generalr̄ ꝑcipit Aui. ꝑmo lib. fen 4ª cū dixit. Occultoꝝ apatū mā est mino/randa phlebotomia ⁊ solutione vētris ⁊c̄. ¶ Et q̄uis hic cañ. sit sūptus a nā apostematis. tñ cū hoc opꝫ medicū ꝯsi/derare nāni ꝑicule apostemose: qꝛ si dat farmacū ad diuer/tēdū ⁊ minorādum māz dꝫ eē tale: ꝙ versus illas ꝑtes non moueat: ⁊ ideo in apātibus itestinoꝝ ⁊ ani nō eēt bonū far/macū solutiuū: sed potius oporteret vomitu minorare ma/teriā. ⁊ tu videas in his Gal. 13. terapē. Hec ergo euacua/tio cū farmacia in ꝑnº apostematū fit grā māe q̄ fluit: ⁊ que parata est fluere: de qua itēdimꝰ minorare ⁊ diuertere. mām aūt apātis in mēbro quiescentē quasi fixā cū eo : siue icu/neatā nō debemus farmacia mouere: ⁊ talis enīꝫ mā ex ipso quo fit quiescens inepta est motui: ⁊ ideo temptās illā far/maco educere cōmouet: ⁊ facit eā ledere loca sana: ⁊ indu/xit Cōciliator, dīa. 161. exēplum. ꝙ hoc agere est ac si quis arborēꝫ a terra conaret euellere priusq̄ꝫ lateralr̄ separetur ⁊ Aui. cū Hyp. dixit. eādē sniam primo liº fen 4ª ca. 3°. cuꝫ dixit. Cū autē humor in vno fuerit loco comprehensus ⁊c̄. ¶ Sed dubiū est: qūo potero dare medicinā : que materiā fluentē diuertat: ⁊ minoret eūando: ⁊ mām que est in apāte nō euacuet. ¶ Amplꝰ. Tales farmacie aliquādo tali die ob apāte inchoante liberāt: vt Gal. 13. terap. vñ dicit. Con/siderasti quosdā eoꝝ: qui inceperūt phlegmonare in oculis purgati per inferiorē vētrē die vna curatos. ¶ Amplius si/Sicut mām fluentē, posē est, eē multā : vnde de corruptione mēbri timeatur: ⁊ ruptura apostematis ante maturationē: sic mām in parte stantē posē est esse talē ⁊ tantā: ꝙ timeat ista. ¶ Amplius. In apātibus exterioribꝰ māz stātē in ꝑte cum est multa suffocatiua minoramus scarificatione: nō ex/pectātes maturationē : vt intelligit li. ꝑ fen, 4ª. quare sic in apostematibus iterioribus farmacia facere poterimus: ac/cipiēdo qđ in parte est de mā. ¶ Dicendū manifestū esse ꝑ se ꝙ materia que fluit: ⁊ que parata est fluere in ꝑnº apatuū interioꝝ: ⁊ exterioꝝ etiā ponit idigere minoratiōe: ⁊ diuer/sione per, farmaciā: lꝫ frequentius per flōmiā. Manifestuꝫ est etiā ꝙ iste materie eo ipso: ꝙ sunt cursiles: sunt aliqualr̄ aptiores: vt violētia farmaci cursiles, fiāt versus farmacūt ⁊ versus loca eūonis. manifestū est etiā ꝙ māe : que q̄escūt in mēbro: non sunt sic apte cursui nisi maturescant : ⁊ q̄uis ille materie: que sunt in mēbro apostemoso quiescentes: sint ille: que eṙāt ꝑm spēm in cursu: tñ in mora aliqua sunt simul compacte: ⁊ resolute: in subtili caruꝫ. ⁊ cum sic est non sunt obedientes farmaco. Insuper sunt magis elongate a vijs: per quas farmacū dꝫ illas ducere: ⁊ ad quas. ¶ De primo igitur iudicio extimatiuo medicus arbitrat materias apo/stematū q̄escentes in apāte ineptas eē eūoni per farmacuꝫ. Sed materias currētes ⁊ currere paratas magis aptas: ⁊ quādo medicus stat sup hoc iudicio : ⁊ vult dare medicinā solutiuā que euacuet miorādo ⁊ diuertēdo ⁊ nō agitet māꝫ que est in ꝑte, quiescens: opꝫ sua bona extimatiōe cōponere

farmacū talis potētie: ⁊ hoc ipse facit cognoscēdo solutiua que a longinquis euacuent: vt colloquintida : hermodacti/li ⁊c̄. cauendo se ab eis: ⁊ vt non misceat in magna q̄ꝫtitate medicinas: que ad loca illa portant medicinas ⁊ cauendo mixtionē illaꝝ: ⁊ vtendo medicinis: quaꝝ operatio ē circa loca cōia venaꝝ: vt reubarbaro: ⁊ turbith in expressione vl̄ odore nō facta sui vigoratione per ȝingiber. Utꝝ autē post/q̄ꝫ materie: que q̄escunt in apātibus mēbroꝝ iterioꝝ matu/rant sint danda farmaca solutiua. nō discutiamꝰ hic. ¶ Sꝫ tu dices. Hippo. in eūone ista vsus ē helleboro ⁊ fellichino que sunt medicine a lōginquo euantes ⁊c̄. ¶ Dōm ꝙ tēpo/re Hippo. forsan nō erant note alie medicine: ⁊ debemꝰ cre/dere: ꝙ vtebat eis in q̄ꝫtitate modica : ⁊ cōsolatis vt opor/tebat. Et diuersitas hoīum ad impressiones medicinarū in tēporibꝰ. Hippo. ⁊ tꝑibus nostris est diuersitas magna: vt dicit Aui. 4° cañ. fen. 5. trac. 2°. ca. 2°. ¶ Ad 2m dōꝫ: ꝙ illa liberatio est : qꝛ illud qđ est in ꝑte a nā resoluit: ⁊ ex quo per influxū nō multiplicat. Uel dōꝫ: ꝙ accidit aliq̄ñ mām : q̄ est in apāte. i. fixā eē eūoni aptā: ⁊ vñ obedit cursui per medici/nas sicut illa q̄ fluit. Hip. igit cū dixit: ꝙ ex eūone fcā cū far/macia in ꝑnº apatuum destruunt loca sana intellexit: quādo ille māe quiescūt: ⁊ sunt inepte motui. Et medicus de suo iu/dicio extimatiuo hꝫ iudicare illas esse ineptas: nisi maturēt ⁊ illas que sūt itus inuenis hꝫ iudicare aptiores. ¶ Ad 3m dōꝫ: ꝙ tu posses pōere casuꝫ talē: qui dimittēdus erit: sicut in quo medicus nihil boni pōt agere : vñ ifirmus morit ne/cessario Cogit ergo casu illo posito quasi eq̄librare iudicio extimatiuo: ꝙ sit ꝑiculosius an mām: existem in ꝑte agitare volendo cum hac agitatione de ea minorare: vel dimittere multā mām: ⁊ nihil eūare de ea: q̄uis sit suspitio : de mem/bri corruptione ꝑꝑ multitudinē : ⁊ remāet totū hoc in capi/te medici. ¶ Ad 4m dōꝫ : ꝙ securius miorarius scalpella/tione materias apostematum : q̄ꝫ farmacia māe quiescen/tes in apātibus interioꝝ membroꝝ. opꝫ igit medicum vti predicta deliberatiōe ⁊ equilibratione: hec ergo pauca di/cta sunt de purgatione cum pharmacia in ꝑncipio febrium apatum: inuenies aūt multa ꝑicularia scripta a nobis in ca. de phrenesi. ⁊ in ca. de squinā. ⁊ pipleumonia: ⁊ de apāti/bus stomachi ⁊ de apātibus epatis. ¶ Si aūt fe. putrida fit sine apāte tūc regulariter nō debes dare a ꝑncipio farmacū solutiuū: vt supra dixit: nō euacues māꝫ calidā: aut frigidā idigestam: coacte tñ euacuamus: illud aūt qđ nos cogit est materie furiositas: ⁊ de hoc iam sumus expediti : vel māe superflue quātitatis: ⁊ dicimus hoc manifestū esse ꝑ se: ꝙ si a principio febriū calidaꝝ phlegmaticaꝝ ⁊ melicaꝝ medi/cus videt māꝫ nō multā: imo quātitatis tāte: ꝙ arbitrat na/turā: cuꝫ illa posse quiescere vsq̄ꝫ ad statū: ⁊ cognoscit me/dicus: ꝙ potētia virtutis per se vel cū auxilio artis est tan/ta ⁊ materia tā pauca: ꝙ nō dubitatur de eius digōne suc/cessiua: tūc nullo mō det a ꝑnº farmacū solutiuuꝫ: quia iste sine eo saluabit: ⁊ hoc farmacū mām agitando posset plus nocere q̄ꝫ iuuare ꝑꝑ cās superius scitas. Sed si medicus vi/det a ꝑn. dictaꝝ febrium superfluā quātitatē materie ⁊ iu/dicat: ꝙ cum tāta quātitate virtus non ꝑueniet ad statuꝫ di/gerēdo: immo addetur putrefactio praua in materia: ⁊ mo/rietur infirmus: ⁊ cum hoc arbitrat medicus: ꝙ si illa mā esset minoris quātitatꝫ. vbi grā. qꝛ sit. ℥. i. minus q̄ꝫ sit: vtus posset illam vincere digerēdo successiue. opꝫ necēo medi/cuꝫ dare medicinaꝫ solutiuā minorantē de materia illa. Et hoc est qđ nos docuit Raſ. 16° ꝯtinētis cū dicit sua auctori/tate. Non debes expectare in febre quartana: neq̄ꝫ in tertia/na: neq̄ꝫ in quotidiana digestionem: deinde eūare corpus: si materia fuerit multa. si ꝟo pauca non debemus penitus euacuare ⁊ subdit. Si humor fuerit obediens euacuemus eum ⁊ digeramus: postea residuum : ⁊ hoc intelexit Gal. in cōº affo. Incheoantibus morbis ⁊c̄. Ubi vult ꝙ si mor/bus sit salubris: ⁊ locum viderimus esse ad fortez medici/

naz faciamus:ꝛ talis fortis medicina aliqñ est pharmacia
ſm Gal'. Unde igit' Gal'. aliqñ in pn° fe. forti medicine pur/
gationē fieri: vt residuū paucificatū a nā melius possit dige
ri:ꝛ sic Auicē. in capitulis particularib⁹ obseruat: vt appa
rebit in omnib⁹ illis:ꝛ q: in hac nostra patria ꝛ modernis
tēporib⁹ hoīes inueniunt' vehemēter repleti pp multitudinē
ciborū ꝛ potuū: ꝛ inordinata regimina: ideo iuēta est apud
operatores nō timidos multa vtilitas in euacuatione facta in
pn° harū feb. putridarū. Et ideo qdā cōiter in pn°. purgāt
pharmaco euacuāte exoluēdo: nos autē a pn° quosdā eua
cuamus: ꝛ quosdā omittimus ſm datū can. ¶ Ad ꝯtraria
pz solutio: cū eniz ꝓhibet' ab hip. euacuatio mäerū cruda/
rū: itelligit' regulariter nō coacte: cogimur. n. qñq3 euacua/
re non expectātes digōnē: vel intelligit' eradicatiue nisi mā
sit furiosa: minoratiue tñ possumus euāre a pn°. ꝛ ideo ser/
mo hip. quarti reg. acu. pōt sic exponi: q a pn̄cipio phleg/
minārib⁹ hypocūdrijs nō debet dari pharmacū eradicās:
sed minorās de materia: siue illa fluat: siue sit parata fluere:
siue fluxerit: ꝛ ista solutio erit manifestior cōmunitati me//
dicorū: ꝛ acceptibilior. ¶ Quādo igit' querit': vtrū in pn̄ci
pio ꝯpatū interiorū mēbrorū possit dari pharmacū exoluēs.
¶ Dicendū est q sic ad minorandū: si mā est plurima: ꝛ ti/
mes de victoria eius pp multitudinē: sed ad eradicādū non
debet dari pharmacum soluēs: nisi forsan esset mā furiosa.
¶ Ad rōnez cū dicit': q ille tres cause superi⁹ assignate ab
Auic. possunt adduci in hac euōne minoratiua. ¶ Dicēdū
q nos preeligimus illa tria nocumēta nocumento mortis
ꝛ speramus q erunt remissa: q: dabimus pharmacū: quod
parū euacuabit' de illo malo humore: ꝛ iō illa tria nocumē
ta ex hoc pauca fient. Questio. XLIIII.

Secundo dubitat': vtrū sit melius hāc euōnē facere
in pn° vel in augmento. ¶ Et videt' q in
augmēto: q: mäe aliq̄ pars posset esse digesta: vel mā pos/
set aliqualē diminutā recepisse digestionē: fit enim successio
in digestione ſm ptes mäe: ꝛ ſm gradū digōnis intensiuū.
¶ In ꝯtrariū Hip. est cū dixit in aphoris. Incohoantib⁹ mor
bis ꝛc. nihil docēs de augmēto. In ꝯtrariū etiā Auicē. hic
qui vt bene intētionē suam exprimeret: nō dixit moueas in
pn̄cipio: q: ex hoc nō itelligebat' q nō moueas in augmēto
sed dixit nō moueas nisi in pn°. ¶ Dicamus manifestū esse
per se: q medicus cū iudicauit mām esse plurimam in ipso
pn̄cipio febris: vnde timet de victoria eius supra naturā fir
mat i animo suo dare medicinā solutiuā ante statū: q: apud
statū iste nō posset peruenire cū salute: sub hoc aūt iudicio po
test medicus habere duo alia iudicia extimatiua: in quorū
altero cū figitur diuerso tēpore debet dare medicinā hāc in
diuersis. Unū iudiciū est q mā sit tante plurimitatis ꝛ mor
bus tāte prauitatis cū hoc: q nulla digestio possit incipere
in mā: imo incipiet corruptio ꝛ vrina nigra: ꝛ erit tunc aug
mentū morbi ꝛ mortalis. Et tūc medicus in ipso pn° dabit
medicinā solutiuā: ꝛ nō nisi in pn̄cipio. q: tūc virtus est for/
tior: cū aūt processit ad augmētū malignū virtus est mägis
debilitata ꝛ prauior mā facta ꝛ sic est dimittēdus pronosti
co. q: moritur anteq3 pharmaco solutiuo poteris iuuare in
minorādo de mā. Et hoc modo operationis vtemur in pn°
appoplexie saltem per clysteria acutissima: si nō possunt da
ri in potu. Huius autē solutiua Auer. miscuit cū subtiliati/
uis: vt apparet 7° coll3. ¶ Et si tu diceres mihi. Si ego do
pharmacū in pn̄cipio appoplexie vel febris: cuius aposte/
ma est intrinsecum: ego cōmouebo mām. ¶ Rñdeo q si tu
ponis mihi casum: q in omnē aduentū periclitet' infirmus:
nihil agere debes: vt in appoplexia qdā auctores nil agen
dum precipiūt in pn°: vnde Gal. dixit ad hāc intentionē in
apho. Incohoātib⁹ morbis ꝛc. morituros nō oportere me/
dicari: sed eis futura p̄dicere. Sed si aliqs eēt possibilis ca
sus: in quo febriens aliquis p pharmaciā in pn°. datā possit
plus iuuari q3 noceri: ꝛ si nō datur q illum oporteat mori:
medicus prudētissimus debet conari cognoscere illū: ꝛ cu3
hoc iudicio extimatiuo Aui. processit hic. cum. n. imagina
tus est mām plurimam vincēre virtute: noluit euonem fieri
nisi i pn°. ¶ Sed tu dices. Ponamus q sit hui⁹ febris aug
mentum malu3. verbi gratia. cum aliqua nigredine vel li/
uiditate vrine possum adhuc purgare. ¶ Dicēdum tibi q
Auic. respondere sufficit primo querenti: q error tuus est
notus: quia securius esset purgasse in prin°. non sic defecta
virtute: nec materia prauiori ꝛ ineptiori facta. Scdo dicet
Auic. q si tu credis istu3 moriturū: relinques ꝓnostico: etiā
ad hanc intentionē locutus est Gal. in cōmēto apho. predi/
cti S3 si ſm tuā extimationē est aliqua spes de vita recupe
rāda per auxiliū euationis fac illā. nō enim dies in quo inci
pit vrine liuiditas vel nigredo nec io morie' : vt habemus
declarare sen scda hui⁹ libri. ¶ Aliud iudiciū extimatiuū
est: q materia ista l3 sit plurima: ꝛ non sit sperādum de di/
gestione eius: nisi partim post partim minuat': tñ est a prin/
cipio multe cruditatis oino inobediens cursui: sed spero q
per mora3 aliqualiter parabitur euacuationi in spatio. ver
bi gratia. trium dierū: ꝛ tunc ego icipiā dare aliquod mino
ratiuum nō expectando aliquā digestionem: imo sufficit
mihi aliqua digestio occulta: vt verbi grā. ingrossatio vri/
ne in aliqua febre phlegmatica : ꝛ forsan calor putredina/
lis posset facere illam adaptationem materie: que est sua di
uisio in partes ꝓfundas : ꝛ tunc minorabo cum turbith: ꝛ
faciam hoc pluries si mihi videbitur: ꝛ hoc modo: ꝛ cum
hoc iudicio extimatiuo processit Auicen. in cura phlegma
tice: vt post apparebit. Et Auer. 7° colliget. inducit in hoc
exm̄ de oneris portatione ptiti in partes: possi'e est : q cū his
duobus iudicijs extimatiuis procedat' in vna febre. ¶ Ex
predictis cessat questio Mūdini de foro Julij : qua querit
an vrina ispissata post subtiliationē eius cōpetat farmacu3
solutiuū. ¶ Dicendū q potest cōpetere magis q3 stante ea
subtili: q: illa igrossatio aliqua digestio est. i. aliq̄ p̄paratio
l3 fecerit eam calor febrilis : ꝛ de hoc require in principio
capituli de cura febris flegmatice. ¶ Dubitatur tertio: cu3
quo farmaco faciamus has euacuationes minoratiuas.
¶ Dicendū q cum farmaco euacuante exoluendo. Ratio
est: quia talis minoratio est minoratio appropriata humo/
ri: quia cum sit plurime quantitatis vincentis o3 ad mino/
rem quantitatem reduci per abscisionē partis eius : sed nō
potest pars cholere abscindi nisi farmaco illi appropriato:
nec pars phlegmatis: nec pars melācholie: ꝛ ideo ad hanc
intentionem in pn°. febrium cholericarum Ras. 16. cōtinē.
purgat cum scamonea: ꝛ Auic. cōcedit illud in cap. de cura
tertiane: cum dicit: nisi per modum quem diximus: ꝛ in fle/
gmatica purgat cum turbith: ꝛ in melancholica cū epithi/
mo vel lapide lazuli. sileat ergo qui vult proprias minora/
tiones facere cum cassia ꝛ syrupo viol'. ¶ Et si dicatur q
educit choleram ꝛ phlegma. ¶ Dicendū q illud facit quā
do sūt in locis cōib⁹ ductuū: vt in stomacho ꝛ itestinis. Si
autē a venis ꝛ remotis partibus vis materias educere eli/
gendo eas: op3 facere hoc farmacijs exoluētibus.

¶ Apud statu3 vero nō moueas aliquid donec
vincat natura ꝛ digerat. ¶ Et si ipa nō mouet
moue tu hora motus ei⁹. ¶ Et si ipsa mouet:
aut mouit: tunc dimitte eā : ꝛ operationē eius.

¶ Auic. quoniā supra dixerat mā3 idigestā nō eē euacuādā
ꝛ ex hoc inuebat mām digestam posse euacuari: vult decla
rare: quando possumus euacuare mām digestā. Et dat in
hoc tres casū. primus est q tu expectes bñ cōpletā esse dige
stionē in pn°. enim stat⁹ nō sis ꝓmptus euacuare: sed statu
p̄cedēte iā pfecte victa mā per digōnem. Et hoc est qd dicit
apud statū. i. adueniēte statu nō moueas aliquid. s. cū phar
maco solutiuo: donec vincat natura ꝛ digerat. i. donec vin/
cat per cōpletā digōnē : s3 totale cōplementū digōnis est in

processu stat⁹. ¶ Sed tu diceres. In statu est mã digestior q̃z in augmẽto: sed in augmẽto possumus aliquid mouere partẽ post partẽ euacuãdo sepe: sicut in phlegmatica febre facimus. ergo in statu possumus partem aliquã mouere: ꝛ postea reliquã partẽ: quãuis nõ sit in multo cõplemento digestionis. ¶ Dicendũ ꝑmo: ꝙ si Auic. loquit̃ de statu quo ad accidẽtia. i. in quo cõcurrit accidẽtiũ difficultas: tũc res est manifesta: ꝙ securius euacuamus in augmẽto: q̃z in statu: ꝛ vadit tunc hoc totũ ad apho. hip. Inchoantibus morbis ꝛc̃. ꝛ illum aliũ. Circa ꝑncipia ꝛ fines oĩa ꝛc̃. Sed sermo iste nõ est in oĩbus vniuersalis: quia in statu quoad digestionẽ nõ cõcurrit in oĩbus febrib⁹ accidentiũ difficultas ꝛ in quibusdam nõ est: de qua curetur. Et ideo dicamus ꝙ Auicẽ. dirigit sermonẽ suũ ad medicũ bene operãtẽ ꝛ prudentẽ: qui duxit infirmũ vsq; ad statũ cum pauca materia: que pauca fuit: vel quã paucã fecit: ꝛ arbitratur eam posse virtuti associari ꝛ perfecte digeri: ꝛ nihil cogat eũ preueniri in euacuãdo: ꝛ ideo dimittit illaȝ materiã ꝑfectissime digeri antẽq̃z euacuet: nec etiaȝ postq̃z est perfectissime digesta euacuat: nisi nã ab euacuatione diffidat: ꝛ ideo Auicen. ponit ꝑm canõ. dicens. ¶ Moue tu hora motus ei⁹. i. hora perfectissime digestionis. Si ipsa non mouet quasi Auicẽ. dicat. Si tu iudicasti naturã posse digerere istam materiaȝ per se vel tui auxilio: dimitte eã perfecte digeri: ꝛ q: natura perfecta digestione cõsueuit euacuare: credendũ est ꝙ ipsa euacuabit. Sed si pigritia vel sensus obtusione: vel quacunq; causa nõ euacuet: tunc euacua tu in illa hora perfecte digestionis: que est sua hora: cũ nãliter operat̃: ꝛ ideo nõ precipit: ꝙ euacues in hora crisis ꝛ in die cretica: vt quidã dubitauerũt: vnde trãsposuerũt textũ dicẽtes: ꝛ si ipsa nõ moueat hora motus eius. i. in hora crisis. s. in die cretica moue tu: sed non expedit sic textũ trãsponere. Si tu scis: ꝙ hora motus nature est duplex. s. hora digestionis ꝑfecte: ꝛ hac hora tu moueas: quia ita facit nã: nisi impediat̃ ex aliqua causa. Alia est hora crisis ꝛ hac tu nõ moueas. Quod aũt aliquãdo mã fit indigesta: ꝛ natura expellat illaȝ apparet a Gal. 3° de creti. cap. 5°. ꝛ fen scõa huius capl'o de signis significãtibus crisim malaȝ. Causas aũt omissionis hic non ponimus: sed ponemus eas in vltimo capl'o. scõa fen huius quarti. vbi disputare opȝ vtruȝ in die crisis medicus possit aliquid agere: ꝛ quid ꝛ qualiter. Hic tamen ab Auicẽ. non habet̃: ꝙ in die crisis aliq̃d agas de euacuatione: sed si natura crisim in die cretica sibi debita non facit eũonẽ euacua tu postea in die non cretica: ꝛ ideo subdit: tertius canõ. Si ipsa mouet: aut mouit: tũc dimitte eam: quia iam fecit operationẽ eius: q: iam actu facit: ꝛ similiter si futura est facere: dimitte eam sine cibo: ꝛ operationẽ eius sine euacuatione. Est igitur apho. hip. Ea quoꝝ crisis fit ꝛc̃. Et totuȝ: qd̃ protelauimus in hoc aphoris. dimittimus ad fen scõam huius quarti cum auxilio dei dicendum.

Hora motus nãe duplex.

¶ Et hoc est illud: qd̃ nominauit Hypo. furiositatem vbi dixit: oportet vt administret̃ medicina solutiua: postq̃z digeritur egritudo. In principio autẽ egritudinis non oportet: vt administretur illud: nisi egritudo sit furiosa: ꝛ forsan non est ꝑm plurimũ furiosa: ꝛ talis est ista euacuatio necessaria: que nõ est in hora sua: sicut cibatio necessaria: que nõ est in hora sua. Et proportio illius euacuationis ad cessandũ ex malitia materie est: sicut ꝓportio istius cibationis ad prohibendũ virtutẽ a casu suo.

¶ Hic Auic. cõfirmat dicta auc̃te hip. in apho. Digesta medicari. ¶ Considerãdũ ꝙ tres canõ. positi sunt: qui sunt tres casus: in q̃bus opȝ a ꝑncipio euacuare nõ expectãdo digestionem. Primus casus est quãdo mã est vere furiosa: quia mobilis de mẽbro ad mẽbruȝ ꝛc̃. Secũdus casus est quando indicat̃ phlebotomia: que est sanguinis intentio. Tertius casus est quãdo timetur humoris victoria ꝓpter multitudinem: ꝛ in omnib⁹ istis casib⁹ materia potest dici furiosa: tamẽ ꝑm veritatem melius est: ꝙ intelligat̃ casus primus ꝛ tertius: vt apparet per hoc qd̃ dixit. Administretur medicina solutiua ꝛc̃. subdit. In principio aũt non oportet vt administretur illud. i. medicina solutiua: nisi egritudo sit furiosa. s. ꝓpter mobilitatẽ ꝛ malitiã: vt dixit ꝑmus casus: ꝛ propter multã quãtitatẽ minorabilem pharmacia: vt dixit tertius casus: quãuis eniȝ mã plurima sanguinea in ꝑncipio de qua loqtur, scõs casus posset dici mã furiosa: tñ nõ euacuamus illã irregulariter: ꝛ manifeste nocẽtes volendo eligere nocumẽtũ minus: imo regulariter illã euacuamus: ꝛ fere nihil nocentes: nisi quãdo ad syncopim deducimus. Similr̃ nõ euacuamus illam cũ pharmaco solutiuo: vnde hic Auicẽ. placuit exponere aphori. sicut etiã hip. intellexit. Apparet igit̃ cõfirmatio canõ. regularis ꝛ exceptiõis ex apho. hip. Nã cũ dicit nõ euacues materiã indigestam in calido: aut frigido est dicere. Digesta medicari: ꝛ mouere non cruda: ꝛ dicet̃ nisi ꝓpter necessitatẽ est dicere: nisi mã fuerit furiosa: hoc aũt qd̃ dixit Hip. nisi mã fuerit furiosa est illud: qd̃ dictũ est in ꝑmo casu: cũ aũt mã fuerit mobilis permutabilis de mẽbro ad mẽbrũ ꝛc̃. illud est qd̃ dictũ est in 3° casu. Si times victoriã humoris. s. ꝓpter multã q̃ntitatẽ. ¶ Dubitatur. Quia Maurus ponit aliũ modũ furiositatis materie. s. rõne nobilitatis partis: vt mã squinãtici. ¶ Dicendum ꝙ modos furiositatis materierũ quidã nostri precessores posuerunt. 5. ꝑmo rõne mobilitatis malitie siue venenositatis: qualẽm dicũt esse in antrace. scõo rõne quantitatis mãe: vt in synocha: ꝛ quacunq; egritudine de materia multa. 3° principatus mẽbri: vt in phrenesi. 4° rõne accidẽtis doloris: sicut in colica. 5. rõne nobilitatis ipedire actionis vt in squinãtia. ¶ Nos dicimus ꝙ Auicen. non dȝ hic prosequi curã febriũ putridarũ ꝑm diuersitatẽ patientium particulariũ: q: spectat ad tertiũ libruȝ: ꝛ sermonẽ de phrenesi squinãtia ꝛ colica: ꝛ ideo dixit de his duabus furiositatib⁹ vel de trib⁹. ¶ Et forsitan non est ꝛc̃. dixit hoc: quia generaliter: ꝛ vtplurimũ reperiunt̃ materie nõ furiose: tamen in speciali annoꝝ aliquoꝝ cõstitutione: imo in multis annis: ꝛ climatib⁹ possunt reperiri plurime furiose aliquo trium vel duorũ modorũ de modis Auicẽ. ¶ Et talis est. hic probat dicta per rõnem sumptam a simili. ꝛ arguit sic. Sicut aliquãdo cibamus hora incõueniẽti ꝑm canõ. cibationis regularis: ꝛ hoc facimus: vt ꝓhibeamus virtuteȝ a casu: vt quãdo in hora status accidentib⁹ virtutẽ dissoluẽtibus cibũ damus: vt vinuȝ ꝛ carnes: sic euacuamus cum pharmaco solutiuo in hora principij mã nõ digesta: que hora non est hora regularis euacuationis: ꝛ hoc facimus: vt faciamus cessare malitiã mãe: que malitia est illud: qd̃ põt dici furiositas. s. furiositas malitie ꝛ mobilitas ꝛ furiositas quãtitatis superflue: vt dictum est: ꝛ apparet ex dictis qd̃ Auicẽ. exponit apho. Hip. generalius q̃z facit Gal. licet etiã Gal. sermo possit de alijs duabus furiositatibus exponi: ad quod nos modo non laboramus.

Modi furiositatis mãe sunt quinq;.

¶ Cum ergo exerces euacuationẽ: tunc cõsidera horam interpollationis: aut horã ipsius tẽporis: aut frigidiorẽ horã: que est in die. Et nõ euacues per fluxũ ventris in die periodi: neq; phlebotomes. Et nõ agas cũ euacuatione artis contra partẽ euacuationis nature.

¶ Ex premissis canõ. pȝ ꝙ possumus euacuare mãm digestã: cũ natura non euacuat illaȝ: ꝛ possumus euacuare indigestaȝ cũ fuerit furiosa: ꝛ cũ in phlebotomia est itẽtio sangui-

nis: tunc debemus eam facere. hic Aui. ponit quosdã cañ. qui sunt minus generales pdictis: ⁊ rectificãt euacuatiões fiendas. Et primo ponit cañ. cões phlebotomie ⁊ pharmacie. secundo cañ. proprios vnicuiqȝ illarũ euacuationũ. ibi scða. (Et nõ diminuas.) prima in tres: sicut tres ponit cañ. ¶ Primus cañ. est de particulari hora euõnis: siue pharmacia: siue phlebotomia fiat: ⁊ est ꝙ eligas horã interpollationis. s. horã: in qua nõ est febris: si est interpollata: aut horã tẽporis: si est cõtinua, pportionalis: aut horã remissiorem. s. in qua sentitur aliqua caloris remissio: vt in conclusa: vnde febris sanguinis lȝ non habeat exacerbationes de se: tamẽ habet aliquã remissionem in hora frigoris aeris. s. de mane: vt sumitur ex intentione ysaac febriũ 5°. ⁊ tunc celebramus phlebotomiã regulariter. hoc tamẽ supra disputauimus. ¶ Secundus cañ. sequit̃ ex illo: si enĩ debes eligere horas predictas opȝ: ꝙ non euacues: neqȝ phlebotomes in die paroxismi. i. stante paroxismo: ⁊ fm veritatem ille cañ. probat primũ: ⁊ totũ hoc est superius declaratum. ¶ Tertius cañ. est: ꝙ nõ euacues per euacuationẽ oppositam partiꝫ quã euacuat nãa: ⁊ innuit apho. Undecũqȝ natura repit: inde ducere opȝ ⁊c̃. Et verificat̃ in euõne p pharmaciã: vt si ducit nã per ventrẽ: noli puocare vomitũ ⁊ in euõne per phlebotomiã: vt si sanguinẽ euacuat p mẽstrua: non phlebotomes de brachio nisi alia intentio ⁊ alia necessitas cõcurreret: ⁊ sic verificat̃ in euõnibus alijs.

¶ Et non diminuas humorẽ per rem: que facit statim habitudinem motus periodi.

¶ Hic ponuntur cañ. spãles fm vnãquãqȝ euõnez: primo in euõne per pharmaciã. scðo p phlebotomiã. ibi scða. (Et cõsiliũ.) Prima in duas: sicut duos ponit cañ. pncipales. ibi scða. (Et scias.) Prima in duas. Primo ponit cañ. pncipalem vnum. scða ibi. (Et omnino.) ¶ Canon primus est: ꝙ non des medicinã solutiuã: que statim facit habitudinem motus. i. redditus periodi. i. paroxismi. Sunt enim medicine solutiue: que disponũt ad redditũ paroxismi: sicut scamonea: ⁊ ideo non purges in tertiana cũ illa sola: quia inflãmat ⁊ disponit ad paroxismum. consola igitur illã. Et si in febre esset paroxismus epilepsie: nõ purges cum re: cum qua sit virtus apij: qꝛ facit illã redire: ⁊ in phlegmatica febre a principio non purges cum chebulis qꝛ licet euacuẽt phlegma: tñ cõstringẽdo residuũ disponũt ad pᵒxismũ. Cõsimiliter mirabolani nigri in pncipio melancolice febris: ⁊ ideo forsan dixit nõ diminuas: qꝛ iste medicine nõ sic facerent habitudinẽ motus periodi in fine harũ egritudinũ: sicut in pncipio: in quo itendimus diminuere: ⁊ ꝗre vsum mirabolanoꝝ in pncipio harũ febrium Auic. phibuit.

¶ Et omnino caueatur a regimine grosso in hora periodi: ita vt non detur in potu aqua ordei zuccharum: neqȝ iulep: vt non frãgat periodũ cũ cõstrictione meatuũ: quoniã est timor: imo adiuua. Dicit namqȝ Hypo. medicus adiutor est nature: non impediens eam.

¶ Hic cañ. pbat premissuꝫ prius: si enim in hora paroxismi nõ debemus dare aquam ordei cum zuccharo: neqȝ iulep ergo multo minus non debemus dare medicinas solutiuas.

Questio. XLV.

Dubitatur vtrum stante paroxismo possumus dare aquã ordei ⁊ zuccharũ albuꝫ cũ aq̃ ordei: vel aqua ⁊ iulep. ¶ Uidetur ꝙ sic ex communi vsu. ¶ Amplius. Infestant̃ siti ⁊ calore forti quandoqȝ febricitantes: sed isti sunt potus temperãtes calorẽ. ¶ Amplius. De rebus mitigãtibus sitim est iulep: vt Auic. 3° cañ. fen. 16. tertij. cap. de cura colice pmo capº. ¶ Amplius. Quomodo dixit: ꝙ ille res sunt regimẽ grossum cuꝫ aqua ordei ⁊ iulep sint in numero subtilis diete. ¶ In contrariũ Aui. ¶ Dixit Mundinus ⁊ Franciscus de pedemontium: ꝙ illa prohibeantur in hora periodi. i. in principio paroxismi: sed in alijs temporibus non phibeant̃. ¶ Aliter dicenduꝫ primo: ꝙ per regimen grossum intelligit regimen cibale: ⁊ est sensus nõ detur cibus: siue potus in hora paroxismi: ⁊ est aphorismo hip. In paroxismis subtrahere opȝ. ¶ Secundo dicendum: ꝙ aqua ordei ⁊ zuccharum ⁊ iulep sunt de suma rerum cibalium: ideo etiã nõ debẽt dari. Cã autem quare stante paroxismo nõ debẽt illa dari est: qꝛ frangunt periodũ cũ cõstipatione meatuũ. i. qꝛ cõstringunt meatus. Hec autẽ fractio est inequalis accensio caliditatis: ⁊ plongatio accensionis: ⁊ per cõsequẽs prolongatio resolutionis materie. Nam cibus datus est causa: ꝙ natura vacet ꝯtra illum: ⁊ desistat a resolutione materie. Similr multiplicat materiam: qꝛ in illaꝫ cõuertitur. Accidit etiã ꝙ isti cibi trahũtur versus mẽbra inflãmata ⁊ opilant vias: ⁊ si bene cõsideras ex omni causa dicta opilant vias. Si enim calor reuertitur intus vt cibus digeratur: tunc prohibetur materierum paroxismaliũ resolutio: ⁊ fit viarũ clausio ex hoc. si materie etiã humorales multiplicantur: fit viaruꝫ clausio. Igitur nocumentũ regiminis grossi siue cibalis est frangere: siue rumpere processum periodi cuꝫ constrictione meatuũ. i. cum oppilatione: ⁊ talis fractio prolongat paroxismum. ¶ Considerandum tamen: ꝙ iste cañ. est regularis. sed coacti quãdoqȝ damus illa ⁊ alia. Huius coactionis cã quandoqȝ est complexio ⁊ habitudo corporis cholerica: que inducit ad cibandũ in pncipio paroxismi: vt Gal. x. terapeu. ⁊ in lib. de causis catarticis ⁊ in sequenti ca. Quandoqȝ est etiam in hoc causa accidẽs de casu virtutis: aut siti importabili ex forti flãma: ex quibus mouetur ad danduꝫ easque predictis cõueniunt. quãdoqȝ causa in hoc est paroxismi protellatio tanto tẽpore: ꝙ nulla sit hora: que non sit paroxismi. ergo eligimus minus incõuenientẽ horã elongando nos a principio paroxismi si possumus. ¶ Considerandum etiã ꝙ aqua ordei quãto grossior tanto incõuenientior in hora paroxismi: qꝛ tanto est cibalior. Posset aũt esse ita subtilis: ꝙ in ea esset parũ de virtute ordei ⁊ appropinquaret aque in sua virtute: ⁊ ideo posset cõcedi securius in hora paroxismi: ⁊ ideo Auic. dixit: nõ potat̃ in aqua ordei ⁊ zuccharo: quasi cõcedat aquã ordei subtilẽ: sed non cõcedat: ꝙ fiat cibalis cum zuccharo. ¶ Sed tu dices possum in hora paroxismi dare in potu de aqua simplici actu calida. ¶ Dicendũ ꝙ potes nisi aliud prohibeat ⁊ dico ꝙ potes in hoc: ꝙ non est res nutritiua: ⁊ est subtilis res: ⁊ cito euaporat: descendit: ⁊ iuuat actuali calore in maturatione materierũ: multa tamẽ quãtitas de ea potata posset nocere qꝛ retinet̃ intus ⁊ posset potẽtiali frigiditate eẽ causa grossitiei viscerũ ingrossando materias. ¶ Ad ꝯtraria dicẽdũ: ꝙ cõmunis vsus medicoꝝ cõdescendit lasciuijs febricitantium: ⁊ ideo est melius parum bis replere infirmũ: ⁊ intendere transpirationi materie: ⁊ ꝙ paroxismi finiantur q̃ʒ citius possibile est: qð fit aperiendo poros ⁊ nõ impediendo naturã Medicus autẽ est nature adiutor: vt dixit hip. hoc innuit pluries in apho. ¶ Ad vltimum dicendum: ꝙ licet iste sit dieta subtilis respectu totius morbi: tamen respectu paroxismi omnis res cibalis est grossa res.

¶ Et oportet vt scias: quod multotiens indigetur medicina forti debili: sed eius fortitudo est ex hoc: ꝙ soluit humorem viscosum: ⁊ ipsius quideꝫ debilitas est ex hoc: ꝙ facit assellare semel: aut bis. ¶ Et non euacuetur plurimum simul: ita vt non cadat virtus.

¶ Hic dicit canonẽ medicie minoratiue: que euacuat abscindendo frustum materie: quãuis non sit digesta: siue non sit perfecte digesta: sed sit viscosa difficilis eductionis.

Medicina enim que facit hoc est fortis vno modo: q: eua/cuat humorem difficilis eductionis: ⁊ ideo est turbith vel agaricus: vel collo quintida: sed est debilis: q: volumus ꝙ pa/rū de illo humore euacuet: vnde faciat assellare solū semel: aut bis: ⁊ ideo est vt. 3.i. turbith loquēdo in exemplo.

¶ Et cōsilium quidem meum in flōmia est vt di/mittatur quantū possibile est. ¶ Si autem non est possibile: tunc multiplicatio numeri est me/lior multiplicatione quantitatis: oportet enim vt non euacuetur sang. multum subito: quo/niam euacuatur multum de eo: cuius non est necessaria euacuatio. Questio. XLVI.

Hic canon habet dubium. Iam enim supra dixit Auicē. ꝙ cum phlebotomia postponi/tur a principio: nō est ei intentio. ¶ Amplius. Non videtur partienda in plures vices. imo vna vice copiose eam faci/mus: quādoq; vsq; ad syncopim: vt apparet infra capitulo de synocha. ¶ Dicendū ꝙ phlebotomia est duplex vna: in qua est intentio sanguinis: que fit in sanguinis peccato in quantitate: ⁊ si in qualitate parum fit peccatum: ⁊ de hac phlebotomia locutus est supra: ⁊ non loquitur de ea hic. Alia est phlebotomia: in qua est intentio aliorū humorum a sanguine: ⁊ est proprie cū sanguis de se in q̄ntitate nō super/fluit: nec proprie in qualitate peccat. sed alij humores in eo peccant. Unde si fiat phlebotomia sequuntur eum in exitu alij humores. De hac igitur phlebotomia Auic. hic loqui/tur: nec tibi absolute precipit: ꝙ eam dimittas: sed si possi/bile est ꝙ dimittatur. ¶ Et hoc quod mouit Auicen. fuit: stante casu posito in mente medici surgunt duo opposita iu/dicia. Unum est ꝙ phlebotomia fiat: q: alij humores qui sunt mixti cum sanguine: minuuntur minuto sanguine. Op/positum iudicium est ꝙ non fiat phlebotomia: q: nocet eua/cuando sanguinē: qui nō superfluit: ⁊ est impossibile ꝙ ista flōmia iuuet: quin noceat: ⁊ q: nocumentū qd̄ sequit̄ ex san/guinis euacuatione est nocumentū magnū. Considera si in/firmus sine flōmia potest liberari: ⁊ tunc consiliū Auicen. est ꝙ flōmia dimittatur. nec Auic. dicit illam postponi: sed dimitti si possibile est. Si autem in tuo iudicio cadit: ꝙ non possit dimitti: melius est eam partire in vices tibi visas q̄ semel copiosaʒ facere phlebotomiā. ¶ Et primo Auic. pro/bat: ꝙ si phlebotomia: in qua nō est intentio sanguinis: sed aliorum humorū intentio nō potest dimitti: non tamen fiat vna vice copiosa: sed multiplicetur numerus. ¶ Scd̄o pro/bat bonitatē sui consilij. s. ꝙ dimittatur si possibile est: idest non fiat si est possibile. ibi scd̄a. (Et non est.) ¶ Primo ar/guit sic. Non debet sanguis multus subito euacuari: igitur phlebotomia dicta nō debet vna vice fieri: sed expedit plu/ribus vicibus euacuari. Conclusionem iam posuit: antece/dens probat: q: si sanguis multus subito euacuetur. i. vna vice euacuetur multum de eo: cuius non est necessaria eua/cuatio: vt notum est: q: ista phlebotomia est: in qua non est intentio sanguinis. ¶ Considerandū autem: ꝙ Auicē. con/fidit de bonis intellectibus: ⁊ ideo ponit propositiones bre/ues: que oēs fundantur super hoc: ꝙ hic est sermo de phle/botomia: in qua est intentio aliorū humorū: ⁊ non principa/liter sanguinis. Manifestum enim est per se: ꝙ in phlebo/tomia: in qua est intentio sanguinis: vt sic non cadit dubie/tas: si est fienda: vel nō fienda: q: necessario est fienda: vt op/posita illi repletioni: ⁊ per consequens vt a repletione indi/catur: sed in phlebotomia: in qua non est talis intentio: sed aliorū humorū: statim cadit dubietas ex ipsa dispositione repletionis: q: partim potest sibi cōferre: ⁊ partim sibi ma/nifeste nocere: ⁊ ideo in hac phlebotomia cadit cōsiliatio. ¶ Et in hoc cōsilio non prohibet Auic. phlebotomiam: vt quidā ab Auicē. intelligunt: sed conditionatū consiliū dat: ⁊ est ꝙ stante casu posito non facias phlebotomiam: si est possibile aliter infirmū liberari. ¶ Igitur quandoq; nō est possibile: ⁊ per consequens quādoq; fac eam non vna vice euacuando: sed pluribus vicibus: vt ratio probat. ¶ Et cō/sidera: vt dicit Conciliator differentia. 61. Greci audaciores sunt ad phlebotomiam: q: eorū clima plus abundat in san/guine q̄ sint arabes: ⁊ ideo audacter in omni putrida pre/cipit Gal'. fieri phlebotomiam. xi. terapeu. quod dictuʒ su/pra exposuimus. ¶ Considerandū ꝙ littera ista potest du/pliciter exponi. ¶ Primo ꝙ probet predictuʒ antecedens vt diximus. ¶ Secūdo ꝙ probet phlebotomiā debere di/mitti quantū est possibile: nam talis phlebotomia euacuat multum. i. manifestam quantitatem sanguinis: cuius eua/cuatio non est necessaria: quia per se non peccat: vt premit/titur intelligi ab Auicen.

¶ Et non est in sanguine excusatio ad euacua/tiones: quibus fortasse indigetur.

¶ Hic probat: ꝙ phlebotomia dicta dimittatur quantū est possibile. ¶ Considerandū: ꝙ litera potest dupliciter expo/ni. Primo non potest excusari medicus: nec infirmus: quin indigeat sanguine: vt virtus stet fortis ad euacuationes: q/bus forte infirmus indigebit: iste autē euacuationes sunt: q: fortasse oportebit multū vti clysterijs multis sudoribus: ⁊ alijs euacuationibus insensibilibus. Dixit forte: q: possi/bile est: ꝙ cito sine istis succedat sanitas. Medicus tamen debet se sic parare: ꝙ vbi videt suspitionem de istis: ꝙ infir/mus possit sustinere eas: ⁊ si non sequatur ista suspitio: sed sine ea liberetur infirmus: non propterea inculpari debet. imo laudari: si se premuniuit ad hoc. Arguit igitur sic. Pre/sentiam sanguinis non possumus excusare ad euacuatio/nes: quibus indigemus. igitur bonum consilium est: ꝙ si est possibile dimittatur phlebotomia: antecedens est notū: q: virtute forti egemus in euacuationibus: igitur presentia sanguinis: in qua stat eius fortitudo: cōsequentia est nota. ¶ Aliquis tamen medicus rudis credens demōstrare cō/tra Auicē. diceret. Ille sanguis est infectus ⁊ corruptus: ⁊ cum eo non stabit virtus fortis contra nocumenta euacua/tionem. ¶ Respondet Auic. ⁊ si est: vt tu dicis ego nō pro/hibeo phlebotomiā: sed partieris eam. ¶ Secundo modo littera potest exponi. Euacuatio sanguinis per dictā phle/botomiaʒ non excusat te: qui oporteat facere alias euacua/tiones. ergo si potes flōmiam dimittere. dimitte eam: cōsequentia est nota ex hoc: q: si facta flōmia oportet dare medicinas so/lutiuas. opʒ virtutē esse fortē: vt diximus. ¶ Amplius. Cō/sidera ꝙ ille pharmacie: quas posterius dabis: poterunt li/berare hominē: quāuis flōmia non fit facta: antecedens est notum: q: ista febris: in qua datur hoc cōsilium de flōmia: est de materia alia a sanguine: in qua vt plurimū cogimur vti medicinis solutiuis. Dixit autē fortasse: q: possibile est crisi a natura facta liberari sine pharmaco aliquo soluti/uo. ¶ Posset aūt iste textus tertio modo exponi: ꝙ Auicē. velit hanc flōmiaʒ facere propter alios humores a sanguine maligniores. ¶ Unde oportebit plures pharmacias dare: q̄ si nō fecissemus flōmiā: ⁊ pōt tollerari hec expositio: ⁊ tu cōsidera eā ex capitulo de phlebotomia libro primo.

¶ Et debilitatur virtus a resistendo in crisibus expectatis.

¶ Hec est tertia ratio: vel scd̄a ad probanduʒ: ꝙ phleboto/mia dicta dimittatur quātum est possibile: q: debilitat vir/tutem: vt nō possit facere futuras crises: ⁊ est ratio nota ex premissis. Cessent igitur quorūdam expositiones super illo passu: qui dicunt: ꝙ Auicē. loquitur de phlebotomia in fe/bre: in qua crisis expectatur. Alij dicunt: ꝙ loquitur in fe/bre prolixa. Sunt enim expositiones valde particulares. ¶ Argumenta facta in contrarium sunt soluta.

¶ Et scias ꝙ quando aggregantur dolor capitis ⁊ febris: tunc curatio feb. est dignior. ¶ Et scias ꝙ dolor capitis quandoqꝫ facit redire febrem declinatam ad augmentū: quare oportet: vt sedetur.

¶ Hic exponit cañ. curationis febris putride considerando quedā accidētia: ⁊ quasdā cōiunctas dispōnes contra naturam: ⁊ etiā nāles: ⁊ sunt cañ. quatuor. ¶ Primus cañ. est: ꝙ si dolor capitis est leuis sequēs febrē in augmēto ⁊ diminutione: intētio fit ad febrē: ⁊ hoc itelligit qñ dicit: quando aggregatur dolor capitis ⁊ febris: dignior cura est febris: qꝛ premittatur cura febris: sed si dolor capitis sit vehemēs ita ꝙ febrem: que de sui nā remitteretur: faciat augeri per inflāmationem ⁊ ebullitionē: intende ad curā illius doloris principaliter. ¶ Unde aliquando opꝫ sedari stupefactiuo: ⁊ ideo forsan: dixit sedetur. Quomodo autem dolor faciat redire febrem: aut que sunt eius cause: ⁊ qui sit modus cure pendet ex scientia principiorum. Et curatur etiam dolor capitis infra in tertio libro fen. pma.

¶ Et cum infans lactens febricitat: tunc opꝫ vt rectificetur lac matris eius.

¶ Secundus cañ. est Ras. 16. continentis: qm̄ infantibus nō possumus alias medicinas: vel alias res exhibere nisi lac: quod ab vberē sugunt: ⁊ propter eorū conformitatem ad lac: nō timet nocumentū: qđ ponitur in aphoris. lxv. quinte particule aphoꝝ. Lac dare caput dolentibus: ⁊ ꝑpter hoc ne febris calorē corrumpatur in eis lac: rectificamus illud quātūcunqꝫ possumus dando nutrici lactucas: ⁊ vinū granatoꝝ: ⁊ vinum bene limphatum: ⁊ reliquū regimen facimus: qđ nobis videtur. Facimus autē nos quādoqꝫ infantibus aliquas vnctiones temperantes calorem in eis: ⁊ vtimur eis in horis: que nobis videtur.

¶ Et quādo fuerit vrina icterica in febre: significat apostema: quare est curatio dare in potu aquā ordei: aut syrupū acetosum. Cum ergo acquiescit febris: itentio fit ad apostema.

¶ Hic est tertius cañ. Questio. XLVII.

De quo dubitatur Si enim vrina est icterica. i. vehementer tincta cū spuma citrina: significat apā. ergo prius debemus itendere ad apā: cū febris inde depēdeat. ¶ Hic dixit Frāciscus de pedemontiū. ꝙ per apā intelligit oppilationē pori fellei euntis ad intestina: cuius oppilatione fit ictericia: ⁊ vrina icterica: ⁊ tunc primo debemus curare febrem. ¶ Hic sermo potest saluari: si loqueretur de oppilatione: ⁊ ictericia: accidētaliter cōiunctis febri. verbi gratia: qꝛ aliquis prius erat icteric⁹ ictericis sibi diu assueta: ⁊ modo febricitat nō propter cām ictericie: sed ex alia causa: cū ita fit: ꝙ isti sint duo morbi non adinuicē dependētes: ⁊ qa febris est suspectior morbus q̄ prima oppilatio: que est causa illius ictericie: ideo opꝫ incipere a cura febris: sed si illa febris sequeretur ex illa cholera: que propter oppilationē retinet: ⁊ pars fecerit ictericiā ⁊ pars febrem: oporteret intendere ad curā oppilationis prius: vt notū est. ¶ Alij dicūt: ꝙ sermo Aui. est hic de cura coacta: in qua licet febris sequatur ad apostema: tamē propter febris vehementiā intendimus prius ad febrem q̄ ad apostema: ⁊ hoc idem dixit Auicen. supra de rebus: in quibus differunt febres putride. Intēdens tamen Auicē. ad febrem intendit cū his: in quibus nō appropriatur nocumentū apostemati: sicut aqua ordei ⁊ syrupus acetosus: non enim sic nocet: vt faceret aqua pura: vt supra hoc caplo intellectū est. ¶ Aliter nos diximus: ꝙ sermo Auic. hic non est de apostemate: ad qđ sequitur febris: sed est sermo de dispositione quadā ad apostema: que dispositio cōcomitatur febrem ⁊ flāmā: qua epar inflāmatur forti inflāmatione significata per vrinā ictericam: vnde timetur tractus humoꝝ ad epar: ⁊ apostema: ideo opꝫ incipere a refrigeratione caloris febrilis: ⁊ de sedantibus est vsus aque ordei date copiose: vel vsus syrupi acetosi cum aqua sm̄ ꝙ tibi videtur: ⁊ tunc curata febre vel remissa: si in epate remansit aliqua dispositio caloris: de qua iterum dubitas ne excitet apostema: intende ad illam. ¶ Sed tu dices. Nōne stante febre possum ponere vnum epithima de sandalis super epar ⁊ excusor ab hoc timore. ¶ Dicendum ꝙ Auicen. considerauit. hic rectum ordinem cure: ⁊ cum hoc minus fallacem. Cum enim hic calor epatis: quo timetur apostema: sequatur ipsam flāmam febris vniuersalem: principalis eius cura ⁊ vera est illam flāmā remittere: que est sicut causa efficiens ⁊ postea venire ad illud: quod in epate est factum: ⁊ ex hac remissione non timetur nocumētum prohibitionis resolutionis materierum: quod potest timeri ex epithimate infrigidante epar.

¶ Et quādo fuerit cū febre cholica nō aperitur via in dando in potu aquā ordei: imo ius galli: ⁊ leni ius: ⁊ multiplica vnctuositatē ei⁹: deinde detur in potu aqua ordei si necesse fuerit.

¶ Hic est quartus cañ. Questio. XLVIII.

Dubitatur vtrū stante febre ⁊ cholica possumus vti aqua ordei: vel iure galli. ¶ Uidetur ꝙ aqua ordei per Auicē. tertio cañ. fen. 16. tracta. q̄rto. pmo caplo: vbi dicit. Si fuerit illic. s. cū colica febris: permutetur aqua galli: ⁊ loco ei⁹ fiat aqua ordei. ¶ Amplius. Ius galli habet de vnctuositate ⁊ precipue si multiplicatur in eo: vt precipit Auicē. sed in hoc est suspitio de inflammatione. ¶ In contrariū Auicē. qui dicit: ꝙ non aperiet via scꝫ intestinoꝝ: ⁊ sic non iuuabit colica dando in potu aquā ordei. imo ius galli. ¶ Amplius. In capitulo de aqua ordei Auicen. prohibet dari aquā ordei: cum additur nature siccitas: sed in colica est nature siccitas: vt est notū. igitur. ¶ Quidam dixerunt: ꝙ in colica non debet dari aqua ordei: quia est ventosa: ⁊ inflatiua: vnde auget colicam: sed datur ius galli. ¶ Alij dixerunt contrariū: ꝙ aqua ordei debet potari: ⁊ ius galli debet poni in clysteri. ¶ Quādoqꝫ nos diximus: ꝙ ius galli est duplex: quoddam simplex ⁊ istud potest dari stante febre: nec timetur de inflāmatione ex eo: qꝛ non est superflue vnctuositatis. Similiter remittit eius vnctuositatis malicia leniendo illud ius cū decoctione rerū lenientiū: vt sunt viole vel pruna: vel iuiube: si tibi videtur Auicē. tamen credit ꝙ ius galli sit de lubricātibus frigidis: vt apparet capitulo de colica ex fece: ⁊ in hoc vult ꝙ de sua vnctuositate non timeatur: ꝙ noceat per inflāmationem. Aliud est ius galli solutiuū per medicinas solutiuas secum mixtas: quales sunt polipodiū: cartamus: salgēma: ⁊ similia: ⁊ hoc non est securū in colica. Auicē. igitur in tertio libro loco iuris galli medicinalis dat aquā ordei cōfidens: ꝙ factis clysterijs sufficiat aqua ordei ad abstergendum. Hic loco clysterioꝝ premittit ius galli lenitiuum non medicinale: ⁊ facta fecum eductione dat postea aquā ordei: ⁊ vtraqꝫ via est sufficiens. ¶ Nos iterum diximus: ꝙ colica est duplex in febre. quedā est leuis: que fit ex communi exiccatione fecū circa intestina ratione caloris febrilis: que exiccatio alicui posset aliquē leuem colicam inducere: ⁊ illa poterit curari temperādo calorē cū aqua ordei: ⁊ lauando intestina cum aqua ordei: ⁊ sic loquitur Auicē. tertio cañ. predicto loco. ¶ Sed contra Auicen. infra capitulo de aqua ordei: prohibet aquam ordei fece existente sicca. siue materia sicca. ¶ Dicemus ꝙ si tibi videtur potes premittere clystere ante dationem aque ordei. Uel di-

cendum: ꝙ loquitur de aqua ordei: que est ptisana: que datur loco cibi: sed ante cibationem oportet intestina esse purgata: sed tertio libro loquit̃ de aqua ordei potabili: in qua est virtus abstersiua ordei: ⁊ non est quasi nutritiua nisi parum quid. ¶ Alia est cholica fortis ex forti oppilatione fecali: vel ventosa contingente in febre: ⁊ hanc non moueret aqua ordei: sed medicamen forte: quale est ius galli purum: vel medicinale: vt tibi videtur: ⁊ saltem fac ipsum lenitiuū: ⁊ multiplica eius vnctuositatem: ⁊ hoc fit vel decoquendo lenitiua in eo vt diximus: vel si multiplicas vnctuositatem facis in hoc ipsum: lenitiuum: ⁊ multiplicatur eius vnctuositas accipiendo gallum pinguiorē: vel dando de iure partem vnctuosiorem: ⁊ hoc totum facit Auicen. intendendo ad colicam: que cū sit fortis preiudicat in cura: ⁊ si parum per nocemus febri: per hoc non curamus considerata malitia colice. Et hoc est: quod Auicen. dicit. Quando fuerit cum febre colica: scilicet fortis non aperietur via. s. intestinorum cum leuibus: neqꝫ dando in potu aquam ordei: qa non est eius abstersio: ⁊ lenitio fortis in abscindendo fortē oppilationem ab exiccatis fecibus: ⁊ ingrossatis ventositatibus: imo aperietur via dando in potu ius galli: ⁊ lenitiuis. i. fac ius lenitiuum ⁊ multiplica eius vnctuositatem: vt fortis siccitas fecum remoueatur. deinde detur in potu aqua ordei si necesse fuerit: aperta enim via per ius galli: si videtur ꝙ inflāmatio addat̃ per ius galli: vt indigeat aqua ordei fac illud. ¶ Et hec solutio est ɔformis illi: quā alias dedimus. Diximus enim: ꝙ si intentio est ad febrem: plus detur aqua ordei: ⁊ si ad colicā plus detur ius galli. ¶ In hoc igitur capitulo plus intendit ad colicam q̄ȝ ad febrem: quia colica hic est accidens: quod curā ad se trahit: ⁊ in capitulo de colica intendit plus ad febrem: quia est accidens colice quod curam ad se diuertit.

¶ De solutiuis vero est potio facta ex tamarindis: ⁊ tereniabin: ⁊ syracost. Et qñqꝫ ponitur in ea aqua lubleb: ⁊ quādoqꝫ ponitur in ea casi. fi. ⁊ fortasse proijcitur desuper scamonea.

¶ Iam positi sunt cañ. vniuersales curationis febrium humoralium ⁊ proprie putridarum. ¶ Hic ponit medicinas: quibus euacuamus hos febricitantes. Et posuit has medicinas: qꝛ suspectior est vsus solutiuoꝝ: ⁊ securius est eoꝝ sciam ab alijs accipere. ¶ Licet igit̃ in febre putrida quādoqꝫ intentio sit ad febrem infrigidando: ⁊ humectando: cum res infrigidantes ⁊ humectantes note sint: ⁊ in earuꝫ vsu non est tantus timor quare Auicen. excusatur a ponendo illas medicinas: ⁊ dimittit eas notas ex scđo cañ. ⁊ quarto cañ. Et de ifrigidante: in quo erat timor. s. frigida aqua iam posuit cañ. ⁊ cum hoc dixit de syrupo violato: licet positum fuerit ad leniendum: licet etiam sit intentio ad materiam digerendaꝫ: vult illa digestiua esse nota ex eisdem libris ⁊ capitulis particularibus huius libri: vbi ponet digestiua ꝭm diuersitatem materierum. Digestiuum autem cōmune: vel quasi cōmune iam posuit. s. syrupum acetosum. Remanebat igitur Auice. ponere medicinas solutiuas: quas ⁊ ꝭm materias oportet appropriare: ⁊ stabit hec pars tibi loco antidotarij huic capitulo quantū ad partem eius. Laborati autem quādoqꝫ in diuidendo has partes: sed videtur mihi dicere melius: ꝙ hꝫ tot partes quot habet medicinas solutiuas. ¶ Prima medicina fit ex tamarindis ⁊ manna: que dicitur tereniabin: ⁊ alia est species māne: que dicitur syracost. Et considera: ꝙ hec medicina potest dari in quantitate pauca: ⁊ tunc est lenitiua solum: ⁊ facit minorationē: que vocatur exiccatio ⁊ cōuenire potest in qualibet febre: in qua vis lenire intestina: ⁊ potest dari in quātitate copiosiori. verbi gratia: tamarindorum. ℥. i. māne: ⁊ manna. ana. ℥. s. ⁊ tunc euacuat cholerā a proprietate: ⁊ conuenit in febribus cholericis: in quibus vis euacuare cholerā. Igitur illa medicina solutiua satisfacit cañ. qui precesserunt in lenificatiōe ventris: ⁊ cañ. qui precesserunt in euacuatione materie ꝭm semitā abscissionis. s. minoratiue. Si ergo vis hanc medicinam fortiorē adde lubleb. ⁊ est vna de speciebus lacticinij: ⁊ est minor species ei⁹: ⁊ dicit Simon: ꝙ est de facilioribus laxatiuis: ⁊ datur in febre acuta: ⁊ reperitur eius multitudo in vineis. Nos autem non confidimus cognoscere illam. vigoramus etiam per cassiam: que qualis sit notum est. ¶ Et fortasse. Hec est vigoratio fortis. Si igitur vis abscindere eradicando: vel minorando: ⁊ non cōfidas ꝙ cholera obediat tamarindis: vel alicui predictorum da de scamonea.

¶ Et fortasse dat̃ i potu scamōea sola i lubleb.

¶ Hec est secunda medicina: licet possit poni quinta si numeramus predictas numero quattuor medicinarū sed de hoc non curamus. Dat ergo Auicē. sicut etiaꝫ Ras. facit de scamonea in iulep. Dosis eius sit in ter: ⁊ est medicina: qua in casibus supradictis possumus: vti in principio: vt si materia est furiosa: aut plurima mobilis.

¶ Et fortasse est necessarium administrare: ea que sunt sicut aloes: quando materia est grossa. Et melius quidem est: vt abluatur: ⁊ nutriatur cum aqua endiuie: ⁊ aqua solatri: deinde fiant ex eo pillule.

¶ Hec est tertia medicina. scꝫ aloes cū aqua endiuie. ¶ Sed tu dices. Lotio facit eius solutionem debilem: ⁊ sic non mouebit materiam grossam. ¶ Dicendum ꝙ illa non debet esse vera lotio: sed lotio: que est nutritio hoc est: ꝙ i suam et loturam imbibatur: ⁊ nutriatur: ⁊ permittatur inspissari: ⁊ fiant pillule. ¶ In hac igitur nutritione rectificat̃ eius malitia: vt apparet scienti capitulum de aloe: ⁊ endiuia: ⁊ solatro: quare non protelemus hic sermonem. Et hic potes resoluere dubia de lotione: ⁊ non lotione.

¶ Mirabolanos vero citrinos quidam administrauerunt. Sed non inuenitur ab eis intentio secundum quā operetur: constringunt eniꝫ poros eius post solutionem ventris: ⁊ exaspe rant viscera eorum: ꝙ si fuerint necessarij: tunc post digestionem integram.

¶ Hic reprehendit Rasim: qui. 16. continentis vtitur a principio mirabolanis: ⁊ etiā trac. quarto Almāsoris. ¶ Sed tu dices. Videtur cōueniens dare ipsos: qꝛ euacuant cholera citrinā: qua euacuatione quandoqꝫ in principio egemus: ⁊ cum hoc sunt frigidi: ⁊ renituntur acuitatē cholere: vt cōcordant sapientes. ¶ Dicendū ꝙ vsus mirabolanoꝝ vel est in principio: vel in processu cōpleta digestione in principio posset esse eoꝝ vsus: vel ad euacuādum materiā cum expedit illam minorare ꝓpter multitudineꝫ: vel eradicare propter furiositatē: vel posset esse eoꝝ vsus ad cōsolandū ad illas medicinas. Et si quidem vtatur quis de mirabolanis in principio febris sub dosi sufficienti ad eradicandū materias furiosas: non est cōueniens talis vsus: qꝛ cū sint debiles in soluendo: non educerent materias illas copiosa eductione. Hoc aūt vt notū preintelleximus: nec est cōueniēs vsus eorum ad minorandū materias. verbi grā. cholericas: vt faciunt citrini: qꝛ medicine: que minorāt illas materias: scꝫ indigestas a principio: vel non digestas nō oportet eē multum debiles: imo fortes ex hoc: ꝙ euacuāt aliquid de materia inepta. Etiam qꝛ mirabolani dimittūt post se vestigia corrugationis. Unde materias residuas cōstringūt: ⁊ stringunt vias ductuū: ⁊ indisponunt ad fluxum: hoc solū Aui. expressit hic cum dixit non inuenitur ab eo. s. viro intentio

ꝭm quā

sm quam operetur.i.iste vir qui concessit mirobolanos.s. in principio non inuenit in mirobolanis intentionem: sm quam operetur effectum vtilem:immo nocēt quia cōstrin gunt poros post solutionez ⁊ propter hoc materia residua coarctatur ⁊ prohibetur ab euacuatione, ⁊ resolutione⁊ et exasperant viscera: ⁊ ex hoc reddunt ventrem stipticum nō lenem:sed a principio ⁊ in processu febris putride magna est necessitas apertionis viarum: ⁊ lenitionis intestinorum: quorum contrarium faciunt mirobolani. Et apparet ex hoc: ꝙ ipsi magis nocent, cum dantur in substantia ꝙ̄ quando exhibetur eorum expressio. Si vero vsus eorum esset ad cō/solidandum alias medicinas. verbi gratia.scamoneā:qua necesse esset vti in principio possent mirobolani exhiberi: ⁊ sic vtitur eis Ras.16.continentis in principio. ¶ Si etiaz alia medicina misceretur cum eis remouens eorū exaspe rationem ⁊ constrictionem: ⁊ cum hoc ipsorum infusio da/retur:non esset malum eos concedere etiam in principio:si cut eorum infusionem cum manna concedit Ras.10°tract. Almans. ¶ Si autem sermo sit de vsu mirobolanorum in processu. Dicendum ꝙ facta digestione perfecta:ita ꝙ ma/teria sit euacuationi habilissima possumus eis vti:si confi/dimus de perfecta euacuatione illarum materierum p vnā dosim mirobolanorum ⁊ non timeas residuū constringi: cū non sit residuum. ergo conueniens vsus mirobolanorū est digestione perfecta: ⁊ aliquibus euātionibus precedentibus. Residuum eni3 materierū poterit per mirobolanos educi: ⁊ poterunt confortari ⁊ reaggregari membra laxa a febre:que precessit ⁊ euacuationibus spōtaneis: ⁊ artificia libus:que precesserūt in febre: ⁊ hoc intellexit Aui. Quid autem sit de vsu mirobolanorum in principio apostematū stomachi:lege quod scripsimus libro tertio fen.13ª.

¶ Et aqua duorum granatorum est maximi iu uamenti expressa cum pulpis amborum.

¶ Et aqua.i.succus, vel expressio granatorum.s.mundorū a cortice exteriori: ⁊ expressorum cum pulpis duorū.s.nu/mero, vel duorum.s.acetosi: ⁊ dulcis:vt sit in eis virtus ab stersiua: ⁊ repressiua caloris. Datur autem a me de hac ex/pressiōe libra media: vel.℥.iiij.cū pauco zuccharo: ⁊ apud me cum.℥.ij.zuccbari: ⁊ est delicata medicina: ⁊ experti su mus quosdam solui ab ea sex vicibus: ⁊ quosdam nihil:le ge pro his Serap.septimo breuiarij: ⁊ Azaraniū libro.29. ⁊ hec est medicina quarta.

¶ Et quandoqz in horis de solutiuis:que fiunt ex violis ⁊ scamōea ita:vt vio.sit quātitas auf. i.scamonea vsqz ad siliquam.i. ⁊ quandoqz po nitur in eis parum mente.

¶ Et hec est medicina quinta. Hora autem eius est hora di/gestionis materie: nisi propter necessitatem dictam supra viol.s.siccis:si vis eas esse magis solutiuas a proprietate: vel recentibus si vis ꝙ leniant. Aureus sumitur quandoqz pro pluri. quandoqz pro pauciori:vt alias declarauimus, ⁊ pro pauciori pro dragma sumitur ab Auicen.tertio cañ. fen.14ªcapitulo de cura hydropisis: tamen quia viola est medicina benigna:potest sumi aureus pro dragma vna et media, vel duabus. ¶ Siliqua. Siliqua est quatuor gra/norum ordei pondus sm aliquos: ⁊ aliqui dicunt:ꝙ plus. Tibi autem inest mensurare dosim medicinarum fortium quicquid scribatur in libris. He igitur viole temperant ca/lorem,scamoneecmenta vero stomachum confortat: qua indigemus propter nocumentum scamonee. est enim sto/macho inimica, vt tertio tertia.

¶ Et quandoqz fit ex infrigidātibus extinguē/tibus medicina:i qua ponitur scamonea:sicut pillule huiusmodi. ℞.coriandri,spodij,rosarū ana.℥.s.camphore:tosugi i.scamonee duodeci ma pars.℥.i. ⁊ vsqz ad sextam partez eius: ⁊ de tur in potu de eis.

¶ Hec est sexta medicina: in qua est satis fortis solutio per res:quas ponit, que sunt note. Tosugi creditur a quibus/dam, ꝙ sit pondus trium granorū ordei:detur ex eis quan titas, que sibi videtur.

¶ Alio. ℞.syracost.℥.ij.tereniabin.℥.v.succi po morum de seni:succi cydoniorū partes equa/les:succi coriandri humidi sextam partez vni/us:aggrega succos: ⁊ submerge in eis syracost ⁊ tereniabin: ⁊ inspissetur cū eis donec fortas se coagulentur: deinde sume cāphore pondus sexte.℥.i. ⁊ medietatis sexte scamonee.℥.i. pone syracost super ignez ⁊ pulueriza desuper cam/phoram: ⁊ scamoneam. ¶ Et conseruentur:ne resoluantur cū vapore: deinde dimittatur do nec coaguletur per se cū facilitate: ⁊ dosis eius sit a.℥.ij.vsqz ad.℥.ij. ⁊.s.

¶ Hec est septima medicina: ⁊ artificialiter composita: ⁊ de cocta: ⁊ dat de ea.℥.ij.vel vltra. ¶ Et considera dosim eius esse magnā: ⁊ in nostro climate minor dosis sufficeret.

¶ Et est possibile:vt fiat ex tereniabi: ⁊ syracost: ⁊ zuccharo taberzet.natif.i.forme:que fiunt:si cut penidie. ¶ Et ponitur in ea scamonea: et camphora sm quantitatem:que cadat in vna potione eius: ⁊ camphore vsqz ad tosugi.i.et scamonee:vsqz ad sextam.℥.i.quare sit tunc ani me non horribile.

¶ Hec est octaua medicina: ⁊ nos non laborauimus in verifi/cando receptas:qa esset ponere scientiam simplicium medi cinarum:quam ex 2°cañ.scire oportet: ⁊ cum hoc excusa/mur:qa super secundo cañ.scripsimus modū verificandi receptas: ⁊ modum inueniēdi dosim in eis, ⁊ medicinis so lutiuis: ⁊ modum inueniēdi basim in omnibus medicinis: ⁊ fecimus,ne cogamur super omni recepta prolōgare ser/monem. Inde igitur accipiatur sciētia:qua quis indiget in verificandis, ⁊ examinādis his receptis. ¶ Scias post h. ꝙ apud nos cōiter non vtimur his solutiuis in febre putri/da:sed in cholericis vtimur cōiter reubarbaris, tamarin/dis: ⁊ etiam scamonea:lz non frequēter. In phlegmaticis autem turbith, ⁊ agarico: ⁊ multis medicinis ad hoc no/tis. ¶ Et Auic.extendit hic sermonez suum ad medicinas solutiuas:quibus vtimur in cholericis feb.plus ⁊ placuit sibi hoc, vt poneret medicinas, quibus vtimur ante dige/stionem in febre: ⁊ post hoc: ⁊ plus accidit fieri in febribus cholericis: in quibus plus euenit materias esse furiosas: ⁊ quibus vtimur scamonea ante digestionem.

¶ Et febricitans quidem in estate febre frigida nō ingrediatur domū venti ꝓpter qn̄ sudat:vt non cōuertatur materia a resolutione sua.

¶ Melius est dicere, ꝙ Auicē.ponit hic tres cañ. Primum cañ.quidam sic intelligunt.ꝙ in estate permutata a sui na/tura, que est estas frigida, febriens non stet in domo venti. Hic est sermo rudis ⁊ cogimur dicere febriēs febre. ¶ Ali ter dicamus, ꝙ febricitantes in estate multum delectantur aere frigido, ⁊ aere euentabili, ⁊ faciunt aperire fenestras: vt perflent venti domum. Hoc autez tollerabilius est in fe/bre calida. sed in febre frigida.s.de phlegmate, vel melan/cholia est magis nociuū:qa vapores multi ⁊ grossi phleg/

matis: ⁊ melancholic prohibētur a resolutione: ⁊ ideo nocet propter quando sudat, quia prohibet illum.

¶ Et trocisci quidem non sunt cōuenientes ī principijs harum febrium: nisi post digestionem ⁊ euacuationem ¶ Et trocisci quidem sunt magis conuenientes ei: cuius febris est adherēs in suo stomacho: quasi ipsa sit ethica.

¶ Hic est cañ. secundus. Questio. XLIX.

Dubitatur vtrum trocisci conueniāt in principijs febrium putridarum ante digestionez. Uidetur ꝙ sic. Naz in principio cōpetunt ea: que digerunt sed trocisci sunt hẏ. ergo ⁊c. ¶ In mā quidem calida subtili trocisci frigidi: vt de camphora. ¶ In mā autem frigida trocisci calidi, vt de capparibus: ⁊ aliqui de eupatorio ⁊ spica. ¶ In contrarium Aui. hic: ⁊ infra capitulo de caulone in processu concedit eos. ¶ Hic primo considera, ꝙ medicine date in decoctione citius trāseūt, ⁊ sunt debilis operationis. Date autem in forma trociscoꝝ, q2 dantur in substantia non sic labuntur: ⁊ fortius operantur: ⁊ agunt imp̄ssionem fortem in stomacho: cecidit autem eorum vsus: qa sunt abominabiles cōmuniter: ⁊ qui bis sumit eos fere nō vult amplius sumere. ¶ Secundo considera ꝙ trocisci qbus vtimur in febribus calidis sunt infrigidatiui: vt trocisci de rosis, ⁊ de spodio, ⁊ berberis violati, ⁊ de camphora, ⁊ similes. Trocisci vō, quibus vtimur in febribus frigidis sunt, aperitiui, ⁊ subtiliatiui materierum, vt trocisci de eupatorio, ⁊ de capparibus, ⁊ trocisci de reubarbaro. In mixtis autem febribus sunt mixti. ¶ Tertio considera, ꝙ trocisci frigidi quidam sunt cum hoc stiptici sicci: vt quidā trocisci de rosis: quidam de berberis, quidam de camphora. Quidam vō sunt cum hoc lenitiui: vt quidam de camphora: ⁊ trocisci violati: ⁊ qui fiunt ex semine citoniorum viol. sandal. mucillagine psilij, ⁊ similibus. Trocisci vero calefactiui in febribus frigidis quidam sunt leniter aperitiui, vt de seminibus anisi: fen. ⁊ liquiritia: ⁊ quidam fortiter aperitiui, vt de assaro, ⁊ rubea, ⁊ similes. Et omnia ista considera in antidotarijs. ¶ His positis ponemus in trociscis frigidis, qbus vtimur in febribus calidis quarto cañ. i quatuor propositionibus. ¶ Primus. In febre calida nō competunt a principio trocisci frigidi stiptici sicci. Ratio: quia materias coarctant, ⁊ constringūt: vt supra diximus. ¶ Secundus in febre calida a principio si est multa inflāmatio in stomacho possunt competere trocisci frigidi proprie lenitiue: quia possunt illam extinguere. Et si videretur tibi, ꝙ esset magna necessitas trociscorum infrigidantium stipticorum volens illorum maiorem morez in stomacho: ⁊ eligens hoc supra nocumentum stipticitatis fac quod tibi videtur: in summa tamen in temperanda forti caliditate stomachi: si eius sit indigētia trocisci frigidi: vt de camphora. possunt dari quando hic indigeret: q2 faciūt hanc infrigidationem plus q̄z decoctiones. Et tunc saluatur littera Auicen. que dicit. Trocisci igitur magis conuenientes ei: cuius febris est adurens in stomacho suo quasi ipsa sit ethica. ¶ Tertius cañ. est si febris non est fortiter inflāmatiua stomachi ⁊ sufficit datio syruporum ⁊ decoctionuz infrigidantium: tunc est ꝯueniens abstinere a trociscis. ¶ Quartus cañ. est trocisci infrigidantes quamuis sint stiptici cōpetunt in finibus febrium calidarum: quia remouent caliditatem, que post euacuationem materieruz remanet, ⁊ cōfortant membra: ⁊ forsan exsiccant residuum materieruz: ⁊ ideo dixit Auicen. post digestionem ⁊ euacuationem.

¶ In trociscis vero calidis: quibus vtimur in frigidis febribus ponemus quatuor cañ. ¶ Primus est. In febribus frigidis in principio non competunt trocisci calidi fortiter aperitiui. Ratio, quia agitant materiam: ⁊ eaz difformiter exsiccant: ⁊ ingrossant: ⁊ hoc voluit Ysaac in. 5. feb. capitulo de cura quartane. ¶ Secundus cañ. In febribus frigidis possumus vti in principio. trociscis leuibus, aperitiuis: et proprie si materia sit in stomacho: in qua indigemus medicina: que in stomacho remaneat: sicut in phlegmaticis febribus: que ethicis assimilatur: ⁊ hoc est quod Auicen. dixit, ꝭm aliam litteram. Trocisci sunt conuenientes ei: cuius febris est adherens in stomacho suo. ¶ Tertius cañ. est. Si materia stat in venis ⁊ remote meliores sunt syrupi q̄z trocisci inquantum magis penetrant. ¶ Quartus cañ. In febribus frigidis in processu ⁊ in fine principij sunt concedendi trocisci fortiores ⁊ aperitiui: ⁊ fortiter eductiui: quia materie tunc sunt apte: ⁊ hoc apparebit in specialibus capitulis de phlegmatica, ⁊ quartana: ⁊ ex his cessant contraria. ¶ Dicunt vero quidam, ꝙ trocisci frigidi absolute prohibentur in principio febrium calidarum: q2 fortiter infrigidant: sed prohibitum est ꝭm multū: ⁊ repente infrigidare ex aphori. v. ¶ Dynus vero dixit, ꝙ trocisci, qui prohibentur in principio febrium putridaruz: sunt illi: qui dantur gratia alicuius minorationis materie: sicut trocisci de absinthio: ⁊ trocisci de rosis, qui in principio non conueniunt: ⁊ per febrem adherentem stomacho intelligit febrez phlegmaticam. ¶ Unde supra dixit Auicen. de ea, ꝙ fit cū lesione stomachi: ⁊ similatur febri ethice: ⁊ in talibus febribus phlegmaticis maxime competit administratio dictorum trociscorum, tum propter materie minorationem, tuz etiam propter stipticare ⁊ confortare. Et nos dicamus, ꝙ etiam in principio non est securum vti eis.

¶ Et dimissor ꝯsuetudinis in regimine suo sentit qñqz febrē: ⁊ nō est tātū nocumētum: qm̄ cā eius est dimissio consuetudinis in regimine.

¶ Hic est tertius cañ. cuius exemplum est, si quis cōsuetus balneari: ⁊ exercitari ex hoc retentis superfluitatibus febriat: nō est hec febris ex hoc magni timoris propter duo. ¶ Primo, q2 significatur, ꝙ est causa primitiua. ¶ Secundo, q2 redeundo ad consuetudinem: si est possibile stante febre: vel ad rem illi equiualentem iuuabitur. ¶ Hic autem esset locus speculationis spectans ad partez theoricā: que febris esset periculosior an tertiana: que sit a causa primatiua nulla existente dispositione in corpore: an tertiana eadē, que fit a causa corporali. Questio. L.

Ex toto autem capitulo posset dubitari: vtruz sit licituz miscere medicinas digestiuas, ⁊ solutiuas: ⁊ diximus de hoc primo libro fen. 4ª ⁊ cum considerabitur non est questio ita dubia: sicut cōmunitas medicorum eam facit: ⁊ enim licitum: ⁊ conueniens est illas miscere: ⁊ inuenitur obseruari i opere ⁊ dixit illud Auer. 7° colliget. Qualiter autem: ⁊ ad quas intentiones fiat non est presentis inuestigationis.

¶ Super tractatu de feb. putridis: ⁊ est tractatus secūdus.

¶ Circa capitulum de cura feb. pu. in generali. Cap. I.

Uia in cura talium feb. laudat Auic. clysteria: nota ꝙ clysteria sunt diuersa: quia aliud est mollitiuum tantum: ⁊ sic fit. ℞. malue, bismalue, mercurialis, brance vrsi. añ. M. i. senetionis radi. lilij. añ. quar. s. fiat decoctio i aqua in qua dissoluatur cassiefi. pinguis munde. ℥. i. olei viole. ℥. ij. fiat clystere: ⁊ quomodocunqz: ⁊ cum sale quod sufficit. ¶ Aliud est clystere mundificatiuum. quod sequitur. ℞. malue, bismalue: ⁊ vbi non habeas bismaluaz: vtaris malua: que ꝭm aliquos bismalua vocatur: ⁊ non est verum ꝭz aliquos: ⁊ est melior vna species malue: que crescit in altum ad longitudinem duarum palmarum, vel plus: ⁊ ista est duplex: q2 alia portat flores albos: vt rose. violarie, mercurialis ficle, brance vrsi, furfuris, ana par. i. sbeci cam

llus ru. añ. quart. s. fiat decoctio: in qua dissoluatur cassie
fistu. pinguis munda. ℥. i. ¶ Nota q̃ in oibus clysteribus
pono cassiamfi. ne decoctio retineatur in intestinis: ⁊ inte/
stina remaneant laxa. salis com. ʒ. iij. ad pondus fiat clyste
re: quod si vis magis mundificatiuum facere pone sal gem
me. ʒ. ij. loco salis cõis. ¶ Aliud est clystere alteratiuũ: qđ
sic fit. ℞. lactu. scario. rostri, porci, foliorum salicis. añ. M.
i. succi melo. indi. quar. s. foliorum viol. nenufa. añ. ℥. i. fiat
decoctio: in qua dissoluatur cassiefist. mund. olei viola. olei
nenufa. añ. ℥. s. campho. ℈. i. vel. ʒ. s. fiat clystere. q̃ si forte
herbas non habueris: q: est tempus hyemis. ℞. herbarũ
cõmunium: ⁊ iste sunt malue. bismalue, vio. mercurialis si/
cle: ⁊ si non habebis maluam pone brancaz vrsi. añ. M. i.
agarici al. elect. ʒ. iij. furfu. triti bene masinati. ℥. i. ani. ma/
ra. cucume. añ. ʒ. ij. fiat decoctio, in qua dissoluatur cassiefi.
℥. i. yerepi. gali: vel benedicte fm̃ q̃ volueris euacuare: vel
electuarium de succo ro. de quolibet istorum. ℥. s. vel. ʒ.
vj. vel de omnibus. ana. ʒ. ij. olei viol. ℥. ij. mellis. ℥. s. salis
cõ. ʒ. iij. vel loco eius salis gẽme. ʒ. i. fiat clystere. Et caueas
q̃ vbicunq; ponas sal: facias ponderare: q: quanto magis
iniungitur de sale: tanto magis mordicat. Item sal rõne cu
iusdam adustionis. quam habet, multum corrugat: quare
multum postea stipticat plusquã debet: ⁊ ideo in delicatis
⁊ in habentibus membra interiora sensibilia pone minus.
¶ Item potes facere clystere constrictiuum faciendo deco
ctionem cum constrictiuis superius positis: ⁊ in istis nõ po
nas cassiamfi. nec medicinas laxatiuas: nec sal: ⁊ si ponas
ibi olea ponas in modica quantitate: ⁊ sint olea constricti/
ua: ⁊ caueas. q̃ clystere sit im modica quãtitate: ne graues
intestina. ¶ Item potes facere clysteria confortatiua cum
brodijs ↄfortatiuis: vt sunt caponis, vel pdicis, aliqualiter
per decoctionẽ inspissatis: in qbus oino nihil ponas de sa/
le: ⁊ in hoc faciẽdo talia brodia: nec de oleo, nec de alio la/
xatiuo, detur in pauca quãtitate. Itẽ caueas q̃ clysteria nõ
administrẽtur nisi tantũ tepida: vt ipsa nõ sint actu calida,
nec actu frigida. Itẽ de quãtitate caue, q̃ nõ des nisi quan/
tum cõpetit. ¶ Itẽ clystere ↄstrictiuũ pot fieri hoc mõ. ℞.
radicũ camelcontis, coctanoꝝ, piroꝝ imaturorũ, prunelio
rum, cornearũ, sorbarũ, mespilloꝝ, oium fortiter cõquassa
torum. añ. quar. s. menthe sicce, vel absin. ʒ. ij. acacie: hypo
quist. añ. ʒ. i. aque cister. aque ro. de stipitibus ro. añ. quar.
i. s. ro. ru. siccarum. ʒ. s. fiat decoctio: que coletur. in colatu/
ra dissoluatur coaguli leporis: vel edi. ʒ. iij. syrupi de ribes
℥. i. sang. draco. boli ar. subtiliter puluerizati ⁊ cribrati añ.
ʒ. ij. olei masti. ʒ. s. fiat clystere vsq; ad lib. s. ⁊c̃.

¶ Item circa illud capm̃ iulep: sic fit ex aqua ⁊ zuccharo: qđ
est duplex: q: aliud est pauce mixtionis: ⁊ est vbi ponitur. i.
pars zuccharis: ⁊ . 8. aque. Aliud est iulep multe mixtionis:
⁊ est illud vbi ponitur tantũ de zuccharo quantũ de aqua.
¶ Ubi nota q̃ iulep põt esse digestiuũ constrictiuum, ⁊ la
xatiuum: ⁊ hoc admiscẽdo aquas appropriatas: ⁊ etiã ali/
que medicine valentes ad hoc cum zuccharo, vt dictuz est
coquantur, ⁊ clarificentur, vt decet: ⁊ tunc ponatur iulep
cõpositum: de quo fit mentio in proprijs capitulis ⁊ parti/
bus de cura feb. ¶ Item nota q̃ eodem mõ potest fieri hy
dromel ex aqua ⁊ melle solũ: ⁊ illud vocat hydromel sim/
plex. ¶ Item oximel. ℞. aque lib. ij. mellis, lib. i. aceti,
lib. s. ponatur ad ignem dispumetur, ⁊ clarificetur.

¶ Super codẽ capitulo: q: multi dubitãt recipere clysteria: t
potes naturam tentare cum suppositorijs: quorũ quedam
sunt simplicia ⁊ debilia: vt cũ fuerit ex melle, ⁊ sale. ℞. mel
lis. ℥. i. bulliat vsq; ad perfectam bullitionez: ⁊ addatur sa/
lis subtiliter puluerizati. ʒ. ij. ⁊ informentur suppositoria.
¶ Aliud potest fieri de lardo duro: ⁊ aliud põt fieri de can
dela de sepo montonis addito paruz salis in capite. i. in an
teriori parte: que infundatur in oleo, ⁊ postea administra/
tur. ¶ Aliud fit de stipite caul. ru. vel sicle intincte in chist
fellis montonis. Itẽ in paruis pueris fiunt de penidijs sub
tiliter intinctis in oleo cõmuni: ⁊ medullis nucis, intincta in
melle. ¶ Item sunt alia supposito: ia: vt dicitur. ℞. sal tri/
tum ⁊ pone in pelle assungie por. in modum suppositorij, ⁊
immitte. ¶ Uel. ℞. mellis ⁊ salis. vt dictum est: ⁊ adde fu/
cie. ʒ. i. vel stercoris muris puluerizati. ʒ. s. in panno suppo
situs: ⁊ post inungatur in oleo cõmuni ⁊ imittatur. ¶ Itez
aliud fit de sapone duro. ¶ Aliud fit de salgẽma. ¶ Aliud
est suppositum attractiuum. vt. ℞. mellis yerep. gal. añ. ℥.
s. ⁊ loco pigre potes ponere benedictam salis cõ. ʒ. iij. ster.
muris. ʒ. ij. colloquin. ʒ. i. fiant suppositoria: ⁊ cum filo ligẽ
tur: vt cũ intus sufficiẽter steterint extrahi possit. ¶ Itẽ ca/
ue. q̃ nõ admistres suppositoriũ nisi prius sit oleo intinctuz.

¶ Item in eodem capitulo potest venter laxari cum admini
stratione in introitu mense: vt si dentur ficus sicce: alb. sunt
meliores: quaruz. s. ij. vel. iij. impleantur medulla cartami
melius laxabunt: ⁊ specialiter phlegma, ⁊ valet multũ ha
bentibus stomachum ⁊ pectus plena phlegmate. ¶ Item
valet secundo vsus racemorum in introitu mense, q̃ si race
mi sunt sicci non ita nocent sicut recentes: ⁊ si steterint colle
cti diebus quatuor sunt meliores. ¶ Itez valent tertio pru
na damascena viridia vel sicca: numero. x. q̃ si sicca sint ma
defiant in aqua tepida prius per. i. horam. ¶ Item quarto
ad hoc valent iniube, ⁊ sebesten. ¶ Item quinto debent pa
rari cerasa acria in introitu mense habentibus stomachuz
cholericum, siue sint recentia, siue sicca. Si fuerint sicca te/
neantur prius per horam in aqua. ¶ Item valet sexto mi/
cha panis furfurei continuata in introitu mense. ¶ Itez se
ptimo valet ad hoc dicta alexandrina, de qua facit mentio
nem Gal. secunda particula apho. cõmẽ. illius apho. Qui
huscunq; iuuenibus, ⁊ cõiter cõceditur in quadragesima:
in qua salsa comeduntur in introitu mense, vel acuta in ace
to forti. sicut est nasturtium aquaticum, vel domesticũ, vel
pruna cum melle, que dicta duo faciunt. p̃ incitant appeti/
tum. 2° laxant ventrẽ: ⁊ ideo carnes salse vel pisces salsi cõ/
cedi debẽt in pn° mense ⁊ alia ↄ̃ria consimilia. ¶ Itez valet
8° vsus spinachiarũ, attriplicis, blitis, petrosili. herbe vio
larie mercurialis: ⁊ malue omnia ista valent vel quedã ea/
rum condita cum lacte amig. dul. in febricitãtibus: ⁊ in nõ
febricitantibus cum carnibus porcinis: ⁊ spãliter cuz pin
guedine vẽtris. Q, si vis laxare adde sene puluerizate. ʒ. i.
¶ Item caueas si humores essent salsi vel cholerici nõ des
ficlam, vel blitem. vel carnes, vel pisces salsos. ¶ Item no
no valet ad hoc comedere panem furfuraceum. ¶ Itez po
test laxari cum potibus. p̃ cum brodio galli antiqui, vt. ℞.
gallum antiquum. 7. vel. 8. annorum vel anserem: si non in
uenitur sic gallus. 8. annorum antiquior qui habeat ⁊ ro/
strum ⁊ pedes croceos, q: est melior: ⁊ postea decoque: ⁊
quãdo est plusq̃3 semicoctus extrahe: ⁊ pone in ventre eius
polipodij quercini non antiqui: sed recentis cõquassati. q̃r.
s. anl. ℥. s. ⁊ fiat iterum decoctio in codẽ brodio vsq; ad per
fectum decoctionem, ⁊ postea ministretur brodiũ. ¶ Item
2° valet brodiuz vacce, vel bouis: ista eniz laxant sua nitro/
sitate: ⁊ non sint nimis decocte ille carnes: nec brodium sit
nimis pingue. ¶ Itẽ valet potus expressus post decoctio/
nem primã mercurialis. vt. ℥. i. paruz bulliat in paruo quã
titate aque: ⁊ postq̃3 bullierit abijciat ab olla ⁊ ab ista aq̃:
⁊ ponatur in parapside: ⁊ ibidem fortiter cum coclcari vel
cũ alio exprimatur: quod inde emanet potui detur. ¶ Itez
4° ad illud valet cassiefi. ℥. i. bene pinguis munde dissolute
cum brodio pulli, vel cicerum rub. parum bulitoꝝ vel len
tium. vel cum brodio carnis porcine. vel vaccine sine sale.
¶ Q, si vis fortiter laxare infunde i illa colatura scene mũ
date a stipitibus ⁊ semine pulueris. ʒ. i. ¶ Itez fortius. ℞.
turbith gũmosi parũ interius ⁊ exterius. ʒ. i. ss. ℈. i. ¶ Itez
sunt aliqui ribaldi: qui dissoluunt radicez yreos vel grana
cataputie vel dyagriũ, vel esulam ⁊ ministrant in potu vt

laxent ℞ malefaciunt. ¶ Item nota ꝙ potes administrare medicinam in substantia liquida vel solida. Item in solida dupliciter. q2 potes administrare vel in forma pillularum vel electuarij. Medicina in sub͂a liquida dꝫ dari si mā sit cō tenta in stomacho vel in vijs propinquis stomacho: ℞ ista dꝫ dari in aurora. In pillulis dꝫ dari si sit in parte remota ℞ spāliter in capite tibijs ℞ brachijs vel in alijs partibus: ℞ ideo dꝫ dari in pn° noctis. ¶ Aduerte tñ, ꝙ nullam medicinam concedas mā existente apostemosa in partibus pectoralibus: sed debes appo^{re} cū vnguentis ℞ medicinis appropriatis ad hoc vel cū stomijs. ¶ Itē nota ꝙ anteq̄ des medicinam opꝫ te scire vtrū habeat somnū profundū vel non: q2 si haberet somnū profundū oporteret ꝙ excitaret' p'usq̄ dormiret per. i. horā vel dormiat magnū somnū suū añ medicinā. ¶ Itē in sub͂a liq̄da pōt dari medicina in forma clareti qđ sic fit. ℞. pulueris clareti supius positi. ʒ. ij. folio. sene mūde a stipitibus ℞ seminibus. ʒ. i. turbith gūmosi iterius ℞ exterius pur^{ti}. ʒ. s. ss. ʒ. i. dyagre. ʒ. s. si vis choleraꝫ purgare sine phlegmate polipo. querc. fortiter ꝯq̄s. ʒ. s. thymi, epithymi. añ. ʒ. ij. spi. nar. ℈. ij. puluerizent' ℞ ponant' in manica: ℞ addito zuc. q̄r. s. fiat claretū. Qꝫ si vis magis vrinam ꝓuocare adde crete marine tribuli marini. añ. ℥. s. milij sol. ʒ. ij. ani. ʒ. i. ℞ vsui seruet': ℞ date potes de isto v^{m} paruum cupellū qđ si laxat sufficiēter da diebus alternatiꝫ. Et si nō sufficiēter misce maiorē quātitatē, ꝙ si nimis laxat minus quātitatē: ℞ dꝫ ducere paruus cupellus istius clareti in mediocri habitudine laxitatis quater, vel q̄nqꝫ. ¶ Et nota ꝙ post administrationē istius clareti nō est dormiēdū: q2 ista sunt satis calida de se. ¶ Itē potes laxare 2° cū administratione in liq̄da sub͂a ℞ alia s'm quedam apoq^{ia}. ¶ Qꝫ si purgare intēdis phlegma sicut i quottidiana. ℞. corrigi^{le} fumi ter. añ. ℥. i. polip. q̄rc. for^{r} cōq̄ssa. succi scab. succi lap. acuti facta resi^{o}. añ. ℥. s. ꝙ si succos nō habes sume aq̄. añ. ℥. ij. agarici al. elec. ʒ. iij. fiat decoctio in qua dissoluat' pulpe cassie pinguis mūd. ℥. s. turbith gūmosi iteri^{9} ℞ exteri^{9} mūdati. ʒ. s. ss. al. ℈. i. ℞ fiat vnus potus q̄ detur in aurora. Ista colatura in mediocri habitudine laxitatis dꝫ ducere q̄nqꝫ vel sexties. Et si vis fortius dissolue diacatholi. vel bñdicte plate. ʒ. ij. Itē potes addere i decoctione p̄dicta radicum pre. ꝯquassatap. ℥. s. Qꝫ si vis fortius oppilōnes remouere adde arist. ro. ℥. s. Itē si vis cū paucioribus opari. ℞. aga. ʒ. iij. ani. ʒ. i. s. fiat decoctio q̄ fricet' ℞ colādo exprimatur ℞ in colatura dissoluat' dyac. ʒ. ij. vel. ʒ. iij. ℞ fiat potus. ¶ Itē si purgare intēdis cholerā vt in 3no. ℞. flo℞ boragi. vio. ℞ buglo. flo℞ nenuf. añ. ʒ. s. prunoꝝ damasce. pinguiū iuiub. sebestē. añ. ij. nūo. aq̄ endi. vel succi ipsius facta resi^{o} vel lactu. vel cap. veñ. ℥. s. seminū cōium. ʒ. ij. fiat decoctio in q̄ dissoluat' medulle cassiefi. ℥. i. elij. de succo ros. ʒ. ij. ℞ fiat potus q̄ detur in auro. tepidus. Qꝫ si nō dubitet amara ponat' loco elij de succo ro. reubar. per diē ℞ noctē īpasi in aqua ro. ¶ Itē si purgare vis humorē melēcū. ℞. germādrie adiātbos. flo℞ vio. borag. anthos puri añ. ℥. s. polip. querc. fortiter cōquas. aristo. ro. añ. ʒ. iij. ani. ʒ. i. florū sene a stipitibus ℞ semine mūd. ʒ. i. thimi epithi. añ. ʒ. i. s. fiat decoctio in qua dissoluat' cassiefi. ℥. s. tamarindo. pinguiū mannę granat. añ. ʒ. iij. ℞ fiat vnus potus. Si fortius facere vis adde lapidis lazuli subtilr pulueriꝫ. primo ℞ postea q̄nqꝫ abluti. ℈. i. ¶ Itē nota ꝙ in istis colaturis nō vtor mirabo. q2 pauci vel nulli inueniuntur boni. Ois enim eoꝝ virtus vetustate est ꝯsumpta. Itē ex cā quā assignat Aui. in isto capi. de cura pu. in gñali ꝓprie sūt calidi: in parte aūt mirab. citrini. vt dicit ꝯstringūt poros post solonē vētriculi in casu vbi esset in intestinis vel in stō debilitas rare compōnis possumus vel ℞ raro citrinis in eūndo cholerā ℞ in melia indis ℞ in state emblicis ℞ bellíricis cōiter vtimur. ¶ Iteꝫ in eo casu quo cōiter eis vteremur: q̄m eoꝝ substātia est nimis stiptica opꝫ bonitateꝫ ab eis nō extrahere ℞ fiat cum

balneo qđ seq̄tur. ℞. mirob. q̄bus vis vel in quātitate que tibi videbit' ꝙ si mirobolani sint antiq̄ accipe quātitatem maiorē ℞ ꝯtere for^{r}: ℞ postea infunde tritos in aqua tepi. p i. horā quousq̄ videas gūmositates supnatare: ℞ cuꝫ videris pone frustū filtri factū in moduꝫ lingue: cuius caput sit extra strictū ℞ caput amplū sit intus: deinde p filtrū aq̄ manabit ℞ gūmositas remanebit: ℞ sic ꝯsueuerunt alchimiste suas aq̄s subtiliare. ¶ Itē 2° si vis potes addere virtutē mirob. ita ꝙ colligas vnctuo^{sitatem} supnatātē in aqua tepi. quaꝫ misce cū colatura. ¶ Itē 3° potest aliq̄s habere eā ℞ meli^{9} ℞ q2 mirobolani ꝯquas. per noctē in parte. i. ℞ incorpati fortiter fricētur ℞ cū pāno lineo fricādo fortiter exprimat' quousq̄ virtus tota manauerit. ¶ Itē qđ dico de mirobolanis potes facere de turbith de agarico: ℞ ð alijs laxatiuis quorum tñ virtutes vis habere. ¶ Nota ēt ꝙ in istis colaturis nō pono esulā collognticlā scamoneā nec alias medicinas fortiter trahētes: q2 iste sunt eradicatiue ℞ neruos molestātes: ℞ q2 Aui. vult vt mā minoretur in pn°. ¶ Iteꝫ pōt venter laxari cū syru. laxatiuis q̄bus vtor in morbis cronicis vel qñ volo tētare naturā vel qñ patiens non vult audire de medicina laxatiua: vel qñ virtus est debilis: ℞ opꝫ ꝙ natura paulatim laxet'. Et modus faciēdi tales syrupos ē. Capiūtur semina rađ. herbaꝝ ℞ flores ℞ alia me^{ia} appropriata illi passioni de q̄bus oibus fit decoctio: ℞ si cuꝫ syrupo laxatiuo facere vis d̄igm̄ fac d̄igm̄ de medietate huius decoc. tēperētur laxatiua appropriata huic humori eūndo tota nocte: ℞ in crastino in laxatiuo fortiter fricentur: ℞ ibidē fricando expādantur ℞ per pānuꝫ fortiter colent' tñ ꝙ tota virtus inde habeat' laxatiuo℞: ℞ postea addito zuccha. ℞ melle s'm ꝙ vis clarificentur: ℞ iste est vnus modus. ¶ Itē alius modus, recipit' pars decoc. ℞ syrupizat' ℞ clarificat' cū zucc. ℞ per pānū colatur ℞ laxatiua puluerizata i sacco lineo delicato nō multū cōpressa ibi morant' in syrupis. ¶ Item alius modus est vt infundatur puluis laxatiuorum in syrupis: ℞ qñ dꝫ dari talis syrupus fiat amphore agita°. ¶ Et nota ꝙ tales syrupi laxatiui debent dari in aurora: ℞ aqua que eis admiscet' dꝫ esse in equali quātitate cū syrupo ℞ nō in ma^{ri}. ¶ Iteꝫ nota ꝙ aq̄ que miscetur dꝫ cū syrupo tali dꝫ esse bulli^{a} cuꝫ aliquibus appropriatis vt cū ciceribus ru. vel hordeo vel lētibus vel sciolo. vel tribulis vel capi. veñ. vel alijs diureticis vel cū directiuis vel cū decoctione aq̄: dico ꝙ admisceat vel cū decoctione in laxatiuis. ¶ Itē in^{te} de deco^{ne} in administratione in digestiuis: ꝫ dari dꝫ in maiori quātitate. ex^{m} vt seq̄tur in mā flatica. ℞. rađ. graminis feni. brus. petro. apij spara. sit mā nō multū grossa siue tenax. Qꝫ si indiges for^{ti} ca^{u} in digerēdo capias nō teneras: sed antiquas ℞ grossas rađ. apij ℞ toto borag. cum toto buglo. cū toto fumi ter. scabi. corrigi^{le} betoni. lapa. acuti adiat. cap. veñ. ℞ aliorū eis similiū. añ. M. s. ani. carui. añ. ʒ. ij. flo. anthos vtrinsq̄ stic. borag. ℞ bugl. añ. ℥. s. fiat decoct. in qua in fine ponātur aromatica. vt spica nar. vel a°. vt spodiū in cuius decoc. me^{te} ponatur zucc. libr. s. vel. i. s'm ꝙ vis facere syrupū. ℞ fiat syrupus cū dilligētis clari^{ro}: ℞ iste est digestiu^{9}: ℞ in alia parte decoc. īfundant' q̄ sequunt'. ℞. folio. sene mūd. a stipitibus ℞ seie. ℥. ij. agari. ʒ. iij. turbith gūmosi elec. ℥. s. ss. ʒ. ij. esule. ʒ. i. thymi epyth. añ. ℥. ij. tēperentur per noctem in dicta decoc. fricētur: ℞ fiat vt superius dictū est ℞ addatur zuc. lib. s. ℞ fiat syrupus. ¶ Itē potest venter laxari cū pomo. ℞. pomuꝫ ℞ incide per me^{m} ℞ remoue aiante postea pone dyagri. masti. añ. ʒ. i. ℞ postea ꝯiūge partes pomi ℞ inuolue pomū cū stupis madefactis ℞ pone ad coq̄ēdū sub cineribus lento igne: ℞ qñ est coctū abijce qđ interius remansit si quid est ℞ administra ieiuno stō vel post potū pa℞ aque tepi. vel vini bene lymphati tepi. Qꝫ si nō habes pomū fiat cū coctāo℞ melius vꝫ. cū piro. vel ēt cū ficubus siccis. ¶ Iteꝫ ad idem potes facere de. ʒ. ij. reub. vel. ʒ. iij. vel de duabus. ʒ. turbith

eum.ʒ.ʒ.i.vel.ʒ.ij.esule. ¶ Item potes facere fructū laxatiuum: vt docet paladius in ii° de aggricultura ſm q̄ sunt ficus poma pruna ꝛ pira: ꝛ ceteri fructus sic. perfora arborem cum tribello vſq̄ ad medullas: ꝛ postea imple illud foramen dyagredio vel elacterio vel esula vel cum alijs medicinis solutiuis fortibus: postea obtura foramen ab extra taliter q̄ virtus non possit exalare neq̄ exire: ꝛ fructus qui manabunt erunt laxatiui. ¶ Itē potes facere medicinā laxatiuam ꝛ administrare in forma vnguēti: vt si qs inungat plantas pedū ꝛ volas manuū valet post balneū cū oleo de colloquintida. prouocat vomitū ꝛ laxat ventrē. ¶ Itē vnguentum qd̄ suppositū pectori prouocat vomitū: ſi vmbilico fluxū: ſi matrici menstrua. ℞. alo. ʒ. i. fellis tauri. quart. ʒ. illud faciendo in modū vnguenti dissoluendo absq̄ igne. ¶ Item ad idem valet oleū catapuciarū ꝛ fit de semine catapu. sicut fit oleū amig. de amigdal'. ¶ Item ad idē valet oleum sambuc. qd̄ fit de medullis sambuci, ꝛ non de floribus. Et nota q̄ istis oleis nec vnguentis debes vti nisi materia sit digesta, qr nām sunt violantia. ¶ Itē potest etiā vēter laxari cum medicina ad modū electuarij, vt electuariū de succo ro. ducit cholerā: cuius. ʒ. ʒ. in mediocri habitudine laxitatis educit quinques. Itē diapru, cuius. ʒ. i. educit quater. Diaturbith ꝛ benedicta: quoꝝ. ʒ. ij. bis in mediocri habitudine, ducit q̄ter. hiera. ruff. hieralogo. theodori. empericon anacardinū, ꝛ paulinū: quorū. ʒ. ʒ. in mediocri habitudine laxitatis ducit quater. Et istarū medicinaꝝ recepte posite sunt in antidotario. Nicol'. ¶ Et sunt alia ab istis sicut diacartamus. Et lȝ dicatur q̄ euāt phlegma potest tamen euāre cholerā: cuius recepta ſeq̄tur. ℞. pulueris tragee. ʒ. ij. carniū citonio. cū zuccha. ꝯdito. ℥. iij. ʒ. ai. ℥. ʒ. medulle cartami. ℥. i. turbith gūmosi interius ꝛ exterius pur'' ℥. i. diagri. ʒ. vij. mānegrana. mellis ro. añ. q̄r. i. panis zuc. libr. i. fiat electuarium diligēter per bolos ponderātes. ʒ. v. ꝛ i mediocri habitudine laxitatis ducit vicib⁹. vi. ¶ Itē potest fieri aliud laxatiuū quod cōiter appellatur tabula laxatiua. ℞. corti. citri cum zuc. cōditoꝝ fortiter ꝯquassato rum ꝯserue viol. ꝯserue borag. ꝛ bugl. añ. ℥. i. turbith elec. diagri. esule. añ. ʒ. ij. ʒʒ. albi. ʒ. iij. gūmi arab. liquir. añ. ʒ. ij. puluer. drag. ferri. añ. ʒ. iij. zuccha. q. ſ. ꝛ fiat electuariū in tabula. ¶ Item potest venter laxari cum pillulis factis cū electuarijs ħ positis cum additione alicuius vel plurimarum cōseruarum, vt cōseruarū ro. borag. bug. ꝛ alioꝝ. ℥. ʒ. Itē sunt in illis alie recepte in antidotario de q̄bus non facio mentionē ħ. Item pōt venter laxari cum pulueribus: q̄ sunt de medicinis simplicibus appropriatis hūoribus euacuandis. vt si volumus euacuare phlegma vel educere fit puluis de turbith cum me° sui de. ʒʒ. vt. ℞. turbith. ʒ. i. ʒʒ. ʒ. ʒ. In materia cholerica. ℞. reubarb. ʒ. i. vel diagrid. grosso modo pistari vel puluerizati: ne inducat rasuraȝ intestinorum mast. añ. gra. iij. Item ad euacuādum humores melancholicos. ℞. flo. ſcene subtiliter pulueriȝate. ʒ. ij. vel ʒ. i. ꝛ possunt isti pulueres administrari cū brodio simp. in introitu mense, vel cū alijs. Nota tñ q̄ si alio mō potes administrare laxatiuum q̄ȝ in puluere approbo quod facias nisi necessitate cogente: vt. ſ. qr aliquādo opȝ medicum decipere pa^tem. ¶ In fine in illa parte capituli. Et trocisci quidem Aui. per trocis. intelligit pill'. ꝛ q̄ trocisci ꝛ pillule nō conueniūt: in principio istarū fe. cā est: qr medicine attractiue nō ꝯueniūt in pn° fe. qr vt plm̄ tales medicine sunt eradicatiue: ꝛ in pn° sufficiūt minoratiue: ꝛ in illis in q̄bus fe. est adherēs. i. cronica: imo ēt in talibus qñ administratio eiꝫ dissoluti in iure cicerum vel in alio: ne fortiter attrahat ꝛc.

¶ De cibatione febricitantiuȝ in generali. Capi. viij.

Cias q̄ conuenientiores cibi febricitantibus sunt cibi humidi: ꝛ ꝓpter hoc: cuius cōplexio est humida ex infantibus et grossis: ꝯueniūt. n. ex hoc: q̄ assimulātur cōplexioni: ꝛ ex hoc q̄ sunt cōtrarij egritudi...

¶ Cū posuit canones vles in curatione febriū putridarum: ponit cañ. in cibatione: ꝛ qr in vtriſq̄ cañ. sermo factus est de aqua ordei: ꝛ syrupo acetoso: ꝛ iō de hoc facit caplm̄. ibi 2°. (Aqua ordei.) Prima in tres. Primo eligit qualitatē cibi ꝯuenientē. Scd̄o horā. Tertio spēm diete. ibi 2°. (Cūq̄ accidit.) ibi 3°. (Et scias.) ¶ Primus sermo est apho. Hip. Humide diete, ꝛ tu oia que super illo apho. preiaulimus ꝛ alibi potes referre ad hūc locū. Snia tñ est, q̄ hic cibus cōuenit rōne febris, que est morb⁹ siccus: ꝛ qr est calidus: dedit ēt intelligi, q̄ dieta dȝ esse frigida. Vel ſm Oribasium plus ledit febris siccitate q̄ȝ calore: ꝛ iō opposuit sibi dietā humidam: ꝛ nos non curamus de sermone Oribasij. Thadeus dixit, q̄ voluit ponere dietā febricitātiuȝ, ꝛ pueroꝝ: ꝛ illam opȝ esse humidā ꝛ non frigidā. Et nos diximus cū hoc q̄ in vsu frigidoꝝ ꝯtra febres est maior timor de retētione materierū q̄ȝ in vsu humidoꝝ. Hoc etiaȝ ꝯuenit rōne etatis cū dixit, infantibus humidis, cū dixit grossis. i. carnosis humidis. Igit̄ si cōplexio esset sicca nō sic cōuenirent ſm hanc doctrinā: ꝛ ſm doctrinā Gal'. 8° terapen. in fine: ꝛ nos discussimus hoc ibi: in rōne tñ materierū febriū aliter diuersificatur dieta. ¶ Cōsiderandū ēt, q̄ humida que eliguntur debēt esse humida in virtute ſȝ q̄ pole est. Qualis eniȝ sit virtus aque ordei: an sit sicca vel humida posterius dicet̄: ꝛ debēt esse humida non putribilia addētia in febres sicut sunt horarij fructus. De q̄bus humidis dixit Gal'. 2° alimentoꝝ, q̄ facile corrūpuntur: ꝛ hec est summa omniū, que notabātur super illo apho. ¶ Cōparatio aūt qua loq̄tur Aui. cū dicit. Cōuenientiores a q̄busdā exponitur ꝯuenientiores. ſ. humidi q̄ȝ frigidi. vt dicit Oribasius. Alij dicūt ꝯuenientiores q̄ȝ sicci cibi. Alij dicūt ꝯuenientiores febricitātib⁹ humidis. Aut simul ꝯiungat̄ ista: ꝛ tu accipe quāuis.

¶ Cumq̄ accidit febris: ꝛ nā est sicca: non cibes penitus: dū non egreditur pfecte fex. ¶ Et opȝ vt occurrāt eis paroxismi periodici: ꝛ paroxismi q̄ sunt fortes vētribus ipsoꝝ vacuis: in q̄bus nō sit omnino cibus: nā si cibati fuerint in illa hora occupabitur nā in digerendo: ꝛ dimittet digerere ꝛ expellere: ꝛ confirmabitur egritudo: ꝛ prolongabitur. ¶ Et propter illud opȝ: vt postponant cibationem vſq̄ ad declinationem: ꝛ in eo quod est post ipsaȝ ¶ Et si accidat forte vt hora declinationis sit hora cōsuetudinis in cibo: tunc est melius q̄ȝ esse potest.

¶ Hic ex tribus ꝯditionat horā cibationis. ¶ Primo q̄ nō sit fex sicca in intestinis: vt ꝑ regi. acu. ꝛ cā est: qr fex ꝛ eius vapores pñt esse cā corruptionis cibi, ꝛ alie sunt cāe note. ¶ Scd̄o q̄ non cibetur hora paroxismi ꝛ hoc est qd̄ dicit: occurrāt eis. ſ. febricitātibus paroxismi periodici quātum ad interpolatā. Et qui sunt fortes quātū ad accessiones, vel fortificationes ꝯtinuaꝝ: ꝛ dat cāȝ in hȝ: ꝛ ille cañ. est apho. Hip. In paroxismis subtrahere opȝ: ꝛ iō postponit ad declinationē, sicut facit Hip. ꝑ reg. acu. in fine. ¶ Dixit aūt: ꝛ in eo qd̄ est post ipsam qr quāto potes elōgari a febris fortitudine, ꝛ declinare cibū versus horā quietis fac. Sȝ cōsidera paroxismū, siue exacerbationē, q̄ reuertitur: qr opȝ te elōgare a pn° nisi in casu dicēdo. Nos aūt disputamus sup illo apho. quot horis añ paroxismū debeamus cibare: ꝛ te nuimus. q̄ hoc iudiciū est extimatiuū ꝛ diuersificatur ſm spēm febris. In etaticis. n. lōgius debemus cibare a p̄sentia paroxismi quā in quartana ꝛ q̄ȝ in tertiana si possumus de re

diuersificatur ſm cibaria tarde vel cito digeſtibilia: vel apta inflãmationi, vel inepta ⁊ diuerſificatur ſm corpora fortiora vel debiliora in ſto: ⁊ ſm alia: ⁊ iõ auctores diuerſificantur inter ſe in mẽſura tẽporis cibi ante paroxiſmũ: ⁊ eorum diuerſitas non eſt ꝯdictio: ſed eſt diuerſum iudiciũ extimatiuum: ⁊ quorum quodqꝫ eſt poſſibile cõtingens de facto, ꝙ ẽt ſit melius, an elongari a declinatione: an a principio paroxiſmi ibidẽ declarauimus. ℭ Tertia conditio quam obſeruat in cibatione eſt, ꝙ eligatur hora cõſueta ſi poſſibile eſt. Letantur enim nature in ꝯſuetudinibus, vt dixit Hippo.

ℭ Et ſcias ꝙ de cibatione: ⁊ regimie eſt: quod eſt ſubtile valde: ⁊ de eo: quod eſt groſſum valde: ⁊ de eo: quod eſt inter illa: ⁊ eſt pars eius decliuis ad ſubtile plus: et pars eius declinat ad ſpiſſum plus.

ℭ Hic intendit ſpẽs diete eligere: ⁊ p̊ eas premittit. ſcd̃o oſtẽdit, que ſunt que indicant de vnaquaqꝫ illarum ſpẽrum diete: ⁊ hoc eſt eas eligere. ibi 2ª. (Et ſubtiliatione.) p̱ma in duas. p̊ premittit. 2° declarat. ibi 2ª. (Et ſubtile.) ℭ Cõſiderãdum qđ dicit, ⁊ regimine: qꝛ quedã dieta eſt ſolũ regulatio febricitãtis: ⁊ nõ cibatio, ſicut nihil dare. ℭ Conſiderãdũ ẽt, ꝙ per extrema dat itelligere mediã dietam, quam ponet.

ℭ Et ſubtile vltimum in ſubtilitate eſt prohibitio cibi. Et groſſum valde eſt adminiſtratio ciborum ſanorum hominum.

ℭ Primo ponit qđ ẽ regimẽ ſubtile valde. 2° groſſum valde. 3° mediũ iter illa. ibi 2ª. (Et groſſum.) ibi 3ª. (Et illi.) Q̃o. I.

Hic dubitatur an ſit dare febrẽ, in qua nullus cibus cõpetat oĩno. ℭ Vr̃ ꝙ nõ per Hip. p̊ reg. acu. vbi dicit. Caue ne in vna die venas extenuari ꝑmittas. ℭ Amplius. Dandũ eſt in febre aliqđ iulep ꝯ febrẽ, ſed talis eſt dieta humida. ℭ Amplius. In ſtatu ⁊ ante ſtatũ aliqđ eſt afferẽdũ, vt Hip. p̱ma parti. apho. ergo in morbo. ℭ In ꝯtrarium eſt. A. ⁊ Hip. p̱ma par. apho. ℭ Dõm, ꝙ qñ reperitur talis fe. acuta que terminatur in 3° die, aut tertiana vnius paroxiſmi qñ eſt fortis vĩtus: ⁊ alia cõſentiũt cibatio tũc nociua eſt: ⁊ impedit nãm a ſui operatione: ⁊ ſine cibo põt ſtare vſqꝫ ad criſim. malũ ergo eẽt cibare. Hic tñ opꝫ attendere ꝯſuetudines, ⁊ climata, ⁊ conditiones: quas. G. inuit p̊ re. acu. cõ. p̊. Et qñqꝫ ꝯſideramus infamiam vulgi: vt nõ dicãt nos illũ occidiſſe fame. Et hanc infamiã Raſ. qñqꝫ ita attẽdit, vt male operatus fuerit: vt apparet ꝯtinẽtis 18° cap̄ de mirabilibus caſib᷒. Nõ ḡ ꝓlongamus in hac q̃ne. ℭ Ad Hip. dõm, ꝙ loqtur de feb. ꝓlõgabili tpe, quo non põt ſtare abſqꝫ cibo. ℭ Ad 2ᵐ dõm, ꝙ aliqua valent ex parte cõtra feb. que ex parte alia nocent. ℭ Ad 3ᵐ dõm, ꝙ eſt ſermo Hipp. in ſtatu ꝓlongato. Iam autẽ ſuper prima particula apho. declarauimus: quare febriens aliquis plus viuit abſqꝫ cibo q̃ꝫ ſi eſſet ſanus.

ℭ Et illi qui ſequuntur latus eius ſubtile: qđ eſt medium eſt: vt ſit contẽtus in cibo ſucco granatorum: ⁊ iulep ſubtili valde: ⁊ poſt ipſum aqua ordei ſubtili: ⁊ poſt ipſam aqua ordei groſſa: et oleribus frigidis ⁊ humidis: ſicut attriplices: ⁊ ſpinachia: ⁊ bliti: ⁊ ſimilia: ⁊ poſtea kiſt ordei: ſicut eſt: et eſt medium. ℭ Et illi qui ſequuntur latus groſſi: ſunt galli ⁊ galline extremitates. Et ſubtiliores eis ſunt alchubugi: ⁊ pulli: ⁊ ſubtilius eius ſunt alchançi: et oua ſorbilia: pauca ſubtilia: ⁊ piſces parui: ⁊ ſubtilius eis ſunt kiſt ordei ſicut eſt. Et ſubtilius eo eſt panis ſimile ſolutus in aqua hñ frigida ſolutione bona ſubtili. Groſſum autem eſt cibus fortis altacugiçar: groſſo autem cibus fortior eſt eo.

ℭ Hic declarat regimen ⁊ cibationem mediã: ⁊ p̊ partẽ que declinat ad latus ſubtile. 2° medium. 3° groſſum ibi ſecũda. (Et poſtea kiſt.) ibi 3ª. (Et illi.) Et qꝛ kiſt hordei poſuerat medium: ponit eius laudes. ⁊ ſecũdo cõparat ad alia. ibi ſecunda. (Et kiſt quidẽ.) ℭ Conſiderandũ circa primã partem, ꝙ Aui. gradatim procedit a ſubtili dieta per ſuos gradus vſqꝫ ad mediam. Vinũ enim granatorum eſt valde modici nutrimenti ⁊ ſubtilis: ſed plus nutrimenti eſt iulep: ⁊ et aqua ordei ſubtilis. ſ. multe aque: ⁊ modici ſuccari iulep vel pauci ordei: ⁊ aqua ordei. Queſtio. II.

Sed dubitatur an attriplices: ⁊ ſpinachia ſint in ſũma ſubtilis diete. ℭ Videtur ꝙ non. Quia ſunt cibi ſanorum: ⁊ tales ſunt dieta groſſe: vt dixit. ℭ Dicendum ꝙ iſta cibaria ſunt dieta ſubtilis: rõ qꝛ ſunt pauci nutrimẽti: ⁊ forſan ſubtilis. Hec tñ mõ nõ diſcutimus. ℭ Ad ꝯtrariũ dõm, ꝙ dꝫ dari quãtitas pauca. Vel dõm, ꝙ non oẽs cibi qbus ſani vtũtur, eſt dieta groſſa: qꝛ ẽt vtũtur aqua ſuccharata, ⁊ vino granatorũ. Sed intẽdit ꝙ cibus ſanorum, q eſt dieta groſſa, eſt cibus, quo ſani ſtant fortes in eorum ſanitate: ſicut genera carniũ proprie quadrupedorum: ⁊ panis in quãtitate ſufficiẽti. Diuerſitatẽ autẽ blitis iam diximus ſupra: ⁊ ſimilia, vt lactuca, ⁊ borago. ℭ Et poſtea kiſt. Et priſana ordeacea facta ex pura farina ordei: de qua habebimus in cap̄. ſequẽti dixit, ſicut eſt, qꝛ non ſit priſana ſubtilis colata: que noie ꝓprio dr̃ aqua ordei. Hec ergo ptiſana nõ eſt groſſa: neqꝫ ſubtilis reſpectu extremorum: que hic ponũtur: ⁊ in hoc opꝫ ſtare documẽto noſtrorum patrum: q cũ multa inueſtigatione inuenerũt hãc experiẽtiã. ℭ Et illi. ſ. cibi q ſequuntur latus ⁊c̃. ſunt extremitates galli ⁊ galline: ⁊ per gallũ intelligit paruũ pullum: quẽ Raſ. vocat galliculũ: ⁊ hic accipe ꝙ vt plurimũ precipiamus dari pullã feminam: tñ gallus maſculus. ſ. paruus dari poteſt: laus tñ pullarũ multo maior eſt apud oẽs arabes. ℭ Conſiderandũ, ꝙ dixit extremitates: qꝛ nõ ſunt tanti nutrimenti quãti ſunt partes pulpoſe pectoris ⁊ coxarum: nec groſſi. Alia lr̃a hꝫ iſti ⁊c̃. ſunt galline extremitates. ℭ Conſiderandum ſcd̃o, ꝙ incipit a latere diete groſſe ſanorũ: ⁊ gradatim ꝓcedit vſqꝫ ad mediã dietam: ⁊ pertranſit illam vſqꝫ ad aliud latus. ſ. latus ſubtilis diete: ⁊ ponit in ordine ſubtilis diete cibũ quẽdam, quẽ non poſuerat: qui ẽt ponitur a latere groſſe diete alio modo ꝑparatus. Panis eni de ſimila frumẽti põt preparari. i. frangi, vel diſſolui in aquam dupliciter. Vno° diſſolone ſubtili: qꝛ multũ ⁊ multotiẽs lauetur ⁊ ſubtilietur: ⁊ cũ eo dimittatur ſufficiẽs aque copia: ita ꝙ q̃ſi poſſet bibi. Et tũc eſt ſubtilis dieta: ⁊ ſubtilior dieta media, que eſt priſana, qꝛ eẽt pauciores nutrimẽti q̃ꝫ ptiſana. ℭ Alio mõ põt diſſolui diſſolone groſſa ad fruſta groſſa ⁊ parũ lauari, vel nihil dimittere de eo in aqua: ita ꝙ ſit cib᷒ maſticabilis: ⁊ tũc eſt in ſũma groſſe diete: ⁊ nutrit plus q̃ꝫ facit ptiſana. ⁊ iõ dixit: groſſe autem eſt cibus fortior. Lotio aũt amouit a pane ptes fermẽti: de cuius nocumẽto poſſet timeri in febre. Vñ panis ꝓhibetur in apertibus iterioribus ante maturationẽ, vt dixit Meſ. in de appropriatis. Quid aũt facit lotio diximus in 2° cañ. in ca. de pane. ℭ Subugi ſunt ꝑdices q ſunt de ſũma groſſe diete: qꝛ multũ nutriunt: ⁊ nutrimentũ earũ eſt ſubtile. ℭ Pulli. ſ. parui. ℭ Sꝫ tu dices. Iã dixit. de extremitatibus pullorum paruorum cũ dixit galli extremitates. ℭ Dõꝫ ꝙ forſan melius eſt ꝙ lr̃a dicat galline extremitates: ita ꝙ corpus galline ſit dieta ſanorũ groſſa ſed extremitates alarũ ſit dieta groſſa febricitãtiũ: ⁊ nõ eſt ꝯueniẽs: ꝙ multũ appropinquet dieta ſanorum: ⁊ dieta groſſa febricitãtiũ. Vltimo dicẽdũ, ꝙ pullus paruus eſt dieta ſubtilis. ſ. minus groſſa reſpectu extremitatum galli

magni completi. ¶ Alcbanzi aues parue. ¶ Oua sorbilia pauca in quantitate copiosa multum nutriunt: ⁊ est grossior dieta ⁊ proprie oura subtilia .i. ita sorbilia: ꝙ sint multum liquida ⁊ sorbilia vel subtilia .s. oua vt gallinemnō grossa oua vt anserum. ¶ Pisces parui. De subtilitate nutrimēti eorum habetur 3° alimentorum: ⁊ de concessione eorū habes ꝑ regi. acu. cōmen. 28. Hic autē reperitur littera q̄dam: que dicit: pisces parui sunt subtiles valde .i. pisces parui petrini sunt subtilis diete respectu eorum, que dicta sunt: ⁊ iō potest dici subtilis respectu illorum. Alia littera h3 subtiles valde .i. subtilium carnium. Alij autem non habent hanc litteram. Et subtilius est kist: ⁊ hoc est melius.

¶ Et kist quidem ordei est bonus cibus: ipsum enim aggregat ad glutinationem, ⁊ digestionem suam, ⁊ lenitatem, ⁊ planitiem, ⁊ lubricitatem, et abstersionem, ⁊ humectationem, ⁊ contrarietatem febris, ⁊ sedationē sitis, ⁊ velocitatem penetrationis, ⁊ ablutionē, ⁊ non est in eo stipticitas, quapropter non residet, neq3 figitur in poris ⁊ meatibus: quāuis sint cōstricti: ⁊ non est in ea adherentia: quin incedat per meri: et fortasse abstergit spissum phlegmatis. Et quādo bona sit eius decoctio, non inflat omnino.

¶ Hic ponit laudes prisane ordei. scdō cōparat eam ad alia quedā. ibi 2°. (Et antiqui.) Primus sermo est Hip. ꝑ regi. acu. ⁊ tu potes ꝓlōgare afferēdo quecunq3 alij: ⁊ nos diximus sup illo passu. Est aūt modus loquendi. A. aggregat ad ꝯglutinationē, .i. quāuis sit ꝯglutinosa: tn̄ aggregat. siue adunat hec iuuamenta. siue vtilitates. ¶ Digōnem, qa cito digeritur ⁊c. lenit ēt, q2 planat asperitates ⁊ lubricat ⁊c. quō aūt sit humida ⁊ humectet apparebit sequēti capi.

¶ Et antiqui quidem vsi sunt, vbi necessaria est subtiliatio regiminis subtilioris: regimine quod est kist ordei, et aqua eius, et aqua mellis plurime aque: quoniam nutrimentum eius est parum: ⁊ quod ipsa facit penetrare aquam et eius humectatio ⁊ abstersio, ⁊ eius apertio: et prouocatio eius est multū: et caliditas eius est confracta. Et ipsa proculdubio quādoq3 addit in virtute additionem quandam, quamuis sit parua. ¶ Et sequitur eam syrupus acetosus de melle: sed est grossior et nutribilior: et fortioris incisionis et abstersionis: ⁊ non est in eo: de calefactione de nocumento viscerum calidorum, quod est in aqua mellis. Nunc autem mel canne, quod est çuccharum: et proprie mundificatum est melius melle apis: licet eius abstersio sit minor abstersione mellis: et similiter syrupus acetosus de çuccharo. ¶ Et sit sufficiētia in syrupo acetoso: sed fortasse faciet incurrere rasuram intestinorum: et hoc quidem timorosum est in egritudinibus acutis. ¶ Et nos ponemus aque ordei potationē: et syrupi acetosi sermonem singularem.

¶ Hic cōparat prisanā ad aquam mellis. scdō aquā mellis ⁊ prisanam ad syrupū acetosum. tertio mouet excitationem: ⁊ postponit nos. ibi scdō. (Sequit.) ibi 3°. (Et sit sufficientia.) ¶ Considerandum ꝙ aqua mellis subtilis per multe aque quantitatem minus nutrit prisana vel aqua ordei: ⁊ iō est subtilior dieta apud antiquos: ⁊ hoc intellexit cū dixit: nutrimentum eius est parum: ⁊ ideo addit in virtute parū. ¶ Considerandum secūdo, ꝙ Aui. dat laudes huius aque mellis. pmo q2 nō moratur, sed aqua que est pars eius penetrat: ⁊ hoc virtute mellis calefaciētis eā, ⁊ dulcorantis. Scdō. q2 eius humectatio est multa: ⁊ non intelligit, ꝙ humectet nutriēdo multū, q2 iam ꝯtradiceret sibi: sed sit aqua ex hoc sua penetratione humectatiua anteq̄3 euaporet. Q2 autem abstergat vias ⁊ aperiat abstergēdo ⁊ prouocet est notum. nec intelligatur multū: q2 in multo excessu, sed multum. q2 sufficienter: vt in hoc non diminuatur ab aq̄ ordei. Et q2 aliquis timeret de eius calore dicit, ꝙ caliditas eius est cōfracta per aquam. ¶ Sed dubitat. q2 non vtimur aq̄ mellis cōiter timentes inflāmationem. ¶ Dōm ꝙ nō debemus illa vti, vt dixit Ras. 16. cōtinētis. accidit autem in patria ista multum excitari cholericos humores in febribus quāuis nō sint cholerice febres: ⁊ ideo forsan dimissus est eius vsus. ꝯcessit aūt eā Ras. 17. ꝯtinētis: quādo in stomacho febricitantis sentitur acetositas: ⁊ climata in hoc debent ꝯsiderari, vt dixit Auer. 7. colliget. ¶ Et seqtur ipsam .s. aquā mellis syrupus acetosus forsan in cōi vsu antiquorum, vel in subtili dieta: q2 aqua mellis est subtilior dieta q̄3 syrupus acetosus. Et hic fuit ordo. A. ponēdo ordinē subtilis diete. incipit enim a subtiliori ⁊ venit ad subtilē minus. Est aūt syrupus acetosus nutribilior q̄3 aqua mellis multe aque subtilis valde: ⁊ hoc q2 syrupus acetosus recipit plus mellis q̄3 aqua mellis: ⁊ quasi inspissatur in decoctione: sed aqua mellis remanet subtilis aquosa: ⁊ ideo ēt syrupus acetosus est grossior. Proportionē autem in aqua mellis facit Ras. 17. ꝯtinentis ex parte vna mellis, ⁊ septem ptibus aq̄. ¶ Considerandū autē ꝙ in quatuor ꝓprietatibus facit excedere syrupū acetosum supra aquam mellis. primo q2 nutribilior. scdō: q2 incisiuior. tertio, q2 abstersiuior. quarto. q2 magis tēperat calorē: vt nō inflāmetur: ⁊ hec sunt nota: ⁊ posset poni. 5m per hoc ꝙ dixit grossior. ¶ Sed tu dices. Plus deberet inflāmare syrupus acetosus mellinus q̄3 aq̄ mellis: q2 habet plus de melle. ¶ Dicunt qdam, ꝙ ꝓpter acetum non sic morat in via: sicut aqua mellis, quāuis aq̄ ēt parū moretur. Aliter dicendū, ꝙ acetum tēperat mellis calorē. Uel dicēdū, ꝙ intelligit de melle cāne, quod est çuccharum cū dicitur acetosus de melle. sed cum dī aqua mellis videtur ex vsu intelligi aqua mellis apum. ¶ Nunc autem. q2 dixerat syrupū acetosum de melle: declarat de quo melle: q2 de melle cāne, quod est çuccharū: çuccharū enim mūdum a sordiciebus eius: ⁊ hoc ē ꝓprie albū: hoc enī est melius melle apum, q2 nō sic inflāmat: nec ita calefacit, vt mel. Et licet mel sit māna satis temperata: tamen est manna collecta ab apibus: ⁊ apum labor in melle facit aliquam impressionem. .s. calefaciendo: vt itelligitur ab Auic. scdō. cañ. cap. de melle. Et silr syrupus acetosus de çuccharo est melior q̄3 mellinus de melle apum: quāuis minus abstergat. ¶ Et sit sufficientia. Fecit Auic. nos hesitare, q2 multū laudat aquam mellis: ⁊ postea multum laudat syrupum acetosum proprie çuccharinū: quid est fiendum in febribus de eorum vsu. Dicit ergo ꝙ sufficiat tibi vsus syrupi acetosi çuccharini, quia in eo est sufficientia ad ea, quibus indiges in febribus de digestione. apertione, abstersione, ⁊ ꝓuocatione: ⁊ non timetur ab eo inflāmatio, sicut ab aqua mellis, ēt si est aqua mellis canne: inflāmabilior est: cum non h3 acetum: ⁊ q2 fecerat te securum in vsu eius: remittit eius audaciam in superfluo vsu eius: qa timetur rasura .i. excoriatio aceti acuitate. ⁊ hoc timetur, vt apparebit in fine capituli de regimine acu. feb. Hic possunt afferri quecunq3 sunt dicta ab Hippo. tertio regiminis acu. in his partibus: ⁊ quecunq3 Gal. ⁊ alij dixerunt: ⁊ nos ibidem diximus.

¶ Et subtiliationem quidem regiminis egri significat nã materiei: ⁊ possibilitas nature in digerendo ipsam, ⁊ resoluendo, ⁊ euacuãdo eã.

¶ Cum distinxit species cibationis ⁊ regiminis exẽplificando de eis: ostendit hic ea, que indicant de eis: ⁊ primo in generali ostendit, que sunt, que indicant subtiliare, ⁊ que ingrossare. secundo in speciali. ibi secũda. (Et status.) Prima in duas. Quia primo ostendit que indicant subtiliationem diete. scðo q̃ ingrossationẽ. ibi secũda. (Et ingrossationem.) Prima in tres, sicut tria ponit, que indicant. licet ponat cũ primo virtutem, que consentit. ibi secũda. (Et dignior.) ibi tertia. (Et de illis.) ¶ Considerandum q̧ per subtiliationem regiminis non intelligit solum dietam seu regimẽ subtilis diete contra cibationem grossam, ⁊ contra mediam: sed intelligimus ipsam cibi diminutionem, siue non dationem. Omnis enim febris putrida indicat subtiliationem. i. diminutionem cibi respectu eius, quod in sanitate: ⁊ hoc ꝓpter ipsam materiam, ad cuius digestionem ⁊ euacuationem volumus ipsam naturam vacare. ¶ Considerandum q̧ per naturam materiei quidam grossi intelligunt diuersitatem materiei, qua dicimus, q̧ quedam est subtilis: ⁊ quedam grossa: ⁊ q̧ natura mãe subtilis indicat subtiliationẽ. Sed si bene consideramus omnis materia indicat subtiliationem in dieta: licet sit in hoc diuersitas, que non erat hic in mente Auicen. loquentis generaliter. Debet ergo intelligi natura materiei id est materia ipsa: ⁊ per consequens morbus, vt ab ea dependet: ⁊ hoc est quod principaliter indicat subtiliationem. sc3 materia. Sed possibilitas virtutis consentit cũ ipsa absq̧ cibo. i. cũ subtiliatione potest digerere euacuare ⁊ euaporare. Et intelliguntur hi sermones primo regi. acu. 44. commento.

¶ Et dignior horarum ad subtiliationem est status: hic enim est vehementia occupationis nature in pugna materiei. Et nõ oportet vt ab ea recedens occupetur re alia: ⁊ proprie apud crisim: ante ꝯo illud pugna nõdũ est confirmata.

¶ Hic est aphorismus. Quando in statu: ⁊ sumitur hic status pro statu: quoad accidentia, vt cõiter dicitur: ⁊ concurrit cum statu: quoad digestionem materie in morbis seruãtibus materiam ad vnicam expulsionem. In hoc ergo tempore medicus debet subtiliare magis q̃ in aliquo tempore alio: ⁊ causam eius ponit, q3 natura tota intẽta est ad pugnam: ⁊ ideo non o3 eã occupare cibo: nec ante crisim, nec in crisi. Et tu afferas ad hunc locum dicta per nos ⁊ alios super illo aphoris. Quibus ꝯo posterius. quasi dicat. ante statum posset grossius cibari. Unde Hipp. prius vero vberius reficit vt sufficiat egrotans.

¶ Et de illis: que significãt ⁊ faciunt pertinere ad subtiliationem est: vt si sit necessitas phlebothomie, aut resolutionis ventris, aut clysteris, aut sedationis doloris: tũc oportet vt des operam ad cõseruandã illã necessitatẽ: deinde ciba: si necessarius est cibus nisi sit ꝓhibẽs aliud.

¶ Hic est sermo Hipp. primo regiminis acu. ⁊ Ras. 17. continentis capitu. 4. ¶ Considerandum, q̧ hec subtiliatio est particularis: q2 respectu determinate hore: in qua oportet phlebothomare, clystericare, aut soluere ventrem, que nõ debẽt fieri cibo existẽte in stomacho: ⁊ hoc est quod dixit. Des operam ⁊c. Similiter sedatio doloris op3 q̧ prius fiat, vt est pos͞e dolor enim impedit cibationẽ, ⁊ est cã agitationis cibi in stomacho: ⁊ ideo op3 prius intendere sedationẽ illius. His cõpletis ciba, si est necesse. ¶ Considerandũ 2°, q̧ dixit potest ꝑ intelligi, q̧ tu des operã ad cõplendã illam necessitatẽ, nisi sit prohibens: q2 ꝓpter casum virtutis ⁊ timorem syncopis ꝓmo quandoq̧ cibamus anteq̃ phlebothomemus, vt ẽt euenit his: ad quoꝝ stomachum cholera fluit. Prius ẽt cibamus q̃ soluamus ventrẽ. i. prius confortamus infirmũ cibo, vt. A. 3° cañ. fen 11° cap̄ de cura syncopis. Et qñ curatio facit necessitatẽ, vt sit mundificatio: ⁊ times nocumentũ eius: op3 vt cõfortes stomachũ: ⁊ ad bibẽdum des vinũ odoriseꝝ ⁊ ciba cibo laudabili: quãdoq̧ etiã cogimur prius cibare q̃ clystere faciamus, vt hominibus q̄busdã, qui clysteribus ledũtur rõne stomachi ꝓpter cãm notã. de quibus est multa sensualitas. Unde statim cõmotis intestinis ⁊ euaporatione facta in eis: nocumentũ cãtur i stomacho. Et de eis est multa sensualitas stomachi: ⁊ sub hac intẽtione preceptũ est in libro Rasis. 9. ꝯtinentis. ꝑ ca. q̧ clystere non fiat stomacho repleto: qñq̧ ẽt multa debilitas ⁊ dolorũ prolixitas ẽt cogit cibare ante sedationẽ doloris. bene ergo dixit, nisi sit prohibẽs. s. cibare. Alio modo põt intelligi, q̧ cõpletis his necessitatibus facta stomia posset superuenire ꝑnm paroxismi. Ubi cogimur nõ cibare nisi in casu: ⁊ sic facta solutione vẽtris, ⁊ clysteri: ⁊ sedato dolore posset aliud superuenire qð cibũ faceret postponi. vbi gratia. insultus paroxismi. ¶ Cõsiderãdũ 3°, q̧ necessitas istorum in febribus putridis significat repletionẽ, que indicat euacuari, ⁊ non repleri vel cibari: ⁊ ideo nisi sit prohibens: intendatur primo ad complendas has necessitates.

¶ Et ingrossationem quidem regiminis significat: vel requirit virtus.

¶ Considerandũ q̧ per ingrossationem nõ intelligo dietam grossam cõtra distinctã alijs spẽbus diete: sed ipsam cibi dationem. Illud enim quod de cibo datur: non datur nisi propter virtutem: vt enim nutriatur virtus, ⁊ non morbus: cibus datur infirmo. Ipsa enim virtus est: cuius gratia cibamus ⁊ non febris, vt Gal. dixit in cõmento apho. Contemplari autem oportet: ⁊ in primo regi. acu. cõmento. 20. sicut enim morbus, siue materia idicat principaliter subtiliationem. i. ablationem cibi: sic virtus indicat ingrossationem: ⁊ morbus est sicut cõindicans vel coassentiens. ¶ Sed dubitatur vtrum Aui. tetigit hos modos diete subtilis ⁊ grosse diete. ¶ Dicendum q̧ manifeste tetigit eos: cum prefixit duo exempla. s. nihil dare: ⁊ est vltimum in subtilitate: ⁊ cibaria sanorum: ⁊ cum incepit a cibo sanorũ ⁊ processit versus nihil dare, totum hoc vocabat subtiliatiuum: ⁊ cum incepit a nihil dare: ⁊ gradatim peruenit ad ptisanam ⁊ panẽ lotum lotione bene subtili: ⁊ sic eundo ad cibaria sanorum vt dabatur intelligi: totum hoc vocabat ingrossatiuum.

¶ Et dignior horarum ad ingrossandum est hora: in qua virtus non est valde occupata in materia: ⁊ est principium egritudinis. ¶ Et oportet vt succurratur nocumento illius ingrossationis cum sparsione: quoniam est leuius super virtutem iterum.

¶ Considerãdum, q̧ ingrossatio in principio egritudinis cõueniens sumitur large pro oĩ cibi datione, que in principio conuenit ꝺm egritudinũ diuersitatem. In quadam ergo ingrossatione esset vinum granatorum: in quadam iulep: in quadam ptisana, in quadam pulla, ⁊ sic de alijs: ⁊ hoc facit tibi fidem, q̧ Auicen. per ingrossationem intelligit id quod diximus.

Questio. III.

Hic caderet questio: an regimen in febre procederet in subtiliando: ⁊ est questio: de qua prolixe primo apho. notauimus: ⁊ primo cañ. fen 4a. ⁊ Cõciliator diffuse loqtur de ea diffa. 134. ¶ Et nos dicamus breuiter hic, q̧ in febribus, in q̄bus expectamus crisim: ⁊ que seruant materiã ad expulsionem vnam creticam: a ꝑn° ingrossamus regimen: ⁊ procedimus subtiliãdo vsq̧

ad statum: ⁊ hoc vocatur cõiter regimẽ vite. Dignior ergo hora ad ingrossandũ est principium: qꝛ distat a statu ⁊ pugna. vnde virtus nõ est multũ occupata cum materia, vt dixit Auicẽ. quãqȝ tñ accidit in forma particularis regiminis qd in pñ° subtiliamus. Et in casu ꝑpter defectum virtutis quãqȝ in statu ingrossamus: ⁊ hoc regimen vocatur particulare: qꝛ fit ſm particulares dispõnes indicantes. ¶ Considerandum ꝙ quãuis in pñ° febrium oporteat grossius dietari: tamẽ non absoluit hec dietatio a nocumento. Sed minus nocumentum est id: quo virtus dȝ sustentari ad pugnã in hora status dare a principio: ⁊ gradatiȝ procedere ꝗȝ dare in statu vel prope statum. Et qꝛ in pñ° cibus generat nocumentum: lȝ minus ideo succurrit. A. illi nocumento cuȝ sparsione: quod quidam exposuerunt. i. cũ pauiatiuis euacuationibus: ⁊ aliqñ cum fricatione: ⁊ melius. i. cum partitione cibi in plures partes: qꝛ minus grauabit virtutem: ⁊ minus diuertet eã a digõne materie: quam facere dȝ: ⁊ hoc est qd dixit: qm est leuius iterum super virtutē: ⁊ ex modo loquendi iterum innuit. A. aliam esse causam ab ista quam premittit. Est ergo prima cã, qꝛ cibus partitus paucus in vice datus melius vincitur: ⁊ minus mãm maiaȝ multiplicat. scõa cã est qꝛ minus grauat virtutem: vnde minus a digestione materie nã remouetur: ⁊ ideo dixit iterum.

¶ Et estas quidem propter suam resolutionem indiget additione cibationis, et separationis eius: nam virtus non sufficit ad digerendum illud: quod multum est semel. Et quoniam resolutio in ea est per sparsionem: tunc oportet vt cambium fit per sparsionem.

¶ Ponit conuenientem cibationem: ⁊ electionem specierum diete in sermonibus vel cañ. magis specialibus: ⁊ pmo dat causam cibationis ſm tempora anni. secundo ſm species egritudinis. tertio ſm diuersam dispositionẽ virtutis. quarto ſm cõplexionem. quinto ſm etatem. ibi 2ª. (Et cuȝ intellexeris.) ibi tertia. (Et quandoqȝ.) ibi 4ª. (Et de corporibus.) ibi 5ª. (Et senes.) ¶ Primo incipit a cañ. cibationũ in estate: ⁊ vult ꝙ addatur in numero cibationis. scȝ ꝙ homo frequẽter cibetur: ⁊ dat duas causas. Prima qꝛ in estate virtus est debilis propter resolutionem factam a calidore quare non potest multam quãtitatẽ digerere semel in vna vice. oportet ergo ꝙ cibetur pluribus vicib⁹. Secũda causa est: quia resolutio in estate est quasi continua: ⁊ hoc est quod dixit propter sparsionem. oportet ergo ꝙ cambiũ. i. restauratio fit per sparsionem. i. quasi continua: taliter tamen ꝙ cibus non impediat cibum in digestione. Jam eniȝ ex hoc probaretur, ꝙ continue homo cibari deberet. Sed qꝛ cibus cibuȝ impediret in digestione: in stomacho nõ potest continue comedere: sed tam frequenter, ꝙ ꝯtinue quasi fit successio nutrimenti ad membrum.

¶ Et in hyeme est res econtrario: quoniaȝ propter paruitatem resolutionis eius: nõ facit indigere cambio multo. Amplius si multum dederit cambium: subito erit tolerans ipsuȝ: ⁊ fortis apud expulsionem eius.

¶ Hic est cañ. cibationis in hyeme: ⁊ vult ꝙ econtra fiat quia raro ⁊ paucis vicibus homo cibetur: ⁊ copiosus in vice: ⁊ dat causas oppositas duabus causis predictis in estate. Prima causa opponitur secunde: quia in hyeme resolutio est parua: qꝛ non sic continue homo resoluitur. ergo homo non indiget cambio multo id est multis vicibus. Secunda causa est opposita prime: quia eniȝ in hyeme virtus est fortis ad tolerandum cibum subito datum. i. in quãtitate multa ⁊ paucis vicibus: hoc enim vocat subito: ⁊ dicit, ꝙ est fortis apud expulsionem eius, quod potest tripliciter exponi. Primo ad expellendum ipsuȝ in mẽbra. Secũdo ad expellendũ eius superfluitatē. Tertio ꝙ postꝗȝ cibus est expulsus per oẽs indigestiones: stat virtus longo tpe fortis, ꝙ nõ dissoluũtur mẽbra, sed in estate non. Questio. IIII.

Dubitatur primo de causa, queȝ Aui. dat ad probandum, ꝙ frequenter in estate cibes. raro autem in hyeme, qꝛ dicit, ꝙ resolutio est per sparsionem. i. quasi continue. nam continue videtur etiam in hyeme. Aer enim inhabitans nos continue resoluit. Aer eniȝ in omnibus dispositionibus resoluit propter id: quod in eo existit de virtute solis ⁊ stellarum, vt primo cañ. fen secunda illo cap°. Debes autem scire. ¶ Et si forte diceres, ꝙ parum resoluit sufficit mihi, ꝙ sit cõtinua: ⁊ sic debet cambiũ esse continuuȝ, vt est possibile. ¶ Amplius. Uidetur ꝙ homo magis resoluitur in hyeme, quia principalis resolutor est calor naturalis: ⁊ hic in hyeme est fortior. vt apparet in cõmento aphõ. Uentres hyeme. ¶ Et amplius. Magis debent corpora parari ad sudorem id est artificialiter magis aperire poros: ⁊ sudorem prouocare estate ꝗȝ hyeme. Omnes enim antiqui ita dicebant, vt Aristote. problematum secundo. primo problemate. Sed si resolutio esset maior in estate: nõ oporteret artis auxilia addere in illa. ¶ Dicamus ergo ꝙ cañ. isti sunt communes sanis ⁊ febricitantibus: immo non probant de febricitantibus nisi per dispositionem similem sanis ab his temporibus. ¶ Secũdo dicamus, ꝙ isti cañ. sunt veri in corporibus, in qbus ab estate fit virtutis debilitatio per resolutionem ⁊ ab hyeme caloris confortatio per aggregationem vel non debilitatio ꝑ dissolutionem. Corpus enim, quod in hyeme mortificaretur frigore, non posset tolerare multum cibum vna vice: ⁊ corpus quod vigoraretur in estate calore, vt senis frigidi corporis, in estate tolleraret maiorem cibi quantitatē ꝗȝ in hyeme. ¶ Post hec. Dicamus ergo ꝙ calor aeris cõtinue nos alterat: ⁊ qꝛ in estate est calidus acutus primo immediate nos dissoluit. i. aperit poros: ⁊ nos resoluit. Secundo acuendo calidum nostrum facit ipsum magis resolutiuum. ergo continue in estate resoluimur: ⁊ sic continua restauratione, ⁊ continuo cambio indigemus, ⁊ quanto magis continue est possibile nutrimẽtum in membra ferri est melius: primo vt continue deperditioni subueniatur. Secundo vt tẽperetur caloris incendium a cibo: ⁊ hoc fit continua cibatione. i. frequẽti ſm modũ possibilem, vt dictum est. In hyeme aũt contrarium dicẽdum est, vt apparet: nec opȝ prolongare sermonem. ¶ Quarto dicemus ꝙ resolutio in estate facta est maior in quãtitate in qua indifferẽter iuuatiua, ⁊ superflua simul cõuertuntur in vaporem, nec calor aeris distinguit nociuũ ab vtili in resolutione, nec calor naturalis extraneus factus distinguit accidit ergo bonas resolui: ⁊ sic contingit etiã de malis materiebus remanere. ⁊ bonorum que remanẽt partes corrumpi: ⁊ fieri malas extraneo calore. Sed in hyeme resolutio occulta: qua solum superflua a iuuatiuis separata resoluũtur insensibiliter naturaliter est minor: ⁊ vnde non trahuntur, que debent ire per venaȝ ad cutim: sed sola superflua tertie digestionis insensibiliter dissoluta vel resoluta a nobis recedunt. Uiolentia autem estiui caloris trahit versus cutim superfluaꝗ aliunde deberent recedere: ⁊ cum hoc vtilia resoluunt. Ex quibus apparet, quare plus debemus in estate parare sudorem: ⁊ qꝛ ꝑuocare ipsum aliquo sudatiuo. In hyeme autẽ minus: lȝ in ꝑbl̃ate qs diceret: qꝛ in hyeme est timor de percussione partiũ sudantiuȝ a frigore aeris, in estate non tñ. Tñ Arist. problematũ scdõ problemate. 34. reassumpto ꝑmo vbi clarius suã intentionẽ exprimit, aliã dat cãm. Et dicit ꝙ in hyeme minus opȝ parare sudorẽ: qꝛ humida in nobis superflua a calido contracto interius digeruntur ⁊ expirant. Omnibus ergo h⁹ humidis, aut pluribus consumptis non indiget corpus expulsione conata. i. per conatum

facta.s.arte faciente sudorez. Sed in estate calido naturali resoluto per rarefactā carnem humida nostra non bene digeruntur:immo corrumpuntur,que intus manent: ⁊ ideo indigent hȝ humida haustione.i.extractione dicta.Et subdit Ap.sermones notos. ¶ Ex his cessant argumenta vltima:⁊ tu afferas ad hunc locum quecunqȝ diximus super apho.prime particule.Uētres hyeme,vbi multa diximus de resolutionibus hyemalibus ⁊ estiuis:⁊ exposuimus nostro modo duo problemata Ap.preallegata. ¶ Ad argumentum dicendum,ꝙ argumētū cōmittit fallaciā propter qōnem de cōtinuitate resolutionis:⁊ qꝛ qō nō est de proposito:dicamus ꝑ cum fundamēto cōi,ꝙ sicut nutricatio quātum ad dispōnes est cōtinua:sic quantū ad inductionē forme est discontinua,qꝛ inductio forme fit in instāti,vt cōiter creditur.sic resolutio,que est corruptio humidi,aut membrorum,que nutriūtur,aut ēt aliquarū partiū inaiatarum,que in vaporē cōuersa abeunt in ꝯtinens:quantū ad dispositionem est actio continua:⁊ fit in tēpore:sed quantum ad remotionē forme fit in instanti:⁊ quēadmodum forti existēti calore naturali nutritiuo in spacio vnius diei naturalis, vt in exemplo ex sua actione cōsurgunt plura nutrita esse:⁊ sic frequentiora,⁊ eo existente debili pauciora:quamuis vtriusqȝ actio ꝯtinua fit in toto tempore sic calido aeris existente forti,vt in estate in vna naturali die erunt plura resoluta eē carnis ⁊ boni nutrimēti:q̄ȝ in vna die naturali hyemis ⁊ frequentiori egebimus cambio,vt dixit Auicen. Et si velles tenere,ꝙ resolutio ⁊ nutricatio quantum ad inductionem forme substantialis sint actus continui,vt alias tenuimus.poteris etiam Auicen.saluare sententiam in hoc, ꝙ resolutio hyemalis est pauca.i.paucarum partium bonarum.Unde cibus semel datus potest ad longaȝ reappositionem sufficere.Hec autem non prolongamus:qꝛ multū sunt profunda.

Questio. V.

Dubitatur secundo,an totus cibus,quem homo debet sumere in estate in pluribus vicibus in vna die naturali,sit amplior toto cibo,q cibus paucis vicibus sumitur eodem spacio tēporis in hyeme. ¶ Et videtur ꝙ amplior sit per Aui.cum dicit.Estas indiget additione ⁊ separatione:dixit ergo additione quantū ad quātitatem,⁊ separatione quantum ad numerū. ¶ Amplius. ¶ In estate fit maior resolutio ⁊ boni ⁊ vtilis humidi.ergo maiori indigemus restauratione. ¶ In contrarium hipp. in apho.cū dixit. His ergo tēporibus oblationes pl'es ⁊c. ¶ Franciscus de pedemontiuȝ tenet,ꝙ quātitas tota cibi, quam in estate damus est maior tota quantitate,quam damus in hyeme.Et hoc probat per Aui.hic:⁊ per rationeȝ adductam vigoratur opinio sua.nam frequens ⁊ multa resolutio indicat frequentiam ⁊ multitudinem cambij: ⁊ sic multiplicationē cibi,sed multa resolutio est in estate. ergo. ¶ Sine dubio non inuenitur Gal.auctoritas contra istam opinionem,que auctoritas non posset exponi. Sed Rabi Moyses in cōmento apho.prime particule.Ex quibus semel aut bis,quem nos translatauimus dicit sic ad litterā. Estas est tempus,quo debet dari cibus pluribus vicibus: ⁊ minoris quantitatis,de quocunqȝ comedat in omnibus vicibus:hoc videbat' signare littera hebraica in omnibus illis simul:⁊ non referebatur ad quālibet illarum,qa illud videbat' certū. ¶ Et quāuis pro illa opinione Rabi Moyses non possint adduci demonstrationes tamen probabiliter sic potest probari.Corpora ex natura estatis habent in se plures superfluitates corruptas q̄ȝ ex natura hyemis. igitur ex hoc indiget corpus minori quantitate totius cibi:consequentia est nota ex commento aphoꝛ.preallegati. antecedens est notum ex dictis ꝫm sententiam Aristo.secūdo problematum:⁊ Gal'.in cōmento aphoꝛ.Uentres hyeme. ¶ Amplius.Uirtus transmutatiua cibi est multo fortior in hyeme q̄ȝ in estate.ergo maiorem moleȝ cibi sustinere potest. ¶ Hec ratio ab aduersario statim solueretur:qa debile agens in longo tempore potest tantum quātum forte in pauco tempore facere:⁊ accipiet longum tempus spacium omnium digestionum multiplicatarum ꝫm numerū multiplicem cibationū in estate. ¶ Et huic solutioni dices. Qꝛ calor naturalis in estate est ita debilis,ꝙ in omnibus illis vicibus quibus cibatur ⁊ digerit nō potest digerere tātum cibum,quantum illis paucis vicibus hyemalibus digerit. ¶ Et sine dubio nos hoc didicimus experientia quorundam lasciuiorū nobis notoruȝ:qui in hyeme gulose comedunt in nocte ante diem,⁊ ante tertiam: ⁊ in tertijs ⁊ in nonis,⁊ de sero.Et quando in estate eandem quantitatem cibi frequenter voluerunt comedere,nō potuerunt sine notabili molestia. Hoc exemplum est per experientiam:quo cognosces,ꝙ in hyeme maior quantitas cibi toleratur in omnibus cibationibus q̄ȝ in estate. ¶ Attendenduȝ tamē est,ꝙ aliquis potus cito digestibilis ⁊ cito transiēs posset tolerari in estate magis:⁊ in maiori quātitate q̄ȝ in hyeme ⁊ mihi apparet,ꝙ de eo in estate ampliori quantitate posset dari:⁊ pluribus vicibus q̄ȝ in hyeme:⁊ per experiētiaȝ videmus,ꝙ corpora bene disposita dicta superius:⁊ corpora febricitantium tolerant maiorem quantitatem potus in estate q̄ȝ in hyeme:⁊ hoc videtur sentire Rasis.17.continētis capitulo de aere cum dicit:Tūc in estate vtere cibis humidis ⁊ vinum sit multum ⁊ bene lymphatum. ¶ Ad contraria dicendum,ꝙ Aui.cum dicit:additione.i.separatione:⁊ cum dicit non facit indigere cābio multo.i.multis vicibus. ¶ Ad aliud dicit',ꝙ aliud est indicare fieri ⁊ aliud est indicare posse fieri:non est dubium,ꝙ estas ponit necessitatem multi cibi:quia multum bonum humidum consumit:⁊ hyems pauci per contrariam causam.Sed non possumus hoc facere:quia in estate virtus est debilis : in hyeme autem virtus est fortis:⁊ ideo possumus hoc facere. ¶ Et tunc ad argumentum dicendum,ꝙ estas ex parte resolutionis indicat plus cibi q̄ȝ hyems.sed ex parte debilis virtutis non potentis transmutare indicat minus. ¶ Sed tu diceres.Si hyems indicat parum cibi dare:quare ergo dabimus multum. ¶ Dicenduȝ ꝙ indicat pauca dari:sed virtus fortis potens multa digerere indicat multum:etiaȝ sciȝ nisi sit copiosus sanguis ⁊ spiritus vincetur a frigore aeris,vt in cōmento apho.Uentres.

¶ Et autumnus quidem est tempus malum ⁊ propter hoc oportet: vt subtilietur in eo inter conseruationem virtutis:⁊ inter infrigidationem materie:⁊ spargere paulatim in eo est melius:⁊ prorsus spargere cum debilitate virtutis est melius egro.

¶ Hic ponit canō.diete conuenientis in autumno. ¶ Considerandum ꝙ vult Auicen.in autumno duo considerari:vt ordinemus regimen.vnum est debilitas virtutis:qꝛ autūnus est tempus malum debilitans virtuteȝ,vt apparet primo fen secunda.capitulo de pulsu temporum anni. Secundum est repletio ex corruptis humoribus:⁊ ꝓpter hoc autumnus:est etiam tempus malum. Similatur enim morbo de corruptione,vt in cōmento apho. Ex quibus semel: sed primum de istis indicat cibationem ⁊ additionem in cibo:⁊ sic ingrossationem scilicet vt virtus debilis cibo confortetur.secundum autem scilicet repletio ex corruptis humoribus indicat subtiliationem ⁊ paucitateȝ cibi:quia corruptioni necessaria est abscissio ⁊ euacuatio non repletio, vt in commento apho.predicti sumit' ex trāslatione greca. opȝ ergo ꝙ dieta in hoc subtiliet',sed ꝓpter virtutis defectum frequēter cibabitur:sed ꝓpter corruptionē paruȝ dabitur de cibo.Cum ergo cōparabitur ad estatem ⁊ hyemē medio modo iter illa se habebit:vt cōmuniter auctores te/

nent siue concordant. Non enim ita frequēter cibamus, vt in estate: nec ita paucis vicibus, vt in hyeme: nec tm̄ dabimus de cibo, vt in hyeme: nec tam parum, vt in estate. Iaz enim calor incipit reaggregari ꝛ prohiberi a dissolutiõe in respectu estatis: ꝛ s̄m hoc tenent magistri, ꝙ virtus sit fortior ꝙ̄ in estate, ꝛ debilior ꝙ̄ in hyeme. Et hic esset locus cõsiderationis. hoc ergo Aui. voluit cum dixit. Spargere. i. frequenter paulatim. i. parū est melius. ꝛ tunc dedit generalem cañ. notum. ¶ Dubitatur. Quare nõ dixit de vere. ¶ Dicendum ꝙ de eo dedit intelligi eodem modo, sicut de autumno. Eius enim dispositio est media inter estatem ꝛ hyemez: ꝛ ideo minus damus de cibo in vere ꝙ̄ in hyeme: ꝛ plus ꝙ̄ in estate. ¶ Dynus vo dixit, ꝙ a vere ꝛ ab alijs temporibus potest sumi indicatio dupliciter vno modo, vt sunt causa dispositionis corporalis. s. repletionis: sic cū ver sit causa repletionis: ꝛ similetur morbo repletionis, vt dixit Gal. in cōmēto apho. predicti. competit in vere paucus cibus. Alio modo vt est causa dispositionis virtutis ꝛ resolutionis corporis: cuius gratia fit cibatio: ꝛ isto modo ver indicat multum cibum, sicut hyems licet non tantuz: quia virtus est fortis: ꝛ pauca est facta resolutio. Et poterat hoc Dynus dulcius dicere dicendo, ꝙ cibatio veris quedaz est preuisiua, siue preseruatiua: de qua loquitur Auicē. primo cañ. fen secunda. illo capitulo. Aer calidus ꝛ Rasis. 17. cōtinentis. capitulo de aere: ꝛ vt sic paucum cibum damus: ꝛ phlebothomamus ꝛ euacuamus. Alia cibatio est in hominibus bene sanis, non neutris. ꝛ ista est copiosa, de qua loquitur apho. Uentres hyeme.

¶ Et scias ꝙ si nõ esset illud: quod pertinet virtuti: esset magis necessariuz: vt subtiliaretur cibus vltima subtiliatione: sed virtus non suffert illud: ꝛ deficit: et cum deficit non valet curatio. Curans enim sicut sciuisti est virtus non medicus: quoniaz medicus facit peruenire instrumenta ad virtutem.

¶ Iste potest esse illatus ex predicto, vt velit, ꝙ in autumno considerando corruptionem humorū valde subtiliaremus sed considerando virtutem non possumus: quia valde deficeret. Et posset esse quidam cañ. per se: ꝛ dicamus ꝙ iā posuit cañ. cibationis s̄m tempora anni. Hic ponit s̄m morbos. primo in generali. secundo in speciali s̄m morborum species. ibi secunda. (Et cum.) In prima vult, ꝙ indicatione sumpta a morbo non daremus cibum: sed virtus nõ suffert hoc: sed deficit in multis morbis: ꝛ cum deficit non valet curatio. Curans enim est virtus ꝛc̄. vt sciuisti precedenti cap̄. vt scitur etiam in principijs primi libri, vbi sunt scite virtutes operātes: ꝛ sunt scite operationes, que sunt medicinarum, ꝛ quomodo agunt more a virtute.

¶ Et cum intellexeris hoc: tunc oportebit: vt cõsideres: nam si egritudo fuerit valde acuta: et illud est: vt sit status eius propinquus: et existimaueris: ꝙ virtus non deficiet in hoc tēpore: quod est inter p̄ncipiū eius vsqꝫ ad statū eiꝰ: alleuiabis occupationē a virtute ꝛ incitabis eaz super materiā: et nõ facias eam occupari in cibo spisso: imo subtilia regimen statim cum dimissione cibi oīno: ꝛ proprie in die crisis.

¶ Hic ponit cañ. in dieta s̄m species egritudinis, vt egritudinum vel febrium quedam sunt peracute: quedaz absolute acute, quedam cronice, vt Gal. 1° ꝛ tertio pronosticorū: ꝛ 3° de creticis. Et p̄mo ponit cañ. regiminis peracutaruz. sc̄do acutarum absolute. 3° cronicarum. 4° ponit cañ. in cibatione que est a p̄nᵒ in comparatione ad statum. ibi sc̄da. (Et si.) ibi 3ª. (Uerum.) ¶ Cõsiderandū cum intellexeris hoc, qḋ dictum est de spēbus regiminis: ꝛ hoc quod dictū est in cañ. precedenti, ꝙ nisi respiceremus virtutem vltime subtiliaremus. Ex hoc enim seqtur, ꝙ si est aliqua egritudo, in qua nõ curamus de virtute, cura que est per cibū est: ꝙ in illa oīs cibus potest prohiberi. ¶ Cõsiderandū secundo, ꝙ duo sunt, que indicāt hic nõ dari cibū, vnū est principale: ꝛ est natura egritudinis, qꝛ valde acuta citissatus: imo tota status, vt que oꝫ peracuta terminabilis in prima quarta vel citra. Aliud est coindicās vel cõsentiens, vt virtus fortis, quā extimas in hoc tēpore non deficere: etiaz si non detur cibus aliquis, vel si non detur spissus: sed detur solum vinum granatoruz, vel iulep subtile valde. Et dixit extimaueris, quia omnia iudicia vltimata ad opus sunt extimatiua. ¶ Cõsiderādū tertio, ꝙ dat cām: oz eniz medicus quantū pōt alienare occupationez a virtute, ꝛ excitare eam super materiam. Si ergo indicasti, ꝙ iste sine cibo vel saltem sine cibo grosso pōt stare vsqꝫ ad crisim ꝛ pugnā p̄ficere malum est cibare illum. ¶ Cõsiderandum quarto, ꝙ diceret aliquis. quare dixit dimissione cibi. iaz non est alia subtiliatio ꝙ̄ illa. ¶ Dicendum primo, saltem cuz dimissione cibi omnino. s. grossi. Uel dixit, qꝛ posset sufficere potari aqua pura tepida, vel calida, vel frigida vt tibi videtur. ¶ Considerandū quinto, ꝙ proprie in die crisis hoc dixit, qꝛ si tu es in ambiguo de cibatione: ꝛ nõ videtur tibi aliqḋ dandum in peracuta febre: fac ꝙ a principio deo, vt nõ cogaris in hora prauiori, que est hora crisis cibare.

¶ Et si videris egritudinem acutā non valde: imo acutam absolute: tunc oportebit vt subtilies regimen nõ in vltimo nisi apud statuz die crisis proprie: nisi propter causam maximam.

¶ Q, egritudo acuta est, que in. 14. diebus finitur: regimen ergo in vltimo non subtile potest esse dare ptisanam: aut aliquid de rebus, que sunt de summa subtilium dietaruz versus vltimam subtilitatē, que est nihil dare in die crisis proprie, que est dies pugne nisi p̄pter cām maximam. s. p̄pter casum virtutis via resolutionis: accidētibus enim virtutez dissoluentibus ilico cibus est dandus, vt dixit Gal.

¶ Et si videris egritudinē cronicā: aut propinquā cronice: nõ subtilies regimē: virtus. n. nõ saluabit̄ vsqꝫ ad statū subtiliatione regiminis.

¶ Per cronicā egritudinē aut propinquam cronice forsan intellexit acutam tropicā, siue cõuersiuā, que est lõga vsqꝫ ad. 40. dies, vt Gal. p̄ prono. ꝛ secūdo de creticis: tu autez accipe hoc exemplum rhetoricū Halyabbatis 3° practice cap̄ de regimine corporis per victū, q auctoritate antiquoruz assimilat medicū peregrināti morbū peregrinationi. s. spacio vie: ꝛ virtutez infirmi assimilat expēsis. Sicut ergo peregrinus expēsas extimat s̄m vie longitudinē ꝛ breuitatem, sic medicus facit etiā: ꝛ est notum. ¶ Cõsiderandū ꝙ iste spēs regiminis superius dicte possunt adaptari ad tres species febrium, vt peracute competat dieta subtilissima, acute absolute media, cronice grossa, vel que ad latus grossum declinet. ¶ Et hic magistri faciunt distinctionem dietarum subtilium grossarum ꝛ mediarum multiplicem. Dicuntur enim primo alique tales diete: qꝛ sic adinuicē cõparantur cibaria in multitudine vel paucitate nutricationis: ꝛ vocant illam diuisionem diete sumptā ex parte materie: quam diuisionem dicūt esse illam, quā Aui. posuit. Secūdo alique dicuntur tales respectu egritudinis, vt que cõpetit peracute vocatur subtilis, ꝛ que acute vocatur media: ꝛ que cronice vocatur grossa. Tertio alique dicuntur tales respectu virtutis relate ad statū, vt dieta que pōt ducere infirmum ad statū vocatur media, que nõ pōt vocatur subtilis

Diuisiõ dietarū subtilium ꝛ grossarum.

que potest vltra ducere vocatur grossa. Quarto alique dicuntur subtiles medie ꝛ grosse per appropinquationem ꝛ recessum ad cibū sui sani: ꝛ procedunt coniunctim iste diete: propinquior grossior est: ꝛ distātior subtilior: ꝛ sic omne quod datur de cibo inquantū est minus. vel aliqua priuatio vocatur subtilis dieta: inquātū est aliquid, qd datur vocatur grossa. Hic non plus prosequimur: q2 debent sciri in principio in primo capitulo fen quarte primi canō.

¶ Uerum est tibi necessarium cum hoc in omnibus speciebus: vt sit principium tui regiminis grossius: ꝛ postremum tui regiminis proueniens ad statum subtilius: ꝛ gradatī procedas: in eo quod est inter illa: ita vt virtus sit cōsueta vsq3 prope statum: tunc enim intende super materiā: ꝛ non sis occupatus in alio.

¶ Hic est canō. cibationis a principio versus statum qualiter graduari d3: ꝛ vult ꝙ procedat subtiliando respectu eius: quod fuit datum a principio. ¶ Considerandum ꝙ dixit, in omnibus speciebus. s. diete: qua aliquid conceditur, vel in omnibus speciebus. s. febrium. In peracutis enim, si in principio dedisti iulep: in augmento dabis vinum granatorum: in statu vero nihil. In acutis absolute in principio dedisti prisanam: in processu iulep: in statu nihil: ꝛ proprie in hora crisis. In cronicis si a principio dedisti pullam: in processu far hordei in statu dabis prisanam: si status occupat dies aliquos vel multos. hec sunt dicta via exempli: ꝛ iudicio extimatiuo. Causam autem huius gradationis diete Auic. assignat. ¶ Considerandum ꝙ volentes temperare aliquam egritudinem: aut q2 crisis nō est futura in morbo: aut valde distat a principio subtiliamus: tunc ꝛ iterum ingrossamus post illud: vt apparebit in capitulo de quartana ꝛ sextana: ꝛ etiam de quotidiana.

¶ Et quando scis ꝙ virtus est fortis: tunc forsitan necessarium facit dispositio: vt sis contentus iulep solo: ꝛ si non plus saltē hebdomada vna: ꝛ proprie in febribus apostematū. Q2 si timueris debilitatē: sis cōtentus aqua hordei.

¶ Hic potest esse canō. exiens a precedentibus, in quibus cōcessit dietam subtilem, vel illi propinquam: ꝛ vult ꝙ totum hoc fiat virtute inspecta: q2 si esset fortis potens stare hebdomada vna cum paucissimo cibo: sufficiat infirmo solum iulep: ꝛ si times ꝙ datio iulep nō sufficeret: sed requiratur aliquid parum plus da aquam hordei: quia nutritiuior est iulep, vt supra Auic. intellexit. Uerum credamus ꝙ mens Auic. fuerit, ꝙ in magnis casibus virtutis non modo succurratur cum aqua hordei: immo cū carnibus ꝛ vino, vt apparet. tertio canō. fen 11ª. Sed eius sermo est valde particularis. s. vbi indiget virtus paucissimo cibo: si nō sufficit iulep: docetur aqua hordei, vel prisana hordei. ¶ Considerandum proprie in febribus apostematū: q2 in istis debemus multum attenuare, vt materia diuertatur a cursu ad partē apostemosam corpore facto auaro propter cibi abstinētiā: vnde in apostemate intestini recti facit Aui. ieiunare duobus diebus, vt apparet tertio canō. fen sexta.

¶ Et cum ambigua sit tibi dispositio in egritudine: ꝛ non cognoscis eam: tunc vt declines ad subtiliationē est melius: q̄3 vt declines ad additionem te obseruante virtutē ꝛ tolerantiam.

¶ Hic est secūdus canō. annexus premissis: nā diceret aliquis: mihi nō statim est nota a ꝑ die species egritudinis: quid ergo faciam de dieta: ꝛ dicit, ꝙ melius est subtiliare regimē q̄3 ingrossare: si virtus cōsentit: ꝛ hoc est, quod dicit te obseruante virtutem. i. considerante ꝛ manutenente virtutē ꝛ tolerantiā. i. ꝙ infirmus posset tolerare. Qō. VI.

Et ex hoc soluitur qō an sit melius subtiliare q̄3 ingrossare regimen. ¶ Dicendum ꝙ subtiliare ꝯstante virtute. i. virtute consentiente: ꝛ ista solutio licet sit grossam̄ est melior, que dari potest: licet super prima particula apho. multum super hoc ꝓlōgauerimus sermonem insimul cū nostris precessoribus: ꝛ finaliter ad hāc solutionem grossam op3 peruenire. ¶ Sed tu diceres. Tolerantia virtutis est ꝭm morbi prolixitatem: sed iam ꝑsupponitur, ꝙ nō cognoscā spēm morbi. ¶ Dōm ꝙ medicus aliquā coniecturā maiorem h3 de hoc q̄3 vnus vulgaris: ꝛ iō opinatur de tēpore morbi. s. de ꝑduratione: ꝛ ꝭm illud mēsurat virtutis tolerantiā. ¶ Sed tu diceres. Pono ꝙ medicus nihil cognoscat. ¶ Dōm ꝙ in hoc nulla pōt dari bona regula, qd igit̄ faciet: faciet a casu, sicut vna vetula. ¶ Hic aūt caderet extimatio in casibus talibus. Pono ꝙ vna febris debeat eē ꝑlix a. 40. dieb9: q̄s est maior error: an ꝙ medicus cibet a principio subtilius q̄3 oportet opinans eam esse breuem: an cibet grossius q̄3 oportet opinans eam esse prolixiorem siue longiorem. ¶ Secūdo pono. ꝙ aliqua febris sit duratura. 14. dieb9: quis est maior error: an ꝙ medicus subtiliet plus q̄3 d3 credēs eā terminari in septē diebus, aut ꝙ ingrosset plus credēs eā terminari in. 30. Et diximus de his ꝑ aphori. ꝛ aliqd ꝑnᵐ dat nobis Gal. in hoc ꝑ de crisi. 16. cap. Et generalis cā huius canō. est in precedēti cap. vbi dixit: si ignoras febrem, subtilia regimen.

¶ Et illius quidem qui existimauit: ꝙ cibatio in febre acuta est melior: quoniam non est intētio in digestione ꝛ in euacuatione: cum volueris faciat id natura: aut non faciat: errorem iam te scire feci: immo quando times casum virtutis: tunc cibatio est melior.

¶ Hic est canō. tertius annexus predictis: ꝛ omissis aliorum expositionibus dicamus, ꝙ Auic. videtur sentire quendā ex antiquis opinatum fuisse, ꝙ in febre quātuncunq3 acuta de mā cholerica subtili debet dari cibus: ꝛ virtus cōfortari cum cibo: ꝛ hoc propter duas cās. Prima. q2 materia ista febriū est subtilis. ergo non est intentio digestioni eius ꝛ sic si virtus digerit cibū: ꝛ non attendit ad mām digerendam. non est curandū. Secunda causa est, q2 intentio nō est in euacuatione materie: ꝛ cū tu volueris eā fieri a natura vel tu eam faceres: si ipsa non facit: sed in actu euacuationis oportebit virtutem esse fortē: ꝛ sic cibū dare op3. Hunc errorem Aui. scire fecit iam: quando reprehendit Rasim supra: ꝛ hoc quantū ad primā causam: ꝛ quando dixit, ꝙ cum est opus phlebotomia vel euacuatione subtiliamus. non ergo debemus dare cibū: nisi quando timemus casum virtutis: ꝛ hoc est qd dicit: ꝛ ego iam te feci scire errorē illius, qui existimauit, ꝙ cibatio ꝛ cōfortatio. s. cum cibo copioso ꝛc. qñq3 non est intentio digestionis: ꝛ est intentio cū euacuatione si volueris. i. semper cū vis: ꝛ semper cū consideras istam egritudinem: intentio est euacuatio: siue illā euacuationē faciat natura, siue non faciat natura, sed ars: ꝛ q2 intentio est euacuatio: ideo quando ꝛc. ꝛ sic in febre acuta cibus non cōuenit, nisi quando times casū virtutis: aliter autem posset iste canō. introduci: vt incipiamus ibi. (Et quando scis.) Et dicamus, vt supra dixit. ꝙ ponit canō. cibationis ꝭm quasdam habitudines, ꝛ cōplones, ꝛ dispōnes virtutis: ꝛ ponit in hoc tres canō. ꝛ eadem sñia remanet.

¶ Et de corporibus sunt corpora cholerica, que requirūt regimen diuersum ab illo: quod diximus: ꝛ proprie quando sunt assueta comestione plurima: ipsi enim cum non cibantur saltē

in ipso principio febris.immo in hora: que est prauior ea:⁊ est hora status non vacue sunt dispositiones eorum a duabus rebus: quoniam quum ipsi sunt debilium virtutum: superuenit eis syncopis:⁊ moriuntur in paroxismo. Etsi sunt fortium virtutum cadunt in extenuationem:⁊ apparent super eos signa ariditatis: et ex minoratione nasi ⁊ profundatione oculorum: ⁊ quod tempora sunt depressa:⁊ fortasse superuenit eis syncopis ante illud: propter illud: quod effunditur ad stomachos eorum de cholera mordicatiua.

¶ Hic ponit can.cibationis sm quasdam habitudines ⁊ complexiones:⁊ primo totius.secundo partis.ibi scda.(Et de eis sunt.) prima in tres sicut tres ponit can.in cibatione sz tres complexiones vel habitudines.ibi scda.(Et sunt.)ibi tertia.(Et omnis.) ¶ Questio. VII.

Circa primum can.dubitatur:an corpora cholerica indigeant 3rio regimine eius: qd diximus.¶ Ur q no. Quia multa sunt talia:⁊ sic i multis hoc faceremus:cu tn raro accidit h fieri. ¶ Amplius. Coplexio sicca indiget oseruari siccis sicut humida humidis.Un dieta humida couenit isantibus ⁊ grassis.ergo no debet isti cibo huectari.¶ Ruffus dicit, q hoc est qn sunt assueti comestione plurima.¶ Contra hoc est Gal.p regiminis acu.44.co.vbi ponens exepla duo:ponit illu cuius vult attenuari regimen esse osuetu comestione plurima. Et videt ouenions,qr plurima comestio est signu plurime repletionis.⁊ et cu eius:qr vbi plurima repletio non conuenit cibus.imo plus ouenit no cibari.¶ Dom p, q corpora cholerica,de qbus est sermo,hic sunt corpora exuberantia cholera calida sicca macra resolubilia multu ⁊ vtetia vita in multo exercitio ⁊ vigilijs.⁊ hic est iuuenis:de quo loquitur Gal.10.terap.3°cap.⁊ in lib.de crisi.2°cap.no ergo oia corpora cholerica sunt talia:sed queda:⁊ talis erat modus loquedi Au .no eniz dixit corpora cholerica,sed dixit. Et de corporib⁹.q.d.aliq cholerica ¶ Scdo dom, q regime supradictu ab Aui.fuit q paroxismus occurrat ventre vacuo,⁊ q non cibetur in hora paroxismi.s.neqz stante paroxismo:fuit et q peracuta existete febre homo non cibetur imo auferat cibus.Ista ergo corpora cholerica indiget regimine diuerso ab hoc:qr in pn°paroxismi possumus cibare:⁊ stante paroxismo:⁊ debet fieri:⁊ quacuqz hora paroxismi occurrimus eis:si non sunt cibati cibamus eos.Unde.10.terap.5.cap.de eis dicit Gal.q in omni tepore paroxismi eos innocue cibamus:sed minus innocue in declinatione. Hic aut Aui.pertractat,q siue in pncipio siue in augmento:siue in quocunqz tempore cogimur cibare istos. Et arguit sic. Ista corpora cholerica vel sunt debilia in virtute propter multam actionem resolutionis ⁊ inflamationis:⁊ tunc adueniente febre superuenit eis syncopis per viam resolutionis:⁊ moriettur subito in paroxismo.vel sunt fortis.s.fortitudine,que resistit syncopi ⁊ morti subite in hora paroxismi:⁊ tunc cum ipsa sunt sicca:⁊ inflamabilia cadut in ethicam,⁊ arefactionez:⁊ apparebit eis facies tornatilis:⁊ quale p pronosticoru describit Hip.⁊ sic fuit infirmus Gale.qa enim in prioribus teporibus adhuc febriens erat fortis:⁊ ex febre ⁊ abstinentia factus est aridus cu3 facie tornatili.postea 2do syncopizauit.etsi non fuisset cibatio qua Gale.fecit fuisset mortuus in illa syncopi:⁊ ex hoc Gal.ondit per eum saluatu fuisse hoiem illu vsqz in diem illum: sed si hij cholericis corporibus tu des cibu:siue in hora paroxismi,siue stati:⁊ eo debete venire,siue des cibu i ipso paroxismo,siue in pn°ipsius febris acute remittitur ariditas,siue acuitas caloris:⁊ prohibetur eius resolutio ⁊ syncopis ⁊ arefactio:quare couenies est contra formam dictorum can.supra cibare eos.¶ Ad pmum cotrarium pz solutio. ¶ Ad 2m dicetur q hoc accides,qd timetur preiudicat naturali coplexioni.¶ Ad 3m dicunt qda illu tex.Gal.esse falsum.aliter:homo assuetus multo cibo est eo indiges:⁊ iste est homo dissolubilis ⁊ resolutiuus multi cibi.cui ex h no aduenit multa repletio neqz impinguatur neqz hz fece plurimam.⁊ de isto loquitur Aui.3.can.fen.13.ca.de dispositionibus significationu stomachi.⁊ de isto loqt hic Aui. Aliqs est osuetus multo cibo no indigens eo:⁊ qui eo repletur ⁊ fastiditur ⁊ ostituitur ex eo in dispone neutra:iste est cui in febre copetit minoratio cibi ex hoc:⁊ de hoc loqtur Gal.p regimi.acu. Aliter diximus q cosuetudo multe comestionis vel est longinqui tepois ante morbu:⁊ ista est,de qua Aui.hic loquitur:vel est propinqui temporis:⁊ de ista loquitur ibi Gal.⁊ redit in idem. Questio. VIII.

Dubitatur secudo:an hora status sit hora prauior ad cibadum qz hora principij paroxismi.¶ Uidetur q non per Gal. primo regi.acu.comen.penultimo.¶ In contrarium est Aui.¶ Quidam dicunt q Auic.loquitur hic de principio ⁊ statu vniuersalibus:vt si velit dicere:si in istis fieret vna continua ,acutissima,nedu3 in principio eius :sed in statu debemus cibare: sed status vniuersalis est prauior:⁊ presupponit Auicen. vt notu est, q a principio paroxismi ⁊ status etiam possumus cibare. ¶ Alij dicut.s. Thadeus super illo apho. In paroxismis, q ista littera est corrupta:⁊ vult dicere.immo in hora:que est prauior.⁊ est hora status.calor enim febrilis tuc est magnus.¶ Alij dicunt scilicet Conciliator, q nocumentu3 cibationis.s.in principio paroxismi est maius extesiue:quia extenditur ad plura tempora. Sed nocumetum in statu est maius intensiue:⁊ plus nocet in statu paroxismi.cu3 sit vehementior febris. Et hanc eandem solutione Thadeus innuit.¶ Alia est solutio Dyni ⁊ mundini.⁊ est q hic loquitur de principio ⁊ statu paroxismi cum dixit:q hora status est prauior ⁊ non dixit q prauior ad cibandum:sed intellexit q est prauior quantum ad accidentia arefactionis: qa consumptio ⁊ arefactio plus fit in statu paroxismi qz in pncipio.¶ Et nos dicamus hanc expositionem ampliado illa3:qr hic loquitur de teporibus vniuersalibus febris acute.cum accidit illis corporibus cholericis:vel etiam de teporibus particularibus paroxismi cum eis aduenit interpollatio sicut fuit in exeplo Gal. Et dicamus q in ipso pncipio peracute non opz cibare solo iulep: sed farre hordei vel ptisana secundum q tibi videtur. Et similiter in principio paroxismi:⁊ non solum in principijs dictis:sed in statu vniuersali vel particulari possum⁹ cibare:qr status est hora prauior in faciendo accidere omnia accidentia:que istis apta sunt euenire per viam resolutionis: sicut syncopis et mors subita ⁊ arefactio vt notum est.imo etiaz declinatio paroxismi prauior est principio paroxismi in occidendo p viam resolutionis, vt apparet tertio de crisi cap. 2°.⁊ infra fen.2°.de hora ⁊ speciebus mortis.¶ Et tempora sunt depressa.¶ Consideradu q littera reperitur triplex.s.de pasta ⁊ venit a depasco scis.depressa vel plana.¶ Considerandum, q duplex modus syncopis potest istis cholericis aduenire: vnus per viam resolutionis caloris: ⁊ iste aduenit plus procedente paroxismo qz in principio. Alius per via defluxus cholere ad ipsum stomachum:⁊ iste multum aduenit in principio paroxismi: quia tunc est hora agitationis in interioribus. Cum ergo. A. intellexisset prius de syncopi per viam resolutionis dixit ⁊ fortasse:quia quibusdaz potest superuenire. Dup'ex mod⁹ syncopis adueniens cholericis Questio. IX.

Dubitatur posito casu predicto in febrientibus: quod est melius:an ante paroxismum

statim preuenire cū cibo: an in principio paroxismi, an augmento, an in statu cibare. ¶ Dicendum ꝙ in istis opꝫ ne febris inueniat stomachum vacuum a cibo. ⁊ ideo ante paroxismum. proxime tamen illi cibare minus est malum: vt cibus aliquam digestionem ceperit: et si erratū est quocūqꝫ tempore sibi occurreris ciba illum. ⁊ ita fecit Gal'. 10. tera. ⁊ in li° de causis procatarticis. Aliter posset dici. ꝙ in istis posset esse syncopis per viam decursus cholere ad stomachum. ⁊ tunc oportet cibare ante paroxismum pauco tempore: vel in ipso principio paroxismi. vt cholera fluens ad stomachum non inueniat stomachum nuduꝫ: sed inueniat cibum, cum quo misceatur, ⁊ quo euacuetur: ⁊ quo eodeꝫ cibo stomachus confortetur. ¶ Si auteꝫ timor sit per viā resolutionis ⁊ arefactionis statim ante paroxismum oportet cibare: vt calor febrilis inueniat corpus humidum vaporibus primi cibi. s. cibi stomachi. ⁊ tunc consideret medicus adueniente paroxismo: ⁊ si videt addi ariditateꝫ ⁊ debilitatem signum est ꝙ non sufficit cibus datus ante paroxismum. quare iterum det de illo hora, qua videt necessitatem, ⁊ erit in statu apparentior talis necessitas. tamen si sine periculo posset differre ad declinationem esset hora conuenientior, vt dixit Gal'. 10. terapen.

¶ Et sunt de hominibus quidam: qui sunt exuberantis carnis: sed quū abscinditur ab eis cibus debilitātur ⁊ extenuationeꝫ incurrūt: q̄re nō tolerāt prohibitionē cibi. ¶ Questio. x.

Dubitatur de hoc casu. q: ista sunt corpora calida, ⁊ humida: ⁊ ista possunt tolerare esse absqꝫ cibo: vt dixit Gale. octauo terapen. ¶ Dicendum, ꝙ corpora exuberantis carnis vel sunt rara resolubilia: ⁊ de istis est sermo Auicen. hic. ⁊ ideo. Dixit sunt quedam, que sunt densa in poris. ⁊ ista tolerant famem: ⁊ posset esse aliquibus carnosis aliqua specialis stomachi dispositio: et aptitudo resolutionis ⁊ debilitationis. Unde in eo non toleraret esse absqꝫ cibo.

¶ Et omnis cuius calor inatus fortis est valde, aut plurimus: aut calor innatus est valde debilis: non pōt dimittere cibum. Qō. xj.

Dubitatur de hoc casu. q: contrariaruꝫ dispositionum: regimina debent esse contraria. Si ergo vnus nō toleraret esse sine cibo, alter deꝫ tolerare. ¶ Amplius. Calor innatus debilis parum resoluit. ergo toleraret eē absqꝫ cibo. ¶ Amplius. Senes facilr̄ ferunt ieiunium. ⁊ tamen habent calidum debile. ¶ Rursus calor multus ostendit multam sanguinis copiam: ⁊ talis tolerat esse absqꝫ cibo. ¶ Dicendum ꝙ Auicē. intelligit per istos pueros ⁊ decrepitos, pueros: quorum calor est fortis scꝫ in qualitate, aut plurimus: scilicet in quantitate. ⁊ dicit hoc propter diuersitatem opinantium in complexione pueri ⁊ iuuenis: vel per hoc ꝙ dicit fortis itelligit corpora cholerica. vel dixit fortis in actione. ⁊ plurimus in forma: vel dicit fortis quoad iuuenes, plurimus quoad pueros. Uidetur tamen ꝙ idem velit per fortis ⁊ plurimus: q: vnum sibi opponit cum dixit: debile. quomodocunqꝫ ergo noster sermo exponatur est notus. per hoc autem quod dixit. aut calor innatus est valde debilis: intellexit decrepitos ⁊ non primos senes. ⁊ sic cessat argumentum penultimū. ¶ Dicamus ergo ꝙ pueri qui habent calidum multum resolubile non possunt dimittere, cibum vt dixit aphori. Hippo. Decrepiti autem sunt sicut lucerna extinctioni parata. ⁊ iō non possunt dimittere cibum: sed in vtrisqꝫ est diuersitas in posse dimittere cibum: quia decrepiti indigent pauco et frequenti. sed pueri indigent pluri cibo ⁊ cum hoc etiam frequenti. ¶ Ad primum dicenduꝫ ꝙ contrarie dispositiones in eo in quo sunt contrarie indigent regimine contrario. Plurimus enim calor: q: plus digere potest: plus cibū indicat q̄ꝫ paucus. ⁊ sic pueri ⁊ iuuenes plus cibi indicant q̄ꝫ decrepiti. Sed in quo conueniunt, etiam in regimine cōueniunt. Uterqꝫ enim est extinctioni paratus, nec non consumptioni: plurimus eniꝫ calor pueri per resolutionē: paucus vero decrepiti per viam extinctionis. ergo vtrisqꝫ cito subueniendum est cum cibo. ¶ Ad secundum dicendum, ꝙ licet calor debilis decrepiti parū resoluat. Si tamen sue parue resolutioni non succurratur: cito extinguitur nō habens ab intrinseco humidum conueniens vnctuosuꝫ, quo sustenteur. Hic tamen esset locus speculationis. ¶ Ad vltimū dōm, ꝙ multus sanguis resolubilis idicat cibū dari.

¶ Et de eis sunt quibus accidit dolor ⁊ lesio in stomacho ⁊ dolor capitis propter cōitatem: ⁊ isti sunt de hoc genere. Et istis fortasse sufficit aqua ordei: ⁊ fortasse egent vt misceant succuꝫ granatorum ⁊ similia illi: vt confortetur os stomachi. Et quandoqꝫ est nobis necessarium, vt faciamus eos vomere cum facilitate ante cibum. Et in plurimis istorum si debilitantur: et proprie si superuenit eis syncopis: causa non est vehementia debilitatis: imo effusio materiei ad os stomachi. Quum ergo summunt in potu syrupum acetosum permixtuꝫ cuꝫ aqua calida multa: aut vinū permixtuꝫ cū aqua multa euomunt in vomitu humores cholericos: ⁊ virtus eorum fit fortis. Quūqꝫ cibantur aliquo robub stipticorum sedantur.

¶ Hic est casū. cibationis sm quandam dispositioneꝫ stomachi. ¶ Considerandum ꝙ homines quidam sunt infelices ex generatione: in q̄bus cholera fluit ad os stomachi qualibet leui causa omni die. de quibus Gal'. loquitur i techni trac. 2. ⁊ secundo capitulo de complexionibus: ⁊ secundo regiminis acuto. cōmento, 29. Cum ergo sit aliquis homo, cui statim inchoante paroxismo cholera fluit ad os stomachi: sequitur ex hoc dolor stomachi ⁊ dolor capitis, ⁊ multis ex eis syncopis: ⁊ hoc est quod dixit de eis. s. cholericis ⁊ istis sunt de hoc genere, sciꝫ non tolerantium esse absqꝫ cibo, vel de genere corporum. que requirunt regimen diuersum ab eo: quod diximus. vnde cogimur cibare añ paroxismum, vel in principio paroxismi. vel in aliqua hora paroxismi. ¶ Considerandum secundo, ꝙ dispositio horū corporum ⁊ superius dictoruꝫ differt: q: illis periclitantur via resolutionis ⁊ arefactionis: liꝫ tamen cuꝫ hoc alicui eorum posset effundi cholera ad stomachum ⁊ facere syncopiꝫ. vnde dixit ibi fortasse superuenit ⁊c̄. sed isti: de quibus hic loquitur vt contra distinguuntur illis, periclitantur et male disponuntur syncopi dolore capitis ⁊ similibus accidentibus stomachalibus propter cholere effusionē ad stomachum: ⁊ non est causa in hoc debilitas per viam resolutionis: ⁊ debilitas sequens ex hoc. ⁊ iō non opꝫ ꝙ sint cholericissimi, vel cholerici habitudine. ⁊ ideo dixit Auič. Si superuenit eis syncopis causa non est vehementia debilitatis virtutis. immo effusio cholere ad os stomachi. Sꝫ posset contingere in isto etiam syncopis per viam debilitatis ⁊ resolutionis. Et ideo dixit. ⁊ in plurimis. ¶ Ex quibus apperet. ꝙ cibatio etiam differt. Dicti eni superius debēt cibari cibo nutritiuo ⁊ humectatiuo. verbi gratia. ptysana hordei ⁊ aliis, si tibi videtur. Et potest dari vinum etiam ante paroxismum vt innuit Gal'. in libro de causis procatarticis: sed isti qui sola percursione ad stomachuꝫ ipsius cholere habent hec accidentia. cibentur ante paroxismum cir

bis medicinalibus refrenantibus cholere audet iam: ⁊ et confortantibus os stomachi vt vino granatorũ vel syrupo acetoso: ⁊ cũ euomuerint cũ eis confortamus postea cuꝫ aliquo stiptico. vt rob de agresta vt scitur ex 3° can. sen. 13ª. Et cuꝫ dispositio est mixta. s. q corpora sunt cholerica sicca resolubilia: ⁊ q cholera intẽditur ⁊ timetur de fluxu ad stõm damus cibaria mixte virtutis. s. nutritiua confortatiua ⁊ repressiua acuitatis cholere: ⁊ qꝛ suspicandum, q multũ ita fit. Et ideo Gal'. cũ tali forma cibationis processit. ⁊ Aui. hoc idẽ innuit cũ dicit. Nõ sufficere aquã ordeaceã nõ sufficere vinum granatorum ministrari: modo dare syrupum acetosuꝫ. modo permixtum cum multa aqua. ⁊ scias hec.

¶ Et senes quidem ⁊ debiles ⁊ infantes sunt de genere eorum: qui non tollerant famem. De primis vero senibus sunt: qui non sunt vehementis tollerantie famis: ⁊ sequuntur eos adolescentes: ⁊ proprie habentes solida membra: amplas venas in aere frigido.

¶ Modo ponit can. cibationis ꝫm etates. Et ꝑ hoc. Scdo errores docet euitari. ibi 2°. (Et multotiens.) Et lꝫ can. superius positus fuerit applicatus ad etatẽ: hic tñ can. expressior est ⁊ declarãs illũ. ⁊ forsan q illi sermones poterãt adaptari ad dispõnes etatũ: ⁊ ad dispõnes siles illis: qñ nõ essent ex etate: sꝫ ex egritudine alia vel alia ꝑticulari dispõne huius hois. Et diceretur, ois cuius calor nãlis est debilis valde: vt decrepitoꝝ, aut plurimus valde vt puerorũ, siue hoc sit etate, siue alia dispõne non põt dimittere cibũ: ⁊ sic iste can. q hic scribit est solũ de etatibus vel est manifestius de etatib9: qꝛ parũper ad aliqd extra etatẽ ampliauit can. cũ dixit. ⁊ debiles. i. decrepitis similes. vt cõualescentes ex morbo valde resolutiuo ⁊c̃. De ꝑmis vero senibus est apho. Senes facillime ⁊c̃. ⁊ sequũtur eos. s. senes in hoc, q est tollerare famẽ adolescentes. ¶ Cõtra imo iuuenes. ¶ Dõm, q per adolescẽtes intelligit iuuenes ⁊ adolescentes. Adolescentia. n. iuuentutẽ significat: vt Cõciliator diff. 124. ⁊ ꝓprie. s. primi senes, q facillime ferũt ieiuniũ sunt habẽtes solida membra: qꝛ defẽsa prohibita a resolõne amplas venas. s. ex multa mã ꝯtẽta: nõ tñ multo calo resoluẽte: ⁊ ampliãte in aere frigido ⁊c̃. ⁊ ꝓprie. s. adolescẽtes q sequunt in tollerãdo famẽ ⁊c̃. Rasis ꝯo. 17. ꝯtinẽtis 4° ca. vñ Aui. accepit istuꝫ passum sic dicit. Illi q sunt debilis virtutis sicut decrepiti. ⁊ multe dissolutionis vt pueri, non pñt abstinere a cibo. ⁊ post hoc illi q sunt in vltimo iuuẽtutis: maxime cũ eoꝝ corpora sunt duri, tactus pauce dissolõnis, ⁊ largi poris ⁊ assueti aere frido: ⁊ regimine grosso ante morbum.

¶ Et multotiens quideꝫ errat medicus in huiusmodi egrotis ꝫm alium modum: quoniam ipse prohibet eis cibum in principio rei ⁊ quando appropinquat status ⁊ sciunt q cadit virtus: cibant in illa hora necessario. Jam vero ergo errauerunt duobus modis.

¶ Hic ponit errorem, qui accidit, vt illũ euites. Scdo ostendit nocumenta, que ex illo errore sunt. ibi 2°. (Et accidit.) ¶ Consideradũ, q ille error aduenit multũ medicis ⁊ frequenter. Ab ipso. n. ꝑn° ꝯtenti can. superius posito. Et cum ambigua ⁊c̃. subtiliãt plus q̃ꝫ ꝯueniat. vñ cogũtur in statu vel prope ingrossare. ⁊ hoc tota die accidit. ¶ Cõsiderãdũ 2°, q dixit ꝫm alium modũ. Multis. n. modis põt in cibatione cadere error preter istũ errorem. ergo iste est alius: ⁊ fuit vnus illoꝝ qui cibant ⁊ cõfortant in febre acuta. ⁊ iste est alius ab illo. Silr fuit vnus non cibare cholericissimos ante paroxismum, ⁊ iste est alius error. ¶ Cõsiderandum tertio, q iam errauerant duobus modis: vnus fuit, qꝛ debebat in ꝑn° cibare grossius: ⁊ nõ cibauit. alius est qa debebat in statu cibare subtilius, ⁊ cibauit grossius.

¶ Et si ipsi cibarant eos in principio: esset error ille: ⁊ ignorantia in hunc errorem.

¶ Et si ipsi. Cõtra qa cibasse eos in ꝑncipio nõ fuisset error. ¶ Dõm q ois cibatio in febre mãli includit aliquid erroris, vt diximus supra apho. particu. 7ª. Cibũ quẽ accipiũt febricitantes sanis est virtus: sed in ꝑn°. est minor error q̃ꝫ in statu vll. vt iam apparuit. ¶ Uel dõm etsi cibarent eos. s. grossius q̃ꝫ debent in ꝑn°, vt error ingrossationis vltra debitum sit tollerabilior in ꝑncipio q̃ꝫ in statu totius morbi: ⁊ his potes multa afferre de dictis 2° regi. acu.

¶ Et accidit istis egris vt accidant eis catarri nauseatiui: ⁊ cholerici: ⁊ vigiliatiui propter resolutionem ⁊ priuationem digestionis: ⁊ inquieti fiunt ⁊ alleuiantur ⁊ coarctantur materie: ⁊ virtutes eorum ⁊ multiplicantur ipsoruꝫ vapores: quare audiunt id quod non est: ⁊ tremunt: ⁊ citantur: vel saliunt: ⁊ permutantur in lectis: ⁊ imaginantur quod non est: ⁊ tremunt vel saliunt labia eorum inferiora propter dolorem oris stomachi ⁊ contristantur anime eorũ propter grauitatem materiei.

¶ Et accidit istis. s. qui non cibantur in ꝑn°: ⁊ postea subito replentur in statu: vt accidant eis catarri ⁊c̃. ⁊ totus ille sermo est Hippo. 2° reg. acu. illo paragrapho. Multotiẽs autem a capite crudi de genere cholere. Et Cõmẽtator ibidẽ perfecte assignat cãm hoꝝ accidentiuꝫ videlicet catarri. i. cursus acuti materierũ calidarũ: ⁊ hoc fit tẽpore abstinẽtie superflue propter inflãmationem. ⁊ tempore etiã superflue repletionis in statu: qꝛ cibaria corrũpuntur. vñ materie cadentes ⁊ fluentes in stomachum nauseam faciunt. Uigilatiui, qꝛ vigilant cum eis tam inaniti prius q̃ꝫ repleti post ꝓpter resolutionem. s. multorum vaporum ad caput ascẽdentium. vel resolutionem ex fame precedenti. Et priuationeꝫ digõnis cibi: cũ replẽtur versus statũ: ⁊ inquieti fiunt: ⁊ reuoluũtur tam in tempore inanitionis superflue q̃ꝫ repletionis. Alienantur propter vapores ad caput ascendentes in vtroq̃ꝫ tẽpore. coarctãtur mãe tempore repletionis: qꝛ natura nõ vacat ad illarum digõneꝫ ⁊ expulsionẽ, ⁊ tẽpore famis: si debeãt cibari ꝓpter debilitatẽ ex resolutione virtutis coarctãtur: quando debilitantur ex resolutione vel aggrauatione multiplicant ⁊c̃. Et reliqua sunt nota. ⁊ tu adiungas hic sermones Gal'. in cõmento predicto.

¶ Supra capitulũ de cibatione febrium. Cap. II.

Supra quod scias, q dieta tenuissima hodiernis tẽporibus raro cõcedit rõne debilitatis virtutis. quare Hip. in ꝑ apho. dixit. In tenuibus dietis ⁊c̃. etiaꝫ quicquid acciderit, de morte imputatur medico.

¶ Cibaria vel nutrimenta, que possunt administrari patiẽti sunt ista. primo zuccharum ro. habenti ventrem lassum. vel zuccharum vio. in habentibus ventrem cõstipatuꝫ: qđ sic fit. ℞. conserue ro. vel vio. ℥. i. panis zuc. fini. ℥. ij. primo ponitur. ℥. i. zuc. in fractorio ligneo ⁊ ibidẽ subtiliter cõteritur: ⁊ postea ponit cõserua ⁊ miscetur cuꝫ. i. ℥. zuc. ⁊ postquã bene cõmixta sunt: superponatur alia. ℥. zuc. que grosso° teritur finaliter cum ꝑma, ⁊ misceatur: ⁊ cum valde modica quãtitate aque ro. superaspergẽdo aromatizetur. In pixide lata ponatur ⁊ detur vsui vnum coclear istius confecti. cum. iij. vel. iiij. ℥. aque bullite infrigidate.

¶ Alio modo potest dari malum granatum: qđ si acetosum fuerit lauetur ꝑmo cũ duplici aqua: ⁊ si sit valde acetosum

laua cũ aqua tepi. ne noceat pectoralibus per febres exiccatios: ⁊ vt non causet tussim: ⁊ postea debet superaspergi zuccharum abiecta aqua. postea debes administrare coclea .i. vel .ij. Qꝫ si malum granatum sit dulce sufficit ꝙ semel lauetur cum aqua frigida: ⁊ superaddatur minus de zuccharo. Sed si muzum fuerit malũ granatũ: lauetur semel cum aqua tepi. ⁊ sup: raspergatur modicum de zuccharo.

¶ Item tertio potest administrari medulla panis furfurei: si venter sit ꝯstipatus. si vẽter sit lassus, debet bis ter vel quater cum aqua bulita vel refrigerata lauari: ⁊ postea potest administrari .i. vel .ij. vel .iij. coclearia ſm ꝙ magis vel minus volueris seu magis vis nutrire, ⁊ bibere. postea parũ de aqua bulita.

¶ Item quarto põt administrari cibus de ordeo, qui est duplex. alius qui vocatur ptisana. alius qui vocatur ordeatũ. Nota ꝙ ptisana alia est: que est pauci ord. ⁊ sic fit. ℞. ordei part. i. aque part. xx. bulliant quousqꝫ remaneant. part. v. aque: ⁊ dꝫ ministrari frigida nisi sit impediẽs: vt oppilatio ⁊ strictura partiũ pectoris. tunc enim tepide administretur. vbi sciendũ, ꝙ si volumus formaliter abstergere in mundificatione: debꝫ esse or. depilatum ⁊ mundum a cortice suo. ¶ Item nota ꝙ ptisana potest fieri multipliciter. p̃ modo buliendo in ampho. que quãto est tenuior tãto melius bullietur ⁊ cum minori periculo. Caueatur tamen vt amphora successiue trahatur facta ebullitione, in principio: ⁊ tunc bene obturetur. 2° in lari buliendo vel in furno, vbi coquitur panis. ¶ Item tertio põt fieri in duplici vase. vt ꝙ ampho. in qua est aqua ⁊ or. ponatur in cacabo pleno aque: ⁊ fiat ignis sub cacabo. sicut superius diximus docendo fieri aquam carnis. ¶ Itẽ nota ꝙ ptisana est duplex: qꝛ alia est simplex: ⁊ fit sicut diximus: ⁊ alia est composita ⁊ fit cũ predictis additis: ⁊ alia est appropriata morbo vt si sit strictura pectoris vel tussis additur liquiritia rasa conquassata vel capilli ve. vel vue passe, vel ficus sicce. si sit oppilatio in splene, radix cappa. scolopen. dicorea. Si volumus ꝙ sit prouocatiua vrine: quando est quasi cocta admiscendo dicera ru. ⁊ fructus, vt sunt iniube ⁊ sebesten.

¶ Item quinto potest fieri ordeatũ tripliciter. primo sic. ℞. or. mundatũ: qd lauetur in aqua fortiter terendo: etsi aliqd supernatat abijciatur: ⁊ ponatur ad temperãdum in aqua tepida tota nocte: ⁊ in crastino coletur ab illa aqua: ⁊ ponatur ad buliendum in alia: ⁊ buliat vsquequo crepare incipiat: ⁊ iterum coletur ⁊ ponatur in mortario: in quo fortiter teratur: ⁊ cum pauco lacte amigdalarum. dissoluatur ⁊ coletur comprimendo per stamineam: ⁊ addito lacte amigdalarum quar. s. superponatur igni, ⁊ buliat fortiter: sicut si eẽt bos cõtinue agitando ne aduratur: ⁊ postea ponatur in parapside: ⁊ superaspergatur zuc. parũ. maxime vbi est oppilatio. ⁊ vbi patiens est choiericus: qꝛ parum zuc. vel nihil sufficit eis. ⁊ illud ꝑpter appellabitur chist or. i. succus or.

¶ Item secundo potest fieri ordeatum aliter. ℞. or. mũdati ablu. vt prius. q. s. vt quar. i. vel plus ſm quantitatẽ: quã vis facere. ponatur in aqua tepi. ⁊ temperetur tota nocte. ⁊ coletur in mane. ⁊ buliat in alia aqua quousqꝫ bene crepauerit: ⁊ postea coletur ⁊ ponatur ad coquendum cũ lacte amigda. quar. s. continue agitando. ⁊ buliat fortiter: ⁊ istud vocatur ordeaceum coctum vel ordeaceum integrũ: ⁊ superposito zuc. vt supra dictum est: detur. ¶ Item tertio potest fieri aliter. ℞. or. integrum cum corti. in quantitate bona: que tibi videtur. ⁊ ponatur in molendino. ⁊ fiat farina: que purgetur a furfu. cum setaceo: ⁊ postea farina subtilis ponatur in pastillo siue quocunqꝫ alio vase, ⁊ ponatur in furno vbi stet quãdiu panis stabit in coquẽdo. ⁊ postea abijciatur: ⁊ farina ista in pixide vel sacculo vsui seruetur.

¶ Item quando esset necessitas capiatur quantitas sufficiens: ⁊ coquatur cum lacte amigda.

¶ Item sexto potest fieri auenatum. Et fit dupliciter. primo sic. ℞. auenam purgatã a corticibus ſm ꝙ vis, ⁊ lauetur in aqua tepi. postea fac eam bulire quousqꝫ incipiat crepare: ⁊ cola eam, ⁊ pone in mortario pistando cũ lacte amig. postea cola per stamineam: ⁊ postea colata: iterũ adde de lacte amigda. ⁊ coquatur continue agitando vsqꝫ ad spissitudinem mediocrem. ministretur cum zuc. vt supra dictum est. Alio modo fit sicut ordeaceum secundo modo dictum.

¶ Item septimo põt fieri cibus de furfu. quod vocatur borreanima. ℞. subtilis furfu. frumenti: ita ꝙ furfur remanserit pinguis: ⁊ non omnino mundatũ a farina. ⁊ illud furfur sumatur cũ farina postq̃ semel mũdata est a furfu. grosso. ⁊ ponatur ad tẽperandũ in aqua tepida anteq̃ coquatur. ⁊ postquam residentiã fecit aqua plane abijciatur. ⁊ qd residẽdo manet cũ lacte amig. quar. s. coquitur vsqꝫ ad spissitudinem mediocrem: ⁊ postea administretur cũ zuccharo: vt supra dictum est. Nota ꝙ si patiens abhorret ista cibaria: qꝛ sunt dulcia ratione lactis: poterit aspergere zuccharum ⁊ grana granatorum prius abluta. vt dictum est.

¶ Itẽ octauo fit cibus de oleribus. ℞. spinachie. borag. buglo. attripl. ⁊ alia appropriata: vt dictũ est supra cap̃ de cura fe. pu. in gñali. ⁊ electa mũdata bulliant prius. ⁊ postea colentur colata ꝯtũdãtur minutiꝫ. deinde cũ lacte amig. coquitur ꝯtinue mouẽdo. ⁊ administra cũ zuc. Qꝫ si patiẽs nõ diligit. qꝛ dulce: infundatur ibi pa℞ ace. vel vini granatorum.

¶ Itẽꝫ nono potest fieri cibus: de cucurbita qui sic fit. ℞. cucur. rasam ab extra, antequã semen emiserit perfecte: ⁊ frustatim incidas. ⁊ postea buliant cum pauca aquã. ij. vndis ⁊ coletur. ⁊ colata fortiter exprimatur inter duo incisoria: ⁊ postea subtiliter ꝯtũdatur. ⁊ ꝯtusa ponatur ad coquẽdũ cum lacte amig. ꝯtinue agitetur buliendo. ⁊ nõ indiget tanto lacte: sicut alia cibaria. ⁊ detur, ꝙ si rõne dulcedinis abhorretur detur cũ granis granato. vel cum suc. vue acerbe nouiter expresse, vel suc. grisomiliorum. s. vue vrsine.

¶ Itẽ decimo potest fieri cibus cũ amido. que cibaria non laudo in feb. pu. maxime ventre constipato: etsi dulcoretur fluxus ventris bene. ⁊ vbi indigetur nutrire multum. ⁊ sic fit. ℞. amidum quantũ vis. dissoluatur ⁊ in aqua tepida. ⁊ permittatur residere. ⁊ postea aqua supernatãs abijciatur tota: ⁊ qd residet ponatur ad coquendũ cũ lacte amig. ꝯtinue agitãdo. coq̃tur ⁊ detur cũ zuc. vel granis granatorum.

¶ Item vndecimo fit cibus cum simila. ⁊ dicitur simila. i. semimolita: fit enim de granis semimolitis. i. de granis frumenti: non bene moliti. ℞. frumenti electi quãtum vis. ponatur in molendino: quod non totaliter perfecte molatur: sed granum per medium diuidatur. ita ꝙ pars frumẽti aliqua remaneat integra. postea farina abijciatur iterum per setacium grassum: ⁊ quod transit per tale setacium vocatur simila, que sic paratur: primo lauatur cum. 8. vel. 9. aq̃ ita ꝙ partes terre, que de molendino ingresse sunt, abijciãtur. postea coquatur cum lacte amigda. continue agitando. ⁊ ministra cum zuccharo vel cum granis gran. i. pulmentum seu brodium.

¶ Itẽꝫ duodecimo fiant pureta de prima aqua decoc. leguminum ⁊ spãliter cicerũ ru. in partibus frigidis, vel pisorũ in partibus ca. que pureta est duplex. vna est simplex, que sic fit. ℞. prime decoct. leguminum quantum vis: ⁊ butyrũ recentis quantum sufficit: vbi se. non est: ⁊ olei vbi etiã se. est acreste quantum sufficit: detur egro. ¶ Alia est composita, que sic fit. ℞. aque predicte quantum vis. ⁊ adde aromata, vt petroselinum, sambucum, maioranam, saluiam. hysopum, ciminum pulueriȥatum ȥinȥib. crocum, vel alia que vis. buliant iterum inunda: ⁊ quando dissoluentur ab igne. conde cum oleo vel butyro, vel acreste, racem, vel grisomilis. ⁊ detur.

¶ Item decimotertio fit cibus de amigda. qui est quadruplex vnus fit cum aqua frigida, vt. ℞. amigda. excor. quãtum vis. terantur fortiter ⁊ dissoluantur cũ aqua frigida. ⁊ coletur

⁊ colletur exprimendo per pannum album: vel staminearũ. ⁊ illud nõ approbo rõne aque frigide: que opilat. ¶ Alius fit eodem modo cũ aqua bullita: ⁊ illud magis approbo. dũmodo non steterit diu factum. ⁊ in febribus non debet dimitti per spatium antequã detur: ⁊ vnctuositas que supernatat: debet cum penna: plũmã superducendo remoueri. ⁊ postea ministrari: qꝛ omne oleaginosũ est vnctuosũ. ⁊ omne vnctuosum sicut augmentat ignem. ita augmentat calorem febrilẽ. ¶ Alius fit. ℞. amigda. excorti. lib. i. vel plus ponatur in mortario. ⁊ dissoluatur cũ modica aqua prius bullita: ⁊ terantur for^(ti)^(ter): ⁊ post per stamineam coletur fortiter: taliter ꝙ id ꝙ inde manabit sit spissum: vt butyrum: vel caseus recens: ⁊ ille cibus ponitur super iuncos rotundos: vt quod subtile est coletur: ⁊ ille non est cibus pauperum: ⁊ vocatur butyrum amigda. ¶ Alius potest fieri cibus de amigdalis. ⁊ sic fit. primo bulliaꝛ aqua. ⁊ cũ ea dissoluantur amigda. excorticate dulces. ⁊ postea coletur ⁊ addatur petrosilium incisum: ⁊ alia de appropriatis superius dictis in principio. vel similibus. bulliaꝛ quousqꝫ incipiat inspissari vel ingrossari. ⁊ aliqui postq̃ꝫ bullitũ est ⁊ coctũ ponunt oua mollia ꝑus: in aq̃ bullita ⁊ dispumata.

¶ Item decimoquarto fit cibus: ⁊ est cibus qui dicitur mũdatum: ⁊ est ille qui portatur de catania: ⁊ fit de farina subtiliori frumenti aliqualiter. ita ꝙ pasta non sit açima: nec perfecte fermentata. ⁊ postea extenditur in modum paruarum vngularum supra mẽsam aliquã: ⁊ ibi exiccatur per seipsum. Coquitur autem sic. Accipe de illo condito quãtum vis: ⁊ totum conditum ponatur in lac amigda. ⁊ cum lacte bulliatur donec incipiat mollefieri. ⁊ postea detur. potest etiam non febricitantibus dari: ⁊ decoqui cũ bona pinguedine bouis: vel montonis: vel caprarum: vel aliarum. Alio modo fit: ⁊ est cibus multi nutrimenti sicut amidum: est tamen cibus: qui non debet multum decoqui.

¶ Item decimoquinto fit cibus de pullis: quem non doceo decoquere: sed prouideas ꝙ sint fasiane: ⁊ prouideas ꝙ in fe. non ponas carnes salitas: sed loco earum potes ponere acrestam cum toto earum: vel succum earum: vel parũ aceti. etsi vis facere magis infrigidatiuum: pone intra ventrẽ pulli lactucam: vel alia fe. frigida. Et nota ꝙ acresta nõ debet poni ad coquendum cum rebus: cũ quibus decoquitur: nisi quando cibus ab igne deponitur: qꝛ si decoquitur cum cibis totum denigrat.

¶ Itẽ decimosexto fit alius cibus de paruis auibus de busco: ⁊ nota ꝙ tales aues quãto habent rostrum gracilius: tanto sunt meliores: quia pascuntur cibos subtiliores. ⁊ iõ sunt paucarum superfluitatum. Modus preparandi est: ꝙ prius infundantur parum in aqua calida. ⁊ postea ponantur in veru cum lardo recenti: ⁊ postea ponãtur in acresta. que si non habeatur ponantur in aceto: ⁊ in aqua ro. prius quantum sufficit.

¶ Itẽ decimoseptimo fit cibus ex extremitatibus porci vel hedi. ⁊ ministrantur extremitates: quia sunt paucarum superfluitatum: debent tamen decoqui multum: quia sunt partes neruose. Et nota ꝙ carnes iste debent: in aqua vna bulliri. ⁊ ibi dispumari: ⁊ postea decoqui in alia addendo petrosilinum: vel alia appropriata.

¶ Itẽ decimooctauo fit cibus de perdicibus: ⁊ osiculis: ⁊ alijs auibus: que possunt assari: vel decoqui. ¶ Nota tamen ꝙ stante fe. non debent assari: qꝛ humide diete omnibus febri. conueniũt: nisi in magna virtutis debilitate: vel stante prostratione appetitus: ⁊ eo casu assantur ⁊ comeduntur cum ace. ⁊ aqua ro. añ. vel cum suc. citranguli. ⁊ nõ ponitur de sale. vel quasi nihil. vel de suc. vue acerbe. vel in partibus frigidis cum suc. crisomilorum.

¶ Item decimonono fit cibus de piscibus. ¶ Nota ꝙ tales pisces debẽt esse parui in fe. de locis petrosis: vel arenosis: vel nõ lacunalibus: de aquis currentibus cum paruis squamis: qꝛ tales sunt paucarum superfluitatũ. ¶ Nota tamẽ ꝙ si tales pisces habent pulpã mollem non est vis de eorũ magnitudine: ⁊ debent decoqui in aqua: quia si fe. sit flegmatica. ponatur cum aqua tm̃ de vino albo. ⁊ coquanꝛ cũ eis herbe appropriate vt petrosilinum hyso. ⁊ similia. vel possunt decoqui. ⁊ in craticula assari. ⁊ conceduntur ⁊ ponuntur in ventribus eorum herbe appropriate.

¶ Itẽ vigesimo fit cibus de ouis gallinarũ recẽtibus. ⁊ non cõcedimus nisi vitellũ: qꝛ est tẽperatum: ⁊ albumẽ est frigidum: ⁊ cõcediꝛ cũ acresta vel aceto. Et vbi non habemus illa damus cũ suc. malorũ grana. multũ represso cũ aqua. ¶ Item damus lactucã: portu. ⁊ qñqꝫ cucurbitam: lꝫ raro rõne magne viscositatis earũ damus cũ ace. Caue tamẽ ne acetum sit fortis acetositatis in fe. maxime: qꝛ noceret: sed tempera eius acetositatẽ cum aqua ro. vel alijs admixtis cum aceto. Acetum enĩ rumpit ⁊ carminat: ⁊ interiora in fe. sunt debilia: qꝛ propter fe. debilitata.

¶ Item qñqꝫ cogiꝛ medicus dare vinum in fe. primo qꝛ appetitus est inordinatus: sed stante fe. medicus dꝫ dare. vi. granatorum. vel det acetũ in paruissima quãtitate multa aqua admixtum. vel det parum vi. de tor^(ren)^(tu) ru. aque multe mixti. vel det vinum: qd̃ in aliquibus ptibus fit de cerasis.

¶ Itẽ cogiꝛ medicus dare vinum cũ virtus deficit. ⁊ spiritus etiã resoluitur. Et tunc. ℞. vini al. qd̃ melius est: vel vini ru. si non habetur album: vel si pa^(r). ad ru. nõ afficiꝛ quãtum vis: ⁊ infundaꝛ in eo medulla panis calidissimi sicut exit de fur^o. ⁊ permittaꝛ ꝙ vinum imbibatur in pane. post abijciatur panis per pãnũ lineũ al. vinũ exñs in pane coleꝛ ⁊ cũ multa aqua misceaꝛ. etsi panẽ talẽ non habeas. fac vt sequitur. ℞. aq̃ dul. electe bulliẽtis actu pe. iiij. vini planensis al. pe. i. misce in ampho. q̃ ponaꝛ in aq̃ frigida ad refrigerãdum illud vi. sic detur. vel si vis ƒm casus exigentiam misceatur magis de illa aqua. Et nota ꝙ vbi debet dari vinum in fe. oportet ꝙ diu steterit anteq̃ꝫ detur mixtum cum aqua: ita etiam confert in cura ethice.

¶ Canon in dando in potu aquam ordei ⁊ syrupum acetosum. Cap. X.

Aqua ordei quedam est: in qua non est de corpore ordei: nisi quod est sicut virtus ⁊ forma: ⁊ nõ est ei introitus in curatione: aut fiducia in iuuamento: nisi quando est complete decoctionis. Et que de ea est melior: est vt sit aque quantitas sacraiati. xx. ⁊ ordei sacraiati. i. ⁊ sit iam reducta proprie ad quintam ⁊ assumatur illud: quod de ea rubeum est ⁊ subtile. Hoc enim est subtile cuius nutrimentum est minus: ⁊ cuius humectatio est maior ⁊ ablutio eius: ⁊ extractio superfluitatum ab ea: ⁊ digestio facta ab ipsa est multa equalis.

¶ Promisit Auicen. in precedenti ca. ponere sermonem singularem in aqua ordei ⁊ syrupo acetoso: qꝛ frequenter de eis dixerat in capitulis precedentibus. ⁊ ideo de his facit sermonẽ. ⁊ ꝑ de modis cõponẽdi hos potus. 2° ponit cañ. in eodem vsu. ibi 2°. (Et aggregare.) prima in duas. primo ponit modũ cõponẽdi aquã ordei. 2° syrupũ aceto. ibi 2°. (Et melior.) prima in duas. ꝑmo ponit diuersitatẽ aque or. ex parte modi ponẽdi ordeũ in aqua. ⁊ modi decoctionis. 2° ex pte ordei in se. ibi 2°. ¶ Et aqua qdẽ ordei.) prima in duas sicut duo sunt hi modi. ibi 2°. (Et de ea.) ¶ Considerãdum: ꝙ ista est aqua ordei: qua cõiter vtimur in potu febricitãtiũ: ⁊ est in qua nõ trãsit corpus ordei in aqua: sꝫ sola virtus: ⁊ hoc qꝛ pono ordeũ itegrũ ad bulliẽdũ cũ aqua.

vel non pono farinā ordei: sed corpus ordei. ⁊ q̄ res sube spisse si debent suā virtutem in decoctione transmittere: in qua decoquunt͛ opꝫ eas multum decoq. vt lib. 2. cap. 5. iō opꝫ istā aquā cōplere decoqui. aliter nec curat: nec vtilitatem facit: q̄ nec abstergit: nec nutrit. ¶ Considerādū scđo: ꝙ nō sic absoluitur ista aqua a partibus corporis ordei q̄n aliquid trāseat: sed illud est parum: ⁊ parum nutrit: sed virtus ordei superficialis: que est abstersiua transit. ⁊ iō plus abstergit ⁊ aperit. ⁊ vt sic digerit digestione leui: q̄ non facit fortem impressionem: nec in infrigidādo: nec in aperiendo. ⁊ iō dixit digestiōe eq̄li. i. leui. humectatio. n. ⁊ ablutio est ꝓprie per aquā. extractio aūt sup̄fluitatuꝫ est ꝓprie per abstersionē ⁊ ablutionē: ⁊ abstrahit illa per fecē: ⁊ etiā per vrinā. etsi vis illā magis medicinalem ⁊ minus nutritiuaꝫ permitte eā residere: ⁊ abijce fecē eius ⁊ notū ē. Sacraiari est apud aliquos ponde. 3. 4. cum media. Alij dicunt ꝙ est pondus. 3. 6. sꝫ nō laboramus in hoc: q̄ hic pōt cadere error. vult. n. ꝙ fiat. xx. ponđ. aq̄ ⁊ vnum ordei: que apud nos non dicitur ptisana: sed aqua ordei. Questio. I.

Dubitatur vtrū aqua ordei sit potus conueniens omni febricitanti. ¶ Videtur ꝙ sic: q̄ in febre calida ⁊ frigida illā Auicē. laudat. 2° can. cap. de ordeo. ¶ Amplius. Ptisana ordei cōmēdatur generaliter sup omne de grano factū cibariū in his acutis passiōibus. quare ⁊ aq̄ ordei cū sit medicinalis. ¶ Ampliꝰ. Aqua hordei infrigidat ⁊ humectat: q̄ ordeū frigidū est ⁊ humidū. vnde ordeū humidius est frumēto. vt Arist. problematuꝫ primo. 36. ꝓblemate. ¶ In ꝯriū: q̄ aq̄ ordei exsiccat: q̄ est siccū in virtute: vt 2° can. ¶ Amplius. Calefacit vt. 16. cōtinentis. vbi vtendum est eo: qđ calefacit: vt aqua ordei ⁊ aqua mellis. ¶ Dōm primo: ꝙ aq̄ ordei: q̄ est qdā potus: ⁊ non ptisana pōt fieri magis abstersiua ⁊ minus infrigidans: ⁊ minus humectans: ⁊ hoc est quādo ab ordeo exterior cortex abijcit͛: ⁊ nō iterior. Alia est que fit ex ordeo cū suo cortice abiecto: ⁊ ista minus abstergit ⁊ magis humectat ⁊ magis nutrit. est. n. in cortice ordei v̄tus abstersiua. ⁊ hos duos modos aque ordei Mesue posuit. ¶ Secūdo dōm est: ꝙ hic non est questio: an cōpetat vt cibus quo sint contenti febricitantes: q̄ notum est: ꝙ non competeret nisi in febre peracuta: in qua competit dieta subtilissima nō in vltimo: que est nihil dare: vel dare vinum granatorum vel iulep subtile solum: ⁊ hec sunt nō ex premissis. ¶ Sed dubitatio est: an aqua ordei cōpetat eis vt quidā potus quotidianus ⁊ extraordinarius. febricitantes. n. non pñt teneri: quin sepe potare velint. ¶ Et dōm ꝙ in febribꝰ calidis. vt febre acuta: cholericis ⁊ sanguineis potest satis concedi iste potus. Ratio est: q̄ lauat: abstergit: prouocat: temperat calorē. Cito etiā de stomacho exit vt intelligitur ab Halyabate. 5. theorice cap. de ordeo: sed an vel eam magis abstersiuaꝫ ⁊ medicinalē: an minus in te est ſm ꝙ apparet de dispositione. In febribus aūt frigidis: ⁊ flegmaticis: ⁊ melācholicis: ⁊ proprie: q̄n sunt interpolate: in q̄bus nō q̄rit͛ tāta infrigidatio: nō est forsan potus sic assiduandus. etsi ea vis vti oꝫ esse abstersiua: ⁊ forsan mixta cum apio ⁊ feniculo. vt docet Auicē. in 2°. ¶ Sed. t. d. quem potum dabo vt quotidianum istis habētibus febres frigidas. ¶ Dōm ꝙ aquā ordei p̄paratā: vt diximus: vel aquam cum pauco zuccharo nō al. si vis: ꝙ plus abstergat. Et ꝯtinue in febribꝰ fortibus ⁊ acutis vtimur pro potu ꝯtinuo vino granatoꝝ. nisi velimus aquā ordei. ¶ Ad ꝯria dōm. ad p̄m ꝙ Auic. nō cōcedit solā aquā ordei in febribus frigidis: sꝫ cuꝫ apio ⁊ feniculo. ¶ Ad 2m dicenduꝫ: ꝙ arguit ꝙ in acutis febribus sit potus bonus. ¶ Ad 3m dōm: ꝙ q̄rit complexionē: an ordeū sit siccū: vel humidū. ⁊ dōm ꝙ ordeū in cōplexione est siccū virtute: tñ hꝫ q̄sdā ptes humidas non bñ digestas: ⁊ signum est: q̄ est ventosum ⁊ inflāmatiuum. ⁊ est simile sicut dicimus ꝙ ruta recens ⁊ zinziber sunt cōplexionis sicce virtualr: ⁊ cū hoc hñt quādā humiditatē accñtalē sup̄fluā: ⁊ signum in ruta recēti: q̄ est ventosa: ⁊ in zinzibere: quia fit in eo cito vermis. Qui ergo dicūt ordeū esse humidū: intelligūt mō p̄dicto. eius aūt humiditas iflāmatiua p decoctionē digerit͛: ⁊ quāuis ordeum sit siccum. imo apud Halyabatē siccius est q̄ꝫ frigidū. tēperat͛ eius siccitas humiditate aq̄. ⁊ iō aq̄ ordei remanet infrigidās: ⁊ aliqualr humectās. ⁊ proprie q̄n ordeū est ab omni cortice exteriori pfecte mūdū. ¶ Ad Rasim dōm: ꝙ credo illum textum esse corruptū: ⁊ vult dicere vtēdū eo: qđ non calefacit. Vel dicēdum aqua ordei calefacit. i. minus infrigidat aq̄ pura. Vel loquit͛ de aq̄ ordei: q̄ est abstersiua plus: q̄ minus infridat q̄ꝫ illa: q̄ est plus lauatiua ⁊ humectatiua ⁊ minus abstersiua. ⁊ q̄libet illarū apparet ex p̄dictis. Questio. II.

Dubitatur scđo: an aqua debeat eē viginitupla ad hordeū. ¶ Videtur ꝙ non: q̄ Haliab. 5. docet accipere vnā partem ordei ⁊. 15. aque. Isaac ꝯo in dietis ꝑticularibus. x. ptes aque ⁊ vnā ordei. Zoar ꝯo. 16. trac. tesein. ca. de cura apatis pectoris. ij. ptes aque ⁊ vnaꝫ ordei. Auicē. ꝯo. ⁊ Mes. concordant. Questio. III.

Dubitatur tertio de quātitate: ad quā in decoctione debent peruenire. Auic. n. docet illam reducere ad quintā ptem. Mes. ꝯo ad medietatē siue ad tertiā ptem. Isaac ꝯo ad vnā partem. ¶ Omnes q̄stiones hmōi soluunt͛. nā aquā ordei magis facimus ifrigidatiuā: humectatiuā: ⁊ lauatiuā p multā aq̄ quātitatē: ⁊ paucā ordei: ⁊ p decoctionē paucā. ⁊ hoc est qđ hodie fit ad lasciuiā febricitātium. facimus aūt aquā ordei habentē plus de virtute ordei abstersiuā ⁊ nutritiuam per multuꝫ ordeū ⁊ multā decoctionem. ⁊ quādoq; decoquitur tm̄ ꝙ multū trāsit de hordei virtute ⁊ corpore in aquā: ⁊ facit residentiā: que est sicut ptisana. Nostri igitur auctores processerūt diuersis iudicijs extimatiuis ſm diuersitatē febrium ⁊ climatum. ⁊ ideo pauci concordāt in compositione aque ordei. ⁊ tamen quilibet verum dicit.

¶ **Et de ea est: in qua est aliquid de corpore ordei: ⁊ farina eius.**

¶ Hic est secundus modus aque ordei: ⁊ est illa: in qua est aliquid de corpore hordei: ⁊ farina eius. ⁊ primo ponit B. 2° ponit can. circa hoc. ibi 2°. (Et qđ magis.) ¶ Considerandum: ꝙ aqua ordei: in qua est aliqđ de corpore ordei: ⁊ farina eius pōt fieri tripliciter. Primo decoquendo ordeū integrum prius depilatum: ⁊ cōfricatū vltime tanta decoctione: ꝙ pars eius intrinseca erūpat͛ in aquā crepando: ⁊ fiat decoctio eius multa: ⁊ subtile huius aque est medicinalius: ⁊ grossum est nutritiuū plus. ⁊ ideo quidā nolētes ꝙ de corpore ordei aliquid trāseat ligāt hordeum in petia. Secundo fit frangendo ordeum: qđ apud nos vocatur far hordei. Tertio fit accipiendo farinā hordei: decoquēdo illam sub ꝓportione: que nobis vi. ⁊ vocat͛ ptisana ordei. Aq̄ ord. i q̄ ē aliqd de corpe ei' fit tri pliciter.

¶ **Et magis dilectuꝫ mihi in huiusmodi est: vt non sit plurimuꝫ decoctuꝫ. imo secundū mensuraꝫ: que auferat inflationeꝫ: ⁊ non perueniat ad hoc vt faciat ipsaꝫ viscosaꝫ vehementer. Et huiusmodi quideꝫ est pluris nutrimenti ⁊ minoris ablutionis ⁊ digestionis.**

¶ Primus can. est ad remouendum errorē. nā multi considerātes: ꝙ Ga. precepit multā decoctionem ptisane ordei possunt superfluere in decoctione. ⁊ ideo vult ꝙ eius decoctio sit conueniens non superflua: nec diminuta: ⁊ de hoc stat iudicio experti coqui. Apud nos autem eius perfecta decoctio multum odore cognoscitur.

¶ **Et accidit ei multotiens vt acetet in stomacho frigido in substantia sua: etsi sit in eo caloꝛ**

extraneus multus de malitia complexionis.

¶ Hic est scḋus cañ. ¶ Considerãdum q̄ iã a nobis prolixe declaratum est qualiter fiat acetositas cibi in stomacho: ⁊ quõ fit a calido: ⁊ quõ fit a frido. Cũ aũt stomachus est nãliter calidus: ⁊ accñtalr frigidus: vt in cholerico vel iuuene febriẽte fit cõuersio rerũ ad fumosum. Cũ autem stomachus est in nã fridus: lz calefiat accñtalr: causat in rebus aquosis frigidis sicut lac ⁊ aq̃ ordei ebulitionem ⁊ q̃li putredinem. vñ ace'cunt in tali stomacho res hõ. ⁊ iõ ifantes hñtes causonẽ pp calidũ obtusum esse ab humido. vñ non comburit: sed ebulire facit lac: acescit lac in stomachis eorum. vt apparebit in capitulo de causone.

¶ Et aqua quidẽ ordei quãdoqz est decocta ex ordeo ipso sicut est: ⁊ quãdoqz est excorticatũ.

¶ Hic ponit modos aque ordei fm ordei diuersitatẽ. ¶ Cõsiderandum q̄ ordeum ipsum posset intelligi ordeũ a nullo cortice mundatuz. ⁊ hic modus non est in vsu: nec videt conueniens scḋm Azarauium lib. 16. primo cap. vbi dicit q̄ si in ordeo remanet aliquid de cortice exteriori cõmouet tussim ⁊ ventositatez. Alio modo per ordeũ illũ intelligimus ordeũ mundatũ ab exteriori cortice grosso: ⁊ per ordeum excorticatũ intelligimus ordeum ab oĩ cortice mundatũ. s. exteriori ⁊ interiori. ⁊ hic vž modus nostrox auctoruz: in quo ille aq̃ ordei differunt. iõ apparet ex dictis. Si aũt vis p ordeũ ipsum non excorticatũ intelligi ordeũ sicut est: ⁊ a nullo cortice mundum non prohibeo. Et erit illa aq̃ ordei fortioris abstersionis. Unde Auẽzoar de ea dixit q̄ ipsa laxat ventrem. Questio. IIII.

Dubitatur vtrũ ordeũ: de quo fit aqua ordei debeat eẽ ordeũ grossum vel minutũ. ¶ Uidet q̄ grossuz p Azarauiũ. Uidet q̄ minutũ p Mes. cap. de aq̃ ordei: vbi dicit. Sit ordeũ subtile. ¶ Dõm q̄ ordeuz grossuz vž esse i cõplexiõe humidius ordeo paruo. ipsa. n. maioritas ⁊ pĩcĩor sul corporis õndit eius maiorẽ humiditatẽ. ⁊ iõ si vis aquã magis humectãtẽ in febrib⁹ ꝯueniẽtius est facere illã ex ordeo grosso. ⁊ ita cõiter fit in ptibus nostris. Si aũt vis illã nõ sic humectantẽ: fac illã ex ordeo minuto: ⁊ sic cessant ꝯria. ¶ Uel dõm: q̄ p ordeũ subtile intelligit Mesue ordeũ: qḋ nos vocamus grossum: qḋ debet esse oblongũ nõ cõtractum grossum. Qõ. V.

Dubitatur an ordeũ: ex quo fit aqua ordei debeat esse integrum: quando ponitur ad buliendum: vel confractum. ¶ Uidetur q̄ confractũ p Isaac in dietis particularibus: vbi dicit. Confrangatur ordeum: ⁊ Azarauius lib. 26. primo cap. vbi dicit. Moleur vel pistetur in mortario õ lapide: ⁊ Halyab. 5. practice. vbi dicit. Teratur moderate. ¶ In contrariũ est Zoar. primo theysir. vbi vult. q̄ qui frangunt ordeum sunt longinqui a via veritatis: quia in vnoquoqz semine est virtus naturalis antequã destruatur ⁊ frangatur: ⁊ per illam virtutem alterat que sequitur eius integritatem: per quã trahit ad se aquã. ⁊ in summa vult Auenzoar: q̄ ordeum integrum hz virtutem: q̃ sequit eius integritate: per quã trahit aquã: qñ stat in infusione: ⁊ antequã buliat: sz qñ bulit aperiunt eius pori. ⁊ hec aq̃ ordei hz ordei virtutem: sz si ordeum frangitur morit ibi virtus in eo. ⁊ est simile de hoc: sicut de ordeo: q̄ si seminatur: integruz nascitur: ⁊ trahit ad se humiditatẽ a terra: sed si frãgat non nascitur. ⁊ hãc rõnẽ sumpsit Auer. colliget. 5. cap. de ordeo auctoritate Auenzoar. ¶ Ista cõtradictio leuiter tollit. nã si vis aquã ordei magis nutritiuam: vt de farina siue medulla grani ordei aliquid in aquã trãseat: opz conterere ordeum. Si autem vis aquã ordei magis medicinalem alteratiuam: ⁊ abstersiuam sine nutricatione: bulliat ordeum integrum. Multi tñ auctores: qñ precipiũt ordeũ cõfrãgi: nõ intelligũt: q̄ rũpat: sz q̄ pistet vt separetur cortex ab eo. ⁊ sic intellexit Isaac.

¶ Et melior quidem syrupus acetosus apud me est ille: in quo ponitur çuccharum in vase. deinde funditur super ipsuz acetuz forte: qḋ fit de vino tante quantitatis: vt eleuetur sup dorsum çucchari. imo dimittat ipsuz discoopertũ. deinde ponuntur sub vase carbones quieti ⁊ cinis calidus donec liquefiat çuccharũ in aceto sine ebulitione. deinde colligit spuma ⁊ dimittitur vna hora cuz multo calore: donec misceat çuccharum cum aceto. deinde funditur super ipsuz aque quantitas duoruz digitorũ ⁊ bulit vsqz ad spissitudinem.

¶ Considerãduz: q̄ in hoc syrupo acetoso est infrigidatio p aquã ⁊ acetum. Est ẽt humectatio p aquã. ẽt aliq̃liter p çuccharũ: si nõ est antiquũ: ⁊ incidit ⁊ aperit p acetũ. ⁊ abstergit per çuccharũ: ⁊ ẽt apit: ⁊ hoc est potus conueniẽs in se. ⁊ de hoc syrupo nos iã fecimus tractatum singularẽ: dixit aũt acetũ: qḋ est de vino: q: istud ẽ magis icisiuũ ⁊ ꝓfundãs plus. ¶ Cõsiderãdũ: q̄ lz ponat hic q̄ aceti quãtitas: q̃ infundat çuccharo remaneat discoopertũ. tñ opz i cõpõne hui⁹ syrupi ꝯsiderare hoiuz nãs: vt dž. 5. cañ. tra. 6. Sicut. n. homines diuersificant i vsu vini. vñ qdã pñt vti puros ⁊ qdaz nõ sic. ita est de vsu aceti: ⁊ rerũ acetosax. ⁊ iõ opz facere syrupũ acetosuz diuersum in acetositate fm diuersitatem hominũ. ⁊ est intentio. G. 4. de re. sa. ⁊ Serap. 7. prac. Sic igitur syrupus q̄ ponit hic est vsualis: ⁊ cõis compõnis. ⁊ qñ vteris eo potes plus vel minus ponere de aq̃: vt virtus aceti plus vel minus frãgat. ⁊ illa nos scripsimus sup. 5. cañ.

¶ Et aggregare syrupuz acetosuz ⁊ aquã ordei simul est illaudabile: quoniaz corrũpit aquã ordei secundum plurimum.

¶ Hic ponit cañ. in vsu istorũ potuũ. Questio. VI.

Dubitatur vtrũ sit cõueniẽs miscere syrupũ acetosuz cũ aq̃ ordei. ¶ Uidet q̄ sic p Aui. lib. 3. Fen p̄ᵃ ca. de phrenesi. vbi cõcedit aquã ordei cũ oximelle. ¶ Amplius. Statim ibi docet miscere cũ aqua ordei parũ aceti: sz si ꝯcedit cũ ea misceri acetũ. igit m̃lto magis ⁊ çuccharũ ⁊ aquã: sz syrupus acetosus nõ ẽ aliud nisi ista tria. ¶ Amplı⁹. Infra cap. de flãtica febre cõcedit hãc mixtionẽ. ¶ Amplı⁹. G. p alimẽtox docet ptisane misceri acetũ. ¶ In ꝯriũ Aui. ¶ In h ẽ multiplex modus dicẽdi. Quidã dixerũt: q̄ nõ dꝫt ista misceri: q: sunt diuersi pot⁹: sicut igit cibaria diuersa nõ debem⁹ miscere: vt lib. p Fen 3ᵃ: q: nõ bñ digerunt: sic nec diuersos pot⁹. ¶ Ista solo nõ satisfacit: q: diuersiores syrupos q̃z sit aq̃ ordei ⁊ syrupus acetosus tota die miscemus. ¶ Et cũ dr: q̄ nõ deben⁹ miscere diuersa cibaria. ¶ Dõm q̄ vex est multũ diuersa. vñ digõ corrũpat: sz aq̃ ordei ⁊ syrupus acetosus satis conueniũt i abstersiõe apitiõe: ⁊ ꝓuocatiõe: ⁊ ifridatiõe. ¶ Alij dixerũt q̄ cũ aq̃ ordei põt misceri pauc⁹ syrupus acetosus: ⁊ nõ multus. ¶ Cõciliator dĩo dĩfa. 169. solõnẽ pdictã cõfirmãs: ⁊ ab ea icho dĩs dat cãm q̃re nõ debemus miscere ista: q: opatiões eox ꝯfundunt: q: syrup⁹ acetosus diuidit: ⁊ sequestrat mãs: ⁊ pparat eas ad expulsionẽ aq̃ dĩo ordei ablutiõ: qḋ iclsuz ẽ abstergit ⁊ educit p sudorẽ ⁊ ꝓuocationez: vt statiz Aui. ponet. ¶ Hec solo nõ placet: q: lz diuisiuum mãex posse ꝓmitti eductiuo. tñ simul põt misceri. Preparatio n. nõ ipedit eductionẽ. vñ videmus: q̄ nři auctores faciunt medicinas cõpositas: q̃ sunt subtiliatiue: ⁊ dissolutiue: ⁊ eductiue mãex. sic appet i syrupo de eupatorio ⁊ epithimo. ¶ Halyab. dĩo 3ᵒ prac. cap. de cura tertiane dicit q̄ nõ dꝫ misceri squigibin. i. syrupus acetosus ⁊ aq̃ ordei. imo nec stari post ipsaz dari anteq̃z digerat. facit. n. illã descẽdere a stõacho.

⁊ sic corpus nõ pascit ab ea laudabilr. ¶ Hec solo ē aquaz dat Hy. Dicit.n. ꝙ aq̄ ordei vel est cib⁹: vt illa in q̄ ē de corpore ordei: ⁊ ista nõ oꝫ misceri cū syrupo acetoso: q2 syrupus acetosus ē cā: ꝙ descēdat indigesta: ⁊ nõ nutriat. ⁊ hāc dicit esse intētionē. G. 3. regiminis acu. Uel aq̄ ordei est potus solū. s. potus medicinalis alteratiuus: ⁊ talis pōt misceri cū syrupo acetoso. sic.n. non est inconueniens misceri syrupum acetosum ⁊ aquā ordei: iō dicit Hyp⁹. Precepit Rasis. 9. Almāsoris capl. de dolore epatis dare syrupuz cū aq̄ ordei: ⁊ sed si velles ab aqua ordei effectus: ⁊ operationes distinctas: īo oꝫ pcedere syrupus acetosus: ⁊ postea dari aq̄ ordei. ¶ Nos aūt iā dedimus hic duas solones. ¶ Prima ē sicut solutio Hy. ꝙ si aqua ordei det̄ gr̄a cibi non oꝫ cōmisceri in ea syrupus acetosus in dosi sufficienti: ne faciat illā descendere. etsi Gal. misceat cum prisana acetum: oꝫ intelligi parū: qd̄ sit incisiuū: aut prohibitiuū inflāmationis. ⁊ nō sit tm̄: ꝙ illā descendere faciat. Si aūt aq̄ ordei det̄ gr̄a medicine alteratiue: potest secū misceri syrupus acetosus: ⁊ potest ab ea separatus dari vt apparebit. ¶ Alia solutio nr̄a est: ꝙ si est timor de acetositatione aq̄ ordei: ⁊ ex hoc timeatur ab ea nocumētum: nō oꝫ secū misceri syrupus acetosus: q2 facit eā aptiorē ad hoc. ⁊ hoc innuit ifra cap. de cura phlegmatice febris: ⁊ q2 cōitas hoīum ē plenoꝝ stomachoꝝ suffocatoꝝ in calore sub multa mā pp multā maliciā regiminis modernoꝝ. iō plurimū timet̄ de hac acetositate que est mala acetositas. ⁊ ideo cauemus mixtionem eoꝝ: ⁊ hoc est qd̄ Aui. intellexit cū dixit: qm̄ syrupus acetosus corrumpit aquam ordei fm̄ plurimum. s. q2 facit illam acescere. dixit fm̄ plurimum: qd̄ in aliquibus ignei stomachi non faceret hoc. vnde infra in stomacho calido cuꝫ aq̄ ordei iubet miscere parum aceti.

¶ Et non opꝫ: vt detur in potu aqua ordei quā siccitas nāe adest. imo an̄ ipsaꝫ fiat clystere.

¶ Hoc pōt itelligi de ptisana: q̄ aq̄ ordei nominat̄. ⁊ hoc verificatū est supra in pn° precedentis capl. ⁊ est dictū Hyp. primo regimi. acu. ⁊ pōt intelligi de aq̄ ordei: q̄ est pot⁹ medicinalis. ipsa.n. hꝫ virtutē abstergēdi ⁊ lauādi supfluitates: quas cōducit ad loca propter secū prohibitionē, ergo ab exitu propter secum obuiationem nocebunt vaporantes: aut mote ad venas: quare premittatur clystere.

¶ Quod si acetet in stomacho detur in potu: quod de ea est magis subtile. ¶ Quod si acetat coquatur cum ea radix apij: ⁊ eius simile. ¶ Si vero acetat iteruꝫ: tunc necessarium est: vt misceatur aliquid piperis cū ea propter: qm̄ mā nō est vehemētis subtilitatis ⁊ caliditatis.

¶ Hic est 3° cāl. in quo docet obuiare cōuersioni aque ordei in acetū. est.n. ipsa de rebus aptis ad h ex mō sube: ⁊ cōplexionis si recordaris scie saporis acetosi. pmo igit̄ eligit subtiliorē ptē: q2 citius penetrat: ⁊ hꝫ plus de vtute abstersiua subtili. 2° addit sibi res calidas: que augēt sibi calorē: in stō. vñ minus fit acetositas. ista cala: vt apiū ⁊ pip: qm̄ si mā febris non est cala subtilis. imo hꝫ de grossitie.

¶ Et qm̄ multiplicat̄ eius inflatio: tūc misceat̄ cū ea ad calefactos parū aceti vini acetosi.

¶ Hic est 4° cāl. Credunt aūt aliq̄ lrām debere dicere parū vini. s. ad resoluēdum ventositatem: ⁊ exponunt ad calefactos. i. ad febrientes. Textus iste autem iacet sic. 17. ptinētis cap. de febre sanguinea in fine auctoritate megebai. i. adiuuātis: quādo vis ꝙ deficiat inflatio aque ordei. pone in ipsa aliquid de aceto vini. ⁊ pprie ad calefactos. Accidit.n. ꝙ fortis calor facit ipsam euaporare. vnde inflat. acetum autem ⁊ proprie acetosum. s. de vino acetoso prohibet eā euaporare prohibendo aptitudinem inflationis. ⁊ facit cū hoc ipsam cito penetrare ad vrinā vel sudorē: ⁊ vel egestionem. In qbusdā. tamē alijs corporibus non calefactis acetum adderet ad inflationem. vnde. 3. can. Fen. 2. cap. de priapismo. Acetosa qñqꝫ inflant causa huius nota est.

¶ Ueruꝫ quū syrupus acetosus in potu datur incidit humores: ⁊ preparat superfluitates ad expulsionē. Et tu consequenter post duas horas da aquaꝫ alkist ordei subtilem predictam: vt abluat qd̄ incisit: ⁊ abstergat id: ⁊ extrahat ipsuꝫ per sudorē ⁊ prouocationem.

¶ Hic est 5° cāl. hinc accipe: ꝙ aq̄ ordei: q̄ est potus: ⁊ hanc vocat aquā alkist subtilem ⁊c̄. lenit ventrem: qd̄ intelligit cum dicit abluat: ⁊ abstergit ⁊ prouocat vrinā. ⁊ sudorē. vt pꝫ. hinc etiā accipe ordinem syrupi acetosi ⁊ aq̄ ord. ⁊ apparet ex dictis. s. ⁊ tp̄s sue operationis: q2. ij. horas.

¶ Et non est nocumentum si detur in potu syrupus acetosus apud cenam: cum iam separatus est cibus a stomacho.

¶ Hic est 6° cāl. vbi habet̄: ꝙ ēt apud. i. post cenam. s. iam digōne completa pōt dari syrupus acetosus: ne ante hoc faciat cibum indigestum descendere. ¶ Alij ꝟo exponunt apud cenam. i. ante cenam: cuꝫ separatus est cibus. scilicet prius ⁊c̄. ⁊ est sermo etiam verus.

¶ Et quandoqꝫ est necessariuꝫ vt premittatur iulep ante aquā ordei: vt add[a]t in humectatione: ⁊ illud est cuꝫ vides siccitatē dominantem super corpus ⁊ linguam.

¶ Hic est cāl. 7°. ¶ Considerādum: ꝙ an̄ potest dicere ordine: mā ꝙ prius det̄ iulep: vt q̄si remolliat mām ⁊ corporis ariditatem: ⁊ postea det̄ aq̄ ordei lauatiua ⁊ prouocatiua. De preparātibus igitur aque ordei operationē est syrupus acetosus: in qbus nō q̄rit̄ humectatio: sed materieruꝫ incisio: ⁊ nō determinauit quāto tp̄e post iulep detur aq̄ ordei: sicut fecit in syrupo acetoso derelinquēs hoc forsan medici extimatiōi: ⁊ forsan ꝙ ēt post duas horas: aut paꝝ plus pꝫ ēt ip̄ qñqꝫ dicē pelectionē. i. det̄ iulep. ⁊ nō det̄ aq̄ ordei: q2 multomagis hūectat: q2 succharū hūidū est ⁊ ordeū siccū.

¶ Et quādoqꝫ est necessariū vt premittat̄ ante ipsam ad liniendum nām aliquid de tamarindis ante illud per duas horas.

¶ Hic ē 8° cāl. cuius nečitas erat: q2 supra premiserat clystere: sꝫ qñqꝫ opꝫ pmittere lenitiuū: qd̄ supiores ptes leniat ⁊ mūdificet a mātbus: q̄s aq̄ ordei non potuisset educere: nec ēt clystere: ⁊ iō dabis tamaridos. nos aūt pulpa cassie in hoc casu plus vtimur. ¶ Dubitat̄ vtrū i mane debeam⁹ pmo dare syrupū aceto. simplicē q̄ȝ faciam⁹ clystere. ¶ Uidet̄ ꝙ pus debeam⁹ dare syrupū: q2 in syrupo acetoso ē timor de excoriatiōe: sꝫ minor timor erit: si det̄ anq̄ȝ fiat clystere. nā ōbilitas itestina: ⁊ mūdat ea: ⁊ facit ea pparata ad impssionē syrupi aceto. vt excoriet̄. ¶ Ampli⁹. Syrupus aceto. pparat mām ad euōnē. igit̄ clystere post illud seq oꝫ. ¶ In ōūiuꝫ: q2 p̄ reg. acu. pcipit̄: ꝙ si opus fuerit phlebotomia vel clysterijs: nō det̄ ptisana: sꝫ illa fiāt pus: vt ēt supra dixit Aui. q̄re sic vꝫ de syrupo aceto. ¶ Ampli⁹. Auic. pmittit clystere an̄ aquā ordei. g̃ multomagis an̄ syrupū acetosum. ¶ Dōm ꝙ hic est sermo de clysteri lenitiuo: de quo dictū ē. caplo de cura putrida. Et dico ꝙ si simul ē nečitas vtriusqꝫ. s. syrupi aceto. ⁊ clysteris pp secū pñtiā pmitti oꝫ clystere. Rō est: q2 vel statiꝫ potato syrupo ipones clystere: ⁊ hoc facit agitationē syrupi in stomacho: ⁊ descēsuꝫ eius anteq̄ȝ opet̄. Uel ipones clystere post p vnaꝫ horā: vel per duas horas. ⁊ tūc syrupus acetosus poterit mām mouere

que nō hītes viā nocebūt: ꝛ sic posset probari: ꝙ syrupus acetosus cōpositus nō debeat ꝑmitti añ clysterē: qꝛ māa q̄ dimittit in intestinis posset facere penetrare ꝑ venas: melius igit̄ est ꝙ ꝑmo in mane tēpestiue clystere fiat: ꝛ mundatis intestinis det̄ syrupus acetosus simplex: vel cōpositus: vt materie que mouent̄ a syrupo ueniāt intestina lenita apta cursui: ꝛ nō retineātur sup̄ feces aliquo tpe. Sīr syrupus acetosus cōpositus nō inueniat materias malas purgādas per clysterē: s₃ inueniat intestina mūda vt polē est. Si autem aliq̄ medicus sit bone extimationis qui cognoscat tp̄s: in quo syrupus acetosus ꝑparauit māa ꝛ abstergit la₃ aliq̄s ex eis ꝟsus itestina: ꝛ illo tpe occurrat cū clysteri: ita ꝙ nō sit piculū de mora supfluitatū morap. dico talē medicū possē ꝑmittere syrupū añ clystere. ℭ Ad ꝯriū dōm. Ad pᵐ: ꝙ nō est bonū securare a nocumēto excoriationis ꝑ nocumētum retentionis supfluitatū super feces. ℭ Uel dōm: ꝙ factio clysteris añ syrupū aceto. securat ab excoriatione plus q̄₃ si nō fiat: qꝛ dimittit itestina lenia. ꝟ. g. ꝑ oleū vio. ꝛ cassiā: ꝛ facit ꝙ māe male: ꝛ acetosus syrupus nō morent̄ ibi. ℭ Ad 2ᵐ dōm: ꝙ māa q̄s euōni ꝑparat syrupus acetosus. educit nā: vel aq̄ oi. vel aliqd clysterē: qd alio modo fiet f₃ māa: q̄s syrupus acetosus abstergit versus intestina educet cū adiutorio clysteris: qd precessit: ꝙ si starent in intestinis supra feces siccas in toto tempore: in quo clystere illas nō educeret: pñt ledere valde per citum recursum ꝛ euaporationem. tue tñ extimationi dimitto hunc ordinem.

ℭ De curationib⁹ febriū acutarū. Cap. x.

Quod dictū est de regimīe lenificationis. ꝛ ꝑuocationis. ꝛ sudatiōis. ꝛ digōnis: deinde euōnis cu₃ medicina post illd. Et qd dcm̄ ē d cibatōe post ip̄m ē illud: qd oportuit nos rememorare hic.

ℭ Quia febres acute sunt timorose valde: ponit earum regimen generale. Et primo ad materiā. Scdo ad ipsam febrem. ibi 2ᵃ. (At modi. ℭ Considerandum: ꝙ sicut vult rememorari de regimine lenitionis ꝛc. ita etia₃ de regimine per flōmiam: ꝛ forsan ꝙ omisit: quia febres acute: de quibus est sermo: sunt febres multe inflāmationis: ꝛ iste vt plurimum sunt cholerice: vt in quibus raro compeit phlebotomiare per se non conuenit eis.

ℭ At modi extinctionis vehementie caliditatis sunt cū infrigidatione aeris: ꝛ cū infrigidatione cibi. ꝛ cū epithimatibus ꝛ emplastris. Et cū medicinis. ꝛ cū retentione corꝫ: q̄ sunt sicut mucilago psiliꝫ. ꝛ mucilago granorū cydoniꝫ. ꝛ succus portulace. ꝛ succus liquiritie in ore vt sedet̄ sitis. nā assiduare gutturi patiētis egritudinē calidā aliquid: vt remaneat os humidu₃: ꝛ non exiccet̄ in curis est iuuatiuū valde. ℭ Et quādoq₃ iuuant̄ per administrationē₃ clysteris facti ex succo melonis indi. ꝛ cucumeris. ꝛ cucurbite. ꝛ portulace cū oleo rosa. ꝛ cū aliquātulo cāphore. iuuamento maximo.

ℭ Festinat Auicē. ad cañ. curationis acutarum quātum ad intentionem: que est ad parte₃ febris: que est infrigidatio. Et hoc qꝛ in acu⁹is multum oportet intendere ad hoc: ꝛ in hoc completur: qd videtur diminutum in capitulo de cu. put. in vniuersali: ꝛ primo premittit sex modos extinctionis caloris febrium acutarum: ꝛ declarat duos de illis. secundo exemplo declarando alios modos. ibi secunda. (Et oportet.) ℭ Considerandu₃: ꝙ de liquiritia questio est an sit complexionis calide vel frigide: tamen 3ᵒ cañ. Fen scda. capitulo de paralysi. succus liquiritie. ponitur inter res habentes aliquid infrigidationis: ꝛ non est dubium: ꝙ etiam propter sui humiditatem potest reprimere acuitatem cholere: tamen sua dulcedo facit ipsum odiosum acute febrientibus: ꝛ inflāmatio: que quandoq₃ fit in eo forti calore febrili. Auic. etiā Fen. 10. capitulo de medicinis conseruātibus lenitionem pectoris tractatu 2ᵒ ponit succum liquiritie inter medicinas frigidas. ℭ Considerandu₃ 2ᵒ: ꝙ guttur est pars in qua spiritualia ꝛ nutritiua cōicāt. Unde ad partes gutturis multi veniūt vapores: ꝛ multa fit in eo inflāmatio: ꝛ ideo humectari illud est causa: ne fiant vlcera: ne etiam fiat asperitas in lingua: ꝛ ne fiant limositates: que nociua sunt. vt apparebit infra capitulo ꝓprio: ꝛ cōtēperare eius caliditatē ꝛ ariditatē est vtile: vt tēperetur calor pulmonis ꝛ stomachi: ꝫq̄re est iuuatiuū valde. reliq̄ sunt nota.

ℭ Et op₃ vt sit aer infrigidatus quantū possibile est: ꝛ eius infrigidatio est per prohibitione₃ frequentie: ꝛ per suspensionē flabellorū multoru₃. ꝛ per positionē niuis plurime. ℭ Et si domus est proximi temporis ex quo linita fuerit luto: ꝛ ꝓprie illo: in quo ponit̄ loco palee cotū papiri. tūc est melius. ℭ Et qñq₃ preparantur in ea manationes vt fontiū ꝛ rorationes: ꝛ currit in ea aq̄ dulcis. ℭ Aut stratus est super lacunā coopertā cū reti: ꝛ est stratus super que₃ dormitur ex tabari ꝛ ex similibus: ꝛ reliquus stratus est ex extremitatibus salicū. ꝛ cydoniorū. ꝛ myrti aspersis aqua ro. ꝛ violis. ꝛ nenufaris. ꝛ rosa. ℭ Et ponuntur quandoq₃ calathi in quibus sunt ordines de frustis fructuū boni odoris frigidorū: sicut malorū acetosorum: ꝛ cydoniorū: ꝛ minorū pirop boni odoris aspsis in aqua rof. ꝛ nenufare. ꝛ salicibus: super que sunt puluerizata. sandali. ꝛ rose. ꝛ cāphora: ꝛ super que iam distillatum est parum vini odoriferi. tunc est illud qd est vltimum. Hoc est ergo regimen aeris.

ℭ Hec pars h₃ ptes q̄tuor: sicut q̄tuor remāserūt modi infrigidādi ꝛ extinguendi calorem acutop febriū. Primo ergo docet infrigidare cū infrigidatione aeris. Scdo cū infrigidatione cibi. 3ᵒ cū epithimatibus ꝛ cum emplastris: ꝛ 4ᵒ cū medicinis frigidis. ibi 2ᵃ. (Regimē autem cibi.) ibi 3ᵃ. (Epithima.) ibi 4ᵃ. (Et quādoq₃ est.) ℭ Considerādu₃: ꝙ prohibitionē frequentie quidā rudes exposuerunt. i. ꝓhibendus est frequēs anhelitus. Sed Aui. vult: ꝙ ꝓhibeat̄ hominū frequentatio ad infirmū. ipsi. n. calefaciunt aere₃. Et est qd dicit Gal. 4. terap. illo capitulo. ptrāleamus. vbi dicit. Prohibentes iā multitudinem hominū intrare. ꝛ. n. calefaciunt domū. ℭ Considerādu₃: ꝙ sarraceni partium Aui. liniunt domos luto confecto cu₃ paleis: sicut nos facimus cū cemēto ex calce: ꝛ tales domus que nouiter linite cum calce nō sunt hone: imo vituperate a Ga. lib. de vtilitate respirationis caplo. 5. meliores aūt sunt valde q̄ luto sunt linite ex ꝓpinquo tpe: qꝛ lutū illud est humidius ꝛ frigidū in ꝟtute. est. n. illud lutū terra quedā tenax frigide cōplonis: ꝛ si illud lutū est ꝯfectū cū coto papiri. i. cū coto iūci aquatici ē melius. hoc cotū est qd nascit̄ in sumitate iūci qd dr̄ sic. qꝛ de illo iūco fiebāt charte dicte charte papiri: l₃ mō charte ꝑñe dicant̄ hoc nōie. Illud aūt cotū iūci ē frigi-

de cōplexionis. ꝛ ideo melius est lutū cum eo mixtum: q̄3
cum paleis: que non sunt frigide complexionis. ℭ Cōside/
rādum ꝙ multos stratus ordinat. A. Unum ex reti super
aqua. ꝛ aliū stratum ordinat ex pāno tabari. i. lini. minus
enim calefacit q̄3 lana. vt 3° Almāso. ꝛ primo cantice. Alij
exponunt tabari. i. corio: qd̄ ponat̄ super illo reti. ꝛ ex his
similibus. s. rebus nō calefacientibus: ꝛ isti lecti apud eos
sunt noti: vel ex his similibus. s. stibus vniformibus equa
libus: q2 nō iaceāt stratus linteamina duplicata siue rugo/
sa ꝛ inequalia. ℭ Et reliquus stratus. Hic est alius stratus
super quo proiecto corio: vel apud nos matarratio. posset
poni infirmus ad quiescendum: ꝛ est stratus ex extremita/
tibus salicū ꝛc̄. Caiati est spēs solatri. Sed videt̄ ꝙ caiati
sit aliqd̄ vas vt canistrū: vel modus tabule late: vbi ponū/
tur iste res: ꝛ stāt in camera infirmi. Uinū aūt odoriferum
ponit̄: vt portet virtutē istorū odorū frigidorū ad cor: ꝛ iō
est vltimū in bonitate. ℭ Et ex p̄missis accipe: ꝙ malū3 est
hos acute febrientes facere iacere in culcitra de pēna: quia
multum inflāmantur.

Questio. I.

Hic dubitatur vtru3 in camera febriētis acute possint sterni folia popli. ℭ Ui
detur ꝙ sic. Quia est arbor frigide cōplexionis. signu3: q2
nascitur iuxta aquas. etiā q2 germina populi ponuntur in
vnguēto populeon: cuius virtus ē frida. ℭ In 3riū. Quia
populus est arbor cōplōnis cal̄e. signū ē fetor: siue calidus
odor cū acuitate: q̄ est in eius germine: ꝛ color citrinus in
eo. ℭ Hec q̄stio q̄ritur: nisi cuius cōplōnis sit populus: ꝛ ap/
paret ex 2° cañ. ꝙ est cōplōnis calide ꝛ sic. Inuenitur enim
populus in duplici noie: q2 dr̄ aurū romanū: ꝛ nux roma/
na: i. 3 iueniat̄ aurū absolute. forsan loquit̄ tunc de krabe:
vt diximus ibi in 2°. igit̄ nō debēt eius folia poni in came/
ra febricitātium. ℭ Ad 3ria signa dōm: ꝙ i3 iuxta aquas
nascātur vt plurimū frigide plāte sicut salices: tamen non
semper he frigide inueniunt̄. p̄nt. n. q̄nq3 nasci calide: sicut
acorus ꝛ herba: q̄ dr̄ cinciber caninum. ꝛ pupillā oculi. s.
senationes: ꝛ multa alia similia. ℭ Ad 2m dōm: ꝙ in popu
leone ponunt̄ illa germina ad tēperādū frigiditatē aliaru3
medicinarum: sicut in calidis medicinis ponitur q̄nq3 op/
pium ad temperādum illorū calorē. ℭ Quidā v̄o volue/
runt arguere. ꝙ vnguentum populeon sit virtus alicuius
calefactiue: q2 inūctio ex eo ventre: vt circa vmbilicū pro/
uocat sudorem: vt Nicholaus de eo scribit.

ℭ Regimen aūt cibi iam sciuisti. ꝛ si voluntas
adest: vt cu3 infrigidatione sit lenificatio. tunc
detur aqua cucurbite. ꝛ aqua melonis indi p̄/
prie. ꝛ aqua cucumeris. ꝛ lactuca cu3 aceto est
vltima. Et qd̄ cōueniēs est ad sedādū siti3 eorū:
est foca factū ex pane simile cū aqua casei: acce/
pta ex dogo post collationem vehementem.

ℭ Hic ponit modū extinctionis caloris acutarū per cibum.
iā sciuisti. s. capitulo de cibatione febricitātiu3. q. d. omnes
cañ. cibationis: ꝛ illuc recurre. sed te volente infrigidare:
ecce cibaria hic ponunt̄. ℭ Considerādū: ꝙ l3 isti fructus
sint p̄hibiti supra añ 7m diē intentione habita ad māni fi/
cōcedunt̄ p̄pter extinctionis necessitatē: que preindicat. vt
supra diximus. eorū aūt lenificatio per actualē humiditatē
lauatiuā est notare cū hoc etiā p̄uocāt: lactuca cū aceto est
vltima. nō d3 intelligi vltima in lenificando: q2 lactuca nec
est stiptica nec solutiua: vt 2° cañ. s3 vltima. i. cōueniens in
remittēdo acuitatē caloris febricitātis acute. Foca ē potus
factus ex aqua ordei ꝛ alijs q̄nq3: vt q̄nq3 miscet̄ panis ꝛ
aqua lactis siue casei. i. serum: ꝛ dogo. i. lacte acetoso ex̄cto
butiro: q2 nō inflāmat̄. His potibus nos non vtimur: tn̄ de
summa eo2 est potus dictus sicera: vel sucbalis: vel ceruisia.
ꝛ iō sunt multi modi istius potus q̄ dr̄ focas ꝛ vinū aliu3

modum habes libro 3° Fen prima. caplo de cañ. curatio/
nis egritudinum cerebri in lr̄a Gerardi extra.

ℭ Et si adest voluntas: vt cum sedatione sit re/
tentio. tunc detur succus granati muzi: ꝛ aceto
si: ꝛ aqua agreste: ꝛ aqua mori de seni: ꝛ aqua
acetositatis limonis non salsi: ꝛ aqua acetosita
tis citri. ꝛ que sunt his similia: ꝛ aqua cerescu/
li: ꝛ est berberis.

Questio. V.

Dubitatur quō succus granati retineat ventrem: cum supra ponat solutiuu3 in capitulo
de cura feb. pu. in gnāli. ℭ Dicendū ꝙ succus granati hic
intelligitur vinū granatorū: qd̄ infrigidat: sed q̄n dicit re/
tentio improprie loquitur: q2 comparatiue respectu cucu/
meris ꝛ melonis dictorū: in quibus est plus de lenificatio/
ne: que non est in vino granatorum. ℭ Uel dicendū: qd̄ p̄/
uocādo vrinā stipticat: sed qd̄ prouocat lege 2° cañ. ꝛ non
dixit hoc de granato dulci: q2 non sic infrigidat. Superius
autē loquebat̄ de granatis expressis ꝛ pulpis eo2: in qui/
bus videt̄ aliqua vis solutiua forsan comprimendo: ꝛ si sic
esset: prohiberentur in principio febr. sicut mirabolani: i3
forsan in illa expressione granatorū cu3 pulpis non sit tāta
profundatio ad venas: quāta est in mirabolanis: ꝛ tu cōsi/
dera. ℭ Aq̄. i. succus agreste ꝛc̄. ꝛ mora. s. nō cōplete matu
ritatis de seni. i. de illa cōtrata. Limonis non salsi: q2 nō sic
infrigidāt: qd̄ dicit de berberis ꝛ de alijs est notum.

ℭ Epithimata v̄o ꝛ emplastra sint ex succis no
tis. ꝛ proprie aqua ros̄. aut succo rosarū recen/
tium cu3 sandalis. ꝛ camphora. ꝛ aqua corian/
dri. ꝛ endiuie. cum istis. n. est infrigidatio plu/
rima. ꝛ mucilago psilij cum aceto. ꝛ aqua ros̄.
est huius generis. Et embrocare epar cū infri
gidantibus est res maxima. ꝛ magis iuuans.
nam cum equatur est in eo maior pars rectifi/
cationis: ꝛ fortasse rectificat aquam.

ℭ Hic infrigidat cum emplō ꝛ epithimatibus: ꝛ primo po/
nit ex quibus fiunt. scd̄o ponit cañ. ibi 2a. (Et embrocare.)
Et hec pars h3 tres. primo ponit cañ. in embrocatiōe epa/
tis: ꝛ sic intelligitur cordis. scd̄o capitis. tertio iteru3 epa/
tis. ibi 2a. (Et q̄n illic.) ibi 3a. (Et infrigida epar.) ℭ Con/
siderādum: ꝙ sicut embrocatio. i. epithimatio vel consimi/
lis infrigidatio epatis rectificat vrinam: q2 eius infrigida/
tio peruenit ad venas. Similiter epithimatio cordis pos/
set rectificare pulsum: q2 eius infrigidatio peruenit ad ar/
terias: dixit autem de epate: quia cholera ꝛ materie acute
eius virtute: ꝛ de se ibi multum congregantur.

ℭ Et quādo illic est catarrus ꝛ tussis: aut in ca/
pite eius est grauitas: aut tensio significat mul
titudinē vaporum. quare oportet ne fundatur
sup caput aqua: aut acetū: imo occupet̄ cū in/
clinatione capitis sup vapores aque s̄m ꝙ di/
spositio facit illud necessariū. ℭ Si v̄o nō fue/
rit catarrus: neq3 aliqd eo2: que diximus, tūc
administra de embrocis ꝛ epithimatibꝰ q̄ vis.

ℭ Hic primo ponit dispositiones: in qbus nō debemus em/
brocare caput: ꝛ in quibus debemus: ꝛ docet cognoscere.
ibi 2a. (Et cognoscitur.) Considerandum: ꝙ stāte multa re/
pletione in capite embrocere similiter inunctiones: quibus
queritur infrigidatio febris restringūt materias ꝛ sunt cā
oppilationis. q̄re cōuenientius est vti aliquo resolutiuo leui ꝛ
apertiuo potorū s̄m ꝙ dispositio facit illud necessariū: q2

ſm ꝙ materia in capite eſt multa: vel pauca groſſa: vel ſubtilis fluxa tota: vel adhuc in fluxu: ⁊ ſm ꝙ in reliquo toto corpore eſt repletio: vel nõ opꝫ diuerſificare hoc aperitiuũ reſolutiuum. vnde aliquãdo erimus contenti ſolo vapore aque calide pure: ⁊ aliqñ decoquimus cũ ea camomillam: ⁊ aliqñ alia. Si ỽo nõ fuerit rẽ. qꝛ non ſit in capite ſpãlis repletio: ⁊ apparet in capite neceſſitas extinguẽdi flãmã capitis: ⁊ adminiſtra tũc de embrocis ⁊ epithimatibꝰ q̃ vis.

Et nocibilior embroca in huius diſpoſitione repletionis capitis eſt mulſio lactis ſuper caput. fortaſſe eniꝫ facit accidere apoſtema in capite perditionem Et magis ſalua horarum embrocationis capitis cũ repletione eius eſt: vt ſit vapor cholericus non humidus: imo in huiuſmodi hora fortaſſe non nocet applicatio lactis: immo confert.

Quia lac inuiſcatur: ⁊ cruſtaꝫ facit. vnde opilat ⁊ retinet materias: quarũ q̃rit̃ euaporatio. Nos aũt diſſoluimus iã q̃ones de poſitiõe lactis ad caput ſup pᵃ Fen. tertij libri.

Et ſalua horarũ. Conſiderãdum: ꝙ vapor cholericus acutus poſſet eſſe multus. vnde lꝫ inunctio cum oleo roſato vel viola. vel nenufarino: vel embrocatio ſimilis virtutis confert mouendo illius acuitatem vel maliciam: tamẽ retinendo multitudinem eius poſſet nocere: ⁊ ideo dixit fortaſſe ⁊ iuuabit te: qð diximus ſuper Fen pma. tertij canõ. capitulo de cura ſode in febribus: ⁊ capitulo de cura ſode per communitatem.

Et cognoſcitur ex diſpoſitione ſomni ⁊ vigilijs ⁊ humiditate ſuperiorũ partiũ nariũ ⁊ earum ſiccitate: quum ergo videris ſomnuꝫ: aut profunditateꝫ ſomni: aut humiditatẽ ſuperiorum partium nariuꝫ. tunc caue embrocationẽ ⁊ inunctionẽ: et ſtude in attrahendo materiaꝫ ad inferiora. et quum videris rubedinẽ in naſo: et facie vehementem. tunc non erit malum vt facias currere ſanguinem ex naribus.

Qð hic dicit eſt notum: ⁊ queratur complementuꝫ huiuſ ſcientie infra capitulo de dolore capitis.

Et infrigida epar cũ emplaſtris: et quum infrigidas: caue ne occurras cum infrigidatione vehementi hora ſudoris et reſolutionis: imo oportet vt obſerues illud: fortaſſe. n. ſit cauſa ĩlongatione egritudinis: lꝫ quandoqꝫ ſit longitudo egritudinis ſaluior q̃ꝫ ipſius acuitas.

Hic redit ad canõ. infrigidationis ep̃is. vt compleat ſciam in illo. ⁊ ſcðo ponit canõ. quendam ibi. (Et opꝫ.) Conſiderandum ꝙ hora embrocationis ep̃is eſt duplex. vna electa. ⁊ eſt quãdo mã eſt in via reſolutionis: imo iã euaporauit. verbi grã: qꝛ iã ſudauit infirmus. Alia eſt coacta: ⁊ eſt quecũqꝫ hora vides neceſſitatem extinctionis fortis caloris: qð prius elegimus q̃ꝫ infirmũ areſieri. Qõ. III.

Et ex his ſoluitur qõ: de qua medici freq̃ẽter garriunt an in feb. pu. debeamus epithimare epar ⁊ cor. cum infrigidãtibus antequã ſint facte euacuationes. in hoc. n. medici ſeſe mordent. Et dõm ꝙ nõ debent regulariter epithimari: qꝛ hꝰ epithimata prohibent euaporationem. ſi tamen diſtemperantia caloris eſt multa: de qua plus curamus: ne infirmus ab ea reſoluat̃: vel fiat ethicus: vel paretur ad hydropiſim. tunc epithimamus: ⁊ q̃uis nõ preceſſerit euacuatio: ⁊ q̃uis ſit hora reſolutionis materiei: qꝛ nocumentũ: qð ſequitur ex hoc: eſt prolongatio ſola: ꝙ prius volumus q̃ꝫ velimus infirmũ mori: ⁊ vtilitas aliqñ epithimatũ frigidorum eſt etiã materierũ calidarum ſubtilium rectificatio ⁊ digeſtio: ⁊ ſcias hoc.

Et oportet vt caueas in febribus acutis caſuꝫ raſure: quoniaꝫ addit in debilitate virtutis: ⁊ terretur natura a receptione ſuperfluitatuꝫ ad inteſtina: et ab expulſione earuꝫ ab eis propter victoriaꝫ ſuperfluitatuꝫ: et fortaſſe redeũt ſuperfluitates ad ſuperiora: et ledunt hypocũdria: et inflant ea: et ledunt caput.

Hic canõ. eſt notus. Reperitur autem duplex littera. Vna que dicit propter victoriam. i. qꝛ vincunt ⁊ ledunt. Alia nõ propter victoriam. i. non expellit natura ſuperfluitates ad inteſtina abraſa: ⁊ doloroſa: niſi multum exuberent ⁊ vincant: ſicut habens vlcera virge nõ mingit: niſi quãdo multa quantitate vrine vincitur: ⁊ mingit inuoluntarie.

Et quandoqꝫ eſt in potu papaueris iuuamẽtum mirabile inſpiſſando materiam ſubtilem: quare digerit in faciendo ſomnum.

Hic infrigidat febrientes acute per potus medicinales. ⁊ eſt canõ. 17. continentis. 4. capitulo. auctoritate Philareti. ⁊ eſt ſermo de ſyrupo de papauere ſimplici. ſ. ſine ſabbat de quo eunti dormitum damus vnciam vnam ⁊ mediã cuꝫ aqua frigida: ſi nobis videtur.

Supra cap. feb. acutarũ in ſpãli. Cap. III.

Quod dictuꝫ eſt in cura ⁊ cibatione febriũ in generali oportet rememorari. Et maxime indiget alteratiuis: que dicta ſunt in principio huius opuſculi ex parte aeris potuũ ⁊ medicinarũ: ⁊ ſpecialiter in hoc indigemus aſſiduatione in ore ⁊ gutture patientis rebus prohibentibus exiccationem. ℞. quatuor ſemi. frigida mi. ſemi. pſilij. ſemi. cito. fortiter conquaſſ. añ. ʒ. ij. ſe. bomba. mundati. ʒ. ſ. ſuc. liquiri. ʒ. i. fiant pui ſacelli in forma amigda. in latitudine tenues ligati: ⁊ intus taſcati: qui ſacelli madefiant in mucillag. quarum recepta ſequitur. ℞. ſemi. immediate dictorum añ. ʒ. ij. conquaſſata fortiter valde infundantur per horam in aquis. ſ. nenuſa. capil. vene. cucur. ⁊ cucu. ⁊ alijs ſimilibus omnibus: vel quas habere poteris: ⁊ poſtquaꝫ aque ⁊ ſemina ſimul per horã ſteterint: videbis ſupernatare mucillag. quã collige. ⁊ poſt ibidẽ tempera ſacellos añ dictos: ⁊ pone vnum in ore patientis: poſtquã ibidẽ paruꝫ ſteterit: abijce ⁊ remitte vt temperetur quouſqꝫ os ſufficiẽter humectetur. Ad idem. ℞. panem ſiliginis. ⁊ Auicẽ. ponit panem ſimule: qꝛ ſimula eſt magis frigida: tñ qꝛ non omnes diligunt comedere panem ſiliginis. in hoc caſu. ℞. panẽ nõ tñ ſimule: ſed aliũ cõtaminatũ ſi venter eſt ſtrictus caue tñ ne ſit groſſus furfu. ⁊ ſi eſſet vẽter nimis laxus: tũc oporteret accipere albiorẽ: ⁊ laua iſtum panẽ in aquis. iij. vel. iiij. ⁊ infunde in vino granatorum multa aqua mixto vel in ace. ⁊ prius refrigerato: ⁊ pone in os patientis: ⁊ ſugat paulatiue: vel ſumendo panem ante dictum in ſuc. vue acerbe: quem Auic. appellat aquã agreſte. Item ad idẽ accipe citrãgulum abiectis corticibus: ⁊ totũ p q̃rtas inciſum pone in aq̃ frigida vbi ſtet p tp̃s. poſtea ſugat patiens ſuccũqꝫ ſi nõ habes citrãgulũ accipe duos limones: ⁊ fac vt dictũ eſt. Iteꝫ ad idem. ℞. pomũ dulce ſi flegmaticus eſt. ſi cholericus acetoſum: abijciatur cortex ſuperior. poſtea incidatur per trãſuerſuꝫ delicate. poſtea fruſta illiꝰ pomi ponant̃ in vaſe delicato pleno aq̃ frigida: prius tñ bullita maſticent̃ fruſta iſtius pomi: ⁊ trãſglutiat̃ ſuccus: ⁊ reliquũ abijciatur. Itẽ ad idẽ valent grana granati preparata. vt dictũ eſt. ĩ. Itẽ ad idem valent mora. ſeminatum

ralq; matura nimis cito corrumpũtur.s.mora celsi: que cũ aqua frigida lauentur: ⁊ succus eorum transglutiatur: et eorum suba abijciatur. ¶ Item in pauperibus cõsueui administrare stipitẽ lactu. vel portulace. vel frusta cucur. refrigerata in aqua: que teneatur in ore: ⁊ quãdoq; sm cões exigentias facio admisceri anetum cum eo. ¶ Nota tamẽ ꝙ patiens nũquã vtaꝛ antedictis: nisi ipse prius lauerit os cum vna parte ace. vel vini malorũ gran. ⁊ .x. part. aq̃ fñs bullite. Et si dubites lesionem partium spũalium ratione aceti: loco aceti vtatur iulep vio. vel ro. vel similibus. vel vbi casus requirit. potest admisceri aque vinũ albũ. ¶ Itẽ Re. poma. pira. ⁊ coctana ⁊ aliquos fructus similes boni odoris: ⁊ incidantur frustatim: ⁊ ponantur in vase aliquo, ⁊ superaspergatur aqua camphorata cuz sandalis: cis additis aceti quar. ʒ. vel paruz vini vbi dubitatur de syncopi vel casu virtutis. ¶ Item lauenꝛ ⁊ epithimentur extrema supra venas pulsatiles cum aqua frigida vel cum alijs infrigidantibus: ⁊ fiat continuatio per spatium ⁊c̃.

¶ De rememoratione accñtium: que difficilia sunt in febribus acutis. Capitulum. xj.

Loquamur itaq; in primis de accidẽtibus: que vehementia fiunt in febribus: ⁊ de curatione eorum: ⁊ festinemus ad distinguendum febres acutas. ¶ Et hec quidem accidentia sunt: sicut rigor: ⁊ frigus: ⁊ horripilatio: ⁊ sicut sudor pluri mus: ⁊ sicut fluxus sanguinis nariuz superfluus: ⁊ sicut vomitus laboriosus: ⁊ fluxus ventris debilitãs: ⁊ sicut sitis: que non tolleratur: ⁊ sicut profunditas somni superflua: ⁊ sicut vigilatio inseparabilis: ⁊ sicut asperitas lingue: ⁊ obfuscatio oris: ⁊ sicut sternutatio continua: ⁊ dolor capitis prauus: ⁊ tussis frequens: ⁊ sicut casus appetitus ⁊ bolismus: ⁊ sicut appetitus caninus. ⁊ singultus.

¶ Post curã generalẽ putridarũ ⁊ acutaꝝ: ⁊ post cañ. cibationis in eis loquiꝛ de remotiõe accñtiuz: q̃ accidũt acutis plus: lz in alijs febrib⁹ possint accidere: ⁊ q: accñtia dicta pñt seq plurimas febres: imo dẽs: lz plima ex eis sequãtur acutas. iõ determinatio de cura accñtiũ est quodãmõ cõis ad spãles curationes febriũ. Gal. aũt cũ ɔsiderauit accñtia esse post febres: posuit earuz curas post illas. ¶ Et ex his soluunꝛ multe qõnes pueriles: q̃s hic q̃ñq; excitauimus.

¶ De regimine rigoris ⁊ horripilationis cum superfluunt. Capitulum. xij.

Quod est de hoc sequens sudorez rectificatur velociter ⁊ non indiget regimine ⁊ cretico. non oportet: vt contrarium fiat per remotionez: ⁊ nõ est de illis: que debilitant: ⁊ que faciunt aliud.

¶ Quod autem sunt accidentia: tot partes habet. sunt autẽ accidentia: que enumerat. 22. ⁊ incipit a regimine rigoris ⁊ curam ponit. Et primo ponit quis rigor est cui nõ debet intendi: q: est rigor post sudorem ⁊ rigor creticus: quia rigor creticus: nec debilitat: nec aliud facit. s. de molestia vel additione morbi: imo cessat: intellige de cretica crisi: quia habet praua accidentia: quãuis sit ad salutem. ¶ Sed dubitatur: quia rigor post sudorez videtur malus. vt dicit afforis. 7ᵉ particule. In sudore rigor malus. igiꝛ debet regi. ¶ Quidam credũt. vt Franciscus de pedemontium: ꝙ ille rigor in sudore non debet regi: quia parum duret: licet sit malus. ¶ Nos dicamus: ꝙ rigor de quo hic loquiꝛ Aui. non est ille: de quo loquitur afforis. hip. quia ille est in sudore ⁊ est malus: ⁊ indiget regimine: sed rigor de quo loquitur hic Auicen. est rigor finito sudore. de quo loquitur infra Fen 2ᵃ. capitulo de narratione signorum bonorum cuz dicit. Horripilatio accidens post euacuationẽ de signis est bonis. Quod autem horripilatio posset dici rigor supra diximus.

¶ Et quandoq; sedantur cuz ligatione extremitatũ ⁊ fricatione facili: ⁊ cũ calefactiõe coperture: ⁊ cuz vnctione de oleo de aneto: ⁊ de camomilla: si indigetur eo.

¶ Hic ponit regimen rigoris indigentis regimine siue curatione: ⁊ primo ponit leuem curaz: que competit leui ex eis. secundo fortiorem curam: que competit fortiori. ibi secunda. (In forti.) Considerandum: ꝙ in corporibus quibusdã sensibilibus multum rigor est accidens molestuz: ⁊ sunt in eo tria molesta: quandoq; quibusdam est fortis frigiditas: ⁊ quandoq; quibusdam est fortis concussio: ⁊ quandoq; quibusdam est malus sensus punctionis. Fricatio autez ⁊ coopertura mouendo calidum ad extra quandoq; sedant ista: ⁊ quandoq; oportet inungere cum oleis: que dicit.

¶ In forti autẽ quando perseuerat siue sit in febribus: siue sit in alijs: oportet vt ligentur extremitates in locis plurimis ⁊ inunctio fiat cũ oleo camomellino ⁊ radice lilij: ⁊ sunt de hominibus qui confortant illud cuz eis: que sunt sicut cardamomũ: ⁊ castoreũ: ⁊ rutha: ⁊ sceha: ⁊ calamentũ: ⁊ baurac: ⁊ piper: ⁊ piretrũ. ¶ Et quandoq; pertransit illud ad administranduz linimenta ex sinapi et assa fetida. ¶ Et quandoq; decoquuntur medicine iste in aqua: deinde coquitur in ea aliquod oleuz. ¶ Et aqua eruce fortis est in hoc capitulo per se sola: aut cuz oleo aliquo: qđ decoquitur cuz ea. Et similiter decoctio ozimi: ⁊ aqua eius. Confectio olei boni. Sumatur autez siccũ: et myrra: ⁊ rutha: ⁊ calamentuz: ⁊ piper: ⁊ piretruz: et coquã tur in vino decoctiõe vltima: deinde decoquatur colatuz in tanto quantuz est medietas eius de oleo sisamino vsquequo cõsumatur aqua: et remaneat oleum: ⁊ administretur inungendo. ¶ Et de oleis fortibus in eis in tali: qualis est rigor quartane: est oleuz de costo: ⁊ oleũ de sceha: et oleuz de abrotano: et oleũ de lilio: et oleũ de myrrha: et ponantur in vncia. j. olei pondus. ʒ. iij. piperis: et sextaʒ. ʒ. i. piretri tritorum: et administrentur: absinthiuz decoctuz in oleo aliquo: aut oleum oliue: in quo decoctum est apiuz. ¶ Et introitus in oleuz leuis caliditatis est iuuatiuus valde. ¶ Et fortasse necessarie sunt potiones. ¶ Et multotiẽs sedatur cũ aqua calida leuis caliditatis: et cum curatione super vaporez eius. ¶ Et quãdo non sedatur per id: si materia ẽ grossa: decoquanꝛ in aqua.

anisum: calamentum: ⁊ semen apij: ⁊ mastix: ⁊ eruca: ⁊ anetuz: ⁊ similia. Et balneetur in aqua in qua decocta sunt ea: que sunt sicut sceha: ⁊ abrotanum: ⁊ calamentũ: ⁊ anetũ: ⁊ sgnantũ: ⁊ rutha: ⁊ sansucus: ⁊ costus: ⁊ semina calida.

¶ Primo ponit modos sedandi rigorem cum rebus ab extra. Scḋo cum rebus assumptis. ibi scḋa. (Et omnes medicine fortis prouocationis.) Prima habet tot quot ponit res ad hoc iuuãtes: ⁊ nõ laboremus in diuisione sine alijs: quia est rigor sine febre. vt supra est scitum. Sceba quidaz dicunt ꝙ est sticados. alij ꝙ est species absinthij: ⁊ putatur ꝙ sit sandonicum dictum ab illa villa. vt Gal. 6. de simplici medicina. capitulo de abrotano in fine. ¶ Considerandũ ꝙ ex his oleis ⁊ vnguentis debet inungi spina ⁊ loca i que plus rigore molestantur.

¶ Et omnes medicine fortis prouocationis sedant rigorem. ¶ Et de medicinis sedantibus rigorem maximum in quartana: ⁊ similibus sibi est: vt bibatur de costo aureus. j. cum aqua calida: ⁊ de agarico quantum de ipso in aqua calida. Et in agarico est iuuamentum: ⁊ quandoqz ponitur cum eo parum opij: quoniam facit dormire ⁊ facit sudare: ⁊ prohibet vehementiam rigoris ⁊ alia. Et iterum ireos quantitas aur. j. in aqua calida.

¶ Et omnes medicine fortis prouocationis. s. vrine vel sudoris potare: ⁊ est notum: ⁊ est pars in qua incipit ponere medicinas: que intus sumunt: ⁊ pmo simplices. ¶ Dubitatur quõ ꝯceditur agaricum in pncipio paroxismi: cũ sit de medicinis solutiuis. ¶ Item quõ opium facit sudare. ¶ Ad primum dicimus ꝙ non vtimur agarico in quantitate: que soluat: sed damus. verbi gratia. dragmaz mediã. calefacit enim ⁊ subtiliat materias grossas: ⁊ excitatio: quam facit ad vomitum est vtilis: ⁊ proprie in principio quartane. ¶ Ad secundum dicendum: ꝙ opiuz per se non facit sudare: sed prouocando somnum: vel remittendo punctionem: qua virtus terrebatur ab euacuatione. ¶ Vel dicendum: ꝙ hoc compositum ex agarico ⁊ opio prouocat sudorem per agaricum: ⁊ facit somnum per opium: ⁊ alia scilicet nocumenta: que sequi possunt ex vehementia rigoris. vt verbi gratia sincopis.

¶ Et de compositis est tyriaca diatesseron: ⁊ electuaria alia: ⁊ diacyminum: ⁊ diacalamentuz: ⁊ diapiperceon: ⁊ syrupus de melle: in quo ferment: sicut assa: rutha: ⁊ piretrũ ⁊ piper. ¶ Pillule experte: que dantur in potu ante rigorem per horam vnam infirmo erecto vel stante super lectum suum: vel scamnum suum: ⁊ aere eius calefacto cum igne: ⁊ cooperimento: quoniam temperant ipsum: aut prohibent. quarũ confectio. ℞. storacis: myrrhe: opij: oppoponaci omnium. añ. partem vnam conficiantur cum butyro: ⁊ sit dosis eius quantitas fabe. ¶ Et iterum sumantur oppoponaci: castorei: dauci: asse: piretri: opij: añ. partes equales fiat. sicut primo sit. ¶ Descriptio bona. ℞. oppoponaci: serapini. aniudem: ⁊ cymini: carmeni: ⁊ seminis apij: ⁊ piperis: añ. aure. j. ß. seminis hiusquiami albi: croci: aristologie: castorei: euforbij: myrrhe: ameos: çinçiberis omniuz. añ. pondus tertie. ʒ. j. seminis harmel. piretri omnium. añ. aur. i. conficiantur cum melle: ⁊ dosis eius sit auellana cũ aqua calida valde. ¶ Et fortasse est necessarium in eo: vt detur in potu vinum calefactum: ⁊ cibi calefacti.

¶ Ponit medicinas cõpositas: ⁊ primo alterantes. secundo cum hoc euacuantes. ibi scḋa. (Et solutio. infirmo erecto vel stante:) hoc sit vt videamus si sit fortis: ⁊ qr si esset debilis non posset cõcedi medicina opiata: vel sit vt pillule melius descendant. Aniudẽ est herba: de qua fit assa: ⁊ vocatur silfium a quibusdaz: ⁊ quãdoqz vocatur siseleos: vt tertio can. Fen. 14. capitulo de cura hydropisis in fine: ⁊ Rasis in antidotario de medicinis ad caput harmelis. Quidam dicũt: quod est cicuta. Alij quod est species rute. Alij quod est ruta agrestis. vt ifra Fen. 6. capitulo de cura morsus viperarum. ¶ Considera autem in his medicinis calidis impressiones subtiliationis materie: ⁊ calefactionis: ⁊ extractionis ad exteriora ⁊ obtusione sensus per opium: ⁊ fortasse: quasi dicat: liz cibus sit prohibitus in aduentu rigoris: quandoqz tamen cogit nos necessitas: scilicet casus virtutis cum illo.

¶ Et solutio ventris cuz eis: que sunt sicut hiera ⁊ dyacitoniten ⁊ dyasinicon: immo quando est rigor prauus: ⁊ proprie sine febre detur in potu pillule fetide: quoniam ipse sunt sanitas eius.

¶ Considerandum: ꝙ ista solutio ventris potest intelligi: ꝙ fiat sedato rigore: ⁊ non in actu rigoris: ⁊ est certum: ⁊ iste medicine sunt note. hiera enim est multaꝝ descriptionum. 5° can. tractatu scḋo. Et tu elige quãuis ꝯm materiã. Dyacitonitẽ solutiuum qnto can. scribitur tractatu 3°. diasinicon etiam ibi scribitur. ⁊ a Mesue: ⁊ dicit a phinico. i. dactilo. Potest etiam intelligi: ꝙ dentur ista solutiua stante rigore: ⁊ hoc esset quando magnum iminet periculum stante rigore: ⁊ nõ esset alia via nisi materie euacuatio: ⁊ fieret hoc securius. si non esset febris: vt est rigor: qui non calefit factus a flegmate vitreo: ⁊ ideo indiget forti medicina: ⁊ vt sunt pillule fetide note: ⁊ vsuales: ⁊ sunt scripte. 9. Almansoris. capitulo de paralysi. ¶ Et considera ꝙ si materie horum rigorum essent in primis venis: ⁊ circa stomachum: ⁊ intestina. vnde in illarum euacuatione non esset labor magnus: vsus solutiuorum dictorum: vt hiere: ⁊ dyacitonitem ⁊ dyasinicon esset magis conueniens. ¶ Et nos non habemus alia experta ad rigoris vehementiam: preter que hic scribuntur. Quidam ꝯo vtuntur in eo potu aque vitis: scz aque distillationis vini rubei ⁊c̃.

¶ Supra capitulum de sintomatibus febrium acutarum. continens rubricas. 17. Capitm. IIII.

¶ De typo siue rigore. Rubrica. I.

Contra typum remedium applicat ab intus: ⁊ ab ex̃. ¶ Ab extra est. ꝓ ꝙ patiens bñ cooperiat pãnis calidis. ¶ Scḋo ꝙ fricent extrema cũ pãnis fricatione tñ non inducẽte nocumẽtuz in mẽbro fricato. ¶ Tertio. ꝙ ligent extrema ligatione forti non inducẽte tñ nocumentum in mẽbro ligato: qḋ sic fit. ℞. pãnum longum vel manutergium ⁊ cum isto liga crura in fine musculorum. ¶ Quarto. igneant lateres antiqui: ⁊ superaspergant bono vino inuoluti in pãnis: applicent plãtis peduz taliter: ꝙ non comburant inferius. ¶ Quinto. põt sedari typus cũ oleis vel vnguentis: cum quibus inungat spina dorsi: que

olea: vel vnguenta sunt duplicia: quia alia sunt: que sunt domestica: vt oleū laurinū ꝛ camomellinum: ꝛ cōposita ex istis que sequunt: vt castoreum: ruta: absint. radi. lilij: calamē. apij. origa. pule. vtraqꝫ saluia. stica. abrota. eruca. ocimū: ciminū: siselcos: siler montanū: anthos: ꝛ silia. ℭ Olea fortia potētia nām violentantia: vel vnguēta sunt illa: que sunt ex medicinis rubificātibus: vt sunt synapis: eufor. piper: piretrū: assa fetida: ꝛ silia. Ex qbus simplicib⁹ vel cōpositis plurib⁹: vel paucis pōt fieri oleū 3ʳ. ꝓmo sic. buliāt dicta pua ebulitione in aq̄: vt succi eoꝝ in oleo nō adurant ꝛ postea deponant ab illa aqua: ꝛ in oleo ponant ꝛ buliāt donec virtus eoꝝ sit in oleo. ℭ Scḋo. pōt fieri ol. sic. buliāt predicta fortissime cū aqua quousqꝫ aqua acqsiuit eoꝝ virtutē: ꝛ postea colet: ꝛ abijciant illa: ꝛ in illis aquis admisceat ol. ꝛ simul buliat cū aqua: tn̄ anteq̄ȝ abijciat comprimant fortiter colādo. ℭ Tertio sic fit. ꝛ melius ista ponūtur in amphora cum oleo: ꝛ buliant in duplici vase: vt supra dictum est. ℭ Oꝫ si vnguenta facere voluerimus. ℞. dictorum pulue. ℥. ij. olei. ℥. i. cere. quar. s. fiat vnguentum.

ℭ Itē per applicata ab intra potest typus sedari tripliciter: alia sunt que mām typi ꝯsumunt a caliditate. Alia sunt: que nō solū caliditate ꝯsumūt: sed ēt vētrem laxādo expellūt. Alia sunt: que mām ꝯculcāt. ℭ Prima sunt: vt costus: origa. calamētū potata cum vino. ℭ Scḋa vt agaricum potatū: qḋ sic parat. ℞. agari. ℥. iij. buliat in aqua q̄ȝtū. s. in paruo potu: post fricet fortiter: ꝛ colādo exprimat: ita ꝙ virtus ide habeat: ꝛ det potui. ℭ Itē valet eodē modo appropriata humori peccāti. ℭ Tertio sunt opiata ministrata: vt opiū: semē iusqami: q̄ mām ꝯculcādo opiiāt: si dent añ typū: ꝛ vt sunt pille Aui. vt ℞. tyria. magne. ʒ. i. fiāt. 9. pille. quaꝝ. iij dent añ typū ꝑ duas horas: ꝛ nota ꝙ ille pille nō debēt dari: nisi mā ꝑus digesta: ꝛ pro magna pte euāta. ℭ Itē pille de stora. ℞. stora. calamite: myrrhe: opij: oppopo. añ. pulueriset: ꝛ addito butyri q̄ȝtum suffi. fiant pille. quaꝝ. iij. dent ante typum. ℭ Item alie pille. ℞. oppoponacis: castoro. asse: pireti. añ. ʒ. ij. opij. ʒ. s. butyri q̄ȝtum suffi. fiant pillule. quaꝝ. iij. dentur ante typū per horas duas vel tres.

ℭ De regimine sudoris superflui in febribus. ℭ Capitulum. xiij.

Portet ne sudor creticus quantum possibile est restringatur. ℭ Quum aūt euenit necessitas ꝛ pertransit terminum: tunc opꝫ vt euentetur ꝛ infrigidetur locus. Si aūt non excusat: tunc sup instrumentum positus: quo pueri vel iuuenes solent in aere: concuti cōmoueatur in loco frigido. ℭ Et non opꝫ vt occupetur in exuccando illud: qḋ rorando egreditur: faciendo exuccationē post exuccationem. nam illud est occasio ad illud ꝓuocādum ꝛ multiplicādum: ꝛ forsan attrahit sincopim. Nā eius abstersio addit in ipsum: ꝛ eius dimissio restringit ipsum. ℭ Et opꝫ vt inungat cum cum oleo ros. forti: ꝛ oleo myrtino: aut cum oleo de salicibus: ꝛ cuȝ oleo de balaustijs: aut fiat oleus cum aquis: in quibus decoquunt cydonia pontica: ꝛ mala pontica: ꝛ rose: ꝛ balaustie: ꝛ karabe contritus: sicut puluis qui apparet in radio solis: ꝛ similia: quoniā restringit. ℭ Et quandoqꝫ restringit acetum mixtum aqua: ꝛ succus agreste: et decoctio balaustiarum: ꝛ decoctio gallarum: ꝛ decoctio myrti: ꝛ succus salicis est mirabilis: ꝛ aqua semperuiue. ℭ Et cuȝ res fit vehemēs liniatur cum mucillaginibus frigidis: ꝛ cum gummi ꝛ ꝓprie cum emplastratur his duobus: ꝛ euentatur. ℭ Et quando vehemens fit res: oportet vt ponatur nix super extrema: ꝛ sola sint in ea extrema: aut balneetur cum aqua frigida: si suffert eam.

ℭ Quia creticus etiā si supfluit restringat. si enim virt⁹ deficiat euacuatio est cohibēda: ꝛ si non tota exierit abundantia. vt Gal'. dixit ꝑ affor. Cum aūt erit necessitas. s. restringēdi sudorem: quicunqꝫ fuerit si supfluit: ꝛ hoc est qḋ dicit: ꝛ pertrāsit terminū. ℭ Dat igit ingenium in restringēdo sudorem per euētationem ꝛ ꝯcussionem in aere frigido: ꝛ rō sumit ab Aristo. ꝓblematum 5°. 37. ꝓblemate: corp⁹ enim nostrum expirat quēdam vaporē: qui circūstat ꝛ calefacit nos ꝛ aerē: ꝛ concussio sequens aerem inouat. ℭ Precipit etiam ꝙ nō abstergat. nam talis abstersio est causa: vt sudor magis exuberet: cuius cām dat Aristo. ꝓble. secundo problemate. 13. Nam sudor remanens non abstersus infrigidatur: ꝛ simil'r opilat poros: ꝛ ideo prohibet sudorem. ℭ Et ꝓcipit fieri inunctiones notas oleo ros. forti: scilꝫ in hoc: sicut est oleū ro. omphacinū. ℭ Nos aūt iam iuuamētum inuenimus in vsu. ro. nouelle dādo de ea in die pluries in dn̄a q̄dā: que post febrē ꝯtinuam lentā sudauit dieb⁹ nouem ꝯtinuo: alia que dicit nota sunt ꝛ causa eorum ꝛc̄.

ℭ Supra caplo de sudore. ℞ᶜᵃ. II.

Udor in feb. oportet ꝯstringi cum applicatis ab extra ingrossando materiam: ꝛ infrigidātibus aerem. ℭ Infrigidantia aerem dicta sunt superius in ꝑncipio huius opusculi. ℭ Inspissantia materiaꝫ sequuntur, primo ꝙ non exsiccet cutis: nec abstergat: solūȝ pāni actu frigidi applicentur sine aliqua abstersione. ℭ Scḋo inungatur cum ol. infrigidātibus: vt cum oleo ros. facto de ro: ꝛ cum oleo de oliuis imaturis conquas. cum oleo nenufa. de salice: oleo mirtino: oleo de balaust. ℭ Item 3° vngatur cutis cuȝ oleis dictis frigidis: qbus administrant: que sequunt. s. suc. citoni. succi maloꝝ grana. pōtico. ro. balaust. lambru. ꝛ quāto est magis transparens: tanto est melior: ꝛ galie perforate: nucis cypressi sicce: acatie: hypoquist. ꝛ similia: cum qbus olea simplicia vel cōposita possunt ꝯfortare. ℭ Quarto lauet cutis cum aceto mixto cuȝ aq̄ agre. vel cum decoctione stipticoꝝ dictoꝝ: vel cū suc. salicis: aut nenufa. vel plātaginis. ℭ Quinto emplastret cum mucillagi. frigidis: qbus addatur gūmi ara. dissoluti. quar. s. ꝛ applicādo mucillagi. sup extrema. si aūt non habeant: applicent res magne frigiditatis sicut nix. ℭ Itē emplastrentur extrema sup venas pulsatiles: succus mādrago. iusqamum: opium: memithe: ꝛ similia: ꝛ loco hoꝝ vbi h̄ nimis debilitant virtutē: ꝛ virtus est debilitata propter sudorem supfluum faciemus aspergere aquam frigidam ab alto super venas pulsatiles brachioꝝ: ꝛ illud continuet quousqꝫ sufficiat vel madefiant panni in aqua ros. vel nenufa. vel alijs aquis addito paꝝ aceti. ꝛ ponat pānus madefactus supra patientem: ꝛ cessabit sudor.

ℭ De regimine fluxus sanguinis narium superflui. Cap. xiiij.

Portet vt non ꝓperetur ad prohibēdum illum: qui creticus est q̄ȝtum possibile est. ℭ Quum aūt est necesse ꝓhibere fluxum sanguinis nariuȝ

in febribus acutis: tunc liga extrema: ⁊ pone ventosas super latus: quod sequitur latus fluxus sanguinis narium. Deinde consequenter adhibe regimen illius loci. fortasse enim possibile erit tibi: vt infrigides: ⁊ restringatur per illud: ⁊ ante: vel non ponas ventosas desuper. ¶ Et distilla in nasum aliquas distillationes predictas in capitulo fluxus sanguinis narium: ¶ Et quum non est prohibens aliquod infrigida caput cum ifrigidantibus predictis in eo. ¶ Et quandoqȝ aduenit patientibus quartanam fluxus sang. narium: quare oportet vt iuues cum facientibus fluere sanguinem ex naribus scitis. in ipso eniȝ est sanatio quartane. Si vero superfluitatem timuerimus: faciemus sicut illud quod fecimus.

¶ Primo facit hoc. Scđo ponit cań. quedā. ibi 2ª. (Et qñȝ) ¶ Considerādum ꝙ curat supfluum fluxū pmo fricationibus ad diuertēdum: ⁊ ventosis sup latus. s. eparis: vel splenis. qđ sequitur: qꝛ si ex nare dextra ponaᷣ sup epar: ⁊ nos inuenimus in hoc iuuamētū: ⁊ ponimus vētosas magnas: ⁊ est laudatū infra Fen 2ª huius regimē loci. s. naris ponēdo: que ad hoc pciplunrur Fen 5ª tertij cań. ⁊ fortasse possibile est tibi. s. vt ifrigides. s. loca capitis: vel loca hypocūdrioꝝ: ⁊ hoc esset regimen illius loci: ⁊ non ponas vētosas desup: ꝙ dupl'r exponiᷣ primo. i. qꝛuis sup loca hypocūdrioꝝ nō ponas vētosas: sed solum illa loca infrigides ⁊ tēperes sanguineȝ: ⁊ sic poterit curari fluxus: ⁊ si voluit: hoc fuit qꝛ suspectus erat de nocumēto splenis vel eparis si illuc trahuntur materie. Scđo modo pōt exponi: ꝙ prohibeat vētosas poni desup. s. circa partes capitis vel colli: qꝛ trahūt sursuȝ materias ab infra ad caput. Et qñ non est phibens aliqđ: scilȝ catarrus vel supfluus sanguis qui esset actu in parte: vnde ifrigidatio capitis nocet in fluxu sanguinis nariū. vt Gal. dixit. 5. de ingenio sanita. 6. ca. ¶ Cōsiderādum: ꝙ qrtana de melāchol ia sanguinea. s. sanguini mixta vel ꝯformi pōt curari fluxu sāguinis ex nare sinistra. ppterea qꝛ respicit magis splenē. ¶ Scimus patrē nr̄m curasse quēdam a fluxu tali superfluo cum potu vini: coopertura pānorum ⁊ ꝓuocatione sudoris. Hec tñ cura non dȝ tentari nisi per virum bone extimationis: qualē credimus eum fuisse.

¶ Supra caplo de fluxu sanguinis narium. Rx^a. III.

Portet ꝓperare ad rectificandum: aut cū approximatis ad extra: aut ab intra. Ab intra sunt cibi ⁊ potus frigidi ingrossantes sanguinē potus vt ace. mixtum cuȝ aqua nenufa. plātagi. portulace: cucu. vel cucurbite. Cibi aūt sunt vt cucumeres: cucur. vel portulace. ¶ Et cū administratis ab extra fit. 6. modis. p̄ applicando remedia sup locū: a quo fluit sanguis: vt si fluat ab epe ponanᷣ epithimata infrigidātia sup epar. Et si a splene qđ cognosciᷣ: tñ a nare sinistra: ⁊ dolor sentiᷣ in sinistro latere ponaᷣ epithima sup splenē: ⁊ illa epithima sunt supra posita. ¶ Scđo applicādo remedia sup locū: per quem trāsit sanguis: vt ponanᷣ ventose sup locū per quē transit: vt si fluat ab epe ponaᷣ sup hypocūdrium dextrū: vel fiat aptio vene grosse: que est inter spatulas: ⁊ applicenᷣ sup spatulas panni madefacti aqa frigi. ⁊ succis frigidis ⁊ aceto: ⁊ talis pānus circūuoluaᷣ collo: etiā in hoc casu valet maxime succus burse pastoris. ¶ Tertio applicando remedia sup locum: per quē expelliᷣ non imediate: sed supra vt tēporibus ⁊ fronti: ⁊ sic vȝ emplm qđ sequiᷣ. Rx. ter. sigil. sang. draco. ań. ʒ. 5. gallaꝝ perfora. aca. hypoquisti. nu. cypres. ań. ʒ. ij. pulueriȝenᷣ subtilr: ⁊ dissoluanᷣ subtilr cū albumine oui: ⁊ suc. burse pasto. ań. qr. 5. ⁊ addita cāpho. ʒ. 5. fiat emplm: qđ applicetᷣ fronti: vel temporibus: vel ponaᷣ inter nares coagulū lepo. vel hedi in modū tente. ¶ Itē aliqui captūt mediam fabā: ⁊ calefaciunt eā per: ⁊ sup locum eā applicant. ¶ Itē aliqui ponūt stercus porci vel asini: sed melius esset capre intra nares sic. Rx. stercus porci: ⁊ ponaᷣ intra pānum lineū: ⁊ fiat tenta: que ponaᷣ in naribus: vel tingaᷣ bombix in suc. vge pasto. ¶ Quarto restringaᷣ fluxus sāguinis nariū distrahēdo mātotꝫ sic: fiat fortis liga° extremitatū vel fortis fricatio in extremitatibus: vel phlebotomia de saphenis: vel de vena brachij: vel applicetᷣ testiculis acetum cum aqua frigida: ⁊ in māmillis in mulierib⁹: qꝛ māmille in hoc casu tenent locū testiculoꝝ. Caue tñ de infrigidatione testiculoꝝ in vxoratis: siue taliuȝ membroꝝ: quia aliquādo inducitur nocumētum propter nimiam infrigidationem. ¶ Quinto restringiᷣ per aliqua: que portantur valētia a tota ꝓprietate: vt sunt ematbitis: corallus: iaspis. ¶ Sexto restringunt aliqui cum characteris factis de ꝓprio sanguine: ⁊ hoc est hypocrisis.

¶ De regimine est vomit⁹ q accidit eis. C. xv.

Reticus iteruȝ non abscindatur: nisi apud necessitatem: ⁊ fm plurimum abscindaᷣ in eis per vomitum: ⁊ per adiutorium eius: quo extrahitur humor nociuus: sicut est syrupus acetosus: ⁊ aq̄ calida. ¶ Et quādoqȝ est necessariū vt ꝯfortet virtus. quare ponatur loco syrupi acetosi puri syrupus acetosus cum seminibus.

¶ Primo premittendo qui non debent curari ponit qđdam cōe regimen. Scđo spāle. ibi scđa. (Et si humor.) Primum dcm̄ verificaᷣ ex hoc ꝙ vomitus curat vomitum ⁊ fluxus fluxum: vt 3° cań. Fen. 16. caplo de cura colice. ¶ Considerandum ꝙ si materia est ꝯuenienter habilis eductioni sufficit ad cōplemētum eductionis per vomitū syrupus acetosus simplex cum aqua calida: vt notū est. Si autē materia est grossa indigēs fortiori diuisione ⁊ subtiliatione: tūc daretur syrupus acetosus cum seminibus anisi feniculi: ⁊ similium. Et ꝯsidera ꝙ illa est cura nausee, circa que nō cessat propter materiā: que debet expelli vomitu.

¶ Et si humor est imbibitus ⁊ grossus: tūc opȝ vt fiat solutio dando in potu: qđ est sicut aloes ⁊ hiera. Et quando non est imbibitus fortasse confert hiera ⁊ aloes.

¶ Hec est scđa pars: ⁊ diuidiᷣ in quattuor. pmo ponit curā: quādo est humor imbibitus ⁊ grossus. scđo qñ imbibitus non grossus. tertio qñ non est imbibitus. quarto specialiter ponit regimen cholerici ⁊ melāncholici vomitus. ibi 2ª. (Et si est.) ibi 3ª. (Et nō imbibitus.) ibi 4ª. (Et quando.) ¶ Considerādum pmo circa pmā partem: ꝙ iste humor imbibitus grossus pōt esse de nā phlegmatis: vt plurimū enim hi duo humores exuberāt in stomacho: tñ plus videᷣ conferre quādo mā est flegmatica hiera ⁊ aloes. saltem qꝛ nō est suspitio de nocumēto calefactionis. Dicit autem aloes ⁊ hiere: qꝛ ambo simul. solum enim aloes non sufficit in eductione grossorum humorum: sed opȝ vigorare illud cum speciebus elefanginis: que sunt in hiera: ⁊ ideo hiera per aloem illos euacuat. vt intelleximus. 7. terap. ⁊. 6. de regimine sanitatis: ⁊ ex capitulis de aloe. ¶ Sȝ tu dices. quare dixit aloes: cum sufficeret dicere hiera: quia in hiera ingreditur aloes. ¶ Dicendum ꝙ hoc dixit vt notabilis quantitas sit aloes: ⁊ hiere pcesit aloes vt sit multum eius

dominium: sed quando humor non est ībibitus: quāuis sit grossus: non requiritur nisi odium aloes. ⁊ ideo dixit hieras: ⁊ aloes postponēs aloem: quantitas autē dosis aloes: vel diminutionis sm̄ humoꝝ dispositionem mensurat̄ exti matiua medici. Per has aūt hieras intellige hieram Gal. ⁊ illas: quas vocat cōmunitatis vel vniuersitatis libro 5°. Dixit autem fortasse: q2 possibile est cū aliquo leuiori educ dicit cum aqua mellis: vel oximelle.

¶ Et si est imbibitus non grossus: mundat ipm̄ syrupus acetosus cum aqua calida: deinde equat ipsum post illud aqua granatorum: que bibatur. Quod si euomuerit eam: bibat ipsam vice alia: donec equetur ⁊ quiescat. ¶ Et similiter syrup⁹ de menta cū granis granatoꝝ. Et fortasse sedat ipsum infrigidatio stomachi.

¶ Hic ponit q humor est imbibitus nō grossus. ¶ Cōsiderādum q iste humor est intelligēdus cholericus: q2 plurimū est talis: q̄uis tñ posset esse aliqd phlegma subtile ībibitū. Intēdit igit̄ Auic. ad duo. p̄ ad illius humoris eductionē: ⁊ hōc fit per vomitū ꝓuocatuz sup syrupo acetoso dato cū aqua calida vt lauet: ⁊ aperiat poros: ⁊ nō ꝯstringat: ⁊ q2 humor est subtilis sequit̄ in euōne. Scd̄o intēdendū est ad equationem ipsius humoris: vel ipsius stomachi: ⁊ hec equatio: si est humor cholericus est īfrigidatio ⁊ ꝯfortatio stomachi post euōnem: ne amplius recipiat: ⁊ hōc fit cum aqua .s. succo granatoꝝ .s. acetosoꝝ iterata: si expedit. Si aūt fuerit flegmaticus syrupus de mēta cū granato. de hoc descriptionē bonam lege a Mesue in antidotario: Et ego illo vtor: ⁊ inueni vtilitatem in materiebus tā cholericis q̄ flegmaticis: ⁊ fortasse infrigidatio .s. ab extra: vel potus rerum frigidaꝝ. verbi gratia: frigide aque qñ esset aliq cholera subtilis feruens. vnde qdam stomatici curati sunt potu illius. vt .3. cañ. Fen. 13. ca. de debilitate stomachi.

¶ Et non oportet vt approximet rebus ponticis: ⁊ sedantibus vomitū cum ponticitate sua: ⁊ acetositate sua stiptica ille: qui vomit propter humorem imbibitum: quia est malum: ⁊ addit imbibitioni: sed non imbibito: fortasse facient eū deijcere deorsum quāuis sit grossus: ⁊ fortasse iuuabunt virtutem stomachi ad expellendum eum per superiora.

¶ Cōsiderādum: q illa stiptica nocent maxime: qñ interius assumunt̄ in casu p̄dicto: q2 claudūt poros stomachi: ⁊ magis ībibunt: ⁊ īpingūt mām in stōm: ⁊ ideo si nō esset ībibita ꝯfortādo stōm iuuaret ad euonē: ⁊ dixit fortasse: q2 poſſe est non sic ꝯstringere. Si aūt ista stiptica emplastrent̄ ab extra nō sic est suspicādū de eoꝝ nocumēto. imo poſſe est: q premant illas māas infundū stomachi: ⁊ poſſe est q simul ꝯstringant illā in ptes stomachi: indiget igit̄ hac ꝯsideratione. Dynus aūt sup quarta p̄mi cap. 23. istū textū absolute videtur adaptare ad ea: que sumunt̄ interius: si quis ꝯsiderat.

¶ Et quando assiduauerit vomitus de cholera: ⁊ non fuerit de genere imbibiti: tunc vtere stipticis ⁊ proprie emplastris iuuantibus factis ex corticibus granatoꝝ: ⁊ gallis: ⁊ his similib⁹ cum vino permixto: aut aceto permixto.

¶ Hic cañ. videt̄ dare intelligere: q humore existēte cholerico nō imbibito: stiptica: quibus vtimur: sunt ꝓpie in forma emplastri. nam nullam suspitionē faciunt de imbibitione: q2 stiptica sumpta interius: quāuis humor nō esset imbibitus: possunt facere illū imbibi vino aut aceto: hoc est sm̄ q materie requirunt infrigidationem per acetum: ⁊ stomachi confortationem per vinum.

¶ Et ad vomitum qdem cholere nigre supfluū submergatur spōgia in aceto: ⁊ ponatur super stomachum. Quod si necessarium fuerit aliqd fortius: administra medicinas predictas in capitulo retentionis vomitus.

¶ Iste cañ. est positus .p̄ lib. Fen. 4. cap. de regu. vomitus: ⁊ lib. 3. Fen. 13. de cura malaꝝ ꝯplexionum stōachi cū mā ⁊ oppilationū eius. ¶ Dynus supra .4. Fen. p̄mi cañ. imaginat̄: q ista cholera nigra sit adusta. Acetū aūt ꝯfortat stōm sua stipticitate: ⁊ ēt est exiccatiuū ⁊ subtiliatiuū: ⁊ repugnat caliditati eōnee. dz aūt poni cū spōgia: q2 minus grauat: ⁊ dz poni actu calidū. ¶ Nos dicamus: q in hoc cañ. nunq̄ dedimus magnā fidē: ⁊ expiri voluimus hoc: ⁊ q̄nq3 inuenim⁹ vtile ēt in melia fecali: ⁊ posuim⁹ filtrū cū aceto acuto actu fortiter calefacto: sed q2 alia remedia nota vtiliora sunt iō dimisim⁹ vsum eius: ⁊ forsan hoc idē intellexit Aui. cū dixit. O. si necium. ⁊ videt̄: q hoc remediū sit ad illū vomitū retinē dum: ⁊ sine dubio acetum est potens in hoc.

¶ Supra ca. de cura vomitus ⁊ ꝓuocatione. Rᵉᵃ. IIII.

In curatione vomit⁹ debilis recurratur supius ad ca. de cura eiꝰ. causate ex satietate nauseatiua. ¶ Fortis autē vomitus sic fit. Ellebori al. q2 nigrū ducit p secessum .ʒ. ij. ꝯquasset̄ fortiter: ⁊ bulliat in lib. i. s. aque: ⁊ colet̄: ⁊ colature addat̄ olei cōis: ace. añ. ℥. ij. ⁊ det̄. ¶ Alius est vomitus mediocris: q sic fit. ℞. raffanum bo. ⁊ incide per mediū: ⁊ imitte ellebori al. quātum vis: ⁊ stet sub terra .ix. dieb⁹: ⁊ postea abijciat̄ ellē ⁊ raffa. fortiter ꝯquasset̄: ⁊ bulliat in lib. i. s. aque: ⁊ colet̄: ⁊ colature addat̄ olei ⁊ ace. vt dcm̄ est. ¶ Nota q in corporibus dispositis ad vomitū: dz ꝓuocari post cibum: vnde lz ois euō sine fuerit per stōmiam: sine per alias euones, sit fienda ieiuno stomacho: in quibusdam tñ necessitatibus potest fieri post cibum: vt in proposito: q2 post cibum natura magis contristatur. ⁊ sic vomitus facilius prouocatur.

¶ De regimine fluxus ventris qui accidit eis.

¶ Capitulum. xvj.

Iam singulariter in capitulo fluxus ventris locuti sumus in hac intētione. ergo redeamus ad illō. ¶ Et de illis: que conferunt ex via ciborum: sunt almes torrefacti: ⁊ lentes torrefacte: ⁊ coriandrum: quodcunq3 hōrum duorum fuerit elixetur: ⁊ fundatur aqua ab eo: ⁊ proprie quādo fit acetosum cum granis granatorum: quoniam est bonum.

¶ Remittit nos ad tertiū librū Fen. 16. ⁊ ad p̄ᵐ Fen. q̄rta. Almes est legumē dictū pise: vel robilie: ⁊ apud alios fascolis: alij q est qōdam legumē apud saracenos: ⁊ inueni̇t a iesuali pro crisomilo: ⁊ de eo inueni̇t caplm̄. 2. cañ. ⁊ di meyse: ⁊ in suma non apparet: quid sit torrefacti: q2 addit stipticitatē: ⁊ fundatur aqua: vt sit residuum magis stipticum.

¶ Supra cap. de cura fluxus ventris. Rᵉᵃ. V.

Recurratur ad illud ca. supra de cura fu. in gñali: vbi posui clystere restrictiuū: ⁊ recurratur ēt ad ca. de cura eiꝰ. cāte ab euone supflua. vbi dixi valere lentes excorticatas: ēt ad hoc vz almes. i. pisa alba: ⁊ coriādrum ⁊ alia legumina: parata cū duplici aqua: ⁊ torrefacta cum assung. recenti: vel renum montonis.

¶ De regimine sitis eoꝝ supflue. Cap. xvij.

Portet: vt inungatur caput cuꝫ oleo frigido valde: quod fundatur super ipsum: ⁊ ponatur super caput: si non fuerit: quod prohibeat: ⁊ cum aquis infrigidantibus: ⁊ retentione mucilaginis: seminis cydonioꝝ permixte cum oleo rosa. vltimo: aut infusionis prunoꝝ: ⁊ medullarum: cucumeris et alked: et cucurbite: et seminis lactuce nigre: et radicum liquiritie: et pillularum descriptarum in antidotario ad sitim: et de illis: que masticantur est almosofat: et sunt tamarindi.

¶ Dubitat quo conferret infrigidatio ista in siti. ¶ Dicim q capite infrigidato infrigidat os stomachi cōmunitate nervoꝝ: ⁊ propter capitis inflāmationē stomacho cōicatā posset sitis causari. si non fuerit qd pbibeat: vt repletio supflua vel catarrus vt supradiximus. Lactuce nigre. i. viridis obscure: q est frigidior ⁊ humidior: vel nigre. s. in semine: q semen eaꝝ fit nigrum: est eniꝫ frigidius: sicut papaver. Almosofat est nomen cōe rerum acetosaꝝ. Simon tñ vult q sint tamarindi: ⁊ litera debet sic stare almosat.

¶ Et sitis quidem quādoqꝫ fit ex frigore: et abscindit eam somnus: et quandoqꝫ fit ex calore: et abscindunt eam vigilie.

Quō sitis fiat a frigore.
Quō sitis factā a calore vigilie abscindant.

¶ Dubitat quo sitis fit a frigore: cū ipsa sit appetitus frigidi ⁊ humidi. ¶ Amplius. Quō sitim factā a calore abscindunt vigilie: cū vigilie inflāmēt. ¶ Dicunt qdā q frigus facit sitim: q ɔgelat humidū. vnde nō pōt fieri humectatio: ⁊ ex hoc calidū intendit ⁊ sic sitis. calor igit q eliquat illud humidū tollit illā sitim. ¶ Dicunt ēt q vigilie supflue ppt supfluam resolutionē infrigidāt: ⁊ ideo tollunt sitim factaꝫ a calore. ¶ Isti sermones sunt tā rudes: q nō merent impugnari. ¶ Nos dicimus pmo q iste est sermo Hipo. 4. lib. epidimiaꝝ. Sicut in vigilando sitis in supficie somnus est medicamentum. eius ꝟo ex somno erectio. Huius dicti causam dat Cōmentator Alexādrinus ibidē. ⁊ dicit q vigilādo multotiens os ⁊ guttur exiccat: ⁊ fit sitis in supficie. i. moderata: ⁊ supficialis: ⁊ non fit sitis ex caliditate ⁊ exsiccatione oris stomachi: aut pulmonis: ⁊ istā sitim supficialē removet somnus: q in somno fit humectatio membroꝝ: ⁊ est tam levis ista sitis: q solū gargarisma illam removet. In somno aūt multotiens fit sitis: q fumi calidi ascendunt ad superiora. verbi gratia ad os ⁊ fauces: ⁊ faciūt sitim: ⁊ hāc sitim tollit erectio: idest q patiens surgat ⁊ erigat se a sōno ⁊ vigilet: q fumi ad superficiem evaporant. ¶ Alia est nostra expositio: quā scripsimus. 13. tertij. ⁊ est q sermo Aui. est de caliditate ⁊ frigiditate ciboꝝ: vel pomum. fit eniꝫ sitis a cibis frigidis. s. indigestis: sive sint frigidi in natura: sive non: cū indigesta cibaria possint frigida dici: q digesta sunt calida: q digestio est a calido. Cū igit per indigestionem ciboꝝ fit sitis somnus aufert illā cōplendo digestionē: ⁊ est ista sitis: de qua loquit apho. Hip. quinte particule. Quibuscūqꝫ desiderium noctu bibere: si super dormierint bonum est. Facit autem indigestio sitim ppter vapores: et partes cibi: qui lꝫ sint frigidi privatione calidi nālis: tñ inflāmant: ⁊ calefiunt a calore accidentali: ⁊ ex hoc cessat primum argumētum. Sitis autem a calore fit a cibis calidis: quoꝝ vapores retēti circa stōm: ⁊ loca gule faciunt sitim: ⁊ confert in hoc vigilia evaporando: lꝫ quādoqꝫ nō sufficiat: sed opꝫ illoꝝ caliditatem ⁊ siccitatem potu extingui. ⁊ hāc expositionem Dynus intellexit.

¶ Supra cap. de cura sitis superflue. ℞. VI.

Portet vt curetur cū applicatis ab extra supra caput: ⁊ specialiter si provenit a caliditate cerebri: aut cum retentis in ore. ¶ Applicata ab extra nisi fuerit: quod prohibeat: vt virtutis debilitas: que impedit sunt olea frigida: cuꝫ quibus caput intingatur sive sint simplicia: sive composita. ¶ Retenta in ore sunt almorach. i. medicine: que transglutiendo: sive lambendo sumuntur: vt sunt tamarindi: qui tenendo in ore valent: quod nō laudo: quia sua acetositate causant stuporem in dentibus: sed loco eorum demus pruna damascena: vel astulos supra positos in capitulo de cura febrium acutarum: vel formam pillularum: que sequuntur: quarum succus tenendo in ore transglutiatur. ℞. conserve viol. conserve nenufa. conserve bugloss. conserve capil. ve. añ. ʒ. ij. succus liquiri. ℈. i. zucchari subtiliter pulverizati. quar. s. Etsi materiā volueris ingrossare: vt quando reuma descendit a capite: potest addi semi. papa. al. fortiter conquass. ʒ. i s. ¶ Et nota q Auicen. scdo capitulo vult: q oleum ros. mixtum cum illis mucillagi. teneatur in ore: qd non facerem: quia provocat nauseā. ¶ Contra sitim. ℞. mucilla. se. psilij. ʒ. i. dyadragaganti fri. zucch. candi. añ. ℥. s. suc. liquiri. ℈. s. penidiarum: amidi: dragagāti: gūmi ara. añ. ℈. i. aque ro. q. s. campho. ℈. s. fiant pillule ad modum lupini: ⁊ teneatur vna post aliam sub lingua. ¶ Item nota q non feci mentionem de singulis accidente feb. dico q panis calidus panno interbastatus stomacho applicatus valet ⁊ curat.

¶ De pfunditate sōni: q accidit eis. Cap. xviij.

Portet: vt removeantur a profunditate somni cum fabulis: et his similibus per voces. ¶ Et ligentur membra eorum inferiora ligatione dolorosa: postquam non fuerit: quod prohibeat. ¶ Et supponatur collirium subtile si natura fuerit restricta: et in hora quietis et tempore assiduitatis. ¶ Et ventosetur quod est inter ambas spatulas et spondiles.

¶ Fabula est narratio composita ex mirabilibus. ⁊ etiā impossibilibus: ⁊ in hoc distinguitur ab historia: ⁊ ideo dixit in his similibus: q historijs: que etiam similant fabulis in forma narrationis per voces: q vocando sive ante loquendo dicuntur. ¶ Sed dubitatur: quia fabule faciunt dormire vt apparet: ⁊ ponetur statim ab Auicen. ¶ Dicēdum q narrationes fabulose ⁊ historiales quandoqꝫ faciunt dormire quosdam: ⁊ quosdaꝫ quandoqꝫ faciunt vigilare sicut apparet in lectura in libris. Quidam enim statim cum incipiunt legere statim dormiūt. ⁊ qdam volentes dormire incipiunt legere ⁊ vigilant: vt intelligit ab Aristo. pble. 18. problemate p 2. 7. pble. ¶ Causa aūt in hac diversitate est qñqꝫ ex parte nāe legētiuꝫ vel audientiū. Et hoc est dupl'r. pmo q quidā sunt hñtes in cerebro aliquas humiditates crudas flegmaticas vel melācholicas frigidas aptas evaporationi: ⁊ vētosationi. Cum igit vigilent non cogitantes calor extra distractus non facit evaporare illas materias. Cum igit legēdo vel audiendo fabulas fit motus spiritu ⁊ calore vētriculoꝝ cerebri fit evaporatio illoꝝ humoꝝ ⁊ spirituum igrossatio: ⁊ fit somnus: q spiritus ex hoc infrigidatur: ⁊ fit ineptus expāsioni ad extra: que necessaria est in vigilijs: ⁊ econtra si aliqs haberet materias alias cholericas acutas aptas evaporare per motum factum in cerebro in actu cogitationis: tunc incipiens legere: vel audire magis fiet vigil. ¶ Secundo hoc accidit propter diversitatem in intellectu: idest cogitatiua. homines enim qui sunt

Cur mlti cū legere incipiunt dormiunt aliꝫ autē vigilēt.

mali intellectus: vel si sint boni: quãdo nõ intelligunt cum
incipiunt legere super lib. sunt proni ad somnum. & similiter
cum audiunt hystorias & fabulas: quas nõ intelligunt. Et
causa est primo: quia cum non intelligunt tristantur: & tri/
stitia est causa infrigidationis & retractionis caloris ad in
teriora: & talis dispositio est dispositio caloris in somno.
¶ Secunda causa est: quia in istis fit duplex motus: sicut
in quolibet actu intelligendi. vnus est spiritualis: qui est co
gitatio. alter est corporalis: qui est motus vaporum: & hu/
miditatum subtilium per partes capitis: quarum motus
fit cum fit motus spirituũ in actu cogitationis: de quo mo
tu an sit localis: & quomodo sit disputauimus Fen prima
tertii. Cum ergo homo est obtusi intellectus: deficit motus
spiritualis. & tunc vapores illi & humiditates more ingros/
sant: & molificant spiritus: & sic homo dormit: & cessant tũc
spiritus a suo motu & quiescunt. Homines autẽ boni & acu
ti intellectus cum legunt vel audiunt aliqua: que bene in/
telligunt propter leticiam vigilant. Cognoscunt enim se esse
in dispositione: in qua debent esse sm naturam. & sm natu/
ram homo se habens vigilat: vt ibidẽ Aristo. ¶ Amplius
Motus spiritualis cogitatiue est eam: q spiritus fit in mo
tu: & non vincat a vaporibus motis sicut vincitur in homi
ne hebetis intellectus. ¶ Considerandũ tamẽ: q per acci/
dens homo grossi ĩtellectus quãdoq legere incipiens: aut
incipiens audire vigilat. nam quãuis tristet: qr non intelli
git vtitur tñ conatu timẽs vituperiũ: & in hoc solicitat solli/
citudine: que est cum tristicia de futuro. s. vituperio sibi. se/
quendo si ignorat: & honore si sciat. & talis tristitia facit vi/
gilare: sicut tristitia de preterito facit dormire. vt intelligit
primo can. Fen. 2ª. illo cap. Omnia autem accidentia in lit/
tera exteriori. ¶ Et si tu bene consideras: iste homo nõ est
hebetis intellectus in hoc. immo boni intellectus in hoc:
q distinguit futurum honorem & vituperium possibilia se
qui: & est quidam actus prudentie: sed est hebes in illo qui
nõ intelligit. verbi gratia: nõ capit demonstrationẽ: q om
nis triangulus habz tres angulos equales duobus rectis.
¶ Similiter homo subtilis intellectus audiens: aut legẽs
quandoq ex hoc prouocatur ad somnuz propter duo: quia hz
iam finem: qr itellexit. & ideo quiescit. secũdo qr pp discussũ
in multa intelligibilia est possibile: q fiat multa spirituum
resolutio: & sic queritur somnus ad illoꝝ restaurationem.
hoc tamen non erit statim cum incipiet legere: vel audire.
¶ Causa autem diuersitatis huius ex parte fabularuz vel
hystoriaruz: vel aliarum rerũ scialiuz: que legunt in fabu/
lis & hystorijs est manifesta plus. naz si narratio siue fabu
la: siue lectio sit vniformis tam in modo pferendi q̃z in eo:
qd significat prouocat somnũ: sicut facit sonus vniformis.
& causa est: quia in isto est dispositio quedam similis quie/
ti: & priuatio solicitudinis. vnde pronus est ad somnum ex
hoc. etsi cõsideras fit in eo dispositio quedam similis pigri
tie. Sed si fabula vel hystoria sit difformis tam in voce vt
mõ alte: mõ plane loquat fabulãs q̃z in significato: qr sint
in fabula vel historia aliq̃ icitantia irã & aliq̃ aliqñ icitãtia
risum: & aliqñ icitantia cõpassionẽ: tunc hõ distrahit in oia
mõ ad vnũ: mõ ad reliquũ. Et ex hoc stat vigilãs: & talis fa
bulatio posset esse p accñs cã somni: qr in multa attentione
ad has fabulas diuertẽtes mõ ad irã: mõ ad misericordiaz
mõ ad leticiã posset fieri fatigatio: & spirituũ resol'o. vñ que
ret somnus. Ista aũt dicta bene 9sidera: qr valent ad itelli/
gendũ pdicta pblemata Aristo. nõ minus q̃z dicta Concilia
toris. ¶ Ex his cessant 9ria: fabule enim possunt vigilan/
tem prouocare ad somnum: & dormientem excitare.
¶ Ligent postq̃z &c. vlcera vel alia lesio. Coliriuz subtile. s.
acutũ lõgũs: & facim⁹ illud fieri nos ex puluere yrere pau/
co agarico & melle: & qñq3 aliqd ponim⁹ salis gẽme: & colo
quintide si expedit. & in hora getis. s. porismi: vel exacerba
tionis: & assiduitatis. s. fe. Et vult p hoc Aui. q nõ sis debi/
lis in mẽte timẽdo colirio vti stãte poxismo. Aliter expositũ
fuit iam. i. assiduet. vsus colirij. & vẽtoset &c. s. sine scarifi
catiõe vel cũ scarificatione si apparet necessitas: & fit ad di/
uersionẽ materierũ vaporosarum a capite &c.
¶ Supra cap. de pfunditate somni. Rᶜᵃ. VII.

In profunditate somni opz vigi
lias prouocare: si/
cut cũ odoribus faciẽtibus virtutẽ aialis ster/
nutare: & imittẽdo plumã vel paleaz in narib⁹: &
vel cum forti strepitu: & euulsione pilorũ: & por/
tando noua displi⁽ⁱᵃ⁾: vel cum instrumẽtis musicis dissonan
tibus: vel fiat cum strepitu & tumultu & ligatione extremi/
tatuz: nisi sit cã phibens: vt apa in mẽbro: qd debet ligari.
¶ Tertio distrahẽdo mãm a capite cum clysteribus: & sup
positorijs superius positis. ¶ Quarto cuz ventosa vel flo/
mia facta in vena grossa: que est inter spatulas. ¶ Quinto
cum odoramẽtis aceti fortis. ¶ Sexto cum sternutatorijs
factis de puluere piper. vel eufor. qbus potest addi in me/
dietate eorum staphisag. Omnia talia per vices applicata
& non continuata valent.

¶ De grauitate capitum eoꝝ. Cap. xix.

Portet vt alienetur ab eis emulsio
lactis super capita eorum: aut effũsio
olei super ea: aut embroca/ aut caput
purgium. immo sint contenti vapora
tionibus factis cum embrocis ex camomilla:
& sint in eis viole: & furfur: & his similia.

¶ Hec grauitas sigt mãm repletionalẽ: quare nocẽt que po/
ros opilãt: & euaporationez phibent: vt est emulsio lactis:
applicat eni lac poris &. q. incolat: tñ ab Halyabate. 3. pra
ctice de cura accidẽtiuz põt ẽt alia cã sumi. Credit enim q
lac nocet multa existẽte mã: qr in eo est fortis dissolutio ma
teriei. i. cõmotio: & eliq̃tio & nõ cũo. ¶ Sed dubitat: qr pri
mo negat embrocas postea 9cedit. ¶ Dicẽduz q pmo ne/
gat embrocã frigidã & humidã: vel qdcũq opilatiuũ: sicut
ex decoctione vio. capituz papaueris &c. sed postea 9cedit
embrocã aperitiuã poroꝝ vt ex camomilla: & abstersionem
vt ex furfure: viole aũt ponunt ad tẽperandum calorem: &
non de principali intentione: alia patent &c.
¶ Supra cap. de grauitate & dolore capitis. Rᶜᵃ. VIII.

Portet q distrahat materia cum frica
tionibus incipiendo a debili tẽ
dendo ad fortem: trahendo semper ad iferius: &
vel cum suppositorijs: vel clysteribus attracti/
uis positis. ¶ Secundo applicatur fronti sac/
culus: qui sequitur. R. ro. electarum part. i. floꝝ camomil.
3. i. mellilo. betoni. nenufa. añ. 3. iij. ambos puri. 3. ij. se. pa/
pa. al. for' conquass. 3. i. s. conquassentur omnia: & fiat sac/
culus pro fronte: qui cum aqua rosa. aspergatur: & fronti
tepidus applicetur. ¶ Idem valet in grauitate capitis cau
sata ab humore vaporoso. ¶ Item potest fieri talis embro
catio. R. floꝝ camomil. mellilo. floꝝ stica. ara. añ. ℥. s. flo.
viol. ℥. i. ro. ru. quar. s. furfu. pr. i. ace. ℥. i. s. bulient oia ista
in aqua: & ex aqua ista embrocetur caput: & cum panno ca/
lido bene exiccetur. ¶ Sacculus. R. milij torrefacti. 3. iij.
florum camomil. mellilo. añ. ℥. i. conquassentur omnia ex/
cepto milio: & fiat sacculus & roretur cum aqua ro. & ace. &
applicetur fronti. ¶ Item. R. betoni. sic. camomil. añ. ℥. i.
ro. ru. q̃r. s. conquasset: & fiat sacculus. ¶ Q, si dolor capi/
tis fuerit ab humore peccante sui subtilitate vel acuitate:
vel caliditate vngatur caput rasum cum oleis infrigidan/
tibus positis superius: vt nenu. & cucur. Secundo odoret
folia salicis: vitis al. floꝝ nenu. & alia temperate frigida: vt
poma: pruna: & similia. ¶ Item in mã ca. etiam potest fieri
sacculus tal'. R. floꝝ camomil. q̃r. s. melli.. ℥. i. vio. terrestri

um.℥.i.ʒ.conquassentur.⁊ fiat sacculus ad longitudinem palmi:sed in materia fri.fit de sticbados ⁊ camomilla.

¶ De inquietudine habentium febres ⁊ aliorum. ¶ Capitulum. xx.

Et facere vero oleum violatum cum oleo de semine lactuce: ⁊ oleo nenufarino:⁊ oleo cucurbita: ⁊ adherere aliquid de stupefacientibus famosis super timpora:⁊ incuruare caput super vapores humectantes:⁊ odorare nenufar: ⁊ poma mādragore:⁊ alschesebram aspersum ex lōginquo:⁊ embroce humectantes:⁊ res quas scis. ¶ Et similiter si non fuerit qđ ꝓhibeat detur in potu syrupus papaueris:⁊ lohoc eiꝰ. ¶ Deinde multiplicentur iter manus eius candele:⁊ eleuentur voces cū fabulis ⁊ ligentur cū istitis extremitates eius ligatione dolorosa pa〈r〉 cum ansis:que resoluātur velociter. ¶ Deinde pcipiatur ei vt dormiat ⁊ claudat oculos quādo〈que〉 dormiat paruꝫ:extinguantur candele:⁊ cessent voces ⁊ soluantur anse:qm̄ dormiet. ¶ Et cuꝫ inuenit leuitatē:⁊ quietē ex paroxismo:aut vehementia assiduet ablutionē faciei cū aqua in qua decoctuꝫ papauer nigrum cū aliquantulo mandragore:⁊ radice eius. ¶ Et cuꝫ est illic humor baurachiuꝫ cōfert aq̄:in qua cocta sunt fisimbriū:⁊ melilotū:⁊ alchacuē:⁊ papauer abluendo faciē: ⁊ icuruando super vaporē eius.

¶ Hic ponit curam inquietudinis:⁊ est cura vigiliarum superfluarū. Et primo ponit multa remedia inducentia somnum. scđo ponit curam spālis modi vigiliarum ibi rª.(Et cum.)prima pars hꝫ tot quot ponit modos medicinarum stupefacientiuꝫ.vt opiuꝫ:vel iusquiamū:alschesebram. Quidaꝫ dicunt ꝙ est lilium aq̄valliū:⁊ hoc ideꝫ est qđ nenufar. Alij dicūt ꝙ est opiū. Alij ꝙ sunt quidā dactili immaturi. aspergunt autē si in aqua dissoluant. Sciuisti.3.cañ.Fen prima.⁊ supra in cap.de regimine acu.sunt scita scꝫ in quibus dispositionibus possunt administrari:si non fuerit qđ ꝓhibeat:sicut materia grossa cōstricta in pectore. ¶ Deinde. Hoc regimen precipit Auicē.3. Fen.13.de casu appetitus. Huius autem causa est:q2 ex omnibus istis fit fatigatio quedā fꝫ cōmunē sensuꝫ. Subito aūt cessante causa hoc facientes:sensus mouent ad interiora:⁊ fit somnus. Hoc āt remedium est timorosum:⁊ nos voluimus omittere:ne vulgares contra nos loquantur:si nō sequamur finem.

¶ Et cū inuenit:q2 ista ꝓhibent resolutionem materie ⁊ ideo inquiete paroxismi magis cōueniunt.

¶ Et cū materie saise sūt grosse:⁊ flegmatice ⁊ acute.⁊ ideo ad illarum subtiliationem:⁊ resolutioneꝫ cōfert fisimbriuꝫ ⁊ mellilotuꝫ.⁊ alacben.sed ad remittendū acuitatem confert papauer : ⁊ ad somnum inducendū.allachoen est matricaria fm Simonem. Auicen. ho.3.cañ. Fen.16.cap.de cura excoriationis intestinorum ꝙ fit pes corui. Alij credunt ꝙ sit cotula fetida.

¶ Sup cap.de ingetudie hñtiū.fe Rᵉᵃ.IX.

Alet ad hoc odorare olea fri.domestica:vt nenu.vel loco huius melius est:vt intingatur tenta bomba.in illis oleis : ⁊ ponatur in naribus. ¶ Secundo applicentur temporibus infrigidantia nota simplicia vel composita posita superius in cap.de effi.causata ex vigilijs. ¶ Tertio odoret alsebram idest solatrum vel morellam:⁊ alias res intēse frigiditatis : vt mandrag.⁊ similia sparsa ab alto cum aqua ro. ¶ Quarto si non fuerit qđ prohibeat:vt opilatio fortis vel apostema:quia vbi est apostema in interioribus semper est inquietudo:valet syrupus papa.al.vel lohoc.i. medicina:que lambendo sumitur de papa.cuius recepta sequitur. Rx.carnium vuarum pass.bene ping.iuiu.sebe.añ. q̄r.3.cōquassent : ⁊ coquant in.iij.q̄r.aque dul.vsq3 ad q̄r. .i.⁊ coletur.⁊ colature addatur se.papa.al.conquass.℥.ʒ. mucilla.psilij.se.citoniorum.añ.℥.ij.fiat lohoc. ¶ Quinto valet multitudo candelarum ignitarum:⁊ rufarum fabularum.⁊ aliorum que virtutem tātū fatigant ꝙ eger appetat quietem. Et ego quando patiēs est inquietus precipio ꝙ induat ⁊ vadat per domum si potest:vt virtus fatigetur ⁊ fatigata quiescat. ¶ Ultimo debet lauare faciem ⁊ extrema cuꝫ aquis frigidis.⁊ esse in lecto bene strato ad voluntatem patientis paroxismo maxime stante in declinatione.

¶ De dolore vētris qui accidit eis. Ca. xxj.

Fit dolor ex effusione cholere ad stomachuꝫ:etsi accidit in principio priodi eiuꝫ.det in potu parum syrupi de malis cum syrupo acetoso.

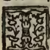
¶ Considerunduꝫ:ꝙ multe sunt cause doloris stomachi preter has quas ponit Aui.3.cañ.Fen.13.trac.2.primo cap.sꝫ causa quam ponit hic Aui. in febribus acutis multum accidit. ¶ Considerandum ētiꝙ ista cura:quam hic ponit est preuisiua q2 defendit stōm a receptione cholere per syrupū de malis.s.granatis vel citoniis : sed si cholera esset in stomacho oporteret illā euare primo cum vomitu. ¶ Res aūt cum quibus cōfortamus stomachū ab extra sunt oleuꝫ ro. onfancinum:⁊ vinuꝫ citonioꝝ.⁊ quādoq3 addimus masticinum:⁊ absinthiū oleuꝫ. ¶ Attende autē:ꝙ in nostra patria plurimum dolores stomachi in febribus sunt repletionales:⁊ ventosi propter ingluuiem hominum.⁊ ideo cum alijs cōmunibus curamus:que nota sunt.

¶ Supra capitulum de dolore ventris. Rᵉᵃ. X.

Si fiat ex cholera ascendente ad orificium stomachi ministretur maluꝫ granatū paratum.vt dictum est : in cap.de cibatione febriᵐ:vel succus siue syrupus coꝝ cum syrupo acetose vel succo agreste noue.vel suc.citri vel limonum. ¶ Si dolor stomachi vel ventris fiat ex ventositate intingatur pannus lineus in aqua feruenti: ⁊ forᵗ compressus ponatur desuper : ⁊ cōtinuet.

¶ De asperitate lingue coꝝ. Cap. xxij.

In essentia quideꝫ viscositatis fricetur cum brusco:aut cum virgis salicis:cū oleo amigdalino:⁊ zucharo tabarzet donec mundetur:aut cum spongia:⁊ pauco sale : ⁊ oleo roſ. In hoc.n. est alleuiatio multa īfirmi. ¶ Et post illud : cum eius asperitas est non propter viscositatem.imo a siccitate:oportet vt teneat in ore suo sebesten:aut nucleos prunoꝝ:aut salteꝫ qui asportantur de india. Et est in colore salis : ⁊ dulcedine mellis. Et sumat de eo fm quod dixit Archigenes quantitatē fabe vnius. Et grana cydoniorum sunt ex eis: que humectant linguam : ⁊ prohibent ei offuscationem. ¶ Et oportet vt non

ponantur puluinaria multa: neq3 resupinetur dormiens. nam hec duo exiccant linguā.

¶ Asperitas lingue quedā est: que nō est aliud q̄ȝ limositas. ⁊ hanc absterſit fricando cuȝ ligno brusci vel salicis: ⁊ mollificat ⁊ abstergit: ⁊ cuȝ alijs notis. Quedam asperitas est siccitas: ⁊ illa humectaſ. Nucleos prunoꝝ .i. prunis. Nos autem sicca pruna mollificamus in syrupo iulep ſm doctrinam Dalisb. ⁊ facimus illa tenere in ore: ⁊ comedere etiaȝ alios nucleos pomoꝝ. Saie ⁊c̄. i. cādi apud nos. ¶ Considerandum q̄ puluinaria multum calefaciunt. etiam quandoq3 male cum eis multiplicatis situaſ caput. ⁊ fit malus anhelitus. ⁊ ideo exiccant linguaȝ. ¶ Resupinatio etiā est exiccans. primo qꝛ superfluitates: que ꝑ nasuȝ debēt repelli: vadunt ad guttur ⁊ linguā. ⁊ ibi exiccant: ⁊ p̄t̄ ēt ledere anhelitū. secundo qꝛ calefaciunt ex hoc renes. tertio qꝛ fit anhelitus difficilis ex ipso situ iacendi alia patent.

¶ Super caplm de asperitate lingue. Rc̄a. XI.

Uia lingue asperitas potest esse ꝓꝑ humores superfluos. ideo dȝ os ꝑmo lauari cum aqua ⁊ iulep viol'. vel ro. ſm exigentiaȝ cause. ⁊ postea dȝ mundari cum cocleari argenteo. vel cum cannula: vel bacculo salicis: vel brusci: vel tergi cum panno lineo aspero. Et aliqui ꝯsueuerunt dicere cum scarlato intincto prius in humiditatibus antedictis. Ubi sciendū q̄ Auicē. precipit salem applicari lingue: qd̄ nō laudo: nisi per saleȝ intelligaſ zuccharū candi qd̄ puluerizatū subtiliter ⁊ aspersum in lingua humefaciendo remouet asperitatē. ⁊ siccitatē lingue. ¶ Q; si lingua fiat aspera ⁊ nigra ꝓpter siccitatem inductam in ea calore adurente valent ad hoc sacelli prius positi in capitulo de cura fe. acutarum in speciali.

¶ De sternutatione assidua: que accidit eis.

¶ Capitulum. xxiij.

Uandoq3 magnificatur nocumentū sternutationis assidue cum eis. ledit nanq3 eos ⁊ replet capita eoꝝ ⁊ debilitat eorum virtute: ⁊ fortasse facit fluxuȝ sanguinis narium. ¶ Quare oportet: vt fricetur eorum frons: ⁊ collum: ⁊ nasus: ⁊ aperiantur ora eorum: ⁊ fricentur eorum palata cum vehementia: ⁊ tundantur capita eorum: ⁊ conuertantur ⁊ premantur eorum extrema: ⁊ fundantur in aures eorum olea tepida ad caliditatem parumper decliuia: ⁊ humectentur lacerti eorum: ⁊ ipsorum mandibule: ⁊ ponantur super eorum ceruicibus puluinaria calefacta: ⁊ non excitentur a somno eorum subito: ⁊ minuantur a puluere: ⁊ somno: ⁊ omni in cuius odore est acuitas: ⁊ olfaciant sauich: ⁊ lutum alnaiachi: ⁊ spongiam marinam.

¶ Primo ponit nocumēta: q̄ ex sternutatiōe ꝓueniūt. ⁊ sunt tria. vnuȝ est repletio capitis: qꝛ tali motu trahuntur illuc mā̄eꝛiȝ quādoq3 digesta mā. ⁊ in fine faciunt ad mā̄erū capitis euonē. vt 3° cañ. Fen. 5. ⁊ in cōmēto. 2. pnosticoꝝ super illo xbo. Si sternutatio ⁊c̄. scōm nocumentū est debilitas ꝓꝑ supfluū maluȝ motū. vñ sternutatio est parua epilepsia. vt. 3° cañ. Fen. prima. tertiuȝ nocumentū est exitus sanguinis nariū qui pōt esse nō in suo tpe: ⁊ in egritudine: in qua nō ꝯuenit. ¶ Quare opȝ. Hic scdo ponit regimē. ¶ Et ꝯsiderandū q̄ hec sternutatio vtplurimū fit ex malis vaporibus acutis ad caput ascēdentibus. ⁊ ideo cura sternutationis est cōprehensa in quattuor ītētionib⁹. Una est diuersio eoꝝ a capite: ⁊ fit hec fricationibus. Alia est eoꝝ resolutio ⁊ fit a positione puluinarioꝝ calefactoꝝ. tertia est remissio acuitatis eoꝝ. ⁊ fit cum rebus humectātibus: q̄rta est sedatio sensus. ⁊ fit somno ⁊ odore sauich: lȝ hoc totum possit intelligi sub intentione remissionis acuitatis. ¶ Fricet'. fricatio fit ad resoluendū vapores illos. ⁊ ideo ꝯfert fricatio circa oculos. vt Ari. ꝓblematū. 34. 2. ꝓblemate. lȝ ipse aliā det cāmquā tu lege. ⁊ ista potest in aliam reduci fricentur palata vt aliqua flegmata ad colatorium educanſ tendantur. i. fricenſ vel. i. trahantur: ⁊ hincinde cōmoueantur. premantur extrema. s. cum forti fricatione. fundantur in aures ⁊c̄. vt camomillinuȝ ad resolutionē illoꝝ vapoꝝ. ⁊ hec omnia cōferunt si sternutatio esset ab aliqua infrigidatiōe. humectenſ lacerti. i. inūgantur vel embrocenſ. ⁊ hoc vt vapores per cutim resoluanſ. vel fit ꝓꝑ occultum maluȝ notum qui eis cōmunicat in sternutatione: cuȝ sit epilensia parua. ¶ Non excitenſ a somno. ¶ Cōtraq3 statim ponit: q̄ minuant a somno. ¶ Quidā dicūt nō excitenſ a sōno eis conuenienti: ⁊ minuāt a somno superfluo. ¶ Alij dicūt nō excitentur a somno subito. nō tñ ꝑmittanſ dormire: qꝛ somnus retinet euaporationeȝ. ¶ Alij q̄ somnus ꝯfert sedādo acuitatē vapoꝝ: ⁊ sensationē. ⁊ ideo nō excitenſ: sed somnus nocet retinēdo illos. ⁊ ideo minuanſ a somno. Quid āt sit tenēdum: sit in tua extimatione. Minuanſ a puluere. ⁊ somno vel sono. ⁊ olfaciant sauich. ⁊ est ordeum imaturū torrefactuȝ: qd̄ cōfortat cerebiū reprimendo acuitatē illoꝝ vaporum. vnde Simon de eodē dicit: q̄ reprimit choleraȝ. lutū alnaiachi: est spēs luti: sicut lutū sigillatum vel armenium. Spongia ista resoluit illos vapores: sed luta sedant illos.

¶ De dolore capitis qui accidit eis.

¶ Capitulum. xxiiij.

Liga extremitates eoꝝ ⁊ proprie coxas: ⁊ cum instita liga: ⁊ frica pedes eorum: ⁊ supponātur eis collyria trahentia materiam ad inferiora: ⁊ conforta capita eorum cum infrigidantibus notis. ¶ Et si non fuerit quod prohibeat ex coriza: aut tussi embrocentur capita ipsorum cum decoctione rosarum. ⁊ violarum. ⁊ ordei: aut foliorum salicis: ⁊ his similium. ⁊ similiter oleo ros'. ⁊ oleo de salicibus. ¶ Et quando non excusat hoc tunc permisce embrocas infrigidantes cum lenitiuis sicut camomilla: ⁊ stupefactiuis sicut est papauer. ¶ Et non mulgeas lac: nisi quuȝ remoueſ febris. Si autem virtus fuerit fortis mulgeas lac caprinum: ⁊ si fuerit debilis mulgeas lac muliebre. Et caue lac apud repletionem humidam facientem profunditatem somni: ⁊ similiter caue humectantia. ¶ Et tu non administres humectantia: nisi vbi est vapor fumosus: ⁊ caput siccū: ⁊ parū somni. ¶ Et quando multiplicatur repletio in capite ex vapore humido: trahe eū ad iferiora cū collyrijs ⁊ clysterib⁹: ⁊ strige mēbra iferiora: ita q̄ testiculos.

¶ Hoc accidens multum euenit in febribus. ⁊ multotiens ⁊ secundum multum curam a se diuertit: ⁊ fit plurimum ex vaporibus ascendentibus ad caput. Et primo ponit cañ. magis generalem: ⁊ intendit in eo' ad diuersionem per ligaturas: ⁊ fricationes: ⁊ colliria. Secundo intendit ad confo

rtationem

rationem capitis ne recipiat. ⁊ hoc cū infrigidantibus no/
tis. vt oleo rosato violato vel similibus: ⁊ embroca ex de/
coctiōe rosa. violarū ⁊c. ⁊ est illud quo cōmuniter vtimur:
nisi fuerit quod ꝓhibeat: vt tussis vel coriza. Et tertio itē/
dit partim ad resolutionē: ⁊ partim ad repercussionē cū ca/
momilla: que mollificat sive lenit mām. ¶ Quādoqꝫ enim
lenificatiuum. i. mollificatiuū ⁊ est quod aperit: ⁊ dilatat
poros mēbri: vt diximus super scđo cañ. ⁊ forsan ꝙ Auic.
intendit per hoc ad stupefactionem papauer ⁊ camomillā
posuit ad remouendū eorum nocumentum. vt tertio cañ.
Fen prima caplo de cañ. curationis egritudinum cerebri.
¶ Dubitatur vtrū febriente aliquo dolente vehemēter in
capite: ⁊ cum hoc tussiente: ⁊ corizāte per nares possimus
a principio ponere olea ad caput: ⁊ vti embrocis frigidis
in potētia. vt ille quas Auicen. ponit. ¶ Uidetur ꝙ sic: q2
iste posset fieri phreneticus. immo esset principium eius ali/
quando ille dolor. ¶ In cōtrarium Auicē. hic: ⁊ supra de
regi. acu. ¶ Stolidi medicorum multos permittunt con/
uerti ad frenesim dolentes in capite: ⁊ tussientes nolentes
subuenire cū localibus repercussiuis. ¶ Nos dicamus ꝙ
tussis posset esse propter. malā complexionē calidā ⁊ siccā
ex febre. ⁊ hoc non prohibebit vsum illorum infrigidātiū
ad caput. Uel posset esse ex materia cadente a capite ad pe
ctus ⁊ gulā: cuius etiā pars per nasum potest pelli erit tus/
sis ⁊ coriza: ⁊ talis tussis in duobus casibus ꝓhibet vsū
illorum infrigidātium ⁊ humectātiū ad caput. Unus ca/
sus est: si timor de gulā ⁊ pulmone sit maior q̄ꝫ timor de do
lore capitis. Et nos subtiliter declarauimus hoc libro ter/
tio Fen. prima capitulo de generalibus cañ. curatiōis. q̄re
illic accipias. Alius casus est si ista sunt signa multe mate/
riei stantis in capite replentis illud: in quo casu non indige
mus medicinis opilātibus poros: nec repercussiuis. imo
dilatatiuis pororū. Si non dubitas de vlteriori tractu ma
teriarum. oportet ⁊ cum fricationibus: ⁊ subtractionibus:
⁊ euacuationibus intendere in hoc casu stāte tussi: ⁊ catar/
ro: ⁊ coriza. Auicen. prohibet vsum humectātium ⁊ infri
gidantium: si quis considerat illa: que dixit supra ⁊ hic.
¶ Igitur potest esse casus: in quo homo dolet capite: ⁊ tus/
sit de materia: que a capite cadit: ⁊ tamen necessarium erit
vti istis infrigidātibus ad caput: ⁊ hoc erit quādo aliqua
materia erit in principio fluxus ad caput: ⁊ cū hoc aliquid
de materia distillet per colatorium: ⁊ facit tussim. verbi gra/
tia. aliquis febricitās incipit fieri litargicus. vnde incipit
cum grauitate aliqua capitis ⁊ somno. Et possibile est pro
tuncqꝫ ꝙ aliqđ reuma eliquetur ⁊ tussiat. ⁊ non dubitemus
ex hoc de aliquo nocumento: gule vel pulmonis. Dico ꝙ
necessarium est incipere cum oleo rosato ad caput: precipi
tur enim generaliter in principio litargie repercussio. vt ter
tio cañ. Fen. prima. c. 13. terapētice. ¶ Alius casus est qui
multum euenit de facto. ⁊ est ꝙ aliquis incipit fieri vere
frenesi freneticus in febre continua cholerica. vnde inci/
pit dolor capitis: ⁊ in principio fluxus materie cholerice
ad cerebrum alique humiditates flegmatice incipiunt dis/
solui ⁊ eliquari: ⁊ statim inchoante frenesi incipit tussire.
Dico ꝙ fatuum est non succurrere illi principio frenesis cū
repercussiuis ad caput. hoc tamen indiget medico exerci/
tato multum: qui sciat distinguere inter tussim repletiona/
lem: que contingenter posset coniungi principio litargie ⁊
frenesis: ⁊ cum hoc sciat mensurare periculum: quod est in
illa tussi de lesione pulmonis: aut gutturis: si est cōpari vel
minoris periculi q̄ꝫ est in dolore capitis. et nos dedimus
vias propinquas huic iudicio extimatiuo. Scias igit̄ hec.
¶ Et non. ¶ Considerandum ꝙ lac sua actuali humidita
te in virtute facta debili remittit acuitatem ⁊ mordicatio/
nem vaporum fumosorum. scilicet calidorum: et siccorum
acutorum. ⁊ ideo eius appositio ad caput est somnifera cū
debile fit. ergo in duobus casibus ꝓhibetur. Primo si est
materia humida inducens somnum. Secundo si materia
indiget euaporatione: ⁊ resolutione. opilando enim poros
retinet illam. quare conuenientior hora applicationis eius
ad caput est inquiete vel cessatione febris. Haliab. xo ter/
tio practi. capitulo de medella vigiliarum dixit: ꝙ in lacte
est dissolutio fortis. ⁊ cum inuenit materiam: scilicet mul/
tam in quantitate dissoluit et dispergit. Tu autem intelli/
ge ꝙ illa dissolutio non solum est per virtutem lactis in se.
sed propter pororum opilationem ⁊ nocumēta: que ex hoc
sequuntur. Si autem. i. si casus est: in quo competat lac ca/
piti applicatum. verbi gratia. quia sunt vapores fumosi:
tunc si virtus est fortis: applicetur lac caprinum: si debilis
humanum. ⁊ est sermo sumptus a Serapione primo. pri/
ma. Et nos istum sermonē declarauimus sm videre meū
super prima. Fen. tertij cañ. licet quidam dicant: ꝙ lac hu/
manū: q2 nobis ꝯforme: vel ꝯformius ꝯcedit̄ plus virtute
existe d̄bili. Aliter tñ nos itelligim⁹ hec reliq̄ sunt nota ⁊c.

¶ De tussi eorum. Capitulum. xxv.

Tussis plurimum accidit eis ex calo/
re: aut siccitate: quare oportet vt te/
neant in oribus suis pillulas bichi/
kias allohoc de papauere factas cū
medullis fructuum frigidis: et amilo: et his si/
milibus: ⁊ vtantur cerotarijs infrigidantibus
factis ex oleo ro. et ex mucillagine psilij: et suc/
co portulace et alijs.

¶ Hoc capitulum est notum. ⁊ complementum eius quere
tertio cañ. Fen. decima. medullis fructuum. vt cucurbite:
vel seminis citoniorum. oleo ro. puro. i. sine sale.

¶ Supra capitulum de tussi. Rca. XII.

Tussim siccam vt plurimū incurrunt fe[ic]t
que potest curari cum pillulis bi/
chichilis. i. illius qui eas inuenit: quarum rece
pta est. Rc. quatuor se. frigidorum. añ. ʒ. i. cam/
phore. gra. v. dragagā. gummi arabi. ana. ʒ. s.
succi liquir. ℈. i. corian. preparati. ʒ. i. penidiarum. ʒ. ij. mu/
cillaginis psilij. se. citoniorum. syrupi viola. añ. q. s. fiāt pil/
lule in modum fabe.

¶ Item ad idem valet cerotaneum. i. fustaneum inceratum:
quod sic fit. Rc. mucillagi. psilij. se. citoniorū. ana. ʒ. ij. gum/
mi ara. ʒ. i. suc. portulace. ʒ. i. s. olei sisamini. olei amig. dul.
viol. ana. quar. ʒ. addito cere parum. extende supra frustū
fustanei: quod cerotum ponatur supra partes pectorales.
⁊ adde assungie galline: ⁊ butyri sine sale quater abluti: ⁊
alia resumptiua: que dicentur in tractatu de ethica latius.

¶ De destructiōe appetitus eoꝝ. Cap. xxvj.

Quandoqꝫ ē causa eius humor in ore
stomachi: ꝙ scitur ex eo: qđ dictū est
de destructiōe appetitus: ⁊ euacua/
tur per vomitū: aut solutione vētris.
Et multotiens iuuantur cū intromissione di/
gitorum in gutture: et commotione stomachi:
⁊ proprie quando vomitu expellit cholericam
rem: aut acetosam. ¶ Et quandoqꝫ est ex ve/
hementia debilitatis: quare curetur cōpulsio:
que facit eā: cū eo quod scitur. ¶ Et oportet
vt approximes eis odores bonos excitantes
appetitū sicut odor sandich infusi cū aqua ⁊ ace
to: ⁊ detur eis electuariū ꝓportionale febrici/
tantibus: et parū vini: et succi fructuū pontico

rum boni odoris: et lambant aliquid de aceto gelatine piscium: aut hedi: ⁊ his similium. ¶ Et ponantur super stomachum post dies primos emplastra facta ex fructibus. Et sint in eis absinthium et aloes secundum quod scis: et inunctio eius cum oleis bonis est iuuatiua.

¶ Hic primo ponit curam secundum omnem diuersitatem. secundo ponit eam ad excitandum appetitum. ibi. (Et oportet.) ¶ Causa destructionis appetitus posset esse humor in stomacho. ⁊ cura est illius euacuatio nota. ⁊ posset esse debilitas membrorum vel epatis vel stomachi. ⁊ cura est amotio cause eius. Et hec omnia dicta hic sunt diminuta: ⁊ indigent complemento Fen 13. tertij can. cap. de destructione appetitus. ¶ Aut acetosa ⁊c.

¶ Dubitatur: quia ille deberet esse maioris appetitus. acetosa enim excitant appetitum. vt colliget tertio. ¶ Dicitur quod acetosa a principio actionis acuunt appetitum: sed continuando actionem destruunt: quia imoderata qualitas destruit actum proprie virtutis. ¶ Alij dicunt quod acetosa possunt habere aliam qualitatem corruptam: propter quam destruunt appetitum. ⁊ omnia hec dicta sunt bona. ¶ Nos autem in complemento nostri tractatus de appetitu declarauimus quod vnus humor mutatione loci potest destruere appetitum ⁊ intendere illum. ¶ Et oportet. ¶ Hic excitat appetitum. ⁊ hoc proportionabile electuarium pertinens febribus confortatiuum appetitus est dyacitoniten proprie cum zuccharo ⁊ proprie sine speciebus. reliqua sunt nota. Nos autem decoquimus citonia: aut pira in aceto vel aqua ⁊ aceto: ⁊ terimus illa: ⁊ addimus rosas ⁊ mirtos: ⁊ quandoque calamentum: ⁊ quandoque alia secundum nostrum iudicium ⁊ applicamus stomacho: ⁊ confert etiam in fluxu: ⁊ recordare eius quod dicit Aui. 3. ca. Fen. 13. in cap. de destructione appetitus. quod febricitanti redit quandoque appetitus cum assumptione panis infusi in aqua frigida.

¶ Supra capitulum de destructione appetitus. Rx. XIII.

Uius quandoque est causa humor existens in stomacho. ad quod valet vomitus vel solutiua: que dicta sunt superius. Et quandoque est causa humor reumaticus descendens a capite ad stomachum: vbi valet lohoc de papaue. suprapositum. Et quandoque est cum debilitate virtutis: que confortanda est pulueribus cordialibus: ⁊ alijs antedictis. ⁊ specialiter valet ad hoc odorare odores bonos ⁊ frigidos. ¶ Item secundo ad hoc valet dyacitoniten sine speciebus: vel poma condita: persica sicca: vel cerasa vel pruna: que prius lauentur cum aqua tepida. ¶ Item cibaria vel alia a patiente magis desiderata: in parua tamen quantitate. ¶ Item valet ad hoc composita. ⁊ est cibus lombardorum frigidus factus ex rapis ⁊ pastinacis. Et gelatina ex hedo: ⁊ piscibus ⁊ alijs: ⁊ etiam ex pedibus pulli ⁊ porci. ¶ Item valet ad hoc aimeposatb. i. cibaria acetosa. ¶ Item nebule: ⁊ oblate necnon in cap. compositione suc. pomi. ¶ Item valet ad hoc emplastrum: quod sequitur. Rx. carnium infusarum in aceto. ⁊ aqua ro. per noctem lib. ß. alo. succotri. ʒ. ij. sandal. ru. ʒ. ij. succi absinth. facta resistentia. ℥. ß. ad antique ro. quar. ß. fiat emplastrum supra stomachum. ¶ Item valet ad hoc saccellus qui sequitur. Rx. ro. ru. ℥. i. absin. sicci menthe sic. ana. ʒ. iij. coral. ru. sandal. ru. coriand. preparati. ana. ʒ. i. corticum citri forum conquassa. ℥. ß. fiant duo parui saccel. in forma scuti.

¶ De bolismo eorum. Cap. xxvij.

Portet vt curentur cum odoramentis et luto alnatachi et armeni infusi cum aceto: ⁊ odorent almosofat: ⁊ panem mundum calidum: ⁊ carnes assatas: ⁊ stringe eorum extremitates. ⁊ extende aures eorum: ⁊ capillos ipsorum. ¶ Et conforta eorum cerebra cum embrocis infrigidantibus: ⁊ humectantibus. plurimum namque bolismi eorum est propter destructionem oris stomachi propter causam communicantem ramis: qui adueniunt eis cum sensu: ⁊ est corpus durum: ⁊ induratur: verum sensus non vltimatur cum eo.

¶ Bolismus est fames membrorum cum stomachi facietate. Licet posset fieri a frigiditate aeris: vt Auicen. 3. can. Fen. 13. ⁊ Aristo. proble. 4. 7. problemate. Hic autem est sermo de bolismo facto a caliditate resoluente membra: ⁊ ponente in eis necessitatem cibi: ⁊ destruente appetitum stomachi. ⁊ fit in hoc bolismo: ⁊ alijs dispositio sincopis: ⁊ casus virtutis. igitur cura bolismi est comprehensa in quatuor intentionibus. ¶ Una est excitatio appetitus stomachi: ⁊ istud fit cum odoramentis stipticis: ⁊ acutis vt luto armenio. ¶ Almosofat. i. tamarindi. ¶ Secunda intentio est virtutis confortatio. ⁊ istud fit odoramentis cordialibus ⁊ cibalibus. vt odor carnium assatarum ⁊c. licet etiam ista excitent appetitum. ¶ Tertia intentio est excitatio. ⁊ cautela a profunditate caloris ne dormiant. Patientes. n. sincopim precipitantur vigilare: vt tertio can. Fen. xj. ⁊ ideo dixit: stringe extremitates ⁊c. ¶ Quarta intentio est remouere caliditatem inflammatiuam oris stomachi. ⁊ hoc facit cum embrocis frigidis non vt somnum inducant: sed vt infrigidato cerebro infrigidentur nerui: qui ad stomachum veniunt plurimi: hoc est quod dicit quod plurima causa bolismi est propter destructionem oris. s. quantum ad virtutem sensitiuam propter causam communicantem ramis. i. neruis: qui veniunt ad dandum sensum ori stomachi. ⁊ tunc Auicen. declarat que est ista causa: quia est caliditas febrilis exsiccatiua illorum neruorum. vnde exsiccatione indurantur. ⁊ cum neruis sic siccitate induratis non stat vltimatio sensus. i. vltima bonitas sensus. ⁊ hoc est quod dicit. ⁊ est. s. neruus: vel os stomachi. Per neruum corpus intelligens durum. i. aliquam moderatam duritiem habens naturaliter: cum qua stat bonitas sensus. ⁊ induratur. s. propter febrem exsiccantem: ⁊ indurantem plus. verum sensus non vltimatur. i. non est vltime bonitatis cum eo. s. neruo: vel ore stomachi superflue indurato. ¶ Et considerandum quod rebus infrigidantibus vtimur ad caput: vt infrigidetur os stomachi. ⁊ humectetur: ⁊ non prohibetur ex hoc: quin super stomacho ab extra. ⁊ etiam intus sumendo non posses vti rebus infrigidantibus conuenientibus in hoc. Et si subtiliter considerabis forsan conuenientior vsus eorum est ab extra quam si intus summantur in tali casu. ¶ Caderet autem hic hesitatio quare in ethicis. ⁊ consimilibus non fit bolismus: cum fit magis facta induratio nerui in eis quam in febribus acutis: in quibus videmus fieri hoc accidens. ⁊ est questio extra nostrum propositum.

¶ Supra capitulum de bolismo. Rx. XIIII.

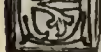
Alet odorare terram sigil. bolum ar. superaspersum aqua ro. ⁊ ace. ⁊ odorare almosarach. ⁊ panem calidum. ⁊ carnes assatas infusas in aqua ro. ⁊ ponere panem calidum super orificium stomachi. Quod si alicui eunti per viam bolismus accideret: ⁊ non habeat aliud: quod possit comedere vel odorare: accipiat vnum bolum de scabiosa.

¶ De nigredine lingue eorum. Cap. xxviij.

Portet vt non dimittatur super linguam nigredo. immo fricetur cum eo: quod scis: et si non eleuabuntur ad caput vapores maligni: ⁊ facient cadere in frenesim.

¶ Nigredo lingue a materiebus malis ibi existentibus aut propter exarsionem superfluam membri. & tunc si non removetur: est causa: quia mali vapores ascendunt ad caput a materiebus illis nigris: & materiebus que ibi corrumpuntur. & ideo timetur de alienatione: & hanc vocavit phrenesim sive sirsen. fricetur cum eo quod scis capitulo de asperitate lingue &c.

¶ De appetitu eorum canino. Cap. xxix.

Et curatur cum unctuosis frigidis & dulcibus.

¶ Unctuosa frigida dicuntur iura pinguia: ut ius galli. ut. 3° can. Fen. 16. cap. de cura cholerice a fece. Uel dicuntur frigida: in quibus aliqua frigida ponuntur. ut portulace ut lactuce ad temperandum calorem febris. & quamvis frigida excitent appetitum. ut quarto de accidenti & morbo. & 3° can. Fen. 13. tamen frigida unctuosa abominationem inducunt. & remolliunt: & laxant stomachum: & removent asperitatem appetitui conformem. & ad hanc nauseam inducendam Avic. intendit. Et tu comple istam curam a Fen. 13.

¶ Supra capitulum de appetitu canino. Re. XV.

Valet comedere pinguia: et unctuosa. Re. pinguedinem hedi coctam. conteratur iterum for^me ponatur supra testam panis. et presentetur lento igni & superaspergatur suc. & detur tepida. ¶ Idem potest facere de pinguedine capre: vel gallinee vel sibi simili. Et in pauperibus habeatur de pinguedine porci: vel montonis. & si pinguedinem non habeant: des sibi brodium cum oleo multo.

¶ De sincopi: que accidit eis. Cap. xxx.

Quandoque accidit eis sincopis in principio febrium propter effusionem colere ad stomachos eorum: quare oportet ut detur eis ante paroxismum: aut apud paroxismum frustum panis de simila cum aqua granati & aqua agreste. ¶ Et scias quod quando aggregantur sincopis & febris: tunc sincopis est dignior curatione. ¶ Et si indiget pauco vino detur permixtum cum tribus 3. vini antiqui: & si non syrupi malorum antiquorum: cuius resoluta est superfluitas. ¶ Et flobothomia quidem multotiens addit in sincopi. ¶ Et clystere leue est magis conveniens: et vomitus est iuvatiuus eis. ¶ Et constrictio crurium: & ponere manus & pedes in aqua calida. ¶ Et quando evadunt: tunc de solicitudine est: ut cibentur sauich ordei infrigidato: in quo sunt grana granatorum.

¶ Loco cuiusdam exempli: & rememorationis ponit curam syncopis accidentis in febribus ab effusione colere ad stomachum. & completur hec cura: quia vertit se primo ad syncopim antequam eveniat. & hoc cum rebus: que prohibent illam choleram venire ad stomachum: & sunt frustum panis &c. & quia motus istius cholere est in paroxismo febris scilicet in principio paroxismi. ideo preuenit si potest. & si non potest detur in ipso paroxismo: & iuvamentum illius panis cum vino granatorum vel agresta est stomachi confortatio: & remissio caloris in eo: ne cholera trahatur: & cum hoc si cholera veniet remittetur: & imbibetur in panem illum & non sic nocebit & erit eius vomitus facilior: & sub hac forma intentione fiunt clysteria lenia: ne inflamment: et sit vomitus. ¶ Secundo vertitur cura ipsa ad syncopim: cum iam quasi incipiat: & datur vinum cordiale electum. 3° can. Fen. xj. & 12. tcra. ¶ Et quia saracenis non est licitum bibere vinum. unde quandoque renuunt illud. ideo dat syrupum de malis scilicet vel citonijs vel matianis: & habes descriptionem quinto lib. trac. 6. Superfluitas autem resoluta ex antiquitate est aquosa superfluitas: que facit illum syrupum: & illa poma minus stiptica stipticitate convenienti ori stomachi. ¶ 3° vertitur cura ad ipsam syncopim actu & iuvantur constrictione crurium & positione &c. Et nos fricationibus utimur ad revocandum calorem ad exteriora: & ita competunt ante casum in syncopim cum timetur. ¶ 4° vertit se ad curam quando surgit a syncopi & est cura non. Et nos protelavimus sermonem in cura syncopis 3° lib. Fen. xj. ¶ Et scias. Hic can. est notus: & ideo non curando de febre dat vinum. ut etiam dixit Halyab. 3° prac. ¶ Phlebotomia &c. Excitat choleram illam: quia debilitat &c.

¶ De constrictione anhelitus eorum. Cap. xxxj.

Onstrictio anhelitus accidit eis: aut propter spasmum & siccitatem: que accidit eis in lacertis anhelitus: aut propter materiam prefocatiuam descendentem ad guttur eorum: aut propter debilitatem: que dominatur neruis venientibus ad membra anhelitus. ¶ Et prima quidem curatur cum unguentis vel emplastris humectantibus. ¶ Et secunda cum eis: que prohibent strangulationem. ¶ Et tertia cum equatione complexionis in cerebro: & innuctione colli cum eis: que infrigidant & humectant: & super stomachum iterum ex eis: que sunt sicut rasura cucurbite & portulaca & sandali cum oleo ro. & similibus ei.

¶ Primo premittit causas constrictionis anhelitus: & sunt tres cause: que frequenter accidunt in febribus: tamen complementum harum quere 3° can. Fen. x. ¶ Et p^a. Hic 2° ponit curam secundum dictas causas. Et prima. s. que fit a spasmo sicco: & intelligit large spasmum pro qualibet induratione inhabilitante lacertos pectoris ad motum. Hec unguenta & emplastra sunt nota 3° can. Fen 2^a: & infra cap. de ethica. ¶ Et 2^a. Uidelicet que fit a materia prefocatiua faciente modo squinantiarum: & scias hec cura 3° can. Fen. 9. ¶ Quidam rudes homines docentes dicunt istam litteram debere poni in fine precedentis capituli: quia ista est cura syncopis: sed istorum error est manifestus: quia non apparet quod innuctio colli ad syncopim faciat. ¶ Amplius. Avic. hic esset valde obliuiosus: cum non ponat curam constrictionis anhelitus. ¶ Nos dicamus: quod debilitas que dominatur in neruis venientibus ad membra anhelitus plurimum accidit in acuta febre a caliditate resolutiua spirituum a cerebro & nucha & neruis. & ideo Avic. temperat illam caliditatem & in sui principio. s. in cerebro & in via incessus. s. in colo in ipsis membris, cum dicit. Super stomachum. Et in hoc vult temperare diaphragma: & intellige etiam super pectus &c.

¶ Supra cap. de destructione anhelitus. Re^ca. XVI.

Si fiat ex oppilatione. utatur conserua radi. enule campane: vel conserua: radi. yre. vel utatur unguentis resolutiuis: que dicentur in tractatu de ethi. Ad idem etiam valet sustentum inceratum superius dictum. ¶ Que destructio anhelitus si sit sine fe. potest curari cum usu radi. genciane. que continuetur. xij. vicibus ad quantitatem. 3. ij. omni die. postea non bibat si potest. In asperitate vocis valet succus caulium. etiam per se potatus omni die de mane: vel syrupizatus continuatis. xiiij. vicibus.

¶ De vehementia tristitie eorũ. Cap. xxxij.

Quando multiplicat̃ tristitia cũ oris stomachi: ⁊ aduentu humoris mordicatiui in eo. tunc infrigida stomachos eorum cũ eis: que scis de cibis: ⁊ inungant̃: ⁊ dormiant in loco proximo motibus aque strato: extremitatibus ⁊ fructetis frigidis: ⁊ odoriferis frigidis: ⁊ nenufare: ⁊ rosis: ⁊ expersionibus frigidis factis: ⁊ fructibus odoriferis frigidis: ⁊ sandalis. ¶ Et multotiẽs quidem conferunt in eorũ tristitia clysteria frigida facta ex aqua cucurbite: ⁊ citrulli: ⁊ succo portulace: ⁊ semperuiue cum oleo rosa.

¶ Hec tristitia fit a caliditate inquietante eos: ⁊ vaporibus eius. ⁊ tũc cura est regimẽ infrigidationis: qđ positũ est supra cap. de regimine acu. feb. cuius hic breuiter Aui. summã ponit. Fit ẽt a cholera in stomacho: ⁊ cura est nota.

¶ De difficultate degluttiendi: que accidit eis. ¶ Capitulum. xxxiij.

Difficultas degluttiendi cum accidit eis: ⁊ febris fuerit conclusa. tunc flobothomia paulati fiat: ⁊ equatio fiat ad retrahendum: ⁊ suppositorium est melius q̃ȝ plurimum solutiuum desuper.

¶ Considerãdũ ꝙ difficultas degluttiendi: quã p̃ Aui. curat est ex multa repl'one sanguinea circa ptes meri. s. illis ptib⁹ cõlcata: ⁊ iõ phlobotomat sicut fit in squinãtia mãli: ⁊ alijs spẽb⁹ eius: in qbus ꝑcipit̃ reiteratio flõmie: ⁊ hoc nos declarauimus Fen. 9. ⁊ hoc ẽ qđ dixit paulatiȝ ad reiterãdũ. Uel forsan dixit ad faciẽdũ te securũ. nã lȝ flõmaueris ifirmũ añq̃ȝ hoc accñs sibi veniret: nõ timeas in hoc accidẽte iterato paucã facere flõmiã. ¶ Suppositoriuȝ est melius: q: pharmacũ nõ est hũ trãsgluttibile ẽt posset excitare vomitũ: in quo esset periculũ ꝑꝑ motũ mãei ad supius: lȝ qñq̃ȝ fit vomitus cura difficultatis degluttiõis. ¶ Tu ꝟo cõple illud cap^m p sciam tertij canõ. fen. 13. vbi alie multe cãe ponuntur in difficul^te degluttiendi ⁊ ponitur cura illarum.

¶ De frigore extremitatum: quod accidit eis. ¶ Capitulum. xxxiiij.

Multotiens profundatur calor eoruȝ ⁊ infrigidantur eoruȝ extrema: ⁊ tendit calor submersus ad caput. Ponãtur ergo extremitates in aqua calida: ⁊ non bibant aquam frigidam.

¶ Cause submersionis caloris sunt scite ex capl'o de causis putredis: ⁊ capl'o de causis rigoris ⁊ frigoris: ꝙ aũt calor intus multiplicatus cõstrictus tendat ad caput est notum: q: in homine hec est sua latio. vt Aristo. problematum. 55. problemate: ⁊ cura est nota: quam ponit.

¶ Sup cap. de frigiditate extremitatũ. ℞^{ta}. XVII.

Recipe lapides ignitos: ⁊ applica plãtis pedũ: aut volis manuũ. vt dictum est. s̃. in ca° typi. ¶ Itẽ põt calefieri vinũ cum quo lauent̃ extrema. ¶ Iteȝ fiant fricationes trahẽtes ad iferius: vel applica plãtis pedum vel vol' manuũ vas aliqđ eneum vel aliud. vt vesicã plenã aq̃ ca. ¶ Itẽ in diuitib⁹: ⁊ vbi friditas extremitatũ diu duraret. fac fieri pomũ đ auricalco: in cuius me° arti^r teneat̃ ferrũ vel lapillus ignit⁹: ⁊ fac fieri vesicã de auricalco: que impleat̃ aq̃: vel decoctione herbarũ calarũ. ¶ Ubi nõ ꝙ auricalcũ est es multo igne: ⁊ me^n ad colorem auri ductũ: qđ sic fit. ℞. lamiarũ eris veteris vel cupri: qđ si vis audacter capias de calda° veteri: melius tñ est si sit cuprũ nouũ: ⁊ igneat̃ ter: ⁊ totũ extinguat̃ in vrina pueri: in q̃ tartarus ⁊ sal fuerint reso^{ta}: ⁊ totum a squamis siue ab eorum lepra mundet̃: deinde frustatim cuȝ forfice incidat̃ in pua frusta ad quã^{tã} puorꝫ carlinorũ. de qbus sumant̃. lib. ij. vsual. ⁊ ℥. ij. qbus ꝑparatis ⁊ põderatis. ℞. lapidẽ calamiaris boni citrini electi. lib. i. tartari: vini al. ℥. viij. sulfu. carbonũ psilij: vel sallcis: vel populi: corticum ouorꝫ añ. ℥. ij. fiat pul. q incorpetur cum melle dispũato in modum paste: cui frusticula de p̃dictis laminibus incisa imergãtur quãtũ est posse ⁊ totũ simul ad vas ifusionis: qđ vo^r crucibulũ profundũ ponat̃ ⁊ vas supius cũ bona argilla obstruat̃. ⁊ vndiq̃ circũdetur vt melius possit ignẽ sustinere. ⁊ in vase permittat̃ vnũ foramẽ: qđ obstruatur cum stuello vel argilla facta: p quã tẽpore liquefactionis auricalcum infundatur ad cãnulas: vel virgas oleo inũctas: ⁊ cũ infrigidatũ fuerit cũ martello fricetur. ¶ Nota ꝙ archimie. v. sunt spũs. argentum vi. sulfur. auripigmentum: arsenicũ. salar^{mo}. ⁊ dñr spũs: q: volatilia po^{ta} super ignem effugiunt: vt sublimatum cum alijs rebus. Et sicut sunt septem planete: ita sunt septẽ gñã metallorũ: que planete influunt. p^m est aurũ: qđ influit sol: luna supra argentum: mars supra ferrũ. mercurius supra argentum vi. iupiter supra stãnũ: venus supra cupru: saturnus supra plũbum: ⁊ ista ponuntur hic ad bene esse ⁊c̃. Auricalci confectio.

¶ Sermo đ febre chole. C. xxxv.

Febres cholerice tres sunt: tertiana continua: et tertiana periodica: et causon.

¶ Cũ posuit curã vel regimen accẽtiũ: festinat hic ad distinguendũ febres acutas. vt sit sermo ꝯtinuus ꝑm ꝙ promisit supra illo capl'o. Loq̃mur. Et post acutas: q̃ sunt cholerice ⁊ sanguinee: exequit̃ đ alijs: hȝ igit̃ q̃tuor ptes. sicut q̃tuor sunt gñã febriũ. s. cholericarꝫ: sanguinearꝫ: flegmaticarũ: ⁊ melãcholicarꝫ ptes patẽt. Prima in duas. Primo determinat de febribus cholericis in gñali. Secũdo in spãli. ibi 2ª. (Paroxismus.) Tertiane est. Pria in duas. Prio in gñali ponit eius spẽs. Scđo signa. ibi 2ª. (Et vehemẽtia.) Pria in duas. Primo ꝑnũciat spẽs. Scđo declarat. ibi scđa. (Et tertiana.) Dicit pmo ⁊c̃. ¶ Dubitat̃ pmo: q: Gal. pma distinctione febres cuiuscũq̃ȝ triũ modorꝫ distinguit in interpollatã ⁊ ꝯtinuã. vt appet scđo đ crisi. ⁊ scđo de dñtijs febriũ. ¶ Dõm ꝙ febres cholerice sunt due pma diuisione. s. interpollata ⁊ ꝯtinua. Cõtinue sunt duorũ modorũ: quedã ꝯtinue dicte ꝓportionales: q: habẽt manifestas excrescentias: siue exacerbationes ⁊ manifestas q̃etes. i. remissiões. Alie sunt ꝯtinue vniformes nõ hñtes manifestã exacerbationẽ: ⁊ iste de cholericis dicunt̃ causones. Questio. I.

Sed tu dices põt ne ex alijs humoribus a cholera vt a flegmate ⁊ melãcholia fieri febris ꝯtinua vni⁹modi nõ hñs exacerbatiões manifestas. ¶ Dõm ꝙ sic: vt supra diximus capl'o de putredine. Cã. n. in hoc ẽ putredo cordi ꝓpinq̃. iõ credimus posse inueniri febrẽ flegmaticã: q̃ in sui ꝯtinuitate certe ẽ silis causoni. nã cã quare in causone est illa ꝯtinuitas est: q: mã ẽ ꝓpinq̃ cordi. vt inuit Aui. ibidẽ: sȝ ꝯtingit aliqñ flegma ibidẽ putrefieri cũ talis feb. flegmatica nõ dr̃ causon: q: nõ est cũ vehementia caumatis: q̃ est in causone vt nomẽ eius ostẽdit. Febris aũt de humore melãcholico: q̃ sit silis causoni in ꝯtinuitate lõginquũ est ꝙ repiat̃: lȝ nõ sit negãda possibilitas. Et cã ẽ: q: melãcholicus humor nõ est aptus multiplicari: ⁊ putrefieri in ptibus ꝓpinquis cordi: sicut cholericus ⁊ flegmaticus. Ex qbus appet. q̃re plus repit̃ feb. ꝯtinua nõ hñs excrescẽtiã siue reporẽ manifestuȝ de humore cholerico q̃ȝ de

flegmatico ⁊ melancholico: q2 ille humor est magis aptus inueniri i venis ppinqs cordi. s. venis pulmonis alijs duobus humoribus: cũ pulmo nutriat sanguie cholerico. i. subtili apto in cholerã trãsire. Hec aũt supra declarata sunt.

¶ Et tertiana quidem periodica aut est pura: ⁊ fit a cholera pura: aut non pura: ⁊ fit cũ putredine cholere grosse substantie propter cõmixtionem cholere cum flegmati cõmixtione aliq̃ cõplexionali vnita. Et per hoc diuersificatur ab emitriteo: cũ emitriteũ faciant due materie separate: ⁊ hanc faciat materia vna: q̃ in seipsa est permixta: cũ cuius calore permiscet aliquã tulũ frigoris: qd grauat suã putredinẽ: ⁊ suaz resolutionẽ: ⁊ suã digestionẽ: ⁊ pp illud quidẽ fiũt in emitriteo duo paroxismi. et tertiane nõ pure paroxismus vnus. ¶ Et hec quidẽ non pura quãdoqz prolongatur tempore longo: ⁊ circiter medietatem anni: ⁊ quandoqz perducit ad mollitiẽ ⁊ magnitudinẽ splenis.

¶ Hec ps hz tres. p̃ declarat tertianã piodicã. 2° causonem. 3° cõtinuã. ibi 2a. (Causon.) ibi 3a. (In tertiana.) ¶ Circa primũ dubitatur. q̃re nõ fecit mẽtionem de feb. tertiana nõ pura per mixtionẽ melãcholie. ¶ Dõm q raro hoc euenit vt exuberet in corpe melãcholica: sicut cholera ⁊ flegma. Scdo. Quia isti humores nõ sunt bñ miscibiles: sicut bene miscibilis est cholera ⁊ flegma. ¶ Considerandum 2° q Aui. innuit hãc diuisionem: q mixtio flegmatis cũ cholera est duplex. Una complexionalis vnita in q̃ humores cõmixti veniũt ad vnã formã: ⁊ ex tali mixtione quãdo. s. vincit cholera fit febris tertiana. Alia est mixtio non vnita: in qua quilibet humor seruat suã formã: ⁊ ẽt hz suũ motũ paroxismalem: ⁊ di talis febris hemitritea. ⁊ iõ hemitritea est due febres. Sed tertiana nõ pura est vna febris: q2 vnus ẽ humor factus per cõmixtionem ducentem ad vnã formã. ¶ Considerãduz 3° q hic esset locus speculationis. si duo humores eq̃liter dñant: in quã febrem ilia reducit. Et dicamus breuiter: q duobus humoribus eq̃liter dñantibus nõ põt fieri vnus humor fm formã: sicut nec equalr dñantibus duobus cõtrarijs potest vnum fieri. vt. 10. metaph. ⁊ 2° de gnõne. erit igit duplex febris. ¶ Considerãdũ 4° q quãuis ex cholera ⁊ flegmate pauco non fiat humor vnus per cõmixtionem tñ resultat 3m per corruptionem flegmatis in cholerã. Et forsan q ista sunt ppinq: ⁊ sicut ex hoc fit vna febris: ita possumus imaginari: q qñ ex cholera ⁊ flegmate equalit abũdãt. hus fit vnus humor: q ex eis sic equalr mixtis fit vna febris putri. que nec affliget de 3° in 3m. nec de die in diem: sed saluatis formis istorũ duorũ humorum põt imaginari fieri febris tertiana non pura: quã medicus non dicit esse hemitriteũ duorũ paroxismorum: ⁊ hoc erit qñ cholera ⁊ flegma sic sunt adinuicem mixta: q cholera non mouet ad paroxismũ qn moueat flegma secũ mixtũ: non q2 sint vnum: sz q2 nõ mouet vnum sine alio. Aduersarius tñ dicet: q hoc non fit: nisi qñ sunt facti vnus humor fm formã: tñ hoc non poterit probare: nec vi necium: ⁊ nos diximus de hoc in qõne nr̃a de plongatione febriũ. ¶ Cõsiderãdum 5° q dixit aliquãtulum frigoris. nã hoc frigus ⁊ h flegma debent esse parũ respectu cholere: cum iste humor sit a predominio cholericus. Dicit ẽt q hoc frigus grauat putredinez cholere: ⁊ hoc in processu caloris putredinalis super humorẽ: q2 non fit velociter putridus: ⁊ calor cõplet inflãmationẽ tã cholere impure p flegma q̃z cholere pure: ⁊ h pp fridiratẽ illã: q̃ calori resistit ⁊ ex hoc grauat. i. tardiorẽ facit suã resolutionẽ vt notũ est. Questio. II.

Sed dubitatur q2 hoc flegma siue hoc frigus non videtur grauare. i. tardare suã digestionem. s. digestionem cholere: imo accelerare: q2 cholera cuz infrigidat ⁊ humectat digerit. Et videtur ex hoc q non grauet putredinem: imo acceleret: q2 siccũ contrariatur putredini: qd cholerã reddit humidã: magis aptat eã putredini. ¶ Amplius. Flegma citius putrescit: q2 de die in diem: sed cholera de 3° in 3m. ¶ Ad primum dicẽdũ dupliciter. Primo q digestio cholerici humoris ẽ duplex. Una est: que est eius preparatio euaporationi ⁊ resolutioni: ⁊ illã tardat flegma ingrossans ⁊ infrigidãs choleram. Unde resolutio eius in vaporem non sic cito fit ⁊ de hac digestione: que est in humore actu paroxismãte loquit Aui. hic: ⁊ potest idem intelligi de humore parato ad poxismũ. Alia est digestio: q̃ est remissio caliditatis ⁊ siccitatis cholere: ⁊ illã facit flegma: ⁊ sic stat q cholera per flegmatis admixtionem fit remissioris caliditatis ⁊ siccitatis: ⁊ tamẽ de se est multum ineptioris resolutionis. Aliter psueuimus dicere. s. q digestio est duplex. s. vera: que est debita mixtio humidi cum sicco: ⁊ istã per se non facit flegma cholere: cũ sibi miscetur. Alia est digestio improprie: que est remotio a sui caliditate excedenti: ⁊ hoc põt facere flegma ipsi cholere: ⁊ cholera etiã ipsi flegmati. vt Dali ab. 3° practice capitulo de tertiana non pura. ¶ Ad 2m dicendum: q grauare putredinem est facere: q calidũ putredinale grauiter. i. tarde incedat super mãm: ⁊ hoc facit eius ifrigidatio ⁊ ingrossatio. nã humidum non bene separatur a sicco: q2 calidũ non potest profundari in mãm contrariãte frigore ⁊ grossitie. ¶ Ad rõnem dicendũ: q flegma plus nocet ad hoc. i. plus facit grauitatem. i. tarditatem putredinis per infrigidationem ⁊ ingrossationem vel inuiscationem q̃z iuuet ad illius celeritatem per humiditatem siue humectationem. ¶ Alia solutio posset dari: sed traheret nos ad aliã sciam. ¶ Ad 3m dicendum dupliciter. Primo q flegma cõmixtũ cholere facit accelerare totum paroxismum ad totum poxismuz. verbi grã. poxismus tertiane pure inuadit de 3° in 3m hora 9a: sed poxismus tertiane non pure cum flegmate inuadit de 3° in 3m hora 6a vel 3a. Et cum hoc stat q partes paroxismi adinuicem sint tardius succedẽtes in febre tertiana non pura ⁊ velocius in tertiana pura. ¶ Aliter posset dici: q lz flegma faciat paroxismũ omni die est per formã specificã principaliter: sed quãdo miscet cholere: rumpitur illa forma specifica: que sequitur formã substãtialez: sicut corrumpitur forma substãtialis flegmatis: ⁊ ideo nõ facit festinare cholerã ad putredinez: sed q2 remanet grossities: lz nõ illa fm spẽm fit ex hoc tardus motus cholere. ergo si erit aliq̃ febris cholerica non pura per flegma non redactum ad vnã formã cuz cholera: illa habebit paroxismuz ad totũ citiorẽ ⁊ i suis ptibus tardiorem. ⁊ ex his dictis apparet tibi veritas apparentium. Uidebis. n. quẽdã habentem tertianã non purã: cuius poxismi sunt citiores q̃z pure: q̃ pcessit: ⁊ q̃dã cuius sunt tardiores. Dico quãtũ ad aliquid cõparãdo motũ totius poxismi ad totũ poxismũ.

¶ Et hec quidem. ¶ Pro hoc quere questionem de plõgatione. Hic habes q tertiana non pura prolongatur circa medietatẽ anni: cuz tñ flegmatica pura non tñ prolonget.

¶ Qñqz perducit ad molitiem. Quidã dicunt. i. paralysim: q2 flegmata eliquata currere possunt ad neruos. Aliter ad mollitiem. s. hydropisim: vel cachexiam nocumento epatis. Unde ex hoc fit hydropicus asciticus vel hyposarchus: in quibus est proprie mollificatio.

¶ Ad magnitudinẽ splenis. Quia febre plõgata generãtur multi humores p adustionez: q cũ sint de mã melãcholica: trahuntur ad eorum receptaculũ. vnde magnificat splen.

¶ Causon vero est de genere cõtinue: quoniã differentia inter eius vehementiam ⁊ eius te

Duplex digestio cholere.

porem est insensata: ⁊ accidentia eius sunt vehementia: ⁊ causa est acuitas materiei ⁊ multitudo: cū eius casus sit circa cor: ⁊ in venis oris stomachi: aut in partibus epatis proprie: ⁊ ad summū in mēbris nobilibus vicinis cordi.

Considerādū q̄ hic notificatur causon ex tribus. Primo ex mō motus. Scdo ex accn̄tibus. Tertio ex causis accidētiū ⁊ ꝯtinuitatis motus. Accn̄tia.n.de inflāmatione fortis ⁊ alijs ex hoc sequentibus: ⁊ ꝯtinuitas motus fuit ex hoc q̄ materia est acuta: ⁊ multum propinqua cordi ⁊c̄.

In tertiana vero cholera ē in carne: ⁊ ad partes cutis: ⁊ in continua est sparsa in venis corporis: que elongantur a corde.

Hic vt notificet ꝯtinuā proportionalez notificat interpollatā ex loco materie. Tu autem pro declaratione istorum recurre ad illa: que diximus capitulo de putredine.

Et vehementia quidez sitis: ⁊ angustia: ⁊ inquietudo: ⁊ impatientia: ⁊ alienatio: ⁊ nausea: ⁊ amaritudo oris: ⁊ siccitas labiorū: ⁊ scissio eorum: ⁊ dolor capitis multiplicātur in febribus cholericis: ⁊ est natura in pluribus earū ad siccitatē declivis: qm̄ materiei mot⁹ ē ad supiora aut ad illud quod apparet de corpore ⁊ cute.

Cā multiplicationis oium istoruz accn̄tium est caliditas acuitas: ⁊ inflāmatio cholere vt notuz est. Scissio eoꝝ. Hoc est signū multum ꝯforme febribus cholericis. vt ponit Rasis.16.ꝯtinentis ⁊ cā est: q2 cholera est apta ascendere ad superiora ⁊ recipitur in labijs: que sunt loca carnosa ⁊ acuitate scindit illa: ⁊ quādoq3 accidit multa desiccatio ⁊ scissura in labijs per viā crisis. ⁊ iō vulgares indicāt hoc bonū signum. Nā est ad siccitatē ⁊c̄. Propter cām: quā Avic. ponit: ⁊ q2 ille febres exsiccāt multum viscera: ⁊ qm̄ superfluā siccitatem vētris vides in cholericis febrib⁹. tūc phrenesim iudica ſm Rasim.16.ꝯtinentis alia patent.

De tertiana absolute: ⁊ nominatur triteus.

Capitulum. xxxvj.

Paroxismus tertiane incipit in p̄mis cum horripilatione vt pūctura acus: deinde infrigidat: ⁊ incipit facere rigorez difficilez valde difficiliorē reliquis rigoribus non frigidū: aut cū pauco frigore: ⁊ non est frigus eius nisi propter profundationē caloris ad interiora ad partez materiei: ⁊ invenit sicut puncturas acuū. Et hic quidē rigor cum vehementia sua est velocis sedationis: ⁊ tu iaz sciuisti causam huius rigoris. Et fit rigor eius in tribus diebus primis fortior ⁊ vehemētior ⁊ in quartana econtrario. Et iterum rigor incipit cum fortitudine: deinde lenitur paulatim ⁊ minuitur velociter: ⁊ in quartana econtrario.

Hic in sermone speciali vult determinare de febrib⁹ cholericis. Primo de interpollata ⁊ cōtinua. Secundo de causone. ibi scdā. (Causon.) Prima in duas. Primo determinat de speciebus sive modis harum specierum. Secundo de cura. ibi secunda. (Oportet vt.) Prima in duas. Primo ponit diversitates ⁊ signa interpollatarum febrium cholericarum: lz etiam multi illorum sermonū possint applicari ad continuas febres cholericas. vt apparet. Secundo ponit signa cholerice continue. ibi secunda. (Cognoscitur.) Prima in duas. Primo ponit signa tertiane absolute. Secundo docet distinguere inter puram ⁊ non puram. ibi secunda. (Pura.) Prima in septem: sicut septem ponit ordines signorum febris tertiane: ⁊ vltimo ponit quendaz cañ.

Prima summa: vel primus ordo signorum est ex forma sui rigoris: que hic expedit scire. De rigore ⁊ horripilatione presupponuntur nota ex dictis supra capitulo de sermone rigoris ⁊c̄.

Considerādum q̄ Dynus imaginatur q̄ li deinde non dicat ordinem temporis: sed causalitatis: quia ideo fit frigus quia rigor ⁊ punctio. Et lz dictum Dyni esset verum: tamē li deinde posset etiam dicere ordinem temporis hic: sime mores eorum: que supra diximus. nam horripilatio precedit tempore forte frigus: quia.s. prius est horripilatio: deinde frigus.s. fortius q̄z est in horripilatione.

Difficiliorem ⁊c̄. Hoc est disputatum supra.

Non frigidum. Hoc frigus est frigus revocationis caloris: ⁊ hoc vocat frigus paucū: sed in flegmatica ⁊ in quartana est frigus propter qualitatem materie frigide.

Velocis sedationis. Propter subtilitatē materie ac aptitudinem ad motum extra.

Et fit rigor. Causa est quā ponit Serap.6. practice capitulo de tertiana. ⁊ Cōmentator Alexandrinus super p̄mo epidimiaruz super illo. §. Que in rigore. Nā materie cholerice in primis paroxismis sunt subtiles. ⁊ ideo cito ⁊ velociter mote faciunt rigores fortiores: sed posterius per digestionem ingrossate econtra se habent. In quartana autē su. ⁊ flegmatica est econtra: quia materia a principio grossior ⁊ cruda tarde mota facit debiliores rigores: sed in paroxismis circa statum subtiliata facit fortiores: et de hoc idiota conturbatur. artista vero letatur. vt dicit Alexan. in cōmento predicto.

Et iterū. Eadem cā assignatur in 2o rigore vt notum est.

Et sudor multiplicat̄ in tertiana cū dimittit.

Hoc est secundum signum causa est subtilitas materie et aptitudo motus ad cutim.

Et fit vrina in ea rubea tendens ad igneaz in qua non est multa grossitudo. Aut est non pura: ⁊ fit vrina eius cruda: aut grossa.

Hoc est tertium signum: ⁊ est notuz. Aut non est pura. Hic sermo potest referri ad totum quod dixit vt intelligamus: q̄ ea que dicta sunt de rigore ⁊ modo eius itelligi debent in tertiana pura: q2 in non pura non opz: vt sit illius dispositionis in omnibus: nec illius sudoris: nec vrine: et explicat de vrina: que aliquādo est cruda.s. tenuis propter opilationes multas: aliquādo grossa propter expulsionem grosse alicuius materie cum ea: ⁊ potest iste sermo referri ad id solum: qd̄ dixit de vrina patet.

Et tertiane caliditas est salvior caliditate causonidis: ⁊ quanto prolixius manus tangit corpus: non additur inflāmatio: imo quandoq3 minuitur inflāmatio eius: ⁊ in causonide additur inflāmatio.

Hoc est quartum signuz. Causa primi dicti est nota causa secundi dicti est multitudo materierū multos semper emittens vapores: sed in tertiana interpollata quandoq3 vt in declinatione proprie non sic effundūtur vapores: ⁊ hic eēt locus considerationis.

Et accidētia que accidunt eis in tertiana sunt vigilie sine gravitate in capite: nisi i qbusdā nō puris. ⁊ sitis. ⁊ furor. ⁊ ira. ⁊ odia loquutionis.

Hec est quinta ordinatio signorum vigilie sine gravitate:

quia vapores calidi ⁊ sicci non grauant: sed in non puris grossi vapores ⁊ multi possunt esse causa alicuius grauitatis: ⁊ alicuius modi somni vigilatiui: de quo scribitur a Galeno in libro de catumate.

¶ Odium locutionis. Quidaʒ dicunt: quia spiritus ex hoc motus in cerebro exacuit choleram. ¶ Uel dicendum: ꝙ isti habent organum auditus valde expurgatum. ⁊ ideo audibile sive sonus imprimit valde realiter: ⁊ valde timpanizat. ⁊ ideo cātur modus doloris in auditu sicut tangibile in organo tactus. s. neruo discooperto.

¶ Et est pulsus eius acutus velox per comparationem ad reliquas febres: ⁊ non est equalis constrictionis: quoniam humor debilitat euʒ: ⁊ addit ei diuersitatem apud statum: ⁊ diuersitas in eo est sub ea: que est in aliis cum duritie: ⁊ est pulsus fortior in ea: imo diuersitas in eo non est ſm plurimuʒ. Nisi diuersitas propria cum febre ⁊ aliis. Et in principio quidē est necessariū: vt coarcteť pulsus vsqʒ ad horā dilatationis febris: ⁊ tūc cōfortať: ⁊ fit velox: ⁊ frequēs. ⁊ eius diuersitas nō est multū superflua.

¶ Hic est sextus ordo signoruʒ. Non est equalis constrictionis: qꝛ nec sistoles est equalis diastoli: nec diastoles sistoli: nec sistoles sistoli nec diastoles diastoli: ⁊ hoc respectu feb. nō humoralium vt effi. ⁊ ethice. ⁊ respectu sanitatis. Et motus fuit Auic. ad dicendum hoc propter illud qꝺ dictū est supra capitulo de signis putridarum in generali: vbi materiam cholericam posuit esse leuem supra virtutem vt intelligas ꝙ non est ita leuis: quin diuersitatem faciat in pulsu: ⁊ quia humor ⁊ quia putridus: ⁊ hoc est qꝺ dicit. Quoniā humor debilitat. eum. s. pulsum. i. virtutem pulsatilem: et hoc debilitate alicuius aggrauationis respectu nō humoralium febrium: ⁊ debilitate per putredinem: ⁊ addit ei. s. pulsui diuersitatem apud statum. ¶ Dubitatur vtrum in statu paroxis. pulsus in terriana sit magis diuersus q̄ʒ in precedentibus temporibus. ¶ Et videtur ꝙ sic per Auic. hic. ¶ Amplius. In statu est maior debilitas virtutis: sicut maior calor. ¶ In contrarium. Gal. secundo de di. feb. capitulo de signis tertiane vbi ad litteram dicit. In illa ipsa iaʒ signum magnum est putredinis: ⁊ multo magis inuadente paroxismo: ⁊ multo magis ascendente in statu. In hoc autē statu minus q̄ʒ ſm ascensionem. i. augmentum. Et ideʒ posuit generaliter primo libro capitulo de signis putridaruʒ: si quis subtiliter aduertat. ¶ Nos iam protelauimus sermonem in hoc in libro de differentiis feb. Et hic abbreuiemus ⁊ dicamus primo: ꝙ Dynus hic soluit sic istam contradictionem exponendo textum. Addit ei diuersitateʒ apud statum. i. vsqʒ ad statum: includendo etiam statum: tamē in statu non est tāta diuersitas in pulsu propter euaporationē materie maiorem: ⁊ diuersionem eius ad partes extrinsecas: ⁊ hoc maxime contingit in tertiana propter subtilitatem materie. ¶ Sed hic est dubitādum in dictis Dyni quomō pulsus procedit addendo in diuersitate vsqʒ ad statuʒ: ⁊ in statu non est maior diuersitas: lʒ hoc saluare nobis sit facile: qꝛ tenemus contraria posse simul intendi. Et credo ꝙ Dynus non bene sciuit explicare qꝺ voluit. Uoluit enim dicere ꝙ pulsus est diuersus vsqʒ ad statum inclusiue: ⁊ hāc diuersitatem addit sibi febris illa tertiana. ¶ Nos dicamus ꝙ oportet scire ex scientia principiorum: ꝙ aliquam diuersitatem facit grauitas in materia ⁊ constrictio eius in interioribus ⁊ diuersitas in dispositione materie. vnde fit diuersitas in modo caloris: ⁊ hec diuersitas est maior in principio ⁊ augmento: imo in augmento omnino maior q̄ʒ in aliquo tempore. Nam in principio calor est vnius dispositionis. s. suffocatus. In statu vero est expansus ⁊ in augmēto est quasi pugna inter vtrasqʒ dispositiones. ⁊ ideo hec diuersitas est maior in augmento q̄ʒ in statu vel in principio. Et alia est diuersitas: que fit ex virtutis debilitate sequente gradum qualitatis ⁊ quantitatem resolutionis: et illa maior est in statu q̄ʒ in alio tempore vt notum est. ¶ Sed contra. imo maior est in declinatione: quia plus sunt resoluti spiritus. ¶ Dicendum ꝙ si est declinatio ad bonum eoipso ꝙ calor remittitur: fit aliqua virtutis confortatio. ¶ Uel dicendum subtiliter ⁊ manifeste apud euʒ qui intellexit snias. Gal. in cōmento pulsuum: ꝙ ipse casus virtutis per viā resolutionis: vel male cōplexionis non facit diuersitatem in pulsu: que proprie diciť diuersitas: nisi aliqua pugna coniūgať in hoc. ⁊ intellexit hoc Aui. in paucis verbis lib. primo Fen. 2ª cū dixit. Causa diuersitatis pulsus cum debilitate virtutis est pugna cause ⁊ egritudinis. In statu igitur paroxismi ē maior excitatio ad pugnam q̄ʒ in declinatione: ⁊ si sint ad mortem non fit talis excitatio ⁊ violentia pugne. Sed paulatim succumbit. ⁊ ideo virtus deficit ⁊ pulsus rēdit ad vermicularem ⁊ formicantem ſm ordinem caude soricine sinientis: non tamen est propter hoc diuersus. Si autem declinatio sit ad bonum: certum est ꝙ non est diuersus propter causam dictam. Scias hoc.

¶ Et diuersitas ⁊c̄. Hoc est notum propter leuitatē cholere ⁊ vniformitatem in suo motu putredinis ⁊ expāsionis caloris. Cum duritie. Quia calor ⁊ siccitas indurāt. Non dixit autē. si plus vel minus q̄ʒ in quartana sit durus pulsus: qꝛ pōt vtrūqʒ contingere: nisi diuersitas propria cū feb. i. pulsus hʒ diuersitatem: que debetur febri putride. vt feb. putride. ⁊ non habet diuersitatem: sicut facit melancholia ⁊ flegma in febribus. quarum est diuersitas pp febrē: ⁊ propter materias humorū: qui sunt graues: grossi viscosi: suffocantes caliduʒ: ⁊ difformiter procedentes in putredine. vnde fit diuersitas in calore ⁊ pulsu. ¶ Et aliis. s. morbis materialibus vel accidentibus: qui diuersificant pulsuʒ vt dolor stomachi ⁊ accidentia aie: ⁊ ista si coniungantur tertiane possunt facere pulsum diuersum: ⁊ hoc tñ nō erit ꝓpter ipsam tertianam: sed propter alia. Uel ⁊ aliis. Ut dispositionibus naturalibus. sunt. n. homines: qui ex natura habent pulsum diuersum. vt infra Fen secunda.

¶ Et eius diuersitas non est multum superflua. Dupl'r exponitur. Primo respectu eius: qꝺ est in aliis febribus putridis: ⁊ hoc iam est declaratum. Uel eius diuersitas nō est multū superflua. s. dilatato calore: ⁊ hoc est in statu ⁊ iā est hoc declaratum: ⁊ hoc dictuʒ conforme dictis nostris supra.

¶ Et qñqʒ significant ipsam etas. ⁊ cōsuetudo. ⁊ regio. ⁊ ars. ⁊ forma. ⁊ tempus. ⁊ multitudo euentus tertiane in illa hora.

¶ Hec est septima collectio signorum. Etas. Scilicet iuuentutis. Cōsuetudo. Scilicet hn̄di tertianaʒ vel. Cōsuetudo. In cibis calidis ⁊ siccis ⁊c̄. Forma. Id est habitudo.

¶ Cum ergo componuntur due tertiane: sunt paroxismi euenientes omni die. Qui ergo cōsiderat tertianam per paroxismum errat in ea: imo oportet vt attēdantur significationes aliquas dicemus. ¶ Et patiētibus quidē tertianam accidunt vigilie ⁊ amor sollicitudinis: et multotiens sentiunt ebullitionem apud epar.

¶ Sermo hic est notus: qꝺ autem in eo est occultum pendet ex questione de periodicatione.

¶ Amor sollicitudinis. Quia videnť solliciti mobiles acuitate cholere.

¶ Ebullitionem. Id est inflāmationem vt quasi aliquid ibi ebullierit: ⁊ est sermo in quo alii auctores concordant. Et

causa est feruor cholere kistis fellis. vnde ebulit epar.

¶ De differentia inter tertianam puram ⁊ nō puram. ¶ Capitulum. xxxvij.

Era est subtilis leuis: cuius paroxismus ꝯsumitur a quatuor horis vsq; ad duodecim horas: ⁊ nō addit sup eas multum. Et si addit additione multa. tunc est nō pura. Et sm plurimū perueniens ad septē horas. ¶ Et calefit in ea corpus velociter: ⁊ vides caliditatē procedere ex corpore ⁊ extremitates adhuc sunt frigide. ¶ Et similiter pura nō addit: cū non accidit error supra. vij. periodos. Et quādoq; cōsumit̄ ppter subtilitatē sue materie in porismo vno: in quo accidit vomitus: aut vētris solutio mūdificās. ¶ Et apparet digestio in vrina in p̄mo die: aut in tertio: aut in quarto: aut in septimo. Si autē addit super septem periodos additionē plurimā: tūc est de genere nō pure. Et similr si prolongat̄ spatiū sui rigoris. ¶ Et est additio suorum paroxismorū. Et antecessio eorū adinuicē sm ordinē seruantem proportiones siles: ⁊ in non pura est illud diuersuz non rectū. ¶ Et similiter qn̄ assimillātur paroxismi sm terminuz vnū: ⁊ reliqua signa elongationis febris etiaz sunt de illis: que scis. ¶ Et cum vides principium cum rigore sm ꝙ determinauimus: et statuz cum sudore exuberante. tunc non dubites: quoniaz ipsa sit pura. ¶ Et in pura quidē est: cum eaz habens bibit aquā ordei: procedit ꝙ est in corpore eius cū vapore humido quasi ipse velit sudare: et quandoq; sudat.

¶ Hic ponit signa: quibus differt tertiana pura a non pura. Et primo ponit signa pure intelligendo: ⁊ quandoq; ponēdo: ꝙ illa non conueniunt non pure. Secundo ponit signa tertiane non pure. ibi secunda. (Et cum non pura.) Prima potest diuidi in tot partes quot sunt signa.

¶ Primum signum est: ꝙ pura tertiana est subtilis. Quidā dicunt. Subtilis. Scilicet humoris. Aliter. Subtilis. Id est acuti caloris: ⁊ de hoc iudicat tactus.

¶ Secundum signum est: ꝙ calor eius est leuis. Quidā dicunt. Leuis. Scilicet humoris ad digerendum: sed melius est dicere leuis. s. caloris: ⁊ eius leuitas est: quia nō est malign⁹ calor vt aliorum hu. putridorum: sed est intensus in gradu: sed non propter malitiam dispositionis putredinalis. Cholere enim putredo est quasi quedā exarsio: sed aliorum humorū putredo est putridior. Et ex hoc cessant quedaz ꝯtradictiones de calore tertiane. s. de leuitate eius: que videtur esse inter doctores.

¶ Tertium signum est: ꝙ durat paroxismus a quatuor horis: ⁊ est minus tempus ad. xij. ⁊ hoc est maius tempus: ⁊ de hac mensura temporis non potest dari causa: sed ꝙ breui tempore durat hoc est notum: q2 est propter subtilitatez materie: que cito mouetur: cito inflāmatur per totū: ⁊ cito euaporat. ⁊ ideo si multum durat paroxismus. verbi gr̄a. quia durat viginti horis nō est pura: q2 significatur grossities cholere. quam ingrossat: vel melancholia: vel flegma.

¶ Contra. Quia pōt ingrossari per adustionez vt cholera vitelina sm Gal. scđo de virtutibus naturalibus. vltimo capitulo. ⁊ Auer. scđo colliget. ¶ Dōm ꝙ plus euenit illā cholerā: ex qua fit febris grossam fieri per mixtionez flegmatis q̄ȝ per adustionem. Uel dicenduz ꝙ cholera ingrossata per adustionem dicitur nō pura cholera: q2 hȝ naturā aliquā melācholie non per admixtionem ab extra: sed per alterationem: que ingrossat cholerā plus q̄ȝ debeatur cholere: ⁊ facit eam transire ad grossitiem: que debetur melācholie. ideo dicetur cholera non pura per virtutē melācholie. ¶ Ad septem horas. Quia iste est cōmunis terminus: siue tēpus cōmune perdurationis paroxismi: sed q̄tuor hore ⁊ duodecim sunt plus extrema tempora: ⁊ cholera plus est repibilis cū dispositione cōi: quā cuȝ dispōnibus extremis: ⁊ dico cholera pura: ⁊ non dico cholera absolute.

¶ Et calefit. Quartum signum est velocitas calefactionis corporis: q2 materia cito inflāmatur ⁊ expanditur ⁊ dat signum huius: quia stantibus extremis frigidis ⁊ reliquo corpore vides caliditatem pcedere. s. a parte intrinseca ad partes extrinsecus. ¶ Sed tu dices. Hoc nō est sufficiēs signū: q2 in flegmatica ⁊ melācholica inuenimus in augmēto paroxismi extrema frigida: ⁊ pectus ⁊ ventrem calida. ¶ Dicendū primo: ꝙ hoc signū est sufficiēs in tertiana pura. nā frigus in ea nō est: q2 in extremis sit humor frigidus: sed q2 calor est intus reuocatus: ⁊ tū ita cito calefit cholera ⁊ q̄si per totū corpus inflāmat̄: ⁊ ꝙ calor nālis ⁊ accidentalis cū eo potuit expādi vsq; ad extrema oīa: ⁊ illud est breue tēpus. s. in quo expādit̄ in totū: ⁊ tū in hoc tēpore corp⁹ totū intrinsecū est calefactū. ¶ Uel dicēdū ꝙ in reliquis febribus corpus calidū apparet frigidis existentibus extremis: nō tū ꝙ aperte vapores extra ferant̄: sed est quedam calefactio per alterationem membrorum per partem post partem vaporibus grossitie sua intus coarctatis: sed in tertiana pura calor corporis cuȝ manifesta euaporatione apparet. Et hoc innuebat Aui. cum dixit. Uides caliditatem procedere ex corpore: ⁊ dixit procedere. s. euaporando.

¶ Quintum signum est: ꝙ tertiana pura durat ad plus septem porismis: ⁊ q̄nq; citius consumit̄ ⁊ q̄nq; in vno paroxismo: ⁊ hic stat affo. hip. lix. quarte parti. Tertiana febris ⁊c̄. Et cā est: quā ibidē Cōmētator ponit 3° pnostico p q2 tm̄ facit iterpollata in paroxismo vno: q̄atū in die vna continua: sed ꝯtinue cholerice pure cum sint pacute nō pertranseunt septem dies. ergo nec interpollata. 7. periodos. ¶ Et q̄nq; ꝯsumitur. Pōt hoc poni pro. 6. signo: ⁊ pōt esse determinatio dicti: q2 dicit ꝙ non addit supra septē periodos: vult dicere: ꝙ hoc non est semper verum ꝙ duret pio dis. 7. q2 q̄nq; in vno porismo finitur vomitu vel solone. Et cā in hoc est nota. possibile est. n. hominem solum illaȝ cholerā habere: que illū porismū facit: ⁊ rectificari in euacuatione materie illius post cōplōnē malā mēbrorū ꝙ nō remanet mala qualitas. Et ꝙ nō generabit̄ post illius euacuationem alius humor cholericus: qui possit facere paroxismum scōm. ergo in vno paroxismo illa tertiana finiuit crisim suā. Sed ista possibilitas non est sic in humore flegmatico ⁊ melancholico. nā isti humores sunt tarde aggregationis: non dico ꝙ flegma sit tarde aggregationis cum itur a dispositione cause añcedentis ad ꝯiunctā. Sed dico tarde aggregationis: cum itur a dispōne sanitatis ad dispositionem in egritudinem: que dispō est cā añcedens: hoc tū tarde fit in flegmate ⁊ melancholia. Et silr hi humores tarde resoluuntur ⁊ tarde cessat dispō: que est cā antecedēs illarum febriū: ⁊ ideo non fit vnus porismus flegmatice vel melācholice quin alter fiat post illū in suo piodo: ⁊ hoc ppter dispōnem: que fuit añ primū porismum: que faciliter nō cessat: ⁊ propter dispōnem: que relinquit̄ ex p̄mo paroxismo: quāuis aūt sit lōginquū posse reperiri vnā q̄rtanaȝ vel vnā quotidianā vnius paroxismi: non tū credo impossibile. Et casus concedens istā possibilitatem longinquam

Quartana vnius paroxismi qūo euenit possit.

est iste: ponat q aliqs hēat splenē grossum ⁊ plenū melancholie: ⁊ nā moueat ad illius melācholie euonē: ⁊ dirigat eā v̄sus itestina: ⁊ ps illius fugiat hāc euonē: ⁊ ferat ad loca ex venas: ⁊ ibi putrefiat: ⁊ faciat vnū paroxismū: qui finiat cū tota mãe euone: ⁊ nō remaneat q̄litas: que attrahit mām. Iste homo cū illo fluxu vētris non hēbit nisi vnū paroxismū quartane: ⁊ nos testificamur vidisse hoc.

℄ Et apparet. Hoc est sextū signū. ℄ Cōsiderādum q lz in tertiana vera possit appere digestio in p° die: non tn̄ mox in p° appet: sicut in ephimeris. veris vt supra diximꝰ in cap̄ de signis ephimerap. ℄ Cōsiderādum: q dixit in' p̄mo 3° 4°. vel 7° dans itelligi de 2° ⁊ 6°. Uel dixit p̄mo pp̄ter illā que terminat in poxismo vno: ⁊ dixit 3° dans itelligere 2m, ⁊ vt tāgeret dies creticos ⁊ idicatiuos: in qbꝰ signa digōnis apparētia sunt certiora. sicut oia bona signa sunt certiora in bonitate: ⁊ mala in malitia: cū apparēt in cretica die: vt Gal'. 2° ⁊ 3° pnosticop. ℄ Si autē. Applicat dicta ad significādū nō purā: ⁊ q̄uis dicat de duobꝰ signis: que reperiunt in tertiana pura: q ipsa non reperiunt in tertiana nō pura: tn̄ de alijs signis dat itelligi. vbi gr̄a. caliditas tertiane nō pure non est caliditas subtilis: imo eq̄ leuis: ⁊ sic discurrere per alia signa. ℄ Et silr. Scilicet est nō pura: si prolongat spatium sui rigoris: q: significat choiera grossa.

℄ Et est additio. Hoc est septimū signū. Additio. Et pro. i. sūcessio. silr postpositio: q: q̄ntum addit scōs ad p̄mum tn̄ tertius ad scōm. Uel additio. i. augmētum: ⁊ antecessio. i. anticipatio. Et causa istop est materie vniformitas.

℄ Et silr. Hoc est octauū signū: ⁊ est febris tertiane non pure. s. equalitas inuasionis paroxismop: q: figit febris lōgitudinē ex apho. Hip. 10. 4' ptis. Quibꝰ exacerbatiōes fiunt: aut paroxismi ⁊c. Sed tertiana pura non pōt esse lōga. Et reliqua signa ex etate, tpe, ⁊ alijs. ergo oppositū huius signi est signum tertiane pure. s. paroxismos anticipare: vel postponere: ⁊ nō inuadere in eadem hora.

℄ Et cū. Hoc est nonū signū: ⁊ pz. ℄ Et in pura. Hoc est decimum signū. In pura. n. cholerica mā subtilis rectificat p potū aque fride. vnde parat digōni: ⁊ vie nō sunt opilate. vñ pōt penetrare aq̄ versus venas: ⁊ cutim: ⁊ calefieri ⁊ in vaporē eleuari: ⁊ ipsa ifrigidabit ⁊ tēpabit maiā cōplexionem. ℄ Ex qbus hō disponit ad sudorem. In tertiana v̄o nō pura magis ingrossat mā a potu frigide aque: ⁊ nō potest penetrare propter oppilationes: ⁊ possibile est: q infrigidatio fiat maior q̄ illud quo indigemus.

℄ Et cum nō pura inuenitur grauitas plurima in capite ⁊ extensio ⁊ prolongatur rigor donec peruenit ad vigintiquattuor horas: aut triginta horas vsq3 ad horam suaz: ⁊ tepescit donec complentur quadragintaocto hore. ℄ Et per quantitatem additionis paroxismi super duodecim horas est eius elongatio a puritate. ℄ Et in tertiana quidem non pura tardat apparitio digestionis. ℄ Et non apparet in forma offuscatio: neq3 extenuatio: ⁊ fortasse non eradicatur cum sudore copioso. ℄ Et fortasse non incipit cum rigore. ℄ Et non est caliditas cū multa fortitudine. ℄ Neq3 est augmētum eius equale: imo est quasi ipsa addat: deinde procedit ⁊ minuitur. ℄ Et accidentia seua minoretur in ea.

℄ Hic ponit signa non pure. Et vnum signum est grauitas plurima in capite propter grossos vapores ibi retentos: ⁊ conuersos ad naturam humoris.

℄ Extēsio. Hoc est scōm signū. Extēsio. Scilicet in capite ex repletione multa vel. Extensio. i. plōgatio paroxismi.

℄ Et plongat rigor. i. paroxismus: ⁊ hoc est signū tertium. ℄ Dubitant qdā quō paroxismus tertiane nō pure plongat plus q̄ paroxismus flatice pure. ℄ Dōm f̄m Dynu3: q per se nō est verū: sed per accñs. ⁊ hoc est: q: in febre tertiana nō pura scōs paroxismus valde tardat post p̄m: q: fit in die 3°. Sed scōs paroxismus quotidiane statim supuenit. ⁊ ideo p̄mus poxismus quotidiane magis plongaret q̄ poxismus tertiane nō pure: nisi q: statim supuenit alius paroxismus. Et signū huius est: q: non h3 verā qetē paroxismus flatice. ℄ Aliter aūt op3 dicere ad qōnem. vt prolixe discussimus in qōne de plongatione: ⁊ pertractauimus sermones hos: quos nō credo veros in maiori cop parte. flatice enim feb. paroxismus hēt suam quietē: l3 falsam in viginti hor. vt ipse dicit. Quō ergo credēdum est: q iste tepor duraret alijs viginti horis: q̄uis non veniret alius paroxismus. Et tertiana nō pura sine dubio. dum accidit ipsam plongari. xl. horis non h3 suā quietē in viginti horis: imo extendit cū calore forti vsq3 ad. xxx. horas: ⁊ tunc incipit declinatio: ⁊ nos aliqñ vidimus hanc tertianā non purā. ⁊ vidimus et q̄nq3 illam: que durauit. xlviij. horis. Supponamus igit hic dicta nostra in qōne illa. s. q ex causis accidētalibus. non quas Dynus dicit: sed alijs febris tertiana non pura pōt extendi ad. xlviii. horas: ⁊ totū hoc dicit Gal'. 2° de differentijs febrium. ℄ Usq3 ad horā suaz. Id est vsq3 ad statum: sic exponit Dynus. Hec expositio nō capit a me. Dicemus igit vsq3 ad horā suam. i. vsq3 ad horam aduētus secundi paroxismi: ⁊ hora alterius paroxismi est principium. xlix. hor. ⁊ ideo Auicen. cu3 p̄misit vsq3 ad hora3 suam statim subdit eius declinationem. Et tepescit ⁊c. ℄ Et per quātitatem. Hoc est notum.

℄ Et in tertiana. Hoc est quartum signu3: ⁊ causa huius est grossities materiei inepte digestioni.

℄ Et non apparet. Quia materia non est sic sicca: ⁊ est quintum signum.

℄ Et fortasse. Sextū signum: q̄uis copiose sudet non remanet mūdus: quia materia grossa detinetur dixit. Fortasse. Quia contingenter potest esse q eradicatur post sudorem feb. q̄uis sit non pura tertiana.

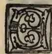
℄ Et fortasse. Septimū signū. i. non fit rigor in ea: qui sit verus rigor: ⁊ hoc est pp̄ter grossitiem ⁊ frigiditate3 mãe: ⁊ non oportebat Auic. dicere. Fortasse. Et imaginabile est: q in aliqua tertiana nō pura non fiat aliqs rigor. s. nec horripilatio: nec frigus verū: nec rigor: sed solu3 quedā pulsus ineq̄litas: ⁊ pfundatio in p̄ncipio paroxismi: ⁊ hoc tarditate motus materiei: ⁊ debilitate motus: ⁊ q: non simul mouetur. Et tunc apparet quare dixit. Fortasse.

℄ Et nō est caliditas. Octauum signū. i. nō est ita intensus.

℄ Neq3 est. Nonum signum ⁊ causa est materie grossities ⁊ difformitas. Unde cum calor incipit apparere in vna parte materiei credit: q procedat addendo ⁊ minuitur: ⁊ suffocatur propter partem aliam materie mote.

℄ Et accñtia seua. Decimū signū: accñtia aūt dicunt seua intēsione: vt vehemens sitis: vigilie, sensus, caloris, ⁊ hō. ⁊ ista minorata sunt in tertiana nō pura. Dicunt aūt accidētia seua pp̄t cop malitiā: sicut eēt pulsus malitia: ⁊ ista sūt peiora in tertiana nō pura: ⁊ silr peior sitis: q: nō sedabilis per aquam frigidam: imo quādoq3 additur ex illa.

℄ De tertiana continua. Cap. xxxviij.

Ognoscitur per vehementiam paroxismorum tertiane: ⁊ per vehementiam accidentium tertiane. ⁊ apud Gal'. quidem quum sang. putrefit fit de hoc genere: ⁊ de eo fiet sermo post.

¶ Hic ponit signa continue per vehementiam paroxismorum ⁊ exacerbationū: ⁊ hec vehemētia in intensione: quia intensior est inflāmatio in continua q̃ in interpollata ⁊ in perduratione: quia longior est paroxismus siue exacerbatio continue q̃ paroxismus iterpollate reliquis paribus. Signa autem puritatis continue ⁊ impuritatis sunt intellecta ex signis predictis. ¶ Et apud. Hic Auicen. festinauit ad ponendum opinionem Gal. quia auidus erat impugnare illum.

¶ De cura tertiane pure. Cap. xxxix.

Portet vt rememoreris illud: quod dedimus tibi de radicibus in curatione febrium de solutione ventris ⁊ cibo: ⁊ in omnibus capitulis: ⁊ fabrica super illud. ¶ Et tu quidē nō auscultes sermonē eius: qui pcedit in principio solutiua fortia: ⁊ mirabolanos: ⁊ his similia: nisi illud qđ diximus. ¶ Immo opꝫ vt properes imprimis ⁊ lenias lenitate quadā cum eis que diximus illic: sicut sunt tamarindi quātitate. xl. ʒ. q infundant in aqua calida in nocte: ⁊ colent: ⁊ pjciatur desuper siracosti: aut terreniabin: aut aqua duoꝝ granatoꝝ. ¶ Et sicut decoctio lubleb cum terreniabin ⁊ passulis enucleatis. ¶ Aut infusio prunoꝝ cū terreniabin: aut siracost. ¶ Aut syrupus vio. ⁊ viole cōdite. ¶ Et fortasse facit mucilago psiliȷ cum quibusdam syrupis: sicut est syrupus prunoꝝ lubricitatem: ⁊ lenificationē: ⁊ cum decoctione lentium cuꝫ lubleb. ¶ Aut clysteria lenia: sicut est clystere cum decoctione altee: ⁊ iniube: ⁊ sebesten: ⁊ radice liliȷ: ⁊ oleo viol. ⁊ succo ficle: ⁊ baurac sm modum: quem scis. Et illud quando necessitas tangit ad ipsam. ¶ Rectum nāqꝫ est: ne in potu detur quod est sicut sorbitio ordei: neqꝫ ei simile: neqꝫ cibi nisi natura iam lenificata. ¶ Et si ventris solutio in principio in febre tertiana pura minoris sit malitie q̃ eius simile in aliȷs: tꝫ sit eius malitia iterum maxima.

¶ Primo ponit curam tertiane pure. Secundo nō pure. ibi secunda. (Res.) Prima in duas. Primo ponit curam tertiane interpollate: que cura potest applicari ad continuaꝫ. Secundo specialiter explicat curam continue. ibi secūda. (Et scias.) Prima in tres. primo ponit curam feb. scđo accidētium. tertio caliditatis: que remanet. ibi secunda. (Et si fuerit.) ibi tertia (Et quando.) Prima in tres. primo ponit curā eius: quod plurimum fit a principio vsqꝫ ad statū. secundo in statu qn̄ apparēt signa digestionis. tertio in declinatione plus. ibi scđa. (Quod si consequitur.) ibi tertia (Balneo ꝟo.) Prima in tres. primo ponit can̄. in eūone. 2° in cibatione: ⁊ prouocatione: ⁊ digestione: ⁊ alteratione caliditatis. 3° can̄. cibationis assumit quātum ad intentioneꝫ in ea. ibi scđa. (Et non cibes.) ibi tertia (Et scias qđ intentio.) Prima in tres. pmo ponit can̄. in eūone p medicinas. scđo per clysteria. tertio per flōmiam. ibi secūda. (Aut clysteria.) ibi tertia. (Et quādoqꝫ possibile.) ¶ Primo remittit nos ad can̄. generales: super quos fabricat non soluꝫ in hoc capitulo: sed in omni capitulo inferius. Scđo redarguit Rasim: qui in. 10. tracta. Almanso. ⁊ in. 17. continendo a pncipio concedit scamoneam ⁊ mirabolanos: ⁊ solutiua fortia: ⁊ non opꝫ q intelligat per mirabolanos solutiuum forte: sed ponit Ras. ad cōsolādum scamoneā: sed intellexit solutiua fortia alia. vt reubarbaꝝ: qđ est forte respectu tamarindoꝝ ⁊ violaꝝ. Et potest dici q omne euacuās exsoluendo: vt sic est forte respectu eoꝝ: que leniendo euacuāt: mirabolani aūt exsoluendo euacuāt: sed tunc Auicē. dicit sermonē: quo seipsum cōcordat cuꝫ Rasi. cum dicit. nisi per modum: quē diximus. Quia nisi mā fuerit furiosa: vel plurima. Unde in pncipio tertiane pure timeat ne transeat in continuam: vel causonem: vel occidat per motū cholere furiosum. tunc enim a pncipio. i. ante digestioneꝫ possumus purgare cū scamonea ⁊ solutiuis fortibus: ⁊ sub hac intētione dicemus Rasim dedisse in pncipio scamoneam. Tertio. Auicen. ostēdit: q intentio sua debet esse lenificatio nō fluxus: nō solutio laboriosa: ⁊ ideo fabricando super radices supra positas dicit. Lenias ⁊c̃. ¶ Et ponit medicinas lenientes quinqꝫ. quaꝝ prima sit ex tamarindis: sup quoꝝ colatura proȷicitur species altera mānet: aut succus duoꝝ granatoꝝ: ⁊ hoc totum declaratuꝫ est supra in capitulo de cura putridarum. ¶ Secunda medicina est decoctio. lubleb. ⁊ est volubilis species: vt ibidem diximus cum manna ⁊c̃. ¶ Tertia est infusio prunoꝝ cum aliqua specie manne. ¶ Quarta est syrupus violatus ⁊ viole condite cū zuccharo. ¶ Quinta est mucilago ⁊c̃. Quantitatem aūt haꝝ rerum in pondere a Mesue in suis capitulis.

¶ Aut clysteria. scias hoc ex generali caplo. Quando necessitas pducit ⁊c̃. Hec necessitas clysterioꝝ potest eē multiplex: sed vna necessitas est dari cibi: siue sit subtilis multum: siue non sit subtilis: quia non debet dari sicco ventre nisi leniatur: ⁊ hoc est quod subdit.

¶ Rectum est namqꝫ ⁊c̃.

¶ Et si ventris. Hic can̄. est hic additum: ⁊ eius cā est: q: mā cholerica pura: quāuis sit in principio indigesta: aliquantū a principio habet aptitudinem ad eūonem quā non hēt flegma vel melācholia a pncipio cum sint indigesta: ⁊ ideo lꝫ malitia sit maxima. i. multa in soluendo ventrem a pncipio tertiane pure. vt apparet ex gn̄ali caplo: tn̄ malitia erit minor q̃ suum sile. i. q̃ similis euacuatio in principio aliarum feb. vt flegmatice: ⁊ melancholice.

¶ Et quando est possibile vt flobothomes vsqꝫ ad tres periodos fac. Questio. j.

Dubitatur an post tres paroxismos cōpetat flōmia in tertiana. ¶ Videt q sic ex can̄. gn̄ali lib. p̄ ca° de flōmia vbi dicit in cap pn̄° flōmia peniť mitťaf. ¶ Et ifra dicit q in febre cū oportuerit flōmare nō attendas qđ qdā dicunt: q post q̃ttuor nō est bonū: imo post xl. dies. ¶ In ꝯrium est. A. hic. ¶ Dōm q in tertiana pura flōmia nō fit rōne cause ꝯiuncte: sꝫ fit qñqꝫ rōne dispōnis in sanguine: vel pter cām añtem ⁊ hoc est: vel q: cholera abūdans in sanguine mixta est ⁊ disposita: vt sequať illum in eūone: vel q: sanguis ipse est multus ⁊ subtilis stās sub sanguinis forma. vñ sm piodos po inflāmať ⁊ sit actu cholera cū sit paroxismus. cū ergo ista sunt a pn° tertiane. tūc opꝫ flōmare: q: si differať flōmia pter inflāmationē febrilem pōt euenire: q sanguis cholericus magis factus actu: trāsibit sm magnā partem in cholerā actualē: vel cholera: que prius erat sanguini pmixta fiet acutior ⁊ separabiť. ⁊ ideo tūc flōmia nō erit ꝯueniens: cū tñ prius eēt ꝯueniens. hoc aūt tpꝰ: in quo cōpetit flōmia Auicē. arbitratus est. s. spatium trium paroxismoꝝ: siue periodorum. ¶ Ex quibus apparet: q si tertiana pura incipiat cū cholera: que est cā añs separata a sanguine: ⁊ in processu tertiane accidat sanguinem inflammari ab illa cholera ⁊ secum misceri: q flōmia prius non debet fieri: sed in processu poterit fieri.

¶ Ad 3am dõm:ad pmã:q sermo ille est a me ibidẽ ⁊ Fen 9. tertij subtilr pertractatus:⁊ sufficit ad pñs q Auicen. vult flõmiã dimitti a pn° in egritudib⁹ a mã alia a mã sãguinea: qñ incohoãt talr q mãe ille sunt a sanguine sepate:hic autẽ loqtur de tertiana in qua a pn° flõmia indicat:qr chola est sanguini mixta a pn°:vel sãguis est multũ cholericus que dispões nõ multũ stãt qn pmutent in actuationẽ ⁊ dñiuz cholere extra sanguinẽ:vñ nõ cõpetit flõmia in pcessu que cõpetebat in pn°. ¶ Ad 2m dõ3:q hoc nõ 3dicit illi dicto. qã siue sit tertiana:siue quecũq3 egritudo.tunc fiat flõmia: qñ est necessitas eius:⁊ si trãsierint menses. Sed si in tertiana est possibile:vt flõmes a pncipio:fac illud : ⁊ non differas:qr possibile est q post cessabit potestas cũ peioratione infirmi ppter dimissam esse flõmia3. ¶ Isti ergo sermones sunt sibiinuicem conuenientes ⁊ non contrarij.

¶ Et similiter quando times q sit egritudo furiosa ⁊ facilis:illud erit illud qd accidit de errore:si accidit minus q3 aliud.

¶ Hic cañ.põt referri ad flõmiam.stãte.n. sanguine subtili cholericoq fuerit si facies flõmiã:põt accidere ex h nocumẽtũ:qr pars illius sanguinis remanet ⁊ trãsibit in cholerã:⁊ fortiorẽ faciet poxismũ:l3 hoc nocumẽtu3 nõ sit necio cueniẽs vt notũ est. Sed si eueniat minus malũ est q3 aliud malũ qd timet de furia sãguinis remanentis potẽtia. Xbi grã.apare aliqd nobiliũ vel pncipaliũ:⁊ h est qd dicit. Et facies illud ⁊c.i.facies flõmiã. ¶ Põt aũt cañ.leuius referri ad farmaciã:⁊ est q si mã fuerit furiosa:⁊ facies illud.s. euonẽ cũ farmaco solutiuo a pn°:error q accidit ex h si accidit:qr si aliqd nocumẽtũ sequat:erit min⁹ q3 aliud.i.minus q3 error siue nocumẽtũ ex dimissiõe euonis:⁊ scitu3 est hoc in caplo generali:oia.i.illa fabricantur super illud.

¶ Et oportet vt non moueas in die paroxismi aliquid:nisi propter necessitatem.

¶ Que sit necessitas cogens euare in die paroxismi dicta fuit supra in qõne de hoc in capitulo generali.

¶ Et non cibes nisi apud conditiones dictas.

¶ Isti sũt cañ.mltũ aggregati in cibatiõe ⁊ puocatiõe vrine digõne mãei ⁊ alteratiõe caloris febrilis:⁊ sũt circa.12.cañ. ¶ Prim⁹ est q nõ cibes nisi apd 3diões pdictas.s.de lenificatione vẽtris:⁊ q nõ occurrat cibus in pn° paroxismi.

¶ Aut puoces vrinã cum emulsione seminu3.

¶ Scds cañ.aut puoces.s.nisi apud 3ditiones pdictas cap° de cura putridaꝝ in gñali.vbi iubebat q puocationẽ precedat lenificatio ventris:⁊ phlebotomia:si expedit.

¶ Et op3 vt supueniat ei paroxismus:dũ est famelicus:⁊ nõ est in stomacho eius aliquid.

¶ Tertius cañ.q paroxismus superueniat vacuo ventre:⁊ non sufficit Auicen.dicere:dum est famelicus:qr potest ex appetitu canino appetere pleno ventre:⁊ ideo dixit. Et dum non est in stomacho eius aliquid.

¶ Immo oportet vt sumat in potu syrupũ acetosum omni mane:⁊ post duas horas aquam ordei in die:in qua non est paroxismus.

¶ Quartus cañ.q detur in mane syrup⁹ acetosus simplex:⁊ hoc est hora cõmunis dandi syrupũ:qr cõiter febres cholerice veniunt de die:sed si paroxismus occuparet totã noctem:oporteret dare syrupũ in die aliqbus horis ante paroxismũ fm tuũ iudicium ⁊ extimationẽ:⁊ post duas horas aquã ordei:vt abluat qd incidit syrupus acetosus : vt dictũ est supra caplo de aqua ordei.in die:in qua nõ est paroxismus:qr cum aqua ordei sit quidam cibus:tunc paroxismus nõ occurreret ventre vacuo:⁊ hic sermo est verior si per aquam ordei intelligamus ptisanam.

¶ Et syrupus quidem acetosus post paroxismũ conueniens.

¶ Quintus cañ.est q syrupus acetosus est vtilis.si det post paroxismu3:quia remittit reliquias caloris ⁊ rectificat residuum materiei.

¶ Et similiter ponere pedes in aqua frigida ad attrahendum residuum caloris.

¶ Sextus cañ.est q silr est vtile ponere pedes in aq̃ frigida post paroxismũ ad trahẽdu3.i.ad remouẽdũ residuũ caloris:accidit eñi q q̃uis paroxismus recesserit : q in extremitatib⁹ vt pedibus:remãserit aliqs calor:quem remouet positio pedũ in aqua frida:⁊ phibet spũs ab euaporatione. Et silr si in manib⁹ sentiret isiãmatio residua a paroxismo:possent lauari cũ aqua frida.ex his cessat vilis expositio quorũdã timorosoꝝ. Quidã dicũt q vsus istius aque fride nõ 3uenit:sed Auic.intelligit aquã frigidã in potentia.tñ actu calidã:in qua aqua rose:⁊ viole bullierint.

¶ Et ego magis diligo:vt sit in syrupo acetoso proprie in postremis emulsio seminũ frigidorum predictorum. ¶ Et ante paroxismu3 per tres horas:aut quattuor.

¶ Septimus cañ.est q in postremis.s.digesta mã detur cũ syrupo acetoso emulsio seminũ frigidoꝝ.s.melonis:citrulli:cucumeris:⁊ cucurbite. Xbi grã.syrupi acetosi:lactis seminum cõium añ.℥.i.⁊ semis. ¶ Et 3sidera q Auic.opinatur semina cõia esse satis potens puocatiuum in mã cholerica:sicut esset accorus:vel sparagus in mã flegmatica:⁊ ideo in vsu illoꝝ digõnem expectat in tertiana:sicut in vsu fortium puocãtium in flãtica vel melãcholica. Aliter põt intelligi q ante paroxismũ detur solum syru.acetosus:sed post paroxismũ detur cũ h emulsio seminu3:vt mã residua moueat ad vrinam:⁊ medicus bone extimationis añ paroxismum põt dare hoc puocatiuũ:si sciret mãm est apta3 per digõne3. ¶ Et ante paroxismũ. Iste cañ.nõ hẽt p se cañ. sed pars cañ.supra vbi sic 3tinuat syru.acetosus post poxismũ est 3ueniẽs:⁊ añ poxismum p tres horas vel q̃ttuor.q dedit spaciũ:quo añ poxismu3 dare dẽmus:vel tribus:vel q̃ttuor horis:ne poxismus occurret stomacho : in quo est iste syrupus:qr et h3 cibi rõnẽ aliqualẽ:vt supra diximus:⁊ qr pdet eius opatio si euomet:vt 3suetũ est in pncipio paroxismi tertiane:⁊ qr opatio eius non bñ fiet in mã:qr 3sumet a calore febrilis:sed nõ dedit spatium : quo post poxismum dare debemus syrupũ acetosum:qr statim cũ febris cessauit:imo stante residuo caloris potest dare syrupũ acetosum.nec expedit horam interponere.

¶ Et det i potu iteꝝ post poxismũ aqua ordei.

¶ Octauus cañ.est q det post poxismum aq̃ ordei.s. pmisso syru.ace.vel nõ pmisso ⁊ eius vtilitas est manifesta.

¶ Et qñ necia est subtiliatio regiminis detur in potu:sicut aqua granatoꝝ:⁊ aqua melonis indi.⁊ his silia:⁊ gradatim fiat eius regimen fm modũ predictũ:⁊ quotiẽs appropinquat stat⁹ subtiliet:⁊ in dieb⁹ primis cibet cũ kist ordei:⁊ pane trito cũ aqua frigida:aut sicut est emulsum ex eo:qui fit ex lacte acetoso ⁊ lentibus.

¶ Nonus cañ.l3 de ipso possint fieri multi cañ.est q si indigemus subtiliatione regiminis des vinu3 granatoꝝ:qr est dieta subtilis:vt supra dixit. Ista aũt subtiliatio põt eẽ particularis:vt in die poxismi ⁊ põt eẽ vlis:vt si in pma die iudicasti extimatiue:q tertiana non trãsibit tertium paroxismum:⁊ tunc Auic.docet gradare regimẽ ⁊ est notum.

¶ Et quando cibus acetat in stomacho nõ de-

tur in potu de aqua ordei: que nõ est valde subtilis aliquid: ⁊ si necessarium fuerit dare ipsaз in potu: confortetur parum cuз decoctione radicis apij: si autem stomachus fuerit frigidior illo: ⁊ febris non magna: ⁊ non pura: ponatur parum piperis ſm consilium Hipo.

¶ Decimus cañ. prohibet acetosationem cibi cum radice apij. vel pauco piperis: vt consuluit Hippo. sed libruз vbi Hippo. hoc dicit non habemus: ⁊ non timeamus calorem pauci piperis: sicut quidam faciunt.

¶ Quod si signa significauerint: ꝙ crisis est propinqua: tunc sufficiat ei aqua ordei: ⁊ aqua granatorum dulcis: ⁊ muçi: ⁊ syrupus aceto.

¶ Undecim⁹ cañ. subtiliat regimẽ ꝓpe crisim: q2 ꝓpe statũ.

¶ Et fructus qdem qui diliguntur eis sunt granata dulcia: ⁊ muça: ⁊ pruna matura: ⁊ ĩmatura: melon indus est res maximi iuuamenti cum hoc: ꝙ ipse soluit ⁊ prouocat ⁊ frangit vehementiam caloris: ⁊ facit sudare ⁊ fortasse nõ nocet nisi parum: ⁊ ex oleribus cucurbita: ⁊ cucumer: ⁊ alkhehedi: ⁊ lactu.

¶ Duodecimus cañ. eligit fructus ei ꝯuenientes alkhedi. i. spẽs melonis: vel citrulli. Quid autẽ sit de istis fructib⁹: ⁊ ꝙ cucurbite noĩant inter olera dixim⁹ supra in gñali cap. Et non solũ arabes: sed ⁊ greci iter olera noiant cucurbitam ⁊c. vnde Gal. grecus sic facit vt apparet in terapẽ. ad Glauconẽ. in cap. de cura tertiane: ⁊ q2 tertiana pura est de febrib⁹ multũ inflãmatiuis ⁊ putredo mãe eius est. q. exarsio. ideo fructus frigidi securius conceduntur in ea.

¶ Et scias ꝙ intentio in eo: quo cibantur patientes tertianam. aut est humectatio: sicut datur eis in fine de extremitatibus althalegi: et de testiculis gallorum: ⁊ cerebellis hedorum als eis cum quibus non est nausea: ⁊ vitellis ouoꝝ: aut est infrigidatio: ⁊ humectatio simul: sicut in kist ordei.

¶ Quod hic dicit est notũ. ¶ Althalegi. Quidã exponunt. i. anium. Alij. i. aialium: vt agni hedi ⁊ porci: vnde extremitates porci ꝯcedit Gal. in terapẽ. ad glauconeз eis quibus non est nausea: q2 cerebella sunt nauseatiua: vt tertio libro alimentoꝝ: ⁊ scdo cañ. ⁊ ideo non dent eis: quibus est nausea. Aliter põt exponi eis qbus. i. dent eis qbus est nausea cum spẽbus: vel cum rebus ꝓhibentibus nauseam. vitelli ouoꝝ: q2 digestibiliores: vt Gal. ad Glauconem.

¶ Et non vltimes in infrigidatione multa: ⁊ ꝓprie in principio nisi inuenias inflãmationem vehementem: aut timeas conuersionem eius ad causonidem ⁊ continuam.

¶ Hic cañ. est notus ⁊ motiuũ fuit: q2 fecerat te securũ in infrigidãdo cũ melonib⁹ ⁊ cucurbita. Et nõ vltime ifrigides ꝓprie in ꝑn⁰. s. paroxismi: q2 est cã ꝓlongationis eius: cũ intẽtio tunc sit motio caloris ad extra vel in ꝑn⁰. s. vli: cum tũc non sit flãma maior ⁊ mã sit cruda que põt per ifrigidationem supfluã retineri magis: ⁊ magis icrudari. In statu aũt digesta mã ꝓpter vehemẽtem calorem securius põt ifrigidatio fieri: ⁊ in declinatione: ⁊ coacte quocũqз tpe video ĩflãmationẽ suspicabilem de ꝯtinua: vel causone: vel arefactione. ¶ Hic cadit questio: in qua esset locus speculationis posita equali distẽperantia in duobus qui indigent infrigidari potibus ⁊ epithimatibus ⁊ vnus sit in ꝑncipio: ⁊ alter in statu tertiane quis infrigidaᷓ securius. Et tu ꝯsidera: Auicẽ. tñ vult ꝙ in ꝑncipio non est sic securum.

¶ Quod si consequatur crisis: ⁊ videris digestionez in vrina: ⁊ est sedimen laudabile: quod cognouisti: tunc si excusat bene est: ⁊ si non cura tunc cum eo: quo iuuatur natura ex prouocatione vrine: aut solutione ventris: aut vomitu: aut fluxu sang. narium. ⁊ non agas contra ipsam in hoc. Quod si non inuenis declinationem manifestam: tunc euacua cum solutione ventris. ¶ Nam de illo est scamonee sexta. з. j. in iulep. ¶ Aut decoctio myrabolanoꝝ: cuз tamarindis: ⁊ tereniachin: ⁊ passulis: ⁊ radicibus: ⁊ cassiafistula ſm ꝙ sciuisti: ⁊ tibi inest: vt confortes eas cum fumoterre ⁊ sene: ⁊ scamonea. ¶ Et de illis que conueniunt eis tantum sunt trocisci de spodio solutiui. Descriptio. ℞. mirabolanorum citrinorum enucleatoꝝ pondus. з. iiij. ꝣucchari tabarçet põdus. з. xx. scamõee põdus sexte. з. j. bibat cũ aq̃ frida.

¶ Hic ponit curã tertiane in statu: ⁊ vult ꝙ si nã facit ꝑfectã crisim: tu es excusat⁹ ab euõne: sз si nã nõ excusat te: ⁊ hoc q2 imꝑfecte mouet ad crisim: iuua eã inde: vñ euacua: ⁊ totuз hoc est fabricatũ sup affo. ⁊ sup cañ. gñalib⁹ supra. Et si ipsa nõ facit crisim eũa cũ medicina solutiua. ¶ Et vna medicina est scamonea ⁊ iulep. ¶ Scda medicina est decoctio mirabolanoꝝ ⁊c. quã potes vigorare cum fumoterre sena: ⁊ scamonea. ⁊ ꝯsidera hic de sena. ¶ Tertia medicia est trocisci de spodio ⁊c. ¶ Quarta est descriptio medicine. s. cuiusdã solutiue. Et forsan ꝙ Aui. vult ꝙ iste addanᷓ descriptioni trociscoꝝ de spodio: ⁊ tũc esset descriptio trociscoꝝ de spodio solutiuoꝝ vide ista 5⁰ cañ. Cũ aq̃ frigida. ¶ Contra. Q2 Auẽçoar ꝑcipit solutiua dari cũ aqua cal'a. ¶ Dicẽdum ꝙ regularius est dare solutiua cũ aqua cal'a: q2 iuuat ad opatione eoꝝ tñ in febrib⁹ inflãmatiuis timẽdo ne ex calore medicina corrũpaᷓ: põt dari cũ aqua frigida.

¶ Et post illud curentur cum prouocatione.

¶ Considera hic ꝙ Auicẽ. vtitur ꝓuocatione vrine post solutionem. ¶ Considera etiam: ꝙ cuз natura aliquã crisim tentat inde iuuat eam: vnde ipsa facit eam: sed vbi nullam tẽptat crisim eligit euacuationem per ventrem.

¶ Et si fuerit illic caliditas superflua ⁊ inflãmatio maxima. cũ iam euacuaueris eum: non erit ei malũ dare in potu aliquid de extinguẽtibus fortibus: de illis que dicta sũt in regimine acute. ⁊ fortasse conferunt ei emplastra ex eis.

¶ Hic vtitur infrigidantibus potatis ⁊ epithimatibus. facta euacuatione: q2 sine dubio securior est illorum vsus: vt diximus supra capitulo de re. acutarum.

¶ Balneo v̄o oportet ne approximet: nisi post digestionem. ¶ Post digestionem autem ⁊ apud declinationem est ipsum melius eis: ⁊ proprie consuetis: quãuis error in intromittẽdo eos in balneo ante digestionem saluior est q̃з suum simile cum alijs. Et oportet vt sit balneum eorum temperatum boni aeris: qui sit humidus: in quo sudent cũ facilitate: ita vt nõ

inflāmentur eoꝝ corpora: ⁊ inungantur cum oleo violato: ⁊ rosato conquassato cum aqua: ⁊ non prolongenť in eo per moram: imo egrediantur velociter: nam iteratio est eis conuenientior q̄ꝫ stationis prolongatio: ⁊ si apud exituꝫ infundantur in aqua tepida stent in ea ꝓm quantitatem declinationis. ¶ Deinde cum egrediuntur: tunc conuenit eis: vt bibant vinū album subtile multa cōmixtione permixtum: ⁊ cooperiantur in locis suis: sudabunt enīꝫ sudore vehementi: ⁊ si quid residuum fuerit: digeretur. Et post illud cibentur cibis infrigidātibus ⁊ humectantibus: ⁊ oleribus: que sunt illius modi.

¶ Hic ponit curā digesta mā ꝓprie qñ declinat: ⁊ est cura ꝑ balneū ⁊ vinum: ⁊ itelligit balneū aque dulcis ī vt Gal'.xi. tera. qđ ꝓmo dici pꝫ. ¶ Scđm dictum apparet ex hoc: ꝙ mā cholerica quāuis indigesta: tñ sui subtilitate est aptior euaporationi: ⁊ aque humiditas eius siccitatē refrenat: ⁊ ideo balneū non sic nocet: sicut in phlegmatica ⁊ melācholica febre ante digōnem in q̄bus māe eliquanť ⁊ cōmouentur: ⁊ multiplicanť ex hoc. ¶ Cōsiderāduꝫ postea ꝙ Aui. determinat: ꝙ hoc balneū sit tēperatuꝫ. s. ad sensum tactus balneādi: ⁊ sit boni aeris: qꝛ parietes eius nō sint putridi: sed sit aer humidus per effusionē aque tēperate per soliuꝫ eius: vt euaporent vapores humidi ⁊ sudēt cum facilitate: ⁊ hoc fit si balneū tēperatum est: ⁊ inungať: hoc fit ad tēperādum calorē ⁊ retinēdum aquā in poris: que remanēs infrigidat ⁊ humectat. ¶ Cōsiderādum postea: ꝙ hic qdam acceperunt: ꝙ aqua tepidā est minus calida q̄ꝫ tēperata: qꝛ primo Auicē. facit aquā istius balnei tēperatā: deinde in exitu ab ea docet ponere eos in aqua tepida: que est calida minus. Nos dicamus ꝙ ista est contentio de voce: tēperatā enim aquā vocat: que habet calorem conuenientē: ꝑ quā pori aperianť: ⁊ euaporetur mā: ⁊ sudet homo: hoc facto potest postea poni in aqua calida minus: ⁊ istam voco tepidā vel temperatā: sicut placet: ⁊ fit hoc ad remittenduꝫ calorem: ⁊ forsan: ꝙ nō debuit precedere inunctio ex oleis dictis: imo sequi ad vsuꝫ tepide aque: ⁊ potest dici ꝙ aqua hec tepida est calidior q̄ꝫ illa temperata aqua: qua est vsus vt sit processus de aqua minus calida ad magis calidam: sicut fit in balneo: cum itur de casa vna ad aliā: vt ex primo capitulo. Fen secunda. ⁊ quarto terapen. ¶ Deinde cum egrediuntur. non tamen imediate: qꝛ vinum imediate post balneum est prohibitum: vt declaratur tertio re. acu. imo post balneum quiescat parum: ⁊ postea bibat. Sudabunt virtute balnei precedentis: quod mouit materias ad exteriora: ⁊ virtute aque vinose propellentis materias ad extra sua penetratione: ⁊ confortatione caloris per infrigidationem ⁊ humectationem: ⁊ qꝛ pauca materia cholerica residua est: que indigeat rectificatione rectificat eam per hunc potum: ⁊ patet.

¶ Et nō timeas post declinationem potare eos vinū plurimum cōmixtū. Vinum. n. fructuuꝫ per cōmixtionē ɔfert quātitas residui eius in resoluēdo illud: cuius necia est resolutio: ⁊ succurrit aque penetrāti cum fortitudine sua: ⁊ ꝑmixtione eius: ꝙ est in eo de calefactione pauca. Quare īfrigidat vehemēter ⁊ humectat.

¶ Dat cām q̄re vinum fructuū per cōmixtionē: qꝛ sit multa aq̄: ⁊ paucū vinum ɔfert q̄titati residui eius. s. māe resoluēdo. i. euacuādo per sudorem vel resoluendo. i. euaporādo ɔfortato calore: ⁊ succurrit. s. vinū aque penetrāti: qꝛ iuuat ad penetrationē cum fortitudine sua. i. cum forma sua specifica: que vinū penetrat ad mēbra. Et per cōmixtionē eiꝰ. idest per caliditatē: qꝛ his duobus vinum facit ad penetrationem: quare infrigidat. s. hoc vinū cōmixtuꝫ. qꝛ aqua ibi dominať. Alia tamen lrā reperitur: que dicit: quātitas residui ⁊c̄. per admixtionem. Et vult Auic̄. ꝙ in hac permixtione: in qua est paꝝ vini ⁊ multuꝫ aque est fractio vini: ⁊ non corruptio: ⁊ per ɔñs quātitas residui caloris vini vel quātitatis vini. i. virtutis vini facit duo. Vnuꝫ est qꝛ ɔfert in resoluēdo ⁊c̄. Scđm est: qꝛ succurrit aque penetrāti cuꝫ fortitudine. i. iuuat hoc vinum aquā ad penetrādum: ⁊ que aqua penetrat cū fortitudine. i. cum forti qualitate. s. frigiditate ⁊ humiditate: cui aque est cōmixta pauca caliditas. ⁊ ex hoc sequitur ꝙ infrigidet ⁊ humectet. Istam aūt proportionem dicemus esse in quadruplo aque ad vinuꝫ. Hoc tamen diuersificat medicus ꝓm vina ⁊ ꝓm corpora ꝓm suā extimationem.

¶ Et si fuerint illic accidentia sitis: ⁊ dolor capitis: ⁊ vigiliarum: ⁊ aliorum iam tibi preterijt eorum cura.

¶ Et sic patet.

¶ Et qñ post crisim remanet aliqd caloris inseparabilis: tunc tibi supest: vt administres syrupum acetosum cū succis diureticis: aut in quo decocta sunt semina ⁊ radices diuretice.

¶ Considerandum ꝙ cessante tertiana crisi vel arte: vel nā: aliqñ remanet calor. verbi gratia. in epate qui vna epithimatione cessat: qꝛ non habet cām fixam illum retinentem: aliqñ non separatur calor per hmōi infrigidationes: ⁊ hoc qꝛ est in epate aliq̄ opilatio: qua sustentať ille calor: ⁊ fiunt he opilationes qñqꝫ per multum vsum infrigidantium in feruore caloris tertiane. Cura igitur illius distemperantie calide non poterit fieri nisi aperiantur opilationes ille cuꝫ diureticis seminibus ⁊ radicibus. Et iste cañ. est subiectus cañ. principali Fen 4ª. secūdo capitulo. vbi dicił ꝙ qui superfluitatem caliditatis cum opilationibus medicatur: sibi cauere debet ab infrigidationis superfluitate: ⁊ tu vide eum verifica: ⁊ comple. Nec intendimus hoc declarare: quomodo opilatio sit causa efficiens vel conseruans calorem preter naturam: aut quomodo. s. non est aliquod illorum. si tamen cōiungatur distemperātie calide: oportet ad opilationis remotionem primo intendere. Hec enim sunt scita in principijs scientie.

¶ Et scias ꝙ cura tertiane ɔtinue est cura tertiane iterpollate: sed est declinior ad obseruationem dispōnum digōnis: ⁊ ad infrigidāduꝫ cū syrupo acetoso facto cum seminibus: vt semine citruli: ⁊ semine endiuia ꝓprie contritis: ⁊ post ipsum post duas horas datur in potu aq̄ ordei: ⁊ ad subtiliationē cibi: ⁊ ad administranda clysteria lenia in ꝓncipio: ⁊ ad prouocationem. ¶ Et opꝫ vt subtilient ⁊ nō sumāt in potu de solutiuis in principio: neqꝫ approximent alicui eorum: nisi eis: que sunt: sicut syrupus violarum: ⁊ aqua fructuuꝫ. ¶ Et non vtantur nisi clysteribus lenibus.

¶ Dubitatur quomodo cura tertiane continue est declinior vt obseruetť digestio materie. ¶ Respondet Dynus ⁊ Franciscus de pedemontium: ꝙ hoc est: quia materia tertiane

continue est magis indigesta: oportet ergo illam magis digerere: quod autem sit illa magis indigesta.s.magis inepta euacuationi apparet primo: quia est magis permixta cum humoribus qui sunt in venis. ¶ Secundo: quia ista mā ex nā loci in quo est: non est sic apta euacuationi sicut mā tertiane interpolate. ¶ Sed isti sermones nō bene capiunt a me. Primo quia mā cholerica quāto est magis permixta humoribus in venis.idest sanguini: tāto est benignior & magis digesta: & quāto a sanguine longinquior: tanto est crudior: vt intelligi potest colliget tertio: & est veritas. ¶ Sed tu dices. Dynus vult: quod licet ista cholera sit melior.tamen quia sanguini mixta non pōt per pharmaciā diuelli a sanguine. Dicēdum: quod si ista mixtio sit talis: tunc non competit pharmacia: immo flobothomia: & non idigebimus digōne. Uel dicendum: posito quod aliqua cholera sit sub cholere forma: & sit mixta sanguini mixtione: qua non iudicet phlebotomiā: sed ipsa sit euacuabilis pharmacia: melius euacuabit a pharmaco quā si ipsa sit sub ppria forma: & si sit a sanguine separata: quia separata est prauior: & magis imbibita. Et hic esset locus ɔsiderationis.tu enī inuenies sermones nostros veros: si has duas choleras cōparas adinuicem cōparatione conuenienti. ¶ Secundus etiam sermo Dyni non apparet verus.nam cholera quam euacuamus in tertiana interpollata: etiā est in venis.s.cholera que est antecedens cā: licet non semp sit necessarium: & ideo ex parte loci vtriusque materie est equa facilitas in euātione per pharmacum. ¶ Nos dicamus: quod licet oēs intentiones que sunt dicte in tertiana interpollata cadāt etiam in tertiana continua: tū in.5.rebus sunt

Quinque ītētiōes in cholerica febre cōtinua precipue obseruari debē

augmētationes magis in ɔtinua quā in interpollata. Primo quia debet intendi plus ad digōnem materie. Scdo quia debet intendi plus ad infrigidationē. Tertio quia plus intēdimus ad subtilitatem regiminis. Quarto quia plus ad puocationem. Quinto quia debet plus intendi ad lenitionē ventris: & minus ad vsum pharmacie solutiue ante digestionē materie. Cā autē quare plus infrigidamus: & plus subtiliamus regimen est cā nota: sed cā propter quā obseruamus plus digōnem.i.magis digerimus est: quia mā est magis inepta & magis inobediens regimini virtutis non ppter cām: quas Dynus dedit: sed propter aliam cām quā Aui. arbitratus est. Et est quod mā febris cholerice ɔtinue & mā tertiane interpollate: quas euāmus pharmaco sunt in venis. ɔtinue quidem mā coniuncta & āns. interpollate vero solum mā: que est cā antecedens. Sed materie cōtinue febris ineptior est in substātia & qualitate: vnde non sic potuit a natura repelli extra venas: sed remāsit in ɔcauitatibus earum: mā autem interpollate est habilior euātioni: & in substantia & in qualitate: vnde natura expellit eā ad extra venas cum incitabitur cum ea. Et cum hoc ɔsidera qd Auicē. dixit: quod in continua obseruamus magis dispōnem digōnis.i.magis intendimus ad digōnem. ¶ Sed dubitatur qualiter magis intendimus. Et dicēdum quod sit vel dando syrupum acetosum simplicē pluribus vicibus.s.in vna die: vel dādo maiorem dosim: vel dādo magis digestiuum. verbi gratia. quia sit acetosior quia hns plus de aceto. ¶ Potest autem aliter exponi textus: non quod Auicē. velit mām continue cholerice eē crudiorem mā interpollate. Sed voluit magis obseruare dispositionē digestionis.i.magis expectare digestionē in ea volēdo euacuare: vt euacuatio fiat magis digeste materie: quādo febris est continua: sed in interpollata quāuis non sit sic digesta potest euacuari securius: quia medicine solutiue hntes violentiam: vt scamonea: sunt que euacuant has materias. Sed in interpollata securius possumus vti his medicinis: & in maiori dosi: & minus rectificatis: quia non timemus de inflāmatione corporis: & debilitate: qd in continua timemus. Et ideo licet humor non sit multe digestionis violentiori pharmaco: possibile est educi in iterpollata materia a corpore. In continua ergo febre siue mā sit aptior siue sit benignior de se quā in interpollata: siue sit ineptior: plus tamen obseruamus dispositionem digestionis in euacuādo fluxu: vel vomitu: vel puocatione: vel sudatione quā in interpollata. ¶ Causa autem quarte intentionis maioris in continua: scilz prouocationis vrine est nota. nam materie continuarum sunt in venis maioribus: in quibus est maior cōmunitas ad vias vrine. Sed quia cā antecedens interpollate potest esse in eisdem locis: oportet dare aliam causam: licet predicta sit bona: quia illud plus euenit. Et alia causa est: quia in continua cholerica sit maior ifectio seri: siue aquositatis sanguinis: ad cuius eductionem facilem per vrinam magis oportet intendere: vel prouocationē sudoris: vt apparet ex declaratis supra capitulo de cura putridarum in generali. Et ista maior prouocatio vrine fiet cum pluri vsu aque ordei subtilis. Et suo tempore cum pluri vsu emulsionis seminum frigidorum puocantium. Potest autem quis imaginari: quod causa maioris prouocationis in continua sit maior materiei quantitas: sed hoc solum non ponit necessitatem maioris prouocationis: sed etiam euacuationis per vētrem: semper tamen magis obseruando dispositionē digestionis in continua: quā in interpollata: vt dixit. ¶ Et opz vt subtilietur.s.regimen: vel sit subtilior cura continue quā interpollate vt notum est. ¶ Causa autem quinte intentionis.s.quod magis intendatur ad lenitionem ventris in continua est propter maiorem ventris siccitatem: & maiorem timorem phrenesis. Questio. II.

Sed dubitatur quia a principio continue non concedit solutiua: imo lenitiua: vt syrupum violatū: & aquā fructuum.s.soluētium: vt tamarindorum & clysteria lenia sola: & non acuta clysteria. ¶ Sed contra imo videtur quod in ɔtinua ante digōnem magis vti debeamus solutiuis fortibus: quia vsus solutiuorum ante digōnē sit ppter furiositatē materie: vel ppter superfluam quātitatem: vt supra diximus caplo de cura gnāli putridarum. Sed in continua plus euenit mās esse furiosas: & plus euenit eē superflue quātitatis quā in interpollata. ergo conuenientius in continua euenit purgare cum pharmaco euacuāte exsoluendo forti propter alterā supradictarum causarum quā in interpollata. ¶ Dicendum quod cum ɔsiderata fuerit intētio Auicen. inuenietur vera. & est quod in dando medicinas solutiuas regulariter agendo magis debemus expectare digestionē in continua cholerica quā in iterpollata. Ratio primo: quia mā magis est indigesta: vt diximus. secundo: quia siue sit magis cruda de se: siue minus: est de vsu pharmaci fortis magis suspicandum in continua: & ideo quāto possumus: debemus materiam habiliorem facere. vt fm gradum debilitatis egri & aptitudinis materie ad euacuationem sit gradus debilitatis & remissionis vigoris pharmaci solutiui & in dosi: & in qualitate: & in virtute: quibus in continua egemus debilibus plus quā in interpollata: vt ex dictis etiam apparet. Cum hoc tamen accidit: quod in continua coacti damus ante digestionem pharmacum solutiuum propter furiositatem & multitudinē. & ista coactio & irregularis operatio plus contingit.s.pluries in continuis quā in interpollatis: vt argutum est. Sed isti sermones non contradicunt adinuicem. Scias hoc. ¶ Et non vtatur &c. Hic excipit per os omne lenitiuum. Et quod sola clysteria fiant: que sint lenitiua: & contradicetur ei qui dixit: quod detur syrupus violatus & aqua fructuum. Sed forsan dixit hoc: quia plus debes vti lenitiuis clysterijs quā lenitiuis potibus: & fabricauit hoc supra cāū supra positum cum dixit. Et magis dilectum apud me est vsus clysteriorum. Potest etiam excipere clysteria acuta. & itelligit: quod tu facias clysteria: que sint lenitiua non acuta: quia inflāmant: & agitant materiam: & ponunt timorem phrenesis. Et ex hoc clysteria acuta minus suspecta essent in interpollata. Et hoc credo quod intelligit Auicen.

De cura tertiane non pure. Cap. xl.

Res in quibus diuersificatur cura tertiane non pure sunt res: in quibus cõmunicant febres frigide de licentia secunda.

Post curã tertiane pure ponit curam nõ pure. Et þ ponit dĩam iter curã tertiane pure ꝛ nõ pure. ꝛ ex hoc pl'es cañ. curationis ponit. Scđo in gñali assumat curaʒ ƀm eaꝝ diuersitatẽ. Tertio ꝓsequit curã tertiane nõ pure in speciali. ibi 2ª. (Et opʒ vt ꝯsideret.) ibi 3ª. (Et cuʒ videris.) Prima in duas. Primo ponit dĩam istam in gñali. Scđo in spãli eam declarat. ibi 2ª. (Et fortasse.) Textus þmus reputatur difficilis: ꝛ reperitur expositio Tha. que dicit ꝙ febres frigide sunt duplices: quedã de þª licentia: vt quotidiane: quedã sunt frigide de 2ª licentia: vt empiala ꝛ lipparia. Modo in qbuscũqꝫ ꝯueniunt febres frigide de licẽtia þª: ꝛ frigide de licentia 2ª. in eis differt cura tertiane pure a cura non pure. Sed lʒ expositio possit saluari: non tñ est clara: qꝛ aliqua sunt in qbus possunt ꝯuenire ille febres: in qbus nõ differt cura tertiane pure: ꝛ non pure. Vbi gratia. infrigidatio intẽdendo ad febrem: ꝛ ideo Tha. debebat se declarare. Et alia expositio est: quã Dynus videt itellexisse: ꝙ febres quedã sunt fride de licentia þª. vt febres flatice pure: quedã de licentia 2ª. vt febres phlegmatice nõ pure. Illa ergo in qbꝰ ꝯueniũt iste febres: sunt in qbus differt cura tertiane pure ꝛ nõ pure. Ista expositio põt sustineri: lʒ non est clara ꝛ põt fieri istãtia: que fit ꝯtra Tha. Alie v. ulte sunt expõnes: que nõ sunt digne memorari. Nos dicamus: ꝙ semp super hoc passu diximus: ꝛ videt ꝙ iã currit ħ expositio. Et est þ sciẽdum: ꝙ per febres fridas intelligit febres de mã frigida. Vbi grã. in ꝓposito febres de mã flatica. Scđo est sciẽdum: ꝙ apud Aui. est idẽ licẽtia qđ indicatio. Unde ꝯsuetudo est sibi dicere qñqꝫ licẽtiam: sicut apparet 3ª cañ. Fen 14ª. cap̃ de cura apatum calidoꝝ epatis. Indicatio ḡ ꝛ licẽtia in febribꝰ fridis est duplex. Una þª: ꝛ hec est isrigidatio ꝛ humectatio. Et alia 2ª: ꝛ hec est idicatio sumpta a cã: ꝛ a dispõne ƀm ꝙ a cã depẽdet: ꝛ diuersitates ƀm istã ꝛ istam debẽt hic ꝓsupponi. s. ꝙ þm qđ medicus intẽdit in febre: vt febris est isrigidatio ꝛ humectatio: ꝛ ƀm est cause amotio: que variat: ƀm ꝙ variat causa: ꝛ ẽt dispositionis rectificatio: que variat ƀm ꝙ variat cã. Uult ergo dicere Aui. ꝙ illa: in qbus differt cura tertiane non pure a cura tertiane pure sunt illa: que de 2ª licentia vel intẽtione ꝯueniunt fratris febribꝰ. in qbus. s. licẽtijs vel intẽtionibꝰ: cõicant frigide febres adinuicẽ: ꝛ per ꝯñs in qbus differũt a febribꝰ cholericis. Vbi grã. in exẽplo in febribus fridis de 2ª licentia siue intẽtione ad cãm ꝯuenit syrupus subtiliatiuus mãe grosse viscose: qꝛ oĩs phlegmatica hꝫ aliquam viscositatẽ ꝛ grossitiem: ꝛ in hoc differt tertiana pura a tertiana non pura: qꝛ etiã non pure tertiane cõpetit subtiliatiuus syrupus: qui nõ ꝯuenit in tertiana pura: sed nõ differt tertiana nõ pura a tertiana pura in eoĩn quo cõicant fride febres de licentia þª: qꝛ illud est isrigidatio. ꝛ nõ differt cura tertiane pure: ꝛ nõ pure in intẽtione ifrigidationis absolute: qꝛ vtriqꝫ ꝯuenit infrigidatio: lʒ diuersitas sit in gradu ifrigidationis. Hoc ergo est qđ Aui. dicit. Res qbus diuersificat cura tertiane nõ pure. s. a cura tertiane pure: sunt res in qbus cõicant. i. ꝯueniũt fride febres. i. febres de mã frida. Res dico de licentia 2ª. i. itẽtione habita ad cãm mediate vel imediate. In qbus ergo ꝯueniũt febres fride inter se de licẽtia habita a cã: in illis differt cura tertiane pure a cura tertiane non pure. Et causa huius dicti gñalis est: qꝛ tertiana nõ pura ꝯuenit cũ febribus fridis in cã ab ea preter qua cholere est admixtũ phlegma: ꝛ per ꝯñs ab ea parte: qua est febris tertiana nõ pura. ḡ febris tertiana non pura cõicauit vel conueniet in curatione q̃tum ad ea: que cause debent cum febribꝰ frigidis: ꝛ hoc est cõicare cum illis in licẽtia 2ª. Et qꝛ cura fridaꝝ febrium differt a cura tertiane pure q̃tum ad ea: que cãm respiciunt: ꝛ p ꝯñs q̃tum ad ea que ꝯueniũt febribꝰ fridis de 2ª licentia. ḡ illud qđ cõicant fride febres de licẽtia 2ª: est illud: in quo differt cura tertiane nõ pure a cura tertiane pure. Et formabit sic syll'o: quẽʒ Auicẽ. intẽdit. Illud in quo ꝓprie cõicant febres fride adinuicẽ: est illud: in quo differũt fride febres a febribꝰ calidis. Vbi gr̃a. pura tertiana. sed illud qđ ꝯuenit fridis febribus de 2ª licentia est illud ꝓprie: in quo cõmunicãt. ergo illud in quo ꝯuenit cum febribus frigidis de licentia 2ª est illud: in quo febres frigide differũt a febribus calidis: ꝛ tũc prosyllogiset. Illud in quo cõicant fride febres ex 2ª licentia cõpetit tertianis non puris de 2ª licentia. sed in eo differunt frigide febres a calidis: vt a tertiana pura. ergo etiaʒ in illo differt tertiana nõ pura a tertiana pura. Et alij ẽent modi formandi hos syllogismos.

Et fortasse conceditur illud habentibus puram. s. vt non expectent plurimum declinationis: sed quandoqꝫ expectant digestionem.

Hic in spãli ponit istas dĩas: ꝛ apud me hʒ nouẽ ptes sicut sunt nouẽ dĩe. ibi 2ª. (Qm̃.) ibi 3ª. (Et ꝙ cibatio.) ptes patebunt. Ad þm intellectũ ꝯsidera: ꝙ þª pars põt 2r exponi. þ faciendo de duabꝰ ptibus vnã: ꝛ est qꝛ Aui. vult ponere dĩam iter tertianã puram: ꝛ nõ puram q̃tum ad licẽtiã balneãdi. Nam qñqꝫ in tertiana pura põt balneũ ꝯcedi añ perfectã digõnem: ꝛ ꝓprie ꝯsueto: vt dicit Haliab. 3ª practice: sed in tertiana nõ pura non põt ꝯcedi nisi pfectissime digesta mãa: ꝛ hoc est qđ dicit. Et fortasse hñtibus purã cõcedit illud. s. vt non expectent plurimũ declinationis. s. ad vsum balneãdi. Sed qñqꝫ expectant digõnem. s. ꝙ pro vsu balnei. i. qñ expectat digestio pro vsu balnei: nõ opʒ ꝙ expectet totalis digestio ꝛ vltima: sicut illa que est in declinatione: ꝛ qm̃ in eis. s. hñtibus tertianã non purã est ꝓhibitũ. s. balneũ ante digõnem: ꝛ hoc ꝓpter tres rõnes: vt appebit. Alia expositio est faciẽdo de hac parte duas: ꝛ 2ª pars incipit ibi (Qm̃ est ꝓhibitum.) In parte þª Auicẽ. vult cõparare febrẽ tertianã non purã ad puram q̃tum ad curaʒ per eũonem: que cura debet febribus de 2ª licentia: que est de licẽtia ad cãm: ꝛ vult dicere ꝙ in hñtibus febrẽ tertianã puram ꝯcedit illud. s. vt non expectet plurimuʒ digõnis. s. ad euacuationẽ: sicut qñ expectant digõneʒ. sed possunt añ perfectã oĩmodã digõnem: ꝛ ante oĩmodam declinationeʒ euare. Sed in tertiana nõ pura opʒ ꝙ plus expectent digestionẽ ad eũonem fiendã: ꝛ hoc est ꝯsonũ ei: qđ dicet. Et vt expectet digestio in solutione vẽtris eoꝝ plus. Cõsidera ergo ꝙ Auicẽ. notificauit tp̃s valde cõplete digõnis p tempus plurime declinationis: qꝛ ita mã digesta fit: ꝙ quasi fit multa febris declinatio. Si ergo ad eũonem fiendaʒ expectas digõnem: nõ expectes digõnẽ plurimã in tertiana pura: sed expectes hec simul in tertiana non pura: cum mã sit grossa: ꝛ magis inepta eũoni. Põt alio mõ exponi hec pars loquẽdo de eũone: ꝙ Auicẽ. velit totum ꝯ̃rium eius: qđ dcm̃ est ħ dicere. Et est ꝙ in febribus flaticis ꝛ in febribus tertianis nõ puris non expectamus plurimũ declinationis. s. ꝛ digõnis. s. qñ expectamus digõnem: vt euacuemus: ĩmo semp: vt plurimũ ante declinationẽ: ꝛ ante pfectã digõneʒ damus medicinas solũtiuas plures. In tertianis aũt puris expectamus tp̃s digõnis ꝛ declinationis ad dandum farmacũ solutiuũ nisi qñqꝫ vel raro: ꝛ ħ itelligit cũ dicit: fortasse ꝛ ħ est qđ dicit educẽdo textum de pre: que pcedit: ꝛ dicit sic. Res in qbus ꝯueniũt febres flatice in intentione: siue licẽtia a cã: vel ad cãm: sunt ẽt res: que cõpetũt febribꝰ tertianis nõ puris: ꝛ p ꝯñs in qbꝰ tertiane nõ pure diuersificant a puris tertianis: ꝛ de his rebus est eũo. Nam

in his febribus.s. flaticis ⁊ tertianis nō puris nō expectat
vltima digō siue plēnia ⁊ declinatio:qn̄ expectāt digōnē ad
eūonē faciendā.sed eūant an̄ hoc cōplemētū digōnis. In ter/
tianis aūt puris forsaſſe h idē fit siue ↄcedit:sꝫ raro ↄtigit.
In fridis aūt febrib⁹ ⁊ nō puris tertianis fit h̄ sine forsaſſe:
q: semꝑ vt plurimū nos eūamus eas farmacijs solutiuis nō ex/
pectātes plurimū digōnis siue declinationis. ℭ Cōsiderā/
dum aūt ꝙ iste due expōnes cōparant has febres in eūone
per farmaciā:que eūo maxime cōpetit his de scda licentia.
nec est aliq̄ res:que in febrib⁹ magis ↄueniat de scda licen
tia:q̄ꝫ eūo cū mām causantē febrē ex corpus educāt:⁊ ideo
a dīa in hac eūone. A.incepit:⁊ he due expōnes vltime in
qbus fit cōparatio de eūone hax febrium videntˀ cōtrarie
adinuicem:cum tamē non sint:vt apparebit.

ℭ Nūm est ꝓhibitum in eis balneū:balneū enī
facit descēdere phlegma indigestum:ꝑpter il
lud qđ effundit ad locum putredinis:⁊ ꝑmi/
scet humorem malum cum putrido:⁊ resoluit
subtile:⁊ facit remanere spissum.

ℭ Hic declat scdam dīam iter has febres q̄tū ad curam:⁊
vult ꝙ in febrib⁹ fridis:⁊ ꝑ ↄn̄s tertianis nō puris balneū
est ꝓhibitū an̄ digōnē ꝑfectā:⁊ et declinationē. Sed in ter/
tiana pura ante digōnē ꝑfectā pōt ↄcedi:vt dixit Hallab.ꝑ
practice:⁊ Aui.supra cū dixit:ꝙ est salubrior q̄ꝫ suū simile in
aliis. ℭ Cōsiderāduꝫ ꝙ balneū est de reb⁹:que ↄueniūt fe/
brib⁹ fridis de scda licētia:q: de licētia a cā:⁊ per ↄn̄s ter/
tiane nō pure vt ↄuenit cū febrib⁹ fridis in cā per phlegma
mixtū chole:vn̄ cholera est facta flatica.ꝗ in vsu balnei fꝫ
ꝙ ↄuenit fridis febrib⁹ differt tertiana nō pura a tertiana
pura. Si igitˀ febrib⁹ fridis nō ↄfert balneū:nisi ꝑfecte di/
gesta mā:⁊ ↄuenit magis iam eūone facta.igitˀ sic erit i ter
tiana nō pura. Sed in tertiana pura non sic ꝓhibetur ante
digōnem ꝑfectam:⁊ hoc est qđ dicit. Et differt tertiana nō
pura ⁊c̄.qm̄ balneū est ꝓhibitum eis.s.frigidis febribus:⁊
⁊ per ↄn̄s non puris tertianis ante digōnem. ℭ Balneū
enim. Hic assignat tres cās. Prima cā est:q: colligit flegma
crudū:qđ agitatū ⁊ cōmotū colliquatione:⁊ nō eūatū ledit
plura mēbra:⁊ corrūpit:⁊ inficit plures humores:⁊ q: res
nociue dum mouentˀ magis nocumēta inducunt:⁊ hoc est
qđ dicit facit descēdere flegma indigestū. Colliquatū enim
flegma fluens a tumore suo descēdit:⁊ ꝑmiscet humorē ma
lum. Scda cā est q: balneū ante digōnem ꝑmiscet malum
flegma:qđ est cā an̄a cum flegmate putrido:qđ est peius:⁊
hoc q: effundit illi putrido:qđ inuenit cōmiscendo:⁊ in h
est magnū malū:q: flegma illud:qđ non erat putridū:pu/
trefit:⁊ forsan pole fuisset defendere illud a putredine:⁊ ꝙ
febris pōt in hoc duplicari vno spē:⁊ hoc est qđ dicit. Et ꝑ/
miscet ⁊c̄.ꝑpter illud qđ effunditur. Et ista expositio tex/
tus fit pro rudibus:q: intellectus bonus non eget ea:⁊ re
soluet subtile. ℭ Tertia causa est nota.

ℭ Et ꝙ cibatio oī die iterum aut prope cibatio/
nem est ex eis:que illis nocent:imo oportet:vt
cibentur vno die:⁊ alio die non.

ℭ Hec est tertia differentia cure inter non puram tertianam
⁊ puram. Questio. I.

De qua dubitatˀ q: vꝫ ex h ꝙ subtilior dieta cōpetat
tā in tertianā nō pura:q̄ꝫ in pura:cui⁹ ↄriū po
nit. ℭ Dicem⁹ ꝙ cibatio est cibatio satis copiosa:sed ꝓpe
cibationē est diminuta cibatio. ℭ Post hoc dicam⁹:vt cōi/
ter dicitꝫ ꝙ cibatio quedā est vlis:que est deliberata ciba/
tio ↄstituta in mēte medici a ꝑncipio febris vsq; ad statū:⁊
hec in nō puris tertianis est grossior:siue copiosior:cū ter/
tiana non pura sit ꝓlixior:⁊ ideo in non pura tertiana plus
a ꝑncipio:⁊ ante statū dabimus de pullo:q: dꝫ ꝓlongari.
verbi grā.diebus/mēsibus:sed in tertiana pura debente in
die.15.terminari:non dabis nisi ptisanā:⁊ hec est subtilior
dieta q̄ꝫ dare pullum. Alia est cibatio particularis:que fit
fm̄ ꝙ p̄ns dispositio indicat ꝑsencialr. Et nos prolixe dixi/
mus:quō de facto ↄueniunt iste due cibationes.ꝑ⁹ particu
la affo. Et hac cibatione in die paroxismi subtilius dieta/
mus tā in tertiana nō pura q̄ꝫ in pura:q: paroxismus nō pu
re occupat totū illiuꝫ diem:vn̄ cibare nō possumus neq; ꝓ/
pe. ℭ Gal'.xo in terra.ad Glauconē ↄcedit istam cibatio/
nem de die preter diem fieri:⁊ hoc in tertianis nō puris:q:
ad mām digerēdam opꝫ intēdere:ꝙ fit nō cibādo:⁊ ad ꝓli
xitatē egritudinis:vt virtus sofficiat:vn̄ cibamus ↄuenien/
tius:aut est in die paroxismi nō cibare:⁊ hoc est qđ Auic.
dicit:⁊ itex diuersificantˀ cure tertiane nō pure.ꝙ cibatio
fit di die iam ꝓpe cibationē:q: remissa cibatio est ex eis ⁊c̄.
medicus aūt in hoc dꝫ virtutem arbitrari:que si non suffi/
ceret quacūq; die oporet cibi aliquid dare.

ℭ Et sit in cibis eorum ꝙ abstergat:⁊ calefaciat
parum.

ℭ Hec est dīa 4ª.dicit ꝙ in cibis hñtiuꝫ tertianā non purā
sit:ꝙ abstergat ⁊ calefaciat pax ꝑpter grossiciē:⁊ viscosita
tē:⁊ paucā frigiditatē.quā hꝫ chol'a ex flegmate secū mix
to:⁊ ideo fit in cibis cox aqua ciceris hyssopus ⁊c̄.

ℭ Et vt sit cibatio in ꝑncipijs egritudis spissior
q̄ꝫ sit in ꝑncipijs pure:deinde gradati ꝑueniat ad
subtiliationē fortē:sicut est subtiliatio tertiane.

ℭ Hec est qnta differētia.⁊ est nota:vt est subtiliatio tertia/
ne similis subtiliationi tertiane pure.

ℭ Et vt sit infrigidatio minor.

ℭ Hec est 6ª dīa. ℭ Dubitatˀ quare dīe iste in qbus diffe/
rūt in cura tertiana nō pura a tertiana pura:sūt res de licē
tia 2ª:que ↄueniūt febri flatice:sꝫ ifrigidatio est res:in q̄ cō
ueniūt res de ꝑª licētia. ℭ Dōm ꝙ licētia maioris ifrigida
tionis in tertiana pura:⁊ minoris in tertiana non pura in
q̄tum sumitˀ a dispōne cōparata ad cām.s.hic ad cholerā:
⁊ ibi ad flegma:siue ad cholerā ingrossatā per flegma est li
cētia 2ª.ideo dicebat supra ꝙ de licētia 2ª est licētia ab ipsa
cā digerēda:vel eūanda:⁊ a dispōne:vt variatˀ a cā. ℭ Ex
qbus appet:ꝙ oēs iste dīe spāles:i qbus diuersificatˀ ter/
tiane non pura a pura:sunt idicationes sumpte a rebus cō
uenientibus tertianis nō puris de licētia 2ª. Et ꝑma dīa est
eūatio que cōpetit tertiane nō pure:scda est balneatio ꝑfe/
cta digōne.tertia est cibatio diei:preter dieꝫ.quarta est po/
nere abstersiua ⁊ calefactiua in cibis.qnta est ingrossatio
regiminis amplior in ꝑn°.sexta est minor ifrigidatio ꝑpter
grossiciē humoris.septima est clystericatio cū acutioribus
in ꝑn°.octaua est expectatio perfectioris digōnis.nona est
positio medicinax calidax in aqua ordei. ℭ Aliter potest
rn̄deri ad dubitationē rn̄dēdo:ꝙ ifrigidatio minor in ter/
tiana nō pura:⁊ maior in pura:sūt res que eis debentˀ:⁊ vel
ↄueniunt de licētia ꝑª:⁊ tūc dicemus:ꝙ lꝫ res de licētia 2ª:
in qbus ↄueniunt adinuicē frigide febres:sint res in qbus
differat cura tertiane nō pure a cura tertiana pure:non eñ
sunt res de licētia ꝑª in qbus ↄueniunt feb.fride. Vbi grā.
remissior ifrigidatio:⁊ remissior humectatio sunt res:in q/
bus ↄueniūt cura tertiane nō pure:⁊ cura tertiane pure.Le/
mo adhuc in illis pōt differre fm̄ gradū:q: min⁹ ifrigida/
mus:⁊ hūectamus in nō puris tertianis. ℭ Sed tu dices.
Quare ꝗ Aui.dixit res istas:qb⁹ differūt esse res de licen
tia 2ª ↄuenientes fridis febrib⁹:cum et differāt in reb⁹ cōi/
cantib⁹ febribus fridis de licētia ꝑma. ℭ Dōm ꝙ hoc fe/
cit:q: iste dīe sunt plures ⁊ magis artificiales.

ℭ Et vt clystericetur in principio clysteribus
acutioribus.

ℭ Hec est dīa 7ª.cā est multitudo ⁊ grossicies mātie:⁊ abū/
dācia in partibus stomachi ⁊ intestinox:ī qb⁹ est minera

filiorū phlegmatū, q̄ cholere miscent̄: ⁊ fiūt acuta ista clysteria respectu clysterioꝝ tertiane pure ponēdo blitim minorem mercurialē, ⁊ carthamū, turbith: ⁊ alia, vt tibi vi.

¶ Et vt expectet̄ digō i solōne vētris coꝝ plus.

¶ Hec est differentia octaua. Questio. II.

Dubitatur si in dando farmacū solutiuū, qd̄ euāt exsoluēdo, vt turbith in tertiana nō pura. ⁊ gn̄aliter in febribus flaticis debeamus plus expectare digōnē māe ⁊ pfectiorē digōnē, q̄ dādo ꝓportionale farmacū, vt scamonea i tertiana pura. ¶ Uř ꝙ in tertiana nota. i. nō pura debeamus plus expectare digōnē per Auic. hic ⁊ supra quātū ad expōnē pmā de duab⁹ postremis expōnibus. ¶ Amplius. Mā tertiane nō pure est grossior: ⁊ euōni ineptior. ergo dʒ fieri digō. ¶ In oppm est vltima expositio supius facta. ¶ In oppm sunt cōiter operantes, ⁊ bene operātes: q̄ in tertianis nō puris multas dāt medicias solutiuas añ oimodā pfectā digōnē, ⁊ ante declinationem. ¶ Amplius. Aui. ꝯcedit i pn̄° clysteria acuta. ¶ Ampli⁹. Cōcedit̄ turbith. ¶ Rursus docet in hac febre cōponē medicinā: cuius paꝝ euēt ex malo: ⁊ hoc fit vt frequēter ante digōnē pfectā purgemus hn̄tes tertianā nō purā. ¶ Amplius. In cura febris flatice non diligit expectationē digōnis. imo frequēter euāt cū turbith añ cōplemētū digōnis. ergo sic est in tertiana nō pura: q̄ de nā flatice pticipat: ⁊ in quātū ea pticipat differt a tertiana pura in dispōne ⁊ cura. ¶ Hic est 1ᵃ solō. Una cū qua trāsiuit cōitas, ⁊ est ꝙ euō est 2ᵃ. Una eradicās māʒ, ⁊ q̄ hec est fortior euō: ⁊ mā grossa est euōni ineptior, expectat digōnē magis pfectā i tertiana nō pura. Alia est euō minoratiua: ⁊ hec nō expectat pfectā digōnē in tertiana nō pura: ⁊ in febribus frigidis pp multitudinē māe: imo ante digōnē frequēter minoramus cū turbith in tertianis nō puris ⁊ in febribus frigidis. qn̄qʒ tn̄ talis euō minoratiua fit in tertianis nō puris. ⁊ sic soluit̄ ꝯdictiorū vī in textu Aui. ꝯm nr̄am expōnem. Cū. n. Aui. i tertianis nō puris voluit euāre eradicādo dixit plus expectetur digō in solōne vētris coꝝ. Cū autē voluit minorare. dixit ꝙ ꝯcedit̄ necessario, vel semper, vel plīm hn̄tibus nō puram, vt nō expectēt plurimū declinationis. i. digōnis. sed qn̄qʒ expectāt perfectā digōnem. sed hoc fortasse cōceditur hn̄tibus purā: q̄ nō sic ꝯcedit̄. sed aliqn̄ ⁊ fortasse hoc accidit, vel ꝯcedit̄. ¶ Scd̄a solō est verior, ⁊ pro hn̄tibus plus de habitu medicine. ⁊ p̄cedēs solō intm̄ est vera, inquātuʒ reducit̄ ad istā: ⁊ ponam⁹ hic tres ꝓpōnes: q̄ sunt tres cañ. euōnis in his febrib⁹. ¶ Prima ꝓpō sit ista. Qꝛ in oi euōne, q̄ fit exsoluēdo māeꝝ grossaꝝ viscosarū siue sint flatice. siue melice, siue cholerice nō pure ingrossate p fla, vel melācholiā: plus debem⁹ expectare digōnē. i. facere, ꝙ mā sit plus digesta, q̄ in euātione exsoluēte mās cholicas puras subtiles. Rō est iā dicta, q̄ māe g̃sse viscose ineptiores sunt motui per farmacū. ⁊ iō debēt digestiores fieri. ¶ Scd̄a ꝓpositio est. Qꝛ frequētius accidit euāre exsoluēdo a pn̄°: ⁊ añ pfectā digōnem in febrib⁹ de māebus repletionalibus grossis: de qb⁹ est tertiana nō pura. q̄ i febrib⁹ tertianis puris. Hāc rōnē pbāt auctores: ⁊ rōnes supradicte: ⁊ illud qd̄ fit p illustres medicos. In vno. n. hn̄te tertianā nō purā. aut febrē frigidā dāt medici a pn̄°: ⁊ ante pfectā digōnē plures medicinas solutiuas: imo quotiēs icipit mā digeri aliq̄lr incipiūt euāre cū turbith, vel agarico, ⁊ sic pcedūt frequēter digerendo, vel euāndo: ⁊ nunq̄ fallit ꝟ nisi aliud ꝓhibeat. Sed in hn̄te vnā purissimā tertianā, quāuis videamus aliqd̄ paruū digōnis signū, nō euāmus in pn̄°: sed expectam⁹ vsqʒ ad statū festinuʒ in ea: ⁊ si nā nō euat: ⁊ phlebothomia nō euat: euāmus nos: tūc digesta mā, vt supra Aui. p̄cepit. Raro tn̄ accidit ꝙ a pn̄° ⁊ añ digōnē pfectā euāmus exsoluēdo: ⁊ cā istoꝝ est: q̄ i febribus tertianis nō puris: ⁊ alijs replōnalibus febrib⁹ est mā multa. vñ indicat statū paulatim ꝯsumi, ⁊ nō expectari digōnē totius ⁊ euōnē. Sed in febribus tertianis purissimis nō est hoc. ⁊ si i tertianis puris ante digōnē ⁊ in pn̄° euāmus, est pp furiositatē māe: sed raro est furiosa mā tertiane pure vera furiositate: ⁊ hoc ē, qd̄ dicit nr̄a expō vltima illius passus. Et fortasse ꝯcedit̄ illud hn̄tibus purā ⁊c̄. ¶ Tertia ꝓpō. Illud qd̄ accidit raro euāri in pn̄° ⁊ añ digōnē siue digōnis cōplemētū in tertiana pura: nō expedit, ꝙ sit ita digestū: imo pōt euāri magis crudū existēs q̄ illud qd̄ accidit frequēter euāre in tertiana nō pura ⁊ febribus frigidis. verbi gr̄a. sit tertiana pura: in qua a pn̄° furiositate cholere, vel multa multitudine indicetur farmacū solutiuū: qualis est scamonea, qd̄ nō frequēter, vel raro accidit. Dico ꝙ statim dabis non curando de aliqua occulta digōne vel apparēti: q̄ cholera habilitatē aliquā hʒ. Sed si sit febris tertiana non pura, vel febris phlegmatica prolōgabilis statim indicat, ꝙ mā sit minorāda ex nā consuetudinis, aut multitudinis illarū. Dico ꝙ nō statim oino exn̄te crudo phlegmate poteris dare turbith: sed aliquā digestionē saltē occultā expectamus: ⁊ sicut incipit digeri ita incipiēs euāre. Quid aūt sit de phlegmate mināte apoplexiā supradiximus in cura gn̄ali putridarum. Et si ꝯsideras due expōnes, que vidētur ꝯrie sunt saluate, que ponebant super illo passu: ⁊ fortasse ꝯceditur illud. Et si cōsideras ē causa propōnis tertie est illa, q̄ est cā propōnis prime.

¶ Et vt sint in aq̄ ordei eorū virtutes digestiue ⁊ solutiue, sicut est illud, qd̄ diximus i eoꝝ c⁹ sīō pcetat aq̄ ordei: imo fortiores q̄ in illo. Fortasse. n. necē est, vt decoquant̄ in ea hisopus: ⁊ origanū, ⁊ calamentū, ⁊ spica ꝯm cōplexionem: et sicla iuuatiua est eis. Et pmixtio aq̄ ciceris cuʒ aq̄ ordei. ⁊ in fine eius cicer est iuuatiuū eis.

¶ Hec dr̄ia est nona: ⁊ est nota fortiores q̄ in illo saltē p maiorem quātitatē: non enim est transire in gradu vltra piper. Et considera ꝙ in tertiana pura piper in aqua concedit̄ ex accidenti: quod est acetosatio cibi: ⁊ non ex prima licentia: nec ex secunda, sed in tertiana non pura cōceditur ex licentia scd̄a, s. pp māmꝯm cōplexionē. i. ꝯʒ diuersitatē cōplexionum indigentiū maiori, aut minori caliditate: ⁊ magis vel minus aromatica: in qbus iste medicine simplices diuersificantur. Aliqui dicūt ꝯm cōplexionē. s. simul cōplexa ⁊ mixta ⁊ sicla. i. blitis minor. ¶ Cōsiderādum ꝙ a pn̄° non dat aquā ciceꝝ purā. s. nigroꝝ, vel rubeoꝝ: ⁊ hoc est q̄ est apperitiuum, ⁊ prouocatiuū: eo ꝙ materiā crudam agitat: sʒ aliqualiter digesta materia, vel perfecte digesta cicer. i. aqua ciceris pura iuuat: ⁊ potest dici. ciceri, i. corpus ciceris: cuius nutrimentū est calidum habēs vapores calidos mouētes ad cutim, vt diximus secundo cañ. capitulo de cicere: ⁊ ideo in fine cessante febre potest concedi in cibo.

¶ Et opʒ vt cōsideretur ꝓpinquitas non pure ad purā: ⁊ elōgatio eius ab ea: ⁊ ꝯʒ illud diuersificetur inter curam eius: ⁊ curaʒ pure ꝙ si fuerit valde propinqua pure: tunc diuersifica inter eas diuersificatione parua.

¶ Hic generaliter ponit curā tertiane nō pure per cōparationē ad purā. ¶ Cōsiderandum ꝙ ista diuersificatio est in oibus nouē differētijs dictis. Et ego pono exēplum in vltima. Sit vna tertiana nō pura modicissime distās a pura ꝓpter modicissimā cholere grossitieʒ ex phlegmate pauco. Dico ꝙ in aqua ordei eius a pn̄° non ponetur aqua ciceris: ⁊ nec apium: sed capilli veneris gratia exempli: ⁊ endiuia.

¶ Et cū videris vrinas coꝝ grossas: tūc flōma: ⁊ cū flobothomaueris: non indigebis clysteri.

¶ Post diām cure tertiane nō pure a cura tertiane pure: ex qua nati sunt tot cañ. curationis, quot sunt differētie. poni/

tur in speciali cura tertiane non pure: et primo per euonem secundo digestionem et euonem iterum. tertio ponitur decē ptio quarūdam medicinarum: et cañ. quidam in eis. ibi secunda (Adiuuantia.) ibi tertia. (Et de euacuationibus.) Prima in quatuor, sicut quatuor ponit cañ. in quatuor euatiōnibus. Et primus cañ. est in phlebotomia: et est ꝙ si videris vrinas grossas et subrubeas indiget flomia: qꝛ significat mām in sanguine peccantē. vt supra diximus in ca. generali. ¶ Et cū stomaueris nō idigebis clysteri. ¶ Quidā noster socius dicit, ꝙ nō oꝫ fieri eodē mane clystere et phlebothomia, qꝛ debilitent nimis: sed die ante de sero premisso clysteri, de mane phlebothoma: et sic non indigebis clysteri: et cōfirmabat hoc per Aui. 3° cañ. fen pma. cap̄ de cura sputi sanguinis: vbi dicit ꝙ administreť clystere: nisi vel cum non fuerit phlebotbomia propter ꝓhibitionē. id est qꝛ phlebotbomia prohibet. ¶ Et nos dicemus sibi, ꝙ vbi in casu, in quo esset multa debilitas: non prohibet clystere mundificans intestina a fece ante phlebotbomiā: imo mane tēpestiue clystericeť clysteri lenitiuo: et postea fiat phlebotbomia, si illa eget: et tunc nō indigebis clysteri: qꝛ pmisisti illud ad mundificanduꝫ intestina a fecibus externi cibi. ¶ Ad Aui. tertio cañ. rñdeamus. ꝙ loqtur ibi de clysteri acuto, ꝙ nō oꝫ eadem die cum phlebotbomia occurrere: et ita dicit ibi, ꝙ administreť clystere acutū ad trahendū mām feriam a ptibus capitis cū nō fuerit phlebotbomia. ¶ Ex his apparet alia expositio hui⁹, ꝙ clystere est duplex. s. mūdificatiuum fecum: et isto indigebis in die flomie ante vel post fm ꝙ tibi vr: aliud est clystere acutū: et istud nō fiat in die phlebotbomie: et ideo nō indigebis in die phlebothomie. ¶ Tertia expositio est Dyni, ꝙ phlebotbomia aliqñ ita sufficiēter minorat materiā, ꝙ non indigebis clysteri. s. acuto: neqꝫ alia euōne mioratiua: vtplurimū tñ est ꝙ clysteri egemus acuto ꝓpter mās multas repletionales in partibus stomachi et intestinorū: quas cuꝫ his clysterijs acutis euare opꝫ. vt tertio practice ab Haliab. sumitur.

¶ Et scias ꝙ non est res magis iuuans eos ꝗ̄ vomitus post cibum.

¶ Secūdus cañ. est laudās vomitū: et in hoc Gal. in terap̄. ad glauconem: et Rasis. 17. cōtinentis: et oēs concordant: et ratio est. qꝛ in vomitu vtraqꝫ mā apte euatur. Fit enim hꝫ febris: et duplex tertiana non pura: et hemitriteus holbus multiplicātibus indigōnē stomachi: et calidis i epate: et supercalefactis malis motibus: in qbus vomitus erit extirpās ambas mās post cibū: qꝛ facilior. vt dixit Halyab. plurimoꝝ eniꝫ expulsio leuior est ea: que paucoꝝ. vt dicit. Hic aūt vomitus fiat cuꝫ oximelle, vel aqua calida. vel alio, vt tibi vr: et dicuntur infra cap̄ de cura hemitritei.

¶ Et de solutiuis in principijs eius: que sunt ꝓpinquiora equalitati est aqua algeleniabin decocti: et syrupus acetosus Et fortasse ponemus in eam cassiamfistulam: et fortius illo est: vt ponas in ea virtutem turbith.

¶ Tertius cañ. est de solutiuis: et ꝯueniunt p̄ abstersiua: que solū abstergēdo soluunt, vt aqua algeleniabin. i. zuccbari rosati. vel mellis: et nos vtimur syrupo de rosis recētibus. Dixit aqua qꝛ dissoluať cū sufficienti aqua. Vel dixit aq̄. s. subtili eoꝝ parte non grossa. Decocti. i. debite cōpleti. Vel soluūt cū hoc incidēdo. vt syrupus ace. simplex: postea trāsit ad cassiā: et si vlterius expedit ad virtutē turbith. i. decoctionē. vel infusionē. vel exp̄ssionē. vel paruā quantitatem. Ecce ꝙ Aui. in pn° cōcedit fortius ꝗ̄ cassiam. s. turbith: et cum aliqua occulta digestione in mā. non enim excluditur in pn° digō occulta. vt intelligitur p̄ de crisi 7° ca. et hec sup̄ declarata sunt. Quāuis Halyab. nō ꝯcedat euationeꝫ ante digōneꝫ in hac febre: nisi mā sit tumultuosa. i. timorosa, vel furiosa: et hec oīa sunt scita in cap̄ gñali. et partim in isto.

¶ Et clysteria in principio sunt magis dilecta ꝗ̄ solutiua alia, et sunt clysteria: in qbus est virtus alhasce, et camomille, et sicle, et cartami, et violarū, et sebesten, et ficus, et odor turbith: et ex eis est cassiafi. et oleum sisaminuꝫ: et baurach: et fortasse indigetur vno istorum fm elongationem febris a pura.

¶ Quartus cañ. est in clysterijs, q̄ magis diligit ꝗ̄ farmacias: et hic cañ. est fabricatus sup cañ. gñali: et illic est declaratus. Alasek est tribulus: sꝫ ly alasec ē blitis: et vtraqꝫ lra est bona. ¶ Cōsidera ꝙ ista clysteria hñt acuitatē, vt preceptum fuit supra in dīa 7ᵃ. cū dixit. Et clystericeť in pn° clysterijs acutioribus. Sūt aūt ista clysteria, que ex his cōponi itelligūť triū ordinū. Quōdā lenitiuū, in quo nec turbith poniť, nec carthamū. Quōdā acutū paꝝ: in quo carthamuꝫ poneref. Quōdā acutius, vt in quo poneť turbith. aut carthamū et turbith. Indiges aūt vno istoꝝ clysterioꝝ fm elōgationē febris a pura: qꝛ quāto ab ea longior, tāto acutiori eges clysteri. Et dixit fortasse. qꝛ in vna febre non solum vno: sed fortasse oibus dictis clysterijs. s. triū dictoruꝫ ordinum indiges. Aliter pōt dici vno istoꝝ. s. vel clysteri solutiuo. nā si est febris longinqua a pura; indiges solutiuo cum turbith, ꝙ si nō est sic lōginqua, pōt sufficere clystere.

¶ Adiuuantia aūt ad digestionem sunt sicut syrupus acetosus permixtus cū aliquanto de algeniabin, aut syrupus acetosus de radicibus.

¶ Hi sunt cañ. in digestis, et euatiuis, et rectificātib⁹ malitiā nutritiuoꝝ et icipit iuuare nāꝫ idigerēdo cū syrupo ace. etc̄, vbi grā. deť in mane pro digestiuo syrupi ace. simplicis. ℥. i. geleniabin. i. zuccbari, vel mellis ro. ℥. s. et nos loco istius vtimur. ℥. s. syrupi ro. de roſ. recētibus. et sit ħ qñ tertiana nō multū elōgaf a pura, ꝙ si lōgior ē: et mā grossior: deť syrupus ace. d̄ radicib⁹. s. fenl. et petro. vel a pn° deť syrupus acetosus simplex: et versus finē pncipij detur de radicibus.

¶ Et post septimuꝫ: sicut decoctio absinthij: est enim iuuatiua subtiliatiua materiei: et cōfortatiua stomachi. Et fiat aqua feniculi, et aqua apij cum syrupo aceto. Et si pertransit. xiiij. tūc nō est maluꝫ dare in potu trociscos roſ. minores.

¶ Et post septimū. i. post apparitionē digōnis: et ita Auicē. intelligit: et sic vult Halyab. in hoc cap̄. Absinthiū. n. ante digōneꝫ nocet: vt infra in cap̄ de hemitriteo: et procedit ad magis prouocantia, vt notuꝫ est. Et si pertransit. xiiij. dies scꝫ iam factis euōnibus et febre existe i declinatione da trociscos rosatos minores: 5° cañ. inuenies multos trociscos de rosis. Et forsan p minores intelligit eos: q non recipiūt scamoneā: et sunt breuis descriptionis: in quibus est infrigidatio et ꝯfortatio ꝓpter stipticitatē quādā: q non ꝯueniunt nisi post digōnē, vt apparuit supra in fine gñalis capituli.

¶ Si aūt egritudo p̄lōgatur: non inuenimus excusationē quin demus ea: que sunt sicut trocisci de eupatorio: et d̄coctio eius: et calefactio partiū hypocūdriorū est huius generis. et emplastratio mirach eorū iterū cum eis: que digerunt et maturant: et mollificant tensionem cum venerit illic. Cuꝫ ergo sciueris: ꝙ digestio iam aduenit: tūc euacua et prouoca: et non cures.

¶ Hic facit nos Aui. imaginari vnā tertianā nō purā prolixam. Illa. n. que p̄cessit iā finita est post. xiiij. die: et nō mul

to plus vltra. Jstam aūt imaginatur multū extēdi. vbi gratia. ad mēses duos vel tres. Et q̄ talis malignat nutritiua oppilādo illa, ⁊ laxando, ⁊ debilitādo, ⁊ cōgregādo in eis mās multas. Un̄ homo pōt hydropicus fieri: ideo intendit ad hoc trociscis de eupatorio: ⁊ cū emplis ⁊ fomentationibus hypocūdriorū. Dabimus autē trociscos de eupatorio distēperatos cū syrupo, quē sumit in mane. Et q̄ homines hos trociscos: imo omnē trociscū vehementer abhorrent: ideo nos facimus addi ad syrupū de radicibus res conuenientes ad hāc intētionē. verbi gratia addimus eupatoriū, scolopendriā, tamariscum, cuscutam, ⁊ q̄nq̄ assaꝝ, ⁊ squinantum ⁊ similia. ¶ Et calefactio. s. leuis ⁊ cōformis: vt cū oleo de spica ⁊ absinthio mollificāt dilatando poros ⁊ trāspirando materias: vt camomilla cū pauco absinthij ⁊ spice: ⁊ quandoq̄ squināti, ⁊ calamēti: ⁊ similiū: ⁊ tu intellige debere fieri curam aliā preter istā que prouidet malitie nutritiuorum: fac ergo vbi expedit phlebothomiā ⁊ vomitū: ⁊ clysteria: ⁊ dent̄ medicine minorantes materiā ⁊ det̄ syrupus digestiuus. Cū ergo sciueris, q̄ digō perfecta iā euenit: tūc euacua. s. farmaco euacuante exsoluendo: ⁊ prouoca. s. vrinam fortioribus prouocatiuis, ⁊ nō cures. Quidā exponunt. i. non intendas ad alterādū: sed plus ad euacuādum. Alij. Et nō cures. s. de alijs intētionibus: sed p̄ᵐ intendas ad euādum. Nos diximus cū hac expōne hanc aliā: non cures. i. non dubitanter agas: postq̄ est digesta materie digōne pfecta. Jn tpe aūt ante hoc, si euacuabas cū farmaco: aut prouocabas vrinam: dubitāter hoc faciebas: q̄ materia non erat preparata. Sed digesta materia euacuatio ⁊ prouocatio securius conceditur: q̄ ex parte indispositionis materie non potest sequi nocumentum.

¶ Et de euationibus bonis eis est: vt sumātur hyerepigre. ℥. v. succi lactuce: ⁊ eupatorij ambōrum. ℥. iij. seminis apij: mirobol̄. citri: kebulorum. añ. ℥. v. turbith. ℥. vij. fiāt pillule ex eis. cū aqua apij: ⁊ sit dosis eius. ℥. ij.

¶ Primo ponit medicinas quasdam solutiuas. 2° ponit quēdam cañ. ⁊ s̄m illius sententiam ponit alias quasdā solutiuas medicinas ibi scd̄a. (Et fortasse.) Primo in duas, sicut duas ponit descriptiones. ibi scd̄a. (Et de illis.) hierepigre accipitur cōis pigra: quando sic absolute profertur quam Aui. 5° cañ. ponit ⁊ Gal. 7. terapē. reliqua sunt nota.

¶ Et de illis est decoctio bona inuentione nostra. ℞. eupatorij, absinthij, mirobol̄. kebulorum. añ. ℥. v. seminis melonis: seminis cucume. ⁊ citrul̄. sc. apij: polipod. çuchaha: bedeguard omniū: añ. ℥. x. turbith. ℥. i. cassiefi. ℥. vj. passularū enucleatarum. ℥. xx. ficuū. x. numero: sebesten numero. xxx. geleniabin facti cum ros̄. persicis pondus. ℥. xv. decoquantur omnia s̄m descriptionem huius. Et sumatur de ea cadus magnus: in quo posita sit filiqua. i. scamonee.

¶ Zucbaā est vna spēs spine: bedeguar est alia: sed sunt propinquissima in virtute: ⁊ iō vna sola de eis vtimur. s. spina alba, que est çucbaā vel apud alios est bedeguar. Rose psice sunt manerieꝭ rosaꝝ apud eos cadus magnus est mēsura q̄tuor vnciarū, apud alios. ℥. iij. Siliqua. i. grana quatuor: ⁊ nō intēdimus verificare has receptas. Modus eni gn̄alis scriptus est a nobis sup 5° cañ. ⁊ si tu habes notitiā simplicium facile est tibi: ⁊ ibidē scripsimus modum inueniendi dosim in medicinis solutiuis compositis.

¶ Et fortasse necessaria est medicina fortis vno mō: debilis alio mō. Eius ꝟo fortitudo est s̄m hoc: q̄ ipsa euacuat humorē viscosuȝ: sȝ ipsius debilitas est s̄m hoc: q̄ ipsa non euāt. plim vice vna: imo posē est vt fiat gradatio in ea: q̄re euacuet humoreȝ: cuius euō est necessaria multis vicibus: vt nō destruat virtutē. Et hec medicina est: que pōt subtiliare ⁊ aggregare: ⁊ soluat paꝝ eius: ⁊ soluat plim eius: sed parū: paruȝ ex malo: ⁊ plim: plim ex malo. De decoctionibus ꝟo paꝝ fortasse facit aliqd. ¶ Et huius quidē medicine est: vt sumātur turbith quātitas. ℥. s. ⁊ plus s̄m necessitatē: ⁊ scamonee proprie altu sugi. i. aut supra id: et conficiatur cū geleniabin predicto: ⁊ bibat̄. ¶ Aut sumatur de agarico ⁊ scamonea s̄m hāc cōpositionē: et ꝯficiat̄ cuȝ geleniabin p̄dicto ⁊ bibatur. ¶ Aut ponatur i succo rosarū recentiuȝ: cuius quātitas sit vnc. i. ⁊ ibibatur cuȝ syrupo ros̄. et bibatur.

¶ Dixit fortasse, q̄ nec̄itas haꝝ medicinaꝝ solutiuaruȝ est qn̄ tertiana nō vera est ꝓlōgata multū. Jn illa autē q̄ valde ꝓpinqua est pure nō soluimus cū pharmaco euānte exsoluēdo añ digōnē pfectam. Et si soluimus, soluimus cū v̄tute eius ⁊ nō suba. ¶ Dubitat Frāciscus quō euāt humorē viscosum. si est digestus. ¶ Dōm q̄ ante pfectaȝ digōnē euāmus minoratiue: ⁊ tūc est viscosus tāta viscositate: quantā diminutionē hȝ in digōne. sed humori grosso viscoso iaȝ digestio debet̄ viscositas quā hȝ ex spē: lȝ sit digestus. vn̄ flā digestū adhuc hȝ de viscositate: inquantū flā: quam non hȝ cholā: ⁊ pōt dici humor viscosus. s. p̄. ¶ Cōsiderādū q̄ necessitas huius medicine fuit pp multā māȝ: ⁊ difficilis eductionis. ⁊ pp virtutē. Nō. n. poterat dari in vna vice medicina totū humorē educēs: q̄ v̄tus nō sustinuisset. opȝ ergo in p̄ibus vicibus dari, vt nō destruat̄ virtus: ⁊ h̄ est qd̄ dicitimo posē est. vt fiat gradatio in ea. i. det̄ in pluribus vicibus. Dici post, q̄ hec medicina est, q̄ pōt subtiliare ⁊ aggregare: qd̄ q̄dā male intelligūt. i. pōt dari diuisim in multis p̄tibus: ⁊ pōt simul dari. s. plures ptes simul. Alr̄ dicamus. s. q̄ hec medicina solutiua, de qua Auic. loqtur est: q̄ recipit corpora medicinarū: sicut fuit medicina predicta, q̄ recipiebat hierāpigrā ⁊c̄. ⁊ sicut sunt medicine: quas in fine huius capl̄i describit. ¶ Sȝ si ꝯsideras in illis medicis intrāt aliq̄, que soluūt ventrē: aliq̄ que subtiliant mās grossas: sicut semina apij turbith, ⁊ agaricus, ⁊ scamonea: cum hoc q̄ soluūt ⁊ subtiliāt mās: mirobolani aūt ⁊ geleniabin aggregāt. i. ꝯfortāt mēbra cū stipticitate sua. hoc ergo voluit Aui. Jste medicine artificialr̄ composite p̄nt subtiliare mās ⁊ aggregare. i. ꝯfortare mēbra: ⁊ cū hoc soluere mās difficilis eductionis. ¶ Dicit postea. ¶ Et soluat paꝝ ei⁹. Ubi vult facere cōparationē inter medicinas, que recipiūt corpora medicinaꝝ: ⁊ eas q̄ recipiūt virtutē, ⁊ decoctionē: q̄ si cōponis medicinam ex corporibus medicinaꝝ solutiuarū: tunc paucū ex ea paꝝ soluit: ⁊ plurimū, plim soluit ex malo humore. v̄bi gr̄a. talis medicina fiat. ℞. turbith. ℥. i. scamonee gra. vi. ꝯficiantur cū syrupo ros̄. de rosis recētibus: cuius quātitas sit duaꝝ dragmaꝝ: totuȝ hoc est. ℥. iij. ⁊ grana. vi. si de hac medicina des. ℥. i. s. sufficiēter soluit vltra. viij. assellas: nisi contradicat natura hois vel clima: ⁊ si des illam totā plus soluet: ⁊ si das parum, vt. ℥. i. paruȝ soluet: q̄ faciet assellare tribus, aut q̄tuor vicib⁹ de mā grossa ⁊ mala: talis ergo medicina est: cuius paꝝ: parū euacuat de malo: ⁊ cuius plim, plurimū euacuat de malo. ¶ Sed si tu facias vnam decoctionē ex eisdem solutiuis, parū de ea non facit illud. Unde vnus cadus de ea parum soluet: ⁊ nō

educet mãmcuius difficilis est euacuatio, vt notũ est: cum nõ sint: ita potẽtes solutiue medicine in decoctione, sicut in subã: multa aũt quantitas decoctionis est abominabilis ⁊ repiẽs. Ex hoc ergo Aui. vult q si vis cõponere medicinã fortẽ ⁊ debilem, vt dixit cuius parũ euacuet paꝝ ex humore maio viscoso difficilis motus: ⁊ multũ euacuet multum cõponens ex corporibus medicinaꝝ: ⁊ nõ facias illã decoctionem: ⁊ ꝑm hãc legẽ ipse cõponit tres medicinas ex medicinarũ corporibus. ℭ Prima est. ℞. turbith. ʒ. ß. scamonee prope altessagi idest gra. iij. ꝑm necessitatem: qꝛ ista possunt esse vna dosis: ⁊ forsan indiges maiori dosi: vel qꝛ addas turbith: ⁊ minuas in scamonea ꝑm elõgationẽ nõ pure a pura. ℭ Secunda medicina accipit agaricum, ⁊ est sicut predicta: ⁊ iste due medicine maxime conueniunt in terciana non pura satis elongata a tertiana pura. ℭ Tertia medicina aut ponatur. s. scamonea in succo ⁊c. Et illa competit in tertiana non pura propinqua pure, vel põt dici, aut ponatur. s. quodcunq; solutiuum predictũ est notum.

ℭ De febre causon: ⁊ est illa: que nominatur faricos. Capitulũ. xli.

Causon est ꝑm duos modos: aut enĩ causon est cholerica: ⁊ est causa in ea multitudo putredinis: aut intra venas corporis totius: aut i venis: que sequuntur partes cordis proprie: aut in venis partium oris stomachi: aut in epate: aut phlegmatica: ⁊ fit ex phlegmate salso putrefacto in venis: que sequuntur partes cordis: sicut dixit Hippo. in epidimia.

ℭ Posuit sermonẽ in tertiana interpolata ⁊ ꝯtinua: seqtur sermo in causone dicto a caumate. i. icẽdio: ⁊ in ꝑ cap̃ ꝑ notificat eius spẽs. secũdo tẽpus perdurationis. 3° ponit corpora apta ⁊ inepta ad casum in causonẽ. 4° ponit dictum Hippo. ibi secũda. (Et quoniam.) ibi tertia. (Et senibus.) ibi quarta. (Et Hippo.) Questio. I.

Dubitatur quomodo dicit causonem fieri ex cholera in venis totius corporis: cũ supra hoc non dixerit, quan lo notificauit causonẽ. ℭ Amplius. ista esset continua. ℭ Dicendum, q quãdo cholera non solum in propinquis venis cordi: sed longinquis abũdat putrescens: tunc homo forte cauma ꝓprie patitur ⁊ causon dicitur. Et ideo iste sermo cõpiet diminutum sermonẽ supra positum. Sed quando dominatur cholera in venis nõ propinquis cordi: tunc est ꝯtinua distincta a causone. Et Gal. videtur sciuisse istum modum causonis. s. ex cholera dominante in venis totius libro quarto regiminis aco. cõmento ꝑmo. ℭ Dubitatur, quare causon non fit ex cholera: cui parum miscetur phlegmatis, sicut tertiana non pura: ⁊ tamẽ dicimus illum fieri a phlegmate salso. ℭ Dicendum q forsan intelligitur ex iaꝫ dictis, q sicut tertiana interpolata ⁊ tertiana continua possunt fieri a cholera pura, ⁊ a permixta: ita causon ⁊ proprie a permixta pauco phlegmati. Uel dicendum, q causon dicitur a caumate significato per sitis vehementiam: ⁊ hoc accidens plus facit phlegma salsum: ⁊ cum hoc adiuuat ad esse causonis: qꝛ motus phlegmatis est magis vniformis: ⁊ magis propinquus cõtinue inseparabili non habenti manifestam quietem.

ℭ Et non fit phlegma salsuꝫ: sicut sciuisti: nisi ex aquositate phlegmatis cũ cholera acuta.

ℭ Considerandũ q notificat solum vnam speciem salsi phlegmatis: ⁊ ex hac proprie fit causon: ⁊ ex hac est in summa etiam cholerice: ⁊ est phlegma salsum acutius q̃ꝫ illud qđ fiat per viam putrefactionis vel adustionis perducẽtis ad cinerem remanentem in ipso phlegmate. Uel dicemus, q vtraq; spẽs salsi phlegmatis tangitur: ⁊ tunc exponetur cũ cholera acuta. i. cũ humore acuto, siue sit cholera, siue aliqua pars phlegmatis adusta. Dixit autem ex aquositate, qꝛ sapor salsus ex humido aquoso fit: cui permiscetur terreum adustũ vt declaratũ est primo lib. ⁊ secũdo cap̃ 3°.

ℭ Est ergo cholera: que putrefit: aquositas permixta aquositati plurime.

ℭ Hoc dixit, vt ostendat causon: si fit ex phlegmate salso maxime fit per illud: vt includit cholere virtutẽ: vñ illi phlegmati aduenit acuitas: ⁊ vt ostẽdat, q illa cholera est cholera: ⁊ nõ pars phlegmatis adusta: vt velit q fit ex phlegmate salso facto ꝑ cholere mixtionẽ: nõ per statis putrefactionẽ ꝑm q prius exposuimus: ⁊ iõ dicit. Est ergo chol'a, q̃ putrefit. s. q̃ chol'a est pars phlegmatis salsi: aquositas. i. cholera humoralis: q̃ fuit vera chol'a: ⁊ nõ est cinis permixtus aquositati. i. mãe phlegmatice plĩme: qꝛ in quãtitate sua vicit: sicut in sapore salso aquosum dominat' supra amarum.

ℭ Et qm̃ causon vehemẽtiora hꝫ accidentia q̃ꝫ tertiana: opꝫ, vt sit breuioris spacij q̃ꝫ ipsa.

ℭ Et cã est, qꝛ natura diu fortia accidentia tolerare nequit.

ℭ Et senibus quidẽ paruꝫ accidunt febres causonidis: ⁊ cum accidunt eis, pereunt, quoniaꝫ non fiũt in eis: nisi causa valde forti. Amplius eorum virtutes sunt debiles. ℭ In iuuenibus autẽ ⁊ pueris plurimũ accidunt. ℭ Et est in infantibus leuior ꝓpter humiditateꝫ eorum. Et qñq; est i eis cũ profundatione somni propter eleuationem vaporum ad caput.

ℭ Q, ꝑmo dicit pꝫ per cãs: quas posuit: ⁊ disputare de hoc esset disputare de aphoris. In morbis minus periclitantur egrotantes. Questio. II.

Et est infantibus leuior. ℭ Cõtra. Quia non fit etiam in eis nisi a cã forti: cũ sint humidi complexione. ℭ Dõm, q si ad equalẽ siccitateꝫ veniret infans: ⁊ iuuenis in causone: esset peior in infante: ⁊ nõ sic intelligit Auic. ⁊ ħ est solutio cõis. Uel aliť dõm, q causon est ꝑncipaliter calidus morbus: ⁊ huic plus resistit senex q̃ꝫ faciat infans: ⁊ iõ de cõi euentu si accidat causon in sene periculosius est q̃ꝫ si accidat in puero siue infanti. nã infans per calidũ est aptus inflãmari: ⁊ eius caliditas sustinet calorẽ obtusum. Ad cõtrarium cum di, q causon non fit in infantibus nisi a causa forti. Dicendũ q falsum est. qꝛ in causone in sui ratione nõ est necessario febris sicca, sed calida. ℭ Et quãdoq;. Q̃uis enim causon faciat vigilare ⁊ tamen quãdo accidit infantibus: in qbus sunt multe humiditates aquose subtiles ascẽdit ad caput multa euaporatio, ⁊ deinde fit somnus.

ℭ Et Hip. quidẽ dixit, q si alicui accidit in febre causon ⁊ tremor: tũc permixtio mẽtis soluit ab eo tremorem. ℭ Et est simile vt sit illud: quoniam cerebrum calefit valde: ⁊ calefiunt nerui. ℭ Et est simile vt sit causon: ⁊ sit ꝑmixtio mẽtis: ⁊ resoluatur ab eo per tremorẽ propter expulsionẽ materierũ ad neruos. ℭ Et plurimũ quidẽ ꝯsumitur cũ vomitu ⁊ solutione vẽtris: aut sudore: aut fluxu sanguinis narium.

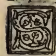
ℭ Primo ponit apho. Hippo. secundo expositionẽ. ibi. (Et est simile.) Aphorismus scribitur super. 6. pticula sic. ⁊ est apho. 26. Quibus in causonide tremores fiũt alienatio soluit. Quẽ aphorismũ Gal. damnat dicẽs, q si mã qua nascitur causon, que est intra venas ⁊ arterias: mittetur ad ner

nos facit tremorē: ꝛ cerebro patiēte ex hac neruoꝝ passione fit alienatio: causon ergo dissoluit: sꝫ tñ hec est peior passio .s. tremor ꝛ alienatio q̃ꝫ sit causon. Sed Hip. nō sic cōsueuit dicere: q̄ñ de solutione egritudinū loqtur. Cū ergo Auicē. cōsiderauit dicta Gal'. nō fuerunt sibi visa sufficiētia: sed visum est sibi, ꝙ sermo Hip. possit esse verus, vt apparet 3° can̄. fen scd̄a. ca. de tremore. Et ibi ꝓmisit verificare hunc aphorismū: cum dixit, ꝙ Gal'. nō cōcedit aphorismū verū: tñ nō est de his, q̃ non habēt modū verificationis: ꝛ lō cōpiet hic istud: ꝛ dat duos modos veritatis illius apho.

¶ Unus est, ꝙ est simile .i. verisimile vt sit illud: quando cerebrū calefit valde, ꝛ calefiūt nerui. Imaginari igit' nos facit Aui. ꝙ cū causone fit tremor, q est malus motus: ꝛ accidens aialis virtutis factus a mā .s. flatica, ꝛ pōt fieri q: hō ꝓus habebat hūc tremorē: ꝛ pp multū vsum reꝝ calidaꝝ multiplicata est mā: vt sit causon. Et pōt esse aliqs hō calidi epatis, ꝛ frigidi ꝛ humidi cerebri: cui supuenit causon eliquans mās fluidas ꝛ humidas cerebri: ꝛ facit illas ad neruos fluere: vñ pōt fieri tremor: ꝛ pōt ēt fieri paralysis, aut spasmus. Cū ergo calor febrilis inflāmat cerebꝝ ꝛ neruos: pōt illā mām ꝯsumere, ꝛ sic curabit' tremor. Signū ergo huius cure est alienatio, q̃ significat, ꝙ cerebꝝ ꝛ nerui multū sunt calefacti. Et appet ꝙ sermo Gal'. pōt verificari. nā si alienatio ista fieret ex calore forti aposo vel dissoluēte vltime spūs cerebri: tūc ista alienatio eēt peior passio q̃ꝫ causon: ꝛ sic nō intelligit Hip. Sꝫ itelligit de alienatione ex caliditate ꝛ vaporibꝰ ad cerebrū ꝑtingētibus, q leuiter recedunt: quēadmodū aliq̄ñ in tertianis puris videmus. Sufficit ergo Auic̄. ꝙ sermo Hip. possit esse verus aliquo casu posito ꝛ poss. Pōt tñ iste textus aliter exponi, vt dicatur sic est, vt sit illud .s. de solōne causonis: in quo fit tremor ꝛ alienatio: q̄ñ calefit cerebrū: ꝛ calefiūt nerui .s. per expulsionē mãe cholerice ad neruos: ꝛ mēbra sensibilia: ꝛ ꝑ euaporationē cholere ad caput in tali motu. Imaginat' ergo Auic̄. ꝙ causon soluit' supueniēte tremore .i. rigore: quãuis ēt superueniat alienatio: ita ꝙ nō sit alienatio sola signū solutionis: sꝫ si causone habito tremor supueniat .i. rigor ꝛ alienatio, .i. quãuis supueniat alienatio, soluit' causon. Cū ḡ Gal'. nō ꝯcessit apho. Hip. imaginatus est, ꝙ illa alienatio est ex mā pura remanēte circa cerebrū. Sed Aui. imaginatur, ꝙ cholera cōpellit' ad neruos ꝛ ꝑ sensibilia membra facit tremorē .i. rigorē: ꝛ ex vaporibus i hoc motis ad cerebꝝ fit alienatio. Cū ergo post hoc seqtur sudor, aut vomitus aut fluxus: sꝫ frequētius sequatur sudor fit causonidis cura.

¶ Et est simile. Hic dat scd̄am viā veritatis apho. ꝛ ordinat illū sic trāsponēdo lr̄am. Quibus in causone fit alienatio, tremor soluit. Et credo ꝙ in lingua coꝝ sine reꝑhēsione textus poterat sic ꝯstrui. Apud nos .n. nō sonat h nisi ptes textus trāsponant'. Hoc ergo est qḋ dicit sic est: vt sit causon: ꝛ sit ꝑmixtio mētis .s. in eo: ꝛ resoluat' .i. curet' causon: ꝛ illa ꝑmixtio ꝑ tremorē .i. rigorē significātē expulsionē mãe ad neruos .i. ꝑ neruosa ꝛ sensibilia mēbra. Et iste apho. est idē: qḋ ille. A. causone habito rigore supueniēte solo fit: nisi ꝙ hic addit' alienatio. Pōt aūt illa alienatio eē cū causone simul: ꝛ nō sit sigm crisis: ꝛ erit sensus, ꝙ causon quãuis sit cū alienatiōe: ꝛ rigore tñ supueniēte solꝰ fit: ꝛ pōt illa alienatio supuenire cū accidēte cretico .s. cū tremore. Et nos q̄ñq; vidimus hoc: ꝛ hoc dixit secunda expositio supra facta.

¶ Et plurimum. Causa est nota.

¶ De signis. Capi. xlij.

Signa eius sunt isepabilitas: ꝛ occultatio tēporū: ꝛ vehemētia accidētiū ex aspitate lingue: ꝛ ex citrinitate eiꝰ in primis: et ex nigredine eius secūdo. Et ex retentione sudoris nisi apud crisiꝫ. ¶ Et ex vehemētia sitis. Inqt Hip. nisi accidat tussis parua accñtalis: sedāt ergo illa sitiꝫ. ¶ Et videtur vt sit vehemētia sitis eorū propter causaꝫ pulmonis: ergo cū mouetur tussis parua humectatur per id, qḋ currit ad ipsuꝫ ex carne molli.

¶ Primo ponit signa q̄dā. scd̄o Hip. apho. 3° complet signa ibi 2ª. (Inqt.) ibi 3ª. (Et calitas.) Insepabilitas .i. cōtinuitas: ꝛ occultatio tēporum .i. applanatio per ꝯsumptionē, alias tēpoꝝ .i. non hꝫ tēporē manifestū aliquē sicut hñt continue ꝓportionales: in qbus declināte exacerbatione fit tepor aliqs .i. remissio febris: alr̄ occultatio tēporū .i. non hꝫ tp̄a distincta: imo sui vehemētia tota vr̄ status: vt sensit Gal'. si qs ꝯsiderat 2° de dif. feb. ꝙ hñt diuisionē, sicut synocha, q: vel est hōtena, vel est augmastica, vel peraugmastica: ꝛ sic hꝫ occultationē tēporū: q: vel tota vr̄ status, vel tota vr̄ declinatio, vel tota vr̄ augmētū retētione sudoris: q: nō est mā mota ad extra venas. sicut fit in quolibet ꝑoxismo tertiane. Et ideo seruat' ad sudorē vnus crisis alia sunt nota.

¶ Inqt Hip. Quia dixerat, ꝙ in causone est vehemētia sitis: ostēdit q̄ñ aliq̄ñ mō extraneo sitis mitigatur: ꝛ ponit apho. Hip. q̄rte part. ꝛ est apho. 54. Quibꝰ tusses sicce ꝛc̄. ꝛ ponit qḋ vr̄ Gal'. in cōmēto illius apho. Ex carne molli .i. ex vicinis locis h nō declamus hic. Amplius aūt dixit parua q: multa pp multā cōmotionē adderet in sitim. Accñtalis .i. a quacūq; cā accñtali, vt ibidē dicit Gal'. Si .n. eēt vna tussis: quā prius ꝯsueuerit hic: forsan nō sic sedaret sitim.

¶ Et caliditas in causone quideꝫ ſm plurimuꝫ nō est ita fortis in exterioribus: sicut fortitudo eius in interioribus. ¶ Et ꝯfractio in ea leuior q̃ꝫ in alijs. ¶ Et in facta quideꝫ ex cholera fortia fiunt accidentia mala ex vigilijs ꝛ inquietudine ꝛ adustione: ꝛ permixtione mētis ꝛ fluxu sanguinis nariuꝫ et dolore capitis: ꝛ pulsatione tēporuꝫ: ꝛ profunditate oculoruꝫ: ꝛ solutione ventris cū cholera pura, ꝛ casu appetitus.

¶ Considerandū, q: in interpolata febre in hora status caliditas proportionaliter est fortior in exterioribus .i. est multum fortis extra considerata intrinseca fortitudine: sed in causone longe plus intus q̃ꝫ extra causa est nota.

¶ Cōfractio .i. lassitudo quedā leuior, q: materia non est circa loca musculoꝝ: ꝛ non est ibi plurima, neq; grauis. Et in fluxu sanguinis nō cretico, sed maiorat' .n. ꝛ aperit orificia venaꝝ nariū: ꝛ fit frequēter exitus in alijs, ꝛ fluxus vētris cū cholera pura. Dixit Dynus, ꝙ cholera causonis non est purior .i. minus ꝑmixta q̃ꝫ in ā cōtinuarū, vt dicit esse de itētione Gal'. scd̄o de crisi, sed dꝫ prauior: ꝛ tu accipe verba si placēt. Cholera causonis est magis adusta: ꝛ magis tendens ad naturam elementi casu appetitus. scilicet cibi.

Et quando accidit infantibus abhorrēt mamillam: ꝛ non recipiunt eaꝫ: ꝛ corrumpitur illud: qḋ sugitur de lacte: ꝛ acetat. Questio. iij.

Dubitatur q̄ñ acetat lac in stomacho istorū immo dꝫ conuerti ad fumosum ſm sentētiam apho. 65. quinte parti. Lac dare caput dolētibus malum. ¶ Dy. vult ꝙ si stomachus ifantis est calidus nāliter si causonicat ꝯuertitur lac in fumosum: ꝛ sic in alijs etatibus: sed si stomachus sit naturalr̄ frigidus: quãuis sit calidus ꝑ causonē cōuertitur lac ad acetosum. Et voluit vt credo nos facere reminisci sermonis Aui. supra cap̄. de aqua ordei, cū dixit. Accidit vt acetet i stomacho frigido in substantia sua .i. nāliter: ꝛ si fit in eo calor extraneus multus de malitia cōplexionis. Lac .n. in hoc stomacho frigido nālr

⁊ calido accidentaliter putrefit: q̄ patitur defectum calidi naturalis. i. digerentis: q̄ stomachus frigidus non pōt dare illi perfectā digestionem: ⁊ hꝫ calidum extraneū ꝓpter caliditatē extraneā febrilē: ⁊ iō lac in istis magis cōuertitur in acetuꝫ q̄ si nō haberet cōplexionē calidā febrilē. cū habeat duas cās putrefactionis: ⁊ per ꝯñs acetosatur. Nō ergo in omni stomacho infantis lac ad acetū ꝯuertitur, sed in stomacho naliter calido mutatur ad fumosum: ⁊ ideo Auicen. dixit. Corrumpitur. scilicet ad fumosum in aliquo infante: ⁊ acetat. s. in aliquo. ¶ Nos aūt nō possumus hic ptractare hāc mām. Sed iā pscripsim⁹ de sapore acetoso: ⁊ de alijs saporibus, qd̄ nobis visum est sup 2° cañ. cap̄ 3°. Dic tñ solū dicemus Aui. voluisse, q̄ cū coparati erūt infantes ad alias etates: lac qd̄ sugūt infantes quāuis causonicētacescit. Sꝫ in alijs etatibus lac cōuerteretur ad fumosum: ⁊ hoc est in quocūqꝫ ifante cuiuscūqꝫ cōplonis nisi sit cōplexio eius valde extranea in calore nāli. nā calor infantiū nō est fortis: vt cōburat quāuis habeat causonē. Sed semper hꝫ quandaꝫ obtusionē ꝓpter multitudinē humidi: ⁊ ideo nō facit in lacte cōbustionē. sed ebullitionē, quā extrahit calor nālis ꝓprius lacti: vnde infrigidat̄ ꝑuatione ꝓprij ⁊ innati caloris: ⁊ occupatur accītali: ⁊ sic acescit, q̄ putrefit: vñ Auicē. 3° cañ. fen. 13. cap̄ de modis significationū dispōnū stomachi dicit, q̄ sapor acetosus q̄nqꝫ significat calorē debilem cum humiditate. Hic aūt essent multa problemata, que omittimus. ¶ Ad Gal. dicendū, q̄ calor infantis habētis causonem est minor q̄ ille qui adurit: ⁊ q̄ ille q̄ digōnē ad bonū cōplet. ⁊ minoritas respectu adurētis est minoritas in gradu. Et minoritas respectu complentis digōnem est minoritas quantitatiua. s. q̄ spiritus paucificati sunt. ⁊ tu cōsidera. ¶ Omisit autē Aui. signa causonis a phlegmate salso: cum manifesta sint ex signis cōibus causonis: ex signis paruationis dominij cholere: ⁊ signis phlegmatis salsi: que ex multis opꝫ colligere cum bona extimatione.

¶ De cura causonidis. Capi. xliij.

Et cura tertiane pure.

¶ Primo ponit curam vsqꝫ ad declinationem scđo in declinatione. ibi secūda. (Et fortasse.) Primi cañ. extēdunt se ad mām: ⁊ ad febreꝫ: ⁊ ēt ad aliqd̄ accñs. ¶ Primus cañ. est notus, q̄ tertiana pura ⁊ proprie continua ⁊ causon cōicant.

¶ Et cum indigent euacuatione: sicut cuꝫ illis: que dicta sunt: tunc festinatio est melior. Complementum vo est apud digestionem.

¶ Hic est scđs cañ. siue enim debeas lenire siue exoluendo euacuare propter furiositatē materie, melius est festinare: q̄ peracuitas morbi non dat tibi spaciuꝫ complementi: q̄ completa euacuatio fit perfecte digesta materia.

¶ Et non phlebothometur: fortasse enim inflāmabit eos: ⁊ fortasse iuuabit eos: si fuerit illic turbiditas ⁊ rubedo.

¶ Tertius cañ. in quo soluit̄ qd̄: an in causone cōpetat flomia: ⁊ vult q̄ si mā sit sanguini mixta: cuius signum est: q̄ si illic. i. in vrina est turbiditas ⁊ rubedo: potest phlebothomia fieri: q̄ si non flomia facit furere choleram ⁊ inflāmabit. Et oēs hi cañ. sunt fabricati super cañ. generali.

¶ Veꝫ indigēt subtiliatione ⁊ regimie vehemētiore: ⁊ infrigidatione actu eius: qd̄ ipsi sumūt.

¶ Quartus cañ. est cañ. i subtiliatione. s. regimis vel cure.

¶ Et cum times casum virtutis est necessariuꝫ cibare eos: quāuis non appetant: ⁊ proprie in eo: ex quo resoluitur res plurima. Multotiēs enī aduenit eis bolismus ꝑꝑ ꝑuationē sensus.

¶ Quintus cañ. est in eo, in quo resoluit̄ res plima, sicut corpora sicca cholerica rara: de qbus lōgū sermonē fecimus i cap̄ de cibatione febricitantiū ꝓpter priuationeꝫ sensus. s. oris stomachi, vt supra dictū est in cap̄ de cura bolismi.

¶ Et indigent lenificatione in principio fortiori: ⁊ curationibus febris acute predictis ꝯm omnes species narratas.

¶ Hic est sextus cañ. cuius cā est, q̄ in eis est fortior siccitas itestinoꝝ: ⁊ iō dabis lenitiua lenitiora, q̄ potes: ⁊ in maiori dosi. vbi gr̄a. ℥. ij. syrupi violati cū pauco mucillagis psilij, ⁊ silia ꝯm oēs spēs. q̄ ēt vehementiori infrigidatione indiges ꝯm narratas sex spēs in ifrigidatione cap̄ de regi. acu.

¶ Et q̄nqꝫ conueniens est, vt dormiant apud teporem paruum febris super aquaꝫ tamarindorum. ⁊ quandoqꝫ ponitur in ea parū cāphore.

¶ Et diligitur ab eis syrupus acetosus: aut emulsio seminis portulace: aut emulsio seminis endiuie: ⁊ melon alkin est bonus valde.

¶ Hic est septimus cañ. in quo lenit cum tamarindis in hora parui teporis: q̄ in causone nō est manifestus: sed paru⁹ tepor: ⁊ hoc sine dubio meli⁹ est, q̄ minus medicina cōburitur, ⁊ magis lenit. Et cōsidera hic, q̄ super aqua dissolutionis vel decoctionis tamaridoꝝ, que est medicina leuis, docet dormire: ⁊ hoc facit ne agitatio destruat eius virtutē. Et nos de somno super medicina forti ⁊ debili diximus sup ꝑ cañ. fen 4ᵃ: ⁊ super 3° cañ. fen ꝑ° cap. de gñalib⁹ cañ. egritudinum capitis. ¶ Paꝝ cāphore ad infrigidandū: lꝫ hec cāphora faciat vigilias. Et lꝫ Ysaac faciat nobis suspectaꝫ cāphoram in libro febrium. ¶ Et diligitur. Cā apparet ex dictis: ⁊ etiā hora dandi emulsiones horū seminiꝫ: q̄ eniꝫ non sic prouocant, sicut semina: lꝫ apud me dubiū sit: ⁊ proprie de semine portulace: ideo in primis diebus possunt ille emulsiones dari cū syrupo digestiuo, quē in mane dam⁹, melon alkin est vna spēs eius. vbi. gra. melon viridis.

¶ Et sit ꝯtentus potatione aque frigide ꝯm qd̄ diximus illud. Si autē non fuerit quod prohibeat, detur in potu: de ea ēt vsqꝫ ad satietateꝫ.

¶ Hic est octauus cañ. qui notus est ex cap̄ generali.

¶ Et fortasse aduenit eis permixtio mētis ⁊ obliuiscuntur petere aquaꝫ: quare oportet, vt sorbeant de ea paulatim sorbitiones plurimas: et proprie in eo: cuius linguaꝫ vides siccā. ¶ Et cura accidentia eius superflua cum eis: que diximus in capitulis suis. ¶ Et oportet vt caueatur in eis superfluitas sanguinis nariuꝫ: est. n. de eis: in quibus magnificat̄ timor apud eos. ¶ Et oportet vt obseruetur anhelitus eorum: ⁊ nō dimittas partes pectoris spasmari. ¶ Et oportet vt obserues capita eorum cum aceto, et oleo ros. et sandalis: et aqua ros. et camphora: et his similibus. Et embroces cum decoctionibus: in quibus decocta sunt ea: que diximus. ¶ Et quando fortes sunt in eis vigilie: tunc cura eos. Et non est malū: vt in potu des syrupum de papauere etiam: et si sit de nigro in huius dispositione.

¶ Hi sermones sunt noti spasmari. s. musculoꝝ arefieri. Et hic inducit necessitatē in epithimādo cū infrigidātibus ⁊ humectantibus. ¶ Et si sit de nigro. i. quāuis sit syrupus de

papauere nigro ante euacuationē materierum timentes illarū ↄstrictionē:tñ hic pōt ↄcedi ꝓpter maiorē eius vtilitatem. Alia lr̄a hz. Et si fit denegatio.i.licet cōiter medici negent syrupū de papauere ante eūonē mãerū:timētes illarū ↄstrictionē:tñ hic pōt cōcedi ꝓpter maiorem vtilitatem.

¶ Et in fine eius da in potu trociscos:q conueniunt eis,sicut sunt trocisci de cāphora. Et in illa hora ↄuenit eis syrupus acetosus cū emulsione semis cucumeris:ꝛ seminis endiuie:ꝛ seminis portulace:de vnoquoqꝫ eorum sit pondus.ʒ.ij. Et syrupi acetosi sit pondus.ʒ.xxv.vsqꝫ ad.xxxv.ſm quod videtur. ¶ Et si fuerit illic ventris solutio:tunc dentur trocisci de spodio constrictiui. Trocisci boni. ℞. spodij rosꝫ. ana.ʒ.ij.s.croci sextaꝫ.ʒ.i.seminis portulace:seminis endiuie.ana.ʒ.iij. seminis cucurbite:seminis cucumeris.añ.ʒ.ij. sandaloruꝫ.ʒ.i.s.succi liquiritie amili.añ.ʒ.i.camphore sextam.ʒ.i.s. ꝛ dosis eius sit.ʒ.i. ¶ Et iteruꝫ ro.ʒ.iiij. seminis melonis,citruli,cucumeris ꝛ portulace omniū añ.ʒ.ij.croci tertiam. ʒ.i. camphore sextam.ʒ.i. gummi,amili,dragaganti:succi liquiritie. añ.ʒ.i. Dosis eius.ʒ.ij.

¶ Hic ponit curā eius in declinatiōe:ꝛ p̄ adhuc stāte febre. scd̄o cū iaꝫ recessit manifeste.ibi 2ᵒ.(Et cū declinat.) ¶ Cōsiderandū ꝙ in illa hora ista ꝓuocātia securius ↄceduntur digesta mã:ꝛ aliqualr̄ diminuta. Alij aūt inquirūt,an in semine endiuie:ꝛ portulace sit ꝓuocatio efficax: ꝛ in seminibus cōibus fridis.s.melonis ꝛc̄. Q̄ð aūt trociscoꝝ vsus cōueniat in fine haꝝ febriū supra diximus in gn̄ali capl̄o.

¶ Et cum declinat egritudo manifeste:tunc nō est malum vti balneo: cuius aqua declinat ad frigus. Et illi in qbus magis diligit̄ balneū ex eis sunt:quoꝝ febris est ex phlegmate salso.

¶ Et qꝛ sermo est de balneo in fine capituli. ¶ Cōsiderādū, ꝙ aquaꝫ balnei facere possumus declinare ad frigus.i.remissum,nō calorē,qualis est calor aque in qua sol ipressit: ꝛ est balneū ifrigidās ꝛ humectās:sꝫ si phlegma fuerit salsum:tūc eget maiori poroꝝ dilatatione:vt grossi vapores ꝛ ptes eius residue resoluant̄:ꝛ iō forsan est meli⁹ facere balneum p̄dicto calidius ꝛ intēsius. ¶ Sed dubitat̄ q̄re Gal. in 3ᵒ regi.acu.cōmento vltimo nō ↄcedit balneū in causone de phlegmate salso cuius ↄtrium dicit Auic. ¶ Dicendū p̄ ſm Dynū ꝙ balneū absolute intelligitur tepidū:ꝛ hoc non cōpetit in phlegmate salso:sed calidū supra tepiduꝫ, vt mã difficilis solutionis nō putrescat per tepidum balneuꝫ: sed resoluatur per calidū, vt iã diximus de hoc. ¶ Alij dicūt, ꝙ balneū ante digōnem pōt securius in causone concedi si materia est cholerica:quãuis oino non sit perfecte digesta: sed in phlegmate salso non pōt concedi:ꝛ ita videtur Gal. ibidē intelligere:ꝛ erit sn̄ia hec,ꝙ in mã cholerica,quãuis non sit oino perfecta digestio pōt concedi:sed in phlegmate salso vltimū cōplementū digōnis opꝫ expectare:ꝛ etiam multã eūonem p̄cessisse, ꝛ paucã esse materiam valde.

¶ De febre sanguinis. Capi. xliiij.

Opinatus est Gal.ꝙ nō fit febris san. a putredine sanguinis. Nā sanguis cum putrefit:fit cholera:ꝛ nō est sanguis.fit ergo tūc febris cholerica,nō sanguinea:ꝛ fit causon predicta ꝛ tertiana:ꝛ cura eam cum illa cura.

¶ Post sermonē de cholericis est sermo de fe.sanguineis ꝛ anteq̄ꝫ ponat signa:ꝛ curā ponit eius esse ꝛ spēs:ꝛ p̄ ponit sn̄iam Gal.2ᵒ suã.ibi 2ᵒ.(Dicamus ergo.) Prima in duas. Primo ponit illã:ꝛ motiua eius. Scd̄o abijcit illaꝫ,ibi 2ᵒ.(Hic ꝟo sermo.) ¶ In p̄ma parte assignat pro parte Gal. duas rōnes:quare a putredine sanguinis non fit febris sanguinis. Primo qꝛ cū sanguis putrefit,fit cholera,ꝛ non est sanguis.ergo febris de putredine sanguinis nō est sanguinea,sed cholerica:ꝛ istã rōnem ponit Gal.2ᵒ de crisi.ꝛ 2ᵒ de dif.feb. ¶ Scd̄a rō est. Quia febris sanguinis curat̄ cura feb.cholerice seu cura feb.tertiane.i.cura febriū cholericarum:ꝛ hoc apparet,qꝛ nō distinguit febres multi caloris siue acutas in cura:sed oēs ponit in cura sanguinee:si qs diligenter attēdat dicta Gal.in terapētica ad Glauconeꝫ.9.ꝛ 11.tera. ¶ Cōsiderandū quosdã imo fere oēs expositores:ꝛ de qbus est Cōciliator tenere,ꝙ nunq̄ꝫ fuit hec opinio Gale.imo contraria.s.ꝙ de putredine sanguinis fit febris sanguinea. Et hoc p̄:qꝛ Haiyab.eius assecla hoc dixit:ꝛ Joannitius. ¶ Amplius 9ᵒ terapē.ponit febrem synocham putredinalem de putrido sanguine:in qua nō est factus paroxismus per tertium diē in forma cholerice. ¶ Et dicunt hi viri,ꝙ qñ Gal.dicit sanguinē conuerti in cholerã cum putrefit:intelligit de sanguine in aliquo vno loco constricto, qui ꝓpter ꝓhibitam transpirationē ꝛ putredinem cōuertitur in cholerã quantū ad eius subtile. In venis aūt si putrefiat,cum non habeat tantã cōculcationē:non sic cito cōuertitur in putredinē:ꝛ hoc dicūt Gal.intellexisse ꝛ Auer.qui ēt hoc intellexit de Gal.vt apparet 4ᵒ colliget. ¶ Et nos dicamus,ꝙ quicūqꝫ accipit moleste rōnes Aui.accipiat conclusionē,ↄ quam arguit. Et siue illã Gal.voluit,siue nō de illa non sit tibi cura:ꝛ videbis rōnes Aui.esse sufficientes:ꝛ habent propositiones manifestas ꝛ confessas ab hoie sani capitis. ¶ Illud aūt quod nobis visum est de Gal.est p̄, ꝙ in hoc quesito ipse fuit ambiguus:ꝛ ideo verba eius fuerunt varia. In hac febre bene imponit sibi Auer. colliget 4ᵒ. Aliquando enim Gal.negauit putridum sanguinē facere febrem in spē sanguinee:ꝛ hoc fuit in pluribus locis. Et aliquãdo ab ipsa veritate coactus dixit sanguinē putridum facere febrē sanguineam putridam:ꝛ nō in spē cholere:sicut inuit.9.terapē.ꝛ in hoc Gal.videtur sibimet cōtradicere. Et hoc est,qð de eo curialiter profert Auer.cuꝫ dicit,ꝙ verba Gal.sunt varia in hac febre. Si ergo nō cōtradicit est,ꝙ in quibusdã locis loquitur ſm suã intentioneꝫ. Aliqñ loquitur ſm opinionē cōiter concessam,ꝛ sic excusatur a cōtradictione. Sed visum est nobis,ꝙ cū vltimat̄ intentio Gal.ipse voluit,ꝙ de sanguine putrido fiat cholerica,ꝛ non febris sanguinea:ꝛ hoc est,qꝛ cum sanguis putrefit,fit cholera:ꝛ illud qð multum dat fideꝫ de hoc est:qꝛ viri illustres preteriti plures hoc Gal.imponunt:sicut Ras. 16.cōtinētis scd̄o cap in principio:ꝛ quarto colliget improbat Gal.de hoc Auer.ꝛ ēt in practica canticoꝝ cap de cura morbi frigidi:ꝛ est cōmentum.68.ac Joānes Damascenus de cōsolatione scd̄o cap̄ dicit. Inquit Gal.de sanguine cui accidit, vt putrefiat. Scire debes,quoniaꝫ subtile eius transit in cholerã citrinaꝫ,ꝛ grossuꝫ in melãcholiã. Auer. aūt si quis nō fingat,hoc sibi imponit:ꝛ vltra hoc sibi in dictis ↄdictionem facit. Haly.auteꝫ reuerenter se habens ad Gal.ꝛ etiã Serap̄.cum multis alijs dixerunt veritatem in hoc:ꝛ omiserunt dicere quid Gal.voluerit,ne veritate coacti redarguerent eum. ¶ Insuper secūdo de differētijs febrium monstrauit:hanc fuisse eius intentionē.nam in secūdo cap̄ nō enumerauit febrē sanguinis:ꝛ in cap̄ de hemitritea cōclusit Gal.genera febriumꝫ ꝛ nunq̄ꝫ vsqꝫ ad illum locum de febre putrida fecerat mentionē:postq̄ꝫ in secūdo li-

bro inceperat de specie feb. loqui, seruabat igit Gal. in mēte velle dare nouam sniam de febre sanguinis: ⁊ ideo reuersus est in 8° ca. ad inuestigationē sanguinee febris: ⁊ dixit, ꝙ nulla erat deterior. i. fortior inuestigatio. Sed mirandū esset, si Gal. voluisset putrescēte sanguine fieri febrē sanguineam, ꝙ hec fuisset deterior ⁊ fortior inuestigatio: imo fuisset facilis multū. ¶ Et ideo ꝓbat Gal. demōstratiue. Primo, ꝙ de sanguine putrido fit febris. secūdo probat, ꝙ hāc febrem reponimus in periodo: ⁊ naturam cholericarū febrium: qꝛ sanguis cum putrefit, fit cholera, ⁊ fe. consistit in specie humorū, in quos trāsmutatur sanguis ⁊ exēpla de ꝯuersionibus sanguinis in cholerā in apostematibus sunt exempla de ꝯuersione eius in cholerā, vbicunq; putrefiat, siue in apostematibus, siue in venis: ⁊ hoc vult scđo de crisi: ⁊ in terapeutica ad Glauconem, vbi cōfundit curam cōtinue ⁊ curam causonidis in vno cap̄. Et Cassius Felix sequitur Gal. 9° vero terapeutice. Uel locutus est ꝫm veritatem coactus ab illa, vel ꝫm cōmunem sententiam. Uel dicemus ꝙ licet Gal. poneret febrē de putrido sanguine nō esse sanguineam, sed cholericam: posuit tamen aliquam de eis habere exacerbationes manifestas: ⁊ aliquam esse propinquorem conclusē: ⁊ nullam manifestam exacerbationem habere, vt secundo de febribus secūdo caplō. Et ideo Gal. expectauit in illo: an fieret paroxismus per tertiam: ⁊ fuisset in cholerica continua exacerbatio: sed qꝛ non venit ille paroxismus, non fuit cholerica causon, sed peraugmastica. Siue igitur sic sit, siue non: ponamus aliquem dixisse hoc, ꝙ a sanguine putrido non fit febris in genere sanguinee, sed cholerice. Et ratio conclusionis sit ista: quia sanguis cū putrefit, fit cholera ⁊ non est sanguis.

¶ Hic ꝟo sermo eius est ꝯtrarius sermoni Hippo. ⁊ contrarius ei, qđ est conueniens. ⁊ plurimum quidē erroris eius est in sermone eius: quando putrefit sanguis, fit cholera. Iste enim sermo facit opinari duas intētiones: quarum vna est: ꝙ quando putrefit peruenit ad hoc: vt fiat post putredinem cholera: ⁊ secūda: ꝙ quādo putrefit: tūc fit cholera, sicut dicitur, ꝙ lignū quando calefit, fit cinis. Consideremus itaq; in vnaquaq; duarum propositionum.

¶ Primo inducit auctoritatem Hippo. quā non habemus manifestam: nisi voluerit accipere hanc sententiam ex primo epidimiarum in fine. ⁊ aliqua ex dictis quarto regiminis acutorū. Secūdo prosequitur. ibi. (Et plurimū.) Hic primo ostendit, ꝙ iste sermo est contrarius ei, quod est conueniens. i. veritati. Secundo, ꝙ est cōtrarius sermoni Hippo. ibi secunda. (Uerum veritas.) Primo ponit intellectū propositionis, super qua fundatur opinio Gale. Secundo prosequitur redargutionē. s. vtriusq; intellectus. ibi secūda. (Intellectus vero.) ¶ Considerandū ꝙ dicit plurimū erroris est: quia radix istius erroris est in propositione illa, cum sit fundamentum opinionis. Et forsan Auicen. comprehendit alios errores in dictis Gal. quos nō explicauit nobis: sed solum dixit errorem: qui sibi visus est plurimus. ¶ Considerandum ꝙ duplex est intellectus: notus est in exemplo: si quis enim diceret, lignum quando calefit, fit cinis non potest nisi dupliciter intelligi. Uel ꝙ eadem est mensura calefactionis ⁊ incinerationis: vel ꝙ incineratio esset terminus calefactionis: eodem modo est intellectus propositionis assumpte.

¶ Intellectus ꝟo primus est corrupte acceptionis tribus modis: quorum primus est: ꝙ sanguis quando putrefit: conuertitur subtile eius ad cholerā malā: ⁊ spissum eius ad melācholiam: nō ergo cū totalitate sua fit cholera.

¶ Primo redarguit Gal. intelligendo propositionem suam ꝑmo modo. secūdo intelligendo secūdo modo. ibi 2°. (Quo ꝟo.) Dicit primo: primus intellectus est corruptus. Et cōsidera ꝙ Auicē. non dicit primū intellectum esse falsum: imo dicit, ꝙ est false siue corrupte acceptionis. Nā propositio sub illo intellectu est vera. s. ꝙ sanguis post putredinem est vel fit cholera: ita ꝙ eē cholerā est terminus illius trāsmutationis, sicut generatio est terminus alterationis. Quāuis tamē propositio sit vera corrupte tñ accipitur: qꝛ ex ea concessa nō sequitur cōclusio Gal. Et hoc ꝓbat tribus rōnib⁹ semper ꝯcedendo ꝓpositionē sub intellectu dicto: imo semper ponit illā in syllogismo. Et primo arguit sic. Sanguis quādo putrefit. i. in fine putredinis est cholera quantū ad partē subtilē: ⁊ est melācholia quātum ad partē grossā: siue spissam. ergo totus sanguis nō fit, vel nō est cholera: ⁊ ꝑ ꝯsequens nō dꝫ dici febris cholerica plus q̄ melācholica, vt dicit post ꝯsequētia est nota antecedēs quantum ad primam partē est ꝓpositio Gal. sub p̄ intellectu. Sed quātum ad aliā partem est propositio necessaria, qꝛ sicut subtile sanguinis est factū cholera in fine transmutationis: ita opꝫ necessario ꝙ grossum eius sit factum melācholia. ¶ Cōsiderandū, ꝙ Gal. perpendit de ista rōne, que debebat contra eū fieri: ⁊ soluit sic secūdo de diffe. febrium ⁊ secūdo de crisi, ꝙ ad ꝯuersionem subtilis partis sanguinis in choleram sufficit parua trāsmutatio: ⁊ leuiter fit sed ad cōuersionem partis grosse in melācholiā requiritur multa trāsmutatio: ⁊ nō sic cito fit. Cū ergo subtile sanguinis est factū cholera: eius grossum nō est factū melācholia: sed est in medio termino ꝯstitutum. s. in medio motus a sanguine in melācholiam: ⁊ hoc innuit Gal. occulte scđo de crisi. 12. cap̄. vbi cum frequēter prius dixisset, ꝙ genera febriū sunt tria, ⁊ dedisset causam: qꝛ sanguis cū putrefit non remanet sanguis: sed fit cholera. ne aliquis diceret etiā fit melācholia: dixit cholera generatur cū superfluet caliditas in re plus q̄ opꝫ. De melancholia ꝟo dixit. Melācholia generatur quādo calidum valde superfluit. ¶ Clarius aūt voluit soluere hāc rationem secūdo de differētijs febriū, vbi dicit. Si ꝟo supercoquatur. trāsmutatur quidem eius subtilissimum simul ⁊ pingue in flauā choleram: quod ꝟo grossius in nigrā choleram, sicut innocatis carbūculis: ex his enim sanguine feruente trāsitus fit in melācholicū humorem: ⁊ tūc Gal. ostēdit qualis melācholicus humor est iste: qꝛ nō est vere melācholicus: sed est in via ad melācholiā. vnde subdit. Ita aūt opꝫ intelligere humorē melācholicum: ita vt non effectum certissime nigrā cholerā: sed in medio termino ꝯstitutū. s. in motu vbi est dare mediū terminū: cū mobile dum mouetur partim sit in termino a quo: ⁊ parti in termino ad quē. ¶ Sed qñ Gal. se defendit sic cū intellectu ꝓprie propōnis assumpte seipꝫ ligat. nā facta cholera vel reliqua pars est sub forma sanguinis: ⁊ sic febris dꝫ dici sanguinea: qꝛ ille ē humor: super quo est transmutatio, que est putredo, vel est sub forma melie: ⁊ sic habet scđi ꝓpositū. Et si hic caderet speculatio per Gal. esset speculatio de medio motus, ⁊ nō iuuaret eū. Et iā in nr̄a iuuētute formanimus istum syllm meū in prima figura in scđo modo sic. Nullū ꝯuersum in melācholiā quantū ad partē: ⁊ cholerā quantū ad partem dꝫ dici ꝯuersum in cholerā ꝫm totalitatē. Sed ois sanguis post putredinē est ꝫm partē ꝯuersus in melancholiā: ⁊ ꝫm partem in cholerā. ergo nullus sanguis dꝫ dici ꝫm totalitatem cōuersus in cholerā. ¶ Alij aūt magistri dicūt rōnē Aui. debere solui p hoc, ꝙ illa pars melie pua est: sed sine dubio nō est sic parua: qn possit facere febrē: ⁊ nullā facit nisi melicam, si est melācholia, vel saltē erit febris cholerica nō pura: sed permixta melācholie, qđ nunquā Gal. voluit.

¶ Et scd̄s est, ꝙ illud fit post putredinem: ⁊ nostra cōsideratio est in dispositione putredinis.

¶ Ostendit scd̄m modū corrupte acceptionis: ⁊ est scd̄a ratio ↄ Gal. ⁊ arguit sic. Conuersio sanguinis putrescentis in cholerā est post putredinē, ergo febris de sanguine putrido nō est cholerica: sed sanguinea: antecedēs est propositio Gal. sub intellectu p̄. ↄña probat. q2 cōsideratio nostra qñ dicimus, sanguis putridus facit febrē, est ↄsideratio de sanguine qñ disponit per putredinē: ita ꝙ putredo est sibi forma. Potest aūt formari syllogismus multiplr, sed formaꝛ i secūda figura sic. Ois sanguis faciēs febrem est in dispōne putredinis, nullus sanguis factus chol'a est in dispositione putredinis. ergo nullus sanguis factus cholera est faciens febrē. Iste tñ syll's melius adiacet scd̄e rōni: sed rōni tertie magis conuenit in p̄ modo scd̄e figure sic. Nullus sanguis factus cholera est in dispositione putredinis. Omnis sanguis faciens febrē est in dispositione putredinis. ergo nullus sanguis faciens febrem est factus cholera.

¶ Et tertius est quoniam post illud fit cholera ⁊ non scimus: an in ea sit putredo: an non nam plurime res putrefiunt ⁊ separatur ex eis subtile ⁊ spissum ⁊ non est in spisso: neq3 in subtili putredo: quoniam non est necessariū vt sit putridū id, quod generatur a putrido: fit eniꝫ ex putredine, quod non est putridum.

¶ Ostēdit tertiū modū corrupte acceptionis. ⁊ est tertia ratio cōtra Gal. ⁊ p̄ facit illā: secundo eā vigorat. ibi secūda. (Et significatio.) Primo arguit sic. Cholera gñata ex putredine sanguinis pōt esse nō putrida. ergo pōt facere nō febrem. ⁊ hoc est cōtra Gal. q2 illa febris nō erit cholica. ↄña est nota. añs. ꝑbatur. q2 a re putrida nō semꝑ resultant res, que sint putride: q2 nec subtile, nec grossum, nec opꝫ. ꝙ sit putridū. Fiunt. n. ex putredine nō putrida. Et voluit Auic. nos intelligere exēpla ista aceti ⁊ vermis, que fiūt ex putredine. Pōt aūt formari syllogismus ↄtra Gal. modo predicto ⁊ alio sic. Nullū generatū post putredinem est necessario putriduꝫ. omnis cholera generata ex putredine sanguinis est generata post putredinem. ergo nulla talis est necessario putrida: ⁊ est in secūdo modo prime figure.

¶ Et si generatio eius a putredine faceret putredinem eius necessariam: oporteret vt spissuꝫ cinerulentum iterum esset putridum. Esset ergo illic febris melancholica iterum: hoc ergo est illud, qd̄ facit esse necessariuꝫ ex positione eius: quod primum intellectum est.

¶ Vult Aui. cōcedere aduersario, ꝙ illud qd̄ generaꝛ a putredine, sit putridum: ⁊ tunc arguit, ꝙ ex hoc sequitur ꝙ febris de sanguine putrido sit cholerica ⁊ melācholica: ⁊ tūc ↄcludit ⁊ pꝫ. Videnꝛ mihi quidā voluisse soluere istam rationeꝫ sic. Cholera que fit ex sanguine putrido non est semper putrida: ⁊ ideo non facit febrem cholericam. Hec solutio pro Gal. nihil est: quia sequitur. ergo febris de sanguine putrido non semper est cholerica.

¶ Qd̄ ỽo intelligitur secundo est mendacium: quoniam putredo est via corruptionis.

¶ Hic ꝑcedit ad redarguēdum Gal. intelligēdo propōnem suā secūdo intellectu. Est autē scd̄s intellectus. iste sanguis qñ putrefit: tunc fit cholera: ita ꝙ per nullā mensurā est verum dicere: sanguis putrefit: pro qua nō sit verū dicere sanguis fit cholera. Et dicit p̄ ꝙ hoc est mendaciuꝫ: ⁊ inducit tres rōnes. Ad quarū intellectū est ↄsiderandū, ꝙ Aui. p̄supponit Gal. intelligere hic per cholerā humorē: qui actu est cholera. s. habēs formaꝫ ⁊ spēm cholere: ita ꝙ quando dicimus, dum sanguis putrefit, fit cholera intelligaꝛ. i. cholera actu. Et ꝙ talis fuerit intell's Aui. de Gal. apparet in tertia rōne. Apparet ēt aliter, q2 sñia Gal. nulla eēt: si Gal. ⁊ A. idē intelligerēt: qñ dicimus sanguis dum putrefit, fit cholera. i. disponitur: vt fiat cholera: non tñ hꝫ esse cholere ⁊ formā eius: nā sequeretur ex hoc ꝙ febris de sanguine esset cholerica: qd̄ tamē Gal. voluit concludere. Simil'r hic esset intellectus primus proprius Gal. ⁊ non esset mendacium purum. ergo opꝫ ꝙ intellectus secundus sit talis: sanguis quādo putrefit. i. dum est in putrefieri est actu cholera: ita ꝙ nullum est signare tēpus, nec instans putredinis: in quo non sit verum dicere, sanguis est cholera quantum ad partem subtilem. ¶ Hoc p2 intellecto arguitur sic. Qd̄ est in via corruptionis non est corruptum: sed sanguis duꝫ putrefit est in via corruptionis. ergo non est corruptus. Et tūc prosyllogiꝫetur sic. Sanguis nō est corruptus. ergo nō est factus cholera: q2 gñatio cholere huius est per sanguinis corruptionē. Ponit ergo probationē minoris cū dicit: putredo est in via corruptionis ⁊ est ꝑpō nota. Et si vis hic te extēdere: cōsidera dicta 4° metheoroꝝ. ⁊ vide Turisanū tractatu tertio libri techni, qui disputat de hoc.

¶ Et putredo quidem nō hꝫ tempus. Et cōuersio sanguinis in cholerā nō fit nisi in tempore.

¶ Hec est quarta ratio: quam rationem plures male intelligunt. Credunt enim quidam textū esse transpositum: ⁊ volunt dicere: putredo nō fit nisi quodā tempore, ⁊ conuersio sanguinis in choleram non habet tempus: sed fit in instanti. sed ista trāspositio est corruptio textus Auicē. q2 nō eēt ratio alia in virtute a ratione precedente. ¶ Aliter igitur intendit Auicē. ⁊ arguit sic. Conuersio sanguinis in choleram fit in tempore: sed putredo sanguinis non fit in tempore: imo in instanti. ergo putredo sanguinis non est conuersio sanguinis ad choleraꝫ. ¶ Ad cuius rationis intellectū est considerandum, ꝙ generatio fit in tempore: non ꝙ tempus sit vera mēsura generationis: vt est trāsmutatio in substantia: q2 illa fit in instanti. Sed dicitur fieri in tempore: q2 generationem necessario precedit alteratio. Et ideo generatio in substantia est finis motus. vnde octauo physicorū cōmento. 54. dicit Cōmentator, ꝙ generatio aut est alteratio, aut finis alterationis. ¶ Preter hoc sciendū, ꝙ putrefactio non hꝫ tempus. s. initiatiuum: sed initiaꝛ ab instāti in potentia, ⁊ ista opꝫ esse intellecta in 6° physico. ¶ Ex quibus apparet, ꝙ Aui. physice arguit contra Gal. sic. Tu dicis, ꝙ sanguis dum putrefit: tūc est cholera, sed hoc est falsum: q2 verum est dicere de sanguine, ꝙ putrefit in instanti: sed conuersio in choleram non fit in instāti: imo tēpus opꝫ aduenire, in quo fiat ista conuersio in sanguineꝫ. ¶ Sed tu dices. Dico ꝙ in primo instanti inchoatiuo putredinis sanguis est cholera per aliquam calefactioneꝫ precedētē ante putredinem. ¶ Dicendū, ꝙ aut totus est cholera: ⁊ hoc est impossibile: q2 tūc nunq̄ꝫ sanguis putrefit: q2 nec p̄us. s. ante instans illud: nec posterius, cum non sit sanguis: vel aliqua pars sanguinis: in primo instāti putredinis inchoatiuo est facta cholera: ⁊ tūc aliqua pars per putredineꝫ post instās illud fit cholera: sed non fit in primo instanti post illud: q2 instantia non sunt imediata. ergo sequitur propositum qd̄ est dare instans inchoatiuū putredinis sanguinis, in quo sanguis nō est cholera. ¶ Et si bene ↄsideretur ista ratio scd̄a ⁊ p̄ma fuit vna ratio via diuisiua sic. Nam quando dicitur, quādo sanguis putrefit, fit cholera: tunc. i. tunc habet esse cholera. Vel putrefactio accipitur pro tota dispositione vsq3 ad primum instans generati esse cholere, vel accipitur pro primo instanti putredinis. ⁊ hoc modo concedatur hic, ꝙ in motu sit dare primum mutatum esse saltem in potentia. Si quidem putredo accipiatur pro to-

ta dispositione vsq; ad vltimum putrefactū esse: quod est principium generatū esse cholere: tūc ꝓpositio Gal. est falsa, q2 sanguis dū est in via corruptionis, nō est corruptus: sed dum est in putredine pro dispositione: tūc est in via corruptionis. ergo nō est corruptus: ⁊ per cōsequens nō est factus cholera. Si aūt putredo accipiatur pro p̄ instanti inchoationis putredinis: ante qd̄ instans nulla fuit putredo: tūc propositio Gal. est falsa: q2 sanguinem fieri cholerā necessario reqritur tēpus: sed ad putredinē habere illud esse inchoatiuū nō reqritur tēpus: q2 vt sic putredo non h3 tempus. ergo pro tunc sanguis putridus nō est cholera: ⁊ tunc ista rō est pulchrior ⁊ efficacior. Nā ꝓpositio de qua est dubium, ⁊ nō paruū, erat cōcessa ab aduersario. s. ꝙ putrefactio nō h3 tēpus: ⁊ arguitur per rōnem secundam, vel erat negata: ⁊ tunc arguitur per rōnem primam. Et post multos annos post primā expōnem factā inuenimus, ꝙ Dynus intellexit istū passum, sicut nos diximus. ¶ S3 tu dices Gal. pōt dicere ꝙ putrefactio accipit̄ pro putrefacto esse: qd̄ ē p̄m incineratū esse, qd̄ est ēt p̄m generatū esse cholere. ¶ Dicendum ꝙ in illo mō ꝓcedunt ille tres rōnes prime, q2 ille est primus intellā ꝓpōnis, ꝯ quē3 Aui. iam arguit si consideres. ¶ Uel dicendū, ꝙ tunc Auic. arguit sic. Conuersio sanguinis in cholerā fit in tēpore. ergo illud putrefactū eē precessit aliqua dispositio in tempore: s3 illa erat putredo: que est in tempore ante vltimum instans putrefacti esse. ergo prius tempore ante illud instans erat febris ⁊ non erat cholera. Et hoc modo posset formari scd̄a ratio ista.

¶ Et putredo quidē est corruptio accidens sanguini: ⁊ est sanguis: sicut accidit phlegmati: ⁊ ē phlegma: ⁊ non cholera, neq3 melia: nisi cōuertatur post illud cū cōplemento putredinis.

¶ Hec est tertia ratio vel secunda. Et arguit sic. Sicut se h3 de putredine flātis: ita se h3 de putredine sanguinis: sed cū flā putrescit est phlegma ⁊ nō chola, neq3 melācholia: nisi cū est ꝯuersum per cōplementū putredinis. ergo sanguis cum putrefit, nō est cholera, sed est sanguis. ¶ Quidā aūt rudes volunt soluere istā rationem negādo similitudinem ꝓpter hoc, ꝙ phlegma est humor ineptus cōuersioni i choleram. sanguis aūt est aptus: sed hoc nihil facit ad rationē Auic. q2 ꝯcluditur, ꝙ aliqua mensura tēporis est. qua sanguis est putridus. ⁊ non est cholera: ⁊ hoc sufficit ad ostendendum, ꝙ ꝓpositio est falsa, que dicit sanguis dum putrefit est cholera: ⁊ nō solum sufficit ad falsificādū illam, ꝙ aliqua mēsura tēporis est, qua sanguis est putridus: ⁊ non fit cholera: sed ꝙ aliqua mēsura in instāti. vt ostendit ratio p̄cedens: ⁊ hoc sufficiat Auicē. Si aūt tu vis disputare cum Aui. ⁊ loqui de cholera facta ex putredine post putredinē: tunc vade ad rōnes suas ꝯtra primum intellectum propositionis Gal. quare procedunt iste rationes.

¶ Uerum veritas sana est sermo Hip. ꝙ ex sanguinis putredine generatur febris.

¶ Generatur febris. s. sanguinea, ⁊ nō cholerica. Q6. I.

Sed dubitatur tunc, vtrum sit via cōcordie inter Gal. ⁊ Aui. in isto quesito.

¶ Et dicamus ꝙ l3 Thadeus in glosa Joannitij se de medio bonū virorum abstulerit, tamen ꝯcordari possunt. Propter qd̄ ꝯsiderandū, ꝙ sermo Gal. in febre de sanguine putrido: quam reponit in genere cholericarum, est in febre de sanguine, in quo putredo accidit propter superfluā quantitatē suffocatiuā. Unde ex hoc putredo sibi accidit. Hec ergo febris putrida cū considerata fuerit s̄m indiciū philosophi naturalis: dicetur febris sanguinea de sanguine putrido: ⁊ non dicetur cholerica, ⁊ hac via processit Aui. Unde oēs iste propōnes, quibus arguit, sunt naturalis philosophi. Et apparet ꝙ Auicē. est contentus habere ꝯtra Gal.

ꝙ in primo instanti iniciatiuo putredinis fit putredo in sanguine: ⁊ tamē non fit cholera: ⁊ esse hoc vel aliud instans, vel mensura imperceptibilia: est illud, qd̄ medicus nō cōsiderat. Gal. aūt considerauit dictā febrem s̄m iudiciū medici operātia ad curationē febriū: ⁊ dixit hanc febrē de sanguine putrido esse choleram. Unde maxime reperitur habere analogiam paroxismorum tertiane: ⁊ causa est: q2 sanguis predictus h3 multū de vnctuoso: ⁊ ideo cū putredo in eo incipit: statim declinat ad naturā cholericā: ita ꝙ licet sit dare aliquā mensurā temporis: in qua illius sanguinis nulla pars est facta cholera: tñ illud tempus est valde breue: ⁊ non ꝯsideratū a medico: quare ergo sanguis putridus q̄si ab ipso p̄nº putredinis associat sibi cholerā calidā feruentem ⁊ maiā: posito ꝙ nō esset vere putrida. tñ est mala ⁊ inflāmata: ⁊ ideo febris ista sanguinea d3 vocari cholerica h̄ modo: ⁊ istud nō accidit in reliqs febribus. Cū. n. putrefit melācholia, aut phlegma nō statim associat sibi in putredine cholerā per partē hoꝝ humoꝝ, que cōuertatur in illam choleram: ⁊ ideo iste possunt dici febres statice cholice: ⁊ ēt melice absolute: sed febris de putrido sanguine stati3 a p̄nº pōt dici febris cholerica: ⁊ curari ēt d3 illa cura per alterātia ⁊ euāentia ⁊ remittentia acuitatē cholere: ⁊ ideo Auenzoar in cap̄ de feb. sanguinis anteq̄3 faciat in ea flomiā suadet dare aliquā medicinā, que cholerā euacuet. Et sine dubio si vides, ꝙ multiplicata sit cholera ante flomiam: oporteret facere qd̄ precipit Auenzoar. Sed si non sit multū multiplicata, vel sit adhuc in sanguine op3 a flomia incipere. Hoc ergo modo possunt cōcordari hi duo viri ⁊c̄.

¶ Dicamus ergo nunc: ꝙ febris sanguinis est febris putredinis: ⁊ febris calefactiōis: ⁊ ebullitionis: quam nominauit Hippo. synochum conclusum sine aliis.

¶ Post opinionē Gal. ponit sententiā suam. Et primo diuidit febres sanguinis in p̄mas suas spēs. Scd̄o comparat illas ad alias febres. Tertio ponit eius cām. Quarto ponit eius spēs duas. Quinto ponit febris sanguinis crisim. ibi 2ª. (Et est de sūma.) ibi 3ª. (Et cā quidē.) ibi 4ª. (Et eius spēs.) ibi 5ª. (Et eius ꝯsumptio.) ¶ In p̄ª parte ponit hanc diuisionē, febris sanguinis quedā est putredinalis: ⁊ q̄dā est sine putredine, que est febris solius calefactionis ⁊ ebullitionis, ⁊ īponit nomē huic: qd̄ est synocha sine putredine: ⁊ dicit ꝙ Hip. noiauit eam synochā ꝯclusam imponēs sibi hoc nomē, ⁊ non aliis fe. Hoc enim vocabulū synocha idē est, ꝙ febris de sanguine non putrefacto: sed synochus est febris de sanguine putrefacto, vt dicit Simon ianuensis. Cōclusam. i. clausam vniformiter in suo motu nō habētē exacerbationes aliq̄s, sicut h̄nt eas alie febres. Nam synochus cū putredine sanguinis hr̄e pōt exfortiationes: vt supradictū est. ¶ Considerandū, ꝙ totus iste sermo pōt referri ad synochas ambas. s. cū putredine ⁊ sine: q2 ambe sunt continue cōcluse sine aliis febribus: ⁊ proprie hoc eis competit ⁊ non aliis febribus. ¶ Hic caderet aliud dubiū: an ex alio humore a sanguine possit fieri febris per solam calefactionem absq3 putredine. Et de hac prolixe notauimus super libro secundo de differentiis febrium.

¶ Et plurimū ebullitionis eius est ex oppilōne suffocāte caliditatē. Et q̄nq3 fit a causis aliis: q̄ vehementes fiunt supra vehementiā febris efficere: ⁊ noiatur profundi somni fortis.

¶ In ista parte ponit quasdam causas ebullitionis sanguinis, q2 est oppilatio: ⁊ hoc q2 prohibet euentationē, vñ fit inflāmatio. Et apparet ꝙ oppilatio suffocatiua. i. prohibitiua euētationis pōt esse causa ebullitionis putrefactiue: et sine putrefactione s̄m corporum diuersitatē: ⁊ s̄m ordinē

q: prius causat solam ebullitionem. deinde sequi põt putredo: lz talis ordo nõ sit necessarius semp. Põt eniz fieri synocha putredinalis nõ ꝓcedēte synocha sine putredine. ¶ Et tu cõsidera. ¶ Et qñqz fit alijs causis. vt ira, labore: ⁊ alijs causis calefaciētibus: ⁊ cõsiderata dispõne spirituũ maiori ꝙ̃ sit dispositio sanguinis. dispõne dico generali. Cās inflā mantes sanguinem opz esse vehementiores causis facientibus ephimeram. s. inflāmātibus spiritũ, ⁊ hoc est quod dicit, Que vehemētes fiunt supra vehementiam febris ephimere. i. supra vigorē cārum facientiũ ephimeraz. ¶ Et nominatur profundi somni. Multa noia inueniunt ab auctoribus de hac febre: sed profunditas somni fit in ea multis vaporibus humidis eleuatis ad caput: ⁊ plus cõtingit synoche absqz putredine: q: illius vapores sunt mites: fortis scz somni. Et est idē ꝙ profundi somni. Et fit hec fortitudo ex oppilatione etiam venarum subeticarum. Uel fortis. s. febris. i. ista est vna fortis febris, q: multi caloris.

¶ Et est de summa febrium, que sunt inter febres putredinis: et febres effimeras: que differunt a febribus effimeris: propterea ꝙ calefactum primum in ea est humor: ⁊ differt a febribus putredinis: quoniam non est ei putredo. ¶ Et est febris acuta: nõ febris effimera: neqz febris ethica: neqz febris putredis. ¶ Et multotiens quidē ꝑmutatur ad febrez putredinis: aut febrem ethicam. ¶ Et multotiens quidez facit eam currere Gal. cursu febrium diei.

¶ Cõparat se. primo synochā, siue cõclusam sine putredine ad alias febres. Scdo synochā cũ putredie. ibi 2°. (Et vz.) ¶ Considerandũ ꝙ Aui. inuit hanc febrē habere rationē medij ꝑ abnegationē. nā cũ sit febris nõ ephimera: q: ꝓmũ calefactũ in ephimera est spũs: sed in synocha sine putredine est humor. Silr nõ est putrida: q: in putridis humor est putridus. sed sanguini i febre ista nõ inest putredo. Ex his apparet ꝙ febris hec est media per ꝑticipationē: nā participat nām ephimerarũ inquantũ est quedam caliditas simplex: ⁊ est in vaporibus sanguinis: sz participat natura putridarum inquātũ est in humoribus. Hec omnia sunt intellecta a Gal. 9° terap. ¶ Et est febris acuta. ¶ Quasi dicat, lz conueniat in ephimera: tamen est acuta, q: est vehemens scz in qua est timor cum velocitate finis: sed ephimera non est acuta lz sit breuis, vt supra hac fen. 3° cap. ⁊ intelligunt ista ex fine libri de creticis. ¶ Neqz ethica. Patz: ⁊ quāuis non sit putrida, potest permutari ad putridam: ⁊ quāuis non sit ethica: potest tamen permutari ad ethicam: vel potest eam sequi ethica, ⁊ hec omnia sunt nota. ¶ Et multotiens ⁊c. Gal. 9° terapen. ⁊ octauo cursu diei febrium ephimerarum ponit eam intra ephimeras.

¶ Et videtur Gal. ꝙ febris sanguinis nõ componitur cum reliquis febribus: quoniaz putredo in sanguine est cõmunis omni humori: ⁊ in hoc est contradictio quibusdaz intentionibus suis: in quo non est necesse prolongare sermonem: quoniā non iuuatur cum eo medicus.

¶ Hoc dictum nõ inuenio a Gal. nisi Aui. sumpsisset hoc ex secũdo de differētijs feb. cum dixit. Eā que in putrido sanguine febrē simpliciorez esse his, que in alijs sunt humoribus. ¶ Et forsan ꝙ ad linguam arabicaz trāslatus ille sermo hoc significabat: sed expositores nostri cõiter exponũt simpliciorem. i. mitiorem. Quid autem nos intelligamus de illo textu, omittimus hic. ¶ Dubitatur vnde sequit putredo sanguinis est cõis omni humori. ergo febris sanguinis non cõponitur cum alijs febribus. ¶ Dõm ꝙ sanguis potest putrefieri quādoqz per dominiũ melācholie in eo: ⁊ hoc q: sanguis conuertitur ad frigidum ⁊ siccũ: vel phlegmatis: q: conuertitur ad frigidũ ⁊ humidum: ⁊ ẜm hoc febres sanguinis sunt tres: ⁊ eas deducit Auer. in cõmento practice canticoꝝ. 68. cõmento. Et hoc modo putredo sanguinis põt dici cõis omni humori alteratiue: q: modo possit cõuerti ad naturā vnius: mõ ad nām alterius: ⁊ ẜm hoc putredo sanguinis quando est in sanguine totius, vel maiorum vasorũ, facit febrem simplicem non cõpositam cũ alia febre de eodem toto sanguine: q: impossibile est totuz sanguinē declinare nisi ad vnam cõplexionem siue combinationem cõplexionis: puta ad dominiuz vnius humoris. Si eniz totus declinat ad frigidũ: ⁊ siccũ melancholicũ impossibile est, ꝙ totus declinet ad calidũ ⁊ siccum, vel frigidum ⁊ humidũ: ⁊ hoc forsan itellexit Aui. de Gal. Sz tũc Aui. redarguit Gal. q: in hoc est ꝯdictio. Naz Aui. dicet, ꝙ in venis cum sanguine põt reperiri cholera melācholia ⁊ phlegma ꝓter illas: in quas sanguis declinat ꝑ sui distēperantiam: ⁊ tunc fieri poterit febris flatica sanguinea: qa sanguis declinat ad frigidũ ⁊ humidũ: ⁊ cũ hoc poterit fieri cholerica, vel melācholica de his humoribus, qui reperiri pñt sanguini mixti, vt intelligit in libro elemētoꝝ Gal. Dicet ēt Aui. ꝙ febris de sanguine melācholico põt cõponi cũ febre de melācholia i quā sanguis ille melācholicus trāsmutatus est: ita ꝙ alia erit febris de sanguine melācholico stāte sub forma sanguinis: ⁊ alia eēt febris de melācholico humore: in quē ille sanguis est trāsmutatus. Apparet igitur quõ deducitur ꝯña Gal. ⁊ quõ impugnat ponendo putredinē per declinationē sanguinis ad nām alicuius humoris. ¶ Alio mõ potest sanguis putrefieri ex solo peccato quātitatis: ⁊ quādo sanguis in venis sola quātitate peccans putrescit. tunc febris ex eo non põt cõponi cuz alia febre. nā in tali sanguine ꝯtinetur in virtute: ⁊ putrefit omnis humor: ⁊ nullus cõtinetur in eo in actu. s. ante putredinez: q: tunc nõ peccasset sola quātitate: sed qualitate ꝓpter peccatum alterius humoris ab eo cũ eo exñtis. ¶ Ex quibus apparet, ꝙ sic itelligēdo Gal. voluit, ꝙ in venis cũ sanguine nullus sit humor in actu. ⁊ si aliquis est statim per illum sanguis dicit peccās in qualitate: ⁊ ex hoc accipitur, ꝙ febris cũ sanguine non cõponitur cũ alia febre put. s. que fiat ex humore: qui prius fuisset cum sanguine ante putredinē: sed in hoc ꝯtra dicitur quibusdam dictis Gal. in libro elementorũ, vbi cõcedit, ꝙ cuz sanguine sint humores alij ab illo distincti: ⁊ est opinio cõmunior medicoruz: licet alia sit physicorum: ⁊ forsan verior: ⁊ tunc dicit ꝙ non vult prolõgare sermonē, qa non iuuatur cum eo medicus. s. non iuuatur in prolongatione sermonis cum non sit in prolongatione sermonis vtilitas, vt tertio 15ª. Uel exponendo melius, ꝙ non iuuatur medicus in eo: in quo fundatur hec contrarietas. s. an in venis sint hũores distincti ẜm formā: an oēs sint sub forma sanguinis, ⁊ actuētur ꝑ separationez ab eo. ¶ Conciliator ꝟo differentia. 90. aliter assignat istam contradictionem in dictis Gal. Nam primo Gal. dicit in 2° de dñijs febrium, ꝙ hec febris sanguinea est simplicior. i. non componibilis cum alia febre. Cõtrarium huius dicit Gal. eodem 2° libro penultimo cap̃. vbi dicit. Si ꝟo imbecillis quandoqz facta fuerit: ⁊ hec virtus causa erit non soluz superfluitatis. sed vt ipse sanguis etiaz corrumpatur: ⁊ putrefiat: ⁊ accendat febrem. ⁊ si predictus adhuc seruat calor: duplex est spēs febriũ ad inuicē cõplicatarũ. ¶ Credit aũt Cõciliator istam contradictionez sedare: q: febris putrida de sanguine in venis non componitur cũ alia febre. Et hoc est qd̃ dixit primo, ꝙ ipsa est simplicior: sed bene componitur cum alia febre, quādo sanguis putrefit in apostemate: ⁊ hoc dixit scdo. ¶ Nos iam disputauimus qõnem ⁊ scripsimus ꝯ eum: vbi tenuimus ꝙ febris de sanguine putri/

do dicta synocha potest componi cū alijs febribus putri/dis.ſʒ eius calor obūbret aliarū calorē. vt dixit Ysaac fe.5. Et si qs bñ ꝯsiderat vtrosqʒ textus. Gal'.2° de dif.fe.nō bñ intelligit, vt ibidē exposuimus. ⁊ hic omittimus hec.

¶ Et causa quidem huius febris est repletio: et oppilatio: et multitudo exercitij: et proprie nō cōsueti: et dimissio euacuationis: deinde vsus exercitij laboriosi.

¶ Hic ponit causas, quas Gal'. ponit 9° tera. Et dicit ꝙ cau/sa est repletio.s. que est plectoria ⁊ oppilatio. ⁊ hoc q2 pro/hibet transpirationem: vnde fit inflāmatio: ⁊ prohibēs exi/tum vaporum est cā multiplicationis in sanguine.i.nō mi/norationis: exercitiū iflāmat: dilatat materias repletiona/les: ⁊ iste sunt cause cōmunes vtriusqʒ synoche.

¶ Et quandoqʒ facit putredinem in eo multaʒ aquositas sanguinis ex comestione fructuum aquosorū: quare cōuertit̄ ad putredinē: ⁊ mul/titudo humoris crudi in eo est ꝓpinqua: quare preparat ipsuʒ ad putredineʒ, sicut q gñatur ex cucumere, ⁊ alkethed, ⁊ piris, ⁊ similibus.

¶ Quod differat aquositas sanguinis: ⁊ humor crudus.i. phlegma crudū est notū: ⁊ propinqua.s.cā' putredinis: q2 cum hoc ꝙ sanguinem indisponit: est causa oppilationis.

¶ Et hec quideʒ febris est continua, que non te/pescit propter cōmunitatē materiei et eius ad/herentiam vsqʒ ad crisim, aut mortē.

¶ Considerandū, ꝙ cōitas mãe est cā cōicare oibus venis: ⁊ ꝙalē repletionē facit sanguis. Cuius cām Dynus assignat: q2 multiplicatio sanguinis: qui tenet nām sanguinis sequi/tur multiplicationē ⁊ ꝓprietatē sanguinis: sed talis multi/plicatio est cōis oibus venis.s. sanguinis mãe: q2 sanguis est humor tēperatus: ⁊ ideo eius multiplicatio nō isequtur aliqͦd distēperamētū mēbri, sicut alij humores, qui in distē/peramēto cōsistunt: ⁊ ideo multiplicatio sanguinis seqtur multiplicationē mãe tenētis formā sanguinis. Et ex hoc ap/paret, ꝙ putredo sanguinis est cōis oibus venis: sʒ si in san/guine fiat peccatū per se, ⁊ nō fiat peccatū qͦd isequat̄ mul/tiplicationē, hoc nō fit nisi peccato alicuius mēbri multipli/cantis in sanguine aliū humorē ab eo: ⁊ tūc fit febris perio/dica. ¶ Nos aūt in sciētia generali de humoribus iaʒ dixi/mus cōtra Dynum: ꝙ sanguinis veri multiplicatio pōt fie/ri ex agente, vt epate calido ⁊ humido: ⁊ ex mã, vt ex cibis sanguineis: sicut ēt phlegmatis multiplicatio fit ex agente vt epate frigido ⁊ humido: ⁊ mã, vt cibis flaticis. ¶ Am/plius. Eo ꝯcesso qͦd dicit Dynus remanet anxietas, quare sanguine replēte oēs venas, aut maxime ꝑncipales non hʒ putrefactiones fm periodos occupāte calido ꝑter naturā mō vnā partē sanguinis mō aliā. ¶ Dicamus ergo tres ꝓ/positiones. Prima ꝙ sicut phlegmati inest proprietas: qua oi die ꝯcumulatur, vt faciat febreʒ, ⁊ cholere: qua oi tertia die, sic sanguini, qua ꝯtinuā faciat vsqʒ ad saluteʒ, vel mor/tem. Vñ dictū est infra ab Aui. ꝙ vnicuiqʒ humori inest pe/riodus, qui sibi cōuenit. ¶ Secūda propō est. Qꝫ ad istam cōtinuitatē adiuuat eius multitudo: que fit in oibus venis ex eius multitudine in toto: ⁊ aptitudine ad calitatē actua/lem totus inflāmatur.i. totus est inflāmatus. ⁊ non est aliq̄ pars sensibilis: vel nō expectatur aliqua pars aggregāda, vel actuanda: que iterum debeat calefieri: sed cholera, vel phlegma: ⁊ melācholia non tota putrefit: sed pars, qua re/soluta possibile est ꝙ alia reaggregatur: ⁊ q2 ista cā sine pri/ma nō est oino sufficiēs. ideo Aui. statim subiunxit: ⁊ eius adherentiā ⁊c. quasi dicat febris sanguinea non est perio/dica: q2 sanguis est mã cōis oibus venis. Et signū huius.s. ꝙ nō sit periodica est: q2 ipsa est cōtinua vniformis: vsqʒ ad crisim.s. vsqʒ ad salutem, vel ad mortem. ¶ Tertia proposi/tio est. Qꝫ nō est impossibile de sanguine fieri febrē habētē periodum. Ratio, sanguis potest fm periodum aggregari ⁊ putrefieri i venis, vel extra venas. ergo febris sanguinea pōt esse periodica: ꝯña est nota. antecedēs probat̄: q2 aliqs homo omni die, vel tertia die, vel fm alium periodum pōt emittere per nares, vel per ventrem aliquā quantitatē san/guinis. Pone igitur ꝙ retineatur in venis, vel pellatur ad extra venas: ⁊ corrūpatur. ergo pōt facere febreʒ. ¶ Et ap/paret ex dictis ꝙ ex sanguine potest fieri interpolata.i. fe/bris periodica de mã extra venas. Nam sanguis potest fʒ certam mensuraʒ tēporis preter nām pelli ad extra venas. Cuius ratio est, q2 ad quācunqʒ partē corporis potest pelli sanguis fm naturam, ad illam potest pelli preter naturaʒ: sed ad loca extra venas gradatim conuersus in humidita/tes potest pelli. ergo ex causis aliqbus potest pelli nō gra/datim. vnde visus est homo qui sudauit sanguineū sudorē. ¶ Considerandum tamē ꝙ isti modi sanguinis forsan nō sunt sic veri, sicut sanguis qui in toto multiplicatur. ex quo fit febris sanguinea synocha vera: ⁊ sine dubio ita est vt in pluribus. Cum sanguis in toto abundans, q est verus san/guis, est imaginabile ꝙ vincatur a natura: ⁊ hodie expella/tur vna libra: ⁊ cras alia: ⁊ sic est imagiabile, ꝙ hodie vna libra retenta.i. non euacuata putrefiat: ⁊ resoluatur anteq̄ʒ alia libra putrefiat. In his ergo dictis volumus satisfieri q̄ forsan febris sanguinis fit periodica: ⁊ de his diximus ꝓ/lixe secundo de differentijs febrium. Febris sanguinea pōt esse interpolata.

¶ Et eius species sunt: quarū saluior est epaug/masticus: quoniaʒ resolutio inest maior q̄ʒ pu/trefactio incipiēs cū difficultate: ⁊ nō cessat di/minui. Deide est hōtenus: ⁊ fortasse sitat̄. vij. diebus: ⁊ nequior eorū est augmasticus: quo/niaʒ resolutio in eo est minor q̄ʒ putrefactio.

¶ Cōsiderādū ꝙ hic accipimus tres famosas spēs synoche, quas licet Aui. adaptet ad synocham putredinalem: ⁊ vt ēt Aʒaranius. tamen ad synochā sine putredine possunt ad/aptari, vt intelligitur a Gale. nono terap. ¶ Consideran/dum secūdo, ꝙ licet in febre peraugmastica.i. declinatiua sola declinatio fit apparens. tamē in ea sunt oia quatuor tē/pora, sed sunt occulta: ⁊ ita in alijs q̄tuor spēbus. Qͦ. II.

Dubitatur primo de causa, quam dat Auicē. Nā si quod resoluitur de vapore est plus q̄ʒ putrefactio.i. quod per putrefactionem eleuatur. ergo cessabit febris. ¶ Diximus alias duas solutiones, que in re vna sunt. ¶ Prima est, ꝙ quantitas vaporis attingens cor est duplex. Una qua vapor iacit febrem: ⁊ ab hac si fue/rit diminutio, non fiet febris. Alia est qua vapor facit tan/tam febrem, qua minor fieri potest, ⁊ etiaʒ maior. ⁊ ad hāc quantitatē fit comparatio vaporis qui resoluitur. Si eniʒ est minor q̄ʒ ille qui incipit facere febrem tantam: tunc pro/cedit feb. minuendo: si maior procedit addendo. si equalis erit modi vnius. ¶ Secunda solutio est, ꝙ quantitas va/poris sanguinis facientis febrem est habens latitudinem: quia minor illa ⁊ maior potest facere febrem. Cum ergo in/choat febris a vapore alicuius quātitatis: si vapor illo mi/nor succedit: quia plus resoluitur q̄ʒ prius: tunc fit peraug/mastica. si maior tunc augmastica. ¶ Sed tu dices. Pone ꝙ aliqua febris incipiat a vapore tante quātitatis: qua mi/nor non potest facere febrem: ⁊ tunc succedēs vapor fit mi/nor. ergo ista febris non habebit nisi inchoationem. ¶ Di/cendum ꝙ casu posito seqtur necessario: ⁊ videmus in ho/minibus aliquādo quosdā subitos calores subito recedē/tes: ⁊ si perseuerarēt esset vera ⁊ manifesta febris. Et posse/mus nos extendere hic ad multa. Quantitas vaporis faciens feb. est duplex

Questio. III.

Dubitatur scdo: quare ex alijs humoribus a sanguine non fiūt paroxismi habētes tres dictas dr̃ias. Et cā huius dubitationis est: q̄r tertiana vni9 paroxismi est vni febri synoche similis: quare ergo cholera putrescēte non pōt dici, q̄ in aliquo corpore quātitas vaporis petētis cor est amplior eo q̄d resoluit: ⁊ in quodā minor: ⁊ in quodā equalis. Et tunc erit vnus porismus tertiane augmasticus: ⁊ alius porismus erit peraugmasticus, ⁊ alius homotenus. ℭ Dōm q̄ in febre sanguinea: cū eius mā sit cōis: ⁊ in venis nō est p̄cipuus locus patiēs: ⁊ ideo stati cū incohat multitudo vapoꝝ petit cor: a qua multitudine ī p̄ma parte t̄pis petente cor pōt fieri diminutio, vel additio ad illā, vel paritas ad illā. vñ sunt tres sp̄es dicte synoche. Sed in febribus īterpollatis: q̄r humor h̄z p̄cipuū locū fit p̄u^m cū rigore: ⁊ parua euaporatione p̄p̄ calidi suffocationē. Postea resurgit calor ⁊ extēditur in mā: ⁊ fit maior euaporatio: quousq̄ sit calor eq̄liter expāsus: postea finit. ergo in quolibet tali porismo q̄tuor sunt t̄pa manifesta, ⁊ distincta. ℭ Ad ōriū dōm. q̄ rō tm̄ arguit, q̄ aliq̄s porismus tertiane pōt esse: in quo aug^m erit maius respectu cuiusdā paroxismi alterius tertiane: ⁊ aliq̄s porismus est: in quo status erit ēt maior: ⁊ aliq̄s, in quo declinatio: sed cū hoc reliqua alia tēpora euidēter sunt manifesta. Et q̄d diximus in tertiana dicem9 de flatica ⁊ melica. ℭ Nequior eoꝝ est augmasticus. ℭ Cōsiderādū q̄ febris pōt p̄cedere augmēto super quātitatē caloris homoteni: ⁊ ista est peior, vt notum est: ⁊ potest procedere augendo versus quantitatē homoteni: ⁊ ista est minus mala q̄z homotenus: lz si consideretur causa, que est plus putrefieri: ⁊ euaporari q̄z resolui absolute augmasticus possit dici peior alijs.

ℭ Et eius crisis est vsq̄z ad septimum secundū plurimum. Questio. iiij.

Dubitatur q̄r tertiana continua terminatur in septima die: sicut interpollata in septimo paroxismo, vt Gal'. in cōmento aphori. Tertiana vera ⁊c. ⁊ tertio pronosticorum. ergo sanguinea cum sit de grossiori materia postponit terminationez. ℭ Dōm q̄ sanguinea cum sit de peracutis potest ad septimū terminari: ⁊ sic etiaz in quarto, vt tertio de crisi Gal'. ℭ Ad rationem dicēdū, q̄ lz sanguis sit grossior: potest tamen ad eandez peracutitatem venire febris sanguinea, ad quam cholerica.

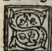
ℭ Et eius consumptio est cū euacuatione: aut sensata: aut insensata.

ℭ Considerandum q̄ nō dixit eam consumi sola digestione, vt voluit plusq̄z Cōmētator in libro tech. trac. tertio. ⁊ videtur Gal'. sentire in fine libri de differentijs febriū: ⁊ nos scripsimus hoc in q̄ōne nostra de temporibus morbi.

ℭ Et q̄nq̄z permutatur ad causonidem: ⁊ ad sirsen: ⁊ quandoq̄z permutatur cū infrigidatione plurima ad litargiaz: ⁊ quandoq̄z permutatur ad variolas ⁊ morbilluz: ⁊ quandoq̄z accidit in ea profunditas somni: ⁊ inflatio vētris: ex qua prouenit sicut vox tympani: ⁊ non deponit eaz ventris solutio cum ratificatione: ⁊ quando solutio ventris non valet: deinde egreditur asaf viridis lata proprie est de signis mortis.

ℭ Permutantur ad causonidē propter incendiū ⁊ cōuersionem in cholerā, que si apostemet cerebrum: faciet sirsen: cū autem infrigidatione: vt potu aque frigide: ⁊ frigidis embrocis. Unde sanguis cōuersus ad similitudinez phlegmatis ⁊ coarctatus in cerebro poterit apostemare ⁊ facere lethargiaz. Alia sunt nota, que dicit de maioritate, ⁊ profunditate somni. ℭ Dicit post, q̄ si in febre sanguinis fiat tympanites, que non cesset fluxu vētris: ⁊ resolutione. i. emplastris resolutiuis circa ventrem: ⁊ appareat in eo morbillus viridis, est de signis mortis. Ratio est q̄r predicta hydrops significat defectum naturalis caloris: vnde fit euaporatio: ⁊ non resolutio: ⁊ cōtinua vētositatis regeneratio fit: ⁊ morbillus viridis significat materiam conuersam ad naturam venenosam. Et eius latitudo significat subuersionem materie: ⁊ defectum virtutis a pulsione extra.

ℭ De signis. Capitulū. xlv.

Signa febris sanguinee sunt adherētia febris: ⁊ rubedo faciei: ⁊ oculoꝝ: ⁊ inflatio venaruz: et tēporuz: ⁊ repletio cōpleta absq̄z rigore: ⁊ non est sudor: nisi apud crisim: et multotiens associatur ei pruritus in naso: et in loco colli: in quo ponūtur ventose: et constrictio in anhelitu: ⁊ multotiens accidit eis profunditas somni: ⁊ difficultas sermonis: ⁊ est malū: et similiter apostema gutturis: et duarū amigdalaꝝ: ⁊ vue: ⁊ cursus lachrymaꝝ: ⁊ caliditas eius est plurima p̄pter humiditatē vaporosaz: ⁊ lachrymalē non exiccataz: sicut in causonide: et pulsus eius est magnus, lenis, plenus, velox, frequens, valde diuersus: nō plime diuersitatis: ⁊ est minoris diuersitatis ⁊ velocitatis q̄z in causonide: et nō ē calitas ei9 ī terio causonidis: et tertiane fortis.

ℭ Primo ponit signa eius. Scdo signa p̄mutatiōis. Tertio signa p̄logationis. ibi 2°. (Signa aūt p̄mutationis.) ibi 3°. (Signa v̄o lōgitudinis.) Prima in. d. Primo ponit signa cōia febri sanguinee. Scdo signa p̄p̄ria p̄mis sp̄ebus eius. ibi 2°. (Et illius q̄ est putredine.) ℭ Prima pōt diuidi ī tot partes, quot sunt signa. Repletio cōpleta. i. cōis toti corpori absq̄z rigore: q̄r mā est intra venas: ⁊ cū hoc est calida ⁊ humida. Nō est sudor. s. oī die, vel oī 3° die ext porismalib9 febribus: sed est apud crisiz in die cretica. Pruritus in naso s. circa quo ōsueuit sanguis exire ex naso: ⁊ sic ēt cōsueto vētosari in loco pōnis ventosarū: ōstrictio in anhelitu ex multa repletione venaꝝ subeticaꝝ. Uñ suspicandū est in eis de apoplexia: q̄ p̄uenit ex earū venarū oppilatiōe: vt Hip. 4. re. acu. ⁊ Aui. 3° cañ. feñ. p̄°. ⁊ ideo dixit. Et est malum ep̄a gutturis ⁊c. Ista fiūt ex multa repletione in venis circa epiglotū: siue circa sirringā, ⁊ circa linguā. Cursus lachrymarū p̄p̄ abūdātiā sanguis circa oculos. Nos āt de lachrymatione ⁊ modis ⁊ cāis subtilr̄ p̄scrutati sumus sup feñ. 3ª tertij libri. calitas eius est p̄ma: q̄r in multo vapore: sicut caliditas, q̄ surgit a lacuna aq̄ calide: ⁊ iō dixit lacunalē: alias lachrymalē. i. apta ad lachrymas, pulsus magnus: q̄r forq̄ adhuc v̄tus, obediētia instrumēti ēt nec̄itas addita nō plurime diuersitatis. ℭ Cōtra. q̄r cholera min9 grauat q̄z sanguis. ℭ Dōm q̄ causon: ⁊ tertiana fortis. s. ōtinua h̄nt maiorem malitiā ⁊ maiorē calorē in termino inasionis q̄z sit calor febris sanguinee: ⁊ ideo lz ex parte subtilitatis māe pulsus deberet min9 eē diuersus in causone: tñ ex parte malitie caloris plus deijciētis virtutē pulsus in causone est magis diuersus: ⁊ de his diximus supra in cap̄ de tertiana fe.

ℭ Et illius que ex ea est putredine caliditas: et accidētia sunt vehemētiora: ⁊ cura eius est difficilior: ⁊ magis filis cum causonide. ℭ At v̄o subtilitas san. ⁊ grossitudo cognoscuntur propter illud: quod egredit̄ de eo. ℭ Et synocha

feruida est res magis similis in principio sui febri effimere: verũ caliditas eius est parue mordicationis ⁊ lesionis: et inuenit ex ea inflãmationem ⁊ displiam: ⁊ est plurimum impressionis eius prope cor. Putrida vero est equalis: ⁊ similis equalis secundũ plurimum.

¶ Primo ponit signa febris sanguinee putride addẽs notitiam grossitiei, ⁊ subtilitatis sanguinis. Scd̃o non putride addẽs aliqd de putrida, ibi 2ª. (Et synocha putrida est eq̃lis). s. respectu aliarũ putridarũ. Sz respectu synoche feruide, i. sine putredine, nõ est eq̃lis. imo quãtũ sanguis recedit a nã sanguinis p putridũ: tm̃ febris tẽdit ad caloris inequalitatem. s. mordacitatẽ: ⁊ modũ alicuius typi, siue periodi.

¶ Signa autez permutationis eius sunt cuiusqz eorum: ad quod permutatur: vt prefocationis: ⁊ apostematuz gutturis: ⁊ duarum amigdalarum: et tu iam sciuisti ea. Et signa variolaruz scies: ⁊ signa sirsen: et doloris capitis: ⁊ permixtionis mentis: ⁊ aliorũ iaz sciuisti.

¶ Signa patet.

¶ Signa vero longitudinis eius: sicut iaz sciuisti sunt ex postpositione signorũ digestionis: ⁊ tornalitate faciei: ⁊ diuersitate dispositionis eius in spacio suo ex additione: ⁊ statione, ⁊ diminutione: ita vt sit quasi ipsa sit tepida. Illud enim significat q̃ sang. est plenus humore crudo.

¶ Spaciuz vero crisis eius significat apparitio signoruz digestionis: que si tardatur vsqz post tertium: ⁊ quartuz non fit crisis in septimo. Et multotiens quidẽ fit crisis eius in quarto.

¶ Signa vero lõgitudinis iam sciuisti supra cap̃ de cognitione horarũ. Digestionis. s. tarde: q2 si tarde apparet: est longior tornalitate. s. tarda, que signat prolongationez. Uel cita. ⁊ significat breuitatem. Diuersitate dispositionum est diuersitas in modo caloris in spacio suo, i. tẽpore quo perdurat ex additione: q2 si fit synocha additiua, vt augmastica: non vniformiter additur calor, sed pigre. Et statione, q2 si est homotena: nõ vniformiter stat. Et diminutione, q2 si est declinatiua, non vniformiter declinat. imo est quasi sit tepida. i. tepide: ⁊ pigre procedens in his spacijs, vel, tepide. i. tepidum habens calorem. Hic autez sermo totus posset referri ad vnam febrẽ, que in suo spacio difformiter: ⁊ tepido calore procedit. vt quãdoqz videatur augeri, quãdoqz stare, quãdoqz declinare: ⁊ variatur in hoc quocũqz modo intelligatur, significat hec diuersitas, ⁊ tepiditas sanguinem crudum spacium pz ⁊c̃. ¶ Signa vero ab vrina Aui. non ponit. Certũ enim est, q̃ vrina est rubea. Quid vero sit de grossitie, ⁊ subtilitate vide Serapionem sexto practice: ⁊ Rasiz quarto libro Almansoris ⁊c̃.

¶ De cura febris sang. Capitulũ. xlvj.

Intentio in curatione febris sanguinis est euacuatio plurimi vsqz ad syncopiz: ⁊ ingrossatio substantie sanguinis: si fuerit subtilis valde: aquosus: ⁊ cholericus. Et infrigidatio eius: ⁊ mundificatio: et subtiliatio ipsi⁹ si fuerit grossus: ⁊ sumpserit eger prius generatiua sanguinis grossi: ⁊ generatiua humoris crudi: ⁊ digestio materiei facientis febrez: et eius resolutio.

¶ Primo ponit intentiones curationis. 2° sm̃ illas exequtur. 3° ponit cibaria. 4° pro cura acc̃ntiũ nos remittit. ibi scd̃a. (Euo ãt.) ibi 3ª. (Cibi). ibi 4ª. (Et si accidat.) ¶ Cõsiderãdum q̃ iste intentiones sunt sex. Prima est euõ. 2ª. est sube sanguinis rectificatio. s. igrossatio, vel subtiliatio. 3ª est infrigidatio. 4ª est mundificatio. 5ª est digestio. 6ª est resolutio. ¶ Differt autem euãtio ⁊ resolutio: q2 euãtio est manifesta eductio cũ phlebothomia: sed resolõ est ppũe vapor̃ eductio. Digõ aũt ⁊ sube rectificatio lz q̃nqz pro eodez possint sumi: vt intelligat ex cap̃ de cura putridarum. tñ digõ proprie est rectificatio humoris hñtis putredinẽ: vnde putredini opponitur. sed subtiliatio ⁊ ingrossatio ppũe opponit modo sube: vt notũ est: ⁊ lõ digõ sube est intẽtio ppria in synocha putredinali. Intẽtio aũt que est subtiliatio, ⁊ ingrossatio est cõis oi synoche. Differt aũt euõ ⁊ mundificatio: q2 euõ est proprie humoris peccantis, qui est cã egritudinis: mundificatio aũt est humoris alterius additi siue adiũcti. Uñ q̃ñ cholera, in quã pars sanguinis trãsit, aut alia materia secũ associata educit, dr̃ sanguinis mũdificatio. ¶ Considerandũ aũt, q̃ iste intẽtiones surgunt a mã ⁊ dispõne febris sanguinis. Sũt. n. in ea sex. Primũ est repletio: cui opponit euõ. Scd̃m est sanguinis replẽtis grossities. vel subtilitas: cui opponit eq̃tio, vel p ingrossationẽ, vel subtiliationẽ. Tertiũ est caliditas in mẽbris, q̃ est febris, vel in sanguine, cui opponit ifrigidatio. Quartũ est humiditas, siue mãe corrupte, q̃ sanguinẽ ificiũt: ⁊ huic opponit mũdificatio. Quintũ est sanguis putredo, ⁊ opponit sibi digõ. Sextum est vapor̃ multitudo, ⁊ oppilõ retentor̃: ⁊ opponitur sibi resolutio, vbi includitur etiam oppilationis apertio.

¶ Euacuatio aũt non est aliqua: sicut flõmia ex manu in quacũqz hora accidat, ⁊ non expectatur crisis: neqz digestio: nisi sit repletio nauseatiua: tũc eniz caue eã: ⁊ remoue ipsam: q̃ si febris perseuerauerit: tũc flõma: ⁊ nõ cesses phlebothomare donec eger appropiquat syncopi: aut cadat in syncopim: si corpus fuerit forte.

¶ Primo ponit curã quantũ ad has intẽtiones vsqz ad declinationem. Scd̃o in declinatione. ibi 2ª. (Et in fine.) Prima in quatuor. ¶ Primo ponit curã per euõnez. ¶ Scd̃o per ingrossationẽ, ⁊ subtiliationẽ. ¶ Tertio per infrigidationem. ¶ Quarto p mũdificationẽ. ibi 2ª. (Sãguis vero.) ibi 3ª. (Eius vero.) ibi 4ª. (Mũdificatio.) ¶ Omittit curaz per digõnem, q2 intelligit per ingrossationẽ, ⁊ subtiliationem: q̃ñ. n. sanguis rectificat in suba: cũ rebus hñtibus proprietatem ꝯ putredinẽ, tũc digeritur. Cura aũt p resolõnez scz apertionẽ pororum ⁊ trãspirationẽ etiã est nota ex multis dictis cap̃ de ephi. ⁊ cap̃ de cura putridarum in generali. ¶ Prima in tres. Primo ostẽdit euõnem magis ꝯuenientem. Scd̃o ondit euõnẽ, quã ante hanc opz p̃mittere. Tertio ondit qd est fiẽdũ: si euões predicte nõ pñt fieri. ibi 2ª. (Et opz. vt premittat.) ibi 3ª. (Qd̃ si dispõ.) ¶ Prima in duas. Primo p̃mittit. Scd̃o pbat. ibi 2ª. (Syncopis nãqz.) ¶ Cõsiderandũ. q̃ tria p̃cipit. Primum q̃ phlebothomet de mane in brachio. sz de qua vena scias ex cap̃ de phlebothomia. Scd̃m q̃ nõ expectet digõ: h declaratuz est supra de cura pu. in gñali. Nisi sit replõ ⁊c̃. Ne idigestũ ⁊ corruptũ feratur ad venas. Caue q2 nõ phlebothomes: sz p̃us remoue. Tertiũ q̃ flõmes vsqz ad syncopim. Questio. I.

Dubitatur vtrum in febre sanguinea debeat fieri phlebothomia post p̃n^{m}. ¶ Ur q̃ non per Açarauiũ in hoc cap̃, vbi dicit: si priuatus fuerit extractione sanguinis apud p̃ncipiũ caueat penitus ipsuz extrahere apud augu^{m} egritudinis: ⁊ in eius statu: ⁊ si virtus sit fortis. Et hũc sermonez dicit iste vir in cap̃ de synocha sine

putredine: ꝛ cap͂ de synocha putredinali. ¶ Jstē videt̃ velle p̄sua cap͂. de synocha cū putredine. ¶ Jn ꝯriū est Aui. cū dicit, ꝙ si febris ꝑseuerauerit ꝛc. ¶ Dōz cū Gal. ꝙ in synocha ꝯseruata ṽtute nō solū sm̄ septenas dies: sed sm̄ eos q̄ deinceps sunt est flōmādū, vt. 9. tera. rō. est: q2 repl'oni oppo/nitur eūo. ¶ De Açarauio mirādū ē: ꝛ forsan ꝙ i ei⁹ repro/batione Aui. dixit, ꝙ si febris ꝑseuerauerit. ¶ Silr dōm, ꝙ i ꝓcessu nō possum⁹ tā copiosā facere flōmiā, vt in p̄n°. sicut supra declarauimus: ꝛ de hac intellexit Açarauius.

¶ Syncopis nāqz infrigidat cōpl'onem fortē.

¶ Jnducit tres rōnes, q̄ sumūtur a Gal. 9. terā. ¶ Prima ratio. Flebothomia vsqz ad sincopim subito qn̄qz remouet febrem: q2 infrigidat fortem caliditatē febrilem. ergo competit. Uel cōplexionē fortē. i. boiem fortem in virtute.

¶ Et scias ꝙ flōmia: ꝛ sumere in potu aquā frigidam qn̄qz excusant ab infrigidatione alia.

¶ Scōa rō. Flōmia hec: ꝛ potus aque fride excusat ab alia cura. ergo est fiēda quasi iuuat, ꝙ aque frigide exbibitio ꝛ alia infrigidatio stāte repletione sup̄flua, non est secura.

¶ Et partitio qdē in ea est melior: si non fuerit ꝙ necessitas faciat festinationē: nā fortasse erit in ea, q̄ ē ifra appropinq̄tionē syncopis vltimatio.

¶ Et partitio, q2 fecerat nos securos in flōmia dicit, ꝙ cōuenientius est in plures ptes ptiri istā flōmiā: q2 ē ṽtuti securior: ꝛ pōt sufficere ad curā. ¶ Si nō fuerit. Jllud pt ēē sup̄flua repl'o suffocatiua: cui nō succurrat̃ p flōmiā plib9 vicibus factā: sz p copiosā flōmiā ducentē vsqz ad sincopim: ꝛ in h Aui. pōt includere vnā rōnē: q̄ probat ꝙ opz aliqn̄ vsqz ad syncopi flōmare, vt arguat sic. Repletio suffocatiua potest aliqn̄ ēē in synocha: in qua nō excusat a timore mortis: nisi copiosa flōmia. ergo talis phlebothomia est fienda.

¶ Et fortasse sequetur phlebothomiā vltimā statim fluxus ventris cholericus ꝛ sudor: quē opz omni hora abstergere, donec continuetur: fortasse enim saluabitur cum eo.

¶ Hec est 3ᵃ rō, vel 4ᵃ rō. Eūo est fienda: per q̄z nā confortata expellit mās malas: ꝛ residuū per loca sua: vnde sanetur ifirmus: sed facta flōmia vsqz ad syncopiz hoc fit. ergo opz auctorib⁹ dictis Gal. ꝛ Aui. credere in his eūationibus.

¶ Et succurratur ei, quod accidit de debilitate ꝛ sincopi cum cibo subtili ꝛ quiete.

¶ Hic remouet instantiam, que potest fieri. Diceret eniz, ꝙ syncopis est accn̄s prauū: ad quod non debemus deducere. Rn̄det ꝙ talis syncopis est leuis, ꝛ remouet̃ cibo subtili ꝛ q̄ete: ꝛ per cibū subtilē intellige cibum cite penetrationis ꝛ digōnis: cuius virtus fit sm̄ gradū qui tibi vi: q2 vel vinū, vel iulep, vel succus granatoꝝ, vel aqua carnium.

¶ Et opz vt premittatur lenificatio nature cuz illis, que sciūtur de illis, que sunt sicut duoꝝ granatoꝝ aqua. s. dulci: ꝛ muçi vsqz ad terminuz: ꝛ syracosi, ꝛ tamarindi, ꝛ collyria leuia: de quibus diximus. ¶ Et qn̄qz est necessariuz apud digōnē eūare cū eis, q̄ sunt sicut mirob. ꝛ su. terre, ꝛ cassiafi. ꝛ his similia de illis, que sciuisti.

¶ Considerādū, ꝙ māe corrupte, que associantur febri sanguinee qn̄qz sunt circa ptes stōi, ꝛ itestinoꝝ: ꝛ circa meseraicas: ꝛ tunc ad flōmiā lenifica nām cū illis, q̄ dicit: ne mā retrahat̃ ad venas. Et pōle est, ꝙ coliria ꝛ clysteria sufficiāt: aliqn̄ sunt in venis: ꝛ tūc cū sunt digeste: pn̄t eūari: ꝛ hoc fit post flōmiā: lz possit accidere an̄ phlebothomiā debere fieri vsqz ad terminū. s. saporis muçi, q2 non fit muçū transiēs in dulce, vel vsqz ad terminū. s. quantitatis debite: q2 detur bona ꝛ ꝯueniēs dosis vt. ℥. iiij. vel. vi. vel vsqz ad tēpus determinatum: q2 nō dz differri multū ista mundificatio.

¶ Q2 si dispō non tolerat flōmiam in manu, flobothometur vena, que est in cornu frontis, aut ponantur ventose. Si aūt non p̄paratur aliqd corꝑ: ꝛ hoc pp accidens qd̄ ꝓhibet: tūc fac solutione vētris sm̄ modū, qui est in causonide.

¶ Hoc pōt esse, q2 nō pōt inueniri in brachio, vel ifirmus nō vult, vel q2 vi tibi, ꝙ ṽtus nō fit sufficiēs ad flōmiā. Utruz autē non p̄missa flōmia de brachio, si indigeret: posset fieri flōmia de frōte disputauimus in cap͂ de phrenesi 3° can̄. Si aūt nō p̄parat̃ aliqd corꝑ: q2 nulla flōmia pōt fieri, pp̄ter accidēs ꝛc. ꝛ pp̄ter etatē, vel virtutē, vel q2 ifirmus non vult. tūc est ꝛc. i. leniat̃ venter sm̄ modū: q2 cū tamarindis ꝛc.

¶ Et regimen fit in eis, que aperiunt ꝛ incidunt et sedant ebullitionem.

¶ Aperiūt. s. poros, vt cū debitis fricationibus, vel cū syrupis apii: q̄s fcā flōmia: vt syrupo ace. simplici, vel cū endiuia vel cap. ven̄. vel si expedit cū radice feniculi, ꝛ petro.

¶ Et si acciderit ex phlebothomia sincopis: ciba cuz pane, ꝛ aqua acreste. ¶ Quod si accidat fluxus: sang. nariuz per se non abscindatur: nisi cum appropinquauerit sincopis.

¶ Sed dubitat̃, q̄re ꝓhibet syncopim in fluxu sanguinis a nā: ꝛ nō prohibet illā in phlebothomia. ¶ Dōz ꝙ in fluxu sanguinis a nā nō fit syncopis nisi valde sup̄fluente eūone, cū nā eligendo eūet. Sed cum minori eūone fit ex arte.

¶ Sanguinis ṽo ingrossatio fiat cum eis, que sunt sicut rob iuiubarū: et est vt decoquātur. c. iuiube cū lib. v. donec remaneat tertia: ꝛ inspissetur cū çuccharo: et quāto plus minorat̃ çuccharū, tanto est melius. ¶ Et lētes iteruz proprie p̄parate cū aceto acetoso forti sunt huius generis. ¶ Et caue ne des in potu rob iuiubarum: aut corpus lentiū materia existēte grossa.

¶ Hic ponit curā p sanguinis ingrossationē, si est valde subtilis. ꝛ subtiliationem q̄ iuuit debere fieri, si est grossus.

¶ Eius ṽo ifrigidatio fit cū eis, q̄ sunt, sicut aq̄ lētiū ifridata, ꝛ aq̄ lactuce ifridata ꝛ sumere in potu aquā fridā: si nō fuerit qd̄ ꝓhibeat: ꝛ fortasse sumit̃ in potu donec tremere faciat et faciet: forsitan. n. sanat eū: ꝛ qn̄qz ꝑmutat̃ febris ad phlegmaticā. ¶ Et curatur cuz trociscis de rof. ꝛ silibus. Et hec qdē curā est quorūdā antiquoꝝ: ꝛ secuti sunt eā qdā modernoꝝ. ¶ Dare aūt in potu aquā ordei est curatio ꝯferēs ei, sed cū lenitate nāe. ¶ Et melior horaꝝ ad hoc est hora vehemētis ebullitionis, ꝛ angustie, et inflāmationis, ꝛ frequētie pulsus cordis.

¶ Ponit curā p ifridationē: ꝛ ponit can̄. in h qd̄ dic̄ p̄ ē notū ex ca° de cura pu: in gn̄ali. Et curat̃. s. fe. san. itētione, q̄ ē infrigidatio cū trociscis de rof. ꝛ h i declina͂ᵗᵉ, ꝛ fac eūonib⁹: vt. d̄. c, d̄ cura pu. i gn̄ali. ¶ Quorūdā ātiquoꝝ. s. Raf. 17. ꝯtinētis posteriores ṽo ignoro: sz cū lenitate nāe: q2 siccitas ei⁹ ꝓhibet aquā ordei: ꝛ h declaratū est supra cap͂ d̄ aq̄ or. Alr sine lenitate nāe. i. si vēter nō est lenis: q2 leuem ventris siccitatē aq̄ or. lauādo ꝛ abstergēdo leuiare potest: ꝛ sic

conceditur stante vētre sicco melior ē. ad hoc. i. ad aquā dīq̄ sit subtilis frigida: ad hoc. i. potum frigide aque.

¶ Et scias, q̄ esse contētus infrigidatione, ⁊ dimittere flōmiam: ⁊ ventris solutionē addit in oppilatione, ⁊ coartatione. Quare additur putredo ⁊ caliditas in reliquā dispositione.

¶ Hic cañ. sumitur a Gal. 9. tera. in reliqua dispōne. i. posterius, vel egritur alia dispō putredinalis a priori.

¶ Mūdificatio. n. fiat cū eis, que sunt, sicut solūētia cholerā fm ⁊ fiñonē nēcitatis virtutis: ⁊ debilitatis cū digerētibus humorē crudū: qm̄ fortasse ipsa est cā in putrefactione sanguinis.

¶ Hic ponit curā per mūdificationē: ⁊ q̄ in synocha humor imūdās sanguinē est chol'a vitēl'la in quā vnctuosū sanguinis apte trāsit. iō p̄cipit cholerā educi: ⁊ q̄ pōt fieri immundus per flā: p̄cipit digeri illū. Et sufficit qñq; h: q̄ sanguis crudus pōt in bonū redigi p digōnē: ⁊ iō nō dixit ēuō. Et sicut dixit ēuēt̄ur chol'a: ⁊ humor crudus digerat. Intellexit ēt q̄ mūdet a quacūq; m̄a, que eum facit imundum.

¶ Et in fine eius da ei in potu q̄ sunt: sicut trocisci de cāphora, ⁊ trocisci de spodio, ⁊ da ei ī potu. Isti ēt trocisci sunt boni. ℞. spodij. ʒ. iij. seis portulace. ʒ. v. seis cucū. ʒ. iiij. seminis cucurbite. ʒ. vj. gūmi, dragagāti, ⁊ amili omniū: aā. ʒ. iij. succi liq̄r. pōdus. ʒ. vij. fiāt ex eis trocisci. ¶ Descriptio alia ⁊ p̄prie apud debilitatem epatis. ℞. rosarū. ʒ. iij. succi berber. ʒ. ij. seis cucu. ⁊ melonis: ⁊ citruli, ⁊ portulace: ⁊ spodij oium aña. pōdus. ʒ. i. gūmi, ⁊ dragagāti: ⁊ amili oium: aā. ʒ. ß. rauedsceni, ⁊ croci, ⁊ camphore omniū: aā. pondus quarte. ʒ. j. fiant trocisci.

¶ Ponit curā i declinatiōe. ⁊ h̄ p remouētia residuū caloris: ⁊ confortātia mēbra resoluta, ⁊ debilitata, ⁊ sunt trocisci noti.

¶ Cibi vo sint illi q̄ fiunt ex iutu. ⁊ illi q̄ fiunt ex lētibus cū aceto, ⁊ granatis, ⁊ sumach. Et si sit aliqd cor, cōstrictio cuius timeat: frāgat cū syracost, ⁊ prunis: ⁊ cū eo q̄ fit de cucurbita: ⁊ cū herba acetosa. ¶ Et eius fructus sit pira de sceni, ⁊ granata: ⁊ mala de sceni. ¶ Et eius olera sint cucumeres, ⁊ cucurbite, ⁊ alkehethed, ⁊ endiuia: ⁊ holus bñdictū: ⁊ acetosa: ⁊ coriādrū: et que sunt eis similia. ¶ Et si accidat dolor capitis: aut pulsus cordis: aut vigilie: aut profunditas somni: aut fluxus sang. narium superfluus destruens virtutem: ⁊ alia de accidētibus suis cura cum eis, que docuimus te in loco suo.

¶ Holus bñdictū. i. portulaca, alia sunt nota. Qō. II.

Dubitatur vtrū in synocha sit fiēda flōmia vsq; ad sincopi. ¶ Et vī q̄ nō p Rasim. 17. cōtinētis hoc cap̄ vbi dicit. Dico magne sagacitatis est nō subtrahere sanguinē subito vsq; ad sincopiz: sed scōario trahē do p̄a vice medietatē: ⁊ alia vice aliam medietatē. ¶ Idem pbat per Auer. 7. collī. vbi ꝯ Gal. inuehit qnq; rōnibus. ¶ Prima phlebothomis vsq; ad sincopiz nō ē artificialis ēuō. ergo nō est fiēda. añs pbat: q̄ ars imitat nām: ⁊ nunquā fm nām fit crisis laudabilis p ēuonē sanguis ducētem ad sincopiz. imo h̄ fit in malis crisib⁹ ī q̄b⁹ expulsiua plus expellit q̄ sit cōueniēs. ¶ Scd̄a rō. Intentio ēuonis est ēuō superflui, ⁊ cōseruatio quātitatis nālis. sz ēuō ad sincopi diminuit de nāli quātitate. ergo nō est fiēda. ¶ Tertia rō. Euō ad sincopi iuuat q̄ ifrigidat: sz q̄ est medicina accñtalis: q̄ p accñs iuuat: ⁊ est p̄iculosa. ergo nō ē fiēda. ¶ Quarta rō. Melius est vt remaneat aliquātulū caloris extranei, q̄ȝ q̄ aliquātulū caloris nālis minuat. ḡ flōmia nō dz fieri vsq; ad sincopiz. ¶ Q̄uīta rō. In corpe hñte febrē synochā ē aliq̄ cuius huōis p̄paratio ad putredinē. ḡ flōmia ad sincopiz nō est fiēda. pbat cōña, q̄ p talē flōmiā diminuto calore nāli debilitata v̄tute humores corrūpunt: ⁊ nō erit q̄ faciat correctionē huius. ¶ In ꝯriū est Gal. 9. terap̄. ¶ Multi cōcordare voluerūt Auer. ⁊ Gal. Quidā dīt q̄ Auer. prohibet flōmiā vsq; ad sincopi irrecuperabilē. sz. A. recupabilem. hic est sermo rudis. ¶ Alij dīt q̄ Auer. pci'flōmiā nō fieri vsq; ad sincopim inclusiue. sed Gal. precipit exclusiue. Iste sermo est rudis. Qui vellet cōcordare hos viros sumat dicta. A. cū dixit. Partitio qdē ī ea est melior. Et dicat q̄ existe synocha, vel nō est necessariū facere flōmiā festinantē: ⁊ tūc partiri flōmiā est meli⁹, vel est necessariū facere festinationē: ⁊ tūc vsq; ad sincopi fiat alijs cōsentiētib⁹. Duos. n. vidit Ga. flomatos ad sincopi mortuos ex h̄ nō cōsideratis in flōmia q̄ oportebat, vt appet. 9. tera. ¶ Et nos iā scripsim⁹ cōplire de h̄. ⁊ dicamus breuiter, q̄ Aui. voluit cōcordari cū Gal. in h̄. sz tñ ipse credidit, q̄ meliores medici p̄cedētes in arte medicine fuerint Azarauius ⁊ Auēzoar. ⁊ isti duo viri sunt ꝯ Auer. in hoc, ⁊ proprie Auenzoar. ¶ Amplius. Cōueniētius est mai⁹ p̄iculū euitare minori p̄iculo, sz cū flōmia vsq; ad sincopi mai⁹ p̄iculū euitam⁹. s. mortis puo periculo facto. s. sincopiz a q̄ hō resurget aspsione aq̄ fride super faciē: ⁊ cibo subtili. Periculū aūt qd̄ euitat est mors p viā suffocationis ⁊ qñq; mors. q̄ aduenit i crisibus malis. Nā p flōmiā ad sincopi qñq; i synocha sine putredine tollitur febris. Et si facis flōmia ifra illā remanet febris, q̄ pōt fieri putrida: in q̄ opz expectare digōnē ⁊ motus creticos: quos pōle est eē ad mortē. ¶ Amplius. In alterādo est timor hō minor q̄ȝ in ēuando, vt itelligit Auer. 7. collī. sz vltimā alterationē: vt ifrigidationē vltimā mouētē ad ꝯriū cōcedit Auer. vt aquā ifrigidātē: ⁊ pmutātē ad ifrigidationē staticē. ḡ vltimā ēuonē cōcedere pōt. ¶ Dubitat an in synocha cū putredine fiat qñq; flōmia vsq; ad sincopi. ¶ Dōm q̄ minus flomamus in putrida. i. minorē quantitatē trahimus, vt sumit. 11. tera. 5. ca. ⁊ hoc q̄ virtus i eo est dbilior: ⁊ sanguis nō sic est aptus ēuoni: ⁊ q̄ nō pōt febris cessare p hāc flōmiā: q̄ putredo nō pōt subito cessare: sic in synocha sine putredine, pōt subito fieri ēgtio quātitatis sanguinis ⁊ cessatio febris: q̄re cōseruam⁹ v̄tutē ad reliq̄s crises in synocha cū putredine: quāuis tñ remissior sit flōmia in synocha putredinali: pōt tñ duci ad sincopi: q̄ minori flōmia sincopizat hñs synochā putredinalē q̄ȝ hñs non putredinalem. ¶ Ad Rasiz dōm, q̄ nō negat illā flōmiā: sz dicit q̄ sagacitatis est scire: vbi nō opz illā facere, ⁊ vbi opz. ¶ Ad p̄mā rōnē Auer. dicēdū, q̄ ars imitatur nām aliqñ: ⁊ aliqñ supplet defectū eius, sicut appet in amputatione frusti carnis: ⁊ vbi nō pōt, sicut Auer. in seipso exptus est, cū factus fuit podagricus. ¶ Ad 2am rōnē dōm, q̄ in ēuone cōseruat quātitas nālis quātū pōle est aliqñ. n. Auer. cōcedit dari collo quintidā: cū qua ipoōle est, q̄ saluatio ista fiat. s. spūum qui sunt in nobis. ¶ Ad 3am dōm, q̄ Auer. nō negat iuuamēta accñtalia: vt iuuamētū scamonee in terciana: ⁊ iuuamentū balnei frigide aq̄ i hoie carnoso. ¶ Ad 4am dōm, q̄ p̄pō ē falsa: q̄ defect⁹ aliqs nālis caloris stati tolli pt vino albo, vel alio leuāte a sincopi. sed residuū febris cogit qñq; expectare crises. ¶ Ad 5am dicit Gal. q̄ illi humores pellunt alleuiata virtute vomitu, vel sudore, vel aliter. ¶ Iste sunt due rōnes noue, q̄s fecisti ꝯ istā opinionē, qñ disputauisti eam. Primo, Nullus scribit mortuus, quāuis sit facta flōmia: ⁊ non

⁊ non vsqȝ ad sincopiȝ. Et aliq scribunt mortui ex ea facta vsqȝ ad sincopim: dico in sanguinea febre. ergo ⁊c̃. Scd̃o Omnia picula apostematis ⁊ suffocationis possunt euitari per flobothomiam iteratam sine sincopi ergo ⁊c̃.

¶ De febre flegmatica. Cap. xlvij.

Sciuisti q̄ febris putredinis flegmatis q̄nq; ē paroxismalis. ⁊ quãdoqȝ est inseparabilis: ⁊ sciuisti causam in hoc. Et sunt ei hore sicut reliquis febribus: ⁊ minor horarum sui principij s̃m plurimum est. xviij. dierum: ⁊ eius eradicatio in pluribus est infra. lxiiij. dies.

¶ Post sermonẽ febriũ cholericarũ ⁊ sanguinearũ sequitur sermo in febribus flegmaticis. Primo in generali. Scd̃o i spāli. Tertio ponit curam. ibi 2ª. (In illa.) ibi 3ª. (Cura.) ¶ Prime in. 5. Primo ponit generalẽ diuisionem febrium flegmaticarũ: q̄ est q̄ flegmatica febris: vel est paroxismalis: vel ɔtinua: ⁊ huius cā est scita supra capitulo de causis putredinis. Scd̃o notificat eã quãtum ad tempora: ⁊ vult q̄ principiũ eius vniuersale durat vt plurimum. 18. diebus: ⁊ recedit intra. lxiiij. alias. liiij. dies. ¶ Dubitatur q̄ principium durat. 18. diebus. ergo maius tẽpus flegmatice ē principium: si enim residuuȝ diuidatur s̃m partes tres s̃m tria tẽpora post p̄n^m: quelibet pars erit minor: cuius ɔ̃riũ Auicẽ. statim ponit cũ dicit: q̄ longior pars est augmẽtum. ¶ Dicendum q̄ p̄n^m: de quo hic est sermo in flegmatica est longum: q̄ humor frigidus ⁊ viscosus tardat accensionem: ⁊ aperitionẽ maturationis. Sed q̄ hec longitudo fit. 18. dierum: hoc non pōt p̄bari: stat enim experimento ⁊ testificationi auctorum sine dubio. ergo in febribus flegmaticis tã continuis q̄ȝ interpolatis diu stat cruditas in vrina: anteq̄ȝ appareat vestigium digestionis: ⁊ ideo p̄n^m est longuȝ. ¶ Ad cõtrarium dm̃. primo: q̄ per p̄n^m intelligimus nõ proprie p̄n^m distinctum cõtra totũ augmẽtum. sed q̄ ɔcludit augmenti partẽ. s. vsqȝ ad aperitionẽ manifestorum signorum digestionis: que si icipiãt apparere ad. 18. dies: aut. xx. erit terminus circa. 40. vel. 44. s̃m generales sermones Gal̃. in cõmẽto. lxxj. afo. q̄rte pticule. Quib⁹ est in. 7. terminat ⁊c̃. ¶ Thadeo tamen visum est: q̄ lr̃a debeat dicere. Eradicatio est intra. lx. dies: q̄ fe. flegmatica est cronica: quaȝ cronicaruȝ terminus est vltra. 44. dies. s. extendens se ad. 60. Et q̄ forsan est sermo verus in flegmatica iterpollata: s̄ȝ in ɔtinua pōt terminari in. 44. ⁊ minus: ⁊ cũ ɔsideras oẽs hi sermones sunt arbitrarij. ¶ Scd̃o mõ pōt dici: q̄ hic intelligit p̄n^m vniuersale: sed in sequenti passu intelligit augmẽtum pticulare. ¶ Ad rõnem apparet solo ex dictis. ¶ Vel dm̃: q̄ rõ non ɔcludit tenendo lr̃aȝ: q̄ dicit. lxiiij. q̄ si p̄n^m occupȝ. 18. dies: augmentuȝ pōt occupare. 22. ⁊ reliquũ tẽpus diuidit in statũ ⁊ declinationẽ assignãdo statui. verbi gratia. iiij. dies: ⁊ declinationi. 16. ⁊ in summa sunt. 60. Vel aliter diuidendo vt tibi apparet. ita q̄ cadat in. lxiiij.

¶ Et saluior earũ est illa: que est mundorũ temporum: ⁊ precipue illa: que est multi sudoris: significat enim subtilitatem materiei ⁊ paucitatem eius et raritatem corporis.

¶ Hic tertio ostendit: q̄ flegmatica illa sit saluis: que est mũdorum tẽporũ. i. que hȝ tpa magis mũda. Cuȝ. n. flegmatica febris nunq̄ȝ pfecte recedat: ideo in hora sue q̄etis semp hȝ aliquã putredinis effumationem: sicut fit in incensione viridis ligni: tũc que est mundior est saluior: q̄ est significans fl̃a minus crudũ: ⁊ minus viscosuȝ. ¶ Q̄ð aũt multus sudor significet subtilitatẽ m̃ãe ⁊ raritatẽ est notũ: s̄ȝ nõ vr̃ q̄ significet m̃ãm paucam. imo sudor multus multam sign̄at m̃ãm. ¶ Dm̃ q̄ mundificatio huius fe. significat materiã paucã: sudor multus multã sign̄at m̃ãm. i. que paucificat. ¶ Vel dicendum: q̄ significat paucam respectu multe: que virtutem aggrauando p̄hibet sudorẽ. ¶ Considerãduȝ: q̄ Tha. dixit mũdorũ tp̄m. i. distinctorũ ⁊ non cõfusorum ad inuicẽ: ⁊ hoc est laudatum: q̄ significat m̃ãm vniformẽ.

¶ Longior ergo partiũ huius egritudinis est augmentum: quãuis eius declinatio iteruȝ sit longior declinatione tertiane plurimum.

¶ Infert ex eo: q̄ð intelligit huius febris esse m̃ãm grossam viscosam crudã tardam in accẽsione. ergo sequitur q̄ augmentum paroxismi est pars longior: ⁊ declinatio est multũ longior declinatione tertiane. ⁊ est notum. Et nos iaȝ prolongauimus sermonẽ de hoc supra capitulo de rebus: quibus differũt quedã febriũ putridarũ ⁊c̃. ¶ Ut plurimũ. i. in pluribus. Potest. n. quedam tertiana esse longioris declinationis quadam flegmatica.

¶ Et flegma quidẽ putridũ q̄nq; est vitreum: ⁊ quandoqȝ est acetosum: ⁊ quãdoqȝ est dulce: ⁊ quandoqȝ est salsum: ⁊ tu iaȝ sciuisti: quomodo ex salso fit causon.

¶ Hic q̄rto ostẽdit modos flegmatis: a q̄bus fit hec febris. ¶ Dubitat̄ q̄ preter hec est fl̃a crudum: fl̃a mucillaginosum: flegma insipidũ: fl̃a aquosum: fl̃a ponticum ⁊ gipseũ. ¶ Dm̃ gipseum non facit febrem. crudũ vero ⁊ mucillaginosum p̄nt intelligi per flegma vitreum: sed insipidum ⁊ aquosum cõprehendit̄ p fl̃a dulce: ponticũ vero per acetosum: ⁊ tu redeas in hoc ad scientiam principiorum.

¶ Et plurimum quidem accidit febris flegmatica humidis: ⁊ quietis: ⁊ senibus: ⁊ infantib⁹: ⁊ patientibus nauseatiuam sacietatem: ⁊ exercitantibus: ⁊ balneantibus se super repletionem: ⁊ habentibus euacuationem acetosam: ⁊ habentibus repletionem: ⁊ patientibus descensum humoris: ⁊ fit catarrus ad stomachũ: qui putrefit in eo.

¶ Hic 5° ostẽdit corpa apta ad hãc febrẽ: ⁊ sunt in q̄bus fl̃a multiplicat̄: vñ Gal̃. in terra. ad Glauconẽ. Non vidi adolescentem cholericum ⁊c̃. captum a flatica febre.

¶ Et parũ quidem euãatur a lesione in ore stõi.

¶ Potest fieri pars sexta. cã dicta est: q̄ stomachus flatis minera est: ⁊ ideo flatica nocet stomacho: sicut tertiana felli: ⁊ epati: ⁊ quartana spleni: vt Rasis. 17. continentis.

¶ Et scias q̄ cum omni febre: cũ qua est frigus constringitur pulsus: ⁊ minoratur.

¶ Vult ergo ex hoc cañ. q̄ cuȝ in febre flatica sit frigus pulsus est strictus quantum ad vnam dimensionem: ⁊ paruus quantum ad omnem sequẽdo vocabula Gal̃. in lib. de differentijs pulsuum. Aliter eti pōt exponi. ⁊ tu considera.

¶ De signis flegmatice piodice. Cap. xlviij.

In illa quidem: in qua causa est flegma vitreũ: aut acetosum frigus multiplicatur valde: ⁊ rigor in vitreo est vehementior. At frigus nõ incipit in ea subito. imo paulatim in extremitatibus: deinde perueniunt ad hoc: vt fiant sicut nix: que non calefiunt nisi cum difficultate. neqȝ calefiunt subito. neqȝ s̃m gradationem continuaȝ: imo paulatim cuȝ reditu frigoris: ⁊ fortasse cõ/

miscet̃ frigori eius in principio rigor. Fit ergo frigus propter illud: quod non putruit: ⁊ horripilatio propter illud: qḋ iaʒ putruit: ⁊ maius frigus eius: ⁊ ipsius rigor sunt in piodis stat⁹.

¶ Hic spẽaliter exequitur de flegmaticis: ⁊ pᵒ de illis: que cõiter eueniunt. scḋo de febribus: q̃ reducunt̃ ad flaticas. ibi scḋa. (Et sunt.) Prima in duas. Primo de flatica interpollata loquitur. Scḋo de continua. ibi secũda. (Et sunt.) Quod autẽ hʒ dicere de his febribus est signa illaꝝ. Prio ergo ponit signa flatice interpolate ſm diuersitatem mãerum. Scḋo ponit signa flatice cõia: siue que sunt signa absolute. ibi scḋa. (Et plurimũ quidẽ.) Prima in tres: primo ponit signa febris facte a flate vitreo ⁊ acetoso. scḋo ponit signa facta a flate salso. tertio a flate dulci. ibi secũda. (Illa vero.) ibi 3ª. (Illa autem.) Prima in duas. primo ponit dicta signa. scḋo ponit quedam signa cõia flatice ibi secũda. (Et hec fe.) Causa primi dicti est nota: quia fla acetosum ⁊ vitreum sunt humores frigidi valde. ¶ Et rigor. i. frigus in vitreo est vehemẽtior q̃ʒ in alijs. s. flaticis: vnde Ras. 17. continentis. primo ca. In flate vitreo fit frigus forte. nam ipsum est frigidius. Qḋ autem de frigiditate flatis vitrei ⁊ acetosi determinata est in libro principiorũ. ¶ Frigus non incipit subito in ea. s. febre ex flate vitreo vł acetoso. ¶ Cũ reditu frigoris. Quia postq̃ʒ incepit apparere calor ⁊ creditur procedere ad augmentum: iterũ reuertit̃ frigus: ⁊ hoc propter diuersitatẽ partiũ mãe motaꝝ ad putredinẽ. ¶ Et fortasse miscet̃ frigori rigor. i. horripilatiõe: vt apparet ex sequenti sermone. ¶ Et maius ⁊c̃. Ratio: q̄ tũc materia ẽ magis subtiliata: ⁊ iḋo fortius mouetur. ⁊ hec ẽ cã maioris typi: vt 5° de accidenti ⁊ morbo: ⁊ supra: ⁊ apparet q̃re dixit frigus ⁊ rigor. Frigus enim vel sequit̃ q̃litatẽ mãe: ⁊ hoc nõ opʒ: q̄ sit maius in statu: cum mã sit magis calefacta digestione ⁊ putredine: vel sequitur motũ caloris ad intra: ⁊ hoc fit magis in statu: q̄ mã magis subito mouet̃: ⁊ ideo magis subito inducit malum sensum: vñ magis intus mouetur: ⁊ de hoc frigore loquitur. Rigor ṽo sumit̃ vel ꝑ cõcussione: vel pro horripilatione: ⁊ vtrõqʒ magis fit in statu: q̄ ad subitum motum põt sequi maior cõcussio vel aliqua cõcussio: si pᵒ nulla fuit: sed fuit frigus purũ: ⁊ põt ex acuitate putredinis sequi aliqua horripilatio: vel maior horripilatio. ¶ In vanum autẽ laborat Dynus cum querit: an febris quotidiana incipiat cũ horripilatione: ⁊ an incipiat cum rigore. Ista eniʒ vocabula sunt valde equiuoca: vt declarauimus supra in suo cap. Intellige ergo nãm typi: quã mã fecit: ⁊ voca illum rigoreʒ: vel frigus: vel horripilationem: ⁊ hoc appʒ: q̄ Auic. statim dixit: q̄ rigor in vitreo ẽ vehementior: ⁊ statim ponet: q̄ febris flatica non facit rigorem. Iste igit̃ q̃ones ⁊ ꝯdictiones sunt vocũ: si intellexisti: ea que scripsimus supra in cap. de his typis.

¶ Et hec quideʒ febris non est ex materia: que faciat punctioneʒ: ita vt sit causa rigoris in via expulsionis: putredo nãqʒ eius est putredo rei lenis: ⁊ incipit cum grauitate et profunditate somni. ¶ Et multotiens incipit in paroxismis primis sine frigore: ⁊ neqʒ est rigor: imo postponitur vsqʒ ad tempus: ⁊ fortasse erit frigus: ⁊ non erit rigor. ¶ Et multotiens incipit cum sincopi: ⁊ non fit. ¶ Et in hac quidẽ egritudine multiplicatur sincopis ꝓpter debilitatẽ oris stomachi: ⁊ casuʒ appetitus: et priuationeʒ alistimbr: que est fundamentum materiei nutrimenti et virtutis.

¶ Hic ponit multa signa flegmatice: siue sit de flate vitreo vł crudo: vel mucillaginoso: vel naturali. sermo hic multum applicatur: ⁊ qḋ primo dicit pʒ: q̄ cãm ponit. ¶ Vel grauitate. s. mẽbrorum profunditate ⁊c̃. ¶ Profunditate ⁊c̃. i. somno graui profundo ꝓpter multos vapores frigidos ⁊ humidos: ⁊ caput petentes. ¶ Multotiens incipit. Quia paroxismorũ ꝑmorũ mã q̃nqʒ est dulcior ⁊ leuiter mota: ⁊ ideo non erit frigus: neqʒ rigor. i. neqʒ concussiuus motus. ¶ Postponit̃ vsqʒ ad tẽpus. Quia in ꝑoxismis posteriorib⁹: vt augmẽti vel status: poterit eẽ frigus ⁊ rigor. ¶ Et fortasse erit frigus ⁊ nõ rigor. Hoc põt intelligi de primis paroxismis: in q̄bus posẽ est: q̄ sit frigus purũ: ⁊ nõ mot⁹ cõcussiuus: quẽ vocat rigorẽ: ⁊ hoc q̄ mã tarde fert̃. Põt etiã itelligi de postremis: vt velit dicere: q̄ aliq̃ primi paroxismi non sunt cũ frigore: neqʒ ẽt cum concussione: ⁊ posterius fiunt paroxismi cũ frigore: licet non fiant cũ cõcussione etiã ista euenire possunt: vt pʒ. ¶ Et multotiẽs incipit cum syncopi: ⁊ non fit. s. syncopis. i. nõ cõplet̃ syncopis: vel nõ fit syncopis in oĩbus: sed in multis fit. Cã aũt quare in hac febre fit multotiens syncopis est nota.

¶ Illã vero: que est ex flegmate salso sequitur horripilatio: et nõ fit vehemẽs frigus eius.

¶ Illam patet.

¶ Illã autẽ: que est ex flegmate dulci raro antecedit in principio vsqʒ ad plurimos ꝑoxismos horripilatio: neqʒ frigus: neqʒ rigor.

¶ Cã est: quã statim ponet: q̄ putredo incipit a ꝑte dulciori.

¶ Et plurimi q̄dẽ piodi febris flegmatis icipiũt cũ sincopi: et iã apparet in ea in ꝑncipijs calor vehementior: et in postremis minoratur illud. Et est silẽ vt sit cã in hoc: q̄m putredo antecedit prius ad magis dulce: et magis salsum: et magis subtile: deinde ad grossius et frigidius.

¶ Hic ponit signa flegmatice absolute: siue cõmunia signa ⁊ hʒ partes. xij. ſm. xij. ordines: siue summas signoꝝ: quas ponit. ¶ Primũ signũ est syncopis. ⁊ patet. Et iã apparet. ¶ Scḋm est sumptum a modo caloris: ⁊ hʒ partes. v. sicut v. modi signorũ sunt a calore. Hec ergo pars scḋa ẽ aggregatio signorũ a modo caloris. Et pᵐ signum ex his est hoc q̄ in primis paroxismis est calor vehementior: ⁊ in postremis est calor minor: ⁊ dat cãm in hoc verisimilem. ¶ Considerãdum primo: q̄ licet sermo posset referri ad calorem in vno paroxismo: si quis subtiliter ꝯsiderat: tñ aptius refert̃ ad calorẽ ꝑmorũ paroxismoꝝ cõparatũ ad calorẽ posteriorũ paroxismorũ. Quot aũt sint isti paroxismi ꝑmi: in quibus calor est vehemẽtior: ⁊ quot sint postremi: in q̄bus calor est minor: nõ est determinatũ: nec põt determinari: q̄ est ſm quãtitatẽ mãei dulcioris ⁊ subtilioris: ⁊ quãtitateʒ grossioris ⁊ frigidioris: q̃ quãtitates diuerse sunt in diuersis. ¶ Cõsiderãdũ scḋo: q̄ sermo iste verus est in ꝑoxismis hñtibus ꝑ cã añti vnũ cumulũ mãe sufficientis ad plures paroxismos. nam tũc de illo cumulo pars mobilior citius mouet̃. s. dulcior: salsior ⁊ subtilior: ⁊ iḋo ꝑmi ꝑoxismi erunt maioris caloris posterius aũt mouebit̃ pars grossior ⁊ ad motũ pigrior: vñ fiẽt paroxismi minoris caloris: sʒ cũ ꝑoxismi nõ fient ex mã huius cumuli: sed de ea: q̃ de nouo ex toto generat̃: talis erit calor huius ꝑoxismi: qualẽ ꝯtingit generari mã: q̃ prius non erat: nec sub forma cãe añtis: nec coniuncte dico sub forma cãe humoralis: q̄ bene erat cã antecedens complexionalis.

Questio. I.

Dubitatur q̄ hic sermo vĩ ꝯtradicere dictis supra in cap. de terciana: vbi fuit dictum cuʒ sñia. Cõmenta. ꝑmi epidimiarũ: q̄ in febribus de mã frigida paroxismi status fiunt de mã subtiliori: ⁊ magis mo-

ta ex hoc: vñ rigores poxismorũ in statu quartane erũt fortiores. & cõtra in tertiana: & hic dicit Aui. q flegma faciens posteriores poxismos est sta grossius. ¶ Hec instantia est quã ego ante alium moui: & fecit mihi aliquã molestiaz: & lõ multis meis solõnibus omissis. Primo de vna: & est q mã grossior mota in paroxismis posterioribus est grossior grossitie: quã hz a se comparata sue parti dulci prius mote & cũ hoc est subtilior p digõnẽ: qr digestior ẽ q̃z fit illa subtilis pars in primis poxismis mota: & cũ mã subtilior: que fecit primos poxismos: lz sit subtilior in suba: est tñ cũ illa subtilitate crudior: & sequitur ex hoc q illa subtilior crudior pigrius mouetur: & illa grossior digestior in poxismis status fortius & velocius mouet. Et tu cõsidera h ex pncipijs datis in qõne de tẽporibus morbi. ¶ Aliter põt dici: q isti poxismi tam de mã dulciori q̃z grossiori cões sunt in tpe principij: aut circa. ¶ Et põt 3° dici: q sermo Cõmentatoris epidimiarũ: & Auic. supra verificatur in mã vna: & nõ quãdo mãe sunt diuerse: de qbus hic sermo verus est.

¶ Et tactus caliditatis eius in primis est debilis & vaporosus: deinde cuz prolongatur positio manus super mẽbruz sentit manus acuitatez & mordicationem.

¶ Hoc est 2^m signũ a modo caloris: cuius causa est vaporis grossicies: vnde non statim penetrat.

¶ Veruntamen non est similis: neqz equalis in oibus: super que cadit manus: imo est diuersa: quoniaz inuenit in loco vno asperitatez: & in loco alio lenitatez: & est quasi caliditas cholere post rẽ cribellataz: quoniã flegma viscosuz est: quare diuersificatur eius passio a caliditate: sicut accidit in reliquis viscosis cum ebulliunt: ipsa eniz disrũpuntur in quibusdã locis: & non disrũpuntur in locis alijs.

¶ Hoc est tertium signum a modo caloris: & est sermo Gal. scdo de differentijs febrium. 10. cap. vel. 12. ¶ Asperitatez idest calorem asperum: vt in loco: vbi representatur verbi gratia in foramine cribri. ¶ Lenitatem. i. calorem leuẽ cõuenientem: vt in loco alio. ver. gra. in parte cõtinua cribri.

¶ Et qualiscũqz sit caliditas eius fm plurimuz minor est q̃z vt inflãmet: & angustiam faciat: et magnificet desideriuz aeris frigidi & aque frigide: et inspissationis & rarificationis: & anhelitus magni: & exufflantis.

¶ Hoc est quartũ signum: quasi dicat: siue sit hoc: siue non. nã poße est: q non sit ita: lz enim partes viscosi status diuerse sint in euaporatione: tñ illi vapores veniẽtes versus cutim poterunt vniformiter versus cutim dispergi quõcũqz sit: calor status non est perueniens ad inflãmationem & inquietudinem ex forti incendio: & hoc est qð dixit: minor est q̃z &c. dixit fm plurimuz: qr aliqñ potest ex forti putredine inflãmari inflãmatione propinqua inflãmationi cholericarum febriũ: vel fm plurimũ. s. in gradu minoritatis. ¶ Et inspissationis. s. anhelitus. ¶ Et rarificationis. s. anhelitus qr non ponit necessitatẽ frequentis: & exufflatiui anhelitus sicut facit cholerica feb. in quo anhelitu frequens exufflatio contingit fieri: & rara per intersectionem ex fatigatione: vel inspissationis & rarefactionis scilicet cutis propter discoperturam pannorum: habens enim fortem calorem febris: vt in tertiana modo se discooperiunt: & tunc inspissantur pori: & anxiantur valde: & tunc iterum se cooperiũt: vt fiat in poris raritas: & stant in ista anxietate.

¶ Et multotiens quidez accidit caliditati eius vt sedeat tẽpore ipso quo habet quantitatem hore vnius: aut duarum horaruz: quare existimatur: q ipsa iaz peruenit ad statũ cuz ipsa adhuc sit in augmento: videbis eniz eã iã incipere augmentari: & similiter sunt ei in declinatione stationes.

¶ Hoc est qntũ signũ. ¶ Ut sedeat. i. stet equalis: & hoc totum fit pp mãe diuersitatẽ: vñ stationes fiunt in augmento & declinatione: de augmẽto appet: & tps explicat: sed in declinatione accidit venire ad vnam minorem caliditatez: q̃z in statu fuerit: & cum tu credis gradatim continuo ab illa descendi: stabit qñqz illa pp̃ter morã status: & tarditatez in expulsione: & poße est: q supra illam addatur.

¶ Et febres quidez flegmatis sunt multe opilationis propter multitudinez humiditatis et vaporis sui pauci sudoris propter viscositatez humoris. ¶ Et cũ sudorẽ facit est res nõ exuberãs: & de pprioribus significationibus eius est paucitas sudoris & priuatio eius.

¶ Hec est tertia summa: vel tertius ordo signorum: & patet. ¶ Pauci sudoris. i. sunt pauci sudoris: vel cõtinuetur ita. Vaporis sui pauci sudoris. i. cũ vaporibus nõ sudabilibus neqz pellibilibus libere per poros. ¶ Cõsidera q iste opilationes nõ apparent oẽs in vrina: qr non nisi ille: q̃ sunt in vijs vrine. s. epatis & gtium ppinquarũ: & lõ põt vrina nõ eẽ subtilis: & tñ vie: q̃ sunt in mẽbris & pori ramorũ venarum & foramina: que sunt a venis in membra erunt opilata.

¶ Et sitis quidẽ minoratur in febribus flegmatis: nisi pp̃ter causaz salsedinis: aut causaz vehementie putredinis eius: & cuz hoc est minor q̃z sitis: que est in alijs.

¶ Hic est quartus ordo signorum: & patet.

¶ Et inflatio lateruz multiplicat in eis: & qñqz accidit cuti lateris: vt subtilietur cuz tensione.

¶ Hic est quintus ordo: & est modus cacesie propter opilationes & grossos vapores: vnde potest fieri tẽio hydropica: in qua per tensionem subtilior fit cutis.

¶ Color autẽ patientiũ flegmatis febrez est declinis ad viriditatez & citrinitatẽ currentes in albedinez: ita vt sit illud quod aggregatuz est: sicut color plumbi vsqz in statu. Et raro quidẽ rubet color in eo: cuius rubedo sit rubedo in statibus reliquarũ febrium.

¶ Hic est sextus ordo signorum a colore. ¶ Ad viriditatez. Propter frigiditatem flegmatis & mortificationem. ¶ Et citrinitatem. Propter incendium aliquid a febre. ¶ Currentes. Quia coniuncti albedini flegmatis: & hic est color plumbeus. ¶ Et tu scias q Auic. habuit subtiles phantasias in coloribus: vt apparet sexto de naturalibus particula tertia: & libro primo fen scda capitulo de signis cõplexionum. ¶ Reliquarum febrium. s. calidarum.

¶ Pulsus vero eius est pulsus paruus: submersus: debilis: rarus in primis: deinde fit frequens in fine. ¶ Et frequentia quidez eius & eius paruitas vehementior est q̃z frequentia quartane & tertiane: & eius paruitas & vehementia frequentie eius est propter vehemẽtiã par/

uitatis ipsius. ¶ Veruz non est velocior pulsu quartane: ⁊ quandoqz est tardior eo: aut similis ei in primis. ¶ Et est vehementis diuersitatis cuz priuatione ordinis: ⁊ parui ⁊ debiles ex eis sunt in diuersitate eius plus. ¶ Et significationes quidē pulsus super eaz sunt de certioribus significationibus.

¶ Hic est septimus ordo signorū a pulsu: ⁊ primo ponit differentias huius pulsus. scdo cōparat ad alias febres: ⁊ dat cām. ibi scda. (Et frequentia.) tertio cōplet has dīias pulsus. ibi 3ª. (Et vehementiores.) ¶ Dicit primo: ꝙ paruificatur: pulsus ē paruus ⁊ submissus. i. submersus pp suffocationem caloris a frigiditate ⁊ viscositate ⁊ multitudine māe debilis ex eisdem causis: ⁊ rarus ꝓpter frigiditatē humoris: in primis. i. in principio paroxismi durante frigiditate: q: cū aduenit caliditas: fit freqūēs in fine. i. in processu: vel in fine. i. in vltimo frequentie: q: multum frequens. ¶ Considerādum: ꝙ ly in primis pōt solū cōponi cū ly rarus: ⁊ erit sensus: ꝙ non solū in ꝑmis. sed in processu flegmatice pulsus est submersus ⁊ paruus: tamē est rarus solū in primis: ⁊ pōt cōponi cum qualibet dīia: quā dixit: vt sit sensus pulsus flegmatice in primis. i. in principio paroxismi est paruus ⁊ submersus: ⁊ est rarus: sed postea fit frequens: ⁊ redit hoc in eādem sniam. ¶ Et frequētia. primo facit hāc comparationē. scdo dat cām dicti. 3° ponit aliam cōparationē. ibi scda. (Et vehementia freqūēs.) ibi tertia. (Verū.) In prima pte duo dicit. Primum ꝙ vehementia frequentie pulsus flegmatice est vehementior q̄z frequentia pulsus tertiane ⁊ quartane. Secūdo ꝙ paruitas pulsus flegmatice est maior q̄z tertiane ⁊ quartane: ⁊ hoc est qd̄ dicit: ⁊ eius paruitas. i. q̄z eius puitas: ⁊ tunc Auicē. ꝑsupponit vnū notū. s. ꝙ pulsus in hac febre flegmatica sit paruior q̄z in quartana ⁊ tertiana: tunc arguit: ergo frequentior q̄z in febre tertiana: q: restaurat qd̄ sibi de magnitudine deficit: ⁊ hoc est qd̄ dicit vehementia frequentie eius est propter vehementiam paruitatis eius. Questio. II.

Dubitatur an pulsus flegmatice sit paruior q̄z melancolice. Qd̄ enim sit paruior q̄z pulsus cholerice non est dubium. ¶ Videt ꝙ pulsus melancholice sit puior per Gal'. scdo de crisi cap. de tertiana: vbi dicit. Quartana febris in ꝑn° paroxismi ponit pulsum in dispositione paruitatis: quā nō sequitur egritudo pter eaz ergo flegmatica non cōsequitur puitatē pulsus tātā quātā consequitur quartana. ¶ Et Auer. colliget 4° cap. de feb. quartana. dicit. Pulsus huius febris q̄rtane ē puior plus q̄z sit in flegmatica. ¶ In ꝯriū est Auic. ⁊ haliab. in practi. 5° ca. vbi dicit in signis flegmatice febris. Est autē hic pulsus minor pulsu quartane ⁊ c̄. qm̄ flegma debilitat virtutē suam frigiditate dissolutiua: ⁊ sua multitudine infrigidat. ¶ Idem ponit Ras. 17. continentis cap. de flegmatica in fine. ¶ Nos dicamus: ꝙ auctores multum inuenimus discordes in differentijs pulsuum flegmatice ⁊ quartane. nā qui iudicauerunt comparationem horum pulsuū flegmatice ⁊ quartane per rationem acquieuerunt cause: que ꝭm extimationē magis est visa causare. Qui eniz dicit in flegmatica pulsum paruiorem: iudicat hoc ex flegmatis frigiditate ⁊ multitudine: ⁊ ꝙ hoc plus faciat q̄z cause: que sunt in melancholico humore. Qui autem dicunt: ꝙ in melancholica pulsus ē paruior: opinātur frigiditatē melācholie multum iuuari a siccitate: vt organum fiat inobediēs dilatationi: ⁊ ꝙ in hoc vincat flegma. Sed qui iudicāt per experientiā possunt discordare: q: excessus pulsuz adinuicē possunt multuz decipere: ⁊ euenit diuersificare ꝭm species flegmatū: ⁊ alia que de facto cōcurrūt: ⁊ ideo vnus auctor potuit inuenire pulsum flegmatice paruiorē: ⁊ pulsuz melancholice paruiorē. Cū ergo ponamus duas febres. vnā de flegmate naturali: ⁊ aliā de melācholia nāli in eodē tpe vel in tpe tēperato ⁊ homine temperato: vel vnā in hyeme vt flegmaticam in corpore flegmatico: aliam in autūno et corpore melācholico: tūc erit qd̄ de eius humoribꝰ: ꝙ motus ad putredinem magis paruificet pulsum: an flegmatici: an melancholici. Et quāuis neutra questio sit demōstrabilis: tn̄ credo ꝙ flegmaticus humor plus paruificet pulsum: q: fridior ⁊ viscosus: ⁊ multus: vt dixit haliab. ¶ Sz ad auctoritates ꝯrias dōm: ꝙ processerunt cū eorum iudicio extimatiuo: ⁊ ꝭm ꝙ inuenerunt per experientiā in multis: q̄ eis occurrūt: in qbus nō appuit eis veritas. ¶ Pro rudioribus ⁊ scholaribus pōt dici: ꝙ pulsus in flegmatica est paruior intensiue. Sed in melica est paruior extensiue: quia plus perdurat typus: ⁊ paroxismus quartane q̄z flegmatice. Questio. III.

Dubitatur an flegmatice pulsus sit freqūētior pulsu quartane: ⁊ in hoc non videtur discordia multa: satis enim auctores concordant: ꝙ pulsus flegmatice sit spissior q̄z melancholice: vt per spissitudinez restauret magnitudinis defectum: quez habet supra quartanam. ¶ Gal'. vero cum suis phantasialibus proportionibus: ⁊ proportionalitatibus phātasiatus est in terapentica ad Glauconem: ꝙ pulsus quartane tāto est rarior pulsu flegmatice: quāto pulsus flegmatice est rarior pulsu tertiane: hoc autem inuenire per tactum est difficile licet asserat has differentias per tactum comprehēdi posse: vt ostēdit phantasia sua in libro differentiarum pulsus. Et nos iam protelauimus intentionem nostram in istis in primo libro. Questio. IIII.

Tertia dubitatio est: vtrum pulsus flegmatice sit frequentior pulsu tertiane. ¶ Videtur ꝙ nō per Gal'. in terapentica ad Glauconem: ⁊ apparet per Auer. colliget quarto cap. de febre flegmatica: vbi dicit. Pulsus huius febris flegmatice est rarior pulsu febris tertiane in quolibet quatuor tēporū febris. ¶ Idē vult Rasis. 4° Almansoris caplo de febre cōtinua: ⁊ multi auctores in hoc cōcordāt. ¶ Et ratio videt confirmare: q: humor cholericus est valde calidus multū inflāmās: ⁊ calorē ponens facientem angustiā ⁊ sitim maiorem: ⁊ necessitatez maiorem frigidi aeris: vt supra dixit Aui. ergo frequentia plus addetur in pulsu. ¶ Amplius. Ratio Auicē. que etiā est rō. haliab. non videtur cōcludere. Cū enim dicitur: ꝙ deficiēte magnitudine pulsus fit restauratio per freqūētiā. ¶ Dicemus ꝑ: ꝙ fit restauratio per velocitatez: ⁊ iō rō plus arguit: ꝙ sit velocior q̄z ꝙ sit freqūētior. ¶ Scdo dicemus: ꝙ rō concluderet si calor tertiane ⁊ calor flegmatice essent eiusdē intensionis: tūc enim si vni calori cōiungeret pulsus paruus: ⁊ alteri magnꝰ posset argui. ergo est cuz hoc velocior ⁊ freqūētior: vel saltē freqūētior: sed cum calores sint dispares in gradu sufficit paruitas pulsus in flegmatica: vt quātum diminuitur calor flegmatice a calore cholerice: tātū diminuat pulsus flegmatice pulsu cholerice: non ergo erit necessariū fieri pulsuz freqūētē. ¶ In ꝯriū est Auic. cū dicit. Et freqūētia quidē eius: ⁊ eius paruitas vehemētior est q̄z frequentia quartane ⁊ tertiane. ¶ Idē haliab. sentit cum dicit cāmquā Auic. ponit: lz non explicet de febre tertiana: sed solū de quartana. ¶ Dicamus ꝙ textus Auicē. est suspicādus esse corruptus: ⁊ vult dicere. Ex frequentia quidem eius ⁊ paruitas vehemētior est q̄z frequentia ⁊ q̄z paruitas quartane: ⁊ eius paruitas vehemētior est q̄z paruitas tertiane: ⁊ sic suspicor textum stare debere. ¶ Aliter potest dici: ꝙ in aliqua parte paroxismi: vt in ꝑncipio euenit multotiens: ꝙ pulsus in flegmatica est freqūētior q̄z in cholerica. Et ratio est: q: multotiens incipit cum dispōne syncopis: ⁊ multotiens accidit syncopis in ea: ⁊ in hac dispositione ꝓpter multam diminutionem magnitudinis fit

pulsus frequēs multū. ¶ Sed contra. Quia in febre syncopali fit pulsus rarus. ¶ Dicendū q̄ verū est durāte frigore humoris: & etiā durāte calore non fit frequens: vt in cholericis: q̄r illud flegma non multum calefit. Sed in febre flegmatica de alio flegmate iā calefacto multū per putredinē syncopi adueniēte: vel modo eius multū deficiente magnitudine eius fiet frequētior q̄ in cholerica. Cū autē iam venit status & calor est expāsus: & non est syncopis: q̄r tūc nō fit syncopis: lʒ fieri possit: fit pulsus minus frequēs q̄ in cholerica febre. ¶ Sit ergo summa solutionis: q̄ ista frequētia est ꝓpter syncopim: & si ista phantasia tibi placet solue ad solutionē rōnis: q̄ lʒ sint diuersi gradus caloris: tñ multa facta puitate pulsus cū minori gradu caloris pōt fieri maior frequētia q̄ cū maiori gradu. Unde feminarū pulsus est frequētior pulsu virorū. ¶ Ad aliud apparebit solutio sequēti parte. ¶ Tertio pōt dici: q̄ pulsus flegmatice absolute nō fit frequētior pulsu cholerice: sed proportionaliter puitati: q̄r i nulla febre: nec cholerica: nec melica tñ fit additio in frequētia ꝑ paruitatē: quātū fit i flatica. ¶ Uerum. Uult q̄ licet pulsus flatice fit frequentior pulsu quartane: nō tñ est velocior eo: & rō est: q̄r virtus que defectū magnitudinis restaurat ꝓpter velocitatem opʒ: q̄ fit fortis quodāmō: sed in hac febre multum deficit virtus: vñ haliab. dixit. Uirtutē in hac febre esse dissolutam & infrigidatā. ¶ Qñq̄ est tardior in primis propter multā infrigidationē: vñ fit paruus & tardus: licet fit spissus: spissitudo enim est soboles deficientis: siue ibecillis virtutis: vt Gal. in cōmēto pulsuū caplo de pulsu phreneticorum. Aut filis ei in primis. s. similis ei in tarditate: cū in pn° principij paroxismi nō puenerit corpus ad multā infrigidationem: et hic caderet qō cum qua possunt multa phātasiabilia dici. ¶ Et est vehementis diuersitatis cum priuatione ordinis. Uult q̄ pulsus flegmatice fit diuersus & inordinatus: & cā est aggrauatio: & suffocatio v̄tutis ab humore grosso & viscoso: & multo: & q̄r defecta virtus facit paruitatē & debilitatem pulsus: sequitur q̄ in diuersitate pulsus cadāt multe percussiones parue & debiles: & diuerse in hoc ꝓpter pugnam mãe & virtutis. Mirādū aūt de Auēçoar qui dicit pulsus in flegmatica non est multum diuersus: nisi velit q̄ nō est diuersus: q̄ in eo sunt multe percussiones pue & multe magne: sed sunt multe parue: & in paruitatem est diuersitas: & sic intelligit Auençoar.

¶ Et significationes. Quia spāli diuersitate diuersificat̄ in hac febre: opʒ autem cognouisse pulsum sui sani: & specialiter innuit Rasis. 17. continentis. & Gal. scdo de crisi.

¶ Urina autē eius in primis quidem est alba: subtilis propter multitudinē opilationū & frigoris: deinde fit rubea propter putredinē: et conturbatur propter malitiam digestionis: et quandoq̄ alteratur in ea dispositio vno tempore: & quandoq̄ mundificabitur ex materia grossa: et resoluitur putridū: et redibunt opilationes: dealbabitur vna hora: & alia quando remanet intra materiā grossā: et dispositionē putredinis: et a qua hora opilationū est alba: deinde quando putrefit res plurima post illud expellitur: et aperit opilationes: rubet vsque quo veniat super opilationes: qō opilet eas vice alia de illo eodem humore.

¶ Hoc est 8ª collectio signorum ab vrina: & dicit primo: q̄ primo est alba &c. deinde fit rubea. i. magis tincta: lʒ nō fit vere rubea: & cōturbat̄. i. fit obscura nō luminosa ꝑ malitiam. i. ꝑ malitiam digōnis. s. cibi in stomacho & humorū qui sunt crudi non digesti. Qꝫ autem malitia & priuatio digestionis offuscet vrinā apparet primo libro: sen scda ca° de coloribus vrine. Uel conturbatur. i. sicut aqua turbida vel mustū ꝓpter digōnis malitiā. i. ꝓpter ꝓcessū putredinis: vñ digō fit maligna. Putredo enim ꝓfundata in flegmate imiscet vapores grossos eius: & ꝓpterea aliq̄s rescindit cū vrina. Scdm qō dicit de vrina in hac febre ē: q̄ qñq̄ in vno tempore vnius febris: vt augmēto: permutatur in vrina dispositio. ¶ Et qñq̄. Hic declarat istā mutationē: & dicit & supple vna dispō vrina est: qñ mūdificatur febriēs ꝑ vrinā ex mã grossa: & resoluet̄. i. euacuabitur putridū vna hora: & alia. s. a predicta redibunt opilationes dealbabit̄: & hora est qñ se. ista dispositio remanet. i. stat: vel retinet intra mãm grossam &c. i. stat mã grossa: & disponitur ad putredinem: & nōdum est putrida. Apparet igitur q̄ in flegmatica hō pōt reperiri in duplici dispōne. Una est dispō in qua euacuat̄ putridum. Alia est dispō stationis grosse mãe: que disponitur ad putredinē: & est hec dispō opilationis: q̄r tunc disponitur. Et ideo eis pmissis Aui. subiungit sermonem clarum dicens. Urina hora opilationū est alba. s. subtilis: & hora putrefactionis & expulsionis est tincta grossa: & iterum post hoc redibit subtilitas & albedo cum mouebūtur materie grosse ad opilandum. Iste autem sermo fuit iudei: vt apparet. 16. continentis. primo capitulo.

¶ Eius vero egestio est lenis subtilis flatica.

¶ Hec est 9ª collectio signorum ab eūone. que est lenis ex nã flegmatum abūdātiū in ptibus stomachi: flatica ex eadem causa: subtilis. i. cruda: vel subtilis. i. fluida per indigōnē.

¶ Et de eis: que significāt q̄ febris est flegmatica est vt fit paroxismus eius. xviij. horis: & dimissio eius. vi. horis: & nō est dimissio eius dimissio munda: quoniā materia cū grossitudine & viscositate est multa.

¶ Hec est 10ª collectio signorum: & primi dicti cā nō pōt assignari: nisi q̄r experientia inuentum est: q̄ durat. 18. horis: & q̄es flaticis. vi. horis: eius reuolutio: siue pxismatio eius est de die in diē. ¶ Et non est. Cām secundi dicti assignat: & est nota. ¶ Cōsidera ergo quatuor de mã flegmatica: que sunt satis miranda. Primum q̄ flegma citius mouetur ad putredinē quocūq̄ alio humore. s. cholerico & melico. Secundum q̄ difformius putrefit q̄ cholera & q̄ melia. Tertiū q̄ citius totū putrefit q̄ melia: lʒ nō q̄ cholera. Quartum q̄ impfectius resoluit̄ in tpe q̄eris semp effumās.

¶ Significant ipsā etas: & consuetudo: & tempus: & regio: & cibi: & aduentus causarū antecedentiū ex sacietate nauseatiua. ¶ Et significāt ipsā forma predicta ex colore faciei: & inflatione eius: & lenitas tactus: & debilitas oris stomachi: & casus appetitus.

¶ Hec est collectio xiª signorum multorum: & sunt nota.

¶ Et quandoq̄ magnificatur in ea splen.

¶ Hoc nō est ꝓpriū signū: sed est q̄ quandoq̄ accidit in ea: q̄r flatica per adustionē pōt cōuerti in melancholiā.

¶ Et sequitur eam eructuatio acetosa in pluribus horis multotiens.

¶ Hoc est. xij. signum: causa est nota &c.

¶ De signis flegmatice inseparabilis: & est illa: que nominatur latica. Cap. xlix.

Sunt sicut reliq̄ signa febris flegmatice preter eradicationem: et q̄ similatur eradicationi.

¶ Hic ponit signa statice continue: quã arabes vocant laticã. ¶ Sunt sicut ⁊c̃. v.g. signa dicta de vrina: de egestione: de tactu caloris: de colore: ⁊ de alijs. xij. signis supra narratis pter eradicationẽ. Et qd̃ similat̃ ⁊c̃. i. pter hoc ꝙ in ea fiat eradicatio vel similitudo eradicationis. Nã in flegmatica interpollata vel fit eradicatio: vel similat̃ eradicationi sua quies ⁊ hoc ẽ verũ. Sed in cõtinua nõ fiet talis quies: que possit dici similis eradicationi: imo valde distat ab hoc vñ in tẽpore illo febris fit manifesta. Ex hoc apparet ꝙ ista cõtinua flegmatica nõ propterea debet dici conclusa q2 omni dic h3 fortitudinẽ manifestã: i3 in tpe: in quo est remissa: sit adhuc febris manifesta: que febris sic manifesta nõ ẽt q̃si ẽ ges interpollate flegmatice: i3 nõ fit in interpollata vera qes.

¶ Et apud inceptionem fiunt rigor: ⁊ frigus ⁊ horripilatio. Questio. ij.

Contra Gal̃. scd̃o de differẽtijs febriũ. pprium est synochorum. i. cõtinuarũ non horrere. ¶ Dicẽdum: ꝙ frigus ⁊ h9 typi proprie fiunt ex mãe expansiõe supra mẽbra sensibilia: ⁊ tales fiunt in interpollatis ⁊ fiũt a materiebus frigidis viscosis ⁊ multis flatibus in ventre vnde per viam suffocationis faciunt extremitatum circũ infrigidationẽ: ⁊ predictos modos typi: ⁊ sic possunt fieri in continuis. Unde scd̃o de differentijs febriũ Gal̃. appropriat circũinfrigidationem etiã flegmatice cõtinue si quis cõsiderat. ¶ Dixit apud inceptionẽ. i. in principio vniversali: q2 tunc mã est magis cruda: ⁊ f̃m hoc exacerbationes principij cõtinue flegmatice sunt cũ frigore: sed exacerbationes status erunt absq3 frigore: vel cũ minori frigore. q2 mã est digesta nõ sic viscosa: nec sic frigida. Ecõtra vero in interpollata erit: q2 typi in ea fiunt per motum super sensibilia mẽbra: ⁊ mã magis digesta magis movetur. Cum ergo cõsiderate fuerint he cãe: erit f̃m ꝙ dictũ est. Ex alijs v̈o quibusdã causis posset esse non sic. v.g. sicut in interpollata ꝑ putrefit: qd̃ est magis dulce ⁊ subtile: sic potest accidere in continua. Uel dixit apud inceptionem. s. cuiuscũq3 exacerbationis: possibile enim est hos typos fieri in principio cuiuscũq3 exacerbationis continue flegmatice.

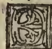
¶ Et est res magis similis cum ethica.

¶ Causa est multa vniformis continuitas caloris febrilis ⁊ extenuatio per defectum digõnis stomachi: ⁊ nisi esset lenitas pulsus: esset valde plus similis: i vt dixit Auicen. supra capitulo de rebus: quibus differunt ⁊c̃.

¶ Et fit illic rigor in sex horis: aut tantu3 superans illum: qui fit in periodica: nam periodica iterum non euacuatur a residuo: verũtamẽ est occultum non apparens.

¶ Hic textus est difficilis: ⁊ h3 duas expositiões. Prima est cõmunis: quã Dynus pre alijs videtur posuisse: ⁊ est ꝙ rigor. i. frigus eveniens in principijs exacerbationum cõtinue flegmatice durat. vi. horis: aut tantum. i. circa hoc: vñ plus fit istud frigus in continua q̃3 in interpollata. Et hoc est qd̃ dicit: superans illum. na3 periodica flegmatica. i. interpollata non evacuatur a residuo. s. frigoris. i. non evacuatur: quinetiã perduret rigor: ⁊ frigus in ipso: verũtamẽ est occultum non apparens. i. non tantũ perdurãs in ipsa: vt continua. Est ergo summa sententie: ꝙ frigus in principio exacerbationũ cõtinue flegmatice plus est manifestũ: ⁊ plus durat: q̃3 frigus in principio paroxismorũ interpollate statice. Et causam huius dicunt esse: quia sub materia flegmatice febris continue plus suffocatur calor innatus: cum ipsa sit intus venis. ¶ Sed si experientia non decipit nos: totum contrarium vidimus. s. ꝙ frigus in paroxismis interpollatarum flegmaticarum validius fuit: ⁊ plus perdurauit q̃3 frigus in principio continuarum de flegmate: ⁊ videtur rationabile: quia flegma interpollate est purius: ⁊ est in locis: in quibus minus ⁊ tardius potest calefieri: q2 non attingitur a calore tanto. Sed flegma in cõtinua flegmatica non est sic purum: ⁊ non sic frigidum: ⁊ est magis obsessum ⁊ penetratum a calore potenti: ⁊ ideo citius debet recedere: ⁊ remissius debet esse. ¶ Ex his ergo coacti fuimus facere aliam expositionem ⁊ totum textũ facit difficilem vnum vocabulum. s. rigor. hic enim forte sumitur rigor aliter q̃3 sumatur alicubi ab Aui. vel alio auctore: sumitur enim pro tepido calore: qui apparet in hora quietis exacerbationis. Et vult Auic. ꝙ sicut in statica interpollata paroxismus durat. xviij. horis: ⁊ quies durat sex: i ita in continua exacerbatio durat. xviij. horis: sed tepiditas caloris durat sex horis: aut tm̃. i. circa hoc: qd̃ adhuc minus q̃3. vi. horis. ¶ Uel auctum: ⁊ est littera clara. Superãs. s. calor iste quietis: siue remissionis continue illum: qui fit in periodica. i. calorem: qui est in quiete interpollate. nã periodica non evacuatur. i. non mundificatur a residuo caloris: tamen est occultum non apparens. s. sicut in continua. non ergo vult aliud: nisi ꝙ licet tam in continua flegmatica q̃3 in interpollata duret remissus calor: que3 vocat rigorem sex horis: i adhuc tamen est calor in continua manifestior. In interpollata vero occultior. Et ideo adhuc vna potest dici interpollata: alia continua.

¶ De febribus que sunt f̃m plurimum de genere flegmaticarum: ⁊ sunt quãdoq3 ex cholera: ⁊ non sunt ex eis: que fiunt ex melãcholia appropriate cũ noibus ⁊ iudicijs. Cap. I.

Et sunt febres empialos ⁊ lipparia: que ambe sunt de summa febriu3 in quibus diversificantur loca caloris ⁊ frigoris intus et exterius propter diversitatem ⁊ locu3 eius: qd̃ putrefit ⁊ qd̃ nõ putrefit. Et sunt tres divisiones febris appropriate: sincopalis humorosa: ⁊ febris ex sincopi minuta subtilis: ⁊ febris diuturna: ⁊ nocturna.

¶ Hic determinat de quibusda3 febribus reducibilibus ad flegmaticas: q2 vtplurimũ de flegmate fiũt: i3 q̃nq3 fiant a cholera: vt lipparia dicta taburos ⁊ syncopalis minuta: ⁊ nõ fiunt a melãcholica: vt apparebit. s. pura: sed a flegmate tendente ad naturam eius: vel habente eius mixtionẽ fiũt: sicut Ysaac ponit de lipparia: ⁊ hoc dicit rubrica. Et p̃mo enumerat has febres scd̃o exequit̃. ibi scd̃a. (Hec febris.) Dicit primo. Et sunt iste febres empialos ⁊ lipparia: que ambe ⁊c̃. de genere febriũ: in qbus diversificant̃ loca caloris ⁊ frigoris itus ⁊ extra excepta diversitate mãe ⁊ locorum: in qbus pure fiunt iste mãe. Scd̃o dicit: ꝙ istarũ feb. quedã vocat̃ syncopalis humorosa: ⁊ q̃dã syncopalis minuta: q̃dã diurna: ⁊ q̃dã nocturna. Est tñ sciendum ꝙ pter has febres est reperire aliã feb. in qua invenitur calor ⁊ frigus in eodẽ loco: ⁊ hoc declarabitur in pcessu. Q̃uo aute3 in eis diversificantur loca putredinis ⁊ partes apparebit in suis capitulis. Deinde enumerat alias tres species cu3 dicit. Et sunt. s. preter predictas species tres divisiones in tres alias species ⁊c̃. ⁊ sunt in summa sex species.

¶ Febris in qua occultatur frigus: ⁊ apparet in ea calor: ⁊ est empialos. Cap. ij.

Hec febris fit ex flegmate vitreo: i3 est comprehensum in occulto ⁊ profundo: qd̃ infrigidatur vbi est. Verũ ipsi accidit ia3 putredo: quare spargitur ex eo vapor eius: qd̃ cũ putruit ⁊ dispartit̃: in-

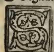
flāmatur in exterioribus: ⁊ illud quod non est putrefactum: infrigidatur in interioribus.

¶ Hic exequitur de his febribus: ⁊ hꝫ ptes sex: sicut sex sunt he febres. Primo ergo exequitur de empiala. scdo de lipparia ⁊c̄. partes sunt note. Prima in duas: pmo ponit cām empiale: ⁊ modum productus a causa. scdo ponit signa. ibi (Signa eius.) Prima in duas: primo facit hoc. scdo dubiū remouet. ibi scda. (Et eius quidem.) Imaginatio Auicē. est ꝙ in empiala apparet frigus intra: ⁊ extra apparet calor: ⁊ ꝙ cā eius est flegma vitreum: qđ comprehensuꝫ est in occulto. s. in interioribus. Infrigidatur vbi est. i. apparet frigidū ibi: sed vapor putredinis eleuatus ab eo cū putrefit: ⁊ a parte que putrefit spargitur extra: ⁊ iflāmatur. i. apparet calidus in exterioribus: ⁊ pars nō putrefacta huius flegmatis est illa: que appet frigida in interioribus. ¶ Dubitant quidam: an in empiala extra sentiatur calor ⁊ intus frigus: vt extimauit Aui. ¶ Nos nō intendimus questionari de hoc: qꝛ est qđ de noie. sed dicemus: ꝙ his nominibꝰ empiala lipparia nostri auctores diuersimode vtunť. Hoc enim nomen empiala significat febrem aliquando: in qua simul ſm eādē partē sentitur calor ⁊ frigus: ⁊ hoc mō. s. ad hoc significādum vtitur hoc vocabulo Gal. ii. in libro de differentijs feb. ⁊ in libro de malitia complexionis diuersꝫ ⁊ in cōmēto. xliij. affo. septime particu. Si febris a cholera nō habeať ⁊c̄. ⁊ haliab. 6° theorice. 6° ca. ⁊ Ras. 16 cōtinentis 3° cap. in pn°. Hoc ēt noie empiala vtuntur aliqui ad significādum febrē: in qua extra apparet frigus ⁊ intus calor: sicut Ysaac scdo lib. fe. cap. de empiala: ⁊ Ar. pblematum. 27. scdo problemate. hoc etiā nomine empiala vtūtur alij contrario mō p̄dictis ad significādū febrem: in qua intus apparet frigus: ⁊ extra calor: quō vtitur. Auic. hoc vocabulo hic. ⁊ Serap. 6° breuiarij. Et dicit empiala ab epi. qđ est supra ⁊ ali. i. alia: quia calor supra frigus. i. extra frigus. Nō ergo qōnemus hoc: sed pone vnā febrē: in qua intus sit frigus ⁊ extra calor: ⁊ voca illam sicut tibi placet, ⁊ assigna cām eius: qđ in ea apparet. ¶ Considerādum ꝙ Ysaac imaginať cām huius febris: quā ipse lippariaꝫ vocat esse mām cōpositaꝫ ex melico ⁊ flegmatico humore: qꝛ flegma grossum: qđ intus iacet. ⁊ cholerā grossam putrescentem: ⁊ exteriora inflāmātē: ⁊ pōt imaginatio eius tolerari. vide eū. ¶ Dubium est quis locus sit iste occultus pfundus. ¶ Secundo dubitatur quō iste dꝫ febriens: si intus hꝫ frigiditatē. ¶ Ad primū dicendū: ꝙ per loca occulta profunda possumus intelligere stomachum: ⁊ itestina: ⁊ partes illis imediate adiacentes. Uel possumus itelligere loca iteriorū venarū: ⁊ pfundas ptes musculorū: ⁊ per loca exteriora intelligemus loca extrema. s. manus ⁊ pedes. ¶ Ex qbus apparet solutio ad quesitum: an hec febris sit continua vel interpollata: qꝛ si mā est in venis: reponeť in summa ꝯtinuarū: si extra: reponeť in summa iterpollataꝝ. ¶ Ad 2m dōm: ꝙ licet circa stomachum ⁊ itestina: vel circa pfundas venas pfundorū musculorū percipiať frigus: tū opꝫ imaginari: ꝙ vapor putridus calidus petit cor ⁊ calefacit: ⁊ facit febrē: vnde iste nō dꝫ sentire frigus in pfundo. i. in corde vel circa cor: sꝫ sentit frigus circa stomachuꝫ ⁊ itestina: ⁊ circa dorsum. s. circa itrinsecos musculos dorsi ⁊ vētris: ⁊ circa pfundos musculos coxarū: ⁊ calorē sentit in pedibꝰ ⁊ manibus. Et circa hoc multe psūt eē cōtingētie circa diuersitatē locorū itrinsecorū: in qbus sentitur frigus ⁊ extrinsecorū: in qbus sentiť calor: ⁊ tu ꝯsidera. ¶ Dubitatur 3°: qꝛ si loca itrinseca pprie aliquarū venaruꝫ possint esse: in qbus fit ista ifrigidatio. ergo necessario loca extrinseca erūt frida: qꝛ ad ifrigidationē partiū extrinsecarū sequtur in exterioribus frigiditas: sicut apparet de frigore i exterioribus in exacerbationibus continue flatice. ¶ Dicendum sine dubio ꝙ exteriora ex hoc debent esse frigida: sed presentia putridi vaporis calidi facit ea calida per violentiam. Uel dicendum: ꝙ loca venarum intrinsecarū: in quibus potest percipi frigus: non sunt venaruꝫ cordi propinquarum: ⁊ multum cum illo continuarum.

¶ Et eius quideꝫ frigus non apparet in huiusmodi tempore: quoniam est quietuꝫ: ⁊ associatur ei: ⁊ nō patitur ab eo: qđ occurrit ei: postq̄ꝫ ergo incipit in eo putredo mouetur ⁊ infrigidatur infrigidatione quadam: quāuis nō perueniat ad hoc: vt cōicet toti corpori.

¶ Aliqs quereret: quare hoc flegma intus fridum sentitur nunc: ⁊ pus anteq̄ꝫ moueretur ad putredinem non sentiebatur. Et respondet: ꝙ frigus eius flegmatis itus non apparet in tempore hoc. s. quādo non mouetur ad putredinē: qꝛ stabat qetum: ⁊ associatur ei. i. membro in quo est: ⁊ iō non patitur a partibus: que sibi occurrunt. Postq̄ꝫ ergo icipit putrefieri mouetur: ⁊ ifrigidatur. i. apparet eius ifrigidatio: que est quedam frigiditas: qꝛ nō est pura friditas: sed potius qdam debilis calor debet dici: tamen iudicatur frigiditas: quāuis non perueniat. i. talis ifrigidatio nō venit ad cor: qꝛ tunc non diceretur febris: vel tūc esset modus syncopalis febris. ¶ Non itendimus autem hic philosophari: quomodo sentiatur vt frigidū: quod est remisse calidū: sicut vrina mingenti in balneo: vt dixit Gal. 3° de simplici medicina. ¶ Cōsiderādū ꝙ dixit ifridať: qꝛ appitio talis ifridatiōis fit p quādā explicationē itrinseci frigoris frigidi hūoris: ⁊ hec sunt declarata supra caplo de sermōe rigoris ⁊ frigoris ⁊c̄. ¶ Dubitatur: quia calor qui sentitur extra: est a vapore calido putrido: sed iste eleuať a flegmate putrido intus stante: sed illud sta est actu putriduꝫ. ergo actu calidū. ergo sentietur calor in iterioribus. ¶ Dicēdū: ꝙ opꝫ nos imaginari partes huius flegmatis putridas eē paucas respectu partium nō putridarū: esse tū tātas ꝙ vapor sufficiēs ad inflāmādum ⁊ extinguenduꝫ pōt surgere. Sed ptes frigide in locis in qbus sunt: vincūt calidas ifrigidādo loca: in qbus situātur. ⁊ si talis imaginatio non fit nō absoluemus: quin ista febris sit empiala: ⁊ cū sit febris: in qua calor ⁊ frigus ſm vnā ⁊ eādē partem percipiuntur.

¶ Signa. Capitulum. lij.

Igna eius sunt eadem que predicta sunt. Et ꝙ eius vrina est frigida cruda minoris caliditatis: q̄ꝫ vrina aliarum sui generis. ¶ Et pulsus eius ē rarus tardus. ¶ Et ipsa ſm plurimū additur omni die. ¶ Uerum propter grossitudinem materie sue conuertitur quandoqꝫ in quartanam ⁊ tertianam: quoniam huiusmodi materia in corpore est parua: ⁊ parue putrefactiōis ignea: ⁊ paucitas quidem est ex causis elongationis periodi. ¶ Et propterea ꝙ paroxismus non redit omni die: nō remanet hec febris qn sit flegmatica: sed propterea est flegmatica: qꝛ putredo eius est putredo flegmatis: ⁊ hec nō extrahit eā ab hoc quin sit flegmatica: sed propterea ꝙ putredo est putredo flegmatis: non propterea ꝙ paroxismus nō redeat omni die. ¶ Spatiū vero paroxismi eius est ex quatuor vsqꝫ ad. xxiiij. horas: ⁊ ſm plurimū cōsumitur ante illud qm̄ hec mā nō est cū illa multitudie.

¶ Ponit primo signa. scdo quoddā declarat. 3° cōplet signa ibi scda. (Verū.) ibi 3ª. (Spacium.) Dicit primo eadem que dicta sunt. s. supra in cap. de signis flatice interpoliare: que sunt signa flatice absolute. Vel eadē que dicta sunt. s. de nā huius febris: q homo intus frigeat: et extra caleat. ¶ Urina etc. Ratio est: q2 hoc q flegma vitreum est infrigidans plus interiora q3 in alijs flegmaticis. ¶ Pulsus etc. suppie respectu aliarum flaticarū: tñ respectu sui sani est velox et frequens eo q febrit. ¶ Additur omni die. i. exacerbat vel paroxismat omni die. ¶ Considerādū q forsan in pri° paroxismi huius febris dispō est similis alijs flaticis de flegmate vitreo: q2 est frigus in extremitatibus: sed cum iā incipit vapor putridus extra expandi: vt in augmento eius: tunc proprie stat frigus sensatum intus: et extra sentitur calor. Et si quis vult potest imaginari: q in ipso principio sit extra calor: et intus frigus: et tu cōsidera ipsa fm plurimū. Verum q2 dixerat: q istud fiebat fm plurimum. s. paroxismatio omni die declarat: quare dixit hoc: quia non semper hoc fit: imo paroxismat quandoq3 de quarto in quartū diē vel de tertio in tertium: et cā huius: q2 mā est parue quātitatis et parue putrefactionis pp sui grossitiē: frigiditatē: et viscositatē: et cū h3 putredinē3 est sua putredo ignea. ¶ Et paucitas māei est de causis elongationis. i. retardationis siue postpositionis periodi. ¶ Et q2 aliqs diceret: si ista febris paroxismet de tertio in tertiū: vel de quarto in q̄rtum ergo non est flatica: q2 flatis est moueri omni die. Respondet: q hec paroxismatio de tertio in tertium: vel de quarto in quartū nō exibit eā ad hoc: q nō sit flatica. nam febris est flatica: cuius putredo est: sicut putredo flatis: sed istius febris putredo est h°. Et propterea q paroxismus non venit omni die non suppie d3 dici non flatica: quasi intelligat: q specificatio febriū3 nō est ex motu poxismoli: sed ex natura māe. ¶ Considerandū quosdā ex hoc textu arguisse 3 nostrā opinionē: quā tenemus: q paroxismatio sequit humores ex nā forme specifice: na3 dicunt. Si ita est: sicut forma specifica cōcomitat formā substantialē. verbi grā. flegmatis: ita talis paroxismatio. ergo nunq3 flegma faciet paroxismum de 3° in 3ᵐ: nec de quarto in quartū: cuius 3trariū Auicē. dicit. ¶ Et nos dicamus q effectus qui sequuntur formas specificas et formas substātiales: sequuntur eas in determinata mensura accidētiū: et nisi sit probibens. Unde turbith euacuat flegma et proprietate: et scamonea cholerā in determinata mensura: et tñ si extra quātitatem: quā forma reqrit pro hac opatione detur: euacuabūt sanguinem. et poīe est: q simul cū flegmate: et poīe est: q sine eo. Similiter magnes si inungat oleo non attrahit ferrum: et multa sunt exēpla. flegma itaq3 mouetur de die in die3 ex sui proprietate: cum fuerit cum hoc determinate quātitatis et modi substātie. Cum aūt paucificatur et ingrossatur: l3 ex forma specifica debeatur sibi oī die paroxismus: tñ impedietur ex his accidentibus. Unde pigritabitur et tardabitur motus ad tertiū: vel ad quartū diem. et de hoc prolixe scripsimus in questione. ¶ Considerandum secundo: q flegma hoc vitreū sui frigiditate: grossitie: et viscositate nō est aptū recipere putredinem: que sit vere putredinalis: apta enim ad hoc sunt mixta: que sunt calida et humida. recipiet igit calefactionem valde violenter: et sua putrefactio est quedā ignitio violēta: vel sibi similis: et hoc est qd dicit parue putrefactionis ignea. i. putredo talis non est vera putredo: s3 quasi ignitio. ¶ Considerādum tertio: q paucitas. s. materie et putrefactionis est ex causis elongationis. i. retardationis periodi. nā sicut in questione de periodicatione declarauimus. materia mouenda ad paroxismū habet duos motores. s. naturā siue calidum naturale: et cu3 non stimulatur natura non mouet illam. Et paucitas eius est de causis tarde stimulationis: q2 tarde venit ad quātitatem: que stimulet. Alius motor est calor extraneus: et quādo mā est

Flegma vitreū nō putrescit vera putredie.

grossa difficulter passibilis: et parum receptibilis putredinis: tunc ipsa etiā mouetur tarde. et hoc vult Aui. ¶ Spatium vero. Hic ponit aliud signū: et est ponere tempus perdurationis. ¶ Considerandum q textus potest dupliciter exponi. Uno modo q paroxismus febris: quo distinguit ab alijs: sit a quarta hora vsq3 ad. 24. et ita q quatuor prime hore non sint de hac febre: et ipsa differt ab alijs. Nam in primis quatuor horis homo sentit solum calorem in interioribus: quia incipit flegma moueri: et nondum peruenit vapor extra: qui exteriora calefaciat. Imaginabitur ergo q circa quartam hora3 veniat extra vapor calidus: et calefaciat exteriora: et tunc habet esse empiala: et durat vsq3 ad 24. horam: et fm plurimum minus: vt Auic. dicit. Hec expositio licet mihi non placeat quāuis sit mea: tamen posui eam: quia ad multas excitat imaginationes in natura huius febris. ¶ Secundo modo potest exponi: q Auicē. velit q paroxismus huius febris ad minus durat quatuor horis: et ad plus. 24. et vtplurimum consumitur ante. 24. Et causam assignat: quia hec materia cum sit pauca nō est cum illa multitudine: qua possit durare. 24. horis. ¶ Considerandum: q in imaginatione Auic. fuit fixum flegmaticam materiam igneam putridam in empiala esse paucā: et ideo cito finit paroxismus: et citius multo q3 febris flegmatice periodice cōmuniter accidētis: vnde in quatuor horis potest finiri: quāuis sit vitrea materia: et pōt finiri vsq3 ad. 24. Et fuit hec sententia Ras. 16. continentis 3° capso. ¶ Dubitatur si post resolutionem pauci flegmatis putridi homo remaneat cum sensu frigoris in interioribus eo q pars crudi et frigidi flegmatis nō putridi multa potuit esse: de qua non est sperandum: q in breui tempore resoluta fuerit. ¶ Dicendum q possibile est remanere cum sensato frigore: si flegma illud remansit motum: et possibile est assuefactum esse illud: et remansisse quietum: et non pati a frigore eius: et tu considera.

¶ De febre in qua occultat calor: et appet in ea frigus: et ē lipparia. Cap. liij.

Ec febris fm plurimum est flegmatica: et quādoq3 est cholerica ex cholera grossa valde.

¶ Hic determinat de febre: in qua iteriora calefiūt: et appet i exterioribus frigus cui nomē ipositū ē lipparia. Et primo pmittit cās eius. scdo declarat. scda ibi. (Et quādo.) ¶ Cōsiderādū primo: q ois paroxismalis febris incipiens cū frigore in illo tēpore principij pōt dici lipparia: q2 plus q3 exteriora calefiāt stat frigus cum interiori calore: et de tali mō febris non est hic sermo: sed de illa que in sui natura h3 in toto paroxismo esse in dispositione hac. ¶ Considerādum scdo: q sicut dicebatur de empiala: ita dicendum de lipparia. Quidam enim auctores vtuntur hoc nomine lipparia ad significādum febrem: in qua intus est frigus: et extra calor: vt Ysaac febrium quinto. Quidā vtuntur hoc nomine ad significādum febrē: in qua interiora sentiuntur calida et exteriora frigida. Et dī lipparia. i. pinguis febris: q2 pingues intus sentiunt calorē: et extra frigus: vt Aristo. pble. 8°. 80. pblemate. Et ad febrē significādum vtitur Auicen. hoc vocabulo. et Gal. 3° de simplici medicina. distinctione tertia 3° cap. et in affo. xlviij. quarte pticule. In non deficientibus febribus si quidē que extra sunt frigent. Et in cōmēto affo. xliiij. septime pticule. Si febris non a cholera habeatur: vbi dicit. Limos vel lipparia febris etc. et i cōmēto secundi pronosticorū: cōmento 4° in fine. ¶ Considerādū tertio: q raro inuenitur grossa cholera grossitie: q̄ ad hāc febrē requiritur: cū sit illius cholere extrane⁹ motus: flegma autem grossum in interioribus reperitur frequenter: et ideo frequentius hec febris reperitur a flegmate.

¶ Quomodo autem est flegmatica: est quoniã flegma intrinsecum quando inflãmatur & putrefit: calefacit illum locum.

¶ Primo ostẽdit modũ eius qñ est a flegmate. scdo qñ est a cholera. tertio dubium mouet & soluit. ibi 2°. (Modus autem.) ibi 3°. (Et habet.) Prima in duas. pmo premittit. secundo declarat. ibi 2°. (Qm̃ nõ resoluit.) ¶ Dicit pmo: q a flegmate fit febris: qꝛ flegma intus putrefit aliqñ: & calefacit illum locum. s. solum. ¶ Dubitat qd flegma sit illud. ¶ Dicẽdum q est vel flegma vitreũ, vel crudũ. ¶ Sed tu dices: quare nõ infrigidat intus: sicut in empiala. ¶ Dicẽdũ q si huic flegmati adueniat putredo in oĩbus partib⁹ tunc solũ calefacit: & non ifrigidat interiora: & hoc est in lipparia. Si aũt quedã pars soluz putrefiat: & maior pars sit frigida mota non putrida: tunc interiora infrigidantur: sicut in empiala. Cõtingens est autem vtrũqꝫ euenire ppter diuersitatẽ hominũ & locoꝝ & materieꝝ diuersitatez in eadem specie: & ppter diuersitatem causaꝝ agentium.

¶ Quoniam non resoluitur nisi quando putredo calefacit exteriora corporis cum sparsione vaporis sui calefactione plurima.

¶ Hic declarat: & pmo quare putrescẽte illo flegmate intus exteriora non calefiunt. scdo quare infrigidant exteriora. ibi 2°. (Et qñ virtus.) ¶ Dicit pmo: q illud flegma putridum in iterioribus ideo calefacit locũ illum tñ: qꝛ mã flatica putrida in iterioribus nõ resoluit per poros tunc: nisi q putredo ppter plurimã calefactionẽ in illa mã putrida calefacit exteriores partes versus cutim & extremitates vaporibus illius materiei extra expãsis. Et sub hac ppositione Auič. intelligit istã: sed flegma in interioribus putridũ possibile est: q nõ sit calefactũ plurima calefactione potente ad extra mouere vapores. ergo illũ solum locũ intrinsecum calefacit: & non locũ siue loca extrinseca. Negare aũt istam possibilitatẽ non est possibile: lꝫ non sit facile eã ponere. ¶ Jam ergo apparet: q flegma putridũ in iterioribus⁹ in hac lipparia in duob⁹ differt a flegmate putrido in empiala: qd etiam flegma est in iterioribus. Primo q in empiala non totũ calefit: sed in lipparia totũ calefit vel maxima pars eius: & vtrũqꝫ est possibile inesse de facto in diuersis hoĩbus. Secundo. qꝛ putredo in flegmate lipparie non est fortis: & multe calefactionis: vt possit extra mouere vapores: lꝫ in empiala illic pauce partes: que sunt putride habent vnum fortẽ calorem igneum dantem vaporibus motum ad exteriora: vnde exteriora calefiunt.

¶ Et quando virtus effunditur ad locum: vbi est lesio: tunc euacuant exteriora a calore: quare infrigidantur.

¶ Jam pbauit q ɔtingẽs est exteriora nõ calefieri: sed soluz ille locus iterior. Hic vult pbare q ɔtingẽs est exteriora infrigidari: & dat tres cãs. Prima. qꝛ illa virtus tẽdit ad illũ locũ intrinsecũ: vbi fit putredo. ¶ Dubitat: quare in empiala nõ effundit calor & spũs ad locũ intrinsecũ: vbi est lesio. s. putredo: sicut fit in lipparia. ¶ Hic sũt multi modi dicẽdi: videlꝫ. Primo q cã in hac diuersitate põt esse diuersitas idiuiduoꝝ in sensibilitate & aptitudine passionuꝫ interioꝝ. Jlle ergo in quo est multa sensibilitas & aptitudo ad passionẽ in locis iterioribus: vbi flegma putrefit: habebit fugã caloris intus: & fiet lipparia. Aliter aũt non talis non habebit illã: sed poterit habere empialã. ¶ Scda causa in hac diuersitate põt esse modus putredinis malignus: vel nõ malignus: & stant ista simul: q putredo & caliditas in toto flegmate in lipparia sit in gradu remissiori: & tamẽ sit malignior cogens virtutẽ intus ɔfugere. ¶ Tertia causa posset dari & est diuersitas calefactionis harum materieꝝ. Et fantasiemur: q in lipparia est facta quedã ignitio & assatio totius flegmatis: vnde depressis partibus flegmatis nõ fit euaporatio: & ppter nocumẽtum caloris ignei assantis interfugit calor: & tunc oportebit dicere: q fortior est: & acutior calor in flegmate & putredine flegmatis in lipparia q̃ in empiala. & est ɔtrarium ei qd diximus: & esset alius modus lipparie. ¶ Quarto põt dici: q vtrobiqꝫ calor intus reuertit: sed in empiala vapores calidi mouentur extra: & mouent vnde violentat motum caloris intus ipsum ad exteriora trahẽdo quasi violenter. Et hic modus apparet eẽ bene ɔueniẽs: lꝫ aliqd supra de eo dixerim: sed si alicui placet: illũ accipiat. ¶ Dubitat vnde causat frigiditas in exterioribus intus fugiente calido. ¶ Dicẽdum vt supra diximus: q vel ab aere: vel ab elemento frigido: qd est in nobis: non intẽdimus hic protelare.

¶ Proprie quãdo in exterioribus sunt flegmata cruda vitrea frigida.

¶ Hic dat cãm scdam infrigidationis: & patet: & lꝫ ipsam videat ponere cãm simul cum pmissa: tñ per se sufficiens cã est: vt exteriora ifrigident. Nã lꝫ intus non ɔfugiat calor: sed in exterioribus sint flegmata vitrea infrigidabunt exteriora: si hẽant aliquẽ modum motus: quẽ dare potuerũt vapores ab intra venientes. Et apparet tibi ex hoc: q aliqui pauci vapores veniant ad exteriora a mã flegmatica. que interiora calefacit. & illi pauci eliquant vel agitãt multa flegmata vitrea extra stantia quoꝝ frigus sentiat: & nõ sentiat calor vapoꝝ fiat lipparia. Sed qꝛ Auicen. vidit: q vapores calidi simul cum illo flegmate sunt plus apti facere sensum caloris. & frigoris fm easdem partes. ideo omittit hoc dicere: qꝛ talis febris est potius de sequenti capło. Et ppter hoc Auicen. istã causam coniunxit precedẽti: vt ostẽderet q motori huius flegmatis vitrei ad ifrigidandũ est calor fugiens intus. vnde eius frigiditas apparet. Et intelligo hic motorem large.

¶ Et iterum qñ resoluitur multotiens ex ea vapor: qui non putruit: sed eleuat. & facit caliditatem & associat ei caliditas spatio paruo. deinde separatur ab eo separatione vaporis aque calefacte. Quum ergo separatur ab eo: et fuit in radice ante putredinem vehementis frigiditatis: & redit infrigidat corpus.

¶ Hic dat tertiam cãm istius ifrigidationis in exterioribus & calefactionis in interioribus. & vult q causa est: quia a flegmate isto interius putrido surgit vapor & facit caliditatez. s. in actu eleuationis. & iste calor paꝝ durat cũ eo &c. ¶ Dubitat qꝛ multo facilius dꝫ hic vapor eleuari in empiala febre: qꝛ pars vna est putrida: & illa eleuabit vaporẽ aquosum frigidũ: & non putridum a parte non putrida. Jn lipparia autem cũ putredo sit super toto flegmate: non poterit eleuari vapor non putridus. imo necessario erit putridus tenens calorem. ¶ Considerãdum q fm sanũ intellectum Auicen. inuit hãc diuisionem: q vapor qui ab extrinseco flegmate surgit. qdã est nõ putridus & per ɔñs nõ seruans calorẽ: qꝛ non hꝫ illum pfundũ & intrinsecũ: quidam aũt est vapor putridus qui nõ est aliud q̃ ipsuꝫ corpus putridum humoris subtiliari & eleuati in vaporẽ. Possemus ergo imaginari q in empiala vapor: qui extra venit est putridus: qꝛ surgit a parte putrida: cuius putredo est fortis caloris dans illi vapori fortem motũ ad exteriora: sed a reliqs partibus nõ putridis non surgit vapor: qꝛ illic sũt multe partes: & solum sunt eliquabiles a calore partium putridarum: qui non potest eas facere euaporare euaporatione ad extra. imo solum eliquate infrigidant interiora. Et si a partibus non putridis surgeret vapor veniens ad extra

mixtus cum vaporibus putridis: tunc in hac febre sentiret calor ⁊ frigus in exteriorib⁹ ⁊ hoc ꝓpter duos vapores: ⁊ esset febris de sequenti cap. aut sentiret solus calor in exteriorib⁹: si vapor putridus cū suo calore vinceret ⁊ nō permittat vaporē non putridū reuerti ad suā friditatē: ⁊ esset empiala: aut intus ⁊ extra sentiret frigus: si vapor non putridus vinceret in hoc: qđ est reuerti ad suā frigiditatē nālem: ⁊ cū hoc vinceret caliditatē putridi vaporis: ⁊ esset de sūma lippariaꝝ. inq̄ꝫtum circa cor opꝫ esse calorē extraneū in oi febre: aut esset extraneus modus febris. ⁊ tu hoc ꝯsidera. ¶ Terminemus igit̄ imaginationē nr̄am ad hoc: ꝙ in empiala a ꝑtibus putridis flegmatis surgit vapor putridus. ⁊ a ꝑtibus nō putridis: que faciūt sensum frigoris: nō surgit vapor non putridus: aut si surgit. non pōt reuerti ad suā friditatem radicalē ꝯtrariante calore putridi vaporis. In lipparia aūt imaginari opꝫ: ꝙ ois ꝑs formalis flegmatis hꝫ calorē: vel saltem nullā hꝫ friditatē: que possit sensum frigoris īducere. ⁊ ideo in īterioribus sentit̄ calor purus: q̄ꝫuis tn̄ quelibet pars sit cal'a: imaginari possumus: ꝙ nō quelibet ꝑs sit putrida. ⁊ tūc a ꝑtibus putridis ꝓpt̄ talē motū putredinis in eis. vbi gr̄a. debilē putredinē non surgit vapor putridus tanti vigoris: vt ad extrema pellat: sed tātū quo petit cor: q̄a iteriores vie sunt latiores. A partibus aūt nō putridis opꝫ imaginari eleuari vapores non putridos multos extra veniētes: qui cū ꝑdiderint suā caliditatem īfrigidant. ¶ Sed merito hic accidit dubitari: q̄s est separator istoꝝ vapoꝝ: vt putridus ex eis vadat ad cor: ⁊ non putridus tēdat ad exteriora. vbi īfrigidat̄. ¶ Dōm ꝙ ꝯtingentia ꝯcursus haꝝ causaꝝ est. Cum enim posuerimus: ꝙ ille vapor putridus non est expulsibilis ad extra: seq̄tur eum venire ad cor. ¶ Sed dubitat̄. pone ꝙ iste vapor non putridus vadat ēt ad cor: q̄d sequetur. ¶ Dōm ꝙ vapor ille non putridus vadit cū vapore putrido. ⁊ nō reuertet̄ in corde ad suam friditatem: tam ꝓpter cordis caliditatē: q̄ꝫ ꝓpter socium vaporē putriduꝫ. Et si imaginationi tue placet: ꝙ possit reuerti ad friditatem: tūc erit modus febris sincopalis. ¶ Sed iteꝝ dubitat̄: pone ꝙ vapor putridus sit paucus non extēsibilis ad cor. ⁊ vapor nō putridus actu calidus sit multus vadēs ad cor. ⁊ calefaciēs suo actuali calore cor. ita ꝙ ledat oꝑationes illo calore: quero que febris est ista. ¶ Ista dubitatio faceret nos redire ad arduas speculationes de febribus: a q̄bus iam expediti sumus in q̄ōnibus nostris. Et dicamus ꝙ tu potes illā vocare ephimeram: nec magis debes turbari de hoc q̄ꝫ vocare ephimerā illā: que fit ex vaporibus ciboꝝ īdigestoꝝ ī stomacho. Et alios modos dicēdos habes in q̄ōnibus nr̄is. Hic ergo est modus ītelligēdi has febres lippariā ⁊ empialem q̄ꝫtum ad hos vapores ponēdo vaporē putridū surgere a parte putrida: ⁊ non putridū a non putrida. Possum⁹ aūt imaginari vaporē non putridū surgere a ꝑte putrida: ⁊ etiam vaporē putridū. ⁊ hoc s̄m diuersitatē putredinū: cū enim putredo in flegmate magis ꝓfundat̄ ad ꝑtes eius: ⁊ corpus flegmatis diuidit ⁊ subtiliat vnā partē: que est veꝝ flegma hn̄s putredinē in altum eleuās subtiliando vt aliq̄d ꝓpinquuꝫ: tunc est vapor putridus. Si aūt putredo nō sic ꝓfundet̄. ⁊ aqueum subtile: qđ est in flegmate eleuet: qđ non dī flegma: sed pars flegmatis. tūc a ꝑte putrida surgit vapor: qui non est putridus. In empiala ergo febre: q: putredo in mā est ꝓfundior ⁊ fortior s̄m vnū moduꝫ supra dictuꝫ: surgit aliq̄d: qđ est putridū. In lipparia vō surgit aliquid aquosum frigidū radicalr̄ non putridū: sed calidum. vnde dimittit postea calorē suum: cū extra fuerit in loco remissioris caloris. ¶ Pōt aūt hic moueri questio si vapor: qui in lipparia surgit a ꝑte putrida non est putridus. ergo q̄uo ista febris est de sūma putridaꝝ. ¶ Et dicemus: ꝙ nō est vere putrida sicut si vapor esset putridus: sed inq̄ꝫtū minera est putrida dī febris putrida. ⁊ huic simile est imaginabile in putredinibus alioꝝ humoꝝ. Et pōt q̄s addendo ad oia ꝑdicta dicere: ꝙ ois vapor: qui surgit a mā putrida: est aliquo mō putridus: sed cū non est ꝓfunde putridus. potest dimittere accidētalem calorē vt in lipparia. Cum autē habet putredinē ꝓfundā nō dimittit illā vt apparet in empiala. Ex q̄bus multe q̄ōnes soluunt̄. ⁊ apparet solutio ad q̄ōnē primo motā. ¶ Cōsiderādum vlterius nos hic ꝓsupponere aquam calefactā posse reuerti ad suā frigiditatē: ⁊ vaporē ad frigiditatē: ⁊ moduꝫ substātie posse reuerti. causam aūt hic nō damus: sed dedimus eā. 2° cañ. capitulo 2°.

Vapor nō putridū a re putrida surgere posse.

Vapor putridus tātā magis caliditatē hꝫ quā nō putridus.

¶ Considerādum ēt ꝙ duplex reperit̄ iſa hic. Una que dicit. fuit in radice. ⁊ intelligit: ꝙ calor iste in vapore aquoso non putrido separat̄ ab isto vapore separatione ⁊c̄. i. sicut separat̄ caliditas a vapore aque calide. vt apparet in manubrio lebetis. ergo cuꝫ iste accn̄talis calor separat̄ ab eo vapore. ⁊ in radice. i. radicalr̄ ex parte cōplexionis: quam hꝫ a nā: anteq̄ꝫ flegmati aduenirer putredo. fuit vehementis frigiditatis: q: fuit flegma frigidissimū. i. valde frigidū: vt vitreum ⁊ crudū: vel ad aliud redit. s. ad suam friditateꝫ ⁊ infrigidat̄. ¶ Considerādū: ꝙ sicut iste vapor postq̄ꝫ est eleuatus venit extra ita ꝑdit caliditatē. Si enim ꝓmo veniret extra cū calore: ⁊ postea īfrigidaret̄ ꝓmo ex eo sentiret̄ calor in exterioribus: qđ non fit: ⁊ aliter nō pōt imaginari. ¶ Cōsiderāduꝫ qđ dixit ante putredinē: q: si illud flegma ꝯsideratū fuit vt est sub forma putredis est calidū. ¶ Alia lr̄a hꝫ fugit. i. vadit ad radicalē cōpletionē ⁊c̄. ⁊ est lr̄a plana. ¶ Considerādum circa oia ꝑdicta: ꝙ ad febrē ad hanc lippariā possent ꝯcurrere plurime cause de ꝑdictis simul. verbi gr̄a. q̄n putrefiat flegma in īterioribus: ꝙ nō euaporat extra vaporē putridū. ⁊ ꝙ virtus effundit̄ ad locū putredinis: ⁊ ꝙ in exteriorib⁹ sit mā flegmatica vitrea. ⁊ forsan cum ꝑdictis pōt ꝯcurrere: q: vapor non putridus moueat̄ ad exteriora qui infrigidet̄. Q̄nq: accidit ꝙ vna sola cā sufficit. vbi gr̄a. si flegma putrefiat in īterioribus. ⁊ nō euaporet extra: q̄uuis nulla sit alia causa potest dici lipparia: in qua interiora calefiunt: ⁊ non calefiunt exteriora. Similiter si flegma intus putrefiat: ad quod reuertat̄ virtus: ⁊ intus congreget̄ calor: fiet febris lipparia. Et tu discurre per alias causas.

¶ Modus aūt quo fit cholerica est: q̄n cholera q̄n est pauca. ⁊ intrinseca ⁊ putrefit ⁊ calefacit locum: ⁊ non resoluit̄ ex ea aliquid accidit: quod diximus in sua compare ex flegmate. et appropriatur hec cholerica taburos nomine. Uerum lipparia est nomen generis: ⁊ est longioris spatij q̄ꝫ emitriteus.

¶ Hic ōn̄dit q̄uo lipparia fit ex cholera. ⁊ modus est si in īteriorib⁹ putrescat cholera pauca: supple ⁊ grossa īteriora calefacit. Sed paucitate ⁊ grossitie nō resoluit̄ ex ea aliq̄d: qđ expandat̄ extra. Accidit ḡ ex hoc illud: qđ accidit ī lipparia facta ex flegmate q̄ꝫtum ad ꝓ^m moduꝫ: que lipparia ex flate in hoc est cōpar sme ꝯsilis huic lipparie ex chol'a. ¶ Cōsiderāduꝫ: ꝙ sicut in lipparia de flegmate poterat cōtingere īfrigidatio in exterioribus: si flegmata vitrea erāt in eis: sic imaginabile est aliquā in interioribus esse cholerā: ⁊ ex flegmate: liꝫ sit hoc difficile esse: ⁊ sicut in flatica cā infridationis in īteriorib⁹ poterat esse fuga caloris ad locū putredinis. ita multo magis in cholerica. Tertia cā est exclusa a febre cholerica. nō eni est imaginabile: ꝙ a chol'a surgat vapor aqueus: q̄ īfrigidet̄: aut difficile est imaginari. ¶ Appropriat̄ noie ⁊c̄. Nō hꝫ h̄ nomē apđ nos aliquā expōnē. ¶ Est lōgioris spatij q̄ꝫ hemitriteus. s. in ꝑoxismo vno. ⁊ h̄ ꝓpter grossitiē mā: ⁊ cuius signū est pauca euaporatio. Placeret autēꝫ mihi plus: ꝙ lr̄a diceret: est lōgioris spatij q̄ꝫ tertiana. s. pura. Et vult forsan Auicen. intelligere

q est lõgioris spatij in pñodicatione: qꝛ non pñodicat oĩ die: nec est necẽium q pñodicet de 3° in 3m. qꝛ põt periodicare de 4° in 4m. Et non tollit quin sit febris cholerica: ꝛ possunt hec itelligi ex dictis in cap. de empiala. Cum ergo dixit q̃ hemitriteus intellexit q̃ꝫ flatica: ꝛ q̃ꝫ cholerica tertiana.

¶ Et habet aliqs vt dicat quõ erit febris: ꝛ non procedet in ea caliditas ex corde in totum corpus. Illud nãqꝫ quod narratur est de genere eius: in quo nõ procedit caliditas ex corde in totum corpus. ¶ Responsio itaqꝫ est: q in terminis harꝫ rerum attenditur vna conditio: vt non sit quod prohibeat sicut diffinimus aquã frigidam ꝛ humidam: qñ disposita est fm naturam suã: ꝛ non fuerit qd prohibeat: ꝛ diffinimus graue qd est illud: qd tendit inferius: qñ dimissum fuerit cum sua natura: ꝛ in istis omnibus caliditas peruenit ad cor: ꝛ pcedit in arterias: ꝛ spargitur. At ꝟo accidit prohibitio illius: in quibusdã locis: sicut accidit ei: sup quẽ ponuntur pruine. ¶ Nocumentum ꝟo harũ necessarium est esse actu.

¶ Hic p̃ mouet dubiuꝫ. 2° soluit. Dubiũ est hoc: quõ febres lipparie possunt dici febres: cũ non hẽant diffõnem febris: que dicit q est calor extraneus ꝛc̃. Expansus ꝛc̃. Rñdet q in terminis. i. in diffõnibus harꝫ reꝫ. s. febriũ ꝛ entiũ naliũ que diffiniunt per aliquos effectus ꝛ accidentia attendit vna ꝯditio. ꝛ est q sunt vera vltima p̃dicata in illis diffõnibus nisi sit phibens. Vbi gr̃a: cũ diffinimus aquã dicimus est corpus frigidũ ꝛ humidũ: ꝛ hoc est veꝝ de sui nã ꝛ nisi sit phibens. tñ repit aqua cal'a. ꝛ sic appet in diffõne grauis. ꝛ in oĩbus. Hic adaptat hoc ad ppositũ: ꝛ intelligit q sic est in pposito: qꝛ febris est calor accẽsus in corde qui expandit ad alia mẽbra nisi sit phibẽs. In istis ergo febrib⁹ oĩb⁹. s. quecũqꝫ sint lipparie. ꝛ non lipparie caliditas venit ad cor: ꝛ pcedit de se in arterijs ꝛ spargit sup mẽbra: sꝫ aliqñ phibet spargi ad quedã loca: sicut accidit ei hoĩ vel ei loco: sup queꝫ ponunt pruine. Pruina fit ex vapore aqueo congelato a forti frigore. vt 1° metheoroꝝ'. ꝛ ideo fortiter infrigidat. vbi ꝟo nos hẽmus pruine sudeus hꝫ nix. Et dicit sicut accidit ei sup quem exponit nix'. si ergo sup extremitates febricitãtis: vel sup alio loco ponat nix vel pruina vel glacies: locus ille infrigidabit: ꝛ febris nõ poterit expãdi in illuꝫ locũ. ꝛ tñ iste hõ dicet febriens. Simili modo ppter multas cãs põt phiberi expãsio febris sup mẽbra. ꝛ cã sitis niui est flegma vitreũ infrigidãs exteriora.' ¶ Nocumẽtũ. Quia diceret aliqs: an mẽbra supra que phibent expãdi iste febres sint egra: ꝛ lesa in opõnibus. dicit q sic. Nocumẽtum ꝟo eaꝝ. s. febriuꝫ actu in toto necẽium est eẽ. ¶ Sed dubitat si manus febrientis est phibita recipe febrẽ. quõ ergo noceret eius opatio a febre: que est in corde. ¶ Amplius. Põt eẽ hec phibitio ppter friditatẽ actualeꝫ a niue acceptam. quõ ergo ledit opatio a febre: cũ ledatur ꝛ moriat a frigore. ¶ Nos iam declauimus plixe ħ in qõne nr̃a de subiecto febris. ꝛ declarauimus: q ps sic ifrigidata hꝫ morbũ frigidũ: qui est sibi forma. ꝛ sic ledunt eius opõnes a friditate: ꝛ cũ hoc hꝫ febrẽ per cõitatẽ. i. qꝛ cor febrit: nõ põt manus exercere suas opõnes. Presupponit. n. pro opõnib⁹ suis tẽperamẽtuꝫ cordis. ꝛ vtraqꝫ istaꝝ sufficit ad hoc: q man⁹ nõ possit exercere suas opõnes. ¶ Alr põt ps exponi ꝛ minus subtilr. Si dicat si nix vel pruina debent phibere febreꝫ sup mẽbra. qbus apponunt: opꝫ q sint tãte infrigidationis q iducant morbũ fridũ ledentem opõnes: qꝛ aliter nõ phiberent febrẽ recipi. ꝛ hoc est qd dicit. nocumẽtũ eaꝝ. s. pruinaꝝ ꝛc̃. Repit aũt in nr̃is qõnib⁹ de febrib⁹ textus iste alr expositus ppt lraꝫ que repiebat: que dicit prune. s. ignis. Quẽadmodũ. n. calor prune est calor nõ euaporãs. ꝛ nõ expãsibilis: sed cõburẽs locũ: in quo pruna ponit sine euaporatiõe. ita hũores qdã intus putrescẽtes calefaciunt loca itrinseca sine euaporatione ad exteriora. tñ cum hoc actu nocent operationes totius.

¶ De febre: in qua fit vnaqueqꝫ duarum reruꝫ in vnoquoqꝫ duoꝝ locorum. Cap. iiij.

I hec febris fuerit: non erit nisi vbi sunt due materie frigide mote propter putrefactioneꝫ: quaꝝ vna est in interioribus: ꝛ altera in exteriorib⁹: ꝛ non est aliqua eaꝝ plurimi nocumenti. Deinde quum incipiunt putrefieri mandat vnaqueqꝫ eaꝝ vaporem calidum cõprehendentẽ cum partibus suis: ꝛ vbi est frigiduꝫ. ¶ Et tu quidem iam sciuisti causaꝫ in regimine humoris frigidi in dispositione motus.

¶ Hec est tertia febris: in qua vnaqueqꝫ duaꝝ reꝝ. s. calor ꝛ frigus fit in vnoqꝫ duoꝝ locoꝝ. s. itus ꝛ extra. g nõ est pars in qua nõ sentiat sil' calorẽ ꝛ frigus. Dat aũt Auic̃. talẽ modum q imaginemur duas mãs flaticas fridas vitreas: q̃ꝝ vna sit itus: alia extra. ꝛ vtraqꝫ moueat calido putredinali talr q appareat eaꝝ frigus. ꝛ ex hoc iste sentiet frigus intus ꝛ extra. Sed cũ hoc imaginat q aliq̃ ps vtriusqꝫ mãe putrefiat: ꝛ emittat itrinseca mã putrida vaporẽ calidũ putridum extra attingẽtem loca illa: que ifrigidant. ergo iste vapor calefaciet: ꝛ mã frida infrigidabit. ꝛ eodeꝫ modo a parte mãe putride extrinsece vadat vapor putridus itus: vbi est cõprehẽsus fridus humor: ꝛ cõprehẽdit illas ptes. ergo sentiet calorem ꝛ frigus. Et si tu imaginaris: qd vult Auic̃. videbis: q iste sint due mãe duaꝝ empialaꝝ. mã enĩ intrinseca sola sine extrinseca faceret empialã. Et apparet vnus alius modus lipparie facte a flegmate: quẽ supra nõ posuit. ꝛ est q mã faciens empialã stans intus ponat q sit extra. vnde mota per putredinẽ sentiat frigida in exterioribus: ꝛ vapor putridus ferat intus ꝛ calefaciat iteriora. Et mirãdum est: q Auic̃. de illa non fecit mentionẽ. Et forsan causa fuit q expectabat nos itelligere eã per ea: que dicere debebat in hoc cap. ¶ Cõsiderãduꝫ q Aui. dixit: si fuerit: qd est dubiũ an fm vnã ꝛ eãdem partẽ possit esse calor ꝛ frigus. Modus tñ cõis dicendi est q nõ sunt iste q̃litates fm vnam partẽ formalẽ: sed fm diuersas ptes formales tã ppinquas: q sensus decipit in iudicio de situ partiũ: ꝛ iudicat totũ esse calidum ꝛ frigidũ: sicut pone exẽplũ de collo colũbe: ꝛ de multis picturis rubeis ꝛ albis in vno spacio: vbi ex hoc iudicant esse diuersi colores in eadẽ parte. Et illud qd istum modũ dicendi ꝯfirmat est: qꝛ si fm vnam ꝛ eandeꝫ partem imprimeret calor ꝛ frigus in hac febre: tunc febriens percipiet tepiditatẽ: que est forma inter ꝯ̃ria ista. ꝛ non percipiet ista duo ꝯtraria ꝛ nos transimus hic. iam eniꝫ scripsimus de hoc supra scdo de accidente ꝛ morbo. ¶ Cõsiderãdum etiam circa illam partẽ. Et nõ est aliq̃ eaꝝ plurimi nocumẽti. s. per vlẽm putrefactionem: qꝛ tunc nõ infrigidarent iste mãe. pars ergo pauca eoꝝ putrefit. vt diximus in empiala. Vel plurimi non est nocumẽti. s. ppter malignã putredinẽ: qꝛ si hoc esset: tũc virtus fugeret vehemẽter ad interiora ꝛ infrigidarent exteriora. Mandat dicit motuꝫ ad extra. ꝛ nõ est dubium. q si ꝯtingant ad intra vapores mandari notuꝫ est. ꝛ iuuat ad hoc dilatatio arteriarum'. ¶ Et tu: qꝛ diceret aliquis quomodo flegma qñ

putrefit infrigidat: ꝛ non infrigidabat prius. ¶ Dicit ꝙ tu
sciuisti causam huius supra cap. de empiala. In regimine
humoris frigidi in dispone motus. i. ꝙ regimen facit fri/
gus cum mouetur: q2 infrigidat: ꝛ prius quiescens non infri
gidabat. ¶ Considerãdum autem ꝙ Gal'. videtur sentire
in causa huius febris ſm cõmunem expositionem scđo de
differẽtijs febrium. s. ꝙ fit diuersitas partiũ flegmatis iux/
ta se positaꝝ: quarum vna putrefit ꝛ calefacit: ꝛ alia iuxta
illam non putrefit: ꝛ infrigidat.

¶ De febre sincopali humorosa. Cap. lv.

Ec ſm plurimu3 est propter flegma
crudũ repletionale qđ facit febrẽ dis
partitã plurimũ: q2 iam vincit virtu/
tem. Et ſm plurimu3 adiuuat super
eam debilitas oris stomachi. ¶ Et quãdo mo
uetur ꝛ icipit in putrefactione virtutem vincit
plus: ꝛ facit ea3 hesitantem. ¶ Que si dimissa
fuerit cũ materia: non sufficiet cõtra mãm. Et
qñ occupatio fit in euõne eius cu3 facilitate: fit
inobediens: aut mouetur motu ſfocante virtu/
tem. Et qñ occupatur in euõne eius cũ solutione
ventris: aut flõmia cu3 labore non tolerat vir/
tus. Quõ enim tolerabit: quu3 sit illic cum sua
quiete sincopis. Et cũ hoc toto ipsi idigẽt eua/
cuatione vehemẽter. ¶ Et itez ipsi indigent
cibo vehementer: qm̃ in humoribus eoꝝ non
est quod nutriat corpus: ꝛ viuificet ipm: ꝛ cor/
pus eius est priuatũ nutrimento. Quod si stu
dueris in cibando: additur materia diminuta:
ꝛ si non cibatur: cadit virtus.

¶ Cum determinauit de febrib9: in qbus est calor ꝛ frigus.
ꝛ plurime ex eis sunt flegmatice. determinat de alijs trib9
febribus. Et ṗmo de sincopali humorosa: que dr̃ sincopa/
lis: q2 in ea fit sincopis. ꝛ dr̃ humorosa: q2 est cũ multitudi/
ne humoꝝ. Et ṗmo ponit eam 2 que fit a flegmate: ꝛ est ſm
plurimũ. Scđo eã que fit a cholera. ibi 2a. (Et qñ accidit.)
Prima in tres. ṗmo notã facit eam ex modo cause: ꝛ aliq̃li
ter ex accesse. scđo ex modo cure. tertio ex accidẽtibus ei9.
ibi 2a. (Que si dimissa.) ibi 3a. (Et accidit.) ¶ Consideran
dum ꝙ plus euenit inueniri flegma crudũ in substãtia ꝛ re/
pletionale: q2 multe quãtitatis ꝙ̃ cholerã repletionale3. ꝛ
ideo dixit ſm plurimum vel repletionale: q2 per multas re
pletionales: ꝛ nauseatiuas satietates aggregatum. ꝛ totu3
hoc est conforme dictis. Gal'. 12. terap. 2. cap.

¶ Facit febrem dispartitã plurimũ. multiplr exponitur. Pri/
mo. i. diuersam valde ab alijs febribus flegmaticis: vt ap/
parebit ex sui modo cure ꝛ accidẽtibus. Secundo dispar/
titam ꝛc. interpollatã: q2 forsan plus est iterpollata vel fre/
quentius ꝙ̃ continua: q2 forsan tãtam maliciam ↄtinue na
tura non sustineret. Tertio dispartitam. i. separatam: ꝛ di/
stinctam vel distantẽ inter paroxismum ꝛ paroxismu3: vel
exacerbationem. l3 enim materia sit multa: est tñ grossa vi
scosa frigida inepta putredini. Unde plus euenit paroxis/
mum a paroxismo postponi.

¶ Adiuuat sup eã. s. febrẽ sincopalẽ: q2 sincopis in ea fienda
ppter cõitatẽ eius ad cor: vt appet. 3o cañ. Fen. xi. Uel adiu
uat sup eã. s. mãm frigidã flegmaticã multiplicãdam.

¶ Considerãdum vincit virtutẽ pul. q2 mota magis ledit: ꝛ
facit eam. s. virtutẽ hesitantem: q2 nescit virtus qd faciat. si
enim cessat a motu materie suffocatur sub illa: si mouet eam
etiam suffocatur sub illa. vt apparebit.

¶ Que virtus si dimissa fuerit. ¶ Considerãdum etiam: ꝙ
ex hac difficultate cure: apparet virtutis hesitatio. Ondit
aũt Auic. cure difficultatẽ ṗmo per actum euõnis. na3 aut
non euacuabis eos ꝛ suffocantur: aut euacuabis. ꝛ tũc leni/
bus euãtiuis: ꝛ nõ obedit motui: q2 est cruda: aut agitat: ꝛ
suffocat: aut euãbis cum euõne. s. forti farmacia: aut phle/
botomia copiosa. ꝛ hoc est qđ dicit cũ solutione vẽtris cu3
labore. i. laboriosa ꝛ forti: aut flõmia cum labore: vt vtriq3
referatur. i. flõmia copiosa non tolerat ꝛc. q2 iste euõnes la
boriose plus fortiter illam mãm mouebũt: que anteq̃3 edu
catur: occidet: cum ipse quiescẽtes faciant sincopim. appa/
ret ergo ꝙ nõ possunt euãri. ꝛ tñ indigent euõne vehemen/
ter: q2 ibi est magna repletio. ¶ Considera tñ: ꝙ in flõmia
est speciale nocumẽtum. vnde ex toto in ea phibetur. 12. tera.
ꝛ. 16. ↄtinentis. ¶ Scđo ostendit cure difficultatẽ per ciba
tionẽ. nam indigent cibo: ꝛ nõ possunt cibari: q2 additur per
cibum mã diminuta. i. que sine cibo diminueretur per absti/
nentiã. vel diminuta. i. pauca existens in ↄparatione ad se
ipsam multiplicatã per cibũ. Isti enim habent stõm debilẽ
non digerẽtem bene cibaria. imo crudas materias multi/
plicantem. ¶ Sed dices: qd est fiendum in tantis hesitatio
nibus. ¶ Dicẽdum ꝙ male potest fieri cura. ꝛ vt plurimũ
est mortalis hec passio ſm ꝙ experientia vidimus. qd aũt
sit fiendum qđ stet loco istoꝝ. s. loco cibationis ꝛ euacua/
tionis apparebit in cap. cure. Questio. I.

Dubitatur q2 dicit ꝙ in hac febre sincopali nõ est
in humoribus: qđ nutriat corpus ꝛ vi
uificet. s. per spirituũ multiplicationẽ. ¶ Econtra per Gal'.
12. terap. 1. cap. vbi loquens de hac febre dicit. Lõgissimu3
enim qui ita dispositi sunt ferunt ieiuniũ ex ipsis quos hñt
crudis humoribus idigestis nutrito corpore. ¶ Idem per
Rasim. 16. ↄtinentis. 2. cap. ¶ Dicendum vt ponit Rasis ꝛ
Gal'. ꝙ isti humores flegmatici aliquãdo non sunt multu3
crudi: nec multũ mali: ꝛ homines tunc non sunt mali colo/
ris: nec ↄcauati in oculis. ꝛ tales nutrire possunt ꝛ ab istis
febribus contingit euadere. Aliquãdo sunt mali valde cru
di indigestibiles. ꝛ cũ eis in facie homo disponitur in colore
ꝛ habitudine quasi cacetica: ꝛ talibus humoribus hõ non
potest nutriri: ꝛ moritur homo ex hac sincopali febre. vn/
de Gal'. ibidẽ. Si enim nõ solum crudi ↄtigerint esse: sed in
tm̃ corruptionis deuenerint: vt non possint digeri finaliter
impossibile est saluari qui ita egrotat.

¶ Et accidit iceptione sui: vt effundatur ad cor
res frigida faciens accidere sincopim: ꝛ mino
ratur pulsus: ꝛ tardatur ꝛ fit rarus. Amplius na
tura sollicita est in calefactione materiei ꝛ sub/
tiliatione eius. ꝛ putredo que mouetur in quas/
dã partes eius adiuuat sup eã. ergo euadit cor
a nocumento ꝛ frigore eius: ꝛ cadit in nocumẽ/
tum caloris eius: quare fit pulsus velox: ꝛ p/
prie in ↄstrictione sua plusq̃3 fit velocitas alio/
rum. quãuis illud: quod vincit cu3 hoc sit par/
uitas: ꝛ tarditas: ꝛ raritas.

¶ Hic ponit signa ꝛ accidentia huius febris primo a pulsu.
¶ Considerãdu3 ꝙ hoc facit imaginari istã febrem esse cõ
tinuã: q2 effumatio materie ad cor aptius fit per partes in/
trinsecas. Tamen in interpollatis põt fieri talis effumatio
sicut in eis imaginamur fumum putridum venire ad cor a
materiebus extra venas. Questio. II.

Dubitatur vtꝝ tunc cũ effunditur res frigida ad cor
homo febriat. ¶ Dicẽdum ꝙ stãte no
cumẽto frigoris in corde nõ est imaginandũ: ꝙ hõ febriat:
sed cũ incipit cadere in nocumentũ caloris: tunc incipit fe/
brire. Modum autẽ euasionis a nocumento frigoris dicit

esse per calefactionem: quã facit nã. s. mouendo spiritum ⁊ per calidũ putredinale: ⁊ tunc cum calefiunt ptes starũ fit pulsus spissus ⁊ velox: cũ nõ possit esse magnus ꝑprie in cõstrictione. i. in sistole ꝑpter multitudinez vapoꝝ plusq̃ꝫ fit velocitas: seu spissitudo alioꝝ. Questio. III.

Dubitatur de hoc qm̃ Gal. 12. terap. 2° ca. loquẽs de pulsu istoꝝ dicit. Scd̃m alia tpa. s. a pͥmo paroxismo rarius ⁊ tardius hoꝝ arterie pulsant oĩuꝫ qualitercũq̃ꝫ febriẽtium. ¶ Amplius. Supra dcm̃ fuit ꝙ in flegmaticis febribꝰ pulsus sunt spissiores q̃ꝫ in q̃rtanis. non aũt velociores. ⁊ hoc ꝑpter v̾tutis debilitatẽ. ergo mlto magis hoc erit in sincopali. ¶ Dõꝫ dupli͛. ¶ Primo ꝙ lꝫ pulsus in istis sit tardior ⁊ rarior ꝑpter mortificationeꝫ caloris sub mã cruda viscosa: quãuis pars eius putrefiat. ⁊ fit hoc respectu aliaꝝ febriũ. tñ sistoles cõparata diastoli est velocior ⁊ spissior ꝑpter multam multitudinẽ vaporuꝫ circa cor. ¶ Scd̃o ꝙ hic cõparat pulsum: qñ cor iam cedit in nocumẽtum caloris pulsui: qui prius erat qñ stabat nocumentũ frigoris. vnde dicit plus q̃ꝫ sit velocitas alioꝝ. s. pulsuum precedentium tẽpore nocumenti frigoris: non tñ alioꝝ febricitãtium. ⁊ ideo subdit quãuis: qd̃ vincit. s. respectu aliaꝝ febrium: sit paruitas ⁊c̃.

¶ Et periodus eius est periodus flegmatice: ⁊ non alterat͛ ab ea. ¶ Et est cũ ea inflatio faciei. ⁊ mollities corporis. ¶ Et colores habentium eã non figunt͛ super dispõnem vnã. imo q̃nq̃ꝫ est cinerea ⁊ plũbea eius materia: ⁊ q̃nq̃ꝫ fit citrina: ⁊ q̃nq̃ꝫ fit nigra: ⁊ quandoq̃ꝫ fiunt labia coꝝ sicut labia comedentis mora. ¶ Oculi vero coꝝ sunt fusci virides exeũtes valde apud cõmotionem egritudinis: ⁊ fit sicut maniacus. ¶ Et quod est sub hypocundriꝭ eorum est vehementis inflationis: ⁊ similiter viscera eoruꝫ. ¶ Et quãdoq̃ꝫ euomunt acetosum. ¶ Et quãdo est eis apostema in quibusdam visceribus. tunc non speratur omnino.

¶ Quia dicit: ꝙ istud flegma non est vehemẽter extraneũ a nã flegmatis: sicut est flegma vitreũ. non enim est credibile illud inuenire posse circa cordis partes: nisi mõstruosum eẽt: sed est flegma crudũ repletionale. ⁊ est multũ q̃ꝫtitatis eẽt valde malũ. ⁊ ideo saluat͛ paroxismus flegmatis.

¶ Et est cũ ea iflatio faciei sicut in cacesia ꝑpter grossos vapores flegmatuꝫ crudoꝝ. ⁊ maliciam digestionis. Mollicies propter dominiuꝫ flegmatis in corpore.

¶ Et colores ⁊c̃. non figunt͛ ꝑpter pugnã virtutis hebitãtis. imo q̃nq̃ꝫ eius mã. i. cutis: ⁊ est mã. i. subm: vel mã. i. color. vel mã. i. humor colorãs. citrina. i. viridis: sicut. n. frequenter vnũ pro alio sumit͛. vt 2° ꝑnosticoꝝ cõmẽto 2°. ⁊ 2° reg. acu. cõmento. 21. Hec aũt diuersitas fit ẜm diuersum gradũ pugne: ⁊ suffocationis caloris sub materia: vt cum minus suffocat͛: apparet cinericius vel plũbeus: cum autez plus fit viridis vel niger. ⁊ ex hac suffocatione praua fiũt labia nigra: vt ei qui comedit mora.

¶ Oculi fusci ⁊c̃. mortificatione caloris: qui suffocat͛ a mã. Exeũtes. i. ꝓminẽtes ꝑpter multos vapores flegmatis. ⁊ possibile est ꝙ sit ꝑpter aliquẽ moduꝫ suffocationis apud cõmotionẽ. i. victoriã egritudinis. s. apud eius vehemẽtiã. Qd̃ aũt cõmotio significet victoriã apud sermones Auic. declarauimus super Fen. 6. cap. de causis morsus viperarum. Uel cõmotionẽ. i. ꝑncipium paroxismi.

¶ Et fit sicut maniacus ꝑpter ingetudinẽ ⁊ anxietatẽ in virtute: ⁊ propter angustias stomaticas repletione eius. vñ nõ quiescit in situ vno. Thadeus vero dicit ꝙ fit maniacus solũ quantũ ad faciẽ: q͛ habet eã terribilẽ vehemẽtis inflãmationis propter grossas ventositates. ¶ Uiscera: q͛ sunt etiã loca supiora versus ilia ⁊ vmbilicum. ¶ Et q̃nq̃ꝫ euomunt acetosuꝫ. Quia in stomachis coꝝ est aptũ generari hoc flegma ꝑpter frigiditatẽ. ¶ Et qñ. Cõcordant in hoc oẽs: q͛ malitiaꝫ apparis ⁊ febris eius non põt tolerare virtus. ⁊ vna cõis salus apostematis in interioribus est virtutis robur. vt. x. terap. 5° capl'o. ¶ Amplius. Istos nõ possumus cibare timore apostematis ⁊ cibo indigent causa virtutis non habẽtes qd̃ nutriat ⁊ viuificet: vt itelligitur a Gal. ibidem scd̃a parte. ⁊. 12. terapeu.

¶ Et q̃nq̃ꝫ accidit eis in quibusdã horis ex cholera dominante grossa: ⁊ fit cũ ea in visceribus adustio: ⁊ euomunt choleraꝫ: ⁊ sunt ei periodi phlegmatice ẜm plurimum.

¶ Considerãdum ꝙ cholera dñans. s. multe q̃ꝫtitatis grosse. vt vitellina ẜm Auic. per hoc qd̃ dicit dñatur in interioribus in sui motu põt facere sincopim suffocando calorẽ. ⁊ ideo dr̃ sincopls. ⁊ dr̃ humorosa: nã ꝑpter multitudinẽ huius humoris fit adustio: ꝑpter caliditatẽ humoris: cuꝫ calor occupat illũ. vñ fit maior adustio q̃ꝫ in ꝓdicta flegmatica pura euomunt cholerã: q͛ ista cholera vitellina facta ex flate ⁊ cholera reperit͛ multũ in partibus stomachi.

¶ Et sunt ei. Dupli͛ exponi põt. Primo. s. sincopali flegmatice: ⁊ iam dixerat hoc: sed addit ẜm plurimũ. vt ostendat ꝙ põt ꝑmutari ab illo ordine. Scd̃o ei. s. sincopali facte a cholera ista. ⁊ hanc credo fuisse Auic. intẽtionem. hec enĩ cholera grossa est ꝑpter flegma. ⁊ habet multã exuberantiam. ⁊ ideo põt facere oĩ die paroxismũ. ⁊ plurimuꝫ sic facit. An vero dicat͛ terciana vel nõ esset questio de noĩe.

¶ De febre sincopali minuta subtili. Cap. lvj.

Hec febris est acuta: ⁊ cadit pulsus ⁊ virtus in paroxismo vno: aut duobus paroxismis cum additione: et eueniens in corpore cuꝫ velocitate. ¶ Et quandoq̃ꝫ non sufficit cũ ea virtus vsq̃ꝫ ad. iiij. ¶ Et fit ex chimiꝭ subtilibus plurimũ. quoꝝ cholericum est vehementis subtilitatis ⁊ ꝓfundationis male substantie venenose: cui iã accidit putrefactio in corporibus calide cõplexionis sicce valde. ¶ Et plures paroxismi huius febris sunt paroxismi tertiane.

¶ Hec febris dr̃ syncopalis a syncopi: que in ea fit. dr̃ minuta: vt ꝯtra distinguit͛ a repletionali. Ita eniꝫ vt credo significat͛ in arabico: q͛ mã illa non est repletio nãlis: sed pauca dr̃ subtilis: q͛ euenit de cholera subtili: vel q͛ accidit hoĩbus cholericis subtilibꝰ habitu. Uel dr̃ febris minuta subtilis apud arabes febris ethica talis: qualis est ptisicoruꝫ: vt diximus in tractatu nostro de ptisi. ⁊ hec febris sincopalis est similis illis consumptis: cũ appareant hi vt ptisici.

¶ Est acuta: q͛ vehemens cum velocitate finis: q͛ in ea cadit virtus naturalis ⁊ aialis. Et pulsus in paroxismo vno: q͛ in pͥmo ⁊ duobus paroxismis supple cadit virtus cum additione. i. multo plus: ⁊ est eueniens in corpore. s. ista febris: vel iste casus virtutis cuꝫ velocitate: q͛ subito ꝑpter velocẽ motũ materie. ¶ Et q̃nq̃ꝫ. Quãdo est multa prauitas in mã non sufficit ⁊c̃. plurimũ quoꝝ. vt plurimum ista materia est cholerica: q͛ posset esse subtilis venenosa melãcholica. s. facta ex cholere adustione. Conditiones aũt huius mãe sunt ꝙ sit subtilis ꝓfundabilis in membris. vnde mẽbra nõ possunt illã mãm a se excutere: ⁊ ꝙ sit substantie venenose: ⁊ ꝙ sit putrida: q͛ vt sic facit febrem in corpore

cõplexionis calide ℸ sicce: q̄ hoc corpus est in quo regnat ... ista mãe cholerice subtiles. ℸ. s. q̄ hec mã ad sincopim per viã dissolõnis magis paraſ. vt. 16. otinentis. ¶ Et plures paroxismi. Quia vtpliũ sunt paroxismi cholerici. Si ... est hec mã venenosa melancholicã hñs nãm paroxismat in quartũ. ℸ forsan q̄ hic modus male cholere est prassina vel eruginosa. Lʒ Ysaac caplo de tertiana non placeat: q̄ ex prassina vel ex eruginosa fiat febris: cum virtus non tm̃ eam sustineat: vt putrefiat. Nos aũt credimus hoc non eẽ impossibile: ℸ si tibi placet opinio Ysaac iponas huic cholere venenose nomen: quod tu vis.

¶ De febre diurna ℸ nocturna ex flegmaticis. ¶ Capitulum. lvij.

Diurna est cuius paroxismus accidit in die: ℸ eius tepor in nocte: ℸ nocturna est ecõuerso: ℸ vtreqʒ sunt male: sed diurna est longior ℸ deterior.

¶ Primo notificat modos harũ febriũ: ℸ cõparat eas adinuicem. 2° pbat. ibi 2° (Et facit.) ¶ Cõsiderandum q̄ hec febris non est alia a flatica interpollata. imo est eadẽ cũ illa: sed determinaſ per accidens ad hoc nomen. Cũ enim cõtinua febris oi die inuadit de die. s. in pn° diei vel pceſſu. ℸ nocte tepescit. ita q̄ quãuis cadat mutatio in spacio noctis ℸ diei. nihilominus ſequr motũ diei ℸ quietẽ noctis vocaſ diurna. Si aũt icipit paroxismus veniente nocte: ℸ die tepescit codẽ modo vocaſ nocturna: ℸ q̄ oi die venire paroxismũ est pprium flegmatice. ideo hec febris est flegmatica. ℸ ideo Auic. ifra eam non curat alr. ¶ Si aũt bene ɔſideras ista febris potest esse cholerica: vt duplex tertiana: vel vna tertiana. ℸ differt ab alijs tertianis: quas cõtingit mutari in paroxismis: vt ɔtingit non ſequẽdo motũ diurnum vel nocturnũ: ℸ quodã modo imaginabile est hoc de febre quartana: q̄ aliqua põt dici diurna: cuius mot⁹ ſm maiorẽ partem ℸ fortiorẽ est in die: quies est ĩn maiori parte in nocte: sed q̄ nõ sic ɔpplõ põt ad aperi melãcholica febribus. ideo Aui. nõ voluit istam febrẽ fore de sũma melãcholica: q̄ si supra dixit q̄ iste febres nõ fiunt a melãcholia: forsan aũt q̄ cã que Aui. mouit ad loquẽduʒ de hac febre fuit: vt ostẽderet qd sit peius: an moueri mãa ad paroxismũ in die: ℸ tepescere in nocte: an ecõtra. Et sermo Aui. in his que dicit de hoc verificaſ de quacũqʒ mã: que mouetur siue sit flegmatica: siue cholerica: siue melancholica. attamen febri flegmatice melius. adaptatur talis modus motus dictus diurnus vel nocturnus.

¶ Et facit cadere multotiens propter longitudinẽ suã ℸ suũ euentũ in calore diei in ethicaʒ.

¶ Probat q̄ sit deterior diurna q̄ꝫ nocturna. Prima ratio: q̄ facit cadere in ethicã. Ratio est duplex. pma q̄ longior: q̄ de plurima materia vt probat statim. Secunda q̄ accidit in calore diei. quasi dicat q̄ calor diei ℸ calor feb. iuuãt se in exiccando ℸ faciendo ethicam.

¶ Et si ipsa nõ esset seua: non accideret hora aptionis pororũ: ℸ resolutionis vaporis: ℸ nõ accidit nisi propter multitudinem materiei ℸ fortitudinem eius.

¶ Scda ratio. Illa febris est magis seua: que accidit hora aptionis pororũ ℸ resolõnis mãeꝝ in vapores: sed diurna est hõ. maior est nota: q̄ non accideret illa hora: nisi q̄ mã est multa: nõ enim obstãte aptione pororũ ℸ resolutione materie facit febres. hoc ergo significat multitudinẽ ℸ fortitudinem materie. s. in qualitate ℸ motuqbus potest moueri contra virtutẽ non obstãte resolutione: que fit de ea.

¶ Et est necessarium cũ hoc vt patientes eaʒ cibentur in nocte: ℸ non permittantur dormire super repletionẽ stomachi. ℸ precipiantˀ vigilie. ℸ est ex eis: que faciunt cadere virtutem.

¶ Tertia ratio. Illa febris est peior: in qua patientẽ opoꝫ ter cibari in nocte. ℸ similiter vigilare in nocte: sed in febre diurna est hoc: maior est nota: quia cõsuetudo humana est de nocte dormire. minor est nota: quia illa debet cibari in hora tepõris: que est de nocte: sed statiʒ eo cibato nõ oportet super dormire: quia habentes febreʒ repletionalem: sicut sunt flegmatice non debent statim super repletionem idest super assumptionem cibi dormire: nisi cibus ad inferiora stomachi deponatur. Sequuntur enĩ ex hoc euapo rantes ad caput catarri nocentes stomacho. Sequiſ etiaʒ suffocatio quedam caloris in stomacho. oportet ergo q̄ sit peruigiles: ℸ hoc debilitat eos. ¶ Sed tu dices. Cum ego cogor cibare istos in nocte quid faciam de somno eorum. ¶ Dicendum q̄ tu facies illud: quod videſ tibi minus malum. facies enim eos vigilare vna vel duabus horis post cibum: ℸ postea concedes eis somnum. ¶ In hoc autẽ tertia ratione possunt cadere multe comparationes de cibatione ℸ somno in temporibus paroxismi diurne ℸ nocturne febris: quas omitto.

¶ Et tolerantia febris in calore diei ℸ vigilie in frigore noctis sunt ex eis magis digne: que faciunt cadere in ethicam.

¶ Hec est quarta ratio: ℸ cõmunicat cuʒ prima. ℸ arguit sic. febris est peior: in qua sunt due cause casus in ethicã: sʒ in febre diurna sunt due cause. vna est tolerãtia febris in calore diei: ℸ hoc muitũ exficcat ℸ ɔsumit. alia est vigilie in frigore noctis. l. de nocte: q̄uis sit frigus. tñ vigilie resolũt ℸ exficcant: cũ deberet homo tunc quiescere ℸ vacare digestioni ℸ rest aurationi resolutoꝝ in calore diei.

¶ Et ad sũmũ est de genere febriũ difficilium.

¶ Quia de materia multa ℸ forti.

¶ De cura flegmatice. Cap. lviij.

Cura huius egritudinis diuersificatur ſm horas suas: scilicet principiũ ℸ augmentũ ℸ statum: ℸ declinationem. Et ſm apparitionem digestionis in ea: ℸ eius occultationem ℸ diuersificatur ſm materias suas: scilicet flegmaticam acetosam: ℸ flegmaticam vitream / ℸ flegmaticaʒ salsaʒ ℸ dulcem.

¶ Cum notificauit has febres: ponit hic curã. ℸ primo earum: que cõmuniter eueniũt: que sunt vere flegmatice. Secundo eaꝝ: que non sic eueniũt: ℸ sunt annexe flegmaticis. ibi secunda. (Cura eaꝝ.) Prima in duas. pmo premittit curam flegmatice periodice. scdo adaptat illam ad curã continue. ibi secunda. (Cura eius.) Prima in duas. pmo ponit curã: que ei debetur rõne cause. Scdo docet succurrere accidẽtibus. 2° ibi (Et succurrat vomitui eius.) Pma in duas pmo ponit. vnde sumaſ gñalis modus curationis harũ febrium. Scdo exequtur. ibi 2°. (Et oẽs eius spẽs.) ¶ In prima pte vult: q̄ cura diuersificaſ ſm diuersitatem tẽporũ: ℸ ſm diuersitatem dispõnis in mã: ℸ ſm diuersitatem in specie materierum. ¶ Dubitaſ quare dixit diuersificari curã ſm tẽpora: ℸ diuersificari curã ſm apparitionem digestionis ℸc. Diuersitas enĩ ſm apparitionẽ ℸ occultationẽ digestionis icludit diuersitatẽ ſm tẽpora. ¶ Dõm q̄ ista cura est cõis ɔtinuis flegmaticis ℸ iterpollatis: q̄ð Auic. voluit in sequenti cap. ℸ hic cum dixit in rubrica. Cura flegmatice: lʒ isti casi. primo videantur applicari ad iterpolla-

tas. distinctio aūt tempoꝝ morbi est penes accidentia. Et hec distinctio plus ꝯtingit flegmatice ꝯtinue. ⁊ est distictio quo ad materieꝝ digōnem: ⁊ ꝯuenit vtriqꝫ: qꝫtum ergo ad distōnem pmā dixit. Diuersificat̄ sm horas: qꝫtum ad secū dam dixit. Et sm apparitionē. Diuersificatio aūt cure sm tēpora vt accidētibus sunt distincta est maxime in cōpara/ tione ad statū: in quo est accitium difficultas: ⁊ est diuersi/ ficatio in ordine cibationis: quā ad statū ordinauimus: sꝫ diuersificatio cure sm tpa distincta alteratione mãe est di/ uersificatio in vsu medicinaꝝ digerētium ⁊ eūantium. que medicine respiciunt materiam sm ꝙ aliter est dispositio. ¶ Potest aūt aliter rūderi ad questitū: ꝙ nō diuersificaret cura flegmatice sm tpa aliter qꝫ sm diuersitatē dispōnis in mã: q: forsan ista simul ꝯcurrūt: sed dixit ad maiorē decla/ rationē vt dicat: ꝙ cura flatice diuersificat̄ sm tpa. ⁊ diuer sitas sm tpa est diuersitas sm apparitionē digōnis: ⁊ occul tationē. hanc eniꝫ tēpoꝝ distinctionē ꝓprie flegmatis attē dimus. Et dixit hoc. A. q: accidit in flegmatica multuꝫ: ꝙ tpa frangūt̄ apparētibus enim signis digōnis manifeste vt sit febris in augmento: reuertunt̄ signa cruditatis. Et tunc apparētibus signis cruditatis non curabis cura augmen/ ti: sed cura principij. ⁊ ideo ne cadat error in sermone: quo dixit ꝙ cura est sm tēpora. Subdit ꝙ per tēpora intelligo ea que distinguunt̄ sm materie dispositionē. ita ꝙ quocunqꝫ tempore apparet in materia cruditas siue occultatio dige stionis: tunc curetur cura principij.

¶ Et omnes eius species cōmunicant in hora principij in tribus rebus in necessitate lenifica tionis equalis: aut vomitus. Et in necessitate administrationis subtiliantium ⁊ incidentiuꝫ ⁊ diureticoꝛum.

¶ Hic prosequit̄ curam. ⁊ p̊ sm diuersam intētionem sm tē pora ⁊ dispōneꝫ mãe. 2° sm diuersitatē specieꝝ flegmatice. 3° ponit medicinas: ⁊ res ꝯuenientes sm illas intētiones. ibi 2ª. (¶ Amplius. Diuersificat̄.) ibi 3ª. (Et ꝯuenientio/ res.) Prima in tres. pmo ponit intētiones curatiuas: que in pncipio debent̄. ⁊ nobis ostēdit qd fiendum in pncipio. 2° qd in augmēto. 3° ordinat regimē in cōparatione ad sta tum dans itelligere declinationē. ibi 2ª. (Et in augmento.) ibi 3ª. (Et fortasse.) Prima in duas. pmo pmittit intentio/ nes: que ꝯueniunt in pncipio flegmaticaꝝ. 2° declarat. ibi 2ª. (Et cum.) ¶ In pma dicit: ꝙ oēs species flegmatice fe/ bris ꝯueniunt qꝫtum ad curā in pncipio in tribus. p̊ lenien do eq̄liter per vētrem vel vomitū. 2° in subtiliatione per i/ cisionem. 3° in diureticis approximando. ¶ Dubitat̄ quō Auicē. facit ista tria. ¶ Dōm ꝙ lenificatio vētris est vnuꝫ. vomitus est sm subtiliantia ⁊ incidētia ⁊ ꝓuocantia. s. vri/ nam sunt tertium. Uel aliter lenificatio ⁊ vomitus sunt pri muꝫ. s. euacuare per ꝓprias ⁊ manifestiores vias. incisio ⁊ subtiliatio est scōm: sed vrine ꝓuocatio est tertiū. ¶ Consi derādum ꝙ lenificatio accipitur dupl'r. Primo ꝓprie pro eūone lenitiua. verbi gratia. cuꝫ violis vel cassia: qbus nō euacuat̄ aliqd de mā flegmatica: nisi ꝯtingenter: sed mun/ dantur partes intestinoꝝ. ⁊ ista dr̄ equalis: q: leuis lenifi/ catio. Alio modo dr̄ lenificatio eūatio per ventrē accipiēs aliqd de mã: que est causa ꝯiuncta: vel antecedēs ꝓpinqua vt que sit cum odore turbido: ⁊ est eūatio minoratiua. ⁊ dr̄ ista lenificatio equalis: q: leuis respectu fortioꝝ: que fiunt posterius. vtroqꝫ modo pōt intelligi vt apparebit. Simil'r vomitus sm equalitatē est duplex. qdam leuis: ⁊ qdam de mã aliquid accipiens. ¶ Cōsiderandum etiam: ꝙ in febre flegmatica ꝯsideramus: ꝙ ipsa est repletionalis: in qua sūt mãe fecales: ⁊ alie circa partes stomachi ⁊ intestinorum: ⁊ quātum ad hoc surgit intentio in principio lenificationis equalis: ⁊ vomitus. s. equalis. Secundo consideramus: ꝙ materia est grossa viscosa. ⁊ competit incisio: ⁊ subtiliatio. ⁊ consideramus ꝙ ipsa est precipitabilis in venas emulgē tes: ⁊ vtimur diureticis: qbus per venas illaꝫ purgamus. vel vsus diureticorum cadit sub intentione digestionis ma teriei: ⁊ hec omnia apparebunt.

Lenifica/ tio accipit dupl'r: ⁊ si militer vo mitus.

¶ Et cum supuenerint febri dies tres: subtiliat̄ in ea materia ꝓpter febrem: ⁊ si ante illud mo/ uebis: nocebis: ⁊ non facies aliquid.

¶ Hic declarat qd dixit: ⁊ vult ꝙ lꝫ in pncipio flegmaticaꝝ ꝯueniant que dicta sunt. tn̄ ante tres dies vel quattuor sm Serapionē: si mouebis cum pdictis lenificātibus incisiuis subtiliatiuis: ⁊ diureticis nocebis: ⁊ nihil facies: sed post tres dies potest vti eis: q: calidum febrile iam icipit mãm subtiliare: ⁊ aliqualiter digerere. vnde sumit̄: ꝙ calor ex/ traneus materiam digerit. Questio. I.

Dubitatur pmo: vtꝝ ante tertiū diē possumus vti lenificatione equali. ¶ Dōm quoddā gñale ad oīa dicenda: ꝙ per tp̄s ante tertiam dieꝫ: vel vsqꝫ ad tertiam: vel ad quartā ego itelligo tp̄s cruditatis in mã quā significo: q: mã est discolorata subtilis: sꝫ per tp̄s post tres dies intelligo tp̄s alicuius digōnis occulte inchoātis: siue inchoet ab arte: siue ab intrinseco etiā: siue illud faciat febrilis calor: ⁊ est tp̄s alicuius subtiliationis ⁊ digestio/ nis mãe flegmatice. vnde de ea aliqd incipiet cū vrina mi/ sceri. ⁊ cognosco hoc: q: vrina icipit aliqual'r tingi. vel tur bari: vel ingrossari. Et qꝫuis Auicen. ⁊ etiā Serapio hoc tp̄s incipiat post tres dies vel quattuor: possibile tn̄ est ꝙ in qbusdā non icipiat vsqꝫ ad sex vel septē dies: ⁊ vltra sm diuersitatem corpoꝝ ⁊ materieꝝ. Accipe igitur sermoneꝫ Auicen. loco exēpli: vt sit sensus: ꝙ non moueas cuꝫ predi ctis vsqꝫ ad apparitionē digōnis aliquā: ex qbus soluitur predicta dubitatio. Nā si per lenificationē intelligis eam: que fit cū clysterijs: ⁊ si fieri non valent cū cassia: vel syru/ po violato: ⁊ similibus dico ꝙ potest fieri ante tertiā dieꝫ ad purgationeꝫ materieꝝ fecalium: vt in generalibus cau. dictū est. Si aūt per lenificationē intelligis leuem ⁊ paucaꝫ materie lenificationem. dico ꝙ ante tertium non potest fie ri: q: materia est cruda. Et hec omnia scita sunt supra in ge nerali cura putridarum. Questio. II.

Eodem modo soluitur questio de vomitu: an competat in flegmatica ante ter tiam diē: q: si est vomitus leuis. verbi gratia. cū aqua cali/ da: ⁊ fit ad mūdandas aliquas mãs non applicatas stoma cho: sed vomitu habiles. ⁊ homo est ꝯsuetus ⁊ oīa concur runt: vel plurima consentientia: potest fieri vomitus ante tertiā diem. Si autē vomitus fit fortior minoratiuus ma/ terie difficilis motus: que indiget aliqua preparatione nō fiat ante tertiam diem. Questio. III.

Dubitatur scdo: vtꝝ ante tertiuꝫ possumus vti sy rupis icisiuis ⁊ subtiliatiuis: ⁊ diureti cis. ¶ Et vr̄ ꝙ sic: q: Auic. in febre icipit ⁊ ꝓcedit vsqꝫ ad septimū cum gelenïabin: ⁊ aq̄ feniculi: ⁊ aqua apij: sed ista sunt subtiliātia. ⁊ vrinā ꝓuocātia. ¶ Amplius. Haliab. 3. practice. ⁊ Rasis. x. lib. statim ꝯcedit syrupū acetosuꝫ mel/ linū. qui est icisiuus. ¶ In oppositum est hic Aui. ⁊ Sera/ pio. 6. breuiarij. vbi dicit. Et curatio huius febris flegma/ tice vl'r in iceptione post tres dies: aut qꝫttuor est cū rebus: que subtiliant ⁊ icidunt sicut secaniabin: ⁊ que ꝓuocāt vri naꝫ. ¶ Et Gal'. in terapeutica ad Glauconē dicit. Oximel le vtet̄ post pmos dies. al'r post plures dies idē vult Ras. 16. ꝯtinētis. ¶ Amplius. Ista sunt fortis virtutis: que ma/ teriā ingerant: ⁊ mouent: ⁊ ꝓhibent digeri. Hāc rōneꝫ. A. inuit. ¶ Ad solutionē hoꝝ ꝯsiderādum: ꝙ incidētia ⁊ sub tiliantia sunt: que mãm solūmodo preparant euacuationi: sed diuretica sunt: que materiam per vrinam euacuant. Quod ergo subtiliat materiam flegmaticam debilioris

operationis est q̄ʒ illud: qḋ de materia illa per vrinaꝫ educit. Exēplum subtiliantiū ꝛ incidētium flegma est syrupus acetosus mellinus simplex: vel cū radice feniculi: vel petrosilij: sed exēplum diureticoꝝ est syrupus de quinqꝫ radicibus: vel in quo ponit̄ assarus: ꝛ similia. Non aūt intendimus hic redire ad ꝑncipia ostēdendo qua v̄tute fiat subtiliatio: ꝛ qua incisio: ꝛ qua vrine ꝓuocatio. iam eniꝫ notauimus hoc in can̄. scḋi libri. ℭ Quāuis aūt sint distincte res ꝛ virtutes. tn̄ ꝑpter patiētiuꝫ diuersitatē accidit: q̄ ꝓuocatiuum est incisiuū ꝛ subtiliatiuuꝫ: sicut si mā flegmatica est multū grossa viscosa non sufficit in digōne eius. s. in diuisione ꝛ subtiliatione syrupus acetosus mellinus: sed syrupus cum hissopo ꝛ radicibus duabus vel quinqꝫ: qui syrupus esset sufficiens ꝓuocatio vrine in mā flegmatica dulci non multū grossa: nec multum viscosa. ꝓuocans aūt vrinam in mā valde grossa esset syrupus cum radicibus: ꝛ assaro: ꝛ capparis. Accidit aūt hoc idē ex diuersitatibus dosis. parua enim dosis syrupi de radicibus subtiliaret ꝛ diuideret mās. ꝛ maior dosis illa ꝓuocaret: vel prouocare posset vrinam. Accidit idē tertio ex diuersitate dispōnis intestinoꝝ ꝛ viaꝝ vrine. Jus eniꝫ ciceꝝ boiem apertum soluit ƀm ventrem: non mouet ad vrinaꝫ: sed mās stomachi ꝛ intestinoꝝ subtiliat ꝛ abstergit ꝛ lenit vētrem sua nitrositate ꝓprie ciceꝝ nigroꝝ. Jn alio autem rapiet cursum ad vrinam: ꝛ prouocabit: vt diximus scḋo can̄. ca. de cicere. Accidit idē quarto mixtione reꝝ refrenātium motum medicinaꝝ subtiliantium ꝛ prouocātium tenentium eas in ꝑmis partibꝰ stomachi ꝛ intestinoꝝ: sicut cum syrupo de radicibus miscetur ꝓuccbaꝝ rosatum vel syrupus rosatus. vnde remittitur eius prouocatio ꝛ remanet diuidens ꝛ subtiliās materias. Et si syrupo solutiuo miscetur res diuretica vt decoctio granoꝝ salis facit illum syrupū preparare ad vias vrine: ꝛ operari in illis: ꝛ iuuare ꝓuocationem. ℭ Considerādum scḋo: q̄ incidentia ꝛ subtiliantia sunt duoꝝ modoꝝ: quedam leuia non cōmouentia: nec agitantia mām: sicut syrupus acetosus mellinus vel ꝓuccbarinus simplex: ꝛ proprie cum aceto non multuꝫ acuto neqꝫ multo. Quedā sunt incidentia ꝛ subtiliantia fortiora: que mās possunt agitare: sicut syrupus acetosus compositus cum aliq̄bus radicibus: vel cum hissopo vel thymo: ꝛ cuius acetū est multuꝫ acutum: sicut etiam dicimus q̄ diureticum dī quoddā ꝓprie: quod de materia partē sensibilem per vrinaꝫ ducit. vt syrupus de quinqꝫ radicibus ꝛ seminibus ꝛ hꝫ. ꝛ in his syrupis ꝛ medicinis est etiā multus gradus. Aliud est diureticum improprie qḋ seipsum in vrinam precipitat: ꝛ non mouet mām febris: sed aliquas virulentias venaꝝ aptas euacuationi coniunctas febri secum potest facere vrinare: ꝛ hoc ꝓlixe diximus supra in can̄. generalibus cuiuscunqꝫ cure. exēpluꝫ est iulep subtile: ꝛ aqua ordei subtilis. ꝛ multa alia. ℭ His habitis dicemus: q̄ ante tertium diem: idest stante cruditate in materia phlegmatica nullo modo forti subtiliatione incidente vel prouocāte vti debemus. Ratio est: q2 omnia illa agitant: ꝛ cōmouent mām. ꝛ subtile resoluunt: vel ꝓuocant: ꝛ dimittunt grossum. vnde Gal'. quarto de re. specialiter de diureticis fortibus dicit. Urinatiua v̇o nunc non laudo ꝛc̄. Quod enim bene est digerēdum tanta turbatione vel cōmotione nequaq̄ʒ est opus. ꝛ sic q̄ multā materiam: que multa est agitat impedit digestionem. Cuꝫ autem materie sint digeste: tunc possumus fortioribus vti: ꝛ ƀm gradum digestionis augere gradum fortiorem medicinaꝝ. ℭ Sed tu dices q̄ ex quo materia est digesta nō indigemus subtiliatiuis ꝛ incisiuis: nec fortibus: nec debilibus. ℭ Dicēdum primo q̄ non indigemus ad digerendū: sed ad ꝓuocandum ita q̄ subtiliantia fortia tunc sunt prouocantia. ℭ Uel dicēduꝫ: q̄ pro digestione partis: que est digesta non indigemus hoc: sed pro alijs partibus. Nam a principio ꝑpter multitudinē materie ne agitaret: ꝛ corrūperet partes sanas: ꝛ ne ingrosset non possumus vti fortibus solutiuis subtiliatiuis: sed post principium. i. post aliquam digestionē materie: ꝛ euacuationē possumus vti fortioribus subtiliatiuis ad cōplemētum digestionis: q2 facta mundificatione in materia: non tātum dubium est de eius cōmotione materiei: que est residua: que nō est digesta: nec de terrestrificatione digeste. Cognoscas ergo ex h̄ q̄ Aui. sicut proceditur digerēdo ꝛ minorando. ita addit virtuteꝫ subtiliantium: ꝛ diureticoꝝ. ℭ Et considera q̄ ad augmētum in gradu harum medicinaꝝ in processu iuuat: q2 partes stomachi ꝛ intestinoꝝ sunt mundificate a corporibus matericrum. Et ideo non est tāta suspicatio de penetratione harum materieꝝ in venas per diuretica: ꝛ per subtiliantia debentia penetrare in venas ꝛ ꝓuocare. ℭ Dico secundo: q̄ ante tertiam diem possumus vti prouocatiuo debili: quod equiuoce dicitur prouocans sicut iulep subtili: ꝛ aqua ordei subtili: sed prouocatiuo ꝓprie dicto nō: vt diximus. Possumus etiam vti subtiliante: ꝛ incidente leui nō cōmotiuo: vt oximelle simplici: vel cum decoctione capillorum veneris: vel aliqua radice: ƀm q̄ tua extimatio iudicatiua q̄ in materia non fiat cōmotio. ℭ Ex quibus apparet prima intentio Auicen. Dicit enim q̄ si materia subtiliatur: potes vti istis: scilꝫ in aliquo gradu existentibus fortibus ꝛ motiuis. Sed ante illud. idest stante materia cruda mouebis. s. materiam cum lenitiuo: idest minoratiuo: quod euacuat exsoluendo: ꝛ cum subtiliatiuis incisiuis fortibus mouentibus materiam: ꝛ cūm diureticis veris: quia omnia ista mouēt ꝛ agitant: ꝛ ideo nocebis ꝛ nihil facies. ℭ Apparet secundo ex intentione Auicen. q̄ si materia sit grossa cruda: ꝛ non apparet: q̄ digeratur in aliquo: q̄ tu ducas illam ad principium digestionis illius: ꝛ hoc cum subtiliatiuis ꝛ incisiuis leuibus: vt acetoso syrupo simplici vel alio non agitantibus materiam. Cum autem incipit apparere illa subtiliatio. ꝛ tu incipies ire ad syrupos fortiores. vt addendo ad vnciam vnam syrupi simplicis vnciam mediam aque feniculi: vel damus vnciam vnam syrupi compositi cum vna vel duabus radicibus: ꝛ vncia. ß. mellis rosa. liquidi. vel ƀm q̄ tibi videtur: ꝛ sicut materia minorando procedit. ita potes addere in gradu istorum. ℭ Apparet tertio sedatio contrarietatis inter auctores: q concedunt statim a principio incidentia ꝛ subtiliantia: ꝛ q negant: cum referant se ad diuersa. ℭ Dubitatur quis est ordo inter ista. ℭ Dicendum q̄ primo oportet lenire ventrem cum clysterijs: vel alio lenitiuo. deinde si expedit leuem facere vomitum. secundo oportet vti digestiuis incisiuis: ꝛ subtiliatiuis. tertio oportet minorare materiā cuꝫ solutiuo vel prouocatiuo vrine ƀm q̄ tibi apparet. Si autem per lenificationem intelligamus minorationem: tunc prius oportet materiam aliqualiter digeri: vel natura: vel febre: vel medicinis leuibus: postea minorare: postea fortibus incisiuis ꝛ subtiliatiuis vti: postea per vrinam prouocare. ꝛ videtur sentire hoc Rasis. 16. continentis.

Incidentia et subtiliantia ꝛ diuretica sūt duoꝝ modoꝝ.

ℭ Et in augmento cuꝫ subtiliatione regiminis ƀm equalitatem.

ℭ Considerandum ƀm equalitatem: idest ƀm q̄ conuenit in vnaquaqꝫ materia: vel ƀm equalitatem: quia non grossum vt in principio: neqꝫ subtile vt in statu: vel ƀm equalitatem: quia non subtile vt in tertiana: nec grossuꝫ vt in quartana. ℭ Dubitatur quare non fecit mentionem de regimine per medicinas. ℭ Dicendum q̄ Auicēna clare intelligebat ex premisso can̄. si enim in principio post aliquam subtiliationem materie: conceditur q̄ moueas cum incisiuis ꝛ subtiliatiuis: ꝛ prouocatiuis ꝛ minoratiuis. ergo multo magis in augmento: in quo materia digesta potest minorari ꝛ ꝓuocari ꝛ residua securius digeri.

ℭ Et fortasse est contentus aqua ordei in primis tribus

mis tribus diebus: ſperando ꝙ ſit ſtatus eius propinquior: propter ſubtiliationem materie: aut paucitatem eius.

¶ Hic ordinat regimen principij: ⁊ augmenti in cõparatione ad ſtatum: ⁊ primo quando ſtatus eſt propinquus. ſcďo quãdo eſt longinquus. tertio declarat quedam. ibi ſecunda. (Quod ſi certe.) ibi tertia. (Si autem.) ¶ Conſiderãdum: ꝙ per aquã ordei intelligamus ptiſanã. ſi ergo es ſiſa contentus in ꝑmis tribus diebus eſt: qꝛ ſperas iſtam febrẽ nõ trãſire in quartum. Sermo ergo Auic. ſupra ꝙ ꝑncipiũ flegmatice durat. 18. diebus erat verus in pluribus.

¶ Quod ſi certe ſciretur: ꝙ ſtatus eius eẽt tardus: non ſubtiliaretur regimen: quãuis fames ⁊ ſomnus ſuper famem: ⁊ exercitiũ ſup famẽ ſi non debilitant: ſint vltima in iuuamento huius egritudinis: imo declinaretur in principio ad ingroſſationem vſqꝫ ad ſeptimum: deinde gradaretur: verum augmentum eget vt ſubtilietur regimen in primis.

¶ Hic conſidera: ꝙ in flegmatica quãdo indicatio ſumit a mã comperit abſtinentia a cibo. Et ſomnus ſuper eam ad digerendum ⁊ conſumendum mãm ⁊ exercitium ad reſoluendum: ⁊ non timemr de exercitio potentiali: nec de inflãmatione in ea ſicut in febribus calidis: ⁊ inquãtum iſta debilitarent non comperunt: ſed ſi ſtatus eſt longus abſtinẽtia debilitaret. ergo indicatione ſumpta a ſtatu cum eſt longus non comperit hoc. imo declinamus in principio ad ingroſſandum: ⁊ adueniente augmento in primis: qꝛ in principio ſui idiget: vt ſubtilietur reſpectu regiminis principij: ⁊ ſic ſubtiliãdo ꝓceditur: ⁊ ſunt hec ſcripta. 18. continentis. ¶ Cõſiderãdum ẽt ſm Dynũ: ꝙ hinc accipit ꝙ in interpollatis põt fieri criſis. hec. n. eſt cura febrium interpollatarũ non minus q̃ cõtinuarũ: in qua curã ordinat reſpectu propinquitatis ⁊ longinquitatis ſtatus: ⁊ hoc eſt ſm ꝙ in eo põt fieri criſis. Idem etiã ſupra capł̃o de cura tertiane. dixit. n. ꝙ ſi ſequit criſis ⁊c̃. Huius ꝯ̃rium vult Gal'. 3° creticorum capł̃o primo. Jam autẽ oſtẽdit vbi dicit: ꝙ ſolutio egritudinis fit ſubito: quãdo egritudines remanent continue ⁊ non interpoſite. Nos autem hãc dubitationem reputauimus vilem: ⁊ non cadentem hic.

¶ Si autem ſtatus apparet longinquus. poſſibile eſt vt ſuccurratur illi cum ingroſſatione regiminis: deinde gradetur vſqꝫ ad horam ſtatus: qm̃ tempus eſt ſufferens hoc in hac egritudine non ſufferens in acuta. Quouſqꝫ pertrãſierit ſeptimuꝫ: non ſtes tunc ſuper ſubtiliationem: quoniam illa debilitat: ⁊ addit in debilitate oris ſtomachi.

¶ Quia ꝑſeuerat a principio poſſe ſubtiliare conſideratione habita ad materiã: ⁊ etiã quãdo volumus tentare: ſi febris eſt breuis: ⁊ de materia pauca ſubtili. ideo hic declarat in quibus flegmaticis ſuperflua ſubtiliatio regiminis magis conceditur: ⁊ vult ꝙ quanto longior eſt ſtatus: potuiſti a principio ſecurius ſubtiliare aliquibus diebus: qꝛ in diebus ſequentibus poteris magis ſuccurrere cuꝫ regiminis ingroſſatione aliquibus diebus: ⁊ poſtea gradatiꝫ vſqꝫ ad ſtatum ſubtiliãdo procedere: qꝛ tempus longũ eſt ſufficiens ad hoc in egritudine prolixa: ſed non ſufficeret hoc in acuta. Et qꝛ in prolixis flegmaticis in principio cõſiderata mã potes aliquibus diebus ſubtiliare regimen. verbi grã. dare ſolã ptiſanã vel iulep: ſi duratura eſt q̃tuor diebus: cum tñ ex ordine principij ad ſtatum deberẽs dare pullã paruã. Et ideo vult ꝙ nõ longo tempore a principio ſtes cum hoc regimine ſubtili: ſiue ſit tentatiuũ: ſiue ſit reſpiciens ſolã mãm. Sed cũ trãſiuerint ſeptẽ dies: non ſtes amplius ſup eo: qꝛ debilitat ⁊ põt ꝺbilitare os ſtõchi: ſi eẽt multa diete ſubtilitas trahẽdo corruptas mãs ad ſtõchũ.

¶ Et quotiens ſenſeris longitudinem maioreꝫ: ſubtilia minus: quãuis ſubtiliatio eius in ipſa omnino magis ſit neceſſaria q̃ in q̃rtana. Et ſimiliter oportet ne feſtines cibare ipſum cum eis: q̃ ſunt ſicut pulli ⁊ panis cũ muzaguarach: niſi timeat debilitas. aut appeat declinatio.

¶ Patet: ⁊ qꝛ poſt multã ſubtiliationem redibit ad ingroſſationem. iõ vult ꝙ nõ redeas ad regimen valde copioſuꝫ: ſicut pulli. ſ. completi cũ pane. ¶ Et muzaguarach. eſt modus preparationis cuiuſdã ſaporis: vel eſt cibus factus ex pullis ⁊ agreſta ⁊ aceto: qui proprius vocatur maſabach: ergo ſufficiat decoctio ꝑui pulli: vel parũ de carnibus: vel ſufficiat far ordei: vt tibi videt. Et forſan ꝙ ille eſt caſus ꝑ ſe: vt dicã ꝙ ſicut a principio ſi ſubtilias nõ ſtes ſuper ſubtiliatione: ita ſi a ꝑn° ingroſſas non multum ingroſſes ⁊c̃. ¶ Aut appeat declinatio. In hoc innuit regimẽ declinationis: ⁊ vult ꝙ ſecurius potes ingroſſare regimẽ: ⁊ dare pullos in declinatione q̃ in principio.

¶ Amplius diuerſificatur cura eius: cuius cã eſt flegma ſalſum ⁊ dulce: ⁊ cuius flegma eſt vitreum ⁊ acetoſum: ⁊ fit ex ea nimiuꝫ frigus: in qua corpus non calefit. verũtamen in duabus primis neceſſaria eſt lenificatio cuꝫ medicina leni ⁊ infrigidatio quedam. Et in duabus ſecundis cuꝫ medicina magis laborioſa. ¶ Et in duabus primis indigetur inciſione cũ ſubtiliatiuis: in quibus nõ eſt calefactio plurima: quãuis ſit exiccatio plurima. Et in duabus ſecundis neceſſarium eſt illud qđ ſubtiliet cũ inciſione ⁊ calefactione cuꝫ acredine: ⁊ ꝓprie qñ flegma ẽ ꝑmixtũ cũ melãcholia. naꝫ neceſſaria ſunt in huiuſmodi ea: q̃ ſunt ſicut diacyminuꝫ: ⁊ ꝯfectio de ſulfure: ⁊ admiſtratio ſalſorum.

¶ Hic diuerſificat curã ſm mãs: ⁊ vult ꝑmo ꝙ flegmate exiſtente dulci ⁊ ſalſo ⁊ vł̃r minus groſſo ⁊ minus viſcoſo et minus frido. lenitio. ſ. que eſt mãe minoratio fiat cũ leuiori medicina. Vbi grã. cum ſolo odore turbith vel medulla carthami: ſed flegmate acetoſo ⁊ vitreo: ⁊ vł̃ter flegmate groſſiori ⁊ viſcoſiori ⁊ frigidiori fiat minoratio cum medicina magis laborioſa: qꝛ potentiori ⁊ cum corpore turbith vel agarici. ¶ Amplius ſcďo. In flegmate dulci ⁊ ſalſo eſt neccia quedã īfrigidatio. i. remiſſa calefactio: ſꝫ in flegmate vitreo ⁊ acetoſo nõ eſt neccia infridatio: nec remiſſa calefactio. ⁊ hoc Auic. itelligit. ¶ 3°. In flegmate dulci ⁊ ſalſo indigemus medicis digeſtiuis. ſ. ſubtiliatiuis ⁊ iciſiuis: in quibus non eſt calefactio. ſ. fortis: vt ſyrupo acetoſo: mellino: zuccharino: ſꝫ in vitreo acetoſo ⁊c̃. ¶ Dubitat qũo ꝯcedit in flegmate ſalſo medicinas ſubtiliãtes ⁊ icidẽtes: quãuis ſint multũ exſiccãtes: cũ flegma ſalſum ſit ſiccũ. ¶ Dõm ꝑ: ꝙ illud dcm̃ refert ſolũ ad medicinas: q̃ digerunt flegma. Uel alr̃ ꝙ tã dulce q̃ ſalſuꝫ eſt viſcoſuꝫ groſſuꝫ idigẽs ſubtiliatione ⁊ iciſione: ⁊ hoc nõ põt fieri ſine ſicco quodã: nõ tamẽ idiget calefactione principaliter. Uult ergo ꝙ in hoc dulci flegmate debet intendere ad ſubtiliationeꝫ ⁊ inciſionem principaliter: quãuis medicina hoc faciens ſit ſicca in

genere incisiuarū:dūmodo non sit calida est conueniens: sicut conuenit in hoc acetum vini.

¶ Et conuenientiores medicine: que administrant in principio sunt geleniabin vsq₃ ad diē septimū:⁊ non est malū vt administretur iterum aqua feniculi:⁊ aqua endiuie:⁊ aqua apij cum geleniabin ſm necessitatem. Et syrupus acetosus est vehementis necessitatis iterum: ⁊ aqua mellis cum hysopo.

¶ Positis cañ. curationis ſm tpa ⁊ ſm mām:hic dat medicinas ꝯuenientes ſm tpa ⁊ ſm canones in his:⁊ tāgit etiā ſm mām: vel ꝙ in gñali ponit curā. hic in spāli. Et primo facit hoc. 2° ponit cibaria ꝯuenientia habentibus has febres. 3° regit per somnū ⁊ balneū. ibi 2ª. (Et cibi.) ibi 3ª. (Mensura autem.) Prima in quatuor. primo ponit ⁊ dat medicinas ⁊ cañ. conuenientes in principio. 2° in augmento. 3° in statu. 4° in declinatiōe. ibi scða. (Et quādo icipit.) vel ibi. (Et cum vides ꝙ digestio apparet.) ibi 3ª. (Et cum videris digestionem.) ibi 4ª. (Et quādo declinat.) Prima in q̄tuor: primo ponit medicinas ⁊ cañ. ⁊ primo respiciēdo materias ⁊ etiā febrem. scðo ponit hoc respiciendo quedā accidentia. tertio ponit cañ. in embrocis. ⁊ quarto in clistēria. ibi 1ª. (Et succurrit ei vomitus) ibi 3ª. (Neq₃ est embrocatio.) ibi 4ª. (Et quotiens.) Laudo autem ꝙ peritiores dicant: ꝙ hʒ tot partes quot sunt cañ. quorum quidā sunt in vsu subtiliātium ⁊ incidentium ⁊ prouocatiuorum: ⁊ quidā sunt in vsu lenitiuorum. quidā in vsu vomitus ⁊ aliorum. ¶ Primus cañ. laudat geleniabin. i. mel rosarum: vel zuccharum ro. vel syrupum compositū ex istis ſm ꝙ tibi videtur: ⁊ misceatur cum aqua feniculi ⁊c̄. ¶ Considerādū ꝙ potest intelligi ab ipso principio misceri: q₂ iste aque subtiliāt materias ⁊ diuidunt eas sine agitatione: si tibi appet hoc. Et forsan ꝙ geleniabin nō pmittit eas festinare ad venas: ⁊ ideo remanentes subtiliāt ⁊ diuidunt mās sine agitatione ⁊ sine prouocatione: ⁊ ipsum geleniabin hʒ confortare ⁊ digerere mās flegmaticas in eo. Uel potest intelligi primo incipere cum melle ro. proprie liquido. postea cum subtiliat mā propter febres incipias miscere has aquas. s. decoctionis vel distillationis: ⁊ ideo dixit ſm necessitatē: q₂ vtrūq₃ est possibile fieri. Uel ſm necessitatem: q₂ vbi timetur de calore: sit aqua endiuie: ⁊ vbi non sit aqua apij: ⁊ he sint simplices vel cōmixte. Laus etiam syrupi acetosi ⁊ aque mellis in principio est nota. Incipias ergo cū quo vis ſm tuā extimationē ex multis collectā. verbi gratia. si homo hʒ stomachum debilem multum percussibilē ab acetoso ⁊ cū hoc epar aliqualiter calidum: ⁊ mā est satis viscosa: probabis pro digōne in mane hoc. ℞. mellis ro. liquidi: ⁊ aq̄ endiuie: aque apij. añ. ℥. 5. vel da syrupum factum arte habente has virtutes: siue intentiones.

¶ Et est possibile vt consequatur per eām illud qđ queritur de lenificatione nature: ⁊ proprie cum solutiuo facto de zuccharo roſ. ⁊ rosis rubeis nominatis persicis: quoniam est solutiuū ⁊ lenificatiuum.

¶ Hic potest poni scðus cañ. vel pars cañ. pcedentis: in quo ostendit: ꝙ lʒ predicta dentur ad subtiliādas mās ⁊ incidēdas: quādoq₃ tamen ex eis sequeris lenitionem ventris: ⁊ proprie quādo geleniabin est de rosis pficis: q₂ soluit. s. leniter ⁊ lenit. Et debemus intelligere ꝙ solum a partibus ventris soluunt. Iste rose persice non sunt mihi note: sed nostre rose rubee satis faciunt hoc.

¶ Et quādoq₃ necessariū est: vt confortetᷣ eius lenificatio ⁊ confricetur in aqua lubleb: ⁊ permisceatur si voluerit cū cassiafis. ⁊ penidijs. Et iterū geleniabin acceptū cū melle ⁊ tereniabin permixtū cū aqua lubleb: ⁊ nō fiat assiduatio sup ea cū solutiuis in principio ⁊ post ipsū: ⁊ proprie quando cū materia est cholera. illud enim perducit ad corruptionē cōplexionis.

¶ Hic est scðus cañ. vel tertius in vigoratione lenitiuorum cū lubleb: ⁊ est spēs lacticinij minor: de qua scripsimus supra capitulo de cura putridarum. ¶ Cōsiderādū ꝙ ista lenientia: q₂ hñt gradū attractionis p lubleb debēt dari cū iā trāsierūt tres dies ſʒ datā regulā: qñ mā ē cholerica. i. flegmati est mixta cholera. ¶ Sʒ dices. q̄re nō dʒ fieri assiduatio ista lenitiuorū. ¶ Dixit Dynus: ꝙ ista mollificāt os stomachi. vñ stomachus totus debilitat: ⁊ hoc ē cā corruptionis cōplexionis totius. Hec cā nulla est: q₂ nō appropriat hec cā in flegmatica: ī qua est aliqđ cholere. ¶ Dōm igitur: ꝙ lenitiua pdicta trahūt subtile ⁊ dimittūt grossū: ⁊ proprie cum mā cholerica est: q₂ tereniabin ⁊ lubleb aliquid de ista trahunt. Fit ergo qđ remanet flegma grossum opilans magis: ⁊ fit dispositio ad hydropisim ⁊ cachexiā: lʒ etiam sint nociua: q₂ mollificant.

¶ Et multi quidē hoīes dant in potu in principio: sicut ē medicina de turbith in omni nocte: ⁊ sicut pillule de mastice in ebdomada bis: ⁊ sicut pillule de seminibus diureticis. ¶ Descriptio medicine de turbith. ℞. zinziberis ⁊ masticis amborum. añ. ʒ. x. turbith: sicut alcohol ʒ. x. zucchari tabarzet quantū oīa: ⁊ detᷣ ī potu ei oī nocte. aur. j. illud fiat qñ natura ē nō lenis: Si. n. respōdet omni die bis non indiget hoc.

¶ Hic est alius cañ. positus quoad qđdā ex snia Raſ. 10. tractatu Almāsoris: ⁊ 18. continētis. ⁊ primo ponit illū. scðo propriā sniam. ibi 1ª. (Ego ꝟo.) ¶ Cōsiderādum ꝙ Rasis ad tria itēdit. Prio ad paulatiuā minorationē materiez cū pharmaco solutiuo: ⁊ hoc solū dicit. 10. Almāsoris. Scðo ad ꝯfortationē cū pillulis de mastice: ⁊ q₂ hñt ō stiptico nō cōtinuat illaꝝ vsum. Tertio ad ꝓuocādum mām p vrinā. hec aūt pōt eē cura ꝯueniēs: si icipiat dari medicina de turbith cum aliq̄ incipit apparere digestio: sed ante hoc nō cōuenit ei dari: etiā oī nocte nō est preceptum necessario obseruādū: sʒ opʒ ꝯsiderare virtutem. Diuretica aūt dari opʒ aliq̄ minoratione facta materie. vt supra diximus. turbith sicut alcohol. s. triti. vñ Rasis ibidē precipit cribellare per pānū: qui dī orale. i. bindā quā q̄dam circa os tenent.

¶ Ego ꝟo non diligo expectationē digestionis ⁊ lenificationis cū eis: que diximus prius: imo opʒ: vt euacuetᷣ ex ea aliquid: ⁊ expectetᷣ ī reliqua vsquequo digeratur: ⁊ fiat illud cū facilitate paulatim absq₃ superfluitate: deinde perueniat ad diuretica. ¶ Et similiter abhorreo: qđ est simile aque prunorū ⁊ tamarindoꝝ ⁊ similiū de illis: que debilitāt ⁊ soluūt subtile. ¶ Et si materia fuerit decliuis ad additionē frigoris: misceatur cū ea medulla cartami. Et si fuerit materia ad cholericā decliuis: misceatur cū eo syrupus violᷣ. aut viole condite cum siracost: aut viole sicce contrite.

¶ Notādum pmo: ꝙ Auicen. non dixit se non diligere lenitionem ⁊ digōnem: q₂ vtraq₃ diligitᷣ: sed nō diligitur statio

in eis ⁊ expectatio in eis.s.esse cōtentus lenire longo tpe ⁊ digerere ⁊ non facere aliud: aut parū aliud facere: imo statim cum aliquid de digōne apparet: non plus expectes: sȝ euacua aliqd: deinde digere residuum ⁊ non expectes: sed iterū euacua: ita ꝙ paulatiȝ hoc fiat: ⁊ hoc ē: qḋ dicit. Ego vo' non diligo expectationem digōnis.i. ꝙ digestio expectetur postq̄ aliqd apparuit de ea. ⁊ lenitionis: eodē mō ꝙ digestiua ⁊ lenitiua agāt suos effectus: ⁊ ptrāseo cum eis: imo ⁊c. ⁊ causa huius est: qꝛ iste est morbus repletionalis de multa materia grossa viscosa non apta ad motum. ⁊ iō paulatim est digerēda ⁊ euacuāda sm cañ. primi libri sciētialis capitulo 3°. deinde peruenias ad diuretica. Diuretica autem egent digestione precedente: vt mā euacuet ⁊ egēt minoratione māe: ne si multa sic cōmoueat: ⁊ quāto diuretica sunt fortiora: tanto magis his antecedentibus egent. Et similiter abhorreo.s. ꝙ continuetur: qꝛ non debent continuari: qꝛ debilitāt.s. stomachum mollificādo: ⁊ hoc iam apparet. ¶ Et si mā fuerit ⁊c. misceatur cum ea.s. medicina lenitiua medulla cartami: qꝛ euacuat flegma.

¶ Et adiuues cuȝ clysteribus leuibus factis ex melle ⁊ sale ⁊ aqua sicle ⁊ oleo sisamino.

¶ Hic est cañ. in clysteri.

¶ Et vomitus fit cuȝ aqua raffani: ⁊ raffano infuso in syrupo acetoso cuȝ seminibus: ⁊ his similibus. ¶ Et si necessarius est vomitus plurimus propter multitudinē eius quod accidit ei de nausea ⁊ alteratione saporis oris administrentur grana raffani: ⁊ bibatur ex eis vsqȝ ad auř.j. cuȝ aqua frigida. ¶ Et vomitus quideȝ cū eo: qḋ est in eo de debilitate stomachi est vehementis iuuamenti valde: ⁊ est vltimus huic egritudini. Oportet ergo vt expectetur in eo septimus: vt non accidat ex eo in principio debilitas apostemans corpus stomachi. ¶ Et si fit grauis in eo vomitus: non prouoces ipsuȝ super ipsuȝ cuȝ labore.

¶ Hic est cañ. in vomitu cum seminibus.sciȝ anisi: feniculi: ameos ⁊ similium diuidētiū flegma ⁊ subtiliātium: vel seminibus.s. raffani cū aq̄ frida.i. parum cal'a: vel frigida vt moretur in stomacho: ⁊ nō cito trāseat alias cum aq̄. ¶ Et vomitus ⁊c. est vehemētis iuuamēti: qꝛ stomachus est minera flegmatū. vt sepe diximus. Opȝ ergo ⁊c. qꝛ in pn° pcedit vomitus. vt. A. in pn° capli. ¶ Dōm ꝙ 7° dies non excludit pnciᵐ. ¶ Uel dōm ꝙ hoc dictum ponitur. 16. continentis. 2° cap. auctoritate. Seraþ. ⁊ itelligitur. vt supra diximus: ꝙ vomitus leuis pōt statim fieri ⁊ cū leuib⁹: sȝ vomitus cū fortioribus. verbi gra. cū agarico reqrit aliquaȝ māe digōneȝ. ⁊ iō dȝ expectari septimus ne stomachus debilitatus cōmotione forti mā mota vsus stōchum apetur.

¶ Et si accidit vomitus: ⁊ proprie in principio periodi non retineatur: nisi fatiget ⁊ debilitet. tunc.n. restringatur: sicut cū miua ⁊ syrupo de menta: que dicemus post. ¶ Et si accidat dolor capitis administrentur embroce ex camomilla cū imissione quatuor extremoꝝ in aq̄ calida: ⁊ ligatione cruriuȝ cuȝ fortitudine.

¶ Hic cañ. est in vomitu: ⁊ cañ. in sedatione doloris capitis: ⁊ est notus.

¶ Et si indigetur aqua ordei administret decocta cuȝ radicibuȝ quātitate equali: aut misceat cuȝ ea syrupus acetosuȝ de melle: si non acetat in stomacho: aut aq̄ mellis si acetat. ¶ Et melior hora: in qua datur in potu illud est: si fuerit in aqua eius in principio rei tinctura. tunc eniȝ oportet vt in potu detur in primis de geleniabin: deinde detur in potu post ipsum duabus horis aqua ordei.

¶ Et si indiget aqua ordei pp sitim vel aliud: qḋ tibi occurrit cum radicibus.s. feniculi vel apij: vt iuuet ad digestionem māe: ⁊ prohibeatur acetosare quātitate equali.i. cōueniendi. Nos autē ad duas libras aque ordei ponimus radiceȝ petrosilij: feniculi: vel apij. añ. ℥.i. Aut misceatur ⁊c. syrupus acetosus si vis sedationem sitis maiorē: ⁊ vis incisionē si non acetat: qꝛ si acetaret non misceatur syrupus acetosus: sed aqua mellis: que prohibet cū acetari. ¶ Et melior hora ⁊c. Illud.i. aqua ordei: vel illud.i. syrupus acetosus est: si fuerit aqua.i. vrina in pn° rei.i. a pn° huius febris tincta: qꝛ significat ꝙ cū flegmate est aliqua materia calida. tunc eniȝ opȝ vt detur in potu in primis geleniabin. Ifa vult dicere secaniabin.i. syrupus acetosus: deinde det aq̄ ordei post duas horas: ⁊ est cañ. supra positus cap. ð aqua hordei: geleniabin etiā potest dari: qꝛ aliqualr abstergit ⁊ subtiliat materias stomachi: quas lauabit aqua ordei.

¶ Et non opȝ vt fiat inunctio cū vnguentis resolutiuis: ⁊ neqȝ embrocatio fiat cuȝ embrocis subtiliatiuis: cū egritudo est in principio: ⁊ humor est in corpore ambulans: ipsa enim mollificant viscera sua calefactione humida.

¶ Hic cañ. de vnctione ⁊ embroca dȝ legi cōtinuus. vt dicatur non fiat inunctio: neqȝ embrocatio: cum egritudo est in pn°: ⁊ humor est in corpore ambulās.i. est in dilatatione: ⁊ dilatabilis: ⁊ iste inunctiones ⁊ embroce sunt: quas facimus ad hypocūdria ⁊ ventrem: sicut pcipiebatur in tertiana non vera: ⁊ cām dat: qꝛ ista mollificāt viscera: qꝛ relaxāt illa calefactione humida: qꝛ actuali humiditate: ⁊ qꝛ cum hoc modo caloris māe crudas eliquāt ⁊ faciunt eas magis ambulare ⁊ dilatari per corpus. Ponere autē manus ⁊ pedes in aqua cal'a ad diuertēdū vapores a capite nō sic est prohibitū: imo cōcessimus supra: ⁊ sine dubio hec extremitatum positio in aqua calida cōuenientius fit: qn̄ materia est digesta ⁊ minorata: lȝ cōcedatur ēt añ hoc. fricatio: aut manuum ⁊ pedū ēt pceditur: qꝛ non facit nocumentuȝ qḋ facit embroca ⁊ inunctio ad ventrem: imo cum fit calefactio quedā apitiua pororuȝ competit: quāuis flegma sit grossum crudum: quia illi opponit. Ex quibus cessant cōtrarietates: que hic videntur in textu Auicen.

¶ Et alienentur aqua frigida.

¶ Et alienetur aqua frigida. Patet.

¶ Et quotiens videris vrinā grossiorem: ⁊ rubicundioreȝ: non erit maluȝ: si flobothomaueris. ¶ Et necessarium quidem est: vt redeas. tunc ad syrupos acetosos. ¶ Et scias ꝙ fricatio est de curationibus iuuātibus eoȝ: ⁊ quanto fuerit flegma viscosius ⁊ grossius: tanto erit fricatio magis conferens.

¶ Qꝛ siue in pn°: siue in pcessu. nā talis vrina significat flegma sanguineū siue sanguini mixtū: caue tñ ne talis tictura fit pp pfunditatē putredis ad ptē flegmatis ⁊ aliquā cholere excitationē. Nos.n. vidimus: ꝙ q talib⁹ vrinis apparētib⁹ in flegmatica flebothomauerūt ⁊ extracto sanguie: cuius retētio erat necessaria subtiliate sunt vrine defectu subito

caloris naturalis: ⁊ actualis cum eo: de quo gloriati sunt medici ignari: ⁊ peruentum est ex hoc ad mortem vel prauitatem egritudinis. Scias hec.

¶ **Et dicitur q fricatio cuz tela aranee cuz oleo est iuuatiua valde.**

¶ Serapio ⁊ Auic. 2° can. cap. de aranea. dicūt q cōfert in tertiana: ⁊ si in flegmatica forsan q est in ea proprietas: vide qd dicit Ras. in lib. de aialibus capitulo de aranea.

¶ **Et quādo incipit egritudo augmētari ⁊ post illud. tunc sit sollicitudo de ore stomachi: ⁊ q ipsuz confortat. Et sint masticationes facte ex mēta ⁊ mastice ⁊ aniso: ⁊ administretur vomitus cuz raffano sm q diximus cuz minoratione cibi. ¶ Et sit cuz geleniabin qd in potu datur in principio: ⁊ post septimuz permixtuz: qd confortet os stomachi: et sit in eo prouocatio plurima: sicut anisum ⁊ mastix. Et sit cuz aqua calida ⁊ proprie in principio periodi. naz ipsuz resistit rigori ⁊ frigori: ⁊ extinguit cuz hoc sitiz quāuis sit estuosa.**

¶ Uisum est Dyno: q hic ponat cura flegmatice quātuz ad finē principij: ita q hec sit pars principij. Et pōt sermo Dyni esse verus: ⁊ possumus intelligere augmentum distinctum contra principiū. vt dicamus q hic incipit cura flegmatice cum est in augmento. Et diuiditur in tres. Primo dat can. vnum. Secūdo ponit quosdā alios. Tertio complet curā cum est in augmento. ibi 2° (Et multotiēs.) ibi 3°. (Et cū.) ¶ Considerādum primo: q in hoc can. intendit ad stomachi cōfortationem: que magis intēditur cum magis febris augetur: q magis stomachus debilitatur. Secundo intēdit ad vomitum. Tertio ad prouocationē. ¶ Cōsiderādū secundo: q. A. dereliquit notū ex predictis: q tu intendas ad euacuationem paulatiuā si expedit: ⁊ ad digestionez. s. incisionem ⁊ subtiliationē: neq oportuit eum in omni loco omnia repetere. ¶ Considerādum tertio: cum minoratione cibi alias diminutione propter augmentū: vel ministratione: q cū cibo vomitus sit leuius. Questio. IIII.

Dubitatur q dicit cum sit in eo qd permiscetur cū geleniabin prouocatio plurima. ¶ Cōtra. Quia prouocatio plurima non cōceditur nisi post euacuationez ⁊ digestionē: ⁊ hic dat in principio ⁊c. ¶ Hic est modus dicendi Dyni. cogitur enim dicere: q ista cōceduntur cum ponatur cura flegmatice: que est in principijs. s. in fine principij: qd Auicen. vocat augmentū: ⁊ ideo dicit q hec prouocātia fortia non conceduntur ratione egritudinis: q talia diuretica ratione huius dātur in declinatione vel tempore status: sed prouocantia fortia conceduntur in principio ratione accidentis. s. frigoris vel rigoris: que cōtingunt in principio in principijs paroxismorū. nā supra in capitulo de regimine rigoris ⁊ horripilationis dixit oēs medicine fortis prouocationis sedāt rigorem. ¶ Nos aūt dicamus q si Aui. hic ponit curā flegmatice: que est in principio: cum loquatur de principio versus finem sui. tunc cōpetunt prouocantia fortia: q fortiora q̄ prius ⁊ non absolute fortia. Si autem hic loquatur de cura: que sit in augmento. tunc in principio. s. augmenti ⁊ post septimū. i. post apparitionem digestionis. sic eniz cōsueuit Auicē. loqui. vt diximus supra in can. generalibus cure. ¶ Uel aliter cum geleniabin qd dabat in principio: ⁊ etiā post 7m: cum apparuit aliqua occulta digestio sit modo in augmento permixtum ⁊c. non ergo cōcedit ista. A. in principio: sed ei qd in principio dabatur: modo addit fortius prouocantia.

¶ Et sit cum aqua calida ⁊c. Hoc iuuamētum est hic additum ⁊ pz. extinguit cū hoc sitim quāuis sit estuosa. ¶ Dynus prosequens expositionem suā dicit: q geleniabin cuz fortibus prouocatiuis extinguit sitim non que sit ab inflāmatione: sed sitim que sit in principio rigoris ⁊ frigoris: q sitis prouenit ex concursu caloris ad interiora: qd ergo tollit hos typos tollit illum concursum caloris intus qui est causa sitis. ⁊ per consequens tollit sitim. ¶ Nos autem sequendo expositionem aliam dicemus: q illum sermonem Auicē. retulit ad aquā calidā: que ideo datur cum illis: q sedat sitim a materia flegmatica. vt 3° lib. Fen. 13. capitulo de signis dispositionum stomachi.

¶ **Et multotiens quidez conceditur euacuatio flegmatis ⁊ humoris crudi in hac hora: sed melius est vt expectet in ea cōplemētū digōnis.**

¶ Dynus continuans expositionem suam dicit in hac hora scilicet hora principij: ⁊ hoc dixit propter Rasim: de quo dictum est supra. Questio. V.

Et si sermo Auic. est adhuc de cura: que competit in augmento. tunc est dubiuz: quomodo flegma potest esse crudum in hac hora. s. hora augmēti. ¶ Dubitatur etiā. Quia quicquid sit de hoc quesito dicit expectetur complementum digōnis cuz supra dixerit. ego do non diligo expectationem digōnis. ¶ Dōm ad primū: q in augmento pōt esse flegma crudum sm multas partes extensiuas ⁊ sm multos gradus: quāuis aliq sit in eo digestio ⁊ aliq pars digōnis nō cōplementū digesta. in pte ergo cruda expectet cōplementuz absolute: sz qd sufficit euoni. ¶ Et ex hoc soluit ad scdm dubiū: ⁊ forsan per mētē Aui. stat hoc q cum euatio aliqua sit facta prius: ⁊ sit mā aliqliter minorata. tunc in manifesto augmēto est melius: q si vis euare expectes digōnē: prius q euacues. euationes. n. que precesserūt fuerūt magis coacte q ista. ¶ Aliter possumus dicere: q hic loquit de flegmate crudo ex spē: sub qua pōt intelligi esse flegma ex sui nā valde grossum ⁊ frigidum ⁊ viscosum vt flegma vitreum ⁊ acetosum ⁊ crudū: qd proprio nomine dicitur crudum: ⁊ omnia ista flegmata contra distinguūtur flegmati dulci ⁊ insipido ⁊ salso. ergo ista flegmata in augmento ⁊ statu quāuis habeāt digestionem non minus dicuntur cruda ex nomine spēi: ⁊ quia ista sunt difficilioris euacuatiōis q flegma dulce: oportet plus expectare digestionem in eorum euacuatione: ⁊ hoc est qd intellexit: melius est vt in eo. s. flegmate crudo expectetur complementum digestionis. i. cōpletior digestio q in flegmate non crudo dulci.

¶ **Et quando egritudo incipit cuz calore ⁊ assiduat iuuatur cū huiusmodi trociscis. Re. myrabolanoruz citrinoruz. aloes. succi eupatorij. succi absinthij omniuz. an. ʒ. v. croci ⁊ masticis amboruz. ana. ʒ. vj. informentur trocisci et sumatur ex eis omni die pondus. ʒ. j. ⁊ omni nocte pondus. ʒ. v.**

¶ Hic est additus can. cum calore propter aliquā choleraz. vnde cōcedit myrabolanos citrinos: sed non solos: q esset contra can. supradictos in capitulo generalissimo concedit aloe ⁊ est hic basis. Securius autem cōceduntur myrabolani. si hec cura est in augmento febris.

¶ **Et cuz vides q digestio apparet: adiuua eaz cuz eis: que sunt sicut folia apij. ⁊ feniculi. ⁊ radices squinanti. ⁊ capillus veneris. Si autez scias q materia est frigida valde non est malū vti pipere pauco ⁊ vti vino pauco subtili non plurimo. ¶ Et quandoqz adiuuant vnguen/**

ta resoluentia ad digestionez ⁊ resolutionez cũ virtute forti: ⁊ sunt conuenientiora in hac egritudine q̃ʒ in reliquis febribus. ¶ Et oportet vt consideretur in hoc virtus ⁊ febris ⁊ rigor. Qꝫ si virtus fuerit fortis: ⁊ febris non fuerit seua valde: adde in ea inunctionibus confricando: ⁊ si non administrentur olea subtilia: que ad equalitatem sunt decliuia.

¶ Hic resumit curam argumenti: vt compleat eã: vel ponit curã augmenti: ⁊ hꝫ tot partes: quot ponit cañ. Cum digestio apparet. i. apparens manifesta. ⁊ tunc vere scimus: ꝙ est augmentũ. vt primo de crisi. ⁊ patet. Folia ⁊c̃. decoctiones harum rerum.

¶ Unguenta resoluentia. Considera ꝙ vnguenta resoluentia cum forti virtute. i. fortia in virtute: vt oleum rutaceuꝫ. verbi gratia. vel cũ virtute forti. i. ꝙ corpus sit forte in virtute. ne resolutio illud debilitet. Ista quidem vnguẽta prohibita sunt in pncipio cruda stãte materia: ⁊ plurima. Hec autem conceduntur in augmẽto materia aliqualiter exñte digesta: ⁊ etiã minoratione facta. ¶ Et sunt conuenientiora ⁊c̃. q̃ʒ in reliqs: q: recte opponunt frigiditati ⁊ humiditati flegmatis. nõ aũt sic ꝯtrariantur cholere: nec melãcholie.

¶ Q̃ si v̾tus fuerit ⁊c̃. supple ⁊ rigor fuerit fortis. adde ⁊c̃. q: ista sunt fortia in virtute confricãdo. vt penetret. vel cõfricando. i. abstergendo ⁊ vt tollatur actualis remollitio. ¶ Et si non. supple fuerit virtus fortis: imo debilis ⁊c̃. ad equalitatem vt oleum camomellinum.

¶ Et quando pertransit. xiiij. tunc necessariuꝫ est administrare qđ subtiliat plus: sicut seniculuꝫ ⁊ apiuꝫ: ⁊ fortasse indigemus semine amboruꝫ ⁊ aniso: ⁊ eo qđ est: sicut syrupus acetosus cuꝫ seminibus: in quo ponuntur hysopus ⁊ alhasce: ⁊ administratione trociscoruꝫ de rosis: ⁊ fortasse est necessariuꝫ addere in eis propter stomachuꝫ thus: ⁊ masticẽ: ⁊ ciperũ: ⁊ absinthiuꝫ: ⁊ his similia ꝺm ꝙ exigit illud: qđ presens est. ¶ Et vinuꝫ subtile confert eis in hac hora cũ subtiliatione sua: ⁊ q: confortat calorẽ innatũ: ⁊ q: prouocat ⁊ sudare facit.

¶ Per hoc tempus Aui. intelligit ẽ tempus augmenti: qđ notificauit primo per signa digõnis apparentia: ⁊ hoc per extimabilem mensurã tẽporis. Et si quis cõsiderat videtur Auicẽ. tenere menti vnã flegmaticã: cuius occulta digestio incipiat post 3[m]: ⁊ cuius digestio manifesta icipiat post 7[m] ⁊ cuius processus in digestione post. 14. vt forsan circa. 20. fit in statu: qđ subtiliet plus ⁊c̃. asse vel alhasce. i. thimus.

¶ Hic considera qđ supra diximus. s. ꝙ quãuis in processu materia sit digesta: magis tamen vtimur magis subtiliãtibus: ⁊ sic magis digerimus: cuius causa est triplex dicta supra. Prima: q: ista prouocantia sunt: que requirunt digestionem: ⁊ cum magis est digesta materia: magis prouocamus. Scđa: q: nõ timetur de agitatione materie multe: cũ est pars digesta ⁊ pars minorata. Tertia: q: ista subtiliãtia sunt etiã exsiccãtia: ⁊ ideo petrificãt materiaꝫ crudam. Potest addi 4[a] cã: q: mã flegmatica quãto magis procedit digerendo tãto magis procedit terrestrificãdo. sicut digestum flegma magis descendit in aqua. crudum aũt supnatat. Et est signum qđ sumitur ab Auer. in cõmento canticorum. tractatu 3°. cap. de hypostasi. cõmento. 9. stãt ergo simul ꝙ illud: qđ est in flegmate humidum fit magis permixtum siccor: cum est digestum: ⁊ totũ tamẽ fit terrestrius. Ad obuiãdum igitur illi terrestreitati ⁊ vt moueamus illam ad aereuꝫ cum cõmixtione debita: vtimur plus subtiliantibus: cum est plus digestum. hec tamen 4[a] causa non est comprehẽsibilis ab omni intellectu. ¶ Administratione trociscorum de rosis. s. post horum diureticorum ⁊ euacuantium administrationem. ¶ Et vinum. In hac hora. s. post. 14. diem manifesta multum existẽte digestione: ⁊ causas assignat notas.

¶ Et cũ videris digõnem ⁊ fortitudinẽ dabis ei in potu post illud trociscos de absinthio.

¶ Et cum videris digõnem ⁊ fortitudinem. s. in digestionez q: sit perfecte digesta. ponit ergo curam in statu quo ad digestionem materie. Et si bene consideras: possibile est ꝙ sit in declinatione: cũ materia est primo minorata: atq: paulatim: sicut paulatim digerebatur: siue sit minorata arte: siue natura: ⁊ hoc vt plurimũ accidit: ⁊ potest etiã cum hoc concurrere accidentiuꝫ difficultas ⁊ accidit rarius. Et primo hec ulter ponit istã: secundo ponit multas medicinas: que cõpetunt in flegmatica in aliis temporibus preter q̃ʒ in principio. ibi 2[a]. (Et cum videris.) ¶ Considerãdum circa primã partem: ꝙ Auicẽ. tacet de vsu subtiliãtium ⁊ diureticorum ⁊ de vsu solutiuorum: q: notũ est: ꝙ debes proprie vti solutiuis: ⁊ vrinam prouocãtibus: cum mã sit digesta: ⁊ si debet ista mã morari in corpore: q: non confidis illam cito finiri cum euacuatione: vtaris syrupis subtiliatiuis: ne ingrossetur nimis. dabis. n. post illud. s. qđ competit de euacuatione trociscos de absinthio: q: qui sunt aperitiui fortiter ⁊ prouocatiui. vt 5° cañ. tractatu 8°. ⁊ in summa absinthiũ non competit nisi post digestionem. vt dictum est supra capitulo de cura tertiane non pure.

¶ Et cũ videris frigus in principio paroxismoruꝫ nocere: ⁊ egritudo non est in principio: da in potu aquaꝫ calidaꝫ: in qua decocta sunt ea: que sunt sicut semẽ apij: ⁊ anisuꝫ: ⁊ ocimuꝫ: et administrabis iteruꝫ huiusmodi ⁊ fortiora eis embrocando ⁊ euaporãdo ⁊ huiusmodi. ¶ Et quandoqꝫ datur in potu ad rigoreꝫ vehementeꝫ decoctio ꝺm hunc moduꝫ. Re. çinçiberis. origani. ameos omniuꝫ. añ. ʒ. iij. coriãdri. ʒ. iiij. rosarũ. calamenti amboruꝫ. añ. ʒ. iij. passularuꝫ ʒ. vij. decoquantur ꝺm descriptioneꝫ: ⁊ fit dosis. vnꝫ. iij.

¶ Hic primo ponit medicinas: que competunt ad rigorem. Scđo que sunt euacuantes: ⁊ cum hoc digerẽtes. ibi scđa. (Et detur ei omni nocte.) ¶ Considerandum ꝙ iste medicine non competerent omnino stante cruda materia: vt ex dictis supra apparet. ⁊ ideo dixit. Et egritudo nõ est i pncipio. ⁊ q: post principium fortiores fiunt rigores in hac febre. ¶ Secundum descriptionem idest sicut ordinatim describuntur: alias ꝺm medietatem idest ad consumptionem medietatis.

¶ Et cuꝫ videris flegma: dabis in potu tyriacaꝫ: ⁊ dentur iterũ in potu trocisci de rosis magni cuꝫ aqua feniculi.

¶ Dicit Dynus. s. egredi manifeste per exeuntia: ita ꝙ tunc iudicatur nobis necessitas euacuationis euaporationis ⁊ resolutionis eius. Aliter potest dici: ⁊ cum videris flegma. s. abundare in causa rigoris: ⁊ si non videris in exeuntibus tyriacam. s. antiquam.

¶ Questio. VI.

An autem tyriaca dari debeat ante digestionẽ materiei flegmatice. s. stante illa cruda non dicimus hic timentes prolixitatem. tamen credimus secu/

rius esse digestionem aliquam precessisse: et quamvis in paralysi concedatur a multis ante digestionem: sed materia paralysis remotior est a venis quam febrium flegmaticarum. ¶ Magni trocisci de rosis. nullum trociscum magnum de rosis Avi. describit in. 5. quem ego darem non minorata materia febrium: quia hec est cura post principium: intelligi debet quod dentur iam digestis et minoratis flegmatibus cum aqua feniculi: quia sunt ex hoc provocantes magis.

¶ Et detur ei omni nocte medicina de turbith: et pillule de aloe facte cum speciebus: que sunt sicut piper.

¶ Hic ponit medicinas evacuantes et rectificantes membra et materiam: et primo evacuantes debiliores. secundo fortiores. ibi secunda. (De evacuantibus.) Prima in tot quot ponit medicinas. ¶ Considerandum quod Avic. hic dat sanum intellectum dicto Rasis concedenti pillulas de turbith omni nocte: quia intelligit post principium. s. quia cum aliqua digestio est in materia: que sunt ut piper. i. que species sunt: ut piper galanga: cinamomum: et alie que dicuntur nomine generis ellesangine. Vel ut piper. i. in forma piperis: quia pue pillule ut cito dissolute cito transeant ad membra.

¶ Et ad illud decoctio huiusmodi. Re. hiere. ʒ. vij. turbith. ʒ. x. myrabolanorum nigro. ʒ. v. eupatorij. ʒ. v. salis idi. ʒ. iij. bedeoard. suchaha omnium ana. ʒ. iiij. anisi. ʒ. iij. decoquantur cum aqua apij: et sumatur de ea in potu secundum quantitatem necessitatis.

¶ Hec est prima descriptio: cuius virtutem vide ex simplicibus Bedeguard. i. alba spina. Suchaum spinam similis illi in virtute. vide Serapionem.

¶ Et fortius illo est illud: quod. R. duarum radicum et radicis lilij. omnium. ana. ʒ. x. hiere. ʒ. viij. succi eupatorij. ʒ. v. seminis apij et feniculi omnium. ana. ʒ. iiij. spice: mente amborum. ana. ʒ. vij. fiant ex eis trocisci et administrentur.

¶ Hec est alia duarum radicum. s. petrosilij et feniculi. ¶ Considerandum. quia ista medicina est fortior solum ex hoc quod datur in substantia: et precedens datur in decoctione: tamen quantum ad virtutem simplicium precedens est fortior propter turbith.

¶ Decoctio bona. Re. duarum radicum ambarum. ana. ʒ. x. passularum enucleatarum. ʒ. vij. anisi: et masticis amborum. ana. ʒ. iij. bedeoard et suchaha: et eupatorij omnium. ana. ʒ. iiij. decoquantur in libris tribus aque usquequo redeat ad lib. j. aque: et sumatur in potu aliquot diebus in ieiuno. ¶ Trocisci boni apud chronicas febres et vehementiam rigoris. Re. hiere: succi eupatorij: absinthij suchaha: bedeoard omnium. ana. ʒ. v. seminis apij et feniculi anisi omnium. ana. ʒ. iij. sal. naptici. ʒ. iiij. seminis cuscute: myrabolanorum: kebulorum omnium. ana. ʒ. x. agarici. ʒ. xv. trociscorum de ros. ʒ. xx. de turbith. ʒ. xxx. fiant ex eis trocisci et sunt solutivi. ¶ Et iterum aloes myrabol. citrinorum et reubarba. masticis: succi eupatorij: absinthij omnium. ana. partem. j. croci. partis unius medietatem terantur et administrentur. ¶ Et iterum hiere myrabol. kebulorum. salis omnium. ana. ʒ. iiij. seminis apij. et feniculi. et anisi omnium. ana. ʒ. j. s. absinthij. ʒ. v. trociscorum de ro. ʒ. iij. suchaha. bedeoard. omnium. ana. ʒ. ij. terantur: et informentur pillule. ¶ Decoctio bona. Re. eupatorij. ʒ. v. et radicis lilij: et radicis liquiritie: et ameos omnium. ana. ʒ. iij. seminis apij. feniculi ana. ʒ. iiij. rosarum. ʒ. v. decoquantur omnia: et fit dosis eius omni die. unc. iij. ¶ Et iterum radicum trium omnium. ana. ʒ. x. seminis anisi. apij omnium. ana. ʒ. ij. suchaha: hebeoard: eupatorij: absinthij omnium. ana. ʒ. v. centauree. ʒ. iij. decoquantur et bibantur. unc. iiij. ¶ Et iterum herbe: eupatorij: fumiterre bedeoard: suchaha: absinthij omnium. ana. ʒ. v. passularum. ʒ. x. myrabolanorum citrinorum. ʒ. x. ¶ Et hec quidem cura est salso. et eius quo vincit cholera magis conveniens.

¶ Hec est tertia medicina et in summa sunt compositiones medicinarum note. hiera autem que in multis illarum ponitur intelligitur hiera. Gal. 7. terapeu. sive hiera universitatis: sive communitatis: que componitur. 5. can. Hic ergo non discutimus virtutem harum medicinarum: quia sciuntur ex simplicibus. ¶ Si autem ex forma communi habent aliquid scire experientia. Nec discussimus de dosi. iam enim dedimus viam inveniendi doses in compositis solutivis in 5º can. et est via levis. ¶ Et hec quidem cura scilicet per medicinam statim dictam in quam intrant myrabolani citrini. Salso et ei etc. et etiam alie de premissis ad hoc conveniunt.

¶ Et agaricum quum de eo sumitur in pulvere ex. ʒ. j. usque ad. ʒ. j. et tertiam diebus continuis prohibet elongari egritudinem. Sumatur ergo pulvis ex eo: et commisceatur cum melle et bibatur.

¶ Magnificata est virtus agarici ut docet experientia: et nostri auctores: et non solum in evacuando flegma: sed etiam digerendo illud diebus continuis. i. omni die: vel etiam frequenter secundum tuam extimationem.

¶ Et semen urtice post digestionem est mirabile valde sumptum cum pulvere: aut cum melle.

¶ Verum si acciderit ei modus aliquis solutionis ventris: oportebit ut addatur in eo propter debilitatem epatis: semen cuscute: et propter debilitatem stomachi mastix: et anisum: et propter debilitatem splenis et grossitudinem eius radix apij: et scolopendriam: et multotiens associatur huic egritudini splen et fortasse oportet ut addatur propter ipsum ciperi et grana de been: et fenugrecum: et consideretur cum hoc dispositio vehementie febris ut non accidat vehementia calefactionis.

¶ Quia provocat materias per urinam et digerit illas: et possibile est quod solvat et propterea convenit post digestionem alias comestionem. et tunc intendetur in eo auxilium digestionis cibi et flegmatum stomachi: verum addatur in eo. s. cum eo quod dictum est de predictis medicinis compositis semen cuscute ad debilitatem epatis. Aliter turbith et semen cuscute si fluxus cum hoc esset flegmatis: vel cum eo scilicet agarico semen cuscute: vel cum eo scilicet semine urtice semen cuscute propter ipsum scilicet splenem subtiliandum: ciperi et grana de been sunt nota: et fenugrecum: et cum hoc consideretur etc. quia ista sunt satis calefacientia.

¶ De evacuationibus vero que sunt fortiora: et indigetur eis in hac egritudine apud digestionem est: ut augmentetur dosis de pillulis de

turbith: ⁊ administrentur clysteria fortia. ¶ Et de illis sunt pillule iste. Reci. masticis sexta. ʒ. i. succi absinthij quarta. ʒ. j. pillule colloquintide sexta. ʒ. i. hiere pigre. ʒ. s. agarici. ʒ. s. informentur pillule cuz syrupo acetoso mellino: ⁊ sumantur in potu. ¶ Et de illis sunt pillule de mastice ⁊ de aloe. ¶ Quod si materia fuerit ad caliditatez declinis sumantur de trociscis de spodio solutiuis. ʒ. ij. trocisci de turbith aure. i. scamonee. aure. s. succi eupatorij. aure. ij. ⁊ dentur in potu ſm quātitatez virtutis. ¶ Et iterū eupatorij. absinthij. capilli veneris. ⁊ myrabola. fumiterre passularuz mundataruz equales sumantur partes: ⁊ dentur in potu ſm quantitatem necessitatis.

¶ Hic ponit medicinas fortiter euacuantes: ⁊ sunt note. Et prima descriptio pillularum potest esse vna dosis: sed est magna: ⁊ est fortior propter colloquintidam. Secunda est fortior propter scamoneam. ¶ Et iteruz. Ista medicina nō est de fortibus: imo de debilib⁹: ⁊ placuit eā sibi ponē hic.

¶ Et si non suffert corpus solutionem ventris: perueniatur ad diuretica. ⁊ subtiliatiua. ⁊ sudare facientia. ⁊ de summa illoruz: quibus indigetur. tunc est infusio aloes cuz melle.

¶ Hic ſtant diuretica loco solutiui. ¶ Infusio aloes. dices hoc est solutiuum: ⁊ iam dixit: si nō suffert solutionē. ¶ Dicendum q̄ hoc est solutiuum valde debile. Intellexit ergo q̄ non suffert solutionem. s. fortez. ¶ Uel dicendū q̄ aloes infusum cum speciebus ⁊ seminibus prouocat.

¶ Et quando declinat egritudo nō: est tunc introitus balnei ante cibuz malus.

¶ Abbreuiat curam declinationis ⁊ est nota.

¶ Cibi autez eoruz sint subtiles: sicut acetuz et oleuz: ⁊ quandoqz ponitur in eis paruz almuri: ⁊ proprie in fine eius. ¶ Illi autez qui sunt fortiores sunt altaragi. ⁊ pulli. ⁊ alcubugi. ⁊ his similia post declinationez: ⁊ oportet vt ponantur in eis. ⁊ proprie apud digestionē ea: in quibus est incisio: sicut acetuz ⁊ sinapis ⁊ almuri. ¶ Et si fuerit flegma acetosuz maluz viscosuz porrum: ⁊ aqua ciceris sunt de melioribus cibis eis: ⁊ quandoqz ponuntur in eis cyminuz. ⁊ anetuz. ⁊ oleuz. Et iterum beguerid facta ex ficla ⁊ almuri ⁊ aceto ⁊ oleo abluto. alchaguamac: sicut kēmach de capparibus. ⁊ remach de aneto: ⁊ origano. ⁊ aniudem. ⁊ aspagis. ¶ Et deuitentur olea: in quibus est infrigidatio ⁊ humectatio. ¶ Et hora cibi est post teporez paroxismi: ⁊ eradicationē eius: ⁊ ante paroxismuz ad minus quatuor horis.

¶ Hic ponit regimen per cibaria. subtiles. i. subtiliatiui: vel idest qui sunt diete subtilis. Muri est salsamentum factum cum pisciculis: vel placentulis ordei cū sale. vt Açarauius docet in fine: quia fortiter exiccant: requirunt digestionem materie. ¶ Illi autem: qui sunt fortiores idest qui sunt cōfortatiuiores ⁊ sunt dieta grossa. Altaragi. i. grā auium. ⁊ pulli scilicet parui: vel pulli columborum si tibi videtur. Pullus enim absolute apud arabes videt̄ importare pullos columborum: vt diximus supra 2° cañ. ca. de carnibus cum dicit q̄ pulli faciunt perfocationez alkubagi. i. pdix. ¶ Post declinationem: q: hoc est regimen copiosuz. quod tunc magis competit. alia patent. Beguarid facta. i. preparata ⁊ cocta ex ficla. i. cum ficla oleo abluto: q: ablutio facit oleum in humiditate temperatuz. vt 2° cañ. capitulo de oleis. Alkaguamat. i. condita cum aceto ⁊ sale: ⁊ est nomē generis: ⁊ dicitur etiam rauic. ⁊ sub eo comprehenduntur oliue ɔdite: capari cōditi: rape ēt ɔdite: q̄ apud nos dicunt̄ cōposita. Aniuden: ⁊ est radix herbe. vnde fit assa: ⁊ alias habet expositiones. ¶ Hora cibi. Hic considera q̄ Auic. plus se longat a principio paroxismi q̄ȝ fine dando cibum.

¶ Mensura autez somni eoruz est vt sit equalis vigilijs. vt sit digestio materiei ad somnuz: ⁊ resolutio ad vigilias.

¶ Mensura somni est equalis. s. equaliter indigēs digestione ⁊ resolutione: vel equalis. s. proportionalis.

¶ Et balneuz quidez est vehementis nocumēti nisi post declinationem.

¶ Balneum patet.

¶ Et succurritur vomitui eius quando superfluit: ⁊ oportet vt administretur in illo qd̄ fit: sicut miua: ⁊ syrupus de granatis cuz menta simul cognitus. ¶ Et si necessariū est fortius sumatur de granis granatoruz muçorū. ʒ. x. ⁊ turis albi: ⁊ masticis amborū añ. ʒ. v. mente. ʒ. vij. decoquātur in duabus libris aque: in qua sint folia mente donec minuatur.

¶ Docet succurrere accidentibus: ⁊ sunt. 7. vel. 8. accñtia.

¶ Et succurratur fluxui ventris eius cū superfluit: cum retentione eius cum eis: que scitisti de stipticis regimentalibus ⁊ medicinalibus. ¶ Sed eius quidez debilitationi succurritur vt cibetur successione eius pullis assatis et in patellis coctis: ⁊ vt adhibeātur suffumigationes ⁊ odores viuificantes.

¶ Regimentalibus idest cibalibus vt assatura panis. successione eius. s. fluxus vel debilitatis post fluxum.

¶ Et si acciderit inflatio in facie ⁊ extremitatibus iuuantur cuz administrantur huiusmodi trocisci. Re. anisi ⁊ lacce ablute amboū. añ. pōdus. ʒ. v. amigdalaruz excorticatarū croci marmacor omniū. añ. ʒ. iiij. seminis apij. seminis feniculi. floris squinanti omnium. añ. ʒ. iij. floris eupatorij. ʒ. iij. spice. ʒ. v. hiere pig. ʒ. vij. rosarū ʒ. x. fiant ex eis trocisci: ⁊ administrentur. ¶ Et fortasse indigebis eis: que sunt sicut omorusia ⁊ dialacca ⁊ medicamē de amigdalis amaris.

¶ Hec inflatio est signum cacexie: ⁊ principium hydropisis. Et hec est cura eius: ⁊ medicamen de amigdalis amaris. Ista littera debet coniungi cū premissa. Et dialacca ⁊ medicine de amigdalis ⁊c̄.

¶ Et ad longitudinez febris. Re. rosaruz pondus. ʒ. x. masticis. ⁊ spice. ⁊ feniculi. ⁊ seminis apij. ⁊ seminis endiuie. ⁊ succi eupatorij. ⁊ succi absinthij omniuz. añ ʒ. iij. spodij. ʒ. v. fiant tro/

ciscí: ⁊ fit dosis ex duabus. ʒ. vsqꝫ ad. v. cuꝫ. ʒ. x. de geleniabin in decoctionis feniculi quantitate. vnz. ij. ⁊ ameos confectuꝫ cū melle est magni iuuamenti in huiusmodi loco.

¶ hic docet succurrere longitudini febris: ⁊ est medicamen aperiens ⁊ confortans. Et alias dicemus: ꝙ in hoc medicamine deficiunt amigdale amare. ¶ Amicos ⁊c̃. qꝛ confert in humiditatibus stomachi malis.

¶ Et fortasse indiges propter longitudineꝫ frigoris fricatione: ⁊ modus in ea est vt incipiat ab humeris ⁊ inguinibus: quando spargitur caliditas in manibus et pedibus et calefiunt.

5 ¶ Si auteꝫ senserit similitudineꝫ lassitudinis: fiat permutatio ad fricationeꝫ dorsi: ⁊ quando vehemens fit calefactio: q̄ necessaria est in eis. tunc dimitte eaꝫ ad aliud membruꝫ. ¶ Et de oleis bonis eis est oleuꝫ dulce: in quo non est stipticitas: ⁊ oleuꝫ camomillinuꝫ: ⁊ oleum de aneto decoctuꝫ in vase duplici. Quū ergo cōpleueris. tunc absterge oleuꝫ aliquod: vt non angustiatur: ⁊ non est maluꝫ si fricationeꝫ siccā sequatur fricatio cuꝫ oleo aliquo.

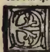
¶ Docet subuenire longo frigori ⁊c̃. dimitte eam ad aliud membrum. i. frica aliud membrum: ⁊ absterge oleum aliquid. s. quodcūqꝫ sit: vt non angustietur. s. propter oppilationem pororum: vel propter fetorem siue odorem: ⁊ ideo dixit aliquid. Et non est malum ⁊c̃. quia fricatio dilatat poros cum vnctione ⁊ resoluit.

¶ Et de illis que seruant stomachos eorum vt non debilitentur sunt vnguenta inuncta capiti stomachi: que sunt sicut camomillinum: et oleum nardinum: et oleum anetinum: et fortius illo alnaçoki.

¶ Alnagoki exposuimus iam ꝙ est gūmasque reperitur in fructu pini: tamen Azarauius capitulo de hemorrhoidibus videtur dicere: ꝙ est oleum de iessamino.

¶ Et de emplastris iuuatiuis est: vt decoquatur camomilla cuꝫ re pauca masticis decoquēdo cum vino cum duplo sui de melle. ¶ Et si ceciderit appetitus. tunc melius est vt non administretur vinum solum: imo in quo decocta sunt: sicut camomilla. ⁊ dactili. ⁊ mellilotum. ⁊ absinthium.

¶ Mirandum est quare non concedit vinum: si appetitus cadit: ⁊ videtur intelligere vinum solum propter eliquationem materierum: quā facit: ⁊ sic remollit stomachū: ⁊ hoc est maxime verum apud sarracenos: qui non sunt consueti bibere vinum: imo in quo ⁊c̃. Dynus dicit: ꝙ illud vinum non debet bibi: sed ex istis rebus debet fieri emplastrū ad stomachum. Aliter potest dici: ꝙ istud vinum detur loco syrupi: ⁊ non detur cum cibo: ⁊ habet resoluere materias stomachi. Nos autem aliter subueniremus casui appetitus sm̄ qd̄ docet 3° cañ. Fen. 13. ⁊c̃.

¶ De cura flegmatice ꝯtinue: q̄ nominatᷣ latica. ¶ Caplm. lix.

St cura facientis poxismū omni die. ⁊ differt ab ea: qm̄ oportet vt i illa sit administratio subtiliatiuū calidorū cū facilitate. ⁊ hoc si fuerit ꝯtentus eis: que sunt sicut syrupus acetosus. ⁊ geleniabin. ⁊ iulep de melle. ⁊ aqua eius: ⁊ aq̄ fenicu. ⁊ apij. ⁊ radicū triū sine dubio confert. Et quādoqꝫ cōfert eis kisch de aneto. ⁊ kisch de capparibus. ⁊ proprie cū vestigijs digōnis. ¶ Et pparentᷣ cibi eoꝝ in obseruatione tēporū. ⁊ diuersitatis eius. ⁊ fortitudine virtutis ⁊ debilitatis eius pparatiōe: cuius rememoratio pterijt. ¶ Et de medicinis bonis ad eos sunt trocisci de decē generibus. ¶ Iterū de medicinis exptis ad eos est illa: q̄ Re. rob. ʒ. vj. succi ligritie. fumiterre. spice oiuꝫ añ. ʒ. iiij. masticis. ʒ. iij. krabe. ʒ. iij. anisi. ʒ. ij. pparentᷣ. ¶ Iteꝝ trocisci eupatorij. ʒ. iiij. rosarū. ʒ. j. ⁊ tertiā: spodij. ʒ ij. s. ¶ Et iteruꝫ trociscorū absinthij. quoꝝ descriptio. Re. assari. semis apij. anisi. amigdalaꝝ amaraꝝ. suchaha. bedeoard. succi eupatorij. spice. masticis. oium. añ. ʒ. ij. ¶ Et iteruꝫ eupatorij. vnꝫ iij. rosaruꝫ rubearū. lib j. spice. lib. s. spodij. vnꝫ. iiij.

¶ hic apparet: ꝙ cañ. supraposita sunt communes flegmatice continue ⁊ interpollate: ⁊ etiam medicine: nisi ꝙ in illa scilicet continua oportet ꝙ sit ⁊c̃. quia debēt esse minus calida iulep de melle: vbi ponitur plus mellis ⁊ aqua: vbi nō ponitur tantum mellis. vide ergo ꝙ non trāscendat ad fortia: nisi vsqꝫ ad tres radices sciꝫ feniculi. petrosilij. ⁊ apij. ¶ Et preparentur ⁊c̃. Patet ex capitulo precedenti. ¶ Et de medicinis. Troci. de decem generibus 5° cañ. tractatu 8° scribuntur. ¶ Preparentur. s. in forma trociscorum vel pulueris. Ego vero non vterer hac medicina nisi iam digesta materia ⁊ euacuationibus factis. ¶ Et iterum trociscorum absinthij. quorum descriptio. Mirādum est ꝙ isti dicuntur trocisci de absinthio: cum non ponatur hic absinthium. ⁊ ideo vel oportet addere absinthium: vel oportet supplere. Et trocisci. quoruꝫ descriptio ⁊c̃. vel est quādoqꝫ nomen impositum medicine composite ab aliquo simplici cuius virtutem hꝫ. i. illi similem: lꝫ non ponatur illud simplex vt diacurcuma Mes. sicut declarauim⁹ 5° cañ. ¶ Uidimus liberatum a quotidiana interpollata: quā sex mensibus habuerat per vsum succi apij syrupiꝫati cuꝫ çuccharo quandoqꝫ cum melle. Dosis erat. ℥. i. ⁊. s. ⁊ erat adolescens flegmaticus.

¶ De cura empialos ⁊ lipparie. Cap. lix.

Cura eoꝝ ppinqua est cure: quā diximus: et sunt ambe associate vni vie. ¶ Et opꝫ vt icipiatᷣ in pmis a syrupo ace. mellino: ⁊ çuccharino. ¶ Et pcipitᷣ i eis ambab⁹: vt admīstretᷣ rob agreste decoctū cū melle ⁊ syrupo rob. deinde fiat gradatio de via sumēdi i potu semina: ⁊ aq̄s eorū ad infusionē aloes: et trociscos de rosis cū mastice: et pillulas: et aloe: et hierā pigrā: et pillulas de eupatorio. ¶ Et opꝫ vt in eis ambab⁹ simul stomachi sollicitudo habeatᷣ: et administretur vomituū cū aqua faseoloruꝫ: et raffani: et anisi: et calamenti: et diuretica. ¶ Et de solutiuis

iuuatiuis est illō: qō fit ex mirabolanis nigris: ꝛ citrinis: ꝛ turbith: ꝛ zuccharo. Et de illis: que conferunt eis iuuamētum magnum sunt clystēria declinia ad acuitatē: ꝛ in qbus ponunt medulla carthami: ꝛ centaurea minor: ꝛ anetum: ꝛ camomilla: ꝛ alhasce: ꝛ mellilotum: ꝛ almuri: ꝛ mel. ℭ Et regimen lipparie indiget subtilitate plusq̄ȝ regimen alterius.

ℭ Ponit curā febriū annexap febribus flegmaticis: ꝛ p̄ empiale ꝛ lipparie: ꝛ icludit in hoc febrē: in qua fm vnā ꝛ eādem rem sentit calor ꝛ frigus: q2 ꝯuenit cuȝ empiala i mā. ℭ Associate vni vie. i. vna via icidunt iste simul: ꝛ cuȝ p̄dictis. s. quotidiana ꝛ interpollata mellino ꝛ zuccharino. s. mixtis: vel separatis fm q tibi videt: ꝛ simplicibus ꝛ etiā cōpositis fm q ex canonibus p̄missis apparet. ℭ Et p̄cipitur ēt q̄nq̄ȝ ad ꝯfortationē stomachi. deinde fiat gradatio: q2 a digestiuis ꝛ subtiliatiuis ad infusionē aloes: ad solutiua ꝛ ꝓuocātia vrinā: ꝛ etiam ꝯfortātia stomachū ꝛ nutritiua. Et hec oīa itelligit per res. quas numerat vt apparet. ℭ Et diuretica. s. decnt. ℭ Et de solutiuis iuuatiuis ex mirobal. nigris si est ibi melācholia igrossans flegma: ꝛ citrinis si est ibi aliq̄ cholera. ℭ Clisteria ꝛc. Si ē ibi grossiuȝ flā. ℭ Et regimen lipparie indiget subtiliatione plus: q2 in lipparia cum sit calor intus non possumus secure vti calidis subtiliatiuis ꝛ alijs: sicut in empiala: vel q2 lipparia potest fieri ex cholera: vt illa: que dī tabaros: pōt igit in ea cadere error si curares eam cura flegmatice: sed cura eius intelligitur ex caplō de cura febrium cholericarum.

ℭ De cura febris cum sincopi: ꝛ humorosa.

ℭ Capitulum. lx.

[H]ec febris est difficilis cure. Et modus in curatione eius est: ꝗ̄ ōo gradata ex subtili ad fortē: ꝛ ꝓprie q̄si natura non respondet ex se: tunc eniȝ cū clysteribus munda qō est in intestinis ꝛ venis ꝓpinquis eis ex superfluitate: ꝛ administra in residuo subtiliationem cum fricatione.

ℭ Primo ponit curā eius. que fit a flegmate. Scd̄o a cholā. ibi 2ª. (Qō si fuerit.) ℭ Prima in duas. Primo in gnāli ponit curā. Scd̄o in spāli. ibi 2ª. (Et Gal. (ℭ Cōsiderāduȝ: q Auic. intēdit ad mās: que sunt in venis versus intestina ꝛ in itestinis ipsius cū clysteribus iciplendo, a lenioribus: et postea ad fortiora. ℭ Et hic dȝ p̄mitti. s. clystere. Intēdit ēt ad mās post eparꝫper fricationē: que subtiliat eas: ꝛ euaporare facit: ꝛ hec ēt fricatio dȝ esse gradata: vt dcm̄ Aui. ad vtrūq̄ȝ referat. ℭ Cōsiderandum: q aliter per eūonem gradatā possemus itelligere eūonē cum pharmaco solutiuo incipiēdo a lenioribus eūdo ad fortiora: ꝛ hoc est p̄ceptum Ras. 16. ꝯtinentis caplō de cura febris syncopalis: ꝛ confirmat hoc auctoritate Alexandri hoc inuentis.

ℭ Et Gal. quidē dixit: q deficit in eūatione plurimum eoꝝ nisi cum fricatione. Et melior modoꝝ in fricatione eoꝝ est: vt incipiat a coxis et cruribus descēdendo a superiori ad inferius: ꝛ administretur illud cuȝ mantili aspero abradente cutē. deinde permutetur ad manus descendendo ab humero ad spatulā: ita vt ignea tur cutis. deinde ad dorsuȝ ꝛ pectus: deinde redeat ad crura ꝛ reuertatur ad ordinē primū. Et ponat medietas tp̄is eoꝝ fricationi: ꝛ medietas tp̄is eoꝝ dormitioni si possibile est.

ℭ Hic in spāli ponit curā ꝛ oīa ī que dicit sunt dicta Gal. 12. terap. in duab⁹ causis. Et videt mihi melior diuisiōis modus: q hȝ tot p̄tes quot hēt cañ. Primus cañ. est q cōmissa eūone cum pharmaco: intēdat fricationi: ꝛ hoc est qō dicit. Deficit ab eūone ꝛc. cum fricatione. i. omissa eūone fiat fricatio. ℭ Unde dicit Gal. qualr ergo opȝ hos tales sanari indigētes quidē euacuatione: ꝛ non ferentes eūatiua auxilia. nullā aliam inueni in eis eūonem nisi per fricationeȝ. Modus aūt fricationis est notus. Questio. I.

Dubitatur vtruȝ istis possit dari medicina solutiua. ℭ Videt q sic per Ras. 16. ꝯtinentis in hoc caplō: vbi auctoritate Alexan. dicit. Da in potu laxatiuū ad alleuiandū illud flegma: vt non aggrauet sup naturā: q si videris egrū corroborari sup residuuȝ bonum erit: sin autē: da ei iteꝝ laxatiuū. ℭ In ꝯtrarium est Auicē. supra ꝛ Gal. ꝛ ratio eoꝝ est. nam isti humores faciunt syncopim quiescentes: q2 non hītes fortē motum. ergo multo magis forti pharmaco moti aut ꝯbili. ℭ In hac discordia non est via ꝯcordie: nisi illa: quā sepe diximus in silib⁹ q̄ōnibus: ꝛ est q quilibet istoꝝ viroꝝ ꝓcessit: cuȝ sua extimatiua: ꝛ vtraq̄ȝ est possibilis de facto. Alex. eniȝ arbitratus est q farmacū minoret de mā grossa viscosa: quaȝ fricatio non pōt educere: ꝛ q homo sit tā fortis in virtute: q possit tolerare motū a farmacia factum anteq̄ȝ extra educat humor: sed Gal. ꝛ Auic. arbitrati fuerunt ꝯtrariuȝ. ꝛ neutra partiū potest alteri ꝯcludere: ꝛ vtraq̄ȝ potest conuenire. Et potest etiā dici: q Alexā. loquit de febre syncopali: in qua flegma est benignū: ꝛ sanguini appropinquans. Unde subdit de phlebotomia: si videtur medico: ꝛ talis homo: quia fortior in virtute potest tolerare pharmacum. Auic. auteȝ ꝛ Gal. loquunt in febre syncopali: in qua flōmia est prohibita. Unde. 12. terap. In nullo taliū sanguinis ablatio sine maximo consueuit fieri nocumento.

ℭ Et ad sūmuȝ cañ. curationis eoꝝ est subtiliatio non calefactio valde. Et de illis: que conferunt eis sunt subtiliantia: sicut aqua mellis. cū virtute hissopi: ꝛ seminis apij in matutinis: et similibus eis.

ℭ Hic ponit scd̄m cañ. subtiliatio. s. flegmatis. nō calefactio valde: q2 ingrossaret illud ꝛc. Questio. II.

Dubitatur vtꝝ in cura syncopalis cuius medicus debeat esse ꝯtētus fricationib⁹ ꝛ dieta tenui. s. solo mellicrato cū hyssopo vsq̄ȝ ad plēs dies. ℭ Uidet q sic per Gal. ꝛ Auic. ꝛ rō est: q2 cibatio auget mām. vt supra dixit. ℭ In ꝯtrium est Alex. in cap̄ de syncopi cuȝ plenitudine: vbi ꝯtra Gal. fm intētionē ꝓcedit dicēs. Nescio qd passus est Gal. qui sic ordinauit: ꝛ ostēdit ibi: q in sequētibus qbusdā medicis. curā Gal. male successit: ꝛ non potuerūt hoiem curare a morte. Et ratione suadet: q2 dicit Alex. nō videt: q v̄tus possit esse tā fortis: que imoderatas fricationes sustineat: ꝛ stare sine cibo: ꝛ iō suadet moderatius fricari. q̄ȝ Gal. precipiat: ꝛ non sic tenuiter dietari ꝛc. ℭ Hec ꝯdictio tollit sicut p̄ma. Quia qlibet ꝓcessit cū sua extimatiua: ꝛ pōt dici q vel humores istoꝝ sunt mali a qbus corpus non pōt nutriri: ꝛ tunc non debēt ita subtiliter dietari: longū enim ieiuniū ferre nō possunt: ꝛ tunc nō eris ꝯtētus mellicrato. sed dabis de ptisana: vel aquā decoctionis pulle: vel fm q tibi videt. Gal. ꝯo desperat de salute istoꝝ: vel istoꝝ humores possunt digeri ꝛ conuerti: ꝛ sic ieiunium tolerant: ꝛ regimē subtile multū per solū mellicratum vsq̄ȝ ad septimū diem fm extimationē Gal. ℭ In matutinis ꝛ similibus eis. s. horis vt sero ante cibuȝ: vel similibus. s. rebus: vt thimi: ꝛ petroselini ꝛc.

¶ Quod si fuerit illic fluxus vētris superfluus decoque mel decoctione vehementiore: ⁊ nō soluet nisi paꝝ tēperatum iuuatiuum.

¶ Hic est tertius cañ. ⁊ est cañ. Gal.

¶ Et syrupus acetosus mellinus iterū confert eis in estate q̄dē: ⁊ cū ꝯsuetudine potus aque frigide: ꝑmixtus cū aqua frigida: ⁊ in hyeme opꝫ: vt non sumat eā in potu penitus: ⁊ sit contentus aqua calida: ⁊ assumere calidū ex potibus est melius eis: nisi apud necessitatē estus estatis: ⁊ vehementiā caloris plurimi.

¶ Hic est quartus cañ. notus.

¶ Et conuenientius: quo potantur ad sitim: est syrupus acetosus mellinus.

¶ Hic est quintus cañ. ⁊ notus: vtitur aūt his potibus mellinis: ⁊ non zuccharinis propter digestionem: ⁊ maiorem flegmatis abstersionem.

¶ Et vinū confert in eius principio: ⁊ proprie si fuerint febres coꝝ sanguinee. sed paꝝ sunt: ⁊ proprie in senibus. Et necessarium est in eis vinum post cibum.

¶ Hic est sextus cañ. de vino. Questio. III.

Dubitatur quō ꝯcedit vinū in pn°: cū mā sit indigesta: ⁊ iam ꝑceptū est supra q̄ dēt digesta mā. ¶ Amplius. Quō si febres sunt sanguinee: cum mā sit calidior: ⁊ ideo minus cōpetit vinum. ¶ Amplius. Quō post cibū: q̄ faciet descendere cibū. Suspicandū est de isto textu: ne trāslator errauerit. Auič. enī sequit̄ Gal. in hac cura: ⁊ textus. xij. tera. est iste. His aquosum vinum confestim a pncipio aptū est nisi vehementer febriant: q̄ nō valde aquosū contingit sm̄ predictam dispositionem. Adhuc autē magis si senex contigerit. ¶ Dicamus igitur vtriusq̄ textum saluando: q̄ isti ambo ꝯcedunt vinū a principio. s. post tres: vel quattuor dies: cū materia subtiliari incipit: vt Auič. dixit supius in cañ. generali: vel a pncipio: q̄ statim a pmo die: ⁊ hoc intēdendo plus ad accidens q̄d est syncopis q̄ ad aliud. preiudicat ergo syncopis cause: ⁊ sic soluit̄ p̄ imum argumentū: aquosum autē dꝫ esse istud vinū: ⁊ non vinosum ne inflāmet. Gradū autem sue potentie mēsuret medici extimatio: ⁊ quātitatē in pōdere aque. Auič. ꝓo dixit si fuerint febres sanguinee: vbi quidam habent si nō fuerint sāguinee. i. inflāmatiue: ⁊ Auič. dixit hoc q̄ flegma sanguineū non ita est crudū a pncipio: sicut flegma non sanguineū: ⁊ ideo rōne dispōnis in causa: securius pōt vinum concedi: lꝫ ex parte flāme minus possit concedi: ⁊ in hoc statur bonitati extimationis. Et ꝓprie in senib⁹. s. debet dari vinū: vel proprie in senibus. s. parum sunt syncopales febres sanguinee. ¶ Vinū post cibū. quasi dicat bibant non solū quando cibātur vinum: sed etiam extra horas cibi propter debilitatē bibant: vel iste est modus sarracenorū potare post. s. digestione facta ad delationem cibi: ⁊ sic cessant contraria.

¶ Et tibi quidē necessariū est: vt ꝯsideres pulsum habentiū hanc egritudinē semꝑ: ⁊ cū videris eū incipere debilitari ⁊ cadere subito: ciba eū pane infuso in vino cōmixto: si nō prohibet apa in visceribus. Cū ergo associatur ei huiusmodi egritudo nō est curatiōi modus: neq̄ fiducie locus. i. q̄ñ accidit hmōi alteratio i pulsu: ⁊ hec quidem cibatio est ex eis: que necessaria sunt: q̄ñ vehemens fit sincopis: veꝝ opꝫ: vt ꝓhibeatur illud. Cibus aūt: super quē fit dormitio: est aqua ordei: super quā non addat̄: nisi cū cadit virtus: ⁊ si additur: tunc fit panis infusus in iulep: aut aqua mellis.

¶ Iste est septimus cañ. ¶ Considera: q̄ Auicen. duo ponit cibaria: vnū pro syncopi. s. panem in vino. aliud est cibus respiciens virtutem in relatione ad morbum ⁊ est aqua ordei ⁊c̄. super quam fit dormitio: nā non datur causa syncopis: sed cibus qui datur causa syncopis est super quē non dormitur: q̄ syncopim patiens precipitur vigilare: vt tertio cañ. Fen. xi. ¶ Cū ergo. Causa huius dicta fuit supra veꝝ oportet: vt prohibeatur illud. s. syncopis vel illud. i. ille cibus quando non est syncopis vt statim subdit.

¶ Et balneum quidem est de rebus nocibilioribus istis.

¶ Hic est octauus cañ. ⁊ cā est q̄ debilitat: ⁊ eliquat māz.

¶ Et calidum ⁊ frigidum valde ex aere. cū calido enī non fit securitas de cursu humoꝝ ad pulmonem: ⁊ ad coꝛ: ⁊ ad cerebrum: ⁊ frigidū prohibet digestionē eius.

¶ Hic est nonus canon. ⁊ patet.

¶ Quod si fuerit in ea humor cholericus aliquis: tunc si facilis est vomitus ⁊ leniatur: est iuuatiuus valde.

¶ Ponit curam febris syncopalis a repletione cholere: de qua supra dixit. facilis est vomitus propter cholerā ⁊ propter locū: quia illa cholera multū inuenitur in stomacho: vt supra diximus. ¶ Et leniatur. s. venter: vel. i. fiat vomitus leuis: est enim iuuatiuus valde. scilicet vomitus: vel lenitio ventris. Ista enī materia facilius mouebitur ad euacuationem q̄ phlegma.

¶ Et ad vltimū meli⁹ est: vt assidue ꝓficiat i ea.

¶ Et ad vltimū. i. in summa melius est ⁊c̄. proficere in hac febre est quotidie aliquid agere in ea de hac lenitione leui: ⁊ etiā fricatione leuiori q̄ in flegmatica: ⁊ attendere virtuti: vt diximus: ⁊ maxime quotidiana profectio est per quotidianam lenitionē ventris: ⁊ vomitum leuem: vt non cogamur subito vna die multū euacuare.

¶ De cura feb. cū sincopi minuta. Cap. lxi.

Ponet vt emplastret̄ pectus eius cū sandalis ⁊ aqua roš. ¶ Et viuificetur cū cibo paulatim. Et sit cibus eius: sicut panis de simila īfusus in aqua granatoꝝ infrigidata: si desiderat ipm̄: ⁊ sit in aqua de fructibus. ¶ Si aūt indiget ad virtutē almososat factis ex pullis cum aceto ⁊ aqua agreste ⁊ oleribus fridis: ⁊ ꝓprie coriandro erit iuuamentum in hoc si exhibeatur.

¶ Hic ponit curam febris cum syncopi. s. que dicitur minuta subtilis: ⁊ primo per epithimata: que conferunt febri: ⁊ materie subtili prauè: ⁊ cordis virtutem confortant. vtile est etiam ponere de spodio.

¶ Et viuificetur secundo per cibaria: que sunt refrenantia choleram ⁊ confortantia aliquāit. ¶ Aqua de fructib⁹. i. de pomis: malis: vel piris: de semi. vel aqua melonis: nec credo q̄ intelligant aquam de fructibus: scilicet de cassia: vel tamarindis: tñ si in die quietis ista lenitiua dentur: est vtile ad leuiter educendum illā choleram ⁊ proprie tamarindi: vt apparet secundo cañ. capl'o de tamarindis. ¶ Si

autem. Ponit cibaria ad syncopim vtiliora. Almososat. i. cibaria quedam acetosa facta ex pullis: ⁊ patet.)

¶ De regimine nocturne ⁊ diurne. Cap. lxij.

Regimen earum ambarum est regimen flegmaticarum: neq; est diuersitas in eis.

¶ Pz ex his: que supra diximus de istis fe. ⁊c.

¶ De quartana periodica. Cap. lxiij.

Plurimũ quartana est periodica: ⁊ minorat᷑ casus quartane inseparabilis. ¶ Cause vero quartane sunt ea: que generãt melancholiã: postea putrefaciunt eã: ⁊ tu iam sciuisti totũ illud. ¶ Et sciuisti q melancholia alia est: que est fex sanguinis: ⁊ alia: que est adustio ei⁹: ⁊ cinis humoꝝ. ¶ Et sciuisti: q de illa est sãguinea: ⁊ de illa est phlegmatica: ⁊ de illa est cholerica: ⁊ de illa est adustio ipsius melancholie naturalis.

¶ Post scientiam de febribus p̄dictis loqtur de quartana. p̄mo. secũdo de febribus annexis illi. ibi 2ª. (Et noiat᷑ pbi tanos.) ¶ Prima in tres. Primo ponit diuersitatez huius febris. Scdo signa. Tertio curam. ibi 2ª. (Signa.) ibi 3ª. (Consideret᷑.) ¶ Prima in quattuor. Primo ponit diuisionem in suos modos. Scdo eius causas ponit. Tertio modum ꝯsecutionis ad alias febres. Quarto ostendit que est saluior: ⁊ que minus salua. ibi 2ª. (Cause.) ibi 3ª. (Et plurimum.) ibi 4ª. (Et saluior.) ¶ Causa aũt quare raro euenit quartana ꝯtinua: ⁊ frequẽter iterpollata est: q2 humor melancholicus est paucus ⁊ valde ineptus putredini. Cũ ergo colligitur intus in venis anteq̃ putredo possideat illũ: natura expellit illum ad extra venas.

¶ Sciuisti totũ illõ. Quia cãs melãcholie sciuisti p̄mo can. caplo de qualitate gñationis humoꝝ. causas vero putredinis sciuisti supra in hac Fen. tractatu secundo p̄mo caplo.

¶ Et existimauerũt qdã hoiuz: q quartana nõ generat᷑ ex melãcholia nãli: qm̃ ipsa nõ putrefit. Et huius qdẽ sermo nõ opz: vt ausculteť: vimo de proprietatibus ois humiditatis est: vt putrefiat quãuis rarificeť in preparatione.

¶ Ois humiditatis humoralis ⁊c. Ratio: q2 põt dimittere regimen sui calidi: ⁊ occupari a calido extraneo: ⁊ hec est ratio putredinis: vt Gal. 2º de differẽtijs febrium: ⁊ .xi. terapeutice. ¶ Quãuis rarificet᷑. i. diuersificet᷑ in p̄paratione: q2 alique humiditates sunt p̄parationes quibusdam: ⁊ vel rarificet᷑. i. raro eueniat hec putredo melãcholie in p̄paratione. i. propter preparationem: quã non habet.

¶ Et plm̃ qdẽ euenit in successione egritudis febriũ diuersaꝝ putridaꝝ pp diuersitatẽ humorũ ex qb⁹ gñant᷑: ⁊ ex quoꝝ putrefactiõe cuz adduntᷣ: ⁊ nõ euãnt᷑ multiplicat᷑ mel̃ia. deide cũ putrefit est q̃rtana. ¶ Et multotiẽs qdẽ accidit successione splenis: ⁊ cũ hoc ipsa s̃m plm̃ non euacuat᷑ ex dolore splenis: aut durities eius.

¶ Hic est sermo Gal. 3º p̄nosticoꝝ sup illo verbo. Febribus vero inordinate ⁊c. ⁊ est planum.

¶ Et saluior q̃rtana est illa: q̃ nõ accidit ab apa te splenis: aut alijs: aut cũ qua nõ est apa splenis. Quartana. n. que euenit ab apate splenis: aut cuz qua est apa splenis multotiens perducit ad hydropisim ⁊ pernitiem.

¶ Ab apostemate. s. splenis ⁊ alijs. s. passionib⁹ prauis splenis: vt duriciebus: ⁊ opilationib⁹. ¶ Ad hydropisim. Uide hoc tertio can. Fen 14ª.

¶ Et q̃rtana que salua est: liberat ab egritudinibus malis melãcholicis: sicut m̃lia ⁊ epilepsia: ⁊ in ea est securitas a spasmo: qm̃ humor est siccus: ⁊ s̃m plm̃ est salua. Et qñ nõ accidit in ea error non addit supra annũ: ⁊ quandoq; p̄durat. xij. annis: ⁊ quod est ifra eos. Et que ex ea longa est: perducit ad hydropisim.

¶ Et in ea est securitas a spasmo. Iste est apho. lxx. 5ª particle ⁊ vbi di. A q̃rtanis habiti nõ valde a spasmis apphẽdũt᷑. Et dat᷑ hic vna cã: q2 humor est siccus. s. exficcãs sta: qd est cã spasmi. Uel q2 humor est siccus terrestris nõ apt⁹ fluere ad neruos. Alia cã dat᷑ ab Aui. li. 3º. Fen 2ª. cº de spasmo: que cã est ꝯcussio: vt suadet vñ sit mãe eius: ⁊ alia nota sũt.

¶ Et scias: q autũnus est inimicus quartane.

¶ Capitulum. lxiiij.

Signa sunt q quartana incipit in primis cũ frigore paruo: deinde incipit frigus eius addi: postea minoratur paꝝ apud statuz: sicut in flegmãte.

¶ Primo ponit q̃dã signa cõia q̃rtanis. Scdo ponit signa s̃m diuersitatẽ cãꝝ. Tertio ponit signa sp̃alia a pulsu: ⁊ vrina ⁊ alijs quibusdaz. ibi 2ª. (Et illius.) ibi 3ª. (Et pulsus.) ¶ Prima in 4ºr: sicut q̃ttuor modos signoꝝ ponit. ⁊ in fine põit duos can̄. ibi 2ª. (Et de signis.) ibi 3ª (Et de signis.) ibi 4ª. (Et piodus.) Canones ponit. ibi. (Et multotiens.) ¶ Prima summa signoꝝ q̃rtane sumit᷑ ex mõ sui typi. ¶ Cõsiderãdũ in p̄mis. i. in p̄n°. p̄ncipij paroxismi. deinde. s. precedente paroxismo ⁊c. Apud statũ. i. versus statũ sicut ⁊c. vt sit sensus: q frigus in hac febre hz manifestũ p̄n^m aug^m statũ ⁊ declinationẽ: ⁊ hoc p̄pter tarditatez motus melãcholici sicut ẽt in flegmatica. Et in h̃ innuit: q frigus ex hoc humore est ex eius fridi(ta)te nõ ex fuga caloris p̄pter mordicationẽ mãe: sz est sicut frigus ab aere frido inductũ: ⁊ ita est in flegmatica. Frig⁹ tñ flegmatice est maius: q2 flegma est frigidius q̃ mel̃ia: sz in h̃ sit aliq̃ ꝯsideratio. Põt tñ isti sermones referri ad p̄n^m totius morbi: vt dicat᷑ frigus p̄morum paroxismoꝝ est paruũ: q2 mã tarde mouet᷑: cũ sit cruda. Deinde. s. in augmẽto ⁊ statu incipit addi: q2 magis digesta magis subito mouet᷑: postea minorat᷑ apud statũ. i. post statuz in declinatione: q2 mã est minorata. Et hec sunt dicta supra cap̄ de tertiana. Et itelligo q h̃ frigus nõ addit᷑ in augmẽto ⁊ statu: q2 addat᷑ frigus in mã. imo eo ipso q magis est digesta: est minus frida: sz addit᷑: q2 magis digesta magis subito mouet᷑: ⁊ hoc est potius addi ꝯcussionẽ siue tremorem: q̃ frigus qualitatiuũ inductũ qualitate materiei.

¶ Cũq; calefit corpus non est caliditas vehemens: sz sit maior ⁊ magis apparẽs q̃ illa: que est in flegmatica: ipsa enĩz cũ difficultate sua ⁊ inflãmatione nõ inflãmatur inflãmatione: de qua curatur: sicut ignis in lignis grossis: ⁊ nõ comprehendit super corpus totum: imo est illic caliditas cum horripilatione: ⁊ causa in hoc est grossitudo humoris.

¶ Cũq; calefit non est caliditas vehemẽs. s. sicut tertiane. ¶ Licet sit maior. Q2 materia magis ꝯtrariatur inflãma

tioni apparenti frigiditate ꝛ sup̄flua humiditate obtūdēte calidū. ¶ Ipsa eni3. Uult declarare: ꝙ caliditas in mā melācholica non sit vehemēs. Ipsa eni3. s. mella: de q̄ curet. i. incēsa sicut ignis in lignis grossis. i. terrestrib⁹: qꝛ non surgit ab eis flāma multa: l3 illa que surgit sit satis clara: vel de qua curet. s. subito: ꝛ nō cōprehendit. s. subito sup corp⁹ totum. imo est illic caliditas. i. in interioribus cum horripilatione. i. frigore in extremis: quasi dicat sensato ꝛ manifesto tpe fit pcessus de frigore ad calorem ꝑpter grossitie3 humoris: qui difficulter calefit ꝛ inflāmatur.

¶ Et est cum frigore ꝛ aliquantulo dolore: quasi frangat ossa.

¶ Et est cu3 frigore. s. ista febris: quasi dicat: in hac febre sicut in flegmatica sentit̄ vex frigus. Et cum aliquātulo dolore. i. cum dolore: quasi sit ꝯfractio ossium. Credit̄ ꝙ cum nutrimētum sit melācholicū: euenit cōmotione3 ibi fieri ꝓprietate melancholici humoris: vel eius caloris: qꝛ vel vapores a melācholia surgentes qui sunt grossi sicci sunt cā: vt in pāniculis circa ossa ꝛ musculos causent quēdā malū sensum mouentē ad contractionem: qđ non facit leuis vapor flegmatis: ꝛ iste est sensus confractionis.

¶ Et est illic contractio: ꝑpter quā strident dētes: vex nō sicut in flegmatica: quapropter ꝑducit illud ad debilitatem visus: veru3 lenitur apud digestionem: quoniam malitia minoratur: sicut fuit in principio parumper.

¶ Et est illic. s. in quartana ꝯtractio. s. in musculis mādibularꝝ: ꝑpter quā strident dentes. Stridor enim dentiu3 fit ex modo ꝯtractionis siue spasmi musculoꝝ mādibularu3: vt declarauimus ꝑ ꝓnosticoꝝ. vapores igitur grossi sicci faciunt hoc. vex non sicut in flatica. ¶ Dubitat̄ de hoc: q̄re in flatica non fit stridor dentium. ¶ Dōm ꝑmo per l̄re corruptionē non sic. ¶ Uel dōm: ꝙ hoc non referet ad tremorem ꝛ ꝯcussionem mēbroꝝ alioꝝ ꝛ mandibulaꝝ: qꝛ talis tremor ꝛ ꝯcussio magis fit in q̄rtana: vt videt̄ sentire Raſ. ꝛ expientia ostendit: sed refert̄ ad frigus: de quo supra dixit. Dixit eni3 ꝛ est in quartana frigus sicut est in flatica: qꝛ mā flegmatis est frigidior. ¶ Sed dubium est quis duoꝝ humoꝝ sit cā maioris tremoris ꝛ ꝯcussionis: an melācholia: an flegma. ¶ Eādem hanc q̄onem scripsimus libro 3°. Fen ꝑ°. cap̄ de epilensia. ¶ Pōt tertio dici: ꝙ tā in flegmatica: q̄3 in melācholica pōt accidere qda3 tremor: ꝛ stridor dentium: ꝛ ꝯcussio mādibulaꝝ: ꝛ hoc qū fit in eis tremor: ꝛ hoc fit in tertiana. Sed verus stridor: qui est quedā confractio ex ꝯtractione ꝛ cōpressione facta in musculis mandibulaꝝ fit ꝓprie in quartana: ꝛ in flegmatica non fit sic. i. nō fit in quartana talis modi: qualis fit in flatica. Humoꝝ enim melācholicoꝝ vapor terrestris: ꝛ siccus stiptic⁹ mouet pāniculos lacertoꝝ ꝛ neruos ad quandā inspissationē ꝛ cōpressionē siue stipticitatem ꝯtinua3 notabili tpe: qđ nō facit vapor alterius humoris: nisi participet nā melācholica. ergo fiet mādibulaꝝ confricatio ex hoc: ꝛ nō fiet solu3 percussio eaꝝ adinuicē: sicut fit in flegmatica cū in ea aduenit ꝯcussio: ꝛ sic fit q̄nq3 in tertiana. Cōsidera ergo hec: ꝛ ꝑducit illud. i. talis ꝯfricatio dentiu3. s. cā sua: que est malus motus in musculis tpalib⁹ ad debilitatē visus cōsitate coꝝ ad cerebrū ꝛ neruos opticos. vel ꝑpter ꝯcussionē mandibule supioris ꝛ dentium cōlcantium partib⁹ oculi. ¶ Uex lenit̄. s. frigus apud digōnem. i. digesta māa: ꝛ verificat̄ hoc de frigore sequēte qualitate3 māe: non aūt de frigore sequēte motū: vt iam apparuit: vel lenit̄. s. stridor dentiū. na3 mā melancholica digesta non est ita stiptica terrestris: ꝛ ideo non facit ita vex stridorem: ꝛ hoc est qđ dicit: qm̄ malitia minorat̄. s. vt malitia sui frigoris: ꝛ malitia sue stipticitatis ꝛ terrestreitatis: sicut fuit. i. ab eo qđ fuit in ꝑn°. ¶ Parūper: qꝛ digestio melancholie non oino illam rectificat: nec oino illam remouet a sui terrestreitate: ꝛ stipticitate: ꝛ ponticitate: sed parūper. Uel sicut fuit in ꝑncipio parūper. scil3 frigus quartane: ita digesta mā est etiam parūper: sed propter alia3 cām fuit a ꝑncipio frigus parūper: qꝛ ꝑpter paucum tarde materie motū: sed digesta materia ꝑpter aliam cām: qꝛ ꝑpter remissionē frigoris in materia per digōne3: vel in ꝑncipio fuit parūper. s. stridor dentium: non qꝛ materia nō esset magis pōtica terrestris: q̄3 qū est digesta: s3 nō sic mouebat̄ in ꝑncipio sicut in augmento.

¶ Et de signis quartane sunt cause eius antecedentes ex febribus: que prolongate fuerunt: ꝛ ex splene: aut dolore.

¶ Et de signis. Aut dolore. s. splenis.

¶ Et de signis quartane etiam sunt dispositio complexionis ꝛ significationes melancholie: ꝛ etas: ꝛ tempus: ꝛ cibus: ꝛ forma: ꝛ consuetudo: ꝛ que sunt his similia.

¶ Et de signis patet.

¶ Et periodus eius est. xxiiij. horarum.

¶ Et periodus. i. paroxismus.

¶ Et multotiens est febris tertiana in estate quidem: ꝛ fit quartana in hyeme.

¶ Et fit quartana in hyeme. Quia humores adusti in estate constringunt̄ in hyeme. s. frigore adueniente: ꝛ ꝓhibentur a resolutione ꝛ euacuatione. vnde putrefiunt.

¶ Et multotiens perducunt febres diuerse ad febres permixtas: in quibus non est ordo propter diuersitatem residui humorum remanentium post febres. ¶ Cum ergo status confirmatur ꝺm cinereitatis additionem confirmatur super quartanam.

¶ Iste est sermo Hippo. 3° ꝓnosticoꝝ. Febres inordinate ꝛc. ꝛ Cōmētatoris ibidē: febres diuerse: qꝛ ꝑmo ꝯtinue postea interpollate ad febres permixtas: quibus ꝛc. i. ad febres diuersas inordinatas. ¶ Cum ergo ꝯfirmat̄ aliter stant. s. ille febres ꝺm additione3 cinereitatis. i. qꝛ fit conuersio sanguinis ad mām melancholie huius cinerulēte: vel cū ergo stant. s. ille sup̄fluitates ꝛc. ꝛ est iste sermo Gal̄. ibidem cu3 dicit. Cū ergo equat̄ egritudo in oibus venis cu3 victoria cholere nigre: attingit tunc febris quartana.

¶ Et illius quidem: que est a flegmate adusto sunt paroxismi longiores: ꝛ accidit eis frigus ꝺm plus successione assiduationis: ꝛ est sudor tardior: ꝛ vrina grossior: ꝛ durities venarū minor: ꝛ fit ꝺm plus successione febriu3 flaticaꝝ.

¶ Non ponit signa quartane a melancholia fecali. s. nāli: qꝛ predicta signa quartane absolute sibi adaptant̄. Sunt paroxismi longiores: qꝛ mā habet grossitiem per nām melancholicam ꝛ viscositatē ex flegmate: vnde facta est melācholia. ¶ Successione assiduationis. s. flegmatis: qꝛ postq̄3 incipit calefieri: iterꝝ reicipit frigus: sicut supra dicebat̄ in flegmatica ex viscositate humoris. ¶ Urina est grossior. ¶ Cōtra. Quia melācholia est grossior humor q̄3 flegma. ¶ Dicendum: qꝛ melācholia postq̄3 est flegmatica est apta eliq̄tioni ꝛ dissolutioni in aquā plus q̄3 qū est pura melancholia: ex hoc vt vrina grossior fiat: melancholia enim licet sit grossior recedit ad fondum vasis: ꝛ illam ꝛc.

¶ Et illam: que est a sanguine adusto: antecedunt signa sanguinis: ꝛ febris eius: ꝛ rube-

Propter qđ in flatica non fit stridor dentium.

do vrine:⁊ signāt ipsam formā:⁊ etas:⁊ tps:⁊ fortasse erit post febres sanguineas.

¶ Ponit signa sanguinee post febres sāguinis. Dixit fortasse:qꝛ pōt gñari melācholia sanguinea per paulatiuā adustionē absqꝫ febre:vt diximus gñalr 3° ꝓnosticoꝝ:⁊ sic de alijs modis melle per alioꝝ humoꝝ adustionem.

¶ Et in illa que est a cholera adusta:est pulsus vehemētioris velocitatis ⁊ frequētie:⁊ incipit cuꝫ horripilatione ⁊ frigore in carne:⁊ siti ⁊ sudore. Et qñqꝫ fit ira:⁊ sudor:⁊ inflāmatio:⁊ signāt ipsaꝫ fortiora tps ⁊ etas:⁊ qñqꝫ signāt ipsam:ꝙ ipsa fit successione febriū cholericaꝝ.

¶ Ponit signa cholerice cuꝫ horripilatione propter pūctionem cholericam.

¶ Et pulsus in quartana est decliuis ad duritiem ꝓpter siccitatē humoris. Ipse enim trahitur ad interiora:quasi ipse esset pulsus senis:⁊ ad equalitatē dum mouet̄:⁊ si moueat̄:diuersificat̄ pulsus valde ꝓpter grossitudinē superfluitatis:⁊ fit mūdificatio eius apparens apud tēporē:⁊ est signatio cōpleta super quartanaꝫ. Et multotiens accidit in eo dyastoles inequalis:⁊ systoles vehemētis necessitatis ſm ꝯtrarium eius:qḋ est in tertiana. ¶ Et pulsus qdeꝫ quartane melior est pulsu flegmatice in paruitate ⁊ frequētia:sed est similis ei in tarditate:⁊ apḋ inceptionē paroxismi addit̄ tarditas sua ⁊ frequentia:⁊ diuersitas eius est maior diuersitate reliquaꝝ febrium:deinde incipit magnificari ⁊ fieri frequens:⁊ velox.

¶ Hic ponit quedā signa specialia:qꝛ a qbusdā specialibus rebus sumpta. Primo a pulsu. Scḋo ab vrina. Tertio a sudore. Quarto a siti. lꝫ aliqua intermisceat. Partes patent. ¶ Serinus.i.durus,diuersus,vel senis. ¶ Et ad eqlitatē. dum nō mouet̄.i.dū non est in ꝑncipio paroxismi:qꝛ dū iā manifeste calefit:non sic difformiter calefit melancholia sicut flegma:vel dum non mouet̄.i.duꝫ non est paroxismus apud tēporē.i.in hora quietis. ¶ Et est significatio.s.respectu quotidiane.in qua nō fit mūdificatio cōpleta. ¶ Et multotiens. Cōsiderādum:ꝙ lꝫ in oi putrida sistoles non sit velocior ⁊ maioris diuersitatis q̄ȝ diastoles:vt supra diximus in gñalibus signis.tñ in q̄rtana respectu tertiane hoc plus accidit:qꝛ ꝓpterea humor est grossus multuꝫ incitans ad sistolem plusq̄ȝ ad diastolē:sed in tertiana:qꝛ humor est ardens subtilis econtra est respectu quartane:⁊ hoc est qḋ dicit:multotiēs accidit diastoles inequalis.i.diuersa:⁊ inequalis sistoles vehemētis ⁊c̄.i. adhuc magis diuersa ſm contrarium tertiane ⁊c̄. ¶ Et pulsus qdem quartane melior est ⁊c̄.i.non est ita paruus nec ita frequēs sicut pulsus flegmatice:⁊ hoc iam declarauimus supra caplo de febre flegmatica.silis ei in tarditate:⁊ causa etiā est dicta. Et pōt dici ꝙ quātum facit in febre flatica ad tarditatē pulsus debilitas v̇tutis:vnde recuperat ꝓpter frequētiam tñ facit ad tarditatē pulsus in q̄rtana minor paruitas.i.pulsuꝫ nō esse ita paruū sicut in flegmatica:vnde pōt cū meliori paruitate euētare:vt non sic cogat̄ ad velocitandum pulsum. ¶ Et apud. Iste sermo dꝫ sic intelligi:ꝙ apud inceptioneꝫ paroxismi.i.typi:qꝛ ꝑcedente,coaddit̄ tarditas ꝓpter additionem frigoris:⁊ frequētia.s.addit̄ ſm aliquā ꝓportionem:qꝛ aliqua facta paruificatione maiore in pulsu aliq̄r additur frequentia. Sed Dynus habet addit̄ frequētia ⁊ raritas:⁊ dicit ꝙ sic vult dicere:qꝛ ſm Gal.2° decrisi:sicut in quartana addit̄ tarditas:ita etiam addit̄ raritas. Sed si lr̄a dicit. Addit̄ frequētia:dicit Dynus ꝙ vult exponi.s. addit̄ superatio frequētie in pulsu quartane respectu pulsus flegmatice:qꝛ in quartana superatur frequentia respectu flatice:⁊ qꝛ superatur frequentia:di rarior in febre q̄rtana q̄ȝ flatica. ¶ Et si tu ꝯsideras:ista est corruptio textus:tamen Auicē. vult ꝙ ꝑcedente frigore lꝫ pulsus fiat tardior ⁊ rarior q̄ȝ prius:cū plus fit tardus q̄ȝ rarus:qꝛ defectior facta virtus plus recōpensat per frequētiam:q̄ȝ per velocitateꝫ:⁊ silr ꝓcedēte calore ꝓportionalr plus fit frequēs:q̄ȝ velox. ergo est plus tardus q̄ȝ rarus:⁊ hoc intelligit:⁊ seqt̄ Aui. Gal. fantasias. ¶ Et diuersitas eius:qꝛ est humor grauior virtute.s.ponderosior in locis venaꝝ ⁊ arteriaꝝ. Et forsan ꝙ in hac diuersitate pulsus sunt plures respectu flegmatice. Deinde.s.cū incipit calor:incipit magnificari.

¶ Et vrina in quartana est similiuꝫ horaꝝ priuatione digōnis ꝓpter frigus materiei:⁊ grossitudinē eius nisi apud statū bonū. Ueꝝ dispōnes ei⁹ ⁊ colores eius diuersificant̄:⁊ illud idō qm̄ melia gñatur ex humorib⁹ diuersis. ¶ Et de signis digōnis quartane est leuitas tremoris. ¶ Urina aūt in principio est alba ad viriditatem decliuis:cruda cui non est digestio. Et post principiuꝫ diuersificat̄ eius dispositio:ꝓpterea ꝙ plm mlie est gñatum ex humoribus diuersis:⁊ est apud declinationē nigrū. Et sudor in quartana est pluribus per cōparationē ad flegmaticaꝫ:⁊ non multiplicat̄ per cōparationem ad alias. Et sitis minoratur in hac febre:nisi fit a melancholia cholerica:

¶ Et vrina ⁊c̄. similiuꝫ horaꝝ:qꝛ nō est modo subtilis:modo grossa sicut dicebat̄ in flegmatica:qꝛ non est humor tāte multitudinis nec viscosus:⁊ ideo nō sic difformiter mouet̄ ad opilationē ⁊ apitionem opilationū. Uel similiū horaꝝ ⁊c̄.i.longo tpe durat priuatio digōnis:⁊ veꝝ est:quia melācholie sunt varie ⁊ multe. ¶ Et de signis digestionis. ¶ Cōsidera ꝙ in statu typus:⁊ frigus in q̄rtana est maior:vt supra dicebat̄ caplo de tertiana ex intētione Cōmentatoris ꝑmo epidimiaꝝ. ⁊ Ras. 18. ꝯtinentis caplo de q̄rtana circa finē dicit. Post elongationē dieꝝ subtiliabit̄ melācholicus humor:⁊ sparget̄ per mēbra sensibilia:⁊ tunc vehemens erit rigor:⁊ hoc est signuꝫ bonū ꝑn hac febre. significat enim finem ⁊ digōnem:iam diximus sepe:ꝙ digesta melia ⁊ etiam flegmate rigor:vel tremor:vel frigus sequēs qualitatem materie remittit̄:sed sequens motū vehementiorem auget̄:⁊ vtrunqꝫ istoꝝ potest cōtingere de facto:vt aliqñ in statu digesta mā sit minor rigor:⁊ aliqñ maior. Et tu considera. Reliqua que dicit sunt nota.

¶ Expone:vrina alba.i.subtilis:translucens:⁊ ꝓprie in melancholia fecali:sⁱ subtiliter tñ attendentibus videt̄ ꝙ oēs morbi melācholie plus cōmunicent in cōmuni signo cruditatis per vrine dispōnem cōem oib⁹ q̄ȝ in signo digōnis aliquo cōmuni omnibus. Et tu considera.

¶ De cura. Caplm. lxv.

Consideret̄ in hac egritudine:an sit melia flatica:aut melia sanguinea:aut melia cholica:aut melia melica. Deinde rege vnāquāqꝫ eaꝝ cuꝫ eo:qḋ ei est conueniens de illis:que dicemus.

¶ Hic ponit curā. ꝑ gn̄alem: siue cōem īterpollatis ꝛ ɔtinuis. iȝ manifestius adapteꝛ interpollate q̄rtane. Secūdo spāliꝛ hāc curā applicat ad ɔtinuā. ibi 2ᵒ. (Dispositio huiꝰ febris.) ¶ Prima in duas. Primo ponit curā ꝑ medicinas ꝛ dietā. Scōo spāliꝛ ponit cibaria: que sunt ɔuenientia. ibi 2ᵒ. (Rectius.) ¶ Prima ī duas. Primo ponit curā in gn̄ali magis. Scōo magis in speciali. ibi 2ᵒ. (Et si melia fuerit sanguinea.) ¶ Prima in duas. Primo ponit illud. vn̄ sumitur diuersitas in cura q̄rtane. Scōo prosequiꝛ. ibi 2ᵒ. (Uerum.) ¶ Cā dicti eius est: q2 a morbo dependente a cā magna ɔsideratio in cura est cause ɔsideratio. vn̄ dixit Gal. in 3ᵒ techni. Opȝ vnāquāqȝ cām prius abscindere. ¶ Dubitaꝛ. quare non posuit diuersitatē cure ex pte tēpoꝝ morbi. ¶ Dōm ꝙ dedit illā intelligi ex dictis in caplo de flegmatica: q2 cura febris quotidiane ꝛ q̄rtane cōicant in hoc: q2 vsus subtiliātium fortioꝝ ꝛ ꝓuocātium non oȝ fieri: nisi digestione aliqua ꝑcedente in mā: ꝛ siliꝛ vsus eūantium: ꝛ ad hoc etiam loquiꝛ in processu. Explicauit aūt curaȝ magis diuersificari ſm species melācholie: q2 melācholia magnā cure diuersitatem recipit in suis speciebus.

¶ Uerꝫ oībus speciebus suis sunt iudicia in quibus cōmunicāt: ꝛ illud est: ꝙ ipse minuuntur in principio. quare necesse est: vt attendaꝛ: an sit sanguis dominās in ea: ꝛ ꝓprie qn̄ quartana est a melia sanguinea. tunc enim flōmeꝛ ꝛ extrahaꝛ sanguis ſm quātitatē necessitatis: ꝛ fortasse exigit multitudo eius: vt extrahaꝛ de eo res plurima. Et qn̄ non est necia flōmia: tūc flōmia est nociua inq̄ȝtum debilitat: ꝛ inquantum educit contrarium melie: ꝛ inquātuȝ mouet humores ad exteriora.

¶ Hic ꝓsequiꝛ curaȝ: ꝛ hic posset fieri diuisio supra facta. s. ꝙ pmo in gn̄ali ponit curā. Scōo in spāli ꝛc̄. ¶ Prima in duas. Primo ponit curā intēdendo ad cām ꝛ dispōnē. Secundo ad accidens. ibi 2ᵒ. (Et opȝ vt obseruetꝛ stomachꝰ.). ¶ Prima in duas. Primo ponit cura per medicinas tangens ēt de dieta. Scōo ponit curā per dietā: siue res cibales tangens ēt de medicinis. ibi 2ᵒ. (Et scias ꝙ res fride.) ¶ Prima in duas. Primo ponit curā q̄rtane in feb. Scōo indicationeȝ sumit a tpe anni. ibi 2ᵒ. (Et scias ꝙ qn̄ incipit quartana in hyeme.) ¶ Prima in tres. Primo ponit curaȝ per flōmiam ꝛ solutionē ventris: ꝛ medicinas digestiuas: tāgens de regimine per cibū. Scōo ponit curā per vomitum vel cañ. in vomitu. Tertio dat vnuȝ cañ. gn̄alē. ibi 2ᵒ. (Et vomitus.) ibi 3ᵒ. (Opȝ.) ¶ Prima in tres. Primo ponit curā: que magis melācholie applicaꝛ sanguinee: lȝ etiā posset applicari ad melāncholiā fecalem. Scōo ponit curā melancholie cholerice. Tertio flegmatice. ibi 2ᵒ. (Et tu quidem.) ibi 3ᵒ. (Et si.) Deinde addit vnū cañ. ibi. (Et scias.) ¶ Prima in tres. Primo ponit curā per medicinas. Scōo tāgit de regimine per cibū. Tertio per medicinas alterantes. ibi 2ᵒ. (Et opȝ vt ꝓhibeātur.) ibi 3ᵒ. (Et sit medicina.) ¶ Hic est modus diuidendi: quo satisfit cōmunitati: tamē melior modus est: vt dicaꝛ ꝙ totum caplm tot habet partes: quot ponit cañ. Cañ. pmus est gn̄alis: eo ꝙ oībus speciebus q̄rtane competat in pncipio minoratio māe. Sub isto gn̄ali est postea cañ. in minoratione materie ꝑ flōmiā: ꝛ minoratio per farmaciā: quas ponit. ¶ Consideranduȝ pmo: ꝙ cā quare minuaꝛ in pncipio est: vt ꝑparatio fiat ad residuū eūandum ꝛ digerendum. ¶ Consideradum scōo: ꝙ hic pncipium nō sumiꝛ pro vno tpe distincto ɔtra augmētum ꝛ statū: sed pro toto tpe: qd̄ est ante statum. Uel dicaꝛ in pncipio. i. prius q̄ȝ fiant eūationes fortiores: vel ꝙ egritudo multū ꝓcedat. ¶ Considerandum tertio: ꝙ tria nocumēta ponit in phlebotomia quādo fit: ꝛ nō oȝ fieri. s. vbi mā non est sanguinea: vel sanguini mixta. Unum est q2 debilitat: ꝛ pȝ. Scōm est: q2 melācholia ex hoc magis itēdiꝛ: ꝛ malignaꝛ: q2 eūat sanguinē: qui meliam rectificat: cū sibi sit ɔtrarius. Tertium q2 ꝛc̄.

Questio. I.

Dubitatur de hoc ꝑ. Nō videꝛ ꝙ flōmia moueat humores ad exteriora. ¶ Pmo. Quia Aui. cap̄ de cura varioloꝝ. vbi post q̄rtā diē nō ɔcedit flōmiam timendo: ne intus retrahaꝛ mā. ¶ Amplius. Fen 6ᵃ. huius tractatu 3ᵒ. caᵒ ꝑ non ɔcedit flōmiā fieri: qn̄ venenū est in icessu ad iteriora: ꝛ hoc nō est ꝓpter aliud: nisi q2 flōmia iterius trahit venenū. ¶ Amplius. Flōmia eūat a venis: sed vene eūate ad se trahūt. ꝛ sic trahūt intus. ¶ Rursus. Dubitaꝛ ɔcesso: ꝙ flōmia trahat ad exteriora: non videꝛ ꝙ hoc sit nocumētum. imo iuuamētum: q2 fit elōgatio materieꝝ a corde: qd̄ est pmum subiȝ febris. ¶ Dynus dixit: ꝙ flōmia mouet ad exteriora ꝓpter duo. ¶ Primo. q2 causat ebulitionē ꝛ cōmotionē in humoribꝰ: ꝛ ebulitio mouet ad exteriora. ¶ Scōo. Quia vene: que flōmanꝛ sūt ex̄. ꝛ ideo mouēt humores ad ex̄. nocumētū aūt hoc īterpollatis est ꝓpriū: q2 mouet māin versus minerā putredinis: q2 mouenꝛ ad venas exteriores: cū ille sint ꝓpinque locis ex̄ venas: mouet mās ad illa loca: ꝛ ideo lȝ cor sit subim febris tn̄ locus: a quo icipit cā putredinis nō est cor: sȝ loca extra venas: ad que loca mouet: ꝛ attrahit flōmia. s. ꝓpe illa loca. ¶ Hi sermones Dyni. si qs bn̄ ɔsiderat: non sunt bn̄ clari. ¶ Dicamus ḡ clarius: ꝙ vene que flōmantur. Xbi gr̄a. brachioꝝ hn̄t duas cōitates ꝛ colligātias. s. cōitateȝ v̄sus cutim: ꝛ cōitatē versus ꝓfunduȝ cordis: ꝛ ideo aptio illaꝝ venaꝝ a duobus locis potest sugere vel trahere mās versus partes venaꝝ propinquas loco aptionis possunt enim trahere a locis circa cutim: ꝛ tūc materie mouenꝛ intus: ꝛ ideo ꝓhibeꝛ flōmia in morsibus ꝛ pūcturis venenosis: ne venenū qd̄ est circa cutim: ꝛ partes illas ꝓpinq̄s intus moueaꝛ. Et de his eūonibus cum flōmia ꝛ farmacia in morsibus ꝛ pūcturis multa notauimus sup Fen 6ᵃ. illic ḡ q̄raꝛ. ¶ Scōo potest flōmia trahere a locis iterioribꝰ v̄sus easdem ptes. s. venaꝝ ꝛ locū flōmie: ꝛ ideo diuertit ab apatibus iterioribus: siue interioꝝ mēbroꝝ: ꝛ sic apparet solo. ¶ Ad pmum quesitū. an flōmia trahat intus vel ex̄. Dicēdum ꝙ mās interiores trahit ex̄. s. ad venas circa locū flōmie: ꝛ exteriores. s. mās carniū circa cutim trahit intus ad loca flōmie. Secundo appet q̄re nocet in q̄rtana: quando melācholia est sepata a sāguine non apta sequi sāguineȝ in eūone. Nā talis melācholia iacet circa venas interiores splenis ꝛ epatis. flōmia ergo mouet illā melācholiā v̄sus exteriora. q2 v̄sus venas supra epar: ꝛ facit illā melācholiā magis distare a locis aptis eūoni eius. s. a venis meseraicis: ꝛ a locis intestinoꝝ que sunt loca aptiora eūoni eiꝰ. Et ex hoc appet nocumentum tertium flōmie inconuenientis in quartana: ꝛ sic contraria cessant. flōmia intro ꝙ foras trahit.

¶ Et si opȝ euacueꝛ a principio de humore faciente febrem aliqd ad alleuiandum ꝛ mundificandum. Illud enim apud digestionē est ſm ꝙ inuam ad ipsum.

¶ Cōsiderādum ꝙ ex mō loquēdi Aui. appet ꝙ pnᵐ hic nō sumiꝛ ꝓprie pro vno tpe distincto ɔtra augmētū: sed sumiꝛ pnᵐ pro pnᵒ ꝛ pte augmēti: vel pro tpe ante statum. nā ipse dicit: ꝙ hec eūo minoratiua: que mūdat corpus ab aliqua pte māe male: ꝛ alleuiat ipsum oȝ fieri apud digōnē: sed digestio nō ɔtingit in pnᵒ: nisi per digōnem velis digōnē occultā: que iudicio meo nō sufficit in digōne melie. imo digōnem vltra illā expectamus. ¶ Cōsiderādum ꝙ in ānis mīnoribus istū passuȝ sic exposui. Sed opȝ vt eūeꝛ in pnᵒ ꝛc̄. ad alleuiādum ꝛ mūdificādum: supple fiat illud in ipso pncipio. non tn̄ in pncipij pncipio. sed cum appet aliqua māe

subtiliatio: hoc nõ excludit rõnem pncipij. Illud eniz. s. il la euo qñ nõ est minoratiua: siue alleuiatiua: sed eradicatiua apud digõnē. i. digesta mãa: nõ in pn°. est sm qꝫ inuã. s. dꝫ fieri sm qꝫ dicã. Expositio aũt alia: quã iam inui magis mihi placet: vt totũ hoc referat ad euonem minoratiuaz: expectet digestio maior qꝫ illa que est in pncipio distincto ꝯtra alia tpa tria: naz melã est humor ineptissimus motui: nec est humor replectionalis multuz: vt phlegma: ideo in pn°. celerius possumus euare in flegmatica qꝫ in qrtana. Tu aũt de his expositionibus: accipe quam vis.

Et fit post paroxismum per diem.

Ex textu hoc soluit questio: qua queri potest quod sit melius in quartana: an dare solutiuuz in die ante paroxismũ: an in die post paroxismum. Et videt Auicē. velle qꝫ detur ante paroxismũ per diem: qꝛ dicit si per diem post: nõ dixit si sit in die post. ergo iterponit Aui. vnũ diem iter paroxismũ medicinãz: per ꝯñs datur illa die ante paroxismum: iz in hoc possint dari plures cause. tñ due vident priores: vna qꝛ virtus est magis confortata. scđa qꝛ materia melãcholica est magis concumulata actuataꝫ: ideo circa loca: in quibus est: icipit aliquem habere motum nõ ad alia loca: sed in ipsismet locis. hoc facit ad euacuationem: multa hic possent dici: qꝛ multa hic possunt concurrere: ex qbus eligimus hanc diuersam ad farmaciam dandam inter paroxismum paroxismum.

Et non oportet vt fiat prouocatio in primis cum fortitudine.

Si exponat ꝓuocãtia. i. fortiter soluẽtia: vt lapis lazuli ellehorus est notũ: si exponat ꝓuocãtia. s. vrinã etiaz est notũ: qꝛ ista agitãt mãm crudãz: educũt subtile eius.

Et opꝫ vt administrent mollificantia. Et si tibi nõ videt bonũ vti potionibꝰ: administra loco eaꝝ clysteria ꝯuenientia: sed opꝫ vt sint leuia: non ꝯceditur confortatio eoꝝ: nisi quando consequitur egritudo statum.

Et opꝫ vt admistrent mollificãtia. i. lenientia ventreꝫ: vt cassia vel mãna ad feces corruptiones mãeꝝ itestinaliuꝫ mũdificãdas: si tibi videt: qꝫ ista lenitio nõ fiat cuꝫ re potata: fac clysteria: sicut dixit supra magis dilectũ apud me est vsus clysterioꝝ. Considera ẽt qꝫ clysteria acuta requirunt ẽt mãe digõnem: vt notũ est: ponit 3° cañ. Fen. 16. ca. de cura cholerice. Uel exponat mollificãtia. i. humectãtia humorẽ melãcholicum: qꝛ sunt digestiua illius.

Et si medicus iam presumpserit solutione eduxerit melancholiã in principio aliquotiẽs solutione forti: prohibuit egritudinem penitus: sed est rectum ab errore.

Considerãdum: qꝫ Auicē. in pn° paroxismi ꝓhibuit dari farmacũ solutiuũ: ẽt in pncipio vl̃r: noluit qꝫ darent nisi digesta mã: sed inuẽti sunt aliqui medici: qui in pn° paroxismi dant medicinas fortes: sl̃r in pn° morbi: liberati sunt infirmi. Dicit Auicē. qꝫ est rectũ ab errore. s. iste medicus rexit se erronee: vel qꝫ rectus finis bonus ab errore ꝓcessit: sicut malo duci exercitus quando bene succedit eo male agẽte: de quo tñ non dꝫ laudari: nõ debet eẽ regula alijs talis actio. Sed diceret ꝓteruus medicus: ex quo iste qrtanarius est liberatus. quare feci male. Dõm qꝫ fuit casus idiuidualis: non iuenit alius talis iter decem milia hoĩum: ideo si sic ꝓcedat in cura in alijs erit piculum. Uel dicẽdum qꝫ ille liberatus a quartana cuꝫ cura erronea habet ex hoc aliquã malam dispositionẽ: quã non haberet si rationabilr̃ fuisset curatus.

Et opꝫ vt ꝓhibeat in die poxismi a comestione: pcipiat ieiunium: ꝓhibeat ab aqua frigida illa die: est necessarium in reliquis diebus vti carne taiegi: aut pulli in primis taiegi vsqꝫ ad tres vel quatuor piodos: deinde pulli: tunc eniz pullus est melior.

Dubitat quare pmo dat taiegi. i. anes guas: postea pullos: imo ecõtra. qꝛ dieta subtiliando dꝫ ꝓcedere. Dicũt quidã: qꝫ est dieta tẽptatiua: alr̃ qꝫ qñ dieta nõ ordinat ad statũ. vel si ordinat ad statũ: tñ est valde distãs: possumus incipe aliqbus diebus subtiliare dietã: vt virtus vacet cõtra materiam: nocumentum digestionis corrigere possit vt dictum est supra in cura flegmatice.

Et fit medicina in die poxismi geleniabin cõfricatũ cuꝫ aqua cala in die bis aut ter. Sintqꝫ ℨ. iij. geleniabin cum. ℨ. x. syrupi acetosi.

Dubitat qũo concedit hic geleniabin syrupũ ace. cum aqua: cum supra caplo de cura putridaꝝ in vñ ꝓhibuerit in hora paroxismi ꝣuccharꝝ iulep. Dicẽdum pmo: qꝫ ille potus est qui dꝫ dari in die paroxismi. nõ tñ in hora paroxismi. Uel dõm melius: qꝫ iste potus est magis medicinalis minus nutritiuuꝫ qꝫ sit aqua o. vel ꝣuccaꝝ: vel iulep. Scias ẽt qꝫ acetũ iꝫ faciat augmẽtum in melã: vt colligit 3° regi. acu. tñ sua malitia rectificat per ꝣuccharꝝ. hic potus est etiã bonum digestiuum aliqbus diebus et proprie in pncipio: qñ vis vti potentiori subtiliatiuo: habes copiam syruporum alioꝝ ad hoc.

Et tu quidem scis: qꝫ quãdo melancholia est cholerica: tunc opꝫ vt administret in ea qđ soluat eã ex genere mirabolanoꝝ viole.

Mirabolani citrini viole sunt ꝓpter acuitatem cholereiꝫ mirabolanis quo tempore debeas vti debes scire ex capitulo de cura putridarum.

Et si est flegmatica opꝫ: vt administret in ea aliquid in primis: in quo sit virtus polipodij: epithimi: similium.

Quia euacuant materiam flegmaticam.

Et scias qꝫ aqua casei est bonum vehiculum ei: quo administrat de virtutibus predictis: fortasse ꝯfert administratio eius solius qñ est caliditas violenta. nã geleniabin aqua eius colata cum decoctione sua forti est loco ipsius proprie quãdo est in stomacho debilitas: aut est illud: qđ vincit humor frigidus.

Aqua casei est bona mã infusionuꝫ: vt dixit M. ef. qñ est caliditas violẽta. i. acuta: qꝛ lenit mãs euacuat. Existimauit autem Auic. qꝫ iꝫ aqua lactis sit calida sicca per partes suas nitrosas acutas: per quas soluit: est tamen habẽs multũ de humido aquoso frigido humido: per qđ lauat vt iam diximus super scđo cañ. capitulo de caseo. Et iõ Auic. non secure vtit aqua casei in stomacho debili: vel laxo: vel remollito: nec etiam quando inest humor frigidus: sed loco eius vtitur aqua: in qua bullitur mel rosatum forti ebullitione vt in aquam impresserit: hec potest esse materia infusionum medicinarum: quas vis.

Et vomitus iteꝝ ꝓprie ante cibum: post cibum est ꝯuenientior ꝓprie in die paroxismi: ante paroxismuꝫ: ꝓprie qñ melãcholia est flegmatica est de rebus iuuãtibꝰ in ea: nõ in principio tantum: imo in omni hora.

¶ Et vomitus. Questio. II.

Dubitatur an vomitus in die paroxismi an principium paroxismi cōperat. ¶ Videtur q̄ nō quia supra prohibita est medicina solutiua in die paroxismi. ergo vomitiua cū sit fortior. ¶ Amplius. Quarta particula apho. 9. precipit melācholicos euacuari per inferius. ¶ In contrarium sunt oēs. vnde Auic. precipit eum fieri: quia alleuiat: vel eradicat. vt postea dicet. ¶ Generalia de vomitu in principio paroxismi iam diximus supra in cura generali: hic dicamus quantum expedit in quartana: q̄ vomitus cū re forti: vt elleboro: vel lapide lazuli non debet fieri propter cās superius dictas. propter quas medicinas solutiuas prohibuimus: sed vomitus cum decoctione raffani: vel granorum eius potest fieri: imo debet fieri. Ratio: primo emundat mās corruptas: que sunt in stomacho: quas quartanarij aggregant propter nocumenta digōnis stōi ex cā febris et coīrate febris ad stōm. Scda cā: quia māe melācholice plurime habēnt radicem circa loca splenis: et illa loca stomacho coīcāt propter multas venas et magnas. In die ergo paroxismi ante suum aduentū humor iam incipit moueri in locis illis: et debet pelli ad loca extra venas. Vomitus ergo trahit eum et diuertit versus loca concauitatis stomachi et intestinorum. Et hoc est qd̄ Hallab. intēdebat in hoc capl'o: q̄ cum humor in die paroxismi sit tumultuosus aptus ad motum debet fieri vomitus. In hoc ergo vomitu: aut aliquid de materia diuertit ad concaua stomachi et intestinorum diuersa et distracta a motu suo per sensibilia membra: et tunc alleuiatur paroxismus: et potest tolli: si multa est illa quantitas: aut nihil de hoc humore distrahitur a suo cursu: et tunc alleuiatur paroxismus: quia materie male in stomacho. licet non sint cā coniuncta feb. nec antecedens nec appropriata: si tamen corrumpunt calore febrili addunt calorem et anxietatem. ¶ Sed tu dices. Ex hac ratione ego possem dare vnum farmacū solutiuum: vt scenet vel epi. ¶ Dicēdum q̄ tu non potes regulare tuum farmacum datum ad tēpus euacuationis: et dicere agas hoc. antequam paroxismus superueniat: nec potes pcipere: vt agat super humore moto: et non super alio: sed aget super toto: et fiet motio valde magna: que non debet concurrere cum motu paroxismi: sed securius est in die quietis agere. ¶ Dubitatur: quia sermones isti videntur contradicere dictis nostris in cura generali putridarum: vbi est laudata ratio Thadei arguentis: q̄ in die paroxismi non fiat euacuatio gratia cause coniuncte: quia illa mouet motu contrario motui farmacie: et hic dicitur quia in quartana fit vomitus: vt diuertat materiam a parte sui motus ad stomachū et intestina. ¶ Dicēdum q̄ materie: que sunt in venis post epar et locis remotis: non debent diuerti: nec possunt diuerti: tunc quia non fieret sine motu forti debilitāte et debente concurrere cū motu paroxismi: sed motus materierum circa stomachū possunt vomitu non cū farmaco diuerti: et ideo si melācholia esset flegmatica. s. habens flegma: q̄ est materia melācholie circa stomachū: multo plus conuenit iste vomitus: et ideo dixit Auic. et proprie quādo melācholia est flegmatica. ¶ Hora autem istius vomitus debet esse prope paroxismū tamen: q̄ aliqua cōmotio incipiat in materia: et hoc est per vnā horam ante paroxismū: vel per mediam: vel in ipsa ichoatione typi sm̄ q̄ tibi videtur. ¶ Ad primum argumētum apparet solutio. ¶ Ad scdm̄ dicendum: q̄ si vis euacuare cum elleboro: aut lapide lazuli opz eligere diem quietis. Si autē vis euacuare vomitu leui: sic fit in principio: non tamen in principio: scilicet vniuersali tm̄: vel in principio: scilicet paroxismi. sed alijs temporibus paroxismi: et in hoc est consideratio. Nam talis vomitus non fit propter materiam: que iam versus cutim super carnem expanditur. sed propter alias materias circa stomachum cōmoras: quas quacūque hora potes per vomitum educere: si natura eas illac commouit: aut credis ibi eas esse aptas vomitu educi leui: sicut accidit in principio paroximi.

¶ Opz ergo vt non laboret in principio: et in principijs digōnis vsque ad aduentum cōplementi digōnis in euāndo superfluitatem cum eo qd̄ calefacit cum fortitudine: neque cum eo qd̄ exiccat cum fortitudine ex medicina et dimissione ciborum: neque cū eo qd̄ debilitat ex solutione ventris: neque iterum cum eo qd̄ debilitat in principio ex subtiliatione regiminis.

¶ Hic cañ. ponit: que sunt cū quibus nō debes itēdere ad euōnem. i. cōsumptionē occultā vel manifestam: neque in principio mā existēte cruda: neque ēt cum icipit digeri: et sunt quinque cum eo qd̄ calefacit cū fortitudine. Primū illud qd̄ calefacit vehemēter. vbi gr̄a. medicamē de pipere: vel de alieia et in illō nota. Scdm̄ est illud qd̄ exiccat: qd̄ est medicina: vt medicamen de sulfure. verbi gr̄a. Tertium est qd̄ exiccat vehementer qd̄ est regimen: sicut dimittere cibum: quia non debet ex toto priuari cibo diebus aliquibus: vel aliquo. s. die quietis: neque cum eo. Quartū est fortis solutio ventris debilitās. s. cum lapide lazuli: et similibus. Et vult ex hoc q̄ si fit debilis solutio ventris et cū lenitiuis: vel cū his que exsoluēdo euacuant tm̄ leuiter vt polipodium et sene: possit fieri euātio incipiente digōne: quāuis non sit cōpleta: et forsan cum lapide lazuli et similibus: sed in minori dosi. Quintū est multa subtiliatio regiminis: vnde et si non priuetur cibo: tamē valde parum: et pauci nutrimenti sibi detur: vnde. A. ab aliquibus minutis icipit. Alij habent hic literam: que dicit. Nisi cum eo quod debilitet de solutione. i. cum solutione ventris debili. Litera tamen non est Auicen.

¶ Et scias q̄ quando incipit quartana in estate: aut hyeme: tunc opz vt in potu detur in primis de aqua ordei: et sechaniabin: vt apiat vias opilatas propter puocationem: et consumatur velociter: et illud est post periodum antecedentem tribus horis: aut quattuor. ¶ Et cum accidit quartana in hyeme: tunc non est modus: vt dentur in potu trocisci.

¶ Considerādum q̄ sechaniabin. i. syrupus acetosus in estate zuccharinus: et in hyeme mellinus cum aq̄ ordei plurima in estate: et pauciori in hyeme est potus cōueniēs quartane estiue et hyemali. Hyemali qdē propterea: quia in hyeme fiūt opilationes: vt Fen 2ª primi cañ. ca. de causis opilonum et sunt māe grossiores: et talis potus apit: et subtiliat: et puocat ex hoc. In estate ēt viarum aptio est vtilis: et cum hoc tēperat calorem. ¶ Et consumatur velociter. i. quia facta apertione et puocatione cito finiet quartana alias et et sumatur velociter. s. statim cessante paroxismo incipiat sumi ad rectificandum residua materierum de paroxismo: et continuetur vsque ad aliū paroxismum illis horis: quibus medico videtur. ¶ Trocisci. s. constrictiui extinctiui et exiccatiui: vt rosarum et et hoc quia non indigemus multa extinctione: sed apertione pororum et opilationum plus.

¶ Et scias q̄ res fride et humide: facilis digōnis: boni chimi sunt cōuenientes huic egritudini inquantum est febris: et ex hoc q̄ sunt cōtrarie vni duarum qualitatum melācholie: que est siccitas: quare opz vt administrentur iterum: vbi nō timetur nocumētum digōnis: et nō sit quātitas ex qua timetur nocumētum in digōne: aut misceatur cum eis aliquid: q̄ earum frigiditatem temperet:

et non

⁊ nō minuat eaꝝ humiditatē: ⁊ iste sunt res calide cū equalitate. Et alienet oē frigidū ⁊ siccū. Et res humide ⁊ frigide huic egritudini cōuenientes sunt: sicut endiuia: ⁊ lactuca: ⁊ melon: ⁊ persica qñqȝ. Et nō opȝ vt deuitent hmōi: nisi aut pp vehemētiā frigoris: ⁊ est inuētuȝ sicut in lactuca: ⁊ nō est iuētū sicut in melone dulci: aut pp vehementiā prouocationis pducentis ad ingrossationē sanguinis: ⁊ illud est inuētuȝ ī melone dulci: aut ꝓpterea q: pparata sunt ei: qd permisceat putredinē: ⁊ est illud inuētuȝ in persicis: ⁊ oportet vt obserues huiusmodi.

℃ Hic est cañ. in cibatione. primo cum frigidis ⁊ humidis: ⁊ vult ꝙ lactuca potest concedi, si non times eius frigiditatem. ergo in estate: ⁊ in melancholia cholerica potest dari. vel mixta cum aliqua re calida. s. pauco petrosilini. Similiter melon maturus: ⁊ cum suis seminibus potest concedi: si non times suam prouocationem. ergo potest concedi cum materia est iam digesta ⁊ minorata. Similiter persica possunt concedi: si non times facilem putredinē. ergo possunt dari consueto bene digerere persica, vel cuȝ rebus rectificantibus illa: vt est parum vini puri: ⁊ ea que sciuntur ex capitulo de persicis ⁊ crisomillis.

℃ Cibi ẜo calidi cū equalitate cuȝ additione in humiditate sunt iuuātes valde: ⁊ ꝓprie cū volunt equationē caliditatis coꝝ: vbi nō diligit: vt p ea fiat iuuamētū ad digōnē cuȝ frigidis et humidis: sicut cōmixtio ficuū cū endiuia. ℃ Et nō est malū in ꝓmis sumere ea: in qbus est salsedo: ⁊ acredo, ⁊ icisio, cū nō timet cremētū caliditatis. In fine aūt egritudis nō ē excusatio illi⁹.

℃ Vult ꝙ si non indiges cibis frigidis ad digestionē: quia materia est melancholica fecalis: tūc dētur calida cū equalitate: ⁊ patet. ℃ Et non est malum. Quia laudauerat calida cum equalitate: ostendit ꝙ possumus vti calidis fortibus, ⁊ salsis, ⁊ acutis: ⁊ incisiuis acutis: ⁊ ista sunt sicut almuri: ⁊ sinapis: ⁊ acetosa acuta, ⁊ calamentum: ⁊ hoc quādo nō times caliditatē, q: est melancholia melancholica: ⁊ ꝓprie in pmis. i. in principio egritudinis cū aliqua digestione apparēte: ⁊ cum hoc in quantitate pauca. Ista enim materias rectificant, ⁊ stomachuȝ preparant: ⁊ vtimur eis quandoqȝ ad vomituȝ: tamen digesta ⁊ minorata materia sunt magis vtilia: ⁊ ideo dixit in fine. Non ⁊c̄.

℃ Et trocisci de absinthio iuuatiui sunt vsqȝ ad finem egritudinis.

℃ Et trocisci ⁊c̄. idest cum apparet digestio vsqȝ ad finem egritudinis: quia sunt aperitiui ⁊ ꝯfortatiui: tamen nostris temporibus cecidit eorum vsus.

℃ Et de illis quibus fit iuuamentuȝ est sessio in aqua calida dulci ante cibum omni die: ⁊ balneatio: que humectat: ⁊ non facit sudare: neqȝ excitat caliditatem: ⁊ continuatio delitiaruȝ et quietis et abhorrere exercitium: et motus corporeos ⁊ animales.

℃ Considerandum, ꝙ ista lotio ⁊ balneatio conceditur ante digestionem ad humectandū: q: est cum pauca mora: ⁊ iō mā non mouetur: sed corpus acquirit aliquā humectationem ꝯtra siccitati melācholie. Et hoc statim Auicē. post hoc: dicens motus corporeos ⁊ aīales. s. exsiccantes.

℃ Et oēs iste febres idigēt humectātibus ⁊ diuersificant in quātitate ifrigidationis ⁊ calefactionis. ℃ Et necessitas sua, q̄ indigēt exiccatiuis est pp illud, qd est in eis de ṽtute icisiōis, ⁊ abstersionis, ⁊ solōnis, ⁊ nō pp exiccationē.

℃ Et omnes. Patet.

℃ Et opȝ vt obseruetur stomachus cum emplastris bonis ꝯfortātibus, que sunt inter virtutē caliditatis ⁊ subtilitatē eius sm ꝙ exigit dispositio. ℃ Et obseruetur splen ⁊ epar: ⁊ regātur vt non indurentur, ⁊ apostementur.

℃ Hic intēdit ad accitia, que pñt venire ex stomachi debilitate, ⁊ oppilatione, ⁊ igrossatione epatis ⁊ splenis: ⁊ est notum qd intēdit inter virtutē caliditatis. i. potētiā vel vigorem caliditatis: ⁊ subtilitatē. i. debilitatē, vel remissionem eius. Quidā. n. indigent virtuosiori calefactione: ⁊ qdā debiliori. Obseruet splen cū ꝯfortātibus ⁊ exoppilātibus.

℃ Et fortasse est necessariū ad prouocandū vomitū vti aqua raffani cū semine suo: q̄ misceantur cū syrupo acetoso. ℃ Et fortasse iuuat cuȝ antecessione comestionis ficie: ⁊ eius qd salitū est de piscibus ⁊ sinapis: ⁊ his siliū ante ipsūȝ. Et adiuuat post illud cū potu aq̄ multe: deide fiat successio cum syrupo acetoso ⁊ euomat.

℃ Et de illis, q̄ ꝯferūt ei, est vt sumat ipsuȝ ī die paroxismi: deide euomat sup ipm: ⁊ securitatē facit, a nocumēto febris qd est pp frigus: ⁊ rigorem, ⁊ acuitatē febris: si sumat allea ⁊ mel, ⁊ bibat syrupū acetosuȝ mellinū: ⁊ ipleat cibo: deinde sumat aquā calidā ⁊ euomat. ℃ Cū ergo cōsumit paroxismus: tenet reȝ puā: ⁊ balneet in mane. ℃ Et si sumat añ poxismū. v. horis cibū vt euomat, fortasse iuuabit illud: lȝ nō euomat. ℃ Et vomitus ante paroximū quicunqȝ hūoꝛ sit, aut alleuiat paroximū, aut eradicat ipȝ.

℃ Et fortasse, qa aliquando sufficit decoctio raffani solius absqȝ semine raffani: semen enim eius est fortius: vt 2° cañ. ℃ Et fortasse iuuatur. s. ad vomitum. ℃ Considerandum. ꝙ innuit diuersitatem modorum vomendi: qñqȝ enim multis premissis vltimo euomitur cuȝ syrupo acetoso: qñqȝ fit vomitus sumendo ipsum syrupum acetosum in die paroxismi: q: tunc non implemus stomachū alleis vel ficis vel huiusmodi: ne si aliquid remaneat: noceat superueniēte paroxismo: qñqȝ tamē propter frigus ⁊ rigorem ⁊ acuitatē eius s. frigoris ⁊ rigoris fit cum alleis ⁊c̄. ℃ Considera, ꝙ si tu es securus, ꝙ que dantur ad euomendum euomentur, potes dare ficus: ⁊ que vis ad prouocandum: sed si tu suspicaris retentionem, non. Et quandoqȝ sumitur cibus aliquis quinqȝ horis ante. Et considerauit Auicen. ꝙ si retinetur non propterea est malum.

℃ Et de regimine bono est: ꝙ ieiunet in die paroxismi: si nō est qd ꝓhibeat: ⁊ nō sumat cibuȝ donec cōsumat paroxismus. ℃ Et ingrediat balneū die scdo: si qdē fuerit digestio sȝ descriptionē: ⁊ si nō fuerit digō: non fiat in eo: nisi effusio aq̄ calide quātitate quā delectat corpus: ⁊ humectat minus q̄ȝ vt pueniat ad hoc: vt li

quefiat ex ea humor. ¶ Et in die tertio administretur vomitus pp illud, qd̄ supfluit de cibo: ⁊ qd̄ resoluit balneū: quāuis oporteat vt administretur vomitus in die paroxismi iterum.

¶ Et de regimine ingrediatur balneū die secūdo .i. sequenti die a die paroxismi: ⁊ fit ad resoluendū reliquias mārū: ⁊ rectificādū cōplexionem. ¶ Cōsidera distōnem Auic. q̄ si materia est digesta .s. ⁊ diminuta per eūones, vt in declinatione igrediat balneū ſm descriptionē supra ordinatā trāseundo p suas casas, vt describit̄ p̄ lib. fen 2ª. ⁊ 4ª tera. ita q̄ iste sudet: ⁊ bñ rarus fiat in poris, vel ſm dispōnē .i. ſm q̄ dispō reqrit: sed exquirit dispō digeste mãe q̄ bō sudet: si aūt mā non sit digesta, vt in p̄n° vl' vel augmento fiat solū quedā effusio ⁊ non morosa balneatio, ne liquefiat humor crudus: vnde corrūpet bonos humores, ⁊ magis oppilabitur. ¶ In 3° die qui est dies añ diem paroxismi fiat vomitus, q: suspicādū est, q̄ stomachus aliquas h₃ cibi supfluitates: q̄s pp debilitatē non potuit bñ couertere: ⁊ forte illa lotio siue balneatio aliquas mãs mouit circa stōm: ⁊ hoc est quod dicit. Et quod resoluit balneū .i. dissoluit ⁊ illud est pceptū Raſ. 18. ptinentis cap. de cura quartane auctoritate Constātini: vñ postq̄ die scōa pcepit fieri balneum dicit sic. Quia vō balneum spargit supfluitates ad stōm: subtiliatq̄ humores: necessarius est vomitus die 3°: nō tñ vult Aui. q̄ pp vomitū factum in die 3° excuseris a vomitu diei quarte, que est dies paroxismi: ⁊ ideo dicit. Quāuis ⁊c̄.

¶ Qđ si melia fuerit sanguinea: iuuabit̄ cū flōmia ex basilica: deide p eūonē subtilē cum eo: in quo ponūtur de mūdificātibus sanguinē: sicut virtutes suchaha, ⁊ bedeguard, et polipodij, ⁊ fumiterre, et mirobol'. kebulorum: et hoc quidē genus velociter recipit curationem.

¶ Hic spāliter ponit curā ſm vnāquāq̄ mãm. scōo ponit curam, que fieri d₃ post eūones factas post digōnē. tertio describit multas medicinas. ibi 2°. (Deinde habeas cōsiliū.) ibi 3°. (De trociscis.) ¶ Prima hab₃ quatuor ⁊ p₃. sanguinea di melia: q: sanguini mixta, vel ex sanguie facta: illi tamen propinqua in nã ⁊ mixtione subtili .i. leui.

¶ Et si fuerit melancholia cholerica, tūc tibi inest vt administres ifrigidationē: ⁊ humectationem vltimas ex medicinis et cibis: ⁊ administra aquā temperatā sedendo in ea ⁊ abluēdo. ¶ Et fiat lenificatio nature in principio cū eis, que sunt, sicut illud: qd̄ fit ex viol'. ⁊ qd̄ fit ex aq̄ casei cū virtute polipodij: aut syrupus acetosus cum epithimo: et syrupus rob. et aqua lubleb, et cassiafi. ¶ At vō solutio eius itegra speratur post. xx. dies: qm̄ digestio apparet in eo .s. qñ mā est melia cholerica: deinde fiat gradatio ad illud: qd̄ subtiliat et icidit. ¶ Et si necessaria est rectificatio stōi: tūc fiat cū inūctionib⁹: et oleis, et epithimatibus, q̄ nō ptrāseāt virtutem camomille, et absinthij, et melliloti, et similiū. et ieiuniū plīn vsq̄ in die periodi. Et qñq̄ iterū est ex eis: que non ꝯueniunt ei: ⁊ si sit vt i die periodi sufficiat eis de cibo paruū modicū. ¶ Et de mundificatiuis iuuantibus sunt ea: i quibus est decoctio mirobol'. et epithimi et sene in syrupo acetoso: in quo decocte sunt viole: ⁊ fortasse sumitur in potu ante al'. eūte in cō assa in ieiunio proprie in die paroxismi: ⁊ euomat ipsum: si nauseat cum anima eius.

¶ Et si fuerit cholerica ⁊c̄. Ultimas .s. respectu aliarū quartanarū: q: ista melia est incēsa valde. Solutio integra .s. eradicans mãm. digō appet ⁊c̄. q: mā est minus grossa: ⁊ motus h₃ de nā acuti: deinde .s. factis eūationibus fiat gradatio ⁊c̄. q: securius cōcedditur hoc tpe. Mã .n. de se est apta icēdio ex cōmixtione ⁊ iō opinor q: sufficeret syrupus acetosus cū aqua endiuie ⁊ feniculi. ¶ Et ieiuniū plurimum vsq̄ in diē periodi: q: in die paroxismi nō ꝯuenit: q: sunt sicci et aridi inflāmabiles. ¶ Et si sit ⁊c̄ .i. nō abstineat a cibo: s₃ aliud sibi det̄ de eo. ¶ Et fortasse, q: si nō times de calefactione: ⁊ speras q̄ iuuamentū subtiliationis mãe per assaꝫ ⁊ ꝓuocationis per sudorē sit magnū: eunte .i. procedēte febre in eo: q: iā digesta mā perfecte. Assa forsan itelligit de dulci, que non est apud nos. ¶ Anima .i. stomachus.

¶ Et si fuerit melia phlegmatica redeat ad syrupum acetosum mellinū cū aqua apij: ⁊ feniculi, ⁊ similiū. ¶ Et si necessaria fuerit lenificatio misceatur cum eo in principio virtus solutiua phlegmatis de virtutib⁹ turbith, ⁊ polipodij: et fiat gradatio pauca ad virtutem agarici.

¶ Et fiat vt vomat cum syrupo acetoso mellino de seminibus: et his similibus vsq̄quo incipiat digeri. ¶ Et fit vaporatio stomachi: ⁊ ei⁹ emplastratio cū eo, qd̄ est fortius: ita vt cū dactilis, et ficubus, et salibus: et silr̄ inunge ipsum cū oleis calis ꝑueniēdo vsq̄ ad oleū de costo.

¶ Et fortasse est necessariū i eo prouocare vomitū cū syrupo acetoso: et sit in eo virtus sinapis: et ellebori albi: ⁊ immo fortasse est necessariū: vt in potu detur elleborus cū dispōne sua: cū non timetur debilitas dispōnis virtutis.

¶ Et si fuerit melia flatica: Et silium q: petro. ⁊ spagi virtus solutiua in p̄n° ⁊c̄. Hic appet q̄ in mā flatica ⁊ in mā sibi cōformi audacius a p̄n° vtitur solutiuo Aui. intelligatur tñ a p̄n° cū incepit aliq̄ mãe subtiliatio, vt supra sepe docuim⁹. ¶ Gradatio parua, q: puus gradus est a turbith ad agaricū: ⁊ forsan turbith est forti⁹: ⁊ tūc itellige gradum in dosibus, vsq̄quo icipiat digeri: q: tūc cū fortiori poterit vomere. ¶ Elleborus cū dispōne sua .i. in subā. alia sunt nota.

¶ Et si fuerit melia melācholica pura de genere fecis sanguinis: tūc rectificatur solutio ei⁹ in primis cum aqua lubleb: ⁊ penidijs: et est conueniēs administratio geleniabin mellini ⁊ zuccharini: et in fine eius eūetur cū eis, q̄ sunt sicut decoctio mirobol'. citrinorū ⁊ nigrorū: ⁊ fumiterre, ⁊ passularum. ¶ Cum ergo egritudo digesta est: tūc bonū est flōmare ex basilica. ¶ Et administretur vomitus super cibū cum fortitudine, aut leuiter ſm horā ⁊ necessitatē: ⁊ op₃ vt assiduet ipsum: qm̄ est radix ad eūonem cū medicinis, ⁊ clisteribus fortibus. ¶ Et medicine q̄ administrantur in hmōi hora sunt epithimū ⁊ polipod. et agaricum: et sticados: et lapis ar

menus:⁊ lapis laçuli ablutus:⁊ non ablutus:⁊ succus foliorū cētauree cū syrupo mellino. Et fortasse necessarius est elleborus niger. ¶ Et fortasse infundūtur in cholerica sene:⁊ fumus terre cū epithimo,⁊ in syrupo acetoso. ¶ Deinde habeas ꝯsiliū tunc apud euonem:⁊ da in potu phlegmatice ⁊ melice ex ea tyriacā ⁊ metridatū:⁊ medicamē de assa:⁊ sulphur:⁊ piper solus bibatur in aq̄:⁊ de illis est sinapis: que administret̄ nō assidue: imo in oībus tribus dieb⁹:⁊ i primis:⁊ añ illud in spacio lōgiori:⁊ silr̄ dyapipereon,⁊ silia illi de electuarijs. Et nō festines cū aliquo horū ante digōnem. nā si tu dederis in potu tyriacā:⁊ silia illi in primis: compones quartanā cū quartana:⁊ fortasse attrahes egritudines alias,⁊ proprie in hyeme. ¶ Et in fine eius si necessaria fuerit flōmia: aude super eas. ¶ Inqt Gal. Sanaui gentē plurimā a quartana ita. Dedi eis in potu post digōnē solutiuū: deinde dedi eis in potu succuȝ absinthij: deinde dedi eis in potu tyriacā. ¶ Et dico ꝙ assa ⁊ piper singularia sunt iuuatiua valde qñ apparet digō:⁊ peruenit flatus:⁊ ciba illuȝ sabane:⁊ elbune,⁊ keniculi capparis,⁊ sinapis,⁊ almuri:⁊ oibus: in qbus est virtus solutiua cum fortitudine. ¶ Et fortasse erit tibi necessarium: vt des ei in potu post quadragita dies omni mane quātū est nabaca vna de eis,q̄ sunt sicut medicamē de assa ⁊ oi sero. Silr̄ cū febris non fuerit acuta:⁊ māei radix nō fuerit cholera.

¶ Et si fuerit in primis. Quia nō digesta mā si vis lenire vētrem. Lubieb.i.spēs lacticinij. vt sepe exposuimus:⁊ nō datur, vt euet mellam, sed vt moueat feces:⁊ grossas mās superfluitates stōi ⁊ intestinoꝝ:⁊ penitus ad leniēdū ⁊ humectandū. Alia lra hȝ cū aq̄ iulep.i.cū iolep ⁊ penidijs ad leniendū ⁊ humectādū. Et in fine.s. digestis māebus. Mirobolanoꝝ citrinoꝝ: melius diceret kebuloꝝ: qꝛ tñ Aui. credit, ꝙ citrini aliqd flatis euenticulus flatis multiplicatio fit in dñio melle fecalis: ideo dixit de citrinis. ¶ Cū ergo digesta ⁊c̄.s. talr̄ ꝙ est sanguini propiqua:⁊ apparet vrina rubea grossa fm̄ horā: multe sunt hore si consideras:⁊ multi gradus necessitatis. Est radix.s. cure: qꝛ ista melia hȝ minerā circa splenē:⁊ circa loca stō ꝓpinq̄ i hꝯ hora.s. digōnis.
¶ In cholerica. Hic redit ⁊ patet.
¶ Deinde habeas ꝯsiliū.s. a canonibus p̄dictis, q funt i aīa tua apud euonē.i. post euonē.s. factā post digōnē, q̄ euo est fortis:⁊ vt plm̄ nō p̄cessit vna, sed pl'es euones. Tyriacā.s. fermētatā:⁊ iudicio meo, q̄ fit vltra sex annos. timet autem Aui. iflāmationē in cholica ⁊ sanguinea:⁊ sequr̄ sciaȝ suā gnti casi. ¶ Sinapis in p̄mis.i. p̄us:⁊ añ illud, qꝛ añ medicamēta de assa, ⁊ de sulfure: est.n. securior vsus eius.s. sinapis p̄parati, sicut nos facimus in mustarda, q̄ȝ fit vsus medicaminū dictoꝝ:⁊ iō longiori spacio ante:⁊ lōgiori tpe vti potes. Et si sinapis nō daf assidue multo minus illa. Usus aūt oium istoꝝ est ad ꝯsumptionē per exiccationē ⁊ resolutionē māeꝝ:⁊ iō añ digōnem māe nocent: vnde aliqñ mām multiplicāt:⁊ eā malligniorē faciunt: quare pñt duplicare quartanā:⁊ al's egritudines melicas facere proprie in hye

me: qꝛ est maior repl'o:⁊ māe nō sunt apte ꝯresol'oni: sed eliquationi. Unñ in ꝓnostica noua Gal'. ad Epigenē.2.cap̄ cuȝ queritur a Gal'. de cā: q̄re tyriaca duplicē operef q̄rtanam in p̄bo Endino. Rñdit indigestā esse adhuc egritudinē sarmacū vo h' cachochimiā indigestā:⁊ maxime in hyeme.s. in p̄n° vsqȝ ad ꝯturbādū potēs est oblatū: non tñ digerere, neqȝ dyaforeticare:⁊ in fine accidit in febre quartanoꝝum q̄nqȝ flomie necessitas ex multis causis possibus:⁊ ex quibus vna est inflāmatio facta in sanguine ex vsu medicinarū calidarū:⁊ cū hoc copiosior cibatio. ¶ Inqt Gal'. in terapē. ad Glauconē.2.ca. Sabane est cib⁹ factus ex piscibus salitis ⁊ nucibus,⁊ spēb⁹,⁊ oleo, de quo scribif 2° cañ.⁊ ei⁹ v̄tus est exiccatiua. Elbune aliud gen⁹ cibi illi ꝯsilis:⁊ remich de capparis ꝯditi capparis:⁊ declāta sunt ista in p̄cedēti cura flatice:⁊ ciba euȝ cū his: in qbus est v̄tus subtiliatiua ⁊ exiccatiua sicut alea. ¶ Et fortasse. Quia si apparuit digō. Nabaca est nomē pōderis vel mēsure.i. quātū vna faba vł quātū 4^or grana. Nō fuerit cholica: qꝛ timetur inflāmatio. Ubi.n. nō timef: pōt ꝯcedi:⁊ iō supra in cura q̄rtane de melācholia cholica dixit. Et fortasse sumif i potu ⁊c̄.⁊ isti sermones nō ꝯdicūt: imo vnus reliquū iuuit. Cum.n. dico fortasse daf vel sumif. daf itelligi, ꝙ fortasse nō daf vł sumif.

¶ Et de trociscis iuuatiuis in hac hora:⁊ apud declinationē sunt trocisci fm̄ hunc moduȝ. ℞. succi eupatorij:⁊ croci amboꝝ.añ. pōdus.ʒ.iij. scolopendrie aristol.⁊ lactuce:⁊ reubarbari:⁊ spodij oium añ.ʒ.v.⁊ se. acetose,⁊ se. portulace,⁊ rosꝫ,⁊ spice:⁊ se. cuscute,⁊ anisi,⁊ se. apij,⁊ radicum capparis: et granoꝝ albe,⁊ se. feniculi omniū añ.ʒ.iiij. conficiantur cum aqua apij:⁊ fiant trocisci: et dentur in potu cum aqua feniculi et endiuie,et cuscute: et hec qdeȝ medicina iuuatiua est modis plib⁹. ¶ Et si digerif mā: tūc fac istud. ℞. myrrhe.ʒ.xv. spice.ʒ.xiij. agarici,costi,floris sqnāti oium añ.ʒ.v. petrose.ʒ.xv. anisi.ʒ.x. ꝯficiātur cū vino antiquo:⁊ cū melle:⁊ çinçibere. Et fit dosis eius quantū est nux.
¶ Hic p̄ describit nouem medicamina cōposita. Dicit p̄mo, ꝙ iuuat in hac hora.s. post digōnem ⁊ euationem:⁊ ꝙ iuuat pluribus modis.s. aperiendo:⁊ ꝯfortando epar ⁊ splenem:⁊ omnia nutritiua,⁊ prouocando,⁊ resoluēdo de materia. Et cōsidera ista ⁊ alia ex virtute simplicium:⁊ digeritur.i. apparet digō in mā: qꝛ hoc medicamē est exiccās materiam,⁊ resoluēs,⁊ prouocans aliqualiter,⁊ euans:⁊ appropriatur plus flatice. ¶ Melle ⁊c̄. apud nos esset decoctio çinçiberis inspissata cum melle.

¶ Et quādoqȝ datur in potu in fine: et conualescentibus: et apud paucitatē nocumenti in ea:⁊ multitudinē caliditatis cuȝ subtiliatione materie medicina huiusmodi. ℞. seminis hiusgami albi,mādragore amboꝝ.añ. siliquā.i. et asse circiter tertiā fabe.i. ¶ Et de hoc genere est,vt sumantur iterum calamēti domestici.auf.iiij.⁊ seminis vrtice.auf.xx. et epithimi auf.i. fiant trocisci parui valde: et fit dosis.ʒ.i.
¶ Hoc est 3^m medicamen paucitate nocumēti, qꝛ est in declinatione ⁊ multitudine calitatis: qꝛ lȝ quartana fit i declinatione: remāsit multa distēperātia in epate:⁊ nutritiuis cum subtiliatiōe māe.i.⁊ mā est subtilis vel subtiliata.i. nō multum grosse. ¶ Siliqua.i. q̄tuor grana. Alij dicūt.8. grana:

et hoc medicamē tēperat calorē pp iusqa. et mādragorā: et, psumit p assamq̄ et rectificat malitiā illoꝝ: et de hoc gñe, .s.illoꝝ: que ꝯueniunt in declinatione: et materia digesta.

¶ Et ex eis: q̄ bona sunt: eis est: vt administret: post apitionē digōnis vsq; ad finē ei⁹ istō. Su mac passulaꝝ de feminis: aut de alacoē: et alij fil uestris: et myrthi recētis oiu; aā.pars.j. et deco quant in aqua dulci: postq̄ infusa sunt in ea: deinde bulliāt exq̄site: et colet et dec de ea.ʒ.j.

¶ Istō est 5ᵐ medicamen de femi: aut alteri. Sunt noia lo coꝝ. vel alocboē. i. matricaria: et B est medicamen resolueš māximirabolani ponunt ad aliquā ꝯfortationē mēbroꝝ.

¶ Et iterum seminis apij: et anisi: et cordumeni omnium aā.ʒ.v. origani syluestris eupatorij o mnium.aā.ʒ.vj ameos ʒ.iij. suchaha.ʒ.iij. pas sularum.ʒ.x. decoquantur in tribus libris aque vsquequo redeat ad lib.j.

¶ Hoc est sextum medicamen: et patet.

¶ Et de illis: que bona sunt: eis est: vt sumanē ameos spice: et calamenti omnium aā.ʒ.x. et car uiet anisi: amborū.aā.ʒ.vj. et asse pondus.ʒ.v. et zinziberis pondus ʒ.iiij. et cassie pōdus.ʒ.iij. conficiant cū sufficientia mell. Et sit dosis ei⁹ pondus ʒ.j. cū aqua apij: et feniculi.

¶ Hoc est medicamē 7ᵐ: et ēt reqrit digōnem māei et mino rationem: et est vnum medicamen de assa: sicut q̄dā p̄cce dens potuit dici medicina de alieis: cassie.s. lignee.

¶ Trocisci huiusmodi ℞. succi eupatorij.ʒ.x. scolopendrie: spodij: feniculi: spice: croci omni um aā.ʒ.v lactuce: et reubarbari omniū aā.ʒ.iij. seminis cucūeris: et seminis portulace: omni um aā.ʒ.vj. fiant trocisci cum aqua apij: et suman tur in potu cum sirupo acetoso.

¶ Istud est octauum medicamen: et est vnum medicamen fa tis digestiuum materie.

¶ Et iterum ad flegmaticam myrrhe.ʒ.xxxv. cro ci petrosilini amborū.aā.ʒ.v. spice.ʒ.iiij ʒ. casto rei.ʒ.iij anisi.ʒ.iij.ʒ. seminis apij: et carui ambo rū.aā.ʒ.iiij. amomi corticū cassie storacis oiu; aā ʒ.ij. et tertiam siseleos adriani ꝯfectionis oi um.aā.ʒ.j. et tertias duas.

¶ Istud est nonum medicamen: et potest fieri in forma troci scorum: et reqrit ēt aliquā māe digōnem et minorationem.

¶ Et qñ vehemēs fit rigor: est vomit⁹ cū aqua tepida: et syrupo acetoso ad illud iuuatiuum.

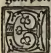
¶ Q; si v̄tutes eius non obediunt: tunc cum eis: quoꝝ rememoratio precesserit fm horas.

¶ Et fiat euaporatio cum embroca: in qua deco cta sunt sceha: et camomilla: et filia hoie coop to cū pannis laneis aggregātib⁹ calefactiōes.

¶ Placuit Auic. ponere regimen rigoris in quartana. Pri mo p vomitū: q; si v̄tutes ei⁹. s. rigoris nō obediūt. s. cure p vomitum: q; vomitus nō sedat illum rigorē: tūc cū eis rc. idest tunc cura rigorē cū eis: que dicta sunt supra cap⁹. de regimine rigoris. Uel sic si v̄tutes ei⁹. s. febriētis non obe diunt. s. vomitui cū aqua tepida: tūc puoca vomitum cum eis rc. vt cum raffano: et ꝓpiie semine raffani fm horam rj

gorfs. Et euaporatio. s. conferens cum embroca cū aqua: que etiam posset embrocare. Sceba est species absinthij vel abrotani vel thymi. Et patet.

¶ De rememoratione solutiuorū: quibus indi gent post digestionē. Cap.lxvj.

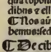
Chebulorum.ʒ.vj. epithimi absinthij amboꝝ aā.ʒ.v. mirabolanoꝝ citrino rū: succi eupatorij: emblici oium.aā. ʒ.iiij. seminis apij: et anisi: et seminis feniculi omniū: aā ʒ.ij. fiat ex eis decoctio: et sol uatur cū eo cū facilitate. ¶ Aut sumatur absin thij pōdus.ʒ x. mirabolanoꝝ chebuloꝝ: et epi thimi omniū: aā.ʒ.viij et fumiterre pondus.ʒ. vij. et suchaha: et centauree maioris amborum: aā. pondus ʒ vj. eupatorij: et radicis squinanti amboꝝ. aā pondus.ʒ.v. decoquant cū qnq; libris aque: donec redeat ad libr.j. ¶ Pillule leues quādo administrant in oibus qnq; die bus semel sunt iuuantes in ea: et sunt experte. ℞ epithimi: et turbith āboꝝ: aā ʒ.x. caruitani si amboꝝ: aā.ʒ.vij. ameos.ʒ.viij. semis apij: et fe niculi amboꝝ: aā.ʒ.viij. polipodij.ʒ.vj. agarici albi: q̄d facile teritur.ʒ.vij. salis indi.ʒ.v. hyere pigre.ʒ.xv. fiāt pillule cū aqua mēthe: et sit do sis.ʒ.j.ʒ. ¶ Et cū materia est flegmatica: confe runt iste pillule. ℞. epithimi: agarici: ameos oi um.aā.ʒ.viij. seminis apij: anisi: feniculi oium: ana.ʒ.iij. salis naptici.ʒ.v. hyere pigre: turbith amboꝝ: aā. pondus.ʒ.x. dosis pondus.ʒ.ij.ʒ.

¶ Et quādo est cū dolore splenis: iuuat hoc medicamine: et soluit eū cū facilitate. ℞. scolo pendrie.ʒ.xv. agarici.ʒ.xij. mirabolanoꝝ nigro rū: hyere. aā.ʒ.x. chebuloꝝ: et absinthij oium: aā.ʒ.viij. suchaha: bedeguard: camepiteos: suc ci eupatorij oium: aā.ʒ.vij. fructus tamarisci: radicum capparorum amborum: aā.ʒ.v.ʒ. semi nis apij: anisi: seminis feniculi omniū: aā.ʒ.iij. fiat confectio: aut pillule.

¶ Rememoratio. Hic Auic. describit qnq; medicinas solu tiuas: qbus indigemus post digōnem. Soluat cum facili tate: q; ꝓmo dat parua dosis: vt.ʒ.iiij. postea pōt dari pl⁹ vel cū facilitate: q; frequēter pōt de ea sumere: et est bonus solutiuū in colerica. ¶ Aut sumat absinthij. Hoc est scōm medicamē: et pōt dari in multa dosi ab vnciis duabus vsq; ad q̄tuor. reliq patent. ¶ S; ꝯsiderat q; A. non posuit ali quā cōpositionem solutiui potētis. iam. n. dixerat. de lapi dibus et elleboris. et iōsi indiges eis potes vti: vt tibi vr.

¶ Nos aūt ad quartanā nullum experimentū secretum ha bemus: sed curamus cum caā. et regulis predictis.

¶ De cibatiōe patiētiū q̄rtanā. Cap.lxvij.

Ectius est vt inclinet regimen eoꝝ in primis septimanis vsq; ad tres se ptimanas ad subtiliationē quādam preter q̄d destruat virtutem: et illud est: vt abstineāt a carne et assumet: hoc. n. mino

rat eoꝝ mãs: ⁊ alleuiat eos: ⁊ abbreuiat spaciũ egritudinis eorum. ¶ Et post illud necessariũ est virtutem viuificare cũ eis: que sunt: sicut pisces alcadradrie: ⁊ oua sorbilia: ⁊ pulli: ⁊ althajagi. ¶ Cum ergo puenit ad tẽpus: in quo sequunt in ea alğumet: ⁊ nõ minorat egritudo. tũc necessariũ est custodire ṽtutes: ⁊ cibare cũ eo: qđ est fortius ex carnib⁹ gallinaꝝ: ⁊ pulloꝝ: ⁊ arietũ: ⁊ hedoꝝ: ⁊ auium mollis carnis: sicut sunt pulli: ⁊ alduragi: ⁊ pisces boni: q non sunt magni. ¶ Et scias q̃ cõditio in eo: ex quo cibat hñs q̃rtanã est: q̃ sit aggregans ꝓprietates: q̃rum vna est: vt non sit crudũ: imo resoluẽs cruditatẽ: quã facit accidere melãcholia. Et scđa est vt non sit grossum: imo subtilians grossũ. Et tertia est vt non sit cõstrictiuũ: imo soluens ventrẽ. Et quarta vt sit sanguis ex eo gñatus laudabilis: ⁊ plurimũ qdem est in ea illud: qđ hʒ caliditatẽ ⁊ humiditatẽ. ¶ Et tu iam sciuisti quomodo cibet ante paroxismũ: ⁊ p quot horas: ⁊ quare illõ: ⁊ sciuisti iteꝝ: q̃ quãdoqʒ necessarius est cib⁹ in paroxismo: ⁊ in ꝓximo ei⁹ ꝓpter cãm predictam. Verũ rectius est vt eueniat febris ventre vacuo: vt non occupet natura cum mã alia: nisi cũ mã egritudinis: donec expellat eã. ¶ Et vinum sit purum: subtile.

¶ Hic ꝑmo ponit ordinẽ cibatiõis. scđo ponit quot sunt cõditiones cibi quartanarioꝝ. ibi 2ª. (Et scias.) tertio ponit cañ. quosdã. ibi 3ª. (Et tu iam.) ¶ Cõsiderandũ ꝑ͂ q̃ q̃ñ regimen ordinat a ꝑn° vsqʒ ad statũ pp pugnã in statu futurã: tũc incipimus a grossiori regimine ⁊ imus ad subtile. Cũ aũt temptamus: si forsan est egritudo breuis incipimus a subtiliatiõe: ⁊ hoc dĩ regimẽ tẽptatiuum: de quo supra in cap. de cura stante diximꝰ: ⁊ cũ regimẽ non ordinat ad statum: q2 egritudo ɔsumit paulatim: sicut plm accidit in q̃rtana vna: aut stat⁹ est lõginquus valde: vñ respectu ei⁹ qđ p̃ns est de replẽone: ⁊ grossitie mãe ordinamus dietam: tunc possum⁹ incipe a subtiliori dieta ꝑ ⁊ postea ingrossare: sicut. A. facit hic: ⁊ docuit supra in hoc cap°. ¶ Cõsiderandum scđo: q̃ hic incipit regimen subtile sine carnib⁹: ⁊ postea dat carnes: cũ ingrossat dietã: supius aũt ꝓ subtili dieta incepit ab auib⁹ minutĳs: ⁊ ꝓcessit ingrossando ad pullos: ⁊ in hoc nõ est ɔ̃dictio: q̃m vtraqʒ gradatio est possĩ in diuersis hoibus: ⁊ dispõibus diuersis: ⁊ siir in vno hoie. Et cum mutat quartanarius de abstinẽtia a carnibus ad carnes. Primo incipit a carnibus auiũ minutaꝝ: ⁊ postea ꝓcedit ad pullos: ⁊ de pullis ad hedos: ⁊ arietes. s. aiales: ⁊ Ablmezec. ¶ Cõsiderandũ 3° q̃ alğumet est modus cibarĳ de carnibus vnctuosis. s. cũ lardone vel adipe apud nos: vel oleo ⁊ carnib⁹ pinguib⁹ apud saracenos: ⁊ multos modos haꝝ ꝑparationum de carnibus pinguib⁹ pullinis ⁊ hedinis: ⁊ arietinis cum oleo habes ab Azarauio lib°. 26. ⁊ in libro. 6. de ferculis. Tñ inuenio: q̃ q̃nqʒ alğumet est micha panis: sup quã cadit pinguedo assature: ⁊ illud vocabulum alğumet bis hic ponit. Primo cũ dicit. Abstineant a carne. s. elixa vel assata: ⁊ alğumet. i. modis ciboꝝ vnctuosoꝝ factoꝝ ex carnibus frustatim incisis: ⁊ preparatis cum melle ⁊ oleo: ⁊ aliis: vt ponũt ꝑdicti: lʒ credam hos modos alğumet: posse etiã fieri ex piscibus. ¶ Cum ergo. Scđo ponit cũ dicit. cum ergo puenit ad tẽpus: cum quo in ea ɔsequat. s. febre alğumet. i. hmõi cibaria vnctuosa: q2 totius tpis: in quo eis ɔcedunt ⁊ minorat ⁊c. errauit ergo valde ille: q exposuit alğumet. i. accidẽtia difficilia. ¶ Cõsiderãdum 4°: q̃ totus ordo regis: quẽ Auic. ponit est iste supponẽdo de ꝑ iudicio extimatiuo: q̃ q̃rtana debeat ꝓtellari ad mensem: q2 vt plurimũ est ita ꝑ q̃ in ꝑmis tribus septimanis abstineat a carnib⁹: ⁊ alğumet: ⁊ subtili vtat dieta: non tñ vltime: vñ non sit ɔtentus solo iulep: sed vtat subtili aq̃ cicer cum lacte amigdalaꝝ: ⁊ siĩibus: ⁊ hoc regimine virt⁹ vacat ad mãm. Post tres septimanas incipe dare res magis nutrientes: ⁊ que sunt grossior dieta q̃ʒ precedens: ⁊ incipe a piscibus alduragi. i. petrinis ⁊c. ⁊ vade ad pullos: ⁊ aues puas: ⁊ hoc est qđ dicit altaragi: ⁊ non curauit hic ordinẽ ponere inter pullos ⁊ aues. Et si videt tibi trãsire ad cibaria vnctuosa: ⁊ hoc. A. intellexit: ⁊ existima: q̃ cuʒ hoc regimine puenisti ad sex septimanas: ⁊ incepisti dare alğumet: ⁊ si vides q̃ quartana non minorat: immo modo est in ꝑn°: iã es certus q̃ ipsa extendet ꝓpe ãnum. ergo tunc incipias regimẽ tuũ grossum: qđ sit valde nutriens: vt vbi tu dabas aues ⁊ pullos puos: ⁊ alğumet: da gallinas: ⁊ pullos completos: ⁊ hedos: ⁊ arietes: ⁊ aues mollis carnis ⁊ pulli. s. pipionuʒ. ¶ Alduragi. q̃dã dicunt. i. turtur: alĳ ꝑdix: ⁊ ista ꝑparata pelixationem vel assaturã magis nutriunt q̃ʒ facto ex eis alğumet. intelligit ergo. A. q̃ hoc regimine grosso in dieb⁹ q̃tis scđo aliq̃bus dieb⁹ reuertaris ad regimẽ subtile ꝑm qđ tibi videt. Et scias. De quatuor ꝓprietates sunt note: ⁊ sunt in carnibus laudabilibus cum bonis modis preparationum. ¶ Vinum purum ⁊c. hoc maxime aliqua digestione apparente in materia.

¶ De cura q̃rtane ɔtinue. Cap. lxviij.

Expositio hui⁹ febris est ꝑm q̃ enunciauimus ante ipsam. Et canõ in ea est homogeneus canoni q̃rtane interpollate: ⁊ non diuersificat ab ea nisi in reb⁹ paucis. ¶ De illis est: q̃ declinatio in illa ad eq̃litatẽ in calefaciẽtib⁹: ⁊ ad infrigidationẽ in hac est melior pp adherẽtiã febris q̃reoꝝ: vt administrent in curatiõe ei⁹: ea que sunt: sicut syrupus acetosus cũ seminib⁹: ⁊ geleniabin: ⁊ aqua de radicibus equal: ⁊ suppositoria cum melle. ¶ Et de illis est: q̃ flõmia in hac est magis necessaria: q̃m mã est magis cõprehensa in venis. ¶ Et de istis est: q̃ lnia in carnib⁹ in hac egritudine est minor: iõ caue hoc.

¶ In tribus ponit dñam inter curã q̃rtane interpollate: ⁊ cõtinue ꝑmũ q̃ declinatio ad calefacientia est melior in illa. s. interpollata: ⁊ dico calefaciẽtia eq̃lia. i. debite ꝓportionata ꝑm mãm: ⁊ dispõnem: sʒ in hac. s. ɔtinua est melior declinatio ad infrigidationem. i. remissiorẽ calefactionẽ. ¶ Aq̃ de radicibus eq̃lis: q2 de duab⁹ radicibus: ⁊ capill ve. cuʒ endiuia ⁊ buglo. si tibi vr. ¶ Et de illis. Scđm in quo differt est flõmia. ⁊ patet. ¶ Tertium q̃ licẽtia in carnibus ⁊ grosso regie minus datur in hac. s. continua. caue hoc ⁊c.

¶ De febre sextana ⁊ septena: ⁊ similibus illis. Cap. lxix.

At noiatur phitanos: ⁊ q̃dam nominant hmõi febres resolubiles.

¶ Post sermonez in q̃rtana est ꝑmo in q̃ntana sextana septena: ⁊ siĩibus. que annectuntur q̃rtane. Et ꝑ notificat has febres: ⁊ ex hoc excusat a signis. Scđo ponit curam. ibi 2ª.

(Appropinquat.) Prima in tres. Primo notificat eas quo ad nomina cōia. Scđo quo ad cām. Tertio ponit in h sententias Hyppo. ⁊ Gal. ibi 2ª. (Iste.) ibi 3ª. (Sextana aūt.) ¶ De nominibus credere oportet quod dicit: ⁊ non habemus apud nos quid importet pbitanos.

¶ Iste generantur ex mā homogenea materei quartane: sʒ est minor ⁊ grossior. Et plurimum quidem fiunt ex melia flegmatica.

¶ Hic pprie incipit caplm: qđ enim pcessit fm ṽtutez tm̄ est in rubrica. ¶ Cōsiderandum q̄ tria dicit Auic. Primū q̄ mā hax febriū est homogenea .i. ɔformis ⁊ vnius generis cum mā q̈rtane. Ratio est: q̄ est mā melica: que grossitie ⁊ paucitate tardat motū suū. Scđm dcm̄ q̄ hec mā est grossior ⁊ paucior. Rō est: q̄ cū sit tardior q̄ʒ illa: que mouet̃ d q̈rto in q̈rtū: opʒ q̄ habeat dispōnes que ad tardiorē motum faciūt: ⁊ he sunt maior grossities: ⁊ amplior paucitas. Vñ tardiꝰ putrefit: ⁊ tardiꝰ cumulat̃ vel mouet̃ ad putredinem: ⁊ pigriꝰ stimulat ṽtutē ad motuʒ. ¶ Et plm qdem. Tertiū dcm̄ est: q̄ q̄uis sint multe spēs melancolie: tamen vt plurimū fiūt ex melancolia facta p adustionē flegmatis. Iste est fmo Rasis .16. continentis caplo .ij. Causa autez vt opinor est: q̄ melācolia ex alijs humoribus cū pueniūt ad maiorem ingrossationē per calm adurenē: ⁊ ad paucitatē pueniunt ad tantam terrestreitatem: q̄ non meret̃ illud cinereum putrefieri ⁊ euaporare ⁊ portare actualē calorez: non enim est in illis humoribꝰ humidū tenax: sed flā: q̄ habet multā viscositatez pōt comburi: ⁊ fieri melia: vñ faciet q̈rtanā: ⁊ si amplius cōburat̃ ⁊ terrestrificet̃: vt faciat q̄ntanā ⁊ sextanā adhuc hʒ humidū: qđ pōt putrescere: ⁊ euaporando portare calorē febrilē: sicut carbones ex lignis viridibꝰ facti magis emittūt flāmā q̄ʒ facti ex lignis siccis.

¶ Sextanam autem ⁊ septenā: ⁊ que sunt post illas Hyppo. dixit.

¶ Hic p̄ ponit sniam. Hyppo. ⁊ Gal. .2. illas pertractat. ibi 2ª. (Et ego.) Prima in tres. p̄ ponit sermonē Hyppo. 2° Gal. 3° complet sermonem. ibi 2ª. (Et Gal. dixit.) ibi 3ª. (Verū Hyppo.) Dicit pmo ⁊c. Hyppo. dixit .s. in libro epidi.

¶ Et Gal. dixit. Ego nō vidi in vita mea aliquā ex eis: neqʒ vidi q̄ntanam nudā fortem, ⁊ neqʒ est febris nisi quasi occulta. ¶ Inqt ⁊ nō est lōginquū: q̄n fit cā in septena verbi gr̄a: ⁊ nouena regimen qđ q̄n administrat̃, ⁊ curritur sup ipsum facit febrem. naʒ iteratio fac̃ necessario in hm̄oi hora illaʒ febrem, ⁊ si dimitteret̃: ⁊ rectificaretur nō faceret. Est ergo cā in periodis eius: ⁊ in ipsius iterationibꝰ reiteratio regiminis. ¶ Et periodi eius non sunt periodi māe: que effundat̃, ⁊ eius reditiōes. Inqt opʒ ergo vt obseruet̃ in expientia huiꝰ egritudinis hec itētio: ita vt nō accidat error. ¶ Quāuis Gal. sit quasi negās aduētum hax febrium: ⁊ quasi q̄ sit nec̄ium: vt sit hm̄oi febris alia radix.

¶ Primo ponit sniam Gal. scđo assumit eiꝰ intētionē. ibi 2ª. (Quāuis Gal.) Dixit p̄ de differētijs febriū .4. capꝰ. sʒ plixius in cōmento epidimiax. Quintanā fortē .i. purā: ⁊ distinctam: sʒ erat apud Gal. vna q̈rtana tardans vsqʒ ad finem q̈rte diei: ⁊ lō extensa sup q̄nto die videbat̃ q̄ntana: ⁊ ideo est febris occulta. ¶ Inqt .s. Gal. in libꝰ epidimiax. ¶ Cōsiderandū q̄ Auic. ex intentiōe Gal. assignat cām in febre septena ⁊ nouena: q̄ cā quā dedit in q̄ntana non potest applicari ad istas: ⁊ dicit q̄ cā est in regimine error: sup quo currit̃. nam eius malitia facit febrē: ⁊ eiꝰ rectificatio facit cessare febrem. ḡ cā in periodico motu: ⁊ reuersione paroxismax est iteratio mali regiminis. ¶ Et piodi eiꝰ. Ostendit q̄ non est cā hax febrium .s. piodicationis ⁊ reuersiōis illax: ⁊ dicit q̄ piodi ⁊ reditus istax febrium non sunt piodi materie: que effundit̃ ad loca putredinis: sicut diximus in tertiana quotidiana ⁊ quartana vel reditionis .s. materie. Inqt .s. G. in dicto cōmento opʒ vt obseruet̃ in experiētia ⁊c. .i. si q̄s p expientiam inueniat istam febrem septenā: ⁊ siles illis. ¶ Hec intentio .s. q̄ cā non est materia habēs effusionē ⁊ reditionez: sed cā est error in regimine: sup quo statur: ita q̄ non accidat error in regimine hax: vel cura: vel expientia .i. cura: q̄ cura erit vt non accidat error. pma tamē expositio est melior. ¶ Quāuis. Hic in summa ponitur intentio Gal. ⁊ est q̄ Gal. quasi negat istas febres: ⁊ ratio est: q̄ si esset dare istas febres: tunc daret̃ alia radix: q̄ alius humor a q̈tuor humoribꝰ: hoc aūt est falsum: ɔña ē nota. q̄ humor faciens has febres non pōt esse melia: q̄ mouet̃ in quartū diem: nec colera: nec flegma pp̄ter similē causam: nec sanguis: q̄ facit motū ɔtinuum. ergo erit necessario alia radix .i. alius humor: q̄ est distinctus ab istis. ⁊ h est qđ dicit Ras. .16. ɔtinentis vltimo cap. Dixit Gal. .s. in libro epidimiax. Non vidi febrem currere p. vij. ⁊ displicet mihi dictum Hyppo. hoc affirmās: q̄ impossibile esset: q̄ dicat de quo humore est. Dixit aūt Auic. q̄si negans: nō q̄ ex toto negans has febres. sed negat has pendere a determinato humore: ⁊ concedit eas fieri ab errore regiminis. ¶ Dubitat̃: q̄ non vr̄ impoīe aliquam febrem piodicare de septimo in septimū: vel ɔsilr non hr̄e materiā: que effundat̃ in hora paroxismi: ⁊ postea resoluat̃: ⁊ itex refundat̃. ¶ Amplius. Ista mā est aliqua materia humoralis: ⁊ nō extra genus q̈tuor humox. ¶ Dicendū q̄ Gal. fantasiatꝰ fuit: q̄ he febres piodice sunt ex motibꝰ humox q̄ sunt sub formis humoralibus: ⁊ mouent̃ in certo periodo ex natura humox ⁊ determinata dispōne corporis omni circūscripto ab extra in tp̄e horax febriuʒ: sicut appet in habēte tertianam: cuius paroxismus omni tertia die reuertit̃: q̄ntūcūqʒ illum bene regas: ⁊ de summa hax febrium Gal. non potuit imaginari esse febres q̄ntanas ⁊ sextanas: ⁊ que sūt post eas. Ratio est: q̄ esset dare humores aliox genex: ⁊ oʒ ergo cum dicere: q̄ ɔtinuatio erroris in regimine est causa huius. vbi gr̄a. exꝰ grosso: sed frequēter viso. Aliq̄s ɔualescens ab vna lōga febre omni mane comedit ficus: accidit q̄ omni septima die ex mala illax digestione: ⁊ lacticinio aggregatur aliqđ circa mesaraicas: vel alias partes: que non habēt veram formam humox: ⁊ illud corruptuʒ facit febrem omni septima die: ⁊ si illud haberet verā formam alicuius humoris non faceret septenā febrem: sʒ si esset cola faceret tertianā: ⁊ sic de alijs. Hec fuit intētio Gal. sine dubio in commento epidimiarum: sʒ ipse non multum prosequatur istam materiam: immo illam postponit propter reuerentiam Hyppo. cui cogitur contrariari: ⁊ si intellexisset: hec apparet solutio ad rationes contrarias.

Gal. epi. [illegible] q̄ntana ⁊ septena.

¶ Verū Hyp. iam verificauit sermonez in inuentione septene ⁊ nouene: ⁊ non est illud manifestuʒ mirabile: neqʒ manifeste impossibilitatis: ita vt sit necessarium redire in eo ad administrandum al. industriandum.

¶ Hic cōplet sermonē Hippo. ⁊ pmo ponit sniam eius: que est cōtra Gal. ⁊ est q̄ Hyppo. verificauit: q̄ vex dixit eē reperiri septenā ⁊c. ⁊ nō est illud impossibile: neqʒ mirabile: vt sit necessariū redire ad inuestigādum: vel ad industriādum .i. industriose docēdum: vel demonstrādum. ¶ Considerandū q̄ Auic. supra in cap. de causis putredinis dedit cās aduentus paroxismi recessionis ⁊ reuersionis: que cāe

sunt ꝓpulsio: ⁊ effusio materie ad loca putredinis: ⁊ eiꝰ euaporatio: ⁊ finitio: ⁊ generatio vel reaggregatio in certa mēsura tpis: ⁊ reeffussio ad eūdē locū: ⁊ sunt dicta Gal. scđo d differentijs febriū. Dabitis ergo illis ꝑncipijs est possibile ꝯcludere nō esse impoſſe repiri qntanam: vel septenā: vel alias. nō ſi tātus vigor agētis: ⁊ tāta dispō mãe est cā: ꝙ in tāta mēsura tpis gñetur ⁊ ꝓfundeƭ materia. ergo minor vigor: ⁊ minor dispō erit cā: ꝙ in tpe ampliori fiat: sed nō est impoſſe repiri agens minoris vigoris: ⁊ mãm minoris dispōnis. ḡ ⁊c. Bene ergo dixit Auic. non oportere eū redire G. aūt dicit illam dispōnem in mã esse formā specificam: et ideo non posse mutare hos periodos: nisi repiretur humor alterius spēi. Sed qūo hec ratio soluatur apparebit.

¶ Et sermones qdē: quos locutus est Hyp. in cap. hax febrium sunt: ꝙ septena est prolixa: ⁊ non est mortifera: ⁊ nouena est lōgior ea: et nō est mortifera. Et dixit ꝙ qntana est deterior febrium: quoniam fit ante ptisim: et post ipsam. Et dixit Gal. in ea sicut scitis.

¶ Hic scđo ponit alios sermones Hyppo. cōplentes ꝑores: ⁊ positis his dictis dicit. Et Gal. dixit in ꝯo. s. ſmone Hyppo. vel ea. s. expōne: sicut tu scis. Uł sicut scis. i. bene scis tu illud: qđ Gal. dixit. cōmendando illud dictū Hyppo. Opinaƭ igiƭ Auic. libros istos Gal. sup libris epidimiax esse apud nos. Ego aūt vidi cōmentū Gal. sup isto dicto Hyppo. ⁊ est cōmentū triuus: vel duax linearum: ⁊ non exponit Hyppo. nec verificat dicta eius: ⁊ ideo Auic. dicit. Tu bene scis qd Gal. dicat ibi. Est autem tex. Hyppo. iste in libᵒ epi. Quintana omniū pessima: etenim ante ptisim: ⁊ iā ptisim patiētibus semꝑ interficit. Commentū Gal. est h. Qui ptisim patiunƭ: ethica febriunt febre nunq̃ deficiente: cuiꝰ naturā: sicut ⁊ aliax omniū didicisti in libro differentiarū febrium. Jam aūt in qbusdam vidi ipsam implicatam aliꝗ̄ periodicax febrium: aut eax: que per tertiam: aut quartam diem paroxismanƭ: sicut dixit Hyp. Eax que ꝑ quintam: de qua qnta existimes ea esse dicta a nobis: que de septenis: ⁊ nouenis paruꝫ ante audiuisti. Dixerat aūtē Gal. in cōmento ꝓcedenti non repiri has febres nisi casualiter. Apparet ergo ꝙ Gal. sicco pede ꝑcessit: ⁊ ideo Auic. dic. Bene scis quid. G. dicit ibi: quia cum Gal. non dicat: eget ille sermo Hyppo. expositione: ⁊ ideo subdit.

¶ Et ego quidem opinor huic sermoni moduꝫ quēdam. ⁊ est vt sit ptisis signans ethicaꝫ: ⁊ sit sermo eius: qntana subiectuꝫ ꝓpositionis indefinite nō signātis cōitateꝫ. ergo est: quasi dicat: ꝙ de quintana est vna spēs deterior febrium.

¶ Ergo est signatio huius sermonis eiꝰ: ꝙ cū febres ꝓlonganƭ: ⁊ ꝑmiscenƭ: ⁊ diuersificanƭ ꝑueniunt plurimū ad inflāmandū mēbra principalia: ⁊ ad ethicā: ⁊ de ꝓprietate hax febriuꝫ est: vt stent in fine suo ſm ordinē vnū. Et plurimuꝫ illius super quartanā. Et iam testificati sumus eam qntanā: vex ipsa perducit ad quartanam quando in humoribꝰ est exuberatio: ⁊ in humiditatibꝰ multitudo. Cūqꝫ liquefactio iaꝫ multiplicatur: ⁊ euacuationes sensate/⁊ insensate frequētes fiūt: non remanet in humoribꝰ cinercitas: nisi illud qđ minꝰ est: ⁊ grossius: et illud facit esse necessariū: vt sit paroxismus tardior: ⁊ fiat illa: que fuit quartana qntana. Et in hmōi quideꝫ dispositione fortasse erit corpus ꝑparatum vt inflāmeƭ: ⁊ fiat ethica. ¶ Et iteruꝫ ethica quando antecedit nō est longinquū quin faciat accidere in humoribus cinercitatē quādaꝫ propter ꝑuitatē suaꝫ in postremis ethice: ⁊ accidit illi cinercitati putredo: quare accidit febris: ⁊ iaꝫ destruxit febris ethica corpus. est ergo mala ex hoc: ꝙ ipsa est signuꝫ adustionis humoris: de quo non remansit nisi paruꝫ: ⁊ fit adustus pax: ⁊ ex hoc ꝙ ipsa est causa additionis febris: ⁊ duplicationis eius.

¶ Primo ergo pertractat sermones Hyppo. scđo Gal. dicta ꝯfirmat expientia. ibi scđa. (Et iam.) Prima in tres. Primo exponit terminū ⁊ ꝓpositionē. scđo declarat illā sub illo itellectu. tertio ꝯcludit. ibi 2ᵃ. (Ergo.) ibi 3ᵃ. (Et ergo.) Primo ostendit: ꝙ Hyppo. ꝑ ptisim intelligit ethicā. Scđo dicit: ꝙ iste terminus qntana cum assumaƭ absqꝫ signo vlī est subiectū ꝓpositionis indefinite: que non significat vleꝫ: siue vlr. ergo exponendo ꝓpositionem indefinitā in ꝓpositionem ꝑticulareꝫ: cui eqpollet. Quintana est vna spēs ⁊c. i. quedā qntana est deterior febrium: ⁊ eodeꝫ modo Auic. intelligit scđam ꝓpositionem indefinitam. s. quedam qntana fit ante ptisim. i. ethicam: ⁊ hec qntana est deterior febribus. ¶ Ergo. Declarat ꝑmo qūo qntana fiat ante ethicā. scđo qūo post ethicam. ibi scđa. (Et itex ethica.) Dicit primo ꝙ sermo q dicit qntana fit añ ethicaꝫ significat hoc: qꝛ verificaƭ ⁊ exponiƭ ꝑ ꝓpositiones has sex. Prima. Febres ꝓlongate ⁊ ꝑmixte ex multis febribꝰ, ⁊ inordinate possunt ꝑducere ad ethicā. hec ꝓpositio est nota: ⁊ partim sumitur a Gal. in libro de malitia ꝯplōnis diuerse. Et de ꝓprietate. Scđa ꝓpositio. Iste febres in fine ducunƭ ad febres ſuantes ordinem. Ista ꝓpositio est nota ex dictis supra cap. de quartana: ⁊ ex dictis Gal. in cōmento tertij ꝓnosticox. sup illo v̄bo. Febribus inordinate vagantibus. Et plurimum. Tertia ꝓpositio est ista. Febris: ad quā ꝑueniunt est ordinati ꝑiodi: qꝛ est vna q̃rtana. Ratio: qꝛ disponiƭ sanguis vna dispositione. s. melācolica ꝑ adustionem/⁊ cinercitatem: vt Gal. ibidem dicit. Et iam testificati. Quarta ꝓpositio est. Qꝫ possibile est: ꝙ fiat qntana: ⁊ hoc innuit cum dicit se esse testem: ꝙ illa fuit qntana. s. illa que post quartanam venit: vel illa ad quā ꝑueniunt inordinate febres. Ueruꝫ ipsa. Quinta ꝓpositio est. Qꝫ ipsa febris plixa ꝑmixta inordinata ꝑducit ad quartanā: quādo est adhuc sufficiens exuberantia humox: ⁊ ēt humiditatū membraliuꝫ multitudo. s. qꝛ non fit adhuc facta multa cōsumptio. Et ratio est: qꝛ tūc melancolia potest esse sufficiētis quātitatis ⁊ grossitiei cōformis siue nãe specifice: ⁊ lō seruabit illa melācolia motuꝫ sibi debitū. s. quartanū. Ex hac qnta ꝓpositione Auic. ꝯdit sextā: ⁊ est. Poſſe est ꝙ illa q̃rtana fiat qntana: qꝛ poſſe est ꝑ maiorem ꝯsumptionē melācoliam illā magis ingrossari ꝑ adustioneꝫ: ⁊ minorari. ergo poſſe est: ꝙ illa q̃rtana fiat qntana. ꝓbat ꝯñtiam: qꝛ grossities ⁊ paucitas faciunt: ꝙ paroxismus fit tardior: sed cum esset quartanus. ꝑus ergo fiet qntanus. Et in h9. Ultimo dicit: ꝙ sic disposito corpore possibile est ꝙ homo fiat ethicꝰ. seqtur ergo ꝙ qntana ista fuit ante ethicā. ꝯsidera ꝙ iste ꝓpositiones sunt de possibili: qꝛ sufficit hoc Auic. ¶ Et itex. Ostēdit ꝙ qntana est aliquando post ptisim. i. ethicā. ⁊ arguit sic. Ethica añs poſſe est ꝙ faciat accidere in humoribꝰ quādā cinercitatē. i. cinercitatem paucā grossam multū: ⁊ hoc in sui postremo: ⁊ tali cinercitati pōt accidere putredo. ergo post ethicā. i. ethica ꝓcedente accidere pōt qntana. ¶ Et iā destruxit fe. ethica corpus. Istud dictū pōt dupl'r intelligi. Primo ꝙ ꝓbet possibile esse istā incinerationē ad multā grossitieꝫ: ⁊ paucitatem

ficationem q̄ntitatis.nam ethica destruxit corpus ꝛ pauci/
ficauit mēbra ꝛ ingrossauit:ergo mlto magis poterit h in
humore facere. Scđo declarat occultum.n.dicet᷑:ꝙ q̄nta/
na fit post ethicam:nō intelligit:ꝙ ethica recedēte ipsa ad/
uenit:sed fit post ethicā.i.ꝑcedente multū ethica.ꝛ ꝯsumē/
te hoiem. Scđo modo pōt exponi:vt ꝯlungat᷑ cum ꝑticula
sequēte:que dicit. Est ergo.ꝛ pꝫ. ℂ Est ergo. Hic ꝯcludit:
ꝙ q̄ntana est deterior febris.s.illa q̄ntana:que est post ethi
cam:ꝛ dicit:ꝙ est mala via signi:q2 significat adustionē:ꝛ
est mala via cāe:q2 calor q̄ntane supueniēs calori ethice au
get calorē ethice:ꝛ duplat illum:q2 ꝑus erat calor vni9 fe/
bris:modo vō est duaꝝ. ℂ Potest aūt sermo Auic.referri
ad q̄ntanā ante ethicā.s.ꝙ ipa est deterior:q2 est signū adu
stionis multe:que est cā additiōis ꝛ duplatiōis febris.naꝫ
ethica supueniente addit᷑ calor q̄ntane:ꝛ duplatur:vt dixi
mus. ℂ Hic cadūt dubia. Primū dubiū. Plus ptineret ad
caplm de quartana.ꝛ est:que sit materia:que facit febres
inordinatas sequentes febres ꝯtinuas plixas ꝛ cōpositas:
ꝛ de hoc plixe diximus sup tertio ꝑnosticoꝝ:ꝛ diximus:ꝙ
multis febrib9 cōpositis adinuicem:dum humores saluāt
suas formas:ꝛ dispositiōes forme ꝑpinquas:fiunt ordina/
ti motus humoꝝ illoꝝ:licꝫ iudicent᷑ in summa inordinatis
sicut si componerentur due tertiane cum vna quotidiana.
ℂ Diximus etiam:ꝙ q̄ñ deuētū est ad vniformē dispositio
nem melancholicā:ita ꝙ illoꝝ humoꝝ combustū est melā
cholia:tunc fit quartana:ꝛ diximus ꝙ in tempore medio
fiunt inordinati motus.ꝛ hoc est dum sunt multum elōga/
ti a natura humorum ꝑmorum.ꝛ nondum sunt facti cōple
ta melancholia. Scias hoc breuiter. Q.ō. I.

Secunda dubitatio est.vtꝝ dum deuenit᷑ ad q̄nta/
nam ante ethicā:aut post ethicā fit neces/
sarium preuenire q̄rtanam. ℂ Videt᷑ ꝙ sic:q2 ad maiorem
grossiciem nō est deuenire nisi ꝑ grossitiem minorem:ꝛ ad
paucitatē maiorē nisi ꝑ paucitatē minorem.igitur ꝑus erit
materia incinerata in grossitie ꝛ q̄ntitate ꝑportionabili fe/
bri quartane q̄ꝫ q̄ntane. ℂ In ꝯriū est. A.q̄ñ dicit ꝙ lꝫ plu
rim ū:sup quo stant febres inordinate sit q̄rtana:tñ ipse te/
stificat᷑ illam fuisse aliq̄ñ q̄ntanā. ℂ Dōm ꝙ lꝫ vt plurimū
ante q̄ntanā sit q̄rtana:cū antecedit ethica:aut sequit᷑ illā:
non tñ est necessariū aduenire putredinē.ḡ non est necessa/
rium fieri q̄rtanam:ꝛ iteꝝ cuꝫ non putrefit potest fieri pau
cus grossus ꝑportionabilis q̄ntane:ḡ erit añ ethicā vl᷑ p9
ethicā q̄ntana:quā nō añcedit q̄rtana. Q.ō. II.

Tertia dubitatio est:vtꝝ q̄ntana possit fieri nulla alia
febre ꝑcedēte. ℂ Et breuiter dicim9:ꝙ sic ho/
mine enim remanēte in latitudine sue appentis sanitatis vl᷑
neutralitatis pōt aliqs humor melācholicus paulatim fie
ri:ꝛ igrossari:ꝛ paucificari:vt fit tardioris:ꝛ pigrioris mo
tus q̄ꝫ motus ꝑ quartuꝫ.ergo moueri pōt in quintum die.
Et q scientificus est in scientia de expulsionibus epaticis:
nouit has pluralitates ꝛ cōsimiles. Q.ō. III.

Dubitatur quarto:q2 rōnes Auic.ꝑbāt mlto for
tius.ꝙ sextana ꝛ septena:ꝛ q̄ sunt post
illas sunt deteriores febrium.ꝛ ꝙ fiant ante ethicaꝫ:ꝛ post
ethicā.humor enim ingrossatus ꝛ paucificat9 vt faciat q̄n
tanā si fiat grossior ꝛ paucior faciet sextanā.ꝛ sic deinceps.
Sed hec dicta non essent ꝯformiora dictis Hyppo.cuꝫ di/
xit ꝙ febris septena ꝛ nouena sunt mortifere:ꝛ ꝙ q̄ntana
est deterior. ℂ Dōm euidens esse ꝙ Auic.de ꝑmonibus.
Hyppo.nō declarauit nisi hūc:ꝙ q̄ntana ē deterior febriū
.s.aliqua q̄ntana:vt illa:que est post ptisim.i.ethicā.ꝛ que
est post ethicā:ꝛ non omnis q̄ntana:q2 ꝑpositio indefinita
nō significat vlem siue cōmunitatem.ergo derelinquit no/
bis vt notum ꝙ q̄ntana:que non est predicti modi:non est
de prauis:ꝛ remanet igit᷑ nobis inuestigare.si idem sermōes
possunt esse veri de febrib9 sextanis ꝛ septenis:ꝛ aliis p9.
Jam enim credimus:ꝙ q̄ntana ꝯñs ethicaꝫ vel ꝑcedens:q̄
in veritate est valde praua:comparet᷑ ad septenam:ꝛ alias
ꝯuenientes ab errore in regimine que nō sunt praue. ℂ Sꝫ
tūc erat mihi dubiū:q2 etiā q̄ntana fieri potest ex illo erro
re. ℂ Scđo.q2 ista febr.que fit ab errore regiminis:cessat
cuꝫ cessat error.vt dixit. A.auctoritate Gal.sꝫ hoc est ꝯtra
Hyppo.q dixit febres septenā ꝛ nouenā esse plixas. ℂ Ad
ꝑmū alias r̄ndebam ꝙ q̄ꝫuis ita esset placuit. Hyppo.face
re dictam cōparationem. ℂ Vel dōm:ꝙ regimen in longo
spacio ꝑducēs ad febrē est occultius in malitia sua q̄ꝫ illud:
quod in spacio breui facit hoc:ꝛ sic iste febres:que ex mali
tia regiminis tardioribus ꝛ rarioribus ꝑiodis ꝑiodicant
sunt potius ponende in sūma febriū ordinatarū:ꝛ haben
tium cās ꝑpinquas humorales:ꝛ sil᷑es causas:que sunt
materieꝝ effusiones:vt notū est. Febris aūt quintana facta
ex malicia regiminis erit in hac valde manifesta.ꝛ nō po/
nēda inter periodicas:q2 sua cā est valde manifeste extrin/
seca:ꝛ remanet ergo ꝙ q̄ntana ponēda sit inter ꝑiodicas:vt
q̄ fit a causa manifesta. Cum ergo dixit quintanā esse peio
rem septena:intelligere poterat de quintana ante ethicam
vel post ethicam cōparata ad septenā:ꝛ alias procedentes
ex malo regimine. ℂ Ad 2m argumētum respōdebaꝫ:ꝙ ꝑ
malitiam regiminis nō solum intelligebam vsum malorum
ciborum ꝛ potuum:sed etiā vsum bonoꝝ nō ꝑportionato/
ruꝫ ad quādam dispositionē latētem.vbi gr̄a.malā cōple/
xionem in stomacho occultā.vñ ꝯtinue labunt᷑ alique ma
terie nō ꝯuenientes ad formam humoralem verā:ꝛ ex his in
certa mēsura temporis fiebat paroxismus. Q̄uis ergo dī
ceret᷑ regimen communiter maluꝫ vt fieret:qđ credebat᷑ bo/
num:ꝛ sequit᷑ paroxismatio:ꝛ q̄ꝫto in lōgiori tempore hoc
videt᷑:q2 dispositio sit occultior:ꝛ ꝑ ꝯsequēs sanatio ei9 tar
dior:ꝛ nouena est posita ꝑlixior q̄ꝫ septena. Hec sunt dicta
in nostris iunioribus cōceptibus. ℂ Nūc autem his post
positis dicamus:ꝙ in mente Auic.iacebat:aut ꝙ postquā
ꝑlōgate febres duxerunt ad quartanā:ꝛ postea ad quinta
nā vita nō staret cum tāta incineratiōe:ꝙ fierēt alie febres
post istas:sed homo cadēs in ethicā tertie speciei moritur
in illa:aut morietur ante illā cum quintana:aut ꝙ cinis il/
le iteratus incineratiōe nō amplius mereatur portare calo
rem putredinaleꝫ. Et simil᷑r multo fortius competit Auic.
ꝙ quādo ethice ꝑduxerūt incinerationem q̄ntane ꝯformē
nō sustineat corpus vlteriorē incineratiōem:aut si sustinue
rit:nō mereat᷑ ille cinis portare calorem putredinalem.oꝫ
ergo ꝙ septena ꝛ nouena ꝛ cōsimiles eis fiant ex materie/
bus grossioribus melācholicis ꝛ paucioribus q̄ꝫ sint ma/
terie quartane ꝛ q̄ntane:ad quas nō fit deuētum per viā in
cinerationis a calo ibus febrilibus.sed aut ꝑ viā paulati/
ne cōgelatiōis:aut paulatine resolutiōis:aut vtriusq̄ꝫ super
eadem mā:sed in diuersis temporibus. Et quādo cuꝫ hoc
iste materie nō sunt vacue ab humiditate cōtinuatiua:que
possunt portare calorem putredinalē. Poterūt igitur face/
re febrem tardioris motus:neq̄ꝫ est difficile hoc imaginari
cum cōsideras modos cōgregatiōis m̄aꝝ earum in lōgo tem/
pore:ꝛ ingrossatiōis earum etiā cum cōgregantur:ꝛ erit er/
go lōgitudo nouene maior q̄ꝫ septene:quia mā est grossior
ꝛ non erunt mortifere:cum nō sit modus earum fieri ante
ethicam ꝛ post ethicam. Quintana autem quedā est mali/
gna:vt illa que fit ante ethicam vel post.illa autem que nō
sic fieret nō sic esset de malignis. Sed adhuc credo eā esse
peiorem septenis ꝛ nouenis:ex hoc tñ:q2 frequentius pa/
roxismat.cōsidera que diximus.

ℂ Et non oportet vt negent᷑ egritudines quas non contingit videre in tēpore quodam ꝛ quadam regione.nam hoc genus non comprehē ditur per multitudinem.

ℂ Hic discurrit dicta Gal.q q̄ñ negat has febres. Erāt auteꝫ

duo. vnum ꝙ ipse non viderat has febres. aliud ꝙ oporteret dare aliā radicē. i. aliū humorem. Primo ergo remouet primum dictū ostēdens, ꝙ ex hoc non debent negari he febres. Scdo scdm. ibi 2ª. (Neqꝫ iterū.) Tertio laudat testimoniū Hip. in hac snia. ibi 3ª. (Amplius.) ¶ Considerandum ē, ꝙ Gal. in cōmento epidimiarum super illo verbo. Febrium alie quidem quotidiane ⁊c. expresse negat has febres, s. septenā ⁊ nouenā: vnde multa verba dicit Gal. Si certitudinaliter videris aliquis multotiens per septenā vel nouenam dies paroxismos fieri, tibi esset vtiqꝫ sufficiens, ꝙ sunt alij modi periodi. Si vō non vidit a iuuentute vsqꝫ in senectutem visitans infirmos ꝙ multos febricitantes: manifestum est ei rursus, quoniaꝫ non fiunt tales. Et ante hoc dixit Gal. Ego ab adolescentia mea vsqꝫ nunc septenā quidem vel nouenam nullatenus vidi, neqꝫ apertam, neqꝫ occultam. Quintanos autē periodos dubie vidi, ⁊ non certitudinaliter ⁊ aperte. ecce ꝙ Gal. negat febres has ab experientia, qꝛ non vidit eas. ¶ Considerandum scdo, ꝙ aliqñ pertransit magna annorū reuolutio: in qua non videnť alique egritudines sicut Gal. suo tēpore, non vidit lapidē ab intestinis egredientem: sicut ipse recitat in lib. de interioribus: ⁊ tñ nos vidimus tēpore nostro bis, tñ non fuisset cōueniens Gal. negare hoc. Nuper ēt cum scribebam hāc lectionem laudabilis vir magister Joannes iuliani de forliuio misit ad me lapidem ad quantitatem cōis nucis vomitu expulsum post dolorem stomachi. ⁊ erat illius lapidis duritiesꝫ qualis est duritiesꝫ gypsi positi in edificijs, ⁊ lapidis forma erat rotunda oblonga. s. figure oualis. ⁊ hoc nō fuit visum a nostris precessoribus: ⁊ tamen non debet hoc negari: sed ꝯcedi sicut monstrosum raro eueniens. Et nos si Deus voluerit conabimur ad dandū causas in illo: ⁊ locum sue generationis. Et est vna de conditionibus prudētium medicorum, ꝙ per habitum scientie ⁊ longam experientiam inueniantur acerima in natura, que sunt possibilia scribi per nostros auctores: sicut sensit Auer. colliget ꝓmo dicens, ꝙ in quadam regione fit vena medena: quam non vidimus in nostra prouintia. sicut nec vermē sub cute reptantem sicut scribit Auenzoar: ⁊ alij sapientes hispani: quapropter non habemus negare hoc genus, scilicet quintane, septene ⁊ sextene ⁊c. ⁊ non comprehenditur multitudine, scilicet euentu: sed tertiana comprehenditur propter multitudinem: quia multotiens euenit ⁊ multis. Uel propter multitudinem, scilꝫ hominum.

¶ Neqꝫ iteruꝫ opꝫ vt dicatur, ꝙ si est quintana: tunc necesse est vt sit materia quinta: naꝫ melācholia generat quintanā non ꝓpter hoc ipsuꝫ ꝙ ipsa est melancholia. imo propterea ꝙ ipsa est pauca grossa. Et iam non prolongat quin sit in quibusdaꝫ corporibus melancholia grossa pauca. cui accidit putredo.

¶ Obijcit scdm dictum Gal. quod est ratio Gal. ⁊ negat cōsequentiaꝫ: qꝛ nō seqtur: hec est quintana. ergo est materia quinta: ⁊ sic non sequitur: hec est sextana. ergo est materia sexta, ⁊ sic de alijs, ⁊ arguit sic. Melancholia non facit qntanam inquātum melācholia: sed inquantū pauca grossa, scꝫ paucior ⁊ grossior ea: que facit quartanam, vt ex dictis pꝫ. Sed nō est impossibile reperiri in quibusdam corporibus melancholiā paucam grossam. ergo nō est impossibile reperire quintanaꝫ de humore melancholico: ⁊ non erit alius qntus humor. Quidā tñ habent sic, melancholia generat quartanā, ⁊ est cōior lrā. In antiquis autē libris non malignatis inuenis quintanam. ⁊ est lrā melior ꝑma: qꝛ ꝑ litteram, que dicit quartana Aui. non ꝯcludit suā ꝯclusionem: sed cōcludit ergo melācholia pōt facere quartanā: tñ pro syllogizando poterit illam cōcludere. Secundo apparet ex remotione dubij: quā facit statim, cum dicit.

¶ Et non conuenit alicui vt dicat: possibile ē in phlegmate vt fiant ei paroxismi alij quādo ingrossatur ⁊ minoratur: quoniam concessio est res ampla: ⁊ raro fit possibile: vt necessario cōsequatur eius contradictio.

¶ Diceret enim aliquis. si melācholia non facit quintanam inquantū multa: qntanā vō facit inquātum pauca grossa. ergo phlegma iquātū phlegma facit paroxismū quotidianum: tamē si paucificetur ⁊ ingrossetur multū: poterit facere paroxismū tertianum ⁊ quartanum, ⁊ sic deinceps. Respondit Aui. concedendo cōsequentiā. ⁊ ꝯñs hoc est, quod dicit: qm̄ cōcessio est. i. cōcedendum est hoc: possibile enim esse est res valde lata: qꝛ possibile est quoddam ad vtrūlibet: ⁊ quoddam in pluribus, ⁊ quoddam in paucioribus: ⁊ possibile in paucioribus etiam est latum valde: ⁊ raro fit possibile. i. possibili posito in esse vel concesso non sequitur impossibile, quod est ꝯtradictoriū eius. Dixit aūt raro ſm suā phiam: qꝛ possibilia ab intrinseco possunt esse impossibilia ab extrinseco ſm fidē: quaꝫ Aui. in parte secutus est. apud Aristo. vō non oportuit dicere raro. Si autem littera dicat quartanam, tunc textus videť sonare quoddā contrarium nostre opinioni: tenemus enim ꝙ periodicatio sequatur formā specificā humoris. Sed videtur Auicē. contrarium dicere cum dicit. Melācholia facit quartanaꝫ nō inquantū melancholia. Sed nos exponamus, nō inquantum melancholia solū: sed inquantū melācholia cuꝫ determinata grossitie ⁊ paucitate. Ad intellectuꝫ ergo huius cōsiderandū, ꝙ Aui. ⁊ Gal. simul viderunt ꝙ periodicatio cōmuniter: ⁊ vt in pluribus inuenta sequatur formam specificam humorū. Nam ex quantitate ⁊ grossitie humoruꝫ impossibile est inuenire hos indeterminatos periodos plurimum inuentos: cum ille dispositiones sint fere in infinitū variabiles: vt alias declarauimus: ⁊ hoc clarius vidit Auicē. vt apparuit nobis vsqꝫ ad aliqua tēpora. s. postqꝫ vidimus comentum epidimiarum Gal. inuenimus Gal. hoc vidisse firmiter. Tñ hec est differentia inter hos viros: quia postqꝫ Gal. cōcedit ꝙ periodicatio sequitur formam specificam humorū, non potuit concedere, ꝙ esset dare quintanam, ⁊ sextanam: ⁊ huiusmodi febres: qꝛ sequeretur ꝙ ēēt alius humor ab illis quatuor. Si eniꝫ periodus cōtinuus est sanguinis quotidianus phlegmatis. tertianus cholere ⁊ quartanus melācholie. ergo quintanus erit qnti humoris. Auic. vō vidit, ꝙ lꝫ periodicatio sequatur formas sine specificas naturas: tñ est hoc: sic etiā de alijs accidentibus naturalibus: sequūtur eniꝫ formas cū determinatis accītibus nālibus: ⁊ vt tractio ferri seqtur magnetē determinate quātitatis, ⁊ qualitatis. vnde si aleo iniungatur non trahit, vt 7° ⁊ octauo physicoꝝ Auer. lꝫ igitur melācholia ꝑncipaliter moueať in quartū a proprietate: tñ reqrit determinatam quātitatem, ⁊ modū substātie: quibus ꝑmutatis poterit periodicare nō seruando suū motum: cuꝫ possit in alia quātitate putrefieri ⁊ corrūpi ⁊ pelli: igitur alio tēpore moueri poterit. Quid aūt sit hec proprietas: ⁊ inter que sit hec habitudo motus diximus in questione nostra.

¶ Amplius nōn est dispositio in ꝯcessione eius, quod nunquam videtur: et non auditur: neqꝫ de quo testificatur experimētator: aut sapiens sicut ꝯcessio eius: qđ testificatur qualis Hip.

¶ Hec est maior laus, que vnquam data fuit Hip, ⁊ dicit ꝙ neqꝫ concedere illud: qđ non videtur, neqꝫ ꝯcedere qđ non auditur, neqꝫ concedere illud, qđ diceret quidaꝫ expertus: neqꝫ concedere illud, qđ dicit quidā phus est tale concedere, quale cōcedere illud: qđ dicit Hip. siue quod testificatur

hippo. Cōcedere ergo qd' dicit hippo. est concedere rem visam rem auditam: ⁊ rem expertam: ⁊ rez phyfice probatam. Ipse enim fuit phūs ⁊ expertus, qui non scripsisset si non vidisset, ⁊ audiuisset que scripsit. Alia littera tamen dicit, ꝙ non est contradictio. ⁊ vult ꝙ cōcedere qd dixit hippo. non est contradicere rebus visis ⁊c̃.

¶ Et iaz retulit mihi fidelis quidā se vidisse nonenam. Quintanam vo nos multotiens vidimus: et non cogimur propter hoc dicere: ꝙ illic sit humor alius.

¶ Inducit testimoniuz, ⁊ repetit remotionem motiui. G. fateor autem me vidisse quintanam ⁊ sextanā: ⁊ eā que semper de. 15. diebus in. 15. diem inuadebat. ⁊ hoc fuit in Berardino de burinaris de perusio. Illam autez, que semel inuadit in mense affirmat Rasis. 16. continentis. Quāuis eniz premittat genera hortamur intelligere illam. Magister Jacobus vo de firmo pluribus ānis vna die ⁊ hora habuit vnū paroxismum febris semel in anno.

¶ De cura specierum huius febris. Ca. lxx.

Approprinquat huius febris cura q̄rtane phlegmatice: et indigetur in curatione eius superfluo ieiunio ⁊ subtiliatione cibi: et regiminis: ⁊ somno digerente, vt resoluatur per illud materia grossa et digeratur. et iteruz indiget ingrossatione regiminis, vt non destruat in eo virtus: ⁊ sunt ista duo: sicut duo contraria. ¶ Et propterea ꝙ febres iste non faciunt accidere lesionez virtutis: non curamus si subtiliemus regimen: et faciamus egrum vti ieiunio vno tēpore: et succurrimus illi, sicut ostendimus ita, vt cibemus cum eo: cuius bonum est nutrimentum: et velox fit et multiplicatur: et in quo non est ingrossatio materiei: neq3 additio in ea.

¶ Primo dat formam regiminis: ⁊ est ꝙ quandoq3 intēdas ad subtiliationem, quandoq3 ad ingrossationem, sicut ostēdimus: scilz in cibatione quartane ⁊ phlegmatice.

¶ Et propterea quod febres iste. ¶ Considerandum ꝙ sermo qui dicit non faciunt accidere lesionem virtutis non refertur ad quintanam, que est post ethicam vel ante: sed ad alias febres potius per se venientes. cuius nutrimentum est bonum cum multiplicatur ⁊c̃. i. est bonum multum. Est velox, vt de carnibus subtilibus ⁊ vino.

¶ Et de curationibus magis conferentibus ad illud est vomitus cum helleboro: ⁊ semine raffani ⁊ raffano: ⁊ helleboro: ⁊ semine attriplicis, ⁊ nuce vomica: ⁊ euacuatio cū hieris: ⁊ post illud administratio tyriace: ⁊ eis similiuz. ¶ Et confert tunc sudatio cum medicinis: ⁊ cuz balneo calido absq3 administratiōe aque: ⁊ absq3 administratione humectātium.

¶ Hic secundo dat cañ. cure qui omnes sunt intellecti ex cura quartane: ⁊ proprie ex cura quartane phlegmatice: tūc sedatio scz qñ est tempus exiccandi ⁊ resoluendi materias absq3 ministratione humectantiuz ⁊c̃. tunc intendimus ad resolutionem cum tyriaca: ⁊ similibus. Et ex hoc apparet, ꝙ non est sermo de quintana pura, que est ante ethicaz vel post: cura enim eius plus est ad consumptionem eius, cuius cessatione cessabit, vel erit via ⁊c̃.

¶ Supra capitulum de feb. cholerica phlegmatica ⁊ melancholica. Capitulum. V.

Cura spāliter versatur circa tria potissime in digerendo p̄mo circa oppilationez remouendā. scd̄o circa malā qualitatē subalē humoꝶ peccātiū tollendā. 3° circa discrasiam febrilē: q2 ista opz rememorari. ¶ Primo circa tertianā, q̄ triplex ē, periodica, causon ⁊ ꝯtinua. ¶ Circa curaz periodice ꝑ pōt ordinari syrupus q sequit: q2 ista oppilatio est pauca: imo paucissima. iō nō pono aliaz receptam. ℞. endi. nouel. nō lote: lactuce portulace nō domestice: capil. ve. rostri: porci. añ. M. i. se. ma. ⁊ minoꝶ q̄tuor cō quas. añ. ℥. s. floꝶ viol. borag. nenusa. añ. ℥. s. se. papa. al. ℥. i. ꝣuc. quar. iij. fiat syrupus cū diligētia. ⁊ clarificet in estate ad lib. i. ⁊ in hyeme ad q̄r. v. ¶ Sciēdū ꝙ in isto syrupo nō debēt poni radices: ꝓ q2 sunt calide. ⁊ istius fe. ꝯuenientia est in paroxismis ⁊ mā ⁊ est facilioris cure. 2° q2 in ista fe. nō est oppilatio. ⁊ si sit, est valde modice quantitatis: ad quam tollendam sufficiunt in syrupo posita. ꝑ endi. nouel. q2 est magis alteratiua q̄3 antiqua nō lota: s3 magis dz mūdari a supfluitatibus extrinsecis: q2 in sua supficie hz nitrositatem quādā: rōne cuius pōt paruā oppilationē remouere. imo nō dz lauari. ⁊ appellat alr̄ lactuca magna: q2 ī virtute cū lactuca conuenit, ⁊ quāto amarior, tāto melior. Et magis valet ꝫ oppilationes si sint. ⁊ est herba, q̄ multū valet in discrasia epatis: in quo est vt plīm cura huius fe. portulaca nō domestica: q2 est aliquantulū acetosa: ⁊ paucarū supfluitatū: rōne cuius est magis cordialis: capil. ve. q2 remouet oppilationē: ⁊ est alteratiuus: rostrum porcinum: ⁊ quatuor se. maiora, que sunt, cucurbite. cucu. melonis, ⁊ citrulli, que sunt diuretica. ⁊ nō mūdata sunt magis diuretica. Minora sunt, endi. lactu. portu. ⁊ scariole q̄ debēt ꝯq̄ssari, vt eoꝶ virtus hēatur: ⁊ qñ sic ponunt. non particulariter de quolibet intelligit, sed gñali de maioribus mixtis: ⁊ minoribus mixtis. Semē papa. ponit ad igrossandū materiam: vel ad remouēdū malā qualitatē subalē māe, vinum ꝑnatoꝶ vel ace. ad faciēdū penetrare syrupū, vel ad alterādum mām, vel q2 mā nō indiget subtiliatione, ⁊ illa sunt incisiua. Ponitur modica quātitas ꝣuccbari: ⁊ pro pauperibus sumit pro bona, ⁊ pro diuitibus sumit panis ꝣuccbari, in estate fiat minor quātitas syru. vt melius ꝯseruetur. ⁊ in hyeme maior: q2 est tp̄s minus dispositū ad putredinez. ¶ Et q2 in hyeme qñq3 nō habemus herbas, vel etiā delicati in estate nolunt sumere syru. ideo nos opz aliqñ ordinare ⁊ dare loco syruporū iulep. ⁊ fit vt sequitur. ℞. aq̄ endi. capil. ve. nenufaris, cucur. cucume. añ. quar. s. aq̄ bug. aq̄ ro. añ. ℥. s. ꝣuccbari. lib. i. ⁊ fiat iulep cū diligētia. Quia medici antiq ꝑcipiebāt infirmis: ⁊ infirmi obediebāt eis: rōne cuius medicine sortiebant bonum effectū. hodiernis aūt tp̄ibus infirmi ꝑcipiūt, ⁊ medici obediunt. Idcirco cauendum est nenufar album: appellatur vngula caballina: ⁊ est caulis aquaticus ſm Gal. cuius radix tenet locū mādragore. ¶ Et si melius volumus operari sumamus simul succos herbarum, si haberi pñt: vt. ℞. succi endi. lactu. scariole, portulace, ⁊ aliarum herbarū facta residentia. añ. ℥. i. vel. ij. ſm ꝙ videbitur. ⁊ cum ꝣuccbaro fiat syrupus: ⁊ est melius alijs medicamib⁹ q2 virtus herbarū in alēbico dissoluitur. ideo si herba decoquatur, virtus eius ꝑ decoctionem habetur ita perfecte, sicut cuz ꝣuccbaro. ⁊ dico virtus alteratiua: q2 illa specialiter fundatur in aqueitate.

¶ Digestiua tertiane non pure: q2 in hac feb. non est tāta oppilatio sicut in phlegmatica. ℞. radi. cōmunium. teneraꝶ. bene ablutarū: ⁊ ab interioribus mūda. añ. M. i. lactu. endi. ⁊ aliarū supra positarū. añ. ℥. i. se. melonū. ℥. s. se. frigidorum quatuor mi. ⁊ maioꝶ. añ. ℥. i. ℞. radi. cōium, ista sunt v. feni. sparagi, brusci, petro. ⁊ apij. ponūt aliqui quatuor i hoc casu, vt loco apij ponatur gramē, teneraruz vt non sint

multe caliditatis: qꝛ h fe. est pro maiori pte cal'a. ablutarū: vt remoueant ptes terree: qꝛ illa pars multū rōne stipticita tis eius pōt ipedire vim aperitiuā radi. seminū melo. poni mus hoc ad ptē: qꝛ est ꝓuocatiuū vrine. ꝛ aperitiuū viarū: vrinaliū p q̄s mā epis mūdificaf. ℂ Iulep ad idē. ℞. radi. cōmuniū oiuz, vel quas hēe poteris cū aqs herbaꝝ supra positarū. ꝛ addito vini granatoꝝ quantū volueris ꝛ spice nardi. ʒ. v. ꝛ fiat iulep'. ℂ Eodē modo potest fieri iulep de succis herbarum. vt dictum est modo.

ℂ Digestiuū tertiane cōtinue qd̄ ꝯuenit in hoc casu est dige/ stiuuz causonidis. qd̄ seqtur. ℂ Nota φ digestiuuz tertia/ ne pure dꝫ ministrari cū decoctione, que seqtur. ℞. oꝛ. mun dati. quar. i. q̄tuoꝛ se. ma. ꝛ mi. frigidoꝝ ꝯquassatoꝝ. an̄. ℥. s. buliāt. ij. vndis. ꝛ colent: ꝛ vsui ꝯseruētur: ꝛ qn̄ volumus administrare capiātur. vij. coclearia decoc. et. iiij. de dige/ stiuo. ꝛ ministrentur actu frigida in estate ꝛc̄.

ℂ Digestiuū causonidis. ℞. vngule caballine. lēntiginis. aq̄ currētis epatice. an̄. M. i. succi cucu. cucur. melonis idi fa/ cta resi°. aque endi. q̄r. s. sandal'. al. ꝛ ru. an̄. ʒ. ij. iiij. se. frigi doꝝ. ꝛ de papauere al. an̄. ʒ. s. cāpho. ʒ. s. ꝩucchari lib. s. vl' q̄r. iij. fiat syrupus cū diligētia. ℂ Itē iulep ad idē. ℞. her/ baꝝ dictaꝝ: an̄. M. iij. i alēbico distilla cū seminibus succis: ꝛ alijs medicaminibus. ꝛ fiat iulep. q̄tuoꝛ semina fri. preci pio mūdari: qꝛ in eoꝝ cortice est aliqualis stipticitas, ratio ne cuius earū virtus alteratiua potest impediri.

ℂ Digestiuū in quotidiana iterpollata seu piodica. ℞. radi. v. cōium radicū apij. pētafil'. cū toto iapa. acuti. vel cū toto bugl. cū toto boraginis, cū toto fumiter. recētis, rostri por ci. scabio. scolopē. aco. bisso. vtriusqꝫ salule, origani nouel. an̄. M. i. corigiole. tribuli marini. crete marine. radi. arist. ro. radi. yreos radic̄. acori conquass'. an̄. quar. s. ani. carui, mara. ameos. se. vri. se. brus. se. sparagi. an̄. ʒ. ij. se. ocimi. ia torum fol'. ʒ. i. anthos: vtriusqꝫ stica. fol'. boraginis. an̄. ʒ. s. galange. ʒ. ij. spice nar. ʒ. i. mellis squill'. terreniabin. i. mel/ lis ro. co. an̄. quar. s. ꝩucchari. quar. iij. tēperent radic̄. per iiij. horas in aceto. ꝛ fiat syrupus cū magna diligentia. her be cum toto dicuntur qn̄ sumuntur cum radi. earum, ꝛ de/ bent sumi radi. cum herbis: ꝛ radi. sunt calidiores: sed su/ mitur origanū nouel. qꝛ in antiquo est maioꝛ caliditas.

ℂ Sup melle sqll'. sciēdū est φ pōt fieri mel colloquintide: ꝛ mel anacardinū: ꝛ sic de alijs pl̄ibus cū admistratione alia rū reꝝ: ꝛ earū cū ipso melle. ꝛ in h ꝓposito vtoꝛ melle sqll'. qꝛ rōne incisionis sqlle, ꝛ rōne apɫionis valet in ꝓposito: q̄/ re nō pono simplicē rōne sue ꝛc̄. ℂ Pōt ēt fieri acetū squill. passulatū, cāpho. ro. ꝛ sic de pl̄ibus, sicut dictum est: de hy/ dromelle. qꝛ acetuz ꝛ mel suis causis pn̄t applicari. ℂ Su/ pra tēperamētū in aceto debēt radi. in aceto tēperari: vt ea rū caliditas i aceto reꝑmat: ne discrasia se. augmētet: ꝛ ace tum in ꝓposito valet ad icidēdū mām grossam. phlegmati/ cam viscosam. ℂ Et nota φ in ordine syruporuꝫ, ꝛ medici narum solutiuarū: ꝛ alioꝝ solutiuoꝝ seu laxatiuoꝝ cōside/ randa est eq̄litas. s. virtus morbi, vel ineq̄litas. i. possibili/ tas ifirmi in expendēdo, vel q̄litas in tp̄e oppoꝛtū, vel qua litas. s. in distēperamēto oium particulariū. vel quarūdaꝫ.

ℂ Laxatiuū flatice in forma pilluiari. ℞. hierepi. Gal. ʒ. ij. agari. albi elec. ʒ. i. vel loco eius turbith' gūmosi electi pur/ gati. ʒ. i. ꝩinꝩib. al. ℈. i. esule. ℈. ij. mastic̄. gra. i. pulueriꝩa. ꝛ misce cū suc. absin. quar. s. si haberi pōt. si non: fiat cum oxi melle. q. s. ꝛ fiant pillule. de quibus sint. vij. i. ʒ. ij. ℂ Et no/ ta φ cum feb. vt plurimuꝫ fit adherens stomacho. ideo me lius purgatur cum pillulis q̄ꝫ cum alia medicina.

ℂ Digestiuū quartane cāte ex fece sanguinis. i. massa sangui nea. que est melācholia nālis. ℞. germādrie, boraginis cū toto, adiātbos' acetose: fumitarū lupuli, endi. hortensis non lote. fumiter. scolopē. cicoree. capill'. ve. recentiū. an̄. M. i. corticū capparoꝝ, sparagi. brusci, mediani, corticis fraxi/ ni, genestre. an̄. ℥. i. thymi epithymi, florū anthos, boragi. viol'. bugl. tamari. an̄. ℥. s. se. melonis mūda. ℥. s. mellis ro. ℥. i. s. aceti. squil. passulati. ℥. ij. fiat syrupus ad lib. i. cū dili/ gentia clarificet. ℂ Et nota φ in quartana cāta ex adustio ne sanguinis pōt fieri syrupus iā dictus addendo nasturtij aq̄tici. iēticule, aq̄ currētis. an̄. ℥. i. aq̄ borag. aq̄ buglo. vel succi eorūdē scā resi° q̄r. s. ℂ Itē isti syrupi limphentur cuꝫ aqua decoc. germandrie florum borag. ꝛ buglo. ꝛc̄.

ℂ Digestiuū quartane cāte ex adustione phlegmatis. ℞. fe/ ni. petro. sparagi. brusci. an̄. M. i. fumiter. scolop. cicoree, agrimonee. germādrie, adiātbos. mediani, corti. fraxini. ta marisci. radi. capparis: scabio. lapa. acuti, eupa. calamen. hortulani bisso. an̄. q̄r. i. florū tamarisci. ℥. s. cassie lig. ame, ani. carui, assari, se. apij, se. iuniperi. an̄. ʒ. iij. quatuoꝛ se. fri/ gidorum mūda. ℥. i. vtriusqꝫ stica. an̄. ℥. s. spice nar. ℥. i. mel/ lis squil. ℥. i. s. aceti alb. q. s. ꝩucchari quar. iij. fiat syrupus cum diligentia ad lib. i. Iste syrupus limphetur cum aqua decoctionis cicerum ru. ani. ꝛ germandrie.

ℂ Digestiuū quartane cholerice. i. cāte ex adustione chole/ re. ℞. endiuie nouel. hortuia. nō lote non antique, german/ drie, adiātbos, fumitatuz lupuli. capill'. ve. scolopen. cicoꝛ. vtriusqꝫ epice. an̄. M. i. polip. quercini formaīr ꝯq̄ss'. corti/ cum radi. capparis, mediani. corti. fraxini, tamari. an̄. ℥. i. q̄tuoꝛ se. frigidoꝝ mūda. ℥. s. se. vri. se. aceto. se. portulace. an̄. ʒ. ij. prunoꝝ damas. pinguiū, iniubaꝝ, sebe. an̄. numero 20. lig. rase ꝯquass'. ʒ. iij. viol'. borag. bugl'. floꝝ tamari. an̄. ℥. s. mellis viol'. mellis anthorace. an̄. ℥. s. ꝩucchari lib. s. fi/ at syrupus cū diligentia ad lib. i. Iste syrupus limphet cū aqua decoc. german. adiantbos, viol'. borag. ꝛ sero capri.

ℂ Aduertēdū tn̄, φ serū capri. habeat recēs: ita φ steterit de nocte sub aere: ꝛ de mane proijciatur quod remanebit. ꝛ cū isto qd̄ supnatat mixto cū decoc. dicta: que tepida mi/ nistret: ꝛ postea ille syrupus limphet. ℂ Melācholia go/ gum hic nō scribo. i. medicinā que euat meliam: qꝛ supra i cap. de cura pu. in gn̄ali posui. Et si vis euacuare capiātur appropriata debilia vel fortia sꝫ φ expedit posita ab Aui cen. in fine capi. ꝛ agaricum ꝛ turbith ꝛ quicquid placet.

ℂ Inquit Gal'. in lib. 5° quem fecit de egritu. particularibus quē nō habemus penes nos. Sanaui gētē plurimā a q̄rta na dedi eis in potu post digōnē aliqualē ꝑ medicinā mino/ ratiuam. 2° digessi plus mām, que eradicari pōt. postea era dicatur si nō euetur minorando. postea pro maiori parte ꝑ cipiatur flomia: si materia sit in splene de basilica sinistra. si in epate de basilica dextra: postea ante paroxismū ꝑ. iij. vel iiij. horas. ℞. tyriace nō infantuie nec ēt nimis antique. ʒ. i. ꝛ misce cū. ʒ. i. succi menthe. ꝛ postea potui det. ꝛ hoc cōti/ nuetur per tres paroxismos: ꝛ ante quēlibet paroxismū. s. die ante fiat flomia prima. vt dictum est. 2° fiat de saphena pedis respicientis materiam. ꝛ tertia fiat de saluatella ma/ nus respiciētis materiā. Ista sepe expertus suꝫ: ꝛ inueni ef/ fectum bonū in corpore robusto fortis virtutis. ℂ Gradua ri potest cuꝫ suc. menthe vel absin. vel cum forti medicina.

ℂ Item succi nō pn̄t fieri in hyeme: sed in vere: quo tēpore sol incipit agere in nos forᵗ: qꝛ sol in quarta seqtur cursum solis. Ideo isto tēpore plus valet istud remediuꝫ q̄ꝫ alio: ty riace non fermenᵗᵉ, non infantuie. nec antique vt in scd̄o an no sue cōpositionis. Antiqua est illa, in qua humiditas est consumpta, que humiditas si incipiat cōsumi. tunc est in ꝓ/ ma senectute: ꝛ quāto magis est cōsumpta, tanto magis tē dit ad seniū: sicut flomie sm virtutis excellentiam.

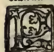
ℂ Tertianā qdē dicunt truffatores se curare cum pomo qd̄ in tres partes scindunt. ꝛ in vno frusto scribunt: Christus vincit. in alio: Christus regnat. in alio: Christus imperat. ℂ Et dico ꝛ assero ista verba esse magne virtutis. verū pre cipiunt φ ante paroxismum per tres horas sumāt de illis frustis. ꝓ in quo est pm̄ū scriptum. 2° in quo est secūdū. 3° in quo est tertiuꝫ: ꝛ qn̄qꝫ remanent curati: ꝛ causa est, qꝛ Hip. testante 2° apho. Acute egritudines, sicut sunt tertiane pu/

re.in.vij.periodis iudicantur lōgissimeꝫmō qñ patiens ac/cipit pomū oꝫ habuisse.iiij.vel quatuor periodos.Idem fa/ciūt in q̄rtana vel in quotidiana:in qua postq̄ꝫ medicina di/gesserit vel curauerit, vel nā proprie hoc casualiter fecerit: laudem medici sibi assumunt:⁊ vt latrones accipiunt.

¶ Tractatus tertius de ethica. Capitulum. j.

Iam sciuisti ꝙ in mēbris sunt hu/miditates diuersarum specierū: de quibus sunt humiditates pre/parate ad nutriendum et hume/ctandum iuncturas.

Ost sciam duoꝝ generū febrium.s.ephimera/rum ⁊ humoraliū:determinat de genere 3°.s. mēbraliū, que febres dn̄r ethice.Dicunť autē ethice.i.habitudinales:q2 de difficili remoui/biles:⁊ est sicut dicimus ꝙ habitus est quali/tas de difficili mobilis,siue qm̄ habituꝫ corporis.i.solida mēbra possidet hec febris vt Gal'.dicit ꝑ de differentijs fe/brium.Et ꝑ determinat de ethica febrili.scd̄o de ethica nō febrili.ibi 2°.(Currit cōsuetudo.) Prima in tres. ṗmo po/nit spēs ethice febris ⁊ modum distinctionis:⁊ causas.se/cūdo ponit signa.tertio curā.partes patent.Prima in duas primo ponit eius spēs:secūdo cās.ibi 2°.(Et ethica quidē qñq3 accidit post ephimeram.) Prima in duas.ṗmo ṗmit tit distōnem humiditatum,que sunt in nobis.scd̄o ostēdit quid est ethica:⁊ distinguit ipsam ḃm ipsas spēs.ibi scd̄a.(Et cum inflāmatur.) Prima in duas.ṗmo ponit illaꝝ hu/miditatum distōnem ⁊ narrationem.secūdo declarat per si/mile.ibi 2°.(Et similitudo.) Prima in duas:ṗmo premittit quandam generalē diuisionem humiditatū:scd̄o speciali/ter enumerat illas.ibi 2°.(De illis ergo.) ¶ Cōsiderandū ꝙ Aui.placuit oēs humiditates distinctas a mēbro cōpre/hendere ṗmo sub diuisione bimēbri.nā humiditates, que sunt in mēbris.⁊ non sunt actu mēbrum,vel sunt parate ad nutriendū.⁊ est humiditas prima ⁊ tertia.s.cambium,vel sunt parate ad humectādum.s.iūcturas,⁊ mēbra alia cum aliqua cā fortis motus ea exiccauerit.⁊ ista humiditas dr̄ ros.finis ergo roris est ṗncipaliter humectare iuncturas ⁊ mēbra:nō tn̄ nutrire nisi cū nutrimentū deficit. ⁊ ideo in ꝑ cañ.declarauimus ḃm nostram opinionem, ꝙ qñ humidi/tas ṗma fit cābium nō fit prius ros necessario.imo in trās/mutatione ṗme humiditatis in cambiū gñatur ros,sicut in trāsmutatione chili in sanguineꝫ gñatur phlegma. ¶ Ali/ter pōt exponi textus ꝙ ꝑ ponit humiditates.s.ṗmā ⁊ aliā cum dicit.De qbus sunt humiditates parate ad nutriēdū: ⁊ hoc quātū ad ṗmā humiditatē:⁊ ad humectandum iun/cturas:⁊ hoc quātū ad scd̄am humiditatē,que dr̄ ros.

¶ De illis ergo est illud,qđ est repositum in ve/nis:et de illis est illud,qđ est sparsum in mem/bris sicut ros:et iste sunt due diuisiones:⁊ pri/ma earum est mā febris putredinis,aut febris ebullitionis sicut sciuisti:cū nutrimentuꝫ totuꝫ nō expādatur qñ est.imo remanet de eo illud: qđ est in semita expādēdi:⁊ remanet qđ est in semita recōdendi. ¶ Et de illis sunt humidita/tes primi tp̄is coagulationi:⁊ sunt humidita/tes,q̄ fiūt actu nutrimētū.s.attracte ad locum: qđ est permutatio eius,qđ est de eo resolutū:⁊ fiūt additio in eo silis illi:verūtn̄ tēpus cursus earū ꝓpinquū est ergo sunt non coagulate.

¶ Hec distō sermonis notas facit has quatuor humiditates ḃm sniam ṗmi cañ.⁊ ꝑ notificat humiditatē ṗmā:scd̄o, secū/dam redeūdo ad primā.tertio tertiā.4° quartā.ibi 2°.(Et de illis est illud) ibi 3°.(Et de illis.) ibi 4°.(Et de illis sunt humiditates.) Qđ primo dicit p3. ¶ Secūda pars h3 du/as.ꝑ declarat scd̄am humiditatem,que est sicut ros.secun/do redit ad primam.ibi 2°.(¶ Et ṗma.) Redit aūt ad ostē/dendū, ꝙ ex inflāmatione caloris in humiditate ṗma.q̄ est in paruis venis, fit febris putrida,si est inflāmatio putredi/nalis,vel fit febris similis synochescum est inflāmatio ebu/litiua sine putredine,sicut sciuisti capitulo de synocha.Cuꝫ enim ista humiditas sit adhuc verus sanguis:⁊ parū a na/tura sanguinis distans poterit putrefieri ⁊ inflāmari.

¶ Cum nutrimētū. Hec ita dupl'r exponiť. Primo ḃm Dy/num,et ipse videť intelligere, vt dicatur, ꝙ qñ illud nutri/mentū,qđ dꝫ expādi:⁊ recōdi siue retineri in mēbris nō ex/pandiť.imo remanet intus in venis paruis:tunc putrefit: q2 cū non suscipiat decoctionem a nā:opꝫ ꝙ putrefiat,⁊ fa/ciat febrē putrideꝫ.Causa aūt ꝓpter quā remanet intus in venis paruis est vel oppilatio orificioꝝ,vel defectus expul/siue venarum,vel defectus attractiue membrorum. ¶ Et quāuis hec expositio bona sit:pōt tn̄ aliter exponi expositione, que includit predictā expositionē.⁊ est ꝙ Auice.per hoc probat humiditatē primā facere febrē humoralē.⁊ ar/guit sic.Illud qđ h3 formam humoralem non elongatuꝫ a dispositionibus humorū multū pōt facere febreꝫ putridā. sed nutrimentum,qđ est in paruis venis est hmōi.ergo ⁊c. Nam nutrimentū extra venas qđdam est,quod est recōdi/tum.sicut cambiū qđdam est,qđ est expansum sicut ros.⁊ ista nutrimēta sunt multū elongata a forma humorali:sed nutrimentū,quod stat in venis.s.prima humiditas non est expāsa,sicut ros:sed est in semita expansionis,neq3 est recō/dita,sicut cambiū:sed est in via seu semita recōdendi.ergo illa humiditas,que est sicut mā istarum duarū non est lon/ginqua a forma humoris ⁊ dispōnibus humorum. Faciet ergo febrē humoralē. ¶ Cōsiderandum igitur, ꝙ ex sermo/ne Aui.intelligitur ꝙ ṗma humiditas est sicut mā imedia/ta roris ⁊ cambij.pars.n.eius recōditur cū fit cambium.⁊ pars rorādo expanditur cū fit ros,neq3 imaginor totā pri/mam humiditatē ꝑ fieri ros, ⁊ ros cambiū.Sed cū ex intē/tione nāe ṗncipaliter fiat cambiū ex ṗma humiditate:sur/git in hac trāsmutatione ꝑ° ros,sicut phlegma in gñatione sanguinis, vt diximus lib.ꝑ,hoc est qđ dicit.Cū nutrimen/tum,bene dictū est, ꝙ humiditas ṗma est mā febris putre/dinis ⁊ ebullitionis.cū pro q2 nutrimentū non totū expan/ditur qñ est.s.nutrimentuꝫ sub forma ṗme humiditatis.i. hoc nutrimentū nō est expāsum extra venas.imo remanet ⁊ p3. ¶ Dubitať cuius febris mā sit ros:cū Auič.nihil di/cat. ¶ Dōm ꝙ penes ꝯsumptionē roris ponetur vna spēs ethice.tn̄ si rori accidat putredo effumans ad cor faciet fe/brem putridā reducibilem ad specieꝫ putride.ad cuius na/turā ille ros cum putrefit,magis declinat.Si.n.ros est in/tense calidus vt cholera:tūc reducitur hoc ad febrē chole/ricam.⁊ intellexit hoc forsan Auer.3° colliget.cū dixit.De febre in locis tertie digestionis.⁊ similiter si putrefiat cam/biuꝫ pōt facere putridam,etiā ex putredine carnis poterit surgere vapor putridus,⁊ facere febrem putridā,etiam ex putredine chili ⁊ vermiū:⁊ in qōnibus super lib.de differē/tijs febriū oēs has febres reduximus ad febres putridas. Sed Aui.postq̄ꝫ vidit, ꝙ ṗma humiditas erat quasi veruꝫ sanguis:⁊ paruꝫ de nā sanguinis permutata reduxit inflā/mationē eius in sūmā febriū sanguinearū,qđ sic non pote/rat facere de alijs humiditatibus:⁊cū magis distēt a nā hu/morali:⁊ appropinquēt ad nām mēbralē. Intelligebat er/go ex hoc ꝙ putredo roris ⁊ cambij ⁊ mēbrorū faceret fe/bres extranei modi ⁊ reducibiles:⁊ proprie sic sensit nostra opinio,quam tenemus ꝙ humiditates.s.ros ⁊ cābiū dis/

Que fe/br.faciant humidita/tes et mē/bra:et ver/mes cum putrescit.

Ros ⁊ cābiū spē differunt ab hūoribus ⁊ mēbris.

ferunt specie ab humoribus ⁊ mēbris. ¶ Esset autē dubitatio: vtrū sicut ex inflāmatione sine putredine prime humiditatis pōt fieri febris ebulitionis. ita sola roris ⁊ cambij inflammatione sine putredine possit fieri febris. ¶ Et dicamus, ꝙ si potest fieri reducatur ad ephimeras vel ad ethicas. Posse autē inflāmari illas partes ⁊ distemperare cor absq; putredine non videtur de rebus impossibilibus, et hec sunt dicta in nostris questionibus generalibus.

¶ Deinde notificat tertiā humiditatem dictū cambiā. ⁊ dicit. ⁊ de illis. s. humiditatibus exñtibus in mēbris actu nutrimentū. non ꝙ actu sint aiate: sed ꝙ actu sint ad locum, in quo statim aiabuntur. s. ad poros ⁊ loca: in quibus fit resolutio. Q. d. s. nutrimentū est permutatio ⁊c. ⁊ fiunt. s. humiditates iste, q̄ dñr actu nutrimentū, ⁊ dicunt cambiū. Additio. i. appositio, vel aliqd additū in eo. s. mēbro: similis illi. s. qd resolutū est. ¶ Ex oibus ergo istis notificauit nobis humiditatē, que dr cambiū. ¶ Uerūtamen. Hoc dicit Auicen. pp alterꝝ duoꝝ. Primū vt ostendat, ꝙ lꝫ cābium nunc sit in loco, in quo dꝫ aiari: ita ꝙ inter superficiē suam ⁊ supficiem membri nullū sit mediū, tñ aliquo tpe ibi stat antecꝫ animetur: qꝛ nō hꝫ adhuc coagulationem ⁊ soliditatē quā reqrit pro forma membri ⁊ causa est, qꝛ paruū tēpus est sine propinquū, ex quo fluxit a venis in poros. Mēsure aūt eoꝝ cursuū ⁊ trāsmutationū sunt incognite homini in hac vita. Uel hoc dixit vt ostendat, ꝙ lꝫ cambium recipiat formam mēbri. tñ postq̄ est factum caro: ⁊ vnumquodq; cōsimilium adhuc eget actione. qua magis durescat. ⁊ pꝫ.

¶ Et de eis sunt humiditates cum quibus cōtinuantur partes membrorū similiū partium a principio creationis: et per ipsarum destructionem perueniunt ad separationem.

¶ Hic notificat humiditatem quartam: ⁊ nos non protellauimus hic, quia scientiam harum humiditatum ſm nostꝝ posse compleuimus in libro primo.

¶ Et similitudo humiditatū primarū est oleum lucerne effusum in lucerna. Et similitudo secūdarū est oleū ibibitū i corpore lichinij. Et similitudo tertie humiditatis est humiditas: q̄ ↄtinuātur partes cotti: de quo factus est lichinius.

¶ Hec similitudo non est oino similitudo: qꝛ oleum nō reponit partes lichinij, que ↄsumuntur, sed tardat illarū cōsumptionem ⁊ trāsit in formā ignis. Cambiū aūt reponit ptes mēbri. ⁊ hoc dicit plusquam Cōmētator de signis epatis. ¶ Dubitaꝛ qꝛ exēplū est diminutū: cum non ponat similitudinē pme humiditatis, que est in venis paruis, cuius similitudo est oleū ↄtentum in vasculis paruis: qbus refundimus lucernas. Exēplū ꝯo roris est oleum effusum. Exēplum cābij est oleū imbibitū. Exēplū autē gluṫinis siue humidi ↄtinuātis est humiditas ↄtinuans partes cotti. ¶ Dicendū dupl'r. Primo ꝙ. A. iā secluserat humiditatē primā ↄsideratione eius q ↄsiderat caplm ethicarum: qꝛ ex illa fit febris putredinis ⁊ ebulitionis. ergo remanebunt tres humiditates. s. ros cābium ⁊ gluten cōsiderabiles in ca. ethice. ⁊ harum triū posuit similitudinē. ¶ Secundo dicēdū. ꝙ Auic. hūiditatē primā ⁊ scđam enumerauit simul cum dixit: preparate ad nutriendū q̄tum ad primā: ⁊ hūectādū iuncturas q̄tū ad secundā: que dicitur ros. Scđo aūt loco posuit tertiā hūiditatē: que dicitꝛ cābiū. tertio posuit q̄rtā. ergo in tres ordines ordinauit illas quattuor hūiditates. primo ordine posuit primas. s. pmā ⁊ scđaꝫ. in scđo posuit cābiū. in tertio gluten. ⁊ ita hoc exēplū: cōtinuat oleū effusum sit silitudo pme ⁊ scđe. Et hoc est qd dicit pmo. ⁊ oleū imbibitū sit silitudo. i. scđarū. i. cambij. cām aūt q̄re pmam ⁊ 2am simul dixit: ⁊ vocauit eas pmas. apparebit post.

¶ Et quum inflāmātur mēbra radicalia: ⁊ proprie cor est illud ipsa egritudo: que est ethica ſꝫ ꝙ sciuisti. Et caliditas quidē epatis qñq; perducit ad ethicam: verum non est ipsa ethica: īmo ethica est illa: que est causa cordis ⁊ similiter dispositio pulmonis et stomachi.

¶ Hic cū pmisit distōnē humiditatū ondit qd est ethica p. ⁊ scđo modos ethice q dñr spēs distiguit ibi 2°. (Uerū dūꝫ.) ¶ Cōsiderādū ꝙ p mēbra radicalia itelligimus spmatica: tñ in ethica nō solū radicalia, sed ēt carniformia inflāmanꝛ. i. hñt inflāmatū esse. qd nō pendet a cā, ꝓprie cor: qꝛ est pm subm febris: ⁊ illa iflāmatio dr formal'r febris ethica: sicut caliditas pter nāꝫ a vapore putridi humoris dr putrida febris, ⁊ a spiritu inflāmato dicitꝛ ephimera: ⁊ lꝫ epar sit habens in se calorem pter nām a putrido humore: ⁊ expādēs illum in totū possit totius operationes ledere: non tñ calor ille dr febris. ⁊ non dicitꝛ ꝙ ille calor suus sit febris. ⁊ sic de alijs. ⁊ hec oia demōstrata sunt in qōne de subiecto feb.

¶ Uerū dum ipsa permanet finiendo humiditates in digōne prima in membris proprie cordis: sicut finit candela oleū infusuꝫ in lucerna: tūc est gradus pmus appropriatus noie generis: quod est ethica: ⁊ grece ethicos: quum nō hēat in spēbus suis nomē. Et quū finit hūiditates: que sunt diuisionis pme ⁊ icipit resoluere humiditates, que sunt diuisionis secūde. ⁊ finire eas: sicut finit flāma oleum euacuatum in lucerna: ⁊ incipit finire imbibitum in corpus lychinij: erit gradus secundus: ⁊ nominatur duhere: ⁊ forosmos: et hꝫ latitudinem ⁊ principiū et medium et statū. ¶ Amplius non rectificatur ille qui cōsequitur statum aldubare: ⁊ parū recipit curationē: nisi deus velit: ⁊ ꝓprie quando peruenit ad hoc vt caro minuatur. Quum ergo finiuntur iste. ⁊ incipiunt finire humiditates: que sunt diuisionis tertie: sicut icipit flamma adurere corpus lychinij: et humiditates eius radicales egritudo gradus tertij est ⁊ nominatur curatiuus ⁊ almukasif grece.

¶ Primo ponit vnam distinctionē. secundo circa eam remouet errorem. tertio ponit aliorum distinctionē. ibi secūda. (Et hec qdem egritudo.) ibi 3°. (Et quidā.) Q. ŏ. I.

Dubitatur primo: an iste sint vere species ethice. Questio. II.

Dubitatur secūdo: quare nō posuit quatuor. ita ꝙ vnā pro ↄsumptione prime humiditatis. Scđam pro cōsumptione roris ⁊c. ¶ Ad pmum dōm, vt cōiter dicunt, ꝙ ethica diuisa per ↄsumptionē humiditatum nō est diuisa in veras spēs. Ratio est, qꝛ tunc ethica nō esset febris facta in mēbris, sed fieri: ⁊ a causa dependens quantū ad plures spēs: qd videtur contra Gal. 11. terapeu. ↄsequētia est nota: qꝛ pma spēs ethice esset: in qua pme humiditates essent in calefacto esse: ⁊ per ↄñs membra in calefieri ab eis: qa aliter non esset febris: cum ille humiditates sint partes inanimate. ⁊ seqtur ex hoc ꝙ illa ethica sit fiens, ⁊ sit a causa. Et sic secūda spēs ethice eēt: in qua cambium esset in calefacto esse, ⁊ membra in calefieri. Aliter igitur opꝫ imaginari spēs ethice. i. modos. stante enīꝫ vno calore ſm gradum in facto esse in membris. primo incipit

consumere primas humiditates. ⁊ tūc est prima spēs ethice eodē calore remanēte manifestaƚ cōsumptio in cābio. ⁊ est scḋa spēs. Ultimo apparet ꝯsumptio in humido ꝯtinuatiuo. s. in substātia mēbrorū. ⁊ tunc est tertia spēs. stāte ergo vno calore eiusdē gradus oīa hec fieri pñt, sicut stante vno igne: ⁊ vna flāma in lichinio: pōt cōsumptio fieri olei infusi ⁊ imbibiti ⁊ humidi ꝯtinuātis. est ergo distinctio modi se habendi caloris ad humidum. ℂ Considerandū tñ, q cū dico gradū caloris ethice non variari, non nego ipsū posse. ⁊ forsan q in tertia specie multū variatur iste gradus caloris, vel intra latitudinē gradus vel extra gradum. ⁊ hoc ꝓpter multū defectū humidi: sicut variatur i senectute a iuuentute: posito tñ pro possibili, q nulla fieret varietas caloris, nec in gradu, nec in mansione gradus: adhuc pōt fieri gradata cōsumptio illarum humiditatū. ℂ Considerādū etiā, q cum dicemus in prima specie ꝯsumi primas humiditates: ⁊ in scḋa secūdam ⁊ in tertia tertiā. nō itelligo q in ꝑma spē solū cōsumatur ꝑma humiditas: ⁊ nō scḋa: sed i oī spē ethice fit ꝯsumptio oīs humiditatis. Consumptio dico ꝑter nām. ⁊ rō est, q in omni spē ethice calidū consumens preter nām est pñs humido ꝯsumptibili: tñ in prima specie dī ꝯsumi ꝑma humiditas: q: prius manifestatur: ⁊ plus cōsumptionis est in ista humiditate. In scḋa aūt plus manifestatur ꝯsumptio scḋe ꝯsumpta ꝑma. s. in magna vel in maiori parte, ⁊ sic intelligendū de tertia spē. ℂ Ad scḋam dubitationē dicamus hic breuiter qḋ alias prolixe diximus. Et primo q imaginabile videƚ prima facie distingui spēs ethice q̄tuor, aut q̄nq. Una in qua ꝯsumiƚ sanguis. Alia i qua ꝯsumiƚ humiditas, que est in venis. Tertia in qua cōsumitur ros. Quarta in qua ꝯsumiƚ cābiū. Quinta in qua ꝯsumiƚ glutē. ℂ Sed vī q Aui. ⁊ alij auctores nō distinxerunt ethicā, nisi ꝑ tres spēs. ⁊ hoc q: ꝯsumptionē ꝑme humiditatis ⁊ ꝯsumptionē roris itellexerūt simul. Nā ros est humiditas satis humida fluida ꝯsumptibilis ⁊ euaporabilis: ⁊ mō quo ꝯsumiƚ humiditas ꝑª, que est in venis. ⁊ iḋ cū simul ꝯsumātur: ⁊ nō habeāt ordinē in ꝯsumptione, cōprehensa est earū ꝯsumptio sub ꝑma spē. Et hoc forsan Auic. intellexit ꝑ, q simul numerauit has duas humiditates. s. ꝑmā ⁊ scḋam. imo quāto magis potuit simul dixit de eis. qḋ apparet ꝑ, cū dixit fm expositionē scḋam: de q̄bus sunt humiditates ꝑparate ad nutriendū ⁊ ad humectandū. Et cū dixit, iste sunt due diuisiones. ⁊ tñ vnam posuit similitudinem earū ambarū. s. oleum infusū in lucerna. Apparet etiā in hoc cū dixit, q ꝑma species lꝫ habeat nomen generis. s. apud arabes. tñ grece dī ethicos. i. vt credo ꝑncipiū arefactionis: icū non habeat in suis spēbus nomen. ℂ Et lꝫ ꝑma spēs possit distingui in duas: quarū vna sit cōsumptio prime humiditatis. alia sit ꝯsumptio roris. tñ iste spēs non habēt distincta noīa: ⁊ hoc q: simul fiunt. ⁊ non sequuntur se in tēpore. Et tunc dicemus, q ꝯsumptio intelligitur etiā per cōsumptionē prime humiditatis, cū ipsa sit sanguis parum permutatus. ℂ Dicamus scḋo, q forsan auctores inceperant modos ethice distinguere a cōsumptione roris: ⁊ a ꝯsumptione prime humiditatis ⁊ roris simul. ⁊ ratio est: q: ethica est febris membralis: q: fixa in membris, ⁊ quia mēbra consumit. Illarum ergo cōsumptione humiditatū diuersificabitur calor ethicus, que sunt humiditates membrales: sed iste sunt, que iam exiuerūt venas, que vene sunt loca cōmunia, vel q̄ iam exiuerunt magna vasa cōia: lꝫ sint in vasculis paruis ⁊ vltimis: ⁊ maxime cum per has duas humiditates copiosas stet corporis habitudo ⁊ humiditas arefactioni opposita. Non aūt per sanguineam abūdātiā. possunt enim vene esse tumide ⁊ carnes macrescent. igitur distinctio caloris consumptiui est penes humiditates: circa quas apparet corporis ꝯsumptio ⁊ arefactio. Et hec sine dubio sunt ros cambium ⁊ glutē. Prima humiditas aliquo modo est in hoc inquātū est plus humiditas mēbralis. s. appropriata q̄ꝫ sit sanguis. ⁊ tūc cōsumptio eius. s. prime humiditatis ⁊ roris cōstituunt vnā spēm, vt supra diximus.

Febris ethice spēs cur tantū tres sint ⁊ nō plēs.

Remanet ergo q sanguis distinctus ꝯtra has humiditates non sit humiditas mēbralis. s. non sit appropriata. imo cōis respectu appropriationis istarū humiditatū. est enim est cōis ad nutricationē ⁊ gñationem spūs: ⁊ dico q per illius ꝯsumptionē ⁊ paucificationem non fit distinctio modi caloris cōsumptiui. s. ethice. ℂ Ex iam dictis multa intelligūtur dicta ab auctoribus in distinctione harum febrium. Taceant igitur qui dicunt, q ideo penes primā humiditatē non sit spēs ethice: q: ipsa est mā febris putredinis: nā lꝫ illa humiditas cum putrefit faciat febrem putredinis: tñ lꝫ querere qñ ipsa euaporat ⁊ ethicat ꝓpter calorem mēbralē ethicū: quā spēꝫ ethice faciat. ⁊ ideo diximus hoc. In q̄ōnibus v̄o nostris inuenies extraneos modos loquendi, vel distinguēdi spēs ethice ⁊ inusitatos. Et ex iam dictis multa intelligūtur dicta ab auctoribus in distinctione harum febrium. ⁊ dicta Gal. 7. terapeu. de distinctione harum humiditatum. ℂ Et nominatur dubulet. s. manifesta ⁊ magna diminutio quantum ad calorē: q: calor naturalis est valde diminutus ꝓpter multā ꝯsumptionē humidi: sic ēt opꝫ consumi accidētalem calorem, ⁊ fm hoc calor ethici non remanet in eadem mēsura: qua fuit in prima specie ethice, sed vel mutat gradum, vel mansionem graduū: quicquid tamen sit de hoc non curamus.

Calor tagnālis quā febris diminuitur i tertia spē ethice.

ℂ Et hec q̄dē egritudo est ex febribus, que non hñt paroxismos: neqꝫ horas paroxismorum.

ℂ Et hec q̄dē egritudo. Quia aliqs possit credere, q distinctio ethice penes has humiditates, esset distinctio vere specifica: ideo hoc remouet: q: si prima, vel scḋa humiditas esset subiectum caloris facti. vnde fieret calor in mēbris: tūc ethica posset paroxismare. Uel aliter vult ostēdere q ethica non sit febris pendens ab humore. ⁊ patet.

ℂ Et quidā dixerunt febres ethice: aut pendēt cum humiditatibus propinqui tēporis cū coagulatione. Aut cū eis: que sunt sicut caro: aut cū membris radicalibus duris, sicut sunt ossa ⁊ nerui. ℂ Et si ex sermone isto intelligitur, q pendent fm semitam, q finiunt, q in eis est de humiditate radicali cōtinuata eis erit hec: Et intentio prima equalis: ⁊ si signat q primū: q finit ethica est humiditates propinqui temporis cū coagulatione nō erit sermo sanus.

ℂ Et quidā esse fm Gal. 10. terapē. cap̄ vltio. Aut pēdet cū humoribus ꝓpinqui tēporis cum coagulatione. i. cōsumūtur humiditates nouiter coagulate, ⁊ vult pinguedinē nouam. ℂ Et si ex sermone. Dat duos intellectus huic distinctioni specierū ethice ꝑme. i. in ꝑma specie. Primus est iste, q febris ethice prime. i. in ꝑma specie finiunt ⁊ consumunt humiditates, que sunt ꝯtinue cū mēbris. i. que sunt in mēbris. ⁊ per ꝯñs que sunt molliora, ⁊ euaporabiliora humida magis cōsumuntur. Et hic sermo videtur esse idē, quia magis cōsumitur a principio ros: ⁊ postea cābiū: sicut magis consumitur de pinguedine q̄ꝫ de carne: ⁊ de carne magis q̄ꝫ de ossibus a ꝑnº. Secundus intellectus est iste quia febres ethice primo ꝯsumunt ex toto humiditates nouiter coagulatas vt pinguedines nouas: ⁊ tunc nihil cōsumitur de ossibus, ⁊ tunc iste sermo est falsus, vt notū est. Alij autem laborant multū in hoc passu: ⁊ confundunt se: sed nos intelligimus illum, vt diximus, ⁊ stat summa in hoc, q calor ethice nunquā cōsumat pinguedinem nouam: quin etiā tunc cōsumat de humido rorali carnis ⁊ membrorum.

ℂ Ethica quidem quādoqꝫ accidit post febrem

ephimeram. Et quandoq; accidit post febres putridas ꝛ apostematum:ꝛ longinquū est vt accidat ethica incipiendo:quare sunt membra radicalia iam inflāta:ꝛ non inflātur humorme q; spiritus ante illud . imo op;,vt calefiant illa in primis.deinde ſm processionem dierū calefiant ista:nisi accidat causa fortis valde.

¶ Hic ponit cās ethice, que sunt cause in fieri.Et pmo quasdam cās.s.febres aliquas.2° ostendit quō tria gña febriū pñt habere vnā cōem cām, vel declarat dictū.3° cōplet narrationē cārū ethice.ꝛ modi pueñtus.ibi 2°.(Et cā.) ibi 3°.(Et febris qdē putredis.) 4° ponit quosdā cañ.ibi 4°.(Et qñq;.) ¶ Cōsiderādū φ in hͣ pte Aui. vult φ pueñtus ethice pp febres ephimeras plurimū est, vel putridas apostemosas. Et ex hoc seqtur φ raro inuenitur icipiēdo.s.φ nulla alia febris antecedat ipsam. Questio. III.

Dubitatur ergo in quo medici laborāt inutiliter: an ethica possit fieri incipiēdo. ¶ Sic soluitur φ rarissimū ꝛ longinquū ab euentu est,φ fiat incipiendo.ꝛ rō est Aui.si ethica frequenter fieret incipiendo. tunc aliqua cā extrinseca inflāmante occurrēte nobis.verbi grā.calore solis prius inflāmaret mēbra radicalia q̄ inflāmaret spūs ꝛ humores. S; hoc est falsum,q: spūs ꝛ humores sunt magis apti calefieri q̄ mēbra.ergo prius calefient:ꝛ post per dies calefient mēbra.ↄñria ,est nota . Dicit tñ Aui.φ l; sit valde rarum non est impossibile.nam possibile est ex cā aliqua forti mēbra prius poni in calefacto esse q̄ spūs ꝛ humores.ergo possibile est ethicā; incipere.i. prius venire q̄ sequat ad alias febres. ¶ Dubitat qd intelligit per cām fortē valde. ¶ Et dōm φ itelligit preparationem in mēbris:per quā sunt apta ab aliquo agēte poni in calefacto esse.tñ spiritus ꝛ humores non ponantur ab illa causa in calefacto esse.verbi grā.multa ariditas mēbrorum ex pcedentibus ieiunijs ꝛ vigilijs ꝛ abstinentijs.vnde facta sunt cito inflāmabilia occurrente calore extrinseco. spiritus autē ꝛ humores non sic. Et q: ista pparatio est valde extranea.ideo rarissime euenit:nō ergo iuuenes anxientur in ista speculatione,cū non possint videre φ mēbra veniant ad tantā preparationē impressibilitatis siue receptionis,ad quātā vident venire spūs:cū sit impossibile rare fieri ossa ꝛ carnes sicut spiritus,ꝛ iō ista nō est aptitudo ex raritate ꝛ passibilitate absoluta. Sed ex hoc modo substātie determinate ad hoc agēs:ꝛ nō possumus ire vltra plus .l; ꝛ sine dubio nisi q: experiētia inuenit ethicā; incipere nunq̄ per rationem fuisset hoc confirmatum neq; creditum. Ego ꝯo nunquā vidi ethicam incoboantē;ideo omnis ethica visa a me fuit sequens alias febres.

ethica ali/ qñ fieri ici piēdo sed raro.

¶ Et causa quidem vna quandoq; est causa febris ethice:ꝛ quādoq; est causa febris ephimere ſm vehementiam mutationis sue:ꝛ debilitatem suspensionis sue sicut ignis.na; ipse obuiat lignis ſm duos modos : quorū vnus est ſm modū φ calefacit ea ꝛ finiat in eis:ꝛ secūdus est ſm semitam inflāmationis.

¶ Hic ponit sine cōparat tria gña febriū ad vnā cām ostendo:quō ab ista pñt prouenire.ꝛ credit φ .A. velit dicere φ cā aliqua extrinseca est aliqñ ita fortis,φ facit simul euenire ethicam,ꝛ ephimerā.ꝛ tūc ethica fit incipiendo:eo φ febris alia nō ancedit illa;;l; fiat cum illa. Et silr diceret esse intelligendū φ aliq̄ cā simul pōt facere ethicā ꝛ putridam: sed his dictis postpositis dicamus,φ Aui. hic declarat qđ dixit. Nisi accidat cā fortis valde.ꝛ vult ondere,φ nō est impossibile,φ vna cā calefaciens qñq; est cā ethice non ephimere.ꝛ qñq; est cā ephimere,ꝛ non ethice. ¶ Considerandum aūt ē φ nō erat ita dubiū,quō vna cā calefaciens pōt facere ethicā,ꝛ non putridā,sicut erat dubiū quō poterat facere ethicā,ꝛ non ephimeram,q: calor putride fe.est calor putredinalis:ꝛ nō ois cā fortissime inflāmans est putrefaciens. Putrefactio.n.est passio determinati modi.adueniente ergo calore aliquo ab extra:hō aliquis aptus arefactioni fiet ethicus,ꝛ nō incurret febrē putridam. Sed difficilimū est videre quō fiat ethicus,ꝛ nō prius icurrat febrē ephimerā:cū vtraq; sit sola inflāmatio,ethica in mēbris: ꝛ ephimera in spiritibus vel sanguine.s.synocha,que pōt ad ephimerā reduci. Conat aūt Aui. in hoc dare cā; cū dicit, φ cā vna inflāmās.s.calor solis vel ire vel similiū qñq; est cā ethice,sed non ephimere:ꝛ qñq; est cā ephimere , ꝛ non ethice ſm vehementiā. ¶ Cōsiderādu; scdo φ cām huius dicit esse vehemētiā mutationis sue,ꝛ debilitatio suspēsionis. Scire aūt op;,φ vt declaratū est in qōnibus nr̄is ꝛ aliquid in p cap huius Fen.calor febrilis nō solu; reqrit φ sit excedens vel inālis:sed φ retineatur in mā aliq̄,que est pe in nobis.talr φ amoto extrinseco agēte retineatur calor in spiritu pter nām,vel in mēbris,q: caliditas,q̄ solū stat ad pñtiā aeris calidi nō dr̄ febris ,sicut nec ligata man⁹ dr̄ hre morbū societatis. Calor igit aliqs pōt occurrere simul spiritibus ꝛ mēbris:ꝛ in occursu inflāmare fortiter:sed q: spiritus sunt rari ꝛ nō resistētes.ista flāma non remanebit : siue nō retinebitur ,siue nō suspēdetur:sed solū pñtia inflammantis spūs dicet inflāmare,sicut aer dr̄ lucidus ad pñtiā illuminātis. Ista aūt flāma recepta in corpore solido duro retinebit ꝛ suspendet cū corpore illo,ꝛ sic erit febris ethica non precedēte ephimera. Exēplū aūt clarius est qđ dr̄ 2° methauroꝝ de calore fulgurū,q: non cōburit,nec effumare facit stupā,aut vestē:tamē eliquat ꝛ cōburit ferꝝ,aut es. Et imaginandū est,φ stupa,aut vestis calorem h; in aduētu fulguris,qui calor est ipsa assistentia vaporū calidorum. non tñ habent calorem suspensibilem vel retinibile; in eis: q: nō sunt proportionata receptiua illius caloris. Exēplu; autē Auicē.est,φ ignis aliqñ obuiat lignis:ita φ calefacit ea:ꝛ retinet in eis.vnde recedēte igne,qui egit i illa:fumāt per calorem retentum:aliqnādo aūt ligna inflāmant solu; ad psentiā inflāmantis,ꝛ nō retinetur ignis.his habitis ꝛ ↄcessis hic l; indigent inuestigatione. Auic.dicit φ cā vna est aliquādo causa ethice ſm vehementiam mutationis.s. facte in spiritu ꝛ debilitatio suspēsionis.i.retentionis illius caloris in spiritu.vnde non fit ephimera:ꝛ intelligit etiā vehementiam mutationis. Et fortitudinē suspēsionis facte in membris.vnde fit ethica.ꝛ forsan φ textus Auicen.est hic diminutus.ꝛ vult dicere,ſm vehementiam mutationis et debilitatem suspensionis : ꝛ ſm vehementiam mutationis ꝛ fortitudinem suspensionis.sicut ignis ꝛc̄.calefacit , ꝛ fumat:ꝛ tunc est inflāmatio ꝛ retentio flamme,cuius signum est effumatio. Secundus est ſm semitam inflāmationis.s. solis ꝛ non effumationis.vnde calor stati; recedit a lignis. ¶ Dubitatur.q: ex ista causa argui potest,φ semper causa aliqua calefaciente extrinseca fiat ethica ꝛ non ephimera:q: membra sunt apta retinere calorem , ꝛ non spiritus. ¶ Dōm φ spūs sunt apti recipere ꝛ retinere calorē ab agēte eis proportionato in vigore:sed quando agens valde excedit vt fortissime calefaciens non est ipsis proportionatū, sed bene membris.ꝛ ideo membra,tunc recipient ꝛ retinebunt. Rarissime aūt inueniuntur agentia sic imoderate calefacientia:frequenter autē inueniuntur calefacientia non sic imoderate.ꝛ ideo frequentissime ephimera pcedit ethicam,ꝛ raro ethica fit incipiēdo . ¶ Aliter tamen alias exposuimus istum textum sic. Causa vna qñq; est causa ethice,qñq; ephimere su.qñq; ꝛ putr.ſm ꝛc̄.s.ſm diuersitate; modi imprimēdi. ¶ Fumet in eis.hoc est exēplū putride.ꝛ secundus ꝛc̄.ꝛ hoc est exemplū ephimere ꝛ ethice.

¶ Et febris quidē putredinis ⁊ apatis permu/tatur multotiēs ad ethicā propter vehemētias febris: ⁊ vehementiā subtiliationis cibi in ea: ⁊ prohibitionē aque frigide ⁊ paucitatem obser uationis lateris cordis cū vnctionibus: ⁊ em plastris, ⁊ epithimatibus, ⁊ proprie in egritudi nibus mēbrorum vicinorū cordi, sicut diafrag matis. ¶ Et multotiens facit cadere in eā ne/cessitas medico ꝓpter casuꝫ virtutis ⁊ frequē/tiā syncopis ad dānduꝫ in potu vinū ⁊ aquam carnis: ⁊ medicinā de muscho: ⁊ his similia.

¶ Hic vult ꝙ ethica aliquādo sequitur febrem putridā non apostemosam ⁊ apostemosam ex vehementia eorum ⁊ ne/gligentia medicorum ⁊ erroꝛe: ⁊ aliqñ fit ethica ex illis pro/pter additionem inflāmationis: quam cogitur facere medi cus cum diamuscho ⁊ similibus propter syncopim.

¶ Et quandoqꝫ componitur ethica cum febri/bus putredinis ⁊ apostematuꝫ. ¶ Et ethica q/dem in principio rei est difficilis cognitionis, ⁊ facilis curationis: ⁊ in fine sui est facilis cogni/tionis ⁊ difficilis curationis. ¶ Et finis aldu/bul non recipit curationem penitus.

¶ Et qñqꝫ hic ponit tres cañ. Primus est notus. ¶ Hic ca/dunt speculationes subtiles de cōpōne ethice ⁊ putridarū in qua speculatione sunt rationes subtiles: quas scripsim⁹ in questione nostra de compositione febris.

¶ Et ethica. Secundus cañ. est notus: q2 ethica in principio non multum permutauit corpus. ⁊ ideo difficulter cogno/scitur. Et infrigidationem, que est cura sui bene tolerat cor pus in fine. i. in processu sup. appet eius impressio maior. ⁊ sic corpus nō pōt humiditates cōsumptas regenerare.

¶ Et finis. Tertius cañ. est ꝙ finis secunde speciei non cura tur propter multam consumptionem.

¶ De signis. Cap. ij.

Pulsus quidem est minutus: durus frequens: debilis: fixus ſm habitu/dinem vnam.

¶ Primo ponit signa ethice absolute: ⁊ ꝫ multū adaptent ad pmaꝫ spēm. 2° ponit signa 2e spēi. ibi 2°. (Signa.) Prima in tres. p̄ ponit signa ethice in se. 2° signa trāsitus ex ephime/ra. 3° signa ei⁹ cōposite cū putrida. ibi 2°. (Et de signationi/bus.) ibi 3°. (Et de signationib⁹ cōpositis.) Pria hꝫ tot: q̄t signa ponit. Primū signū ē sumptū a pulsu, q2 ē minutus. i. puus ꝑꝑ debilitatē vtutꝭ. Dur⁹ ꝑꝑ coarctationē arterie: ⁊ in his ē gradus ſꝫ q̄dū debilitatꝭ ⁊ duritiei. māifestior. n. ē du ritiei ⁊ defect⁹ vtutꝭ i pcessu q̄ꝫ in pn° freq̄ns vt recupet de/fectū magnitudis. ¶ Debilis ⁊c. fix⁹ ſm vnā habitudineꝫ . i. dispōnē, q2 nō hꝫ paroxismos: neqꝫ tñ est fixus ſm vnaꝫ dispōnem. qn mutet' cibo, potu, somno, ⁊ vigilia, ⁊ reliqs.

¶ In tactu vo coꝝ est illud: qd̄ sentitur de cali/ditate minus caliditate synochi ⁊ ei similiū in/flāmatarū in mā: ⁊ in principio dū tangitur est magis suauis: ⁊ cū remanet super euꝫ manus hora vna apparet cū fortitudine ⁊ mordicatio ne: ⁊ non cessat augmentari. Questio. j.

Cōsiderādū ꝙ medici altercant' adinuicē qs ca/lor est maior an ethice, q est i mēbris intēsiue: an calor putride ⁊ ꝓprie synoche ⁊ siliuꝫ vt causo/nū. ¶ Pōt teneri ꝙ i ethica sit maior q̄ꝫ in putrida, q est in via in illā ethicā: q2 nō credo incōueniēs ꝙ in q̄dā putrida sit maior calor itēsiue q̄ꝫ in q̄dā ethica. ⁊ seqtur ex h ꝙ in q̄/dam ethica calor est itēsior q̄ꝫ i q̄dā synocha. ⁊ oia illa sunt determinata i q̄ōnib⁹ nr̄is de diījs feb. p ꝓpōnes certas: sꝫ extēsiue calor synoche ⁊ humoraliū febriū est maior. i. rep̄/sentat' in pluri humido vaporoso. vñ in p̄ de diītijs feb. G. dicit. Synocha hꝫ flāmā obuiāteꝫ manū tāgētibus: ſꝫ iō ethicā febrē multitudo caloris nō obuiat. Ex hoc apparet ꝙ in ethica diu remanente manu plus apparet caloꝝ sta tim non apparuit defectu vaporum multorum.

¶ Et est calidius quod est in eo locus venarum ⁊ arteriarum.

¶ Dubitat' de hoc, cū i putrida sit cor calius reliqs ptib⁹: ⁊ et loca arteriaꝝ caliora appere debēt in ea. ¶ Nos aūt laꝫ diximus ꝓlixos sermones in hac q̄ōne in q̄ōnibus de diījs feb. ⁊ posuimus in hoc sensato plures cās. Hic dicamus p̄ ꝙ loca arteriarū in extremis. s. manibus ⁊ pedibus sunt lo ca venarū, q̄ sese associāt. Scd̄o dicamus, ꝙ hoc accñs inue nitur in q̄busdaꝫ alijs dispōnibus, sicut in spasmo ⁊ litar/gia, vt in cōmēto pulsuuꝫ ca. de pulsu litargicorū. ⁊ lō Gal. p̄ de diījs feb. caute dixit: hoc accñs non inueniri ſm alias febres, ⁊ nō dixit ſm alias egritudines. Tertio dicamus, ꝙ Gal'. vi sentire, ꝙ cā in hoc sit sicca caliditas ſm corpus cordis: tñ. G. hoc premisit cū dixit. Ideoqꝫ maxima est co/gnitio febriū ethicaꝝ arterie. facit ergo Gal'. imaginari ex hoc duas cās. Una est ꝙ in ethicis calor est aridior ⁊ acu/tior siue fortior in corde q̄ꝫ in alijs febribus. ergo sic erit in arterijs ethicarū magis q̄ꝫ in arterijs alioꝝ febricitātiuꝫ. ⁊ est in hoc experientia: ⁊ vt vapores inclusi in alijs locis ab arterijs q sunt acuti nō pñt decipere hoc iudiciū, docet bal neari ⁊ transpirari corpus in hac experiētia. Alia cā quaꝫ imaginari facit est ꝙ extincto calore ſm cor arido maxime representabitur tactui ille calor in locis, q̄bus iteratur hu/miditas. Hec aūt sunt loca arteriarū ⁊ venaruꝫ ⁊c. ⁊ etiam vapores sparsi p corpus: ⁊ que prebalneari docet Gal'. ac/cipe igitur has causas si tibi placent. ¶ Ad cōtrarium di/cendum, ꝙ lꝫ in putrida febre cor sit calidius: tñ calor pu/tride representatur p totū cū putridis fumis tā in locis ar/teriarum q̄ꝫ in alijs locis. Et alij dicunt ꝙ fumi illi putridi ab arterijs nō pñt exire bene, ⁊ nos nō ꝓtellauimus hic.

¶ Et est eoꝝ caliditas silis. nō. n. minuitur: ve℞ ipsa qñ superuenit ei cibus augmētatur veloci ter: ⁊ fit fortis pulsus valde: ⁊ incipit magnifi/cari: ⁊ ꝓpter illud accidit stultis medicoruꝫ: ꝙ prohibent eis cibuꝫ ꝓpter illud: qd̄ accidit eis de eo ex accñtibus. quare perdunt eos. Sicut augmētatur flāma ꝓpter iniectionē olei: ⁊ sar/tago cū effunditur aqua super eam. Et iste qui dem significationes eius sunt fortes.

¶ Et est similis. i. nō paroxismās. ¶ Uerū. Primo ponit si/gnum: ⁊ declarat illud exēplo. Scd̄o remouendo dubium dat cām. ibi 2°. (Et cibus.) Qd̄ primo dicit est notum.

¶ Et cibus in reliqs q̄deꝫ febribus ꝓculdubio nō incendit hac incensione. sicut inuenit' huic quāuis necessario faciat diuersitateꝫ p motus nature. ¶ Et hec inflāmatio nō est: sicut incē/sio reliquarū febriū post coarctationē: neqꝫ ſm periodos notos: imo cum comedunt ⁊ in qua cunqꝫ hora fit. ¶ Et est h̄ns egritudinem non vehementer discernēs illud: qd̄ est in eodē de caliditate: qm̄ facta est cōplexio mēbro conue/

nieus: et iã sciuisti in libro primo qualitatẽ dispõnis in hmõi: verũ ipsa apparet apud susceptionẽ alicuius ciborũ pp vehementiã suã.

¶ Hic remouet dubium. Diceret aliqs: cibus dz facere incensionẽ ⁊ mutationem pulsus. vt in reliquis febrib⁹. Huic ergo dicto rñdet: ⁊ ponit quatuor propõnes. ¶ Prima est ista. Incensio ⁊ inflãmatio: que fit a cibo in reliquis febribus non est sicut incẽsio ⁊ inflãmatio: que est a cibo in ethica. Considera ergo q̄ Auicen. ex modo loquendi concedit q̄ cibus in alijs febribus aliqua incensione incẽdit: sed nõ incendit hac incensione: que inuenit̃ huic. s. ethico ex cibo. ¶ Secunda propositio est. Cibus in alijs febribus necessario facit aliquã diuersitatem propter motus nature. i. caloris naturalis: qui sumpto cibo p̄mo est quasi suffocatus: ⁊ videtur reuerti ⁊ profundari: postea est dilatatus ⁊ expãsus siue hoc fit: siue non: saltem ex cibo sumpto aliqua confortatio fit in calore: ⁊ augmentum in ea: nisi corpus sit in dispositione valde extranea prope mortẽ: ⁊ talis mutatio dispositionis est cõmunis putridis ⁊ effimeris. si cibamus stante febre: ⁊ ethicis. ¶ Tertia propositio est. Ista inflãmatio: que fit in ethico a cibo non est: sicut inflãmatio paroxismalis: siue exacerbatiua in febribus putridis: in quibus primo fit coarctatio pulsus: ⁊ fit typus ⁊ postea ascendit calor: ⁊ hoc fit s̃m periodos dictos continuos vel tertianos vel quartanos: ⁊ determinata hora: imo ista inflãmatio est quacũq̧ hora cibetur. ¶ Quarta propositio est: ex qua apparet veritas quesiti: ⁊ soluitur motiuum sumptum ex prima propositione. Nam si cibus inflãmatur in alijs febribus: ⁊ addit in inflãmatione: quare nõ dicimus q̄ alij febrientes calefiunt a cibo: sed solum dicimus hoc in ethica. ¶ Ad huius solutionem ponit istã propositionem. Ethicus hz egritudinẽ nõ vehementẽ. i. hz febrẽ: que est facta ⁊ nõ fiẽs. g̃ illa q̃litas: que est in fieri dr̃ vehemẽs: q2 est in illatiõe: ⁊ impressione: ⁊ motu ab agente: sz q̃litas facta dr̃ nõ vehemẽs per cessationẽ illius illationis. ⁊ quia ethicus hz febrilẽ calorẽ nõ vehemẽtẽ. i. factũ. iõ non sentit calorẽ illũ. vt dictũ est in lib. primo capitulo de causis doloris. est g̃ fact⁹ in mẽbro ꝯueniẽs. Calor ergo ethici nõ sentit̃ de se: sz cũ inflãmat cibũ. tunc sentitur illa inflãmatio a cibo. ergo ethicus a cibo permutat̃ ad sentiendũ calorẽ. ⁊ iõ dr̃ q̄ ethicus calefit a cibo: sz hñs febrẽ putridam sentit calorem suũ. ⁊ lz calefiat a cibo: non tñ dicit̃ calefieri. sicut ethicus: q2 prius calefiebat ⁊ sentiebat calorem: ⁊ hoc statim declarabit̃. Hoc ergo est qd̃ dicit Aui. Ethicus est habens egritudinẽ nõ vehementem. i. non fientẽ. discerniẽs. i. ita q̄ discernat ⁊c̃. ⁊ illa oratio est negatiua. Ethicus enim bene hz egritudinem malã ⁊ prauissimã: ⁊ non hz eam vehementẽ vehementia preparationis sine qua sentiat: ⁊ hoc est qd̃ dicit vehementem discernens ⁊c̃. i. vehementẽ quã discernat. i. sentiat: q2 non est fiens: cum ergo cibus inflãmat membra. tunc est vehemens calor. i. calor in fieri ⁊ motu. propter quã vehementiam sentitur: ⁊ hoc est qd̃ dicit sentiri propter suã vehementiã. i. vehementia: qua discernat. i. sentiat. ¶ Dubitat̃ quõ ethica põt fieri conueniens mẽbro. ¶ Dico s̃m cõem modum: q̄ dr̃ conueniens: q2 est

Quõ ethica fiat cõueniens mẽbro.

in oĩbus ptibus mẽbribus: ita q̄ successio nõ attendit̃ penes partes quãtitatiuas subiti: sed penes gradus siue ptes forme intẽsas: ⁊ quousq̧ ex forma: que est in subto: ⁊ illa que acqrit̃: nõ fit vna forma: est cõplexio fiens ⁊ est extranea: ⁊ stat actio ⁊ passio. qñ autẽ ista forma: que acquirit̃: ⁊ illa que est in subto: faciunt vnã formã. tũc ista extranea est facta conueniens: q2 est facta vna numero cum illa: que erat conueniẽs. Hec sunt dicta cõfuse. ¶ Dubitat̃. q̃re ethicus

Propter qd ethic⁹ supcalefit sumpto cibo: ⁊ q̄ est iste cibus.

supcalefit cibo accepto: qs ẽt cibus est iste: q ethicũ calefacit. ¶ Gal. conat̃ dare cãm in hoc. nã omnis arida caliditas remoto humido aptiorẽ ⁊ ꝓmptiorẽ hz calorem: signum huius est calx irrorata aqua. Ethicorũ aũt calor est aridus: cuius signũ est: q2 nõ inuadit mox ex p̄n° hñtib⁹ humidũ habitũ corporis: sz siccũ: cũ ergo ethicus cibo hũido irrorabit̃: apparebit talis caliditas sensibilis: q̃ prius non sentiebat̃. ¶ Auer. ꝯo 4° colliget deridet hanc causam p rõnẽ hãc. Impole est vt virtus nutrimẽtalis mẽbrorũ ethici sit tm̃ elõgata ⁊ ꝯria facta nutrimẽto: qd̃ corrũpat nutrimentũ: sicut est frigida aqua ꝯria calori: ⁊ calx aque. vnde calx aquã corrumpit: ⁊ euaporare facit. Unde imaginatur Auer. q̄ stante ⁊ durãte vita non est credẽdũ: q̄ mẽbra ita fiant extranea: q̄ nutrimẽtũ in ea penetrãs inflãmet: ⁊ euaporare faciat: sicut facit calx aquam. ¶ Et sine dubio vez dicit Auer. tamen si diceret. G. q̄ sufficit ad manifestandũ calorem ethice aliquod subtile aquosum: qd̃ cito trahitur ex cibo sic inflãmato: ⁊ cã est: q̄ calor ex eo appareat non ergo totus cibus: sz ps aliq̃ iflãmat̃: nec inflãtur totaliter ita q̄ corrũpat̃ ⁊ nõ nutriat: sz taliter calefit ⁊ tm̃: q̄ põt imprimere in sensu tactus: ⁊ hoc est minus q̃ corrũpi. ¶ Aliter ergo ego arguo ꝯ. G. acceptis duab⁹ suis ꝓpõnib⁹. Prima est: q̄ oĩs arida caliditas irrorata humido hz calorem magis manifestũ. Scd̃a est: q̄ calor quorũdã habentiũ putridã. s. calor mẽbrorũ hñtium causonẽ est vehementis colliquationis: ex quo ad scd̃am spẽm ethice itur: non transeũdo per primã spẽm ethice: ⁊ hoc erit: q2 prima humiditas est cõsumpta a calore causonis. ⁊ nondũ fit ethica. Sequitur ex his duabus ꝓpõnibus q̄ hoc signũ reperit̃ in alia febre q̃ in feb. ethica: qd̃ non multũ placeret Gal'. secundo cap. Rasis tñ. 16. cõtinẽtis 2° cap. concedit hoc. ¶ Auer. ꝯo conat̃ dare causam huius apparentie. Nã in ethica calor est infixus membris: que habent agere in cibũ: ⁊ ideo cibus adueniens illis membris adipiscitur calorem extraneum: siue sit cibus frigidus: siue non. ⁊ ideo febris manifestat̃. In febre aũt putrida non fit hoc: q2 calor non sic est fixus in illis mẽbris. Iste modus ponẽdi si intelligit̃ vt p̄° facie ꝟba sonãt: ẽ valde vilis: q2 lz febris putride calor nõ sit sic fixus. i. factus adhuc mãsiuus in mẽbris tñ calor extraneus est in mẽbris ledens opationes: q calor põt in aliq̃ putrida eẽ itẽsior in gradu q̃ in q̃dã ethica: sed siue sic siue nõ: est calor sensibilis ⁊ agẽs sensibilẽ effectũ. g̃ poterit cibũ calefacere. vñ calor cibi sentit̃ sicut i ethico. ¶ Dicam⁹ ergo sniã breuẽ corꝫ: q̃ iã ꝓlixe scripsim⁹ in h̄ q̃sito: ⁊ p̄ q̄ i oĩ febre, in q̃ cibamus stãte febre: sicut in ꝯtinuis ⁊ ethicis cib⁹ assumptus calefacit. Rõ ẽ: q2 in oĩbus talib⁹ febribus mẽbra sunt sub calore ex̃neo. ⁊ iõ calefaciẽt cibũ: ⁊ ex hoc calefiet febriens plus q̃ p̄us. ¶ Dico 2° q̄ illa calefactio non est sic sensibilis in alijs febribus: sicut in ethica: sed in ethico est manifeste ⁊ distincte cõprehẽsibilis ab ipso ethico: ⁊ ab ipso medico. Ratio est: q2 ethicus non sentit suum calorem. Cum ergo ethicus assumit cibũ permutat̃ de nõ sentire calorẽ ad sentire actualẽ calorẽ: ⁊ hoc est valde sensibile. Silr̃ dispõ caloris ethici apud tactum medici est dispositio caloris vniformis extra horas accepti cibi. Cuz g̃ tangit eũ cibatum: pcipit caloris difformitatẽ ab eo: q p̄us erat. habẽs aũt vnã febrem ꝯtinuã putridã: vt in exemplo clariori: semp sentit suũ calorẽ: ⁊ sentit eũ etiã extra horas cibi difformẽ: ⁊ ẽt medicus. Licet ergo accepto cibo calefiat: ⁊ addatur sibi calor: nõ sic est distinguibilis: cũ ẽt prius sentiret calorẽ: ⁊ p̄us habere potuit difformes sensationes caloris pp motus vaporũ putridorũ difformes. vñ etiã in augmẽto exacerbationis prius senserat se plus supercalefieri. Nõ ergo est ista distinguibilis: nec sensibilis additio caloris in febre putrida: sicut in ethica. Adiuuat autem ad hãc sensationẽ in ethica cita dilatio cibi ad mẽbra. Cuz. n. in ethico non sit mãsiuo ꝓhibet̃ cibi attractio. nec eius trãsitus: ⁊ iõ subito vadens: subito inflãmatur. In hñtib⁹ aũt putridã pigritat̃ cibus in transitu pp mãs: qbus obuiat ⁊ propter pigritiã ꝟtutis trahẽtis ⁊ ministrãtis in cibo: cum

vacent ad digōnē mācrū. ¶ Ex qbus appꝫ: ꝙ lꝫ calor augeaẗ ex cibo in febre putr. nō tñ opꝫ pulsum sic magnificari vt in ethica: ꝛ propter vapores ꝛ humores putridos accidit multū corrūpi cibaria plus ꝙ̄ in ethica saltem prime spēi. Hāc ergo cām itellexit Aui. si qs ꝯsiderat textū eius: ꝛ ad hunc intellectū pōt reduci opinio Gal. q solū vult: ꝙ in ethico calor: qui prius nihil appebat: mō apparet: sicut in calce. sꝫ in nulla febre putrida calor qui pus nō apparebat modo appet ex assumptiōe cibi: qꝛ semp appebat prius calor. ¶ Nolo autē molestari hic per iuueniles ꝯceptus: qui dicerent: ꝙ in ethica nūquā calor prius non apparens mō apparet: qꝛ nūquā ille qui est factus prius: est modo fiens: imo alius est qui est fiens. Concesso autem hoc: nihil contra dicit huic dicto. s. ꝙ ethicus prius non sentiens calorem modo sentit calorem. De identitate autem ꝛ alienitate non intendimus disputare. ¶ Ad hanc nostram opinionē pōt reduci opinio Auer. nō. n. debem⁹ imaginari Auer. fuisse ita rudē: vt crederet calorē qui est in mēbris in putrida febre non posse calefacere cibum: sed vult ꝙ ex hoc ꝙ calor in ethica est fixus idest factus ꝛ insensibilis in radicalibus membris: que habent agere in cibo: trāsmutatur cibus ad calorem qui sentitur post: sed qꝛ iste qui est in putrida febre non est fixus sentitur ꝛ non calefacit cibum calore: qui sentiatur: ita sicut si prius non fuisset sensibilis calor.

¶ Ad scōm quesitum dōu: ꝙ in cibo intrante stomachū est dare duplices ptes. Unā subtilē roralē: que cito transit ad mēbra. s. duabus horis post cibum: vel circa hoc: ꝛ ista pars est illa: ex q̄ ethicus sentit calorem. Et qꝛ motus huius pris diuersificaẗ in diuersis in tpe. ideo quidā auctores scripserunt duabus horis post cibum sentiri illam calefactionem. Quidā autem tribus horis: quidā vna hora. Alia aūt pars cibi est grossa: cuius mora est in stomacho pluribus horis ꝙ̄ duabus: ꝛ vadit ad epar gradatim: ꝛ fit sanguis. postea fit humiditas prima ꝛ cābiunt ꝛ nutrit: ꝛ totum hoc videẗ fieri in spatio. 8. horarū. vt Auer. 6. colliget in fine: ꝛ in practica cāticorū. 12. cōmento. Et an iste cibus calefaciat ethicum: eget ꝯsideratione: qꝛ non est positū. ꝛ cū hoc oꝫ ꝯsiderari: si illa pars cibi rorida: que transit vere digeraẗ: ꝛ fiat chilus ꝛ sanguis: an non vere nutriat: ꝛ de istis multa scripsimus in tractatu nostro de appetitu.

Cibuꝫ rorales atqꝫ subtileꝫ ethicū calefacere.

¶ Et de signationibus pmutatiōis febris effimere ad febrē ethicaꝫ est vehementia fortitudinis caliditatis in tertio valde. naꝫ ꝰm plurimum incipit febris post. xij. horas declinare. Quū ergo ptrāsit febris. xij. horas: ꝛ non apparēt signa declinationis: imo continuaẗ vsqꝫ ad tertiū diē. ꝛ fit fortis. tūc illa est ethica.

¶ Hic ponit signa permutationis effimere. s. vere in ethicā: ꝛ est qȯ dicit Gal. primo de differētijs febriū. ꝛ est si febris effimera in 3ᵒ die fortis fiat. Nam febris effimera vera incipit declinare post duodecim horas ꝛc̄.

¶ Et de signationib⁹ cōpōnis ethice cū febrib⁹ putredis est remissio caliditatis sicce post finē declinationis: ꝛ post sudorem exuberanteꝫ: et additio in arefactione ꝛ extenuatiōe ꝰm illud qȯ facit necessariuꝫ illa egritudo: ꝛ vnctuositas in vrina ꝛ egōne. ¶ Et si fuerit ethica illud qȯ apparet ꝛ occultuꝫ aliud: signat ipsuꝫ coarctatio accidens in paroxismis: huiusmodi eniꝫ est non inuentuꝫ in ethica omnino.

¶ Et de signationibus ꝛc̄. s. illud qȯ facit. i. qꝛ plus fiat cōsumptio ꝛ arefactio ꝙ̄ illa egritudo ꝺ se hēat facere. ¶ Et si fuerit ꝛc̄. Aliud. i. putrida: occultum signat ipsum. s. occultam putridam. coarctatio ꝛc̄. scꝫ pulsus ꝛ caloris accidens in paroxismis. s. quāuis sint occulti.

¶ Et scias ꝙ quandoqꝫ incidit ethica retenta cuꝫ stomacho: quare corrūpit complexionem epatis per vicinitatem.

¶ Considerādū ꝙ ethica retineẗ cū stomacho: vel qꝛ incipit ab eo. s. a mala cōplexione sicca stomachi: ad quā sequitur ariditas: ꝛ ex ista sequiẗ ethica. ꝛ ꝙ talis stomachi malitia ledat epar est notū: vel ethica retineẗ cū stomacho: qꝛ coniungitur ethice stomachi malitia: ꝛ hoc nocet epati.

¶ De signis aldubul. Capitulum. iiij.

Signa ꝺo aldubul sunt: ꝙ qñ febris expelliẗ aldubul: vehemens fit duritiex pulsus: ꝛ eius ꝺbilitas: ꝛ puitas ipsius: ꝛ eius frequētia: ꝛ ꝓprie qñ cā casus in ethicā est apa: qȯ nō resoluitur. nā illud. s. frequētia addiẗ valde: ꝛ fiẗ velocitas: ꝛ fit pulsus eius de genere eius: q noiatur cauda muris. ¶ Qȯ si fuerit ex potu calidi vini: erit loco caude muris acualis. ¶ Et nō erūt accidentia aldubellati vehementia valde. non eniꝫ dat ei spatiuꝫ vsqꝫ ad huiusmodi.

¶ Ponit signa spēi 2ᵉ ethice ex quibus possunt intelligi signa prime spēi remissa: ꝛ signa 3ᵉ spēi intensa in vltimo expellitur. i. vadit adubul. i. ad secundam spēm. Additur valde. qꝛ pulsus fit valde paruus propter multū casuꝫ ꝟtutis ex apate: qꝛ opꝫ ꝙ recuperet per frequentiam multam.

¶ Cauda muris. s. finitiua procedendo de paruo ad partiorem: ꝛ frequenti ad frequentiorem quousqꝫ occidat.

¶ Qȯ si fuerit. s. mutatio in pulsu ex potu vini calidi vel si fuerit. s. ethica ex potu vini calidi erit ꝛc̄. s. pulsus acualis s. dictus fusalis: qꝛ pp caloris ꝯfortationē ex vino post pcussiones paruas fiūt alique magne: ꝛ deinde reddiẗ ad puas: ꝛ hic pulsus diciẗ fusalis vel acualis dictus ad similitudinē acus: qua sotularia suunt: siue igitur ethica fiat ex vino siue mutatio pulsus fit ex vino: oportet imaginari ꝙ mutatio in pulsu fit ex vino tunc bibito.

¶ Et non erunt ꝛc̄. Hec littera potest dupl'r exponi. Primo ꝛ nō ꝛc̄. i. qñ casus in ethicā fit ex apate dubelati aperto siue erupto vel non erupto: non erunt accidentia valde vehementia: non. n. ꝛc̄. vsqꝫ ad hȯ. s. ethicā: vel pulsum talem in ethica: qꝛ prius occidit ꝙ̄ fiat ethica: vel prius occidit ꝙ̄ pulsus cū hac gradatione fiat: quāuis faciat ethicā. Alio° potest exponi: ꝛ nō ꝛc̄. i. quando casus in ethicā est ex potu vini calidi. non apparent accidentia dubelati valde vehementia de quibus sunt pulsus: vt cauda muris finitiua. nō enim ꝛc̄. quia si apparent accidentia valde vehementia nō darent spatium: vt fieret pulsus acualis.

¶ Et apparent in vrina vnctuositas ꝛ petala. ꝛ incipit oculus profundari.

¶ Et apparent scilicet in ethica cum transit in adubul. Unctuositas ꝛc̄. patent.

¶ Quū ꝺ aldubul puenit ad statū: fit fortior ꝓfundatio amboꝝ oculoꝝ: ꝛ multiplicaẗ lipitudo sicca: ꝛ crescūt extremitates ossiū oīꝫ mēbriꝫ ꝛ in facie: ꝛ planant tpa: ꝛ tēdiẗ cutis frōtis: ꝛ destruiẗ color cutis: ꝛ fit qñ sit sup eaꝫ puluis quidā ex adustiōe solis: ꝛ pducit ad grauedinē eleuādi supcilia: ꝛ fit oculus sōnolētus ꝛ dau/

fus absq; somno: ⁊ subtiliat nasus: ⁊ elōgant pili: ⁊ apparēt pediculi: ⁊ videt vēter iā minorari ⁊ adherere cū dorso: qñ fit cutis sicca q̄ iam attracta est: ⁊ attrahitur cum ea cutis pectoris. Quū ergo curuant vngues: ⁊ arcuant. tūc iam puenit ad statū: ⁊ icipit tēdere ad occasum: ⁊ cum incipit tēdere ad occasum: liquefiūt cartilagies.

¶ Ad statū: ⁊ per ɔñs cū est in augmento: ita q̄ ly perueniet legat correpta media sylla. Et crescunt. i. magis apparent extremitates ossium ⁊c. oculus somnolētus absq; somno. Uult Auicen. qd̄ dicit. G. p̄mo de differētijs feb. nō est corū somnus: sꝫ vigilādi impotentia. elongant pili. i. appent longiores ɔsumptis carnibus: ⁊ intus pressa cuti. Ad hoc facit corrugatio siue ɔstrictio cutis. vñ pili eriguntur ⁊ apparent magis. Sil'r est ab Arist. 8. problematum problemate. 21. cū assignat cām. quare pili rigentiū erigunt. Aliter possemus imaginari: q̄ pili elōgant pp̄terea q: in istis ex calo'e adustiuo multiplicat mā fumosa: que est ɔueniens ad pili augmētū. p̄ma tamē cā est melior. ¶ Apparēt pediculi pp̄ corruptionē nutrimēti sub cute. Prior. n. fit pediculorū generatio: deinde extra exeūt sub cute. ¶ Cū ergo ⁊c. Iā puenit. Hic legat puenit p̄ducta media syllaba ad occasum: q: ad mortem ⁊ ad tertiā speciem ethice.

¶ De cura ethice. Capitulum. iiij.

Intētio in curatione febris ethice est infrigidatio et humectatio. Et vnaqueq; earū cōplet cū approximatione suarū cārū: ⁊ expulsione causarum sui ɔtrarij. Et fortasse est cā vnius earum cā contrarij alterius: sicut cā ifrigidatiōis. ipsa. n. quoq; est cā exiccationis: que est ɔ̄ria humectatiōi: sicut ifrigidatio cū trociscis cāphoratis: ⁊ illis que sunt ex spodio: ⁊ his similibus. Et fortasse humectatio iterū est cā calefactionis: que ɔtraria est ifrigidationi: sicut vinū. nā ipsum humectat: sed calefacit. q̄re opꝫ vt obseruetur illud. Et si necītas vocat ad fortē ifrigidationē: non erit nisi cū re cui ɔiungit: aut quā precedit: aut cui succedit res. in qua est vtus hūectationis. Et silr cū vocat necessitas ad fortē hūectationes veloces in ea. sicut aqua carnis ⁊ vinū. tunc opꝫ vt adiungat ei: ⁊ aut antecedat eam: aut sequat eā illud. in quo est ifrigidatio. ¶ Et si fuerit causa ethice apa: aut lesio in mēbro. tūc necessarium est curare ipsum in primis. ¶ Et qui diligit cōponere regimē eius ex diuersis modis conuenientibus ei. in quo febris sit vehemens valde. tunc necāriū est vt icipiat: ⁊ det in potu trociscos cāphoratos: ⁊ que currunt cursu eorum cum syrupo acetoso diluculo in ortu solis: sicut aqua ordei in cācris. si non abhorret eos: ⁊ cum iulep ⁊ aqua granatorum: ⁊ ad mansiones mucillaginis psilij. si non fuerit prohibens aliquid pp̄ stomachū ⁊ aliā. ¶ Et regimē ifridās est p illud: qd̄ sciuisti de potib⁹ infridātibus. ⁊ de olerib⁹ ifridantibus. ⁊ trociscis. sicut trocisci de cāphora. ⁊ emplis. ⁊ vnctionibus. ⁊ his similibus. ⁊ ifridatiōe aeris eorum: ita q̄ in hyeme. Si aūt nō tollerat: alleuiet ab eo ignis: infrigidatio nāq; aeris eorum ē melior res: et sicut vestire eū cum sandalatis et cāphoratis: et facere ipsum odorare illud. in quo sunt rose. et camphora. et sandali. et fructus fridi et sebesten. et lilium cum aqua rosacea. et vaporatio cū sudore et balneo. ¶ Et oportet vt non prolōget retētio emplorum ifrigidantium valde sup mēbra ppinq̄ valde mēbris anhelitus. fortasse. n. infert illud anhelitui: ⁊ voci nocumentū magnū. ¶ Et opꝫ vt declinet ad quietē ⁊ somnū: ⁊ trāquilitatem ⁊ gaudium. ⁊ custodiatur eger ab eo qd̄ facit ipsum irasci: ⁊ qd̄ facit ipm̄ tristari: ⁊ qd̄ facit ipsum angustiari. ⁊ a fame ⁊ siti lōga. ¶ Emplastra infrigidantia: quibus oportet eos vti sunt aromatica. nā ipsa sunt propinquioris iuuamenti ⁊ proprie super pectus: ⁊ que sequūtur ipsum: et sint infrigidata: ⁊ non sit in eis stipticitas. Stipticitas enim cū hoc q̄ ipsa facit accidere exiccationē prohibet virtutem medicine profundari. ¶ Et oportet vt assiduetur pmutatio vt non remaneat medicamen: et calefiat cū obseruatione vehemētie ifrigidatiōis eius. nā cū ipsum ifrigidat vehementer: non elongatur qn debilitet mēbrū. Et qñ est prope mēbra anhelitus: nō est lōginquū qn ipediat diafragma ⁊ alia ab emissione anhelitus cū facultate. ¶ Et de regimie humectāte sunt cibi leues. ⁊ fructus. et robub. et vnctiones. et emplastra. ⁊ odoramēta. et caputpurgia. et qes. et trāquillitas: et vt nō inferat ei violētia in fame: aut siti.

¶ Hic p̄mo curat ethicā. scd̄o succurrit accītib⁹ siue dispōnibus sequētib⁹ ethicā. ibi 2ª. (Et de illis.) Prima in duas. Prio ponit intētiōes hn̄das in cura ethice: ⁊ remouet errorem: q accidere pōt. Scd̄o ponit medicinas ⁊ cañ. quosdā in vsu illarum. ibi 2ª. (Et q diligit.) Pria in duas. Prio ponit curā ethice in se. Scd̄o qñ alteri morbo ɔiūgit. ibi 2ª. (Et si fuerit.) Cā p̄dicti est: q: Intētio curatiua fundat sup ɔ̄rietate. vt in tegni tractatu 3º. Alia q̄ dicit sunt nota. ¶ Et q. Hic vult ponere medicinas: ⁊ res qbus vtunt: ⁊ p̄ ponit regimē ifridās ⁊ humectās ponēdo res: qbus hoc fit: ⁊ cañ. in eis scd̄o ponit regimē ⁊ res ifridātes. tertio humectātes. ibi 2ª. (Et regimē.) ibi 3ª. (Et de regimie.) ¶ Cōsiderādum q̄ p̄mo docet dare trociscos cāphoratos in diluculo: deinde in ortu solis aquā ordei ⁊c. tertio docet dare post meridiē ⁊ añ vesperas mucillaginē psilij. ⁊ hec di hora mansionis solis vel diei: ⁊ est modus loquendi alibi. vt 3ª Fen. 19. caplo de cura distillationis vrine. hoc q̄ regimē ē cōpositū ex modis diuersis: q: ex regimie ifridāte ⁊ humectāte ē: ⁊ ex vsu diuersarum medicinarum: ⁊ ɔuenit ethico: in quo ē fortis inflāmatio: q: ista sunt fortiter extinguētia. ¶ Cōsidera q̄ q̄ ethici inter se pñt differre p gradus caloris. aliqs. n. pōt esse ethicus cū vna mēsura caloris: ⁊ aliqs pōt eē ethic⁹ cū scd̄o gradu caloris respectu illi⁹. Rō illi⁹ ē: q: ois gradus

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

caloris factus in corde: qui est a primo gradu caloris egritudinalis vsqꝫ ad gradū vltimū: cum quo stat vita: pōt esse ethicus calor. In hoc autē est magna latitudo ⁊ diuersitas propter stomachū. s. in quo timeatur infrigidatio ⁊ mollificatio propter mucilaginē psilij: ⁊ alia vt propter lubricitatē intestinorū superfluā. ¶ Et regimē. Hic ponit regimē infrigidās ⁊ res infrigidātes: ⁊ ponit cañ. In vsu quarūdā de eis. sebesebiā. quidam exponunt granatū siluestre. Ego vero nō inuenio expōnē. de qua sfidem. ¶ Vaporatio cū sudore ⁊ balneo. Hic text⁹ credo q fit corruptus vitio trāsferentis. non enim debet ethicus duci ad sudorem. vt posterius ponit. ergo cogimur exponere vaporationem cū sudore. i. taliter q sudori appropinquet: mouendo nutrimentū ad mēbra: nō tñ q sudorē faciat: vel cū sudore. i. cū aere ita humido ⁊ pleno vaporibus aqueis: q ex eorū applicatione ad cutim homo videat sudare. ¶ Et balneo. i. vaporatio cum balneo: qꝛ lauetur in eo: ⁊ nō moretur multum. ¶ Quietē. s. corporis trāquillitatē. s. anime. ¶ Prohibet virtutē medicie profundare: ⁊ hoc qñ operatio stiptici puenit. vnde claudit poros. Sed qñ res est parū stiptica: ⁊ ps subtilis labilis puenit. tunc illa stipticitas nō impedit operationem vel penetrationem: imo adiuuat ad penetrandum. vt appet de oleo ro. fm Gal'. 3° de simplici medicina: rob. s. fructuum non rob absolute qd est sapa vini. Alia omnia: que dicit: sunt nota.

¶ De rememoratione medicinarū infrigidātium eos. Capitulum. v.

Alle vo que de eis sunt infrigidātes: aut humectantes omnes sunt nutritiue: aut vincit in eis nutribilitas. sicut aqua ordei decocta cum cancris ex parte cācri. Et oportet vt euellātur extremitates cancrorū ex pedibus suis ⁊ corporibus suis: ⁊ abluantur cū aqua frigida ⁊ sale bono cū cinere vicibus tribus ⁊ supra donec mūdificentur ⁊ purgētur a grauitate sui odoris: deinde decoquantur in aqua ordei: ⁊ sicut aqua lactis vaccini. de quo extractus est butyrū. et sicut succi olerū elixatorū predictorū in capitulis febriū acutarū. sicut mucillago psilij. ¶ In aceto autē est vehemēs exiccatio ⁊ virtus resolutionis. quare oportet vt bibatur cū eo qd resistit duabus proprietatibus. s. per cōmixtionē aque multe: aut cū quibusdā humectantibus ⁊ lenificantibus. ¶ Et proximū quidē est. vt lac asine sit cū humectatione sua infrigidās: ita vt quidā faciant meliorē infrigidationem eius super infrigidationem lactis vaccini. de quo extractū est butyrū: verū ipsū cōuenit ei: qui non habet febrē periodicā: neqꝫ materiā: neqꝫ humorē preparatū ad putredinē. ⁊ opꝫ vt caueatur spissū lac: ⁊ de illis que conferunt eis est zuccharū. ⁊ cū senseris putredinē accidentē ex lacte. tunc solue cum facilitate. ⁊ si timueris calefactionē. tūc abstine ab eo aliquot diebus ⁊ cura in ea cum trociscis ⁊ aquis fructuū: deinde itera lac. ¶ Medicine vo īfrigidantes. que nō habēt humectationē sunt. sicut trocisci noti narrati. s. trocisci cāphorati: ⁊ trocisci de dactilis ⁊ succis fridis. ¶ Et sicut trocisci huiusmodi. Re. spodij. boli armeni. ana ℥. iiij. rosarū ℥. vj. seminis portulace. ⁊ citruli. et cucurbite. ⁊ karabe oiū. ana ℥. iij. fiāt ex eis trocisci. ⁊ sit dosis pondus ℥. ij. ⁊ sunt boni valde. ¶ Et iterū alij proximi eis. Re. arnoglosse. amili. ⁊ gūmi dragaganti oiū. ana ℥. iij. boli armeni. spodij ambor. ana ℥. iiij. papaueris ℥. v. rosarū: ⁊ seminis cucurbite. ⁊ citrulli. ⁊ portulace oiū. ana ℥. vj. granorū cydoniorū excorticatorū. ⁊ seminis melonis. ⁊ cucumeris oiū. ana ℥. vij. succi liquiritie pondus ℥. x. conficiant cū mucillagine psilij. ¶ Unctiones vo ⁊ epithimata ⁊ emplā infrigidātia ⁊ odoramēta ⁊ caputpurgia infrigidātia sunt illa: que tu sciuisti. Et meliores vnctiones sunt cū oleo de cucurbita: ⁊ de papauere. et nenufare. et salicibus. et viol. ¶ Stratus autē infrigidantes ⁊ humectātes sunt: qui sunt plani valde de corijs aspersis aq̄ ros. aut de lino de genere eius: qd fit in tabraste: et fit impletio eius illud: qd non calefacit: imo fit de genere lini pectinati ⁊ remouet assidue. Aut fit stratus de corijs: que iā sunt ipleta aqua: postq̄ fint sup ea rectificationes: que applanent aquā bñ: ⁊ prohibeant eius inequalitatē. ¶ Et fint stratus prope aquas ⁊ cursus earū. ⁊ sub eis folia arborū frigidorū ⁊ humidorū. s. de salicibus. ⁊ semperuiue. ⁊ olera hūida. ⁊ odorifera frigida. sicut rose: ⁊ folia arborū frigidorū: ⁊ preputia vitis: ⁊ his similia.

¶ Hic sermone magis spāli descēdit ad curā: ⁊ ad res multas: quibus infrigidamus ⁊ humectamus. Primo ponit medicinas infrigidātes. Scdo humectantes. Tertio regimen in cibo ⁊ potu. ibi 2°. (Medicine vo.) ibi 3°. (Opꝫ vt sepef.) Prima in duas. Primo ponit medicinas infrigidantes: que cū hoc sunt humectātes. Scdo ponit medicinas frigidas: que nō humectāt. ibi 2°. (Medicine vo infrigidātes.) Prima hꝫ septē: sicut sunt septem medicine iste. ¶ Premittit dictū generale ⁊ ē q medicine: que īfrigidāt ⁊ hūectāt sunt nutritiue: aut vincit nutribilitas. s. plus q̄ in illis: que nō humectāt: ⁊ hoc qꝛ humidū est materia nutrimenti. ¶ Prima medicina est aq̄ ordei. s. bene excoriati ⁊ mūdi cū cancris. Ego in vna libra aqua ordei facio decoq ℥. ij. cancrorum bene lotorū. ¶ Et opꝫ vt euellantur extremitates: qꝛ nō est in extremitatibus eorū virtus humida: sicut est in corpore. Lauētur tribus vicibus: sed apud Rasim. 17. continentis lauantur quinqꝫ vicibus: ⁊ hoc stat in lotore: qꝛ totiens lauet quousqꝫ mundificetur zuccharū. i. in aqua dissolutum: ⁊ fit zuccharum album.

¶ Si timueris calefactionem. Hic soluitur argumentū: qd reputatum est difficile: cum dꝛ q non videtur q lac debeat dari ethico: qꝛ lac corrūpitur in stomacho cholerico. s. calido ⁊ sicco. ¶ Dōm q non est verum nisi sit valde magnus excessus: imo lac cōuenit corporibus calidis ⁊ siccis: nisi in stomacho superflua cholera sit: vt intelligitur 2° cañ. cap. de lacte. ⁊ ideo non conuenit omni ethico: sed in ethico non

Nō semꝑ lac ethico cōuenit nisi multū fuerit calor remissus.

multū inflāmato. vnde Rasis tractatu. 10. Almāsoris. Si quis laborans hac egritudine habuerit corpus fortiter ꝛ vehementer macrum: neqꝫ fortis calor in eo fuerit: lac calidum vt ab vberibus extractum fuerit: confert ei. Pōt aliquis ethicus per remissum gradum caloris non corrūpere: ꝛ aliqs cholericus per gradū excessiuū in terminis sue sanitatis: ꝛ per dominium cholere corrūpere lac: ꝛ signuꝫ huius est: qꝛ vnus cholericus plus cholere multiplicat ex vno cibo qꝫ ex illo multiplicet vnus ethicus. ¶ Medicine ꝛc. Hic ponit medicinas multas: que sumūtur ꝛ que inūguntur: ꝛ emplāantur. Arasen est nomē loci: sed apud Ras. primo continentis est hospitale: alia sunt per se nota.

¶ De rememoratione medicinaruꝫ humectātium eos. Capitulum. vj.

Clarū quideꝫ: que sunt cū infrigidatione rememoratio iā preterijt. ¶ Et restat nūc ꝯsiderare in qualitate dandi in potu genera lactis: ꝛ lac de quo extractū est butyrū: ꝛ in qualitate administrationis tine ꝛ balnei: ꝛ administratione vnguētorū. ꝛ oleorū. ꝛ epithimatū. ꝛ reliqui regiminis. ¶ Et nos quidē iaꝫ docuimus moduꝫ dandi in potu genera lactis in capitulo ptisis: ꝛ siccitatis stomachi: quare opꝫ vt sit illud canon. Et non est lac post lac mulieris: sicut lac asine: postea lac caprarū: cuius pascua opꝫ eē ex herbis ꝛ oleribus frigidis humidis sicut scis. nā ipm ꝛ ꝓprie lac asine eradicat ethicā. si fuerit ei eradicator: ꝛ non est electio super ipsuꝫ nisi prohibeat putredo accidēs: aut expectatio materie cōprehēse. Et lac quidē lauatiuū est eiꝫ a principio ethice vsqꝫ ad fineꝫ eius. Et lac mulieris sugendo sumptum ꝯueniētius est oībus. Et canon in dando in potu lac: de quo extractum est butyrū est proximus illi iterū. Et melius quideꝫ est vt incipias a. 3. x. vsqꝫ ad. xxx. ꝛ qḋ est supra eas. si fuerit virtus adiuuās: ꝛ tibi inest vt cōmisceas cū eo aliquid de trociscis infrigidātibus. Et tibi inest vt addas supra summā predictaꝫ in potione primam ꝛ postremā. si fuerit potens virtus super digestionem.

¶ Primo ponit qḋ intendit. Scḋo exequit̄. ibi 2ª. (Et nos quideꝫ.) Et hec in tres. primo dat regimē per lac. scḋo per tinā. tertio per balneū. ꝛ iter hec ponit de vnguētis ꝛ emplastris. Reliquū aūt regimē. s. per cibū ꝛ potū ponit vltimo. ibi 2ª. (Timeāt.) ibi 3ª. (Ingressio aūt balnei.) ¶ Dubitatur in ꝑma particula: qḋ lac sit melius ethico: an asininum: an humanū. ¶ Videt̄ ꝙ humanū per Gal. 7. terapē. ꝛ Auicē. hic. ¶ In cōtrariū est Auicē. hic nō est electio super ipsum. i. nō eligit̄ aliqd: qḋ sit melius eo: lꝫ dixerat ꝓus ꝛ proprie lac asine. Modus aūt Aui. qñ vult aliqd valde laudare est modus predictus. sicut statim infra hoc modo loquēdi vtitur: ꝛ 3° lib. Fen ꝑma cap. de cañ. cōibus egritudinū capitis. ¶ Amplius. Videt̄ lac caprinū melius: qꝛ Gal. ponit: ꝙ est mediū lac siue eq̄le in libro de euchimia ꝛ cacochimia 4° cap̄lo. ¶ Dicam⁹ ꝓ: ꝙ ſmones Auic. lecrati nō sunt vniformes i libris suis: sic aliqd de ħ ońdimus 2° cañ. cap. de lacte: ꝛ perpēdit de hoc aliqd rabbi Moyses sed non habemus hoc hic discutere. ¶ Secundo dicemus: ꝙ lac humanum est melius ethico: qꝛ conformius et nature humane propinquius: sed lac asininum est melius: quia subtilius ꝛ frigidius ꝛ humidius. Lac autem capre est medium siue equale. scilicet in substantia comparatum ad lac asininum. Videtur enim asini complexio ad frigiditatem ꝛ humiditatem declinare: qḋ multum ostendit carnium eius mollicies: ꝛ quasi albedo. alij tamen volunt: ꝙ sit animal frigidum ꝛ siccum. ¶ Considerandum auteꝫ: ꝙ Auicen. non solum prohibet lac ex actuali putredine materie: sed etiam ex putredine expectata materie compresse: que est in forma cause antecedentis.

Quodnaꝫ lac ethico magis cōueniat.

¶ Tina autem illa est melior: que est tepida: in qua non est caliditas multa: ꝛ est cū hoc cū virtutibus olerū et herbarū infrigidātiū ꝛ humectātiū: ꝛ nō sit ita vt rorificet nedū ꝙ sudare faciat: et nō lꝫ vt vapor tine sit calidus. ¶ Et si nō esset qḋ ꝓhiberet administrationē tine frigide non eligeret̄ super eā: verū qḋ ꝓhibet ab hoc est debilitas corporū eorū: et eorū extenuatio. In ꝑmis vō rebus fortasse sanat eos istud: verū debilitatē corporis sanat iā illud cū īfrigidatione pauca: quā facit in cōplexione eius: que possibile est vt curetur. Qḋ si fuerit debilius illo: timet̄ ꝙ cadant in ethicā senilē: et illud ſm minus. verūtamen cū illo tardatur magis tps mortis: et fortasse viuit cū ea tpe: cui est quātitas. Et multotiens quidē est rectior ꝑmutatio eius ad illā ethicā. ¶ Illud aūt in quo sumus de relatione tine: rectius est vt fiat inceptio in ea cū aqua: que ē calida ad terminū: et fiat gradatio ad frigidā: et ad tēperatā frigidā tollerabileꝫ. hec. n. gradatio facit corpus susceptibile aque frigide: quā lesio nō fiat nisi per aduentū ꝯtrarij in cōplexione subito. Et iteruꝫ corpus acquirit ex aqua calida similitudineꝫ teneritatis: et tollerat cū ea frigidā. ¶ Et si iteret̄ tina in die tribus vicib⁹: erit rectū. Et opꝫ vt administret̄ cū facilitate vt nō cadat virtuꝫ. ¶ Et si sumpserit aquā ordei asi tinas duabus horis: erit ꝯueniens: ꝛ si premittat tinā post emulsionem lactis sup corpus eius: ſm ꝙ dicemus vt dilatet tina meatus cibi: deide suscipiat aquā ordei: ꝛ que sunt ei similia postea expectet: deinde administret̄ aqua tine: vt dilatet̄ cibus: erit bonū. ¶ Et admist̄ret̄ post tinā et balneū inunctio cū oleis īfrigidātibus ꝛ humectantibus: sicut oleo viol. proprie: qñ factuꝫ est ex oleo de cucurbita. sił oleo nenufario. et oleo de cucurbita. ¶ Et si ꝑmutet̄ post tinā ad illud: qḋ est declinius ad frigus parū tollerabile: deide inungat̄. ¶ Et si ꝑmittat̄ inunctio ꝛ festinet̄: deide igrediat̄ aquā fridā: parū erit rectū: ꝛ illud ſm tollerātiā: et nō est malū gradari in eo.

¶ Et melior quidez horarum huius actionis est post digestionez cibi. ¶ Et si possibile ē vt submergatur post tinā calidā in aqua frigida subito absq₃ gradatione est magis vltimū ex parte cure. ⁊ magis forte ex parte timoris. Et effusio eius cū facilitate est minoris timoris q̄ submersio infirmi in ea subito: ⁊ minoris iuuamēti. Et sit frigus f̄m quātitatē frigoris aque ethica tis. que est inter tepidā: ⁊ illam. que est vehementis frigoris. ¶ Et si premittatur emulsio lactis super mēbra sua. si non fuerit debilis: aut eius qđ mixtū est aqua. si fuerit debilis: deinde si administretur tina: erit rectus. Nā emulsio lactis super corpus est vehementis humectationis. Et gr̄a quidez lactis bona ad emulgendum sunt predicta. Et oportet vt emulgeātur ex vbere. ¶ Et dignius est vt fiat fixio super inunctionez fricando ex medicinis predictis corpori toti ⁊ iuncturis.

¶ Primo ponit regimē per tinā tepidā loquens de frigida. Secūdo reuertit ad vsum tine tepide ⁊ temperati caloris. Tertio ponit ordinē tine ad vsum aque ordei. Quarto ponit ordinē vsus tine: ⁊ ēt balnei ad vnctiones: ⁊ ad tinā frigidā: ⁊ ad lactis emulsionē. ibi 2°. (Illud aūt.) ibi 3°. (Et si sumpserit.) ibi 4°. (Et administretur.) ¶ In p̄ma vult dicere: q̄ in p̄ncipio ethice anteq̄ macer factus sit: vel multum exiccatus: vel debilitatus: infusio in aq̄ frigida sanat. ¶ Et q̄ aliqs diceret cōtra: q̄ ista infrigidatio debilitat ⁊ dimittit malā cōplexionē frigidā. Respōdet q̄ illa īfrigidatio ⁊ debilitas ex pauca: ⁊ pōt remoueri in tēpore sequēti: ⁊ hoc est qđ dicit. Uerum debilitas corporis. s. inducta ab infrigidatione sanat illud cum infrigidatione pauca. i. q̄ infrigidatio est pauca: ad quā sequitur ista debilitas: ⁊ q̄ corpus hoc nōdum erat consumptum: neq₃ erat multū percussibile ab aqua frigida. ¶ Q̄ si fuerit ⁊c̄. i. si ethicus iā sit debilitatus ⁊ extenuatus multum: timet si ponatur in tina frigide aque: q̄ cadat in ethicā senectutis. ¶ Et illud f̄m minus. i. ad minus hoc timetur. ¶ Uerūtamē. quasi dicat. melius est q̄ cadat in ethicā senectutis: q̄ plus pōt cum ea viuere q̄ cum ethica febili. ⁊ hec omnia sunt dicta a Gal. 10. terapē. ¶ Illud ⁊c̄. Et tollerat cum ea. s. teneritate frigidam aquā. quasi dicat. rarus rarefiat: ⁊ sit tener per aquā calidā nihilominus tollerat aquā frigidā melius. ¶ Et si sumpserit. Et si p̄mittatur ⁊c̄. post. i. post tinā mulgeat lac super corpus. ¶ Considera ergo q̄ hic tribus vicibus administrat tinā: ⁊ primo dat aquā ordei. postea tinā administrat. scđo iterū dat aquā ordei ⁊ post tinā: vt dilatet cibus ⁊ est bonum. Et intellige q̄ si vis tertio potes eum ponere in tinā: ⁊ in hoc verificatur qđ dixit. Si iteretur tina in die tribus vicibus. Aliter autem potes intelligere q̄ siue ante tinā des aquā ordei: siue premittas tinā: ⁊ post des aquam ordei: vtrūq₃ est bonum. ¶ Et administretur inunctio post tinā ⁊ balneum tenet aquā in poris que infrigidat post reuersionem ad suā frigiditatem: vt scitum est libro p̄mo tractatu scđo. ¶ Et illud f̄m tollerātiā. i. si tollerat emulsionē lactis. ¶ Si nō fuerit debilis: q̄ d̄bilis nō tollerat tot fieri.

¶ Ingressio autez balnei non conceditur: ei nisi fuerit ita: ne sudare faciat: neq₃ igneat: neq₃ alteret anhelitum: ⁊ sic calidū aque eius minus calido sui aeris: ⁊ sit caliditas aque eius: ita vt delectet: ⁊ nō ledat. ⁊ non faciat sudare: ⁊ quādo non est in corpore eius materia preparata putredini ⁊ proprie: cuius illud est ⁊ nō digestus est cibus: imo oportet vt sit illud cuius voluntas est: vt expandatur digestum eius in corpore: et non prolonget morā eius in eo: imo separetur ab eo velociter. Et quādo separatur ab eo: sumat aliquid de humiditatibus: ⁊ de sorbitionibus: que non nocent ei factis ex ordeo et lacte: ⁊ quando accidit ei in balneo sitis: sedet eā cum aqua ordei: ⁊ aqua alraib: ⁊ lac sit lac asine. ¶ Et oportet vt sit introitus in balneum: deinde exitus eius ab eo f̄m modū: vt non sit labor in eo omnino: ⁊ iā enūtiauimus illud in locis aliis ⁊ iterabimus de illo p̄ditionē. Op₃ vt p̄mutetur ad balneum in lecto portato: in quo sunt strati stratus ingeniose: ita vt perueniat cū eo ad primā domū: ⁊ p̄mutetur ad illud: qđ ex duobus pānis factū est plenū lana vel cotto: ⁊ dicitur grece pedetolene: qđ p̄ueniēs est balneo: ⁊ exuatur vestimētis suis in ea: aut in media. si nō fuerit calida: ⁊ nō moretur in aliq̄ eaꝝ nisi quātitate permutationis ⁊ anhelitus: paucis ⁊ iā exutus vestimētis: deinde ingrediatur ad domū scđas ⁊ tertiā: verūtū nō sit vehemētis caliditatis: ⁊ stet in ea quātitate qua tollerat tinā. Hoc ē illud qđ dictum est: ⁊ q̄ magis est dilectū mihi ē: vt sit tina eius in domo media tēperata. Quū ergo separatur a tina frigida: cooperiatur mātili: aut sarcha habente duas tunicas: ⁊ p̄mutetur ad stratum suū ⁊ lectū suū cū sua sabana: ⁊ exiccetur sudor eius cū mantili: ⁊ inungatur ⁊ cibetur.

¶ Ingressio balnei ⁊c̄. Hec dicitur stuffa apud nos: ⁊ habet tres casas. vt supra libro primo Fen. 2. ⁊ Gal. 10. terapen. ⁊ nos in patria nostra non poneremus ethicum in illa: sed vtimur tina loco illius: q̄ facilius possumus illam moderari: postea dicit sit calidum aque minus calido sui aeris. Causa est: quia idem gradus caloris positus in aqua ⁊ in aere plus calefacit in aqua positus q̄ in aere propter aeris raritatem. ¶ Uel aliter vt dicamus: q̄ Auicen. dixit hoc ad ostendendum q̄ ethicus indiget aqua: ⁊ poni in ea: ⁊ nō indiget aere: ⁊ ideo dicit. Sit calidum ⁊c̄. i. pone eū in aqua ⁊ cura de qualitate eius: ⁊ non teneas eum in aere propter cuius est illud. s. materia parata putredini ⁊ non digestus est cibus sup. non debet ingredi balneum. Araib. i. lac acetosum: de quo extractum est butyrum. ¶ Et oportet. Hoc est preceptum a Gal. 10. terapen. ⁊ iā annuntiauimus libro p̄ Fen. 2. ⁊ 3° lib. Fen. 13. Dicit infra in littera sabana: ⁊ est modus lecti: de quo dixit: q̄ grece dicitur pedetolene: ⁊ ponebatur in prima domo. vt in eo stans expoliaretur suis pānis. Exiccetur sudor: q̄ si accidat q̄ sudat: non tamē q̄ studeas eum facere sudare. Uel sudor. i. humiditas aquea: q̄ aliter oleum non applicaretur sibi. Reliqua sunt nota.

¶ De cibatiōe hītiū ethicā. C. vij.

Oportet vt separetur in eis cibus: et non cibentur in saturitate eorum vice vna. ¶ Amplius. Melius quo cibā/

tur est aqua ordei: ⁊ ordeum ⁊ panis tritici abluti īfusus in aqua frigida. Et genera lactis quū ab eis non prohibet aliquid eorum: que diximus ⁊ lac vaccinum: de quo extractū est butyrū: qm̄ est plurimi nutrimenti. ⁊ almes. ⁊ cucurbita. ⁊ de fructibus melones palestini. et sunt alraki cognominati apud nos indi. ¶ Et quādo sentit rectificationem. tunc non est malum cibare ipsum caseo humido non salito. Et si virtus debilitatur: non est malum vt cibetur iure īfidabegi cū coriandro humido decocto cū eis: que sunt sicut alduragi ⁊ altaeingi. ¶ Et fortasse oportet: vt det̄ eis in potu aliquid vini subtilis permixti cum aqua multa: ⁊ fortasse est necessariū: vt cibes cū mosos ex carne alduragi: ⁊ altaeiugi: ⁊ alcubugi: ⁊ pullis ⁊ hosule acetoso: aut cōgelato acetoso ex carne hedi: aut carne vaccina: quando est illic fortitudo digestionis ⁊ acetum almosos ⁊ congelati est innatiuum eis: ⁊ cōfortatiuum in hac dispositione. Et fortasse non est excusatio ab aqua carnis permixta cum syrupo de fructibus frigidis acetosis: aut vitello oui sorbilis. ¶ Et quando prolongatur cum ea debilitas ad sincopim: est necesse vt cibentur aq̄ carnis accepta ex lateribus hedi cum sale pauco: que coletur ⁊ fundatur super eam: quantum totum eius est de aqua malorum: ⁊ quantum est decima eius de vino odorifero: ⁊ potetur tepida. ¶ Aqua vero frigida: que non est valde vehementis frigoris: non est malū: si in potu detur eis. si non fuerit debilis: aut aliquid prohibens ⁊ illud prohibens: aut erit apa sub hypocundrijs: aut erunt in corpore toto chimi putridi: ⁊ chimi crudi: que oēs digestionē idigēt: ⁊ non apparet signum digestionis: qz si apparet timor: ⁊ erit minor. Et sitr̄ si fuerit ethica permutata ex sirsen: aut birsen. nam cum hac melius est vt interdicatur potus aque frigide: q̄z cū alijs. Ethica enim cum superuenit egritudinibus destruentibus virtutem: mollificantibus eam: arefacientibus ossa ⁊ carnem: superuenit debilitati. Cū ergo coniūgitur ei super debilitatē post sumptionē aque frigide: non moratur quin cadat in genus alterius ethice: que cōicat huic generi in siccitate: et diuersificatur ei in calore ⁊ frigore: et nominatur ethica senectutis ⁊ ethica senij. Et illa quidem est egritudo seua: in qua innatus calor iā destructus est. Et similr̄ aqua vltimi frigoris ⁊ plurimi nocet eis in oī dispositione: ⁊ corrūpit innatū calorē mēbrorū eorū radicaliū. Et fortasse festinat cū eis: aut permutat eos ad modum aliū ethice.

¶ Almes. i. pisa apud alios sunt robille. Fidebogei est modus preparationis cibi. Aduragi. i. pisces petrini: vel turtur. Adugi. i. aues pue. Aliquid vini ad confortādū. Mosos. i. gelatina dicta apud nos. Aduragi. i. turtur. Alij dicunt: q̄ est species perdicum. Culagegi ⁊ altobugi sunt modi perdicum. pullis. s. paruis. Holmen est modus cibi acetosi. Generaliter scias apud saracenos esse multos modos preparationis ciborum: quos diuersificant saporibus: ⁊ in coloribus: vt apparet in libris eorūdē dictis supra cap'o. aqua carnis. i. succo carnis differt a brodio: vt Aui. in lib. de viribus cordis cap. de carnibus. Et non apparet signū digestionis. i. licet in ethica non appareat signum digestionis: tamen potest dari aqua frigida: qz non est febris materialis. ⁊ ideo Gal. voluit tertio regiminis acutorum cōmēto. 15. in fine: q̄ signum digestionis est quid vile in febribus colliquationis ad dandum in potu aquam frigidā. Tamē si apparet digestio qz suspicandum est: q̄ alique sunt materie in ethico: que rectificatione egent: est melius in dando in potu aquam frigidam: etiam significatur naturalis calor fortior. Sirsen. i. apostema cerebri. Birsen. i. apostema pectoris. Cām autem sibi dicti Auicē. perfecte assignat.

¶ De succurrendo dispositionibus sequentibus ethicam. Capitulum. viij.

E illis est sincopis: ⁊ iam diximus regimen in hoc multotiens. ¶ Et de illis est fluxus vētris. Et oportet vt curetur ⁊ succurratur ei. nam in hoc ē timor magnus. Et de curis eius in primis est: vt sit aqua ordei eorum saних. Et ponantur in aqua ordei eorum milium torrefactū ⁊ gūmi: aut lentes elixate iterate: aut lac decoctum cum lapidibus: aut cum igne solo donec consumatur eius aquositas: ⁊ proprie cū milio: ⁊ potent hos trociscos. ℞. boli armeni. ʒ. v. castanee torrefacte rosꝫ. oium añ. ʒ. iiij. spodij karabe amborum oium añ. ʒ. iij. seminis acetose excorticati granatorum berberorum oium añ. ʒ. vj. fiant trocisci cum succo cydoniorum. Et detur in potu aqua pirorum in mane: ⁊ apud somnium. Et detur in potu psilium torrefactū: ⁊ simūiter suffuf. de spodio: in quo est bdelium de mecha est iuuatiuum valde. ¶ Et si peruenit ad excoriationem: curetur excoriatio cū clysteribus que scis: qm̄ illud est conueniens.

¶ Aqua sauich. i. ordei torrefacti. qd̄ habet ex torrefactiōe stipticitatem: gūmi. s. arabici. lentes elixate. s. aqua proiecta pluries ⁊ iterata. s. in decoctione: qz pluries ⁊ pluries fit proiecta aqua. Reliqua sunt nota.

¶ De ethica senectutis. Capitulum. ix.

Errit consuetudo: vt dicant ethicam ⁊ nos ēt incedamus via consueta.

¶ In hoc capitulo determinat de ethica senectutis: que dicitur sic: quia talis est dispositio senum: vt Halyab secundo theorice ⁊ Auicē. in hoc capitulo. ⁊ primo dat causam: quare hic determinat de ea: quia consuetudo est antiquorū loqui de ea post ethicam: ⁊ fecit hoc Serapio. 6. breuiarij sui: ⁊ Ras. 16. continentis. Hec autem est antiquorum consuetudo loqui de ea post ethicam: ⁊ fecit hoc: quia contrariatur ethice febriculi

febris ethica sit morbus callidus in corde ⁊ toto corpore: scientia autem contrariorum potest cadere in eodem ⁊ cõmuni capitulo. ¶ Secunda causa fuit ꝙ ethica senectutis in omni sua specie est siccitas cordis: ⁊ totius corporis: ⁊ in hoc cõmunicat cũ ethica febrili: que licet principaliter sit caliditas: est tamẽ sibi associata siccitas cordis ⁊ totius in qualibet sua spẽ: ⁊ ideo dixit supra ꝙ ethica senectutis cõmunicat febri ethice in siccitate: ⁊ diuersificaẛ ab ea in calore ⁊ frigore: quia. s. febri ethice cõmunicat calor. sed ethice senectutis cõmunicat frigus. ¶ Tertia causa est: qꝛ quidam antiquorum nominauerunt ethicam senectutis febrẽ de quibus fuit halyab. 8. theorice. ⁊ Serapio tractatu. 6. qui febrem ethicam diuisit in calidam ⁊ frigidã: vel ethicã senectutis: ⁊ ideo scientia eius cadebat in cap. febriũ. Ista tamen nominatio impropria est: cum febris a feruore dicatur: siue ab igne ⁊ calore. vnde primo regi. acu. cõmẽto. 43. dicit Gal. ꝙ febris est quãdo caliditas naturalis mutatur ad caliditatem igneam: vnde Ras. 16. continentis vltimo cap. dicit. Quotienscũqꝫ dominatur caliditas nociua toti corpori: illa erit febris: ⁊ appellaẛ febris: si frigiditas fuerit in toto corpore: lꝫ nõ debeat de iure dici febris: per modum tamen similitudinis appellatur febris: qꝛ sicut febris est totius passio ⁊ primo cordis: ita ethica senectutis est totius frigiditas ⁊ siccitas ⁊ primo cordis.

¶ Intentio itaqꝫ ethice senectutis est dominiũ siccitatis super complexionem absqꝫ febre. Et quandoqꝫ fit cum equalitate in calore ⁊ frigore: ⁊ illud est ꝓm minus. Et quandoqꝫ fit cum frigore. Et nominatur hec dispositio senectus: ⁊ ethica senij: qm̃ corpi accidit in hora senij illud: qd̃ accidit i illa hora ꝺ aldubul: ⁊ siccitate.

¶ Hic prosequitur. Et primo dat modos huius ethice. Secundo corpora apta. Tertio causas. ibi 2ª. (Et senes.) ibi 3ª. (Et causa.) ¶ Considerandum igitur ꝙ qꝛ omnis ethica senectutis est sicca. non omnis tamen est passio frigida: vt statiꝫ apparebit: ideo notificauit eam per dominium siccitatis. ¶ Et si cõcederes: ꝙ omnis ethica senectutis est passio frigida: tamen qꝛ frigiditas in ea est a siccitate. s. ꝯsumptione humidi: ⁊ hoc in ea: que vere ẽ ethica senectutis: vel in pluribus: ideo diffinitur per siccitatem: dico autẽ in pluribus: qꝛ ethica quedã senectutis est: in qua frigiditas non pẽdet omnino a siccitate: sicut illa que fit a potu aque frigide vel balneo in ea. ¶ Considerandum ideo: ꝙ duas videtur ponere species ethice: vnam in qua est temperantia in calido ⁊ frigido: aliaꝫ in qua est frigiditas. ⁊ vtriqꝫ cõmunicat eẽ absqꝫ febre.

Questio. I.

Dubitatur primo: an cum hac siccitate possit coniungi caliditas. Scd̃o: an siccitas cum caliditate sit idem qd̃ ethica.

Questio. II.

Dubitatur tertio: an sit possibile ethicam senectutis esse cum temperamento in calido ⁊ frigido.

Questio. III.

Ad primum videtur: ꝙ cũ ethica senectutis: q̃ est siccitas: non possit cõiungi caliditas totius. qꝛ tunc esset febris: cuius contrarium dicit Auicẽ. absqꝫ febre. ¶ In cõtrarium est Gal. in libro de tabe ꝑmo capitulo. ¶ Dicẽdũ ꝙ cũ ꝯsiderabiẛ bñ hec qd̃ est de nomine. nã in se nõ est dubiũ: ꝙ siccitati tanta: quãta est in quacũqꝫ senectute potest coniungi febris. s. mala complexio calida in corde ⁊ in toto corpore: sꝫ an illa siccitas cũ febre possit dici ethica senectutis: an dicatur ethica febrilis ẽ qd̃ in voce. ⁊ non est aliquid in re. ¶ Cõsiderãdũ est hic: ꝙ siccitas in tãto gradu in quãto reperitur in quacũqꝫ siccitate: vel in quacũqꝫ ethica senectutis. verbi grã. siccitas: que est ꝯsumptio ⁊ defectus humiditatis glutinose mẽbralis põt ꝯiũgi caliditati ⁊c̃. vel caliditati que sit sua cã: vel caliditati accidentaliter illi siccitati ꝯiuncte: ⁊ non vt cã. Siquideꝫ talis siccitas solidorum mẽbrorũ ꝯiungeẛ caliditati: que sit sua cã: tũc vel ista calitas est fiens: vel est facta: si quidẽ est fiẽs: tũc talis siccitas dꝛ tabes: vel marasmus ꝯiunctus febrib⁹ colliquatiuis: ⁊ illa caliditas dꝛ febris colliquatiua ꝯiuncta marasmo: siue tabi. Unde Gal. primo de diffe febrium: dicit ille causones: que omnem ꝯsumpserunt cordis liquorem: non ethice sunt solum. sed marasmodes ⁊ tabefactiue si autem talis caliditas sit facta tũc hoc aggregatũ. s. talis siccitas ⁊ talis caliditas est ethica 3ᵉ spẽi: qꝛ eorum est eadem diffinitio. Ethica. n. tertie spẽi est calor preter naturã factus in corde ⁊ mẽbris cũ ꝯsumptione manifesta vltime humiditatis. Ista diffõ est diffõ etiaꝫ ꝓsupposite siccitatis. ¶ Ex hoc soluiẛ scd̃a qd̃: an siccitas humiditatũ mẽbraliũ ꝯiuncta calori febrili sit idem qd̃ ethica. ¶ Dicẽdũ ꝙ si illa siccitas est ꝯiuncta caliditati facte est ethica tertie speciei: nam si ratio marasmi sumitur ab hoc: qd̃ est esse siccitatem vltime humiditatis solius absqꝫ alia hũiditate secũ existẽte: tunc marasmus nõ est ethica: sed si marasmus sit siccitas vltimata: siue sit cum calido: siue sit cum frigido: tunc quilibet marasmus est ethice 3ᵉ spẽi: vt declaratum est: ⁊ sicut comparamus ethicã senectutis. in qua est ꝯsumpta 4ª humiditas. s. mẽbralis ad tertiã spẽm ethice: ita põt comparari ethica senectutis: in qua ẽ deꝑdita tertia humiditas ad 2ᵃᵐ spẽm ethice. Si aũt talis siccitas dcã ethica senectutis ꝯiũgaẛ caliditati: que accñtalr sibi ꝯiungiẛ. verbi grã ire: aut solis: aut alteri caliditati: tũc est 2ᵃ egritudo: ⁊ queliꝫ habet suum nomẽ: ⁊ vna ab alia nõ dependet. ¶ Ad ꝯria dicẽdũ: ꝙ qñ Aui. dicit absqꝫ febre non intelligit: ꝙ non possit sibi ꝯiungi febris: sed voluit ꝙ illa ethica proprie est ethica senectutis distincta ab ethica febrili: que in ꝑn° sui est absqꝫ febre: que sit sua causa. ¶ Ad tertiam questionem arguiẛ: ꝙ impossibile sit. esse ethicã senectutis cum temperamẽto in calido ⁊ frigido: qꝛ talis est dispõ ethice senectutis: qualis est dispõ senis. sed senes sunt frigidi ⁊ sicci. ¶ In ꝯtrarium est Aui. cũ dicit: ꝙ quãdoqꝫ fit cũ equalitate in calore: aut frigore. ¶ In ꝯtrarium est Gal. 7. terapẽ. ⁊ in libro de tabe primo cap. ¶ Ad itellectũ huius primo est sciẽdũ ꝙ hec ethica senectutis hꝫ multa nomina. Diciẛ eniꝫ ethica senectutis. dꝛ ẽt tabes: dꝛ etiã marasmus: dꝛ marcor ab halyab 8° theo. diciẛ ptisis a Rabbi moyse in quinta particula affo. ¶ Scd̃o est sciendum: ꝙ qcqd sit de nomine rõ huius passionis est ꝯsumptio a siccitate ꝓueniens. imo existens in corde deinde in aliis membris. Si autẽ ista fit primo alterius mẽbri q̃ꝫ cordis: vt siccitas totius a stomacho pẽdẽs: mõ sic vere nominaẛ marasmus: siue tabes. ¶ Tertio dĩm ad quesitũ: ꝙ non est bñ cõprehensibile fieri ethicam senectutis absqꝫ distẽperamento in actiuis qualitatibus. s. in frigiditate. Ratio ẽ que sumitur a Gal. 7. terapẽ. nã in hac dispõne non nutriuntur bene ꝑticule: sꝫ qñ ꝑticule non nutriuntur ifridanẛ. vñ dixit ibidẽ Gal. Certissime enim in nutricationibus infrigidanẛ ꝑticule. ¶ Amplius. Infrigidatio fit in nobis defectu humidi: qd̃ est calidi naturalis pabulũ. sed hoc fit in ethica senectutis. Et has rationes intellexit Rab. moyses scd̃a ꝑticula affo. vbi miraẛ de dicto Gal. dicentis posse eẽ tabẽ cũ tãta vehemẽtia siccitatis: ⁊ cũ tẽperãtia in calido ⁊ frigido. ¶ Sed tu dices. Per rõnem ꝓdictaꝫ ego ꝓbo: ꝙ in ethica febrili 3ᵉ spẽi est dñium frigiditatis: qꝛ est facta ꝯsumptio multi humidi nãlis: qd̃ est calidi subiectum. ¶ Dĩm ꝙ est ibi dominium frigiditatis priuatione calidi nãlis: ⁊ ⁊ est dñiũ caliditatis extranee addite in gradu aliquo: ⁊ ista non contradicunt si quis cõsideraret que diximus in questione nostra de subio febris. ¶ Propter solõnem rõnũ si quis bñ ꝯsideret: ⁊ ꝓp sustẽtationem sermonũ: qui dñr in sermonibus Gal. est sciẽdũ: ꝙ

Ethica senectutis ẽ siccitas a corde icoepus totius deriuata.

cum siccitate tabida posse esse tēperātiā inter calidū ⁊ frigidum pōt dupl'r intelligi. Primo ꝙ sit tēperantia sana q̄lis erat tpe sanitatis qn̄ iste nō erat sic siccus:⁊ hoc modo est impol'e ꝓpter rōnem dictā:qꝛ ad defectū humidi sequit' infrigidatio:⁊ hoc mō omne tabidū est frigidū : siue sit tabes nālis:vt in senectute:siue accidētalis. Alio mō intelligit' tēperātia huius per exclusionē distēperamēti positi in calore vel frigore:⁊ hoc mō potest esse tabes cum tēperamēto in calore vel frigore. Tabes enim cum tēperamēto in calore est tabes febrilis:vt in causone colliquatiua vltime:⁊ in ethica circa finē scōe speciei ⁊ tertie. In pª enim spē non est vera nec apparēs tabes. Tabes aūt cum distēperamēto in frigore est sicut illa in quam cadit ethicus febrilis ex potu frigide aque. si ergo ꝓpter defectum digestiue stomachi a siccitate aliq̄s exiccat' :paulatim iste pōt fieri calidus:⁊ erit siccus:non tn̄ erit distēperatus in calore vt febriens: nec in frigore vt infrigidatus potu aque frigide:vel infrigidatus ex assumptione opij:vnde factus est exiccatus defectu nutritiue. ¶ Aliter tn̄ subtillamus imaginādo partes extensiuas caloris:⁊ partes intensiuas:scilicet caloris cōplexionis:que sequitur mixtionem elementorū. Et dicamus ꝙ ex siccitate multa non fit necessario distēperamentum in forma caloris intensiue sumpta:sed extēsiue : prima tn̄ solutio clarior est. ¶ Dixit autem Auicē. ꝙ ethica senectutis cum tēperamēto in calore:⁊ frigore est ſm minus.i. raro inuenit' :qꝛ multa exiccatio.vt in pluribus fit a fortibus causis calefacientibus:vel a fortibus infrigidātibus:ex quibus deficit nutritiua. Questio. IIII.

Dubitatur an siccitas senilis debeat dici cū tēperamēto calidi ⁊ frigidi. ¶ Dōm ꝙ nō respectu illius qd̄ fuit ante.siue tpe iuuentutis ⁊ pueritie.i. mō est ibi manifesta frigiditas nō solum ꝑuatione calidi:ſꝫ etiā positiue dn̄ante frigido terrestri:⁊ aqueo crudo. Respectu tn̄ excessuū calidi ⁊ frigidi:qbus illa siccitas:vel illi silis pōt ꝯiungi dr̄ esse tabes a sicco cū tēperamento fridi ⁊ calidi. Nos aūt de tota senū sanitate scripsimus sup libº tegni tractatu de signis:ex qbus soluuntur contraria.

¶ Et senes qdē sunt velocioris casus in eā:q̄ꝫ iuuenes. Et iuuenes velocioris casus in eam q̄ꝫ pueri:lꝫ accidat in iuuenibus ⁊ pueris.

¶ Considerādum ꝙ pueri ꝯsiderato gradu humiditatis:⁊ rigore nutritiue remotiores sunt a casu in siccitatem senilē q̄ꝫ iuuenes.sed ꝯsiderata aptitudine humidi ad euaporandū paratiores sunt pueri q̄ꝫ iuuenes:vt declarauimus.fen 2ª.tertij libri:⁊ hic esset locus speculationis.

¶ Et cā faciens cadere in eā aut est frigus dominās cū debilitate corpis:quare ꝓhibet virtutem nutritiuā ab opatione sua integra:sicut accidit itē in fine vite. Et de hoc caplo est potus aque frigide nō in hora sua : aut super debilitatem corporis cū febre:aut i dispositione: aut successione exercitij resoluentis virtutē:⁊ aperientis poros : ⁊ qd̄ vocat ad attrahendū aquam frigidam ad viscera subito. ¶ Aut vapores mali frigidi qui eleuant' ad cor:⁊ infrigidant cōplexionem eius. ¶ Aut caliditas:que resoluit ⁊ liquefacit humiditates:quare caliditas inata debilitatur:⁊ succedunt frigus ⁊ siccitas. ¶ Et quādoqꝫ sequitur euacuationes. ¶ Et quādoqꝫ attrahit hanc egritudinem superfluitas in infrigidādo patientes febres cū eis:que bibuntur ⁊ emplastrantur.

¶ Considerandum circa primam causam: quomodo ex caliditate liquefaciente sequitur frigus:quia adhuc actu potest esse calor calefaciens.ergo frigus priuatione naturalis calidi:⁊ calor extraneus possunt simul esse. ¶ Et de hoc capitulo. Secunda causa est potus frigide aque. ¶ Aut vapores. Tertia causa est vapores mali ⁊ fridi ⁊c̄. ¶ Et hic considera:quia ista frigiditas est dispositio contraria febri putride:sicut enim in febre putrida vapores calidi distemperant cor:⁊ exinde spergitur in totum corpus hec caliditas:ita in hac dispositione vapores frigidi infrigidant cor:⁊ exinde fit sparsio huius frigiditatis super toto:⁊ intellexit hoc Haliab.in libro tegni capitulo de signis egritudinum cordis:cum dixit . Sexta species signorum est ex frigore corporis:⁊ sermo in hoc est sermo contrarius sermoni in febribus:⁊ quando scitur vnum duorum contrariorꝫ scitur ⁊ reliquum. ¶ Et quandoqꝫ. Quarta causa est euacuationes ⁊c̄. ¶ Quinta causa est superflua īfrigidatio in febre:siue cum potu:siue cum emplastris:⁊ in hoc differt a causa secunda. Illa enim erat infrigidatio superflua cū febre vel sine febre:⁊ cū potu aque frigide. ¶ Ista autē causa quinta est infrigidatio superflua in febre tantum.

¶ Et hec qdē egritudo qn̄ ꝯfirmat' :non curat' : ⁊ si esset ei ingenium:esset morti ingenium.

¶ Et hec ⁊c̄. Confirmatur proprie facta cōsumptione in humiditate substātifica:siue glutinosa:vt in senectute.si ergo illi esset ingenium:esset senectuti ingenium : ⁊ si illi esset ⁊ morti:cum senectus sit semita ad mortem. Arduas autem difficultates de repositione humidi lege in his:que scripsimus primo can̄.capitulo de virtutibus.

¶ De signis. Caplm. x.

In istis videnť signa aldubul ⁊ exiccationis:⁊ nō videť in eis incēsio: ⁊ inflāmatio . imo fortasse iueniuntur frigi di tactus. ¶ Et eorꝫ pulsus non est sicut pulsus habētium febres ethicas:imo est tardus:paruus:⁊ rarus nisi fortis fiat debilitas:quoniā tunc incipit pulsus fieri frequēs: ⁊ proprie in illis : quibus aduenit hoc ex potu aque frigide. ¶ Et quandoqꝫ est vrina eorum alba:subtilis:aquosa . Et sunt in dispositionibus suis:sicut senes.

¶ Considerandum ꝙ signa extendūtur ad ethicam senectutis:que est siccitas cum frigiditate excluso accidentali calore:vel siccitas cum temperamento in calore:vel frigiditate. Et dixit aldubul.i.consumptionis.quia oculi concaui.i.tempora plana ⁊c̄. ¶ Fortasse frigidi ꝑactus:quia non est omnino distemperatus in frigido cum distemperamento manifesti excessus sicci:causa paruitatis tarditatis ⁊ raritatis pulsus eorum est nota.nisi fortis fiat debilitas:vnde oportet:ꝙ recuperetur per frequentiam. ¶ Et proprie. Hic textus tolerat duos intellectus. vnus est:ꝙ ex potu frigide aque fit pulsus frequens:quia fit multa debilitas virtutis ⁊ induratio arterie.ergo multū paruificatur pulsus ⁊ tardatur:oportet igitur ꝙ fiat paruus valde:⁊ tardus:⁊ frequens. Alius intellectus:ꝙ cum aqua frigida vehemēter infrigidat ⁊ tollat necessitatem euentationis: tunc proprie fiet pulsus paruus:tardus:⁊ rarus:⁊ hoc credo eē verum:tu tamen considera. ¶ Et quandoqꝫ est vrina. Et hoc propter frigiditatē ⁊ siccitatem. Dixit quādoqꝫ:qꝛ quandoqꝫ potest esse grossa si flegmata:que generantur ide euacuarentur.sicut senes in corpore:⁊ in figura ⁊c̄.

De curatione ethice senectutis. Cap. xj.

On adhibetur hec cura: nisi cū nondum ꝯfirmata est: ⁊ speratur q̄ non ꝯfirmetur: cum ꝯfirmata est: sperat̄ vt postponatur perditio parumper. Et cali. quidem in curatione eoꝝ est calefactio ⁊ humectatio. Et ex humectatione sūt balnea sm̄ qd̄ sciuisti: que nō administrentur: nisi post digestionem: nam si ipsa administrentur successione comestionis faciunt cadere virtutem. Et clysteria facta ex capitibus: ⁊ pedibus: ⁊ cicere ꝯtrito: ⁊ ficubus cum melle: et camomilla: de quo administretur quantitas medie lib. cū ℥. j. olei sisami. ⁊ aliquātulo olei de been. Et administretur fricatio super cibationem. Et lac coctum cū lapidibus est vehementis iuuamenti eis. Et mel est vltimum in iuuamento eorum: sicut est vltimū in nocumento habentium febrem ethicā. Et omnis cibus humectans facilis penetrationis: velocis descensionis: in quo non est viscositas: sicut aqua carnis: ⁊ vitelli ouorum sorbilium: ⁊ vinum subtile odoriferum parue quantitatis est vehementer conueniens eis. Et oportet: vt obseruetur humectatio predicta i capitulo ethice: ⁊ misceatur cum eo quod calefaciat ex odoribus: ⁊ emplastris: ⁊ vnctionibus fricando: ⁊ cibis alijs.

Non adhibet̄ ⁊c̄. Cum nōdum ꝯfirmata est: q2 nō est manifesta ꝯsumptio humiditatis vltime sperat̄ q̄ nō ꝯfirmet̄: q2 potest non esse aliq̄ priuatio: vel ꝯsumptio humiditatis tertie: vel scḋe: sed consumet̄ prima: sicut in p̄ma specie ethice. tñ causa in hoc non esset ita vehemens ⁊ fixa. verbi gratia. mala cōplexio frigida. vel defectus nutritiuc: q̄ nō sperat̄ eius remotio. Et cali. Hic accipit̄: q̄ cū hac ethica est īfrigidatio. Clysteria ex capitibus. i. agni aialis: vel hedi cum cicere ⁊c̄. ad calefaciendum super cibationē id est post cibationem ⁊ digestionem: sicut dictū est de balneo. Reliqua sunt nota ⁊c̄.

Supra capitulum de cura ethice. Et est tractatus tertius habens vnicum capitulum.

Am sciuisti q̄ in mēbris sunt humiditates: q̄bus possunt membra carere. quarto de causis. Primo ꝑpter defectum nutrimenti: vt patet in arboribus: in quibus in estate deficit rōne siccitatis excessiue exiccantis nutrimētum. Scḋo rōne alterius nutrimenti: vt p3 in arboribus trāsplantatis in alia terra: que nō nutriunt̄ vt solebant. imo quādoq3 non fructificant. Tertio ex defectu virtutis non potētis attrahere vel cōuertere nutrimētum: vt p3 in arboribus in hyeme: quaꝝ virtus debilitatur ⁊ sopitur: quare non virent. Quarto ex nocumento in radice: vt patet ex nocumento radicis in arboribus. ⁊ ideo nocumētum membri p̄ncipalis est causa ethice. vt patet in ira ⁊ amore. Quare obseruet̄ cum applicatis ab extra qḋ est supra positū in capl'o de ephimera causata ex angustia: ⁊ supra capl'm de cura feb. acutaꝝ in speciali. Potest etiam accōmodari cibus quilibet tactus supra: capitulo de cibatione febrium in generali. hic tamen specialiter est dicēdum. Primo circa aerem: q2 l3 aer humidus in eis sit magni iuuamēti: tamen in hyeme: q2 frigiditas aeris est mortiu9. ideo aer cum igne tunc est ad temperamētum reducendus: non q̄ ipsi appropinquent igni. Item indigent aere vaporoso non sicco: hec sunt ordināda in domibus: que habent stuffas: que sunt remisse caliditatis: vt sciunt facere dñi alamani. Libaria ethicoꝝ debent esse facilis digestionis: boni chimi: frigida ⁊ humida sūme decocta: qualia sūt pisces vel alia testudinalia: vt cancri fluuiales: qui aliter vocantur strice: cancri marini: limacies ⁊ specialiter vergentes ad rubedinem: que in vere inueniuntur in vineis vel in hortis: qui irrigantur. Testudines nemoꝝ specialiter ille: que nutriuntur in hortis vel viridarijs nullo modo vtantur illis: que sunt degentes in aquis in parua quantitate: ⁊ semper debent dari eis sūme cocte: q2 facilius alterantur: in aquis degentes sunt pauci nutrimenti ⁊ multaꝝ superfluitatum: ⁊ specialiter in corruptis degentes sunt venenose: pulli: galline: perdices: fasiani: capones: ⁊ similia: que grano nutriunt̄: debent pro cibo eoꝝ sic nutriri. ℞. frumenti boni electi ponderis mensurā vnā: ponatur ad coquēdum: ⁊ bulliat vna vnda. Addantur rane aquatice mundate a capite ⁊ pedibus. 100. vel. 50. iuxta quantitatem frumenti: ⁊ bulliant cū frumento vsq3 ad diminutionem carnium earū: ⁊ postea cola: ⁊ ex nutrimento isto nutriant̄ pulli vel alia animalia. 8. vel. 9. diebus: ⁊ postea dent̄ parata: vt decet. Loco ranaꝝ potest vti limachis ⁊ alijs supra positis. Ille anteq̄ coquantur cum frumento purgentur a suis superfluitatibus: ⁊ lauentur cū aqua frigida ⁊ sale ⁊ cineribus. ⁊ specialiter ter vel quater: ⁊ postea fortiter comprimantur: facta lotione reitera bina vel trina vice: facta lotione: vt dictū est. Item alia quadrupedia debent nutriri bonis pascuis: quaꝝ herbe sint frigide ⁊ humide: ⁊ debent esse animalia propinqua principijs generationis: tamen vt humiditates superflue sint cōsumpte: vt sunt pulli quādo iam matrem omiserunt: vt hedi iactantes quādo iam debent herbas pascere: sed pascantur agnis medij anni: ⁊ vituli lactantes: ⁊ cunili quando iam incipiunt nidum exire: ⁊ similia. Et simil'r potus eorum quādiu comedunt sit vinum electū voluense vel simile cū medietate aque vel plus prius bullite: ⁊ postea refrigerate. Vinum competit ꝑpter appetitus vel virtutis debilitatem: ⁊ debet esse bene maturum vel dabile cum medio sui aque vel plus vt sapor vini ⁊ eius caliditas abscindat̄ q̄n do non comedunt: potent iulep rosa. vel viol'. cū multa aq̄ cocta mixtū sm̄ casus exig9m. vel aqua or. parata: vt Aui. docet ⁊c̄. Electuariū speciale in ethicis. ℞. sinipbitū. i. conserue radicis consolide maio. ℥. iij. conserue buglos. cōserue ro. conserue nenupharis. añ. ℥. ſ. corticum citri cum zuccharo. conditi. zuccharo cādiente. ℥. i. penidiarū. ℥. ij. succi liquiri. margaritarum orientalium ablutarum: iacinthorum: smaragdorum: zaphirorum: añ. ʒ. ſ. vuarum passarum mundatarum ab arillis: ⁊ pelliculis: ⁊ aliter passularum de sceni. i. de illa contrata: ⁊ sunt parue passule: in q̄bus non sunt arilla vel arnulli: ⁊ vocantur in istis partib9 alzabis. ℥. ſ. semi. papaueris albi conquassati fortiter: boli ar. ro. ru. electarum: coriandri preparati: quattuor semi. frigidorum maiorū ⁊ mi. añ. ʒ. iij. semi. acetose. ℥. ij. pinearum pbistic. añ. ʒ. i. gūmi ara. dragaganti infusorum ꝑ tres noctes in aqua nenuphe. ⁊ acetose. añ. ʒ. ij. ossis de corde cerui interius ⁊ exterius purgati in vino. sandalorū ciū albi ⁊ rub. añ. ʒ. i. spodij: karabe. añ. ʒ. ij. camphore. ℈. i. auri de florentia limati subtiliter prius in igne purgati: florenū. i. carnium testudinum coctarum ⁊ preparatarum per viam cōpressionis exiccataꝝ. q̄ si non habes testudines sume limacias vel testiculos galloꝝ. panis zuccharí cāphorati. quar. v. fiat electuariū per bolos cum aq̄. s. buglosse: ⁊ aq̄ facta de cortice citri ꝑ viā distillatiōis. añ. q̄r. v. qḋ decure

Ethicoꝝ dieta ⁊ reliquū regimen.

tur cũ petiis auri puri: ⁊ aq̃ facta de sanguine humano per viam distillationis. ¶ Nota p̄ ꝙ margarite orientales dicũtur: q2 sunt clariores. ¶ Scd̓o nota ꝙ sanguis humanus dꝫ esse bonus non de corpe egroꝝ ⁊ dꝫ fieri per ꝯflatila que fit per viam ꝓseruationis in ꝑib⁹. ¶ Tertio nota ꝙ aurũ dꝫ eē purũ atqꝫ ꝓbabile: qd̓ fit p viã distillationis dictam.

¶ Unguẽtũ resumptiuũ in ethicis. ℞. oleoꝝ nenufa. viol. sisami: amigd̓. dulciũ: de cucurbita: de papaue. albo recẽti. añ. ℥. s. medulle cruris bouis: assung. porcine. añ. ʒ. ij. butyri recentis qnqꝫes abluti. ʒ. iij. cere noue al. q̃r. s. fiat vnguẽtum fluxibile lẽto igne: cui pōt addi in marasmatis cuꝫ febre. sandaloꝝ al. ⁊ ru. añ. ʒ. i. De isto vnguẽto vngant̓ cōtinue oia mẽbra: ⁊ vngat̓ cũ aliq̃ fricatione: ⁊ spãtr vnguẽto isto vngat̓: qd̓ vnguẽtũ sepe reficiat̓ ne rancescat. ¶ Post balneũ aũt si sudaret: ⁊ exiccet̓ cutis cum pãno lineo de lino delicato molli: q2 magis est frigidus q̃ꝫ de canapo: ⁊ supungatur lac: ⁊ spãtr partibus pectoris dorso ⁊ lacertoꝝ ⁊ postea per spatiũ vngat̓ oleo frigido. s. nenufa. viol. ro. de cucurbi. cãpho͡ᵉ. vngat̓ vnguento dicto ⁊ erit bonum.

¶ Balneũ alteratiuũ ⁊ resumptiuũ pro ethicis. ℞. v. vel. vi. capita mōtonũ bene pinguis. bulliant in vna aqua despumẽt̓: ⁊ postea bulliãt in alia: cuius q̃ntitas sit pro balneo: ⁊ illa bulliant vsqꝫ ad ossium separationeꝫ: postea capita illa ab aqua abijciant̓: ⁊ postea in illa aqua ifundant̓ sũmitates vitis albe: cãne: salicis: vel ꝑpli: myrthi: malue: bismalue: coctani. añ. M. iij. roſ. ru. electaꝝ: fol. nenufa. añ. pt. ij. vnica vnda bulliant: ⁊ postea dimittant̓ tepefieri: ⁊ ꝯbideꝫ balneet̓ ethicus: vt opꝫ scilꝫ post cibum digestum ꝑma digestione cōpleta: sepe ⁊ paꝝ ibidem morando cum delectatione vsqꝫquo plante pedum incipiunt corrugari.

¶ Clystere alteratiuũ: qd̓ ꝯsolidat mũdificando. valet ꝯtra fluxum vẽtris in ethicis: ⁊ excoriationẽ intestinoꝝ. ℞. succi portulace. succi plantaginis facta resi͡ᵉ in q̃rta vna aque pluuialis ferrate. q̃r. s. adipis. renũ capre. ℥. i. vitella ouoꝝ mollia sup̱ latere ignito torrefacta duo fiat clystere. ¶ Nota signa que ponit Aui. de facie hypocra͡ᵉ. ⁊ curuitate vnguiuꝫ: elōgatione ⁊ casu capilloꝝ: hec sunt mortẽ ꝓpinquã significantia: ⁊ si sputũ eoꝝ stillatum sup̱ prunas fetear: vel si in pelui: vel in alio vase: vel in aqua mũda fundũ petierit cuꝫ baculo agitatũ si saniosũ ꝑmanet: mortem de magis ꝓpinquo sperabis. Q̃ꝫ si insliẽtur ethici: ⁊ fluxus vẽtris supuenit: nō diu possunt viuere: ⁊ loquẽdo vel dormiendo moriunt̓: ⁊ talibus cauẽdũ est ne eoꝝ capita moueant̓: cũ terminus vite eoꝝ anticipet̓. Modica enim aeris iterceptio eos suffocat: ⁊ in hoc errãt q̃ꝫplures: qui culcitras de subtus eoꝝ remouent: dicẽtes ꝙ mori nō possunt: q2 iacent intra talem culcitram: in qua est pẽna columbi: q2 talibus certe per remotionem culcitre collum conuertitur: ⁊ anhelitus intercipitur: ratione cuius citius moriuntur ⁊c̃.

Ethici morituri pnostica.

¶ De febrib⁹ pestilẽtialib⁹: ⁊ que sũt eis homogenea: ⁊ variolis ⁊ morbillis. Trac. iiij.

¶ De febre pestilentiali. Capl'm. j.

Uandoqꝫ accidit aeri: qd̓ docuimus te lib. vniuersaliuꝫ: sicut accidit aque de alteratione in qualitate sua ad calorem ⁊ frigus: et de alteratione in natura sua ad profundationem ⁊ putredinem: sicut profundatur aqua; ⁊ fetet ⁊ putrefit: ⁊ sicut aqua non putrefit vllo modo propter suaꝫ simplicitatem: imo propter illud qd̓ admiscetur ei de corporibus terrenis malis: que permiscentur ei; Et accidit toti qualitas mala: similiter aer non putrescit vllo modo ꝓpter suã simplicitatem. imo propter illud: quod admiscetur ei de vaporibus malis: qui permiscentur ei: ⁊ accidit toti qualitas mala.

Ost sciam de ephimeris ⁊ post sciam de putridis ⁊ ethicis remãserat Aui. determinare de febribus pestilẽtialibus ⁊ variolis ⁊ morbillis: que sunt dispōnes homogenee febri pestilentiali: eo ꝙ multe fiunt in aere pestilentiali: ⁊ hoc dicit rubrica. remanebat ẽt de febre ꝯpatum: ⁊ de febribus cōpositis: ⁊ ideo hoc totũ sicut residuũ aggregauit in hoc tractatu 4°. ¶ Primo ergo determinat de febribus pestilẽtialibus. Scd̓o de alijs. ibi 2ª. (Quãdoqꝫ accidit.) Prima in tres. Primo determinat de eã febris pestilẽtialis. Scd̓o de signis febris pestilẽtialis ⁊ pestilẽtie aeris. Tertio de cura. ibi 2ª. (Et febris.) ibi 3ª. (Sũma.) ¶ Ad sciendum aũt eãm febris pestilentialis oportet scire q̃uo fit aer pestilentialis. Scd̓o que sunt cause facientes aerẽ pestilentialem. Tertio q̃uo aer factus pestilẽtialis facit febrem dictã pestilẽtialem. Primo ergo facit ꝑmum. Scd̓o scd̓m. Et tertio tertium. ibi 2ª. (Et q̃nqꝫ.) ibi 3ª. (Et q̃n fit aer ꝭm hunc modũ.) Prima in duas. Primo facit qd̓ dcm̃ est. Secundo declarat qd̓ dixerat. ibi 2ª. (Et sicut aqua.) ¶ Cōsiderandum ꝑmo: ꝙ istis vocabulis pestilentia: epidimia: ⁊ vndimia indifferenter vtamur: tñ sub ꝓprijs significatis proprie sumẽdo. Dicit̓ pestilentia in aere. q̃n eius mutatione fiunt egritudines: varie tñ in varijs: vt in hoc: febris cōtinua: in illo interpollata in isto de cholera: in illo de flegmate. Dicit̓ epidimia quãdo ex aeris mutatione fit in hominib⁹ pluribus determinatuꝫ genus morbi: vt quasi oẽs fiunt frenetici: aut pleuretici: aut tertianarij: aut aliter. Dr̓ vndimia ꝭm aliquos q̃n fit mutatio in aqua vel ex aqua: ⁊ inde fiunt egritudines ex loco: siue fit ex aere: siue ex terra: siue ex aqua: ⁊ ideo in q̱busdã ciuitatibus fiunt multi hocij: in q̱busdã multe passiones renales: ⁊ sic de alijs multis ⁊ diuersis modis inuenimus vsum hoꝝ vocabuloꝝ: vt etiã sumit̓ in cōmento ꝑmi epidimiaꝝ Gal. ⁊ nos nō curamus de vocabulis. ¶ Considerãdũ scd̓o: ꝙ duos modos aeris pestilẽtialis tangit: de q̱bus dixit supra libro ꝑmo Fen 2ª. caplo de mutationib⁹ aeris contra nãm: ⁊ intelliguntur a Gal. ꝑmo de febribus. Una est vehemens mutatio in qualitatibus: vt cũ valde calefit: sicut circa canis ortum: vel cũ valde infrigidat̓: ⁊ hoc intellexit per hoc. Et valde humectatur ⁊ exiccat̓. Sed expressit de illis qualitatibus. que vehemẽtius immutant. Dixit etiã de mutatione aeris ad frigus nō ꝙ talis mutatio sit per se causa febris: sed vt cōplerent sciam de mala mutatione aeris: per accidens tñ frigiditas mortificatiua pōt causare putridã febrem. Alia mutatio aeris est: quã vocat mutationẽ in natura sua: ⁊ supra libro ꝑmo fen 2ª. vocat mutationẽ in substãtia. Et dr̓ alteratio in ꝓfundationem. i. ꝭm partes minimas profundas. vnde etiam ex hoc dr̓ ꝓfundus: sicut ꝓfundatur. i. ꝑmutatur aqua ad ꝓfundas partes: ⁊ fetet: ⁊ putrefit ⁊ in hac aeris putrefactione maligna non apparet necessario aeris excessus in calore vel frigore: sed malitia venenositatis: siue venenose putredines: ⁊ hec vocatur proprie pestilentia aeris. ¶ Considerãdum tertio: ꝙ Auicẽ. accepit aquã in exemplo: q2 est sensibilior q̃ꝫ sit aer. vnde antiqui aerem appellabant vacuum vt scd̓o de anima ⁊c̃. ¶ Et sicut q2 dixerat ꝙ aqua putrefit: ideo ostẽdit: ꝙ non ꝓprie putrefit: ⁊ hoc est qd̓ dicit non putrefit vllo modo. s. putredine ꝓprie dicta: q̃ sit sibi formalis: sed improprie putrefit q2 miscentur sibi vapores putridi: ⁊ ex hoc accidit toti aggregato ex aqua et alijs vaporibus mala qualitas: nam mala qualitas potest acquiri in aere ⁊ aqua: que qualitas non est formaliter putredo: que insit aque vel aeri.

Aeris duplex immutatio: i qualitatibus et in substantia

Dubitatur qr dicit q aqua nõ putrefit. ¶ Contra qr Arist. 4° metheoroꝝ. vult q oia putrefiunt pter ignẽ. ¶ Amplius. Problematũ. 25. 14. pblemate querit ꝓpter qd aer ꝛ aqua putrefiunt. ¶ Amplius. Diceret aliqs ꝯtria Auic. est vera. s. q si aer ꝛ aqua est corpus simplex. ergo non putrefit: sed añs est falsum: qr aer ꝛ aqua: que nos circũdant nõ sunt corpa simplicia: imo cõposita: vt Auic. pmo canõ. fen 2ª. cap. de imutatione aeris contra nãm. ¶ Dõm q cũ putrefactio sit passio mixti: vt itelligitur 4° metheoroꝝ: ipsa non debet corpib⁹ simplicib⁹. s. elemẽtis: que sunt corpa simplicia. s. inqntũ sunt simplicia elemẽtũ ergo qd reperit simplex: sicut ignis nõ putrefit. ẽt qr suus calor excessiuus a putrefactione ꝓhibet. Alia aũt elemẽta: que ꝯtingit impuriora repiri qntum ad illas ptes: que sunt nobis visuales putrefiũt pter ignẽ: ꝛ qr pars aeris ꝯiuncta igni est plena igne: ideo pars illa ẽt non putrefit: ꝛ sm hoc dixit Aristo. ꝓblemate pdicto: q aqua ꝛ terra putrefit: aer aũt nõ. Et vna de causis quã dat est: q aer ẽ igne plenus: sed sermo eius aliter põt itelligi: de quo non curamus ad pñs. ¶ Ex qbus apparet: q quãto magis elementa tendũt ad nãm simplicis: tanto magis elongant a putrefactione. ergo cũ Aui. dicit: q aer ꝛ aqua nõ putrefiunt vllo mõ. s. vera putredine ꝓpter suam simplicitatẽ: põt eius sermo duplr intelligi. vno mõ q non putrefiũt vera putredine ꝓpter suam simplicitatẽ. i. qr tẽdit multũ ad nãm simplicis elemẽti: vñ lz sint cõposita. s. aer ꝛ aqua: tñ cum hac cõpositione multũ sunt simplicib⁹ elemẽtis ꝓpinqua ꝛ separata a nã mixtionis mixtoꝝ cõpositoꝝ: ꝛ ideo putrefactio aque ꝛ aeris nõ est vera putrefactio: qualis est cadauerũ: sed est receptio putridoꝝ vapoꝝ in se ad ptes profundas: ꝛ sic cessat ꝯdictio Auic. hic ꝛ supra libro pmo: ibi enim dixit: q aer qui nos circũdat ꝛ aqua maris ꝛ lacuũ ꝛ similium. vnũqdqꝫ eoꝝ est corpus cõpositũ ex quattuor elemẽtis: qr nõ sunt vere simplicia: sed aliquã hñt cõpositionem. Cum aũt hic dicit q aer ꝛ aqua nõ putrefiunt vllo mõ ꝓpt simplicitatẽ. i. qr sunt simplicia itellexit: qr valde sunt ꝓpinqua nãe simplicium elemẽtoꝝ: ꝛ ideo nõ putrefiunt vera putrefactione. Alio mõ põt intelligi vt dicat: aer ꝛ aqua non putrefiunt vllo modo ꝓpter eoꝝ simplicitatẽ: idest qr sunt simplicia. naꝫ simplex non putrefit. putrefiunt ergo qr sunt cõposita: ꝛ talis cõpositio dicta est lib. p fen 2ª. sed hic dicit cõpositio vna: qr simul cõponit ꝛ putrefit. qr admiscentur eis vapores mali ꝛc. hec expositio scda lz ꝯcordet istũ textum clarius cũ textu posito in libro pmo fen 2ª. non tñ vadit ad intellectum Auicẽ. sicut prima expositio.

¶ Et quandoqꝫ est illud causa ventoꝝ deferentium ad locũ bonum fumos malos ex locis fetidis: in quibus sunt valles profunde: ꝛ corpora exsiccata in prelio: aut occisa non sepulta: neqꝫ tumulata. Et fortasse est causa ꝓpinqua loco: in quo venit. ¶ Et quãdoqꝫ accidũt putredines in interioribus terre propter causas: quarum euentus ignoratur: ꝛ nocere faciunt aquam ꝛ aerem.

¶ Cum oñdit modũ quo putrefit aer ꝛ aq̃: qr est per admixtionẽ vapoꝝ putridoꝝ. mõ in pte ista oñdit. 1. que sint cause facientes aerẽ pestilẽtialẽ. Et p facit hoc. Scdo tãgit dispositiões quasdã siue febres sequẽtes aeris dispõnẽ: vt oñdat que ex eis est dispositio: vel febris pestilẽtialis. Tertio cõplet sermonẽ in causis pestilẽtie. ibi 2°. (Et feb.) ibi 3°. (Et pn^m.) Qd pmo dicit est dcm̃ Gal. p de differẽtijs febriuꝫ: ꝛ vult q putridi vapores surgũt qñqꝫ a cadauerib⁹ nõ sepultis: vel tumulatis: ꝛ qñqꝫ ab aqs putridis: ꝛ ista loca qñqꝫ sunt lõginqua: qñqꝫ sunt ꝓpinqua. ¶ Dicit 2°. q qñqꝫ accidunt putredines in iterioribus: qr in visceribus ꝛ cauernis putridis ꝓfundis terre: ꝛ iste putredines corrũpunt aquas que inde effluunt: ꝛ illaꝝ visus est cã putredinum prauaꝝ: ꝛ corrũpunt ẽt aerẽ. si ergo ꝯsideras putredines in nobis: possunt fieri nõ solũ ab aere putrido: sed ẽt ab aq̃ putrida: ꝛ silr a cibis putridis. Mortalitas. n. corrũpit arbores et vegetabilia: ꝛ ideo hoies qui ea comedũt corrũpunt. vt supra lib. p fen 2ª. Tñ dicamus q febres pestilẽtiales fiunt ab aere putrido: qr aer putridus magis nobis ꝯtinuus est impressione: ꝛ statiꝫ cor petit ꝛ pulmonẽ: vt bñ dixit Ysaac febriũ 5°. Nos aũt sup libro tegni disputauimus q magis nos pmutet: an aer: an cibus: ꝛ potus. ¶ Deinde dicit ꝓpt cãs quaꝝ euẽtus ignorat. i. ꝓpter cãs. vel aliqñ ꝯstellationes respiciẽtes viscera terre causantes in eis has corruptiones: que sunt note astrologo: ꝛ ignote medico. Vel dixit hoc qr aliqñ ꝯcluso aere cũ vaporibus i ꝓfunditatibus terre fiunt corruptiones multe: quaꝝ cã non plus est scita qꝫ sciatur: quare hoc mixtũ est venenosum: vt napellus: ꝛ hoc fit a puteis qbusdaꝫ longo tpe coopertis apertione facta qñqꝫ exit tam putridus aer: vel vapor: vt statim occideret presentes ꝛ citius quocunqꝫ veneno.

¶ Et febres quidẽ accidentes causa aeris sicci fiunt iteꝝ causa: vt eueniant febres cholerice. Pestilentiales vero fiunt ex aere turbido et humido.

¶ Ex dictis Auic. vult q febres pestilentie vere nõ sunt ille que fiũt ex aere sicco aer. n. siccus facit febres cholericas ꝓprie siccitas cũ calore: ꝛ iste febres disponunt corpus: vt accẽdat cholera ex illaꝝ acuitate: sꝫ febris vere pestilẽtialis est illa: que fit ex aere turbido ꝓpter calorẽ putredinalẽ ꝯiunctũ humido: qr humiditas est ꝓpa mã putredinis: quãcũqꝫ ergo humoꝝ putrefit: siue cholera: siue fla: siue melia: vel sanguis: dũmõ eius putredo sequat putredinẽ aeris dꝫ dici febris ex illo humore pestilẽtialis febris. sed si putrefieret cholera ex incẽdio aeris: qr sit calidus ꝛ siccus dꝫ dici febris illa cholerica: ꝛ non ꝓprie pestilentialis.

¶ Et febres in aere humido sunt pluris euentus: sed sunt minoris acuitatis ꝛ lõgioris spatij. In estate vero sicca pauce pluuie sunt minoris euentus: ꝛ maioris acuitatis velocioris separationis.

¶ Cã pluris euent⁹ ꝛ lõgitudinis est multiplicatio mãeꝝ ex humido multo. Cã aũt minoris acuitatis est repssio acuitatis caloris ab humido: ꝛ iõ ꝯstitutio sicca est causa ꝯrioꝝ. Nos aũt ista discussimus tertia particula aphorismoꝝ sup illo apho. Egritudinibus in pluuialibus temporibus.

¶ Et meliora tpa sunt: que seruent nãm suam.

¶ Cõtra: qr autũnus siccus est peior: ꝛ q est magis pluuiosus ꝛ humidus est melior: vt p libro fen 2ª. ¶ Quidã dixerũt: q autũnus in se ꝯsideratꝰ est melior. qñ suã situationeꝫ seruat. ꝛ ꝯuenit magis corpib⁹. sꝫ ꝯsiderata rõne dispõnis pcedẽtis ex estate est melior: si est humidus. ¶ Alij dicunt q autũn⁹ hũidus est melior sicco. tñ seruãs suã nãm est melior sicco ꝛ humido: ꝛ hec oia sunt discussa ibidem.

¶ Et principium oium hoꝝ sunt forme ex formis celi facientes esse necessariuꝫ illud: cuius aduentus ignoratur: lꝫ sint quidã qui dixerũt in eo aliquid non proportionatum ad causam eius: imo oportet vt scias q causa prima lõginqua ad illud sunt figure celestes: ꝛ propinque dispositiones terrestres.

¶ Hic cōplet has cās. ¶ Cōsiderādum q̄ sm̄ oīum hoīz pōt itelligi hoꝝ .s. cadaueꝝ occisoꝝ in prelijs: q2 ordinationes hoīum ad hec plꝰ sunt ex aliqua cōstellatione. Et sīr hoꝝ .s. vallium ꝓfundaꝝ ⁊ corruptionū aquaꝝ in illis. Et hoꝝ .s. corruptionū in visceribꝰ terre. Oīa enim ista habēt determinatas figurationes in celo: ⁊ hoc apō astrologos: qui oēs effectus in supioꝝ motū reducūt. De qbus fuit heben ragel. In sūma ergo exponit sm̄ hoꝝ oīum .s. accñtiuz: ex qbus fit aer pestilētialis. Aliter pōt exponi: sm̄ hoꝝ oīuz idest sm̄ putredinū in aere ⁊ mortalitatis sunt forme ⁊c̄. i. determinate ꝯstellationes. sicut est ꝯiūctio saturni ⁊ martis. cuius euētꝰ ignorat .s. a medicis: scit aūt ab astrologis. ¶ Lz sint qdā hoīum. Forsan q̄ Auic̄. loquatur ꝯtra quosdā auctores imaginū: qui credunt q̄ possit cōponi imago destructiua hoīuz vnius ciuitatis: vel castri: vel ꝓuicie. ¶ Cōsiderādū q̄ aspectui determinato rñdet determinata ꝯfiguratio: qm̄ sm̄ plagas siue loca sic accidit mortalitas in vno climate: ⁊ non in alio: qñqz sm̄ spēs aīalium: vñ moriuntur aliqñ hoīes: aliqñ boues: aliqñ pulli: ⁊ sic de alijs: qñqz est sm̄ determinatos modos hoīum in complexione ⁊ alijs: ⁊ hec possunt intelligi ab Auenzoar in teisir .iij.

¶ Et quando faciunt necessario virtutes agentes celestes ⁊ virtutes patiētes terrestres humectationē vehementē aeri expellūtur vapores ⁊ fumi ad ipsuz: ⁊ sparguntur in ipso: ⁊ putrefaciunt eum cū caliditate debili.

¶ Hec est gñalis inuestigatio cāꝝ celestium ⁊ terrestriuz: q2 qñ figure celestes agentes ⁊ dispōnes terrestres recipientes faciūt humectationē multā in aere: tūc mltiplicant putridi vapores in aere: ⁊ putrefaciunt aerē cuz debili qualitate caliditatis: q2 hec est dispositio aeris pestilentialis: q̄ eius sit caliditas obtusa: si enī esset valde fortis caliditas: tūc cessaret ꝓpter illam putrefactionē ⁊ humectationem.

¶ Et quando fit aer sm̄ hunc moduz venit ad cor: quare corrūpit cōplexionem spūs: qui est in ipso: ⁊ putrefit quod circundat ipsuz de humiditate: ⁊ accidit caliditas egressa a natura ⁊ spargitur in corpore: tunc per causam suā erit febris pestilentialis. ¶ Et cōmunicat multitudini hominū: qui iteꝝ habent in se ipsis ꝓprietatem preparationis: agens enim solum cum peruenit ⁊ patienti non est preparatio: non accidunt actio ⁊ passio. ¶ Et preparatio corporum ad illud: in quo sumus de passione est: vt sint plena humoribus malis: nam munda nō forsitan patiuntur ex illo: ⁊ corpora debilia iterum patientia sunt ex eo: sicut illa que multiplicant coitum: ⁊ corpora dilatatoꝝ poroꝝ humida multe balneationis.

¶ Hic ostēdit ꝑ quō aer pestilētialis facit febrē pestilētialē. Scđo declarat quedā. ibi 2ª. (Agēs enim.) Qō. II.

Dubitatur vtꝝ febris pestilētie sit putrida. ¶ Videt q̄ non. imo ephimera: q2 ꝑm nocumētum eius videt esse in spū: vnde dicit corrūpit cōplexionem spūs. ¶ Videt q̄ ethica: q2 Rasis curat illā illa cura. ¶ Dōm q̄ febris pestilētialis est febris putrida: ⁊ qđ apparet per Auic̄. hic cū dicit. Putrefieri qđ circūdat ipsum .s. corpus vel spm̄ .i. humiditates cordis. Idē dicit Gal. ꝑ de differētijs febrium. cū dicit. Quia ꝯo pestilētiosaꝝ meminimus febrium a putredine oīum fientium. Probat rōne: q2 actio ꝓpria aeris putridi cum attingit in cor est putrefacere. ergo resultabit ex hoc putrida febris. ¶ Tñ sciendū q̄ hec febris differt a putrida febre: siue a putridis febribus cōiter euenientibus: que nō sunt pestilentiales. Primo. Quia in pestilētiali febre putredo est maxime circa cor. in alijs aūt febribus non est hoc necium. Scđo. Quia hec febris hz determinatā cām putredinis .s. aerem pestilētialē: ⁊ q2 aer ꝓprie dictus pestilētialis est malignus quasi venenosus. ideo hec febris est de maligna ⁊ venenosa putrefactione. ¶ Ad ꝯrium dōm: q̄ illud nocumētū in spū non facit istam febrē esse ephimerā. imo putridā determinati modi. aer enim putridus pmo miscet spiritibus: ⁊ illos pmo incipit corrūpere: ⁊ corrūpendo illos putrefacit humores cordis. ¶ Sed dubitat. Nā ponamus q̄ prius aliqs tpe corrūpat in spiritibus ab aere putrido anteq̄z putrefiant humores cordis: quero que febris sit illa. ¶ Dōm pmo q̄ non erit febris: sed poterit esse sincopis: vel alius defectus cordis ꝓpter illam corruptionē spūs. ¶ Vel dōm: q̄ si illa alteratio est ad caliditatem preter naturam in corde: ⁊ deinde expandit q̄ erit febris reducibilis ad ephimeraz vel ad putridam. Ista aūt sunt scita ex qōnibus nostris generalibus super libro de differentijs febrium. ¶ Ad Rasim dicēdum: q̄ febris pestilentialis curatur medicinis ethice quātum ad infrigidationem. Questio. III.

Febris pestilētialis quo differat a putrida.

Dubitatur vtꝝ febris pestilētialis possit repiri in vno solo hoīe alijs hoībus illius ciuitatis non hñtibꝰ illam. ¶ Videt q̄ non per Auic̄. cū dicit. Cōicat multitudini hoīum. Et idē vult Aristo. ꝓblemate pmo: ⁊ septimo ꝓblemate. ¶ In ꝯriū est qđ experientia aliqñ inuenimus. ¶ In hac qōne diximus ⁊ litigauimus Dynus ⁊ ego vna vice in ciuitate Senaꝝ. dicebā enīz vnū febrientē hre febrem pestilētialē: ⁊ tñ nullus erat senis: qui febriret silī febre ⁊ hoc non ꝯcedebat Dynus. ¶ Dicamus ergo q̄ in vno solo hoīe pōt accidere febris silis febri pestilentiali in putredine ⁊ prauitate lz non sit vere pestilentialis ab aere .s. pestilētiali causata: q2 nō est impoīe in aliquo hoīe putrefieri circa partes cordis humores: ⁊ fieri venenosos pter hoc q̄ fiat ab aere: ⁊ illa est febris silis febri pestilentiali. Scđo pōt fieri pestilentialis vera: pono casuz q̄ in vna domo sit vnū cadauer fetidissimū: ⁊ vnus solus homo icludat: ⁊ febriat ex illoꝝ vapoꝝ putridoꝝ inspiratione. manifestū est: q̄ ista febris erit vere pestilētialis. Iste. n. non aliter febriret q̄z si essent ibi mille cadauera: ⁊ in fecissent vnam regionem: nec associari multis in hac febre facit illā plus esse pestilentialē q̄z sit: sicut vno hoīe existente albissimo nō plus est albus quā si decē milia fiant cum eo albi. ¶ Ad auctoritatē dōm: q̄ pestilētialis febris: vt plurimū cōicat multitudini hoīum: q2 vt plurimū fit a causis cōmunibus celestibus vel terrestribꝰ. ¶ Agens enim. Primo declarat quare dixit: qui habent preparationis ꝓprietatem. Secundo declarat que sunt iste preparationes: ⁊ corpora preparata. ibi 2ª. (Et preparatio.) ¶ De prima parte diximus supra fen. 2ª. pmi: est enī propositio physica ⁊ non hic discutienda: q̄ corpora multe balneationis sunt preparata non habet dubium. Questio. IIII.

Sed habet dubium: an corpora dilatatorum pororuz sint magis apta incurrere febrē pestilentialem. ¶ Videtur q̄ non primo de differentijs febrium illo capitulo. Calidiores ⁊c̄. ¶ In contrarium est Auicē. ¶ Quidam soluunt contradictionem ⁊ dicunt: q̄ lr̃a dicit dilatatoꝝ: ⁊ non dilatatoꝝ pororum: intelligit ergo corpora dilatatoꝝ illa: que sunt multi cibi ⁊ potus: que ex hoc sunt multū repleta. ¶ Nos aūt multas dedimus solutiones in hoc: sed meliores ex eis sūt iste. ¶ Prima q̄ febrem pestilētialem hoīes possunt incurrere dupliciter: vel ex violentia aeris maligni: ⁊ hanc magis incurrerunt qui maiorē quantitatē attrahūt illius aeris: ⁊ sunt corpora rara vaporē attrahētia: raritas ergo est accidens iuuans ad

Homines possūt incurrere febrē pestilētialem dupliciter.

euentum pestilẽtie modo dicto: ꝛ sic Aui. loqtur. Alio mõ possunt illã incurrere ex putrefactione incboãte a cã intriseca circũscripta impſſione aeris: ſʒ aer est ad hoc adiuuãs ꝛ hoc mõ magis incurrerũt febreʒ pestilẽtialem: corpa opilata in poris: qꝛ ex hoc ꝓhibeť trãspiratio: ꝛ ꝓhibita trãspiratio est cã putredinis. ℂ Scḋa solʼo est: ꝙ raritas pororꝫ est duplex. vna nãlis: sicut viri sũt rari ꝛ porosi: cui opponiť densitas nãlis ꝛ pororꝫ paucitas: sicut mulieres sunt rare: ꝛ ꝺm hoc corpa rara lata ꝛ apta in vijs plus egrotãt in prauis pestilentijs ꝙ̃ corpa densa paucorꝫ pororꝫ stricta in vijs. Rõ est: qꝛ corpa rara plus trahũt de maligno aere: ꝛ nos per expientiam vidimus in prauis pestilentijs plus mori iuuenes robustos: ꝙ̃ mulieres ꝛ ꝙ̃ vetulas: sicut visum fuit in praua pestilẽtia: que ꝑcessit iam sunt tres anni. Alia est raritas accñtalis: ꝛ voco raritatẽ accñtalem illaʒ: que excludit: vel opponiť opilʼoni: siue clausioni pororꝫ et viarꝫ a cã accñtali. Vbi gr̃a. a materieb⁹ nãlis: ꝛ talia corpora que hac dẽsitate sunt stricta vel densa, sũt: que sunt parata putredini ꝛ cadere in febrẽ pestilentialeʒ: ꝛ corpa eis opposita: que sunt mũda a supfluitatibus ꝛ opilʼonib⁹: sũt indisposita ad febrẽ putridã: ꝛ sic loqtur Gal. ꝑ de differẽtijs febrium. sed primo modo loquitur Auicen.

(Margin: Raritas pororꝫ est duplex.)

ℂ De signis. Cap. ij.

Et febris est qeta exterius ꝯturbãs interius ꝺm plin perdens: ex qua ꝑcipitur caliditas ꝛ inflãmatio fortis. ℂ Et ẽst cũ ea magnitudo anhelitus ꝛ eius exaltatio: ꝛ constringiť multũ: ꝛ curtať multũ ꝛ frequentatur. ℂ Et vehementia sitis: ꝛ siccitas lingue. ℂ Et qñꝗ fit cuʒ nausea: aut casu appetitus: ꝛ si non resistitur ei cum comestione: violenter interficiet eũ: ꝛ dolor oris stomachi: ꝛ magnitudo splenis: ꝛ angustia vehemens: ꝛ ingetudo. ℂ Et fortasse erit tussis sicca: ꝛ casus virtutis: ꝛ puenitur in ea ad sincopim: ꝛ cõmixtionẽ rõnis: ꝛ tenditur qḋ est sub hypocundrijs: ꝛ fiunt cuʒ ea vigilie ꝛ mollificatio corporis ꝛ tepor. ℂ Et qñꝗ accidit cum ea bothor subalbida ꝛ rubea: ꝛ qñꝗ ẽ velocis occultationis: et accidunt cola et vlcera. ℂ Et fit pulsus ꝺm plurimũ frequens: paruus: et fit vehemens ꝺm plin in nocte. Et qñꝗ accidit eis dispositio: sicut hydropisis. ℂ Et fluxus ventris cholere et aliorꝫ: et est egestio eius lenis feda non naturalis. Et qñꝗ est melancholica: ꝛ plurimũ eius est spumosum fetidũ: et est in illa aliquid de genere ei⁹: quod liquefit. ℂ Et est vrina ei⁹ aquosa: cholerica: melãcholica. ℂ Et multotiens euomunt melãcholiam choleraʒ ꝰo post illã: et sudant sudore fetido.

ℂ Hic poniť signa pestilẽtialis febris. Scḋo poniť signa pestilẽtie aeris. ibi 2ᵒ. (De illis.) ꝑᵃ hʒ tot ptes: ꝙ̃ poniť signa ꝛ vltra poniť determinatos modos febris pestilẽtialis.

ℂ Quieta exterius. i. non appet calor extẽsiuus in extremitatibus. Primo. Quia calor cũ fiat itus ꝑpter nocumẽtuʒ magnũ circa cor: vñ ꝯturbat itus. Scḋo. Qꝛ gḋus caloris in hac feb. nõ est multũ eleuatus sicut nec in aere putrido.

ℂ Secundum plurimum perdens. i. occidens propter cordis magnum nocumentum.

ℂ Ex qua percipitur caliditas ꝛ pro. i. inflammatio fortis.

ℂ Contra. Quia iam dictum est: ꝙ hec febris non est eleuata in gradu caloris. qũo ergo ꝑcipitur inflãmatio. ℂ Dicendum ꝙ non est hoc ꝑpter calorem gradualiter intẽsuʒ necessariuʒ: sed ꝑpter multos vapores malignos putridos constrictos circa cor ꝛ pulmonem.

ℂ Magnitudo anhelitus ꝑpter flãmam circa cor: vel magnitudo supra quãtitatẽ ad multitudinẽ vaporꝫ multorꝫ: q̄ proprie magnitudo est exaltatio. i. in altũ eleuatio propter cãm dictam. Constringiť multũ: qꝛ est maior necessitas expulsionis vaporꝫ putridorꝫ ꝙ̃ remissio caloris: ſʒ fit cõe ꝺ oibus putridis. tñ plus est in pestilẽtialibus. Coarctať. vť curtatur defectu ṽtutis: ꝛ ex hoc frequentať: ꝛ ꝺm hoc vel sufficit magnitudo anhelitus. vel nõ est vera magnitudo: vñ fit frequẽs. ℂ Vehemẽtia sitis ꝛc̃. ꝑpter vapores putridos qui multiplicati in spũalibus cõitate inflãmant os stomachi: ex qbus ẽt põt fieri dolor. ℂ Et si non resistiť. Hoc apparebit in cura. ℂ Magnitudo splenis. Crederẽ priorẽ cãm esse: qꝛ defectu caloris nãlis malitia splenis vẽtosať: ꝛ emittit vapores grossos: qui ibi retinenť ꝛ inflãmãt angustia ꝑpter nocumẽtum in iterioribus. ℂ Tussis sicca. ꝑpť vapores putridos: qui nocent cãnali pulmonis. Dixit fortasse: qꝛ nõ in quocũꝗ hoc nocumẽtum exiccat ad tussim. ℂ Casus ṽtutis. Hic sumiť pro dispõne īfra sincopiʒ: ꝛ potest ẽt fieri sincopis: ꝛ hoc ꝑpter nocumẽtũ in corde: cõmixtionẽ ꝑpter vapores ad caput eũtes: tendiť: qꝛ defectu nãlis caloris fit ventositatũ multiplicatio: ꝛ earꝫ retẽtio: vigilie. s. ꝑpter malos vapores: qui ascẽdũt: mollificatio: quia modus paralesia mẽbrorꝫ: vt non possit illa mouere. Accidit aũt ꝑpter defectũ aialis ṽtutis: tepor. i. caliditas tepida. Lr̃a tñ Gerardi hʒ. Est debilitas: in qua hõ stat ita: vt nõ loquať: nec bñ sentiat ꝑpter defectũ aialis virtutis.

ℂ Et qñꝗ accidit bothor subalbida. i. cineritia: vel rubea ex mã hñte albedinẽ: vel rubedinẽ. velocis occultationis: qꝛ defectu caloris mãe pallent ꝛ delitescũt. ℂ Colla. i. vlcera oris: vel pustule corruptis vaporibus tangẽtibus ptes oris: vel vlcera. s. in alijs partib⁹ corporis. videmus enim in febribus pestilẽtialib⁹ freq̃nter vlcera praua apparere. ℂ Pulsus frequẽs: paruus defectu ṽtutis: fit vehemẽs. s. hec febris: vel hec frequentia pulsus in nocte: quia intus concludiť calor: ꝛ quãdoꝗ accidit dispositio: sicut hydropisis: vel quia modus cacexie: vel conclusio vaporꝫ est sub cute: vel inflãmatio vẽtris: vt sicut timpanicus. ℂ Fluxus cholere ꝛ aliorum.

Questio. V.

Hic soluitur dubitatio: an febris pestilẽtialis fit de vno humore. ℂ Dicendum ꝙ vt plĩm est de diuersis humoribus. qꝛ diuersi. i. plures humores putrefiunt ꝑpter malitiã putridi aeris ꝛ defectũ virtutis: ꝑncipalr̃ tñ est de putredine sanguinis circa cor: qꝛ humor qui repiť circa cor vt plʼm est sanguis. Illo autẽ putrescente ꝯtingit ꝛ in alijs partib⁹ putrefieri alios diuersos ꝛ varios humores: cum nõ possint regulari a ṽtute. ideo accidit fluxus vẽtris diuersorꝫ humorꝫ: ꝛ hoc est qḋ dixit cholere ꝛ aliorꝫ. s. humorꝫ: tñ ꝺm diuersitates corporꝫ pestilentialium in mãi vt in quodam hoie febris hec fit de mã cholerica: vel cum mã cholerica plurimũ. in alio aũt flegmatica: ꝛ sic de alijs. ℂ Egestio lenis. i. liqda qñꝗ ꝑpter indigestionem: vel eliquationeʒ: vel lenis. i. equalis eq̃litate malicie extẽsis: que eq̃litas significat dñium inãlis calidi: vñ vituperať talis eq̃litas a Gal. ꝑnosticorũ scḋo. 21. cõmento. ꝛ Auic. ꝑ can. fen 2ᵃ. ca. de fetida egestione, ꝑpter maliciã putredinis. Fetor enim sigͭ putredinẽ: vt intelligiť ꝑmo ꝑnosticorꝫ vltimo cõmẽto. Non nãlis. i. nõ digesta. q. d. non est lenis ꝑpter digẽnẽ: vel nõ nãlis. s. in calore vel in sub̃a: nec in alio. ℂ Et qñꝗ est mel̃a. aliqñ. A. per egestionẽ melancholicã intẽdit egestionẽ fecalẽ. i. grossam: quã distinguit ꝯtra subtilẽ virulentã: ꝛ talis grossa põt apparere in febat

(Margin: ꝙ̃s humor ꝑcipue putrescat in febre pestilentiali.)

pestilentialis:qꝛ mãe possunt venire ad grossitiem ꝓpter resolonẽ pñtem:ꝛ per añcessionẽ exitus aquosi virulenti. aliqñ per egestionẽ melicam ĩtelligit sicut sonat vocabuluꝫ.i. nigrã fm suas spẽs:ꝛ hoc ẽt fieri põt in pestilẽtiali febre:ꝛ hoc vel qꝛ prius latitabãt he mãe: vel qꝛ malitia febris sũe ꝯuersi humores ad nãm melicam. ¶ Spumosum propter ebullitionẽ: vel vẽtositates motas que non resoluũt fetidũt ꝛ est in ea:qꝛ calor intus ꝯclusus põt liquefacere pinguedinem:ꝛ vñ appebit in egestione aliqd vnctuositatis. ¶ Urina aquosa. ¶ Cõsiderãdum ꝙ sicut est multa diuersitas in febribus pestilẽtialib⁹ quãtuꝫ ad mãm ꝛ ad dispõnes aliasꝫ sic põt eẽ multa v:inaꝝ diuersitas aquosa est qñqꝫ defectu caloris in feꝛqñqꝫ cruditate mãe cholerice:ꝛ qñ accidit cũ febre hoc eẽ cholere putredinẽ ꝛ inflãmationẽ: melancholica erit: aut dñante.i. melancholia: aut videt melancholica vrina subtilis: liquida: que potest fieri ꝓpter caloris extinctionẽ. ¶ Et multotiens euomunt melancholiã ꝛ cholerã post illã. Dixit Dynus ꝙ per cholerã intelligit nigrãꝫ vt fen 2ª: vnde prius expellebaꝛ melia minus maligna: postea magis maligna. Sed nos dicam⁹: ꝙ in hac febre corrũpunꝛ:ꝛ cõmouenꝛ humiditates diuerse:ꝛ si v̾tus põt illas regulare: expelleꝛ cholera ꝑmo. melia ꝯo post illã: sed si virtus deficit: non seruaꝛ ordo euõnis:ꝛ ideo ꝑmo qñqꝫ euomũt meliam: vt ꝯtingit illam impetu ferri:ꝛ cholerã ꝯo rubeam post illaꝫ. ¶ Sudant sudore fetido.i. quicqd exit ex eis est fetidum vt quarto tracta. Almansoris: cuius causa est iam dicta vel sudore frigido.i. sincopali.

¶ Et hec quidem febris incipit cum accidentibus predictis cum fortitudine sua:ꝛ venit res eius ad sincopim ꝛ frigus extremitatuꝫ:ꝛ spasmum:ꝛ alcuzeꝫ.

¶ Hic ponit quosdã modos determinatos pestilentialis febris:ꝛ ponit duos modos. Unus est ꝙ aliqñ hec febris a ꝑn° est valde fortis:ꝛ ideo ĩcipit cum ꝑdictis accñtib⁹ prauis:ꝛ tãdẽ euenit res eius.i. ĩfirmi ad sincopim ꝛ accidẽtia mortalia. ¶ Consideranduꝫ: ꝙ lr̃a põt habere duplicẽ intellectũ. Unum gñalẽ:ꝛ est ꝙ febris pestilẽtialis cum vtplm̃ sit mortalis ĩcipit cum accidẽtibus ꝑdictis mortalib⁹ prauis siue intẽsis:ꝛ hoc est qꝺ dicit. cuꝫ fortitudine sua: ita ꝙ hoc sit cõe omni pestilẽtiali siue pluribus incipe cum accidẽtibus fortibus:ꝛ venire ad accidentia mortalia vtplm̃. Alius est intellectus spãlis:ꝛ est ꝙ qñ febris ista ĩcipit cũ sua fortitudine: tunc ĩcipit cum suis accidẽtibus prauis. et tunc ꝑmutaꝛ ad sincopim ꝛc. ergo per hoc Auicẽ. inuit ꝙ aliqñ pestilẽtialis febris est cũ fortitudine:ꝛ cũ accidentibus prauis: aliqñ est a ꝑncipio occulta cum suis accidẽtibus. ergo hoc qꝺ dicit. Hec febris ĩcipit ꝛc. cum fortitudine.i. qñ est fortis: spasmũ vel alguzeꝫ.i. tetanũ:ꝛ fit ex grossis vẽtositatibus ĩclusis defectu caloris nãlis: talis est mortalis: vt 3° cañ. fen 2ª. Imaginari aũt spasmum ꝛ tetanum posse fieri per viam exiccationis aut repletionis in febrib⁹ pestilentialibus non est difficile.

¶ Et quandoqꝫ est de his febribus pestilentialibus: in qua non percipit eger: nec tangẽs ꝓpinquus multitudinem caloris:ꝛ non alteraꝛ pulsus ꝛ aqua magna alteratione:ꝛ cum hoc ipsa est interficiens velociter. ꝛ hesitant medici in esse eius. ¶ Et plurimuꝫ quoꝝ anhelitus fetet ex istis:ꝛ ex primis moriuntur. naꝫ putredo est iam confirmata in corde.

¶ Hic est alius modus febris pestilentialis. Qõ. I.

Dubitatur qꝛ iam dixit: ꝙ in hac febre pestilentiali percipitur caliditas fortis ꝛ inflãmatio. Hic autem contrarium dicit.

Questio. II.

Secundo dubitaꝛ: qꝛ dicit ꝙ pulsus non alteratur magna alteratione. ¶ Cõtra. Quia febris hec fit ex putrefactione humiditatuꝫ circa vẽtriculos cordis. ergo maxime oportet pulsum permutari. ¶ Amplius. Hec febris: de qua loquitur hic: est interficiens velociter. ergo in corde est magna permutatio:ꝛ per consequẽs in pulsu est magna alteratio.

Questio. III.

Tertio dubitaꝛ: qꝛ dicit ꝙ vrina non ꝑmutaꝛ alteratione magna:ꝛ idẽ assentit Fen 2ª huius cap. de iudicijs vrine. ¶ Cõtra. Ista vrina habebit digestionẽꝫ sed digestio ostẽdit velocitatẽ crisis ꝛ fiduciã sanitatis: vt ꝑ de crisi. ꝛ in multis locis Gal. clamat. ¶ Amplius. Defectu caloris existẽte in corde opꝫ ꝙ sit in epate: epar eniꝫ digerit virtute cordis:ꝛ est sicut vicarius eius in hoc: vt sentit Auer. 2° colliget: aut non digerit nisi hẽat auxilium caloris vitalis: vt ẽt medici sentiunt: quõ ergo spiritu cordis tm̃ malignato vt cito mors eueniat põt esse vrina laudabilis. ¶ Dicẽdum ꝑmo: ꝙ hec febris est pestilẽtialis quedã. vnde nõ sunt accidẽtia predicta cõia omni febri pestilẽtiali: qꝺ Auic. bene inuit qñ dixit. Quãdoqꝫ est de his febribus. Lꝫ ergo in multis pestilẽtialibus intus sentiaꝛ caliditas ꝛ inflãmatio: in aliqua tm̃ non ꝑcipiꝛ intus multitudo caloris:ꝛ hoc erit qñ accidit putredinẽ humoꝝ esse similem putredini aeris. Aer enim pestilẽtialis hꝫ malignitatem:ꝛ nõ habet excessum magnũ in gradu caloris. Cum ergo cõsimilis putredo sit in nobis: tũc est febris putrida maligna ex materie venenositate: non tm̃ sentieꝛ multa caliditas: et hec est febris maligna lenta: de qua loqtur Gal. 3° de crisi. ¶ Ad scdm dubium dõm de pulsu ꝑmo: vt cõmuniter dicunt: ꝙ pulsus non alteraꝛ magna alteratione quantuꝫ ad differentias pulsus: que sequunꝛ excessum caliditatis:ꝛ iõ non fit magnus, velox, ꝛ frequens.i. frequentia sequẽte excessum caloris: sed alteraꝛ magna alteratione quantuꝫ ad differentias pulsus: que sequuntur defectum virtutis:ꝛ iõ pulsus erit debilis ꝛ inordinatus:ꝛ si est frequẽs est: qꝛ paruus: nec tm̃ eius frequẽtia erit tãta: quãta erit cum maiori gradu caloris febrilis. ¶ Dynus ꝯo ꝑter hanc solonẽ dat aliam:ꝛ est ꝙ in aliqua febre pestilentiali non alteraꝛ pulsus a calore magno:ꝛ tm̃ velociter interficit:ꝛ ꝓbat ꝑmo: qꝛ sicut possibile est: ꝙ in corpore nõ impedito in opationibus appet:ꝛ fit pulsus multe diuersitatis: ita ꝙ de se significat mortem: qualis fuit pulsus illius medici: de quo recitat Gal. 4° de interioribus circa finem: sic est possibile: ꝙ in corpore egrotãte egritudine mortali appareat pulsus: qui nõ est multe diuersitatis: qui quãtum est de se mortẽ non significat. ¶ Scdõ Dynus dat moduꝫ huius possibilitatis. Nã pulsus nõ alteraꝛ alteratione multa: nisi qñ virtus est vehemẽter oppssa: sed nõ est vehemẽter oppressa nisi qñ eucrasia: que est in substãtia eius.i. in corde est, vehemẽter ꝑmutata: hec aũt eucrasia non vehemẽter ꝑmutaꝛ in talib⁹ febribus: qꝛ caliditas accẽsa in humore non est fortis:ꝛ ꝓpterea non vehemẽter permutaꝛ pulsus: qꝛ tm̃ mã non potest ꝑmutari ꝛ digeri a nã ꝛ vinci ab ea. Idcirco accidit ꝙ eger moritur: accidit autem maxime hoc in febre pestilentiali: qꝛ in ipsa lꝫ caliditas putredinalis sit debilis: est tamẽ pessime materiei: qꝺ non sic contingit in alijs febribus: et propterea in ipsa non apparẽte magna alteratione in pulsu eger moritur: quod non sic contingit in alijs febribus. ¶ Dicit tamen Dynus hic esse attẽdendum: ꝙ lꝫ nõ appareat magna alteratio in pulsu: tamen in processu qñ incipit virtus superari manifeste: necesse est ꝙ appareat magna alteratio in pulsu:ꝛ diuersio eius a dispõne nãli nõ apparet in febribus pestilẽtialibus: sicut apparent mala signa: que antecedũt in alijs febrib⁹ pestilẽtialib⁹ plusqꝫ in alijs febribus. Sed qꝛ anhelitus imediate sigt de dispõne ꝯtenta in

corde pluſq̃ pulſus. Iccirco Auicen. ad rectificationem hu⸗ius ambiguitatis cadētis in pulſu docet recurrere ad anhe⸗litum: q: ſi ſetet morietur. Hec ſunt dicta Dyni. ℭ Cōtra ꝓ⁰ᵐ di⸗ctū arguitur ꝓ q: medicus iſte famoſus recitatus 4° de interio. habuit pulſum prauū ꝛ mortuus eſt: ꝛ ſic forma ar⸗gumenti Dyni non eſt ꝯueniens: oꝫ enim dicere aliq̄s hñs prauuꝫ pulſum euadit. ergo aliq̄s hñs bonum pulſum po⸗terit mori: ſed primū non fuit in illo medico: imo mortuus fuit: lꝫ tarde. Sed Dynus poteſt ſic arguere: cū prauiſſimo pulſu ſtat vita tp̄e longo. ergo cū optimo pulſu pōt ſequela eſſe cite mortis: ꝛ tunc diceremus ꝙ non eſſet vera ꝯñtia. nam cū aliqua malitia egritudinis homo pōt viuere: lꝫ ꝙ egritudo ſit bona ꝛ cito occidat videt̃ impoſſe. ℭ Pōt etiā ratio Dyni aliter ꝛ ſic formari prauiſſimo exiſtente pulſu poteſt cito ſequi ſalus. igit̃ optimo exiſtēte poteſt cito ſeq mors: ꝯñtia videt̃ nota: antecedēs eſt Auicē. 2ᵃ Fen huius cañ. cū clamoſe dicit. O quanta ſigna timoroſa vidimꝰ ꝛc. Hec ratio non ꝯcludit. nam añs eſt verū: ſed ꝯñtia non va⸗let. nam poſſe habere caſum pulſus eſt poſſibile ex pugna cretica: in qua natura eſt dñatrix lꝫ in actu pugne terreat̃: ſed poſſe habere bonū pulſuꝫ in egritudine cordis nō po⸗teſt eſſe niſi ex debilitate egritudinis: ſed ꝙ egritudo debi⸗lis ſubito ꝛ velociter occidat videt̃ incōueniens. ℭ Cōtra ſcḋm dictum Dyni: quo conat̃ dare modū: mirādum eſt: ꝙ eucraſia cordis non ſit multū permutata in febre peſtilen⸗tiali. nā permutatio ꝓportionis vel ꝓprietatis maior ꝛ pra⸗uior eſt: ꝛ magis ꝑmutās actus virtutū q̃ꝫ permutatio gra⸗dus qualitatis: cuius ſignū eſt: ꝙ venena operātia a forma ſpecifica prauiora ꝛ peiora accidētia inducunt: q̃ꝫ operātia a qualitate: vt intelligit̃ fen 6ᵃ huius. Et ratio eſt: q: cōple⸗xio plus eſt inſtr̄m aīe per hoc ꝙ eſt ꝓportionata ſiue ꝓꝑe⸗tatem hñs q̃ꝫ per tēperantiam: quā poteſt habere in gradu abſolute. Et forſan ꝙ Dynus habuit bonum intellectum: tñ male ſciuit ſe explicare. ℭ Ad tertium queſitū de vrina dicit Dynus: ꝙ vrina eſt ſupfluitas epatis ꝛ venaꝝ mediā⸗te virtute alteratiua: que procedit in ipſas venas ab epate. In febre aūt peſtilentiali non ꝑncipalr̄ nocumentū ſit circa epar: ſed circa partē cordis: ꝛ ideo ſupfluitas: que ab epa⸗te decidit̃ non alteratur alteratione magna: vnde vrina in talibus febribus non eſt ꝓprium ſignū: ꝫ imo poteſt eē nā⸗lis in colore ꝛ ſubſtantia ꝛ ſedimine: ꝛ ille cuius eſt tendit ad mortē: vt fen ſcḋa huius: ſicut hoc vidimus ēt in egritu⸗dinibus alijs mortalibus ꝛ in ptiſi: in qua vrina nō eſt mul⸗tum ꝑmutata a nāli: ꝛ tñ infirmus tēdit ad mortē. Quādo ergo mā mala non eſt in locis vrine: ſed eſt verbi gratia cir⸗ca pectus: pōt vrina eſſe bona ꝛ egritudo mortalis: ꝛ hoc etiā dicit Dynus 4ᵃ fen cap. de ſlonia. ℭ Thadeus ꝯo ſu⸗per illo apho. 4ᵉ particu. Quibus in. vij. terminat̃ ꝛc. dat cām huius: q: febris peſtilentialis īterficit ꝓpter nocumē⸗tuꝫ: qḋ accidit virtuti vitali. ſed digeſtio ſit per virtutē nā⸗lem: ſed poſſe eſt virtutē nālem facere oꝑationem ſuā: virtu⸗te vitali tendēte ad deſtructionē: vt dicit Auicē. ꝑmo cañ. cap. de virtute vitali. Huic ēt ſentētie aſſentit Antonius de Parma ſup illo cap. ℭ Conciliator ꝯo dīa 95ᵃ. in fine co⸗natur dare cām: quare in febre peſtilentiali pōt eſſe pulſus bonus: ꝛ bona vrina: ꝛ infirmus tendit ad mortē: ꝛ dicit ꝙ ꝓprium febribus peſtilētialibus pre alijs febribus eſt: ꝙ ipſe vehemēter inhereant cordi: vt nocumētū eius ſuſcipiat̃ in corde non ſic in epate ꝛ in alijs: vnde virtus nālis pterri⸗ta in nullo attentat̃ ſurgere cōtra morbum: ſed vertit ſe vt corpus gubernet ſicut in ſanitate: ꝛ ideo pulſus appet bo⸗nus ꝛ vrina bona: ꝛ ꝓpter hoc vrina ſicut in ſanitate i mor⸗bo diuturno permanens iudicat̃ mortalis: q: ſignificat ꝙ natura nullo modo attentat ſurgere ꝯtra morbum. ℭ Hec dicta Conciliatoris ſunt rhetorica. Quō enim virtus cor⸗dis eſt territa a forma: que eſt forma nāliter agēs. ſ. febris: niſi per multam ꝑmutationē in ſubſtantia ꝛ ſpiritu cordis: ſed tanta permutatione exiſtente non ſe verteret ad regimē corporis: imo retorqueret morbū. ℭ Nos autē in hac mā ponemus ꝑmo caſum: quē vidimus. Uir fuit qdam nomi⸗ne Saſalus: qui in ꝑncipio peſtilentie incepit lente febrire vt in ꝑncipio iudicaremꝰ ephimerā ex triſticia: que ei erat ex cauſa manifeſta: poſtea diximus eſſe benignā putridaꝫ: pulſus autem ꝛ vrina laudabilia erant: ꝛ nunq̃ꝫ accubuit lectum niſi horis: quibus conſueuerat ſanus: ꝛ linguā bo⸗nam habebat: ꝛ colorē faciei habebat bonū: ꝛ ꝯuenienter quieſcebat in nocte: in ſeptima die correptus eſt ſudore fri⸗gido in capite ꝛ collo ꝛ ſubito mortuus eſt: ꝛ nos medici heſitauimus: vnde hoc potuerit eſſe: ꝛ illo mēſe detecta eſt peſtilentia: ꝛ inuaſit multitudinē hominum incredibilem. ℭ Oportet ergo inueſtigare quō febris occidit ſubito ap⸗parentibus ſignis bonis: ꝛ qḋ dictum eſt ſupra de bonita⸗te vrine: ꝙ materia eſt circa ſpūalia ꝛ non circa epar eſt di⸗ctum: qḋ poteſt tolerari: tñ habet difficultates exigendas in ſcia ꝑncipioꝝ. Primo quō cum malignitate ſpūs cordis pōt ſtare bona diſpoſitio ſpūs epatis: cū ſpūs cordis ſit il⸗li ſicut pfectio ꝛ forma. ℭ Amplius. Quō corruptis mate⸗riebus in corde ſaluat̃ materieꝝ bonitas in epate: ꝛ opor⸗tet neceſſario tenere: ꝙ diſpoſitio ſpirituū ꝛ humiditatum cordis habeat ſuā latitudinē aliam a latitudine diſpōnum humiditatū epatis: ꝛ lꝫ non poſſit exire diſpōnum cordis latitudo: qn ſequat̃ mors ꝛ deſtructio ēpis: pōt tñ fieri mu⸗tatio multa itra illā latitudinē: ꝛ tñ nō fiet mutatio multa i⸗tra latitudinē diſpōnum epatis: ꝛ tu ꝯſidera. ℭ Alius mo⸗dus dicendi: quem alias poſuimus eſt: ꝙ forma venenoſi⸗tatis poteſt aſſimilari formis: que inducunt̃ in fine altera⸗tionis: ita ꝙ aliqñ hoc contingat: poſſibile eſt ergo ꝙ aer peſtilentialis aliqñ incipiat inducere calorē ꝛ venenoſitatē in mām cordis: quā putrefacit: ꝛ tunc hec febris peſtilen⸗tialis icipit cum prauitate ꝛ vehemētia accidētiuꝫ vt dicit Auic̄. Aliqñ autem contingere poteſt ex natura recipien⸗tis: ꝙ incipit iducere aliquem calorē accidētalē remiſſum: ꝛ vñ homo lente febrit: nondum tñ ille calor ſit venenoſus: ꝛ toto tempore: quo ille calor habitus non eſt venenoſus: fe⸗briens habet pulſum bonū ꝛ vrinam bonā. Ultimo aūt. i. precedente hec alteratione in aliqua menſura nobis igno⸗ta iducitur venenoſitas. i. calor venenoſus ſiue inducat̃ in tempore ſiue in inſtanti nō curamus: ꝛ tunc occidit. ℭ Pre⸗ter hunc autē modum eſt alius modus generalis: qui icida⸗dit iſtū cum conſiderabis: ꝛ eſt ꝙ manifeſtum eſt per ſe: ꝙ quando homo febrit cū bono pulſu ꝛ bona vrina: impoſſi⸗bile eſt: ꝙ ex illa febre ſtante diſpoſitione illa moriatur. Si igitur poſt bonū pulſum ꝛ vrinā moriatur cito: non eſt niſi q: mutatio eſt facta in hac febre de bonitate eius ad mali⸗tiam. Hec mutatio poteſt etiam fieri in febribus multum: que accidunt ab aere peſtilentiali: ꝛ modi huius mutatio⸗nis ſunt plures. ℭ Unus eſt: q: ponamus ꝙ aliq̄s febriat tēpore peſtilentiali febre: que ſit ex ſui natura ſalubris: quā febrem homo incurriſſet: quāuis aer non fuiſſet peſtilen⸗tialis: vel pone ꝙ incurrat eam ex aeris diſpoſitione: tamē ſit de ſalubribus: ꝛ ſtante iſta febre ſalubri lateat aliq̃ ma⸗teria venenoſa: qualis eſſet illa materia antracis: que gene⸗rabatur ex malitia aeris in aliqua parte ſpiritualium: ſed ſtabat quieta ꝛ occulta: ꝛ in hora igitur criſis huius febris ſalubris iſta materia moueat̃ ꝛ attingat cor ꝛ ſubito inter⸗ficiat: vel in hora non criſis: hoc anteꝫ plꝰ euenit in febri⸗bus peſtilentialibus. nam he materie praue plus ſunt apte generari in tempore illo: tamen in febribus ꝛ temporibus non peſtilentialibus poteſt hoc cōtingere: ꝛ iam iſte caſus turbauit ꝛ infeſtauit oculos medicos ſine culpa. ℭ Secū⸗dus modus eſt: ꝙ ſtante iſta febre ſalubri aer continue in⸗ſpiratus conuerteret materiam ad venenoſitatem: ꝛ tamē non erat ſic conuerſa prius: ex hoc moritur iſte. Et tamē ſi aer non fuiſſet peſtilentialis: ꝛ non fuiſſet permutatio ad

tantam

Quō feb. peſti. poſſit occidere ſtātib⁹ bo⸗nis ſignis vrine pul⸗ſus ꝛ alio⸗rum.

Ubi ve⸗nenoſa de nouo mo⸗ta ſepe i fe⸗brib⁹ peſti⸗lē. ſubito occidūt q̄n⸗doq̃ ēt in alijs feb.

tantam prauitatem materie: ⁊ ideo multum conari debemus in rectificatiõe aeris. ¶ Et ex hoc apparebit cã terribilis effectus apparentis tempore praue pestilentie: ⁊ est vt nos videamus quasi aliquos liberatos ab aliqua febre cõtinua propter aliquam crisim optimam: qui subito moriẽtur in tempore: in quo iudicas eos ↄualescere: ⁊ hoc ↄtingit: q: lꝫ iste liberatus sit per euacuationem. verbi gratia. sanguinis qui exiuit per nares: qui fuerat cã febris ↄtinue sanguinee: tñ in eo est aliqđ peccatum cholere apte corrũpi: ⁊ aer venenosus ↄuertet eaꝫ ad naturam veneni. In die ergo ↄualescentie: in quo gloriatus fuisti de salute infirmi: ⁊ congauisus sibi ⁊ suis: subito hac corruptione cholere facta: q: virtus est debilis arripitur febre: ⁊ in paucis horis: vel diebus occidit illum. Et plus euenit hoc in aere pestilentiali: vt notum est: nec de hac possibilitate est mirãdũ: nec de cita occisione cum cã effectus possit esse causa apta ad hanc transmutationem malaꝫ: ⁊ aer possit esse multum corruptus: ⁊ materia mala posset esse multe malitiei vehementer agẽs in corpus debile: quale est corpus ↄualescẽs. Nõne vides: ꝙ in ꝯo ↄualescente Aui. timet mortem propter assurgere ad assellã vt apparet fen scđa huius. Scias hoc. Alios modos autem huius mutationis per te ↄsideres. ⁊ ex his leuiter cessant argª.

¶ Et hesitant medici ⁊c. Quia non preuiderunt mortẽ: nec cãm. Ex istis sic dictis imediate: ⁊ ex his primis .s. habentibus febrem pestilentialẽ credo bene: ꝙ quãdo in eis apparet fetor anhelitus: non stet bonitas pulsus: sed tũc incipiat ad mortẽ ↄmutari: ⁊ si est bonitas pulsus: est quãtum ad differentias: que ↄsequuntur gradum caloris: vt illum sequuntur: vt dixit prima via cõmunis ⁊c.

¶ De signis. Capitulum. iij.

E illis que significant pestilentiã de rebus: que currunt cursu causarum est: vt multiplicentur rhothoni: et assuhub in principijs autũni: ⁊ inebulnam indicat pestilentia indicatione cause.

¶ Hic ponit signa pestilentie. Et primo ponit signa: que cõcurrunt cursu cãrum. Scđo que sunt fm semitã societatis eie. ibi scđa. (Signa aũt.) Prima in quatuor. primo ponit signa pestilentie autũnalis. secũdo hyemalis. tertio estiue. quarto ponit signa generalia: que possunt ad ver ⁊ ad alia tempora applicari. ibi scđa. (Et quãdo multiplicatur.) ibi tertia. (Pestilentia autẽ.) ibi 4ª. (Silr quãdo videris ⁊c.) Royonis est ignis: qui apparet in aere motus: vt stella cadens vel currẽs. Asub est ignis qui videt̃ stare in aere: vt colũna: vel aliqua figura stans. Questio. I.

Dubitatur pmo: q: nõ vr̃ ꝙ apparitio illoꝝ igniũ significet pestilẽtiã: q: sicut apparet 4º metheororum isti ignes fiũt exalatione calida ⁊ sicca pertingente ad partem aeris superiorem versus ignẽ: exalatio autẽ calida ⁊ sicca non est signum pestilentie: imo remotionis pestilentie: q: aer pestilentialis est humidus cum obtuso calore: ⁊ talẽ moduꝫ humiditatis destruit exalatio sicca ignea: vnde Aristo. problematum. 25. 19º problemate interrogãs: quare aer nõ putrefit. dicit: q: ẽ igne plenus. ¶ Dubitatur scđo: in quo tempore dicatur esse ista pestilẽtia: an in autũno: an in hyeme sequenti. ¶ Dubitatur tertio. quomodo hec signa sunt ẽt cãe. Ignes .n. cadentes: aut stantes in suprema parte aeris non causant aliquid in nostram humiditatẽ: licet significẽt. ¶ In hac mã methereologicus ⁊ astrologus possunt multa dicere. Dicamus ergo quantuꝫ nobis sufficiat. Primo dicamus: ꝙ isti ignes nõ significãt verã pestilentiã: sed soluꝫ malitiã autũni: q: significãt eius supfluã siccitatẽ: sꝫ autũnus siccus ẽ prauus prauas faciẽs egritudines: ⁊ q: isti vapores sicci calidi qui supius ignes sunt: hic inferius siccum faciũt aerẽ: ⁊ sunt eiusdem speciei: ⁊ ideo di ꝙ isti ignes currunt cursu causarum: non ꝙ illi q sunt superius circa extremum ignis causent proprie hoc: sed illi qui sunt in hoc spacio eiusdem speciei cũ illis: ⁊ hoc est: qđ vltimo Aui. dicit. Indicatur indicatione cause: quia indicãt eos: qui sunt cã. ¶ Secundo possumus dicere: ꝙ exalatio calida ⁊ sicca non facit pestilentiã: sed quãdo multi vapores surgunt in aere fit: tunc pestilentia: vnde problematum primo problemate. xj. dicit Arist. ꝙ quãdo ex terra vapor multus ascendit: annus pestilentie fit. Isti ergo ignes intelligendi sunt: ꝙ ↄiungantur cum multa euaporatione preter eorum apparitionem: sicut statim infra ponit Aui. ¶ Vel possemus imaginari: ꝙ multitudo vaporum in aere non potest ↄsumi: sed aeri miscetur: sed pars istorũ potest calefieri ⁊ exiccari: quãuis a principio sue eleuationis non fiat talis: vel fuit occultus vapor calidus ⁊ siccus in vaporibus humidis: propter istã ergo multitudinẽ humidis vaporibus mixtis remanentibus in aere et calidis ⁊ siccis sursuꝫ eleuatis fiũt ex illis pestilẽtia ⁊ ex istis ignes qui non fuissent eleuati sursuꝫ: sed soli ⁊ permixti cepissent ascendere. fm ergo hunc modum isti ignes possunt significare pestilentiã: ⁊ currunt cursu cãrum: q: indicãt causam dictã: hic tñ sermo ex principijs metheorologicis põt molestari: sed nõ curamus. ¶ Tertio possumus dicere: ꝙ isti ignes multi non solum moti: sed etiã quiescentes: de qbus est cometa: fiunt ex dominio martis: cuius dominiuꝫ est cã mortis ⁊ pestilentie in aere. Currũt ergo cursu cause: quia significãt cãm. s. impressionem martis: ideo ysaac febrium quinto cum dixit. apparitionem flãmarum ⁊ lãpaduꝫ multorũ ⁊ diuersorum in autũno significare pestilentiã: subdit: ꝙ si quidã querunt huius rationis intentionem dicemus: que sunt nõ posse intelligi: nisi prius preuideãt multos motus stellarum: scientiã ⁊ ↄiunctiones earum adinuicẽ: que fit in circulis suis qualitate cuiusqꝫ stellarum: que est fm earum loca. Jam ergo apparet solutio prime ⁊ tertie dubitationis. ¶ Ad secundum dubium ⁊ fm primum modũ dicendi est dicendum: ꝙ ipsa pestilẽtia erit in ipso autũno: ⁊ erũt febres de materiebus corruptis: ⁊ egritudinis aliet sicut scabies ⁊ lepre ⁊ cancri: ⁊ poterit extẽdi in hyeme: in qua materie iste constringuntur: sed fm scđm modum dicendi ⁊ tertium ista pestilentia poterit esse in hyeme: ⁊ vere: ⁊ estate futura.

¶ Et quando multiplicatur auster et subsolanus in kenif diebus aliquot. Et quotiens videris turbiditatem aeris: ⁊ nebulositatẽ eius: ⁊ existimaueris pluuiam: ⁊ inueneris aerem vacuum siccum: ⁊ non pluit: tunc scias ꝙ complexio hyemis erit corrupta.

¶ Considerãdum ꝙ multiplicatio austri facit aerẽ humidũ ⁊ etiã calidum. Subsolanus autẽ addit ad caloreꝫ in aere. ¶ In chenis. i. mense decembris: in quo est principiũ hyemis vides hos ventos flare: ⁊ vides aereꝫ nebulosum ⁊c. significãtur multi vapores humiditatũ caliditate turbãtes mixti in aere: si ergo pluit per illorũ vaporũ ascẽsuꝫ ⁊ ↄuersionẽ in aquã: tũc aer nõ remaneret ꝓfundatus siue mixtus cum illis vaporibus: ⁊ sic nõ fieret putredinalis: q: igitur pluuia non fit imo inuenis aerẽ vacuũ a pluuia: siccũ. i. pluuia priuatuꝫ aer corrũpitur: q: illi vapores cum caliditate putrefiunt siue putrefaciunt aerẽ: ⁊ q: non solum hyemis imo possunt tot esse vapores: ⁊ tãta corruptione ꝙ dominabit̃ toto anno ⁊ hoc est ꝓblema Arist. ꝓblematuꝫ pmo ⁊ 3º problemate: dicit enim propter quid austri sicci: ⁊ non aquosi. febriles sunt. Et soluit dicens: q: caliditatẽ ⁊ humiditatẽ extraneã faciunt in aere: sunt enim humidi ⁊ calidi. ¶ Considerãdum tñ ꝙ si simul cum austro fit subsolanus:

addit illi humiditati superflue caliditatẽ: ꝓpter quã citius putrescit: ⁊ nõ expectetur calor veris vel estatis.

¶ Pestilentiam autem estiuam malignã ⁊ malam significat paucitas pluuie in vere cum frigore: deinde multiplicatur auster: ⁊ conturbatur aer aliquot diebus: deinde clarificat᷑ post ebdomadam vnam non supra: ⁊ accidit frigus in nocte: ⁊ in die calor est vehemens: ⁊ presocatio: ⁊ conturbatio: ⁊ caliditas: tunc iam venit pestilentia: ⁊ expectantur febres pestilẽtie: ⁊ variole: ⁊ his similia. ¶ Et similiter quando estas non est vehementis caloris: ⁊ est vehementis conturbationis habens matutina alterata: ⁊ iam preterierunt in autũno asuhub: ⁊ ignes: ⁊ vehiziz: ⁊ alia est signum pestilentie et aliorum. ¶ Et similiter quando videris aerẽ alterari in die vno multis vicibus: ⁊ clarificat᷑ aer die aliquo: ⁊ oritur sol clarus: ⁊ conturbat᷑ die alio ⁊ oritur in velaminibus nebule: que ẽ: vt puluis: tunc iudica: ꝙ pestilentia accidet.

Propter, qd pauca pluuia et, frigus i vere facit ad pestilẽtiã.

¶ Dubitatur quare facit ad hãc pestilentiã pauca pluuia ⁊ frigus i vere. ¶ Amplius. Quõ potest accidere frigus in nocte ⁊ caliditas. ¶ Dicendum ꝙ ver frigidũ pauce pluuie tenet materias vsqȝ ad estatem: deinde. i. post ver: multiplicatur auster: ⁊ hec est cã multorum vaporum in aere: signũ cuius ẽ turbiditas aeris: ⁊ quãdo isti vapores ꝓfunditus admiscentur aeri: q: aliqualiter subtiliantur: fit aer clarior ꝙ̃ prius esset: ⁊ ista claritas non dȝ multum perdurare: sed sufficit: ꝙ circa hebdomadã: ⁊ iterum inturbidetur aer per aduentum vaporum multorũ. Si enim illa claritas vltra hebdomadã perduraret: nõ põt significare illorum vaporum ꝯsumptionem. Ex hac igitur dispõne suspicandum est aerẽ factum esse putridum ex illis multis vaporibus: ⁊ affirmatio huius ẽ: q: accidit frigus in nocte. ¶ Cõsiderãdum ꝙ istud frigus: ⁊ ista caliditas possunt intelligi esse in aere. nã isti vapores humidi sunt aquei ex natura: ⁊ ideo sole recedente tendunt ad frigiditatem: sed conclusõ in eis calido fit putredo: ⁊ vincit calor: ⁊ intus apparet in eis caliditas: ⁊ ꝯm hanc imaginationem primo sero apparebit in aere frigiditas: ⁊ aliqua alia hora noctis apparebit caliditas: ⁊ econtra possemus imaginari ꝙ aer grossus ex his vaporibus factus retinet caliditatem: quã in die acquisiuit in primo sero vsqȝ ad aliquã partem noctis: postea autem mutatur ad frigiditatem: tu autem considera. Hoc autem frigus ⁊ caliditas possunt intelligi esse in corporibus. Nã aer iste putridus inspiratus attingens cor ledit: quãuis nondum faciat febrẽ: ⁊ ideo calor ab exterioribus ad interiora cõtrahitur: accidit ergo frigus in nocte circa extrema: ⁊ caliditas i interioribus. Possemus autẽ aliter dicere: ꝙ aer iste grossus humidus absentia solis infrigidat᷑ in nocte: ⁊ ex hoc intus ꝯcludit calʼm ⁊ calʼm sentit᷑ minus: ⁊ cũ hoc ledit spũalia: qꝺ autem fit: verũ est: ꝙ iste aer ꝯturbat nos: ⁊ nocendo spũalibus ẽ cã modi ꝓfocationis. Cor enim in eius attractione ledit᷑: ⁊ ex hoc quasi nõ vẽ hominiꝙ ab ea euẽtetur. Ista autẽ plus apparẽt in nocte: aut q: in die fit euentatio a zephiro ⁊ borea: vt Ar. problematum. 25. 15. problemate: aut q: intus concluditur calor: aut q: in die propter attẽtionẽ ad alia homines nõ sic ꝯsiderant has mutationes in se: sicut accidit pʼho hñti aꝑa in cora: qui plus molestabatur in nocte ꝙ̃ in die: vt apparet a Gal. in lib. de motibus liqdis. Ista ergo pestilẽtia ẽ mala ⁊ magna: q: est vera pestilẽtia ex multa putredine in aere.

¶ Et his similia: q: morbilli carbũculi. i. aꝑãta de mã venenosa mẽbrorũ corruptiones ⁊ similes dispõnes illis que facte sunt in pestilẽtia: ⁊ nos testificamur hãc vidisse. ¶ Et silr. Hoc est aliud signũ pestilẽtie estiue: in qua significamꝰ occultã ⁊ malignã mãm putredinalẽ in aere: cuius signum est: q: hoĩes valde ꝯturbant᷑: vt non possint in nocte huius estatis quiescere: ⁊ tñ nõ indicãt se ꝑcipere fortẽ caliditatem. est ergo ex malitia putredinis. ¶ Habẽs matutina alterata. s. de caliditate ꝓcedẽte ad frigiditatẽ: ⁊ ecõtra: vt supra diximus: cõiter tñ accidit: ꝙ circa aurorã frigus plus apparet: quãuis nobis sol fit ꝓpinquior: vt ꝓblematũ. 25. 5ᵒ problemate. ¶ Ignes. s. diuersorum modorũ. ¶ Negezi. i. ignes descẽdẽtes. Et dixit hoc vocabulũ Aui. vt significaret diuersos modos ignis: qui diuersificãtur in forma: ⁊ in motu: ⁊ quiete: ⁊ in motu est magna diuersitas: iõ dixit. Et alia. i. alij: ⁊ diuersi modi horum igniũ. vt ꝯbi grãꝙ appareat aliqua cometa cũ hoc dixit Aui. ¶ Preterierũt i autũno: vt innuat per hocꝙ cã istorũ est dñium alicuius maliuoli planete: cuius ipressio in aere incipit apparere tpe quo isti ignes sunt magis apti fieri. s. in autũno: ⁊ aliorum: quia circulorũ ⁊ motis principiũ. ¶ Et silr. Ista alteratio est õ caliditate ad frigiditatẽ: vnde virtus debilitatur de turbulentia ad claritatẽ: ⁊ nõ solũ in vno die: sȝ in die ⁊ die: vnde significat multitudinẽ vaporũ in aere sparsorũ: ⁊ idẽ significat ortus solis cũ nebula humida sparsa in aerẽ: vnde videtur vt puluis: q: apparet aer quasi esset puluerulentus. Pestilẽtia accidit. s. cito. Hoc aũt signũ verum est quocũqȝ tempore accidat: ita ꝙ si accidat in hyeme poterit significare pestilentiã in vere: aut in ipsamet hyeme ꝯm quãtitatem vaporum: ⁊ ipsorum violentiã: ⁊ malitiam.

¶ Signa autem que sunt ꝯm semitã satietatis cause sunt: verbi gratia: videas ranas iam multiplicari: ⁊ videas reptilia generata ex putredine iam multiplicari. ¶ Et de eis que significãt illud est: vt videas mures: ⁊ animalia: que habitant sub terra fugere ad superficiem terre: ⁊ exire manifeste: ⁊ videas animalia male nature: sicut alakaliki: ⁊ ciconias fugere ex nidis suis: ⁊ ire ab eis: ⁊ fortasse dimittunt oua sua.

¶ Considerãdum ꝙ ista signa dicuntur esse ꝯm semitã societatis cause: q: ipsa nõ sunt cause: sed associantur causis: sicut ranarũ paruarũ multitudo: que significat superfluam humiditatem: ex qua fiunt: vt etiã sumitur ab Aristo. problematũ primo. 22. problemate: vbi hoc problema querit᷑. Nos autem vidimus ante quãdã pestilentiã tãtã multitudinẽ harũ ranarum: vt cooperirẽt terrã in multis locis: ⁊ erãt rane parue cũ quadã cauda: ⁊ has ranas Arist. vocat ranas crinoidas. Alij tñ dicũt: ꝙ illarũ facies habẽt signa rubea. ¶ Alakaliki idest serpentes quidã. Hec enim signa significãt magnã putredinem in cauernis terre. ¶ Cõsiderandũ ꝙ ista possunt dici signa ⁊ cause: sicut ignes volãtes: qui lȝ non sint causa: tamen significãt causam: tamen signa: que ꝯm veritatem sunt cause: sunt multiplicatio austri: turbiditas aeris: apparitio aeris puluerulenti ⁊ similia.

¶ Supra troc. quartum de febre pestilentiali.

¶ De causis ⁊ signis pestilentie. Cap. I.

Uandoqȝ accidit corꝰ aeris in substantia tãtum: aut in qualitate tãtum: aut in substãtia ⁊ qualitate simul. ¶ Corruptio que accidit in qualitate tantum est plurimum cã egritudinum diuersarum: vt tenasmonis: dissinterie: squinantie appoplexie: morbilli: ⁊ frenesis: ⁊ variole: ⁊ aliarum passionum teste Hypo. tertia particula affo. qui ponit cõbinationes aeris esse causas di-

uersarum egritudinū: ⁊ iste corruptiões possunt esse cause febriū. ¶ Verū corruptio: que accidit in substātia aeris a cā superiori principaliter euenit: q̄ a cā superiori reguntur inferiora: vel a cā inferiori tātum: que corruptio si fiat concurrentibus istis duabus causis simul: maxime est cā feb. pestilentialis: que feb. cōicatur multis hominibus: ⁊ non omnibus: sed maxime paratis: aut ratiōe plectore in toto existētis: aut ratione debilitatis virtutis: ⁊ quādoq̄ rōne etatis: vt ifantibus qui quāto magis appropinquant̄ principijs generationis: tāto sunt debiliores: ⁊ in senibus etiā: aut etiā debilis nature: vt in corporibus debilis texture: aut cōpositionis rare: aut etiā debilis ꝓpter egritudinē: q̄ precessit vel aliud accidēs. Animaliū enī corpora simul a pestilentia patiūtur: ⁊ vtplurimū moriūtur a pestilētia vtētes malo regimine. ¶ Sciēdum q̄ lз Aui. signa pestilētie presentis ⁊ future posuerit: tñ inter cetera pestilentiā significat mortalitas in pereūtibus: siue sint canes: siue pisces: siue animalia in cauernis habitantia: siue super terrā gradientia: que mortalitas si eueniat aialibus habitātibus cū homine: vt gallinis: canibus: gattis: ⁊ similibus de ꝓpinquo humane nature est ventura. ¶ Et nota q̄ in istis febribus pestilētialibus nō subito interficientibus cōicātur bubones vtplurimū: ⁊ alia apostemata: que cōtingunt in diuersis partibus corporis sm̄ q̄ humores ad diuersas partes corporis mittūtur: vnde cor specialiter in istis feb. patitur: tñ est possibile: q̄ in epate sint humores superflui: qui mittunt̄ ad inguina: vel in cerebro: qui mittuntur retro aures: ⁊ si in corde sint humores superflui mittūtur ad subasselias: aut ad alia mēbra satis remota. Ex quibus humoribus sic dispersis causant̄ herisipille: bubones: carbūculi: ⁊ alia diuersa genera apostematum sm̄ q̄ humores sunt diuersi: que apostemata quāto a corde ⁊ emunctorio sunt remotiora: tāto minus periculū sunt portēdētia. ¶ Et sciendum q̄ in corporibus humidis cā corruptionis ⁊ putredinis est humiditas abundās: sed corpora calida ⁊ sicca nisi preseruētur facilius sunt disposita ad pestilentiā recipiēdā: q̄ vie in eis sunt latiores: ⁊ magis aperte. ¶ Cause cadentes ⁊ multiplicātes mortē tēpore epidimie sunt illa que sequuntur. Primo desperatio: q̄ desperabāt de salute dicentes: q̄ hoc erat vindicta ⁊ ira dei. Secundo propter confidentiā: quā multi habuerunt de absolutione eis cōcessa a pena ⁊ culpa. ꝓpter qđ multi eligebāt potius mori q̄ viuere. Tertio moriebātur qui carebāt seruitoribus ⁊ seruitio: q̄ nolebat vnus alteri vicinari ꝓpter ↄtagionē morbi: ⁊ ꝓpter hoc oportebat patientē debilē surgere pro suis necessitatibus: ⁊ eidē remedia nō applicabātur. Quarto mala imaginatio: quā habebāt de toxicis ⁊ pulueribus dicētes: q̄ postq̄ erāt toxicati amplius cibari nō poterāt. Quinto mala regiminis ordinatio: q̄ multi comedebāt plus solito: alij comedebāt cibum hora nō ordinata: vt scз de nocte vel magis de mane quādo surgebāt: in quibus tñ magis grauabatur. Item multi vtebātur coitu superfluo ⁊ saturato: ⁊ coitus superfluus erat eis venenum. Sexto quia multi credentes bene facere: ⁊ volentes se preseruare acceperunt medicinas laxatiuas quibus dilatabātur: ⁊ vie eorum aperiebātur: ⁊ humiditates in corpore cōmouebātur quare ab epidimia infecti moriebātur.

¶ De curationibus feb. pestilētialiū. Ca. iiij.

Umma curationis earum est exiccatio. Et illud cum flobothomia ⁊ solutione vētris: ⁊ oportet: vt incipiatur in ea ad euacuandum: si autem materia vincēs fuerit sanguinea fiat flobothomia ⁊ si fuerint humores alij euacuentur.

¶ Primo ponit cañ. curationis. Secūdo preseruationis ibi scđa. (Oportet.) Prima in duas. Primo ponit curā p euacuationem. Secundo per infrigidationem: ⁊ aeris rectificationem. ibi scđa. (Et oportet.) ¶ Considerādum: q̄ sicut iā diximus febres pestilentiales possunt esse diuerse in diuersis: vt in aliquo cholerice: ⁊ in aliquo flegmatice: ⁊ in aliquo melācholice: ⁊ in aliquo sanguinee: ⁊ potest etiā eē diuersitas earum: vt contingat putrefieri humiditates circa cor: ⁊ est ista vera pestilentialis: ⁊ aliqua pestilentialis potest esse: in qua putrescāt humores circa aliquas venas: et hoc propter eorum dispositionez. Euacuatio igitur fiat vel flobothomia: vel pharmacia sm̄ q̄ conuenit. Et attende q̄ facere flebothomiā in febre pestilentiali: in qua non conuenit est magnus error: ⁊ maior q̄ fuum simile in alijs. ¶ Cōsiderādum secundo: q̄ cum in febre pestilentiali non sit magna distemperātia in gradu caloris: sicut in causone: ⁊ similibus: sed presentia male materie indicat euacuationē potius: ⁊ prius q̄ aliquā alterationez: ⁊ ideo dixit: q̄ summa curationis est exiccatio. i. euacuatio: vbi tamen cum febre pestilentiali esset magna alteratio vel inflāmatio: vt cū eēt febris ethica: ⁊ multi ⁊ acuti caloris audacter infrigidamus. ¶ Considerandum tertio: q̄ ista mā cum sit putrida maligna putredine: debemus conari quātuз possumus ad eius euacuationem ⁊ cito: semper enim speramus plus de eius materiei corruptione q̄ de digestione: ⁊ hoc propter grossitiem aeris presentis corrupti: ⁊ materie aptitudinez propter hoc incipimus ad euacuādum. Et ego vidi socios nostros viros expertos: qui in praua pestilentia prima: vel secunda: vel tertia die: vel quarta in summa q̄citius poterāt dabāt pharmaca euacuātia exsoluendo mācharacterem: sicut reubarbarum aliqui: ⁊ agaricum aliqui cum turbith: ⁊ quidā dabāt quādoq̄ medicinas istas vigoratas cum scamonea pauca: ⁊ vidimus plures euasisse per manus istorū q̄ per manus illorum: qui non purgabāt nisi cum lenibus clysterijs: ⁊ quādoq̄ sola cassia: ⁊ dicebāt isti viri solēnes hoc voluisse Auic. cum dixit. Et oportet vt incipiatur in ea ad euacuādum: ⁊ dicebant: q̄ si in morbis furiosis ante digestionem preceptum est euacuari: multo magis ista euacuatio competit in mā faciente febrem pestilentialem: potest enim dici furiosior omni mā furiosa. ¶ Considerandum quarto: q̄ istā euacuationem ad quā Auicen. festinat in febre pestilentiali vocat exiccationem: vnde dicit summa curationis est exiccatio. tñ Auicen. euacuationem minoratiuā vocat exiccationem siue sit minoratio materierum: que non sunt dicende cā coniuncta vel antecedens: sed sunt materie complicate siue coniuncte cum febre: ⁊ sic appellauit supra capitulo de cura putridarum in vniuersali cuз dicit. Cum administraueris cañ. predictos: ⁊ dixit sm̄ semitam minorationis ⁊ exiccationis ⁊c̄. siue iste materie sint cā coniuncta vel antecedens feb. ⁊ hoc modo euacuationem minoratiuā vocat exiccationem: ⁊ ita capitulo de cura variolarum cum dicit. phlebothometur quātitate: qua exiccet. i. minoret de mā: ⁊ ista minoratio etiā dicitur abscisiua cause scilicet partialis abscisiua. Hāc ergo exiccationem idest euacuationem minoratiuā: que accipiat de cā cōiuncta faciente febrem: ⁊ antecedenti Auicen. precipit facere. ¶ Sed tu dices. Si illa mā est ita praua: sicut mā furiosa: quare ergo non euacuamus eradicādo mām. ¶ Dicēdum q̄ hoc propter casum virtutis. Incipit enim hec febris a spirituū malignitate: si quis autem vellet tenere: q̄ in principio putridarum pestilentialium non competeret pharmacū: qđ exsoluendo euacuaret: sed soluз qđ leniter: vt cassia ⁊ viole fundet se super hoc: qđ dicit exiccatio: q̄ Auicen. sic consueuit vocare euacuationem: que est facta cum medicinis: que nō euacuant exsoluendo. Et hec discordia redit ad questiones quas disputauimus supra in cura putridarū in vniuersali. ¶ Credo autem q̄ in pestilentialibus festinādum sit purgare cum pharmaco: qđ euacuat exsoluendo: vt ratio presenti. de febri.

Phlebotomiā vel pharmacā cū exoluens i p̄ncipio febris pestilētialis ꝓcurare ē nulla ꝓmissa digestione.

dictorum virorum probat: determinatio autem temporis ⁊ quãtitatis pharmaci remanet in extimatione medici.

¶ Et oportet vt infrigides domos eorũ ⁊ rectifices aeres ipsarũ domorũ: aut infrigidatio fit: vt vallentur fructibus odoriferis frigidis: ⁊ extremitatibus arborũ frigidarũ ⁊ linimentis: ⁊ rorationibus sumptis ex fructibus frigidis odoriferis: ⁊ ex camphora: ⁊ aqua rosã. ⁊ sandalis: ⁊ roretur domus eorũ omni die aliquotiens: ⁊ proprie cũ aqua ro. ⁊ de salicibus: ⁊ nenufare: ⁊ si fuerint in domo manationes: ⁊ rorationes aque: erit melius. Aeris vero rectificationem dicam.

¶ Considerãdum q̃ infrigidatio remittit putredinem: ⁊ tẽperat caliditatem: quã intus circa cor isti sentiunt. ¶ Aut infrigidatio fit. Primo infrigidat domos eorum. Secundo infrigidat eos per res que sumuntur. Tertio ponit regimen determinate febris pestilentialis. Quarto ponit regimen per cibum. Quinto rectificat aerem. vsicut premittit ⁊ postponit. ibi scđa. (Et administret'.) ibi tertia. (Quod si.) ibi quarta. (Et quandoq̃ accidit.) ibi quinta. (Rectificationis.) Qđ primo dicit est notum. Linimentũ aũt ⁊ delibutio idem est: ⁊ delibutio est quasi affluens linimentum.

¶ Et administrentur eis trocisci de camphora: ⁊ robub frigida: ⁊ aqua lactis acetosi: ⁊ lac acetosũ ablato butyro: ⁊ aqua rosã. in qua dissolutũ est serus acetosũ bonũ: ⁊ acetũ cũ aq̃ iterũ.

¶ Visus est hic Dynus dubius fuisse cum in febre pestilentiali sit duplex intẽtio. s. euacuatio mãe: ⁊ infrigidatio: q̃re non ponit medicinas euacuatiuas: sed infrigidatiuas per os assumendas: vt trocisci de camphora ⁊ rob frigida: vt rob de agresta: ⁊ rob de ribes: ⁊ huiusmodi. ¶ Respõdet q̃ pharmaca euacuãtia mãs sunt dicta supra: ⁊ eadẽ sunt que euacuãt mãa febrium pestilentialium ⁊ non pestilentialiũ: ⁊ in hoc Dynus bene dixit sed postea dixit: q̃ huiusmodi medicine infrigidãtes ⁊ exiccãtes: ⁊ trocisci de camphora ⁊ rob: ⁊ similia contrariãtur proprie putredini: naz putredo consistit in calido ⁊ humido: ⁊ ideo trocisci de cãphora conueniunt omni pestilentiali considerate vt pestilẽtialis est: q2 illi resistũt illi putredini: sz ratione materie putredinis plus conueniãt in quadã pestilentiali febre: vt in cholerica: in quadã minus: vt in flegmatica: tamen in ipsa feb. flegmatica etiã conueniũt ratione putredinis facte ab aere putrido: ⁊ in alia febre flegmatica. s. non pestilentiali non conueniunt. ¶ Hec dicta Dyni indigent determinatione. nã trocisci de cãphora: quibus vtimur in febre pestilentiali cholerica vel sanguinea: non indigent mixtione cum rebus alijs: que remittãt frigus cãphore: sed credo q̃ quãdo febris pestilentialis est lenta: ⁊ mã est frigida flegmatica: tunc est bonũ dare illi aliquid de musco vel de medicaminibus de musco: vt dyamuscum ⁊c̃. ⁊ credo in hoc Haly. in tegni cum dixit: ⁊ post Gal. ⁊ Dyascoridẽ inuente sunt herbe magni iuuamenti: ⁊ velocis valoris sicut valent cãphore in egritudinibus pestilẽtialib⁹ calidis: ⁊ muscus in egritudinibus pestilentialibus frigidis. ¶ Dubitatur vtrum in febre pestilentiali possumus vti tyriaca. ¶ Et dicendũ q̃ vbi febris apparet lenta multum remissi caloris ⁊ venenose putredinis concedi potest aliquid de tyriaca: ⁊ credo hoc Gal. voluisse in libro de cõmoditatib⁹ tyriace. ¶ Ego etiã laudo in febribus pestilentialibus medicamẽ de aqua rosata: ⁊ vino: ⁊ bolo armeno: qđ Aui. scribit secũdo cañ. cap. de luto armeno. Feci autem hanc compositionem. ℞. aque rosã. lib. s. vini. ℥. ij. boli armeni. ʒ. ij. misceãtur: detur de eo in mane cum sirupo suo: ⁊ detur in nocte ⁊ meridie: ⁊ diebus quibus videtur. Et si times stipticitatem succurre cum lenitione: cum minora datione: ⁊ adde multum syrupi citri vel arãciarum: ⁊ agreste: ⁊ vino granatorum.

¶ Et aqua frigida plurima subito est iuuatiua valde: pauca autẽ consequenter exhibita forsitan excitat caliditatem.

¶ Hoc est dictum Joãnitij positum. 16. continentis capitulo de aere. cuius dicti causa est. nã potest esse febris pestilentialis inflãmatiua: in qua competeret copiosus potus aque frigide sm̃ cañ. generales. si ergo biberetur pauca consequenter potest incendi: ⁊ incenderetur: vt ipsa quãdoq̃ conuertatur in cholerã: vt dixit Hypo. secundo regi. acu.

¶ Quod si res prolongetur ad hoc vt tendantur hypocundria: ⁊ infrigidentur extrema: et prolongentur vigilie: ⁊ permixtio mentis: ⁊ vides pectus: ⁊ qđ est super ipsum eleuari ⁊ descendere: tunc necesse est administrare regimẽ trahens caliditatẽ exterius.

¶ Q. si ista febris pestilentialis esset prauia. in qua calor intus occultatur: vnde frigent extrema: ⁊ propter retentionẽ vaporum tenduntur hypocundria: ⁊ euaporat ad caput. Ex quibus propter eorum maliciã non fit somnus: sed vigilie ⁊ alienatio: ⁊ propter incendium multũ eleuatur pectus: ⁊ propter multitudinem vaporũ expirmendorũ multa fit eius constrictio: oportet ergo trahere extra caliditatem cum fricationibus ⁊ euaporationibus extremorũ. Et augmẽtare calidũ nãle cũ cordialibus conuenientibus.

¶ Et quando cadit appetitus restaurentur ad comestionẽ: nam plurimi eorum qui viriliter agunt super illud: ⁊ comedunt violenter absoluuntur: ⁊ viuunt: ⁊ necesse est restaurare eos super cibũ: ⁊ oportet vt sint cibi eorũ ex acetosis: et desiccatiuis: et sint pauce quantitatis. cibi nãq̃ eorũ sunt iterum mali: quare nocet eorum multitudo: inquantũ fit additio: ⁊ nocent inquantum sunt mali.

¶ Considerãdum sm̃ Dynum: q̃ appetitus cadit in pestilẽtiali febre propter cõmunitatem stomachi ad cor: vnde spiritus cum quo stomachus facit suã operationem: est corruptus: ⁊ ideo non appetit: ⁊ ideo restauretur ad comestionem. i. cogãtur violenter comedere: vt spũs illi rectificentur ⁊ corrigatur illorum malitia. ¶ Considerãdum autem q̃ restaurare eos super cibum est frequẽter cibare eos ⁊ parum in vice: vt virtus debilis possit cibum datum multis vicibus digerere: qđ facere non potest vice vna. si ergo in eis fit prostratio virtutis appetitus: sine non laudat cibatio: in pluribus tamen cadit appetitus. Causa autẽ causa est: quia spiritus cordis istorum sunt infecti ⁊ continue inficiuntur ab aere: ⁊ ideo egent quasi continua restauratione vel renouatione: ⁊ cordis confortatione: qđ fit per cibaria contraria istis. s. frigida acetosa: vapores enim laudabiles a cibo eleuati: qui cito trãseunt rectificãt spiritus miscendo se cum eis: ⁊ materialiter augent eos: qui etiã multum comedunt ⁊ violenter: quãuis sint destructi appetitus absoluuntur a febre: ⁊ vomunt: ⁊ si consideras est quasi curatio venenati hominis. Bene ergo necessarium est restaurare eum super cibum. i. cogere eos vel. i. frequenter cibare eos: alias tñ dedimus aliã expositionẽ: restaurentur. s. vt qđ deficit de cibo: suppleatur per electuaria cordialia. ¶ Cibi nãq̃. Potest exponi primo cibi eorum. i. cibi: qui tunc reperiuntur sunt mali. i. sunt infecti etiã ab aeris cor-

ruptione: quare nocet eorum multitudo. i. nocet eorū multa quātitas: inquātū fit additio. s. in materia mala: ⁊ ideo detur parum de eis: ⁊ nocent inquantum sunt mali. i. male qualitatis: q̄ corruptio ab aere: ⁊ iō fiāt acetosi. Hic ergo probat Auic. q̄ non detur multa quātitas ciborū: sed frequenter cibentur: ⁊ q̄ dent̄ cibaria acetosa frigida. ¶ Secundo modo potest exponi: cibi eorum. i. cibi: quibus vtebātur in tempore sanitatis ⁊c. ⁊ probat Auic. q̄ istis dentur cibaria frigida acetosa: ⁊ non in multa quātitate: q̄ si non darentur ista: darētur illa: quibus vtebātur in tempore sanitatis. s. in quātitate multa: ⁊ nō acetosa: sed pinguia ⁊ condita: sicut est cōis hominum consuetudo: sed est manifestum: q̄ dare in quātitate multa est malū: q̄ addit in materia: ⁊ dare in qualitate consueta est malum: quia talia cibaria sunt mala in qualitate: q̄ nō rectificāt malitiā. ergo oportet q̄ sint pauce quātitatis: ⁊ q̄ sint acetosa.

¶ Rectificationis autē pestilentie pars est s̄m sanos: qui sunt in ea: et pars eius est s̄m sanos ⁊ egros. In illa vero que est s̄m sanos intentio est: vt exiccetur aer: et fiat boni odoris: et prohibeatur eius putredo cū quacūq̄ re fit: et rectificetur cū xiloaloes crudo ⁊ ambra: ⁊ thure: ⁊ muscho: et costo dulci et storace: et sandaraca: et assa: et gariofilis: et mastice: et glutino albotin: et landano: et melle: et croco: et bōki: et cupresso: et iunipero: et alusne: et lauro: et cipis: et squināto: et sauina: et acoro: et gallia: et amigdalis amaris: et assaro. Et quandoq̄ fiunt ex istis composita. Et aspergat̄ domus aceto: et assa. ¶ Secundum sanos vero et iterū febricitantes et egros est suffumigatio cum sandalis: et camphora: et corticibus granatorum: et myrto: et malis: et cidonijs: et hebeno: et alsegi: et tamarisco: et ribes: et oportet vt multiplicetur suffumigatio.

¶ Hic rectificat aerem pestilentialem: vt premisit: ⁊ postea postposuit: ⁊ ponit rectificationem pro sanis factā cum rebus calidis ⁊ frigidis: vt aceto: tñ in corporibus sanis securius vtimur calidis ad rectificationem pestilentie: q̄ȝ in febricitātibus. ¶ Cum quocūq̄ re. s. de dicendis vel cum quacūq̄ re. s. calida ⁊ frigida: licet sit securior: in sanis calida. Sandaraca. i. vernix bonka: quidā exponunt. i. assodilli: in secundo cañ. habetur: ⁊ videtur: q̄ sit res: que ad nos non peruenit. Alusnen. capitulū habes secundo cañ. ⁊ est notum: aceto ⁊ assa. i. diuisim vel compositis eis: acetū aūt in pestilētia cōfirmāt oēs: quāuis enim quoddā acetum ex putrefactione consurgat. tñ ipsum frigiditate: ⁊ siccitate cū subtili substātia profundatū mirabili modo putredini obuiat. ¶ Secūdū sanos ⁊c. egros alijs egritudinibus quāuis non essent febres: sed alique putredines vlcerose ⁊ pustulose: vel etiā egros. i. febrientes: qui sunt egri: ⁊ erit locutio superflua ⁊ patet q̄ ista sunt frigida: quia sunt conferentia febribus. ¶ Alkekengi. notū est: q̄ est vna spēs solatrī: alia l̄ra h̄ȝ alsegi: ⁊ non inuenitur quid sit ⁊c.

¶ De regimine q̄d debet̄ egris in pestilentia. Cap. III.

Pars huius regiminis: q̄ ē s̄m egros est: aut debetur febribus tātum: aut febribus: ⁊ apostematibus simul: sed vtrisq̄ subito subueniatur: q̄ citius moriuntur alijs: quibus subuenit̄ vt sequitur. ℞. succi boraginis: buglosse: succi acetose: prunorum acetosorū facta resi⁹ aque nenufaris: aque ros. aque endiuie. ana. q̄r. i. succi mellisse. ℥. i. sandalorū alb. ⁊ rub. añ. ʒ. i. coriādri preparati. ʒ. ij. ros. ru. ℥. s. panis zuccari q̄r. iij. fiat syrupus cū diligentia clarificatus. ¶ Nota q̄ syrupus de ribes valet in fluxu ventris: ⁊ loco eius accipimus succū acetose cum potione que datur: cum isto syrupo debet ministrari vnū coclear de rob vel succis: qui in sequentibus ponētur. Isto syrupo vtatur mane ⁊ sero cū aqua frigida prius bullita. ¶ Item valletur domus cum fructibus odoriferis ⁊ extremitatibus arborū frigidarū: ⁊ liniātur parietes domus cū aqua ros. ⁊ aceto cāphorato. Itē odoret continue spongiā vel pilā prius dictā aquis superius dictis infusā. ¶ Manationes nec forte rorationes aque non laudo in proposito: ⁊ ratio est quā assignat Auicē. q̄ quādo faciunt virtutes agentes necessario celestes: ⁊ virtutes patientes terrestres: humectationem venientem aeri expulsione vaporū ⁊ fumi odorū: ⁊ sparguntur in ipso: ⁊ putrefaciunt ipsum cum vapore debili ⁊c. Et quādo venit s̄m hunc modū alteratio: quare corrumpit complexionē spiritus. ¶ Item fiāt fricationes debiles in extremitatibus ⁊c. ¶ Itē dent̄ trocisci de cāphora qualibet hora diei: quos ponit Auicen. in quinto cañ. tractatu octauo: vbi ponit q̄nq̄ receptas istorum trociscorū: quarū vna est: ⁊ illa laudatur in proposito quorū vnus dissoluitur in aqua bugl. vel acetose: vel nenufaris: ⁊ detur bis in die sc̄ȝ mane ⁊ sero: ⁊ in introitu lecti. ¶ Itē bibāt de mane iulep alexādrinū multa aqua mixtū quādo sitiūt: si iulep nō habueris detur eis multus potus aque frigide prius bullite: ⁊ postea infrigidirate. ¶ Electuarium ad idē. ℞. cōserue ros. cōserue nenufaris: cōserue buglos. cōserue boraginis. añ. ʒ. iij. corticum citri cum zuccharo cōditi. ℥. s. coriādri se. acetose: sandalorū alb. ⁊ rub. añ. ʒ. i. rasure eboris. karabe: boli arme. spodij fini electi. ana. ʒ. i. cāphore. ℈. i. pānorū sine perlarū auri numero. vij. panis zucchari q̄r. s. fiat conditum in modum zucchari ros. cum aqua ros. electa aromatiȝetur. ¶ Itē valet in pposito rob. i. succus fructuū stipticorū per decoctionē inspissatus: vt sequitur. ℞. succi de sumach: vel succi agreste: vel rob de limonibus: vel succi granatorū: ⁊ similiū: que debent dari post sumptionē trociscorū de cāphora dictorū. ¶ Febres ⁊ apostemata simul habentibus subueniat̄ primo febribus: vt dictum est: sed respectu apostematum laudo: q̄ in principio adueniente apostemate cito: ⁊ subito quecūq̄ fuerit hora: siue de nocte: siue de die fiat phlebothomia de vena magis propinqua loco apostemato: quia materia est venenosa: ⁊ non est diu tenenda: vt si apostema veniat in emunctorijs cerebri: fiat flōbla de cephalica eiusdem partis: si est in emunctorio cordis: fiat de mediana si in emunctorio epatis: fiat de cōniculis pedū: seu de saphena: ⁊ postea de basilica eiusdem partis: ⁊ sic de apostematibus contingentibus in alijs partibus. ¶ Et si apa venit ad augmentum: laudo primo non expectare digestionē materie: q̄ fiat scarificatio supra apostema in duabus vel tribus partibus cōtiguis. s. vbi apparet eminentia maior: ⁊ postea superponatur scarificationi culus galli viui depilati: vt attrahat fumos: ⁊ materiam venenosam ad locum: quo facto apostema maturetur ⁊ curetur: vt docuimus supra in cap. de feb. effimera cāta ab apostemate. ¶ Propter litteram: nota q̄ Auic. ponit 5° cañ. quinq̄ descriptiones trociscorū de camphora: quarum vna est Auic. ⁊ illa laudatur in proposito: ⁊ ad illam recurratur. ¶ Item dictum est non expecta digestionem: pro quo nota: q̄ ibi aliqui applicāt desuper allea: cepas albas: ⁊ digestiua: ⁊ similia caustica: q̄d salua reuerentia eorum non laudo: q̄ talia inferunt nature terrorem: ⁊ nocumentum membro. Alij apponebant ventosā: ⁊ credo q̄ melius: tamen quia propter ventosam fit nimia attractio: ⁊ humorum cōmotio ideo magis laudo culum galli: quia calor galli confortat membrū: ⁊ sensibiliter at-

trabit fumos: ꝛ mãm venenosam vt põt videri in phrenesi. ℂ Item rob est succus fructuum per decoctionem inspissatus: omnes rob ponuntur ab Aui. in curis variolarum: ꝛ confectiones de alcori. i. palme silvestris possunt istis dari: vt rob pirorum de semi: vel pirorum imaturorum: citoniorum acetosorum: ꝛ semimaturatorum: ꝛ alia imposita.

Regimen pestilentie qḋ datur: vel debet dari sanis ꝛ egris simul dicitur pars regiminis: que istis debetur simul potest haberi ex comixtione seu cópositione vtriusq̧ regiminis dictorum: excepto ꝙ Auic. vult ꝙ trocisci: cum quibus aer aromatizatur in isto casu sint alij q̃ superius dicti: ꝛ istorum recepta sequitur. ℞. sandalorum al. ꝛ rub. añ. ʒ. 5. mirtillorum: nucis cipressi: vel foliorum: psidie vel balaustie: acacie: hypoquistidos. añ. ʒ. 1. fiant trocisci cum syru. de ribes: vel succo citoniorum añ. q̃r. 5. qui trocis. ponuntur super carbones ignitos de tamarisco: vel rubo sicco.

ℂ Cibaria que cópetunt istis sunt cibaria saracenica: ꝛ sunt cibaria acetosa: siue talia fiant de carnibus laudabilibus: siue de piscibus: siue alijs: ꝛ que cibaria sunt sine speciebus: nisi dũtaxat croco pauco vel cinamomo electo: ꝛ comedat sepe: ꝛ parum: ꝛ talia cibaria in quantitate sunt nociua: ꝛ in qualitate iuuatiua valde. ℂ Et nota pro aliquibus dictis in isto ca. ꝙ bolus ar. est putredinis prohibitiuus: q2 exiccat sicut dicit Auicen. 2° cañ. fen prima trac. primo de expeditione: pro bolo vtimur terra sigillata. ℂ Nota ꝙ camphora est multum sicca. s. in 3° gradu: ratione cuius nõ debet dari in potionibus cerebri nisi cerebrũ esset valde humidum. ℂ Item nota ꝙ cerebrum est magis siccum q̃ epar. s. actualiter per cõmunitatem motus principalis virtutis. s. imaginatiue: ꝛ ratione memorie ꝛ virtutis animalis mouentis voluntarie: quia de aere continue ingreditur ad ipsum: ꝛ exiccat ipsũ. Et ex isto potest notari quare studiosi ꝛ imaginatiui fiant phantastici.

ℂ De preseruatione a pestilentia. Ca. v.

Oportet vt extrahãtur a corpore humiditates superflue: ꝛ inclinetur regimen eius ad exiccationẽ ex omni modo: ꝛ ex minoratiõe cibi nisi exercitio. Oportet enĩ vt non administretur: neq̧ balneum neq̧ via: neq̧ toleretur sitis: ꝛ rectificetur aer cum eis: que diximus: ꝛ declinet cibus ad acetosa ꝛ minoret ex eo: ꝛ sit caro: que administratur decocta in acetosis: ꝛ sumatur de alhelu: ꝛ alcaris: ꝛ almosos factis cũ aceto absq̧ aceto cum sumach: ꝛ et aqua agreste: et aqua limonis: ꝛ aqua granatorum. ℂ Et condita in aceto iuuatiua sunt: ꝛ proprie capparis aceto condita. ℂ Et algeleniabin ex illis est: que conferunt ꝛ prohibent ab eis putredinẽ. ℂ Et de illis quibus ex ea fit euasio est administratio tyriace: ꝛ mitridati ante eã cum reliquo regimine bono. ℂ Et de medicamine facto ex aloe: ꝛ croco: ꝛ myrrha sumatur omni die circiter. ʒ. i. quoniam est iuuatiuum.

ℂ Oportet vt extrahãtur. Ita Gal. preseruauit corpora primo de differentijs febrium: vbi exercitio. i. non exiccentur humiditates cum exercitio: q2 exercitatio fortis: que exiccat humiditates inflãmat: ꝛ necessitatem ponit attractionis multi aeris: ꝛ hoc est multum nociuum cum sit aer corruptus: ꝛ ideo dixit: oportet enim: vt non administretur. s. exercitium exiccatiuum superfluum: ꝛ hoc fuit preceptum Rasis: vt apparet. 16. continentis cap. de aere: oportet enim vt non administretur balneum saltem plurimum: ꝛ neq̧ vina. s. in multo potu: q2 inflãmãt: homines autem nostre regionis non credunt euadere pestilentiam: nisi multo potu vini. Credo autem ꝙ tempore pestilentie moderatus potus eius sit conueniens: ꝛ proprie consuetis: sicut sunt homines nostre regionis. Multũ enim facit ꝯsuetudo in tollerantia potus vini nõ solum in quãtitate ꝯueniẽti: imo in quãtitate supflua. Trãseũt. n. quidã cũ supfluo potu cibos sicut apparet de Dionysio tyranno de quo scribit ab Aris. problemarũ. 26. particula quãtis. cũ sic trãseant: sunt tñ in sensu vt aialia bruta. Nec tolleret sitis: ne ꝓꝑ inflãmationẽ cogãtur ad multã aeris: attractionẽ. minoret vt nõ multiplicent mãe: ꝛ vt melius digerat. ℂ Alhelun Alcari sunt modi ꝑparationis ciborum: sicut nos diceremus salatinã gelatinã. Algeniabin. i. zuccharũ ros. vel mel ro. ante cã. s. febrẽ. ℂ Medicina: quã ponit fuit Rufi. Et scribit sub hac proportione. ℞. aloes partes. ij. myrrhe croci añ. partem vnã terãtur. sumatur aũt parũ ex eo cũ. ʒ. i. vini odoriferi. Inquit Rufus nunq̃ vidi aliquem bibentem hanc medicinã: qui non liberaretur ꝛ ꝑseruaret ab epidimia: ꝛ nũq̃ fuit inuenta medicina sibi par. vt. 16. continẽtis ca. de aere. Super hoc aũt capitulo alias disputauimus: vtrum sit reperire febrem essi. pestilentialem. ꝛ vtrũ sit possibile repperire ethicã pestilentialem: quas nunc omittemus.

Rufi medicamẽ ꝑcipuũ cõtra pestẽ.

ℂ Sup capitulum de cura ꝑseruatiua a peste. Cap. II.

Summa intẽtio gnãlis in cũone carũ ẽ tã in febricitãtibus q̃ in nõ febricitãtibus. In febricitãtibus opꝫ aũt magis infrigidare. ℂ Que exiccatio fit cũ flõmijs vel solutione vẽtris: vel applicatis ab ex. ℂ Exiccatio per flõmiã vel fit in sanis: vel fit: in infectis que fienda non est nisi materia vincens fuerit sanguinea: qḋ ex sanguine propalo cognoscitur. Q, si in sanis oportet fieri. laudo ꝙ anteq̃ eã facias exeas malum aerem: ꝛ vadas ad bonum si potes: q2 primũ ꝯsiliũ in pestilentia est fugere. Aiã enim aialia rõne carentia sola nãe industria siue sint in cauernis terre habitantia: siue in aere: omnia fugiunt: ꝛ oĩa propria dimittunt: ꝛ ad alium aerem se trãsferunt. phlebothomia que talibus conuenit: debꝫ esse in parua quãtitate. ꝛ fiat sepe nisi magna necessitate vrgente: ne debilitet ꝛ vt virtus fortis possit melius resistere nocumento pestilentie: ꝛ et specialiter curãdum est: vt fiat flõmia per venam: per quã sanguis nociuus melius euacuari potest: que noscitur per medici industriam ex signis sumptis a dispositione presenti ꝛ preterita flõmandi. Et presciatur si sentiat grauitatem vel nocumentum in aliquo membro specialiter. Et presciatur de qua vena consueuit flõmari: ꝛ preuideatur vrina et similia: q2 si vena: que nõ debet aperiri si aperiatur euacuat sanguis bonus: ꝛ remanet malus. ꝛ sic virtus debilitatur. ꝛ remanet mala dispositio in corpore: qḋ dictum est de flõmia in sanis. intelligendũ est de solutione ventris. ℂ Circa quã Aui. laudat tyriacã vel metridatum cũ regimine bono ministratã. Ministratam cũ regimine bono potest intelligi dupliciter. primo. i. cum bona administratione sex rerum non nãlium: vel cum regimine bono directiuo. s. cũ aqua acetose vel buglose: que aque dirigunt virtutẽ harũ medicinarum ad cor. ℂ Laudat etiã Auic. medicamen de aloe: qḋ sic fit. ℞. aloes succotrini quater abluti. ʒ. 5. croci ortulani. ʒ. i. mirre. ʒ. i. fiãt pillule: de quibus sint. vij. in. ʒ. i. in estate dentur cum succo caulium ru. in hyeme cum vino bono odorifero. ℂ Et sciendum ꝙ vsus istarum est ꝙ vno die debet sumi ieiuno stomacho mellis ro. co. ʒ. 5. vel. ʒ. ij. sicut videbitur expedire. ꝛ alio die debet sumi tyriace. ʒ. 5. vel metridati. ʒ. i. cum aqua bugl. vel acetose. q. s. ad dissoluendum: vt possit potari. ꝛ alio die de pillulis iã dictis. ʒ. i.

¶ Omni autem die post assumptionem istarum sumat circa ʒ.ß. pillularum que sequuntur. ℞. boli ar. ℥.ß. cāphore. ℈.i. aceti albi electi: aque ro. añ. q̄r.ß. fiāt pillule: ut dictum est: de quibus sumatur omni die. ¶ Potes etiā facere pillulas alias: que sequunt. ℞. boli ar. ℥.i. ro. ru. electarum. spodij fini et boni. añ. ʒ.ij. ambre. ʒ.i. karabe translucentis ʒ.i. cāphore. ʒ.ß. fiāt pillule cū aceto. et aqua ro. añ. q̄r.ß. q̄ pillule si trāsglutiri nō pñt: sumātur cū vino stiptico vel nebula. Istis pillulis vtatur omni die ut dictū est: de pillulis de bolo ar. post sumptionē opiatarū dictaruz mellis ro. vel pillulis de aloe vel tyriaca: nec metridatū: nec alia opiata debēt dari: nisi prius corpore mūdificato: q2 ista laxāt: et laxādo vias aperiunt: que si nō claudātur: et specialr supiores cū pillulis de bolo ar. aer pestilētialis citius cor attingit. ¶ Et sciendū: q̄ pillule de bolo ar. alie. s. subsequentes eas in proposito duo opant. pmo. n. exiccāt: q2 bolus frigidus est et siccus. 2° vias cordis claudūt: propter qd putredo nec malus aer non taz cito: nec faciliter cor attingit: nec partes pectorales. et est ex eisdem causis putredinis prohibitiuum: quia exiccat.

¶ Cū applicatis ab extra pōt aer rectificari ut sequit. pmo habeas domūculus fenestre et foramina sint clausa q̄z melius poterit: oino necessarijs pro luce: que sint clausa vitro vel tela cerata. ¶ Itē nō egrediat super terrā post occasuz solis: nec surgat de lecto ante solis ortum. ¶ Item anteq̄z surgat de lecto faciat fieri ignem in camera cum lignis siccis non fumantibus: de vitibus iunipero cipresso lauro rore marino zc. Et specialiter de lignis aromaticis: si haberi pñt. ut ligna pini. vel de lignis amigdaleis vel auellaneis. ¶ ℞. trociscoꝝ. quoꝝ recepta sequit. et ponātur sup carbones tres vel q̄tuor cū dictis lignis: cū q̄bus aromatiȝet et rectificet aer ipsius camere. ℞. ligni aloes: ambre grise: musci fini. añ. ʒ.i. thuris: masti. costi dulcis: gariof. i. terioris cinamomi: amigd. amararū: squināti. añ. ℥.ß. foliorū lauri: origani: calamēti: ibissopi: pulegij. vtriusq3 saluie: sansuci sica. añ. ʒ.ij. nucis cipressi: sauine: radicum acoris: radicū ireos: gallie muscate. assari. ana. ℥.i. croci. ʒ.ij. laudani puri. ℥.ß. terbentine: mellis. añ. q̄r.ß. fiāt trocisci: quorum quilibet ponderet. ʒ.ij. qui seruentur vsui: cuz quibus aer in die ter aromatiȝet. ¶ Sternat domus cū summitatibus populi: salicis: mirti: et similibus: et parietes domus irrorent cuz aqua ro. et aceto. ¶ Et portet tota die et nocte quātū pōt pilā de stupis: et spongiā infusam in aceto: et aq̄ rosa. et camphorā quā odoret. ¶ Et vitet omnē motū propter quē opz anhelitū magnificari. Exercitiū l3 calorē nālem excitat: et superfluitates consumat: tñ est necessaria cū directiua aeris pestilētialis ad cor: quare multum nocet.

¶ De variolis. Capitulum. vj.

Q Uandoq3 accidit in san. ebullitio ſm semitam putredinis cuiusdaz de genere ebullitionum: que accidunt succis et talia quidē accidentia fiunt per eā. ita ut partes eorū abinuicē discernantur.

¶ Variole apud nos vocantur mascolobri. et a quibusdam reuelboni. Morbilli ṽo dicūtur apud nos rosalia. De his ergo determinat post sermonem de febribus pestilentialibus: et cā est: q2 sunt homogenee eis: q2 sequuntur multum aeris dispositionem. et primo determinat de modo gnātionis variolarum: et causis et diuersitatibus et signis. 2° de regimine. ibi 2°. (Oportet ut in variolis.) Prima in duas. primo determinat de variolis: l3 etiā sermo possit ad morbillos applicari. scdo specifice determiat de morbillis. 2° ibi. (Scias q̄ morbillus.) Prima in duas. primo determinat de modo generationis et causis et speciebus siue diuersitatibus. secundo de signis. ibi 2°. (Et quādoq3 antecedunt.) Prima in duas. primo ponit modum generationis variolarum. secundo ponit cañ. multos: quibus declarātur cāe et diuersitates earum. ibi 2°. (Et variole quidem et morbilli sunt zc.) Prima in duas. primo premittit modum generationis. secundo declarat. ibi 2°. (Et de hoc.) ¶ Dicit primo q̄ q̄nq3 accidit in sanguine ebulitio ſm semitā putredinis cuiusdā: que ebulitio est de genere ebulitionum: que accidunt succis. et cum accidit illa ebulitio sanguini: fiunt per eam accidentia talia. s. variole: ut partes eorum. s. sanguinis et succorum abinuicem discernantur. i. separentur. ¶ Considerandum primo: q̄ nullum inuenio auctorē qui tam profunde et subtiliter de generatione variolarū et morbillorum loquatur sicut. A. et post eum Auenȝoar Isaac: Rasis: et Azarauius. Qd autem habemus ab alijs famosis propaie. a. Gal. nihil est. et ideo profundari nos oportet ad mentem huius viri. ¶ Considerandum scdo: q̄ l3 sit in Rubrica de variolis tm̄: et de morbillis: dz hoc intelligi sc3 q̄ eorū generatio est per viā ebulitionis: tamen q2 sanguis variolarū est maioris quantitatis et humiditatis: idō ebulitio plus variolis comparat saltem pluralitate ebulitionis māe. ¶ Considerandum tertio: q̄ Auicen. volens inuestigare modum gnātionis variolarū et morbilloruz fecit hoc per viā ebulitiōis: q2 in omni gnātione eoꝝ fit aliqua ebulitio in sanguine. Et huius signū est febris continua. Scdo q2 plurima gnātio variolarum et morbillorum est per viaz separationis et depurationis sanguinis. nā plurimus eorū aduentus est propter infectionem ex vtero. Sed talis depuratio et rectificatio et separatio non potest fieri absq3 forti motu in sanguine: sicut apparet in musto quādo rectificat: et fit vinum. et idō dixit Auenȝoar in fine teisir. Variole et morbilli exeunt cum febre valde impetuosa et maligna: sicut quādo vides q̄ illi: qui extrahunt butyrū a lacte: non faciunt nisi cum labore magno atq3 forti valde: et motu laborioso: quare credendū est: q̄ in motu et expulsione variolarum et morbillorum debeat illud idem accidere. ¶ Considerādum quarto: q̄ iste textus potest dupliciter exponi: propter qd sciendū est: q̄ sicut apparebit ebulitio duplex est. Una qua fit rei ebuliētis rectificatio: sicut ebulitio musti cū fit vinū. Alia qua fit rei ebullentis corruptio et putrefactio. sicut q̄n vinum ebulit et fit acetū: et ebulit sanguis p putredinez. et fit fex melācholica. et has duas ebulitiones Auicē. intellexit in hoc cap. Dicat ergo q̄ illud: qd Auic. dixit hic: pōt esse sermo generalis ad dictas ebulitiōes: ex quibus pōt fieri generatio variolarū et morbillorū: vtraq3 enim ebullitione pōt sanguis ebulire. et idō dixit q̄nq3 accidit sanguini ebulitio. Similiter in vtraq3 ē ebulitio vel putredo. nā in ebulitione qua fit depuratio: l3 nō fit putredo partis succi vel sanguinis qui perficit: tñ est putredo partis: que ut superfluitas separat. Vbi gr̄a. fex et spuma vini in ebulitione: qua fit rectificatio: certū est q̄ putrefiūt. Illa enim ebulitio est putredo: l3 possit diuersificari ſm gradū. Cum ergo dixit. Scdm semitā putredinis de genere ebulitionis zc. et q2 sanguis siue ebuliat ebulitiōe separatiua. s. perfectiua: siue ebulitione corruptiua: pñt in hac ebulitiōe fieri variole: et morbilli: et dixit ideo. Et talia accidētia quidem fiunt per eam. s. ebulitionem. et q2 in omni ebulitione fit aliqua separatio partium: q2 in ebulitione perfectiua fit aliqua separatio boni a malo. in ebulitione corruptiua fit separatio humidi a sicco. vnde terminus putrefactionis est incineratio. et ideo dixit infra. Ut partes eorum abinuicez separentur. Dico secundo: q̄ iste sermo potest esse specialis ad ebulitionem perfectiuam. nam variolarum euentus est ut plurimum ex tali ebulitione perfectiua. Talis autē ebulitio perfectiua non est omnino putredinalis: q2 calidum omnino putredinale est corruptiuum: sed est putredinalis: q2 habet talis calor aliquid de extraneitate. vnde est febrilis. Tertio q2 terminatur talis ebulitio ad perfectionem

Duplex ebulitio perfectiua et corruptiua et eas inter se differentie.

partium superfluarum: per quā separationem rectificatur sanguis τ remanet bonus. τ ideo dixit fm semitam putredinis cuiusdā. τ nō dixit fm putredinē. Est.n.illa ebulitio potius semita putredinis in sanguine q̄z sit putredo. nā sanguis qui remanet rectificatur sicut vinū pp ebulitionē musti. inflāmabatur.n.in hac ebulitione: nō tn̄ corrūpebatur: sed si illa ebulitio τ calefactio supflue pcessisset: potuisset corrūpere illum bonū sanguinē: sicut si accideret ex aliquo musto ebullēte: qd̄ non remaneret vinū bonū: sed corruptū. Similiter ebulitio illa non terminatur directe ad putrefactionē fecis vini: sz qr partes supflue separate derelinquunt a regimine nālis: sicut nō cōuenientes corpori. idō occupantur a calido putredinali. ergo bene dixit Auic. cū dixit. Scdm semitam putredinis cuiusdam τc. qd̄ subdit infra. Ut partes τc. apparet q intelligitur de hac ebulitione: qr per ipsas proprie partes bone a malis discernuntur.

Nicholaus qre qsi nāles facit maturā sanguinis.

¶ Et de hoc est: cuius causa est res quasi naturalis faciens ebulitionem san. τ naturalem faciens malitiam sanguinis. quare putrefit ab eo illud: qd̄ admiscetur ei de reliquis nutrimenti sui mēstrualis: qd̄ est in impregnatione: aut generatur in ea post illud ex cibis feculētis τ malis de illis: que ratificant substantiā eius: τ faciunt eam ebullire: donec fiat ei substantia recta fortior prima: τ magis apparēs sicut illud: qd̄ natura efficit i succo vue: ita q rectificat ipsum faciendo vinum similis substantie: τ iam putruit spuma aerea τ fex terrena.

¶ Si sermo pdictus est cōis ad duas ebulitiones: dicemus q hic illas distincte declarat. τ primo ebulitionē separatiuā τ rectificatiuā. scdo pmixtiuā τ corruptiuā. ibi 2ª. (Et de hoc.) Si aūt sermo pdictus est solū de ebulitione rectificatiua dicemus: q primo declarat illā. scdo declarat aliā ebulitionē: que non est rectificatiua. ibi 2ª. (Et de hoc est.) Dicit pmo. Et de hoc. i. de hac ebulitione est: cuius cā ē τc. ¶ Considerādū q volēs facere notā hanc ebulitionē sanguinis τ succorū dixit. Cuius cā est res q̄si nālis. ¶ Dubitatur ergo quare calor: qui facit ebulire sanguinē ebulitione separatiua: qualis ē ebulitio musti: dr̄ q̄si nālis. ¶ Scdo dubitatur vtrū hec ebullitio sit aliqua de spēbus digestionis. ¶ Et dicamus hoc notū esse ex q̄rto lib. de simplici medicina. τ ante illū ex quarto metheororū. opz ad hoc accipe pn̄ª q succi habētes mediā maturationē siue incōpletā digestionē humidi aquei buliūt τ pficiunt in decoctioe hac. τ sicut calor qui pficit illos fructus est duplex. s. proprius τ solaris: vt intelligit ab Ari. sic ille idē calor saluatus in succo expresso a fructibus facit illos succos ebulire: τ maturationis inducit cōplemētū: τ quēadmodū fructuū digestio est digestio dicta pēpasis. ita digestio succi illorum fructuū pōt reduci ad digestionem dictam pēpasis: lz hic eadē ret speculatio. Calor ergo iste: quo succi ebuliunt cū fit eorum cōplementum dr̄ nālis inquātū est intrinsecus. Dicitur aūt innālis pp calidū continentis: qd̄ in hoc coadiuuat vel propter incendium vel inflāmationem additā in gradu vltra illud: qd̄ dz esse in succo perfecto. Uinum.n. factū perfectū per ebulitionem nō tenet illū gradum caloris actualiter: cum quo erat qn̄ ebulitio fiebat. cōsimilr ergo imaginati eramus: q calor qui facit ebulire sanguinem ebulitione rectificatiua dr̄ nālis τ inālis dictis modis. τ ideo dixit quasi naturalis. ¶ Faciens ebulitionē. Scdo. s. tāgit actū siue actionem: qua agens inducit effectum cū dicit faciēs ebulitionem. calor.n. predictus agit ad maturationem humidi aquei crudi siue nō completi siue sit sanguis siue mustum: τ in hac actione fit conuersio partium aquearum aliquarū in vapores: qui penetrātes per corpus succi eleuāt in altum: τ hec vocatur ebulitio. Tertio tāgit effectū huius agētis τ actionis. Et primo tāgit effectū per se. τ pmo intentū cū dicit. Nālē faciens malitiā sanguinis. Calor.n. ebulitionē faciēs in musto melius permiscet quasdā partes siccas terreas cū humido aqueo: τ partes humidas cū sicco. τ in hoc cōplemētū fit maturationis: τ partes aquee alique superflue euaporant vel segregantur: τ fit fex. remanet ergo vinum bonū. τ etiā sanguis bonus. ¶ Quare putrefit. Tangit effectum secūdariū τ per accidēs cum dicit τ putrefit ab eo illud: qd̄ admiscetur. i. ptes que erant mixte modo per ebulitionē separate putrefiūt: qd̄ manifestū est in ptibus supfluis separatis a sanguine: vt supra diximus. ¶ De illis que rarificāt. Quarto tāgit mām in qua fit ebulitio: est aūt sanguis rectificabilis per ebulitionē: qui ē mā huius ebulitionis: duplex vnus ab vtero materno. τ hoc est qd̄ dicit. Et de τc. i. illa eadē ebulitio fit in reliquijs nutrimenti siue mēstrualibus. i. in sanguine: qui derelinquitur in fetu ex mēstruo mulieris: qd̄ est in pgnāte. i. qd̄ mēstruū colligitur in matrice tempore ipregnationis: τ variole q̄ fiūt in ebulitione huius sanguinis cōcomitantur omnē hoiem: τ oēm hominē cōcomitatur pdicta ifectio: lz in hoc fit magna diuersitas vt dicetur post. ¶ Alius sanguis ebulitioni aptus τc. τ ēt rectificationi per ebulitionem est aggregatus ex malis cibis: sicut ex multo vsu incōsueto lactis eq τ camelini vt dicet. nō.n. est inconueniēs q generetur in nobis quidā sanguis similis sanguini mēstruali mulierū: qui habeat partes fecales grossas τ partes aqueas malas crudas. vnde ebulitione fiet rectificatio. Et variole que fiūt ex hoc sanguine eueniūt qbusdā hoibus: τ fm hoc aliqs pōt variolari bis. ¶ Dixit aūt de his q̄ rarificāt. i. laxificāt: τ mollē τ crudā siue fluidā faciūt. Infra.n. Auicē. vtitur hoc vocabulo vt apparet scdo can. cap. 3º cū dicit. Rarificatur cōponitur. τ 3º can. Fen quarta tractatu de sputo sanguinis: cū dicit. Ille qui expuit ex vena est rarior. hoc ergo dixit Aui. qr nō qlibet sanguis est aptus ebulitiōi rectificatiue. Sed qui cū hoc q est feculētus ē multus aquosus fluidus: aliter.n. nō ebuliret. τ idō dixit τ faciūt eum ebulire. ¶ Donec. Hic repetit τ clarius ponit finē per se iterū in hac ebulitione. nā fit ebulitio substantia recta. i. rectificata excluso fetido fecali supfluo: τ aqueo superfluo. Fortior. i. in cōmixtione: qr in eo: qd̄ remanet. verbi grā. in vino est facta fortis cōpositio humidi aquei cū sicco terreo magis apparēs: qr prius latebat vinū in musto: mō aūt apparet: τ ita intelligatur de sanguine. τ hoc est qd̄ Auicen. videtur itelligere: q mustum τ vinum cōpletum nō differūt spē: sed si differunt fm esse cōpletū τ incōpletū: τ quasi est latitatio vini in musto: τ credimus hoc esse verum. tamen est in hoc questio: q̄ pertinet ad naturalem partē. Auicen. dicta sua declarat in exēplo. τ vult q qualis est ebulitio in musto: talis est ebulitio quandoqz in sanguine modo pdicto: τ iam declaratū est hoc exemplum. ¶ Considerandum q cū nos imaginati erimus vegetē sicut corpus humanum. τ vinum factum similis substantie bonū: qd̄ prius erat difformius ex fecali τ aqueo. τ imaginati erimus: q veges non indiget fece: nec spuma, imo abominatur illas: τ non requirit illas. tūc erimus imaginati: q iam. s. facta separatione putruit spuma τc. Utrum autem semper de facto contingat spumam vini putrescere vere: τ etiam eius fecē non curauimus hic discutere: sed applicādo illā ad sanguinem similis ebulitio apparet: τ q partes: que a sanguine separantur: putrescūt.

Propter qd calor efficiēs ebullitionē τ dr qsi nālis: τ si hec ebullitio sit digō τc.

Sanguis feculētus τ aquosus siue ex vtero accept' siue ex malis cibis genitus ē mā ebullitionis.

¶ Et de hoc est cuius causa est res adueniens extrinsecus ebullire faciens occulta: que permiscet humores cum sanguine commixtione existente in dispositione ebulitionis: et statio-

nis sub sole:sicut accidit apud alteratione᷑ temporis:⁊ proprie veris ab eo : quod pertinet ei de qualitatibus ⁊ ordine.

¶ Et de hoc. Hic declarat aliam ebulitionem sanguinis : in qua fiunt variole ⁊ dicit. Et de hoc.i.de hac ebulitione est cuius causa ⁊c. ¶ Considerādum ꝙ Auic. notificat istam malā ebulitionē. ⁊ ꝑmo tangit agens cū dicit:ꝙ cā eius est adueniens extrinsecus.i.cā agens est calor extraneus qui dr̄ extrinsecus:q̄ iste calor est calor putredinalis corrumpens sanguinē:vel calor incendens:quāuis nōdum esset putredinalis:faciens tñ ebulitionē:sicut in sinocha sine putredine. ¶ Dubitaṫ:q̄ si ille calor est putredinalis. ergo pōt dici intrinsecus:q̄ calor putredinalis est intrinsecus fact⁹ extrinsecus:vt intelligiṫ quarto metheoroꝝ. ¶ Dōm ꝙ calor ebulliens corrūpens lꝫ possit esse putredinalis:non dr̄ intrinsecus:q̄ nō est ꝑficiens:sicut calor qui ebulire facit mustum:sed pōt dici intrinsecus respectu caloris adurentis vt habet declarari quarto metheoroꝝ. ¶ Scđo tangit actionem:q̄ ebulire faciens. ⁊ est notum hoc. ¶ Tertio tangit materiā cum dicit. Occulta.i.occultos humores in nobis. ¶ Considerādum ergo ꝙ sanguis in nobis qñqꝫ est aptus ebulitioni ꝑfectiue:⁊ iste non vocaṫ occultatus. imo opꝫ illum manifestari:q̄ necessario ebuliet sicut est sanguis ab vtero ꝯtractus:vel ex vsu ciboꝝ gn̄antium sanguinē illi cōsimilem:quem opꝫ ebulire vt rectificeṫ:lꝫ in hoc possit esse multa diuersitas. Aliqñ sanguis non est aptus huic ebulitioni:sed de se est bonus:⁊ per nullam ebulitionē rectificabitur:nec illa indiget. ⁊ iste est occultus in nobis:q̄ nunqꝫ de se ebuliens nisi per cās extrinsecas agētes:sicut est calor solis:vel alius calor. Potest tñ parari in hoc ꝑpter multaꝫ quātitatem vt aliquā qualitatem:aut caliditatē:non tñ necessario euꝫ ebulire faciet. quicqd tñ sit exponaṫ occulta.i. humores qui ꝯtinenṫ in nobis. potest tñ lr̄a aliter exponi vt dicaṫ causa adueniens extrinsecus occulta:q̄ aliqua occulta dispositio sicut aliqua praua ꝯstitutio pestilētialis:cuius cā est occulta:vt dicit supra Auic. ⁊ ex hac dispōne aeris pestilētialis multū euenit multiplicari variolas. Et noꝫ vidimus hoc in prauis pestilētijs : ⁊ vidimus antecedere. ⁊ ideo dr̄.xix.ꝯtinentis ca.de variolis. Variole ⁊ blage.i. morbilli sunt de morbis:qui dicunṫ nuncij:⁊ vt plm̄ mouētur ex corruptione aeris inducta a cadaueribꝰ ⁊c. ¶ Que permiscet humores. ¶ Quarto tāgit effectū huius ebulitionis:q̄ ꝑmiscet humores cum sanguine. Illa ergo ebulitio:de qua prius dixit. Separat:⁊ dimittit sanguinē rectificatum:sed ista ꝑmiscet:⁊ in fine dimittit sanguinē adustum ⁊ corruptū. ¶ Sed dubitaṫ quis sit modus:quo ista ebulitio permiscet. ¶ Dicēdum ꝙ in actu ebulitionis sanguis fit eius exagitatio. ⁊ ideo humores qui sunt secū in hac agitatione cōmiscenṫ cum eo. ¶ Sed tu dices. ita pōt ꝯtingere in ebulitione ꝑfectiua:q̄ non absoluiṫ ab agitatione et cōmixtione. ergo nec a mixtione dicta. ¶ Dicēdum ꝙ veꝝ est:tñ finis est diuisio sanguinis cōpleti ⁊ boni. ⁊ ideo ab eo denominaṫ:sed q̄ in ebulitione mala non sequiṫ complemētuꝫ sanguinis:sed fit solū cōmixtio ⁊ finaliter corruptio: ideo dr̄ scđa ebulitio cōmiscere se. ¶ Dubitaṫ iteꝝ:cuꝫ ista ebulitio mala termineṫ ad ebulitionem ⁊ corruptionē sanguinis:quare non dixit ꝙ ipsa corrūpit. ¶ Dicēdum ꝑmo ꝙ dedit hoc intelligere. vel subtilius q̄ sanguis ebuliens ebulitione corruptiua non expectat:ꝙ vltimo corrūpatur ad hoc ꝙ faciat variolas. sed expelli pōt ante hoc. imo prꝰ hoc ꝯtingit:eo ꝙ prius anteq̄ꝫ sit corruptus expellatur. et ideo notificauit talem ebulitioneꝫ per cōmixtionem:sed in ebulitione separatiua si debet cōsequi finē:opꝫ dictam aliquā partem sanguinis depurari ⁊ cōpleri:lꝫ non reputetur incōueniens:ꝙ aliqua pars illius sanguinis ebulientis anteq̄ꝫ ꝑficiatur possit pelli ⁊ facere variolas. qui si remāsisset fuisset completus:sed cūm toti sanguini accidat hec ebulitio necessario remanet per eaque rectificata est. ⁊ hic est finis eius in ordine corporis humani:cū calor iste faciēs ebulitionē sit quasi nāllis. ¶ Et stationis sub sole. Quinto tangit exēplum causaꝝ extrinsecaꝝ inflāmantium hanc ebulitionem facientiuꝫ. Et vna causa est statio sub sole. nam qñ homo exponit se forti soli:ebulit eius sanguis:⁊ talis ebulitio non est cōpletiua:sed corruptiua ⁊ ꝑmixtiua. ¶ Scđa causa est ver ꝑmutatuꝫ in suis qualitatibus:vt q̄ sit valde calidū ⁊ humidum:⁊ ꝑmutatū in ordine.s.ad hyemem : q̄ etiā precessit hyems calida ⁊ humida:vel ad suas ꝑtes ꝙ ꝑncipium veris est calidū ⁊ humidū:⁊ finis sit remissior in hoc:⁊ hoc est:qđ dicit. Permiscet humores cū sanguine cōmixto eunte:id est qui vadit cōmixtus in dispōne ebulitionis.i.qñ disponiṫ per ebulitionem.i.qñ ebulit ⁊ stationis sub sole.i.qñ homo exponit se soli:sicut accidit.i.etiā accidit talis ebulitio apud alterationē:q̄ maxime fiunt variole in vere:⁊ cum ꝑmutaṫ ad calidum ⁊ humidū putredinale:⁊ cum male ordinaṫ hyems ad ipsum:vt diximus. Alia lr̄a habet ꝑmixtione. tūc exponaṫ ꝑmiscere ꝑmixtione eunte.i.ꝑmixtione qua vadit in dispōne ebulitionis.i.quando ebulit. ¶ Considera aūt subtilem modū loquēdi Auic. nā dicit ꝙ sāguis vadit cōmixtus in dispōne ebulitionis.i.qñ ebulit siue quando disponiṫ per ebulitionē:q̄ cuꝫ haberet esse bulitū non esset cōmixtus. imo separatus:q̄ incineratus. Alias xͦo diximus aliam expositionē subtilem. ⁊ dicebamus ꝙ ebulitio corruptiua similaṫ ebulitioni ꝑfectiue siue separatiue:q̄ etiā in ebulitione ꝑfectiua apparet maior ꝑmixtio vsqꝫ ad finem:in quo incipit separatio. vñ mustum ebuliens a ꝑncipio ebulitionis apparet magis turbidum q̄ꝫ ante ebulitionē:⁊ ideo dicebā eunte in dispositione ⁊ similitudine ebulitionis.s.prius dicte:que est ebulitio separatiua. ⁊ in hoc assimilant istam ebulitionē illi. ¶ Eunte ⁊ cōmixtio in dispositione.s.similitudine stationis sub sole:idest sicut accidit ei:cuius sāguis bulit sub sole. ⁊ in hoc facit differentiam inter istam ebulitionem : que fit a causa extrinseca vt a calore extrinseco:⁊ illam:que fit a calore intrinseco ꝫm partem:q̄ finientem actionem ad bonū. ¶ Cōsiderandū autem:ꝙ est incōueniens concurrere istas duas ebulitiones simul. verbi gratia. sit puer:qui sit paratus ad variolas ex residuo nutrimenti menstrualis:⁊ fiat aer pestilentialis ebulitionem faciens similē ei:que accidit ex statione sub sole:puer hic incurret variolas. ⁊ quecunqꝫ causa predominabitur in corrumpendo vel separando ⁊ perficiendo:illi dabitur iudicium in victoriam dispositionis. Nos autem de actione contrariorum agentium satis locuti fuimus in vniuersalibus in questione de temporibus morbi.

Questio. I.

Sed circa dicta dubitatur ꝑmo. vtrū ex residuo materie menstrualis possint fieri variole et morbilli. ¶ Videṫ primo:ꝙ non q̄ infans in vtero nō nutritur mēstruo:nec ex illo generaṫ. imo ex optimo sanguine mulieris vt Auençoar in fine teisir:⁊ credimus fuisse intentionē Gal. in lib. ꝑmo de spermate 8ͦ cap. ¶ Amplius. Nos videmus istas variolas tardari qñqꝫ annis septem ⁊ quibusdā.15. ⁊ vltra. Sed impolē videṫ:ꝙ vsqꝫ ad illud tēpus steterit sanguis acceptus ab vtero. ¶ Itē sanguis mēstruus trāsiuit in mēbra pueri:sed mēbra nō buliunt. ergo ex illo residuo nō fiet ebulitio. ¶ Amplius. Quero quare nō ebulit statim cū infans extra vteꝝ est:sed tardaṫ vsqꝫ ad tp̄s ebulitionis:⁊ rectificatio istius sāguinis. Si.n. nūc bulit ⁊ multis ānis prius non buliuit:quero in qua dispōne fuit prius:⁊ quā dispōnem nouā modo acqꝛiuit.

Qō. II.

Dubitatur secūdo an variole iste fiant ex toto sanguine buliente : an ex aquoso ⁊ aereo: an ex fecali ⁊ grosso:qui separatur. ¶ Videtur ꝙ ex sanguine toto:quia omnes auctores ponunt variolas fieri ex

materia sanguinea. vnde Auic. infra dicit. Causa in variolis est repletio sanguinea ꝛc. ¶ In ɔ̃rium: q: variole fiunt ab corꝑe qđ expellitur: sed ille superfluitates expellunt, sanguis aũt bonus rectificatus debet teneri. Q̃ő. III.

Dubitatur tertio vtruʒ ad gñationem variolaꝝ ꝛ morbilloꝝ necessario ɔcurrat ebulitio in sanguine. ¶ Videt̃ ꝙ non: q: magna q̃ntitas sanguinis potest expelli per nares nulla febre precedente. ergo poterit expelli dispersum ad cutim: ꝛ facere apostemata parua circa eã ꝛ sub ea: ꝛ iste erunt variole. ¶ Amplius. Si ebulitio requireret̃: esset hoc maxime in generatione variolaꝝ: que fiunt cum rectificat̃ sanguis malus: qui fuit reliquia nutrimẽti menstrualis: sed ad rectificandũ sanguinẽ non requirat̃ ebulitio. nam illius rectificatio est separatio partiũ aqueaꝝ ꝛ terreaꝝ facientium ipsum immunduʒ: sed talis separatio potest fieri absq; ebulitione. s. per actũ virtutis attractiue retentiue ꝛ expulsiue: sicut a sanguine separat̃ melancholia cholera ꝛ aquositas. ¶ In ɔ̃rarium est Auic. ꝛ Auençoar ꝛ Rasis. 18. ɔtinentis cap. de variolis. ꝛ reliqui auctores. ¶ Ad primum dubium dõm: ꝙ ex residuo nutrimenti mẽstrualis fiunt variole ꝛ morbilli, vt plurimum. i. plurimus aduentus istoꝝ est ab illa causa. Ratio est: q: inuenimus q̃nq; istum effectuʒ non posse reduci nisi in istam cãm. notũ enim est ex sensu non inueniri hoiem fereq; hãc passionẽ euadat: li; diuersificet̃ in quantitate ꝛ modo. Notuʒ etiã est pluribus. imo quasi oibus pueris: ꝛ quasi monstruose euadentibus in pma etate: ꝛ vsq; ad. 5. vel. ad. 6. vel 7. annũ euenire. ergo aliqua causa cõis est: sed non videt̃ cõicari nisi in causa vsus lactis. ꝛ hec non est cã: q: lac humanuʒ est ɔueniens multis. ergo est cã ab vtero: sed nulla põt esse cõmunis nisi ex mã cõmuni menstruali. fiunt ergo hec accidẽtia ex cã menstruali. Modus autẽ est iste. Sanguis enim menstrualis: qui de mense in mẽsem expellit̃ est quidã sanguis supfluus aquosus nõ bene maturus. ꝛ ideo aptus est ebulire. Si ergo infans iste nutrit̃. tũc ipse stans in venis eius inficit sanguinem qui generat̃ in puero extra vteꝝ ex lacte vel cibis. Simil'r si membra pueri sunt facta vel augmẽtata ex illo humore siue menstruo: disponũt sanguinem: qui continue generat̃ in puero vt sit aquosus crudus ꝛ aptus ebulitioni. Si aũt iste sanguis mẽstruus prodice expellat̃. Dico ꝙ non fit nutriens fetuʒ: nec mã nutrimenti eius: neq; augmẽti eius: neq; gñationis: vt bene dixit Auençoar. ꝛ nos declarauimus. 3° cañ. Fen. 21. ꝛ tũc dicemus ꝙ iste sanguis cum retineat̃ in tpe impregnationis inficit qualitate fetũ ꝛ sanguinem eius ꝛ mẽbra. vnde sanguis eius fit aquosus crudus ꝛ ꝛ indigens ebullitione vt rectificet̃: siue aptus fiat ebulitioni: per quam rectificet̃ sicut mustũ. ¶ Ex quo apparet solutio ad pmũ argumentũ: q: non oportet ꝙ fetus nutriat̃ ex menstruo ad hoc: ꝙ sanguis eius disponat̃ ꝛ inficiat̃ per menstruũ tal'r ꝙ ebuliat in posteꝝ: sed sola infectio q̃litatiua sufficit. sicut ipse Auençoar pulchrũ dat exemplũ. nam vasa inuitreata longinqua sunt imbibitione ꝛ infusione reꝝ liquidaꝝ: que ponunt̃ in eis. tamen vidimus ꝙ longinquitate temporis recipiũt infectionem ꝛ imbibitionẽ a fermento. postq̃ȝ ibi factuʒ fuerit. ꝛ ɔtinuant̃ ibi tempore longo. ita ꝙ post multaȝ ablutionem si posueris ibi pastam azimam fermentabit̃ absq; fermento aliquo: qđ non fiet in vase nouo. ¶ Ad scđm dubiũ dõm: ꝙ mihi non apparet dubiuʒ in medicina: de quo non credam auctores aliq̃d dixisse nisi hoc dubiũ. s. quanto tpe potest aliq̃s humor remanere in corpore siue sit humidum nãle: siue sit preter nãm. vnde inuenimus a Gal'. in lib. de euchimia ꝛ cachochimia: ꝙ malũ regimen factuʒ in iuuentute apparet in senectute: ꝛ hoc potest esse per remanentiam qualitatis absq; remanentia eiusdẽ humoris. Inuenimus etiam ꝙ cholera iuuentutis potest inueniri in prima senectute vt intelligit̃ a Gal'. in cõmento amphoꝛ. tertie particule. vltra ꝙo hanc etatem. ꝛ ab Auic. infra in capitulo de signis eruditatem. cum dicit. Aut fiat senex post iuuentutem ꝛ acuitatem complexionis: non tamen apparet quanto tẽpore de fine iuuentutis durauit cholera: que inuenit̃ in prima senectute. extrema enim istaꝝ etatũ sunt continua: nec apparet mihi aliqua via probabilis: qua tempus remanentie humoris in corpore humano possit bene comprehendi in sua latitudine: sed credo vel hoc scibile eẽ non scitũ. vel hoc non esse scibile: sicut nõ sunt scibiles ꝓportiones irrationales: vt apparet q̃nto Euclidis cõmento tertio. ¶ Ad argumentũ dicendũ. ergo ꝙ non oportet illum sanguinẽ menstruũ qui transiuit in fetũ: vel illũ sanguinem fetus: qui infectus est ꝓpter contractuʒ remanere cum sua corpulentia vsq; ad euentũ variolaꝝ: sed sufficit qđ succedit siue remanet illa infectio: sicut si aliq̃s concipiat̃ pma die: qua mulier incipit menstruari fiet leprosus. 12. anno. ꝛ si concipiat̃ secunda die fiet leprosus. 13. anno vel vsq; ad. 15. ꝛ si concipiat̃ in tertia die fiet leprosus a. 26. anno vsq; ad. 36. ꝛ si die quarta menstruationis sue fiet leprosus a. 37. anno vsq; ad. 48. vt dicit Azaranius capitulo de lepra. ꝛ tamen non imaginandũ est ꝙ corpus menstrui remanet in toto illo tempore: sed remanet infectio: que tali tempore illũ inducit effectũ. ¶ Sed circa predicta dubitat̃. Si enim sanguis menstruus: q: crudus malus inficit pueꝝ. vnde accidit illius sanguinis ebulitio. quando ergo menstruum mulieris retinet̃: ꝛ non venit ad matricem: sed spargit̃ per venas mulieris. quare nõ ebulit ꝛ non facit in mulierib⁹ variolas. deberemus enim mulieres: que non menstruant̃ videre pati variolas. ¶ Dicendũ ꝙ menstruũ mulieris: quãdo non fluit ad matricem. verbi gratia propter opilationẽ venaꝝ matricuȝ. tũc sparsum ad corpus corrũpit̃ ꝛ putrefit: nec natura sustinet illũ vt buliat ꝛ rectificet̃. sed subtiliter consideranti hoc dictuȝ non sufficit. Videt̃ ergo ꝙ sanguis qui ebulitioni ꝛ rectificationi est aptus: non fit ipsum menstruũ esto ꝙ transiret cum sua forma in venas fet⁹: sed fit aliquis sanguis factus a membris. Lepore pueri infecto qualitatibus menstrui sanguinis: qui etiaȝ sanguis stat in venis pueri: que vene ꝛ carnes pueri ꝛ omnia mẽbra sunt infecta illa infectione: ꝛ cum omnia ista sint aggregata. tũc fit sanguis aptus ebulitioni: aut cum euenit ex natura illorum ciboꝝ aliquorum fieri sanguinem consimilem huic. ¶ Secũdo dubitatur: in quo differt infectio menstrualis: que est causa lepre: ab infectione menstruali: que est causa variolaꝝ ꝛ morbilloꝝ. Videbis eniȝ quosdam pueros variolatos: qui videntur ac si haberent lepram: ꝛ apparet ꝙ infectio: qua fiunt variole non est ita praua: ꝛ est rectificabilis per ebulitionem. ꝛ tamen in eo ꝙ apparet de dispositione mulieris concipientis nõ est aliqua differentia subtilior ista: scilicet ꝙ leprosus ab vtero concipitur cũ actu mẽstruali mulieris: sed ex conceptu extra tempus menstruationis fit infectio: qua fiunt variole ꝛ morbilli. Hanc ergo dubitationem dimitto alijs discutiendam. hic enim nimis protellareȝ: quia oporteret me dicere de lepra multa ꝛ difficilia. Dimitto etiam quo tempore fetus conceptus magis inficiatur ad generationem variolarum: an si concipiatur statim post menstruorum recessum: an ante aduentum: an in tpe medio equaliter distante ab vtroq; extremo. Et imaginabile est fetũ melius disponi ꝛ minus pati in posterum variolis: si concipiat̃ aliq̃bus diebus post purgationem menstrualem. ita ꝙ ɔcaua matricis ꝛ partes eius sint nitide: ꝛ sanguis venaꝝ mulieris sit mũdus: ꝛ nondũ aliq̃d sensibile reaggregatũ est pro aliqua mẽstruatione futura. ꝛ tu considera. ¶ Ad aliud argumentũ cum dicit̃: ꝙ sanguis menstruus trãsiuit in mẽbra pueri: ꝛ mẽbra non buliunt. dicendũ non esse dubiũ: ꝙ membra pueri sunt infecta qualitate sanguinis menstrui: ꝛ ꝙ remanentia successiua huius infectionis forsan radicentur per remanentiam suc-

Propter qđ menstrua retẽta in mulierib⁹ nõ faciũt variolas ꝛc.

Que sit dñia inter infectionẽ mẽstrualẽ q̃ est cã lepre ꝛ cã q̃ est cã variolarum.

ceffiuam qualitatum huius in mēbris: ꝫ ergo mēbra non bulliantꝫ: m̄ per ebulitionem in sanguine ipsa ēt rectificantꝫ ⁊ cessat laxitas ab eis: ⁊ sanguis bonus factus bonificat mēbra: ⁊ mēbra bona facta bonificant sanguinē: ⁊ si acci‑dit hoc non fieri: pōt ex hac infectione hō variolari plusq̄ semel. ¶ Ultimum argumētū pme q̄ōnis soluit Auēçoar dicens: q̄ postq̄ infans est extra vterū: coadiuuatꝰ calor nā‑lis in eo: ⁊ augmētatꝰ ⁊ ꝯfortat naturā ⁊ conatꝰ digerere ⁊ subtiliare eū: ⁊ dein humorē malum ⁊ nociuū e ipm exterius ex pellere. ¶ Ysaac ꝟo in hoc caplo videtꝰ sonare: q̄ mā men struali: quā ab vtero ꝯtrahimus: est illa: qua fit variole ⁊ morbillus: ⁊ q̄ nr̄a natura nō mouit mām illam ad expul‑sionē istam: qua fiunt variole nisi ista mā moueatꝰ per se. i. per causas alias mām mouētes. ita q̄ Ysaac vult: q̄ motꝰ illius mǣ non est: q̄ ꝟtus inchoat mouere: sed alique cau se illam mām disponunt taliter: q̄ ipsa stimulat n̄am. ideo mouetꝰ. Iste aūt cause apd Ysaac sunt alique cause exterio‑res. verbi gr̄a. mala ciberia malos humores gn̄antia: aut aer corruptus. Ex his enim causis illa mā malignatꝰ ⁊ mo uetur: ⁊ natura tūc expellit eam. ⁊ ideo vult q̄ variole fiāt in pma etate puerili ⁊ adolescētie: q̄ hoies sunt gulosi: ⁊ i‑ordinate sumūt cibū: nec cauent impressionē aeris ⁊ alias: quare ex his mouetꝰ illa mā ⁊ natura ꝯtra illam: sed in eta‑te decrepita nunq̄ fiunt variole: q̄ impoſe est: q̄ illa mate ria remaneat vsq̄ ad decrepitā etatem: q̄n moueatꝰ prius a causis occurrētibus cū mutatione etatis ciboꝝ ⁊ hꝫ. ⁊ si permaneret: esset assuefacta. Hec sunt dicta Ysaac: ꝫ ꝯfuse dicat. naꝫ superficies verboꝝ Ysaac faceret multos errare in multis spāliter cum dicit: impoſe est q̄ illa mā remaneat in corpore vsq̄ ad decrepitā etatē. videtꝰ ergo innuere ex hoc q̄ mā illa possit remanere vsq̄ ad aliquā etatē ante decre pitam: in qua fiunt variole: ⁊ q̄ aliquis variolare pōt vsq̄ ad. 15. annos ⁊ vltra. ergo materia aliqua duraret vsq̄ ad illud tēpus ꝯtracta ab vtero. Sed in rei veritate Ysaac nō vult hoc: sed vult: q̄ illa materia: que ebulitioni ⁊ variola‑tioni est apta: siue sit illa: que contracta est ab vtero: siue sit aliqua hñs infectionē ſm silitudinē illius: non pōt esse q̄n ante decrepitā etatem moueatꝰ ꝑpter causas occurrentes. vnde nā expellit illā vt diximus. Et si aliqua mā hñs illaꝫ infectionē pertrāsiret ad decrepitā etatem: ⁊ vt in etate de‑crepita reperiretꝰ mā infecta illa infectione: ⁊ hoc ꝑpt̄ suc‑cessiuā remanētiam infectionis iam esset decrepito homini assuefacta: ⁊ sibi nālis. vnde non faceret variolas. Ego sūt testor me vidisse variolas in hoīe sexagenario. ¶ His posi‑tis dicamus illud: qd̄ nobis poſe est ſm pncipia nālia: ⁊ est q̄ sanguis pueri infectus ab vtero nō ebullit: nisi acq‑sito sibi determinato mō ⁊ gradu caloris: sicut non ebullit mustū statim cum est expressū. Hic aūt modus actuationis caloris non est in puero statim cū exit vterꝰ. latet enim ca‑lor suffocatus ⁊ ꝯclusus ⁊ obtusus cū multo humido: cum ergo per discursum etatis acqritꝰ talis modus in calore: si‑ue agens hoc sit causa intrinseca siue causa extrinseca. tūc fit ebulitio ⁊ rectificatio: ⁊ fiūt variole ⁊ morbilli: ⁊ quia hꝫ dispōnis acquisitio in calore diuersificatꝰ ſm diuersitatē cō‑plexionum infantium: ⁊ ſm diuersitatē regiminis ⁊ aeris. ideo diuersificatꝰ tēpus acquisitionis huius caloris. ⁊ per ꝯn̄s tp̄s apparitionis variolaꝝ ⁊ morbilloꝝ. ¶ Ex hac autem q̄ōne soluitꝰ problema ꝑpter quid hec accidētia fiūt plus in pueris q̄ in iuuenibus ⁊ in masculis q̄ in feminis. vnde. 18. ꝯtinentis dicit Rasis loquēs de hac passione: pue‑ris magis accidit q̄ in puellis ⁊c̄. Causa aūt est: q̄ infectio menstrualis magis est ꝯtraria masculis q̄ feminis: ⁊ ma‑sculi sunt calidiores: ergo fit in masculis maior ebulitio: et cum hoc eget maiori ebulitione ⁊ decoctione vt rectificetꝰ sanguis. ¶ Ad secundam questionem dicendum: q̄ vario le ⁊ morbilli pñt fieri de illis superfluitatibus: que separātꝰ: que superfluitates in diuersis hoībus possunt esse valde di‑uerse. possunt etiam fieri ex illo sanguine depurato: quan do accidit illum esse superflue quantitatis: aut quando in ebulitione valde fuit calefactus: ex quibus contingit illuꝫ expelli: ⁊ hic non protellamus: q̄ eius solutio est valde no ta. ¶ Ad tertium dubium dicenduꝫ: q̄ possibile est: sed val de raro q̄ non precedente ebulitione manifesta fiant vario le ⁊ morbilli. ⁊ hoc apparet dictis rationibꝰ. apparet etiā q̄ ex eo q̄ Auicen. ita dicit. ⁊ Rasis. 18. continentis: ⁊ est q̄ aliquando fiunt variole. quas non antecedit febris: imo febres ad illas sequuntur. ergo non antecedit aliquan do ebulitio tamen vt plurimum antecedit ⁊ concurrit ad il larum generationem. nam plurimus euentus illarum est ex infectione menstruali: propter quam sanguis fit aptus ebulitioni: sicut mustum vt dictum est. ergo oportet talem ebulitionem fieri. ¶ Ad rationem contrariam dicenduꝫ: q̄ sanguis sic infectus non potest rectificari per virtutes actualiter retinentes ⁊ expellentes: q̄ partes: que faciunt ipsum manifestum non sunt in ipso actu: sed solum in potē‑tia. Unde quelibet pars illius est sanguis: sicut quelibet pars musti est mustum: siue vinum: sed totū est minus cru dum aquosum ⁊ terreum. ⁊ si intellectus tuus non capit hanc solutionem: dicas q̄ ille partes sunt ita commixte: q̄ non possunt separari nisi per modum cuiusdam decoctio‑nis ⁊ ebulitionis.

¶ Et variole quidem ⁊ morbillus sunt de sum ma egritudinum aduenientium. ⁊ multiplicā‑tur in successione austrinoꝝ: quando multipli catur eoꝝ perflatio. ¶ Et corpus quidē vario lis preparatum est illud: qd̄ est calidum ⁊ hu‑midum ⁊ conturbate humiditatis propter qd̄ partim extrahit de sanguine per flobotomiaꝫ. ¶ Et de cibis sunt cibi qui faciūt cadere in va riolas velociter ⁊ proprie quando non sunt cō sueti ⁊ administrantur super eos medicine et cibi calefacientes: sicut lac ⁊ proprie camella‑rum ⁊ equarum: quum multuꝫ repletur ex eis illeq̄ui non assuetus est eis. deinde bibit vinū plurimuꝫ: aut medicinas calidas. ¶ Et vario‑le quidem sunt quasi modus quidam crisis. ¶ Et plurimum quidem accidunt variole in‑fantibus: deinde iuuenibus: ⁊ minoratur ea‑rum euentus in senibus: nisi ꝑpter causas for tes: ⁊ in regionibus vehementis caliditatis ⁊ humiditatis. ¶ Et earum euentus in corpo‑ribus humidis est plus q̄ sit ipsarum euētus in corporibus siccis. ¶ Et earum euentus in vere plus est q̄ ipsaruꝫ euentus in hyeme. Et post ver in fine autūni: ⁊ proprie quando pre‑cedit estas calida: ⁊ sicca ⁊ fuerit ille autūnus calidus ⁊ siccus.

¶ Cum dedit perfectos modos generationis variolaruꝫ ⁊ morbilloꝝ deinceps ponit multos cañ. ex quibus apparēt cause quedam: ⁊ dispositiones corpoꝝ. secundo ponit cañ. ex quo apperent loca. tertio cañ. ex quo apparent tempo‑ra. quarto ponit cañ. in diuersitate ciboꝝ. quinto in iudi cijs. ibi 2ª. (Et variole non accidunt cuti.) ibi 3ª. (Et quan doq̄ aperietur.) ibi 4ª. (Et plurimum.) ibi quinta. (Et vi‑rides qdem.) Primi cañ. sunt. 5. vel. 6. Primus est morbil‑li ⁊ variole sunt de summa egritudinuꝫ aduenientium. s. a

Propter qd variole ⁊ morbilli magis fiūt i pueris q̄ in iuuenibꝰ et magis in masculis q̄ in feminis.

Ad scdm.

Ad tertiū

causa extrinseca: sicut qñ multiplicat̃ flatus austri: q2 cale/facit ꝛ humectat ꝛ facit ebullire.

¶ Secundus cañ. corpus quidem variolis preparatum.

¶ Tertius cañ. Et de cibis ꝛc̃. Ratio: q2 lac camelinum ꝛ equinum est pauce caseitatis. ꝛ ideo sanguis ab illis factus est laxus: fluidus: aptus ebullitioni: cū ergo bibit̃ sup hec gña lactis vinū: acquirit̃ calor ebullire faciens: qui non est assuetus: q2 in hoie assueto sanguis factus ab illo lacte cō/formatur mēbris. ꝛ ideo non ebullit: vt rectificet̃: nec vt cor/rumpatur: q2 tali quale est membrum vtitur.

¶ Quartus cañ. Et variole. ratio est: q2 sicut crisis est velox ꝛ vehemens motus: quem sequitur euacuatio. ita ꝛ vario/las antecedunt accidentia: ꝛ postea sequitur expulsio ma/terie ad extra. ꝛ ideo est crisis permutationis: ꝛ ita nume/ratur infra Fen. secunda secundo capitulo.

¶ Quintus cañ. ꝛ sextus patent. ¶ Et plm̃ qdem nisi ꝓpter causas fortes: vt cōplexionem valde calidam ꝛ humidã: cuius reliquia adhuc in senectute sit fortis: aut ꝓpter fortē constitutionē calidam ꝛ humidam. post ver in fine autūni. Ratio est: q2 humiditates tpe precedenti poris apertis sūt euentate. modo ꝟo intus ꝯstricte cū aliquo extraneo calo/re ebulliunt ꝓprie qñ antecedit estas calida ꝛ sicca: q2 si p̃/cessisset estas calida ꝛ humida: nō tardassent ad autūnum. sed in ipsa estate fuissent facte variole ꝛ morbilli. ¶ Et fue/rit autūnus: quasi dicat: q2 precedente estate calida ꝛ sicca: quãuis etiam autūnus sit calidus ꝛ siccus in fine autūni cō/cluso intus calido ꝛ ꝓhibito vapor ari fiet ebullitio: ꝛ opi/nor q2 ista ebullitio est ꝯformior generationi morbilloꝝ q̃3 variolaꝝ. Rasis ꝟo. 18. continentis vult: q2 iste variole fiant in fine hyemis. Unde dicit sic. Cum vides autūnum vehementis caliditatis ꝛ siccitatis hyeme sine vere: expe/cta variolas in fine hyemis.

¶ Et variole nō accidūt in cute solū: ꝛ in eo qđ sequit̃ illud qđ appet: imo accidunt in oībus mēbris similiū partiū apparentibus ꝛ occul/tis: ita q2 velaminibus ꝛ neruis.

¶ In isto cañ. notificant̃ loca. Ubi sciēdum: q2 l3 natura elō/get mãm istam a ꝑncipalibus q̃ātum pōt. vt dixit Ysaac. tñ non solū cutis: sed etiā loca alia possunt variolari: vbi ista materia ebullit. Sed quãto natura potentior: tãto materia magis versus cutim pellitur: ꝛ fiūt variole saluiores ex lo/co: ꝛ quãto magis materia in interiorib⁹ manet: tãto peri/culosiores sunt. Unde nō est impōle imaginari quosdã mo/ri ꝓpter variolas inchoantes in corde: sicut in corde qñq3 inchoant̃ quedam apata. Non ergo admirandū est. si ve/lamina. i. pãniculi ꝛ nerui possunt variolari cum vene euo/munt in illas sanguinem ebullientem apostematem.

¶ Et qñ apparent variole faciunt incurrere pru/ritū: deinde apparent res: sicut capita acuum similia milio: deinde egrediunt̃ ꝛ implent̃ sa/nie: deinde euacuant̃: ꝛ fiunt crusle diuersoꝝ coloꝝ: deinde cadunt. ¶ Et fortasse ꝑmutant̃ variole ad flegmonē ꝛ essere: ꝛ ad dubellati: que aggregat saniem.

¶ In isto cañ. notificant̃ tpa cum icipit pruritus: ꝛ sicut gra/na milij acuta. tunc est ꝑncipium. Sicut capita acuum. s. in acuitate: q2 pungunt. Cum aūt egrediunt̃. tunc est augmē/tum. cum implent̃ sanie. tunc est status: cum euãt̃ ꝛ fiunt crusle ꝛc̃. tūc est declinatio diuersoꝝ coloꝝ. Hec diuersitas coloꝝ crustaꝝ est ꝓpter diuersitatem temporis in exicca/tione. Uel pōt quis imaginari q2 essent diuersi colores ꝓ/pter diuersitatem materieꝝ: que in ebullitione sunt separa/te: que non sic apparebant: cū latebant sub cute. modo ꝟo cum sunt rupte: sunt manifestiores.

Variolaꝝ tempora.

¶ Et fortasse permutant̃ ad flegmonem. nã vna variola san/guinea est vnum paruū flegmon. Cū ergo multa mã simul mouet̃ ad locum vnū. fiet apostema magnū: ꝛ essere est pu/stula parua facta a mã subtili vaporosa eleuata a sanguine cholerico. Cum ergo ebullit sanguis: possibile est q2 gros/sum eius pellat̃ per fluxum ventris: ꝛ subtile cholericum vertatur ad cutim: ꝛ fiat essere ꝛ dubelet. i. extitura: que ag/gregat saniem. s. extitura vna magna. vt diximus. pōt etiã exponi dubelet. i. flegmaticum: ꝛ hoc cū variola est de ma/teria ad flegmaticam declinat.

¶ Et plm̃ quidē cū apparent hñt colorē flegmo/nis: verūtamen quãdoq3 egrediunt̃ ꝑm colo/res diuersos cineritie ꝛ violacee ꝛ nigre. ¶ Va/riole eni sunt spēs ꝛ colores. nã de eis sunt al/be: ꝛ de eis citrine: ꝛ de eis sunt rubee: ꝛ de eis sunt virides: ꝛ de eis sūt violacee: ꝛ de eis sūt ad nigredinem decliues.

¶ Ex hac diuersitate soluit̃ questio. de quo mã fiant vario/le. ¶ Dōm q2 vt plm̃ de sanguine qui ebullit. ꝛ ideo vt plu/rimū habent colorē flegmonis: tñ in ebullitione ista quã/doq3 surgunt materie male per sanguinis corruptionē. Un/de potest decidi aliquid flegmaticum ꝛ fient albe: aut ali/quid adustum ꝛ frigidum melãcholicum ꝛ fient nigre vel violacee vel virides vt notum est.

¶ Et virides quē ꝛ violacee sunt male: ꝛ quãto plus addit̃ declinatio ad nigredinem: tãto est deterius: ꝛ quãto plus sunt decliuiores ad il/lud tãto plus sunt decliuiores ad malitiã.

¶ Hic icipit cañ. iudiciales ex coloribus: l3 ad certitudinē iudi/cij alia addat. Et p̃ ponit cañ. iudiciales. scđo ponit cañ. iu/diciales ex mō exitus. tertio ex ordine. q̃rto ex signis ꝛ ac/cidētibus ꝛ alijs. ibi 2ª. (Et de speciebꝰ.) ibi 3ª. (Et vt sit.) ibi 4ª. (Et illud qdem.) In pma parte ponit q̃tuor cañ. l3 possint fieri plures. Primus cañ. est q2 virides ꝛc̃. Ratio est: q2 significat̃ materia venenosa antracosa.

¶ Et albe quidem sunt meliores: ꝛ ꝓprie quan/do sunt pauci numeri: magne q̃ātitatis: facilis exitus: pauce angustie: debilis febris: ꝛ vides febrē minui cū eaꝝ apparitione: ꝛ ipsaꝝ egres/sione: ꝛ est principium exitus earū in tertio: ꝛ quod ei approximat.

¶ Scđs cañ. Et albe. i. tendentes ad albedinē: q2 significat̃ sanguis intus flegmaticus vel albe per citam ꝯuersionem ad saniē: ita q2 exitus ꝛ saniatio. s. maturatio simul fit pau/ci numeri ꝛ magne quãtitatis: q2 significat̃ mãm nō mul/tam: ꝛ fortē expulsiuam. Unde simul mãm ad vnū locū ex/pellit. ¶ Sed tu dices: nōne esset melius q2 esset pauci nu/meri ꝛ pauce q̃ātitatis. ¶ Dicēdum q2 sic vbi essemus cer/ti: q2 hoc non esset ꝓpter materiei retētionem defectu virtu/tis: vel pōt exponi magne quãtitatis. i. l3 sint magne: tamē melius esset q2 essent parue: facilis exitus: q2 cito ꝛ sine ac/cidētibus difficilibus. ꝛ ideo subdit parue angustie. s. tam in exitu q̃3 in ꝑduratione. ¶ In 3° ꝛ qđ ei approximat: q2 in 4° vel 2°. q2 non differat ad sextum vel vltra: ꝛ ista nume/ratio fit a die qua incipiūt accidētia: que infra dicent̃. ꝟbi gfa. a die febris doloris dorsi pruritus nasi ꝛc̃. Euenit enī in qbusdam valde tardari exitū variolaꝝ. ꝟbi gfa. ad. 7. dies vel post. 10. apparitionē signoꝝ: vt sumit̃. 18. ꝯtinētis: ꝛ hoc significat impotētiam virtutis mouētis mãm: siue sit hoc ꝓpter causam in virtute: siue in materia: ꝛ tu cōsidera dies creticos in exitu. si enim variole sunt modi crisis: me/lius est q2 ꝑncipium earum sit in. 7. q̃3 in. 6.

Variole diuerse apparitões post febris accessum.

¶ Et post illas sunt albe magne pluris numeri ꝓpinque absq; cōtinuatione. Nam ille: que continuanť adinuicē: ita vt continuanť in frusto magno carnis habentes latera: aut rotundam formam sunt male. Et similiter iterū duplices magne in ventre vnius: quarum est variola alia.

¶ Iste est tertius cañ. in quo vult ꝙ post istas. s. albas pauci numeri ꝛc. In bonitate sunt albe pluris numeri. In hoc eni ꝙ sunt pluris numeri nō sunt bone. sicut sunt ille: q̄ sunt pauci numeri ꝓpinque. hoc seqť ad eē multas numero: lꝫ ad eē paucas nūero nō sequať esse distātes absq; ꝯtinuatione: q2 si ꝯtinuarenť: sighareť mā multa. ꝛ ideo ille sūt male: que ꝯtinuanť: ꝛ faciunt vnā variolā hñtes latera: q2 apparent oblōge: aut rotunde. i. aut si simul iuncte fiat vna rotūda. totum enim hoc sigt mām supfluaꝫ. Et silr iteꝝ: q2 sicut ꝓm cutim variole possunt ꝯiungi ꝛ appropinquare: ita etiam ꝓm ꝓfundum ex materie multitudine.

¶ Albe vo puę: dure: propinque: difficilis exitus: lꝫ faciant existimari in principio rei salutē: tamen timeť in eis ꝙ difficilis fiat eaꝝ maturatio: ꝛ fiat cum eis mala dispositio egri: ꝛ perueniat per eas ad ꝑditionem: quoniam causa in eis est grossitudo materiei.

¶ Hic est quartus cañ. in quo vult: ꝙ variole albe parue dure ꝓpinque adinuicē ꝛc. a ꝓncipio decipiunt: q2 faciunt existimari: ꝙ sint bone. q2 enim medicus videt illas albas. iudicat de colore: ꝙ mā non est maligna. Et ex solo hoc iudicat ꝛ defendit iudicium suū a ꝯtrario iudicando ex duritie ꝛ difficultate exitus ꝛ ꝓpinqtate ꝓpter numeꝝ multū dicendo: ꝙ exitus difficultas est: q2 sunt in principio: ꝛ materia ista cum tendat ad flegmaticū tardius exit: nec multus numerus est suspectus cum mā non sit mala: sed duritiem dicet non esse multam. Auic. tñ sua extimatiua timet perditionem: q2 causa in his est grossa materia: que extra nō bene expellitur. quare remanens intus corrūpetur: ꝛ corrumpet ꝛ veniet eger ad perditionem.

¶ Et de speciebꝰ malaꝝ timorosarum: que plerūq; interficiunt sunt ille: quaꝝ diuersificatur egressio. nam qñq; apparēt: ꝛ qñq; occultanť: ꝛ propter qñ apparent violacee: ꝛ silr tenaces. quaꝝ operatio non cessat a debilitate virtutis. ꝛ viridificationem membri. ꝛ nigrificationē eius perdunt. ¶ Et si viriditas ꝛ nigredo: quibus succedit resudatio non faciunt cadere virtutē: imo additur cum eis virtus: non sunt mortifere: sed fortasse cadere faciunt in vlcera: ꝛ que currunt cursu eorum.

¶ Hic iudicat ex mō exitus: ꝛ addit alia ad rectificādū. Cā ꝓmi dicti est malignitas mãe: quā virtus bñ regulare non pōt. vñ post exituꝫ extra intus reuertunť. Si ergo ille color est violaceus sigtur mãe venenositas. Silr tenaces dicunť tenaces: q2 multū tenent mēbrū ꝓm latū ꝛ ꝓfundum: vel q2 tenent ipsum intus: ꝛ nō exeunt: vel q2 multe tenent se simul: vel q2 mā hꝫ tenacitatē ac si esset viscus. Si ergo non cessat earum opatio a debilitate ṽtutis ꝑdunt. Et si. i. lꝫ sint virides ꝛc. quibus succedit resudatio. i. exitus ad extra. ¶ Et non faciunt ꝛc. nō sunt mortifere: q2 possunt esse cretice: tñ q2 materia est venenosa mala fiunt fortasse vlcera mala melancholica difficilis cure. Et que currūt: q2 potest sequi extremitatum corruptio: ꝛ est sermo similis eis qui scribitur secundo pronosticorum. ibi. (Quod si liuor ꝛc.)

¶ Et vt sit febris: deinde variole: saluius est q̄ʒ vt sint variole precedētes: deinde ꝯsequať eas: ꝛ accidat sup eas febris. Questio. iiij.

Dubitatur de hoc cañ. q2 ꝯtriuꝫ ponit infra Fen. 3ª caꝑ de signis sumptis ex ꝑte pustulaꝝ: vbi sic scribit. Cum acuta febris puenit ad apata titilicoꝝ ꝛ extremitatū deterius est q̄ʒ vt sint ꝓus illa apata: ꝛ sequatur ea febris cū putredinis: q̄uis illud sit malū. ¶ Oppositū vult hic Auic. ꝛ Rasis. 18. ꝯtinentis. ¶ Dōm ꝙ Auic. 2ª Fen. huius loqtur de supuentu apatum ad febrē febre remanente: qō peius est q̄ʒ si apati supueniat febris apate remanente. Sed hic loquiť de supuentu huius apatis. s. variolaꝝ ad febrē febre cessante: ꝛ talr ꝙ variole sint crisis laudabilis huius febris: qō quasi melius est q̄ʒ si incipiūt variole: ꝛ febris sequať: ꝛ pceuerat febris cum illis. tūc enim hō variole non sunt crisis febris illius. ¶ Scdo modo pōt dici: ꝓpter qō sciendum ꝙ febris sequēs apata titilicoꝝ ꝛ extremitatē: lꝫ sit causa putredinis: tñ intelligiť ꝙ sit ephimera sequens caliditatem putridi humoris: cuius vapor stat ꝓm locū: circūscriptus non ꝑtingens ad cor: sed febris sequēs variolas intelligiť putrida. Variole enim non sunt vel fiunt solū in cute: sed in ꝓfundo: poterunt ergo mãe alique esse grosse frigide ꝛ in suo motu tardo non putrefieri. Et eius separationē. i. expulsionem fieri absq; ebullitione. Cum ergo venit ad apandum ꝛ ad variolandum supuenit putredo: ꝛ facit putridā febrem. Peius ergo est: ꝙ homo hēat variolas ad quas sequať putrida febris: q2 nescimus ad quid ille terminabiť: q̄ʒ ꝙ habuerit febreꝫ: que iam recessit: ꝛ fecit laudabilē crisim per variolas: sed ꝙ aliqs habeat febrē putridam: ꝛ post hoc hēat apata titilicoꝝ ꝛ extremitatū: q̄uis iaꝫ putrida recessit: peius est q̄ʒ ꝙ habeat apata: ad que sequať febris ephimera. Ille enim est iā debilitatus per putridam precedentē ꝛ male dispositus ꝑ illam: nec talis crisis exiuit: ꝛ est omnino salua. alij etiam modi dicendi sunt: quos aliꝫ dimitto.

Variolas fieri posse nulla febre ꝓcedēte sed postea superueniente.

¶ Et illud qdē qō ꝑm cōsiderare opꝫ in esse patientis variolas est eius anhelitus ꝛ ipsiꝰ vox. nā ipsa duo cuꝫ remanent: bona est res salua: Et cuꝫ videris anhelitū patientis variolas cōsequentē: ꝛ similiter patientis morbilluꝫ. tunc existima casum virtutis: aut apostema diafragmatis: deinde cuꝫ virides sitim vehementē fiunt: ꝛ angustia assiduat: ꝛ ea que apparent infrigidanť: ꝛ variola ꝛ morbillus virides fiūt. tūc iam ꝑcipiť eger mori: ꝛ festinat illud. si variole fuerint de genere earum: quaꝝ egressio ꝛ aperitio tardantur.

¶ Hic ponunť cañ. iudiciales ex signis ꝛ accidētibus: ꝛ hēt partes tot: quot sunt cañ. ¶ Considerādum ꝙ anhelitus ꝛ vox cum sint boni significāt materiam esse expulsam a locis ꝓncipalibus: ꝛ ꝙ spūalia sunt sana: ꝛ ideo est res salua. s. vꝑlm. ¶ Consequētem. i. frequētem. Extima casum virtutis: aut apostema ꝛc. q2 frequentia multa fit ab his duabus causis. Sitim vehemētē: ex forti inflāmatione: vel reclusione materieꝝ intus. ¶ Festinat illud. s. in eis. Si ꝛc. q2 significať impotentior virtus: ꝛ materia prauior in substātia: vel quantitate: vel qualitate.

¶ Et plurimi eoꝝ qui moriuntur per variolas moriuntur prefocati ex squinātia. ¶ Et quandoq; moriunť per casum virtutis cum rasura

intestinorum et fluxu ventris.

¶ Hic est scđs casus. vrplimi. i. multi: quia variolant in gutture. Per casum virtutis. s. prauitate maĩe. Rasura. i. disinteria: ⁊ hĩ fit: vel quia intestina variolant: vel quia mã desup fluit ⁊ excoriat vel propter vtrũq;. Et cum fluxu. i. absq; excoriatione.

¶ Et quũ videris violaceas de variolis ⁊ morbillo profundari. tũc scias q̃ superueniet egro sincopis.

¶ Hic est tertius casus. ⁊ est notus. significat enim materiam venenosam intus reuerti.

¶ Et quando festinat ad mingendum sang. et succedit ei vrina nigra. tunc est mortiferum precipue quando est illic casus virtutis.

¶ Hic est quartus casus. Causa est: quia qui mingit sanguinem in febre acuta morit: quia significat vehemẽtem repletionem sanguineam ⁊ acuitatem ebullitionis ⁊ timet̃ presocatio ex hoc: vt scribit̃ Fen 2ª huius caplo de vrina rubea. cum ergo peruenit ad p̃socationem: mingit vrinam nigram per viam extinctionis caloris: ⁊ hoc rectificat casus virtutis. si enim esset vrina crenca virtus esset fortis.

¶ Et fluxus ventris viridis sanguineus: aut lotiuus non cum casu virtutis et alhumera est aliquid de variolis et morbillis.

¶ Hic est quintus casus. ¶ Considerãdum q̃ Auic. vult te facere securum in fluxibus apparẽtibus in variolis ⁊ morbillis: quia sunt in eis ꝯformes. vnde possunt fieri nõ cadẽte virtute. nam ꝓpter ebullitionem euenit materias fieri virides circa loca nutritiua: ⁊ ex abũdantia sanguinis ꝓfluere partes eius. silr ex calore eliquatiuo ebullitiuo faciente aquosum sanguinem fluere: ⁊ esset fluxus lotiuus: sicut lotura carnis. ⁊ poterit intestinoꝝ viscositas abradi. Si ergo non vides casum ṽtutis. non iudices mortem. qui aũt vult scire borũ fluxuum sciam legat Fen. 14. ⁊. 16. tertij libri. vbi hoc diximus exponat. Igitur hic. Est aliquid de variolis ⁊c. i. apostema consequens ad viscera: alias ad variolas.

¶ Et multotiens quidem variolat̃ homo duabus vicibus: quando aggregatur materia ad expellendum bis.

¶ Hic est sextus casus. Auer. colliget 4º dicit q̃ hec egritudo solũ aduenit patienti semel. Auic. x̃o dicit: q̃ quãq; bis. Rasis. 18. ꝯtinẽtis dicit: q̃ quãq; bis accidit ⁊ ter. Dicamus q̃ variole: que sunt ex menstruali infectione tñ semel accidunt: quia cũ fit ebullitio separatiua: ⁊ cũ accidũt bis est valde extraneũ: ⁊ esset cum ꝓpter ebullitionẽ vnam non esset facta rectificatio: sed variole ex malitia ciborum ⁊ aere possunt bis ⁊ ter euenire ⁊ amplius vt credo: ⁊ hoc Aui. innuit cum dicit: q̃ aggreget̃ materia ad expellendum bis.

¶ Et coloris plumbini sunt variole. quarum bothor in facie. et pectore. ⁊ ventre sunt plusq̃ in cruribus et pedibus: et sunt male: et signãt materiam grossam: que non expellitur ad extremitates.

¶ Hic est septimus casus. color plumbeus significat materiam flegmaticam frigidam habentem aliqualiter de melãcholia: quam cum natura ad longinquum pellere non possit: pellit illam ad propinquam partem.

¶ De signis apparitionis variolaꝝ. Cap. vij.

Uandoq; antecedunt apparitionem variolaꝝ dolor dorsi: ⁊ pruritus nasi: ⁊ timor in somno: ⁊ punctio vehemens in membris corporis: ⁊ grauitas cõmunis: ⁊ rubedo in colore faciei: ⁊ oculi. ⁊ lachrymę: ⁊ inflãmatio: ⁊ multitudo alicuz ⁊ saltus cum constrictione anhelitus: ⁊ raucedo vocis: ⁊ grossitudo sputi: ⁊ grauitas capitis: et dolor capitis: et casacã: et exiccatio oris: et angustia: et dolor in gutture et pectore: ⁊ tremor pedis apð resupinationẽ et declinationẽ ad ipsam. Et cũ hoc toto febris conclusa.

¶ Hec signa sunt antequam appareant in cuti: ⁊ sunt cum incipit ebullitio intus. ¶ Dolor dorsi: quia ibi est vena magna: in qua fit extensio propter sanguinis multitudinem: ⁊ eius ebullitionem. vt scribitur. 18. continentis. ¶ Pruritus nasi non significat nisi lumbricos. ¶ Timor in somno ex illis vaporibus motis ad caput ⁊ retentis: qui in vigilijs resoluebantur. ¶ Et repletio superflua aggrauans est causa somniorum: punctio in membris: quia iam materia penetrat vt faciat pustulas. scilicet variolas. ¶ Grauitas communis: scilicet toti corpori propter multitudinem sanguinis. Rubedo ⁊c. propter ipsum sanguinem bullientem in partibus illis: ⁊ propter calidos vapores. ¶ Lachryme ex repletione ⁊ eliquatione humiditatum: inflãmatio quia infirmus sentit se inflãmari ⁊ comburi: multitudo alicum ex multis vaporibus. ¶ Saltus. idest sectigatio ex eisdem vaporibus. Cum constrictione anhelitus ex multa repletione. Et forsan vult q̃ infirmi non inquiescant in lecto: quia videtur eis q̃ suffocentur. ¶ Raucedo vocis ex nocumento gutturis ⁊ canne pulmonis ex vaporibus multis ⁊ ex ipsa ebullitione. ¶ Grossitudo sputi: quia ex calore materia eliquatur a capite ad guttur: ⁊ ex eodem ingrossatur ⁊ exiccatur. ¶ Grauitas capitis ex multitudine sanguinis. hec enim est vna causa eius: vt intelligitur prima Fen. tertij can. ¶ Dolor capitis ex multis vaporibus extendentibus panniculos. Quomodo differat dolor capitis: ⁊ grauitas intelligitur prima Fen. tertij cano. grauitas enim est quidam modus doloris. ¶ Casacam. idest tremor cordis vel pulsus ex multo sanguine ebulliente circa spiritualia. ¶ Exiccatio ⁊c. patet. ¶ Tremor pedis. Omnia signa predicta inuenio. 18. continentis: ⁊ ab Agaranio in hoc capitulo: sed a nullo inuenio de hoc apud resupinationẽ: ⁊ credo q̃ per hunc tremorem intelligat sectigationem: que magis apparet quãdo homo iacet supinus. ⁊ ideo dicit. ¶ Et declinationem coxis: idest cruribus extensio. ¶ Febre conclusa: quia sanguinea.

¶ De morbillo. Capitulum. viij

Scias quod morbillus omnis est variola cholerica: ⁊ non est differentia inter ea ambo in plurimo reliquarũ dispositionum: nisi quia morbillus est cholericus: et q̃ ipse est minoris quantitatis: et quasi ipse non pertransit cutem: et non est ei altitudo. de qua curetur proprie in principio sui. Variole x̃o in principio sue apparitionis est eminẽtia: et altitudo: et morbillus ẽ minor variolis: ⁊ minus accidit oculo q̃z variole.

¶ Quãuis sermones predicti adaptentur ad morbillos: tñ ad perfectionem scientie quedam specialia dicit de morbillis. p̃mo ponens differentiam inter variolas ⁊ morbillos. secundo ponit signa salutis ⁊ mortis in illis. ibi secunda: (Sunt.) Prima in duas. primo ponit d̃iam ex parte cause: ⁊ quorũdam ꝯsequentium. scđo ex parte signoꝝ apparitionis. ibi scđa. (Et signa.) Quod primo dicit est notum. ¶ Causa autem quare morbilli minus accidunt oculo est

q materia subtilis cito euaporat ad extra ab eo. ¶ Dubitatur quid prius eueniat pueris: an variole an morbilli. ¶ Dico q quantum est in experientia inuenio non concordare mulieres. Quedam dicunt prius accidere variolas: et quedam alie prius accidisse morbillos: et ego non potui notare excessum in hac pueritate. Cum autem considerabimus q materia morbillorum est acutior et mobilior: prius dicuntur accidere morbilli: et hoc quando materia ab intra sortitur hanc dispositionem. Sed cum considerabimus q in puerili etate calor est humidior: et posterius fit acutior: prius videntur accidere variole: et posterius morbilli: et quia motus harum materierum multum sequitur aeris dispositionem: quam contingit quandoque esse acutiorem: et quandoque humectiorem: et ideo in multis pueris vise sunt experientie contrarie: quia quandoque precesserunt variole: et quandoque morbilli.

¶ Et signa apparitionis eius prima sunt signis apertionis variolarum: verum lachryme in eo sunt plures et angustia et inflammatio vehementior: et dolor dorsi minor: quoniam causa eius in variolis est repletio san. et extendens venam positam super dorsum. nam generatio variolarum est propter multitudinem sang. corrupti et morbilli propter vehementiam malitie sang. corrupti pauci. Et morbillus secundum plurimum egreditur subito: et variole aliquid post aliquid.

¶ Et signa prima etc. Quia proxime sunt materie et ebullitio vtriusque coincidat. verum lachryme in eo. s. morbillis sunt plures: quia materia magis mouetur et magis apta est exitui. Nos autem de multitudine et paucitate lachrymarum in omni diuersitate iam subtiliter perscrutati sumus in 3° lib. Fen 3ª tractatu primo. Angustia inquietudo et inflammatio vehementior: quia materia est calidior et acutior. Dolor dorsi. s. extensiuus minor: quia materia est paucior: et hoc est quod subdit: quoniam causa eius. s. doloris in variolis etc. et ideo sequitur ex hoc: q morbillus subito egreditur propter materie subtilitatem et caliditatem.

¶ De signis salutis eius. Cap. ix.

Et sunt sicut signa salutis variolarum. nam ille qui est velocis processionis et apparitionis et maturationis est saluus. Et durus et viridis, violaceus est malus: et qui est tarde maturitatis: frequentis sincopis et angustie est pernitiosus. Et qui occultatur iterum subito est malus faciens sincopim.

¶ Quod hic dicit est notum.

¶ De cura. Cap. x.

Oportet in variolis vt incipiatur et extrahatur sang. sufficienter cum conditiones fuerint. et similiter si morbillus fuerit cum repletione sang. et spatium illius est vsque ad quartum. ¶ Sed quando procedunt variole: non oportet tunc vt administretur flobotomia nisi inueniatur vehementia repletionis et dominium materiei. tunc enim flobotometur quantitate: que exiccet: et conuenientius: quidem: quod in hac administratur egritudine: est flobotomia: et si flobotometur vena nasi confert iuuamentum fluxus sang. narium. et tuetur partes superiores a malitia variolarum: et est facilis super infantes.

¶ Primo ponit curam. secundo regimen preseruando quedam membra. tertio eradicat vestigia. ibi 2ª. (Membra.) ibi 3ª. (In hoc.) Prima in tres. primo ponit curam in principio antequam appareant. secundo quando inceperunt apparere. tertio quando iam complete sunt egresse vel egrediuntur: et quando declinant. ibi 2ª. (Cum ergo pertransierit.) ibi 3ª. (Et quando egrediuntur.) In prima parte principaliter ad duo intendit. et primo ad phlebotomiam. secundo ad extinctionem et sedationem ebullitionis. De phlebotomia q competat certum est. ¶ Sufficienter: quia si expedit vsque ad sincopim et vt scribitur. 18. continentis. ¶ Usque ad quartum computando principium apparitionis febris. ¶ Sed quando procedunt: idest quando incipiunt apparere. Questio. I.

Dubitatur vtrum phlebotomia competat post quartum diem. ¶ Videtur q sic ex generali can. lib. primo Fen 4ª capitulo de phlebotomia vbi dicit: q cum oportuerit te phlebotomare: non attendas verba illorum: qui dicunt q non est bonum post quartam diem: immo est bonum q fiat post quadraginta dies. ¶ In contrarium est hic Auic. et Rasis in diuisionibus et omnes auctores concurrunt. ¶ Dicendum q apparentibus signis variolarum: et nondum incipientibus apparere variolis competit phlebotomia: quia est materia in venis multa et ebulliens: quam euacuat et temperat phlebotomia. Et similiter de morbillis intelligere oportet. si sentiuntur signa: q materia sit sanguinea replens: vel sanguini admixta. Cum autem incipiunt apparere vel exire variole: phlebotomia non competit: quia ipse sunt. quidam modus crisis. Phlebotomia autem impedit earum exitum: et facit materiam reuerti intus. Antequam ergo iste exitus incipiat: phlebotomia competit. nam minorat materiam: et facit naturam potentem supra residuum. ¶ Considerandum autem: q spatium illius phlebotomie est vsque ad quartum: scilicet inclusiue: vel exclusiue: quia communiter vsque ad quartum diem consueuerunt incipere apparere: scilicet in tertio vel in quarto. hoc ergo tempus Auicen. posuit loco exempli: quia si inciperent apparere in secunda die: non competeret phlebotomia in illa die: et similiter si tardaret illarum apparitio vsque ad septem potest fieri phlebotomia post quartum vt in quinto vel sexto.

¶ Sed quando procedunt. Considerandum q. A. ponit casum in quo quamuis variole incipiant apparere potest fieri phlebotomia: et est quando est cum eis vehementia repletionis et dominium materie. s. in exitu materie: timetur corruptio membrorum. tunc enim non obstante q incipiant apparere: phlebotomia potest fieri: quia illa phlebotomia non diuertit materiam: que iam exiuit venas. nam tanta est in venis repletio: q propter phlebotomiam istam minoratiuam non fiet venarum inanitio. vnde materie fugantur: sed solum minorabitur superflua repletio: et hoc est quod dicit quantitate: que exiccet. i. minoret de materia: et non quantitate qua diuertat. Et alius iuuenis medicus diceret: q licet intra venas aliquas traheret materias: tamen nocumentum hoc esset minus iuuamento. ¶ Ad rationem contrariam dicendum q post quattuor dies potest flobotomia fieri: si non prohibeat aliquid malus non obstante eadem egritudine. ¶ Est facilis super infantes. s. phlebotomia nasi. quasi dicat. cum in eis non possit fieri phlebotomia brachij potest fieri phlebotomia nasi. Utrum autem phlebotomia nasi possit fieri non premissa alia phlebotomia: quamuis indicatur etc. disputauimus Fen. prima tertij can. capitulo de phrenesi. Vel est facilis super infantes. s. malitia variolarum in partibus faciei: et hoc propter illorum teneritatem. vnde videmus quosdam cecari et quosdam multum deturpari.

¶ Et quando necessaria est flobotomia: et non flobotomatur iterum complete timetur super

ipsum corruptio extremitatis:⁊ similiter timetur quandoqȝ simile illi super illum:cuius assiduatur extinctio:⁊ venter solutur.

¶ Corruptio extremitatis ꝓpter multam mām:⁊ sitr ⁊c.qꝛ ex multa exiccatione constringunt materie.vnde interiora corrumpunt:⁊ ideo dixit simile illi:qꝛ sicut in illo corrumpunt exteriora:ita in illo corrūpunt interiora. Uel potest dici simile illi.i.similis corruptio in extremitatibus.quā materie ꝓpter multam infrigidationē concluse ⁊ ꝯstricte corrumpunt:⁊ maligniores fiunt:⁊ malignāt alias materias: quas ꝯtangunt:⁊ prauiores facte exeūtes ad extrema corrūpunt illa. ¶ Et soluit venter. Iste textus pōt esse ꝯsiliuȝ quoddā per se.vt dicat cōuenientius qđ administretur est flōmia:⁊ cum hoc ēt soluitur vēter.i.fiat solutio ventris cū tamarindis ⁊ cassia:vt statim precipiet. Uel pōt esse textus continuus precedēti imediate.nam corruptio similis illi.s. in interioribus timet super illuȝ:cuius assiduat exiccatio. Et soluitur venter.s.cum expediret flobotomare.⁊ nō soluere ventrem.cōmouentur enim materia:⁊ maligna fit.vnde ad extra pulsa corrumpit extremitates.

¶ Et oportet vt fiat in eis cibatio in primis cuȝ eis:in qbus est confortatio cum repercussione ⁊ extinctione absqȝ constrictione nature ⁊ inspissatione san.sicut quod fit de iuiubis cuȝ tamarindis ⁊ cassiafist.⁊ cum eo qđ fit ex dactilis imaturis.⁊ ex lentibus preparatis.⁊ issidabegi.⁊ lenificatio vehemens. Et similiter oportet vt sint cum istis tamarindi.⁊ que eis cōueniūt. Et cibus factus ex cucurbita ⁊ melon alrakhi:imo opȝ vt sit natura lenis in principio:⁊ sit intentio in eis:quibus lenitur tamarindi. Et si non obedit cum eis:additur super eos siracost cuȝ facilitate ⁊ cautela ⁊ tereniabin:aut infusio prunoꝝ:⁊ confert quandoqȝ si in potu detur in principio apparitionis vestigioꝝ variolarum pondus.ℨ.iij.de rob dactiloꝝ syluestriuȝ cum vno de trociscis camphoratis.⁊ syrupus de dactilis imaturis est vehementis iuuamenti in huius hora.

¶ Cibatio.i.detur ei per os. ¶ Confortatio. Hic sumit pro confortatione:de qua scribit scđo can.4° capl'o:cū loquit de medicina ꝯfortatiua:⁊ nos ibi ꝓlixe scripsimus cuȝ repercussione cum aliqua stipticitate ꝯfortante mēbra ne recipiat:⁊ extinctione.s.a frigido absqȝ cōstrictione nature. quasi dicat.lȝ preceptum sit mēbra confortari aliquo stiptico:nolo tñ ꝙ in hoc constringat venter:⁊ inspissatione.i.⁊ cum inspissatione:⁊ lenitio vehemēs.i.cuȝ eo.in quo est lenitio vehemens.totus ergo iste sermo opȝ:vt sic ꝯiungat. Fiat cibatio in pͥmis.i.in principio cum eis cibis:in qbus est ꝯfortatio cum repcussione:⁊ cū extinctione:⁊ cū inspissatione sanguinis:⁊ cū eis cibis:in qbus est lenitio vehemens. Dixit tñ vehemens:qꝛ cū ista cibaria sint stiptica vt lentes:vehementia lenitiuoꝝ reprimit ab illoꝝ stipticitate:⁊ stipticitas ab illoꝝ lenitione. Ex hac ergo cōmixtione non fit nature cōstrictio:vt precipitur:ȝ potius natura remanet lenis. ¶ Assidabegi est quidam modus cibi:sicut dicemus ꝯ rasis. Alij dicunt ꝙ est micha panis cum zucchero mellino. Atracbin est melon indus:de quo inpra de cibatione ethicorum dixit. Questio. II.

Dubitatur vtꝝ frigida extinctiua sedantia ebullitionem ⁊ inspissantia cōpetant in principio variolaꝝ. ¶ Uidetur ꝙ non per Rasim.18.ꝯtinētis: qui ꝓhibet frigida in ꝑncipio. ¶ Amplius. Que ꝓhibent sanguinis mundificationem non cōpetunt:sed frigida sunt hͦ:qꝛ prohibent ebullitioneȝ:⁊ sanguis infectus ab vtero non pōt mundificari:nisi ebuliat. ¶ In ꝯͣrium sunt oēs auctores. ¶ Dicēdum ꝙ ꝑncipium variolaꝝ est duplex. sciȝ principium accidentiū presentium.s.febris: ⁊ alioꝝ qđ est principium ebullitionis. Et est ꝑncipium aliud.s. apparitionis variolaꝝ:qꝛ iam incipiunt per cutim spergi ⁊ exire. ¶ Dico ergo ꝙ in ꝑncipio variolaꝝ.s. apparitionis circa cutim non cōpetunt ista frigida.vt Auič.dicens:qꝛ ꝓhibent exitum.vnde materie cōstricte in partibus extra venas: ⁊ etiam expulsibiles ⁊ actuate ⁊ cōstricte intus in venis corrūpunt membra. In principio xͦo signoꝝ.s.in ꝑncipio ebullitionis competūt frigida ista.nam ebullitio vel est separatiua:⁊ tunc infrigidantia non ex toto tollunt ebullitioneȝ: sed remittunt:ne pars bona per ebullitionē corrūpatur. Si autem sit ebullitio corruptiua non cōpetunt. Et apparet ꝙ remissiora possunt esse:que sedant ebullitionē separatiuā: qȝ que sedant ebullitionem variolarum ⁊ morbillorum. ¶ Ad contraria dicendum:ꝙ quando auctores prohibēt frigida extinctiua in principio variolarum intelligunt in principio apparitionis:non in principio ebullitionis ⁊ signorum. ¶ Ad secundam dicendum:ꝙ illa extinctio non ex toto tollit ebullitionem:sed rectificat illam:si est separatiua ebullitio. Questio. III.

Dubitatur 2°.vtꝝ a principio cōpetat medicina solutiua. ¶ Uidetur ꝙ sic: qꝛ mā potest indigere minoratione. ¶ In ꝯtrariuȝ sunt oēs. ¶ Dōm ꝙ solutiua medicina:que leniendo soluit competit a ꝑncipio. Ratio:qꝛ lenit virulentias intestinales:⁊ mundificat illas primas venas. In eoꝝ tñ vsu dȝ esse cautela:qꝛ ista lenitiua debēt esse cum hoc frigida sedatiua ebullitionis. Simılr nō debent esse in multa quātitate ꝓpter duo. Primo.qꝛ vlr in habētibus variolas timetur fluxus vētris. vnde Auič. supra dixit:ꝙ fluxus vētris est aliqd de variolis ⁊ morbillis.i.est aptus euenire in eis.⁊ ideo lenitiua pura in quantitate multa possunt facere fluxuȝ ventris prauū. Scđo.qꝛ lenitiua quedā hñt vim aliquā debilem euacuādi exsoluēdo.vt māna:sicut fuit dictū supra de cura putridaꝝ in gñali. Per dosim ergo magnā potest exsoluēdo educere ⁊ causare prauū fluxum.⁊ hoc est qđ A.dicebat. Si non obedit cū tamarindis:addat siracost.i.māna quedā cū facilitate ⁊ cautela:qꝛ ponēdo paruam quātitatē. ¶ Dico 2°.ꝙ solutiua medicina:que exsoluendo euacuat a ꝑncipio nō cōpetit. Ratio est:qꝛ mā est sanguini admixta:⁊ etiaȝ qꝛ timet de fluxu superfluo:⁊ in sūma in tota cura ⁊ eius protellatione oportet esse suspectum de fluxu ventris supfluo in hac egritudine:vt visum est nostris auctoribus. ⁊ ideo cum natura respondet sibi in lenitate:non audeas dare lenitiuuȝ. Et cum non respondet:sis vsus illo cum cautela. vnde Auenzoar voluit:ꝙ in maiori tēpore non indigeas tamarindis. ¶ Ad contraria patet solutio.

¶ Cuȝ ergo ptransierit egritudo diem ꝑm ⁊ icipient variole apparere.tunc fortasse erit infrigidatio causa erroris magis ex eo ꝙ retinet superfluitatem interius ⁊ delatione eius sup mēbra principalia:⁊ fortasse nō fit eis possibile ꝓcedere ⁊ apparere:⁊ accidit ingetudo:⁊ angustia:⁊ fortasse accidit nausea:imo oportet vt iuuentur superfluitates in huiusmodi dispositione cum eis:que faciunt ebullire ⁊ aperiūt opilationes:sicut feniculum ⁊ apiuȝ cum zucchаro:⁊ succus eorum:aut decoctio radicum ⁊ seminum

minum: et fortasse odoratur aliqd de croco: et aq̃ ficuum est bona valde. ficus.n. sunt vehementis expulsionis ad exteriora: et illud est vna de causis euasionis a nocumento earum.

¶ Hic ponit curã p̃mo quãdo incipiunt apparere. scdo ponit medicinas: que cõpetunt in p̃ncipio accidẽtiũ. ibi scda. (Medicine aũt.) Prima in quatuor. p̃mo ponit cañ. in his que assumunt: et ponit medicinas. scdo in eis: que extra occurrunt. tertio in flobotomia. quarto ponit quosdaz alios cañ. speciales. ibi scda. (Et opz vt nõ approximet.) ibi 3ª. (Et fortasse flobotõia.) ibi 4ª. (Et quãdo accidit.) ¶ Dicit p̃mo. Cuz ergo ꝛc. egritudo. s. febris ista: que antecedit apparitionem. Dicit scdm. ¶ Considerãdum qꝫ accidit hoc loco exempli. et ideo dixit statim: et incipiunt ꝛc. qz si nõ inciperent apparere: adhuc posses infrigidare. Fortasse dicit hoc propter occultas dispositiones. põt enim incipere exire: et infrigidatio plus iuuaret ex parte q̃z noceret. ebullire. s. leuiter. Odoratur. i. sicut odor eius ponitur: qz aromatizatur cum eo aliqua istarum decoctionuz: vel odoratur. s. per nares. vt calefactio eius trahat ad extra materias in partibus faciei. Ficus enim ꝛc. signum: quia generant pediculos apud quosdam.

¶ Et de illis: que cõferunt valde in hmõi hora est: vt sumat lacce ablute. ʒ. v. lentium excorticataꝝ. ʒ. vij. dragagãti. ʒ. iij. deinde coquantur cũ lib. v. aque vsquequo remaneat q̃rta. lib. j. et det in potu. ¶ Et de illis: que sunt vehementis iuuamẽti ad faciẽdum appere variolas est vt sumant ficuũ citrinaꝝ. ʒ. vij. lentium excorticataꝝ. ʒ. iij. lacce. ʒ. iij. dragaganti. seminis feniculi. añ. ʒ. ij. decoquant cũ lib. v. aque donec remaneat ex ea fere tertia: et colet et det in potu de ea. expellit enim calitatẽ a partibus cordis: et prohibet pulsum cordis.

¶ Iste medicine sunt sumpte in ꝓpria forma a Rasi. 18. cõtinentis: et dicitur ibi qꝫ ponit in istis medicinis lacca ad cõfortandum epar. dragaganti. i. gũma dragaganti habz aliquã frigiditatem: et frangit acuitatem reruz calidarum. vt dixit Serap. et ideo ponitur in hac decoctione.

¶ Et opz vt non approximet ei in hac hora oleũ aliqd dino. ¶ Et opz vt regat et elõget ab aere frigido: et ꝓprie in hyeme: et fiat cuz illo illd: qd fit cum sudante. frigus.n. opilat poros: et redire facit materias retro: et multitudo potus aq̃ frigide cũ niue: et introitus in domo venti mala sunt valde: et fortasse flobotomia est mala: ꝓpterea qꝫ repellit, et conuertit illd: qd procedit. quare caueatur post duos dies: aut tres.

¶ In hac hora. s. exitus variolarum: oleum ꝛc. qa claudit poros. Illud qd fit cum sudante. i. sicut fit in homine: q sudat: qz debet caueri ab aere frigido. vnde sudãtes: si ab extra infrigidantur. nauseãt: vt habetur ab Arist. scdo ꝓblematum. 19. ꝓblemate. ¶ Et multitudo potus. s. in hac hora: qz in principio antequã apparere incipiant: conceditur potus frigide aque. vt. 18. continẽtis. ¶ Phlebotomia est mala. s. hac hora: quia cum apparere incipiunt. ¶ Post duos dies vel tres. Dixit etiã hoc loco exẽpli: qz diuersificat in diuersis hoc t̃pe. vñ supra in p̃nº capli dixit: qꝫ spatium phlebotomie est vsqꝫ ad 4ᵐ diẽ. Dixit fortasse ꝓpter illud quod supra dixi in p̃nº capli vbi dixit: nisi inueniatur ꝛc.

¶ Et qñ accidit ex coopertura, et calefactiõe q̃si sincopis: aut accidit sincopis. tunc necessariuz est regimen aeris: q attrahit et reuerti ad odores cãphore et sandaloꝝ: et si non fuerit excusatio: qn detegat corpus: domui vẽti: aut aeri frigido paulatim fiat: et sit quando adiutoriũ est cũ calefactione: aut dimissione infrigidatiõis. ¶ Et qñ incipiunt exire: et non inuenit cũ exitu earũ alleuiatio: immo inuenit caliditas inflãmata: et lingua ad nigredinem decliuis: tũc caue ne calefacias.

¶ Hic potest esse quartus cañ. Regimen aeris. s. per infrigidationem. ¶ Domui vẽti. quia aeri ventoso apertis fenestris. ¶ Et sit ꝛc. supple paulatim fiat: et nõ subito: et quãdoqꝫ caue: ne calefacias: qz significatur ebullitio praua.

¶ Et opz vt tu alienes ab habẽtibus variolas: et morbillum emplãtionem ventris: in hoc enim est timor constrictionis anhelitus subito: et qꝫ accidit fluxus vẽtris malus et mictus sanguis.

¶ Emplastrationem vẽtris. s. cum rebus infrigidantibꝰ vel opilãtibus poros: et hoc in hora exitus ad exteriora: quia prohibet et constringit materias. ¶ Considerãdum qꝫ contra hunc cañ. medici multum veniunt. in pueris enim associantur in variolis et morbillis vermes: aut timetur d eis. et ideo emplastrant ventrem.

¶ Et in fine eius oportet: vt conseruet natura: et cibetur loco lẽtium: sicut sunt lentibus elixatis duabus elixationibus cũ renouatione aq̃: et loco lentium almakid cum tamarindis. et lẽtibus frigidis acetosis. et aqua granatorum. et sumach. et agresta. et his similibus.

¶ Cõsiderãdum: qꝫ in fine. i. in processu: vel etiam in declinatione timetur in istis disenteria: et praui fluxus ꝓpter debilitatem intestinoꝝ. vnde Azarauius p̃ncipale capituluz fecit in hoc. et Serapio sexto practice etiam dubitat de hoc fluxu. et ideo cõseruetur natura. s. ne fluxibilis fiat multuz: et quasi reseruetur. et p̃seruetur vtẽdo rebus stipticioribus q̃z prius: vel nõ sic lenitiuis. ergo si p̃us dedisti lentes decoctas nõ ꝓiecta aqua: da modo lẽtes decoctas duabus elixationibus semp ꝓiecta decoctione: qz erunt magis stiptice: vel etiam loco lentiuz. s. sicut sunt sine ꝓiectione aque. ciba alkemakiccum tamarindis. i. cum cibo facto ex farina ordei et lacte extracto butyro: et tamarindis. qui cibus nõ sic lenit ventrem sicut lentes cum sua decoctione saltem: cum non est in eo nitrositas superficialis lentiuz. Ciba etiam loco lentium ꝛc. lentibus factis acetosis: et non cũ aceto acutorsed agresta ꝛc.

¶ Medicine aũt ẽ ingrossantes san. et infrigidãtes eum: prohibẽtes eum ab ebulitiõe: que in initio precipiuntur: sunt sicut rob ribes: et acresta: et aqua fructuum frigidorum: et syrupus alchori proprie: et syrupus altelea: et syrupus de zumar. ¶ Et syrupus quidẽ alchori habz descriptiones plures: quas diximus in antidotario: et dicemus hic descriptionem fortem mirabilem: et est illa que fit cum aqua lactis acetosi iterati: et ṽtus eius est vehemẽs valde. Descriptio hec est. Sume rob alchori partes. ij. Si

autem non fuerit tibi presens. accipe alchori: ⁊ fac serrare ipsum: ⁊ accipe serraturas eius: aut mole ipsum: et misce molitum eius cum medietate sui ꝺ sandalis in aceto distillato: aut in aqua acreste pure diebus aliquot. deinde ꝺcoquatur in eo decoctione cū facilitate: cū longitudine donec dissoluat̃. deinde exprimat̃ ⁊ sumat̃ de succo: ⁊ quāto acetum: aut aqua acreste est plus: tanto est melius. Deinde sumat̃ aqua adoḡ abstracto butyro mūdificata a sua caseitate adoḡ: aut cum colatōe vltima: que fit dimittendo residere: aut cuꝫ decoctione: sicut est decoctio aque casei: donec separet̃ aquositas. Deinde sumat̃ farina ordei: ⁊ fiat ex ea: et aqua lactis acetosi foca: ⁊ fiat acetosuꝫ illud foca. deinde colet̃: postea sumat̃ illud foca: ⁊ fit in eo de subtili aqua or. ⁊ fiat acetosum: ⁊ quanto plus iterat̃ tanto est melius. Sumant̃ ergo de eo partes. v. ⁊ sumat̃ aqua pirorum de seni: ⁊ aqua cydonioruꝫ acetosoꝝ plurime aque: et aqua granatoruꝫ acetosoruꝫ: ⁊ aqua pomoruꝫ acetosoruꝫ plurime aque: ⁊ aqua alzarur: ⁊ aq̃ limonis: ⁊ aqua prunoruꝫ acetosorum: ⁊ aqua dactilorum in primis: quuꝫ incipiunt apparere expressoruꝫ: ⁊ aqua alchori recentis: ⁊ aqua mororum de seni: que non maturant̃ integre: ⁊ aqua chrysomilorum immaturoꝝ: ⁊ acetosorū: ⁊ succi acreste: et succi ribes: ⁊ succi preputiorum vitis: ⁊ succi rose pſice: ⁊ succi nenufaris: et succi viol. omniuꝫ añ. tertiam partis vnius: ⁊ succi acetositatis citri: ⁊ succi acetositatis citranguli. añ. duas tertias partis vnius: succi coriandri: ⁊ lactuce: ⁊ folioꝝ papaueris humidi: ⁊ endiuie: ⁊ portulace. añ. quartā partis vnius: succi foliorum salicum: folioruꝫ malorum: et folioruꝫ piroruꝫ: et folioruꝫ alzarur: ⁊ folioꝝ ro. ⁊ folioꝝ virge pastoris. añ. quartam partis vnius: succi herbe hyrci ⁊ ro. siccaruꝫ ⁊ nenufaris sicci: et succi biberis sicci: ⁊ seminis endiuie ⁊ semi. lactuce: ⁊ balaustiaruꝫ: ⁊ nenufaris. añ. medietatem decime ptis vnius: ⁊ succi mente humide sextam ptis vnius: et succi berberorū humidorū medietatem partis: aggregent̃ medicine et succi: et componant̃ sup ignem: ⁊ ponant̃ in eis de lentibus partes quatuor. et de ordeo excorticato partes. ij. et de sumach partes. iij. ⁊ de granis granatorum partes. iij. et decoquant̃ omnia ad igneꝫ: donec remaneat medietas. deinde dimittat̃ donec infrigidet̃: ⁊ confricet̃ fortiter: et colet̃: et sumat̃ de camphora ad omne pondus. ccc. ꝫ. pondus aure. j. et terat̃ camphora: et puluerizet̃ sup radicem cucurbite: aut kime: et fundet̃ sup ea medicina cum facilitate. deinde liget̃ caput eius cuꝫ re vehementis fortitudinis. deinde ponatur sup prunas donec sciat̃: q̄ forsitā feruet: et cōcutiat̃ et ponat̃ in vitreata: et stringat̃ caput eius vt non pdat̃ camphora: et lutetur: et dosis eius fit vsque ad. ꝫ. x. Et de hominibus est: qui ponit in ea spice: et zinziberis: et semi. feniculi et anisi: et ciperi: et piperis partes equales ſm quātitatem: que ei videtur.

¶ Rob ribes. i. de acetosella: syrupus alcori. i. palmarū syluestrium. ⁊ syrupus alteleas: quidam dicunt. i. de piris. alij. i. de agrimonia: alij de fructu palmaruꝫ: ⁊ syrupus de minar: exponunt quidam. i. de sorbis: ſꝫ minar est germen siue pullulatio palme syluestris: de quo scribit̃ 2° cañ. ⁊ syrupus quideꝫ alchori. i. de palmis syluestribus positis in antidotario tractatu sexto vbi dicitur syrupus alkedir. iterati. s. in acetositate. descriptio huius syrupi est nota: ⁊ virtus eius est infrigidatiua sedatiua ebulitionis. ⁊ ideo non ponitur zuccharum neq̄ mel. menta autem ponitur ad stomachi confortationem. Qui autem addunt spicam volūt aliqualr̃ rectificare frigiditatem istarum reruꝫ. super radicem cucurbite. i. super fundum vasis: in quo fit ista vltima leuis decoctio: aut kime. i. alterius vasis.

¶ Et quando egrediuntur variole cum complemento: et ptransit septimus: et apparet in eo maturatio: tunc necesse est vt rumpant̃ cuꝫ acubus de auro. et auferat̃ humiditas cū cotō. ¶ Salitio autem necessaria est: et cuꝫ volueris salire: tūc elonga salitionē ab eis: quas erupisti de magnis dolorosis ex propinquo. illud enim facit dolorē. immo sali illas: que sunt preter eas: et dimitte clandēs cum eo viam orificiorum suorum: donec sugant salem suum: et non saliant̃ ante complemētuꝫ maturationis. illud enim fortasse faciet accidere dolorē vehemētem et apostema. Et salitio quidē est res: que est necessaria: postquā maturant̃: ⁊ illud quidē fit cum aqua salis: in qua est virtus croci. Et si aqua illa est aqua roſ. tunc est melius. Et aqua in qua decoquunt̃ tamariscus: ⁊ lentes: ⁊ rose deinde salit̃ est vltima: ⁊ proprie si ponunt̃ iterum in ea camphora ⁊ sandali. hec enim salitio maturat ⁊ exiccat: et facit cadere cum velocitate. ¶ Et suffumigatio cum tamarisco est iuuatiua valde. Et in hyeme opꝫ vt applicet̃ eger incēsioni ex tamarisco. Et quando variole sunt vehemētis humiditatis. tūc necessaria est suffumigatio cum myrtho: ⁊ folijs eius.

¶ Cum auro. q2 incisio facta cuꝫ ere facilius sanat̃ q̄ꝫ facta cum ferro vt Arist. pina particula. 34. problemate: quod dicit de salitione satis est notum: sed nos non vtimur hoc: licet enim salitio maturet. ¶ Contra quia est facta ꝑus maturatio. ¶ Dicendum q̄ virtute croci si quid est nō omnino maturum: complet maturum.

¶ Et de regimine bono apud maturitatem va

riolaꝝ paruarum ꝛ magnam voluntatē exicca tonis eaꝝ est vt dormiat patiens variolas su per farina risi:ꝛ milij:ordei:ꝛ fabarū:ꝛ magis conueniens est vt ponas ipsam impletionem culcitre:que fit rara:in qua penetret virtus. ¶ Et folia cupressi sunt bona in hoc:ꝛ oleum malū est in hac hora:quoniā prohibet exiccationē: et quādo incipiunt variole exiccari:tunc oportet vt liniatur sup eas ex medicinis predictis cum virtute croci. ¶ Et quādo accidūt ex variolis vlcera:ꝓfert vnguētū albū ꝛ ꝓprie pmixtū cū aliquantulo camphore ꝛ rasura radicū cāne cum aqua ros. aut rasura venaꝝ arboris salicis:aut arboris alçarur. Et quādoqꝫ cōfert vnguentū de cerusa ꝛ lythargirio. ¶ Et quādo sunt in naso cruste:confert cerotū fcm̄ cum oleo ros. puro cū ꝟtute ceruse ꝛ climie. ¶ Et administratio alicuius olei post exiccationem ꝛ apud vlcerationē est bona:apud exiccationes quidē cū eo:quod facit cadere cū velocitate:ꝛ apud vlceratione propterea qꝛ ipsū est materia emplastri ꝛ vnguēti. Unguentū quidem rubeū bonum est ad vlcera variolaꝝ.

¶ Et de regimine puaꝝ.i.qꝛ nō sunt cōplete mature. Et magnam ꝛc. qꝛ sunt multū humide. 18. ꝯtinētis. scribit sic iste textus. Et patiēs variolas multe humiditatis iaceat supra mataraciū panni rari plenū farina panicij ꝛc. ꝛ oleū malū qꝛ cōe vel qōcūqꝫ oleū inquātum remollit actu malum est in hac hora desiccationis:vt quādo volumus desiccare. ꝛ ideo ad declarandū hoc dixit in fine. Et administratio alicuius olei post desiccationem.i.facta crusta:qꝛ facit illā cadere. Crusta.n.imbibit oleo ꝛ inflat ꝛ cadit. ¶ Et apō vlcerationem ꝛc. q̄si dicat aliqō vnguentū vt rubeum: competit vlcerate variole:sed oleū est materia vnguētoꝝ. Unguētum rubeum:vide illud qnto can. tractatu vndecimo.

¶ De obseruatione membrorū:ꝛ defensione eorum a nocumento variolarum: ꝛ morbillorum. ¶ Capitulum. xj.

Embra que opꝫ custodiri a nocumēto variolaꝝ sunt sicut guttur:ꝛ oculus:ꝛ ptes superiores nariū:ꝛ pulmo: ꝛ intestina. hec enim mēbra sunt illa: que vlcerant. ¶ Fortasse eni oculus destruit: ꝛ fortasse accidit in eo albugo. ¶ In gutture vō fortasse accidit ꝓfocatio: ꝛ fortasse accidūt vlcera:que prohibēt ꝺglutitionē in meri:ꝛ fortasse perueniunt ad hoc:vt fit illic corrosio perniciosa. ¶ In superioribus vō partibus nariū fortasse accidūt vlcera:que stringūt meatus odoratus. ¶ In pulmone autē accidit fortasse ex bothor ꝛ morbilli: constrictio anhelitus vehemens:ꝛ fortasse faciūt cadere in pthisim quū vlceraf. ¶ In intestinis fortasse accidit excoriatio:cui succurrere est difficile. ¶ Cōseruatio āt oculi melior est. vt fiat alcohol ocīo cū almuri ꝛ aqua coriandri ꝛ aqua ros. in qua iaꝫ posita sunt sumach ꝛ camphora. ꝛ proprie in primo die:ꝛ cū almuri solo. ¶ Et similr fiat alcohol cū alcohol nutrito ex aqua coriandri: ꝛ aqua sumach posita in ea cāphora:ꝛ succus pulpe granatorū est bonus iteꝝ in principio. ¶ Quum vero apparent:tunc facere alcohol cū aqua ros. ꝛ camphora est magis conueniens:ꝛ dictū est:qꝛ facere alcohol cū napta alba est bonū in hoc. ¶ Et oleum de fisticis est de eis:quibus vtunf mulieres in regione nostra post variolas:ꝛ euētū nocumenti in oculo. erradicat caliginē si fuerit:ꝛ rectificat oculū:ꝛ collyriū albū est bonū valde apud apparitionem bothor. ¶ Conseruatio autem oris et gutturis est sicut suctio granatorū:ꝛ suctio granorum eius in principio:et suctio mororū de seni:ꝛ gargarizatio cū rob eorum:ꝛ proprie quādo conquerif de dolore in eis:et tūc oportet vt lambat de rob eorū aliquid post aliqd. ¶ Sed superiores partes narium cū epithimatione ex memithe et sandalis:et rob agreste:ꝛ aceto. et odorare acetū solū est vehementis iuuamenti ¶ In conseruatione vō pulmonis non est qꝛ fit sicut lohoc ex lentibus leue cum semine papaueris. ¶ Intestina autē plurimū quidē oportet vt conseruenf post inceptionē cū stipticis:et quū incipit solutio vētris in fine egritudinis:curef cum trociscis de spodio et ribes:et trociscis de semine acetose.

¶ Primo enumerat mēbra que oꝫ custodire scōo vt ibi. Et fortasse ofidit nocumēta:que eis accidere pñt. Ista.n.membra sūt satis tenera ꝛ mollia:ꝛ ideo apta noceri:ꝛ ꝓ nocumento curandū est. tertio docet modū ꝯseruādi ab euentu nocumenti:vt ibi. Seruatio aūt. Et hec par°hꝫ.5.sicut.5. sunt mēbra. Almuri. De ordeo vide scōo can. capl'o de almuri. Ista aūt que hic dicit Auic. sunt rememorationes. oꝫ enim te recurrere ad Fen tertiā tertij can. ¶ Cū vō apparent. Qꝛ iam est pn^m variole. cura.n.est sicut pn^m ophtalmie:in cuius pn° stiptica vt sumach non sic laudanf:vt frigida stiptica. ꝛ iō laudat aquā rosatā cū cāphora. ꝛ nos ꝓtellauim⁹ sup hac mā sup Fen tertia tertij. Reliqua que dicit sunt nota. ꝛ opꝫ recurrere ad tertiū librum Fen nona:et Fen quinta ꝛ q̄rta:ꝛ Fen sexta:ꝛ Fen sextadecima:ꝛc.

¶ De erradicatione vestigiorum variolarum. ¶ Capitulum. xij.

N hoc qdē loquemur vice alia quū loquemur de decoratione. nunc vō dicemus illud:quod est magis ꝯueniens:et magis ptinens. ¶ Et de eis:que erradicant vestigia variolaꝝ iteꝝ sunt radices arūdinū:et sarcocolla: et semen melonis:et cortices eius exiccati:et risi ablutū:et aqua ordei: et albumen oui:et creta rara:vel lutū: et lytargiriū:et çucchaꝝ tabarçet:et amilum: et ami

gdale dulces: et amigdale amar. ¶ Et de oleis oleū de lilio: et oleū de fisticis: et adeps asini cū oleo ro. ⁊ que sunt ei silia: ⁊ aqua que fit in vngula cameli que assat est vltima. ¶ Et de illis: que sūt fortiora: est spuma maris: et lapis pipis: ⁊ costus: ⁊ ammoniacū ⁊ tus: ⁊ sapo cū baurach: ⁊ ossa vetusta adusta: semen raffani: farina raffani exiccati: aristologia: lupinus:

¶ Et de cibis rectificātibus colorē plūbeum sunt granata dulcia: ⁊ cicer: ⁊ vinū bonū: vitelli ouoꝝ sorbiliū: ius galline: ⁊ alcubugi: ⁊ alduragi impinguati. ⁊ opꝫ vt assiduet hīs eā balneationē. ¶ Et de cōpositis est vt sumas ossium adustoꝝ: ⁊ stercoris ouini antiqui ⁊ ostracoꝝ nouoꝝ: ⁊ amili: ⁊ seminis melonis: ⁊ rizi abluti: ⁊ ciceris omniū. añ. ptes. x. ⁊ granorum albē: ⁊ lupinoꝝ: ⁊ costi ⁊ aristologie longe oium. añ ptes. v. ⁊ radices arundinis sicce partes. xx. fiat ex eis epithima cū aqua melonis: aut cū aqua cucumeris syluestris: aut cū aqua ord. aut cum aq̄ fabaꝝ: ⁊ leniat cū eo mēbrū: ⁊ abluat in mane cū decoctione violarum.

¶ Aliud ostracoꝝ nouoꝝ ossiū antiquoꝝ radicis arundinis pficce: amili: seminis melonis: rizi abluti: granorū granatorū: costi ptes eq̄les fiat ex eis gumera. ¶ Et iterū lupini ⁊ cicer nigrum liniatur cum eis.

¶ Lutum rarum dicitur: qđ est lutum cōmune: quo fiūt vasa. In vngula cameli. Decimo octauo cōtinentis scribitur sic. Accipe vngulaꝝ arietis cū assant: ⁊ inunge locū: ⁊ oino pculdubio delitescūt cicatrices. lapis pipis non habet. Alkubugi: id est pdix ⁊ auragi ⁊ aduragi idē sunt: vt dicūt ⁊ est turtur. ¶ Gumera est ɔfectio liqda ad leniēdū faciē.

¶ De variolis. Cap. iiij.

Qandoqꝫ accidit in sanguine ebulitio ꝺm similitā putredinis: ppter quā fiūt variole ⁊ morbilli ⁊ alie infectiōes cutis ⁊ almatis: id est infectiones cutis diuerse. sicut malū rosatum: ⁊ est infectio cutis: ac si folia rose rubee essent sparsa supra cutim: vel alia que vulgariter dicunt tirie: ⁊ est infectio cutis: ac si pulices mordicent cutim: vel que vulgariter dicunt gespiū: ⁊ est infectio cutis latior q̄ꝫ illa: que immediate: ⁊ minor q̄ꝫ malum rosatum: ⁊ iste infectiones cutis sunt diuersoꝝ coloꝝ: ⁊ habent diuersum modū ꝑueniendi sicut variole: ⁊ eaꝝ cura est eadem cura cū cura variolaꝝ. Sed opꝫ q̄ cura istaꝝ passionū diuersificet ꝺm diuersitatē tempoꝝ: q: ꝑncipiū sunt materie: ⁊ vsquequo crusta incipiat cadere in conualescentia sunt vsquequo crusta desinit cadere quousqꝫ vestigia variolaꝝ pfecte sint remota. De statu non facio mentionē: q: status haꝝ passionū saltē quantū ad accidētia est in ꝑncipio: scilicet antequā appareant extra. ¶ Sciēdū q̄ in toto processu haꝝ egritudinum specialr̄ est standū in preseruatione quorūdam membroꝝ specialr̄ oculoꝝ oris: gutturis: narium: ⁊ etiam partium interiorū. istis enim membris preseruatis a nocumento harum passionū natura est per se sufficiens ad curam. Primo fiat phlebotomia de mediana: q: si etiam natura patiatur phlebotomiam: ⁊ natura expellit sanguinem de naribus vtile est: qđ si natura non fecerit vt

garitem possit fieri: dum tamen virtus hoc tolerare possit. vt in homine quatuordecim vel quindecim annorum. Secundo dentur cibaria: que sunt frigida repercussiua sui stipticitate materiam a membris repellentia: siue sanguinē ingrossantia: ⁊ naturam ⁊ ventrem lenientia: ⁊ non bibat vinum omnino. Potus istorū sit iulep multa aqua mixtū. Tertio vehementer: id est super omnia teneant in augmēto. si variole non cito expellant. Primo teneat patiens ab extra calidus inuolutus in panno de scarlato rubeo: ⁊ ab intus ministrando per os: teneat cū lactuca: ⁊ portulaca: ⁊ similibus cum debili administratione. Q; si hoc non sufficit: ministrentur aliqualr̄ aperitiua: vt sequitur. Recipe aque feniculi: brusci: anisi: sparagi. añ. dragmam vnā aque apij. ℥. s. aneti carui: seminis melonis. ana dragmas duas succhari quartam vnam fiat iulep quo vtatur mane ⁊ sero: vel fiat vna de decoctionibus: quas ponit Auic. in forma. Q; si sufficienter appareant regantur vt decet scilicet cum ab extra positis: ⁊ syrupo de acori: id est saluia syluestri: ⁊ similibus: que ponit Auicenna in forma: ⁊ succo pirorum semimaturoꝝ: ⁊ cum alijs aquis cum rob in litera nominato. In declinatione vero: ex quo sunt maxime grosse ⁊ magne variole: debent cū acu de auro rūpi sic: scilicet cum dicta acu a duobus lateribus: vel a tribus: vel a quatuor secūdum q̄ sunt variole magne quantitatis vel parue perforentur: ⁊ dimittantur q̄ sanies proprie sine aliqua expressione manauerit. ⁊ exiccentur suauiter cum cotone sine aliqua violentia. et minima expressione. ¶ Parue autē variole postquam sunt mature saliant cū eo: quod sequitur. ℞. mediani: corticis agarici: vel açari: id est arboris sorbarum: corticum tamarisci. ana. ʒ. i. rosa. rubea. florum tamariscorum: lentium excorticatarum prius ebullitarum in duabus aquis. ana. ℥. s. croci: sandaloꝝ albo. ⁊ rubeo. ana. ʒ. i. camphore. ʒ. s. salis communis. ℥. i. s. bulliant fortiter omnia in quar. s. aque rosa. cum ista decoctione fiat salitio paruarum variolarum conditionibus duabus obseruatis. primo q̄ non saliantur ante maturationis complementum. secūdo q̄ elongetur salitio ab eis: que rupte sunt. ita q̄ in via media ponatur bombix: vel pānus lineus qui non permittat salitum attingere ad eas. Q; si variole vlcerentur: vel quia patiens fricauerit vel scalpserit locum variolarum. tunc conferret applicatio vnguenti albi cāphorati. ⁊ aliorum in litera positorum ab Auicenna. ¶ Alcosol: id est collyrium vel fiet ad preseruandum oculos a variolis: vel a nocumento variolarum siue morbillorum. Recipe granorum granatorum prius expressorum. ita q̄ remaneat parum de humiditate. sumach: mirtillorum: coriandri preparati. ana dragmas tres. ceruse. dragmam mediā: croci: camphore. ana. scropulum mediū. aque coriandri: aque rosate. aque sumach: ana quartam mediam conquassentur prius fortiter: pulpe granatorum: mirtillorum ⁊ coriandri dissoluantur in mortario cū aquis predictis: ⁊ postea colentur: ⁊ in colatura iterum dissoluantur cerusa: crocus ⁊ camphora: ⁊ iterū coletur: ⁊ de colatura ista ponantur in oculis due vel tres gutte sepe. Q; si non habes aquā coriandri ⁊ mirtilli: loco earum. Recipe succi memithe facta resi.ª aque plantaginis ante cum aqua rosata. vel imponatur oleum de fisticis. vt dicit Auicenna. ¶ Epithima ad preseruandum nares a nocumento variolarum. Recipe rosarum rubearum. dragmas duas sandalorum alborum ⁊ rubeorum. ana dragmam mediaꝫ aque rosate memithe. aque, succi agreste. ana vnziam mediā fiat epithima quod superponatur. ¶ Cerotum ad idem. Recipe climie: id est fecis auri ⁊ argenti. ana dragmā mediam: ceruse dragmā vnam: olei de phisticis: olei rosati. cere albe noue quartaꝫ mediam. fiat cerotum in modum tente: de quo imponatur in naribus. ¶ Gargarisma pro conseruatione oris ⁊ gutturis. Recipe dyanthos. syru. de ribes: aceti rubei gros

si.ana vnciam vnam:aque decoctionis lentium excortica/tarum vncias duas gargarizetur sepe frigida. Q; si de dolore oris vel gutturis conqueratur:sugat rob de ribes:vel rob de limonibus:vel rob factum de moris:⁊ pusillum aliud. post sugat aliud in modum loch:id est medicine: que transglutit tenendo eam in ore:quia si gargarizaret:ꝺubium esset ne ratione motus oris ⁊ gutturis fieret excoriatio maior:⁊ partium solutio:ratione cuius dolor augeret:⁊ cibus non posset transglutiri:propter quod malitia eorũ nõ possent nutriri.⁊ sic possent mori. ¶ Item etiam dolor posset augeri.⁊ ꝓpter continuum solutum non reciperet medicinem ꝯseruantem pulmonem ⁊ intestina:ratione cuiꝰ tũc potest periclitari. ¶ Pro ꝯseruatiõe pulmonis valet iloch immediate dictum.vel istud. ℞.lentium excorticatarum. vel cicerꝝ rub.in duabus aquis bullitoꝝ.ana.℥.ij.sumach ℥.ß.papaueris albi fortiter cõquassati in aqua rosa.quar. ß.cum pauco aceto vsqꝫ ad spissitudinem coleẜ:⁊ fiat loch. ¶ De conseruatione intestinoꝝ ⁊ alioꝝ membroꝝ interiorum. Intestina ⁊ cetera conseruanẜ cum vsu almuri: id est ciboꝝ acetosoꝝ:que in parua quantitate ⁊ sepe sunt ministranda:⁊ cũ stipticis:⁊ cũ syru.de ribes:⁊ cũ trociscis de spodio:quoꝝ due recepte posite sunt ab Auic.in hoc cañ. ⁊ melior earum est vltima in proposito cum modo ministrandi ibi ab Auicen.posito ⁊c. ¶ Circa vestigia variolarum ⁊ morbilli.in hoc quidem valent posita ab Auicenna in litera tam simplicia q̃ꝫ composita in illa quarta Fen tractatu secũdo. Uerꝫ ad pulchrificandũ faciem fiat aqua: que sequiẜ. Recipe radicis pedis vituli.radicis serpentarie.ana vnciam mediam.florum fabaꝝ vnciam vnam mediaꝫ conquassenẜ.⁊ ponanẜ ad alembicũ:additis aqua rosata.aqua limonũ:fiat aqua cum qua laueẜ facies. ¶ Ad idem vnguentũ. Recipe sarcocolle:amidi:dragaganti.glassie:id est vernicis:ceruse:lytargiri:masticis:ana dragmam mediam:vnguenti albi camphorati. vnguenti citrini.ana quartam vnam:vnguenti frisci.℥.i.aqua rosa.quart.ß.incorporenẜ omnia in modũ vnguenti:cũ quo facies vngaẜ. ¶ Item ad idem. ℞.assungie galline:assungie porcine.añ ℥.i.mucillaginis dragaganti.gũmi arabici.ana.ʒ.iij.aque florum fabaꝝ:aque limonum.ana.℥.ß.misce in modũ vnguenti. ¶ Aliud vnguentũ. ℞.radi.serpentarie:radicũ zari:ciceꝝ excorticatorũ:amidi:ceruse:saponis gallici decoctorũ in furno in olla noua bene lutata:donec possint puluerizari:porcellaꝝ.i.portulacaꝝ temperataꝝ per noctem in aqua limonũ:boraginis.ana.ʒ.v.assungie porci re.ʒ.iij. puluerizenẜ pulverizanda:⁊ misce cũ aqua florum fabaꝝ quantũ sufficit:fiat in modũ vnguenti:cũ quo facies vngatur de nocte:⁊ mane quãdo surgit laueẜ facies:cũ aq̃ decoctionis mellis.vel cum aqua:in qua sint cocte viole:vel cũ aqua:in qua sit dissolutum furfur subtile tritici.de quo vt superius dixi capitulo de cibatione febrium sit bertomia. ¶ Secretum contra morpheam.colloquintida cum decoctione florum fabaꝝ summe valet.vꝫ.temperata cuꝫ aqua decoctionis florum fabaꝝ. ¶ Item ad idem: aqua aluminis proprie: vel cum colloquintida bene delet. ¶ Contra pustulas faciei. Recipe brusci sparagi: feniculi.ana dragmam vnam:camphore:scolopendrie:endiuie epatice.añ. quartam vnaꝫ:fumiterre:boraginis:buglosse.lapacij acuti cum radice.ana libram mediam radi. lupuli.quartam vnam:seminis melonis:citrulli montani mundi.ana vnciam vnam:rosaꝝ libram mediam:fiat syrupus.⁊ de isto sumat patiens mane ⁊ sero sex coclearia:⁊ totidem summitatum boraginis distillate per cineratium.⁊ sumat tepidũ. ¶ Ad idem. Recipe florum viol.boraginis:buglosse: anthos.ana vnciam mediam:folliculorũ scene.quartam vnaꝫ fiat decoctio:in qua dissoluatur cassiefistule munde.mannerꝫ tamarindorũ.ana vncias tres.reubarbari electi vnciaꝫ vnam:vini albi:dragmas duas:zuccbari quartas quinqꝫ fiat syrupus clarificatus parum: ⁊ sumantur de isto syrupo coclearia duodecim de duobus in duobus diebus cuꝫ vi.coclearibus aque calide vsqꝫ ad consumptioneꝫ. ¶ Et valet vnguentũ ad idẽ. Recipe sanguinis porci recenter extracti.baccbaꝝ lauri.ana dragmas duas:sulphuris:argenti viui extincti.ana vncias tres ceruse. vnciam mediam lytargiri:dragmam mediam:aceti boni rubei vnciam vnaꝫ:camphore.ʒ.i.olei rosati quartam mediam fiat vnguentũ: ⁊ cũ isto vnguento calefacto vngaẜ facies in introitu lecti: ⁊ in mane abluaẜ cum vino albo tepido.⁊ sic fiet cura ⁊c.

¶ Et sic est finis recollectarum attributaꝝ Gentili sup tractatu de febribus. Deo gratias.

¶ De febribus apostematum. Capitulum. xiij.

Iam sciuisti dispositioneꝫ febriũ que sequuntur apostemata apparentia. ¶ Et q̃ sunt secundum plurimũ de genere febrium diei quiaꝫ apostemata ista secundũ plurimuꝫ non perueniant ad cor: nisi cum calefactione sua absque sua putredine:⁊ plurimũ quidem horuꝫ est a causis primitiuis. ¶ Quum autem peruenit putredo eoꝝ ad cor propter suã magnitudineꝫ: aut propter suam propinquitateꝫ:fit febris fortasse non de genere febris diei. ¶ Et plurimum quideꝫ similium horum non fit nisi a causis antecedentibus corporeis repletionalibꝰ crudis. ¶ Et quandoqꝫ fiunt ex vlceribus: ad que attrahuntur materie maligne:⁊ retinetur in carnibus mollibus.

¶ Hoc capitulum ante signa dupliciter consueui diuidere. Primo q̃ Auicen. primo ostendit euentus ephimeraꝝ ab apostematibus. Secũdo putridarũ. Tertio ethicaruꝫ. ibi secũda. (Cum autem.) ibi tertia. (Et iste quideꝫ.) Secũdo modo sic. Primo ostendit que febres sequuntur apostemata extrinseca. Secundo intrinseca apostemata. ibi secũda. (Et febris autem.) ¶ In prima parte sm̃ hanc diuisioneꝫ vult:q̃ apostemata extrinseca vt plurimuꝫ sequitur febris ephimera:⁊ dat causam huius:⁊ aliquando potest seq putrida propter magnitudinem:vel propinquitatem:vt cum est apostema in titillico:vel mãmilla. ¶ Et quod sunt sm̃ plurimum. ¶ Cõsiderandum:q̃ vt plurimum: dupliciter exponitur:primo plurimum ⁊c.i.plurimũ febriũ ephimerarum: sine potentiũ caliditatem ad cor absqꝫ putredine ẽ ex causis primitiuis:quasi dicat:licet vt plurimum febres ephimere fiant a causis primitiuis:tamen fieri possunt ab apostematibus exterioribus:que non perueniũt ad alterãdum cor vt plurimũ:nisi cum simplici calefactione:sicut faciunt cause primitiue:vt solis ⁊ huiusmodi. Secũdo exponitur:plurimum horum:scilicet apostematum extrinsecorum facientiũ ephimeras febres.nam corpus: in quo hec apostemata extrinseca fiũt a causa primitiua vt percussione:⁊ similibꝰ non presentibus causis corporalibus est mũdum:q: apostema non est actu aptum generari:nec putredo in corpore eiꝰ fieri:sequiẜ ergo simplex calefactio stans in terminis ephimere non apta transire in putridam:⁊ sumitur ab Auicen.tertio cañ.Fen tertia capitulo de ophtalmia. ¶ Dixit aũt plurimũ quia etiam quedam apostemata extrinseca facientia ephimeras possunt fieri sine causa primitiua. ¶ Cum autem. Quia dixerat q̃ febreꝫ sequen-

tes apostemata extrinseca sunt ephimere vt plurimum declarat⁊ꝗ dixit fm plurimū:⁊ q2 possunt esse quandoqꝫ putride vt cuꝫ putredo peruenit effumando ad cor:⁊ hoc q2 apostemata sunt magna:siue propinqua. ¶ Fortasse:hoc aduerbiū fortasse non debet cōponi cū hoc qḋ dicit fit:sed cum eo qḋ premisit.s.peruenit ⁊c̄. ¶ Et plurimum quidem. Hec litera potest dupliciter exponi: sicut superior litera: primo plurimum similiū horum: idest plurimum apostematū extrinsecoꝝ facientium febres putridas non fit nisi a causis antecedentib⁹ corporeis repletionalib⁹ crudis. Cuꝫ enī apostemata extrinseca fiunt in corporibus repletis malis humoribus preter occursum cause primitiue: tūc sunt apte facere feb. putridas propter aptitudinem illoꝝ corporū ad putrefactionem humoꝝ:⁊ magnificationē apostematis. ¶ Dixit autē simile hoꝝ:q2 apostemata extrinseca facta a causis antecedentibus corporalib⁹:⁊ facta a causis primitiuis absqꝫ antecedentibus similant̄. ¶ Dixit autem antecedentibus corporalibus ⁊c̄. vt ostendat ꝙ cause antecedentes apostemata sunt humores peccantes in quanto:vel in quali.⁊ ideo dixit antecedētibus ⁊c̄. id est peccantibus peccato quātitatis:⁊ repletionalibus:crudis: id est peccato qualitatis. ¶ Uel dixit antecedentibus corporalibus:id est complexionalibus:⁊ repletionalibus crudis: id est humoralibus.⁊ scientia pendet ab his: que prolixe scripsimus Fen secunda primi can. ¶ Et quandoqꝫ fiunt. scilicet apostemata extrinseca scientia: vel facere potentia febres putridas ex vlceribus. verbi gratia ex vlcere:scilicet ex dolore in digito pedis aliquis incurrit apostema in inguine:q2 māe mote versus pedē inueniūt carnes molles in inguine:⁊ ibi retinent̄:⁊ dixit hoc Auic. vt ōnderet:ꝙ cāe primitiue: vt dolores mouent cās āncedentes. Aliter ꝑt exponi:⁊ qñqꝫ fiūt.s. febres ephimere:vl' putride ex ⁊c̄.

¶ Febres autēꝫ que sequuntur intrinseca apostemata fortasse non fiunt ex applicatione calefactionis ad cor sine putredine.

¶ Primo ostendit:que febres sequunt̄ apostemata intrinseca. Secūdo ponit illaꝝ diuersitatem. ibi secunda. (Et vehementiores.) ¶ Cōsiderādum:ꝙ apostemata intrinseca aggregant multam materiam:⁊ vene sunt late. vnde fumus putridus potest continuari ad cor:⁊ ideo fiunt febres putride. ¶ Dixit aūt fortasse propter multas contingentias. Imaginatur enim Auicen. non esse impossibile febreꝫ sequentem aliqḋ apostema intrinsecū esse ephimeram:vt cū esset a corde remotum:vt circa intestinum rectum.

¶ Et vehementiores quidē febres fiunt ab apostematibus intrinsecis: quando sunt ex genere herisipile in quibusdā visceribus:⁊ extenditur dolor ⁊ sitis ⁊ inflāmatio:⁊ significāt ea significationes permixtionis colere plurime cū san. ¶ Et hec apostemata itrinseca sunt sicut apostemata cerebri:⁊ velaminū eius:⁊ simach auris ⁊ gutturis quandoqꝫ.⁊ in velamine:qḋ sequit̄ pectus:⁊ epate:⁊ rene:⁊ vesica:⁊ matrice:⁊ intestinis:⁊ que sunt eis similia. ¶ Et diuersificantur febres eorum in vehementia ⁊ debilitate scḋm propinquitatē cordis:⁊ longitudineꝫ. ¶ Et eorū iteꝝ febres:que sunt in mēbris carnosis est febris vehemētior. ¶ Et eoruꝫ febres:que sunt in panniculis:⁊ eorū similibus est debilior. ¶ Et eoꝝ:que sunt in vicinitate arteriaꝝ febris est vehementior:⁊ eorum: que sunt in vicinitate venaꝝ solū febris est debilior. ¶ Et non euacuant̄ iste febres a periodis secundū materias:que effundunt̄ ad apostemata earum:periodi nāqꝫ earum sunt secūduꝫ generationeꝫ eaꝝ:⁊ fm motum ipsarum:⁊ ꝑꝫ attractionē caliditatis ⁊ doloris ad ea:vnicuiqꝫ.n. humori est periodus:qui sibi cōuenit.

¶ Ponit diuersitates haꝝ febrium. Prima est scḋm diuersitatem specieꝝ apostematum.⁊ patet.

¶ Et hec apostemata. Hec est scḋa diuersitas scḋm membra apostemosa:⁊ vult ꝙ tu recurras ad tertium libꝝ.

¶ Tertia diuersitas est propter ꝓpinquitatem ⁊ longinquitatē a corde. ¶ Et eoꝝ febres:que sunt in mēbris. ¶ Quarta diuersitas est scḋꝫ diuersitatē substantie mēbri:si est carnosum:vel pāniculare:vel neruosum.

Questio. I.

Dubitatur q2 dicit:ꝙ febris apostematis panniculoꝝ:⁊ similium.s.neruorū est debilior. Contrariū ponit primo libro Fen scḋa caplo de signis apostematū. ¶ Dōm:ꝙ febres dicunt̄ vehementiores in calore:⁊ sic febris apostematum membri carnosi est vehementior:quia illa apostemata aggregāt plus de materia:⁊ materia in membro carnoso plus calefit. Fit ergo in eo febris pluris caloris. Alio modo dicitur febris vehemens in accidentibus quibusdam communibus:vt dolore:vigilia:spasmo:⁊ similibus:⁊ sic febres sequentes apostemata neruorum panniculorū:⁊ similiū sunt vehementiores. ¶ Et eorum:que sunt in vicinitate arteriaꝝ. ¶ Quinta diuersitas est ex diuersitate membri in hoc:ꝙ est venosuꝫ vel arteriosum.⁊ considera ꝙ licet febris sequens apostemata membri arteriosi:vel iuxta arterias sit vehementior per hoc:ꝙ cordi ꝑ arterias magis cōmunicat. potest tñ ex alia causa:vt ꝓpinquitate esse maior febris:vel vehemētior membri minus arteriosi:vel nobilitate sicut apostema concaui epatis vehementiorem facit febrem q̄ꝫ apostema splenis:⁊ tamen splen est arteriosior q̄ꝫ concauum epatis.⁊ multo magis q̄ꝫ gibbus:cum ad gibbum nulla veniat arteria:quāuis totū epar propinquū sit arterie magne. ¶ Et non euacuantur. Hec est diuersitas haꝝ febrium scḋm periodos:q2 habent alios:et alios periodos scḋꝫ alias:⁊ alias mās. Nos trāseamus breuiter:quia in questionibus generalibus prolixe diximus de periodicatione. Dicam⁹ ergo ꝙ febres apostematum periodicare est in determinata mensura:⁊ fortificari eam:vel reuerti postquā quieuit. ergo oportet materiam nunc moueri ad putredinem alia priori euaporante prius:sed hoc non fit nisi:quia materia determinato tempore generatur.⁊ determinato tempore mouetur ad membrum.⁊ hec sunt cause ex parte membri mittentis.⁊ ideo dixit secundum mās:que effunduntur. Periodi nāqꝫ earū sunt secundum generationem earum:⁊ secundum motuꝫ ipsarum:scilicet materierum:requiritur etiam siue concurrit ad hoc attractio facta a membro apostemoso trahente calore ⁊ dolore. Et ideo dixit ⁊ attractionem caliditatis ⁊ doloris:id est attractionem factam a caliditate:⁊ dolore. si ergo iste sunt cause periodicationis:igitur natura cuiuscūqꝫ humoris est determinata causa determinati periodi. nam natura colere:quia est alia a melācholia habet aliud determinatū tempus regenerationis in quātitate:qua possit facere febreꝫ. Habet etiam determinatum tempus:quo mouetur ad apostemādum membrum. Et hꝫ etiā apostema determinatum calorem attractiuum:⁊ determinatum calorem. sequitur ergo ꝙ vnicuiqꝫ humori inest periodus: qui conuenit:q2 vnicuiqꝫ inest generatio motus:calliditas ⁊ dolor qui sibi conueniunt. Sanguini autem videtur conuenire continue affligere.⁊ ideo su⁹ periodus est proprie non periodicare:sed vnum habere paroxismuꝫ scias hoc.

¶ Et scias ꝙ multotiens sanatur apostema in pluribus: et alijs et remanet febris: et significat tunc ꝙ mundificatio non accidit.

¶ Hic est vnus canon. ⁊ potest poni alia diuersitas.

¶ Questio. II.

Dubitatur si febris est accidens apostematis quomodo potest remoueri apostema: ⁊ remanere febris. ¶ Dicendum primo, ꝙ hec febris, que remanet nõ est illa, que sequitur apostema: sed alia febris de putredine humorum preter apostema. ⁊ ideo significat, ꝙ licet sit curatus ab apostemate: tamen mũdificatio non accidit: scilicet alterius dispositionis coniuncte. ¶ Aliter potest dici, ꝙ multotiẽs sanatur: id est apparet ꝙ sit sanatus, q: dolor cessat, ⁊ grauitas in loco ⁊ tussis. Uerbi gratia. in pleuresi, q: materia resoluta est ſm magnam partem. Aliquid tamen de illa remansit in loco. vel circa locuʒ apostematis sufficiẽs tenere febrem. ergo signum est ꝙ non est facta perfecta mundificatio apostematis: ⁊ iste casus est quasi contrarius casui Anaxionis scripto in cõmento aphoris. Paroxismos ⁊c. In Anaxione. n. remãsit pleuresis: ⁊ cessauit febris. hic autem febris remansit. ⁊ pleuresis quasi cessauit. ¶ Et iste quidem febres: scilicet apostematum intrinsecorum.

¶ Et iste quidem febres, quandoqʒ prolongantur: ⁊ perducunt ad ethicam: ⁊ proprie quãdo apostemata sunt in epate. ¶ Ille vero, que sunt in velaminibus: cum confirmantur non expectant vsqʒ ad ethicam.

¶ Questio. III.

Dubitatur qa proprie apostemata pulmonis deberent ducere ad ethicaʒ cum sit membrum cordi propinquum. ¶ In contrarium est Auicenna hic: ⁊ Gale. quarto terapeutice illo capitulo. Pertranseamus. ¶ Uidetur sensisse Gale. ibidem: ⁊ Dynus cum eo, ꝙ ethicam dictam marasmum siue siccitatem magis incurrit ex apostemate in epate existente: ⁊ hoc propter defectũ nutrimenti principiantis ab epate: ⁊ non a pulmone, sed ethicam, que est inflammatio, vel ex inflãmatione ⁊ ebullitione magis incurrit ex apostemate in pulmone: quia cor non potest euentari, ⁊ tu considera. ¶ Ille vero: id est illa apostemata, vel ille scilicet febres sequentes apostemata. que sunt in velaminibus: scilicet diaphragmatis cum confirmantur: scilicet in malitia, quia non resoluuntur. ¶ Nõ expectant ⁊c. quia prius occidunt. Unde ⁊c. Gale. ibidem loquens de apostemate diaphragmatis dicit. Multotiens autem vidi interficientem antequam certissimuʒ compleatur dispnia ⁊ desipientia: sed in quibus tales dispositiones sunt: quãplurimum moriuntur antequam ethica generet.

¶ De signis earum ⁊ ipsarum iudicijs.

¶ Capitulum. xiiij.

Quaʒ febribus ex apostematibus intrinsecis inueniuntur tres species signorum ⁊ accidentium: scilicet signa ⁊ accidentia significantia membrum infirmuʒ: ⁊ signa et accidentia significantia materiam: et signa et accidentia significantia dispositionem infirmi. ¶ Prima autẽ signorum species est: sicut pulsus serinus: et dolor pungitiuus apostematis in partibus pectoris: et similiter tussis sicca in primis et humida sero: ⁊ que sunt illis similia de signis pleuresis signantibus apostema in partibus pectoris: et ad summuʒ dolor et grauitas in membro: et est calidius reliquis membris addita calefactione nõ consueta. ⁊ sicut spasmus: quoniam ipse multotiens associatur apostematibus calidis in membris neruosis. ¶ Species vero secunda est: sicut significatio vehemẽtie febris tertiane signat ꝙ materia est cholerica. ¶ Accidentia vero infirmi sunt dispositiones: que indicant eius salutem: aut indicant ipsius mortem.

¶ Primo ponit quandam diuisionem signorum ⁊ accidentium, ⁊ illam declarat. Secundo ponit quandam diuersitatem signorum fundatam super membro diuisionis illius. Tertio ponit quedam alia signa. ibi secũda. (Et membra.) ibi tertia. (Et caliditas.) ¶ Considerandum per hoc ꝙ Auicen. dixit esse signa quedam ⁊ accidentia, que significant membrum, in quo est apostema, vult te redire ad tertium librum, in quo habes signa apostematis vniuscuiusqʒ interioris membri. ¶ Per hoc autem ꝙ dicit esse signa, que significant materiam facientem apostema: vult te redire ad tertium librum aliqualiter. ⁊ ad tertiam Fen. huius quarti. Et per hoc ꝙ dicit esse signa, que significant de salute, vel de morte. vult te ire ad Fen. secundam huius quarti. ⁊ ideo omnia hic abbreuiauit: ⁊ loco exempli dixit quedam. ¶ Et est calidius reliquis: quia membrum apostematum est sicut fornax feruens, vt vndecimo terapentice. vltimo capitulo.

¶ Et membra quidem occulta diuersificãtur in faciendo febres: et recipiendo eas: ⁊ perdurationem earum ⁊ ipsarum periodis ſm magnitudinem eorum in seipsis: ⁊ magnitudineʒ venarum eorum, ⁊ ſm membra sua.

¶ Quia quedam signa significant membrum apostematis: ⁊ ideo ostendit diuersitatem febrium: ⁊ per consequens signorum secundum diuersitatem membrorum apostemosorum, ⁊ habet duas partes. Primo premittit. Secũdo prosequitur. ibi secunda. (Naʒ in membris.) occulta: id est intrinseca apostemata recipiendo: quia fit primo calor in corde: qui est formaliter est febris: ⁊ postea recipitur in membro apostemoso, ⁊ in alijs membris: ⁊ secundum ꝙ membra sunt diuersa accidit diuersitas in recipiendo calorem febriles. ¶ Perdurationem. Et perdurationes: quia abbreuiantur ⁊ prolongantur: febres etiam secundum diuersitatem membrorum apostematorum. Citius enim terminatur apostema cerebri ꝙ̃ matricis: ⁊ per consequens febris eorum. ¶ Et periodis. Aliter enim periodicant febres apostematum epatis: ⁊ aliter apostema renum: licet enim sequatur principaliter naturam humoris: tamen diuersificari potest ex alijs causis, vt sepe diximus. ¶ Considerandum ergo ꝙ Auicenna tangit duo principaliter. Unum est diuersitas, que sumitur a membris: scilicet in febribus a membris apostematis: ⁊ huius diuersitas est triplex. Una in accidentibus febrium: ⁊ comprehenditur diuersitas in salubritate ⁊ contrarietate: ⁊ hoc intellexit cum dixit in faciendo febrem: scilicet diuersarum materiez ⁊c. Alia est in prolongatione ⁊ abbreuiatione, quod intellexit cum dixit, ⁊ perdurationeʒ. Tertia est in periodis ⁊ patet. Secundum quod intelligit est diuersitas: secundum quam membra apostemata causant hanc diuersitateʒ febrium: ⁊ huius diuersitas est penes tria. vnum est penes magnitudinem eorum scilicet membrorum in seipsis. Per magnitudinem autem membrorũ intelligo maiorem vel minorẽ nobilitatem ⁊ maiorem vel minorem sensibilitatẽ, vel maiorem

vel minorem propinquitatem ad cor. hec enim oia faciunt ꝙ membrum dicatur magnum vel paruum in dignitate. Aliter tamen potest exponi ſm magnitudinem eorum: scilicet apostematum in seipsis: id est ſm ꝙ apostemata sunt magna vel parua. Secundum autem, penes quod apostemata diuersificantur in faciendo febrem: est secundum magnitudinem venarum: scilicet pulsatilium ⁊ quietarum: ⁊ in hoc tangit maiorem vel minorem colligantiam cum corde. Tertium est ſm membra sua: scilicet alia a corde, quibus membris communicat membrum apostematum faciens febrem. Verbi gratia. matrix communicat capiti: et nucha cerebro. ⁊ ideo in apostemate matricis fiet febris cũ dolore capitis.

¶ Nam in mẽbris intrĩsecis sunt, que sunt propinqua cordi: ⁊ vehemẽtis cõitatis: sicut velamen ⁊ pulmo: ⁊ de eis sunt, que sunt lõginqua a corde: et debilis cõitatis sicut renes. Ipsi enĩ non semper faciunt propter apostemata sua febres fortes, neqꝫ cõtinuas. Et multotiẽs qdeꝫ sunt interpollate ⁊ sunt de genere febrium cõmixtarũ, et febrium tertianarũ, et quartane, et quintane, et sextane: et fiũt cũ eis rigor, ⁊ horripilatio: ⁊ ambiguũ fit esse earũ: et significat eas grauitas in loco renum: et in partibus alchatim, et dolor: et proprietas caliditatis in membro maioris consueta.

¶ Hic prosequitur. Deberet autẽ ostendere: quomodo mẽbra apostemata diuersificata ſm magnitudinem diuersificantur in prolongando febres, ⁊ abbreuiando: ⁊ quomodo in periodicando: deberet etiam secundo ostendere quomodo membra diuersificata ſm magnitudinem venarum in fortificando febres. Sed quia hoc totum scitur ab eo qui scit quod precessit de quarto libro. ideo Auicen. valde breuiter transiuit. ⁊ quod dixit in tertio libro. hic conatur ponere cursiue. ergo transiens Auicen. primo ostendit, quomodo membra diuersificata in longitudine ⁊ propinquitate ⁊ colligantia etiam sensibilitatis diuersificantur in faciẽdo febrem, ⁊ in periodis earum. secundo ostendit, quomodo apostemata diuersificata ſm membra sua diuersificantur in faciendo febres. ibi secũdo. (Et fortasse.) Quod diafragma sit propinquum ⁊ vehementis propinquitatis ad cor, quod est nobile: ⁊ multum sensibile est notum, ꝙ etiaꝫ pulmo sit propinquum cõmunicans ⁊ mobile ⁊ alligatum venis ⁊ arterijs est etiam notum. Renes autem respectu dictorum longinqui sunt parum alligati ⁊ parum sensibiles: ⁊ respectu diafragmatis etiam minus nobiles illis. materie ergo non sic copiose effumant ad cor, ⁊ discontinuantur fumi. ergo non est necessarium fieri febres fortes, neqꝫ continuas: ⁊ quia materie multe ⁊ diuerse possunt in eis aggregari: quia tolerant multum nocumentum: ⁊ possunt diuerse adustiones in eis fieri: ideo possunt fieri febres, que non sunt interpollate: id est que non sunt ordinate, sed diuerse commixte tertiane ⁊c. Et ambiguum fit, quia medicus videns tantam ambiguitatem febriuꝫ ambigit de causa, que fit ⁊ miratur, vel ambiguus de salute, vel de morte: ⁊ significat eas febres apostematum renum. De hoc scribit casuꝫ Rasis decimo octauo continentis quarto capitulo in principio. quem in propria forma vidi in domino Raynaldo de monte Melino.

¶ Quum aũt aggregatur in mẽbro vt sit proximus principali: aut fortis cõitatis cũ cor: aut vehementis sensus: et est neruosuꝫ: tũc cũ vehemẽtia febriuꝫ cõmitãtium apata eius accidunt ei inqetudo magna et spasmus: et fortasse cõmittãtur ipsuꝫ accña extranea: sicut apostemata matricis: associatur enim ei cum febre soda, ⁊ dolor ceruicis.

¶ Cum autem aggregatur patet. ¶ Dubitat Dynus vtruꝫ ad apostemata viscerum sequatur febris continua. ¶ Videtur ꝙ non, quia materia febrium continuarum est intra venas, vt supra capitulo de putredine: sed materia apostematum exiuit venas, ⁊ est in poris. ¶ Amplius. Continuarũ proprium est non horrere, vt Gal. secũdo de differentijs febrium: sed quedã apostemata quorundam viscerum vt renum faciunt febrem cum rigore. vt hic Auicen. ¶ Oppositum intellexit Gal. quarta particula aphorismorum super illo verbo. Febres quecunqꝫ non. ¶ Hic inutiliter prolongat quidam: ⁊ dicunt ꝙ febres apostematum visceruꝫ sunt continue propter materiã, que est in venis apostemati mẽbri: ⁊ si sunt interpollate sunt propter materiaꝫ, que venas exiuit. ¶ Et nos dicamus, ꝙ materia extra venas: cordi tamen propinqua potest facere continuam, sicut sanies pulmonis: ⁊ sanies pectoris: ⁊ demonstratio ad hoc est nota. Febres ergo sequentes apostemata visceruꝫ sunt continue vtplurimum propter causas: quas scripsimus supra capitulo de ephimera ab apostemate: possunt tamen quãdoqꝫ esse interpollate, vt hic dicit Auicen. ⁊ dat causam. ¶ Ad contrarium dicendum, ꝙ ille sermo est verus vtplurimuꝫ. ¶ Vel dicendum, ꝙ si materia est intra venas facit continuam: ⁊ cum hoc stat ꝙ aliqua contẽta extra venas potest facere continuam. ¶ Ad secundum dicenduꝫ, ꝙ ea de qua hic loquitur Auicen. est interpollata, quia aliquando sequatur apostema ad renum. ¶ Ad contrarium dicenduꝫ, ꝙ febres interpollate vtplurimuꝫ non fiunt ex apostematibus viscerũ. ¶ Et fortasse cum matrix situetur circa rectum intestinum, ⁊ non sit neruosum: scꝫ de neruis a cerebro ortis: extraneuꝫ videtur, ꝙ sequatur ad apostema eius febris cũ dolore totius capitis, ⁊ hoc est qd̃ dicit. Soda ⁊ dolor ceruicis. i. sincipitis vel soda. i. dolor capitis. i. sincipitis ⁊ ceruicis. i. colli: tamen matrix cõicat mãmillis ⁊ pectori ⁊ nuche per alligãtiam ad partes posteriores. ergo possunt fieri ab eo hec accñtia: ⁊ licꝫ videãtur extranea. Est ergo hec declaratio in exẽplo diuersitatis febris sequẽtis mẽbra apostemata diuersificata ſm membra sua: scꝫ quibus cõmunicant, que sunt alia a corde: ⁊ multa alia potes habere exempla. Sed Auicẽ. sumpsit exemplum magis extraneum.

Ma aliq extra venas põt febrem cõtinuas facere.

¶ Et caliditas quidẽ quãuis inflãmetur in eis apatibus: tamẽ non est valde vehemẽtis acuitatis, sicut est in causonide, nisi sit res magna: ⁊ cã in eo est: quoniã putredo nõ est sparsa: neqꝫ mota ad exteriora. ¶ Et pulsus quidẽ in febribus apatum intrinsecorũ est pulsus febriũ putredinis paruus in pricipio: velocis ꝯstrictionis apud statum: deinde magnificatur: ⁊ fit velox: ⁊ spissus ſm mẽbruꝫ, ⁊ materiã: ⁊ scd̃m qd̃ sciuisti: deinde erit vndosus ⁊ serinus: ⁊ facieꝫ ſm membruꝫ in neruositate ⁊ carnositate sua. ¶ Et vrina ſm plurimum est ad albedinem declinis: ⁊ paucitatem tincture propter declinationem materiei ad apa ſm quod sciuisti.

¶ Hic ponit quedã alia signa febriũ apatuꝫ, ⁊ sunt duo. Primuꝫ est a mõ caloris: ⁊ pꝫ nisi sit res magna, quia fit putredo apatis: ⁊ cũ hoc in venis. Et pulsu qdẽ. ¶ Scd̃m signuꝫ a

pulsu. Pulsus apostematuz putredinis est diversus:cuius sistoles est maior:et talis est in febribus apatu intrinsecorum: parvus in pri° propter suffocationem caloris sub mã, que movetur. Velocis constrictionis:id est sistolis. apud statu.s.tempore expressionis vel expulsionis: deinde magnificatur.s. expulsione facta vigorata virtute. Aliter pot exponi: vt ly deinde no dicat ordine temporis:sed locutionis, vt dicatur. Deinde.i.preter hoc pulsus fit magnus velox spissus fm membru et mam:qr apostemate existete in membro carnoso, nervoso, arteriosoret materia sanguinea fit pulsus maior, velocior et spissior:e cotra in mebro frigido et ma frigida. Hec scivisti p libro Fen scda cap de pulsu apostematuz. et libro 3° in proprijs capitulis. ¶ Deinde erit serinus. Hec et ista deinde no dicit ordinem tpis sed locutionis. quasi dicat. postqua diximus qualiter diversificat pulsus apatum viscerũ fm dias magnitudinis, velocitatis, et spissitudinis. Dicamus qualiter se hz in spebus pulsus noiatis pulsus serinus:et vndosus sive in dia mollitiei et duritiei. Et dicit q erit serinus facie:scz hoc fm membra in diversitate: qr fit serinus magis, et carnositate, qr fit serinus min°, vel fit mollis. ¶ Et vrina ad albedinem:id est ad paucitatez tincture respectu vrine apparetis in febribus de eadem materia stante in venis non apostemate propter declinationez etc. sicut scivisti supra capitulo de febre ephimera ab apostemate:et colligitur Fen secuda capitulo de coloribus vrine.

¶ De cura earum. Capi. xv.

Curatio harũ febriũ est curatio febriũ acutarum post curationem apatum. Radix eniz in eis est cura apostematis cum observatione cure febris de infrigidatione et humectatione.

¶ Multu abbreviat curam, qr si radix cure est cura apostematis. ergo scitur cura in gnali p libro Fen 4ª cap de cura apostematuz. In spali do scitur tertio canon. in vno quoqz cap cure apostematũ determinatorũ membrorum, et hic curatio. et cum hoc cura accidetium febrium scitur supra in p cap. ¶ Post curatione apostematũ. ¶ Cosideradũ scdo, q post non dicit ordine temporis, sed intetionis. febris.n. pedet ab apate: et ideo prius intendimus ad apostema q ad febrem, et ideo radix cure est cura apostematis cũ repercussivis a principio:et successive cũ alijs, sicut scitur in cura apatum cuiuscuqz mebri interioris ex libro 3°. Et in cura apatis cadit evatio. vt dictũ est:sed qr febris indicat infrigidationem et humectationem:et proprie apostematũ interiorum mebrorum et proprie calidorũ cum timeatur in eis ethica. ideo cura est infrigidatio et humectatio. Modi aũt infrigidandi et humectadi sunt dicti in cura acutarũ: et etiã modi lenificadi et evandi intelligũtur in virtute generalis capituli et modi cibadi. opz ergo redire ad cano. superiores, et fabricare super illos. Si aũt intentio ad apa:et intentio ad febrem cotradicant:intende ad illud, quod magis est suspectum. Et iam Avicen. fecerat nos cautos super cap de rebus, in quib° differũt febres putredinis:et cap de cura putridarũ in gnali:et generaliter p cañ. Fen 4ª in fine.

¶ Et in his febribus non cõceditur potus aque frigide, neqz introitus balnei.

¶ Premissa generali cura, descedit hic ad capla spalia:lz.n. in febribus apostematũ oporteat infrigidare:non tñ potest aqua frigida, qd est verum regulariter, vt probatum est supra cap de cura putridarum. coacte tame quadoqz no possumus aliter curare herisipilam. vt apparet 9° terapẽ. et lz oporteat humectare:non tñ cũ balneo:qr movet materiam ad membrum apostematum. vt vndecimo terapentice.

¶ Et si fuerit apa herisipila:lz vt fiat positio rerum frigidarũ:et infrigidatarũ actu de foris super ipsuz, sicut succus lactuce, et semperuiue, et portulace cũ aliquãtulo de sauich ordei albi: q sine cessatione infrigidetur super nivem. et permutentur:et fortasse permiscentur cuz eis oleũ omphacinum, aut oleum rosaceum.

¶ Hic secundo descendit ad specialem curam: quia ad herisipilam vbi vehementer infrigidat intendens recuperationi et prohibitioni marasmi:et permutetur, quia cum illa calefiunt. ¶ Et fortasse, quia si non est multa flãma. si eniz no est indigens maiori infrigidatione q que fit per oleum rosatum omphacinum vel non omphacinum. Avenzoar do timuit inungere cum aliquo oleo membrum quodcunqz in quo cholera dominatur, vt apparet primo theisir tractatu octavo capitulo tertio.

¶ Et si comederit lactucas ablutas ĩfrigidatas pertransit:et iuvatur cum eis.

¶ Hoc potest referri ad habentes febres ex apostematibus interioribus. et est verum inquantum in eis intẽditur infrigidatio et humectatio, que fit per lactucas:et potest referri ad habentes herisipilã, et multo magis verificatur. ¶ Sz dubitatur. quare ablvit lactucas cum preceptum sit non ablui lactucas. vt secundo canone primo capitulo. ¶ Dicendum q sanis melius est non ablui:sed habentibus herisipilam melius est lavari:quia removetur nitrosum:et sic magis infrigidat et humectat, nec timetur de ventositate. Fortis enim calor herisipile resolvit illam. dicit autez, pertrãsit.s. loco cibi:quia erit satis subtilis dieta:et iuvatur loco medicine:et dabimus eas decoctas:vel etiaz crudas cũ pauco aceto, vt consuetudo est.

¶ De dispositionibus febrium compositarum. ¶ Capitulum. xvj.

Febres qñqz cõponũtur adinvicem. Fortasse eniz cõponũtur ex eis spẽs egrediẽtes ĩ genera elõgata: sicut cõpositio febris ethice cũ febre putrida: et qñqz cõponũtur spẽs ex eis in gñe proximo cõvenientes, sicut est cõpositio spẽrũ febriũ putredinis: sicut tertiana cũ phlegmatica: vtpote febris nominata emitriteus: et sicut cõpõ febriũ apatuz. ¶ Et qñqz cõponũtur de eis species cõvenientes in specie, sicut cõpositio duarũ tertianarũ: et duarũ quartanarũ, et triũ quartanaruz. Quare fiunt due tertiane in apparitione dispõnis fm paroxismos phlegmatice: et tres quartane ĩ paroxismis phlegmatice. Et qñqz componũtur tres de febribus tertianis. si igitur fuerint fm coalterationẽ, erit paroxismus in die tertia vehemẽtior: qm pertinet ei periodus diei prime et inceptio diei tertie. et similiter in die quinta. Et simulatur hec emitriteo: sicut cõpositio duarũ tertianarũ simlatur paroxismis phlegmatice.

¶ Hic determinat de febribus cõpositis. Et primo dat generaliorez scientiã. Secũdo in speciali determinat: qr de quadam composita, que dicitur emitritea. ibi secũda. (Emitriteus.) Prima in qtuor. Primo ponit diversas compositiones febriũ adinvicem, que compositio sumitur a diversitate febriũ cõponentium. Secũdo infert ex hoc quedaz con-

traria z addit alios. Tertio circa compōnes febriū ponit cañ. quosdā. Quarto ponit diuersitates compōnis febriū sumptas ex parte modi cōpōnis illarū: z addit ēt cañ. ibi secūda. (Et ꝑpter hoc.) ibi tertia. (Et cōpositio febris ethice.) ibi 4ᵃ. (Et spēs.) ¶ Textus p̄me partis cū omnibus suis exēplis est notus. Qz aūt dixit, sicut cōpō febris apostematū intellexit q febris putrida sequens apata vtplm est cōposita ex spēbus in genere paroxismorū: q: in genere humoralium: z hoc ideo, q: apostemata vtplurimū fiunt de diuersis humoribus, vt p̄ de accidenti z morbo penul. ca. ¶ Hic tn̄ cadunt due q̄ones. Prima est, vtrū ephimera possit cōponi cū alijs febribus. Scda, vtrum ethica z putrida possint cōponi: z disputauimus istas q̄ones: z scripsimus: z ibi multa difficilia discussimus, ad illas ergo recurre.

¶ Et propter huiusmodi nō oportet: vt tota occupatione occupetur cum paroxismis: immo oportet vt occupetur cum accidētibus. ¶ Et quandoqz accidit: si fuerint febres iste tertiane pure: vt festinent paroxismi earum ad contentam. i. ad illam: que fortior est ita vt destruatur debilior earum prius. ¶ Et quandoqz significat compositionez reditio horripilationis post quietem. ¶ Et turpe quidem est medico scienti significationes cuiusqz febris z accn̄ia eius, vt non percipiat cōpōnem a primo die, aut scdo.

¶ Primo infert hoc, quod tamē sequitur ex dictis, z pz. Et est sermo Gal. primo de differentijs feb. penultimo cap. secundo ponit tres cañ. ¶ Primus canon. est q ille tertiane plures: scilicet tres vel due composite s̄m coalterationē pure existentes: quando sic se habent, q paroxismi earum festinant ad contentam vel contemptam, vel contentiuaz ita vt destruatur zc. ¶ Iste ergo canon. in secunda sui parte notus est. compositis enīz pluribus febribus tertianis puris, debilior earum prius recedit, cum materia sit paucior: hoc etiam dixit Gal. secundo de crisi nono capitulo vbi ponit, q ab illo adolescente, qui habebat tres tertianas: prius recessit debilior earū, z postremo recessit fortior. ¶ Cōsiderandum, q licet dixerim hoc esse, q quādoqz componuntur tres tertiane s̄m coalterationem sequendo premissum sermonez Auicen. z q: dispositio in tali compositione est manifestior: tamen verior est sermo Auicen. z Gal. si cōpositio sit s̄m viam introitus. ¶ Considerandum secundo q dixit pure, qa non pura tertiana potest eē debilior z prolixior: sed cañ. in prima parte habet obscuritatem: quid intelligit Auicen. per hoc, q dicit, festinant paroxismi ad cōtentam. In hoc est prima expositio s̄m glo. Gerardi extra, que dicit ad contentiuam id est ad illam, que est fortior. ergo vult q existentibus pluribus tertianis puris paroxismi fortiores festinant id est anticipant: z paroxismi debiliores postponunt: sequitur ex hoc ergo q debilior resoluitur prius. ¶ Secunda expositio est s̄m secundam literam, que dicit ad contentam vel contemptam id est debiliorem. Febris enim que debilis est contēnitur. i. spernitur. similiter est contenta. i. habita a corpore: sicut febris fortis est habens corpus, vt in cōmento aphori. illius particule intelligitur. Si a febre habito zc. vult ergo dicere, q paroxismi febris debilioris anticipabunt: z tamē prius resoluetur illa debilior. anticipatio enim pōt esse cuz declinatione. causa autē anticipationis est subtiliatio z acuitio cholere, quā facit calor fortioris febris: lz ergo paroxismi debiliores anticipent: essent tn̄ debiliores z breuiores: q̄re prius resoluetur. hec febris debilior. ¶ Tertia expō est vt per cōtentam intelligat illam, que precessit, vt dicatur q existentibus pluribus tertianis: z paroxismo cuiuscūqz earū anticipante ad suam, que p̄cessit. vbi gr̄a. paroxismo tertie diei qui est p̄me tertiane ad paroxismū p̄me diei: z paroxismū quarte diei ad paroxismū scd̄e: z paroxismuz quinte diei ad paroxismum tertie diei. s. ad paroxismū tertie. tertiane: tn̄ debilior de illis resoluet: z ita fuit ꝓcessus illius infirmi quem Gal. ponit scd̄o de crisi. ꝓ. n. paroxismi anticipauerunt: postea postposuerunt, z abbreuiati sunt: z postea debilior febris cessauit prius: q aūt febris precedens possit nominari cōtenta: satis est notū ex hoc, q posterior quodāmodo continet priorē virtute. est enīz sicut effectus eius. ¶ Et qn̄qz. Iste est secundus canon. notus in cap. de emitriteo. reditio enim horripilationis cadit in signis emitritei, que est composita febris, vel oppilationis: qa etiā in febribus prolixis de multis z diuersis materiebus redeūt oppilatiōes: postq̄ vise sunt esse aperte: lz hoc fiat in sola phlegmatica. z id dixit qn̄qz. ¶ Et turpe. Est tertius cañ. notus. Gal. tn̄ scd̄o de crisi. 8. cap. vult q si non cognoscis eā in prima vel secūda die: tn̄ cognoscis in tertia vel 4ᵃ. ¶ Cōsiderādū ergo, q si febres putride sint cōposite s̄m comitantiā in prima die: dz medicus cognoscere, q sit cōposita iquātū vidit accidētia paroxismi nō eē accñtia vnius pure materiei simplicis: lz certitudo cognitionis habeatur plus ꝓcedētibus paroxismis. sic̄ si sunt cōposite s̄m semitam introitus. si autem sint composite s̄m semitam coalterationis: pōt talis esse coalteratio: q non possit de ea sciri, nisi vsqz ad tres dies. vt si incipiat hodie vna tertiana: z in tertio die alia tertiana: et hoc potes considerare ex multa parte.

¶ Et compositio febris ethice cuz febre putredinis est ex illis, que valde ambigua sunt: quoniam ipsi vidēt interpollationes z iceptiones rigoris, z horripilationis: z reditionez sudoris si fuerint: z horas ꝑticulares: quare existimāt q sint illic febres putredinis tm̄ inseparabiles, aut composite ex cōtinua z interpollata.

¶ Hic ponit cañ. s̄m hos modos cōpositionis: z primo circa primum modū. s. qn̄ componuntur febres ingredientes in genera elōgata vt ethice cū putrida. secundo circa alios modos. ibi secunda. (Et qn̄qz cōtinuatur.) In primo cañ. vult ostendere quomodo occultatur febris ethica: quādo multe putride interpollate coniunguntur cū ipsa: vel quādo cum ipsa coniungitur continua vel interpollata. nā existentibus multis interpollatis cum illa: possibile est continue hominem febrire: z medicus videt reditus multorum paroxismorum, z venire sudorez: z si fuerint sudores: z tunc non indicat medicus hunc habere ethicam: lz continue febriat. imo continuam febrem indicat ex multo numero paroxismorum: z hoc est qd̄ dicit. Iudicat febrem putredinis z non ethicam inseparabilem. s. per multum numerū paroxismorum. ¶ Aut cōposite zc. qa continua cū interpollata eodem modo. cōis tamē deceptio in oībus istis est. q medicus dicit febrē ethicam nō habere exacerbationes, siue paroxismos: z tamē hic sunt paroxismi siue exacerbationes: nesciens q cum ethica potest esse putrida continua z interpollata, vt dicit Gal. primo de differentijs febrium. ¶ Cōsiderandum hic, q multi medici credentes se esse magnos iudicatores cum vident vnam continuam, que extenuauit: z vident aliquam vrine grossitiem: vt telam aranee statim indicant esse complicatam putridam cum ethica: cuz tamē non sit. vt iam diximus primo de differentijs febriuz. indicia in hoc sunt multum extimatiua.

¶ Et qn̄qz cōtinuatur cōpositio ita vt appareat febris vna ꝯtinua similis, que similat̄ synocho, z tūc quidē nō est excusatio reditionis ad significationes. Et si fuerint paroxismi breues non

ↄsequitur eoꝝ cõtinuatio nisi propter rem magnã de multitudie numeri eoꝝ ꝓpꝛie:⁊ fortasse vides interpollationes harũ febꝛiũ longas.

¶ Primo ponit quatuoꝛ cañ. post quos ponit alioꝝ opinionem ibi. (Quidã aũt.) Primus cañ. declaraẽ sic. Si aliqs haberet multas tertianas iterpollatas:⁊ semꝑ anteq̃ vnꝰ paroxismus recedit alter supuenit. iste videbitur fortiter cõtinue febꝛire ⁊c.⁊ credetur pꝛima fronte habere continuam vnam similem, que similatur synocho. id est vere continue de materia intra venas:⁊ certuꝫ est, ꝙ si talis continua foꝛtis caloꝛis oꝫ fieri:⁊ paroxismi sunt breues, ꝙ necessariuꝫ est esse multos paroxismos. In hac ergo deceptiõe redi ad significationes. verbi grã. cõtinua vniformis siue sit cholerica, siue sanguinea. siue phlegmatica nõ habebit tot ꝓfundationes pulsus:⁊ tot typos, quot apparẽt i illa, q̃ cõtinua vĩ, ⁊ nõ est. Et fortasse vides iterpollationes lõgas. i. paroxismos lõgos:⁊ tũc non opꝫ, vt sint multi numero ad significandũ vnã ↄtinuam, vel interpõnes. i. quietem inter paroxismum ⁊ paroxismuꝫ. q̃si dicat. si non sunt multi numero: videbis quietes inter eos, si sunt breues paroxismi.

¶ Et q̃n componuntur febꝛes diuerse: sicut emitriteus: eradicatur postrema earuꝫ:⁊ remanet cronica pura, siue sint due interpollate, aut due continue: aut interpollata ⁊ continua.

¶ Hic est scõs cañ. ⁊ dicit ꝙ q̃n cõponunẽ febꝛes diuerse. s. cholerica ⁊ phlegmatica:⁊ hoc est qõ dicit emitriteus ⁊ eradicatur pꝛius postrema. i. cholerica. ¶ Cõsiderãdum ꝙ cholerica dicitur postrema ↄsiderando secũdo paroxismũ siue exacerbationeꝫ ad pꝛimum:q: fit de tertio in tertium: sed in phlegmatica fit omni die. siue sit ⁊c. semper pꝛius recedit cholerica:⁊ hoc est verum per se ex natura haruꝫ materierum accidere: tamen potest aliquaꝫ phlegmaticam esse breuioꝛem quadam cholerica.

¶ Et q̃nq; cõponitur cum emitriteo alia tertiana ⁊ phlegmatica ⁊ melancholica. naꝫ si est cuꝫ tertiana erradicatur tertiana:⁊ purus fit emitriteus:⁊ si est cum phlegmatica: aut melãcholica erradicatur emitriteus:⁊ depuratur phlegmatica:⁊ similiter melancholia.

¶ Hic est tertius cañ. in quo Aui. imaginatur quẽdã hñteꝫ emitriteũ:⁊ vltra hoc habentẽ vnã tertianaꝫ:⁊ tunc pꝛius recedit tertiana q̃ emitritea, vel habẽtem vltra emitriteaꝫ vnam phlegmaticã vel melãcholicaꝫ:⁊ tunc pꝛius recedet emitritea:⁊ remanebit purã phlegmatica, siue pura melãcholica. Hũc aũt textũ introduco in q̃ne nr̃a de pꝛolongatione febꝛiũ ad ꝓbãdũ, ꝙ febꝛis cõposita ex chol'a ⁊ phlegmate fit pꝛolixioꝛ q̃ febꝛis ex pura cholera: sed est breuioꝛ q̃ illa, que fit ex puro phlegmate ⁊ pura melancholia.

¶ Et quãdoq; accidit compositio in eis ꝓm modũ aliũ:⁊ est vt componatur interpollata et continua diuersi generis: aut conueniẽtes ambe in eo. aut conueniẽtes in specie: sicut tertiana periodica cum tertiana inseparabili:⁊ sicut componuntur due interpollate. similiter componuntur due continue.

¶ Hic est q̃rtus cañ. in quo dicit. Et q̃nq; accidit cõpõ in eis. s. febꝛibus putridis ꝓm modũ aliũ ab eo: qui statim dictus est. nã cõpositio ꝓdicta erat triũ febꝛiũ. s. ex emitritea, q̃ est due febꝛes:⁊ ex alia: sed ista compõ est ex duabus febꝛibꝰ. ⁊ est triplex: q: cõponitur interpollata ⁊ cõtinua diuersi generis, vt iterpollata de cholera ⁊ ↄtinua de phlegmate vel econtra: aut conueniẽntes ambe in eo, sicut interpollata de cholera:⁊ ↄtinua de cholera:⁊ hoc est qõ dicit, sicut tertiana ꝑiodica cũ tertiana inseꝑabili: ita ꝙ exẽplũ hoc est eius qõ dixit. Aut ↄueniẽtes ambe in eo:⁊ opꝫ ñ ↄtinuari, aut ↄueniẽtes ambe in eo: sicut tertiana ꝑiodica cũ tertiana inseparabili:⁊ tũc subdit ꝓm modũ, aut ↄueniẽtes in spe: sicut due tertiane interpollate, aut due tertiane ↄtinue. ⁊ iõ subdit, sicut cõponũtur due interpollate. s. eiusdẽ spẽi. siliť componũtur due ↄtinue. s. eiusdẽ spẽi: vt due cholerice cõtinue, aut due phlegmatice ↄtinue. ¶ Cõsiderãduꝫ ꝙ textus põt aliter exponi, vt per cõtinuã diuersi generis itelligeret ethicam:⁊ tũc dixit ↄueniẽtes in eo. s. genere hoꝛum vt cõtinua de vno humoꝛe ⁊ interpollata de alio:⁊ cum dicit: aut conuenientes in specie: intelligit ꝙ q̃nq; componitur continua ⁊ interpollata:⁊ cõueniunt in spe eiusdẽ humoꝛis vt continua de cholera ⁊ interpollata de cholera ⁊ cum dicit. Et sicut ⁊c. vult dicere, ꝙ q̃nq; componuntur etiam due interpollate, vel due continue de eodem humoꝛe.

¶ Quidam aũt existimauerunt ꝙ due cõtinue nõ cõponuntur: sicut due tertiane: qm̃ q̃n materia est intra venas: non est possibile vt diuersificetur illud. in quo accidit putredo: putredo enim est procedens in toto. Questio. j.

Qui fuerint isti nõ inuenio:⁊ ꝓ ponit eorũ dictuꝫ:⁊ est ꝙ due febꝛes ↄtinue de eadẽ materia. vbi grã. cholerice nõ cõponunẽ, sicut due tertiane. s. interpollate cõponunẽ. Isti ergo ↄcedũt duas tertianas interpollatas cõponi: sed duas cholericas ↄtinuas, vel alias de eodẽ humoꝛe nõ cõponi. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ lr̃a, que dicit, sicut due tertiane: põt dupliciť exponi. Primo sicut dictũ est: scõo sicut due tertiane supple ↄtinue nõ cõponunẽ. ⁊ hec secũda expõ non vĩ hñ ↄsona motiuo: qõ isti ponũt: tñ q: due tertiane interpollate videnẽ posse cõponi ꝓm viã cõem apparens motiuũ hꝫ: q: duo accñtia solum numero dĩa non pñt esse in eodẽ subiecto vt in coꝛde. ¶ Quoniã. Hic secundo ponit motiuũ opinionis:⁊ arguit sic. presupponit enim ꝓmo ex hoc. s. tractatu scõo pꝛimo cap̃. ꝙ febꝛis cõtinua est de materia putrida intra venas. tũc arguitur q̃n mã putrida est intra venas non hꝫ locũ pꝛecipuũ: imo procedit in toto. s. in toto concauo venarũ: q: concaua venarũ ↄtinua, ⁊ transmeabilia sunt: non ergo pñt diuersificari penes locuꝫ. vult ergo istoꝛuꝫ opinio, ꝙ si cholera putrefit intra venas, ꝙ ipsa putrefit in omni loco intra venas:⁊ forsan motiuuꝫ eoꝛum est: q: concaua venarũ sunt continua ⁊ transmeabilia a putredine:⁊ cholera iacet ibi continua. si ergo putrefit in vna parte: putrefit etiam in alia:⁊ per cõsequens non potest diuersificari locus putredinis. iam ergo apparet antecedens. ↄñtia pꝛobatur. nam due febꝛes cõtinue de materia cholerica fiunt: vel quia sunt due materie cholerice in duobus locis: vel quia sunt due materie cholerice in potentia, sicut due partes cõtinui. Non secũdo modo, q: omnis febꝛis interpollata põt poni due interpollate: que est tãte materie, ꝙ medietas posset facere febꝛẽ. ⁊ siliť ois continua esset due ↄtinue vel plures cõtinue. relinqtur ergo pꝛimo modo. s. ꝙ si de mã cholerica vel alia eiusdẽ spẽi debẽt fieri due febꝛes ↄtinue, ꝙ hoc sit q: materie sunt due in duobus locis intra venas: sed hoc ẽt est impoẽ, quia putredo intra venas est procedens i toto. ergo est impossibile duas continuas febꝛes de eadẽ materia componi. ¶ Considerãdum ꝙ hoc motiuũ nõ potest adaptari ad duas febꝛes interpollatas de eadẽ materia. vbi grã cholera. loca eniꝫ extra venas recipientia mãs nõ sunt continua sic. ⁊ ideo mãe non sunt in eis continue adinuicem: sed possunt esse discontinue, ⁊ facere duas interpollatas aut plures.

¶ Et hec sententia nõ est de illis, que necessaria

sunt proculdubio apud me: qm̄ putredo incipit proculdubio ex loco: deinde spargitur: deinde currūt inditia vehemētie: ⁊ interpollationis ſm gradationē putredinis prime: ⁊ ſm eā sunt ei motus. Nō ergo elōgatur quin accidat putredo, cui sit dn̄ium aliqđ incipiens in parte materierū: cui non sit dn̄iuꝫ sequēdi aliud: imo aggregat̄ in ea vt icipiat: ⁊ vt sequatur simul: quare erit ei gradatio tēporis qua experitur.

¶ Hic remouet illorū opinionē: ⁊ silr̄ illorū motiuum: ⁊ primo ponit vnum fundamētū: qđ est vna propō. scđo arguit ibi 2ª. (Non ergo.) Propositio quā premittit est hec: putredo incipit de vno loco determinato, deinde spargit̄. ¶ Cōsiderandū ꝙ propō quantū ad primā partē remouet motiuum opinionis p̄dicte: q2 est ꝯ̄ria illi: ⁊ cā huius propōnis est: q2 mā, que putrefit est aliqua pars humoris alicuius. s. illa mā, que incipit putrefieri: sed ps aliq̄ māe est in aliquo vno loco vene: ⁊ nō est in tota vena. ergo seqtur p̄ma pars propōnis: putredo incipit in vno determinato loco. ¶ Deinde spargitur exponit̄ dupl'r. p̄ per successionē putredinis ad partē post partē: ⁊ ſm ꝙ putredo p̄me partis successiue intēditur vel extēditur in partibus ꝯtiguis: ⁊ ſm hoc currunt iudicia vehemētie. i. fortitudinis vel fortificationis febrium, que iudicia sunt vehemētia caloris ⁊ accn̄tiū sequētium additionē putredinis intēsiuā ⁊ extensiuā: ⁊ ſm ꝙ putredo p̄cessit illas materias incinerando: quas in certa mēsura tp̄is occupauit in certo loco ſm hoc currūt iudicia interpollationis. i. remissionis febris ⁊ quietis: ⁊ hoc est qđ dicit ſm gradationē putredinis prime. s. que p̄mo incepit in loco determinato: que gradatio est gradata successio additionis putredinis. vn̄ sunt iudicia vehemētie: ⁊ gradata remissio. vn̄ sunt iudicia interpollationis: ⁊ ſm eā. s. primam putredinē. sunt. n. motus. s. p̄dicti vehemētie interpollationis, vel motus. s. tertiani, vel quartani, vel quotidiani ſm ꝙ mā p̄ma, que putrefit est cholerica, vel phlegmatica, vel melācholica. ¶ Scđo mō pōt exponi spargit̄. s. p sparsionem fumi putridi ad cor: ⁊ ſm gradatū p̄uentū fumi illius a p̄ma putredine currūt iudicia vehemētie ⁊c̄. ⁊ pꝫ. ¶ Hic esset locus speculationis: vtruꝫ p̄ma pars sit in actu, siue sit prima pars intēsiua, siue extēsiua: hec tn̄ questio est de cōsideratione philosophorū. ¶ Tota ergo propositione collecta, que est fundamentuꝫ rōnis fiende dicamus: si putredo incipit ex vna parte materie: ⁊ per ꝯsequēs in vno loco ab illa parte māe ⁊ loco spargitur: ⁊ ſm gradationē huius putredinis in sua sparsione ⁊ remissione currūt iudicia fortificationis ⁊ debilitationis ⁊ motus. Hac p̄pōne habita arguitur sic. Si pn̄t esse due putredines intra venas duarum materierū in duobus locis distinctis: ⁊ vna putredo nō sequitur ad aliā: sed vtraqꝫ putredo est per se in sua materia: ⁊ vtraqꝫ hꝫ in se duo. Primū qđ incipit in parte sua sue materiei, ſm ꝙ finiet illam: ⁊ secūda putredo non incipit in illa materia: sed alia putredo facit hoc: si ergo ita est due febres ꝯtinue possunt componi: sed ita est, ꝙ due putredines pn̄t esse ⁊c̄. ergo due febres cōtinue. Maior p̄pō apparet: q2 ꝯ̄ria motiuo opinionis istorꝫ: febres enim de vna materia numerabūtur numeratiōe putredinis in diuersis locis. Minor ponit̄ in l̄ra ab Aui. quantū ad vnam partem que insuit aliā. ¶ Ad cuius intellectū pone tale exēplū Martinus habet quādā quantitatē cholere superflue in concauo vene descēdentis sub emulgēte versus totū crus sinistrum: ⁊ est determinate grossitiei ⁊ caliditatis: in qua cholera hodie in aurora incepit putrefactio in vna parte eius, siue in toto nō curo de hoc: ⁊ effumat ad cor ⁊ facit ꝯtinuā febreꝫ: q2 antequā resoluatur hec pars alia mouet̄ ad putredinē: ⁊ de tertio in tertiū magis fortificatur: ⁊ experimur p gradatum teporem: ⁊ gradatum ascensum ſm ordinem ad putredinem: que hodie in aurora incepit: ita ꝙ in secunda hora iste satis quiescit. in tertia autem hora fortificatur ⁊ ascēdit. Iste idem Martinus habet quādam aliam quātitateꝫ cholere circa cōcauum vene ascendentis versus venas brachij dextri: que ex sua quātitate ⁊ modo substātie ⁊ qualitatis incipit putrefieri cras circa horam none: ⁊ facit continuam quam cōtinuam in postremum experiemur gradati teporis ⁊ fortificationis ſm primā putredineꝫ, que incipit cras, que est tertia dies a die crastina: ⁊ que est quarta a prima: in cuius aurora incipit alia febris refortificabit̄ circa horam none. Procedēte ergo Martino ad dies cognoscimus manifeste eū habere duas febres continuas: quarum vnaqueqꝫ hꝫ suam putredinem incipientem in determinato loco. que putredo incipit in parte sue materiei: ⁊ finit illam sicut putredo circa venā descendētē ad crus incipit in cholera, que est ibi ⁊ finit illam: ⁊ nō incipit a cholera que est in ꝯcauo vene ascendētis brachij: nec hꝫ dominiū sequēdi illam in putrefactione ⁊ resolutione. erunt ergo due febres cōtinue. quarū vnaqueqꝫ est per se febris habēs suas gradationes teporis ⁊ exacerbationis. ¶ His habitis apparet expositio textus difficilis cū dicit. Non ergo elongatur: id est nō est longinquū vel impossibile: quin accidat putredo: cui putredini sit dominiū aliquod incipiens in parte materierū: scilicet intra venas: ⁊ per consequens in loco determinato: ⁊ q2 ista putredo habet aliquod dominium scꝫ in materia, que est in hoc loco: seqtur ꝙ ei non est dominium cōsequendi aliud: idest aliam materiā, que est in quodam alio loco sequendi scilicet per successionem putredinis ⁊ resolutionem: imo aggregatur in ea vt incipiat ⁊ sequatur: id est prosequatur ⁊ etiam finiat simul: id est in determinata mensura temporis, que mensura tēporis est alia ab illa, que incepit: ⁊ seqtur in alia mensura alterius partis corporis: q2 alia mensura temporis est ab aurora hodierne diei ad auroram secunde vel tertie diei a mēsura, que est ab hora none crastine diei ad horā none diei sequentis crastinum vel post crastinum: ⁊ hoc modo intelligitur simul. Aliter tamen potest exponi si consideras, ꝙ nullam est dare partem putredinis fientis, vbi non sit pars facte putredinis. sed nō curamus de hac subtilitate pro nunc. ¶ Quare erit scilicet putredini vel febri gradatio teporis, sicut gradatim tepescit supple, ⁊ gradatio acuitionis. ¶ Qua experitur: id est qua scitur, ⁊ cognoscit̄, ꝙ hec putredo, vel hec febris habeat materiam, ⁊ non illaꝫ. ¶ Si ergo subtiliter consideras mentem Auicē. ipse vult, ꝙ determinata putredo potest fieri in determinata parte vene: cui sit dominium incipiendi ⁊ finiendi materiam circa partes illas cōcauas illius vene: ⁊ non sit ibi dominium circa quandam aliā materiam alterius speciei in alia concauitate venarum circa alias partes. ergo sequitur ex hoc ꝙ illa materia: sup quaꝫ hec putredo non dominatur possit etiam putrefieri a quadam alia causa ⁊ quodam alio tempore: ⁊ habet suaꝫ gradationem teporis ⁊ exacerbationis. Alia littera habet tēporis: id est gradatum processum in tempore: quo experitur, sicut diximus: ⁊ hec expositio tendit in ideꝫ. ¶ Ex his ergo Aui. vult negari antecedens rat̄ualis illorum, cuꝫ dicitur ꝙ in materia, que putrefit intra venas, non potest diuersificari locus putredinis. ¶ Dicendum ꝙ falsum est saltem in alijs humoribus a sanguine. ¶ Et cuꝫ dicitur ꝙ vene sunt transmeabiles, ergo spargetur putredo in toto corpore. ¶ Dicēduꝫ ꝙ fumus putridus ex hoc spargi poterit per omnia cōcaua venarum: nō tamē seqtur: ergo tota cholera vbiqꝫ putrefit. ¶ Et cum dicitur ꝙ tota cholera iacet cōtinua in venis. ¶ Dicēdū ꝙ hoc ꝯcesso vna pars huius continui potest habere propriā dispositionem aliaꝫ a dispositione partis alterius: sicut apparet in virgula accensa in

duabus

duabus extremitatibus: quarum vna est viridis: et alia sicca. Aliam enim processum et modū motus habebit ignis in vna extremitate quam in alia: et erit in hoc tpis gradatio: qua verum ignem experimur. ¶ Uel dōm quod cholera nō iacet cōtinua in venis: sed solus sanguis in eis actu cōtinu⁹ est: et quia hoc facit ire ad alias difficultates omittamus. Q6. ij.

Dubitatur quia ex hac rōne Auic. probari potest: quod possunt componi due cōtinue de sanguine dicte sinoche: quia per propositionem fundamentalē putredo incipit: id est incipere potest ab vno loco determinato: vt in sanguine venarum ab inguine et infra: et tunc arguatur. Preter istam putredinē potest incipere alia et in alia die in sanguine venarum a titillicis supra. ergo erunt due cōtinue de sanguine. ¶ Istam dubitationem dimitto alijs pertractandam: quia nimis prolongarem: tamē veritas eius potest educi ex nostris questionibus gñalibus super libro de differentijs febrium: que sunt de febre sanguinea. Hic tamē dicatur: quod si argumentū cōcedat nullū tamen habet impossibile: sed possibile rarum. Scdō quod febris de sanguine non vo: sed malignato in substantia et qualitate participatione alterius humoris ab eo potest componi cum aliqua febre de sanguine maligno: et possunt reperiri due continue tales. imo plures: si cōsideras: sed due vere sinoche non repiunt. vera enim sinocha sine putredine est ex sanguine per se peccāte in q̃titatē: vñ accidit sibi inflammari: et vera sinocha putredinalis est cū ex hoc accidit putrefieri. sanguinis. n. laudabilis multa multitudo est. Una in corde et epate et venis et arterijs magnis: et sic est vna cōis toti corpori: et cōtinua cōtinuatiōe cōcauitatis venarum: in qb⁹ iacet cōtinuus sanguis. Scias B. ¶ Ultimo viteri⁹ est h aduertēdum: quod Auic. imaginat febrē cōtinuā de chola esse vnā ex duob⁹. Primo ex vna mā primo mota in vno determinato loco. Scdō ex mā scdō mota in scda exacerbatiōe in ordine ad pri^m. et sic de alijs. Cū ergo sunt due māe cholice in distinctis locis primo mote: et vtraque suo motu mouet nō depēdente a motu alterius: et sunt due alie māe mote in duab⁹ exacerbatiōibus vna in ordine ad aliam. Ex hoc inferas. quod si imaginatio tua pōt cape: quod aliqua chola faciat paroxismum omni die et motu chole in prima die: quod illa dicet vna febris cholica sicut dī vna vera tertiana. Sed si prima die fit motus cholere: cuius virtute fiat quarta die paroxismus: ista est duplex tertiana. ¶ Considera ista quia sunt vie ad multa subtilia.

¶ Et spēs quidē cōpositionis febrium sunt tres intrans: et coalternata: et cōicans. Et intrans est: vt ingrediatur vna earum super alteram. Et coalternata: vt ingrediatur post erradicationē eius. Et cōmunicans est: vt incipiat cum ea.

¶ Hec est diuersitas cōpositionis febriū ex parte modi compositionis illarum: et sunt spēs iste in modo narrationis note. ¶ Excitabo intellectus solertes. Et primo si possit dari due febres. vbi grā tertiane pure interpollate simul incipientes: que dicunt cōicantes: et in quo differūt iste due ab vnaqua⁄que: in mā esset tāta: q̃ta est mā illarum duarum et an possint esse ille due ex diuersitate illorum locorum. Et iam ex dictis appent multa: qbus soluit hoc quesitū. ¶ Scdō dubitat: in quo differt paroxismus vnius flatice febris: in quo postq̃ incipit calor post frigus: et iterum incipit frigus: et iterum calor: innuit supra cap. de flatica a paroxismis duobus flatice febris: q̃ fit composita ex duabus interpollatis flegmaticis: composita dico secundum semitam introitus.

¶ Et cum videris febrem conclusam: et est in ea rigor: et non sudor et fortasse accidit in rigoribus pluribus sudor vnus: tunc testifica compositionem in ea.

¶ Hic ponit duos casū. Ex qb⁹ intelligit signa cōpositarū febrium. Primus est cū videris febrē cōclusam. i. cōtinuam de sanguine: vel cholera putrida: vel ex alias: et est rigor in ea testifica compositionē: quia cōtinue nō habēt rigore: ergo rigor significat mām extra venas: et sic est febris composita ex cōtinua et interpollata. Dixit et nō sudor: quia rigor iste pōt esse creticus: et significaret crisim. vnde affor. 5°. A causone habito rigor etc. et fortasse accidit in rigoribus plurib⁹ sudor vnus: quia ex hoc possunt significari diuerse materie: quarum aliqua est sudatiua: et aliqua non.

¶ Et similiter cum videris in cōclusa superfluitatem in frigore extremitatum et rigore: sed paruum de ambobus: tunc fortasse est inconclusa.

¶ Secūdus casū. et similiter testifica cōpositionē cū videris etc. quia ista significāt mām extra venas: et iste casū reperit primum in hoc: quod dixit et rigore: sed parum. i. non fit in ea rigor etc. quia proprium ē sinocharum. i. cōtinuarum non horrere: vt Gal. 2°. de differentijs febriū. Aliter pōt intelligi: quod rigor et frigus extremitatum est indicās cōpositionē: quā est magnum frigus: et magnus rigor: et ideo dixit. Cū videris superfluitatē. parum. n. quid rigoris et parum quid frigoris possunt cōiungi. cōclusē. i. cōtinue. ¶ Ex hoc ḡ accipit quod in febre cholerica cōtinua pura pōt esse parum qd frigoris: et hoc. vel quia vene hūt obtusum sensum in eorum cōcauitate vel quia aliqs vapor cholericus actu⁹ in pri⁹ exacerbationis potest aliquē rigorem facere. Quale autē sit frigus lactice diximus in cap. suo proprio.

¶ De emitriteo. Cap. xvij.

Emitrite⁹ est febris cōposita ex duabus febribus: quarum vna est tertiana: et altera est flatica. et fit in die vno paroxism⁹ tertiane et quotidiane simul. Aut secundum semitam cōmunitatis: et inuentionis. Aut secundum semitam coalternatiōis: et vicinitatis. Aut secundum semitam introitus.

¶ Quāuis sint multe compositiones febrium tamen sequitur in speciali de febre composita ex febre flegmatica: et febre cholerica: quia multum accidit et dicitur emitritea. i. media tertiana alterā autē partem nois dereliquit: sicut dixit hemitheos. i. semideus: et semihomo lege hoc a Gal. secundo de differētijs febrium. Et primo ponit notificationē emitritee febris. Scdō ponit diuersitates eius. ibi 2ª. (Aut secundum semitam eius.) Diuersitates autem quas ponit sunt quinque et vltimo dat sententiam de prolongatione et malitia eius. Prima diuersitas est: quod emitritea: vel est composita secundum semitā cōitatis et inuentionis: quia cōmuniter simul inueniuntur earum paroxismi: vel exacerbationes. aut secundum semitam coalternationis et vicinitatis: quia sunt vicine exacerbationes: vel paroxismi: et non miscentur: sed coalternatim veniūt: vt post decessum vnius alter venit. Aut etc. patet.

¶ Et de diuisionibus difficilior ad cognoscendum est prima: deinde secunda.

¶ Comparat has diuersas cōpositiōes in notitiā: et dicit de diuisionib⁹. i. mēbris diuisiōis difficilior ad cognoscēdū ē s. prima emitritea cōposita secundum semitā cōitatis: quā simul inuadunt paroxismi. ¶ Deinde 2ª. ¶ Cōsiderādum diligenter quia scda hic non accipit: vt distinguit cōtra tertiam etc. enim secundum hoc falsum: et nam intelligeret ex hoc quod emitritea composita secundum semitā coalternationis et vicinitatis esset difficilior ad cognoscendum q̃ emitritea composita secundum semitā introitus. sed hoc est falsum. quia quāto paroxismi magis distincti inuadunt: tanto est minor cōfusio et maior certitudo. sed distinctius inuadunt: quādo compositio est secundum semitam coalternationis.

nis. ergo emitritea talis compositionis est facilioris cognitionis. Illa autem que est secundum semitã cõitatis est difficilioris cognitionis. Illa aũt que est secundum semitã introitus medio mõ se hz. accipitur ergo hic scda pro scda & 3ª: & est sermo Gal. 3º de diffe. feb. vbi cum premittit q duplex est diũs emitritee febris cõplicationũ: qñq; qdẽ eadẽ hora inuadẽtibus paroxismis simul: & qñq; secundum diuersa tpa: subdit q he emitritee. q secundum diuersa tpa inuadũt, sunt facilis cognitionis. s. re° eius emitritee: cuius paroxismi eadẽ hora inuadũt: hoc dicit Gal. Cũ q̃ subdit. Deide scdã intelligit tã emitritea cuius paroxismi introeunt: q̃ illa cuius paroxismi coalternãt, vt notum est.

¶ Et quandoq; sunt febres due continue, quando due putredines sunt intrinsece: et quando due sunt periodice erradicantur, & quãdo due putredines sunt extrinsece: & quandoq; est cõtinua cholerica: q2 eius putredo est intrinseca: & phlegmatica est econtrario: & quandoq; est econtrario.

¶ Hec est secunda diuersitas: & est diuisio quadrimẽbris famosa quã Gal. ponit 2º de diffe febrium, & est nota.

¶ Et quidam ponunt emitriteum purum febrem compositã, que fit ex tertiana extrinseca: & phlegmatica intrinseca: & illam que est preter eã nominant non purã. Et non est illud de illis: in quibus superflua occupatio sit habenda.

¶ Hec est tertia diuersitas, siue diuisio, que dicit q emitritea vel est pura. i. vera, vel non pura. i. nõ sic vera: & posuit hoc Gal. 2º de diffe. feb. fundans se super sententiam quam posuit Halyab. 8. theorice: & Serap. 6. practice. Et nõ est illud de illis in quibus superflua occupatio sit habenda, scz non multum curandum de huiusmodi nominibus puro, vel impuro, sz de re. ¶ Et tu scias q2 difficile est Gal. saluare ibidem, cum profunde cõsideratur. Voluit enim verã & purã emitriteam esse cõtinuam & horridã: & hanc esse solũ qñ cõponitur cholerica interpollata, & flatica cõtinua: i quantas aũt habeat difficultates hoc ibi discussimus. ¶ Cõsiderandum q anteq̃ libri Gal. & Aui. venirent ad nos in scientia emitritee multa fiebat difficultas: diuiserũt ergo Salernitani emitriteã in maiorẽ & minorẽ & mediã: & in hoc discordati sunt Platearius a Passionario. Posuit enim Passionarius q maior emitriteus est cõflictus q̃rtane, minor quotidiane, medius tertiane. Salernitani vo posuerũt, q maior emitriteus est qñ cholera putrefit intus & melã extra, minor qñ cholera putrefit intus & flã extra: media qñ flã putrefit intus & cholera extra: & ois hec sunt dicta pauce vtilitatis. Qui vo vult se in his dictis ꝑlixare, q̃rat Gilbertum anglicum.

¶ Et fortasse antecedens ad putredinẽ est cholerica: & fortasse antecedens ad putredinem est phlegmatica: & fortasse veniunt simul.

¶ Hec est 4ª diuisio & est nota. ¶ Considerandum autem, q propter hanc diuersitatẽ accidit qñq; fortiorem motũ fieri in die pari q̃ in die impari, sicut cũ aliquẽ inuadit pª. die cõtinua flatica & 3ª. die inuadit simul cum flatica tertiana interpollata, vt dixit Gal. secundo de differentijs febrium.

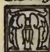
¶ Et iterũ qñq; est materia faciẽs febrẽ phlegmaticam magis dominãs: & quãdoq; est materia faciens febrẽ cholericam magis dominãs: & quocũq; fit mã phlegmatice: ponit paroxismos cholerice lõgiores & tardioris crisis: & mã cholerice ponit paroxismos phlegmatice ecõuerso.

¶ Hec est quinta diuisio & patet. Cholera eni subtiliat phlegma: & phlegma ingrossat choleram.

¶ Et fortasse extenditur emitriteus longo tempore. s. vsq; ad. vij. menses & supra: & quandoq; fit ex emitriteo egritudo acuta: & quandoq; est emitriteus de febribus magis interficientibus: quoniam perducit ad ethicam et egritudines cronicas & difficiles.

¶ Quia in emitritea est mã multa & diuersa. ideo qñq; plus prolõgatur ex hoc q̃ si esset phlegmatica pura, vt declarauimus in qõne de prolongatione febris. & hoc est qd dicit. Extẽditur qñq; tpe lõgo: & q2 materie diuerse & multe moleste virtuti multũ sunt. ideo qñ opz eam cito terminari ad salutẽ, vel mortẽ: & hoc est quod dicit, qñq; fit ex emitriteo egritudo acuta. i. qñq; est acuta, vel qñq; fit, q2 trãsit i acutam, vt in apostema cerebri. Qñq; ducit in ethicam ledendo nutritiuã, & in egritudines erroneas, vt in hydropisim: in qua erratur: quia de causa calida, vel cronicas & difficiles patet. bene ergo dixit Gal. in lib. de typo. est enim periculorum portator emitriteus.

¶ De signis emitritei. Cap. xviij.

Magis propriũ signorũ eius & primum eorum: licz necessaria sint cõparia: alia est: vt sit spacium huius febris in vno duorũ dierũ lõgius spatio tertiane & magis quieta: deinde fit in die alio leuioris paroxismi: & pauciorum accidentium.

¶ Primo ponit signa emitritee absolute. Scdo signa eius diuersificata secundum tẽpora. Tertio signa diuersificata, vel eius diuersitates secundum dies. Quarto ponit quedam signa diuersificata diuersitate signorũ. Quinto ponit signa emitritei diuersitate dominij humorum, vel qualitate ipsorum. Sexto ponit signa emitritei in modis compositionis ex parte componentium, ibi scda. (Et qñq; hũt.) ibi tertia. (Et in hac.) ibi quarta. (Et qñq; accidit.) ibi 5ª. (Et non expectatur.) ibi sexta. (Et quãdo compositio.) Prima in tres sicut tria signa ponit. ¶ Considerandum circa primum signum, q emitritea in die, in quo inuadit paroxismus tertiane & phlegmatice spacium huius febris est lõgius spacio tertiane pure, vt notũ est: & magis quieta. s. ab accñtibus cõibus de siti & inflãmatione & hmõ. sed in alia die. in q̃ inuadit sola flatica est leuioris paroxismi &c. q2 paroxismus pure flatice est leuior & paucior accñtiũ q̃ paroxismus flatice & cholerice: & apparet q hoc est magis propriũ signũ & primũ: q2 sumit ex nã materierũ. sed sunt necessaria alia comparia signa. i. signa cõparẽtia cũ hoc signo significãtia, que significent q hec diuersitas sit ex diuersitate mãe: nam aliquis põt habere duas tertianas: & vnã non veram: cuius paroxismus esset lõgior & grauior in acuitate q̃ paroxismus tertiane pure: & alteram tertianã de mã valde pauca & miti. & eẽt paroxismus iste leuior & paucorũ accidentium: & tamen ista nõ esset emitritea. opz ergo habere comparia signa, que dicentur.

¶ Et qñq; iteratur in ea horripilatio secundum plurimum aliquotiens ꝓpter illud: qd accidit de pugna duarũ materierũ: aut introitu vnius earũ super alterã. Et fortasse accidit hec iteratio tribus vicibus, aut quatuor: & iam calefiũt membra aliqua horripilatione fixa adhuc.

¶ Hoc est 2m signũ, q2 in emitritea fit horripilatio. q̃ vocat a Gal. horror que est mediũ rigoris & circũinfrigidationis: & ista infrigidatio iterat multis vicibus, hoc est qd dicit: qñq; iterat: &c. Dixit qñq; ꝓpie fit hoc qñ paroxismi simul inua/

dunt: et humores sunt pares in dominio: et continua est flatica: et cholica est interpollata: ut Gal. ij. de dif. fe. secundum plurimum. i. ut plurimum quando est talis vera emitritea. aliquotiens. i. aliquibus vicibus: quia tribus vel quatuor. Et dixit hoc: quia non semper tot vicibus iteratur horripilatio. propter illud accidit de pugna. ¶ Dubitatur que pugna est ista: et quomodo fit. ¶ Dicendum quod qui vult imaginari hanc pugnam et revolutionem materiarum: oportet imaginari effectus illarum contrarios: vel quasi contrarios: sive similes contrarijs. ubi quidem cholera pugnat et facit rigorem: et flegma suffocat et infrigidat: et facit circum infrigidationem: et ex his constituitur horror sive horripilatio: que idem sunt hic. Similiter cholera motum extra venas cito instatur: et calor cum illa exit expanditur se cum hoc est flegma intra venas: vel etiam exit tarde. i. pigriter motum: sive moveri incipiat horror: quando movetur cholera; sive post suffocat calorem: unde cum iam videtur expansus propter motum cholere: iterum retrahitur intus propter motum flegmatis: et tunc calefit flegma illud. i. iterum calor recxpanditur ardente cholera: sicut ligna sicca. tunc igitur flegma recoborundit calorem: sive illud quod prius motum fuit: quia est modo divisum a calore: sive alia pro flariis: et tunc iterum fit infrigidatio: que non est pura propter calorem cholere: non fit horror. et experientia est invenire unumquodque usque ad quatuor vices accidit hoc fieri: et hic essent multa subtilia prolixe dicenda: a quibus excusamur propter dicta nostra super secundo de differentijs fe. et iam calefiunt membra propter cholera inflammatam fixa horripilatione propter flegma infrigidans: et potest econverso contingere.

¶ Et ex hac quidem: que est emitriteus: corpus non mundificatur integre.

¶ Hoc est tertium signum: quia ex natura emitritea corpus non mundificatur: quia altera febrium est continua: ut flatica continua: et hoc dicit Avic. sequens Gal. Nam quando componuntur due interpollate: una de cholera: alia de flate et humores sunt pares: similiter invadunt paroxismi: aut unus super alterum cito introit: tunc est febris vere horrida: habens redeuntes horripilationes tribus vel quatuor vicibus: et tamen talis febris apud Hippo. et Gal. non dicitur emitritea vera: quia emitritea vera non solum est horrida: sed etiam continua. Hoc dubium alibi secundo de differentijs feb. a me discussum: quare quelibet horripilatio rediens non ponitur unius paroxismi: ita quod quot sunt horripilationes: tot sunt paroxismi.

¶ Et quando sunt principium eius: et augmentum ipsius vehementis commotionis: et proprie quando fuerit communicatio: aut fuerit introitus in huius hora: tunc enim sunt horripilationum reditus: et est status longinquus: et cum existimatur quod corpus iam calefactum est: et febris habet statum in venis et horripilationem redeuntem: et ista accidentia sunt propter pugnam humorum.

¶ Hic ponit signa emitritee diversificate secundum tempora: et primo principij et augmenti. secundo status. tertio declinationis. Partes patent quandoque: quia est vera emitritea. ¶ Vehementis commotionis propter reditus horripilationum. et hoc est quod subdit. Tunc. n. et proprie quando etc. et tunc proprie fit pugna inter humores quando similiter vel quasi simul moventur. Si. n. uno humore iam moto et finito eius paroxismo alter humor coalternativus in invasione moveatur: non fit pugna. ¶ Status longinquus. Quia non est status nisi ambabus materiebus uniformiter calefactis: quod nondum hic redeunt horripilationes. quanto quidem horripilationes sunt pluribus vicibus redeuntes: tanto magis tardatur status ex hoc. alia sunt nota ex dictis.

¶ Et status quidem huius egritudinis in horis particularibus et universalibus est ante statum flatice: et velocior statu eius: et tardior statu collice; quoniam caliditas non expanditur nisi cum labore: et proprie in primis: et fit fortis eius acuitas apud statum.

¶ Hec omnia sunt verba Gal. ij. de differentijs feb. ubi dicit. Cholici velocitatem status detinet humoris flatici verbo tarditatem et pigritiam cholicus corrigit: et hoc ultimum innuit cum dicit quando caliditas. s. febris emitritee in die motus cholere et flegmatis non expanditur nisi cum labore propter flegma: quod detinet velocitatem cholere proprie in primis. i. in principio. et augmento paroxismi. ubi fit illa pugna. vel proprie in primis. s. paroxismis harum febrium: quia primi paroxismi flatici sunt de materia magis cruda ut declaravimus in cap. de flatica. ¶ Et fit fortis eius acuitas apud statum: quasi dicat magis sunt actu calide et in statu: quarum calore corpus valde affligitur saltem quantum ad aliquam partem status. Hoc dico quia declinante materia cholica per resolutionem potest stare vehementia caloris flegmatis: tamen cum hoc toto pluri calore molestatur quam si esset solius flegmatis status. ¶ Considera: quod Avicen. audacter dixit. In horis particularibus et universalibus. Gal. tamen hoc non expressit: et de hoc nos prolixe diximus in questione de prolongatione.

¶ Et similiter fit declinatio longa propter illud: quod accidit de stationibus: quas efficit reluctatio unius duarum materierum cum alia.

¶ Considerandum quod Gal. de declinatione vere emitritee nihil clare expressit Avic. vero non dixit de qua intellexit: an de declinatione universali vel particulari: vel de utraque. In questione autem predicta declaravimus: quod sermo iste Avic. maxime verificatur de declinatione totius morbi. In illa. n. declinatione accidit statio. i. remanentia materiarum: et mora earum propter reluctationem unius cum alia. s. respectu virtutis. virtus enim non potest sic expellere duas materias sicut unam vel unam modo vacat cum unamodo cum altera: aut similiter difficulter movet illas: et hoc totum est causa prolixe declinationis. ¶ Dubitatur: quia declinatio universalis totius emitritee non fit similiter: quia prius recedit cholica quam flatica. ¶ Dicendum primo: quod licet non fiant similiter: tamen in aliquo tempore communicant. s. in aliqua parte temporis. ¶ Secundo. Quia licet tota declinatio tertiane fieret flatica existente in statu vel augmento magis difficulter expellitur illa cholera propter vacationem nature ad flegma quam si fuisset cholera pura. Quomodo autem fiat particularis declinatio paroxismi diversa a declinatione totali iam diximus in questione predicta.

¶ Et parum quidem tepescit cum sudore.

¶ Sed hic sermo fit de tepore exacerbationum: et si fiat comparatio ad tertianam puram est sermo notus: quia minus sudatur quam quando est flegmatica pura: quia cholera adaptat flegma ad subtiliationem et sudorem. si autem sermo sit universalis: quod parum tepescit cum sudore: quia minus quam cholerica et minus quam flegmatica pura: tunc sermo est difficilior. Sed potest illud accidere: quia plus leditur virtus: ut expellat per sudorem a duabus materijs quam ab una: et sic potest verificari intelligendo per teporem universalem declinationem: et hic abbreviamus.

¶ Et in hac febre dies tertius de diebus eius est similis primo: et quartus secundo.

¶ Hoc est manifestum.

¶ Et quandoque cadit significatio super emitriteum ex modis diversis: nam quandoque accidit ex consuetudinibus: et quandoque accidit ex accidentibus. Et casus consuetudinum est: sicut si in corpore hominis multiplicetur cholera et putredo eius: deinde utatur delitijs et dimittat exercitia: et utatur quibus de speciebus regiminis generantibus flegma: aut multiplicetur in corpore hominis flegma et putredo eius deinde exercitetur plurimum: et utatur eo quod generat choleram de speciebus regiminis: si fecerit necessarium etas illud seu contra ut fiat adolescens post pueritiam et dominium humiditatis: aut fiat senex post iuventutem: et acuitatem complexionis.

¶ In hac 4ª. pte capli. Primo ponit mōs signoꝝ. Scḋo pseqtur. ibi 2ª. (Et casus.) Hic pmo ponit signa sumpta ex casu ꝛ ꝯsuetudine. Scḋo ex accntib⁹. ibi 2ª. (Ex accntib⁹ vo.)

¶ Et casus. i. eventus vel occursus mltiplicaṫ. i. multiplicari ꝯsueverāt: si fuerit necītas. i. nō solūm fuit hō casualr: sed ēt necīo: sic necīa mutatio ſm etatē: ꝛ iō cuꝫ qs febriat in pn° adolescētie suspicādū est: ꝙ sit febris emitritea. i. cōposita ex cholā ꝛ flāte. cholā qdē pp pnᵐ adolescentie. flāte vō ꝓpter pueritiā: que pcessit. ꝛ si quis febrit in senectute pnat suspicandum est febrem esse compositam simili modo.

¶ Cōsiderādum aūt ꝙ pravas ꝛ multas emitriteas invenimus in plātia. s. epis ꝛ alijs impinguatis cholericis: q pri⁹ in oi vigilia ꝛ sollicitudine ꝛ laboribus exenuati multiplicāt cholām pp adeptiōeꝫ bnficioꝝ: deide habitis eparibus ꝛ bnficijs pinguib⁹ vivūt ociosi: ꝛ flā multiplicāt: iḋre multi ex eis divina iustitia cum emitritea moriuntur.

¶ Ex accidentib⁹ vo: sicut est pulsus: ꝛ vrina ꝛ pcessio ei⁹: qḋ pcedit ex vomitu: ꝛ egōne: ꝛ dispositiōe digōnis: ꝛ signa ei⁹: ꝛ dispō sitis: ꝛ dispositio tact⁹: ꝛ dispō horripilatiōis ꝛ rigoris: ꝛ dispōnes horaꝝ ꝛ paroxismoꝝ. ¶ Pulsus aūt fit in ea minoris magnitudinis: ꝛ velocitatis: ꝛ frequentie q̄ꝫ ille q est in tertiana: ꝛ ꝯtrarie eaꝝ sunt minores q̄ꝫ ille: que sunt in flātica.

¶ Primo enūerat accntia. Scḋo ꝓseqtur. ibi 2ª. (Pulsus.) Primo ponit signa ex pulsu: ꝛ vult ꝙ in ea. s. emitritea pulsus fit minor. i. pulsior: tardior: ꝛ rarior q̄ꝫ ille q est in tertiana: qꝛ in tertiana pura mā exnte cholerica fit maior necessitas euētationis. ergo pulsus in tertiana est maior ꝛ velocior: et frequētior q̄ꝫ in emitritea: in q̄ nō est ita icēsus calor. ¶ Et ꝯrie eaꝝ. s. magnitudinis velocitatis: ꝛ frequentie sunt minores ꝛc̄. ¶ Cōsiderandū hic diligēter ꝙ ꝯrium magnitudinis est parvitas tarditas raritas: si igiṫ sunt minores in emitritea q̄ꝫ in flātica. ergo in emitritea ē minor parvitas. minor tarditas: ꝛ minor raritas q̄ꝫ in flātica: ꝛ si sic g̊ pulsus in emitritea est maior velocior: ꝛ frequētior q̄ꝫ in flātica: qꝛ mā est calior. Sicut g̊ pulsus emitritee est minor pulsu tertiane: ita est maior pulsu flātice: ꝛ sicut est tardior ꝛ rarior pulsu tertiane: ita est velocior: ꝛ freq̄ntior pulsu flātice. Et hic posset adduci ambiguitas: quā supra dixim⁹ cap. ō flātica: vbi dī ꝙ pulsus flātice est frequentior pulsu tertiane: cui⁹ ꝯtrarium hic intelligitur: ꝛ ibi declaravimus hoc.

¶ Urina vo est tarde digestiōis: ꝛ vomitus est permixtus ex cholera ꝛ flegmate: ꝛ egestio est permixta ex cholera ꝛ flegmate.

¶ Hic ponit signum ex vrina ꝛ digōne eius: qꝛ tardaṫ in eis digestio respectu vrine tertiane: ꝛ intelligit etiā ꝙ nō sit tincta sicut in tertiana. ¶ Cōsiderādum etiam: ꝙ potest tardari digestio eius respectu flātice: contingere etiam potest emitriteam esse longiorem flegmatica.

¶ Et vomitus. qꝛ talis est mā: que dn̄aṫ. Hinc accipe ꝙ vomitus: cui flā est pmixtā: est peior q̄n̄qꝫ q̄ꝫ vomitus cholere purioris: qꝛ vomit⁹ pmixtus ex colera ꝛ flegmate cadit in signis emitritee: sꝫ vomit⁹ cholere purioris cadit in signis tertiane pure: que est febris salubrior q̄ꝫ emitritea: ꝛ ō his scripsimus scḋo pnosticoꝝ. ¶ Et egestio patet.

¶ De dispōne autē calefactionis ꝛ frigoris: et sitis: ꝛ horripilationis: ꝛ horaꝝ paroxismoꝝ: iam locuti fuimus: quod oportuit.

¶ Hic summarie loquitur de alijs: de quibus dicit se esse locutum: modos enim calefactiōis ꝛ frigoris: ꝛ reditus horripilationis emitritearuꝫ iam dixit: ꝛ de siti cum dixit paucorum accidentium ꝛc̄.

¶ Et non expectaṫ statio sup dn̄antē duoꝝ humoꝝ: nisi ꝑ vincentē ex sigiationib⁹: naꝫ si dominaṫ flegma: sunt paroxismi lōgiores: ꝛ horripilatio minor ꝛ coarctatio: ꝛ ꝓprie in pulsu fortior: ꝛ extremitates sunt velociores ad suscipiēdum frigus in principijs egritudinis ꝛ tardioris mundificationis a suo frigore: ꝛ sitis est minor ꝛ vomitus cholere minor: ꝛ vrina vehementioris albedinis ꝛ cruditatis: ꝛ sudor minor: et etas: pueritia: aut senect⁹: ꝛ cōplexio corporis significat eā: ꝛ silr ꝯsuetudo: ꝛ que currunt cuꝫ ea ¶ Et si dominaṫ cholera sūt paroxismi breviores ꝛ extremitates velociores ad calefactionē: ꝛ sitis: ꝛ vomitus cholere plus: ꝛ sudor magis exuberans: ꝛ fortasse declinat ad horripilationē: que est sicut rigor: ꝛ fit vrina vehementius tincta: ꝛ etas est iuventus: ꝛ cōplexio corporis q̄n̄qꝫ significat eā: ꝛ silr ꝯsuetudo: ꝛ que currūt cū ea. ¶ Et q̄n equanṫ duo humores: frequentanṫ significationes: ꝛ est horripilatio pura cōpleta nō rigor: ꝛ nō ꝑveniēs ad rigorē.

¶ Hec est q̄nta pars capl̄i: vbi pmo ponit signa emitritee si dn̄atur flegma: ꝛ premittit ꝙ non expectaṫ statio. i. in iudicio ꝛc̄. aliter enim sumiṫ hic statio ꝛ supra cū dixit. De statione quā ipsa efficit ꝛc̄. paroxismi longiores: qꝛ flā magis ꝓlongat: ꝛ tardat resolōnem. horripilatio minor: qꝛ redit plus ad infridationē. coarctatio sistolis pp multos vapores a flāte elevatos ꝓprie in pulsu: qꝛ vapor putridus multum incedit ꝑ arterias: cū in vera emitritea flā sit in venis: que arterijs associanṫ. cōplexio corporis ad flegmaticaꝫ declinans: plus ꝯsuetudo. s. hn̄di febres flāticas: vel consuetudo in cibis flāticis plus: ꝛ que currunt. s. ars: ꝛ sexus ꝛc̄.

¶ Et si dominatur cholera: patet ex opposito dictorum.

¶ Et q̄n equaṫ: frequentant significationes. s. mixte: qꝛ multa est signoꝝ medioꝝ apparitio: vel frequentanṫ significationes. s. reditus horripilatiōis q̄n fiṫ invadunt paroxismi: ꝛ hoc pp eq̄lem pugnā. ¶ Et horripilatio ꝛc̄. qꝛ verus horror vt scḋo de feb. ꝛ ideo non rigor: nec ꝑveniens ad rigorem. i. neqꝫ declinans ad rigorem su. neqꝫ ad circum infrigidationem: sed ad medium.

¶ Et q̄n cōpositio est manifestior in piodica: et ꝯtinua q̄ꝫ plures hoium appropriant noie emitritei puri ꝛ est ꝯtinua: ipsa flegmatica est rigor debilior: q̄m materia extrinseca est cholerica: ꝛ non est ꝯriuꝫ ei ex parte flegmatis extrinseci cū ea: in eo qḋ necessariū est de rigore: sꝫ est debilior. ¶ Et fortasse iteratur in ea frigus ꝛ horripilatio: ita vt faciat errare in statu: sicut scis: ꝛ multiplicatur in ea caliditas visceruꝫ ꝛ ventris cuꝫ frigore extremitatū: ꝛ fit pulsus vehementioris parvitatis ꝛ raritatis:

¶ Hec est 6ª pars capl̄i: in q̄ primo ponit signa q̄n emitritea est pura: vel vera: qꝛ ꝯtinua est flātica ꝛ iterpollata est cholerica. Et dixit ꝙ in ista est rigor su. tn̄ debilior. pmo tn̄ ꝓbat ꝙ sit rigor in ista emitritea: qꝛ cholera est extra venas: ꝛ nō hꝫ ꝯtrarietatē in pugna faciēdo rigorē ex parte flātis: qꝛ flā est intra venas: ꝛ nō est mixtum extra cū cholā: sꝫ est debilior: qꝛ iꝫ flā intus: fit tn̄ cholā q̄ est extra per alteratio-

nem: & p vapores flatis obtundit: vt faciat pur rigorem: similiter colera vt mixtū erit & scauo venarū & expellitur extra supra membra sensibilia: & ideo est obtusum a flate: cui intus miscetur: vel aliquo mō intus alteratur & inficitur: & pp hoc talis rigor: adhuc dī horror.i.non purus rigor. ¶ Ex qbus apparet: q vera horrida emitritea est illa: que fit ex duab⁹ interpollatis colica & flatica fit invadētibus paroxismis. ¶ Et fortasse &c̄.ita vt faciat rigorem in statu: sicut scis: qr existimatur pp caliditatem expansam: q iā fit status: & non estimo iterū redit horripilatio: & frig⁹ aliqd. ¶ Et multiplicatur &c̄. Hoc est q & supra iam calefiunt membra aliqua horripilatione fixa: licet illud dcm̄ latius possit intelligi: vt supra innuimus: & fit pulsus &c̄.propter flegma: quod intus putrefit: quod est frigidum respectu cholere.

¶ Si aūt continua est ipsa colerica non fit rigor: neqz magna horripilatio: & fit pulsus maior et velocior: & angustia vehementior.

¶ Hic ponit signa emitritee: qn̄ ɔtinua est colica & flatica interpollata: non fit rigor: qr cola est intus: neqz magna horripilatio.i.neqz vā horripilō: qr fit circūinfrigidatio: lz debilis eo q flegma extra venas nō hz ɔtrietatem a cholera secum mixta: sz hz aliquā ɔtrietatem a cholera: que est intus i venis: vt intelligitur ex dictis. ¶ Et fit pulsus &c̄.pz.

¶ Et si cōponuntur due cōtinue non erit rigor oīno. Et accidit tertiane continue vt alleuietur ante alleuiationez flegmatice: licet non redeat ante eius reditionem.

¶ Hic ponit signa qn̄ ambe sunt ɔtinue nō est rigor oīno: qr chola int⁹. Et forsan: q nō dixit nō infridatio oīno: qr flati qāuis fit in venis nō ꝓhibetur facere infridationē: vt.s.cap. de latica: & accidit tertiane ɔtinue: vt alleuiet.s.ex illa exacerbatione an̄ &c̄.lz nō redeat &c̄.qr citi⁹ redit flatica cum redeat omni die: & cholica in diem tertiū. ¶ Considerandū q omittit signa emitritee composite ex cholera & flate interpollatis: qr iam ex dictis sunt intellecta: & ppzie ibi. (Et qn̄ equatur.) & supra ēt cū dixit de reditu horripilationis.

¶ De cura emitritei. Cap. xix.

Necessariū est in emitriteo vt vehemētez hēas sollicitudinez in euacuando materiā fz spēs eūonis ex solutione vētris & vomitu: & ꝓuocatione: & sudatiōe plusq̄z vehemētia: que est p extinctiua.

¶ Post sciam emitritee ponit curā: & abbreuiat illā: qr intelligitur ex cap. de cura putridarū in gnāli: & ex ca. de cura tertiane non pure: & p̄ ꝑmittit can̄. & cōparat curā p eūonez ad curā p alteratione. scdo illum declarat. tertio ponit medicinas ɔueniētes i hac cura: & dterminato tpe. ibi 2ª. (Et cū.) ibi 3ª. (Medicine vō.) Primus can̄. est valde ɔsiderādus: vt q̄ztum possumus minoremus materiā in emitriteis: & iō ego frequenter vtor solutiuis in eis. Est enim febris valde replexionalis plus q̄z sit inflāmati caloris: & ideo oportet sollicitari magis de eūone q̄z de extinctione.

¶ Et cū solutiuis oz vt ɔueniat digestio nisi sint ex genere: que leniunt naturaz: & soluunt: & nō inquietant: sicut aqua lubleb cuz geleniabin: si fuerit illud: quod superat flegma: & sicut tereniabin: & siracost: & infusio tamarindi: et syrupus viol. si dominans fuerit cholera: et sicut quod componitur ex istis: si fuerint duo humores quasi pares.

¶ Hic declarat can̄. q̄ztum ad id qđ p̄cepit de eūone cū solutiuis. scdo cū vomitiuis. tertio cum ꝓuocatiuis vrine & sudoris. ibi 2ª. (Et vomitus.) ibi 3ª. (Et prouocatio.) Primū p̄ceptū est: q cū medicina solutiua dz ɔuenire digestio materie: qr mā dz hēre digōnē: nisi sit medicina lenitiua: vt cassia: nisi sit solutiua non inquietans: sicut lubleb.i.q̄dam spēs lacticinij: de qua dixim⁹ supra in cap°. de cura putridarū in generali. ¶ Tereniabin.i.māna: siracost.i.q̄dam alia spēs māne. ¶ Considerandū: q pauca lenitiua non reqrūt digestionē: vt notū est: solutiua etiā: que non inquietant: non reqrunt digōnē illā: sicut māna: cuius ꝓprietas est soluere choleram. Est.n.tam leue solutiuū cholere: q si non inuenit illam aptā nō agitat eā: & iō remanet sibi opatio solū p lenitionez: & hec sunt declarata p̄allegato ca. Et hinc accipe q lubleb plus appropriatur flati q̄z cholere.

¶ Et post apparitionē digestionis si euacuatio fiat humoris cum fortibus pertransit.

¶ Cōsidera diligenter q nō dixit post pfectā digōnē: sz post apparitionem digōnis: qr statim cū apparet digestio vl cū digestio fit appens: lz non sit pfecte digesta: eūa cū fortibus sicut dcm̄ est in cap. de flatica: & postea intende ad residuū. Dixit ptransit: qr hmōi eūones cū fortib⁹: vt cū turbith et agarico: & silibus ante cōpletā digestionez non fiunt absqz aliquo nocumēto: sz qn̄ fit eūo post pfectam digestionē: q est eūo regularis non diceretur de ea: q ptransit &c̄. sed dicit Auic. q est fm rectitudinem & conuenientiam.

¶ Et vomitus opz vt sit iterū fz humorē dominantez: aut ex aqua raffani cuz syrupo acetoso calido: aut syrupo acetoso cū aqua calida.

¶ Et vomitus. pz ex aq̄ raffani &c̄. supple si dn̄ans est flā aut cum syrupo acetoso supple si dn̄ans est cholera: lz ēt dn̄ante flate hoc ɔueniat: sz vomitiuū de raffano est fortius.

¶ Et prouocatio oportet vt fiat cuz eis in qbus est equalitas. Et cū festinatur in potādo decoctiones ante digestionē timetur sirsen.

¶ Hic ponit can̄. in eūone p sudorem & p vrinā. Et p̄mo ostēdit cui⁹ q̄litatis esse debeat. scdo tp̄s vsus illorū ꝓuocātiū. ibi 2ª. (Et cū festinat.) ¶ Cōsiderandū: q ꝓuocatio sumitur qnqz p ꝓuocatione vrine: vt supra in p̄n° huius capli: aliquādo p ꝓuocatione vrine & sudoris vt hic: & forsan scdo can̄. 4° cap. in p̄n°. Medicine aūt ꝓuocatiue vrine & sudoris sunt calide subtilis sube: & ideo non debem⁹ vti eis fortibus: sz equalioribus: qbus possumus: de qbus plixe scripsimus sup cap. de cura putridarū in gn̄ali: vbi ēt declarauimus qn̄ & qb⁹ fortib⁹ & qbus debilibus possumus vti.

¶ Et cū credūt rudes expositores: q hic itelligat p dcoctiones solutiuas medicinas. Isti aūt duplr errāt. p̄mo qr iam de solutiuis dixerat can̄. cōpletos. scdo qr deficeret sciētia Auic. in can̄. de tpe vsus ꝓuocantiū. Dicamus ergo q per decoctiones intelligit decoctiones ꝓuocatiuas vrine & sudoris: vt radices feniculi: petrosilij: & siliū: vel assari rubee tinctorū: signorū solis & silium: & noiauit eas decoctiones: qr iste medicine ꝓuocatiue ɔueniēter danf in forā decoctiōis: vt fluāt in venas & mēbra: medicine āt solutiue: quarū parū eūat parū ex malo: vt plurimū danf ɔuenientius in suba: & nō in decoctiōe: vt supra dixi in cap. de tertiana non pura. Cū ergo iste medicine ꝓuocatiue hn̄tes fortitudinē aliquā danf ante digōnem timetur apā pectoris: vel sirsen.i.apā capitis: agitant.n.mās: & faciunt eas fluere ad caput: vel ad pectus: vel ad alias ptes. Sz dixit solū de istis partib⁹ supra nutritiua: qr ista ꝓuocatiua agitādo inflāmāt: & acuūt materias: que ascendentes faciunt hirsen vel sirsen.

¶ Medicine vero iuuatiue in via peruenientes ad statū ad rectificandā materiaz: & maturandum ipsaz: & succurrēduz nocumentis eius ex

singularibus est absinthiuz:vez post septimū: ⁊ apparitionē digōnis:ita vt sit romanū:qd ex ipso bonū est:⁊ cū tu festinas cū eo mouet hu/ mores:⁊ nō euacuat eos cūqz sumit:facit acci dere angustiā:⁊ tristitiā:⁊ nauseam:deinde re uertit sup eos cū sua caliditate:⁊ exiccat eos: ⁊ cum sua stipticitate facit eos pigros.

¶ Hic ponit medicinas:⁊ p̈ vnam simplicē.s.absinthiuz. Scd̄o aliaz medicinā.s.aquā or.cū pipe. Tertio ponit me dicinas cōpositas magis.ibi 2°.(Et Gal.)ibi 3°.(Compo sita.)¶ Cōsiderandum q̄ Auic.q̄tuor tangit. Primo tp̄s exhibitiōis absinthij.s.succi vel decoctionis:vel sube eius trociscate vel puluerizate:⁊ tangit duplex tp̄s.s.vīe in via pueniēte ad statū.i.in augmēto ⁊ periculare post.7. Hic aūt nō accipit septimꝰ p solo mēsura tp̄is:q2 si mā post.7.esset cruda:absinthiū nō cōpeteret:sz ɔsidit Auic.q̄ in emitri/ tea post.7.appeat aliq̄ digestio:⁊ iō subdit ⁊ appitionem digestiōis:q̄si dicat intelligo post.7.tal'r q̄ appeat digō:et hec ē itētio Gal.i terap.ad Glauconē ⁊ Halyab.⁊ Serap. in hoc cap.q̄ absinthiū nō det' nisi post appitionē digestio nis. Scd̄o tāgit vtilitatē:q2 rectificat mām:q2 maturat.et hoc q2 minorādo de illa iuuat maturationē.¶ Et succurrē dum.que sunt nocumēta opilationis:⁊ alia que sunt nota. Tertio eligit absinthiū:q2 sit romanū:⁊ h̄ est q2 nō sit feti/ dū. Tu aūt q̄zto magis vis illud solutiuū ⁊ apitiuuz:elige qd sit magis amaz. Quarto tāgit nocumēta:que sequunt' cum sumit' vel potat' añ digōnem:⁊ dicit:⁊ tu festinas cuz eo.s.añ digōnē.¶ Ubi dubitat' vtz digōne appente possit dari absinthium in emitritea.¶ Et vr q̄ non: q2 non euāt sta.¶ Amplius. Aliqua appente digōne aliq̄ ps māe non est digā.ergo illā ptem indigām mouebit:⁊ nō euābit:sil'r illam exiccabit:⁊ faciet pigrā.¶ In ɔ̄riuz sunt oēs aucto res.¶ Dicamus q̄ cū appet digō:q̄uis nō sit pfecta:cōpe/ tunt syrupi:in qbꝰ ponit' absinthiū:⁊ nos q̄n possumus vti mur eo in hoc tp̄e:tñ hoies renuūt multū absinthium. Cau sa aūt sue vtilitatis est q2 sua v̄tute euātiua euāt partez ma gis digestam:⁊ apit opilōnes:⁊ actio sua finitur cum euāt ptem digām:⁊ sil' cū illa mā p̄cipitat' postq̄z egerit effectuz suum.si ergo nulla pars māe esset digā:tūc actio sua eēt cō motio māe:⁊ ideo faceret angustiā:tristitiaz ⁊ nauseam ex motione māe:⁊ q2 ɔueniens stat:reuertit'.i.scd̄o agit effe/ ctus suos calefactionis:⁊ exiccatiōis:⁊ stipticitatis:qbus cōtinet mām ⁊ facit pigram eam. Et dixit reuertit': q2 p̄mū qd ab eo itēdit' est aliq̄ euō.cū ergo nō agit illā cōmouet:⁊ appet effectus calefactionis ⁊ exiccationis.¶ Ex qbus appet solo scd̄i argumenti.¶ Ad p̄mū dōm:q̄ non negat' euare aliqd sta:q2 non euāt sta viscosum:vt intelligit' ex co piis de absinthio scd̄o cañ.scd̄o cap.v̄sus finē:⁊ nos multa declaramus scd̄o cañ.cap.de absinthio:⁊ tertio cañ.fen. 13ᵃ.ēt disputauimus de absinthio aliquo.

¶ Et Gal.quidem:⁊ qui ante eū fuerunt cura/ uit eos cū aqua or.in qua est v̄tus piperis.

¶ Et Gal.i terap. Ad Glauconē in ca.de tertianis nō puris. Et qui ante eos:q2 forsan Hippo.⁊ alij ⁊ Rasis.

¶ Et dixit quidam primoz medicoz q̄ Gal. trāsgressus est in alienatiōe:⁊ stetit vbi opz:vt miretur de eo:⁊ non sciuit,q̄ piper inflāmat fe. brem:⁊ aqua ordei pigrā efficit materiam.

¶ Primo ponit opiniones rep̄hensoris ⁊ motiuū. Scd̄o re/ mouet.ibi 2°.(Et iste.) Iste qui ɔ̄ Gal. dixit fuit Alexā.vt ponit Ras.18.ɔtinentis 3°.cap.transgressus ⁊c̄.i.alienatꝰ est. Et stetit ⁊c̄.glosat Gerardus.i.sicut cū alijs errat ⁊ ne/ scit qd dicat:q2 mirādum est de tali exiccatiōe. Et nesciuit, ecce motiuum piper nocet febri inflāmando:⁊ aqua or.no cet materie flatice sua frigiditate pigrā illā faciendo ergo aqua ordei cū pipere non debet dari in emitritea.

¶ Et iste quidē ɔ̄dictor errauit errore:q nō ap/ propriat' in hac intentiōe.imo cañ.datꝰ in adiu torio nature q̄n p̄parat' ad resistendum hm̄oi materijs est cū medicinis cōpositis ex infridā tibus ⁊ calefaciētibus:vt discernat nā iter du/ as v̄tutes:q̄re occupat infridatiuū cū febre ⁊ ptibꝰ cordis:⁊ calefactiuuz cū mā:⁊ quis est q curet emitriteū absqz hoc.¶ Et si nā nō est for tis ad discernēdū:tūc non p̄dest curatio quo/ cūqz mō fiat:⁊ errauit in alijs modis in alatio ne:q̄ noz nō est nec̄e nos icedere via p̄lōgātiū.

¶ Hic remouet opinionē istiꝰ viri. Prio ɔ̄sidit q̄ huiꝰ viri er ror est error gnālis:⁊ remouet ēt eius motiuuz vitupando eum. Scd̄o in spāli remouet quēdam eiꝰ errorē arguēs cō/ tra eum ex dictis suis. Tertio ad laudē Gal.mirat' de quo dam eiꝰ dicto ɔ̄dictionis.ibi 2°.(Et iste qdē.)ibi 3°.(Am/ plius.)¶ Primo dicit:q̄ error istius non est p̄prius in hac intentiōe.s.in cura emitriteę:sz est cōis in oibus: q2 in qbꝰ sunt māe ⁊ intētiones ɔ̄rie:in illis enim morbis miscemus medicinas ɔ̄rias ɔ̄sidentes q̄ nā discernat. Et aduersarius pōt dicere ista medicina composita ex ɔ̄rijs non est bona.

¶ Confidimus tñ q̄ nā discernat ⁊c̄ ⁊ hoc est qd dicit.imo cañ.datus ēt adiutorio nāe:q̄n preparat' natural' calor me dicus ad resistēdum hm̄oi ɔ̄rijs.i.diuersis vel.i.hm̄oi ma/ terijs ⁊ morbis compositis ex ɔ̄trarijs.¶ Cum medicinis compositis ⁊c̄.⁊ ideo optime subdit:q̄ nō potest al'r euāri emitritea. Et q2 aliqs diceret:nā non poterit istas medici/ nas ex ɔ̄trarijs compositas distinguere. Rñdit Auic.q̄ si v̄tus est ita defecta:tūc cura quocunqz mō fiat non valz:et hoc iō q2 curans est virtus:vt supra diximus.disputare āt de hac v̄tute ⁊ separatione facta non ptinet ad hunc locuz: ⁊ nos iam scripsimus de hoc in tractatu nr̄o de corde:⁊ in multis locis.¶ Et errauit vir q̄ iste vir habuit alios erro res:quos Auicē.hic non explicat.

¶ Et iste qdē ɔ̄dictor dixit qd oz:vt administrē tur subtiliātia:qbꝰ nō est fortis calefactio:sicut apiū:⁊ anetū:⁊ nō sciuit qd possē est:vt pip isri/ gidet' minoratiōe sui ad hoc vt frangat' eiꝰ ca/ lefactio:⁊ nō abbreuiet' eiꝰ subtiliatio a subtilia tione apij plimi:⁊ fit aqua or.adiuuās ipsuz in faciēdo puenire v̄tutē eiꝰ:⁊ destruēdo supflui tatē eiꝰ:⁊ faciēdo cadere materias ad ipsuz:vt allevietur penetratio virtutis eius in eis.

¶ Hic arguit ita ɔ̄tra eum. Iste vir ɔcedit in febre emitritea apium:⁊ anetum:in qbꝰ non est fortis calefactio ⁊ subtilis at mām.ergo oz ɔcedere piper in parua q̄titate:q2 ex hoc infrigidat'.i.remisse calefit vel calefacit:q2 remittit' eius ca lefactio:⁊ nō minꝰ subtiliat q̄z faciat apiū pluris q̄titatis. Et tūc Auic.declarat:q̄re hic paz pipis miscet' cuz aq̄ or. fit.n.hoc p̄pter tres cās. Una est q2 aq̄ or.sua labilitate fa/ cit puenire v̄tutem eiꝰ ad venas. Scd̄a cā:q2 destruit:id est remittit v̄tutez eius.i.supfluam caliditatem pipis. Tertio quia facit currere mām ad ipsum.s.pip.i.facit eas cursibi/ les humidas ⁊ digestas:⁊ ideo pip leuius digerit ⁊ pene/ trat in illas p̄pter penetrationē:quā facit aqua ord.¶ Ex qbus si ɔsideras Auic.soluit ad rōnem huiꝰ ɔ̄dictiōis:ne/ gat enim Auic.q̄ piper inflāmet febrē:q2 nā dirigit pip ad flaticam mām. Et negat q̄ aq̄ or.pigraz faciat mām:q2 nā

illam dirigit ad partem cordis: etiam si aqua ordei agit in materiam preparat illam operationē pigior: & facit illa duo iuuamenta, que dixit.

¶ Amplius mirabile fuit quod ipse posuit Gale. de illis, qui ignorant, quod piper inflammat febrem & nominant ipsum de illis: qui obliuiscuntur ab hoc: vbi iudicat de hoc.

¶ Hic laudatur Gal. in practica huius sciētie maiori laude quam vnquā sibi data fuerit. Contradictor enim Gal. dixerat quod Gal. stetit sicut ille qui errat: & obliuiscitur eius, quod debet dicere, quia nescit quid dicat: & Auicen. dicit, quod valde est mirabile, quod Gal. obliuiscatur hoc. s. quod dz dicere, & quod est verū: vbi iudicat de hoc. i. vbi dicit suo iudicio sic esse quasi dicat illud, quod dicit Gale, de hoc est verum.

¶ Cōposita do de medicinis, quibus opz vti in hac hora sunt sicut trocisci de absinthio: & trocisci de rosis. ¶ Trocisci leues boni ad emitriteum. ℞. ros. radicum liquiritie amborum an. ʒ. iiij. tereniabin. ʒ. iij. spice succi absinthij spodij omnium an. pondus. ʒ. ij. fiant ex eis trocisci.
¶ Trocisci alij ad inflamationem. ℞. ro. ʒ. vi. seminis acetose: gūmi oium an. ʒ. iiij. amili pondus. ʒ. iij. berberis, spodij, seminis portulace omnium an. pōdus. ʒ. ij. dragagāti, croci, spice rub. oium an. ʒ. i. cāphore pōdus tertie. ʒ. i. fiāt trocisci. ¶ Trocisci alij boni habētibus hāc febrem: & proprie quādo cōquuntur cum hoc de solutione vētris & tussi. ℞. spice aromatice: xiloaloes: croci: berberis: & succi eius omnium an. ʒ. iij. reubarbari. ʒ. iiij. spodij ros. cum capitibus suis lacce: gūmi torrefacti. karabe omnium an. ʒ. v. seminis acetose torrefacti. ʒ. vi. crete romane. ʒ. vij. fiant trocisci. ¶ Descriptio alia bona. ℞. ro. rubearum. ʒ. vj. berberis, gūmi, seminis acetose oium an. ʒ. iiij. spice eupatorij, spodij, amili, semi. portulace: granorum cucumeris omniū an. pondus. ʒ. ij. seminis endiuie, seminis cuscute omniū an. ʒ. i. s. succi liquiritie. ʒ. i. lacce reubarbari amborum an. ʒ. s. aggregētur illa: & fiant trocisci. ¶ Pillule bone ad hanc egritudinem: & oēs cronicas febres ledentes viscera: & proprie quando materia phlegmatica est magis vincens. ℞. aloes masticis, mirobolanorū citrinorū, reubarbari: succi eupatorij: succi absinthij: ro. rubearum omnium an. partes equales croci partem mediam: fiant pillule cū aqua endiuie: & sit dos. ʒ. ij. cū syrupo acetoso. ¶ Descriptio bona conueniens post digestionem. ℞. aloes, masticis: succi absinthij: ros. omnium equaliter croci. ʒ. s. informētur pillule cū aqua endiuie: & sit dosis. ʒ. ij. cū syrupo acetoso.

¶ Hic ponit descriptionem sex medicinarum compositarū, que omnes conueniunt facta digestione saltem manifesta. Et in omnibus est rectificatio, & aliqua minoratio materie: & membrorum confortatio: & nos non prolongauimus in verificando has receptas: quia iam scitum est, quod oportet in cura putridarum in generali, cum diximus de trociscis. Et ex his que scripsimus super quinto cañ. in hac hora. s. perueniendi ad statum, que est hora augmēti. ¶ Trocisci &c. Ad emitriteum. s. in hora augmenti, vel in declinatione factis prius euacuationibus.

¶ Trocisci &c. in phlegmatica. i. ad emitriteum, in quo cholera vincit. Gummi. s. arabici. Crete. i. luti: & vtitur loco eius luto armeno, vel luto sigillato. Prope digestionem. s. perfectam vnde littera exterior est melior, que dicit post digestionem. ¶ Considerandum, quod meo iudicio omnes trocisci dicti: & pillule conuenientiores sunt facta digestione: & factis aliquibus euacuationibus quam in aliquo alio tempore: lz in augmento possint competere: postquam digestio apparuit in materia: & causa huius est nota ex sepe dictis supra &c.

¶ De recidiuatione. Cap. xx.

Recidiuatio est deterior radice. ¶ Et consilium quidem est: vt in ea nō fiat inceptio ad curandum: donec manifestus sit modus egritudinis: nam fm plurimum est seua.

¶ Quia febribus accidit recidiua: & eis proprie attribuitur: licet multos alios morbos recidiuari sit possibile: vsuale tamen est hoc vocabulum super recidiuātes communes in febribus. Ideo dat iudicium in ea, & cautelaz in curatione. Iudiciuz est, quod recidiua. s. proprie a causa intrinseca est deterior sua radice: & causa est, quam ponit fen secunda: quia malitia est vehemens, quia causa aliqua intrinseca: & est stās & virtus est debilis propter morbum precedentē. ¶ Querunt autem quidam: vtrum recidiua & radix sint vna egritudo: & prolongant in hoc: & nos etiam cum eis precipitamus prolongando super secunda particula aphorismoruz illo apho. Que relinquuntur. Hic autem omittimus: quia credimus illam esse rudem: & iam in principio huius operis promisimus omittere puerilia. ¶ Cautela autem, quaz suo consilio dat, est vt non fiat inceptio ad euacuanduz: donec manifestus sit motus egritudinis. Nam si non sit tibi manifestum: an sit a causa extrinseca. verbi gratia. malitia regiminis, vel ab intriseca nō poteris recte curare. ¶ Amplius. Recidiua potest esse in principio debilis & praua occulta prauitate. Si ergo tu multiplices remedia, & forsan des medicinam solutiuam: detegitur eius malitia: & moritur infirmus absque tui culpa: vnde infamiam consequeris: a qua infamia: & ab alijs periculis nos liberet & eternaz cōcedat gloriam omnipotens Deus, qui sit benedictus in secula seculorum Amen.

¶ Hic terminat expositio quam subtilissimus Auicenne interpres Gentilis in primam Fen quarti conscripsit opus aureum atque optime eruditum ac nuper ab eximio artium & medicine doctore Dño Iul. martiano Rota exactius castigatū. Impressum Venetijs mādato & expensis nobilis viri Lucantonij Iunta florētini. Anno ab incarnatione verbi. 1526. sexto idus Octobris.

Utrum qñ a pigritia ꝛ laxitudine itur ad feb. fiat transitus per horripilationem frigus ꝛ rigorem. qõ.8.
Utrũ abrasio capitis concedenda sit febricitantibus. qõ.9.

Cap. VII.

Utrum in feb. putrida ꝑor sit intẽtio ad cãm q̃ ad feb. qõ.1.
Utrũ digestio debeat cause coniũcte vel antecedẽti. qõ.2.
Utrũ digestiuũ idem digerat cãm antecedẽtẽ ꝛ ꝯiũctã. qõ.3.
Utrum digestio procedat ingrossando. qõ.4.
Utrum euacuatiuum sit calidum. qõ.5.
Utrũ digestiuũ mãerũ feb. putridarum sit calidum. qõ.6.
Utrum melon indus ꝛ alij similes fructus conueniant febricitantibus feb. putrida. qõ.7.
Utrũ aq̃ fructuũ ꝯueniat febricitãtibus fe. pu. añ 7m. qõ.8.
Utrũ poma ꝛ pira cocta ꝯueniãt febricitãtibus fe. pu. qõ.9.
Utrũ zuccharũ ro. ꝯueniat in ꝑn° feb. putridarum. qõ.10.
Utrũ in die paroxismi liceat mouere .i. eũare mãm. qõ.11.
Utrũ in oi feb. putrida cõpetat phlebothomia. qõ.12.
Utrũ lenitio vẽtris debeat ꝑcedere flomiã vel ecõtra. qõ.13.
Utrũ in febrib⁹ acutis sit licitũ vti clysterijs acutis. qõ.14.
Utrum stantibus indicationib⁹ de phlebothomia ꝛ farmacia debeat premitti flomia vel farmacia. qõ.15.
Utrum medicamen prouocans vrinam debeat precedere ꝓuocationem sudoris. qõ.16.
Utrum medicus q visus fuerit flo° lenitiõe vẽtris, ꝓuocañe vrie, ꝓuocañe sudoris ꝛ võitu leui minorauerit mãz pu. fe. q.17.
Utrum somnus noceat in principio paroxismi. qõ.18.
Utrum somnus iuuet in declinatione paroxismi. qõ.19.
Utrum somnus iuuet in statu paroxismi. qõ.20.
Utrum b dcã itelligaẽ de tpib⁹ vlib⁹, sic de pticularib⁹. qõ.21.
Utrum in febribus competat aqua frigida. qõ.22.
Utrum i fe. cũ dam⁹ aquã fridã debeam⁹ expectarẽ digãz. q.23.
Utrum in dãdo aquã fridã debeam⁹ eligere diẽ creticã. qõ.24.
Utrum balneũ aq̃ dulcis calẽ cõpetat i fe. pu. añ digõnẽ. qõ.25.
Utrum vinũ cõpetat habentibus febres putridas. qõ.26.
Utrum in principio euentus feb. debeat medicus procedere cum quinq3 canoñ. qõ.27.
Utrũ in ꝓcessu vtẽdo canonib⁹ dictis abscidatẽ mã fe. q.28.
Utrũ valeat, nã non expellit, ergo neq3 medicus. qõ.29.
Utrũ ex multis experiẽtijs possit fieri cañ. gñalis. qõ.30.
Utrum oẽm infirmũ sudantem a ꝑncipio vel hñtẽ fluxũ ventris debeamus euacuare ante digestionem. qõ.31.
Utrum materia furiosa sit mã calida vel frigida. qõ.32.
Utrum materie furiose possint apostemare membrũ. qõ.33.
Utrum mãe furiose statim ꝑ° die vel scõa sint eũande. qõ.34.
Utrum euacuans materiam furiosam a principio debeat eã eradicatiue euacuare. qõ.35.
Utrum materiã furiosam possumus eũare ꝑ flomiã. qõ.36.
Utrũ in flomia fienda expectanda sit digestio. qõ.37.
Utrum in fe. sanguinea put. i flomia dẽat expectari digõ. q.38.
Utrũ si sanguis, vt dicit humorẽ sepatũ ab alijs: solus multiplicetur: in flomia debeat expectari digestio. qõ.39.
Utrum flomia in qua est intẽtio sanguinis facta in principio debeat dici facta ante digestionem. qõ.40.
Utrum i ꝑn° synoche vria hẽat digõnẽ ꝑ hypostasim ꝛc. qõ.41.
Utrum qñ flomia nõ fit in ꝑn° nõ sit amplius ei intẽtio. qõ.42.
Utrum materia existente cruda in principio feb. possit dari farmacum solutiuum. qõ.43.
Utrum meli⁹ sit eũare i ꝑn° vel in augm mã exñte cruda. q.44.
Utrum stãte parox° possum⁹ dare sucm iuleb: ꝛ aquã or. q.45.
Utrum phlebothomia differenda sit quantum est possibile, ꝛ sit partienda per vices ꝛc. qõ.46.
Utrum i fe. cũ vria icteritia icipiẽdũ ẽ ab extiguẽtib⁹ fe. q.47.
Utrum i fe. cũ colica possum⁹ vti aq̃ or. vel iure galli. qõ.48.
Utrũ trocisci ꝯueniãt in ꝑncipijs fe. pu. añ digõnem. qõ.49.
Utrum sit licitũ miscere medicinas digestiuas ꝛ solutiuas. q.50.

Cap. VIII.

Utrũ sit dare febrẽ in qua nullus cib⁹ cõpetat oino. qõ ꝑ°.
Utrum attriplices, ꝛ spinachia sint i sũma subtilis diete. qõ.2.
Utrũ in febre regimẽ debeat procedere subtiliãdo. qõ.3.
Utrum i hyeme fiat ꝯtinua resol'o calori ꝛ vtutis sicut i estate. q.4.
Utrũ totus cibus quẽ hõ debet sumere in estate in pluribus vicibus in vna die nãli sit amplior toto cibo, q paucis vicibus sumitur eodẽ spatio temporis in hyeme. qõ.5.
Utrum sit melius subtiliare q̃ ingrossare regimen. qõ.6.
Utrum corpa cholica idigeãt ꝯtrio regie eius qõ dictũ est. qõ.7.
Utrum hora status sit hora prauior ad cibanduz q̃ hora ꝑncipij paroxismi. qõ.8.
Utrũ in necessitate cibatiõis sit meli⁹ cibare ante paroxismũ vel in paroxismo: ꝛ in quo tempore paroxismi. qõ.9.
Utrum cor⁹ exuberãtij carnis possint tolerarẽ eẽ absq3 cibo. q.10.
Utrũ tam hñtes calorem inatum plurimũ valdeq̃ habẽtes paucũ valde non possint dimittere cibum. qõ.11.

Cap. IX.

Utrum aq̃ ordei sit potus ꝯueniens oi febricitãti. qõ ꝑ°.
Utrum i faciẽdo aquã or. dẽat eẽ aq̃ vigitupla ad ordeũ. qõ.2.
Utrum debeat in decoctione reduci ad quintã partẽ. qõ.3.
Utrum ordeũ cũ quo fit aq̃ or. dẽat eẽ minutũ vel grossũ. q.4.
Utrum ordeũ cũ quo fit aq̃ or. dẽat eẽ itegrũ vel fractũ. qõ.5.
Utrum miscere syrm acetosum cũ aq̃ or. sit conueniens. qõ.6.
Utrum i mane dẽam⁹ dare syrm acetosuz ꝑus q̃ fiat clystẽ. q.7.

Cap. X.

Utrum i camera acute febriẽtij possint sterni folia ppli. q.1.
Utrum succus granati retineat ventrem. qõ.2.
Utrum in fe. pu. debeam⁹ epithimare epar ꝛ cor añ eũonẽ. q.3.

Cap. XXIIII.

Utrum in febriẽte cũ dolore capitis vehemẽti. ꝛ cũ tussi ꝛ coriza possumus in ꝑn° applicare olea ad caput. qõ ꝑ°.

Cap. XXXV.

Utrum a flate ꝛ melia possit repiri feb. ꝯtinua vnius modi s. nõ hñs excrescentias, sicut repiẽ a cholã causon. qõ ꝑ°.
Utrum flã mixtũ cholere tardet digõnẽ ꝛ putredinẽ ei⁹. qõ.2.

Cap. XXXVI.

Utrum in statu paroxismi pulsus in tertiana sit magis diuersus q̃ in alijs temporibus. qõ ꝑ°.

Cap. XXXIX.

Utrum i tertiana pura post tres ꝑoxismos ꝯpetat flo°. q. ꝑ°.
Utrum in tertiana ꝯtinua pura debeamus vti solutiuis fortibus ante digõnem plusq̃ in interpollata. qõ.2.

Cap. XL.

Utrum subtilior dieta cõpetat i tertiana si pura q̃ ipura. q.1.
Utrum in dãdo farmacũ solutiuũ dẽat plus expectari digõ i tertiana nõ purare feb. frigidis q̃ in tertiana pura. qõ.2.

Cap. XLI.

Utrũ causon fiat ex cholera exñte in venis totius. qõ ꝑ°.
Utrum causon in infantibus sit leuior. qõ.2.

Cap. XLII.

Utrum in ifantib⁹ patiẽtib⁹ causon lac acetet in stõ. qõ ꝑ°.

Cap. XLIII.

Utrũ balneũ conueniat in causone de flate falso. qõ ꝑ°.

Cap. XLIIII.

Utrum sit via concordie inter Gal. ꝛ Auicen. de febre ex putredine sanguinis. qõ ꝑ°.
Utrum maior, vel minor, aut equalis resolutio sit causa specierum sanguinee febris. qõ.2.
Utrum ex alijs hũorib⁹ possint fieri diẽ fe. sicut ex sanguie. qõ.3.
Utrum feb. sanguinea terminetur in septimo. qõ.4.

Cap. XLVI.

Utrũ i fe. sanguiea debeat fieri flomia post ꝑnm. qõ ꝑ°.
Utrũ in synocha sit fienda flomia vsq3 ad syncopim. qõ.2.

Cap. XLVII.

Utrum principium phlegmatice sit .18. dierum. qõ ꝑ°.

Cap. XLVIII.

Utrũ i fe. flaticis hores ꝑoxismi fiãt a flate subtiliori. q.1.
Utrum pulsus flatice sit paruior q̃ pulsus melice. qõ.2.

Utrum pulsus flatice sit frequentior pulsu quartane. qõ.3.
¶ Utrũ pulsus flatice sit frequẽtior pulsu tertiane. qõ.4.

¶ Cap. XLIX.

¶ Utrũ in flatica cõtinua accidãt rigor frig° ⁊ horripillo. q.1.

¶ Cap. LV.

¶ Utrum in syncopali humorosa humores phlegmatici possint nutrire ⁊c. qõ.1.
Utrũ cũ effundit res frigida ad corꝯ tũc homo febriat. qõ.2.
Utrũ i syncopali hũorosa pl'sus sit velocior q̃ i alijs ⁊c. q.3.

¶ Cap. LVIII.

¶ Utrum in cura phlegmatice ante tertium diem possumus uti lenificatione equali. qõ p°.
Utrum conveniat vomitus ante tertium diem. qõ.2.
Utrum possumus uti syrupis incisiuis subtiliatiuis ⁊ diureticis ante tertium diem. qõ.3.
Utrum in fine principij vel principio augmenti conueniat cũ geleniabin misceri plurimũ prouocantia. qõ.4.
Utrũ in fine pncipij vel pn° augmẽti possit esse phlegma crudum: ⁊ utrũ liceat ipsum eo tempore euacuare. qõ.5.
Utrũ in mã flatica debeat dari tyriaca ante digõnem. qõ.6.

¶ Cap. LX.

¶ Utrũ i syncopali hũorosa possit dari medicina solutiva. q.1.
Utrũ in cura syncopalis humorose medicus debeat esse cõtẽtus fricationibus: ⁊ dieta tenui .s. mellicrato. qõ.2.
Utrũ vinum cõpetat in pncipio syncopalis humorose. qõ.3.

¶ Cap. LXV.

¶ Utrũ flõmia moueat humores ad exteriora. Et utrũ talis motus ad exteriora sit malus in feb. quartana. qõ.1.
Utrũ vomit° i die paroxismi añ pn̄m paroxismi cõpetat. qõ.2.

¶ Cap. LXVIII.

¶ Utrum dum venitur ad quintanã ante vel post ethicam sit necessarium preuenire quartanam. qõ p°.
Utrũ q̃ntana possit fieri nulla alia febre precedente. qõ.2.
Utrũ quintana sit deterior sextana ⁊ septena ⁊c. qõ.3.

¶ Tituli questionum tractatus tertij.

¶ Cap. I.

¶ Utrum ethice sint vere species. qõ p°.
Utrum ethice sint tñ tres modi siue species. qõ.2.
Utrum ethica possit fieri incipiendo. qõ.3.

¶ Cap. II.

¶ Utrum calor ethice intensiue sit maior in membris q̃ calor putride. qõ p°.
Utrum in putrida quod est calidius sint loca arteriarum et venarum sicut in ethica. qõ.2.
Utrũ lac asininum sit melius ethico vel humanum. qõ.3.

¶ Cap. VII.

¶ Utrũ cũ siccitate ethice senectutis possit plũgi calitas. q. p°.
Utrũ siccitas cum caliditate sit idem quod ethica. qõ.2.
Utrum sit possibile ethicam senectutis esse cum temperamẽto in calido ⁊ frigido. qõ.3.
Utrũ siccitas senilis dẽat dici cũ tpamẽto cali ⁊ fridi. qõ.4.

¶ Tituli questionum tractatus quarti.

¶ Cap. I.

¶ Utrum aqua putrefiat ⁊ aer similiter. qõ p°.
Utrum febris pestilentie sit putrida. qõ.2.
Utrũ febris pestilentialis possit reperiri in uno solo homine alijs hominibus illius ciuitatis nõ hñtibus illam. qõ.3.
Utrum corpora dilatatorum pororũ sint magis apta incurrere feb. pestilentialem. qõ.4.
Utrum febris pestilẽtialis sit de uno humore tñ. qõ.5.

¶ Cap. II.

¶ Utrũ i febre pestil. pcipiat calitas fox ⁊ inflãmatio. q. p°.
Utrũ in febre pestil. alteret pulsus alteratione magna. q.2.
Utrũ in febre pestil. alteret urina alteratione magna. q.3.

¶ Cap. III.

¶ Utrum ignes volantes ⁊ stantes in aere sint signa ⁊ cause pestilentie. qõ p°.

¶ Cap. VI.

¶ Utrum ex residuo materie menstrualis possint fieri uariole ⁊ morbilli. qõ p°.
Utrum uariole fiant ex toto sanguine bulliente vel ex parte aerea aut fecali. qõ.2.
Utrum ad generationem uariolarum ⁊ morbillorum necessario concurrat ebullitio ⁊c. qõ.3.
Utrũ febrẽ precedere uariolas sit melius q̃ econtra. qõ.4.

¶ Cap. VIII.

¶ Utrũ pueris prius accidant uariole an morbilli. qõ p°.

¶ Cap. X.

¶ Utrũ flõmia cõpetat i uariolis ⁊ morbillis post 4m. qõ.1.
Utrum frigida extinctiua sedantia ebullitionem cõueniant in principio uariolarum. qõ.2.
Utrũ medicina solutiua cõpetat in pn° uariolarum. qõ.3.

¶ Cap. XIII.

¶ Utrũ febris apatum panniculorũ ⁊ neruorũ sit debilior q̃ feb. apostematũ membrorum carnosorum. qõ p°.
Utrũ possit remoueri apa remanente fe. ipm sequente. qõ.2.
Utrũ ethica magis fiat ex apate eꝰ is q̃z ex apate plmõis. q.3.

¶ Cap. XIIII.

¶ Utrũ ad apata viscerũ sequatur febris continua. qõ p°.

¶ Cap. XVI.

¶ Utrum due cholerice continue possint componi. qõ p°.
Utrum due synoche possint componi. qõ.2.

¶ Cap. XIX.

¶ Utrum digestione apparente possit dari absinthiũ in emitritea. qõ p°.

Registrum.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S

Omnes sunt quaterni preter R S qui sunt terni.

